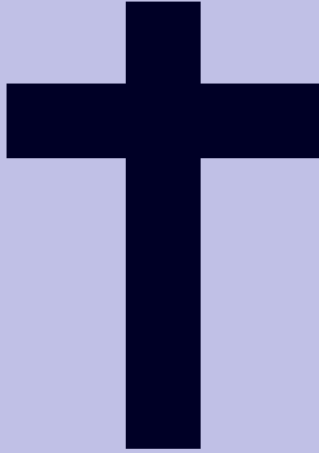

Kupia New Testament

Kupia: Kupia New Testament (New Testament)

Kupia New Testament

Kupia: Kupia New Testament (New Testament)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kupia)

Contributor: SIL International (in Asia)

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
7ccb2690-4432-5e86-88c1-f8ee976f30f4

Contents

మత్తయి	1
మార్కు	37
లూకా	61
యోహాను	106
బారికుల్ కమెంట్	136
రోమా	173
1 కొరింధి	191
2 కొరింధి	206
గలతీ	216
ఎఫెసీ	223
పిలిప్పీ	229
కొలోస్సీ	233
1 దెస్సలొనీ	237
2 దెస్సలొనీ	241
1 తిమోతి	243
2 తిమోతి	248
తీతు	252
పిలేమోను	255
ఎబ్రీయుల్	257
యాకోబు	270
1 పేతురు	275
2 పేతురు	280
1 యోహాను	283
2 యోహాను	288
3 యోహాను	289
యూదా	290
ప్రకటన	292

మత్తయి సుబుమ్ కబుర్ మత్తయి రెగిడ్డి సుబుమ్ కబుర్

యేసుక్రీస్తుచి వంసుమ్ వర్గు తెన్ రెగిడ్డిసి
(లూకా 3:23-38)

1 అబ్రాహామ్చి సెకుమతె జెర్మిలో దావీదు రానొచి వంసుమతే యేసుక్రీస్తు జా జెర్మిలన్. జోచి వంసుమ్ ఇసి జలి. 2 అబ్రాహామ్ ఇసానుకుక పాయిలన్. ఇసానుకు యాకోబుక పాయిలన్. యాకోబు యూదాక చి జోచి అన్నసీంక బాపుడ్డివొక పాయిలన్. 3 యూదా తామారు మెలి తేర్చి తెన్ పెరెసుక చి జెరహుక పాయిలన్. 4 పెరెసు ఎస్రోముక పాయిలన్. ఎస్రోము అరాముక పాయిలన్. అరాము అమ్మినాదాబుక పాయిలన్. 5 అమ్మినాదాబు నయస్సోనుక పాయిలన్. నయస్సోను సల్మానుక పాయిలన్. సల్మాను రాహాబు మెలి తేర్చి తెన్ బోయజుక పాయిలన్. బోయజు రూతు మెలి తేర్చి తెన్ ఓబేదుక పాయిలన్. ఓబేదు యెస్సయి క పాయిలన్. 6 యెస్సయి దావీదు రానొక పాయిలన్. ఈజో దావీదు రానొ ఊరియా మెలో ఎక్కిలోచి తేర్చి తెన్ సాలోమోసుక పాయిలన్. 7 సాలోమోసు రెహాబాముక పాయిలన్. రెహాబాము అబీయాక పాయిలన్. అబీయా ఆసాక పాయిలన్. 8 ఆసా యెహోసాపాతుక పాయిలన్. యెహోసాపాతు యెహోరాముక పాయిలన్. యెహోరాము ఉజ్జయ్యాక పాయిలన్. 9 ఉజ్జయ్యా యోతాముక పాయిలన్. యోతాము అహాజుక పాయిలన్. అహాజు హిజ్కయ్యాక పాయిలన్. 10 హిజ్కయ్యా మనస్సేక పాయిలన్. మనస్సే అమోసుక పాయిలన్. అమోసు యోసీయాక పాయిలన్. 11 పడ్డో యూదుల్త బబులోను దేసిమి విరోదుమ్ సుదల్ దెర గెలి కాలమ్, యోసీయా యెకోనాక చి జోచి బాపుడ్డివొక పాయిలన్.

12 యూదుల్త బబులోను దేసిమ్చి విరోదుమ్ సుదల్ దెర గెలి పడ్డో, యెకోనాక సయల్తీయెలుక పాయిలన్. సయల్తీయెలు జెరుబాబెలుక పాయిలన్. 13 జెరుబాబెలు అబీహూదుక పాయిలన్. అబీహూదు ఎల్యాకీముక పాయిలన్. ఎల్యాకీము అజోరుక పాయిలన్. 14 అజోరు సాదోకుక పాయిలన్. సాదోకు ఆకీముక పాయిలన్. ఆకీము ఎలీహూదుక పాయిలన్. 15 ఎలీహూదు ఎలీయాజరుక పాయిలన్. ఎలీయెజెరు మత్తానుక పాయిలన్. మత్తాను యాకోబుక పాయిలన్. 16 యాకోబు మరియచో ముసుస్ససి జలో యోసేపుక పాయిలన్. మరియచి పెట్టి క్రీస్తు మెంతో యేసు జెర్మిలన్.

17 ఇసి, అబ్రాహామ్ తెంతో మొదోల్ కెర, దావీదు రానొ ఎదక, వర్గు తెన్ మొత్తుమ్ చొప్ప తరుమ్లు జల. అన్నె, దావీదు రానొ తెంతో మొదోల్ కెర, యూదుల్త బబులోను దేసిమి విరోదుమ్ సుదల్ కడ నిలి ఎద చొప్ప తరుమ్లు జల.

* 1:18 1:18 'ప్రబు' మెన రెగిడ్డి, 'ఎత్తిక పిలువ కెర్తెనా' మెలి అర్థమ్ తయెదె. యెహోవ అబ్సొనక కి యేసు పూత్రక కి 'ప్రబు' మెనల. † 1:18 1:18 అన్నె తెంతో జోవయంక 'దేముడు' మెన రెగిడుమెదె. ఒగ్గర్ పూర్ణమ్ తెంతో జోక 'యెహోవ' మెన నాన్ తయెదె, గని యేసుచి జమితముచి రిసా రెగిడ్డి ఈంజ పుప్రకమువ సాచులు బుర్తి తల పాదులి, 'యూదుల్' మెన జో పూర్ణమ్ నిసాన ప్రజెత జోచి నాన్ దెర్తి నాయ్. 'యెహోవ' మెలి నాన్చి అర్థమ్ కిచ్చి మెలి, 'ఎత్తి జెర్మిలోసా, ఎత్తిక జేన్ దెశోనా, కియక తెయెక తతోసా'. ‡ 1:22 1:22 'జోచి కబుర్లు సంగిలన్' మెలి, పూర్ణమ్ తెంతో కక్క ప్రబు నిసాన, జోచి కబుర్లు మాన్యుల్త జేవ్ సంగిలి రిసా, జోచి అత్తనిక్క జోచయంక దెయెదె. * 2:2 2:2 'యూదుల్' మెలి, 'అంచయ మాన్యుల్త జతు, ఎక్కి అంకయ జోకెర్త' మెన ప్రబు పూర్ణమ్ నిసాన ప్రజెత. ముక్కిమ్క ఇస్రాయేలు దేసిమి జివుల. యూదుల్త, జా ఇస్రాయేలు దేసిమి, యేసు మాన్యు జా జెర్మిన్, జా బుర్తి తలన్. † 2:4 2:4 'క్రీస్తు' మెలి, దేముడు ఓబేదు దొర్చి జలో రచ్చింఘవ కెర్తెనా.

బబులోనుతె గెలి తెంతో అన్నె మొదోల్ కెర, క్రీస్తు ఎద కి చొప్ప తరుమ్లు జల.

యేసుక్రీస్తు జెర్మిలసి
(లూకా 2:1-7)

18 * యేసుక్రీస్తు జెర్మిలసి కిసి జలి మెలి, మరియచ అయ్యసిసి, "అమ్చి బోడక తుక దేమదె" మెన యోసేపుక సంగిలి పడ్డో, జేవ్ దొగల నే బెదితె అగ్గె, దేముడుచి* సుద్ది తిలి అత్తు తెన్ మరియ అంగి జెల్లి. 19 మరియచో ముసుస్ససి జంక తిలో యోసేపు, జా దస్సి జా అన్నె మెన నూన కెర, జో పున్నిమ్ జలోసా మాన్యుచి రిసా, పడ్డో మాన్యుల్చి మొక్కె జాక లాజ్ కెరుక నెన కెర, గగ్గోల్ నే జతె లుంకవ జాక ముల దెంక మెల ఉచర్లన్. 20 జో ఇసి కెరుక మెన ఉచర్ల తతికయ్, ప్రబుచో దూత ఎక్కిలో సిచ్చ తెన్ జోక డీన కెర, "దావీదు రానొచి సెకుమచో బి యోసేపు, తుచి తెర్చి జతి మరియక ఆనసుక తుయి నాయ్. దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తునిక్క జా అంగి జా అన్నె. 21 జాచి పెట్టి ఏక పుత్తసి జెర్మిదె. జోయ్య జోచి ప్రజెతక జోవయంవ పాపల్ తెంతో రచ్చింఘవ కెరెదె. జాచి రిసా, జోక 'యేసు' మెన నాన్ తి" మెన జో దూత సంగిలన్.

22 ఈంజ ఎత్తి, కిచ్చొక జర్గు జలి మెలి, దేముడు జోచి* కబుర్లు సంగిలోసాచి అత్తి సంగిలి కోడు నెరవెర్చువ జంకయ్ ఇసి జలి.

23 "ఈందె, ఏడ్డి బోద అంగి జయెదె, చి జాచి ఏడ్డి ఏక పుత్తసి జెర్మిదె. జోక 'ఇమ్మానుయేలు' మెన నాన్ తిన్నె," జా నాన్చి అర్థమ్ కిచ్చి మెలి, 'దేముడు అమ్క తోడె తయెదె'.

24 జలి, యోసేపు నిజ తా ఉట్ట కెర, ప్రబుచో దూత జోక సంగిలి రెతి, జోచి తేర్చిక ఆన్సన్. 25 దస్సి, జాచి పుత్తసి నే జెర్మిత్ ఎదక, జాచి తెన్ బెద నిజె నాయ్, జో జెర్మిత్కయ్, యోసేపు జోక 'యేసు' మెన నాన్ తిలన్.

2

తూర్పు దేసిమ్వ పండితుల్ యేసుక చజ బక్తి కెర్తెసి

1 హోరోదు రానొ జా యూదయ ప్రదేసిమి ఏలువ కెర్తె తిలి పాది, జా ప్రదేసిమిచి బేత్లెహేమ్ పట్టుమతె యేసు జెర్మిలి పిమ్మట్, ఈందె, తూర్పు దేసిమ్వ పండితుల్ సగమ్జన్ యెరూసలేమ్ మెలి వెల్లి పట్టుమతె జా కెర, 2 "యూదుల్చో* రానొ జంక జెర్మిలోసా కేనె అన్నె? తూర్పు పక్క జోచి నుక్కక దెకిలయ్, చి జోక బక్తి కెరుక జా అన్నెమ్" మెన ప్రజెతక సంగితె తిల.

3 హోరోదు రానొ ఈంజ కోడు నూన కెర, జో కి, జో తెన్ యెరూసలేమ్ పట్టుమచ ఎత్తిజన్ కి 'అన్నెక్టో రానొ జంక ఉచరెదె' మెన బియె కెర, వంబ్ర జా. 4 దేముడు నిసాన యూదుల్చి వెల్లెల పూజర్లుక చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి అగ్గోల్ సెకడ్డన ఎత్తిజన్క, బుకారా కెర, "క్రీస్తు కేనె జెర్మిక్

* 1:18 1:18 'ప్రబు' మెన రెగిడ్డి, 'ఎత్తిక పిలువ కెర్తెనా' మెలి అర్థమ్ తయెదె. యెహోవ అబ్సొనక కి యేసు పూత్రక కి 'ప్రబు' మెనల. † 1:18 1:18 అన్నె తెంతో జోవయంక 'దేముడు' మెన రెగిడుమెదె. ఒగ్గర్ పూర్ణమ్ తెంతో జోక 'యెహోవ' మెన నాన్ తయెదె, గని యేసుచి జమితముచి రిసా రెగిడ్డి ఈంజ పుప్రకమువ సాచులు బుర్తి తల పాదులి, 'యూదుల్' మెన జో పూర్ణమ్ నిసాన ప్రజెత జోచి నాన్ దెర్తి నాయ్. 'యెహోవ' మెలి నాన్చి అర్థమ్ కిచ్చి మెలి, 'ఎత్తి జెర్మిలోసా, ఎత్తిక జేన్ దెశోనా, కియక తెయెక తతోసా'. ‡ 1:22 1:22 'జోచి కబుర్లు సంగిలన్' మెలి, పూర్ణమ్ తెంతో కక్క ప్రబు నిసాన, జోచి కబుర్లు మాన్యుల్త జేవ్ సంగిలి రిసా, జోచి అత్తనిక్క జోచయంక దెయెదె. * 2:2 2:2 'యూదుల్' మెలి, 'అంచయ మాన్యుల్త జతు, ఎక్కి అంకయ జోకెర్త' మెన ప్రబు పూర్ణమ్ నిసాన ప్రజెత. ముక్కిమ్క ఇస్రాయేలు దేసిమి జివుల. యూదుల్త, జా ఇస్రాయేలు దేసిమి, యేసు మాన్యు జా జెర్మిన్, జా బుర్తి తలన్. † 2:4 2:4 'క్రీస్తు' మెలి, దేముడు ఓబేదు దొర్చి జలో రచ్చింఘవ కెర్తెనా.

అన్నా?" మెన పునీలన్. 5 జేవ్, "ఈంజ యూదయ ప్రదేసిమీచి బేత్తెహేమ్ పట్టుమతె జెర్తెదె.

6 'ఓ యూదయ ప్రదేసిమీచి బేత్తెహేమ్ పట్టుమ్, తుయి యూదయ ప్రదేసిమీతె తిలి దాకే పట్టుమ్ నెంజెన్. కివ్నొక మెలె, ఇస్రాయేలులు మెల అంప పైజలీక విలుప కెర్తొనా తుచితె జెర్తెదె' దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో పూర్ణుమచో ఎక్కిలోచి అత్తి రెర్ల అన్నా" మెన జబాబ్ దిల.

7 తెదోడి హేరోదు రానో తూర్పు దేసిమి తెంతో అయల పండితులక గుట్టు తెన్ బుకారా కెర, జేవ్ దెకిలి సుక్కి కెయ దేసిలి గే నూన కెర, 8 "తుమ్ గెచ్చ, జో బోద కేనె అన్నె గే సరిగా చజ దెక జా, అన్నె జా కెర, అంక సంగం. ఆవ్ కి గెచ్చ, జోక బక్తి కెరిందె" మెన మోసిమ్ తెన్ సంగం, జేక బేత్తెహేమ్ పట్టుమతె తెద్రయలన్.

9 జేవ్ పండితుల జో రానచ కొడె నూన కెర, బార జా గెతె తతికయ, ఈందె, తూర్పు దేసిమి జేవ్ దెకిలి సుక్కి జేవ్ చి కంట అగ్గె ఇందె గెతె తా, జో బోద తిలో గేరిచి ఉప్పిరి టీవో జలి. 10 జా సుక్కి టీవో జలిసి దెక కెర, ఒగ్గర్ నర్లనంతోనుమ్ జా, 11 జా గెరి పెన, మరియ అయ్యన్ తెన్ తిలో జో బోదక దెక, నెర్పు నెడ జోక జోకర, జోవయింప పెట్టెల్ ఉగ్గ కెర, బజార, దూపుమ్, చెంగిలి వాసిన తేలు, దనచ, బవుమానుమ్క దిల.

12 బక్తి కెర్లి పిమ్మట్, "హేరోదు రానోతె అన్నె గెచ్చ నాయ్" మెన, సిమ్మతె దేముడు జేవ్ జాగర్ల సంగితికయ, జేవ్ వేర వాటు జోవయింప దేసిమి బుల, ఉట్టు గెల.

యోసాపుక వగుప్పు వెయిలు దేసిమి తెద్రయలిసి

13 జేవ్ తూర్పు దేసిమీచ ఉట్టు గెలి పిమ్మట్, ప్రబువో దూత ఎక్కిలో సిమ్మ తెన్ యోసాపుక డీన కెర, "హేరోదు ఈంజో బోదక మార గెలుక ఉచర్చయ. జాచి రిసా, తుయి ఉట్టు, ఈంజో బోదక చి అయ్యన్క కడ దెరన, వగుప్పు దేసిమి ఉట్టు గో. ఆవ్ తుక అన్నె సంగితె ఎద ఒత్త తా" మెన యోసాపుక జో దూత సంగితికయ, 14 జో ఉట్టు కెర, అందరి బోదక చి అయ్యన్క కడ దెరన, వగుప్పు దేసిమి ఉట్టు గెచ్చ, 15 హేరోదు రానో మొర గెతి ఎదక ఒత్త తా గెల. దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో పూర్ణుమచోచి అత్తి సంగిలి కొడె నెరవెర్చువ జంకయ ఇసి జర్లు జలి.

"వగుప్పు దేసిమి తెంతో అంచో పుత్తుక బుకార్లయ్.", మెన సంగిలిసి.

16 తెదోడి, 'జా దీసి జా తిల పండితుల అంక మోసిమ్ కెర్ల' మెన హేరోదు రానో జాన కెర, ఒగ్గర్ కోప్పుమ్ ఆనన, యేసుక మారుక మెన, కెయ జెర్ల తయెది గే జేవ్ పండితుల అగ్గె సంగిల కొడెక ఉచర, బేత్తెహేమతె, పడ్డె జా పట్టుమచి సుట్టునంతచ గావ్నో ఎత్తితె, దొన్సి వెర్పుల్ తెంతో మొదెల్ కెర, తొక్కి వయసుచ మున్నుబోదల్ ఎత్తిక మొరచ గెలన్. 17 ఇన్నెత్ కి యిర్షియా మెలో పూర్ణుమచోచి అత్తి దేముడు సంగిలి కోడు నెరవెర్చువ లెలి.

18 "రామా మెలి పట్టుమచి ఎది దూరి తెంతో, ఒగ్గర్ ఏడుకుడు జతిసి, దుకుమ్ జతిసి, నూన్. జేవ్ చి బోదల్ మొర గెలి రిసా,

* 3:7 3:7 పరిసయ్యుల్ ది సద్దూకయ్యులు యూదులత ముక్కిమ్చ వెల్లెల మాన్యుల్ జవుల. ఎత్తిక వెల్లెల పూజ్యు తెన్ యూదులచి వెల్లె సబతె వెసుల. జేవ్ దీనల్తె ముక్కిమ్క జెవ్యు, మోసి తెన్ దేముడు దిలి అగ్గర్ సికత్తన తెన్, దేముడుచి నిదానుమ్ వైజలక సికత్త. † 3:7 3:7 సద్దూకయ్యులు మెలి జేవ్ దూతల్ అన్నె మెన నంపజతి నాయ్. మొర గెలన ఉటుల మెన నంపజతి నాయ్. జేవ్ కి యూదుల ముక్కిమ్చ ఎక్కి జుటు. జేవ్ పరిసయ్యుల్ తెన్ దెద ఎదివాలే సుటు యేసుప్రబుక పరిస్ప కెర్ల.

రాహేలు ఏడ ఏడ సేంతుమ్ జయ్యె నాయ్."

యోసాపు సొత దేసిమి అన్నె ఉట్టు అయ్లిసి

19 హేరోదు రానో మొర గెలి పడ్డె, ఈందె, ప్రబువో దూత వగుప్పు దేసిమి యోసాపుక సిమ్మ తెన్ అన్నె డీన కెర, 20 "తుయి ఉట్టు, బోదకచి అయ్యన్క కడ దెరన, తుమ్చి ఇస్రాయేలు దేసిమి అన్నె ఉట్టు గెచ్చ. బోదక మార గెలుక ఉచర్లొసా మొర గెలన్" మెన సంగితికయ, 21 జో ఉట్టు కెర, బోదకచి అయ్యన్క కడ దెరన, ఇస్రాయేలు దేసిమి అన్నె ఉట్టు అయ్ల.

22 జలి, హేరోదు రానో మొర గెలి రిసా, అప్పె జా యూదయ ప్రదేసిమి జోవో పుత్తుసి అర్కెలాయు విలుప కెర్లయ్ మెన నూన కెర, యోసాపు ఒత్త గెచ్చుక బియ, కెర, అన్నెక్ సిమ్మ తెన్ ప్రబుచి అన్నెక్ కబుర్ నూన కెర, 23 గెలియ ప్రాంతుమతె ఉట్టు గెచ్చ. నజరేతు గవెప్పు జా కెర, ఒత్త జతి తెలి. ఒత్త జలిన్ తెన్, "యేసుక 'నజరేయుడు' మెనుక జయెదె" మెన పూర్ణుమ్ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలనచి అత్తి జో సంగిలిసి కోడు నెరవెర్చువ జంకయ ఇసి జర్లు జలి.

3

యోహాను బాప్తిసుమ్ మెంతి ఉపదేసిమ్ దెతె తిలిసి (మార్కు 1:1-8; లూకా 3:1-9,15-17; యోహా 1:19-28)

1 జా దీనల్తె, బాప్తిసుమ్ దెతో యోహాను మెలోసా బార జా, 2 "దేముడుచి రాజిమ్ పాసి జా అన్నె. జాకయ్ తుమ్చి పాపల్చి రిసా దుకుమ్ జా ఒప్పున, పాపుమ్బుద్ది ముల దాన" మెన యూదయ ప్రదేసిమీచి బయిలె బుల బుల సొట్టు కెర్లె తిలన్. 3 జోవో కబుర్లు సంగిలో యెసయా పూర్ణుమచోచి అత్తి ఈంజో యోహానుచి రిసాయ దేముడు సంగిలి కోడు ఇన్నెత్ నెరవెర్చువ జలి.

"ఎక్కిలో అంచో బాంకి రితో జా, అంచో అవాడ్ రితో జా. ప్రబు జెతికయ్ వాటు తిన్నగ కెర్లి రితి, తుమ్ ఎత్తిజన్ బుద్ది జా మెన, బయిలె ప్రదేసిమ్ తా కేక గల సొట్టు కెరెదె."

4 ఈంజో యోహాను ఒంటెచ రోమల్క పాలల్ గలన, చామ్క కెర్లి పట్టె నెడిమి బందన తయెది. చిట్టెచి ఒండడ తేల్ జో కయెది.

5 జా దీనల్తె, యెరూసలేమ్ పట్టుమతెచ మాన్యుల్ కి, జా ఒంటి యూదయ ప్రదేసిమీచ మాన్యుల్ కి, ఒంటి యొర్దాను మెంతి గాడు పాసిచ మాన్యుల్ కి, యోహానుతె జా కెర, 6 జేవ్ కెర్ల పాపల్ దుకుమ్ తెన్ ఒప్పున ఎదార్లుమ్ సంగం, యొర్దాను గడ్డె జోచి అత్తి బాప్తిసుమ్ నజన్ తెలి.

పరిసయ్యుల్క యోహాను గేల కెర్లిసి

7 *పరిసయ్యుల్క కి, †సద్దూకయ్యులుక కి, ఒగ్గర్ జన్ జా బాప్తిసుమ్ నజనుక జెతిసి యోహాను దెక కెర, "అయివోచి రితి చిన్నుమ్ వెల్లె తిలన, తుమ్! దేముడు కెర్లి సిచ్చ పిట్టవనుక ఉచరచ మెన తుమ్క సికత్తెసా కొన్నో" 8 తుమ్ కెర్ల పాపల్ ముల దా, చెంగిల్ బుద్దితె ఇందె, అత్తుచి పంట్ దెర. 9 పిమ్మట్, 'అబ్రాహామ్ అమ్క అబ్బి జయెది, చి రిసా

* 3:7 3:7 పరిసయ్యుల్ ది సద్దూకయ్యులు యూదులత ముక్కిమ్చ వెల్లెల మాన్యుల్ జవుల. ఎత్తిక వెల్లెల పూజ్యు తెన్ యూదులచి వెల్లె సబతె వెసుల. జేవ్ దీనల్తె ముక్కిమ్క జెవ్యు, మోసి తెన్ దేముడు దిలి అగ్గర్ సికత్తన తెన్, దేముడుచి నిదానుమ్ వైజలక సికత్త. † 3:7 3:7 సద్దూకయ్యులు మెలి జేవ్ దూతల్ అన్నె మెన నంపజతి నాయ్. మొర గెలన ఉటుల మెన నంపజతి నాయ్. జేవ్ కి యూదుల ముక్కిమ్చ ఎక్కి జుటు. జేవ్ పరిసయ్యుల్ తెన్ దెద ఎదివాలే సుటు యేసుప్రబుక పరిస్ప కెర్ల.

దేముడు తన బెద్ర అన్నమ' మెన తుమ్మక తూమ్ ఉచరన, సొంత గప్పురుమ్ సంగనుక నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ఇన్నెచ పత్రల్ తెసి కి దేముడు అబ్రాహామ్ చి రిసా బోవల్లక జెర్బువుక తెరె, మెన తుమ్మక ఆవ్ సంగిత్సని. 10 ఈందె, అప్పె కి ప్రబు కురాడు వాడి కెర, రూకుక బుంది కండితి రితి, కురాడు దెర టీవో జా అన్నె. జలె, చెంగిల్ పంబో నే దెర్తె, ఎత్తి, రూకుక కండ కెర ఆగితె గలుల" మెన, జేవ్ క యోహాను సంగిలన్.

11 తెదొడి, ప్రజల్ క యోహాను "తుమ్ కెర్ర పావల్ చి రిసా తుమ్ దుకుమ్ జా ముల దతి గుర్తుకయ్ ఆవ్ తుమ్ క ఇసి పానితె బాప్తిసుమ్ దెతసి. గని, అంచి పడ్డె అన్నెక్టో అప్పె జెతయ్. జో అంచి కంట వెల్లె, జోక అదికారుమ్ ఒగ్గరి. జోచ జోక్ల వయుక జలెకు, ఆవ్ విలువ నాయ్. జో, 12 దేముడు చి సుద్ది తిలి అత్తె తెసి చి ఆగి తెన్ తుమ్ క బాప్తిసుమ్ దెయెదె. 12 జోచి హూనీతి నూపు జోచి అత్తి అన్నె, చి జోచి కెల్లి నుబ్రుమ్ కెర, జోక కామ్ క జెతికయ్ గోదుమ్ పంబో గుడ్డ కెర కొట్టుతె కుడవనెదె, చి కో విజవుక నెతిర్లి ఆగితె పోటు గల, డయ గెలెదె" మెన సంగిలన్.

యేసు బాప్తిసుమ్ నజన్సిని
(మార్కు 1:9-11; లూకా 3:21-22)

13 జా నమయిమి, ఈంజ బాప్తిసుమ్ నజనుక మెన యేసు గలిలయ ప్రాంతుమ్ తెంతో ఉట్ట జా కెర, యోర్దాను గడ్డె యోహానుతె అయ్లన్. 14 యోహాను జోక దెక కెర, "ఆవ్ తుచి అత్తి బాప్తిసుమ్ నజనుక అన్నె. తుయి కిచ్చొక అంచితె బాప్తిసుమ్ నజనుక జెతసి? బెదె నాయ్" మెన యేసుక సంగితికయ్, 15 యేసు "అల్లె, అప్పెచి మట్టుక ఇసి జగ్గు జప్పన్. దేముడు చి నీతి ఎత్తి, ఇసి నెరవెర్చువ కెరుక అమ్ క వెంగిల్" మెన యేసు జబాబ్ దెతికయ్, యోహాను జోక బాప్తిసుమ్ దిల్.

16 యేసు ఈంజ బాప్తిసుమ్ నజన్సి బేగి, గడ్డె తెంతో బార్ జతికయ్, ఆదె, పరలోకుమ్ ఉగ్గి జలి, చి దేముడు చి సుద్ది తిలి అత్తె పార్చు పిట్టచి రితి జా ఉత్త జా కెర, యేసు చి ఉప్పిరి వెసిల్ న జో దెకిల్. 17 "ఈందె, ఈంజయ్ అంచో ప్రేమ తిల్ పూత్తు. ఇనాచి రిసా అంక నర్తనంతోనుమ్" మెన, ఇసి పరలోకుమ్ తెంతో సంగిల్ నెచి అవాడె అయ్లి.

4

యేసుక నయ్తాన్ చి అత్తి పరిచ్చ జలిసి
(మార్కు 1:12-13; లూకా 4:1-13)

1 తెదొడి నయ్తాన్ చి అత్తి జోచి పరిచ్చ కెరవనుక దేముడు చి సుద్ది తిలి అత్తె, జోక కో నెంజలి డొంగె కడ నిలన్. 2 జలె, దొన్ని విసాన పాదులు, దొన్ని విసాన అందర్లు యేసు చువ్వు తతికయ్, జోక చూకెర్తెకయ్, 3 పాపుమ్ కెరవుక ఉచర నయ్తాన్ జోతె జా కెర, "తుయి దేముడుచో పుత్తుసి జలె, ఈంజేవ్ పత్రల్ పోడియె జతి రితి సంగు" మెలన్. 4 తెదొడి యేసు, " ఎక్కి, పోడియె తెన్ నాయ్, గని దేముడు చి చోడి తెంతో జెతి ఎత్తి, కోడు తెన్ మాన్సుల్ జింక అన్నె" మెన దేముడు చి కోడుతె రెగ్గె అన్నె" మెలన్.

5 తెదొడి నయ్తాన్ యేసుక దేముడు చి గుడి తిలి యెరూసలేమ్ పట్టుమతె కడ నా కెర, జా దేముడు చి గుడితెచి వెగ్గెచి ఉప్పిరి జోక టీవో కెర, 6 "తుయి దేముడుచో పుత్తుసి జలె, ఎట్టోతో డేవు.

'తుక ప్రమాదుమ్ నే జతి రితి, జోచ దూతల్ క దేముడు ఆడ్ర దా తెర్తెయెదె',

'తుచ చట్టో పత్రె నే లయతి రితి, జేవ్ దూతల్ జోవయింప అత్తె చంపా కెర, తుక ఉక్కులనుల,'

మెన దేముడు చి కోడుతె రెగ్గె అన్నె" మెన యేసుక సంగిలన్.

7 నయ్తాన్ దన్నె సంగితికయ్, యేసు జోక

" 'ప్రబు జలె' తుమ్చో దేముడుక

పరిచ్చ కెరుక నాయ్"

మెన అన్నెక టాన్ తె రెగ్గె అన్నె" మెన నయ్తాన్ క సంగిలన్.

8 పడ్డె అన్నె, ఒగ్గర్ డోంక్ తిలి ఏక్ డొంగర్ ఉప్పిరి నయ్తాన్ యేసుక కడ నా కెర, ఈంజ లోకుమ్ వ రాజిమలు ఎత్తి, జేవ్ చి విలువ ఎత్తి, జోక దెకవ కెర, 9 "తుయి నెర్చు నేడ అంక జోకెర్గిరి, ఈంజ ఎత్తి, తుక దెయిందె" మెన యేసుక సంగిలన్. 10 యేసు జోక, "నయ్తాన్, తుయి ఉట్ట గో. కిచ్చొక మెలె,

'ప్రబు జలె' తుమ్చో దేముడుకయ్ జోకెర,

జో ఎక్కిల్ చి నేవ తుమ్ కెరుక అన్నె'

మెన రెగ్గె అన్నె." మెన సంగిలన్. 11 తెదొడి నయ్తాన్ జోక

ముల దా ఉట్ట గెలన్, చి ఈందె దేముడు చి దూతల్ జా కెర,

యేసుక సాప్రెవన కెర, సుక్కుమ్ కెర్ల.

యేసు గలిలయ ప్రాంతుమ్ తెవ జలిసి
(మార్కు 1:14-15; లూకా 4:14-15)

12 ఒత్త తెంతో 'బాప్తిసుమ్ దెంతో యోహానుక జేలి కెర జేలితె గల అన్నె' మెన యేసు నూన కెర, ఉత్తర్ పక్క గలిలయ ప్రాంతుమ్ తెవ మల ఉట్ట గెచ్చ కెర, 13 ఒత్త చి నజరేతు మెలి జో వడ్డెలి గామ్ తెంతో ముల దా కెర, జెబులూను చి నస్తాలి మెల పూర్తుల్ చ నవ్వి దిలి ప్రాంతుమ్ తెచి నముద్రుమ్ చి పాసిచి కెవర్చూహామ్ మెంతి పట్టుమతె ఉట్ట జా జెతి తెలన్.

14 దేముడు చి కబుర్లు సంగిల్ యెసయా పూర్ణమ్ చొచి అత్తి జో సంగిలి కోడు ఇసి నెరవెర్చువ జలి.

15 "జెబులూను ప్రదేసిమి, నస్తాలి ప్రదేసిమి,

యోర్దాను గాడు ఒత్తల్ తో తిలి వెల్లె నముద్రుమ్ చి పక్క,

పూర్ణమ్ యూదుల్ నెంజలన జెతి తెలి

గలిలయ ప్రాంతుమ్ తెలి తెల ప్రజెల్

16 అగ్గె అందర్ బుద్ది తెన్ తిలి కె, అప్పె వెల్లె ఉజడి దెక అస్తె.

జేవ్ పాపుమ్ తెన్ ముర గెల రిత్త జా తిలి కె,

జోవయింక రాత్ పాయిలి రితి జా,

పరలోకుమ్ చి ఉజడి జోవయింక డీన అన్నె"

మెన సంగిలి కోడు.

17 జా డీసి తెంతో, జా ప్రాంతుమ్ వ ప్రజెల్ క యేసు బోదన కెర్చిని కిచ్చొ మెలె, "పరలోకుమ్ చి రాజిమ్ ఇన్నె పావ జా అన్నె. జాచి రిసా, తుమ్ చి పావల్ చి రిసా దుకుమ్ జా, పాపుమ్ బుద్ది ముల దాన్" మెన బోదన కెర్లె తిల్.

యేసు తోలితోవ సిన్సుల్ క బుకార్చిని
(మార్కు 1:16-20; లూకా 5:1-11)

18 యేసు జా గలిలయ నముద్రుమ్ చి గట్టుతె ఇండితె తా, 'వేతురు' మెన అసిమ్ నావ్ తిల్" సీమోను, చి జోచో అంద్రయె మెల్ బావోని దొంగలక దెకిలన్. జేవ్ దొంగల నముద్రుమ్ తెల వల గల్లె తిల. జేవ్ జాలర్లు. 19 జలె, జోవయింక దెక కెర, "జలె, తుమ్ అంచి పట్టి జా, చి మాన్సుల్ అంక నవజతి రిసా తుమ్ జోవయింక అంచితె కడ ఆన్తె జాలర్లు జతి రితి, తుమ్ క ఆవ్ కెరిందె" మెన సంగిలన్.

† 3:11 3:11 'దేముడు చి సుద్ది తిలి అత్తె' మెలె, యెచోవ దేముడు అబ్బొచి కి యేసు దేముడు పుత్తుని కి ఉయెదె.

20 ఇసి నంగ బుకార్లి బేగి, జేవ్ జోవయించ వలల్ ముల దా కెర, జోచి పట్టి గెచ్చు, జో తెన్ బులుక దెర్ల.

21 ఒత్త తెంతో ఇదిల్ దూరి గెచ్చు, యోహోబువి యోహోసు మెల అన్నె దోగుల అన్నోబావోక యేసు దెక జేవ్ క బుకార్లన్. జేవ్ దోగుల జెబెదయ మెలో అబ్బోసి తెన్ జోవయించి దోనితె వెన తా, జోవయించ వలల్ చెంగిల్ కెర్తె తిల.

22 యేసు బుకార్లి బేగి, జోవయించో అబ్బోన్ క చి దోనిక ముల దా కెర, జోచి సిస్సుల్ జతి రితి జోచి పట్టి గెల.

యేసు మాన్సుల్ క చెంగిల్ కెర్లిసి

23 యేసు జా ఒండి గలిలయ ప్రాంతుమతె బుల బుల, యూదుల్ చ ఒత్తచ నబ గెరలి గెచ్చు గెచ్చు, “పరలోకుమచి రాజిమ్ ఇత్తల్ పాచ జా అన్నె” మెన సుబుమ్ కబుర్ నంగ, ప్రెజల్ క, కిచ్చో జబ్బు తిల కి, జబ్బులు బాదల్ ఎత్తి గెచ్చయలన్. 24 ఒండి సిరియ దేసిమచ ఎత్తిజన్ జోచి రిసా సూన్, చి రగరగాల్ చ జబ్బుల్ తిలనక, జొర్జొల్ నొప్పుల్ తిలనక, బూతల్ దెర్లనక, మోర్చల్ క, చి అత్తో చట్టో కదుల్ కెరుక నెతిర్లనక, ఇనచ ఎత్తిక యేసుతె కడ ఆనతికయ్, జోవయించ చెంగిల్ కెర్లన్. 25 ఈంజ ఎత్తిచి రిసా, గలిలయ ప్రాంతుమతె తొత్, దెకపాలి ప్రాంతుమతె తొత్, యెరూసాలిమ్ పట్టుమ్ తొత్, యూదయ ప్రదేసిమ్ తొత్, పడ్డోక యోర్దాను గాడు ఒత్తల్ తొత్, ఒగ్గరజన్ మాన్సుల్ జట్టు తెన్ జోచి పట్టి గెల.

5

యేసు మెట్టయ్ ఉపేర్ కెర్లి బోదన

(లూకా 6:20-23)

1 యేసు జేవ్ ఒగ్గరజన్ పట్టి అయలనక దెక కెర, ఏక్ మెట్టయ్ వెగ వెసితికయ్, జోచి సిస్సుల్ జోత జెతికయ్ 2 జో చోడి పుటచ జేవ్ ఎత్తిజన్ క బోదన కెరుక దెర్లన్.

3 “అమ్ అత్తతె ఎర్ధర తొక్కిచ సుదల్ మెన కో చినసుల గే, జోవయించ చెంగిలి. కిచ్చోక మెలె, దన మాన్సుల్ కయ్ పరలోకుమచి రాజిమతె వాట తయెదె.

4 “దుకుమ్ సేడ్డనక చెంగిలి, కిచ్చోక మెలె, దేముడు జోవయించ బురియవెదె.

5 “సొంత గవురుమ్ నే ఉచరంతనక చెంగిలి. కిచ్చోక మెలె, *జేవ్ ఈంజ బూలోకుమతె విలువ కెరుల.

6 “చూ తాన్ గెతె ఎదక మాన్సుల్ కిసి అన్నిమ్ క పితిన్ క ఆన జవుల గే, దస్సి, పున్సిమ్ ఇండుక కో ఎక్కి, ఆన జవుల గే, జోవయించ చెంగిలి. కిచ్చోక మెలె, దేముడు జోవయించ పున్సిమ్ దా నర్తసంతోసుమ్ కెరిదె.

7 “మాన్సుల్ క కన్యారుమ్ దెకితనక చెంగిలి. కిచ్చోక మెలె, దేముడు జోవయించ కన్యారుమ్ దెకిదె.

8 “పెట్టి సుద్ది తతనక చెంగిలి. కిచ్చోక మెలె, జేవ్ దేముడుక దెకుల.

9 “కోవుమ్ జెలనక కో సేంతుమ్ కెర్లన జవుల గే, జోవయించ చెంగిలి. కిచ్చోక మెలె, దేముడుచ పుత్తర్పులు, మెన జోవయించ నంగుక జయెదె.”

10 “నత్తిమ్ ఇండితి రిసా కో అన్నె మాన్సుల్ చి అత్తి అల్లెరలు సిచ్చులు సేడుల గే, జోవయించ చెంగిలి. కిచ్చోక మెలె, దన మాన్సుల్ కయ్ పరలోకుమచి రాజిమతె వాట తయెదె.”

11 “తుమ్ అంచ మాన్సుల్ జలి రిసా తుమ్ క మాన్సుల్ ఆరిక దూసువ కెర్లిగన, అల్లెర కెర్లిగన, ఎత్తి రగల్ అబద్దుమ్ సంగిలిగన, తుమ్ క చెంగిలి. 12 జేవ్ దస్సి కెర్లి కి, నర్తసంతోసుమ్ తెన్ తా. కిచ్చోక మెలె, పరలోకుమతె తుమ్ క వెల్లి బవుమానుమ్ దొర్పు జయెదె. పూర్తుమ్ కి, దేముడుచ కబుర్లు సంగిల మాన్సుల్ కి జేవ్ దన అల్లెర కెర్ల.”

లోన్ క చి ఉజడిక టాలి

(మార్కు 9:50; 4:21; లూకా 14:34-35; 8:16)

13 “తుమ్ ఈంజ లోకుమ్ క లోన్ చి రితి జస్సె. గని జాగర్ల తెన్ తా, లోన్ చి కారు గెలిగన, జా లోన్ కిసి అన్నె కారు జయెదె? అన్నె కిచ్చోక కి కామక నే జయె. ఎత్తి వెంట గెలుక జయెదె. దస్సి వెంట గెలిగన, మాన్సుల్ నుడుక జయెదె.”

14 “తుమ్ ఈంజ లోకుమ్ క ఉజడిక జా అన్నెన్. ఏక్ పట్టుమ్ మెట్టచి ఉప్పిరి తిలిగన, నా పట్టుమ్ క లుంకడుక నెంజె. 15 దస్సి, మాన్సుల్ దీవు లంబడ తిలిగన, జా దీవుక నాడి గట్ట డంకితి నాయ్, గని దీవు కంబుమతె టీవుల, చి జా గెరి తిలన ఎత్తిక జా ఉజడిక కామక జయెదె. 16 తుమ్ చి తెన్ కి దస్సి తంక అన్నె. తుమ్ చెంగిల్ బుద్ది ఇండితిసి మాన్సుల్ దెక, పరలోకుమ్ తిలో అబ్బోది జలో దేముడుక గవురుమ్ దెతు మెన, తుమ్ చి వెట్టి తిలి ఉజడిక మాన్సుల్ చి ముక్కె లగితి రితి తుమ్ ఇందె.”

పూర్తుమ్ దిల ఆగ్నల్ చి రిసా యేసు సంగిలి బోదన

17 “మోసే పూర్తుమ్ చొచి అత్తి దేముడు రెర్లయె ఆగ్నల్ జలికు, పూర్తుల్ చి అత్తి సంగిల దేముడుచ కబుర్లు జలికు, పెట గెలుక ఆవ్ అయలయ్ మెన తుమ్ ఉచర నాయ్. జా ఎత్తి నెరవెర్చువ కెరుకయ్ ఆవ్ అయలయ్, గని పెట గెలుక మెన తుమ్ ఉచర నాయ్. 18 కిచ్చోక మెలె, తుమ్ క ఆవ్ కిచ్చో కచితుమ్ సంగితసి మెలె, అగానుమ్ బుయె పాడె జా గెతె ఎదక, మోసే పూర్తుమ్ చొచి అత్తి రెగిడ్డిసి దేముడుచ †ఆగ్నల్ చి కొడ్డె పూర్తి నెరవెర్చువ జతె ఎదక, జేవ్ తె ఎక్కి కోడు కి ఎక్కి కామ కి పిడ్డె నాయ్. 19 జాచి రిసా, ఈంజ ఆగ్నల్ రితి కెర్లిన్ క కో విలువ దెకితి నాయ్ గే, చి విలువ నే దెకితి రితి అన్నె మాన్సుల్ క సికడుల గే, పరలోకుమచి రాజిమతె జో దాకు జవుల. గని జో జేవ్ కొడ్డె రితి నిదానుమ్ కెర, దస్సి నిదానుమ్ కెరుక అన్నె మాన్సుల్ క సికడుల గే, జెవ్వి పరలోకుమచి రాజిమతె గవురుమ్ జవుల. 20 తుమ్ క ఆవ్ కిచ్చో మెంతసి మెలె, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్నల్ సికడ్డన చి పరిసయ్యల్, కెర్లి కంట తుమ్ పున్సిమ్ ఇండిలెకయ్ నెంజెలి, తుమ్ కచితుమ్ పరలోకుమచి రాజిమతె బెదున్ నాయ్.”

సితిచి రిసా యేసు సంగిలి బోదన

21 “నరు అత్త్య కెర నాయ్. నరు అత్త్య కో కెర్లె, సిచ్చ జంక అన్నె” మెన పూర్తుమ్ చక సంగిలిసి తుమ్ సూన్ తను. 22 ఆవ్, జలె, తుమ్ క అన్నె కిచ్చో సంగితసి మెలె, కక్క జలికు కో జలికు కోవుమ్ జలె, జో కోవుమ్ జలో సిచ్చ జతి తప్పు కెర అన్నె, కో జలికు అన్నెకోక నిస్సారుమ్ సంగిలి, వెల్లి నబచి అత్తిచి సిచ్చ జతి తప్పు కెర అన్నె, కో జలికు అన్నెకోక ‘తుయి గడ్డు’ మెలి ఎదిలి కోడు సంగిలి, వెల్లి ఆగిచి గొయచి సిచ్చ జతి తప్పు కెర అన్నె. 23 జలె, తుమ్ చి తెన్ కో గే కిచ్చోగె అర్పితుమ్ దెంక మెదోల్ కెర తిలె జవున్, ఈంజో మాన్సు

* 5:5 5:5 ‘ఆకర్ క’ మెలె, ఈంజ లోకుమ్ నెవర్ జతి రితి ప్రబు మాచ్చువ కెర్లి పొదిక. † 5:18 5:18 తెలుగు ఛైలితె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసే చి అత్తి దేముడు ర్వుయల్ ఆగ్నల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడ్డె ఎత్తి ఛైలితె అగ్చి పావ్ పుస్తకుమతె రెర్లయ్ జా అన్నె. ఈంజ దెకకు మెన కుసియ బాంకె నొయ ప్రమానుమతె మోసే పూర్తుమ్ చొచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ ఆగ్నల్ మెన ర్వువ అన్నె.

కిచ్చిగె కెర్తినది రిసా అన్నెక్టో ఇనాచి ఉప్పిరి కోప్పుమ్ తెన్ అన్నె మెన ఈంజో ఏదన్ల కెర్తెగిన, 24 ఈంజో అర్పితుమ్ దెతిసి బలి దెతి టాన్తె నే దెతె, పాలి ముల దా కెర్తె, తోలితో గెచ్చు, జో అన్నెక్టో తెన్ సేంతుమ్ కెరన, అన్నె జా కెర్తె, ఇన్నెచి అర్పితుమ్ ఈంజో దెచ్చును.

25 "తుమ్చితె ఎక్కిలోక కో గే నేరిమ్ వయడ తిలెగిన, తుమ్ బెద గెతె తా తీర్పు కెర్తి గెరి నే పాచెతె అగ్గె, జో నేరిమ్ వయడో మాన్సు తెన్, నేరిమ్ జలోసా బేగి సేంతుమ్ జంక అన్నె. నంజెలి నేరిమ్ వయడోసా తుమ్క తీర్పు కెర్తెసాతె సార్పు కెర్తె, జో తీర్పు కెర్తెసా తుమ్క జమాన్సుచి అత్తి సార్పు కెర్తె, జో జమాన్సు తుమ్క జేలెతె గల దెయిదె. 26 దన్నె, తుమ్క అచే కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, తుమ్చితె కో సిచ్చు జవుల గే, అకరచి కాను ఎద కి పూర్తి తీర్పువ కెర్తె ఎదక, తుమ్క ముయక నంజె."

లంజెచి రిసాచి తీర్పు

27 "పడ్డో 'తుమ్ లంజెకమె కెర నాయ్' మెన సంగిలి కోడు తుమ్ అగ్గె తెంతో నూన అన్నున్. 28 గని అచే తుమ్క సంగిలి కిచ్చొ మెలె, ఏక తేరబోదక దన్నె దెకుక కి కో దెకెదె గే, ఎక్కి దెకిలి రిసా, జోచి మెన్సుతె జా తెన్ లంజె కెర అన్నె."

29 "జలె, తుమ్చితె కచి గే ఉజెలె అంకి జవున్ జోక పాపుమ్ కెరవ తిలెగిన, పాపుమ్ నే కెర్తె రిసా, జో జా అంకి కడ వెంట గెలి రెతి జవున్. జోవయింప అగ్గెతె తత్తన ఎత్తి తెన్ ఒండ్యెయి మాన్సు వెల్లె అగి గయెతె గలి జతి కంట, జోచి అగ్గెతె తత్తన ఎత్తి జవున్ పిట్ట గెలి రెతి జలె, జోక చెంగిలి.

30 దన్నె, తుమ్చితె ఎక్కిలోక ఉజెలె అతు జవున్ జోక పాపుమ్ కెరవ తిలెగిన, జా దీసి తెంతో అన్నె దన్నె పాపుమ్ నే కెర్తె రిసా, జో అతు కండ గెలి రెతి జా, జోచి తెంతో వెంట గెలి రెతి జవున్. కిచ్చొ మెలె, జోచి అగ్గెతె తిలె వాలెల్ ఎత్తి తెన్ ఒండ్యెయి మాన్సు వెల్లె అగి గయెతె గలి జతి కంట, జోచి అగ్గెతె తత్తన ఎత్తి అతు పిట్ట గెలి రెతి జలె, జోక చెంగిలి."

పెండ్లి జా ములవులి జలనచి రిసాచి తీర్పు

31 "కో జలెకు జోచి తేర్పిక ముల దెయిదె గే, జో జాక ముల దెంక మెన ఏక కాగ్గుమ్ రెగ్గ దెంక అన్నె" మెన పూర్పుమ్ తెంతో సంగిలి కోడు అన్నె. 32 గని అచే తుమ్క కిచ్చొ మెన సంగితిసి మెలె, జా తేర్పి లంజె జలనచి పిట్ట, కో జలెకు తేర్పిక ముల దెయిదె గే, జోయ్యె జాక లంజె కెర్తెయి. అన్నె, మెన్సున్ ముల దిలి తేరబోదక పెండ్లి జతోసా కో జలెకు, లంజె జతయి.

అప్పిడ్డినచి రిసాచి తీర్పు

(మత్త 19:9; మార్కు 10:11-12; లూకా 16:18)

33 "అన్నె, 'అరిక అప్పుడుక నాయ్, గని కిచ్చొ జవున్ కెర్తె రిసా కో గే ప్రమానుమ్ తిలెగిన, *ప్రయక సత్తిమ్ కెర్తె రిసా జో మాన్సు జో సంగిలిసి జర్లు కెరక అన్నె" మెన పూర్పుల్క సంగిలి కోడు తుమ్ నూన అన్నున్. 34 గని అచే తుమ్క సంగితిసి కిచ్చొ మెలె, ఎగ్గెర ఒట్టు గలనక నాయ్. 'పరలోకుమ్ సాచి' మెన జవున్ ఒట్టు గల నాయ్. కిచ్చొక మెలె, జా కొ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి సిజాననుమ్. 35 'బుయెచి సాచి' మెన జవున్, ఒట్టు గలనక నాయ్. కిచ్చొక మెలె, జా దేముడు నుచితి పొద్దె."

‡ 5:33 5:33 'ప్రబు' మెలి కి, 'దేముడు' మెలి కి, 'పరలోకుమ్చొ రాసో జలో ప్రబు' మెలి కి, ఎక్కిలోచి రిసా సంగితయి. జేమ్ తిన్నె ఎక్కిలోక తిన్నె నవ్వు జయెదె. § 5:34 5:34 'ప్రబు' మెలి కి, 'దేముడు' మెలి కి, 'పరలోకుమ్చొ రాసో జలో ప్రబు' మెలి కి, ఎక్కిలోచి రిసా సంగితయి. జేమ్ తిన్నె ఎక్కిలోక తిన్నె నవ్వు జయెదె. * 5:35 5:35 'ప్రబు' మెలి కి, 'ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు' మెలి కి, 'పరలోకుమ్చొ రాసో జలో ప్రబు' మెలి కి, ఎక్కిలోచి రిసా సంగితయి. జేమ్ తిన్నె ఎక్కిలోక తిన్నె నవ్వు జయెదె. † 5:46 5:46 'సిచ్చొ' మెలి, జా దేసిమ్క అక్రమించువ కెర్తె లోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్చి వాట డబ్బల్. జా ప్రబుతుమ్చి నాచో తెన్ వన్నె నజితక యూదలె సిస్యారుమ్ దెకులె.

అన్నె, 'యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ సాచి' మెన జవున్, ఒట్టు గలనక నాయ్. కిచ్చొక మెలె, *జా పరలోకుమ్చొ రాసో జలో దేముడుచి గుడిక నిసాన్ పట్టుమ్. 36 అన్నె, 'బోడిచి ఒటు జవున్' మెననుక నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ఎక్కి నంజె వాడో కి నీడి జతి రెతి జలెకు, చొక్కెలె జతి రెతి జలెకు మార్పువ కెరుక తుమ్ నెతుర్పు. 37 జలె, తుమ్ 'ఎలె ఎలె' మెనుక అన్నె మెలెగిన, 'ఎలె ఎలె' మెన. తుమ్ 'నాయ్' మెనుక అన్నె మెలెగిన, ఎక్కి 'నాయ్' మెన. ఇన్నెక జీనెతిన సయెతాన్ తెంతోయి జతయి."

అల్లెర కెర్తినచి రిసాచి తీర్పు (లూకా 6:29-30)

38 'ఏక మాన్సుచి అంకి జవున్ అన్నెక్టో కోప్పుమ్క కడ్డెగిన, జో కడ్డెసాచి అంకి కి జో అంకి గెలో మాన్సు గెచ్చు కడుక అన్నె. అన్నె, ఏక మాన్సుచొ దాంతు అన్నెక్టో పెట బగవంలెగిన, ఈంజో కి జోచి దాంతు పెట బగవ గెయక అన్నె' మెన పూర్పుమ్ సంగిలి కోడు తుమ్ నూన అన్నున్. 39 జలె, అచే తుమ్క కిచ్చొ సంగితిసి మెలె, తుమ్క అల్లెర కెర్తెసాక తుమ్ అల్లెర కెర్తె నాయ్. మూర్పుడు జవున్ తుమ్చితె ఎక్కిలోక ఉజెలె గలి జవున్ వెగ్గెగిన, దెచ్చు కయెలోసా తుక్కెతా, జోచి డెల్లి గలి కి జో అన్నెక్టో అన్నె వెటితి రెతి, జోచి వక్క పన్నుక అన్నె.

40 "అన్నె దన్నె, తుమ్చితె ఎక్కిలోక కో జలెకు తీర్పు కెర్తి గేరెతె కడన, ఇనెతె సార్పు, నజెలె, ఈంజో ఇనాచి కోటు కి దా గెల్పు. 41 కో జలెకు తుమ్చితె ఎక్కిలోక 'ఏక ముయిలు దూరి బెద జె' మెన బలవంతుమ్ కెర్తెగిన, జో తెన్ ఈంజో దొన్నె ముయిలు దూరి బెద గెన్నె. 42 కో జలెకు తుమ్చితె ఎక్కిలోక కిచ్చొ జవున్ నజెలె, దెంక. అన్నె, కో జలెకు తుమ్చితె ఎక్కిలోకె బదుల్ నజెలె, తుక నే దెయిదె మెనుక నాయ్, దెంకయి."

విరోదుమ్ నుదల్క ప్రేమ కెర్తినచి రిసాచి తీర్పు (లూకా 6:27-28,32-36)

43 "అన్నె, 'తుమ్చి తెన్ బెదితనక ప్రేమ కెర' మెన, 'తుమ్క విరోదుమ్ జలనచి ఉప్పిరి విరోదుమ్ తెన్ తా' మెన సంగిలిసి నూన అన్నున్. 44 గని అచే తుమ్క సంగితిసి కిచ్చొ మెలె, తుమ్క విరోదుమ్ జలనక ప్రేమ కెర. తుమ్క అల్లెర కెర్తనచి రిసా 'చెంగిల్ జతు' మెన ప్రార్థన కెర్తె తా. 45 తుమ్ ఇసి కెర్తెగిన, తుమ్చొ పరలోకుమ్తె తిలో దేముడు జలో అబ్బొనచి పుత్తర్లు జలదు మెన డీసెదె. కిచ్చొక మెలె, గార్ నుదల్క కి చెంగిల్ నుదల్క కి రోజుక జో పార్డు బారె కెర్తెయి. సత్తిమ్ ఇండెతనచి రిసా కి, పాపుమ్ ఇండెతనచి రిసా కి పాని పెటయెతయి. 46 ఎక్కి తుమ్క ప్రేమ కెర్తనకయి తుమ్ ప్రేమ కెర్తెగిన, తుమ్క కిచ్చొ పున్నిమ్ జా? 'సిచ్చు నజితక కి దన్నె కెరల. 47 ఎక్కి తుమ్చొ సొంత మాన్సుల్క ముద్దు కెర్తె, గని వేర మాన్సుల్క నాయ్ మెలె, మాములుమ్ మాన్సుల్ కెర్తెగిన కంట జా కిచ్చొ జీన్ని! దేముడుక నేన్ల మాన్సులి దన్నె కెరల. 48 తుమ్, జలె, నూన. పరలోకుమ్ తిలో అబ్బొన జలో దేముడు కీసి ప్రేమక పూర్తి అన్నె గే, తుమ్ కి దన్నె ప్రేమక పూర్తి జా తంక అన్నె."

6

దర్శనము కిచ్చి బుద్ధి తెన దెంక గే నీకడ్డిసి
(లూకా 11:2-4)

1 “మాన్యులచి మొక్కె గప్పురుమ్ ఆననతి రితి తుమ్చ పరలోకుమ్ కెర నాయ్. మాన్యులచి గప్పురుమ్ ఆననతి రితి రిసా కెర తిలిగిన, తుమ్చో పరలోకుమ్ తిలో దేముడు జలో అబ్బొదత బవుమానుమ్ తుమ్క దొర్కు జయి నాయ్. 2 జాచి రిసా, తుమ్ దర్శనమ్ దెంక జలె, నప్పిర్ బజయిలి రితి జా మాన్యులచి మొక్కె గప్పురుమ్ జతి రిసా దాస నాయ్. కిచ్చొక మెలె, మాన్యుల్ గప్పురుమ్ దెతి రిసా ఉప్రమెన్నుచో మాన్యుల్ నబ గెరలె జవున్, వీదులె జవున్, దస్సి, ఎత్తిజన్ దెకితి రితి, నప్పిర్ బజవ కెర దెతతి. దస్సి గప్పురుమ్ ఆననతనచి రిసా అచే తుమ్క కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, జేవ్ ఈంజయి లోకుమ్తె జోవయింది బవుమానుమ్ నజన గెల అస్సి.”

3 “తుమ్, జలె, దర్శనమ్ దెతె పొది, తుమ్చి దర్శనమ్ గుట్టు తెన తతి రితి, తుమ్చో ఉజలె అతు తెన దర్శనమ్ దిలె, తుమ్చో దెట్టె అతుక నేనతె నే జానతి రితి దాస. 4 దస్సి తుమ్ దిలదు మెలె, అన్నె కాయ నేన్లె కి, తుమ్చో దేముడు అబ్బొసి దెక, తుమ్క బవుమానుమ్ దెయెదె.”

ప్రార్థన కెరుక నీకడ్డిసి
(లూకా 11:1-4)

5 “పడ్డె, తుమ్ ప్రార్థన కెర్రి పొది, ఉప్రమెన్నుచో మాన్యులచి రితె జా నాయ్. దస మాన్యుల్ సొంత గప్పురుమ్ ఆననతి రితి, మాన్యుల్ దెకుత మెన, నబ గెరలె, వీదులె టీవె జా ప్రార్థన కెరుక ఓజ జా అస్సి. తుమ్క కచితుమ్ కిచ్చొ సంగితసి మెలె, జేవ్ జోవయింది బవుమానుమ్ నజన గెల అస్సి. 6 దస్సి తుమ్ ప్రార్థన కెరుక జలె, మాన్యుల్ నే దెకితి రితి, గని తుమ్చి గదితె మెన, కెర్రి డంకన, నే డీసయ్ జతో తుమ్చో దేముడు అబ్బొసక ప్రార్థన కెర. మాన్యుల్ నే దెకితిసి కి జో అబ్బొసి జలో దేముడు దెకితయ్, తుమ్ ప్రార్థన కెర్రిసి జో జానన, తుమ్క బవుమానుమ్ దెయెదె. 7 పడ్డె, తుమ్ ప్రార్థన కెర్రి పొది, దేముడుక నేన్ల మాన్యుల్ కెర్రి రితి పొస. మెలె, కామ్క నెంజత కొడెచి ఉప్పిరి కొడె లట్టబా నాయ్. కిచ్చొక మెలె, దేముడుక నేన్ల మాన్యుల్ కిచ్చొ ఉచర్తతి మెలె, ‘ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ కొడె సంగిలె దేముడు అమచ ప్రార్థనలె మెన్నెదె’ మెన ఆరిక ఉచర్తతి. 8 తుమ్ జోవయింది రితి జా నాయ్. తుమ్ దేముడు అబ్బొసతె నే నజితె అగ్గె, తుమ్క కిచ్చొ కామ్క జెయెదె గే జో జానె.”

9 “జాకయ్, తుమ్ ఇసి ప్రార్థన కెర.

ఓ పరలోకుమ్ తిలో అమ్చో దేముడు జలో అబ్బొ, తుచి నావే గప్పురుమ్ జవున్.

10 తుచి రాజమ్ అమ్చి తెన జెవును. తుచి ఇప్పుమ్ రితి పరలోకుమ్తె కిసి కెర్రితి గే, ఈంజ లోకుమ్తె కి అమ్ కెరుక మెన, అమ్క దయ కెర నీకడు.

11 అమ్క నరిపుచుప జతి అన్నిమ్ అమ్క రోజుక దె.

12 పడ్డె, అమ్క తప్పు కెర్రి మాన్యులకె అమ్ కెర్రి చెమించుప కెర అన్నుమ్ గే, అమ్ కెర్రి తప్పులె తుమ్ అమ్క చెమించుప కెర.

13 పడ్డె, అమ్ పాపుమ్ నే కెర్రి రితి, నయతాన కెరయతిసి తెంతె అమ్క పిట్టవు, అన్నె, నయతాన కెర్రి అల్లర్ తెంతె కి అమ్క పిట్టవు.”

14 “కిచ్చొక మెలె, కో కో తుమ్క తప్పు కెర తిలిగిన, తుమ్ జోవయింక చెమించుప కెర్రిగిన, తుమ్చో పరలోకుమ్ తిలో దేముడు జలో అబ్బొ తుమ్క చెమించుప కెరెదె. 15 గని మాన్యుల్ తుమ్క కెర్రి తప్పులె తుమ్ నే చెమించుప కెర్రిగిన, తుమ్చో అబ్బొ జలో దేముడు తుమ్క చెమించుప కెరె నాయ్.”

చువ్వె తతినచి రిసా సంగిలిసి

16 “పడ్డెక, తుమ్ చువ్వె తంక జలె, ఏడ్డి రితి మొక్కొమ్ తెన తా నాయ్. ఉప్రమెన్నుచో మాన్యుల్, జలె, ‘చువ్వె అన్నుమ్’ మెన, ‘అమ్క నీతి మెన మాన్యుల్ గప్పురుమ్ సంగతు’ మెన, మొక్కొమ్ వెట్టారుమ్ తెయారె కెరన తవుల. తుమ్క అచే కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, దస్సి కెర్రి మాన్యుల్ జోవయింది బవుమానుమ్ నజన గెల అస్సి. 17 తుమ్, జలె, తుమ్ చువ్వె తతె పొది, మాన్యుల్ నేన్లె రితి, తుమ్చి బోడి తెలు గాంసన, ఓడన, తుమ్చి మొక్కొమ్ దోపన, నర్ల తెన తా. 18 మాన్యుల్ నే దెకితి, తుమ్చో అబ్బొసి జలో దేముడు దెక కెర, తుమ్క బవుమానుమ్ దెయెదె.

19 “బూలోకుమ్తెచి దనుమ్ తుమ్క తూమ్ కుడవనక నాయ్. ఈంజ లోకుమ్చి దనుమ్ కుడవనలెగిన, రుస్సి కా గెలెదె, నెంజలె కిచ్చొ కా గెలెదె, నెంజలె చోర్రి గెరి బోరో కెర చోర నెవుల. 20 తుమ్, జలె, రుస్సి కిచ్చొ నే కతి లోకుమ్తె, చోర్రి నే పెసితి లోకుమ్తె, మెలె పరలోకుమ్తె, ఒత్తచి దనుమ్ కుడవన కెరన. 21 తుమ్ కేన లోకుమ్తె దనుమ్ కుడవన తన్నె గే, ఒత్త తిలిచి రిసా తుమ్చి వెట్టి ఉచర్రి తన్నె.

22 “అగ్గుక దీపు అంకివో. జాచి రిసా, తుమ్చ అంకివో టేంతు తిలిగిన, తుమ్చి ఒండి అగ్గె ఉజిడ్ తెన తయెదె. 23 తుమ్చ అంకివో మయలె జా తిలిగిన, తుమ్చి అగ్గె ఎత్తి, ఆమన్ రితి అందరె జా తయెదె. దస్సి, తుమ్చి వెట్టి తిలి బుద్ది అందరెచి తిలిగిన, కెర్రి అందరె జయెదె!

24 “ఎక్కిలో గొత్తి నుదో కో జలెకు దొగల ఎజోమాన్లుచి సేప ఎక్కి దడి కెరుక నెత్తె. ఎక్కిలోక విరోరుమ్ కెర, అన్నెక్కోక ప్రేమ కెరెదె. నెంజలె ఎక్కిలోక నిదానుమ్ దెక, అన్నెక్కోక నిస్సారుమ్ దెకెదె. జలె, దేముడుక చి ఈంజ లోకుమ్చి దనుమ్క ఎక్కి దడి సేప కెరుక నెత్తరు. 25 జాకయ్, అచే తుమ్క కిచ్చొ మెంతుసి మెలె, ‘కిచ్చొ కమ్దె గే కిచ్చొ పేమ్దె గే కిచ్చొ గలనుమ్దె గే కిసి జా జమ్దె’ మెన, తుమ్చి మెన్నుతె చింత గలన నాయ్. అన్నిమ్చి కంటె అత్తె విలువ, గెద. పాలలెచి కంటె అగ్గె విలువ, గెద.

26 “అగాసుమ్చ పిట్టలచి రిసా ఉచర. జేవ్ పిట్టల ఉంపితి నాయ్. ఉంప లాయతి నాయ్. లాయ కొట్టుతె ఆన కుడవంతి నాయ్. జలెకి, తుమ్చో పరలోకుమ్ తిలో అబ్బొ జలో దేముడు జోవయింక పోస్యయ్. తుమ్, జలె, జోవయింది కంటె విలువ నెంజును గే? 27 పడ్డె, తుమ్చి తె కే కెర్రి చింత గలనలెకి, జోచి బత్తుక కొల్లక ఏకె అత్తెక జవున్ ఒగ్గర్ కెరనుక తెరె గే? నెత్తె.

28 “పాలలెచి రిసాచి చింత గలనుక కిచ్చొక? డొగ్గెచ పుల్లొ కిసి పడ్డితతి గే ఉచరన. జేవ్ కామ్ కెర్రి నాయ్, పాలలె వీంతి నాయ్. 29 జలెకి, ఎదివాలే సొమ్మారుమ్ కలుగు జలో సాలోమోను మెలో పూర్తుమ్చో రాసె కి ఈంజేవ్ పుల్లొచి రితి నూటి కెరనుక నేన్లొ. 30 తుమ్ తోక్కి, నముకుమ్ తిలన, ఏకె కొడు ఉచరన. ఆజ తా కెర కలిక డయ దెతి

చివర్సక దేముడు ఎదిలి నూటి కెర్తయ జలి, తుముక అన్నె ఒగ్గర్ చెంగిల్ గలంతిసి దొర్కు కెరె నాయ్ గె? దొర్కు కెరెదె.

31 “జాకయ, ‘కిచ్చొ కమదె గే, కిచ్చొ పిమదె గే, కిచ్చొ గలనుమదె’ మెన చింత గలన ఉచర నాయ్. 32 దేముడుక నేస్త మాన్పుల్ కి ఇసిచి ఎత్తిక ఉచరంత తవుల, అన్నె ఇన సామస్తు తుముక కి దొర్కు జతతి మెన; తుమచొ పరలోకుమ్ తిలో అబ్బొసి జలో దేముడు జానె. 33 తుమ్, కిచ్చొ కెరుక అన్నె మెలె, తొలితో దేముడుచి రాజిమ్ జోచి పున్సిమ్ చజ, జో నీకడ్డి బుద్ది ఇండుక అన జా తా. తుమ్ ఇసి జలదు మెలె, తెదొడి ఎత్తి తుముక దొర్కు జవుల. 34 జాకయ, ‘కలిక కిసి జా జుమదె?’ మెన తుమ్ చింత గలన ఉచర నాయ్. కలికచి రిసా నవ్వుండుమ్ జతిసి కలిక దొర్కు జయెదె. కేన్ దిసిచి బాద జయ దీసిక సాలె.”

7

తీర్పు కెర్తి బుద్దిచి రిసా సంగిలిసి (లూకా 6:37-38,41-42)

1 “తుమ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో కున్సిదుమ్ తెన్ తీర్పు ఉచర నాయ్, చి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తుముక తీర్పు కెరె సిచ్చ కెరుక నాయ్. 2 కిచ్చొక మెలె, తుమ్ అన్నె మాన్పుల్క కిసి తీర్పు దెకితె గే, దేముడు తుముకయ్ కి దస్సి దెకిదె. తుమ్ అన్నె మాన్పుల్చి రిసా *కట్టడ్డి కొల్లె రితి దేముడు తుముక కి జయ్యొ కొల్లె తెన్ కట్టడెదె.

3 “తుమ్చితె ఎక్కిలోచి అంకితె ఏక దూలూమ్ బెర తిలగిన, బావొచి అంకితె ఇదిలిదెల్ తొక్కు సిడ తిలగిన, అంకితె దూలూమ్ తిలోసా కిచ్చొక జోచి బావొచి అంకితె తిలి ఇదిలిదెల్ తొక్కు దెకితసి, గని సొంత అంకితెచి దూలూమ్ దెకిసి నాయ్? 4 నెంజెలి, తుచి అంకితెచి తొక్కు కడిందె” మెన చిల్ప అంకితె తిలోసా కిసి తుచొ బావొక సంగుక జయెదె! 5 తుయి ఉప్తమెన్నుచొ, తొలితో తుచి సొంత అంకితెచి చిల్ప కడను, చి తుచొ బావొచి అంకితెచి తొక్కు కడితి రితి టొంట దెకితె.

6 “సుద్ది తిలిసి నూనర్లుక దాన నాయ్. అంధ్రుల్చి చట్టె ముత్త్యల్ గల దాన నాయ్. అంధ్రుల్క దెలి, విలువ నే దెకితె నుడె కెరె, వస్స కెరె, తుముక చిర గెలుల.

7 “నజ తుముక దెయెదె. ఎక్కి మెన్ను తెన్ చజెలి, దొర్కు జయెదె. కెప్పెతె వెట్టె, తుముక కెప్పె ఉగిడిందె. 8 కో సంగిలె, జోక దొర్కు జయెదె, చి చజెలి, దొర్కు జయెదె, చి జోచి కెప్పెతె వెట్టె, జోచి రిసా ఉగ్గి జయెదె.

9 “తుమ్చి తెన్ కేన్ మాన్పు జలెకు జోచొ పుత్తుసి పొడి నజెలి, జోక పత్తురు దెయెదె గె? నాయ్. 10 జో పుత్తుసి మొస్సా నజెలి అయి దెయెదె గె? నాయ్. 11 జలి, తుమ్ మాన్పుల్ పాపుమ్ సుదల్ జలికి, తుమ్చ బోదల్క చెంగిల్ పస్తువల్ దెంక జాన్పు. జలి, పరలోకుమ్ తిలో అబ్బొసి జలో దేముడుకె కో చెంగిలె వరల్ నజెలి, మాన్పుల్ దెతి కంట జో అన్నె ఒగ్గర్ చెంగిల్ వరల్ దెయెదె!

12 “మాన్పుల్ తుముక కిసి కెరుక మెన తుమ్ ఇస్టుమ్ జస్సె గే, తామ్ కి జోవయంక దస్సి కెరె. కిచ్చొక మెలె, మోసి పూర్ముచొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయలె ఆగ్గుల్, అన్నె పూర్ముల్చి అత్తి సంగిలె దేముడుచ కబుర్లు ఎత్తితె ఈంజు కోడు బెదితయ్.

పరలోకుమ్ పెసితి గుమ్ముమచి రిసా సంగిలి బోదన (లూకా 13:24)

13 “వెల్లొ నాసినుమతె గెతి వాల్ సుల్లు, జా వాల్ పెసితి గుమ్ముమ్ రూండు. జా వాల్ ఒగ్గర్జెసి గెతతి. తామ్, మాత్తుమ్, ఇర్కు వాల్చి గుమ్ముమ్ పెన. 14 కిచ్చొక మెలె, పరలోకుమ్తె బెదితి వాల్చి గుమ్ముమ్ ఇర్కు అన్నె, జా వాల్ సుల్లు నాయ్, చి ఒత్త పాచితన ఒగ్గర్ తొక్కిజెసి జవుల.

15 “దేముడు తెంతో కబుర్ అనతోసా అవ్” మెన అబర్దుముక సంగితన సగుమ్జెసి జవుల, ఉప్తమెన్నుచ జేవ్. దన మాన్పుల్చి రిసా తుమ్ జాగ్గు తెన్ తా. చెంగిల్ మాన్పుల్ రితి, జేవ్ మెండల్చ రోమల్ గలన డీనయ్ జవుల, గని జోవయంచి పెట్టి తెడి డుర్మొవ రితి కున్సిదుమ్ తిలన. 16 జోవయంక కమెచి పలితుమ్ దెకితె, జోవయంచి బుద్ది తుమ్ చినితె. కంట చెట్లె ద్రాచ పండ్లు కోడుక జయెదె గె? లన్యన్ రూక తెన్ †అంజూరుమ్ పండ్లు కోడుక జయెదె గె? నెంజె. 17 ఎత్తి చెంగిలో రూకతె చెంగిల్ పండ్లు దెరుల, గని కామక నెంజెతె రూకతె కామక నెంజెత పండ్లు దెరుల. 18 చెంగిల్ రూకతె కామక నెంజెతి రగుమ్ పండ్లు దెర్తి నాయ్. కామక నెంజెతె రూకతె చెంగిల్ పండ్లు దెర్తి నాయ్, 19 అన్నె, చెంగిలె పండ్లు నే దెర్తి ఎత్తి రూకుక కండ కెరె, ఆగెతె గెలుల. 20 తుమ్చితె జెతనచి పలితుమ్ దెకితె, జోవయంచి రగుమ్ చినితె.

21 “ప్రబు, ప్రబు!” మెన, అంక సంగితన ఎత్తిజెన్ పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె పెసితి నాయ్. గని పరలోకుమ్ తిలో అంచొ అబ్బొ జలో దేముడు నీకడ్డి కోడు రితి కెర్తనయ్ ఒత్త గెప్పుల. 22 ఈంజు లోకుమ్చ ఎత్తిక వెల్లి తీర్పు కెర్తి దీసిక, అంక ఒగ్గర్జెసి మాన్పుల్, ‘ప్రబు, ప్రబు’, తుచి నావ్ తెన్ తూయి సంగిలె కబుర్లు సంగిలెమ్, నాయ్ గె? తుచి నావ్ తెన్ బూతల్ గట్టక ఉదడ్డమ్, నాయ్ గె? తుచి నావ్ దెర ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ అదర్పుతుమ్ కమె కెర్తమ్, నాయ్ గె?” మెన సంగుల. 23 జలి “అవ్, తుముక అగ్గె తెంతో నేసి. తుమ్ గార్ కమె కెర్తతన, అంచ తెంతో దూరి ఉట్ట గెచ్చ” మెన జోవయంక సంగెదె.

సాప్తయి బందిలో గేరుచి ఇన్పుతె బందిలో గేరుచి రిసాచి టాలె

(లూకా 6:47-49)

24 “అంచ కొడొ నూన అంచి కోడు రితి ఇండుల గే కిసి జవుల, జో బుద్ది తిలోసా కిచ్చొ కెర్లొ మెలె, జోచొ గేరు రెంగ్గొచి ఉప్పిరి బందిలో. 25 బందితికయ్, పాని వెట్టి, వర్లల్ జలి, చి గట్టిజ వారు జో గేరుచి సుట్టునంత కెర్లె కి, జా గేరుచి పునాది రెంగ్గొచి ఉప్పిరి తిలి రిసా, కెర్లె వారు పాని కెర్లె కి, సిడె నాయ్.

26 “జలి, కో అంచ కొడొ నూన కి నే కెరుల గే, జేవ్ కిసి జవుల మెలె, బుద్ది నెంజెలో ఎక్కిలోచి రితి జవుల. జో బుద్ది నెంజెలోసా కిచ్చొ కెర్లొ మెలె, జోచొ గేరు ఇన్పుచి ఉప్పిరి బందిలో. 27 జో గేరు ఇన్పుచి ఉప్పిరి బంద తతికయ్, పాని వెట్టి, వర్లల్ అయ్లి చి గట్టిజ వారు జో గేరుచి సుట్టునంత కెర్లె, చి జా గేరు సిడె గెల్. జా గేరు ఎగ్గరె సేడయ్ గెలి!” మెన యేసు సంగిలెన్.

28 యేసు ఈంజేవ్ కొడొ సంగ కేడయ్లె వడ్డె, జనాబ్ ఎత్తి జో కెర్లె బోదల్చ రిసా అచారిమ్ జలె. 29 కిచ్చొక మెలె, జేవ్ మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ నీకడ్డన కెర్తి రితి నాయ్, గని దేముడు దిలి అదికారుమ్ తెన్ జో సొస్టుమ్ బోదన కెర్తి తిలన.

* 7:2 7:2 మీన్సి † 7:16 7:16 ‘అంజూరుమ్ పండ్లు’ మెలె, బోట్ల పండ్లు రితి జవుల.

8

వెళ్లి రోగిక యేసు చెంగిల్ కెడ్దిన

(మార్కు 1:40-45; లూకా 5:12-16)

1 జేవ్ జా మెట్ట తెంతో ఉత్త జెతె తిలె, ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జిన జనాబ్ జోచి పట్టి అయిల. 2 జేవ్ ఎత్తిజన్ దస్సి ఉత్తిరై తతికయ్, వెళ్లి రోగి ఎక్కిలో యేసుక దస్సుల జా, నెర్సు నీడ జోకర, “ప్రబు తుక ఇస్సుమ్ జలె, తుయి అంక చెంగిల్ కెర సుద్ది కెరుక తెర్సి” మెన సంగిలన్. 3 యేసు అతు చంప కెర జోక చడ, “అంక ఇస్సుమి. చెంగిల్ జా సుద్ది జా” మెన సంగిలి బేగి, జోచి వెళ్లి జబ్బు గెతికయ్, చెంగిల్ జా సుద్ది జలన్. 4 యేసు జోక “పట్టి కక్క కిచ్చో నంగు నాయ్. గని, దేముడుచి గుడితె గెచ్చు, తుచి ఆగ్ సుద్ది జలి మెన, ఒత్త పూజరిక దెకవు, చి తుయి సుద్ది జలిసి ఒత్త తిల మాస్సులక రుజ్జు జతి రితి, మోసే పూర్ణమ్ సంగిలి కాసుక దేసు” మెన సంగ, అన్నె ఉట్ట గెలన్.

పుంజెకజీన్ జమాన్సుక వెళ్ళోచొ గొత్తి సుదొక యేసు చెంగిల్ కెడ్దిన

(లూకా 7:1-10; యోహా 4:43-54)

5 యేసు కమెర్పహూమ్ పట్టుమతె అన్నె పావెతికయ్, రోమ్ దేసిమ్చె పుంజెకజీన్ జమాన్సుక వెళ్ళో ఎక్కిలో జా కెర, 6 యేసుక “బాబు, అంచొ గొత్తి నాడు కదుల జంక నెత్త కెర ఒగ్గర్ బాద జా గెరి ఎంర్ తత్తయ్” మెన బతిమాల్చు జా సంగిలన్ 7 యేసు జోక “ఆవ్ జెయిందె, చి జోక చెంగిల్ కెరెందె” మెన సంగిలన్. 8 గని జో పుంజెకజీన్ జమాన్సుక వెళ్ళో మాస్సు జోక, “ప్రబు, తుయి అంచి గెరి జెంక మెలె, ఆవ్ విలువ నాయ్. తుయి ఇన్నె తెంతో ఎక్కి నెలమ్ కోడు దిలది మెలె, అంచొ గొత్తి నాడు చెంగిల్ జయెదె. 9 ఆవ్ కి అదికారుమ్క బితోసా. అంచి తెడి జమాన్సు అస్సి. ఆవ్ ఎక్కిలోక ‘గో’ మెలె, గెచ్చెదె. అన్నెళ్ళొక ‘జె’ మెలె, జెయెదె. అంచొ గొతిమాన్సుక ‘ఈంజ కామ్, జా కామ్ కెరు’ మెలె కెరెందె” మెన సంగిలన్.

10 యేసు ఈంజో సంగిలిసి నూన సర్త జా, పట్టి జెతె తిలసక దెక, జోవయింక, “తుమ్క ఆవ్ కిచ్చో కచితుమ్ సంగితసి మెలె, అమచ ఇస్రాయేలులతె ఆవ్ కక్క కి ఎదిలి నముకుమ్ తిలసక అమ్మ ఎదక కి దెకుక నాయ్. 11 తుమ్క కిచ్చో మెంతసి మెలె, తూర్పు దేసిమ్లు తెంతో, పడమర దేసిమ్లు తెంతో కి యూదుల్ నెంజిల ఒగ్గర్జిన మాస్సుల్ జా కెర, అమచ యూదుల్చ పూర్ణమ్చ అబ్రాహామ్, ఇస్సాకు చి యాకోబు తెన పరలోకుమతె ఎక్కితె అన్నిమ్ కవుల. 12 గని, అమచి రాజెమచి రిసా తుమ్క నిసాన అస్సి మెన, అమచ యూదుల్క దేముడు సంగ తిలి కి, ఈంజేవ్ అమచ యూదుల్క ఒగ్గర్జిన అందరచి ఉప్పిరి అందరతె బయిలె గలి జవుల. ఒత్త మాస్సుల్ ఏడ్తె తవుల, దంతో చప్పిలై తవుల.” మెన సంగ కెర, 13 యేసు జో పుంజెకజీన్ జమాన్సుక వెళ్ళొక “నరె, గో. తుయి నంపజలి రితి తుక జర్గు జవున్” మెన సంగిలన్. సంగిలి బేగి, జో మాస్సుచొ గొత్తి నాడు చెంగిల్ జలన్.

పేతురుచి అత్తనక యేసు చెంగిల్ కెడ్దిన

(మార్కు 1:29-34; లూకా 4:38-41)

* 8:20 8:20 ‘మాస్సు జెర్మున్ అయిలోసా’ మెన బయిబితకె రెగ్గె తిలె, జాచి అర్దుమ్ కిచ్చో మెలె, ‘ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తెర్తయోలో క్రిస్టు రచ్చింపవన కెర్తాన’. యేసు ఈంజ లోకుమతె బుత్తి తిలి పాది, బయిబితచి పార్కు ప్రమానుమ్ ఒగ్గర్ నదు కెర్ల పండితుల్ జా అర్దుమ్ కెరసులె, గని మాములుమ్ మాస్సుక నేనెతి.
† 8:28 8:28 గెరాసినుల్ నావ్ కి తిలి

14 వడ్డో, యేసు పేతురు మెలో జోచొ సిస్సుడుచి గెరి గెచ్చు కెర, పేతురుచి అత్తన జోర్జో నీడ ఎంర్ అస్సి మెన దెక కెర, 15 జాచి ఆతు దర్తికయ్, జా జోర్జో గెలి, చి జా ఉట్ట కెర, యేసుక మరియాచ ఎత్తి కెరుక దెర్తి.

16 సాంజ్ జతికయ్, ఒగ్గర్జిన బూతుమ్ దెర్తసక ఒత్త తిల ప్రెజల్ యేసుతె కడ అనతికయ్, జేవ్ బూతల్ ఎక్కికక “ఉట్ట గో” మెన ఎక్కి కోడు తెన యేసు ఉడడ గెలన్. కిచ్చో కిచ్చో జబ్బుల్ తిలసక కి చెంగిల్ కెర్తన్.

17 “జోయ్య అమచ బాదల్ జబ్బుల్ దెర గెచ్చయోలో” మెన దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో యెనయా పూర్ణమ్చొచి అత్తి జో సంగిలి కోడు నెరవెర్చువ జంకయ్ మెన ఇసి జలి.

యేసు తెన బుల్లన ఎక్కి మెన్చు నిదానుమ్ తంక మెన సంగిలిసి

(లూకా 9:57-62)

18 సుట్టునంత ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జిన బెర తిలిసి యేసు దెక, కెర, “నముద్రమ్ ఒత్తల్తో గెచ్చుమ్” మెన సిస్సుల్క సంగిలన్. 19 జలె, మోసే తెన దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సీకడ్డెసా ఎక్కిలో యేసుతె జా కెర, “గురుబాబు, తుయి కేనె గెలె కి, ఆవ్ కి తుచి తెన బెద జెయిందె” మెన సంగిలన్. 20 యేసు జోక “నక్కల్క పార్గు, అగాసుమ్చ పిట్టల్క గూడలు, గని ఆవ్ *మాస్సు జా జెర్మున్ అయిలోసాక జోడి వంపా కెర్తె టాన్ నాయ్” మెన సంగితికయ్, 21 సిస్సుల్తె అన్నెళ్ళో యేసుక “ప్రబు, ఆవ్ తుచి తెన నే జెతె అగ్గె, గెచ్చ కెర, అంచొ అబ్బొ మెర గెతె ఎదక జోక పోస కెర, జో మొర్లె జోక రోవ గెలుక మెన, అంక నెలమ్ దె” మెన సంగిలన్. చి యేసు జోక దెక, 22 “మొర్లన జోవయింక సొంత మొర్లనక రోవ గెల్తా, గని తూయి బేగి అంచి పట్టి బులుక జె.” మెన జో సిస్సుడుక సంగిలన్.

యేసు దోనితె గెతె వాదుపాసింక సేంతుమ్ కెడ్దిన

(మార్కు 4:35-41; లూకా 8:22-25)

23 తెదొడి యేసు దోనితె వెగితికయ్, జోచ సిస్సుల్ జోచి పట్టి వెగిల. 24 జేవ్ సగమ్ దూరి ఇండయ్తికయ్, నముద్రమ్తె వాదు కెర్తయ్, వెల్లె కెర్తల్ జా దోనితె డేవెతె తిల, గని యేసు నిజ తిలన్. 25 జేవ్ సిస్సుల్ జోతె గెచ్చ, ఉట్టవ కెర, “ప్రబు మెర గెతసుమ్. అమక రచ్చింపవ కెరు!” మెన సంగితికయ్, 26 యేసు ఉట్ట కెర, జోవయింక “ఇదిల్ నముకుమ్చ, తుమ్, కిచ్చొక బితసు?” మెన జోవయింక సంగ కెర, వాదుక నముద్రమ్క గట్టిజ ఆడ్ర దిలన్. వాదు కెర్లలు ముల దిలి, చి ఎత్తి అన్నె సేంతుమ్ జలి రిసా, 27 సిస్సుల్, “ఈంజో కిసా మాస్సు, చి వాదు కి నముద్రమ్ కి ఇన్నెచి కోడక వంపా జత్తయ్!” మెన ఆచారిమ్ జలె.

బూతల్ దెర్త దొగులక యేసు చెంగిల్ కెడ్దిన

(మార్కు 5:1-20; లూకా 8:26-39)

28 జో నముద్రమ్ జీన కెర, †గదదేనులుచి ప్రాంతుమ్తె పావెతికయ్, బూతల్ దెర్తన దొగుల మెస్సి తెంతో బార జా కెర, యేసుక దస్సుల్ జలె. జేవ్ దొగులచి ఎదివాల్ కోచ్చుమ్చి రిసా, కో కి జా వాల్ గెచ్చుక దయిరిమ్ నాయ్.

29 యేసు జా వాల్ జెతికయ్, “ఈందె, దేముడుచొ పుత్తసి,

అమచి తెన్ తుక కిచ్చో? అమ్ సిచ్చ జతి పొది నే జెతె అగ్గి అమక అల్లర్ కెరుక ఇన్నె అయలది గే? మెన కేకుల్ గలిలె. ³⁰ జలె, జోవయించి ఇదిల్ ఒత్తల్క ఒగ్గర్ అండ్రుల్ తిలి మంద కతె తతికయ్, ³¹ జేవ్ బూతల్ యేసుక “తుయి అమక ఇన్నె తెంతో ఉదడ్డగిన, అండ్రుల్ తిలి జా మందతె అమక తెద్రవ్” మెన, యేసుక బతిమాలూ జా సంగిలె. ³² జో జోవయింక “గెచ్చ!” మెన సంగితికయ్, జేవ్ బూతల్ బార్ జా, జేవ్ మాన్సుల్క ముల దా, అండ్రుల్చి పెట్టి పెన గెలె, చి జా మందచ అండ్రులు ఎత్తి వెలి జా, జా వెల్లి గాటిక నిగ ఉత్త, నముద్రుమతె సిడ ముర గెలె.

³³ దస్సి జర్గు జతికయ్, మంద రకీతన బచ్చు జా, జా పట్టుమతె నిగ గెచ్చ, బూతల్ దెద్రనక జర్గు జలిసి ఎత్తి, కిచ్చో నే పిట్టె, పట్టుమచక సంగిలె. ³⁴ జాచి రిసా, పట్టుమచ ఎత్తి జిన్ యేసు తెన్ దస్సుల్ జంక మెన బార్ జా, దెక కెర, “అమచి దేసిమ్ తెంతో ముల దా ఉట్ట గే!” మెన బతిమాలూ జా, జోక బచ్చు తెన్ సంగిలె.

9

ఉట్టుక నెతిర్లొ మాన్సుక యేసు చెంగిల్ కెర్రిసి
(మార్కు 2:1-12; లూకా 5:17-26)

¹ ఒత్త తెంతో, యేసు దోసితె వెగ కెర, జా నముద్రుమ్ జిన కెర, జోచి సొంత పట్టుమతె పాచితికయ్, ² ఒత్త తిల మాన్సుల్ వాతుమ్ జోర్లొ తెన్ తిలోసా, ఉట్టుక నెతిర్లొ అంతుర్లొతె ఎంర్గ తిలోసా ఎక్కిలోక జోతె కడ ఆస్స. యేసు జేవ్ కడ ఆస్సనచి నముకుమ్ దెక కెర, జో ఉట్టుక నెతిర్లొసాక దెక, “ఓ పూత్త, తుయి దయిరిమ్ జా. తుచి పావల్ చెమించువ జా అస్సి” మెన జోక సంగిలెన్.

³ జలె, ఒత్త తిల మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన సగుమ్ జిన్ ‘యేసు దేముడు తెన్ నమ్మందుమ్ సంగితయ్. జా వెల్లి పాపుమ్’ మెన బచ్చు జా, లట్టబ్బ. ⁴ యేసు జోవయించి మెన్సుతె తిలిసి చిన కెర, “తుమచి పెట్టి కిచ్చొక కుస్సిదుమ్ ఉచర్లను? ⁵ ‘తుచి పావల్ చెమించువ జా అస్సి’ మెనుక నుల్లు గే, ‘ఉట్ట ఇండు’ మెనుక నుల్లు గే? ⁶ జలె, ‘మాన్సు జా జెర్బున్ అయలయ్ అంక అప్పె ఈంజె లోకుమతె తిలి కి, మాన్సుల్చి పావల్ చెమించువ కెర్రి అదికారుమ్ అస్సా’ మెన తుమ్క రుజ్జు దెకయింద” మెన, జో ఉట్టుక నెతిర్లొ మాన్సుక అస్సె దెక, యేసు జోక, “తుయి ఉట్ట కెర, తుచి అంతుర్లొ వయన గెరి గో” మెన సంగితికయ్, ⁷ జో మాన్సు ఉట్ట కెర, గెరి గెలెన్. ⁸ ఇని జర్గు జతికయ్, ప్రెజల్ దెక కెర, బియ: గెచ్చ, మాన్సుచి అత్తి జో ఇని అదికారుమ్ దిలిచి రిసా, దేముడుక గప్పరుమ్ కెలె.

యేసు మత్తయిక బుకార్లన్
(మార్కు 2:13-17; లూకా 5:27-32)

⁹ యేసు ఒత్త తెంతో ఇదిల్ దూరి ఇండ గెచ్చ, జా పట్టుమచి సిస్సు కడనతి గెరిచి వాట్ గెచ్చ కెర, ఒత్త మెన తిలో మత్తయి మెలో సిస్సు నజీతోసాక దెక, “అంచి పట్టి జా అంచో సిస్సుడు జా” మెన జోక సంగిలెన్, చి జో ఉట్ట కెర, యేసుచి పట్టి గెలెన్. ¹⁰ జో మత్తయి మెలోసాచి గెరి అన్సిమ్ కంక మెన యేసు గెచ్చ వెన తతికయ్, జా దేసిమచ నిస్కారుమ్ దెకిలె సిస్సు నజీతన కి, చి సీతి నే కెరంత ‘పాపుమ్ కెర్లన్’ మెన ఒత్తచ యూదుల్ నిస్కారుమ్ దెకిలెన ఒగ్గర్ జిన్ జోతె జా కెర, జో తెన్ సిస్సుల్ తెన్ వెసిలె. ¹¹ జేవ్ ఇన్నె బెద వెసిలిసి దెక కెర, పరిసయ్యుల్ మెంత పండితుల్ యేసుచ సిస్సుల్తె జా

కెర, జోవయింక “తుమచో గురు సిస్సు నజీతన తెన్ పాపుమ్ కెర్లన్ తెన్ కిచ్చొక వెన అన్సిమ్ కతయ్?” మెన పుసిలె.

¹² జేవ్ దస్సి సంగిలిసి యేసు సూన కెర, “జబ్బు తెన్ అన్సుమ్ మెన చినస్సన డాక్టర్ అవ్సురుమ్, గని జబ్బు నెంజలెనక డాక్టర్ అవ్సురుమ్ నాయ్.” ¹³ జలె,

“తుమ్ కిచ్చొ కెర్రిసి అంచి ఆన మెలె, బలి దెతిసి నాయ్, గని మాన్సుల్క కన్కారుమ్ దెకితిసి

మెలి కోడుచి అర్దుమ్ కిచ్చొ జయెదె గే, తుమ్ గెచ్చ సిక్క. ‘అమ్ పాపుమ్ కెర్లన్’ మెన చినంతనకయ్ బుకార్క ఆవ్ అయలయ్, గని ఆమ్ పున్సిమ్ తిలన మెన ఉచరంతనక బుకార్క నాయ్.” మెన యేసు సంగిలెన్.

¹⁴ తెదెడి బాప్తిసము దెతె తిలో యోహానుచ సిస్సుల్ యేసుతె జా కెర “పరిసయ్యుల్ కి ఆమ్ కి చువ్వె తంక అలవాట్, గని తుచ సిస్సుల్ చువ్వె తతి నాయ్. కిచ్చొక?” మెన, యేసుక పుసిలె. ¹⁵ ఇని పుసితికయ్, యేసు జోవయింక, “కేన్ పెండ్లితె, జోవయించి నెడిమి పెండ్లిఉబేడో తిలి పొది, పెండ్లి విందుతె బుకార్లన మునుర్చు తప్పల గే? నాయ్. బెదె నాయ్. జలె, పెండ్లిఉబేడెచి పచ్చున జలనచి నెడెమె తెంతో జోక దెర వేరతె కడ నిలె, జేవ్ పొదుల్క జోచ మాన్సుల్ ఏడ ఏడ చువ్వె తప్పల.

¹⁶ “జలెకు, పొర్ని పాలుమ్ చిరి జా తిలిగిన, మాసికచి రిసా నే కేడయేలి నే కేడ్డె నొచి బట్ట గండ కో జాన్లె మాన్సుల్ గల్లి నాయ్. దస్సిచి పొర్నిచితె గలె తిలిగిన, జో పాలుమ్ కేడ్డె, జా మాసిక కడెదె. మాన్సు జా పాలుమ్ గలెన్, అప్పె జలి పొర్ని బట్ట నొచి బట్టచి మాసిక బెదయేలి కుటు సాడి చిరి జయెదె, చి అగ్గెచి కంబ వెల్లి జోలో జయెదె. ¹⁷ వడ్డె, జలె, ఒత్త నొచి ద్రాచ రన్సుమ్ పొర్నిచి కాయ తెన్ కో నుచితి నాయ్. జా కాయ పొర్ని జలి రిసా, దస్సితె నొచి రన్సుమ్ నుచెలిగిన, జా కాయ పులక నెతిరి రిసా, జా రన్సుమ్ పొంగువ జలె, జా కాయ పుట్టెదె. పుట్టిలె, జా రన్సుమ్ నూయె జయెదె, చి కాయ కి పాడ్ జా గెచ్చెదె. జాచి రిసా, నొచి ద్రాచ రన్సుమ్ నొచి కాయల్తె నుప్పల. దస్సి, జా రన్సుమ్ కి జా కాయ కి పాడ్ నే జస్సె, చెంగిల్ తయెదె” మెన, జోక పరిప్పొ కెర్ల మాన్సుల్క యేసు సంగిలెన్.

బార వెర్చుల్ బాద తెన్ తిలి తేరీబోదక యేసు చెంగిల్ కెర్రిసి
(మార్కు 5:21-43; లూకా 8:40-56)

¹⁸ ఒత్త జా తిల మాన్సుల్క యేసు ఈంజేవ్ కొడె సంగితె తతికయ్, ఒత్తచి నబ గెర్చో అదికారి ఎక్కిలో జా కెర, యేసుక దస్సుల్ జా, సెర్బు సిడ జోకర, “అంచి దూ అప్పె మొర గెచ్చ అస్సి. తుయి, జలె, అమతె జా కెర జాక చడిలెగిన, అన్సి జయెదె” మెలెన్. ¹⁹ జో దస్సి మెంతికయ్, యేసు ఉట్ట కెర జోచి పట్టి గెలెన్. జోచి సిస్సుల్ కి బెద గెలె.

²⁰⁻²¹ జేవ్ పట్టి గెతె తతికయ్, బార వెర్చుల్ తెంతో లొయి గెతి బాద తెన్ తిలి ఏక తేరీబోద యేసుచి పట్టి జా, పాచ కెర, “ఆవ్ ఆమ్సి జోచో పాలుమ్ జుప్పన్ చడిలెగిన, చెంగిల్ జయెదె” మెన్, జాక జయ్యి ఉచరన, జోచో పాలుమ్చి కొంగు చడిలి. ²² జా చడితికయ్, యేసు పట్టి పస్స జాక దెక, “ఓ దూ, దయిరిమ్ తెన్ తా. అంచి ఉప్పిరిచి తుచి నముకుమ్ తుక చెంగిల్ కెర్లె.” మెన సంగిలెన్. జా బేగి చెంగిల్ జలి.

²³ తెదెడి యేసు జో అదికారిచో గెరి పాచ కెర, నాడి మొర్లి రిసా మూరి పుజీతన, చి బెర తిల ఏడుకుడు జతన ఒగ్గర్ గొడబ జతిసి దెక కెర, ²⁴ “తుమ్ గెచ్చ, ఈంజె నాడి మొర

గెచ్చా నాయ్. నిజ అన్నా” మన జోవయింక సంగితికయ్, జోక ఆసిల. ²⁵ జలె, జనాబ్ ఎత్తిక బార కెరవడ కెర, యేసు తెడి గెచ్చ, జా నాడివో అతు దెర్లి బేగి, జీవ్ జా ఉళ్ళ. ²⁶ ఈంజ కామచి రిసా జా ప్రాంతుమ్ ఎత్తితె పావెలి.

దొగుల గుడ్డి మాన్సుల్క యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి

²⁷ యేసు బార్ జా కెర, ఒత్త తెంతో గెరి గెత తతికయ్, దొగుల గుడ్డి మాన్సుల్ జోచి పట్టి జా, “దావీదు రానోచి నెకుమతె జెర్లిలో రచ్చింపవ కెర్లిసా, అమచి ఉప్పిరి కన్యారుమ్ తియ, అమక చెంగిల్ కెరు!” మెన కేకుల్ గల్తె తిల.

²⁸ యేసు గెరి గెచ్చ పెసిలి పడ్డ, జేవ్ గుడ్డి మాన్సుల్ ఒత్త జోతె అయల. జెతికయ్, యేసు జోవయింక “తుమ్ ఉపర్లిసి అంక ‘కెరుక తెర’ మెన తుమ్ సంపజతసు గే?” మెన జోవయింక పుసితికయ్, జేవ్, “ప్రబు, అమ్ సంపజతసుమ్” మెన జోక సంగిల. ²⁹ యేసు జోవయింక అంకివొత చడ కెర, “అవ్ తుక ‘చెంగిల్ కెరుక తెర’ మెన తుమ్ సంపజలిసి రిసాయ తుమ్క జర్లు జవుసి!” మెన, సంగిలన్. ³⁰ సంగిలి బేగి, జోవయింక అంకివొ డీసిల. పిమ్మల్, యేసు జోవయింక “ఈంజ కామ్ కో కి నేన్ తె రితి దెకన, తుమ్ దొగుల తుక్లె తా” మెన గట్టిజ సంగిలన్. ³¹ గని, జేవ్ ఉట్ట గెచ్చ, జా ఒండి గలిలయ ప్రాంతుమ్తె జోచి గవురుమ్ సంగితె తిల.

గుల్లో కెర్లి బాతుమ్క యేసు ఉడడ గెలిసి

³² యేసు సిస్సుల్ తెన్ బార్ జా కెర, అన్నె బులుక గెతె తతికయ్, బాతుమ్ దెర్లి గుల్లో సుదో ఎక్కిలె జోతె కో గే కడ అన్న. ³³ యేసు జో బాతుమ్క ఉడడ గెలి బేగి, జో గుల్లో సుదో లట్టబన్న. ఒత్త బెర తిల జనాబ్ ఆచారిమ్ జా, “అమచ ఇస్రాయేలులతె ఇసిచి జర్లు జలిసి కెయ్య దెకుమ్ నాయ్. ఆజ జర్లు జలి!” మెన లట్టబన్న. ³⁴ గని పరిసయ్యల్ కిచ్చి మెల మెలి * “బాతల్క రానో జలిసాచి నావ్ తెన్ ఈంజో బాతల్క ఉడడయ్” మెన అరుగురు జా, గోసక సంగిల.

³⁵ యేసు జా గలిలయ ప్రాంతుమ్ ఒండిచ పట్టల్ గెచ్చిలె బుల బుల, జోవయింప నబ గెరలె గెచ్చ, పరలోకుమచి రాజమ్ పాసి జా అయేలిన్చి రిసాచి నుబమ్ కబుర్ సంగ, ఎత్తి రగల్చ జబ్బులు నొప్పులు గెచ్చవ. మాన్సుల్క చెంగిల్ కెర్లి తిలన్.

³⁶ దస్సి బుల్లె పొది, ఒగ్గర్ జనాబ్ జోతె అయల జేవ్ మాన్సుల్క దెక దెక, జేవ్ గొవుడు నెంజిల మెండల్ రిత మాలజ్ జా సైమల్ తెన్ తిలిసి దెక, జోవయింప ఉప్పిరి కన్యారుమ్ జా, ³⁷ “గట్టిజ పంట్ పిక లాయతె నమయమ్ జా అన్నె. ³⁸ జాచి రిసా, ‘ఈంజ పంట్’ లాయతె రితి, ఈంజ పంట్క ఎజోమాని జలో ప్రబు లాయతె మాన్సుల్క తెద్రవును” మెన, తుమ్ జోక ప్రార్లన కెర” మెన యేసు సిస్సుల్క సంగిలన్.

10

బారజన్ సిస్సుల్క యేసు అదికారుమ్ దిలిసి
(మార్కు 3:13-19; 6:7-13; లూకా 6:12-16; 9:1-

6)

¹ తెదెడి యేసు జోచ బారజన్ సిస్సుల్క పాసి బుకారా కెర, బాతల్ గట్టక ఉడడ గెలుక మెన, రగరగాల్చ జబ్బులు బాదల్ జల మాన్సుల్క చెంగిల్ కెరుక మెన, జోవయింక అదికారుమ్ దిలన్. ² జేవ్ బారజన్ యేసుచ, బారికుల్చ

నవ్వు కిచ్చి కిచ్చి మెల, తోలితో పేతురు మెన అన్నె నావ్ తిలో సీమాను, చి జోచ బావోసి అంద్రయ. ఒత్త తెంతో, జెబెదయివో పుత్తుసి యాకోబు, చి యాకోబువో బావోసి యోహాను. ³ ఒత్త తెంతో, పిల్వ చి బర్లోమయ, తోమా చి మత్తయి మెలో సిస్సు నజీతోసా. ఒత్త తెంతో, అల్పయివో పుత్తుసి యాకోబు, చి తద్దుయి మెలోసా. ⁴ ఒత్త తెంతో, కనూనుచో సీమాను మెలో అన్నె, చి పడ్డె యేసుక దెర తిలో ఇస్సరియోతు మెలి గెచ్చివో యూదా.

⁵ యేసు జేవ్ బారజన్క అదికారుమ్ దా కెర బులుక తెద్రయలి పొది, కిచ్చి సెలవ్ దిలన్ మెల, “యూదుల్ నెంజిలనతె అప్ప గెచ్చుక పోన, చి నమరయ ప్రదేసిమ్చ పట్టలె పెన నాయ్. ⁶ జలె, పిట్ట గెల గొవుడు నెంజిలి మంద రితి జా తిల ఇస్రాయేలులతె తుమ్చ సొంత మాన్సుల్తె తుమ్ గెచ్చ. ⁷ తుమ్ గెచ్చ, చి ‘పరలోకుమచి రాజమ్ పాసి జా అన్నె’ మెన బోదన కెర. ⁸ జబ్బు మాన్సుల్క చెంగిల్ కెర. ముర గెలనక జీవ్ కెర. వెల్లి జబ్బుల్ తిలనక చెంగిల్ కెర సుద్ది కెర, చి బూతల్క ఉడడ గెల. అవ్ దెతిసి ఆరి తుమ్క దొర్లు జలి. మాన్సుల్క ఆరి తుమ్ దాన.

⁹ “తుమ్ బుల్లె పొది, బజార్ గే వెండె గే రాగిచ కాసుల్ గే, కిచ్చి రగుమ్ డబ్బుల్ జలెకు దెరన బార్ జా నాయ్. ¹⁰ దస్సి, సంచె జలెకు, దోస్సి సాక్కల్ జలెకు, జోట్టు జలెకు, టెక్కి డండో జలెకు దెరన బార్ జా నాయ్. తుమ్ కచి రిసా కామ్ కెర్లి గే, తుమ్ కెర్లి కామచి రిసా జో దెతి అన్నిమ్ తుమ్ నజనుక నాయుమ్.

¹¹ “అన్నె, తుమ్ కేన్ పట్టుమ్తె జలెకు గెచ్చి జలెకు పెసితె పొది, ఒత్త తగువ జలిసా కో గె జానన, చి తుమ్ ఒత్త తెంతో ఉట్ట గెతె ఎదక జోచితె తా. ¹² జోచి గెరి తుమ్ పెసితె పొది, జా గేరచక, తుమ్క సేంతుమ్ తవుసు మెన చెంగిల్ సంగ. ¹³ జా గేర సేంతుమ్క తగువ జతిసి జలె, తుమ్ ఆన్లి సేంతుమ్ జోవయింక జర్లు జా, తవుసు. జా గేరచ సేంతుమ్క నే తగువ జతిసి జలె, తుమ్ ఆన్లి సేంతుమ్ జోవయింక నే తతె తుమ్క అన్నె బుల జెయెదె. ¹⁴ కో జలెకు తుమ్క మరియాచ నే కెర్లిగిన, తుమ్ ఆన్లి తి కబుర్ నే నూన్సిగిన, జో గేరు జలెకు, జా గావ్ జలెకు ముల దా, తుమ్ ఉట్ట గెతె పొది, జా గుర్లుక, తుమ్చ పట్టి జా టాన్తెచి లంబిలి దూడి పంప్త గెల, చి ఉట్ట గెచ్చ. ¹⁵ ఈంజ లోకుమ్చక వెల్లి తిర్పు కెర్లి దీసి అయిలె, సాదోమ్ చి గొమ్మూ మెల పూర్లుమ్ కుడ్డె నానసుమ్ జలె పట్టల్చి గెత్తిచి కంట, తుమ్క మరియాచ నే కెర్లి కేన్ గెచ్చిచచి గెత్తి ఒగ్గర్ సిచ్చుచి జయెదె, మెన నిజమి తుమ్క అవ్ సంగితిన్.

¹⁶ “ఈందె, డొర్పొవచి నెడమె మెండల్క తెద్రయలి రితి, దస్సి, తుమ్క మాన్సుల్తె అవ్ తెద్రయతెసి. జాచి రిసా, అయివో కెర్లి తెలిచి అన్సి గే, తుమ్ కి తెర్లి తెలిచి జా తా. గని, దస్సి తెలిచి జలెకి, పార్లు పిట్టల్చి రితి, తేట మొన్న తిల సుదల్ జా తా. ¹⁷ కోపుమ్ జత మాన్సుల్చి రిసా జాగర్ తెన్ తా. జేవ్ తుమ్క తీర్పు కెర్లి నబల్తె సార్లు కెర, జోవయింప నబ గెరలె తుమ్క కోర్లల్ తెన్ పెటుల. ¹⁸ తెదెడక అంచి రిసా జేవ్ మాన్సుల్ తుమ్క దెర అదికారుల్తె, రానల్తె ఒగ్గెడ నెప్పల. చి జోవయింపి మొక్కె కి, వేర దేసిమ్లు తెంతో అయిలె అమచ యూదుల్ నెంజిలనచి మొక్కె కి తుమ్ అంచి రిసా సాచి సంగితె. ¹⁹ మాన్సుల్ తుమ్క దస్సి సార్లు కెర్లి పొదిక, కీసి లట్టబుక గే, కిచ్చి నంగుక గే, ఉచుర చింత గలన నాయ్. కిచ్చి కె మెలి, తుమ్ జోవయింక కిచ్చి నంగుక

* 9:34 9:34 ‘బాతల్క రానో జలిసా’ మెలి, నయ్తాన్.

గే, తెదొడకయ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తుమ్క దెయెదె. 20 మెలె, తుమ్చొ అబ్బొసి జలో దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తుమ్చి వెట్టి తా కెర, జ్యయ్యల ట్టబ్బదె. తుమ్ ఉచర లట్టబ్బయ్య నాయు.

21 “జా సాదిక, అస్సొనక బావొసి జలెకు, పుత్తునక అబ్బొసి జలెకు, మొర్తి సిప్పతె సార్తి దెవుల. అన్నె, పుత్తర్పుల్ అయ్యన అబ్బొసిచి ఉప్పిరి విరోదుమ్ జా, జోవయింక మొరవుల. 22 అంచి నావచి రిసా ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జెన్ తుమ్క విరోదుమ్ జవుల. ఈంజేవ్ అల్లర్ పూర్తి జతె ఎదక కో అంక నిదానుమ్ తా ఓర్పువ జవుల గే, రచ్చించువ జవుల. 23 మాన్పుల్ ఏక్ పట్టుమ్తె తుమ్క అల్లర్ కెర్తె, అన్నెక్ పట్టుమ్తె ఉట్ట నిగ. కిచ్చొక మెలె, తుమ్క అవ్ కిచ్చొ సంగితసి మెలె, అవ్ మాన్పు జా జెర్పున్ అయ్లోసా అన్నె జతె ఎదక, అమ్చ ఇప్రాయ్లల్తవ పట్టల్ ఎత్తితె తుమ్ బుల కేడవుక నెతుర్పు.

24 “జోచొ గురుచి కంట సిన్పుడు వెల్లో నెంజె. దస్సి కి, జోచొ ఎజొమాసిచి కంట గొత్తి మాన్పు వెల్లో నెంజె. 25 సిన్పుడు జోచొ గురుచొ రిత్తొ, గొత్తి మాన్పు జోచొ ఎజొమాసిచొ రిత్తొ జలె, సరి జతయ్. దస్సి, అవ్ గెర్చొ ఎజొమాసిక * ‘బయెల్లిబూల్’ మెన కోప్పమ్ జల మాన్పుల్ సంగ అస్సి జలె, తుమ్ అంచి గెర్చ ఎత్తిక కి కచితుమ్ దస్సి దూసువ కెరుల.

కక్క బింక గే నే బింక గే యేసు సంగిలిసి (లూకా 12:2-7)

26 “జలె, జేవ్ అల్లర్ కెర్తనక తుమ్ బియెం నాయ్. డంక తిలిసి కిచ్చొ జలెకి కెయెడ తెయెడ నే డీన్పు తయె నాయ్, లుంకణ్ణిసి కిచ్చొ జలెకి కెయెడ తెయెడ ఎత్తిక నే జాన్తి రితి తయె నాయ్. ఆకర్క డీసెదె, ఆకర్క జాననక జయెదె. 27 అవ్ గుట్టు తెన్ తుమ్క సంగితిసి తుమ్ ఎదార్పుమ్ సంగ. కంపుయ తుమ్క అవ్ సంగితిసి తుమ్ మేడల్చ ఒర్పాలె తెత్తో సాట్ట కెర. 28 తుమ్చి ఆగెగ మారుక తెర్తనక తుమ్ బియెం నాయ్. కిచ్చొక మెలె, తుమ్క మార్కె కి, తుమ్చి ఆత్మక మారుక నెత్తిర్. గని ఆత్మక కి ఆగెగ కి మార వెల్లి ఆగి గొయెతె గల దా, నానినుమ్ కెరుక తెర్కొనకయ తుమ్ బియెం.

29 “ఈంజె దేసిమ్చ మాన్పుల్ దొన్సి గెర్పిట్టల్ ఎక్కి కాసుక వికుల. జలెకి, తుమ్చొ అబ్బొసి జలో దేముడుచి నెలమ్ నెంజలె, దస పిట్టల్తె ఎక్కి కి బుయ్యె నిడె నాయ్. 30 తుమ్చి బోడిచ నెండి వాడల్ ఎత్తి మొత్తుమ్ కెత్తి అస్సి గే జొయ్యి జానె. 31 జాచి రిసా, తుమ్ బియెం నాయ్. తుమ్ పిట్టల్చి కంట ఒగ్గర్ విలువ అన్నెన్.

32 “కో అంక సంపజా, మాన్పుల్చి మొక్కె ఒప్పసుల గే, జోక అమ్చ మాన్పుల్ ఈంజేవ్ మెన, పరలోకుమ్ తిలో అబ్బొసి జలో దేముడుచి మొక్కె ఆవ్యె సాచి సంగిందె. 33 గని, మాన్పుల్చి మొక్కె కో అంచి రిసా ‘జోచొ నెంజె’ మెనుల గే, దస్సి పరలోకుమ్ తిలో అబ్బొసి జలో దేముడుచి మొక్కె జోక ‘అమ్చ నెంజతి’ మెన సంగిందె.

34 “ ‘జో బూలోకుమ్తె అయ్లిసి మాన్పుల్తె ఎక్కి సేంతుమ్ కెరెదె’ మెన తుమ్ అంక ఉచర నాయ్. సేంతుమ్ నాయ్, గని జట్టి కెరయ్తి రితి అయ్లయ్. 35 కీసి మెలె, అవ్ అయ్లి రిసా, జోచొ అబ్బొనక పుత్తుసి, జాచి అయ్యనక దుచిసి, జాచి అత్తునక సూసుసి విరోదుమ్ జవుల. 36 దస్సి, ఏక్ మాన్పుచి కుటుంబుమ్చయ్ జోక విరోదుమ్ సుదల్ జవుల.

37 “అబ్బొనక జలెకు, అయ్యనక జలెకు అంచి కంట కో ఒగ్గర్ ప్రేమ కెరుల గే, దస్సి మెననుక అంక తగువ జలన నెంజతి. పుత్తునక జలెకు, దుచిన్క జలెకు అంచి కంట కో ప్రేమ కెరుల గే, దస్సి మెననుక అంక తగువ జలన నెంజతి. 38 అంచి రితి జోవయింది సొంత సిలువ వయ్యె రితి జా, కో అంచి పట్టి జెతి నాయ్, దస్సి మెననుక అంక విలువ జలన నెంజతి. 39 కో జోచొ సొంత ప్రానుమ్ రచ్చించువ కెరనుక చజాల గే, జోచొ ప్రానుమ్ వాడె జా గెచ్చెదె. గని అంచి రిసా కో జోచొ ప్రానుమ్ దెతి రితి ఎక్కి నిదానుమ్ ఇండుల గే, జోచొ ప్రానుమ్ రచ్చించువ జా జోక దొర్పు జయెదె.

40 “తుమ్క కో మరియాద కెరుల గే, జేవ్ తుమ్క మరియాద కెర్తిసి, అంకయ మరియాద కెర్తిసి జతయ్. అన్నె, అంకయ కో మరియాద కెరుల గే, జేవ్ దస్సి కెర్తిసి అంక తెర్తయ్లోసాక కి మరియాద కెర్తిసి జతయ్. 41 జలె, ‘దేముడు సంగిలి కబుర్ అవ్తోసా, ఈంజె’ మెన కో దస మాన్పుల్క మరియాద దెకుల గే, జోవయింక కి ప్రబుచి కబుర్ సంగిత్తోసాక దెతి రితి బవుమానుమ్ దొర్పు జయెదె. వడ్డొ, ‘ప్రబుచి నీతి తెన్ తిలోసా, ఈంజె’ మెన చిన, కో దసా మాన్పుక మరియాద కెరుల గే, జోక కి నీతి తిలోసాక దెతి రితి బవుమానుమ్ దొర్పు జయెదె. 42 వడ్డొ, ‘యేసుచ సిన్పుల్’ మెన కో ఈంజేవ్ గప్పురుమ్ నెంజల సంపజలనతె ఎక్కిలోక కి ఎక్కి బుక్కెక్ పాచి కి పియెడుల గే, జోవయింక కి బవుమానుమ్ దొర్పు జయెదె, మెన నిజామి సంగితసి’ మెన సిన్పుల్క యేసు సంగిలన్.

11

1 యేసు జోచ బారజన్ సిన్పుల్క బోదన కెర్తిసి కేడ్లి వడ్డొ, జా గలిలయ ప్రాంతుమ్చ పట్టల్తె బోదన కెరుక మెన బార జలన్.

జేల్తె తిలో యోహాను యేసుక తెర్తయ్లి కబుర్ (లూకా 7:18-35)

2 బాప్తిసుమ్ దెత్తొ యోహానుక హేలోదు రాసె జేల్తె గల తిలో. జలె, క్రీస్తు కెర్తకముచి రిసా యోహాను జేల్తె నూన కెర, జోచ సిన్పుల్ తెన్ యేసుక కిచ్చొ కబుర్ తెర్తయ్లన్ మెలె, “దేముడు తెర్తయందె మెలో రచ్చించువ కెర్కొసా నిజామి తుయి గే, తుమ్ అన్నెక్కొక రకుక గే? 3 మెన పున” మెన సంగ తెర్తయ్లో. 4 యేసు యోహానుచ సిన్పుల్క, దెక కెర నూన కెర, “తుమ్ గెచ్చు, చి దెకిలిసి సూన్సిసి ఎత్తి యోహానుక సంగ. 5 గుడ్డి జా తిల మాన్పుల్ దెకితతి, సాట్ట జా తిల మాన్పుల్ ఇండితతి, వెల్లి రోగుమ్ సిడ తిలన చెంగిల్ జా సుద్ది జతతి, బోయోరో జా తిల మాన్పుల్ సూన్తతి, మొర గెలన జీవ జతతి, సుబుమ్ కబుర్ బీద మాన్పుల్క సూన్యతసి. 6 జలె, ‘కో జలెకు అంచి రిసా అన్నెనుమ్ నెంతె తవుల గే, జోక చెంగిలి’ ” మెన యేసు సంగ తెర్తయ్లన్.

యోహానుచి రిసా యేసు సంగిలిసి

7 యోహానుచ సిన్పుల్ ఉట్ట గెతె తతికయ్, ఒత్త తిల ప్రెజల్తె యోహానుచి రిసా యేసు ఇసి మెన సంగుక దెర్కన్. “తుమ్ కిచ్చొ దెకుక జా బయలె గెచ్చు తిలదు? వాదుతె చివ్వర్ వెల్లి జతిసి దెకుక గెచ్చు తిలదు గే? 8 నాయ్ మెలె, కిచ్చొ వేరచి దెకుక గెలదు? సామర్పుర్ గలంతె పాలల్ గలన్లో మాన్పుక దెకుక గెలదు గే? ఈందె, దస్సి పాలల్ గలంతెన రాసల్చి గెరలె తవుల. 9 జలె, కిచ్చొ దెకుక గెలదు? దేముడు

* 10:25 10:25 ‘బయెల్లిబూల్’ మెలె, సయ్తాన్, బూతల్క రాసె జలోసా.

తెద్రయేలీ కబుర్ నంగితోసా ఎక్కిలోక దెకుక గెలదు గే? నిజామి. గని, జో ప్రబుచ మాములుమ కబుర్లు నంగితనచి కంట యోహాను ముక్కిమచో జయెదె,” మెన తుమక ఆచ నంగితసి.

10 “ఈందె, అంచి కబుర్ నంగితోసా జతి రితి ఎక్కిలోక తుచి పుర్తె తెద్రయేతసి. తుచి కంట అగ్గె గెచ్చు, తుయ జతిసి సాట్టు కెరెదె.”

మెన రెగిడ్డి కోడ్ అస్సె. జా కోడు యోహానుచి రిసాయి ‘అంచి కబుర్ నంగితోసా’ మెన కచి రిసా నంగితయె.

11 జాచి రిసా, తెర్నిమున్ను లట్టల్లి రిసా జెర్నిలనతె బాప్తిసుమ దిలో యోహానుచి కంట వెల్చోచో కోయి నాయ మెన ఆచ కచితుమ తుమక నంగితసి. జలెకి, పరలోకుమచి రాజమతె బెదితనకె, కో ఎత్తిచి కంట దాక జవుల గే, జో యోహానుచి కంట వెల్చెల జవుల.

12 “బాప్తిసుమ దిలో యోహానుచ దీనల్ తెంతో మెదెల్ కెర, పరలోకుమచి రాజమ వెలయేలీ రితి జెతె అస్సె, చి మాన్యుల్ బమ్మ తెన్ జేవతె బెదితతి. 13 యోహాను ఎదక దేముడుచ కబుర్లు నంగెలన, మోసి పూర్ణమచోచి అత్తి దేముడు రెర్ణయెల * అగ్గెల్చి కోడె ఎత్తి. పరలోకుమచి రాజమ జతిసిచి రిసా నంగితయె. జేవ ఎత్తిజిచి ఆకరతె యోహాను అయేలో. 14 అంచి కబుర్ పూర్ణమ నంగిలో ఏలీయారితోసా ఎక్కిలోక తెద్రయెదె” మెన ప్రబు అగ్గె నంగ తిలో. జా, తుమ నంచ కెర్ గే నాయ గే, గని జో తెద్రయ జలోసా యోహాను. 15 నూనత కండ్లి తిలన నూన.

అన్యాయమ జతనచి రిసా యేసు గేల కెర్లిసి

16 “జలె, ఈంజ ఉగుమచ మాన్యుల్చి బుద్దికికిచ్చి టాలి జయెదె? వీదులె వెన కెర్ల బోదల్చ రిత జతతి, జేవ బోదల్ జోవయింతెన్ బెద కెర్ల బోదల్ బుకార కెర,

17 తుమక ‘నచ్చుతు’ మెన బచ్చి పుంగెలికి నచ్చును నాయ.

అమ్ ఏడ్లెకి, తుమ బెద ఏడ్లు నాయ,

మెన దన బోదల్ కిసి నంగుల గే, దస్సి ఆచ చి యోహాను కిచ్చి కెర్ల కి, తుమ మెన్యున్ నాయ. 18 కిచ్చిక ఆచ ఇసి టాలి కెర్లె మెలె, యోహాను చువ్వె తన్నె తతోసాచి రిసా,

‘జోక బూతుమ దెర అస్సె’ మెన నంగితె తిల. 19 ఆచ, జలె, మాన్యు జా జెర్నున్ అయేలోసా, మాములుమ కతె పితె తతినచి రిసా కిచ్చి మెంతతి మెలె, ‘ఆదె, కయేరో మత్సాల’ ఈంజో. సిస్తు నజితన తెన్ పాపుమ కెర్లన తెన్ బెదితోసా’ మెన అంక నిసార్మమ నంగితతి. గని ఎక్కిలోచి పెట్టి చెంగిల్ తెంతో చి బుద్ది తిలె, జోచ కమచిచి పలితుమతె రుజ్జు జయెదె” మెన యేసు నంగెలన.

పట్టల్చ యేసు గట్టిజ గేల కెర్లిసి

(లూకా 10:13-15)

20 యేసు జా గేలయె ప్రాంతుమతెచ నగుమ్ పట్టల్తె ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ అద్దుతుమ్ కమె కెర్లన్. ఈంజేవ కమె జోచి అదికారుమక రుజ్జు దెకయెలెకి, ఒత్త తిల మాన్యుల్ జేవ కెర్ల పాపల్చి రిసా దుకుమ జతి నాయ, ములితి నాయ. జాచి రిసా, యేసు ఇసి మెన జోవయింక గేల కెరుక దెర్లన్: 21 “అయ్యె! కొరాజీనా పట్టుమతెచ చి

బేత్తుయదా పట్టుమతెచ, తుమచి సిచ్చు పిట్టె నాయ! తుమచి నెడిమి కెర్ల కమె అమచ యూదుల్ నెంజెల తూరు చి సీదోసు మెల పట్టల్తె ఆచ కెర్లయె జలె, జేవ పట్టల్చ మాన్యుల్ అగ్గయి జేవ కెర్ల పాపల్చ దుకుమ జా, ములిత. జేవ కెర్ల పాపల్చ దుకుమచి రుజ్జుక బన్లర్ బందన సార గాంసంత.

22 పూర్ణమ జేవ తూరు పట్టుమచ కి సీదోసు పట్టుమచ కి ఒగ్గర్ పాపుమ కెర్లె తిలె కి, ఈంజ లోకుమచ ఎత్తిజిన్క వెల్లి తీర్పు కెర్లె జా దీసిక, తూమ జతి సిచ్చు జేవ పట్టల్ జతి సిచ్చుచి కంట ఒగ్గరి జయెదె, మెన తుమక ఆచ కచితుమ నంగితసి.

23 “పడ్డె, తుమ కపెర్లహూమ్ పట్టుమతెచ, తుమ పరలోకుమతె ఉక్కిల్ జస్సె గే? నాయ. తుమ మెర్లన రకితి టాన్తె ఉత్త గెతె. కిచ్చిక మెలె, తుమచితె ఇన వెల్లి కమె అమచ యూదుల్ నెంజెలి సాదోమ పట్టుమతె పూర్ణమ కెర తత్తయె జలె, ఒత్త తిలన నంచజత, చి జా పట్టుమ నాసెనుమ నే జతె, ఆజ ఎద తత్తి. 24 సాదోమ పట్టుమచ మాన్యుల్ ఒగ్గర్ పాపుమ కెర్లె తిలె కి, ఈంజ లోకుమచ మాన్యుల్క వెల్లి తీర్పు కెర్లె దీసిక, తూమ జతి సిచ్చు జా పట్టుమచ జతి సిచ్చుచి కంట ఒగ్గరి జయెదె, మెన ఆచ తుమక నంగెలన్.” మెన యేసు నంగెలన్.

25 తెదెడి యేసు కిచ్చి నంగెలన్ మెలె, “పరలోకుమక కి బూలోకుమక కి అదికారుమ్ తిలో ఓ అబ్బొ, ‘జానుమ్’ మెన జేవక జెవ్వి గపురుమ్ ఉచరంతనక చి ఒగ్గర్ నదు కెర్లెనక ఈంజ జర్ల జతిసి ఎత్తిచి అర్దుమ్ లుంకడ, బాలబోదల్ జలె రిత గపురుమ్ నెంజెలనక అర్దుమ్ దెకవ అస్సిసి మెన తుక జోబర, మెన అంచి సర్ల జతసి. 26 తుచి దయ తెన్ ఇసి కెర్లది” మెన ప్రార్లన కెర్లన్. దస్సి ప్రార్లన కెర, అస్సె ఇసి మెన నంగిలో. 27 “అంచో అబ్బొ ఎత్తి, అంచి అత్తి సార్లు కెర దా అస్సె. అస్సె, అబ్బొ ఎక్కిలోయి ఆచ పుత్తున్క సరిగా జానె అస్సె కో కి నేన్తి. పడ్డె, ఆచ పుత్తుసి అంక పిట్టెన కో కి అబ్బొక నేన్తి చి అస్సె కక్క. ఆచ అబ్బొక దెకవుక మెన నిసానెదె గి, జో కి జానెదె.

28 “స్మయల్ బాదల్చ జాడ్లు వయె టక్క తిలన ఎత్తిజిన్ అంచితె జా, చి తుమచి జాడు ఆచ వయిలె రితి జా, తుమక పుండయిందె. 29 అంచి తెన్ లతి జా, చి అంచితె బుద్ది సిక్క. కిచ్చిక మెలె, ఆచ గపురుమ్ నే ఉచరంతె, పెట్టి అమ్మయికుమ్ తెన్ అస్సి, చి తుమచ అత్తల్తె పుండెతె. 30 కిచ్చిక మెలె, ఆచ గల్లి పూందు సుల్లు అస్సె, ఆచ వయెడ్డి జాడు నుల్కన అస్సె” మెన యేసు నంగెలన్.

12

బక్కి కెర్లె దీసి రిసా యేసు నంగెలిసి (మార్కు 2:23-28; లూకా 6:1-5)

1 జా పొదులె, *నెలవ కడన్చి దీన్తె, యేసుచి సిన్యుల్, పంటో పికిలి బుయి వాట్ గెతె తిల. జలె, యేసుచ సిన్యుల్క చూ కెర్లెకయె. జా వాట్ సాడిచి పికిలి పంటోచ ఎన్యులు దొన్సి కోడ కంక దెర్ల. 2 జలె, పరిసయ్యుల్ నగుమ్జిన్, జేవ

* 11:13 11:13 తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోచి అత్తి దేముడు ర్గయేలె అగ్గల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కోడె ఎత్తి బైబిల్తె అగేచి పాచ పున్కుమతె రెర్ణయె జా అస్సె. ఈంజ దెకవుక మెన కుమచి బాసతె నెయె ప్రమానుమతె మోసి పూర్ణమచోచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ అగ్గల్ మెన ర్గవ అస్సె. * 12:1 12:1 ఎత్తి సెన్యుల్ యూదుల్క బక్కి కెర్లె నెలవ కడ దీసి జయెదె. జా దీసి జోవయింక నల గెరలె గెచ్చు. దేముడుచ కోడె నాన కెర, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచ బక్కి కెరుల. జోక ‘యెచోచ’ మెన నాన్ తయెదె. జా దీసి ‘కిచ్చి కామె కెర నాయ’ మెన జో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు నంగెలిన్క యూదుల్చ వెల్లెల మాన్యుల్ వైబెల్క జాడు వయెడ్డి రితి కెర కామ్ నె కెర్లెచి రిసా ఒగ్గర్ అగ్గల్ అచివర అస్సి. ఇస్సె దొన్సి ఎన్యులు కోట్లెన్క కామ్” మెన నిద కెర్లెతి.

సిస్సుల్ కెర్లిసి దెక కెర, “అదె, †బక్తి కెర్లి సెలవ్ కడన్లి దీసి కెరుక నాయిమ్ నెంజెలిసి తుచ సిస్సుల్ కెర్లితి” మెన యేసుక గేల కెర్లియమ్, ³ జో జోపయింక ఇసి మెలన్: “పూర్ణమ్ తిలో దావీదు రాస, జోక చి జో తెన్ తిలసక చూ కెర్లియమ్, జో కెర్లిచి రిసా తుమ్ నదు కెర్పు నాయ్ గే? ⁴ కిచ్చో కెర్లిసి మెలె, దేముడుచి గుడితె జో పెసిలన్, చి ఒత్త తిల పూజర్లు అర్పితుమ్ దిల పోడియె కయల. జేవ్ పోడియె పూజర్లు కంక జయెదె, గని అన్నె కో కంక జయె నాయ్. జో కి, జో తెన్ తిలస కి జా కంక నాయిమ్ నెంజెలి కి జేవ్ కయల. ⁵ పడ్డో, ఎత్తి, బక్తి కెర్లి సెలవ్ కడన్లి దీసి, దేముడుచ పూజర్లు దేముడుచి గుడితె సేవ కెర్లితి. జా సేవక ‘కామ్. నుద్ది దీసి పిట్టవ గార్ కెర్లితె మెన ఉచరుక జయెదె జెలికి, పావుమ్ నెంజె’ మెన మోసే పూర్ణమ్చెచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ †ఆగ్నేతె తిలిసి నదు కెర్పు నాయ్ గే? ⁶ జెలె, అవ్ తుమ్క సంగితిసి కిచ్చో మెలె, దేముడుచి గుడిచి కంట వెల్లో నుదో ఇన్నె అన్నె.

⁷ ‘తుమ్ కిచ్చో కెర్లిసి అంక ఆన మెలె, బలి దెతిసి నాయ్, గని మాన్సుల్క కన్యారుమ్ దెకితిసి’ మెన తెదోడి సంగిలి కోడు తుమ్ అర్దుమ్ కెరంతడు జెలె, పావుమ్ నే కెర్లి కంజేవ్ సిస్సుల్క ‘పావుమ్ కెర్లి’ మెన, నింద కెర్లు నాయ్. ⁸ సెలవ్ కడన్లి దీసిచి ఉప్పిరి అవ్ మాన్సు జా జెర్పున్ అయిలోసాక అదికారుమ్ అన్నె.” మెన, జేవ్ పరిసయ్యుల్క యేసు సంగిలన్.

అతు లంబిలోసాక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి
(మార్కు 3:1-6; లూకా 6:6-11)

⁹ యేసు ఒత్త తెంతో గెచ్చ, జా కెర్లిచూమ్ పట్టుమ్తెచి నెబ గెరి పెసిలో. ¹⁰ ఓదె, అతు లంబ గెలోసా ఎక్కిలో ఒత్త తిలన్. జేవ్ పండితుల్, కి, జో బాద తిలో మాన్సు అన్నె మెన దెక కెర, యేసుక నేరిమ్ వయడుక ఉచర, “సెలవ్ కడన్లి దీసి ఏక బాద తిలో మాన్సుక చెంగిల్ కెరుక నాయిమ్ గే, నాయ్?” మెన జోక పుసిల. ¹¹ జో జోపయింక, “తుమ్చితె కేన్ మాన్సుక జెలికు ఎక్కి మెండ్ జవున్ తిలిగిన, జా మెండ్ బక్తి కెర్లి సెలవ్ కడన్లి దీసి ఏక గొయత సేడ తిలిగిన, జో ఎజోమాని జాక జా గొయ తెంతో కడ నాయ్ గే? ¹² జెలె, మెండ్చి కంట మాన్సు ఒగ్గర్ విలువ. జాకయ్, సెలవ్ కడన్లి దీసి కి మాన్సుక చెంగిల్ కెరుక నాయిమ్” మెన జబాబ్ దా, ¹³ యేసు జో అతు లంబిలోసాక దెక, “తుచి అతు చంపా కెరు” మెలన్. జో మాన్సు అతు చంపా కెర్లన్, చి ఈంజో అతు బేగి అన్నెక్ చెంగిల్ తిలి అతుచి రితి చెంగిల్ జెలి. ¹⁴ గని యేసు దన్నె కెర్లియమ్, పరిసయ్యుల్ కిచ్చో కెర్లి మెలె, బార్ జా కెర, యేసుక కీసి మారుక గీ కుట్ట ఉచరన లట్టబన్.

¹⁵ జేవ్ పరిసయ్యుల్ ఉచర్లిసి యేసు జానెచి రిసా, ఒత్త తెంతో ఉట్టు గెలన్. ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జన్ జనాచి జోచి పట్టి గెల, చి జోపయింతె జోట్టి తిలన ఎత్తిజనక జో చెంగిల్ కెర, ¹⁶ “అంచి రిసా తుమ్ కేనె తెర్లి ఒత్త సంగ గాయ్” మెన, జేవ్ ప్రజెల్క ఆర్థ దిలన్. ¹⁷ ఈంజె ఎత్తి కిచ్చోక జర్లు జలి మెలె, దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో యెసయా పూర్ణమ్చెచి అత్తి సంగిలి కోడ్ నెరవెర్పువ జతి రిసాయి.

¹⁸ “ఈంజో, అవ్ నిసాన్ల అంచో సేవ కెర్లిసా, ఈంజో అవ్ ప్రేమ కెర్లిసా, చి రిసా అంక పూర్తి సర్వసంతోసుమ్. ఇనాచి వెల్లి అంచె అత్తి తియిదె, చి ‘యూదుల్ నెంజెల మాన్సుల్ కి రచ్చింఱువ జంక జయెదె’ మెన నూనవెదె. ¹⁹ ఈంజో పోటి జయె నాయ్. గగ్గల్ జయె నాయ్, అన్నె, గవూరుమ్ ఆనన్ రితి తిలి వీదులె గట్టిజ లట్టబ జేచి అవాడ్ నూనయె నాయ్. ²⁰ జెలె, ఆకర్ దీసిక సత్తిమ్ తెన్ ఎత్తిక పరిచ్చ కెర తీర్పు కెర, సిచ్చల్ గే బవుమాన్ గే దెతి ఎద, కామ్క నెంజెలి పీరి గండక జో మోడ కెర వెంట గెల్లి నాయ్. సరిచ్చుమువ జతి ఉజెడి నే దెతి పత్తి జో నే విజవ దెచ్చ. ²¹ పడ్డో, ఇనాచి నాచి తెడి యూదుల్ నెంజెలన దయిరిమ్ జా ఆన జవుల” మెన, దేముడు సంగిలి కోడు నెరవెర్పువ జతి.

యేసుక పండితుల్ దూసువ కెర్లిసి
(మార్కు 3:20-30; లూకా 11:14-23; 12:10)

²² తెదోడి బూతుమ్ దెర్లి రిసా గుడ్డి జా గుల్లో జా తిలో మాన్సుక ఒత్త తిల మాన్సుల్ యేసుతె కడ అన్తికయ్, యేసు జోక చెంగిల్ కెర్లన్. జో మాన్సు లట్టబుక దెర్లి చి అంకివో డీసిల. ²³ ఇన్నె జలి రిసా, ప్రజెల్ ఎత్తి ఆచారిమ్ జా, “ఈంజో యేసు కొన్నో? దావీదు రాసెచి నెకుమ్తె జెర్లుక తిలో రచ్చింఱువ కెర్లిసా ఈంజో ఏక వేల జయెదె గే?” మెన లట్టబ్క దెర్లి.

²⁴ పరిసయ్యుల్, జా కోడు నూన కోవుమ్ జా. “బూతల్క రాసో జలో బయిల్లెబూలేచి నావ్ తెన్ ఈంజో బూతల్క ఉదడ్డయ్” మెన గోసక సంగిల. ²⁵ గని జేవ్ ఉచర్లిసి యేసుక జానెచి రిసా, ఇసి మెలన్. “కేన్ జవున్ రాజెమ్తెచ మాన్సుల్, జోపయింక జెచ్చి ఏరోదుమ్ జా వర్లు జా యుద్దుమ్ కెర్లన్, జా రాజెమ్ పోడ్ జా గెచ్చెదె. కేన్ పట్టుమ్ జవున్ కేన్ గేరు జవున్ మాన్సుల్ వర్లు వర్లు జా జోపయింక జెచ్చి ఏరోదుమ్ కెర్లన్, జా పట్టుమ్ జవున్, గేరు జవున్ టీచో జయె నాయ్. ²⁶ దన్నె, నయెతాన్చక నయెతాన్ ఏక వేల ఉదడ గెలిగిన, జోపయింక జోయ్యి యుద్దుమ్ కెర్లయ్, జోపయింక జోయ్యి యుద్దుమ్ కెర్లె, జోచి రాజెమ్ కీసి జా టీచో జయెదె? ²⁷ అవ్ ఏక వేల బయిల్లెబూలేచి నావ్ తెన్ బూతల్క ఉదడ్డెగిన, తుమ్చి సిస్సుల్ కచి నావ్ తెన్ ఉదడ్డెతి? బూతల్క ఉదడ్డ తుమ్చయ్ సిస్సుల్ అంచె రిసా తుమ్క తీర్పు సంగతు! ²⁸ దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తిసక్తిక అవ్ బూతల్క ఉదడ గెల్లిసి జెలె కచితుమ్ దేముడుచి రాజెమ్ తుమ్తె అప్పె పాచ జా అన్నె.

²⁹ “అన్నెక్ టాలి ఉచర, కిచ్చో మెలె, కేన్ జవున్ బలుమ్ సుదెచి గెరి మెన జోచి అన్నె దెర గెచ్చుక చోరు ఉచర్లెగిన, తోలితో జో చోరు జో బలుమ్ నుదెక నే బంద తిలిగిన, చోరుక నెత్తె, జో బలుమ్ నుదెక తోలితో బందెలిగిన, గెరిచి సామన్ జో చోరు గెలుక జయెదె” మెన సంగిలన్.

³⁰ దన్నె సంగ, యేసు అన్నె, “కో అంచె వచ్చెన జయె నాయ్ గే, అంక ఏరోదుమ్ జా అన్నె, చి అంచి రాజెమ్తె జేవ్ బెదిత రితి కో అంచె తెన్ మాన్సుల్క ఆనె నాయ్ గే అంచి మందక చెదుర్లు కెర్లయ్.

† 12:2 12:2 ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు ఒగ్గర్ పూర్ణమ్ పొచి సంగిలి రితి, యూదుల్ ముక్తిమ్క సెన్సెర్లి దీసి సబతె గెచ్చ జోదన సూన బక్తి కెరుల, చి కిచ్చో కామ్ కెర్ల నాయ్. కామ్ నే కెర్లి ఆగ్నే ప్రజెల్ నే పిట్టయతె రితి, జోపయింక వెల్లిల మాన్సుల్, కన్యారుమ్ వచ్చు ప్రబు సంగిలి కంట అన్నె ఒగ్గర్ ముద్దో కెర్లితి. † 12:5 12:5 తెలుగు జైదితెత ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసేచి అత్తి దేముడు ర్గయలె ఆగ్నే మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజె కొడె ఎత్తి జైదితెత అగేచి పాచే పుక్కుమ్తె ర్గయ్ జా అన్నె. ఈంజె దెవకు మెన కుసియె జాసతె నెయ ప్రమానుమ్తె మోసే పూర్ణమ్చెచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ అగ్నే మెన ర్గవ అన్నె.

31 “జలె, ఆవ్ తుమ్మక నంగితిసి కిచ్చొ మెలె, ఎక్కిక పిట్టవ మాన్పుల్ కెర్త పాపల్ దూసినల్ ఎత్తి జోవయింక చెమించువ కెరుక జయెదె. గని, దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తక దూసువ కెర్తెసి చెమించువ జయె నాయ్. 32 కో గడియ బమ్మ జా ఆవ్ మాన్పు జా జెర్పున్ అయ్లోసాచి రిసా అన్యాయమ్ కోడ్ లట్టబెది గే, జోవయింక చెమించువ కెరుక జయెదె. గని దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తక కో దూసువ కెరుల గే, ఈంజ ఉగుమ్తె కి జా ఉగుమ్క కి చెమించువ జతి నాయ్.

33 “రూక్చి వండ్లు చెంగిల్చి జలె, జా రూకుక చెంగిల్ మెన బప్పున. రూక్చి వండ్లు గర్చి జలె, జా రూకుక గర్చి మెన బప్పున. రూక్చి వండ్లు దెకిలిగన, జా రూకుక చెంగిల్ గే, గర్చి గే చినుక జయెదె. 34 పెట్టి అయివోచి రెతి విన్సుమ్ తిల మాన్పుల్, తుమ్. తుమ్చి పెట్టి విన్సుమ్ తిలి రిసా తుమ్ కిసి చెంగిల్చి లట్టబుక జయెదె! పెట్టితె తిలి బుద్దిచి కొల్లి చోడి లట్టబెది. 35 చెంగిల్ మాన్పు జోచి చెంగిల్ బుద్ది బెర్చుచి కొల్లి చెంగిల్చి బార్ కెరెదె. గర్చి మాన్పు జోచి పెట్టిచి విన్సుమ్చి బెర్చుచి కొల్లి విన్సుమ్ బార్ కెరెదె. 36 ఆవ్ తుమ్మక నంగితిసి కిచ్చొ మెలె, ఈంజ లోకుమ్చ వత్తిక వెల్లి తీర్చు కెర్త దీసిక మాన్పుల్ లట్టబ్బి ఎత్తి, కామ్క నెంజలి కోడుచి రిసా నేరిమ్ వయలు. 37 తుమ్చ కొడ్తె తుమ్చి పెట్టి తిలిన్క సాచి జలి రిసా నీతి సుదో గే, నెంజలి పాపుమ్ సుదో గే బార్ కెరెదె.” మెలన్.

జేవ్ యూదుల్ అన్యాయమ్ జలిన్చి రిసాచి తీర్చు (మార్కు 8:11-12; లూకా 11:29-32)

38 తెదొడి పరిసయ్యుల్ చి మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్చన నగుమ్జెన్ యేసుక, “గురుబాబు, దేముడుచి అదికారుమ్ తుక అన్య మెన రుజ్జు దెకయ్తి వెల్లి కామ్ ఏక్ అప్పె కెరు. దెకుమ్చె” మెన యేసుక నంగిల. 39 గని, జో జోవయింక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “ప్రబుక నిదాసుమ్ నెంజ లంజెబుద్ది పాపుమ్బుద్ది జల తుమ్ ఈంజ కాలుమ్చ మాన్పుల్, రుజ్జు దెకయ్త కమ్మక కోరన్ జతసు. అంచి అదికారుమ్ దెకయ్తి రిసా ఎక్కి పిట్టవ, కేన్ వేర కామ్ కెర దెంక నెంజె. జా రుజ్జుచి కామ్ కిసిచ జయెది మెలె, దేముడుచ కబుర్లు పూర్ణమ్ సంగిలో యోకాక జర్గు జలిన్చి రెతి జయెదె. 40 మెలె, యోనా కిసి తిర్చితి అందర్ మెద్దెనె సముద్రుమ్చి వెల్లి మెస్సాచి పెట్టి తిలన్ గె, దస్సి, మాన్పు జా జెర్పున్ అయ్లయ్ ఆవ్ తిన్చి అందర్లు తిన్చి మెద్దెనె బుయి తెడి తయెదె. 41 అన్యె, ఈంజ లోకుమ్ ఎత్తిక వెల్లి పరిచ్చ కెర్త దీసిక, తుమ్ ఈంజ కాలుమ్చ అన్యాయమ్ జల యూదుల్ కి, యోనా బోదన కెర్త నీనెవ పట్టుమ్చ ప్రజెల్ కి, బెద టీవో జా, జేవ్ తుమ్క ‘గర్చ’ మెన రుజ్జు దెకపుల. కిచ్చొక మెలె, జా పట్టుమ్చ మాన్పుల్ యోనా కెర్త బోదన నూన కెర, జేవ్ కెర్ల పాపల్చి రిసా దుకుమ్ జా, నంపజా, బుద్ది జల. ఈందె, యోనాచి కంఠ వెల్లో తుమ్చి నడిమి అన్యె. 42 వడ్డె, వెల్లి తీర్చు కెర్త జా దీసిక, దచ్చెన దేసిమ్చి పూర్ణమ్ తిలి రాని ఎక్కి ఈంజ కాలుమ్చ మాన్పుల్ తెన్ టీవో జా, తుమ్క ‘గర్చ’ మెన రుజ్జు దెకయెదె. కిచ్చొక మెలె, పూర్ణమ్ జా రాని ‘సాలోమోసు రాన్ నంగితి బుద్దిచి కోడు నూనిందె’ మెన, ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ దూరి తెంతో అయ్లి.

గని, ఈందె, సాలోమోసుచి కంఠ వెల్లో సుదో తుమ్చి నడిమి అన్యె.

43 “ఏక్ మాన్పుక బూతుమ్ దెర తిలిగన, జా బూతుమ్ జో మాన్పుచి తెంతో ముల దా తత్తిచి రిసా టాన్ చజన, బయిలె గెచ్చు బుల్లె తయెదె, గని, టాన్ నే దొర్చు జలి రిసా, 44 జో ఉచరన, ఆవ్ ముల దిలో గెరి అన్యె గెచ్చిందె మెన, జా గేర్ విడి అన్యె మెన, జా గేర్చొ మాన్పు వడ్డవ కెర నబ్రుమ్ కెర అన్యె మెన దెక కెర, 45 అన్యె గెచ్చు, జాచి కంఠ గర్చ నత్తు బూతల్క పట్టి కడ అనెదె, చి జేవ్ ఎత్తి జో మాన్పుచి తెడి పెన కెర, ఒత్తయ్ బన జవుల. జాచి రిసా, జో మాన్పుక అగ్గెచి కంఠ, ఆకరక ఒగ్గర్ అల్లర్ తయెదె. గర్చి బుద్దిచి ఈంజ కాలుమ్చ మాన్పుల్ తెన్ దస్సి జయెదె.” మెన, యేసు బోదన కెర్లన్.

46 యేసు ప్రజెల్క అన్యె బోదన కెర్త తతికయ్, ఈందె, జోచి అయ్యసి బాపుడ్చివో జా కెర, “జో తెన్ లట్టబుమ్చె” మెన వీదె టీవో జా తిల. 47 కెతెడిడి ఎక్కిలో “ఈందె, తుచి అయ్యది తుచ బాపుడ్చివో తుచి తెన్ లట్టబుక మెన వీదె టీవో అన్యె” మెన యేసుక నంగిలన్. 48 జోక నంగిలో మాన్పుక యేసు “కొన్చి అంక అయ్యు, కొన్చు అంక బాపుడ్లు జవుల గే జాన్పు గే?” మెన నంగ, 49 జోచి సిన్పుల్ తిలి పక్క అతు చంప కెర, “ఈందె, అంచి అయ్యు, అంచ బాపుడ్లు. 50 కిచ్చొక మెలె, పరలోకుమ్ తిలో అంచ దేముడు అబ్బి నంగిలి రెతి కో కెరుల గే, జెవ్వె అంచ బాపుడ్లు, అంచ బేసివో, అంచి అయ్యు” మెన నంగిలన్.

13

బీ ఊంపిలిన్క టాలి (మార్కు 4:1-9; లూకా 8:4-8)

1 జా దీసి, యేసు గెరి తెంతో బార్ జా, సముద్రుమ్చి ఒడ్డుతె గెచ్చు, వెసిలన్. 2 ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జెన్ జనాబ్ జోతె జా కెర, సుట్టునంత బెర *పెలవెలి జలి రిసా, జో ఏక్ దోన్తె వెగ వెసిలన్. అన్యె బెర తిల మాన్పుల్ ఎత్తిజెన్ సముద్రుమ్చి ఒడ్డుతె టీవో జా తతికయ్, 3 యేసు జోవయింక దెక దెక, బోదన కెర్తె రిసా ఒగ్గర్ టాలివో నంగుక దెర్చన్. “ఈందె, ఊంపిలిసా ఎక్కిలో బీ ఊంపుక బార్ జలన్. 4 జో ఊంపెతె తతికయ్, నగుమ్ బీ బయిలె నాబ్ పక్క సేడ్డికయ్, పిట్టల్ ఉత్త జా, జా బీ కా గెల. 5 అన్యె నగుమ్ బీ ఒగ్గర్ మత్తి నెంజలి పత్తురు బుయ్యె సేడ్డిన్. ఉప్పెరి ఇదిదిల్ మత్తి తిలి రిసా, ఒత్త సేడ్డి బీ బేగి గజ్జల్ జలి 6 ఒప్పడె లయతికయ్, మొక్కల్ డడ్డ గెల. చి చెర్రో బుయి తెడి పెన వడ్డుక నెత్తి రిసా, జేవ్ మొక్కల్ సుకా గెచ్చు, మొర గెల. 7 అన్యె నగుమ్ బీ కంఠ మొక్కల్ తిలిన్తె నీడ గజ్జల్ జా మొక్కల్ జల. గని ఒత్త తిల కంఠ మొక్కల్ వడ్డ కెర, ఒత్త సేడ్డి బీచ మొక్కల్క వెల గెల్లికయ్, జేవ్ మొక్కల్ పలితుమ్ దెర్చి నాయ్. 8 గని అన్యె నగుమ్ బీ చెంగిల్ బుయ్యె సేడ కెర, కేన్ మొక్క పుంజెక్ వంతుల్, 1 అరయ్ వంతుల్, ముప్పుయ్ వంతుల్, పలితుమ్ దిల. 9 నూన్త కండ్లొ తిలన, నూన్ మెన నంగిలన్.

10 వడ్డె యేసుచ సిన్పుల్ జోతె జా కెర, “తుయి కిచ్చొక టాలివో నంగయ్ ప్రజెల్క బోదన కెర్తెసి?” మెన జోక వుసిల.

§ 12:47 12:47 గ్రీకు బాన తెన్ ఈంజ మత్తిల తొలితె రిగ్గెన్ నగుమ్ పుస్తకల్తె 47 కోడు తయె నాయ్. * 13:2 13:2 వెలవెలి † 13:8 13:8 తిని చిన్చా ‡ 13:11 13:11 12 ఇన్చెచి అర్థమ్ కిచ్చొ మెలె, ‘నంపజా అర్థమ్ తిలనకయ్ అన్యె అర్థమ్ సికడక జయెదె...గని నంప నెంజ అర్థమ్ నెంజలనక తిలి అర్థమ్ కి జోవయింతె తెంతోకడ నెంక జయెదె’.

11 యేసు జోషయింక, “పరలోకుమచి రాజమచి రిసాచి గుట్టుల్ జాననక తుమక నలవ్ దా అస్సె. గని జోషయింక జా నలవ్ నాయ్.† 12 కిచ్చొక మెలె, తిలోసాక అన్న దెంక జయెదె, చి జోక ఒగ్గర్ కలుగు జయెదె. గని, నెంజెలోసా జలె, జోక తిలిసి కి జోతె తెంతో కడ నెంక జయెదె. 13 జేవ్ ప్రజల్ దెక నె దెకిలి రితి, నూన నె న్నూన్ రితి, అర్దుమ్ కెరంతి నాయ్. ఇనిచి రిసా ఆవ్ టాలివో కెరయ్ జోవయింక బోదన కెర్తన్. 14 జేవ్ నంప నే జతినిచి రిసా యెనయచి అత్తి పూర్దుమ్ దేముడు సంగిల్ కోడ్ కచితుమ్ నెరవెర్చువ జతయ్.

తుమ్ నిజమ్ సొంత నూన్లె కి, కచితుమ్ కెయెక అర్దుమ్ కెరన్చు నాయ్, నిజమ్ సొంత దెకిలికి, కచితుమ్ అర్దుమ్ చినున్ నాయ్. 15 కిచ్చొక మెలె, ఈంజ ప్రజల్చి పెట్టి బేడు బంద అస్సె, ఇనాచి కంగ్లల్ దిమ్మల్ డంకి జలి రితి జా అస్సె. ఇనయింక అంకివో డంకన్సి రితి జా అస్సె. నెంజెలె, ఇనయింక అంకివో దెక చినిత, ఇనయింక కంగ్లల్ నూన నూనిత, చి ఇనాచి పెట్టి అర్దుమ్ కెరంత, చి అవ్ ఇన్వెక చెంగిల్ కెర్తి రితి అంసుల కెర అచివె జెత.”

మెన జేవ్చి రిసా సంగిలి కోడు.

16 “జలె, తుమ్ నంపజలనచ అంకివో డిస్తతిచి రిసా తుమ్క చెంగిలి. తుమ్క అర్దుమ్ నూనత కంగ్లల్ అస్సిచి రిసా తుమ్క చెంగిలి. 17 పూర్దుమ్చక చి కంబ తుమ్క ఒగ్గర్ చెంగిలి మెన కచితుమ్ తుమ్క ఆవ్ సంగితన్. కిచ్చొక మెలె, పూర్దుమ్ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలన ఒగ్గర్జెన్, నత్తిమ్ ఇండిలన ఒగ్గర్జెన్, తూమ్ దెకితిని దెకుక జేవ్ కోరవ జలెకి, దెకుక నెత్తిర్ల. తూమ్ నూనితిని నూనుక జేవ్ కోరవ జలెకి, నూనుక నెత్తిర్ల. జా అవ్కానుమ్ జోవయింక దొర్కు జయె నాయ్.

ఉంపిలి బీచి టాలిచి అర్దుమ్ యేసు సంగిలిన్
(మార్కు 4:13-20; లూకా 8:11-15)

18 “ఉంపితోసాచి రిసా సంగిలి టాలి తుమ్ అర్దుమ్ కెరన్. 19 జో జలెకు పరలోకుమచి రాజమచి రిసాచి బోదన నూన అర్దుమ్ నే కెరన్లె, నయతాన్ జా కెర, జో మాన్చుచి పెట్టి ఉంపిలి జా బోదన ఉర్ల కెర దెర గెచ్చాదె. వట్టిచి ఉంపిలి బీ ఈంజ జయెదె. 20 వత్తల్ బుయ్యె ఉంపిలిన్, కో జలెకు చి బోదన నూన్లె బేగి, నర్ల జా నంపజతన్ మెనెదె, 21 గని జోచి సొంత పెట్టి సుబుమ్ కబుర్చ చెర్లో నెంజెలి రిసా, జో జలి రితి జా గడియ బీవో జా తిలె కి, సుబుమ్ కబుర్ జో నంపజలిచి రిసా కిచ్చొ జపున్ బాద నిట్లె జలెకు, నెంజెలె విరోధమ్ జలన జోక అల్లర్ కెర్లె జలెకు, జో మాన్చు బమ్మ జా, బే బేగి నముకుమ్ ముల దెయెదె. 22 కంబ దుబ్బుల్ తిలి బుయ్యె ఉంపిలి బీ, కో జలెకు, చి బోదన నూన్లె కి, ఈంజయ్ లోకుమతె తిలిసి ఎత్తిక ఉచర్లె తా, కీసి జా జయిందె? మెన చింత గలనెదె జలెకు, సామ్నూర్దుమ్ జంక ఆన జయెదె జలెకు, దన్సి, జా ఆన జపున్, జా చింత జపున్, జా బోదనక పెలగెలి రితి జతయ్చి రిసా జా బోదన జోతె పలితుమ్ దెరె నాయ్. 23 గని, చెంగిలి బుయ్యె ఉంపిలి బీ, చి బోదన నూన కో అర్దుమ్ కెరనెదె గే, జో మెలె, చెంగిలి బుయ్యె ఉంపిలి బీతె కేన్ గిడ్డ పుంజెక వంతుల్, అరచయ్ వంతుల్, ముప్పుయ్ వంతుల్ కీసి పలితుమ్ దెరుల గే, దన్సి, నూన

అర్దుమ్ కెరంతో మాన్చు తమ్మన్ కిపలితుమ్ దెరెదె” మెన యేసు బోదన కెర్తన్.

చెంగిల మొక్కల్క చి వెర్తి మొక్కల్క టాలి
24 యేసు ప్రజల్క సంగిలి అన్నెక్ టాలి ఇని జలి. “పరలోకుమచి రాజమ తెన్ కీసి మెలె, జోచి వెడయ్ చెంగిల్ గోదుమచి బి ఉంపిలిచిచి ఏక మాన్చు రితి జతయ్. 25 మాన్చుల్ నిజ గెల తతికయ్, జో ఉంపిలోసాచి విరోదుమచి జా కెర, జా చెంగిల్ బీ ఉంప తిలిన్తె వెర్తి గిడ్డల్ ఉంప దా, ఉట్ట గెలన్. 26 చెంగిల్ బీచ మొక్కల్ ఉట్ట వడ్డె ఎన్నులు దెర్తి పొది, జేవ్ వెర్తి మొక్కల్ కి డీసిలె. 27 జో ఉంపిలో ఎజోమానితె జోచి గొత్తి సుదల్ జా కెర, ‘బాబు, తుయ్ తుచి వెడయ్చె చెంగిలి బీ ఉంపిలదె. జలి కీసి ఒత్త వెర్తి మొక్కల్ కి ఉట్ట అస్సి?’ మెన పునితికయ్, 28 జో జేవ్క, ‘ఈంజ కో గే విరోదుమచి కెర్తి కామ్ జయెదె’ మెన సంగిలన్. జోచి గొత్తి సుదల్ జోక, ‘దన్సి జలె, అమ్ వెడయ్ గెచ్చు జేవ్ వెర్తి మొక్కల్ కడ గెలుక తుక ఇన్చుమ్ గే?’ మెన పునిలె. 29 దన్సి జో, ‘ఘాన. జేవ్ వెర్తి మొక్కల్ అప్ప కడ్లెగిన, ఏక వేల జోవయింతెన్ ఎక్కె దడి గోదుమచ మొక్కల్ కి బెదవ కడితె. అప్పె పొన్. 30 లాయితి కాలమ్ ఎద దొన్సి కి బెదవ వడ్డుతు. లాయితె పొదిక, వెర్తి మొక్కల్ తిలెత్త కడ కెర, డయ్ గెల్లి రిసా కట్టల్ బందిలి వడ్డెక, గోదుమ్ లాయ కెర అచి క్కొత్తె ఆన్” మెన లాయితనక సంగిందె. మెన జో ఎజోమాని సంగిలన్” మెన యేసు సంగిలన్.

సార్చు గిడ్డక టాలి
(మార్కు 4:30-34; లూకా 13:18-21)

31 యేసు జోవయింక అన్నెక్ టాలి సంగిలన్. “పరలోకుమచి రాజమ ఏక మాన్చు జోచి వట్టయ్ ఉంపిలి సార్చుగిడ్డచి రితి జతయ్. 32 గిడ్డల్ ఎత్తిచి కంబ జా గిడ్డ ఇదిలిసి డిసిలెకి, జా మొక్క వడ్డిలి మెలె, రోన్తె గల్లి మొక్కల్ ఎత్తిచి కంబ వెట్టో జా, రూకు జయెదె, చి ఆగానుమ్చ పిట్టల్ జా కెర, జో చెట్టచ కొమ్మల్తె గూడల్ బంయల” మెన సంగిలన్. 33 యేసు జోవయింక అన్నెక్ టాలి సంగిలన్. “పరలోకుమచి రాజమ తెన్ కీసి మెలె, అన్నెమ్ కెర్తి పీట్ ఎత్తి, పొంగువ జా పులితి రిసా, ఏక తేరబోద ఏక తీనడి పీట్తె గలిలి పులయ్చి పీట్చి రితి జతయ్. ఇదిలిదల్ గలిలెకి, జా కల్యోయలి సామన్ ఎదివాట్ పుల కెర ఒగ్గర్ జయెదె”, మెన, యేసు సంగిలన్.

34 ప్రజల్క సంగితి బోదన ఎత్తి టాలివో తెన్ యేసు సంగితె తిలన్. టాలివో నెంతె జేవ్ ప్రజల్క జో కిచ్చొ సంగి నాయ్. 35 ఇని, దేముడు జోచి కబుర్లు సంగిలో ఎక్కిలొచి అత్తి రెగిడ్డి కోడె నెరవెర్చువ జలి. “టాలివో సంగ అవ్ చి చోడి పుట్టయిందె, చి బూలోకుమ్ జెర్చున్ జలి మెదొల్ తెంతో లుంకడ్డిని సంగిమెదె” మెన రెగిడ్డి కోడు.

బట్టి ఉంపిల వెర్తి గిడ్డల్చి టాలిచి అర్దుమ్ సంగిలిన్
36 తెట్టెడి యేసు ప్రజల్చి జనాబ్క ముల దా, గెరి గెలన్. జోచి సిన్చుల్ జోతె జా కెర, “బట్టిచ వెర్తి మొక్కల్చి రిసా సంగిలి టాలి అమ్క అర్దుమ్ సంగు” మెన పునితికయ్, 37 జో జోవయింక ఇని మెలన్. “చెంగిల్ బీ ఉంపితోసా కొన్చె

† 13:23 13:23 ‘అత్తిపలితుమ్ దెరెదె’ మెలె, దసా మాన్చు ప్రబుచి బుద్ధి ఇందెదె, చి అన్నె మాన్చుల్ దెక, జేవ్ కి ప్రబుచి రాజమతె బెదుక ఇన్చుమ్ జా, సుబుమ్ కబుర్ నూన నంపజా బెదుల.

మెలె, అచే మాన్సు జా జెర్నన్ అయ్లోసా. 38 బాటి కిచ్చొ మెలె, ఈంజ లోకుమ్. చెంగిల్ బీ కిచ్చొ మెలె, పరలోకుమచి రాజమచ బోదల్ జల మాన్సుల్. వెర్రి మొక్కల్ కిచ్చొ మెలె, నయ్తాన్ బోదల్ జల మాన్సుల్. 39 జా వెర్రి బీ ఉంపెతోసా కొన్సొ మెలె, నయ్తాన్. పంటో లాయితి పొది కెయ్లక మెలె, ఈంజ ఉగుమ్ పూర్తి జతి ఆకర్ దీసి. లాయితన కొన్సొ మెలె, దేముడుచి దూతల్.

40 “వెర్రి మొక్కల్ కీసి కుడవ ఆగితె గలక జయెదె గే, దన, ఈంజ ఉగుమ్ పూర్తి జతి పొదిక, దస్సి సిచ్చ తయెదె. 41 జా పొదిక, అచే మాన్సు జా జెర్నన్ అయ్లోసా అంప దేముడుచి దూతల్కె తెర్తయెదె, చి పాపుమ్ కెరయ్తి వెట్టారుమ్చి ఎత్తిక కి, పాపుమ్ ఇండితన ఎత్తిక కి, ఈంజ లోకుమ్ తెంతో కడ కెర, ఎత్తికె కుడవ కెర, 42 జేవ్ దేముడుచి దూతల్ జోపయింక వెల్లి ఆగి గొయ్తె గల దెవుల. ఒత్త గలి జలన ఏడుల, దంతో చప్పిల్లె తవుల. 43 తెదొడక, పొద్దుచి ఉజడి కెర్తి జతయ్ గే, దస్సి, అంక నంపజా పున్సిమ్ జలన జోపయించో దేముడు అబ్బొన్చి రాజమతె ఉజడి జవుల. నూన్త కంట్టొ తిలన నూన.

లుంకణ్ణి దనుమచి టాలి

44 “పట్టి, పరలోకుమచి రాజమక కిచ్చొ టాలి కెరుక జయెదె మెలె, ఏక వెడయ్తె లుంకణ్ణి తిలి దనుమచి రితి జయెదె. ఎత్తిలో జా దనుమ్ చజ కెర, అన్నె లుంకణ్ణి కెర, జా దొర్నొ జలి మెన, సంతోసుమ్ తెన్ గెచ్చ, జోక కలుగు జలిసి ఎత్తి, ఏక గెల కెర, జా దనుమ్ రోచిలి వెడ గెనెదె.

చెంగిలి ముత్యల్క చజ గెన్లొనచి టాలి

45 “అన్నె, పరలోకుమచి రాజమతె బెదితిసి చెంగిలి ముత్యల్ గెన్తో నావుకరి కెర్లిన్చి రితి జతయ్. 46 జో ఒగ్గర్ విలువచి ముత్యల్ ఏక చజ కెర, గెచ్చ, జోక కలుగు జలిసి ఎత్తి, ఏక గెల కెర, జా ముత్యల్ గెనెదె.

సముద్రమతె గల్లి వలచి టాలి

47 “అన్నె, పరలోకుమ్ రాజమతె బెదయ్తిసి కీసి మెలె, సముద్రమతె గలిలి రగరగాల్చ మెన్స దెర్తి వలచి రితి జతయ్. 48 జా బెరిలి పొది మాన్సుల్ జోక ఒడ్డుతె కడ కెర, వెన కెర, చెంగిలచ త్రితె బెరప కెర, గర్చ బయలి వెంట గెలుల. 49 దస్సి, ఈంజ ఉగుమ్ పూర్తి జతి ఆకర్ దీసిక అమ్చ దేముడుచి దూతల్ జా కెర, నంపజా పున్సిమ్ జలనక ఏకతె, నంపనెంజలి రిసా గార్ జలనక వేరతె కుడవ తా, 50 జేవ్ నంపనెంజలనక వెల్లి ఆగి గొయ్తె గల దెవుల. ఒత్త గలి జలన ఏడుల, దంతో చప్పిల్లె తవుల.

51 “ఈంజ ఎత్తిచి అర్దుమ్ కెరన్లదు గే నాయ్?” మెన యేను జేవ్ సిన్సుల్క పుసిలన్, చి “అమ్క అర్దుమ్” మెల. 52 జేవ్ దస్సి సంగితికయ్, యేను జోపయింక “జలి, కేన్ జలిక మెన్ తెన్ దేముడు దిలి అగ్నల్ సికణ్ణొసా, పరలోకుమచి రాజమచి సుబుమ్ కబుర్ కామతె బెదితి రిసా కో సిన్సుల్ జా జవుల గే, జో ఏక గెర్చో ఎజిహూని కీసి జోచి దనదాన్యమ్ తెంతో నొవ పొర్నొ సామన్లు వెంట వాడిక కెరెదె గే, దస్సి అన్నె.”

యేను సొంత మాన్సుల్ జోచి అదికారుమ్ నీ చెనిలిసి (మార్కు 6:1-6; లూకా 4:16-30)

53 యేను ఈంజేవ్ టాలివో నంగ కేడయ్లి పట్టి, ఒత్త తెంతో బార్ జా ఉట్ట గెచ్చ, 54 జోచి సొంత గవ్వి పావ కెర, జోపయింక నబ గెరిలి బోదన కెరుక దెర్లి. జో కెర్తి బోదన నూన అచారమ్ జా, “ఈంజ గాన్యనుమ్చి, ఈంజో కెర్తకమ్మచి

కెర్తి సెక్తి ఇన్యెక కేనె తెంతో అయ్లి? 55 ఈంజో మాములుమ్, ఈంజ గవ్వివో దార్చ కామ్ కెర్తొసావో పుత్తసి గెద? ఇన్నెచి అయ్యెన్చి నావ్ మరెయ గెద? అన్నె, యాకోబు, సీమోను అన్నె యూదా జోచ బాపుడ్లివో జవుల గెద? 56 ఇన్నెచ బేన్సివో ఎత్తిజన్ అమ్చి తెన్ అన్నె గెద? దస్సి జలి, ఇన్యెక ఈంజ గాన్యనుమ్ ఎత్తి, కేనె తెంతో అయ్లి?” మెన లట్టబన్, 57 యేనుచి రిసా అన్యనుమ్ జా గెల. జేవ్ దస్సి జతికయ్, యేను జోపయింక, “కేన్ జవున్ మాన్సు దేముడుచి కబుర్ అన్తోసా జలి, జోచి సొంత దేసిమ్చ మాన్సుల్ సొంత గెర్చ మాన్సుల్ జోక గవ్చరుమ్ దెకిత్ నాయ్” మెన జోపయింక అన్యనుమ్చి రిసా సంగిలన్. 58 జలి, జా గవ్విచ మాన్సుల్చి అన్యనుమ్చి రిసా, యేను ఒత్త వెల్లి కమ్మ ఒగ్గర్ కెరె నాయ్.

14

హేరోదు రానో యేనుచి రిసా బిలిసి (మార్కు 6:14-29; లూకా 9:7-9)

1 జా సమయమతె, హేరోదు మెలె జా గలిలయ ప్రాంతుమ్చో అదికారి, యేను కెర్త కమ్మచి రిసా నూన తా, 2 బియె కెర, జోచి గెట్టి సుదల్క బుకారా కెర, జోపయింక, “ఈంజో యేను, జో బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో యోహాను మొర గెచ్చ అన్నె జయె అన్నె. జాచి రిసా, ఇన వెల్లి కమ్మ కెరుక జోక సెక్తి అన్నె” మెన ఉచర సంగిలన్.

3-4 కిచ్చొ జో అదికారి దస్సి బియె కెర ఉచర్లన్ మెలె, జోచో పిల్వ్ మెలె అన్నెచి హేరోదియ మెలి తేర్లిక హేరోదు నెతికయ్, యోహాను జోక “తును జాకయెనుక నాయిమ్ నాయ్” మెన సంగితె తిలి రిసా, జో అదికారి యోహానుక దెర, బందవడ, జేలతె గల తిలన్. 5 జోక మారుక ఉచర్లె కి, దేముడుచి కబుర్ సంగిలొసా, మెన ప్రజల్ యోహానుక ఉచర్లె రిసా, జోపయింక బియె కెర, మారుక వాయిద కెర తిలన్.

6 జలి, హేరోదుచి జెర్నన్ వండ్లు దీసి అయ్లి, జోచి హేరోదియ మెలి తేర్లిచి దుచిసి చింపతె బుకారా తిలనచి నెడిమి నచితికయ్, హేరోదు రానో మెన్సిలన్, చి 7 జో ఒట్టు గలన, “తును కిచ్చొ నజెలి కె దెయెదె.” మెన జాక సంగిలన్. 8 జా నాడిచి అయ్యెసి సంగితికయ్, బెర్ల మాన్సుల్చి మొక్కె జా దుచిసి, “బాప్తిసుమ్ దెతె యోహానుచి బోడి, గండ కెరవ పలెరుమ్తె గల, అంక ఇత్తల్ ఆన దె” మెన రానోక సంగిలి. 9 ఈంజ కోడు నూన దుకుమ్ జలికి, హేరోదు జేవ్ బుకార్ల మాన్సుల్చి మొక్కె ఒట్టు గల తిలి రిసా, జా సంగిలిసి దెంక మెన ఒప్పున తిలో, చి 10 జమాన్సుక తెర్తవ కెర, “జేలతె యోహానుచి బోడి కండ కెర దా” మెలె. 11 జో జమాను, దస్సి కెర, యోహానుచి బోడి పలెరుమ్తె గల ఆన నాడిక దెతికయ్, జా నాడి అయ్యెన్క నా దిలి.

12 యోహానుచ సిన్సుల్ జో మొర్లిన్చి నూన కెర, జా కెర, పీనుమ్ ఉక్కుల దెర గెచ్చ రోవ గెల, అన్నె యేనుతె జా కెర, జోక సంగిల.

పాచే వెయిల్జిన్ మాన్సుల్క యేను అన్నిమ్ దిలిసి (మార్కు 6:30-44; లూకా 9:10-17; యోహా 6:1-14)

13 యోహానుక జర్న జలిసి యేను నూన కెర, దోన్తె వెగ కెర, మాన్సుల్ నెంజలి టాన్తె గెచ్చుక మెన సమయమ్ జిన్, ఉట్ట గెలన్. యేను ములిలి ఏక తిల జనాబ్ ‘జో ఒత్తల్తో గెతయ్’ మెన నూన కెర, పట్టితె గవ్వితె తెంతో బార్ జా, ఇండ కెర, జోచి పట్టి గెల. 14 యేను జా ఒడ్డుతె పాచే కెర,

ఒత్త బెరతల పట్టి అయల ప్రజల్ ఎత్తిక దెక కెర, జోవయింది ఉప్పిరి కనూరుమ్ జా, జోవయింతె జబ్బుల్ తిల మాన్సుల్ ఎత్తిక చెంగిల్ కెర్తన్.

15 సాంజ్ జతికయ్, యేసుచ సిస్సుల్ జోత జా కెర, “ఈంజ డొంగుర్ దేసిమ్ గెద, పొద్దు గెలి రిసా, అన్నిమ్ సామన్ గెనన్తి రిసా, ఈంజేవీ ప్రజల్క గెవ్విల తెద్రవ” మెన సంగిల. 16 యేసు జోవయింక, “జేవ్ గెచ్చుక నాయ్. తుమి జోవయింక కిచ్చి జవున్ అన్నిమ్ దాస” మెన సంగిలన్. 17 జేవ్ సిస్సుల్ జోక, “అమచితె పాచ్ పోడియో, చి దొన్ని మొస్సు పిట్టవ, అన్నె కిచ్చి నాయ్” మెన, యేసుక సంగిల. 18 యేసు, “దస్సి జలి, జా తిలి సామన్ అంచితె ఆన దా” మెన, సిస్సుల్క సంగ కెర, 19 ప్రజల్క దెక, “తుమ్ ఎత్తిజన్ వెన” మెన సంగ, జా చివ్వర్చి బుయ్యో వెనడ కెర, జేవ్ పాచ్ పోడియో చి దొన్ని మొస్సు దెరన, ఆగాసుమ్ పక్క దెక, “ఈంజ అన్నిమ్ తుయ దిలది” మెన దేముడు అబ్బొన్క జోకర కెర, జేవ్ పోడియో మోడ కెర, జోచ సిస్సుల్క దెతికయ్, జేవ్ సిస్సుల్ ప్రజల్క వంబ దిల.

20 జేవ్ బెర తిల ప్రజల్ ఎత్తిజన్ పేట్ బెర్దు కయ్ల. కయ్లి పడ్డో, సేంసిల గండల్ బార గంపల్తె బెర్దు సిస్సుల్ గుడ్డెల. 21 తేరబోదల్ బాలబోదల్క ములై, అన్నిమ్ కత్తస పాసి పాసి పాచ్ వెయిలజన్ మున్సుబోదల్ జల.

యేసు సముద్రుమ్ చి ఉప్పిరి ఇండిలిసి
(మార్కు 6:45-52; యోహా 6:16-21)

22 జా ఎత్తి జర్గు జలి పడ్డో, “ప్రజల్క అచ్చి తెద్రయిందె. తూమ్ దోనితె వెగ, అంచి కంబ అగ్గ ఒత్తల్తోచి గట్టుతె గెచ్చ” మెన, సిస్సుల్క యేసు బలవంతుమ్ కెర్తొ. 23 పడ్డో, జో జేవ్ ప్రజల్క తెద్రవ దా కెర, ప్రార్దన కెర్తి రిసా, మెట్టుమ్ ఎక్కిలొయి వెగ గెలన్.

సాంజ్ జతికయ్, యేసు ఎక్కిలొయి ఒత్త తిలన్. 24 సిస్సుల్ తిలి జా దోని మాత్రుమ్, ఒడ్డు తెంతో దూరి గెతికయ్, వాడు కెర వెలయ్తె తతికయ్, కెర్తల్ జా దోనితె పెట్టి జస్స తిల. 25 అందరె, పాసి పాసి కుకుడో వానెనె, యేసు జా సముద్రుమ్ చి ఉప్పిరి ఇండ జా, జేవ్ సిస్సుల్ తిలిన్తె జెత తిలన్. 26 జో సముద్రుమ్ చి ఉప్పిరి ఇండిలిసి జోచ సిస్సుల్ దెక కెర, బమ్మ జా బియ్యం గెచ్చ, “డుంబో!” మెన బియ్యం కెర కేకుల్ గల్లికయ్, 27 యేసు బేగి, “దయిరిమ్ ఆనన్. బియ్యం నాయ్. అచ్చి జెతసి” మెన సంగిలన్.

28 యేసు “అచ్చి జెతసి” మెన సంగితికయ్, పేతురు జోక కేక గల, “ప్రబా, తుయ జలి, ఆచ్ కి పాసిచి ఉప్పిరి ఇండ తుచితె జెతి రితి అంక సెలవ్ దే” మెన సంగిలన్ 29 యేసు జోక “జే!” మెంతికయ్, పేతురు దోని తెంతో ఉత్త కెర, యేసుతె గెతి రిసా పాసిచి ఉప్పిరి ఇండ కెర, సగుమ్ దూరి గెలన్. 30 గని, వాడుక దెక కెర, బియ్యం కెర, డుంబ గెచ్చె తా, “ప్రబా, ప్రబా, అంక రచ్చింబువ కెయ్!” మెన, కేక గెలన్. 31 యేసు బేగి అత చంప కెర, పేతురుచి అత దెరన, “తోక్కి సముకుమ్చో, తుయ కిచ్చొక అన్యాయమ్ జలది?” మెన పేతురుక సంగిలన్. 32 తెదోడి, జేవ్ దొంగుల దోనితె వెగిల, చి వాడు ముల దిలి. 33 దస్సి జర్గు జలి రిసా, దోనితె తిలస యేసుక జోకర, “తుయ నిజమి దేముడుచి పుత్తుసి” నేన, జోచి గవురుమ్ చిన సంగిల.

గెన్నెనరెతు మెలి టాన్తె మాన్సుల్క యేసు చెంగిల్ కెర్తిసి
(మార్కు 6:53-56)

34 జేవ్ యేసు ఒత్తల్తోచి గట్టుతె పాచ కెర, గెన్నెనరెతు మెలి టాన్తె ఉత్తిర్. 35 ఒత్తవ ప్రజల్ యేసుక చిన కెర, సుట్టుపట్టు గెవ్విల కబుర్లు తెద్రవ, జబ్బుల్ తిలస ఎత్తిజన్క జోతె కడ ఆసయ్తికయ్, 36 యేసుచో పాలుమ్చి అంచు జలికు జేవ్ చడుక మెన బతిమాల్ల జా సెలవ్ నజన్తె తిల, చి జోచో పాలుమ్చి అంచు చడిలస ఎత్తిజన్ చెంగిల్ జల.

15

అత్తొ నే దొవన్తె కయ్లిన్చి రిసా పరిసయ్యుల్ యేసుక సంగిల
(మార్కు 7:1-23)

1 జా పొది, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తెంతో పరిసయ్యుల్ చి మోసి తెన్ దేముడు దిలి అగ్గల్ సికడ్డన యేసుతె బెద జా కెర, 2 “తువ సిస్సుల్ అత్తొ నే దొవన్తె అన్నిమ్ కతతి. జేవ్ కిచ్చొక ఇసి పాపుమ్ కెర పూర్ణుమ్చె వెల్లెల మాన్సుల్ సికయ్లి రితి కెర్తి నాయ్?” మెన సంగిల. 3 యేసు జోవయింక, “తుమ్ తుమ్చె పూర్ణుమ్చె అచ్చి ఉచర్చిసి కెర్తి ఆనక, కిచ్చొక పాపుమ్ కెర దేముడుచి అగ్గ రితి కెర్తి నాయ్? 4 కిచ్చొ అగ్గ చి రిసా ఆచ్ సంగితసి మెలి, అయ్యది అబ్బొన్క చెంగిల్ దెక గవురుమ్ కెర” మెన సంగిలి కోడు. అన్నె కిచ్చొ మెలి, “అబ్బొన్క జలికు అయ్యున్క జలికు కో దూసువ కెరుల గే, నే పిట్ట మొర్చుచి సిచ్చ దెంకయ్” మెన సంగిలి కోడు. 5 తూమ్, మాత్రుమ్, కిచ్చొ మెంతసు మెలి, తుమ్ అచ్చి ఉచర్చి కోడు. కిచ్చొ కోడు మెలి, ‘అంచితె తుమ్క కిచ్చొ కలుగు జతి గే, జయ్యి అమచో దేముడుక దెంక సంగ అస్సి మెన కో అయ్యున్క అబ్బొన్క సంగుల గే, జేవ్ దస్సి సంగిలస అయ్యున్క జలికు, అబ్బొన్క జలికు, అన్నె తోడు దెంక నాయ్’, మెన, తుమ్ సంగితసు. 6 జలి, తుమ్ దస్సి మెన తుమ్చె పూర్ణుమ్చె అచ్చి ఉచర్చిసి కెరుక ముక్కిమ్ మెలి రితి, ‘దేముడుక అదికారుమ్ నాయ్’ మెలి రితి జా, జో సంగిలి అగ్గ మార్చువ కెర అస్సున్.

7 “తుమ్ ఉప్రమెన్సుచో! యెనయా పూర్ణుమ్చోచి అత్తి దేముడు సంగిలి కోడు తుమ్చితె నిజమి నెరవెచ్చువ జతయ్.

8 ఈంజ ప్రజల్ అంక జేవ్చి ఒట్ తేన్ గవురుమ్ కెర్తి రిత కొడో సంగిలి కి, జోవయింది పేట్ అంక దూరి అస్సి.

9 మాన్సుల్ అచ్చి ఉచర్చి కొడోక ‘దేముడు సంగిలస’ మెన, ప్రజల్క సికడ, అంక అరిక జోకర్తతి. మెన తుమ్చి రిసాచి కోడు” మెన, యేసు జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్క సంగిలన్.

మాన్సుక గార్ కెర్తిసి కిచ్చొ జయెది గే యేసు సంగిలిసి
10 యేసు జేవ్క దస్సి సంగ కెర, పాసి తిల ప్రజల్క బుకారా కెర, జోవయింక ఇసి మెన బోదన కెర్తన్. “తుమ్ సూన అత్తిమ్ కెరన. 11 మాన్సుక గార్ కెర్తిసి కిచ్చొ మెలి, చోడి తెదో తెంతో గెతిసి నెంజె, గని చోడి తెంతో బారో జతిసి. జయ్యి మాన్సుక గార్ కెర్తిసి” మెన సంగిలన్.

12 యేసు దస్సి సంగిలి పిమ్మట్, జోచ సిస్సుల్ జోత జా కెర, “పరిసయ్యుల్ జా కోడు సూన కోపుమ్ జల మెన జాన్సి గె?” మెన, యేసుక పుసిల. 13 జలి జో, “వెర్తి రూకుక కిసి ఉట్టువుల గే, దస్సి, పరలోకుమ్ తిలొ అంచో దేముడు అబ్బొ జోక కామక నెంజెత్ ఎత్తి మాన్సుక ఉట్టుయెలి రితి గెచ్చవ కెర గెలిదె. 14 జతయ్, జేవ్ సంగితిన్చి రిసా తుమ్ చింత

గలన నాయు. జేవ్ నంప నెంజ అత్తు గుడ్డి జా, మాన్సుల్క వాల్ దెకడుక ఉచ్చిన్. గని గుడ్డి నుద్ గుడ్డి నుదల్క వాల్ దెకయ్లిగిన, జో కి ఈంజో కి గొయ్లి తె సీడుల." మెలన్.

15 జలె, పేతురు యేసుక, "జా టాలిచి అర్దుమ్ అమక నంగు" మెన నంగిలన్, చి 16 యేసు జోపయింక, "అప్పె ఎద తూమ్ కి అర్దుమ్ నెంత అస్సున్ గే? 17 ఈందె, చోడి గలంతిసి కిచ్చో జలెకి పెట్టి గెచ్చు కెర, కామ్క నెంజలెగిన, బార్ జా గెచ్చెదె, మెన తుమ్క అర్దుమ్ నాయు గె? 18 మాన్సుచి చోడి తెంతో బార్ జతి ఎత్తి కోడు, మాత్తుమ్, జోపయించి పెట్టితె జెర్కు కెర బార్ జతయ్. జా కోడు లట్టణ్ణో మాన్సుక జయ్యి గార్ కెరెదె, 19 కిచ్చోక మెలె, గర్దు ఉద్దుసుమ్లు, నరు అత్తల్, లంజెకమె, చోరు కమె, అబద్దుమ్ సాచి, మాన్సుల్క దూసుప కెర్చిసి, దనచ ఎత్తి, మాన్సుచి పెట్టి తెంతో జెయెదె. 20 దనచయ్ మాన్సుక గార్ కెరుల, గని అత్తో నే దోపనతె కతిసి మాన్సుక గార్ కెర నాయ్" మెన యేసు బోదన కెర్చన్.

వేర దేసిమ్చి తేరబోదచి దువిన్క యేసు చెంగిల్ కెర్చిసి

21 యేసు ఒత్త తెంతో బార్ జా ఉట్ట గెచ్చు, తూరు పట్టుమ్ చి సీదోసు పట్టుమ్చి ప్రాంతుమ్తె గెతికయ్, 22 ఈందె, జా ప్రాంతుమ్చ కనానుచి నెకుమ్చి తేరబోద ఎక్కి బార్ జా, జోక దస్సుల్ జా కెర, "ప్రబువ, దేముడు తెద్రయ్లో, దావీదు రానోచి నెకుమ్తె జెర్చిలో, క్రీస్తు జలో రచ్చించుప కెర్చోసా తుయ. అంచ ఉప్పిరి దయ్ తీ. అంచ దూక బూతుమ్ దెర అస్సె, చి ఒగ్గర్ స్రెము జతయ్" మెన యేసుక కేకుల్ గలిలి.

23 గని యేసు తువై తా, జాక ఎక్కి కోడు కి జబాబ్ నంగి నాయ్. తెదోడి, జోచ సిస్సుల్ జోతె జా కెర, "ఈంజ అమ్చి పట్టి జా జా, కేకుల్ గలితయ్, ఇన్కత తెద్రవ దేను" మెన, యేసుక బతిమాల్పా జా నంగిల. 24 యేసు, "గొప్పడు నెంజలె మెండల్ రితె జా అమ్చి ఇస్రాయేలుచ ప్రజలెతయ్ అంక అబ్బి తెద్రయ్లన్, గని వేర మాన్సుల్కతె నాయ్" మెలన్. 25 యేసు దస్సి మెలె కి, జా తేరబోద అస్సె పాసి జా కెర, నెర్దు సీడ జోకర, "ప్రబు, అంక తోడు కెరు" మెన నంగిలి. 26 యేసు జాక దెక, "బోదల్చి అస్సెమ్ గుడ్డ కెర, నూనకూనర్లుక గల దెంక చెంగిల్ నాయ్" మెన నంగిలన్. 27 జా కిచ్చో మెలె మెలె, "నిజమి, ప్రబు, గని నూనకూనర్లు కి జోపయింపో ఎజోమానిచి బల్ల తెంతో సేడ్డి ఉస్సా వెంట కవుల" మెన, నంగిలి. 28 జా తేరబోద దస్సి జబాబ్ దెతికయ్, యేసు జాక, "అమ్మ, తుయ గట్టిజ నంపజతసి. తుయ కోరెప జలిసి తుక జర్దు జవున్" మెన, జాక పరుమ్ దిలన్. చి బేగి జాచి దువిసి చెంగిల్ జలి.

29 యేసు ఒత్త తెంతో ఉట్ట గెచ్చు, గలిలయచి నముద్దుమ్తెచి ఒడ్డుతెచి పట్టి గెచ్చు, ఏక మెట్టుయ వెగ వెసితికయ్, 30 ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జెన్ జనాబ్ మాన్సుల్ జోతె సొట్ట జలనక, అత్తో చట్టో నెంజలనక, గుడ్డి జలనక, గుల్ల జలనక, అస్సె వేర బాదల్ తిలన ఎత్తిక, కడ ఆన, జోచి పాసి వెనయ్తికయ్, యేసు జేక చెంగిల్ కెర్చన్. 31 నూల్ మాన్సుల్ లట్టణ్ణిసి, అత్తో చట్టో నెంజలన చెంగిల్ జలిసి, సొట్ట మాన్సుల్ ఇండిలీసి, గుడ్డి మాన్సుల్ దెకిలీసి ఒత్త తిల మాన్సుల్ దెక కెర, అచారిమ్ జా, ఇస్రాయేలె ప్రజలెచో దేముడుక గవురుమ్ కెర్చన్.

చెత్తర్ వెయిల్ జిన్క యేసు అస్సెమ్ దిలిసి

32 జేవ్ జనాబ్ ఎత్తిజెన్ యేసు తెన్ జా మెట్టుయ్ తిర్తతి తతికయ్, జోచి సిస్సుల్క యేసు పాసి బుకారా కెర, "ఈంజేమ్ ప్రజలె తిర్తతి అంచితె అస్సె. జోపయింక అస్సెమ్ కిచ్చో కి నాయ్, చి జోపయించి ఉప్పిర్ అచే కన్నారుమ్ జతసి. జేవ్ నే కతె ఉట్ట గెలిగిన, పట్టి మొకోమ్ గుంజు సేడుక జయెదె, చి రిసా జోపయింక చువ్వె తెద్రవుక అంక ఇస్సుమ్ నాయ్" మెన నంగిలన్. 33 సిస్సుల్ అచారిమ్ జా, జోపయింక "ఎతివాణ్జెన్ మాన్సుల్క అస్సెమ్ దెంక మెలె, జోపయింక నరిచ్చుచుప జతి అస్సెమ్ ఈంజ బయిలె అమ్క కేనే అర్దు జవుల?" మెన నంగిల, చి 34 యేసు జోపయింక, "జలె, తుమ్చితె కెత్తి పోడియె అస్సె?" మెన పుసిలన్, చి జేవ్ సిస్సుల్ చజన కెర, "అమ్చితె సత్తు పోడియె, చి ఇదుర్లు మొన్న దొస్సె అస్సె" మెన నంగితికయ్, 35 యేసు ప్రజలె ఎత్తిక "వెన" మెన నంగి కెర, 36 జేవ్ సత్తు పోడియెచి జేవ్ మొన్న నజన, అత్తి దెరన, 'తుయ దా దయ్ కెర్చదె' మెలి రితి దేముడు అబ్బోన్క ఉచర, పోడియె మోడ కెర, జోచ సిస్సుల్క వంట దెతికయ్, జేవ్ సిస్సుల్ ప్రజలెక జా ఎత్తి, వంట దిల. 37 జేవ్ ప్రజలె ఎత్తిజెన్ పేట్ బెర్దు కయిలె పట్టి, సేసిలె గుండల్ సత్తు గంపల్తె సిస్సుల్ గుడ్డ బెరయెల. 38 తేరబోదల్ బాలబోదల్క ముల్లె, చెత్తర్ వెయిల్ జిన్క మున్నబోదల్ కయెల. 39 పట్టి, జేవ్ బెర తిల జనాబ్క తెద్రవ దా కెర, దోసె తెగ, యేసుచి సిస్సుల్ మగదాన్ మెంతి ప్రాంతుమ్తె ఉట్ట గెల.

16

యూదుల్చి వెల్లి నబతె యేసుక పరిచ్చు కెర్చిసి
(మార్కు 8:11-13; లూకా 12:54-56)

1 తెదోడి, పరిసయ్యుల్ చి నర్దుకయ్యుల్లు యేసుతె జా కెర, జోక పరిచ్చు కెర్చి రిసా, "అస్సె, తుక పరలోకుమ్చి అదికారుమ్ అస్సె మెన అమ్ చినితి రిసా, అమ్చి మొక్కె వెల్లి కామ్ ఏక కెరు" మెన, మోసిమ్క జోక నంగిల. 2 యేసు జోపయింక ఏక టాలి నంగిలన్. "సాంజ్ జతి పొచి అగాసుమ్తె మబ్బు నెంజ పొద్దు బగుక వరన లగితయ్ మెన దెకిలెగిన, 'కలిక చెంగిల్ కెరెదె' మెన తుమ్ చినితను. 3 పట్టి, వెందల్ ఒగ్గర్ మబ్బు కెర్చిగిన, 'వెల్లో పాసి పెటెదె' మెన చినితను గెద? జలె అగాసుమ్ కీసి తిలె కీసి కెరెదె గే తుమ్ చినితను, గని అస్సె జర్దు జత కమెచి అర్దుమ్ చినుక నెతుర్చు. 4 ప్రబుక నిదానుమ్ నెంజ లంజెబుద్ది పొపుమ్బుద్ది జల తుమ్ ఈంజ కాలుమచ మాన్సుల్, రుజ్జు దెకయ్తె కమెక కోరెప జతను. అంచ అదికారుమ్ దెకయ్తి రిసా, ఎక్కి ముల కేన్ వేర కామ్ కెర దెంక నెంజె. దేముడుచ కబుర్లు పూర్లుమ్ నంగిలో యోనాక జర్దు జలిన్చి రితి జయెదె."

పండితుల్చి రిసా యేసు సిస్సుల్క జాగర్త నంగిలిసి
(మార్కు 8:14-21)

5 పట్టి యేసు సిస్సుల్ తెన్ గాడు ఒత్తలీతె జీన ఒడ్డుతె పాచ కెర, "పోడియె గల్లు అనుక పచ్చు గెలమ్" మెన సిస్సుల్ ఏద కెర్చయ్, 6 యేసు జోపయింక టాలి నంగిల్ రితి ఇసి మెలన్. "తుమ్ దెకన. పరిసయ్యుల్చి నర్దుకయ్యుల్చి పులయేతి వీట్చి రిసా తుమ్ జాగర్త తెన్ తా" మెన, జోపయింక నంగిలన్. 7 జేవ్ ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో "కిచ్చో పోడియె రిసా నంగితయ్? అమ్ పోడియె నే అన్చి రిసాయి ఇస్సె మెలన్." మెన బమ్మ జా లట్టబన్.

* 15:26 15:26 ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడుచ 'బోదల్' రితె జలె యూదుల్చి రిసా నంగితయ్.

8 యేసు, మాత్రమే, జేవ్ ఉచర్చిసి జాన కెర, “తోక్కి నముకుమచ, తుమ్. తుమ్చితె పోడియె నెంజలిన్చి రిసా కిచ్చొక ఉచరన లట్టబంతసు? 9 తుమ్ అప్పుక అర్దుమ్ కెరన్ను నాయ్ గె? పాచే పోడియె పాచే వెయిల్ జినక వంటితకయ్, కెత్తి గంవతె సేసిలిసి బెరయలదు గే? 10 సత్తు పోడియె చెత్తర వెయిల్ జినక వంటితకయ్, కెత్తి గంవతె సేసిలిసి బెరయలదు గే? తుమ్ ఏద కెర్చు నాయ్ గె? 11 జలె, ఆచే మాములుమ్ అన్నిమ్చి రిసా తుమ్క సంగుక నాయ్, మెన కిచ్చొక అర్దుమ్ కెరన్ను నాయ్? వరినయ్యుల్చి, సద్దూకయ్యుల్చి పులయతి పిట్చి రితి బోదనచి రిసా జాగర్త తెన తా” మెన యేసు అన్నె నంగిలన్. 12 తెదొడి ‘మాములుమ్ పులయతి పిట్చి రిసా నాయ్, గని సద్దూకయ్యులు చి వరినయ్యుల్ సికడ్డినిచి రిసా అమ్క జాగర్త సంగితయ్” మెన సిస్సుల్ అర్దుమ్ కెరన్.

మాస్సుల్ అంక కో మెన ఉచర్రతి గే?
(మార్కు 8:27-30; లూకా 9:18-21)

13 యేసు సిస్సుల్ తెన ఇండ గెచ్చొ కైసరియ పిలిప్పిచి ప్రాంతమెత పాచ అయిలె పొది, “మాస్సు జా జెర్చున్ అయిలయ్ అంక, కో మెన ప్రజెల్ సంగితతి?” మెన పుసిలె. జేవ్ సిస్సుల్ జోక, 14 “సగుమ్జిన్ తుక ‘బాస్తిసుమ్ దెత తిలె యోహాసు’ మెంతతి. సగుమ్జిన్ తుక ‘దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో ఏలియా జయెదె’ మెంతతి. అన్నె సగుమ్జిన్, యిర్మీయా, నెంజలి ప్రబువ కబుర్లు సంగిలో అన్నెక్లొ జయెదె.” మెన, సిస్సుల్ సంగిల. 15 యేసు జోవయింక, “జలె, తుమ్ అంక కో మెన ఉచర్రసు?” మెన పుసితికయ్, 16 “తుయి ఎక్కిలో జివ్ తిలె” దేముడుచొ పుత్తుసి. జో తెద్రయ్లో క్రీస్తు మెలొ రచ్చింఱువ కర్తొసా తుయి” మెన, సిమోసు పేతురు జచ్చున సంగిలన్. 17 యేసు జోక, “ఓ సిమోసు, యోహాసు మెలొసాచొ పుత్తుసి, తుక చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, ఈంజ కోడు తుక కో మాస్సు సికయ్లిసి నెంజె, గని పరలోకుమ్ తిలొ అంచొ అబ్బొయి జలొ దేముడు తుచి అత్తతె ఇసి మెన సికడ అన్నె. 18 అన్నె, తుక ఆచే కిచ్చొ మెంతసి మెలె, తుక ‘పేతురు’ మెన నావ్ తియ అన్నె. ‘వెల్లొ పత్తర’ మెలి అర్దుమ్ తెన్. ఈంజ రంగ్చి పత్తరతె అంచి సంగుమ్ బందింది, చి మొయ్య అనత సక్తివొ కి జేవ్చి ఉప్పిరి జినుక నెత్తిరి. 19 పరలోకుమ్చి తాలుఘు వాడిక కెరుక మెలి రితి, తుక అదికారుమ్ దెతసి. మెలె, బాలోకుమ్తె కిచ్చొచి రిసా ‘పోని’ మెనిస్సె గె, పరలోకుమ్తె ‘పోని’ మెనుమదె. అన్నె, కిచ్చొచి రిసా సెలవ్ దెస్సె గే, పరలోకుమ్చి సెలవ్ దెమదె” మెన, యేసు పేతురుక అదికారుమ్ దిలన్. 20 తెదొడి, “ఆచే, ‘అత్తి, అదికారుమ్ తిలొ’ దేముడు తెద్రయ్లో క్రీస్తు రచ్చింఱువ కర్తొసా జయెదె” మెన కక్క సంగ నాయ్” మెన, యేసు సిస్సుల్క గట్టిజ సంగిలన్.

యేసు స్మెయిల్ సేడ మెర గెచ్చొ అన్నె జివ్ జా ఉట్టింది
(మార్కు 8:31-9:1; లూకా 9:22-27)

21 జా దీసి తెంతొ, “ఆచే యెరూసలేమ్ పట్టుమతె గెచ్చొ కెర, వెల్లె నబ కెర్త వెల్లెల మాస్సుల్, పూజర్లు చి మోసి తెన్ దేముడు దిలి అగ్గల్ సికడ్డునె, చి అత్తి బగ్గర్ స్మెయిల్ సేడ మెరుక అన్నె. గని, తిర్తతెక అన్నె జివ్ జా ఉట్టింది” మెన యేసు జోవ సిస్సుల్క సంగుక దెర్చన్. 22 తెదొడి, పేతురు జోక పక్కయ్ కడ నా కెర, “ప్రబు, దేముడుచి దయక తుక జా పిట్టప్పసు! దన్నుచి తుక కెయ్యుక కి జర్చు జప్పని నాయ్”

మెన, యేసుక గోల కెర్చన్. 23 పేతురు దన్నె సంగితికయ్, యేసు పన్న కెర, జోక దెక, “సయ్తాన్, అంచి పడ్డొ గో! అంచి తిలి కామ్క తుయ అడ్డు అన్నెన్. దేముడుచి పచ్చెనచి బుద్ధి ఉచర్రది నాయ్, గని మాస్సుల్ ఉచర్రె రగుమ్ ఉచర్రది” మెన, పేతురుక సంగిలన్.

సంవజలన నిదాసుమ్ తెన్ అంచి పట్టి బులుక అన్నె 24 యేసు పేతురుక దన్నె సంగ కెర, సిస్సుల్ ఎత్తిక, “కో సంవజా, అంచి పట్టి బులుక ఉచరల గే, జోచి సొంత ఇస్టుమ్ ఎత్తి, ముల దా, జోచి సొంత సిలువ వయిన్లె రితి జా, అంచి పట్టి బులుక అన్నె. 25 కిచ్చొక మెలె, జోచి సొంత ప్రాసుమ్ రచ్చింఱువ కెరన తంక, కో కోరం జవుల గే, జోచి ప్రాసుమ్ పాడ్ జా గెచ్చెదె. గని, అంచి రిసా కో జోచి ప్రాసుమ్ దెతి రితి ఎక్కి మెస్సు నిదాసుమ్ ఇండుల గే, జోచి ప్రాసుమ్ రచ్చింఱువ జా జోక దొర్చు జయెదె. 26 ఈంజ లోకుమ్తె తిలిసి ఎత్తి కేన్ మాస్సు జప్పని కలుగు కెరన, జోచి సొంత ప్రాసుమ్ పాడ్ కెరన్లెగని, జోక కిచ్చొ లాబుమ్? కిచ్చొ లాబుమ్ నాయ్. అన్నె, కేన్ మాస్సుచి అత్తు పాడ్ జలెగని, జోచి ప్రాసుమ్ దేముడు తెన్ అన్నె బెదవంతి రితి కిచ్చొ దిలి సరిప్పుచువ జయెదె గే?

27 “కిచ్చొక ఈంజ ఎత్తి ఆచే సంగితసి మెలె, పడ్డొక ఆచే మాస్సు జా జెర్చున్ అయిలొసా, అంచ దూతల్ తెన్, కచితుమ్ అంచొ అబ్బొసి జలొ దేముడుచి పరలోకుమ్చి ఉజిడి తెన్, అన్నె జెంక అన్నె, ఎత్తి మాస్సు ఇండేలి కొల్లె జోక సిచ్చు గె బవుమాసుమ్ గే దెయింది. 28 అన్నె, తుమ్క ఆచే కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, ఇన్నె టీచొ జా తిలసతె సగుమ్జిన్ నే మొర్తె అగ్గె, ఆచే మాస్సు జా జెర్చున్ అయిలొసా అంచి రాజిమచి అదికారుమ్ తెన్ డీస్సిసి దెకుల” మెన యేసు సంగిలన్.

17

సిస్సుల్చి మొక్కె యేసు పరలోకుమ్చి ఉజిడి జా మార్చువ జలిసి
(మార్కు 9:2-13; లూకా 9:28-36)

1 అన్నె సాచ్చు దీసల్ గెలి పడ్డొ, యేసు పేతురుక, యాకోబుక చి యాకోబుచొ బావొన్ జలొ యోహానుక పట్టి కడ దెరన, డోక తిలి ఏక మెట్టుయె వెగ కెర, 2 జోవయించి మొక్కె జోచి రూపుమ్ మార్చువ జా, జోచి మొక్కెమ్ పొద్దు రితి తల్కున ఉజిడి జలి, చి జోచి పాలల్ ఉజిడి రితి చోక డీసిల.

3 పడ్డొ, ఈందె, పూర్ణుమ్చి దేముడుచి కబుర్లు సంగిత మోసి చి ఏలియా దొగుల యేసు తెన్ లట్టబై తా. జేవ్ తిగ్గె సిస్సుల్క డీసన్ సీడ్ల. 4 జేవ్ దొగుల పూర్ణుమ్చి యేసు తెన్ లట్టబై తతికయ్, పేతురు యేసుక, “ప్రబు, అమ్ ఇన్నె తంక చెంగిలి. తుక ఇస్టుమ్ తిలె, ఏక తుక, ఏక మోసేక, ఏక ఏలియాక, మొత్తుమ్ తిన్ని కుడియల్ బందింది” మెన సంగిలన్.

5 పేతురు దన్నె సంగితె తతికయ్, ఈందె, ఉజిడి తిలి ఏక మబ్బు జోవయింక డంకి జలన్, చి “ఈందె, ఈంజొ అంచొ ప్రేమ్ తిలొ సొంత పుత్తు. ఇన్నెచి రిసా అంక బగ్గర్ సర్దనంతోసుమ్. ఇన్నెచి కోడు తుమ్ సూన” మెన, జా మబ్బు తెంతొ అవాడ్ సంగిలిసి సూన్. 6 సిస్సుల్ ఈంజ కోడు సూన పుడ్డొ సేడ బగ్గర్ బియ: గెల. 7 గని యేసు జోవయించి పాసి జా కెర, జోవయింక చడ, “ఉట్టు. బియ: నాయ్” మెన

సంగిలన్. 8 జేవ్ సిస్సుల్ అంకివో ఉగుడ దెకిలె, యేసు ఎక్కిలోయ డీసిలన్, అన్నె కక్క దెకిత్ నాయ్.

మొర గెలె అన్నె జీవ్ జఱిన్చి రిసా యేసు అన్నె సంగిలిసి

9 యేసుచి సిస్సుల్ జా మెట్టయ్ తెంతో ఉత్త జెతె తతికయ్, "అవ్ మాన్సు జా జెర్యున్ అయ్లోసా మొర గెచ్చు అన్నె జీవ్ జతె ఎద, ఈంజ తుమ్క డీసిలిన్చి రిసా తుమ్ కక్క సంగ నాయ్" మెన యేసు జోవయంక సంగిలన్.

10 తెదొడి జోవ సిస్సుల్, "క్రీస్తు మెలో రచ్చించువ కెర్తొసా నే జెతె అగ్గె ఏలియా పూర్ణమచో జెంక అన్నె, మెన మోసి తెన్ దేముడు దిలి అగ్గల్ నీకడన్ కిచ్చిక్ సంగితతి?" మెన, యేసుక పుసిలె. 11 జో జోవయంక, "ఏలియా పూర్ణమచో జా కెర ఎత్తి తెయార కెరక అన్నె" మెన పూర్ణమ దేముడు సంగిలి కోడు నిజమి, 12 గని తుమ్క అవ్ కిచ్చి మెంతసి మెలె, ఈంజో ఏలియా అగ్గెయి అయ్లన్. అయ్లె కి, జేవ్ జోక చినితి నాయ్, చి జోవయంక ఇస్టుమ్ అయ్లి రితి జేవ్ జోక కెర్ల. అవ్ మాన్సు జా జెర్యున్ అయ్లోసా కి జోవయంతె దన సైమల్ నెడిందె" మెన యేసు సంగిలన్. 13 జో బాప్తిసము దెతె తిలో యోహానుచి రిసాయి ఏలియా పూర్ణమచో రితిసా మెన యేసు సంగిలన్, మెన సిస్సుల్ అర్థమ్ కెరన్.

మార్చ సిడ్డె తిలో బూతుమ్ దెర్తొ నాడుక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి

(మార్చు 9:14-29; లూకా 9:37-43)

14 యేసుచి సిస్సుల్ జా మెట్టయ్ తెంతో ఉత్త జా కెర, ఒత్త బెర్లి జనాబేతె పాచితికయ్, ఎక్కిలో యేసుతె జా కెర, సెర్చు సేడ జోకర, 15 "బాబు, అంచో పుత్తుచి ఉప్పి రి కన్యాయమ్ తి. జో మార్చు జబ్బు తెన్ ఒగ్గర్ బాద సిడ్డె తత్తయ్. జో కెయ్చ తెయ్చ అగితె నెంజెలి గడ్డె సేడుక అన్నె. 16 తుచ సిస్సుల్తె జోక కడ ఆన్లయ్, గని జోక చెంగిల్ కెరక జేవ్ నెత్తిర్ల" మెన సంగిలన్. 17 యేసు, "నముకుమ్ నెంజెలి వెర్రి బుద్దిచి కాలుమచ, తుమ్. తుమ్చి తెన్ అవ్ కెత్తి దీనల్ తంక? కెత్తి దీనల్ తుమ్క అవ్ ఒరువు జంకో అల్లె, జో నాడుక అచింతె కడ ఆన్" మెన, సంగిలన్. 18 జో నాడుక కడ ఆన్తికయ్, యేసు జోక దెర్లి బూతుమ్క గేల కెర్లికయ్, జా బూతుమ్ జోక ముల దా, ఉట్ట గెలన్. గేలి వెంటనె, జో నాడు చెంగిల్ జలన్.

19 వడ్డె, అన్నె కో నెంతె, యేసుచ సిస్సుల్ జోతె జా కెర, "అమ్ కిచ్చిక్ జా బూతుమ్క ఉదడుక నెత్తిర్లమ్" మెన పుసిలె, 20 యేసు జోవయంక, "తుమ్ తొక్కి నంచతిలి రిసా, తుమ్క సార్చుగిడ్డచి ఎదిలి నముకుమ్ తిలిగిన, ఈంజ మెట్టక జప్పన్ దెక 'ఇన్నె తెంతో ముల దా, ఒత్తల్తె గో మెలె బేగి గెచ్చెది. తుమ్ కిచ్చి నంచజెలికి, జయ్యు జెయిమ్ జయెది, మెన తుమ్క అవ్ కచితుమ్ సంగితసి 21 'గని ఎక్కి చున్నె వా ప్రార్దన కెర్లెకయ్ ఇసిచిక ఉదడుక జయెది.", మెన యేసు సంగిలన్.

* 17:21 17:21 గ్రీకు బాన తెన్ ఈంజ మత్తెలి తొలితో రెగిడ్డె పుస్సకతె 21 కోడు తయ్ నాయ్. † 17:24 17:24 'పన్ను' మెలె, సిస్సుచి రితి జయెది. ఈంజ పన్ను జలె, విస్సెక్ వెర్చులచి జలి తెంతో ఎత్తి యూదుడు వెర్చెక్ వెర్చెక్ దేముడుచి గుడిచి రిసా వెత్తర్ వెండ్ల దెక తిలిసి. * 18:5 18:5 ఇన బాలబోదల్తె మెలె, బాలబోదల్తెయ్ ఇసి మెనుక జయెది, నెంజెలి నంచజా బాలబోదల్ రితి జా దాక్ కెర్లెక కి ఇసి మెనుక జయెది. దొన్నె అర్చల్ కి కెరకుక జయెది. † 18:5 18:5 నెంజెలి 5. ముత్తుమ్: అన్నె జో అంక నంచజెలి రిసా, ఇన బాలబోదల్తె ఎక్కిలోక జలెక కో మరియద కెరెది గే, అంకయ్ మరియద కెర్లి రితి జయెది. ‡ 18:6 18:6 నెంజెలి జోవయంచి నముకుమ్ పిట్టయ్ గే, † 18:7 18:7 నెంజెలి, 'నముకుమ్ పిట్టయ్ తిన్చి రిసా'. * 18:7 18:7 నెంజెలి 'నముకుమ్ పిట్టయ్ తిన్చి'. † 18:8 18:8 పాపుమ్...రిసా, నెంజెలి 'నముకుమ్ పిట్టయ్ తి రితి జలెగిన, జా దీసి తెంతో అన్నె దన్నె నే జతి రిసా' చి అర్థమ్ కి గ్రీకు బాన తెన్ ఈంజ తొలితో రెగిడ్డె తెన్ బెదెది.

22 వడ్డె, జేవ్ గలిలయ ప్రాంతుమ్తె బెదె బుల్లె తతికయ్. యేసు సిస్సుల్క దెక, "అవ్ మాన్సు జా జెర్యున్ అయ్లోసాక మాన్సులచి అత్తి విరోముమ్ సుదల్ దెర దెప్పల, 23 చి అంక జేవ్ మారుల. మార్కె కి, తిర్తెత్త అన్నె జీవ్ జా ఉట్టిందె" మెన, యేసు అన్నె సంగిలి రిసా, సిస్సుల్ ఒగ్గర్ దుకుమ్ జలె.

దెంక తిలి పన్నుచి రిసా యేసు సంగిలిసి (మార్చు 9:30-32; లూకా 9:43-45)

24 యేసు కపెర్నహూమ్ పట్టుమతె పాచిలి పొది, దేముడుచి గుడితె దెతి చెత్తర్ వెండ్లచి † పన్ను నజేతన పేతురుతె జా కెర, "తుమ్క బోదన కెర్తొసా ఈంజ చెత్తర్ వెండ్లచి పన్ను దెయెది గే నాయ్?" మెన పుసిలె, చి "దెయెది" మెలన్.

25 జో పేతురు గెరి జా కెర, నే లట్టెట్టె అగ్గె, యేసు జా సంగతి జాన్లి రిసా, "ఒ సీమాను, తుయి కిచ్చి ఉచర్చెసి? ఈంజ లోకుమ్చ రానలు కచితె పన్ను నజలె? సాంత పుత్తర్చులె గే, వేర మాన్సులె గే?" మెన పుసిలన్, 26 చి పేతురు "వేర మాన్సులె" మెంతికయ్, యేసు, "దన్ని జలె, పుత్తర్చులె సంగుక నాయ్. 27 గని, దేముడుచి గుడిక ఈంజ పన్ను నజేతనక అన్యాయమ్ నే కెర్లి రిసా, తుయి నముదుమతె గెచ్చ, గాలుమ్ గలు. తొలితో దెర్చు సిడ్డె మొస్సాక దెర, జో మొస్సాచి చోడి చిర దెకిలె, ఒత్త ఏక్ అట్టు వెండ్లచి విలువచి కాసు డీసెది. జా దెర జా కెర, తుచి రిసా కి అంచి రిసా కి జోవయంక దేసు" మెన, యేసు పేతురుక సంగిలన్.

18

పరలోకుమతె కో వెల్లో జయెది గే (మార్చు 9:33-37; లూకా 9:46-48)

1 జా పొదుల్తె, యేసుచ సిస్సుల్ జోతె జా కెర, "పరలోకుమచి రాజిమతె కో వెల్లో జయెది?" మెన పుసితికయ్, 2 జో ఏక్ బాలబోదల్ జోచి పాసి బుకాకా కెర, జోవయంచి నెడిమి టీజో కెర, 3 ఇసి మెలన్. "తుమ్క అవ్ కిచ్చి కచితుమ్ సంగితసి మెలె, తుమ్ బుద్ది మార్చుప కెరన బాలబోదల్ రితి గప్పురుమ్ నే ఉచరంతి రితి జలెకయ్, పరలోకుమచి రాజిమతె బెదెక తెరితె, జయె నాయ్. 4 జాకయ్, ఈంజో బోదచి రితి కో దాక్ కెరన తయెది గే, జోయ్యు పరలోకుమచి రాజిమతె వెల్లో జయెది. 5 అన్నె *ఇన బాలబోదల్తె ఎక్కిలోక జలెక, కో † అంచి నాన్ తెన్ మరియద కెరలె గే, అంకయ్ మరియద కెర్లి రితి జప్పల. 6 గని అంక నంచజలె ఇన బాలబోదల్ జలె రిత్సతె ఎక్కిలోక కి, కో ‡ పాపుమ్ కెరవుల గే, జోవయంచి టొట్రయ్ తిర్లిలి రితి వెల్లో పత్తురు ఒడొచ దా, జోక నముదుమతె బుడ్డచ గెలుక చెంగిలి.

7 "అయ్యె! సి పాపుమ్ కెరయ్ తిన్చి రిసా ఈంజ లోకుమ్క కస్టుమ్! * పాపుమ్ కెరయ్ తిన్చి కచితుమ్ జయెది, గని కచి అత్తి దన అల్లర్ జప్పల గే, 8 అయ్యె! జాచి రిసా, తుమ్చితె ఎక్కిలోచో అతు జలెక, చాటు జలెక, జోక † పాపుమ్ కెరచ తిలిగిన, జోచి అతు జప్పన్, జోచి చాటు

* 18:5 18:5 ఇన బాలబోదల్తె మెలె, బాలబోదల్తెయ్ ఇసి మెనుక జయెది, నెంజెలి నంచజా బాలబోదల్ రితి జా దాక్ కెర్లెక కి ఇసి మెనుక జయెది. దొన్నె అర్చల్ కి కెరకుక జయెది. † 18:5 18:5 నెంజెలి 5. ముత్తుమ్: అన్నె జో అంక నంచజెలి రిసా, ఇన బాలబోదల్తె ఎక్కిలోక జలెక కో మరియద కెరెది గే, అంకయ్ మరియద కెర్లి రితి జయెది. ‡ 18:6 18:6 నెంజెలి జోవయంచి నముకుమ్ పిట్టయ్ గే, † 18:7 18:7 నెంజెలి, 'నముకుమ్ పిట్టయ్ తిన్చి రిసా'. * 18:7 18:7 నెంజెలి 'నముకుమ్ పిట్టయ్ తిన్చి'. † 18:8 18:8 పాపుమ్...రిసా, నెంజెలి 'నముకుమ్ పిట్టయ్ తి రితి జలెగిన, జా దీసి తెంతో అన్నె దన్నె నే జతి రిసా' చి అర్థమ్ కి గ్రీకు బాన తెన్ ఈంజ తొలితో రెగిడ్డె తెన్ బెదెది.

జవున్, కండ గెల వెంట గెలి రితి జవున్. కిచ్చొక మెలె, దొన్ని అత్తొ దొన్ని చట్టొ తెన్ కెయక నే విజతి అగితె గలి జతి కంట, అతు జలెకు, వాటు జలెకు నెంజ పరలోకుమచి రాజమతె బిదుక తుమ్క చెంగిలి. ⁹ అన్నె, తుమ్చితె ఎక్కిలోచి అంకి జవున్ తుమ్క పాపుమ్ కెరవ తిలెగిన, అన్నె జా అంకి జోతె తెంతొ కడ వెంట గెలి రితి జవున్. కిచ్చొక మెలె, దొన్ని అంకివొ తెన్ వెల్లె అగి గొయతె గలి జతి కంట, ఎక్కి అంకి తెన్ పరలోకుమచి రాజమతె బిదుక తుమ్క చెంగిలి.

నంపజతనక దేముడు విలువ దెకితినీ ¹⁰ “ఈంజేవ్ బాలబోదల్ రితనతె ఎక్కిలోక కి సిన్సారుమ్ నే దెకితి రితి కడన. కిచ్చొక మెలె, జవున్ రకిత దూతల్ కెయక తెయక పరలోకుమ్ తిలో అబ్బొచి మొకోమ్ దెకితె తవుల మెన అవ్ తుమ్క కచితుమ్ నంగితసి. ¹¹ కిచ్చొక మెలె, అవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయలోసా కిచ్చొక అయలయ్, మెలె, జోవయించి అత్తుక నెన గెల మాన్సుల్క రచ్చించువ కెరుక అయలయ్.

నెన గెలి మెండపిల్లచి రిసాచి టాలి ¹² “అల్లె, తుమ్ కిచ్చొ ఉచర్తసు? ఏక మాన్సుక పుంజెక మెండల్ తిలె, జోవయంతె ఎక్కి పిట్ట తిలెగిన, ఏక తకు పుంజెక మెండల్క ఒత్త డొంగి ముల దా కెర, జా పిట్ట గెచ్చు తిలి మెండక చజుక గెచ్చె నాయ్ గే? ¹³ అన్నె జేవ్ కెయ నే నానిల ఏక తకు పుంజెక మెండల్చి రిసా సంతోసుమ్ జతి కంట, ఈంజ* నాన గెలి మెండక చజెలె, డీసిలె, జో గొప్పుడు ఒగ్గర్ నర్లసంతోసుమ్ జయదె మెన, తుమ్క కచితుమ్ అవ్ నంగితసి. ¹⁴ దస్సి కి, ఈంజేవ్ బోదల్ ఎక్కిలో కి నానుమతె గెచ్చుక పరలోకుమ్ తిలో అబ్బొచి క ఇప్పుమ్ నాయ్.

¹⁵ “తుమ్చితె బావొ ఎక్కిలోక అన్నెక్టొ పాపుమ్ కెర తిలెగిన, జో జా పాపుమ్ నే కెర్లొసా పాపుమ్ కెర్లొసాతె గెచ్చు కెర, అన్నె కో నెంతె, జో కెర్లొ పాపుమ్ జోకయ్ సంగుక అన్నె, జో పాపుమ్ కెర్లొసా జా కోడు సూన్లెగిన, నిజమి, పాపుమ్ కెర్లయ్ మెన, ఒప్పున నంగిలెగిన, జోక అన్నె బెదవన తన్నె. ¹⁶ గని, జో నే సూన్లెగిన, జా తగుచి రిసా తుమ్ అట్టబ్బినచి రిసా దొగుల త్రిగ్గ సాచి జతి రితి, అన్నెక్టొక గే అన్నె దొగులక గే కడన, జో పాపుమ్ కెర్లొసాతె గెచ్చు, సంగ. ¹⁷ జో త్రిగ్గచి కోడు నే సూన్లెగిన, అంక నంపజలన మొత్తుమ్ బెద సబ కెర్లినతె జా తగు సూనవ. జో జా సంగుమ్ సబ కెర్లినచి కోడు కి నే సూన్లెగిన, జోక తుమ్చితె నే బెదవంతె, బార్ కెర, దస్సి, యూదుల్ నెంజలనక కి సిన్సు నజితనక కి యూదుల్ కిసి బెదవంతి నాయ్ గే, దస్సి దెక సిచ్చు కెర. ¹⁸ తుమ్ నంపజలన బెద ఈంజ లోకుమతె నబ కెర్లొకెర్లొ సంగితె గే, జాకయ్ పరలోకుమ్ తిలి అమ్చి అదికారుమ్ దెతసుమ్, మెన నిజమి తుమ్క అవ్ నంగితసి.

¹⁹ “పడ్డొ, తుమ్క అన్నె కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ఈంజ లోకుమతె తుమ్చితె కో కో, ఎక్కి దొగులయ జలెకి, మెన్సుతె ఎక్కి రితి ఉచర, కిచ్చొచి రిసా ప్రార్లన కెర్లె గే, పరలోకుమ్ తిలో అంచొ అబ్బొ తుమ్చి రిసా జాక జర్ల కెరెదె. ²⁰ కిచ్చొక మెలె, దొగుల త్రిగ్గ అంచొ నాన్ తెన్ కేనె ఎక్కితె తవుల గే, ఒత్త జోవయించి నెడిమి అవ్ తయందె” మెన, యేసు నంగిలన్.

మాన్సుల్క కెత్తి సుట్టు చెమించువ కెరుక గే

²¹ తెదొడి పేతురు వురె జా కెర, యేసుక, “ప్రబు, కేన్ జవున్ బావొ అంక కెత్తి సుట్టు పాపుమ్ కెర్లెన, అవ్ జోక చెమించువ కెరుక? సత్తు సుట్టు ఎద గే?” మెన, పుసిలన్. ²² యేసు జోక, “సత్తు సుట్టు నాయ్. తిని విసా సత్తు సుట్టు ఎదక.” మెలన్.

ఎక్కిలోక ఎక్కిలో చెమించువ కెర ²³ “పరలోకుమచి రాజమతె బెదితన ఎక్కిలోక ఎక్కిలో చెమించువ కెర్లెనచి రిసా కిచ్చొ టాలి సంగుక జయదె మెలె, జోచ గొత్తి సుదల్ దెంక తిలి డబ్బుల్ ఏక రాన్ నజనుక దెర్లొ. ²⁴ నజనుక దెర్లొ పొది, ఈంద, జోక దెన్ను వెయి వెండ్లు దెంక తిలో ఎక్కిలోక బుకార్లెకయ్, జమాన్సు జోక జో రాన్తె కడ అల్ల. ²⁵ జా రునుమ్ తీర్పువ కెరుక మెన జో మాన్సుతె కిచ్చొ నెంజలి రిసా, జోవొ ఎజోమాని, ‘జోక కి జోచి తేర్లెక కి, జోచ బోదల్క కి, జోక కలుగు జలిసి ఎత్తి, కి ఏక గెల కెర, రునుమ్ తీర్పువ కెరవడ’ మెన, జమాన్సుక సంగిలన్. ²⁶ జలె, రునుమ్ జలె జో గొత్తి సుదొ నెర్లు నేడ, జోకర, బాబు, అంచొ ఉప్పిరి దయ తియ, దొరత్ రక్క. జా రునుమ్ ఎత్తి అవ్ తీర్పువ కెరెందె” మెన, బతిమాల్సా జా సంగితకయ్, ²⁷ జో రాన్ జోచి ఉప్పిరి కన్యారుమ్ జా, జోక ముల కెర, జోచి రునుమ్ చెమించువ కెర్లెన్.

²⁸ “గని, జో దస్సి బార్ జా కెర, జోచి జతవ గెతి మాన్సుల్తె ఎక్కిలో జోక దొన్ పుంజొ ‘వెండ్లు దెంక తిలోసాక దస్సుల్ జా, జోచి పీకతె దెర, ‘తుయి అంక దెంక తిలిసి అంక దే’ మెన నంగిలన్. ²⁹ జోచి జతవొ జో గొత్తి సుదొ నెర్లు నేడ, జోకర జోకర, ‘అంచొ ఉప్పిరి దయ తియ దొరత్ రక్క. తుక దా గెలిందె’ మెన, బతిమాల్సా జా సంగిల్ కి, ³⁰ జో నే ఒప్పునతె, జో అన్నెక్టొ దెంక తిలిసి దా గెల్లె ఎద జోక జేల్తె గలయలన్.

³¹ “తెదొడి, ఈంజొ కన్యారుమ్ నే దెకిలో గొత్తి సుదొచి ఒత్తవ గొత్తి సుదల్ జా జర్ల జలిసి దెక కెర, ఒగ్గర్ బాద నేడ, జర్ల జలిసి ఎత్తి, జోవొ ఎజోమానిక సంగిల. ³² తెదొడి, జో ఎజోమాని, జో కన్యారుమ్ నెంజలి గొత్తి సుదొక బుకారా కెర, జోక, ‘తుయి, గెర్లొ గొత్తి సుదొ, తుయి అంక బతిమాల్సా జా జోకర్లెచి, 1 తుచి ఎదివాల తిలి రునుమ్ పెట గెలయ్. ³³ అవ్ తుంక చెమించువ కెర్లె రితి, తుయి తుచొ జతవొ గొత్తి సుదొక చెమించువ కెరుక తిలి నాయ్ గే? మెన, జోక సంగ కెర, ³⁴ జో గొత్తి సుదొ రునుమ్ జలిసి ఎత్తి దెతె ఎద, సిచ్చల్ కెర్లెనతె జో జేలి తంక మెన జోచొ ఎజోమాని సార్ల కెర దిలన్.

³⁵ “జలె, తుమ్తె కో తుమ్చొ బావొ జలొ అన్నెక్టొ పెట్టి ఎత్తి చెమించువ నే కెర్లె, పరలోకుమ్ తిలో అంచొ అబ్బొ కచితుమ్ జో మాన్సుక సిచ్చ దెయందె” మెన యేసు బుద్ది సంగిలన్.

19

¹ యేసు ఈంజేవ్ కొడొ సంగ కేడయెల్ పడ్డొ, గలిలయ ప్రాంతము తెంతొ ముల దా, యూదయ ప్రదేసిమతెచి యోర్దాను గాడు ఒత్తల్తొ పక్క ఉట్ట అయలన్. ² ఒగ్గర్ జన్ జనాబ్ జోచి పట్టి జెతికయ్, జోవయించ జబ్బులు ఒత్త చెంగిల్ కెర్లెన్.

పెండ్లి జలన ముల ములి జతిన్చి రిసా యేసు సంగిలిసి

† 18:9 18:9 పాపుమ్...రిసా, నెంజొ ‘సముక్తుమ్ పిట్టయెతి రితి జలెగిన, జో డీసి తెంతొ అన్నె దస్సి నే జతి రిసా’ చి అర్థమ్ కి గ్రీకు బాన తెన్ ఈంజ తొలితె రెగిడ్లెన్ తెన్ బెదెదె. § 18:11 18:11 గ్రీకు బాన తెన్ ఈంజ ఎత్తి తొలితె రెగిడ్లెన్ సగుమ్ పుస్తకల్తె 11 నంబరి కోడు తయ్ నాయ్. * 18:13 18:13 పిట గెలి † 18:28 18:28 దీనా

3 పరిసయ్యుల్ నగుమజిన్ యేసుక పరిచ్చ కెర, తెర్లె నిండు కెరుక మెన, జోతె అయల, అన్యె, “కేనీచి రిసా జలెకు మున్నుబోద జోచి తేర్లక ములక నాయమ్ గ?” మెన, పుసెల, చి యేసు జోవయింక,

4 “ఈంజ లోకుమ జెర్లయేలి పొది తెంతో, మున్నుబోద తేర్బోద మెన, జెర్లొసా జేడ జెర్లయేలి.”

5 ఇసికయి మున్నుబోద అయ్యన్అబ్బొనక ముల దా, జోచి తేర్లె తెన్ బెద తంక అన్యె, అన్యె జేవ్ దొగుల ఎక్కి, ఆగ్ జా తవుల మెన జెర్లయేలిసా సంగిలన్

మెన నదు కెర్లు నాయ్ గ? 6 జలె, జేవ్ దొగుల ఎక్కి జివ్ జా అన్యె. జాచి రిసా, దేముడు పెండ్లిత కక్క జత కెరవ తయెదె గే, కేన్ మాన్యు ములపుక జయె నాయ్.” మెన యేసు సంగిలన్.

7 జేవ్ పరిసయ్యుల్ యేసుక “జలె, ‘ముల దెతి పున్కుమ రెర్ల దిలెగిన ముల దెంక జయెదె’ మెన మోసే పూర్లుమచో కిచ్చక అడ్డ దిలెన్?” మెన, సంగిల. 8 యేసు జోవయింక, “తుమ్ రాడ్ జివ్చ మాన్యుల్చి రిసా ‘తుమ్చ తేర్లెవొక ముల దెంక జయెదె’ మెన మోసే సెలవ్ దిలెన్, గని మాన్యుల్చ జెర్లయేలి కెర్లె మొదెల్ తెంతో దన్యె తయె నాయ్.

9 ఆవ్ కిచ్చే మెన తుమ్చ సంగితసి మెలె, జా లంజె జలె రిసా పిట్టవ, కో జలెకు జోచి తేర్లెక ముల దా అన్యెక పెండ్లి జయెదె గే, లంజె వంసుమచో జతయే, మెన గట్టిజ సంగితసి” మెన, జోవయింక సంగిలన్.

పెండ్లి నే జతినీచి రిసా సిన్పుల్ ఉచర పుసెలిసి

10 ఈంజ కోడు నూన కెర, యేసుచ సిన్పుల్ జోక “తెర్లెమున్ను చి నెడిమి ఇసి తిలెగిన, పెండ్లి నే జలెగిన చెంగిల్.” మెన యేసుక సంగిల, 11 చి యేసు జోవయింక, “దేముడు జా సిక్కి దిలెకయె, నెంజెలి కో కి జా కోడు ఒర్లువ జంక నెర్తి. 12 ఈందె, జెర్లన్ తెంతో గొడ్డు జలన తవుల, మాన్యుల్ నగుమజిన్ గొడ్డు జతి రితి కెర్లె, వడ్డో పరలోకుమచి రాజిమచి సేవ ఎక్కి మన్యె తెన్ కెర్లె రిసా, నగుమజిన్ కి గొడ్డు రిత జా తవుల. జలె, తుమ్ ఉచర్లె రితి తంక కో తెరుల గే, దన్యె తత్తు.” మెన సంగిలన్.

యేసు బాలబోదల్చ చడ వరుమ్ దిలిసి

13 వడ్డో, యేసు జోవయింక చడ ప్రార్లు కెరుక మెన, నగుమజిన్ జోవయింక బాలబోదల్చ జోతె కడ అన్యె. 14 జలె, జేవ్ బోదల్చ కడ అన్యె మాన్యుల్చ యేసుచ సిన్పుల్ “పోన” మెన గోల కెర్లె. గని, యేసు, “జోవయింక అడ్డు కెర నాయ్. బోదల్ అంచితె జెతు. కిచ్చక మెలె, పరలోకుమచి రాజిమ ఇన సుదల్చియి” మెన, సిన్పుల్చ సంగిలన్. 15 జేవ్ బోదల్చ బోడి చడ కెర ఒత్త తెంతో ఉడ్డు గెలన్.

పరలోకుమచి రాజిమతె కిసి బెరుక గే యేసు సంగిలిసి (మార్కు 10:17-31; లూకా 18:18-30)

16 వడ్డో, ఈందె, ఉబెడె ఎక్కిలో యేసుతె జా కెర, “గురుబాబు, జోబర. ఆవ్ పరలోకుమచి రాజిమతె కెయెక తెయెక జతి వాట అంక దొర్లు జంక మెలె, ఆవ్ కిచ్చె చెంగిల్ కామ్ కెర్లె జయెదె?” మెన పుసెలన్. 17 యేసు జోక, “కేన్ చెంగిల్చి మెన కిచ్చక అంక తుయి పుసెతసి? చెంగిల్ తిలోసా ఎక్కిలోయి. అన్యె కోయి నాయ్. పరలోకుమతె జతి వాట కావలె మెలె, దేముడుచ ఆగ్గల్ రితి కెర్లె తా” మెన సంగిలన్. 18 జో ఉబెడె, “కేన్ కేన్ ఆగ్గల్ రితి కెరుక?” మెన యేసుక పుసెలన్, చి యేసు,

“నరు అత్తె కెరు నాయ్, లంజెకమె కెరు నాయ్, కిచ్చె చోయి నాయ్, అబద్దుమ్ సాచి సంగు నాయ్,

19 అయ్యద్ అబ్బొనక గపురుమ్ దెకితె తా, అన్యె, తుయి కిసి ప్రేమ కెరంతసి గే దన్యె, వేర సుదల్చ కి ప్రేమ కెర్లె తా”

మెన సంగిలన్. 20 జో మాన్యు యేసుక, “ఇనచ ఎత్తి ఆవ్ నిదానుమ్ కెర దెకన్తసి. గని కిచ్చెగె పిట్ట అన్యె మెన అంక అజ్జ. అన్యె కిచ్చె పిట్ట అన్యె?” మెన పుసెలన్, చి యేసు జోక, “తుయి పూర్లె జంక ఆన తిలెగిన, గో, చి 21 తుచి అన్యె ఎత్తి విక కెర, బీద సుదల్చ దేసు, చి పరలోకుమతె తుక ఆస్తి కలుగు జయెదె. అన్యె, అంచి తెన్ బెద, అంచి వట్టి జే!” మెలన్. 22 గని, జో ఉబెడె ఒగ్గర్లె సామ్మారుమ్చి రిసా, యేసు దన్యె సంగితెకయె, దుకుమ్ జా మొకోమ్ ఇదిలిసి కెర ఉట్ట గెలన్.

సామ్మార్లు పరలోకుమచి రాజిమతె బెరుక కన్సుమ్

23 తెడిడి యేసు జోచి సిన్పుల్చ, “ఆవ్ తుమ్క కిచ్చె కచితుమ్ సంగితసి మెలె, సామ్మార్లు పరలోకుమచి రాజిమతె బెరుక కన్సుమ్. 24 అన్యె, దన సామ్మార్లు దేముడుచి జా రాజిమతె బెదితి కంట, నూజెబొ” వాట్ ఒంటె గిచ్చుక సుల్లు, మెన తుమ్క ఆవ్ సంగితసి” మెన సంగిలన్.

25 సిన్పుల్ ఈంజ కోడు నూన కెర, ఆచారిమ్ జా, “దన్యె జలె, కో రచ్చింయవ జంక జయెదె?” మెన, సంగితెకయె, 26 యేసు జోవయింక దెక, “మాన్యుల్ కెర్లె నెత్తిర్లెసి, గని ఎత్తి జర్లు కెరుక కి దేముడుక నెక్కి అన్యె.” మెన సంగిలన్.

27 పేతురు, “ఈందె, ఆవ్ ఎత్తి ముల దా తుచి వట్టి బులితనుమ్, చి రిసా అమ్కయి కిచ్చె దొర్లు, జయెదె?” మెన పుసెలన్. 28 యేసు జోవయింక ఇసి మెలన్, “తుమ్క ఆవ్ కిచ్చె కచితుమ్ సంగితసి మెలె, ఈంజ లోకుమ్క నొవర చెంగిల్ కెర్లె పొదిక, ఆవ్ మాన్యు జా జెర్లన్ అయెలోసా ఎత్తిక విలువ కెర్లె రిసా, అంచి పరలోకుమచి ఉజెడిచి సింగాసుమ్తె వెసెతె పొదిక, అంక నంపజా తుమ్ బారజిన్, బార సిజానల్తె వెస, ఇనాయెలుల్చ బార నెకుమలుచక అంచి తెడి తుమ్ తిర్లు కెర్లె. 29 అన్యె, అంచి నావ్చి రిసా గెరల్ జలెకు, అన్యెబావ్క జలెకు, బయిజెనిక జలెకు, అబ్బొనక జలెకు, అయ్యన్క జలెకు, బోదల్చ జలెకు, బుయి జలెకు, జో ముల తయెదె గే, జోక దనచ పుంజెక వంతుల్ దొర్లు జయెదె, అన్యె, పరలోకుమతె గచ్చె కెయెక తెయెక చెంగిల్ తా జెప్పల. 30 ఈంజ అగ్లె జా మాన్యుల్ ఒగ్గర్లెజిన్ వడ్డో జవుల, వడ్డో జలన అగ్లె జవుల.”

20

ద్రాచ తోటచె ఎజోహూనిచి దయచి రిసా టాలి

1 “పరలోకుమచి రాజిమతె మాన్యుల్చ బెదయెతోసాచి దయ కిసి మెలె, ఎజోహూని ఎక్కిలోచి దయచి రితి జయెదె. జో జోచి ద్రాచ తోటతె కామ్ కెరవుక మెన, కూలి మాన్యుల్చ బుకార్తి రిసా, వెందల్ బార్ జా కెర, 2 ఏక్ దీసిచి కామ్క ఏక్ ఒండె మెద్దెనిచి కూలి *డవుల్ దెయిందె” మెన, జేవ్ కూలి మాన్యుల్చి మొక్కె బుప్పన సంగ తా, ద్రాచ తోటతె జేవ్ కామ్ కెర్లె రిసా జోవయింక తెర్లయేల్.”

* 20:2 20:2 ఏక్ దీసిచి కామ్క కూలి ఏక్ దేనావరు ఇస్రాయేలు దేసిమచ దా అన్యె

3 “పిమ్మట, పాసి పాసి నొప్పు గంటలక, జో ఎజోమాని, సంతవీది గెచ్చ కెర, కామ్ నెంజ అరి టీవో జా తిలనక సగుమజిన ఒత్త తిలిసి దెక కెర, 4 తూమ్ కి అంచి ద్రాచ తోటత గెచ్చ, కామ్ కెర, చి సరిప్పుచువ జతి కూలి డబ్బుల్ తుమ్క దెయిందె” మెన, జోవయింక సంగతికయ్, జేవ్ జోచి కామ్తె గెల. 5 అన్నె, పాసి పాసి బార గంటల్ మెద్దెన కి, తిన్ని గంటలక కి, జా వీది జో ఎజోమాని గెచ్చ కెర, అన్నె దస్సి కెర్లన్.

6 “ఒత్త తెంతో, పాచ్ గంటల్ సంజె, జా వీది అన్నె గెచ్చ కెర, అన్నె సగుమజన్ దస్సి ఒత్త టీవో జా తతికయ్, తుమ్ ఒండి మెద్దెన కిచ్చొక దస్సి, కామ్ నే కెర్ల కిచ్చొక టీవో జా అన్నున్.” మెన పుసితికయ్, 7 జేవ్, “కో అమ్క కూలి కెరయ్తి నాయ్” మెన సంగిల. సంగతికయ్, జో ఎజోమాని, “జలె, తూమ్ కి అంచి ద్రాచ తోటత గెచ్చ కామ్ కెర” మెన, జోవయింక కి తెద్రయలన్.

8 “సాంజ్ జతికయ్, జో ద్రాచ తోటచో ఎజోమాని జోచో గెరెది డబ్బుల్ దెకితో మాన్సుక, జేవ్ కూలి కెర్లనక బుకారా కెర, పడ్డె అయిలనక తెంతో తోలితో అయిలనక ఎద, ఎత్తిక ఆవ్ సంగిలి కూలి డబ్బుల్ దెను” మెన, జోక సంగిలన్.

9 జాచి రిసా, పాచ్ గంటల్ సంజె జా కెర గడియయ్ కామ్ కెర్లనక కి, ఒండి మెద్దెనచి ఎదిలి కూలి డబ్బుల్ దిలన్.

10 జేవ్ అల్లిమ్ అయిలనక తెడ్డిలి దిలి రిసా, జేవ్ అగ్గె అయిలన, ‘అమ్క ఒగ్గర్ దెయిందె’ మెన ఉచర్ల. ఎత్తిజినక

ఎక్కి రితి ఒండి మెద్దెనచి కూలి డబ్బుల్ దొర్లు జలి. 11 జాచి రిసా, జేవ్ అగ్గె అయిలన జా కూలి డబ్బుల్ నజన, ‘ఎందలె తెంతో సాంజ్ ఎద ఒప్పుడక కెర్లె స్రెమ జా, అమ్ కామ్ కెర్లమ్.

12 జేవ్ ఎక్కి గంట కెర్లనక అమ్చి తెన్ సమానుమ్ దిలది’ మెన గేన లట్టబ, ఎజోమానిక సంగిల. 13 ఈంజో ఎజోమాని జోవయింతె ఎక్కిలోక, ‘నేన్మమ్, ఆవ్ తుమ్క అన్యాయుమ్ కెరుక నాయ్. తుయి ఏక ఒండి మెద్దెనచి కూలి డబ్బుల్

నజనుక ఒప్పున్ది. 14 అలె, తుయి ఒప్పున్సి నజన గో’ మెన సంగ కెర, పడ్డె అయిలో ఎక్కిలోక దెకవ, జో తోలితో అయిలోసాక అన్నె, ‘తుక దిలి రితి, ఈంజో పడ్డె అయిలోసాక

కి దెంక అంక ఇస్టుమ్ జలి. 15 అంచి సాంజ్ అస్తి అంచి ఇస్టుమ్ అయి రితి పంట దెంక సంజె గే? అంచి సర్లక జోవయింక దర్లుమ్ తెన్ దిలి రిసా తుమ్క గేన గే? మెన,

జో ఎజోమాని సంగిలో మెన యేసు సంగ కెర, 16 అన్నె, జలె, తోలితో బెదిలన పడ్డె బెదిలన జవుల. పడ్డె బెదిలన తోలితో బెదిలన జవుల”, మెన సంగిలన్.

యేసు ముర అన్నె జంక తిలిన్చి రిసా అన్నెక్ సుట్టు సంగిలిసి

(మార్కు 10:32-34; లూకా 18:31-34)

17 యేసు యెరూసలేమ్ పట్టుమతె గెచ్చుక మెన బార జా, ఇండ గెతె తిలి పొది, పట్టి గెతనతె తెంతో జోచ బారజన్ సిస్సుల్క పాసి బుకారాన, ఇసి మెలన్. 18 “ఈందె, యెరూసలేమ్తె గెతనుమ్. ఒత్త కిచ్చొ జయెది మెలె, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్లున్ అయిలోసాక, మాన్సు దెర్లె, వెల్లెల మాన్సుల్ పూజర్లుతె చి మోసి తెన్ దేముడు దిలి అగ్గల్ సికడ్డనతె దెర్లు నీడిందె, చి జేవ్ అంక మొర్లి సిచ్చ వయడ కెర, 19 అంక కొంకడ్డి రిసా, అంక కొర్లల్ తెన్ పెటితి రిసా, అంక సిలువతె టీవో కెర మార్చి రిసా, అమ్చ వయారుల్ నెంజల అదికారుల్చి అత్తి అంక సార్ల కెర దెవుల. గని తిర్లతక అన్నె జివ్ జా ఉట్టిందె” మెన సంగిలన్.

అయ్యుసి జాచి దొగుల పుత్తర్లులుచి రిసా కోరవ జలి

20 తెదొడి యేసుచ సిస్సుల్ జల జెబెదయిం దొగుల పుత్తర్లుల్చి అయ్యుసి, జేవ్ పుత్తర్లుల్ తెన్ యేసుతె జా కెర, సెర్లు నీడ జోకర, “ఏక వరుమ్ దే” మెన, సంగతికయ్, 21 యేసు జాక, “తుయి కిచ్చొ కోరవ జతసి?” మెన పుసిలన్, చి ఈంజ, “తుచి రాజెమతె అంచ పుత్తర్లు దొగుల, తుచి ఉజెతో పక్క ఎక్కిలో, డెలి పక్క ఎక్కిలో వెన తతి రితి ఆద్ర దేను” మెన సంగిలి. 22 చి యేసు, “తుమ్ కిచ్చొ పుసితును గే, తుమ్ నేస్సు. అంచి గిన్సుతె బెద పితి రితి, ఆవ్ నేడుక తిలి దుకుమతె బెదుక ఓర్పువ జంక తెర్లు గే?” మెన సంగతికయ్, జేవ్ “అమ్ తెరుమ్దే” మెలె. 23 దస్సి జబాబ్ దెతికయ్, యేసు, “ఆవ్ పితి గిన్సుచి తుమ్ పిన్చె, గని అంచి ఉజెతో పక్క ఎక్కిలో, అంచి డెలి పక్క అన్నెజో తుమ్ వెసుక మెన సెలవ దెంక అంచి అత్తి నాయ్. పరలోకుమ్ తిలో అంచో దేముడు అబ్బొ కక్క కక్క సెలవ దా తయెది గే, జెవ్వి ఒత్త వెనులె.” మెలన్. 24 తెదొడి, జేవ్ దొగుల బాపుడ్లు ఎత్తిచి కంట వెల్లెల మాన్సుల్ జంక ఉచర్లెన్చి రిసా సెంసెల దెస్సుజన్ సిస్సుల్క జా ఎత్తి నూన కెర, జోవయించి ఉప్పిరి ఒగ్గర్ కోవుమ్ జలె.

సిస్సుల్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో కిసి దెకుక గే యేసు సంగిలిసి

25 తెదొడి యేసు జేవ్ బారజన్ సిస్సుల్క జోత బుకారా కెర, “యూదుల్ నెంజల అదికారుల్ జోవయించి తెడి తిల వెల్లెల మాన్సుల్, సాంజ గపురుమ్ ఉచరన, ప్రెజల్క జాడ్లు వయడ్లె రితి, జోవయింక పోటి తెన్ ఏలువ కెర్లతి మెన తుమ్ జాన్సు. 26 గని తుమ్చితె దస్సి తంక జయె నాయ్. తుమ్చితె కో వెల్లొ జంక ఉచరెది గే, జోయ్యి తుమ్చో సేవ కెర్లెసా రితి జా తంక. 27 తుమ్చితె కో ముక్కిమ్ జంక ఉచరెది గే, జో తుమ్చో గెతిమాన్సు రితి జా తంక. 28 దస్సి, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్లున్ అయిలోసా కి మాన్సుల్చి అత్తి సేవ కెరవడనుక నాయ్, గని మాన్సుల్క ఆవ్ సేవ కెరుకయ్ అయిలయ్. మెలె, ఒగ్గర్జన్ మాన్సుల్క సయ్తాన్చి రాజెమ్ తెంతో నెతోవ గెల్లి రిసాయి ముర అంచి ప్రానుమ్ దెంక అన్నెచి రిసా ఈంజ లోకుమతె అయిలయ్” మెన సిస్సుల్క యేసు సంగిలన్.

దొగుల గుడ్డి జలనక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి (మార్కు 10:46-52; లూకా 18:35-43)

29 పడ్డె, యేసుచి సిస్సుల్ యెరికో పట్టుమ్ తెంతో బార జా, యెరూసలేమ్ పట్టుమతె గెతె తిలి పొది, ఒగ్గర్జన్ ప్రెజల్ జోచి పట్టి గెతె తిలె. 30 జలె, ఈందె, వాల్ సాడి దొగుల గుడ్డి మాన్సుల్ వెన తిలె. యేసు జా వాట్ జెతయ్ మెన నూన తా, “ఓ యేసుప్రబు, దావీదు రాన్చి సెకుమ్తె జెర్లిలో రచ్చించువ కెర్లెసా, అమ్చి ఉప్పిరి కన్యారుమ్ తియ, చెంగిల్ కెరు!” మెన, బతిమాలూ జా కేక గలె.

31 తిల జనాబ్, జలె, “తుకై తా” మెన గోల కెర్లె కి, జేవ్ గుడ్డి మాన్సుల్ అన్నె, “ప్రబు, దావీదు రాన్చి సెకుమ్తె జెర్లిలో రచ్చించువ కెర్లెసా, అమ్చి ఉప్పిరి కన్యారుమ్ తియ చెంగిల్ కెరు!” మెన, అగ్గెచి కంట గట్టిజ కేకుల్ గల్లికయ్,

32 యేసు టీవో కెర, జోవయింక బుకారా కెర, “ఆవ్ తుమ్క కిచ్చొ కెరుక మెన తుమ్ ఉచర్లను?” మెన పుసిలన్. 33 జేవ్ జోక, “అమ్చ అంకివ దెకితి రితి కెరు” మెన సంగిల.

34 జేవ్చి ఉప్పిరి యేసు కన్యారుమ్ జా, జోవయించ అంకివ

† 20:13 20:13 మొంత

చడిలన్. చడిలి బేగి, జోవయించ అంకివో బేంట డీసిల, చి జేవ్ జోచి పట్టి గెల.

21

యేసు యెరూసలేమ్ పట్టుమీత గెచ్చ పావెలిసి (మార్కు 11:1-11; లూకా 19:28-38; యోహా 12:12-19)

1 పట్టి, యేసు ఇన్ ఇండ జా యెరూసలేమ్ పట్టుమీచి పాసి జా కెర, *ఒలివ మెలి మెట్టచి పాసి తిలి బేత్తుగే మెలి గవ్యి అయెలి పొది, జోవ సిస్సులతె దొగులక, 2 "తుమ్చి మొత్తి తిలి గవ్యి గెచ్చ వెన, చి బేగి, ఒత్త బండ తిలి ఏక్ గాడ్చి, జాచి తెన్ తిలి ఏక్ గాడ్లె పిల్ల తుమ్క డీసుల. జోవయింక యివ కెర, అంచితె ఉదడ ఆన. 3 కో జెలెకు తుమ్క కిచ్చొ జెలెకు సంగిలెగిన, 'ఇన్నెతెన్ ప్రబుక కామ్ అస్సె' మెన సంగ. సంగిలె, బేగి జో మాన్సు జేవ్ గాడ్లెలక తెర్చయెదె" మెన సంగిలన్.

4 పూర్ణమ్ దేముడు జోచి కబుర్ సంగిలో అత్తి సంగిలి కోడు నెరవెర్చువ జంక మెన, ఈంజ జర్గు జలి.

5 "తుమ్చొ సేంతుమ్ తిలో రానొ గాడ్లె పిల్లతె వెగ జెతయ్, మెన దేముడు నిసాన 'సీయోను పట్టుమీతచ ప్రజలక సొట్టు కెర" మెన, రెగిడ్లె కోడు.

6 జలి, జేవ్ దొగుల సిస్సుల గెచ్చ, యేసు జోవయింక సంగిలి రితి కెర, 7 జా గాడ్లెక చి, జాచొ పిల్లక ఉదడ ఆన, జోచి సిస్సుల జోవయింక దుప్పట్లు జా పిల్లచి ఉప్పిర్ గల్లికయ్, యేసు వెగ వెసిలన్. 8 అస్సె, ఒత్త బెర్ల జనావేత్ ఒగ్గెరజన్ జోవయింక దుప్పట్లు వట్టి అంతిర్. అస్సె నగుమ్జెన్ రూకవ మట్టల్ రొడ్డల్ కండ కెర వట్టి అంతిర్. 9 అంత్ర కెర, జోవయింది పురైతో గెతె తిలస కి పట్టి గెతె తిలస కి, "దావీదు రానొచె సెకుమతె జెర్చిలో అమ్చొ 'రచ్చించువ కెర్చొసాక కిజోఒర, జోఒర! దేముడు ప్రబుచి నావ్ తెన్ జెతోసాక ఓసన్న, ఓసన్న! ఎత్తిలి కంల ఉప్పిర్చి టాన్తె తిలొసాక ఓసన్న!" మెన, కెకుల్ గల్లె తిలె.

10 జలి, యేసు యెరూసలేమ్తె పావెలితయ్, పట్టుమీచవ ఎత్తిజెన్ "ఈంజొ కో?" మెన, బమ్మ జతికయ్. 11 ఒత్త జో తెన్ అయెల ప్రజల్ కిచ్చొ మెల మెలె, "దేముడుచి కబుర్ ఆన్తొ, గలిలయ ప్రాంతుమ్చి నజరేత గవ్యిచొ, యేసు ఈంజొ" మెన సంగిల.

దేముడుచి గుడితె సామన్లు వికితన గట్టక యేసు ఉడడ్డిసి

(మార్కు 11:15-19; లూకా 19:45-48; యోహా 2:13-22)

12 తెదొడి యేసు *దేముడుచి గుడితె వెన కెర, ఒత్త, సామన్లు వికితన, గెంతన ఎత్తిజెనక ఉడడ కెర, డబ్బుల్ పల్లయెతనచ, బల్లల్ చి పార్చు పిట్టల్ వికితనచ, బల్లల్ నీడవ దా.

13 " అంచి గేరు ప్రార్చన కెర్చె గేరు జా అస్సె. దన్నె తవున్'

మెన రెర్ల అస్సె, గని తుమ్ కీసి కెర అస్సెన మెలె, ఈంజ దేముడుచి గేరుక, చోర్ల జెతో రితి గేరు జతి రితి తుమ్ మార్చువ కెర అస్సెన్" మెన సంగిలన్.

14 తెదొడి, గుడ్డి మాన్సుల్, సొట్ట మాన్సుల్ దేముడుచి గుడితె యేసుతె అయెల, చి జోవయింక చెంగిల్ కెర్చెన్. 15 గని, వెల్లెల పూజర్లు, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ నెకడ్డన కి, యేసు కెర్ల కమ్మ దెక, పట్టి, "దావీదు రానొచె సెకుమతె జెర్చిలో అమ్చొ రచ్చించువ కెర్చొసా, తుక జెయ్యె, జెయ్యె!" మెన, దేముడుచి గుడితె బోడల్ యేసుక కేకుల్ గల్లె తిలిసి దెక, కోపుమ్ జెల.

16 కోపుమ్ జా, యేసుక, "ఈంజేవ్ సంగిలిసి తుయి నూన్తసి గె?" మెన పుసిల, చి యేసు జోవయింక, "నూన్తసి. ఈందె, బాలబోడల్చి కోవ్న బోడల్చి చొడివాట్ గవురుమ్ ఆనన్చదె" మెన దేముడుచి కోడెతె రెగిడ్లె కోడు తుమ్ కెయ్యె నదు కెర్చె నాయ్ గె? మెన, జేవ్ వెల్లెల మాన్సులక సంగ కెర, 17 జోవయింక ముల దా కెర, జా పట్టుమీతె తెంతో బార్ జా, బేతనియ గవ్యి గెచ్చ, ఒత్త నిర్ల తిలన్.

పండ్లు నే దెర్లె రూకుక జర్గు జలిసి (మార్కు 11:12-14,20-24)

18 అస్సెక్ దీసి పెందలె, యేసు యెరూసలేమ్ పట్టుమీతె అస్సె జెతె తతికయ్, జోక చూ కెర్చెన్. 19 తెదొడి వాట్ సొడి తిలో ఏక్ అంజూరుమ్ రూకుక దెక కెర, రూకచి పాసి గెలె, జా రూకతె? అక్కొట్ట పిట్టవ అస్సె కిచ్చొ కి నాయ్. జాకయ్, జో రూకుక దెక, "అప్పె తెంతో తుచితె కెయ్యెక కి కాయల్ దెర్చు నాయ్" మెన సంగిలన్, చి జా రూకు బేగి నుక్క గెలి.

ప్రార్చన కెర్చెనిచి రిసా యేసు బోదన కెర్చెసి

20 యేసుచ సెస్సులె జా జర్గు జలిసి దెక బమ్మ జా, "ఈంజ రూకు కీసి జా బేగి నుక్క గెలి గె?" మెన లట్టబంతికయ్, 21 యేసు, "తుమ్క అచే కిచ్చొ కచితమ్ సంగిలిసి మెలె, తుమ్ నంపజా ఎదిలి అనూసుమ్ కి నే జతె నంపజెలిగిన, ఈంజొ చెట్టొక జర్గు జలి రితి తూమ్ కి వెర్లొ కమ్మ కెర్చె. గని అస్సె, ఈంజ మెట్టక జెలెకు దెక, ఉట్టి జా, నమ్మద్రుమీతె గలి జా మెన సంగిలెగిన, దన్నె జర్గు జయెదె మెన తుమ్క నిజామి అచే సంగితసి. 22 మెలె, తుమ్ ప్రార్చన కెర్చె పొది కిచ్చొ నజేతె గే, జా దొర్చు జలి మెన నంపజెలిగిన, తుమ్ నజేలిసి నే పిట్టె తుమ్క దొర్చు జయెదె." మెన, యేసు సంగిలన్.

వెల్లెల మాన్సుల్ యేసుక అస్సె పరిచ్చ కెర్ల (మార్కు 11:27-33; లూకా 20:1-8)

23 యేసు దేముడుచి గుడితె పాచ కెర బోదన కెర్చె తతికయ్, వెల్లెల పూజర్లు చి అస్సె వెల్లెల మాన్సుల్ జోతొ జా కెర, "తుయి కెర్ల కమ్మ కెరుక, తుయి ఇన్నె బోదన కెరుక తుక కిచ్చొ అదికారుమ్ అస్సె? కోస్సొ తుక అదికారుమ్ దిలన్?" మెన జోక పుసిల. 24 యేసు జోవయింక, "అచే కి తుమ్కయ్ ఏక్ కోడు పుసిందె. ఈంజ కోడుక తుమ్ జబాబ్ సంగిలెగిన, అచే కిచ్చొ అదికారుమ్క ఇసి కెర్చెసి గే, తుమ్క సంగిందె.

* 21:1 21:1 ఒత్త ఒలివ పండ్లు రూకుల్ తవుల చి ఇసి నావ్ తయెదె. † 21:5 'సీయోను' మెలె, యెరూసలేమ్ పట్టుమీక అస్సెక్ నావ్ జయెదె. ‡ 21:9 21:9 'రచ్చించువ కెర్చొసా' మెన జేవ్ సంగిలె, ఈంజ లొకుమచి రగమ్చి రాజుమ్క విలువ కెర జోవయింక ఆక్రమించువ కెర్చెన్ తెంతో జోవయింక ఈంజ లొకుమచ బాదల్ తెంతో రచ్చించువ కెరెదె మెన జేవ్ ప్రజల్ ఒగ్గెరజన్ ఉచర్ల. జోచి రాజుమ్ ముక్కిమ్క ఆత్తరగమ్చి జయెదె మెన అర్థమ్ కెరెతి నాయ్. § 21:9 21:9 జోవయింక జాన తెన్ 'జోఒర, జోఒర!' మెలి అర్థమ్ తెన్ 'ఓసన్న!' మెన కేక గల్లె తిలె. * 21:12 21:12 అర్థమ్ దెక పిట్టల్ గట్ట గెనుక జలి, జోవయింక ఆక్రమించువ కెర్చె లోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్చి డబ్బుల్ దిలి నెంజె. జేక, జోవయింక డబ్బుల్ పల్లవన, దేముడుచి గుడితె కామ్క జెతికయ్ రగమ్ డబ్బుల్ కయ్ పిట్టల్ గట్ట గెనుక, నెంజె డబ్బుల్ కి దేముడుచి గుడితె దెంక జయెదె. † 21:19 21:19 అంజూరుమ్ రూకవ కాయల్ బోర్ల పండ్లు రితి జప్పల. ‡ 21:19 21:19 రూకు చెంగిలొవ జలి, అక్వల్ దెర్లె పొది పండ్లు కి దెర తంక.

25 యోహాను బాప్తిస్మము దెలిపినది అదికారుమ్ కేన తెంతో చి? పరలోకుమ్ తెంతో చి గే, మాన్సు తెంతో చి గే? మెన పునీలన్. జలె, జీవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో బమ్మ తెన్ లట్టబన, 'పరలోకుమ్ తెంతో చి' మెన అమ్ సంగిలెగిన, ఈంజీ 'దన్నీ జలె, తుమ్ కిచ్చొక జోక నంప కెర్పు నాయ్?' మెన అమ్క సంగెదె. 26 గని, 'మాన్సు తెంతో చి' మెన అమ్ సంగిలెగిన, జనాబ్ కిచ్చొ మెనుల గే బితనుమ్. కిచ్చొక మెలె, యోహానుక 'దేముడుచి కబుర్ సంగిలోనా జయెదె' మెన ఎత్తిజీన్ నంపజతతి మెన వెల్లెల మాన్సుల్ జోవయింక జిచ్చొ ఉచరన, "అమ్ నేనుమ్" మెన జబాబ్ సంగిలె. 27 జీవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ దన్నీ సంగితికయ్, యేను "జలె, కిచ్చొ అదికారుమ్ తె అవ్ ఈంజీవ్ కమ్మ అవ్ కెర్పె గే, తుమ్క సంగి నాయ్" మెన సంగిలన్.

దొంగల పుత్తర్లు ది రిసా సంగిలి టాలి

28 ఒత్త తెంతో వెల్లెల మాన్సుల్క యేను అన్నె ఇని మెలన్. "ఏక్ టాలి ఉచర. ఏక్ మాన్సుక దొంగల పుత్తర్లు తిల. అబ్బొసి జో వెల్లొ పుత్తున్క 'ఒ పూత్తు, తుయి అజి గెచ్చ, అమ్చి ద్రాచ తోటతె కామ్ కెరు మెన' మెలన్. 29 జో పుత్తుసి 'నని' మెన జబాబ్ సంగిలె, గని వడ్డొ తప్పొ ఒప్పున దుకుమ్ జా బుద్ది అననా, జా కామ్ తె గెలన్. 30 పడ్డొ జో అబ్బొసి అన్నెల్లొ పుత్తునతె జా కెర, తొలితొకొక సంగిలి రితి, ఇన్నెక కి సంగిలన్, "చి 'గెచ్చిందె, బ' మెలన్. గని గెచ్చె నాయ్.

31 "జలె, ఈంజీవ్ దొంగలతె కో అబ్బొసిచి కోడు రితి కెర్పెనా జయెదె?" మెన, యేను జీవ్ వెల్లెల మాన్సుల్క పునీతికయ్, జీవ్ "తొలితొకొ" మెన సంగితికయ్, యేను జోవయింక, "తుమ్క అవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితీసి మెలె, ఈంజి దేసిమ్చ తుమ్ నిస్సారుమ్ దెకిత సిస్సు నజితస కి లంజె కమ్మచ తేర్బోదల్ కి తుమ్చి కంటు సెల్లు తెన్ దేముడుచి రాజిమతె బెదుల. 32 కిచ్చొక మెలె, యోహాను సత్తిమ్ వాబ్ ఇండ, సత్తిమ్ వాబ్ దెకయ్ రిసా తుమ్చితె అయ్లె కి, తుమ్ జోక నంపజను నాయ్. గని, సిస్సు నజితస కి లంజె కమ్మచ కి జోక నంపజల. జలె, జీవ్ నంపజా చెంగిల్ జలీసి తుమ్ దెకిలెకి, తుమ్ కెర్త పావల్క చిసారుమ్ జను నాయ్, చి యోహానుచి కోడు నంపజను నాయ్." మెన రుజ్జు సంగిలన్.

ద్రాచ తోటచొ గుత్త మాన్సుల్చి టాలి (మార్కు 12:1-12; లూకా 20:9-19)

33 పిమ్మల్ యేను, "అన్నెక్ టాలి సంగిందె. నూన, ఏక్ ఎజొమాని తిలన్. జో ద్రాచ తోట రోపడ కెర, జా తోట సుట్టునతె కోట గలప కెర, ఒత్త ద్రాచ రస్సుమ్ కడపనుక వెల్లొ పత్తర్ కూనవ కెర, తోట రకెతి గోవురుమ్ బంపవ కెర, రకెతసక నిసాన, జోవయింక జా తోట గుత్త దా కెర, వేర దేసిమ్ ఉట్ట గెలన్.

34 "పండ్లుచి పంట్ లాయితి నమయమ్మ జెతికయ్, జోచి వాట నజనెతి రిసా, తోట రకెతసతె జోవ గెత్తి సుదల్క, జో ఎజొమాని తెద్రయ్లో. 35 గుత్త నజిలన, ఒత్త రక తిలన జో ఎజొమానిచ గెత్తి మాన్సుల్తె ఎక్కిలోక దెర పెట్ట, అన్నెల్లొక మార గెల, అన్నెల్లొక పత్తల్ గల పెట్ట. 36 జీవ్ రకెతస దన్నీ కెర్పెకయ్, జో ఎజొమాని అగ్గెచి కంట ఒగ్గెజీన్ వేర గెత్తి సుదల్క తెద్రయ్లన్, గని జీవ్ తోట రకెతస ఇన్నెయింక కి దన్నీ అల్లర్ కెర్.

37 "పడ్డొ, జో ఎజొమాని కిచ్చొ కెర్లన్ మెలె, 'అవ్ పూత్తుక తెద్రయ్లెగిన, జోక మరియాద దెకుల, కిచ్చొగ' మెన, పుత్తున్క జీవ్ గర్పు రకెతసతె తెద్రయ్లన్. 38 జీవ్ జో ఎజొమానిచొ పుత్తున్క దెక కెర, 'ఇన్నెకయ్ అబ్బొసిచి దనుమ్ కలుగు జయెదె, అల్లె, ఇన్నెక మార కెర, ఇన్నెక జెతి దనుమ్ అమ్క కడనుమ్.' మెన ఉచర, 39 జోక దెర కెర, ద్రాచ తోట తెంతో బార్ కెర మార్గ. 40 జలె, జా తోటచొ ఎజొమాని అయ్లె, గుత్త నజిలన, జీవ్ రకెతసక కిచ్చొ కెరెదె?" మెన యేను పునీలన్. 41 జో ఎజొమాని, "జీవ్ గార్పు సుదల్క మార, పంట్ లాయితె పొదిక జోచి వాట జోక నిదానుమ్ తెన్ దెతు మెన, వేర మాన్సుల్క నిసాన, జోవయింకయ్ జా తోట రకు గుత్త దెయెదె" మెన జబాబ్ దిల.

42 జలె, యేను జోవయింక, "దేముడుచి కొడెతె రెగిడ్డిసి కెయ సదు కెర్పు నాయ్ గే? 'గేర్ బందిత సుదల్క కామ్క నే జయె మెన పక్కయ్ మెలవ దిలి పత్తర్ మెన ఉచర్లె కి, జొయ్యి పత్తురు బోడిపత్తురు జయెదె. ప్రబుయి సొంతయ్ ఇని జర్పు కెర్లె. జో ఇని కెర్లె రిసా, అమ్ దెకిలె అచారిమ్ జతయ్!'

మెన రెగిడ్లె కోడు. 43 దేముడుచి రాజిమ్క దెకితి కామ్ తుమ్చితె తెంతోకడ కెర, జోచి రాజిమ్ తెన్ బెదితి వలితుమ్ దెర్తె ప్రజెచి అత్తి దెయెదె మెన తుమ్క కచితుమ్ సంగితసి.

44 సి పడ్డొ, ఈంజీ ముక్కిమ్ జలొ పత్తురచి ఉప్పిరి కో నేడుల, బద్దల్ జా గచ్చెల, గని కచి ఉప్పిరి పత్తురు సేడెదె గే, జోక బీడవ గెలెదె" మెన యేను సంగిలన్.

వెల్లెల మాన్సుల్ యేనుక దెరుక కోరె పజిలీసి

45 వెల్లెల పూజర్లు చి పరియ్యల్లె జో సంగిలె టాలిచొ నూన కెర, "అమ్చి రిసాయి సంగితయ్" మెన అర్దుమ్ కెరన, 46 యేనుక దెరుక మెన ఉచర్ల. గని జనాబ్ జోక దేముడు తెద్రయ్లో కబుర్ సంగితోసా మెన ఉచర్లె రిసా, జోవయింక బియె కెర, జా పొది జోక దెరుక ముల దిల.

22

పెండ్లి విందు దిలో ఎక్కిలో రాసెచి టాలి (లూకా 14:15-24)

1 అన్నెక్ టాలి కెర, యేను జీవ్ కోవుమ్ జల వెల్లెల మాన్సుల్క ఇని సంగిలన్ 2 "పరలోకుమ్చి రాజిమతె బెదుక బుకార్లీసి కీసి మెలె, జోచొ పుత్తునచి రిసా పెండ్లి విందు దిలో ఎక్కిలో రాసె కెర్లెనచి రితి జయెదె. 3 జా పెండ్లి విందుతె బుకార్లసక కడ అన్తి రిసా, జో రాసె జోచ గెత్తి సుదల్క తెద్రయ్లన్. గని, జీవ్ బుకార్లస జెక నేసిల. 4 జాకయ్, జో రాసె, 'ఈందె, అంచె విందు తెయ్యారె కెర అన్నె, బియిలల్క, బీడు జల సామ్మూల్క కండ అన్నె. ఎత్తి తెయ్యారె కెర అన్నె. విందు కంక జా' మెన బుకార్లసక అన్నె సంగ' మెన, వేర గెత్తి సుదల్క జో రాసె అన్నె సంగ తెద్రయ్లన్. 5 జీవ్ బుకార్లస జో మాన్సు బుకార్లీన్క మరియాద నే దెకితె, జోవయింతె ఎక్కిలో జోచి బుయియె గెలో. అన్నెల్లొ జోచి బియ్యారెత ఉట్ట గెలో. 6 అన్నె, సేనెల సుదల్, జో రాసెచ కబుర్ గెల గెత్తి సుదల్క దెర కెర, జోక నిస్సారుమ్ కెర, మార గెల. 7 జాచి రిసా, జో రాసె కోవుమ్ జా, జోచ బుకార్లసక తెద్రవ దా, జీవ్ అత్య కెర్లసక మొర్సి చచ్చ దిలో, చి జోవయించి పట్టుమ్క ఆగి లంబడ డయవడ్డె.

8 “తెదొడి జో రాసి గొత్తి సుదల్ ఇసి మెన సంగిలన్. ‘వెండ్లి విందు తెయార కెర అస్సి, గని బుకార్లన ఈంజి విందుతె జెంక తగుప జలన్ నెంజి. ⁹ జాచి రిసా, వీదుల్తె గచ్చ కెర, తుమ్క డిస్సున ఎత్తిక పెండ్లి విందుతె జా మెన, తుమ్ బుకారా.’ మెన, జోచ గొత్తి సుదల్క జో రాసి తెర్రయలన్. ¹⁰ జేవ్ గొత్తి సుదల్ వీదుల్తె గచ్చ కెర, ఒత్త దీసిల మాన్సుల్ ఎత్తిక విందుతె బుకారా అస్స, చి జా పెండ్లి బడ్డతె బెర్ల.

11 “పడ్డో జో రాసో, ‘పెండ్లి బడ్డతె వెసిలనక దెకిన్దె’ మెన, జా పెండ్లి బడ్డచి తెడి జా కెర, ఒత్త పెండ్లి పాలల్ నే గలన్లొ ఎక్కిలోక దెక కెర, ¹² ‘ఓ * న్నమ్, తుయి పెండ్లి పాలల్ నెంజితె ఇన్నె కిసి అయిలది?’ మెన, జో రాసి సంగితకయ్, జో మాన్సు కియఁ గెచ్చ, తుక్తె తిలసి. ¹³ తెదొడి రాసో, ‘ఇన్నెక చడ్డో అత్తో బంద కెర, ఇన్నెక బయిలె అందరచి కంట అందరతె గల దాన. ఒత్త గెతన ఏడ ఏడ, దంతో చప్పిలై తప్పల’ మెన, జోచ గొత్తి సుదల్క రాసి సంగిలన్. ¹⁴ పరలోకుమచి రాజిమతె బెదుక బుకార్లన ఒగ్గరజిన గని నిసాన జలన తోక్కిజన్ జప్పల.” మెన సంగిలన్.

యేసుక కొడతె అడ్డవుక మెన మాన్సుల్క జోతె తెర్రయిలసి

(మార్కు 12:13-17; లూకా 20:20-26)

15 తెదొడి పరిసయ్యుల్, కొడతె యేసుక అడ్డవుక మెన, ¹⁶ హేరోదు పచ్చెన జతన తెన్ పరిసయ్యుల్ జోచ సొత సిన్సుల్క కి యేసుతె తెర్రయిలకయ్, జేవ్ యేసుక, “గురుబాబు, తుయి సత్తిమచో మెన జానుమ్. మొకమాటుమ్ నే దెకితె, వెల్లెల మాన్సుల్ కిచ్చో ఉచరుల గే నే బితె, దేముడు దెకయిలె వాట్చి రిసా సత్తిమ్ తెన్ బోదన కెర్రసి మెన జానుమ్” మెన, పులయితి రితి సంగ, అన్నె, ¹⁷ “జలె, రోమ్ దేసిమచో కైసర్ రాసొక అమ్ సిస్సు దెంక నాయిమ్ గే నాయ్ గే? తాయి కిసి ఉచర్రసి? తుయి అమ్క నంగు” మెన, పరిసయ్యుల్ తెర్రయిలన యేసుక పుసిలె.

18 గని యేసు జోపయింది పెట్టిచి విస్సుమ్ జాన, “ఉప్పమెన్నుచో మాన్సుల్, తుమ్. అంక కిచ్చొక పరిచ్చ కెర్రను? ¹⁹ అల్లె, జా సిస్సు దెతి డబ్బుల్చి కాసు ఏక అంక దెకప” మెన, జోపయింక సంగితకయ్, జేవ్ జోక ఏక వెండి కాసు దెసయల. ²⁰ యేసు “ఈందె, ఇన్నె కచి పొలిక, కచి నావ్ డిస్సుయ్?” మెన జోపయింక పుసిలన్, ²¹ చి జేవ్, “కైసర్ రాసెచి” మెంతికయ్, యేసు జోపయింక, “కైసర్క దెతిసి కైసర్క, దేముడుక దెతిసి దేముడుకయ్ దెంక అస్స” మెన, జోపయింక సంగిలన్.

22 జోచి కోడు నూన ఆచారిమ్ జా, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ తెర్రయిలె మాన్సుల్ యేసుక ముల దా, ఉట్ట గెల.

సద్దాకయ్యులు యేసుక పరిచ్చ కెరుక అయిలసి (మార్కు 12:18-27; లూకా 20:27-40)

23 ‘మొర గెలిగిన అన్నెజీవ్ జంక నెంజి, అన్నెక్ లోకుమతె గెచ్చుక నెంజి’ మెన ప్రజెకలె సికయత సద్దాకయ్యులు జా దీసి యేసుతె జా కెర, ²⁴ “ఓ గురుబాబు, ఎక్కిలో బోదల్ నెంజితె మొర గెలిగిన, జోచో బావోసి జో అన్నెచి తెర్రిక పెండ్లి జా, జోచో అన్నెచి నావ్ తెన్ బోదల్ పాయ దెంక అస్స,

మెన, మోసో పూర్ణమచ సంగిలన్. ²⁵ జలె, అమ్చి తెన్ సత్తుజన్ బాపుడ్డు తిల. వెల్లొ పెండ్లి జా మొర గెలన్. ఇన్నెక బోదల్ నెంజిలి రిసా, ఇన్నెచి పట్టి జెర్రిలో బావోసెక ఈంజ తెర్రి పెండ్లి కెర్రన్. ²⁶ తొల్పుర తెంతో కర్కడచో ఎద, పర్పు తెన్ వెల్లొచి తెర్రిక దస్సి పెండ్లి జర్పు కెరన మొర గెల. ²⁷ ఎత్తి, మొర గెలి పడ్డో, ఈంజ తెర్బోద కి మొర గెలి. ²⁸ జలె, మొర గెలన అన్నెజీవ్ జత పొదిక, ఈంజేవ్ సత్తుజన్తె కక్క, ఈంజ తెర్రి జా తయిందె? ఈంజేవ్ సత్తుజన్ పర్పు తెన్ ఇన్నెక పెండ్లి జా తిల గెద?” మెన యేసుక పుసిలె.

29 గని, యేసు జేవ్క, “తుమ్ దేముడుచి కొడో నేన అస్సున్. కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి కొడతె రెర్రియెలి తుమ్ నదు కెర్రి కి, ఒత్త తిలిసి అర్దుమ్ కెరన్ను నాయ్, చి జో దేముడు కెరయతకమె దెకిలెకి, జోచి అదికారుమ్, సెక్కి, కెర్రి గే చిస్సున్ నాయ్. ³⁰ మెలె, మొర గెచ్చ అన్నెజీవ్ జతినె, పెండ్లిచో నే జతె, మాన్సుల్ దూతల్చి రితి దస్సి తప్పల. ³¹ పడ్డో, ‘మొర గెలన అన్నెజీవ్ నాయ్’ మెన ఉచర, తుమ్ అన్నెనుమ్ తెన్ అస్సున్. జలె, దేముడు తుమ్క సొంత సంగిలిసి నదు కెర్రు నాయ్ గే? మొర జీవు జా ఉట్టితి రిసా, ‘అవ్ అబ్రాహామ్క, ఇస్సాబుక చి యోకోబుక దేముడుయ్’, మెన, దేముడు సంగిలి కోడు. ³² జలె, జేవ్ పూర్ణల్ మొర తిలె కి, జోపయింక జో దేముడు జా తా కామ్క జెతయ్ జలె, అన్నెక్ లోకుమతె గెచ్చ జెర్రి అస్సి మెన రుజ్జు జతయ్. రితి మొర గెలనక నాయ్, గని జేవ్ తిలనకయ్ జో దేముడు.” మెన, యేసు జేవ్ సద్దాకయ్యుల్క సంగిలన్. ³³ ప్రజెల్, జలె, జో బోదన కెర్రిచి రిసా నూన కెర, ఆచారిమ్ జలె.

పరిసయ్యుల్ యేసుక అన్నె పరిచ్చ కెర్రిసి (మార్కు 12:28-34; లూకా 10:25-28)

34 “యేసు సద్దాకయ్యులు చి చోడి ముడ్లొ కెర దిలో” మెన పరిసయ్యుల్ నూన కెర, యేసుతె బెద అయలె, ³⁵ చి జోపయింతె మోసో తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డొసా ఎక్కిలో యేసుక పరిచ్చ కెరుక మెన, ఏక కోడు పుసిలన్. ³⁶ “గురుబాబు, ఒండి మోసో పూర్ణమచోచి అత్తి దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ తెన్ కేన్ ఆగ్గు తొలితెచి ముక్కిమచి?” ³⁷ యేసు జోక, “తుమ్చో ప్రబు జలె దేముడుక తుమ్చి ఒండి ఏపెట్టి తెన్, తుమ్చి ఒండి ఆత్మ తెన్, ఒండి మెన్ను తెన్ ఎక్కి ప్రేమ కెర్రి తంక.

38 ఎత్తి ఆగ్గుల్తె ఈంజ తొలితె చి, ముక్కిమచి. ³⁹ అన్నె, ‘తుమ్క తుమ్చి కెర్రి ప్రేమ కెరంతను గే, తుచి పక్క నుదొక కి తెర్రి ప్రేమ కెర్రి తంక’ మెన, అన్నెక్ ఆగ్గు ముక్కిమ్. ⁴⁰ మోసో పూర్ణమచోచి అత్తి దేముడు రెర్రియెల ఆగ్గుల్ ఎత్తిక కి, దేముడుచ కబుర్లు సంగిలన సంగుల ఎత్తి కోడు కి, ఈంజేవ్ దొస్సి ఆగ్గుల్ ఆచారిమ్ జా అస్సి” మెన, యేసు సంగిలన్.

41 పరిసయ్యుల్ ఎత్తి యేసుచి సుట్టునంత బెర తతికయ్, యేసు జోపయింక ఏక కోడో పుసిలన్. ⁴² “రచ్చింపప కెర్రిసా జతో క్రీస్తుచి రిసా తుమ్ కిచ్చో మెన ఉచర్రను? జో కచ్చో పుత్తుసి జయెదె?” మెన పుసితికయ్, జేవ్ జోక, “దావీదు రాసెచో పుత్తుసి, జోపయింది సెకుమ్చో” మెలన్. ⁴³ జేవ్ దస్సి సంగితకయ్, యేసు జోపయింక, “దస్సి జలె, క్రీస్తు దాచిదుక పుత్తుసి

* 22:12 దేముడు † 22:17 22:17 జా సిస్సు మెలె, రోమ్ దేసిమచి ప్రబుతుమ్చి సిస్సు. ‡ 22:36 22:36 తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసోచి అత్తి దేముడు రెర్రియెలి ఆగ్గుల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడో ఎత్తి బైబిల్తె అగేచి పావ్ పున్దుమ్తె రెర్రియెల జా అస్సె. ఈంజ దెకప మెన కుచియ బానతె నెయ ప్రమానుమతె మోసో పూర్ణమచోచి అత్తి రెగిడ్ల దేముడుచ ఆగ్గుల్ మెన రర్జుప అస్సె. § 22:37 22:37 షేవ్ తెన్

జలెగిన, దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్త సికయతికయ్, దావీదు రానో కిచ్చొక క్రీస్తుక 'ప్రబు' మెన సంగిలన్. కిచ్చొ కోడుత దస్సి సంగిలన్ మెలె;

44 "తుచ విరోదుమ్ నుదల్క తుయి నుదితి రితి ఆవ్ కెర్తె ఎద, అంచి ఉజెతో పక్కయ్ తుయి పెన తా' మెన, ప్రబు అంచొ ప్రబుక సంగిలన్."

45 దస్సి దావీదు రానో క్రీస్తుక 'ప్రబు' మెన సంగితయ్ జలె, జో క్రీస్తు కీసి జా జోక పుత్తసి జయెదె? ఉచర మెన యేను జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్క సంగితికయ్, 46 కో కి అన్యైక్ కోడ్ సంగుక నెతిర్ల, అన్యై జా దీసి తెంతొ, జోవయంతె కో కి యేనుక ఎక్కి కోడు కి పునుక దయిరిమ్ తిలి నాయ్.

23

ప్రజల్క సిన్సుల్క యేను జాగర సంగిలిసి (మార్కు 12:38-40; లూకా 11:37-52; 20:45-47)

1 తెదొడి యేను జా దేముడుచి గుడితె బెర్లె ప్రజల్క కి జోవ సిన్సుల్క కి ఇసి మెలన్. 2 "మోసె తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సెకడ్డన, చి పరిసయ్యుల్ మోసె పూర్లుమచొచి పీటత వెసిలి రితి జా ప్రజల్క మోసె తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సెకడుక అదికారుమ్ అస్సె. 3 జాకయ్, జేవ్ తుమ్క సెకయెతిసి ఎత్తి, కెర, గసి, జోవయించ కమె రితి తుమ్ కెర నాయ్. జేవ్, ఇసి కెర, దస్సి కెర, మెన సంగితిసి జేవ్ సొంత కెర్తి నాయ్. 4 పిమ్మట్, కూలి మాన్సుల్క సాపుక్కర్లు కీసి కంది వయతి జాడు వయడుల గే, దస్సి ఈంజేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్, ఒగ్గర్ ఆగ్గుల్ రితి కెరుక అస్సె మెన, ప్రజల్క జాడు వయడ్డి రితి కెర్తెతి. గని, జేవ్ వయడ్డ జాడ్లు రిత కమె నుల్కన కెర్తి రిసా జేవ్చి కిడి ఊంటి కి నే తెన్ జప్పన్ కదుల్వ కెర్తి నాయ్, ప్రజల్క కన్యారుమ్ జతి నాయ్. 5 జోవయించ కమె కిచ్చొ బుద్ది తెన్ కెర్తెతి మెలె, అమ్ కెరంతి పున్నిమ్ మాన్సుల్ మెన్సుతు మెన, దేముడుచ ఆగ్గుల్ రెర్ల రచ్చల్ రిత బంద, రూందు వెల్లొ కెర, నిర్దె బందంతతి, చి జోవయించ పాలల్వ జల్వల్ దిగు కెర్తెతి. 6 వడ్డొ, విందుల్తె ముక్కిమ్ బ్లాసుక కోర్వ జతతి. అన్యై, జోవయించ నబ గెరలె కి ముక్కిమ్చ వెసెత పీటల్కడన్తతి. 7 వడ్డొ నంతపిదులె, మాన్సుల్ ఎత్తి అమ్క జొక్కర్లు మెన కోర్వ జతతి. వడ్డొ, మాన్సుల్ జోక 'గురుబాబు' మెన జొక్కరుక కి కోర్వ జతతి" మెన యేను సంగిలన్.

యేను సంగిలి బోడన

8 "తూమ్, జలె, తుమ్తె కక్క 'గురుబాబు' మెన నాయ్. తుమ్క ఎక్కిలొయ్ తుమ్చొ గురుబాబు రితొ జా అస్సె, చి తుమ్ ఎత్తిజన్ ఎక్కి జతి రిత బాపుడ్లు జా అస్సెన్. 9 అన్యై, ఈంజె లోకుమ్తెచ కక్క, కి 'దేముడు జలె' అబ్బొ' మెలి రితి నాన్ తియ నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ఎక్కిలొయ్ తుమ్చొ అబ్బొసి జలె 'దేముడు, పరలోకుమ్తె తిలోసా'. 10 అన్యై, తుమ్తె కక్క 'గురు' మెనుక పోన. కిచ్చొక మెలె, తుమ్క క్రీస్తు ఎక్కిలొయ్ గురు జా అస్సె. 11 అన్యై, తుమ్చితె కో వెల్లొ జయెదె గే, జో తుమ్క గొత్తి నుదొ జా సెవ కెర్చు. 12 కో జోవయింక జెచ్చి గపురుమ్ కెరంతి రితి జప్పల గే, జేవ్ దాక్ జప్పల, చి కో జోవయింక జెచ్చి దాక్ కెరనుల గే, వెల్లెల్ జప్పల" మెన యేను సంగిలన్.

పరిసయ్యుల్క యేను సంగిలి తీర్చు

13 వడ్డొ వెల్లెల మాన్సుల్క యేను ఇసి మెన తీర్చు సంగిలన్. "అయ్యొ! ఉప్రమెన్సుచొ పరిసయ్యుల్ చి మోసె తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సెకడ్డన, నాననుమ్ జస్సె! కిచ్చొక మెలె, మాన్సుల్చి మొక్క తుమ్ పరలోకుమ్చి కెప్టెవ్ డంకితను. కిచ్చొక మెలె, తుమ్ జా రాజమ్తె సొంత బెదున్ నాయ్, చి బెదుక ఇస్టుమ్ జలన బెదుక తుమ్ ఒప్పున్ నాయ్. 14 *అయ్యొ! తుమ్ మోసె తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సెకడ్డన, పరిసయ్యుల్, నాననుమ్ జస్సె! తుమ్ రండెల్ మాన్సుల్చ గెరల్ చిక కయెలెకి, 'మాన్సుల్ అమ్చి బుద్ది చినుతు నాయ్' మెన మాన్సుల్చి మొక్కె దిగెల ప్రాక్సనల్ కెర్తెను. జాకయ్ తుమ్చి పాపుమ్ ఒగ్గర్, చి వెల్లె సిచ్చు జస్సె.

15 "అయ్యొ! ఉప్రమెన్సుచొ పరిసయ్యుల్, మోసె తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సెకడ్డన, నాననుమ్ జస్సె! తుమ్ కక్క, జలెకు తుమ్చి మొత్తుమ్తె బెదవంతి రిసా, సముద్రుమ్ బుయి దెకజెతను, చి జో తుమ్చితె బెదిలో మెలె, జోవయించి బుద్ది తుమ్చి బుద్దిచి కంట దొన్సి వాటల్ గార్ జతి రితి కెర్తెను, చి వెల్లె ఆగి గయెత తూమ్ గెతె జలె, జో అన్యై దస్సి సిచ్చు జంక విలువ జయెదె.

16 *అయ్యొ! తుమ్ గుడ్డి రిత జా, 'మాన్సుల్క చెంగిల్ వాల్ దెకడుమ్చి' మెన తుమ్క తూమ్ ఉచ్చొ కి, చెంగిల్ వాల్ పిట్టుయెతన, తుమ్ నాననుమ్ జస్సె. తుమ్ సెకడ్డిసి ఏక్ కిచ్చొ మెలె, ఎక్కిలో 'దేముడుచి గుడి తోడు' మెన ఒట్టు గలన్లె కిచ్చొ వెల్లె, గని 'దేముడుచి గుడితె తిలి బజెర తోడు' మెన ఒట్టు గలన్లె. జో గలిలి ఒట్టు నెరవెర్చువ కెరనుక అస్సె మెన తుమ్ సంగితను. 17 తుమ్ బుద్ది నెంజల గుడ్డి జల మాన్సుల్. దొన్సి తె కేన్ ముక్కిమ్? బజెర గి, బజెరక చెంగిల్ కెర్తి దేముడుచి గుడి గే?

18 "అన్యై, 'బలి దెతి టాన్ సాచి' మెన ఎక్కిలో ఒట్టు గలన్లె కిచ్చొ నెంజె, గని 'జాచి ఉప్పిరి తిలి అర్చితుమ్ సాచి' మెన ఒట్టు గలన్లె, జో మాన్సు గలిలి జా ఒట్టు నెరవెర్చువ కెరనుక అస్సె" తుమ్ మెంతను. 19 తుమ్ గుడ్డి జలె మాన్సుల్, దొన్సి తె కేన్ ముక్కిమ్? అర్చితుమ్ గే, అర్చితుమ్క సుద్ది కెర్తి బలి దెతి టాన్ గే? 20 జలె, బలి దెతి టాన్ తోడు మెన కో ఒట్టు గలన తప్పల గే, 'జేవ్చి ఉప్పిరి తిలిసి ఎత్తి సాచి' మెన ఒట్టు గలన్లె రితి జతయ్. 21 వడ్డొ, 'ఈంజె దేముడుచి గుడి సాచి' మెన కో ఒట్టు గలన తప్పల గే, దేముడు సాచి మెన ఒట్టు గలన్లె రితి జతయ్. జో ఒత్త జతయ్చి రిసా. 22 అన్యై, 'పరలోకుమ్ తోడు' మెన కో ఒట్టు గలన తప్పల గే, 'దేముడుచి సిజాననుమ్ తోడు' మెలి రితి జా, 'ఒత్త నెసెతోసా తోడు' మెలి రితి ఒట్టు గలన్లె రితి జతయ్.

23 "అయ్యొ! ఉప్రమెన్సుచొ, మోసె తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సెకడ్డన చి పరిసయ్యుల్, తుమ్ నాననుమ్ జస్సె! తుమ్ పొచెరోణ్ రొత్తె, చెరమల్లితె, జల్లకరతె, దస్సవతె దెస్సు వంతుల్ కెర, ఏక్ వంతు దేముడుక దెతను, గని మోసె తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ తెన ముక్కిమ్ జల సెలవ్ కోడొ పచ్చు అస్సెను. కిచ్చొ కిచ్చొ సెలవ్ కోడొ రితి కెరుక ముల అస్సెన్ మెలె, నత్తిమ్ తెన్ రుజ్జుకర్ తీర్చు కెర్తిసి, కన్యారుమ్ జతిసి. చి దేముడుచి ఉప్పిరి నిదానుమ్ నముకుమ్ తితిసి. జోవయించి వంతు దస్స వస్తువల్క దెంక తప్ప్యు నాయ్, గని అన్యై ముక్కిమ్ జల సెలవ్ కోడొ రితి తుమ్ కెర్తెదు జలె, తుమ్క చెంగిల్ తత్తి 24 గుడ్డి జల రిత వాల్ దెకయెతన,

* 23:14 23:14 గ్రీకు బాన తెన్ ఈంజె మత్తెలి రెగడ్డ సగుమ్ పుస్తకల్తె 14 నంబర్చి కోడు తయె నాయ్.

తుమ్. పిఠినతె డోమ తిలె జాక వెంట గెల, ఒంటి తిలె కి నాయ్ మెన జాక గీడ్డి రితి జతను.

25 "అయ్యో! ఉప్రమెన్నుచో, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సీకడ్డన చి పరిసయ్యుల్, నానసుమ్ జస్సె! గలస్సు గిన్నలు ఉప్పిరి పక్క, మంజితి రితి, చెంగిల్ వేసిమ్ గలంతి రితి జతను, గని తుమ్చి పేట్ తెడి పక్క చోరు బుద్దిచి ఆస బెర అన్న. 26 తుమ్ గుడ్డి రిత పరిసయ్యుల్, గలన్ చి గిన్న తెడి సుల్లుమ్ కెరుక కీసి ముక్కమ్ తయెది గే, దస్సె, తుమ్చి బుద్ది చెంగిల్ జరిగెన, నిజుమ్ వున్నమ్ రితి చెంగిల్ జంక జయెది.

27 "అయ్యో! ఉప్రమెన్నుచో, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సీకడ్డన, పరిసయ్యుల్, తుమ్ నానసుమ్ జస్సె! తుమ్ చున్నమ్ సరొయేలి మెన్నుచి రితి అన్నున్. ఉప్పిరి చొక్కల్ సూటి డీస్తయ్, గని తెడి మొర గెల మాస్సుల్చ ప అడ్డో, కువ గెలి ముక్కల్ తయెది. 28 దస్సె, తుమ్క దెకిత మాస్సుల్క నీతిసుందల్చ రిత డీస్తసు, గని తుమ్చి ఆత్మ తెడి ఉప్రమెన్ను, మూర్కుమ్ బుద్ది బెర అన్న.

29 "అయ్యో! ఉప్రమెన్నుచో, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సీకడ్డన చి పరిసయ్యుల్, తుమ్ నానసుమ్ జస్సె! దేముడుచ కబుర్లు నంగిలనక తుమ్చ పూర్ణమచ మార్చి రిసా తుమ్క లాజుచి రిసా, జేవ్ నీతిసుందల్చి రిసా తుమ్ మెన్నునలు బందప, సూటి కెరప, 30 ఆమ్ అమ్చ పూర్ణమచ తిల దీనలె జితమ్ జలె, దేముడుచ కబుర్ అన్లనక మార్గిన్తె ఆమ్ బెదితమ్ నాయ్" మెనన, నీతి సంగితను, తుమ్. 31 దస్సె మెనన, దేముడుచ కబుర్ అన్లనక మార్గనచ పుత్తర్లు జా అన్నుమ్ మెన, తుమ్చి ఉప్పిరి తుమ్ సాచి లట్టబంతను. 32 తుమ్చ పూర్ణమచ మొదోల్ తెంతో కెర్లెసి తుమ్ పూర్చి నెరవెర్చువ కెర, జలె.

33 "పెట్టి అయిచి చిన్నుమ్చ, తుమ్. చిన్నుమ్చ అయిచోచి జట్టుచ, వెల్లి ఆగి గొయ్తెచి సిచ్చ తుమ్ కీసి పిట్టవన్తె? పిట్టవనుక నెతుర్చు. 34 జాచి రిసా, దేముడుచి కబుర్ అనతనక కి, బుద్ది సుదల్క కి, అంచి సుబుమ్ కబుర్ సీకడ్డనక కి తుమ్చితె తెర్చయెది. గని జోవయంతె సగుమ్జినక మార్చె, నిలువల్తె గలుల. అన్న సగుమ్జినక తుమ్చ సబ గెరల్ కొర్తల్ తెన్ పెట కెర, అల్లర్ కెర, ఏక్ పట్టుమ్ తెంతో అన్నెక్ పట్టుమ్ ఎద, ఉదడ గెల్తె తస్సె. 35 తుమ్ దస్సె కెర్చసుచి రిసా, మాస్సుల్చి అత్తి మొర గెల నీతిసుందల్ ఎత్తిజినచి లొయిచి పాపుమ్ తుమ్క లయెది. నీతి జలో హేబెలుక మార్చి తెంతో మొదోల్ కెర, దేముడుచి గుడిచి నెడిమి బలి దెతి టాన్ సాడి తుమ్చ అబ్బుదిసి మార్గో బరకీయచో పుత్తన్ మలె జెకర్యాచి లొయె ఎద, 36 జా పాపుమ్ ఎత్తి, ఈంజ కాలుమ్చ మాస్సుల్క లయెది మెన, తుమ్క అఓ కచితుమ్ సంగితసి.

37 "ఒ యెరూసలేమ్చ, అమ్చి యెరూసలేమ్చ మాస్సుల్! అమ్ తెర్చయల కబుర్ అన్లనక, బోదన కెర్చనక పత్తల్ గల మార్చను. కిచ్చో ప్రమాదుమ్ నే లయితి రితి కుకిడి జాచి పిల్లల్క జాచి రెప్పల్ తెడి కీసి ముడ్డో కెరన తయెది గే, ఆవ్ తుమ్క కెత్తిగే సుట్లు ముడ్డో కెరంతి రితి తుమ్క చెంగిల్ కెర్చయ్, గని తుమ్ నెసిలదు. 38 ఈందె, తుమ్చి గేర్ కో నెంజెతి రితి తుమ్క తుమి ముల దెస్సె. 39 అప్పె తెంతో మొదోల్ కెర, ప్రబచి నావ్ తెన్ జెతోసాక 'జయ్యో, జయ్యో!'

* 24:5 24:5 కెయక మెలె, యేసు పరలోకుమత వెగ గిచ్చ అన్న నే జెత అగ్గె. జచ్చ జలె. మెలె, యేసు పరలోకుమత గెచ్చ అన్నె దిస్సిక నత్తు-27-వెచ్చల్ గెతికయ్.

మెన తుమ్ సంగుక దెర్చె ఎదక తుమ్ అంక దెకుక నెతుర్చు మెన, కచితుమ్ సంగితసి" మెన, యేసు సంగిలన్.

24

దేవులుమ్ పాడి జంక తిలిన్చి రిసా యేసు సంగిలిసి (మార్కు 13:1-31; లూకా 21:5-33)

1 తెదోడి యేసు దేముడుచి గుడి తెంతో బార్ జా ఉట్ట గెతె తతికయ్, జోవ సిస్సుల్, 'ఈంజ దేముడుచి గుడి కెర్చె సూటి కెర అస్సి!' మెన జోక దెకవుక అయెల. 2 జాచి రిసా యేసు జోవయంక, 'ఈంజ ఎత్తి. తుమ్ దెకితను, గని, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చో కచితుమ్ సంగితసి మెలె, పత్తర్చి ఉప్పిరి పత్తర్ దొంత్రల్ అప్పె తిలె కి, ఎక్కి జలెకు నే టీచో నే జతి దీసి జెయెది" మెన, సంగిలన్.

3 పిమ్మట్, యేసు దేముడుచి గుడిచి మొక్కె తిలి ఒలీచ మెట్టుయ్ గెచ్చ వెసితికయ్, అన్నె కో నెంతె సిస్సుల్ జోతె జా కెర, "తుయ సంగిలిసి కెయక జర్ణ జయెది? పిమ్మట్, తుయ ఈంజ లోకుమ్ తె అన్నె జెతిసి కి, ఈంజ ఉగుమ్ మార్చుచ జతిసి కి పాసి జెతయ్ మెన, అమ్ కీసి చినుక జయెది?" మెన పునిల. 4 జలె యేసు జోవయంక ఇసి మెలన్. "కో జలెకు తుమ్క మోసిమ్ నే కెర్చె రితి, తుమ్ జాగర్త దెకన. 5 కిచ్చోక మెలె, ఒగ్గర్జెన్ మాస్సుల్, 'అంచి నావ్ తెన్ జా కెర అచ్చి క్రీస్తు' మెన సంగుక జలెకు, ఒగ్గర్జెన్క మోసిమ్ కెర, వేర బుద్ది సీకడల. 6 పిమ్మట్, 'యుద్దుమ్ జతయ్' మెన జలెకు, 'యుద్దుమ్ జెయెది' మెన జలెకు, తుమ్ సూన్తె. గని, బమ్మ నెంతె తా. ఇనచ ఎత్తి జర్ణ జంక అన్నె, గని ఈంజ ఉగుమ్ తెద్ది బేగి పూర్చి జయె నాయ్. 7 పిమ్మట్, దేసిమ్చి ఉప్పిరి దేసిమ్, రాజుమ్చి ఉప్పిరి రాజుమ్ యుద్దుమ్క బీచో జవుల. అన్నె, వేర వేర దేసిమ్లతె కరులు కి బాకంపల్ కి జర్ణ జవుల. 8 అంచి రాజుమ్ ఏలుచ కెర్చె ఉగుమ్క జెర్చయితి అగ్గె జెతి నల్వ నొచ్చల్ రితి జా, ఇనచ మొదోల్ జవుల.

9 "దస్సె జర్ణ జతి పాదిక, ప్రజల్ తుమ్క సైమల్ కెర్చి రిసా అదికారల్తె సార్చు కెర మొరవుల. అంచి నావ్చి రిసా, దేసిమ్లు ఎత్తితె తుమ్క విరోదుమ్ కెరుల. 10 దస్సె జర్ణ జతిన్చి రిసా, ఒగ్గర్జెన్ బమ్మ జా అంక ముల దా, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో మోసిమ్ కెర అదికారల్చి అత్తి దెరవ దెవుల, చి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో విరోదుమ్ జవుల.

11 "జేవ్ దీనల్క, ఒగ్గర్జెన్ మాస్సుల్ 'దేముడుచి కబుర్ సంగితోసా ఆవ్' మెనన, తుమ్చితె జా కెర, వేర బుద్ది సీకడ, ఒగ్గర్జెన్క అంక ములవ దెవుల. 12 అన్నె, 'పాపుమ్ కెర్చిసి ఒగ్గర్ జా గెతయ్' మెన, ఒగ్గర్జెన్తె ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ కెర్చిసి పిట్ట గెచ్చెది. 13 దస్సె జలెకి, ఆకర్ ఎద నముకుమ్ తెన్ తా, కో బిర్చువ జవుల గే, జెద్దె రచ్చించువ జవుల.

14 "ఒండ్ లోకుమ్చ ప్రజల్ ఈంజ సాచి నూన తత్తు" మెన, ఈంజ లోకుమ్ ఎత్తిక పరలోకుమ్చి రాజుమ్చి రిసాచి ఈంజ అంచి సుబుమ్ కబుర్ నూనయింది. ఎత్తితె నూనయలెకయ్ ఆకర్ దీసి జెయెది" మెన యేసు సంగిలన్.

యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ పాడి జంక తిలిన్చి రిసా యేసు సంగిలిసి

15 "జాకయ్, పిమ్మట్క, 'జర్ణ జయెది' మెన దానియేలు పూర్ణమచోచి అత్తి రెగ్గయిలి కోడ తిలిసి, మెలె, దేముడుక

† 24:15 24:15 యేసు జెర్చు డబ్బయ్-70-వెచ్చల్ గెలి పట్టి ఈంజ నస్టుమ్

విరోధము జా జోక బలే దూసువ కెర నానినుమ్ కెర్రిక దేముడుచి గుడితె బీదో జంక, తుమ్ దెకితె, ఇన్నెచి అర్దుమ్ కిచ్చో మెలె, ఈంజ నదు కెర్నన తుమ్ చెంగిల్ ఉచరన, జలె, జా గుర్దు తుమ్ దెకిలె, 16 యూదయ ప్రదేసినుతెవ మాన్సుల్ చట్టున డొగ్రెల ఉట్ట నిగుతు. 17 జా జర్పు జతినీ తుమ్ దెకిలె, కేన్ మిద్దెచి ఉప్పిర్ తిలో నుదో, ఉత్త కెర, జోచి గెరి తెంతో కిచ్చో జలెకు వెంట నెంక ఉత్త జెంక నాయ్. 18 వెడయ తిలో నుదో, కామ్చి రిసా కడ్ల జోచ సొక్కల్ జవున్ వెంట నెంక ప్పజెంక నాయ్.

19 "అయ్యో! జేవ్ దీనల్ క వయ తిల తేరబోదల్, బోదల్ వడ్డివో ఉట్ట నిగుక నెత్త బగ్గర్ సైమల్ జవులె. 20 'చల్లి పొది జవున్, నెలవ కడ్లన్ దీసి జవున్ అమక ఈంజ ఉట్ట నిగితి సైమ జెవున్ నాయ్' మెన, తుమ్ ప్రార్దన కెర. 21 కిచ్చొక మెలె, లోకుమ్ జెర్దున్ జలి తెంతో అప్పె ఎదక, దస్సి సైమ కెయ్యక కి కలుగు జయె నాయ్, చి తెద్ది సైమ కెయ్యక కి అన్నె జయె నాయ్. 22 జాచి రిసా, తొక్కి దీనల్ క దన సైమల్ జతి రితి ప్రబు నెలవ్ దెతో నాయ్ జలె, కో కి రచ్చించువ జంక నెత్త. గని, నంపజతి రిసా రచ్చనక నిసాన జలన పాడే నే జతి రిసాయి, జేవ్ సైమల్ తొక్కి దీనల్ తతి నెలవ్ అన్నె.

యేసు అన్నె జతినీ కీసి తయెది గే జొయ్యి సంగిలిసి

23 "జా కాలుమ్క, 'ఈంధె, క్రీస్తు!', 'ఓదె క్రీస్తు' మెన కో జలెకు తుమ్క సంగిలెగిన, తుమ్ నంప కెర నాయ్. 24 కిచ్చొక మెలె, అబద్దుమ్చ జా కెర, 'అవ్ క్రీస్తు' మెనన జలెకు 'అవ్ దేముడుచి కబుర్ అనతోసా' మెనన జలెకు, రచ్చనక నిసాన్లనక మోసిమ్ కెర జోవయింది నముకుమ్ పిట్టపుక మెన ఉచర, వెల్లెల మాయకము కెరుల. 25 ఈంధె, ఈంజ నే జతె అగ్గ తుమ్క అవ్ సంగితసి. 26 జాకయ్, కో జలెకు, 'ఈంధె, క్రీస్తు జా బయలె అన్నె' మెన సంగిలె జవున్, తుమ్ బత్త గెచ్చు నాయ్. నెంజిలె, 'ఈంధె, గేర్ తెడి మూలయ మెన అన్నె' మెన సంగిలె జవున్, నంప కెర నాయ్. 27 కిచ్చొక మెలె, బిజిలి తూర్పు పక్క మొల్క, వడమర పక్క గెతె ఎదక కీసి ఉజ్జెడ జతయ్ గే, దస్సి కి అవ్ మాన్సు జా జెర్దున్ అయలొసా అన్నె జెతె పొదిక, దస్సి కేన్ పక్క కి డీసింది. 28 పీనుమ్ కేనె తయెది గే, బత్త గిద్దుల్ బెరుల.

29 "అవ్ సంగిలి జా వెల్లి సైమచి దీనల్ కేడ్లె, జేగి పొద్దు అందర్ జయెది. జోసు కి ఉజ్జెడి దెయె నాయ్. ఆగాసుమ్ తెంతో నుక్కల్ గెసురుల, ఆగాసుమ్తె ఎత్తి అద్దుర్ జయెది. 30 తెదోడక అవ్ మాన్సు జా జెర్దున్ అయలొసా జెతినక గుర్దు ఆగాసుమ్తె డీసింది. సొస్తుమ్ డీసింది, చి అవ్ మాన్సు జా జెర్దున్ అయలొసా ఆగాసుమ్చ మబ్బుల్తె ఉత్త, అంచి అదికారుమ్ అంచి పరలొకుమ్చి ఉజ్జెడి తెన్ జతినీ బూలోకుమ్ తిలి ఎత్తి, ప్రజెల్చ మాన్సుల్ ఎత్తిజెన్ దెక, జేవ్ కెర్లె పావల్చి రిసా దుకుమ్ కెరనుల. 31 తెదోడక నప్పిర్ గట్టజ బజవ, అంచ దూతల్క తెద్రయింది, చి చెత్తర్ పక్కల్ తెంతో అవ్ నిసాన అంక నంపజల మాన్సుల్క జేవ్ ఎక్కితె కుడవుల.

32 "అంజూరుమ్ రూకక టాలి కెర అర్దుమ్ కెరన. మెలె, దసా రూకచి కొమ్మల్ కొమ్లె జా పలయలె, 'వేసగు అప్పె పావ జయెది' మెన, తుమ్ చినితె. 33 దస్సి, అవ్ సంగిలె

గుర్దుల్ తుమ్ దెకిలె, జా గుమ్ముమె పాచెల్ రితి జా అన్నె జెతెకయ్ సమయమ్ పాసి జా అన్నె మెన తుమ్ జాన్తె. 34 అవ్ సంగిలె సైమల్, గుర్దుల్ పూర్తి జలెకయ్ ఈంజ ఉగుమ్ అంతుమ్ జయెది మెన తుమ్క అవ్ కచితుమ్ సంగితసి. 35 జలె, ఆగాసుమ్ బుయె నానినుమ్ జా గెచ్చులె, గని అంచ కోడో ఎద్దర్ పిట్టితి నాయ్.

కో నేన్సి పొదిక అన్నె జయెంది మెన యేసు సంగిలిసి

36 "జలె, కేన్ దీసిక ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె జయెంది గే, జా దీన్, జా గడియ కెయెక జయెది గే, మెన దేముడు అబ్బొక పిట్టవ కేన్ మాన్సు జలెకు, పరలోకుమ్చ దూతల్ జలెకు, దేముడు అబ్బొచో పుత్తుసి జలెకు, కోయి నేనుమ్. 37 నోపమ పూర్దుమ్చో తిలి పొది ఎత్తి, కీయి తిలి గి, దస్సి అవ్ మాన్సు జా జెర్దున్ అయలొసా అన్నె జెతె పొదిక దస్సి తయెది. 38 మెలె, నోపహు తిలి పొది, దేముడు సంగిలి కి, జా దీనల్తె తిల మాన్సుల్ నంప కెర్లె నాయ్, చి జా వర్తల్చి పాని పెటుక దెర్లి పొది కి, నోపహుచి కుటుంబుమ్ వెల్లి ఓడతె మెన కెర్పె డంకిలి ఎద, అన్నెకో కి కతె తా, పితె తా, పెండ్లివో కెర్లె తా, కిచ్చో నే జతి రితి బులె తిల. 39 జా వర్తల్ పాని గెడ్లువ జతినీ నిజమ్ బర్దు జంక తిలి మెన నంప నే కెరంతెకయ్, జా జర్పు జెతెకయ్, జేవ్ ఎత్తిజెన్క బూరుమ్ గడ్లె నిలి, చి డుజ గెల. దస్సి, అవ్ మాన్సు జా జెర్దున్ అయలొసా అన్నె ఉత్త జెతినీ తెన్ కి, బగ్గర్జన్ మాన్సుల్ అంక నే నూనె, జోపయంక ఇస్తుమ్ అయలొ రితి కెర్లె తవుల, చి తెదోడక నానినుమ్ జా గెచ్చులె.

40 "జా కాలుమ్క, దొగుల బట్టి తిలె, ఎక్కిలోక ముల దా, అన్నెకోక కడ నవుల. 41 దొగుల తేరబోదల్ తిర్వెల్ తెన్ రోడ్లె తిలె, ఎక్కిక ముల దా, అన్నెకోక కడ నవుల.

42 "జలె, కేన్ సమయమ్క తుమ్చో ప్రబు అవ్ అన్నె జయెంది గే, తుమ్ నేన్సు. జాచి రిసా, తుమ్ తెలిచి తా, అంక రకితె తా. 43 గని ఏక్ టాలి అర్దుమ్ కెరన. 'కేన్ సమయమ్క చొరు జయెది గే, గెర్చో ఎజోమాని కో జలెకు జాన్తో జలె, జో జా సమయమ్క చెద్దుయ తా, రకితె తా, జోచా గెరి చొరు నే వెసిలి రితి దెకనతో' మెలి కోడుక తుమ్ అర్దుమ్ కెరన. 44 మెలె, తుమ్ నే ఉచర్లె సమయమ్క అవ్ మాన్సు జా జెర్దున్ అయలొసా అన్నె జయెంది. జాచి రిసా, తుమ్ తెయార్ జా, తెలిచి తెన్ రకితె తా.

45 "జలె, ప్రయానుమ్ గెచ్చుక మెన ఎజోమాని బార్ జంక జలె, జోచ గేరక దెక సమయమ్క అన్నిమ్ దెంక మెన జో నిసాన్లొ బుద్ది తిలొ నిదానుమ్చొ గొత్తి నుదో కో జవులె? 46 జో ఎజోమాని అన్నె ఉట్ట అయలె, జో గొత్తి నుదో జో ఎజోమాని తియార్లొ కామ్ కెర్లె తిలి, జోక చెంగిలి. 47 దస్సి నిదానుమ్ కెర్లె తిలొ మెలె, జో ఎజోమాని అయలె, జేచి అస్సి ఎత్తిచి ఉప్పిలి జో గొత్తి నుదొక అదికారుమ్ దెయెది, తుమ్క అవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి.

48 "జో గొత్తి నుదొ గార్ నుదొ జలె, 'ఎజోమాని అల్లిమ్ కెర్లయ్' మెన ఉచర, 49 జోచ తెన్ తిల గొత్తి నుదల్క పెటుక మెదొల్ కెర, నూర్ పిత మాన్సుల్ తెన్ బెద, జేవ్ కతినీ పితిన్తె బెద దస్సి అలవాట్లు సికెది. 50 'ఎజోమాని ఆజె జయె నాయ్' మెన గొత్తి నుదొ ఉచర, నే రకితె దీసిక గడియక జో ఎజోమాని ఉట్ట అయలె, 51 జోక మొర్చి సిచ్చ తియార్లొ కెర,

‡ 24:20 24:20 ఎత్తి సెన్సర్ యూదుల్క బక్తి కెర్లె నెలవ్ కడ దీసి జయెది. జా దీసి జోవయించ నబ గెరల్ గెచ్చు, దేముడుచి కోడో నూన కెర, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక బక్తి కెరుల. జోక 'యెహోవ' మెన నావ్ తయెది. జా దీసి 'కిచ్చొ కామ్ కెర నాయ్' మెన జో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలిన్క యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ ప్రజెతెక జాడు వయడ్లె రితి కెర కామ్ నే కెర్పెచి రిసా బగ్గర్ అగ్గుల్ అయ్యె ఉచర అన్నె. ఇన్నె దస్సి ఎన్నుబు కోట్లెన్క 'కామ్' మెన నిద కెర్లెతి.

ఉప్రమెన్నుచు మాన్యులే సిచ్చ జఱిసితె గలెదె. ఒత్త గెతన సిచ్చక ఏడ్తె తవుల, దంతో చప్పితై తవుల.

25

తెలివి తా ఆవ్ అన్నె జెతిన్క రకితె తా

1 “పరలోకుమచి రాజమచి ఉజడి తెన్ ఆవ్ అన్నె జెతిన్క రకితినీ కీసి జయెదె మెలె, పెండ్లి ఉబెడొక దన్నుల్ జంక మెన, దెన్నుజన్ ఉబెడివో దివ్వో దెరన బార్ జలిన్చి రితి జయెదె. ² జోవయింతె బుద్ది నెంజలన పావ్ జన్, చి బుద్ది తిలన పావ్ జన్ తిల. ³ బుద్ది నెంజలన జోవయిం దివ్వో దెరన, తేలే నే దెర్తె గెల. ⁴ గని బుద్ది తిలన, మాత్తమ్, జోవయిం దివ్వో కి, అన్నె నువెతి తేలే కి దెరన గెల.

5 “పెండ్లి ఉబెడొ అల్లిమ్ కెర్తయ్, జేవ్ దెన్నుజన్ గూన్క జుమ నిజల. ⁶ సొక్కుక, ఈందె, పెండ్లి ఉబెడొ జెతయ్. జోక దన్నుల్ జంక బార్ జా” మెన, బారికి కేకుల్ గల్లికయ్, ⁷ జేవ్ దెన్నుజన్ ఉబెడివో ఎత్తిజన్ నూన కెర, ఉట్ట, జోవయిం దివ్వోచ వాటివో చెంగిల్ కెరన, ⁸ జోవయింతె జేవ్ పావ్ జన్ బుద్ది నెంజలన, అమచ దివ్వో విజ గెతతి. తుమచి తేలే నగుమ్ అమక దా మెన, బుద్ది తిల తెయార్ జలనక సంగిలి ⁹ జేవ్ తెలివి జా తిలన అమతె తిలిసి అమక తుమక పావె నాయ్. సొక్కుతె తుమ్ గెచ్చ, తుమచి రిసా గెనన మెన సంగిలి.

10 “జలె, నమయిమ్క బుద్ది నెంజలన తేలే గెనుక గెతె తతికయ్, పెండ్లి ఉబెడొ పావ అయిలన్, చి తెయార్ జా తిలన జోవయింతె బెద పెండ్లి గెరి పెన, విందుతె వెసిల. తెదొడి, విందు దెతోసా కెప్పి డంక దిలో. ¹¹ డంక దిలి పిమ్మల్, బుద్ది నెంజల ఉబెడివో ఒత్త జా కెర, ‘బాబు, బాబు, అమ్క కెప్పి ఉగుడ దే’ మెన సంగిల. ¹² జో ఎజోమాని జోవయింక, ‘ఆవ్ తుమక నేని మెన తుమక నిజామి ఆవ్ సంగితసి’ మెన సంగెదె. ¹³ జలె, ఆవ్ ఉట్ట గెలి, కేనే దీసిక కేనే గంటక అన్నె జెయిందె గే, తుమ్ నేన్ను, చి రిసా తెలివి తా రకితె తా.

తలంతుల్ దొర్లు కెరప్పి తిగ్గచి టాలి

(లూకా 19:11-27)

14 “ఏక మాన్యు ప్రయాసుమ్ గెచ్చక తిలి రిసా, జోవ గొత్తి నుదల్క బుకారా కెర, ‘చెంగిల్ రకుతు’ మెన జోచి అన్నె ఎత్తి జోవయిం ది అత్తి సొర్పు కెర దిలన్. ¹⁵ ఎక్కిలోక పాంవ్ తాలంతుల్, ఎక్కిలోక దొన్నె తాలంతుల్, ఎక్కిలోక ఎక్కి *తాలంతు, దన్నె. కక్క జేవ్ వాడిక కెర్తె నెక్కిచి ఎదిలి వంఠ దా కెర, బార్ జా, ఉట్ట గెలన్. ¹⁶ జలె, జేవ్ గొత్తిమాన్యుతె పాంవ్ తాలంతుల్ కడన్సోసా గెచ్చ, జేవ్ తెన్ బియ్యర్ కెర, అన్నె పాంవ్ తాలంతుల్ లాబుమ్ కెరన బెదయిలన్. ¹⁷ దన్నె, దొన్నె తాలంతుల్ కడన్సోసా అన్నె దొన్నె తాలంతుల్ లాబుమ్ కెరన బెదయిలన్. ¹⁸ జలె, ఏక తాలంతు కడన్సోసా గెచ్చ, బుయి కున కెర, జోచో ఎజోమాని దిలి దనుమ్ లుంకడ దిలన్.

19 “ఒగ్గర్ దీనల్ గెలి పిమ్మల్, జేవ్ గొత్తి నుదల్చో ఎజోమాని అన్నె జా కెర, జోవయింక దిలి జోచి డబ్బుల్ లెక్క కెర నజనుక మెన, జోవయింక బుకారా. ²⁰ తెదొడి, పాంవ్ తాలంతుల్ కడన్సోసా పుర్తె జా కెర, బాబు తయి పాంవ్ తాలంతుల్ అంక దిలది, చి ఈందె, ఆవ్ అన్నె పాంవ్ తాలంతుల్ బెదయిలయ్” మెన, జా డబ్బుల్ ఎత్తి ఆన దెకయిలన్. ²¹ జలె, జా ఎజోమాని జోక, “తుయి నిదాసుమ్

తిలో చెంగిలో గొత్తి నుదో, ఈంజ ఇదిల్ తుక దిలయ్, గని తుచో ఎజోమానిచి రిసా నిదాసుమ్ తెన్ లాబుమ్ కెర్తె చి రిసా, ఇన్నెచి కంఠ ఒగ్గర్ అన్నెచి ఉప్పిరి తుక అదికారుమ్ దెయిందె. తుచో ఎజోమానిచి సంతోసుమ్తె తుయి బెదు” మెన జోక సంగిలన్.

22 “దన్నె, దొన్నె తాలంతుల్ కడన్సోసా కి పుర్తె జా కెర, ‘బాబు, తుయి అంక దొన్నె తాలంతుల్ దిలది, చి ఈందె ఆవ్ దొన్నె తాలంతుల్ లాబుమ్ బెదయిలయ్’ మెన సంగితికయ్, ²³ జోచో ఎజోమాని, ‘నిదాసుమ్ తిలో చెంగిలో గొత్తి నుదో, తుయి. ఈంజ ఇదిల్ తెన్ అంక కామ్ నిదాసుమ్ కెర్తెదె. అన్నె ఒగ్గర్ చి ఉప్పిరి కి తుక అదికారుమ్ దెయిందె. తుచో ఎజోమానిచి సంతోసుమ్తె తుయి బెదు’ మెన జోక సంగిలన్.

24 “పిమ్మల్, ఎక్కి తాలంతు కడన్సోసా జా కెర, బాబు, తుయి ‘కన్యారుమ్ నెంజలొసా’ మెన, ‘తుయి నే ఉంపిలి పంఠో, లాయితోసా’ మెన, ‘తుయి నే పూన్సితె కుడవంతోసా’ మెన, ఆవ్ జాని. ²⁵ జాచి రిసా, ఆవ్ తుక బియ్యం కెర, తుయి దిలి తాలంతు జాగ్గర్ తెన్ బుయ్యో రోవ దిలయ్, చి జెతికయ్, ఉట్టవ అన్నయ్. ఈందె, కడన్సు” మెన సంగిలన్. ²⁶ గని, జోచో ఎజోమాని జోక, “గర్బోవో బద్దుకుమచో గొత్తి నుదో తుయి. ఆవ్ నే ఉంపిలితె లాయితోసా మెన, నే పూన్సిని కుడవంతోసా మెన తుయి జాన్లది? ²⁷ జలె అంచి డబ్బుల్ కేనే జప్పన్ సొప్పికారితె తుయి దా తత్తది జలె, ఆవ్ అయిలె అంచి డబ్బుల్ వడ్డి తెన్ నజన్తయ్” మెన, జో గొత్తి నుదోక గేల కెర, ²⁸ జా తాలంతు జో గొత్తి నుదో తెంతో నజన, దెన్ను తాలంతుల్ తిలోసొక దేసు. ²⁹ ఇదిల్ జప్పన్ తిలోసొక అన్నె దెంక జయెదె, గని నెంజలొసాతె తెంతో జోక తిలిసి కి కడ గెలక జయెదె. ³⁰ జో కామ్క నెంజలొ గొత్తి నుదోక అందరిచి కంఠ రితి అందరితె బయిలె గెల దాన. ఒత్త గెలన జా సిచ్చక ఏడ ఏడ, దంతో చప్పితై తవుల మెన, ఎజోమాని ఆడ్ర దిలన్.

మెండల్ అన్నె గొర్తె

31 “ఆవ్ మాన్యు జా జెర్మన్ అయిలొసా, అంచ దేముడుచి దూతల్ తెన్ పరలోకుమచి ఉజడి తెన్ అన్నె జెతె పొదిక, అంచి ఒత్తచి ఉజడిచి సింగాసనుమ్తె వెసిందె. ³² మంద రకితోసా, మంద ఎత్తి. ఎక్కితె కుడవన, కీసి మెండల్ తెంతో గొర్తెక వేర కెరెదె గే, తెదొడెక ఆవ్ అన్నె జెతె పొదిక దేసిమిలు ఎత్తితెచ ప్రజల్ ఎత్తిజన్క అంచి మొక్కె కుడవన కెర, నంవజలన తెంతో నంవనెంజలనక వేర కెరెదె. ³³ అంచి ఉజెతో పక్క మెండల్ రితె నంవజలనక, డెబ్బి పక్క గొర్తె రితె నంవనెంజలనక టీవో కెరెదె.

34 “ఒత్త తెంతో, ఆవ్ పరలోకుమచో రాసో, అంచి ఉజెతో పక్క తిలనక కిచ్చో మెనిందె మెలె, అంవో అబ్బో రచ్చన వరుమ్ దిలన, తూమ్. బూలోకుమ్ జెర్మయిలి పొది తెంతో తుమచి రిసా తెయార్ కెర్తె రాజమతె తుమచి వాఠ తూమ్ నజన. ³⁵ కిచ్చోక మెలె, అంక చూ కెర్తెయ్, తుమ్ అంక అన్నెమ్ దిలదు, అంక తాన్ కెర్తెయ్, తుమ్ పాని దిలదు. వేర దేసిమచో జా తిలయ్, గని అంక తుమచివె బెదవన్నదు. ³⁶ అంక నరిపుచువ జతె పాలల్ నెంజతికయ్, అంక పాలల్ దిలదు. జోర్తో తెన్ తతికయ్, అంక దెకుక అయిలదు. జేలేతె తతికయ్, ఒత్త అంక దయిరిమ్ కెరక అయిలదు” మెన, సంగిందె.

* 25:15 25:15 తాలంతు మెలె బజర కాసు. దేసార కాసు మెలె ఎక్కి దీసిక కూలి. ఎక్కి తాలంతు, 6000 దేసార.

37 “జా కోడు నూనై, పున్నిమ్ మెన జో తీర్పు సంగిలన కిచ్చో మెనుల మెలె, ప్రబు, తుయ కెయ్య తు జలిసి దెకిలమ్ చి అన్నిమ్ దిలమ్? తు కెయ్య తాన కెర్లసి దెకిలమ్ చి పాసి దిలమ్? 38 తుయ కెయ్య వేర దేసిమ్ తెతో అయిలిసి దెకిలమ్ చి అమ్చి తెన బెదవన్మ? కెయ్య తుక పాలల్ నెంజిలిసి దెకిలమ్ చి పాలల్ దిలమ్? 39 తుక జొత్తొ తిలిసి, తుయ జేలేత తిలిసి కెయ్య దెకిలమ్, చి దయిరిమ్ కెరుక గెలమ్? కెయ్య నాయ్, కిచ్చొగ” మెన సంగుల, జేవ్, పున్నిమ్ జలన. 40 జేవ్ దన్ను సంగిలె, రాసో జోవయింక కిచ్చో మెనిందె మెలె, తుమ్క అవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, అంద బాపుడ్లు జల కంజేవ్ అంద మాన్పుల్క తుమ్ మరియార కెర్లసి, అంక కి మరియార కెర్లె జిలె మెనిందె.

41 “పడ్డె, జా దీసిక అంచి డెబ్బి పక్క తిలనక కిచ్చొ మెనిందె మెలె, గర్పు, తుమ్, గెప్ప! నయ్తానుక చి జోచ దూతల్క గల్లి రిసా తెయార కెర్లె నే విజితె ఆగితె తుమ్ సీడ! 42 కిచ్చొక మెలె, అంక చూ కెర్లె పొది తుమ్ అంక అన్నిమ్ దిలదు నాయ్. అంక తాన కెర్లెకయ్, పాసి దిలదు నాయ్. 43 వేర దేసిమ్చో అవ్ అయిల్ కి, అంక తుమ్ బెదవన్పు నాయ్. సరిప్పుమవ జత పాలల్ నెంజిలి పొది, అంక తుమ్ పాలల్ దిలదు నాయ్. జబ్బు తెన తిలె కి, జేలేతె తిలె కి, తుమ్ అంక దెకుక అయిలదు నాయ్, మెన అంచి డెబ్బి పక్క తిలనక సంగిందె. 44 తెదొడక జేవ్ కి ఇసి మెన జబాబ్ దెవుల. ప్రబు, తుక చూ కెర్లెకయ్, తాన కెర్లెకయ్, తుయ వేర దేసిమ్చో జెతికయ్, పాలల్ నెంతె తతికయ్, జొత్తొ తెన తతికయ్, జేలేతె తతికయ్, అమ్ తుక తోడు కెరుక నాయ్ గె? మెన సంగుల. 45 జోవయింక అవ్ కిచ్చొ జబాబ్ దెయిందె మెలె, తుమ్క అవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, అంద మాన్పుల్తె కక్క కి తుమ్ ఇసి నే కెర్లసి, అంక కి నే కెర్లె రితి జిలె, మెన జోవయింక సంగుమ్దె, 46 వి కెయ్క తెయ్క సిచ్చొ జతిన్తె గెచ్చుల, గని పున్నిమ్ జలన కెయ్క తెయ్క పరలోకుమ్తె జెంక గెచ్చుల.” మెన సిన్పుల్క యేసు సంగిలన్.

26

అంక విరోదుమ్ సుదల్ దెర్లి సమయమ్ పాసి జా అన్యె (మార్కు 14:1-2; లూకా 22:1-2; యోహా 11:45-53)

1 యేసు సిన్పుల్క కంజేవ్ కొణ్ణె ఎత్తి సంగ కేడయ్లి పిమ్మల్ జెర్లు జలిసి కిచ్చొ మెలె, జో జోచ సిన్పుల్క, 2 “దొరతి గెలె, *పన్యా వండుగు జెయిందె మెన తుమ్ జాన్పు. జా పొదిక, అవ్ మాన్పు జా బెర్ల్యన్ అయిలోసొక సిలువతె బీచో కెర మార్చి రిసా, అంక దెర దెయిందె” మెన యేసు సంగిలన్.

3 జా సమయమి, వెల్లెల పూజర్లు కి వెల్లెల మాన్పుల్తె అన్యె సగుమ్జన్ కి, కయవ మెంతో ఎత్తిక వెల్లొ పూజరిచి గేరేత బెద జా కెర, 4 కిసిగె లుంకవోరు యేసుక దెర, మారుక మెన, బెద ఉచర్ల, గని, 5 “పండుగు పొది పోసి, నెంజిలె పండుగక బెర అయిలె ప్రజెల్ కుమ్మత్ తెన గెగ్గిల్ జా అమ్క బల్ అల్లెర్ కెరుల” మెన సంగితె తిలె.

* 26:2 26:2 పూర్వం పొది యూదుల్ బగుప్పు దేసిమ్ తా గొతిమాన్పుల్ జలిన్ తెంతో ప్రబు రచ్చుంపొన కెర్లసి ఏద కెర్లె పండుగు, కంజ. ముక్కిమ్క కిచ్చొ ఏద కెరుల మెలె, ‘అమ్వ యూదుల్క విడ్డల్ కెర్లె’ మెన బగుప్పు దేసిమ్వ కుటుంబల్ ఎత్తివ తొల్లార్ జల మున్పుబెదల్క దూత మార్చిన్తె యూదుల్వ తొల్లార్ బోదల్ నే మెర్చి రితి ప్రబు జోవయింక పిట్టయిలిసి ఏద కెరుక. తెదొడి, పూర్వమచి జా రాతి కెన్ గెరె యూదుల్ తెల గె, జా గెరవ దూబెందల్తె అర్చితుమ్ జలో ఏక మెంపెల్లచి లోయ దెరవుల, ది దూత దెతిలె, జా గెరవో తొల్లార్ బోదక మారె నాయ్. నిర్వకూండుమ్ 12:21-30. † 26:17 26:17 ‘పన్యా వండుగు’ మెలె, యూదుల్ ఒగ్గర్ పూర్వం బగుప్పు దేసిమ్ గెచ్చొ గొతిమాన్పుల్ జా ఒగ్గర్ సైమల్ సీడ్తె తతికయ్ మోసి పూర్వమ్చెవి అత్తి ప్రబు జోవయింక విడ్డల్ కెర బార కెర్లన్. జా రచ్చున నే పచ్చితె రితి ఎత్తి వచ్చి పన్యా వండుగు కెర్తె.

తేరబోద వాసిన తేలే యేసుచి బోడి నువలిసి (మార్కు 14:3-9; యోహా 12:1-8)

6 జలె, యేసు బేతనియ గుచ్చె గెచ్చు కెర, సీమోను మెలొ వెల్లి రోగి జా తిల్లో ఎక్కిలోవో గెర తిలి పొది, 7 ఏక తేరబోద, ఒగ్గర్ చెంగిలి విలువచి వాసిన తేలేచి బుడ్డి దెరన, జోతె అయిల్. అన్యె, జో అన్నిమ్ కంక వెన తతికయ్, జోచి బోడి ఉప్పిరి నువెలి. 8 సిన్పుల్ దెక కెర, కోప్పమ్ జా, “కంజ నన్దుమ్ కిచ్చొక? 9 కంజ తేలే ఒగ్గర్ కరీదక వికిలెగిన, బీద మాన్పుల్క దర్ముమ్ దెంక జతి” మెన సంగిలె. 10 యేసు జా కోడు జాన్లి రిసా, “కంజ తేరబోద అంక కెర్లసి చింగిల్ వెల్లొ కామ్. తుమ్ కిచ్చొక ఇన్కెక ఉన్పుర్ కెరుక? 11 బీద మాన్పుల్ కెయ్క కి తుమ్చి తెన తవుల, గని అవ్ కెయ్క తెయ్క తెయ్క తుమ్చి తెన కంజ లోకుమ్తె ఇసి తయె నాయ్. 12 కంజ తేరబోద కంజ వాసిన తేలే అంచి ఆగితె నువ కిచ్చొ గుర్లు కెర్లయ్ మెలె, అవ్ నే మెర్చె అగ్గె, అంక నే రోచితె అగ్గె, అంచి ఆగె తెయార కెర్లె గుర్లు కెర్లయ్. 13 తుమ్క అవ్ కిచ్చొ నిజమి సంగితసి మెలె, ఒండ్లె లోకుమ్తె కేనె కంజ అంచి నుబుమ్ కబుర్ బోదన కెరుల గే, ఒత్తయ్ కంజ అప్పె కెర్లెసి సంగ, ఇన్నెచి రిసా ఉచరవడుల” మెన యేసు సంగిలన్.

యూదా యేసుక దెర దెంక ఉచర వెల్లెల పూజర్లుతె గెచ్చు సంగిలిసి

(మార్కు 14:10-11; లూకా 22:3-6)

14 తెదొడి, బారజన్ సిన్పుల్తె తిల్లో ఇన్పురియోతు గుచ్చెవో యూదా, వెల్లెల పూజర్లుతె గెచ్చు కెర, 15 “అవ్ యేసుక తుమ్క దెర దెలిగిన, తుమ్ అంక కిచ్చొ దెన్నె?” మెన పుసిలె. 16 జా గడియ తెంతో యూదా యేసుక దెర దెంక మెన సమయమ్ చజతె తిలన్.

యేసు సిన్పుల్ తెన పన్యా వండుగు కెరతి (మార్కు 14:12-21; లూకా 22:7-14,21-23; యోహా 13:21-30)

17 నే పులయల పోడియొ కతి వండుగక తోలితో చి దీసి, సిన్పుల్ యేసుతె జా కెర, “తుయ పన్యా అన్నిమ్ కెర్లె రిసా, అమ్ కేనె టాన్ తెయార కెరుక?” మెన, జోక పుసిలె. 18 చి యేసు జేవ్క, “యెరూసలేమ్తె తిల్లో పలాన్ నుదొత్తె తుమ్ గెచ్చు కెర, ‘అంచి సమయమ్ పావ జా అన్యె. అంచ సిన్పుల్ తెన తుచి గెరె వండుగు కెరిందె’ మెన, ప్రబు తుక సంగ మెన అమ్క తెర్చయ్లో” మెలన్. 19 యేసు జోవయింక, సంగిలి రితి జేవ్ సిన్పుల్ కెర, పన్యా అన్నిమ్క దొర్లు జలిసి తెయార కెర్లె.

20 సాంజ్ జతికయ్, యేసు జేవ్ బారజన్ సిన్పుల్ తెన అన్నిమ్ కంక వెసిలె. 21 జేవ్ అన్నిమ్ కత్తె తతికయ్, యేసు జేవ్క, “తుమ్క అవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, తుమ్చిచె ఎక్కిలో అంక విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి సార్చు కెర దెయిందె” మెలన్. 22 దన్ను మెంతికయ్, జేవ్ ఒగ్గర్ దుకుమ్ తెన ఎత్తి మాన్పు, “ప్రబు, అవ్ గె?” మెన పుసిలె, 23 చి యేసు కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “అంచి తెన పలెరమ్తె కో ఆతు గల పోడి గండ్ బుడ్డవ తయెదె గే, జొయ్య అంక దెర, సార్చు కెర దెయెదె.

24 “అవే మాన్సు జా జెర్నన్ అయ్లోసాచి రిసా రెగిడ్లి రితి అవే ఉట్ట గెచ్చిందె. గని, అయ్యో! అవే మాన్సు జా జెర్నన్ అయ్లోసాక, కేన్ మాన్సు దెర విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి సార్పు కెర దెయెది. 31 మాన్సు జతి సిచ్చుచి రిసా, జో నే జెర్న తిల జోక చెంగిల తత్తి” మెన, యేసు నంగిలన్. 25 జోక దెర దెత్తో యూదా “గురుబాబు, అవే గె?” మెన నంగితికయ్, యేసు జోక, “తుయి జా నంగిలి” మెన నంగిలన్.

26 యేసు, సిస్సుల్, జా పస్కా అన్సిమ్ కెర్తె తా, యేసు పోడియె దెరన, “దయ కెర్తెది” మెలి రితి డేముడు అబ్బొనక జోకర కెర, జా పోడియె మోడ, సిస్సుల్క వంట దా, జోవయింక, “తుమ్ ఈంజ కడన కా. అంచి ఆగుక ఈంజ గుర్తు జయెదె” మెన కెర, 27 ఏక గిన్నుచి ద్రాచ రన్నుమ్ దెర, దేముడు అబ్బొనక అన్నె ఉచర, సిస్సుల్క దా కెర, “ఇన్నెచి రన్నుమ్ పియ. 28 కిచ్చొక మెలె, ఈంజ రన్నుమ్ కిచ్చొ గుర్తుచి మెలె, ఒగ్గరజిన్ మాన్సుల్చి పాపుమ్ గెచ్చయతి రిసా అంచి లోయె నూయె జంక అన్నె మెన నోచి ప్రమానుమ్. 29 అంచో అబ్బొచి రాజిమతె తుమ్చి తెన్ ఇసి అవే ద్రాచ రన్నుమ్ నోవర్ పితి ఎద, ఇసిచి అన్నె పియ నాయె మెన తుమ్క నంగితసి” మెన, నంగిలన్.

30 తెదొడి, జేవే దేముడుక గనుమ్ గాయె కెర, బార్ జా కెర, ఒబిల్ మెట్టయ్ ఉట్ట గెల. 31 తెదొడి యేసు జోవయింక, “ఆజ రాతిక, తుమ్ అమ్మిజిన్ అంచి రిసా బమ్మ జా అంక ములితె. కిచ్చొక మెలె, మెండల్ రకితొసాక మొరయిందె, చి జోచ మెండల్ ఎత్తిజిన్ చెదుర్పు జా గెచ్చుల మెన దేముడు రెర్తయ్లె కోడు నెరవెర్పువ జంక అన్నె. 32 గని, అవే అన్నె జివ జా ఉట్టి పిమ్మట్, తుమ్చి కంట అగ్గె గెలిలయె పాంతుమతె గెచ్చిందె” మెన, ప్రమానుమ్ కెర్తెన్. 33 జాకయె పేతురు, “తుచి రిసా ఎత్తిజిన్ బమ్మ జా తుక ములిలెకి, అవే తుక కెయంక ములి నాయె” మెన నంగిలన్. 34 యేసు జోక, “తుక అవే కిచ్చొ నిజుచి కచితుమ్ నంగితసి మెలె, ఆజ రాతిక, కుకుడో నే వానీతె అగ్గె, జోక నేని” మెన అంచి రిసా తివ్వెరి తుయె నంగితె” మెన, నంగిలన్. 35 పేతురు జోక అన్నె, “అవే తుచి తెన్ మొరుక అన్నె మెలె కి, అవే తుక నేని” మెన, కెయ్యొక కి నంగి నాయె” మెన నంగిలన్, చి సిస్సుల్ ఎత్తిజిన్ కి దస్సి మెలె.

గెత్తుమనే మెంతి తోటతె యేసు దుకుమ్ సీడ ఏడ్డిసి

36 తెదొడి యేసు సిస్సుల్ తెన్ గెత్తుమనే మెంతి తోటతె గెచ్చ కెర, జో “అవే ఒత్తలెత్తో గెచ్చ ప్రార్తన కెర జెతి ఎద, తుమ్ ఇన్నె వెన తా” మెన నంగ కెర, 37 ఎక్కి పేతురుక చి జెబెదయెచ దొగుల పుత్తర్పుల్ జత యాకోమ్చి ది యోహానుక పట్టి కడన, ఇదిల్ దూరి గెచ్చ కెర, దుకుమ్ దా, మాన్సుతె ఒగ్గర బాద సీడుక దెర్తె. 38 తెదొడి, “అంచి పెట్టి తిలి దుకుమ్ రిసా మొర గెచ్చుక జయెదె. తుమ్ ఇన్నె తా, అంచి తెన్ చెదొయి తా” మెన, నంగ కెర, 39 సగుమ్ దూరి గెచ్చ కెర, నెర్పు సీడ, దేముడు అబ్బొనక ఇసి మెన ప్రార్తన కెర్తెన్. “ఓ బ, జతి లెక జెలె, ఈంజ గిన్నుచి అవే నే పితి రితి అంక పిట్టపు, గని అంచి ఇన్సుమ్ పోని. తుచి ఇన్సుమ్ జర్పు జప్పన్” మెన, ప్రార్తన కెర, ఉట్ట కెర, 40 జేవే సిస్సుల్ తె అన్నె ఉట్ట జా, జేవే నిజ అన్సి మెన దెక కెర, పేతురుక, “జెలె, ఎక్కి గడియ జెలెక అంచి తెన్ తుయె రకితె తంక నెతిర్తెది గే?

41 జత అల్లెరతె తుయి పాపుమ్ నే కెర్తె రితి జాగర్త తా ప్రార్తన కెర్తె తా. ‘అత్తి నిదానుమ్ అన్నె’ మెన ఉచరనైకి, అగేక సెక్కి నాయె” మెన యేసు నంగ కెర, 42 అన్నెక్ సుట్టు ఇదిల్ దూరి ఉట్ట గెచ్చ కెర, “ఓ బ, ఈంజ నైముచి గిన్ను అవే పిలెకయె గెచ్చదె జెలె, తుచి ఇన్సుమ్ జర్పు జప్పన్” మెన ప్రార్తన కెర, 43 అన్నె ఉట్ట అయ్లె, జేవే సిస్సుల్ గూసాక నెత్త కెర అన్నె నిజ అన్సి మెన దెక కెర, 44 జోక అన్నె ముల దా, ఉట్ట గెచ్చ, అన్నెక్ సుట్టు తెదొడెచ కొడో ప్రార్తన కెర్తెన్.

45 తెదొడి యేసు జోచ సిస్సుల్తె అన్నె ఉట్ట జా, జోవయింక, “అవ్వుకయె నెలవ కడన, నే రకితె నిజ అన్నున్ గే? ఈందె, నమయ్యుమ్ జయె గెలి. అవే మాన్సు జా జెర్నన్ అయ్లోసా పాపుమ్ కెర్తనచి అత్తి దెర్పు సీడిందె. 46 జొమ్మ, గెచ్చుమ్! ఈందె, అంక దెర దెత్తోసా పాసి జా అన్నె” మెన, సిస్సుల్క నంగిలన్.

యూదా చి జనాల్ యేసుక దెరుక అయ్లెసి (మార్కు 14:43-50; లూకా 22:47-53; యోహా 18:3-12)

47 యేసు లట్టబై తతికయె, బారజన్ సిస్సుల్తె జో అగ్గె తిలో యూదా పావ అయ్లన. జో తెన్ కి ఒగ్గరజిన్ జనాబ్ కత్తుల్ డండల్ దెరన యూదుల్తె వెల్లెల పూజర్లు చి అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్తె యూదా తెన్ అయ్ల. 48 జెలె, ఈంజ నే జతి అగ్గె, “అవే కక్క, చుంబిందె గే, జొయ్యె యేసు. జోకయె దెరన” మెన యేసుక దెర దెత్తో యూదా జేవే జనాబ్క గుర్తు నంగ తిలన్. 49 జాచి రిసా, జో యేసుతె బేగి జా కెర, “గురుబాబు, జోబర!” మెన నంగ, జోక చుంబిలన్. 50 యేసు జోక దెక, “ఓ నేన్నుమ్, తుయె కిచ్చొ కెరుక అయ్లది గే, జయె కెరు” మెన, జోక నంగిలన్. జేవే అయ్లన పాసిక జా, యేసుక దెర్తె.

51 జెలె, యేసు తెన్ తిలోసా ఎక్కిలో, అతు చంపొకెర, కత్తి కడన, ఎత్తిక వెల్తో పూజరివో గొత్తి సుదొక పెట, జోవో కంట్టో నింద గెలన్. 52 యేసు జోక, “తుచి కత్తి తియ దేసు. కత్తివో తెన్ యుద్దుమ్ కెర్తన కత్తి తెన్ మొరుల. 53 అల్లె, ఈంజ నమయ్యుమ్ అవే అంచో అబ్బొక ప్రార్తన కెరుక నెతిరి మెన ఉచర్తసి గే? నెంజెలె, ప్రార్తన కెర్తెగిన్, జో డబ్బయె వెయిల దూతల్క బేగి తోడ తెర్తప్పక నెత్తె మెన తుయె ఉచర్తసి గే? 54 గని, దస్సి కెర్తెగిన్, అంక ఈంజ ఎత్తి. జర్పు జంక అన్నె మెన దేముడుచి కొడతె రెగిడ్లిసి కిసి నెరవెర్పువ జయెదె!” మెన జో సిస్సుడుక నంగిలన్.

55 తెదొడి, జయె గడియయె, యేసు జనాబ్క, “అవే కిచ్చొ చొర్తయె చి కత్తులు డండల్ దెరన అంక దెరుక తుమ్ అయ్లయె గే? అవే రోజుక దేముడుచి గుడితె పెన బోదన కెర్తె కి, అంక జా పొది దెర్పు నాయె. 56 జెలె, దేముడుచి కబుర్లు రెగిడ్లనచి అత్తి రెగిడ్ల కొడో నెరవెర్పువ జతి రిసాయె ఈంజ ఎత్తి. జర్పు జలి” మెన, యేసు నంగితికయె, సిస్సుల్ ఎత్తి. బియె కెర, జోక ముల దా, ఉట్ట గెలి.

ఎత్తిక వెల్తో పూజరిచి మొత్తి యేసుక టీవడ్డ (మార్కు 14:53-65; లూకా 22:54-55,63-71; యోహా 18:13-14,19-24)

57 ఒత్త తెంతో, యేసుక జేవే విరోదుమ్ సుదల్ దెర కెర, కయెవ మెలో ఎత్తిక వెల్తో పూజరితె జోక కడ నెతికయె, ఒత్త దేముడు మోసి తెన్ దిలి అగ్గెల్ సికడ్డన చి అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్ బెర తిల. 58 పేతురు, మాత్రమ్, దూరి దూరి

‡ 26:26 26:26 ‘దేముడు అబ్బొన్’ మెన కేన్ సుట్టు రెర్తె తిలె, దేముడుచి రిసా నంగితయె.

యేసుచి వట్టి జా జా, జో ఎత్తిక వెల్లో పూజరిచి వీది పావ కెర, వీది పెన కెర, ఆకరక కిచ్చొ జల్గు జయెది గే దెకుక మెన, జమాన్సు తెన్ వెసెలన్.

59 వెల్లెల పూజర్లు చి అన్నె వెల్లి సబ కెర్తన ఎత్తిజన్ యేసుక మారుక కోరవ జా, జోక నేరిమ్ వయడ్లి సాచి చజతె తిల. 60 గని అబధ్దుమ్ సాచి సంగతిక ఒగ్గరజన్ పురై జలెకి, సరి జతి సాచి దొర్కు జయె నాయ్. గని, ఆకరక, దొగుల పురై జా కెర, 61 “ఈంజో మాన్సు ‘దేముడుచి గుడి ఆవ్ నేడవ గెల కెర, తిర్తతక అన్నె బందింద’ మెన సంగిలో” మెన సంగిల.

62 జేవ్ దన్నె సంగితికయ్, ఎత్తిక వెల్లో పూజరి బీవో జా, యేసుక దెక, “ఈంజేవ్ సంగిలినక కిచ్చొ జబాబ్ దెంక నెత్తిర్చి గే? ఈంజేవ్ తుక కిచ్చొ నేరిమ్ వయడ్లితి?” మెన, పునీతికయ్ కి 63 యేసు తుణ్ణె తిలన్. జాకయ్, ఎత్తిక వెల్లో పూజరి జోక అన్నె, “తుయి దేముడుచొ క్రీస్తు జలో పుత్తుసి జన్నె జలె, ‘జేవ్ తిలో దేముడు తోడు’ మెన, జోచి నావ్ తెన్ అమచి మొక్కె ఒప్పన సంగు” మెల, 64 యేసు జోక, “తుయి సంగిలి రితి. గని తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ఆకరక ఎత్తి నెక్కి అదికారుమ్ తిలోసాచి ఉజెతి పక్క ఆవ్ మాన్సు జా జెయ్యన్ అయ్లోసా వెన తతిసి కి, ఆగాసుమ్చి మబ్బుతె, ఆవ్ పరలోకుమ్ తంతో అన్నె ఉత్త జెతిసి కి తుమ్ దెకితె” మెన, సంగిలన్. 65 జో ఎత్తిక వెల్లో పూజరి, కోపుమ్క జో గలన్ దిగిల్ చొక్క చిరన గెల కెర, “అయ్యో! ‘దేముడుక నమానుమ్ జతసి’ ఈంజో సంగుక ప్రబుచి విలువ కడ వెల్లి పాపుమ్ కెర్తయ్. అమ్క అన్నె సాచుల్ అక్కర నాయ్. ఈంది, దేముడుక ఈంజో సమ్మయ్యమ్ సంగన్సి. తుమ్ అప్పె సొంత సాన్దన ఈంజయి సరి జతయ్. 66 తుమ్ కిచ్చొ రుణ్ణు సంగితో?” మెన సబ కెర్తనక పునీతికయ్, జేవ్, “ఈంజో మొర్చి సిచ్చుచి ఎదిలి తప్పు కెర అన్నె” మెన సంగ, 67 యేసుచి మొక్కె తుంక దా, జోక కుందిల. అన్నె, సగమ్జెన్ జోక పెట కెర, 68 “క్రీస్తు, తుక కో పెట్ట గే తుయి క్రీస్తు గద, అమ్క సంగు!” మెన కొంకడ.

పేతురు యేసుక “జోక నేని” మెన సంగిలిసి (మార్కు 14:66-72; లూకా 22:56-62; యోహా 18:15-18, 25-27)

69 ఈంజ మదెనె, పేతురు వీది వెన తతికయ్, ఒత్తచి తేరబోద గొత్తి సుది ఎక్కి జోతె జా కెర, “తుయి కి గలిలయ ప్రాంతమచొ యేసు తెన్ తిలది” మెన, జోక సంగిలి. 70 జా దన్నె మెన సంగితికయ్, పేతురు, “తుయి సంగిలిసి అంక అర్దుమ్ జయె నాయ్” మెన, ఎత్తిజన్చి మొక్కె, యేసుక నెన్సి రితి సంగిలన్.

71 పేతురు అన్నె వీదిచి గుమ్ముమ్ వక్క గెతికయ్, అన్నెక్కి తేరబోద గొత్తి సుది జోక దెక కెర, “ఈంజో కి సజరితు గచెయ్చొ యేసు తెన్ తిల” మెన, ఒత్త టీద తిలనక సంగిలి. 72 జలె పేతురు ఒట్టు గలన, “జో మాన్సుక ఆవ్ నేని” మెన సంగిలన్.

73 గడియ గెలి పిమ్మల్, ఒత్త టీవో జా తిలన పేతురుతె జా కెర, “నిజమి, తుయి జోచ సిస్సుల్తె ఎక్కిలో. తుయి లట్టల్లె చినుక ఒత్తయ్” మెన, సంగిల. 74 జేవ్ దన్నె సంగితికయ్, పేతురు, “జో మాన్సుక ఆవ్ నేని” మెన నవెన గల కెరన ఒట్టు గలనుక దెర్చొ, చి బేగి కుకుడో వాసెలన్. 75 జాచి రిసా, “కుకుడో నే వాన్సె అగ్గె, ‘జోక నేని’ మెన, తుయి తివ్వెరి

అంచి రిసా సంగితె” మెన యేసు అగ్గె సంగిలిసి ఏదన్న కెర, పేతురు బార జా ఎదివాట్ దుకుమ్ జా ఏడ గెలన్.

27

యేసుక అదికారి జలో పొంతి పిలాతుత నజీలిసి (మార్కు 15:1; లూకా 23:1-2; యోహా 18:28-32; బారి కమ్మొ 1:18-19)

1 రాత్ పొయతికయ్, వెల్లెల పూజర్లు చి యూదుల్చ అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్ ఎత్తిజన్ సబ కెర, యేసుక మారుక మెన తిర్చు కెర, 2 జోక బంద కడన, * అదికారి జలో పిలాతుతె సార్చు దిల. 3 తెదెడి, యేసుక దెర దిలో యూదా, “యేసుక నేరిమ్ వయడ అన్సి, చి మారుల” మెన దెక కెర, “పాపుమ్ కెర్తయ్” మెన దుకుమ్ జా బమ్మ జా, జేవ్ ముప్పయ్ వెండి బిల్లల్ జేవ్ వెల్లెల పూజర్లుతె చి అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్తె అన్నె ఆన కెర, 4 “కేన్ తప్పు నే కెర్లొ నీతి తిలోసాక ఆవ్ దెర దా ఆవ్ పాపుమ్ కెర్తయ్” మెన సంగిలన్. గని జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ కిచ్చొ మెల మెలె, “జాకయ్ అమ్క కిచ్చొ అమ్చి పూచి నెంజె, తుయి దెకన్” మెన, సంగితికయ్, 5 జో యూదా జేవ్ వెండి బిల్లల్ దేముడుచి గుడితె గల దా, గెప్ప, ఉరి గలన, మొర గెలో.

6 యూదా దన్నె కెర్తయ్, వెల్లెల పూజర్లు జా డబ్బుల్ వెంట కెర, కిచ్చొ మెలె, “ఈంజ ఎక్కిలోచి లోయి సువిలి పాపుమ్ డబ్బుల్. జాచి రిసా, దేముడుచి గుడిచి డబ్బుల్ పెటెత ఈంజ డబ్బుల్ గలుక జయె నాయ్” మెన 7 లట్టబన, ఉచరన, ‘యూదుల్ నెంజల వేర దేసిమ్చ మాన్సుల్క ఒత్త రోవ గెలుక జయెది’ మెన, కుమ్మర్చొ ఎక్కిలోచి బాటి జా డబ్బుల్క గెనిల. 8 జాచి రిసా, ఆజి ఎద, జా బాటిక ‘ఎక్కిలోచి లోయి సువిలి పాపుమ్చి డబ్బుల్క గెన్సి బాటి’ మెంతతి. 9 ఇసి జల్గు జలిసి తెన్, దేముడుచి కబుర్ సంగిలో యిర్చియాచి అత్తి రెగిడ్లి కోడు నెరవెర్చున జలి.

“ప్రబు సంగిలి రితి, ఇస్రాయేలులు సగమ్జెన్, ఎక్కిలోక గినుక మెన ఒప్పన్సి సొమ్ముక, మెలె ముప్పయ్ వెండి బిల్లల్క, 10 కుమ్మర్చొచి వెడ వక్ గెనిల,” మెన రెగిడ్లి కోడు.

అదికారి యేసుక పరిచ్చ కెర్చెసి

11 యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ యేసుక జో పిలాతు మెలో అదికారిచి మొక్కె టీవో జలో, చి జో అదికారి యేసుక “యూదుల్చొ రాన్ తుయి గే?” మెన పునీతికయ్, యేసు “తుయి సంగిలి రితి,” మెన జబాబ్ మెలన్. 12 గని వెల్లెల పూజర్లు చి అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్ జోచి ఉప్పిరి నేరిమ్ వయడ్లికయ్, జో జబాబ్ కిచ్చొ కి సంగ నాయ్. 13 జాకయ్, పిలాతు యేసుక అన్నె, “తుచి ఉప్పిరి ఈంజేవ్ కెత్తి నేరిమ్లె వయడ్లితి గే, తుయి సూన్సి సంగి గే?” మెన జోక సంగిలి కి, 14 జేవ్ మాన్సుల్ సంగిల నేరిమ్లెతె ఎక్కిక కి యేసు జబాబ్ సంగి నాయ్, చి అదికారి ఎదివాట్ ఆచారిమ్ జలన్.

15 జలె, జా పండుగు పొది, ప్రెజల్ కోరవ జలో కేన్ జలెకు జేలి జలోసాక ముల దెంక జో అదికారిక అలవాట్ జా అన్నె.

16 జా కాలమ్, జలె, బరబ్బు మెలో ఎత్తిజన్ జాన్లొ ఒగ్గర మూర్కుమ్ తిలో జేలి జలో ఎక్కిలో అదికారిచి జేల్తె తిలన్.

17 జలె, ప్రెజల్ బెర తతికయ్, పిలాతు జోవయంక “ఆవ్ కక్క ముల దెంక మెన తుమ్ కోరవ జతను? బరబ్బుక గే,

* 27:2 27:2 రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్ జా దేసిమ్ ఆక్రమించువ కెర విలువ కెర్త తతికయ్, జా రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్చి నావ్ తెన్ పిలాతు అదికారి జా అన్నె.
† 27:8 27:8 నెంజె ‘లోయిచి బాటి’.

క్రీస్తు మెంతో యేసుకు గా? మన జోవయింక పునీలన్. 18 జో అదికారి కిచ్చొక ఇనీ జేవ్ ప్రజల్ నీసానుక సెలవ్ దిలో మెలి, యూదుల్వ వల్లెల మాన్సుల్ ఎక్కి గోనవి రినా యేసుక తీర్పు కెర్రి టాన్తె ఆ అస్తి మెన జాన.

19 పిమ్మల్, రుణ్ణా కెర్రి పొది వెనెతి పీటతె, జో అదికారి తెదొడి వెనెతికయ్, జోచి తేర్పి ఏక్ గొత్తి నుదిచి అత్తి, జో తేన్ కబుర్ తెద్రయిల్. “జో నీతి తిల మాన్సుక జేవ్ యూదుల్ కెర్రినె తె తుయ జోలిక గో నాయ్. ఆజ ఆవ్ జోచి రినా సిచ్చ దెక అల్లర్ జలయ్” మెన, అదికారి జలో మున్సునెత కబుర్ తెద్రయిల్.

20 గని, వెల్లెల పూజర్లు చి అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్ కిచ్చొ కెర్రి మెలి, “ బరబ్బక ముల దేసు!” మెన నంగ” మెన ప్రజల్క నీకడ్డె తిల. 21 జలె, అదికారి జనాబ్క అన్నె కిచ్చొ పునీలన్ మెలి, “దొగులతె ఆవ్ కక్క ముల దెంక?” మెన పునీలన్, చి జేవ్ “బరబ్బకయ్” మెన కేక్ గల్లికయ్, 22 పిలాతు “దన్ను జలె, క్రీస్తు మెంతో యేసుక ఆవ్ కిచ్చొ కెరుక?” మెన పునీలన్. జేవ్ జనాబ్ ఎమ్మిజిని, “నీలువతె గల, మొర్రి సిచ్చ కెరు!” మెన నంగిల. 23 జేవ్ జనాబ్ దన్ను జతికయ్, జో అదికారి “కిచ్చొ? ఈంజో కిచ్చొ నేరిమ కెర అన్నె?” మెన పునీలన్, గని, “నీలువతె గల, మొర్రి సిచ్చ కెరు!” మెన గట్టిజ కేకుల్ గలిల.

24 జలె, ‘కెర్రి నంగిలె కి కామక్ నెంజె, గని ప్రజల్ అన్నె గగ్గోల్ జతతి, చి ఒగ్గర్ అల్లర్ కెరుల. యేసుచి రినా పూచి నేడుక అంక కిచ్చొ లాబుమ్ నాయ్” మెన పిలాతు దెక కెర, పాని నజన, ప్రజలచి మొక్కె అత్తి దేవన, “ఈంజో నీతి మాన్సుక మార్రినవి రినా తువి దెకన్. జోచి లోయ అంచి పూచి నాయ్” మెన ప్రజల్చి మొక్కె నంగిలన్. 25 జో అదికారి దన్ను నంగితికయ్, ప్రజల్ ఎత్తి, “జోచి లోయచి పూచి, అమ్చి ఉప్పిరి చి అమ్చ బోదల్చి ఉప్పిరి తప్పన్.” మెన ఒప్పన, కేకుల్ గలిల. 26 తెదొడి, జేవ్ కోర్వ జలి రితి, పిలాతు బరబ్బక ముల కెర, యేసుక కొర్లల్ తెన్ పెటవడ, ‘జోక నీలువతె గల్లు, జలె’ మెన జోవయింక జమాన్సుతె సార్పు దిలన్.

జమాన్సు యేసుక కొంకడ్డిని
(మార్కు 15:16-20; యోహా 19:2-3)

27 తెదొడి, అదికారితెవ జేవ్ జమాన్సు యేసుక అదికారి గేర్చి తెడిచి గదితె కడ నా కెర, జమాన్సు ఎత్తిక ఒత్త అనవ కెర, 28 యేసుచ సొంత పాలల్ కడ గెల కెర, ఏక్ ఎరన రగుమ్చి పాలమ్ యేసుక గల దా, 29 కంటక ఏక్ కిరీటుమ్ గంచ కెర, యేసుచి బోడితె గల దా కెర, ఏక్ డండో జోచి ఉజిలె అత్తి దెరవ కెర, జోకర జోచి పుర్తితో నెర్పు నీడ, “యూదుల్చొ రాన్, తుక జెయ్య!” మెన జోక కొంకడ్డి. 30 పిమ్మల్, జోచి ఉప్పిరి తుంక, జా డండో కడ కెర జా తెన్ జోక బోడితె పెట పెట, 31 జోక దన్ను దూసువ కెర్రి వడ్డె, జోక గల తిలి ఎరన పాలమ్ కడ కెర, జోచ సొంత పాలల్ జోక అన్నె గల దా కెర, నీలువతె గల్లి రినా జోక కడ నిల.

యేసుక నీలువతె బీచడ్డిని
(మార్కు 15:21-32; లూకా 23:26-39; యోహా 19:17-19)

† 27:32 27:32 నీలువ కీని తయెది మెలి, ఏక్ బీడితి చి ఏక్ అడ్డుమ్ జతి దొన్ని డండల్ బెదవుల. జా సిచ్చ జో మాన్సుక జా నీలువతె ఎర్లవ కెర, జోచ అత్తి వట్టో చంపా కెరవ, అత్తివట్టోతె మేకుల్ పెట నీలువ బుయ్యె బీచ రోవ కెర దన్ను ములుల. జో సిచ్చ జోనా దన్ను ఒడయ్ జా మొరె. రోమ దేనిమ్చి అలనాబ్ తెన్ చి సిచ్చ జా. § 27:37 27:37 యూదుల్క కొంకడ్డి రినా పిలాతు అదికారి జా దార్ గండ రెర్రి తిలన్. యోహాను 19:19. * 27:51 27:51 ఎక్కి ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి వెర్రికె ఎక్కి నుట్టు పెన అర్పితుమ్ దెచి గదిక అడ్డు కెర్రి తెర, ఈంజ.

32 యేసుక నీలువతె గల్లి రినా, జేవ్ ఎత్తిజన్ గెతె తతికయ్, కురేనియూ దేనిమ్చొ నీమోను మెలి, ఎక్కిలోక డిస్సికయ్, యేసుక గల్లి నీలువ వయతి రినా జోక బలవంతుమ్ కెర్రి. 33 గొల్లొతా మెంతి టాన్తె, మెలి గిడ్డి పోలికచి ఏక్ మెట్టయ్, పావ కెర, 34 నొప్పి తొక్కి కెర్రి ఓస్సు బెదయిలి ల్రావ రన్నుమ్ యేసుక జమాన్సు దా కెర, “పి” మెన నంగితికయ్, జో జా చక దెక, పియె నాయ్. 35 పిమ్మల్, నీలువతె గల బీచడ కెర, “జోచ పాలల్ వంటనుమ్” మెన చిట్టు గల, వంటన్. 36 తెదొడి జోక రకుక మెన ఒత్త వెనెలి.

37 అన్నె, “ఈంజో యేసు, యూదుల్చొ రాన్” మెన, జోచి ఉప్పిరి నేరిమ్ రెగెడ్డి నీదారుగండ ఏక్ జోచి బోడిచి ఉప్పిరి ఒడొవ దిల. 38 యేసుచి ఉజెత్తె వక్క ఎక్కిలోక, డెబ్రి వక్క ఎక్కిలోక, దొగుల చొర్రిక కి ఎక్కి నీలువల్తె గల బీచడ్డె.

39 జా వాటా గెతె తిల మాన్సుల్ యేసుక ఆన, ఆన బోడి దున్నావ, 40 “దేముడుచి గుడి నీడవ తిప్రతె అన్నె బందితోనా తుయ జలె, తుక తూయ రచ్చింఠువ కెరను. తుయ దేముడుచొ పుత్తుని జలె, జా నీలువ తెంతో ఉత్తు” మెన జోక దూసువ కెర్రి. 41 వెల్లెల పూజర్లు, మోనె తెన్ దేముడు దిలి అగ్గల్ నీకడ్డన, చి అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్ కి, జోక దూసువ కెర్రి రితి, 42 కిచ్చొ మెన కొంకడ్డె మెలి, “ఈంజో వేర నుదల్క రచ్చింఠువ కెర్రి కి, జోక జొయ్యి రచ్చింఠువ కెరనుక నెత్తె, ఈంజో ఇస్రాయేలు ప్రజల్చొ రాన్ జలె, అప్పె నీలువతె తెంతో ఉత్తును, చి జోక నంవజుమ్ది. 43 జో దేముడుచి ఉప్పిరి నంవజా అన్నె బెర్రి. ఆవ్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచొ పుత్తుని, మెలన్ గెద? జలె, దేముడుక ఇస్సుమ్ తిలి, ఈంజో నే మొర్రి రితి ఇన్నెక రచ్చింఠువ కెర్రి!” మెన, ఆన ఆన, దూసువ కెర్రి. 44 యేసు తెన్ బెదవ నీలువల్తె బీచడ్డె దొగు చొర్రి కి, జోక దన్ను దూసువ కెర్రి.

యేసు మొర్రిని
(మార్కు 15:33-41; లూకా 23:44-49; యోహా 19:28-30)

45 జలె, బార గంటల్ మెద్దెన తెంతో మొదల్ కెర, తిన్ని గంటల్ ఎద, జా ఒండి దేనిమ్ అందర్ డంక తిలి. 46 జలె, పాని పాని తిన్ని గంటల్క, యేసు, “ఏలి, ఏలి, లాహా నబ్బానీ” మెన నంగ, గట్టిజ ఒర్ప దిలన్. జా కోడుక కిచ్చొ అర్పుమ్ మెలి, “అంచొ దేముడు ప్రబు, అంచొ దేముడు ప్రబు, అంక కిచ్చొక అతు ముల దిలది?”

47 “జలె, ఒత్త బీచొ జా తిలనతె నగుమ్జన్ జా కోడు నూన కెర, ‘ఈంజో ఏలియా పూర్గుమ్చొక బుకార్తయ్, కిచ్చొగె’ ” మెల. 48 బేగి జోవయింకె ఎక్కిల్ నెగ గెచ్చు, బూంజా రితిని వెంక, అమ్డి ల్రావ రన్నుమ్తె బుడ్డవ కెర, ఏక్ రిచ్చుతె బంద, చంప కెర, యేసుక ‘పి’ మెన దిలన్. 49 గని పాని తిలన, “పాని. ఏలియా జోక రచ్చింఠువ కెరుక ఉత్తెది, గాయ్ గె, దెకుమ్” మెన కొంకడ్డె. 50 తెదొడి, యేసు అన్నె గట్టిజ కేక్ గల కెర, ప్రానుమ్ ముల దిలన్.

51 యేసు మొర గెలి గడియయ్ దేముడుచి గుడితె ఒడొవ తిలి తెర, * ఉప్పిరి తెంతో ఎత్తో ఎదక చిరి జా దొన్ని గండల్ జలి. బుయి అడ్డంబ జలి. రంగ్చువత్తల్ పుట్ట గెల. 52 అన్నె మెన్సునలు ఉడ్డి జతికయ్, ఒగ్గర్జన్ నిజ తిల దేముడుచొ

నుదల్ మొద్దను మెన్నునతె జీవ్ జా, ఉట్ట. ⁵³ యేసు జీవ్ జా ఉట్టె వడ్డె, మెన్నునలు తెంతో బార్ జా, దేముడువి గుడి తిలి యెరుసలేమె పట్టుమతె గెచ్చ కెర, ఒగ్గరజీవ్ దీసిల. ⁵⁴ జలె, యేసుక రక తిల జమాన్సు, జోవయింఁచొ పుంజెజీవ్ జమాన్సుక వెల్లొ తెన్, బూకంపుమ కెర్లె పొది జర్పు జలిసి ఎత్తి దెక కెర, బల్ బియఁ కెర, “నిజమి, ఈంజొ దేముడుక పుత్తుసి జా తిలొ” మెన నంగిల.

⁵⁵ యేసుక నవైచన కెర్లె రిసా, గలిలయ ప్రాంతుమ తెంతో జోచి పట్టి జా తిల తేరబోదల్ ఒగ్గరజీవ్ కి జో మొర్లె పొది ఒత్త తిల. ⁵⁶ జోవయింతె కో కీ తిల మెలె, మగ్గలేనే పట్టుమచి మరియ మెలిసి, పడ్డె యాకోబుక చి యోసిపుక అయ్యసి జలి †మరియ, పడ్డె జెబెదయచ పుత్తర్లుల్ అయ్యసి.

యేసుచి పీసుమ్ వెంబ గెలిసి
(మార్కు 15:42-47; లూకా 23:50-56; యోహా 19:38-42)

⁵⁷ సాంజ్ జతికయ, యేసుక నంపజా సిన్నుడు రితో జలొ యోసిపు మెలొ అరిమతయ గెచ్చొసొ సొహ్సారి ఎక్కిలొ జా కెర, ⁵⁸ పిలాతు అదికారితె గెచ్చ కెర, “యేసుచి పీసుమ్ అంక దె” మెన నంగితికయ, జో అదికారి జోక దాన మెన అడ్డ దిలన్. ⁵⁹ జలె, యోసిపు జా పీసుమ్ ఉత్తవ జాక నొవి విలువచి బట్ట పంగవ కెర, ⁶⁰ జోచి రిసా నొవర కెరవ తిలి రంగు పుత్తురచి డొల్లి కెర్లె మెన్నునతె నా కెర, తెడి రొవ దిలన్, చి గుమ్ముమె వెల్లొ పత్తురు వెలవ దా డంక గెల కెర, ఉట్ట గెలన్. ⁶¹ తెదొడి మగ్గలేనే పట్టుమచి మరియ చి జా అన్నెక్ †మరియ ఒత్త మెన్నునచి మొక్కె వెన తిల.

మెన్నునక డిట్టుమ్ బంద కెర తిలిసి

⁶² అన్నెక్ దీసి, మెలె పండుగచి బోగి దీసిక అన్నెక్ దీసి, వెల్లెల పూజర్లు చి పరిసయ్యలె పిలాతు అదికారితె బెద జా కెర, ⁶³ జోక, “బాబు, జో మోసిమ్ కెర్లెసా జీవ్ తిలి పొది, మొర్లె తిర్రతక అడె అన్నె జీవ్ జా ఉట్టింఁదె మెలిసి ఏదన్న కెర్లనుమ్. ⁶⁴ జాకయ, తిర్రత ఎద మెన్నునక వెంగిల్ బందు కెరవడు, నెంజలె జోవ సిన్నుల్ జా కెర, జోక ఉక్కుల నా కెర, యేసు జీవ్ జా మెన్నె తెంతో బార్ జలొ మెన, ప్రైజల్ క సికడుల, చి అగ్గచి మోసిమ్ చి కంబ ఆకరచి మోసిమ్ ఒగ్గర జయింఁదె” మెన, యూదుల్ చ జీవ్ వెల్లెల బూసెల్ అదికారిక నంగిల. ⁶⁵ పిలాతు “జమాన్సుక కడన రకవడ, చి తుమ్ గెచ్చ కెర, తుమ్ తెర్లి ఎదిలి డిట్టుమ్ బందు కెరవడ” మెన, జీవ్ క నంగిలన్. ⁶⁶ జీవ్ గెచ్చ కెర, రకితనక టీవడ కెర, జోక అడ్డు కెర్లె పత్తురు డిట్టుమ్ రెవ కెర, ముద్ద గల దా, మెన్నునక కో లంకచొర నె ఉగిడ్డె రితి కెర్ల.

28

యేసు జీవ్ జా ఉట్టె అన్నె

(మార్కు 16:1-8; లూకా 24:1-12; యోహా 20:1-10)

¹ *సెలవ్ కడన్ల దీసి జీన గెలి వడ్డె, సెలవ్ కడన్ల దీసి రాల్ పాయితె తతికయ, మగ్గలేనే పట్టుమచి మరియ కి, జా అన్నెక్ మరియ కి, జా మెన్నున్ దెకు గెల. ² ఒత్త పావెలి, ఈంఁదె, దేముడుచి దూత ఎక్కిలొ పరలొకుమ్

తెంతో ఉత్తికయ, ఒగ్గర బూకంపుమ్ జర్పు జలి, చి జో దూత జో అడ్డు తిలొ పత్తురు ఒన్నుల్ కెర, పత్తురచి ఉప్పిరి వెసిలన్. ³ జోక దెకిలె, ఉజిడె తిలి రితి డీసిలొ, జోవ పాలెల మంచుచి ఎదిలి చొక్కెల డీసిల. ⁴ జోక బియఁ కెర, ఒత్త రక తిల జమాన్సు మొర గెల రిత జల. ⁵ గని, జో దేముడుచి దూత జీవ్ దొగుల తేరబోదల్ దెక, జీవ్ క, “తుమ్ బియఁ నాయ్. నిలువతె జీవ్ టీవడ్డె యేసుక తుమ్ చజతను మెన అడె జాని. ⁶ జో ఇన్నె నాయ్. జో నంగిలి రితి, జీవ్ జా ఉట్టె అన్నె. ఈంఁదె, తుమ్ జా కెర, జో తిలి టాన్ దెక కెర, ⁷ బే బేగి గెచ్చ, చి జోవ సిన్నుల్ కెర, జా మెన నంగ. యేసుప్రబు మొర గెచ్చొతా, జీవ్ జా ఉట్టె అన్నె, చి ఈంఁదె, జో తుమ్ చి కంబ అగ్గ గలిలయతె గెతయ. తుమ్ ఒత్త జోక దెకితె, మెన జోవయింక నంగ దాన.” మెన జీవ్ తేరబోదల్ కెర దూత నంగిలన్. ⁸ జాచి రిసా, జీవ్ దొగుల బి తెన్, నర్ల తెన్, మెన్నె తెంతో బార్ జా, యేసుచి సిన్నుల్ తె గెచ్చొ జా కబుర్ బేగి నంగుక మెన, ఉట్టె నిగెల.

⁹ జీవ్ దొగుల తేరబోదల్ యేసుచి సిన్నుల్ తె గెచ్చొక నిగితె తతికయ, యేసు జోవయింక వట్టె దన్నుల్ జా, “చెంగిల్ అన్నున్ గె?” మెన నంగిలన్, చి జీవ్ జోచి పాసి జా కెర, జీవ్ చట్టొ దెరన జొకర్తికయ, ¹⁰ యేసు జోవయింక, “బియఁనాయ్. అంప సిన్నుల్ తె గెచ్చొ జోవయింక కిచ్చొ మెన నంగ దాన మెలె, గలిలయతె గెచ్చొ. ఒత్త అంక దెకితె మెన యేసు తుమ్ కక నంగ తెర్దయలన్, మెన నంగ దాన” మెన యేసు నంగిలన్.

¹¹ జీవ్ దొగుల తేరబోదల్ యేసుచి సిన్నుల్ తె గెతె తతికయ, జా మెన్నె రక తిల జమాన్సు నగుమ్ జీవ్ యెరుసలేమెతె గెచ్చొ కెర, మెన్నె జర్పు జలిసి ఎత్తి, వెల్లెల పూజర్లుక నంగిల. ¹² జాకయ జీవ్ పూజర్లు, అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్ తెన్ నబ కెర, లట్టబన, జీవ్ జమాన్సుక లంచుమ్ దా కెర, ¹³ జోవయింక ఇసి మెన సికడ్డ. “ప్రైజల్ తుమ్ ఇసి మెన: ‘జోవయింక సిన్నుల్ అంఁదెర జా కెర, అమ్ నిజ తతికయ, జోక ఉక్కుల నిల’ మెన నంగ. ¹⁴ ఈంజ ఎత్తి, అదికారిక నేనతె జలిగన, తుమ్ కిచ్చొ సిచ్చు నె జతి రితి అమ్ జోక సింతుమ్ కెరుమ్దె” మెన, యూదుల్ చ వెల్లెల మాన్సుల్ పూచి సిడ్డ. ¹⁵ జీవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ దన్నె నంగితికయ, జీవ్ జమాన్సు జా లంచుమ్ కడ నా కెర, జోవయింక నంగిలి రితి కెర్ల. ఆజి ఎద కి జా అబద్ధుమ్ యూదుల్ నూన నంప కెర్లెతి.

యేసు సిన్నుల్ తెన్ అన్నె దన్నుల్ జలిసి కామ్ తియార్లెసి

¹⁶ ఎగరజీవ్ సిన్నుల్ గలిలయతెచి యేసు నంగిలి మెట్టతె ఉట్ట గెల. ¹⁷ గెచ్చ, జోక దెక కెర, సెర్పు సిడ జోక జోకర్ల. గని నగుమ్ జీవ్ అన్యాయమ్ జల. ¹⁸ తెదొడి, యేసు జోవయించి పాసి జా కెర, “పరలొకుమ్తె, బూలొకుమ్తె ఎత్తి, అదికారుమ్ అంక దొర్లు, జా అన్నె. ¹⁹ జాచి రిసా తుమ్ దేసిమ్మల ఎత్తితె గెచ్చొ కెర, మాన్సుల్ ఎత్తితెచ ప్రైజల్ తె అంక నంపజా సిన్నుల్ జతి రితి కెర, అద్వొసి జలొ దేముడుచి, దేముడు పుత్తునచి, దేముడుచి నుద్ది తిలి ఆత్తుచి నావ్ తెన్, జోవయింక బొప్పెనుమ్ దాన. ²⁰ అన్నె, అడె తుమ్ కిచ్చొ కిచ్చొ నంగ బోదన కెర అన్నె గే, జా ఎత్తి,

† 27:56 27:56 ఈంజ మరియ యేసుచి అయ్యసి జయెదె; మత్తయి 13:55. ‡ 27:61 27:61 యేసుచి అయ్యసి జయెదె. * 28:1 28:1 ఎత్తి, సెన్సర్ యూదుల్ క జక్తి కెర్లె సెలవ్ కడ దీసి జయెదె. జా దీసి జోవయింక నబ గెరలి గెచ్చొ, దేముడుచి కెర్లె నూన కెర, ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలొ దేముడుక జక్తి కెరల. జోక ‘యొచుల్’ మెన నావ్ తయెదె. జా దీసి ‘కిచ్చొ కామ్ కెర నాయ్’ మెన జో ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలొ దేముడు నంగిలన్ కెర యూదుల్ చ వెల్లెల మాన్సుల్ ప్రైజల్ కె జాడు వయడ్లి రితి కెర కామ్ నె కెర్లెచి రిసా ఒగ్గర ఆగ్గల్ అయ్యె ఉవర అన్నె, ఇన్నె దొన్నె ఎన్నుల కోట్లెనక ‘కామ్’ మెన నింప కెర్లెతి.

జేషువ్ నంపజతనక కి నంగ బోదన కెర. ఈందె, ఉగుమ్ వూర్తి జతె ఎదక కి, కెయెక తెయెక తుమ్చి తెన్ ఆవ్ తోడ్ అస్సి” మెన యెసు సెన్సుల్క సంగిలన్.

మార్కు సుబుమ్ కబుర్ మార్కు రెగిడ్డి సుబుమ్ కబుర్

క్రీస్తు రచ్చించువ కెర్తొసా జెతినదీ రిసా యోహాను సాట్సు కెర్తొసి (మత్త 3:1-12; లూకా 3:1-9,15-17; యోహా 1:19-28)

1 *దేముడుచొ పుత్తుసి జలో యేసుక్రీస్తుచి† సుబుమ్ కబుర్ ఇసి మొదొల్ జతయ్.

2 †దేముడుచ కబుర్ సంగిలో యెనయా పూర్ముచొచి అత్తి దేముడు రెగిడ్డి రిజ్గు జలి.

“ఈందె, తుక వాట్ తెయార కెరయ్ తి రితి, అంచొ బారికి జతొ ఎక్కిలోక తుచి కంట అగ్గె తెద్రయిందె”

మెన, 3 అన్నె, “ఎక్కిలో అంచొ బారికి రితి జా, అంచి అవాడ్ రితి జా,

‘ప్రజరువ వాట్ చెంగిల్ కెరు. జోక వాట్ తిన్నగ కెర్తి రితి తుమ్ ఎత్కిజన్ బుద్ది ఆననా’ మెన, బయలె ప్రదేసిమి తా కేక గల సాట్సు కెరెదె”

మెన, రెగిడ్డి కోడు.

4 ఈంజేవ్ కొడొ కీసి నెరెవర్చువ జల మెలె, బాప్తిసుమ్ దెతె యోహాను మెలోసా బయలె బార్ జా బులుక దెర కెర,

“తుమ్చి పావలచి రిసా తుమ్ పెట్టి దుకుమ్ జా, పాపుమ్ ములి బుద్ది జా, దేముడు తుమ్చి పాపుమ్ చెమించువ కెర్తి గుర్తుక, తుమ్ బాప్తిసుమ్ నజనె.”

మెన సాట్సు కెర్తి తిలన్. 5 యోహాను ఇసి కెర్తి తతికయ్, యూదయ మెలి జా ప్రదేసిమచ ప్రజల్ బగ్గర్ బగ్గర్ జన్, ప్రదేసిమచ

సియెరుసలేమ్ మెలి వెల్లి పట్టుమ్చ ప్రజల్ బగ్గర్ బగ్గర్ జన్, జోతె జా బయలె జా కెర, జేవ్ కెర్తి పావలచి రిసా పెట్టి దుకుమ్ జా, ఎదార్చుమ్ తెన్ బజ్చున నంగ కెర, యోర్దాను మెంతి బత్తచి గడ్డె, జోచి అత్తి బాప్తిసుమ్ నజనెత తిల.

6 యోహాను కీసా తిలో మెలి, ఒంటివ రోములచ పాలల్ గలన, చామ్ తెన్ కెర్తి పట్టు కెరంటి బందన, డొరెచి ఒండాల తేల్, చిట్టల్ కతొసా. 7 కిచ్చొ మెన యోహాను బోదన కెర్తి తిలన్ మెలె, “అంచి పట్టి అన్నెక్లో జెతయ్, అంచి కంట జోక అదికారుమ్ బగ్గర్. ఆవ్ వంపా జా జోచి పట్టితెవ జోడ్డుతెవ

వాలివొ యిప్పుక జలెకు అంక చిలువ నాయ్. 8 ఆవె జలె, పాసితె తుమ్చ క బాప్తిసుమ్ దెతసి, గని అన్నె జెతొసా జలె, దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తెత తుమ్చ బాప్తిసుమ్ దెయెదె”

మెన సాట్సు కెర్తి తిలన్.

యేసు బాప్తిసుమ్ నజన్సిసి

9 తెదొడి ఏక దీసి, యేసు గలిలయ ప్రాంతముతెచి నజరేతు గద్వియె తెంతొ ఉట్ట జా కెర, ఒత్త యోర్దాను గడ్డె

యేసు బాప్తిసుమ్ నజన్సిసి

యేసు బాప్తిసుమ్ నజన్సిసి

యేసు బాప్తిసుమ్ నజన్సిసి

యేసు బాప్తిసుమ్ నజన్సిసి

యేసు బాప్తిసుమ్ నజన్సిసి

యేసు బాప్తిసుమ్ నజన్సిసి

యోహానుచి అత్తి బాప్తిసుమ్ నజన్సి. 10 యేసు పాసి తెంతొ బార్ జలి బేగి యోహాను కిచ్చొ దెకిలన్ మెలె, పరలోకుమ్ ఉగ్గి జలి, చి దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తె, పార్చు పిట్టచి రితి జా, ఉత్త జా యేసుచి ఉప్పిరి టీవొ జలి. 11 అన్నె, “తుయి అంచొ ప్రేమ్ తిలో పూత్తు. తుచి రిసా అంక సర్వసంతోసుమ్” మెన పరలోకుమ్ తెంతొ సంగిలిచి అవాడ్ అయెలి.

నయ్తానచి అత్తి యేసు పరిచ్చ జా జిన్సిసి (మత్త 4:1-17; లూకా 4:1-15)

12 దన్నె జలి బేగి, కో నెంజలి బయలె యేసు గెతి రితి, దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తె జోక వెలవ నిలన్. 13 యేసు ఒత్త దొన్నె విసా దీసల్ తతికయ్, నయ్తాన జోక పాపుమ్ కెరవుక ఉచగ్గన్. ఒత్త రితియ్ జంతువుల్ తిల. దేముడుచి దూతల్ జా కెర, యేసుక సావ్రవన కెర, సుక్కుమ్ కెర్ల.

14 జా పాచి, బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో యోహాను జేలి జలో. జో యోహాను జేలి జలి పిప్పుట్, యేసు, దేముడు జలో అబ్బొచి సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర కెర, బుల బుల, గలిలయ ప్రాంతముతె అన్నె ఉట్ట అయెలన్.

15 “*దేముడుచి రాజిమ్ ఈంజ లోకుమ్తె జెతినక రకితి కాలమ్ పూర్తి జా అన్నె. దేముడుచి రాజిమ్ పాసి జా అన్నె, జాచి రిసా, తుమ్ కెర్ల పావలచి రిసా పెట్టి దుకుమ్ జా. పాపుమ్ ముల్లి బుద్ది జా, సుబుమ్ కబుర్ సూన నంపజా”

మెన బోదన కెర్తి తిలన్.

చెత్తర్ జన్ సిస్సుల్ క యేసు సిసాన బుక్కార్సి

16 యేసు జా గలిలయ ప్రాంతముచి నముద్రుమ్చి గట్టుతె ఇండితె తా, సిమోనుక చి అంద్రయె మెలో సిమోనుచొ బావొనక దెకిలన్. జేవ్ దొగుల గడ్డె వల గల్తె తిల. జేవ్ మొన్న దెర్చున. 17 జలి, యేసు జోవయంక దెక, “తుమ్ అంచి పట్టి జా, చి మాస్సుల్ అంక నంపజతి రిసా, జోవయంక తుమ్ అంచికె కడ ఆనతి రితి తుమ్చ నెకడిందె” మెన సంగిలన్. 18 జేవ్ నంగ బుక్కార్ బేగి, జేవ్, జోవయంక వలల్ ముల దా కెర, జోచి పట్టి గచ్చ, జో తెన్ బులుక దెర్ల.

19 ఒత్త తెంతొ అన్నె ఇదిల్ దూరి గచ్చ కెర, జెబెదయ మెలో ఎక్కిలోచ దొగుల పుత్తర్చుల్ క యేసు దెకిలన్. వెల్లిచి నాన్ యోకోబు, బావొచి నాన్ యోహాను. జేవ్ దొగుల జోవయంచి దోనెత వెన తా, చిరి జల వలల్ చెంగిల్ కెర్తి తిల. 20 జోవయంక దెకిల్ బేగి, యేసు జోవయంక బుక్కార్జన్. జెబెదయ మెలో జోవయంక బావొనక, జేవ్, జోవయంకె కూలి కెర్చుక కి దోనెత ముల దా, జేవ్ దొగుల బావుడ్డు జోచి సిస్సుల్ జతి రితి యేసుచి పట్టి గెల.

బూతుమ్ దెర్లొ మాస్సుక యేసు చెంగిల్ కెర్తొసి (లూకా 4:31-37)

21 జలి, యేసు, జేవ్ సిస్సుల్ తెన్ కవర్చూచామ్ పట్టుమ్తె బెద గెల. అన్నెక్ నెలవ్ కడన్ దీసి, దేముడుక బక్తి కెర్తి యూదుల్చి ఒత్తచి నబ గెరి గచ్చ, తెడి పెన

యేసు బాప్తిసుమ్ నజన్సిసి

యేసు బాప్తిసుమ్ నజన్సిసి

యేసు బాప్తిసుమ్ నజన్సిసి

యేసు బాప్తిసుమ్ నజన్సిసి

యేసు బాప్తిసుమ్ నజన్సిసి

యేసు బాప్తిసుమ్ నజన్సిసి

యేసు బాప్తిసుమ్ నజన్సిసి

యేసు బాప్తిసుమ్ నజన్సిసి

యేసు బాప్తిసుమ్ నజన్సిసి

యేసు బాప్తిసుమ్ నజన్సిసి

యేసు బాప్తిసుమ్ నజన్సిసి

యేసు బాప్తిసుమ్ నజన్సిసి

యేసు బాప్తిసుమ్ నజన్సిసి

యేసు బాప్తిసుమ్ నజన్సిసి

* 1:1 1:1 అన్నె తెంతొ జోక ‘దేముడు’ మెన రెగిడుమచి. † 1:1 1:1 ‘సుబుమ్ కబుర్’ మెలి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు దొర్చు కెర్తి రచ్చుచి కేడు. అమ్చ పావల్ జో చెమించువ కెర్తొచి రిసాచి కబుర్. యేసుయ దొర్చు జలో రచ్చించువ కెర్తొసా జలిచి కబుర్. జో అర్చితుమ్ జా పావల్ గచ్చయెలి రిసా నంపజల మాస్సుల్ పరలోకుమచి రాజిమ్తె బెదితి అవ్కారుమ్ దొర్చు జలిచి కబుర్. ‡ 1:2 1:2 ‘జోచ కబుర్చు సంగిలి’ మెలి, పూర్చుమ్ తెంతొ కచ్చ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు ప్రబు నిసాన, జోచ కబుర్చు మాస్సుల్ కె జేవ్ సంగిలి రిసా, జోచి అత్తెనెక్తి జోవయంక దెయెదె. § 1:5 1:5 యెరుసలేమ్ పట్టుమ్ యేసుల్ క బగ్గర్ ముక్కిమ్ జయెదె. కిచ్చొ మెలి, ఒత్త దేముడుచి గుడి తయెదె. ఒండి బూలోకుమ్క ఎక్కి ఒత్తయె జోవయంచి దేముడుచి గుడి తయెదె. * 1:5 1:5 మత్తయ మెలో యేసుచ సిస్సుడు రెగిడ్డి రితి, పరలోకుమచి రాజిమ్ యేసు తెన్ పాసి జా అయెలొచి కబుర్, ఈంజ. మత్తయ 3:2,3. † 1:21 1:21 ఎత్తి సెన్సర్ యూదుల్ క బక్తి కెర్తి నెలవ్ కడ దీసి జయెదె. జా దీసి జోవయంక నబ గెరలి గచ్చ, దేముడుచి కొడొ సూన కెర, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక బక్తి కెరల. జోక ‘యోహాను’ మెన నాన్ తయెదె. జా దీసి ‘కిచ్చొ కామ్ కెర నాయ్’ మెన జో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలిచి యూదుల్చి వెల్లిల మాస్సుల్ ప్రజల్ కె జాడు వయడ్లి రితి కెర కామ్ కి కెర్తొచి రిసా బగ్గర్ అగ్గల్ అచ్చి ఉచచ అన్నె. ఇన్నె దొన్నె ఎన్నుల కొట్టినక ‘కామ్’ మెన నంద కెర్తి.

కెర, యేసు బోధన కెరుక దెర్లన. 22 మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సీకడ్డన కెర్లి రితి నాయ్, గని దేముడు దిలి అదికారుమ్ తెన్ యేసు సాస్టుమ్ బోధన కెర్లన్, చి ఒత్త తిల మాన్యుల్ బలె ఆచారిమ్ జుల.

23 తెదొడి జేవ్ తిలి నబగెరి బూతుమ్ దెర్లొ ఎక్కిలో డీసిలో. 24 జో జలె “ఓ నజరేతు గవ్యెవొ యేసుప్రబు, అమ్చి తెన్ తుక కిచ్చొ కామ్? అమ్క పాడ్ కెరుక జా అస్సిన్ గే? తుయి కొన్సె గే జాని. దేముడుచి కేసుద్ది తిలొసా, తుయి.” మెన కేకే గలో. 25 యేసు, జలె, “తుక్కె తా ఇన్నెక ముల దా గే!” మెన జో మాన్యుక దెర్లి బూతుమ్క గోల కెర్లన్. 26 బూతుమ్ జో మాన్యుక అద్దురి కెర దా, గట్టిజ ఒర్పవడ కెర, జోక ముల దిలో.

27 జుబ్బు జలిసి ఎత్తిజన్ దెక ఆచారిమ్ జా, “అబ్బురేయ్య! ఈంజ కెర్లి అదికారుమ్ తిలి బోధన. నొవి రగుమ్. బూతల్క కి అదికారుమ్ తెన్ ఈంజొ ‘గే!’ మెన సంగిలి, జా నూన, ఈంజొ సంగిల్ రితి ఉట్టు గెతతి!” మెన బమ్మ తెన్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో నంగల్. 28 జా దీసి తెంతొ, జా ఒండి గలిలయ ప్రాంతుమ్తె, కేన ఒత్త, యేసుచి రిసా ఎత్తిజన్ సూన్.

29 బూతుమ్ దెర్లొసాక చెంగిల్ కెర్లి బేగి, నబ గెరి తెంతొ బార్ జా ముల కెర, యాకోబు చి యోహాను తెన్ యేసు బెద గెచ్చ, సీమోను చి అంద్రెయి చి గెరి గెల. 30 జలె, గెరి పెసిలె, సీమోనుచి అత్తన్ జొర్లొ సీడ నిజ అస్సె. దస్సి అస్సె మెన దెక కెర, సిస్సుల్ యేసుక సంగిల. 31 యేసు జాచి పాసి జా కెర, అతు దెర ఉట్టుయ్తికయ్, జొర్లొ జాక ముల దిలి, చి చెంగిల్ జలి, జా మంతిరి గెరి తిలసక సవైవన ఎత్తి కెర్లి.

ఒగ్గరజన్ బాద తిలసక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి

32 జా దీసి సాంజ్ జతికయ్, ఒగ్గర ఒగ్గరజన్ జబ్బుల్ తిలసక కి, బూతుమ్ దెర్లొక కి యేసుతె ప్రెజల్ కడ అన్స. 33 జా పట్టుమ్చ ప్రెజల్ ఎత్తిజన్ జా గెరిచి వీది బెర జా, గుమ్ముమ్ టీవో జా తిల. 34 జోవయింతె రగరగాల్చ జబ్బుల్ తిల మాన్యుల్క యేసు చెంగిల్ కెర్లన్, ఒగ్గర బూతల్క ఉడడ గెలన్. గని జో కొన్సె గే బూతల్ చినిలి రిసా, జా గుట్టు బార్ కెర్తె నాయ్ మెన, జేవ్ బూతల్ లట్టుబుక నెలవ్ నే దిలో.

35 అన్సెక్ దీసి, రాతి నే పాయింతె ఒగ్గర అందర తత్తయి, యేసు ఉట్టు కెర బార్ జా, కో నెంజిలి టాన్తె గెచ్చ, ప్రార్లన కెరుక దెర్లన్. 36 ప్రార్లన కెర్లి తతికయ్, సీమోను, జో తెన్ తిలస కి, యేసుచి పట్టి జా వజన, 37 జోతె పావ కెర, “ఇన్నెచ మాన్యుల్ ఎత్తిజన్ తుక చజతతి” మెన యేసుక సంగితికయ్, 38 జో, “జొమ్మ, ఈంజ ప్రాంతుమ్తెచ అన్నె గవ్యెలె గెచ్చుమ్, అవ్ ఒత్త కి బోధన కెర్లి రిసా. జాకయ్ బార్ జలయ్!” మెన యేసు సంగిలన్. 39 జలె, జా గలిలయ ప్రాంతుమ్ ఎత్తితె బుల బుల, ఒత్తవ యూదుల్చ నబ గెరలె బోధన కెర్లి తిలన్, చి మాన్యుల్క దెర్ల బూతల్క ఉడడ గెల్లి తిలన్.

వెల్లి రోగిక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి (మత్త 8:1-4; లూకా 5:12-16)

40 జా పొది, వెల్లి రోగి ఎక్కిలో యేసుతె జా కెర, సెర్బు నీడ, “తుక ఇస్సుమ్ తిలె, తుయి అంక చెంగిల్ కెర సుద్ది కెరుక తెర్సి.” మెన బతిమాల్లు జా జొకర్లికయ్, 41 యేసు కన్యారుమ్ జా, అతు చంప కెర, జోక చడ, “అంక ఇస్సుమి. తుయి చెంగిల్ జా సుద్ది జా” మెన సంగిలన్. 42 వెల్లి రోగుమ్ బేగి జో మాన్యుక ముల దిలి, చి చెంగిల్ జా సుద్ది జలన్.

43-44 తెదొడి యేసు జోక, “ఒగ్గర జలిసిచి రిసా కక్క సంగు నాయ్, గని దేముడుచి గుడితె గెచ్చ, ఒత్త సేవ కెర్లొ పూజరితె గెచ్చ, తుయి చెంగిల్ జలిసి జోక దెకవ, తుయి చెంగిల్ జాకీ సుద్ది జలిసి ఎత్తిజన్క రుజ్జా దెకయ్తి రితి, మోసే పూర్ముచి సంగిలి కాసుక దేసు” మెన యేసు అత్త దా జోక సంగిలన్.

45 గని, “కేన ఒత్త సంగు నాయ్” మెన యేసు సంగ తిలె కి, జో మాన్యు బార్ జా ఉట్టు గెచ్చ కేన ఒత్త సంగుక దెర్లన్. జుబ్బు జలిసి జో దస్సి ఎత్తిజన్క సూనయ్తికయ్, ‘కేన్ పట్టుమ్తె ఇస్సుమ్ అయిలి రితి ఎదార్ముమ్ పెసుక నెంజె’ మెన, యేసు జా బయిలె తా: గలో. ఒత్త జా బయిలె తతికయ్, చెత్తర దిక్కుల్ తెంతొ కి, ప్రెజెల్ జోతె బెర గెతె తిల.

2

ఉట్టుక నెత్తిర్లొ రోగిక యేసు చెంగిల్ కెర్లన్ (మత్త 9:1-8; లూకా 5:17-26)

1 సగుమ్ దీసల్ గెలి పట్టి, యేసు కపెర్నేహూమ్ పట్టుమ్తె అన్నె బుల జెతికయ్, జో ‘గెరి అస్సె’ మెన సూన కెర, 2 ఒగ్గర ఒగ్గరజన్ జనాబ్ జోతె బెర అయిల. బెర అయిలి రిసా, జోచి గడితె కి, గుమ్ముమ్ కి, అన్నె కక్క టాన్ నాయ్.

జలె, యేసు జనాబ్క దేముడుచి* బోధన కెర్లి తతికయ్, 3 వాతుమ్ జొర్లొ తెన్ తిలొసా ఉట్టుక నెత్తిర్లొ మాన్యు ఎక్కిలోక, చెత్తరజన్ యేసు తిలినతె కడ అన్స. జో మాన్యుక కడ అన్సతె తిల చెత్తరజన్ జోక జోచి అంతుర్నొ తెన్ వయ ఆన తిల. 4 జలె, జో రోగిక యేసుతె పాసి కడ అనుక చజలి కి, బెర్ల జనాబ్చి రిసా నెత్తిర్. జోచి పాసి జెంక నెత్తిర్ రిసా, జో తిలి గదిచి ఉప్పర్ ఒర్లొచి వెల్లి బొర్ కెర. జో ఎంర్ల తిలి అంతుర్నొ తెన్ జో రోగిక జా బొర్ వాల్ ఉత్తవ దా, యేసుచి పాసిక పావట్ల. 5 బలె, ‘కడ ఆన ఉత్తవ తిల జేవ్ మాన్యుల్ నంప తెన్ అస్సె’ మెన యేసు రుజ్జా దెక కెర, ఉట్టుక నెత్తిర్లొ జో రోగిక దెక, “ఓ పూత్తు, తుచి పావల్ చెమించువ జా అస్సె” మెన సంగిలన్.

6 జలె, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సీకడ్డన సగుమ్జన్ ఒత్త వెన అస్సె. యేసు సంగిలిసి జేవ్ సూన కెర బమ్మ జా, 7 “ఈంజొ మాన్యు కీసా జా లట్టుబ్తయ్! ఇసి లట్టుబ దేముడుచి విలువ కడ పాపుమ్ కెర్తయ్! దేముడు ఎక్కిలోక పిట్టవ, కో కి పావల్ చెమించువ కెరుక నెత్తిర్!” మెన, జోవయించి పెట్టి ఉచరన్. 8 జోవయించి పెట్టి తిలి అన్యాయమ్ యేసు జోచి ఆత్మతె బేగి చిన కెర, “తుమ్చి పెట్టి కిచ్చొక దస్సి అన్యాయమ్ తియంతను? 9 ఉట్టుక నెత్తిర్లొ ఈంజొ మాన్యుక ‘తుచి పావల్ చెమించువ జా అస్సె’

† 1:24 1:24 దేముడు తెర్లయ్లో క్రీస్తు, రచ్చంచువ కెర్లొసా S 1:43-44 1:43-44 వెల్లి రోగిచి వెల్లి రోగుమ్ గెల, ‘సుద్ది జలన్’ మెన తెదొడవ యూదుల్ సంగితె తిల. కిచ్చొక మెల, ఏక మాన్యుక వెల్లి రోగుమ్ తిల, ‘జో గవ్యె తంక గాల్’ మెలి రితి, ‘జోచి జబ్బు దేవ్ అమ్కయ్ దెరెదె’ మెలి రితి బయ: కెర గవ్యె తెంతొ ఉడడుల. దేముడుచి దయచి రిసా వెల్లి రోగుమ్ పూర్లి గెల, ‘సుద్ది జలె’ మెన గవ్యె అన్నె పెనడుల. * 2:2 2:2 ఇన్నె ‘సుబుమ్ కబర్’ కి మెనుక జయిది. † 2:10 2:10 ‘మాన్యు జా జెర్లన్ అయిలొసా’ మెన పార్తి ప్రమానుమ్తె రెగిడ్డి తెంతొ జా కోడు కచి రిసా నావ తయెదె మెలె ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు ‘తెర్లయిదె’ మెన సంగ తిలొ ‘క్రీస్తు’ మెలొ దొర్బు జలొ రచ్చంచువ కెర్లొసాక ఈంజ అన్సెక్ నావ తయెదె; జా నావచి అర్దుమ్ పండితుల్ కెర్లొకె, యేసుక ‘జొయ్య’ మెన ఒప్పునుక నెన ఒగ్గర అల్లర్ కెలల.

మన సంగక సుల్లు గే, 'ఉట్టు, తుచి అంతుర్నో వయన ఇండు' మెనుక సుల్లు గే? ¹⁰ జలె, †మాన్సు జా జెర్నన్ అయలయ అంక, ఈంజయ లోకుమతె కి పావల్ చెమించువ కెర్రి అదికారుమ్ అన్నె మెన రుజ్జు దెకుంఁదె, మెన జేవేక సంగ కెర, ఉట్టుక నెతిర్ణో జో మాన్సుక అన్నె దెక కెర, ¹¹ 'అల్లె, తుయి ఉట్టు, తుచి అంతుర్నో వయన ఇండు గెరి గో, మెన తుక అఁవ్ నంగితని!' మెన యేసు సంగిలన్. ¹² బేగి, జో మాన్సు ఉట్టు కెర, జోచి అంతుర్నో ఉక్కుల వయన, జేవ్ ఎత్తిజినచి మొక్క ఇండుక దెర, బారీ జా కెర, ఉట్టు గెలన్. ఇసి జర్గు జలి రిసా, ఒత్త బెర తిలన ఎత్తిజిన ఆచారిమ్ జా, "ఇన కమె అమ్ కెయ్యె దెకుక నాయ. ఆజ దెకిలమ్" మెన, దేముడుక గవురుమ్ సంగిల.

లేవీ మెలో సిస్టు నజీతసాక యేసు బుకార్లెసి (మత్త 9:9-13; లూకా 5:27-32)

¹³ యేసు అన్నె బారీ జా, †నమురుమచి జా గాడుచి ఒడ్డుతెచి వాట్ గెలన్. ఒత్త ఒగ్గరజిన జనాబ్ జోతె బెర జెతికయ, జోవయింక బోదన కెరుక దెర్నన్. బోదన కెర కెర, ¹⁴ అన్నె ఇదిల్ దూరి గెలె, ¹⁵ సిస్టు నజీతి గెరి ఒత్త వట్టె అన్నె. జా గెరితె అల్లయి మెలో ఎక్కిలోచో లేవీ మెలో పుత్తుసి ఎక్కిలో వెన అన్నె. యేసు జోక దెక కెర, "అంచి వట్టి జా, అంవో సిస్సుడు జా" మెన జోక బుకార్లన్. బుకార్లె బేగి, జో ఉట్టు, యేసుచి వట్టి గెలన్.

¹⁵ జలె, లేవీయంతె యేసు అన్నెమ్ కంక గెలన్. జోతె అన్నెమ్ కంక మెన యేసు సిస్సుల్ తెన్ వెన తతికయ, జో తెన్ జా దేసిమచ నిస్సారుమ్ కెర్ల ఒగ్గరజిన బెద వెన తిల. కొన్న మెలె, సిస్టు నజీతన కి, నీతి రితి నే కెర్లన కి సగుమజన్, దన మాన్సుల్ ఒగ్గరజిన యేసుచి వట్టి గిచ్చ ఒత్త తిల.

¹⁶ జలె, *పరిసయ్యుల్ తెన్ బెదిత మోసి తెన్ దేముడు దిలి అగ్గల్ సికడ్డన సగుమజన్ తిల. 'సిస్టు నజీతన తెన్, నీతి నెంజిలన తెన్ యేసు వెన కతయ' మెన జేవ్ మోసి తెన్ దేముడు దిలి అగ్గల్ సికడ్డన దెక కెర, "సిస్టు నజీతన తెన్, పాపుమ్ సుదల్ తెన్ ఈంజో కిచ్చొక కతయ?" మెన యేసుచ సిస్సుల్క పుసిల. ¹⁷ జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ పుసిలిసి సూన కెర, యేసు జోవయింక దెక, "జబ్బు తెన్ అన్నుమ్ మెన చినన్నక డాక్టర్ అవ్నురుమ్, గని జబ్బు నెంజిలనక డాక్టర్ అవ్నురుమ్ నాయ. జలె, పాపుమ్ సుదల్ ఆమ్ మెన చినంతనకయ బుకార్లక ఆఁవ్ అయలయ, గని ఆమ్ పున్నెమ్ సుదల్ మెన ఉవరంతనక బుకార్లక నాయ" మెన యేసు సంగిలన్.

చువ్వె తతిన్చి రిసా ప్రజెల్ యేసుక పుసిలిసి (మత్త 9:14-17; లూకా 5:33-39)

¹⁸ బాప్తేనుమ్ దెతె తిలో యోహానుచ సిస్సుల్ కి, పరిసయ్యుల్ కి చువ్వె తతికయ, ప్రజెల్ సగుమజన్ యేసుతె జా కెర, "యోహానుచ సిస్సుల్, పరిసయ్యుల్చ సిస్సుల్, చువ్వె తంక అలవాట్, గని తుచ సిస్సుల్ చువ్వె తతి నాయ.

కిచ్చొక?" మెన జోక పుసిల. ¹⁹ ఇసి పుసితికయ, యేసు జోవయింక, "కేన్ పెండ్లితె, జోవయించి నెడిమి పెండ్లికబేడో తిల పొది పెండ్లి మిందుతె బుకార్లన చువ్వె తపుల గే? నాయ! జలె, పెండ్లికబేడో జోవయించి నెడిమి తతి ఎదిలి నెంపుక జేవ్ చువ్వె తంక బెదె నాయ. సర్ల తెన్ తపుల. ²⁰ జలె, పెండ్లికబేడోచి వచ్చన జలనచి నెడిమి తెంతె జోక దెర వేరతె కడ నిలె, జేవ్ మాన్సుల్ ఏడ ఏడ చువ్వె తపుల.

²¹ "అన్నె, పొర్చి పాలుమ్ చిరి జా తిలెగిన, మాసికచి రిసా నే కేడయలె నే కేడ్డె నావ గండ కో జాన్ల మాన్సుల్ గల్లి నాయ. ఏక వేల, దన్నీ, తొలితొ నే కేడ్డె నే కేడయతె గల తిలెగిన, జా ఒండి పాలుమ్ కేడ్డె, జా మాసిక కడదె. మాన్సు జా పాలుమ్ గలనై, అప్పు జలి పొర్చి బట్టె నోచి బట్టచి మాసిక బెదయలె కుటు సాడి చిరి జయెదె, చి అగ్గెచి కంట వెల్లి బోరో జయెదె.

²² "పిమ్మట్టె, పొర్చిచి కాయ తెన్ ఒత్త నోచి ద్రాచ రన్నుమ్ సువితి నాయ. కిచ్చొక మెలె, జా కాయ పొర్చి జలి రిసా, జాచితె నోచి ద్రాచ రన్నుమ్ సువెలెగిన, జా పులుక నెతిరి రిసా, జా రన్నుమ్ పొంగువ జలె పొది జా కాయ పుట్టెదె, జా రన్నుమ్ నూయి జయెదె. దన్నీ, కాయ, రన్నుమ్, దొన్నె కి పాడి అగవచ్చుల. జాకయ, నోచి ద్రాచ రన్నుమ్క నోచి కయల్ తెన్సురుమ్." మెన జోక పుసితి మాన్సుల్క యేసు సంగిలన్.

పండితుల్ యేసుక గోల కెర్లెసి (మత్త 12:1-8; లూకా 6:1-5)

²³ జా పాదులె, †ఏక నెలవ కడన్ల దీసి, యేసుచి సిస్సుల్ పంట్ పికిలి బుయి వాట్ గెతె తిల. వాట్ సాడి పికిలి పంట్చె ఎన్నులు దొన్నె జోవ సిస్సుల్ కోడ కయల. ²⁴ జేవ్ సిస్సుల్ ఎన్నులు కోడ్డిసి, జలె, పరిసయ్యుల్ సగుమజన్ దెక కెర, "జేవ్ దన్నె కెర్లెసి కామ్ కెర్లె రితి జతయ" మెన, "ఈంఁదె, నెలవ కడన్ల దీసి కెరుక నాయమ్ నెంజిలిసి కిచ్చొక తుచ సిస్సుల్ కెర్లెతి?" మెన యేసుక గోల కెర్లె.

²⁵ యేసు జోవయింక, "దాచీదు పూర్లమచో జో తెన్ తిలన, చూ కెర్లెకయ కిచ్చొ కెర్లె గీ తుమ్ కెయ నదు కెర్లె నాయ గే? ²⁶ మెలె, అబ్బాతారు మెలోసా ఎత్తిక వెల్లొ పూజెర, జా తిలి కాలుమ్, దేముడుచి గుడి తెడి దాచీదు వెన కెర, దేముడుచి గుడిచ పూజెర్ల దేమచు వెత్తితుమ్ దిల పోడియె వెంటన, పూజెర్ల కంక జయెదె గని అన్నె కో కి కంక నెంజె మెన జాన్లె కి, జో తెన్ తిలనక వంట దా, జోవయింతెన్ కయల!" మెన జేవ్ పరిసయ్యుల్క యేసు సంగిలన్. జోవయింక అన్నె, ²⁷ "నెలవ కడన్ల దీసి మాన్సుల్క ఒగ్గర్ ఏలువ కెర్లె మెన నాయ, గని మాన్సుల్క 'చెంగిల్ తత్తు' మెనయ దేముడు నెలవ కడన్ల దీసి దిలన్. ²⁸ జలె, నెలవ కడన్ల దీసిచి ఉప్పిరి ఆఁవ్ మాన్సు జా జెర్నన్ అయలోసాక అదికారుమ్ అన్నె" మెన పరిసయ్యుల్క యేసు జబాబ్ దిలన్.

‡ 2:13 2:13 ఇత్తల్ జా గాడు నమురుమచి రితి రూఁద తయెదె. § 2:14 2:14 'సిస్టు' మెలె, జా దేసిమక ఆక్రమించువ కెర్లె లోమ్ దేసిమచి వాట డబ్బుల్, జా ప్రబుతుమచి నావ్ తెన్ సిస్టు నజీతనక యూదుల్ నిస్సారుమ్ దెకుల; వేర ప్రబుతుమచి నావ్ తెన్ జా డబ్బుల్ నజీతతిది రిసా కి, జేవ్ కెర్లె ప్రబుతుమచి రిసా కి.

* 2:16 2:16 పరిసయ్యుల్, మోసి తెన్ దేముడు దిలి అగ్గల్ సికడ్డన, సర్దుకయ్యలెల ముక్కిమచ వెల్లెల మాన్సుల్ జపుల. ఎత్తిక వెల్లెల పూజెర్ల తెన్ యూదుల్చె వెల్లి నెంజె వెసుల. జేవ్ పొదులె ముక్కిమక జెచ్చె ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి నిదానుమ్ ప్రజెల్క సికడుక. † 2:23 2:23 ఎత్తి, సిస్సుల్ యూదుల్క బక్తి కెర్లె నెలవ కడ దీసి జయెదె. జా దీసి జోవయింక నలు గెరలె గిచ్చ, దేముడుచి కోడె సూన కెర, ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి బక్తి కెరల. జోక 'యోహోవ' మెన నావ తయెదె. జా దీసి 'కిచ్చొ కామ్ కెర నాయ' మెన జో ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలిన్ యూదుల్చె వెల్లెల మాన్సుల్ ప్రజెల్క జాడు వయ్యె రితి కెర కామ్ నే కెర్లెచి రిసా ఒగ్గర్ అగ్గల్ అచ్చె ఉవర అన్నె. ఇన్నె, దొన్నె ఎన్నులు కోడ్డిసి 'కామ్' మెన నింఁద కెర్లెతి. ‡ 2:25 2:25 దాచీదు ఒగ్గర్ పూర్లమ్ యూదుల్క లాసో జా తిలన్. యేసు జోచి సెకుమతె జెర్లెలన్. అబ్బాచుమ్ తెన్, అన్నె దెగలె తీర్లె తెన్, దాచిదుక 'ముక్కిమచో పూర్లమచో' మెనుల.

3

అతను లంబ గెలో మాన్యుక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి (మత్త 12:9-14; లూకా 6:6-11)

1 తెదొడి జా కపెర్నెహూమ్ పట్టుమతె యూరులచి నబ గెరి యేసు అన్నె గెచ్చ, పెన, కిచ్చొ దెకిలన్ మెలె, అతను లంబ గెలోసా ఎక్కిలో ఒత్త అస్సె. 2 జలె, 'బక్కి కెర్లి నెలమ్ కడన్లి దీసి యేసు జో మాన్యుక చెంగిల్ కెరెది గే నాయ్ గే' మెన దెకుక మెన, వెల్లెల మాన్యుల్ రకితె అస్సి. 'జోక చెంగిల్ కెర్లిగెన, నెలమ్ కడన్లి దీసి కామ్ కెర్లి రతి జయెది, చి యేసుక నేరిమ్ వయడుక జయెది' మెన ఉచర అస్సి.

3 జేవ్ వెల్లెల మాన్యుల్ దస్సి రకితె తతికయ్, యేసు జో అతను లంబిలోసాక దెక, "ఇత్తల జే!" మెన సంగ కెర, 4 జేవ్ వెల్లెల మాన్యుల్ దెక, "నెలమ్ కడన్లి దీసి ఎక్కిలోక చెంగిల్ కెర్లుక నాయమ్ గే, గార్ కెర్లుక నాయమ్ గే? జోచి ప్రాసుమ్ రచ్చియంక కెర్లుక గే, జోక మార గెలుక చెంగిల్?" మెన జోవయంక పుసిలన్. గని జేవ్ తుక్తె మెలె. 5 జోవయించి మెన్యుతె ఇదిల్ కన్యారుమ్ కి జతి నాయ్, చి రిసా యేసు దుకుమ్ జా, కోప్పుమ్ తెన్ ఒత్త తిలసక దెక కెర, జో మాన్యుక అన్నె దెక, "తువో అతను చంపొ కెర్" మెన జోక సంగతికయ్, జో అతను చంపొ కెర్లన్, చి జా అతను చెంగిల్ జలి.

6 యేసు కెర్లిసి దెక కెర, పరిసయ్యుల్ బార్ జా, హేరోదు వచ్చెన జతన తెన్ నబ కెర, "జోక కీసి మారుమ?" మెన కుట్ట ఉచర్ల.

ఒగ్గరజన్ మాన్యుల్ యేసుతె జా కెర బెర తిలిసి

7 యేసు బార్ జా కెర, జోవ సిస్సుల్ తెన్ జా గలిలయ ప్రాంతుమ్చి నముద్దుమ్ గాడుచి ఒడ్డుతె గెలన్. ఒత్తచ ప్రజలె ఒగ్గరజన్ జనాల్ జోచి పట్టి గెల. పిమ్మట్, జో కెర్ల కమెచి రిసా సూన తా, యూదయ ప్రదేసిమ్ తెంతో, 8 యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తెంతో, ఇదుముయ ప్రాంతుమ్ తెంతో, యోర్దాను గాడు ఒత్తలతో తెంతో, పడ్డె సీదోనుచి తూరు మెల పట్టల్చి ప్రాంతుమ్ తెంతో, దూర్దూరిచ మాన్యుల్ ఒగ్గర ఒగ్గరజన్ జనాల్ జా కెర, ఒత్త యేసుతె జా బెర్ల.

9 జలె, "ఈందె, ప్రజలె వెలవెలి జతతి. ఇని జలె, దస్సి ప్రమాదుమ్ నే జతి రిసా, దోని ఏకీక సంగ తా" మెన, సిస్సుల్క సంగెలన్. 10 కిచ్చొక మెలె ప్రజలెత్ ఒగ్గర ఒగ్గరజన్చ జోర్లెల్ గట్లక యేసు గెచ్చయతికయ్, "జోక చడిలి జలెకు చెంగిల్ జమదె" మెన, అన్నె జబ్బు తిలస ఎత్తిజన్, జోక చడుక మెన వెలవెలి జత తిల.

11 పిమ్మట్ జా పొది అన్నె కిచ్చొ జర్లు జతె తిలి మెలె, బూతల్ యేసుక దెకిలె, జేవ్ దెర్లసక సెర్లు సేడవ దా, "దేముడుచొ పుత్తుని, తుయి" మెన జేవ్ దెర్లసచి చోడివాట్ బూతల్ యేసుచి రిసా కేకుల్ గల్తె తిల. 12 గని, "ఆవ్ కోన్నె గే తుమ్ కక్క కి సంగుక నాయ్" మెన బూతల్క యేసు ఆడ్త దిలన్.

బారజన్ సిస్సుల్క యేసు అదికారుమ్ దిలిసి

* 3:4 3:4 ఎత్తి నెస్సర యూరులక జక్కి కెర్లి నెలమ్ కడ దీసి జయెది. జా దీసి జోవయంక నబ గెరితె గెచ్చ, దేముడుచి కొడె నూన కెర, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక జక్కి కెర్లు. జోక 'యెహోవ' మెన నాన్ తయెది. జా దీసి 'కిచ్చొ కామ్ కెర నాయ్' మెన జో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగెలిసక యూరులచి వెల్లెల మాన్యుల్ ప్రజలెక జాడు వయ్లి రతి కెర కామ్ నె కెర్లిసి రిసా ఒగ్గర ఆగ్గల్ అచ్చె ఉచర అస్సి. ఇన్నె, దస్సి ఎన్యుల కోడ్లెనక 'కామ్' మెన నింద కెర్లితి. † 3:18 3:18 'కనానుడు జో సీమా' మెన రెగ్ల అస్సి. సొంత దేసిమ్ ఏలువ కెరంతి అస తిల ఒత్తచ మాన్యుల్క 'కనాను' మెన అసిమ్ నావ్ తయెది. బెర్లె. ‡ 3:21 3:21 జోచి నబరేతు గచ్చె తెంతో బార్ జలె. యేసు కపెర్నెహూమ్ పట్టుమతె తిలన్. § 3:22 3:22 'బూతల్క రాన్ జలోసా' మెలె, నయతాన్.

13 తెదొడి యేసు ఏక్ మెట్టయ్ వెగ గెచ్చ, జో ఇస్సుమ్ జల మాన్యుల్క బుకార్లన్, చి జోతె అయ్ల. 14-15 యేసు బారజన్ బారికుల్క నిసాన, "తుమ్ అంచి తెన్ తత్తి రిసా తుమ్క అవ్ నిసాన అస్సి. పడ్డె, అంచి నావ్ తెన్ తుమ్ బోదన కెర్లి రిసా, అంచి నావ్ తెన్ బూతల్క తుమ్ ఉదడ్డి రిసా తుమ్క అవ్ తెర్లయతని" మెన, జోవయంక అదికారుమ్ దిలన్.

16 జో నిసాన అదికారుమ్ దిల బారజన్ కొన్నె మెలె, ఎక్కిలో సీమాను మెలోసా, జోక 'పేతురు' మెన యేసు పడ్డె అసిమ్ నావ్ తిలన్. 17 జబెదయ మెలో ఎక్కిలోచ దొగుల పుత్తర్లులు, మెలె, యాకోబు చి యోహాను మెలో బావోని. 'ఉర్ముల్ జల మాన్యుల్' మెలి అర్దుమ్ తెన్ 'బోయ్నేర్లెన్' మెన జేవ్ దొగులక యేసు అసిమ్ నావ్ దిలన్. 18 పిమ్మట్, అన్నె కొన్నె మెలె, అంద్రయ, పిలివ్, బర్లొలోముయ, మత్తయ, తోమా. పడ్డె అల్లయ మెలో ఎక్కిలోచో యాకోబు మెలో పుత్తుని, పడ్డె తర్దుయ, 'కనానుచో జలో సీమాను మెలో అన్నెక్టో. 19 అన్నె కొన్నె మెలె, ఇస్సెరియాతు మెలి గచ్చెవో యూదా మెలోసా. జో పడ్డె విరోదుమ్ నుదల్చి అత్తి యేసుక దెర దిలోసా. తెదొడి యేసు కపెర్నెహూమ్ గెరి గెలన్.

20 యేసు గెరి గెతికయ్, ఒగ్గరజన్ జనాల్ జోతె అన్నె బెర్లె. జేవ్ ఒత్త బెర్లి రిసా, అన్నెమ్ కంక కి యేసుక నెలవ్ నాయ్. 21 దస్సి యేసు జోచి బోదన జోచి కమె కెర్లుక అస జా ఎగ్గరె వుండె నాయ్ చి రిసా "వెర్లి జా తయెది" మెన మాన్యుల్ సంగిత్ తిలిసి నూన కెర, జోక దెర, గెరి కడ నెంక మెన, జోచి కుటుంబుమ్చో బార్ జలె.

పండితుల్ యేసుక నింద కెర దూసుప కెర్లిసి

22 జా మదెనె, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తెంతో జా తిల, మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్డన, యేసు ఉత్తిర్లిసెతె అయ్ల. జా కెర, యేసుచి రిసా " 'బయెల్లెబాల్' మెలో జో వెల్లొ బూతుమ్ జోక దెర అస్సి", "బూతల్క కిరాన్ జలోచి నావ్ తెన్ ఈంజో బూతల్క ఉదడ్డయ్" మెన సంగితి తిల.

23 జలె, యేసు జోవయంక పాసి బుకారా కెర టాలివో కెర ఇసి మెలన్. "సయతాన్ కీసి జా జోక జోయ్యి ఉదడెది! బెది నాయ్! 24 మెలె, కేన్ జవున్ రాజిమ్చ ప్రజలె జలెకు విరోదుమ్ కెరన వర్ల జా జోవయంక జెచ్చె యుద్దుమ్ కెరన్లె, జా రాజిమ్ టీవో జంక నెత్త నానిమ్ జా గెచ్చెది. 25 పడ్డె, కేన్ గెరచ జలెకు జోవయంక జెచ్చె విరోదుమ్ కెరన్లె, వర్ల వర్ల జా గెచ్చుల, చి కట్టు పిట్టవన పాడ్ జా గెచ్చుల. 26 జలె, దస్సి, సయతాన్ జోక జోయ్యి విరోదుమ్ జలి రితి జా జోచి సొంత సేవ కెర్లసక ఉదడుక బెది నాయ్. జో దస్సి జోక జోయ్యి విరోదుమ్ జలిగెన, జోచి రాజిమ్ టీవో జయె నాయ్, నానిసుమ్ జా గెచ్చెది.

27 "గని, కేన్ గెరెచో ఎజోమాని బలుమ్ నుదొ జలె, జోకయ్ తోలితో బందిలకయ్, జోచి గెరి పెన జోచి సామున్ చోరుక జయెది. గని జోక తోలితో బంద తిలె, జోచి గెరెచి ఎత్తి చోర గెలుక జయెది.

28 "ముక్కిమ్క తుమ్క అవ్ గట్టిజ సంగితని. కిచ్చొ మెలె, ఎక్కిక పిట్టవ, మాన్యుల్ కెర్లె పావల్ దూసనల్ ఎత్తి

జోపయింక చెమించువ కెరుక జయెదె. 29 గని, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మక కో దూసువ కెరుల గే, జెవిన్ కెయ్యెక కి చెమించువ జతి నాయ్. జోపయింబి పాపుమ్ కెయ్యెక తెయ్యెక తయెది, చి నానినుమతె గెచ్చుల” మెన జేవేక యేసు సంగిలన్. 30 కిచ్చొక మెలె, యేసుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జలకి, “జోక నయ్యెతానిచి ఆత్మ అన్నె” మెలి రితి, “జోక బూతుమ్ దెర అన్నె” మెన జేవే దూసువ కెర తిల.

కొన్న యేసుక కుటుంబమ్ జవుల గే జోయ్యె సంగిలిసి (మత్త 12:46-50; లూకా 8:19-21)

31 తెదొడి, యేసుచి అయ్యెని, బావుడ్లు, జో తిలింతె పావ కెర, వీదె బీవో జా కెర, “అమ్ జా అన్నుమ్. బారో జవున్” మెన సంగ తెద్రయెల. 32 జలె, యేసుచి సుట్టునంత ఒగ్గరజిన్ జనాబ్ వెన తిల. జేవే జలె, జోక “ఈందె, అయ్యెది చి తువ బావుడ్లు జా కెర, వీదె బీవో జా కెర తుక బుకారతీ” మెన సంగ దిల. 33 యేసు జోక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “కొన్న అంక అయ్యె బావుడ్లు జవుల గే జాన్ను గె?” మెన సంగ, 34 జోచి సుట్టునంత మెన తిల వైజల్క దెక, జోపయింక దెకవ, “ఈందె, అంచి అయ్యె, అంచ బావుడ్లు! 35 దేముడుచి ఇన్నుమ్ రితి కో కెరుల గే, జెవిన్ అంక బావో, బేని, అయ్యె జవుల” మెన సికడ్లన్.

4

టాలివో సంగ యేసు బోదన కెర్తన్ (మత్త 13:1-9; లూకా 8:4-8)

1 యేసు సముద్రమ్ గాడుచి ఒడ్డుతె అన్నె గెచ్చ కెర, అన్నె బోదన కెరుక దెర్తన్, గని ఒగ్గరజిన్ జనాబ్ జోచి సుట్టునంత బెర వెలవెలి జతె తిలి రిసా, యేసు ఏక దోనితె వెగ వెన, ఒడ్డు తెంతో ఇదిల్ దూరి గెలన్. బెర తిల మాన్యుల్ ఎత్తిజిన్ జా ఒడ్డుతె బీవో జా తిల. 2 యేసు జోపయింక కిచ్చొ కిచ్చొ సికడ్లి రిసా, ఒగ్గర టాలివో సంగ బోదన కెరుక దెర్తన్.

బుయ్యె ఉంపిలి బీక టాలి

జో జోపయింక బోదన కెరుక, 3 “ఈందె, తుమ్ సూన! ఉంపితోసా ఎక్కీలో, బీ ఉంపుక బారో జలన్. 4 జో ఉంపితె తతికయ్, సగుమ్ బీ బుయిలె వాల్ పక్కయ్, సిట్టల్ ఉత్త జా కా గెల. 5 అన్నె సగుమ్ బీ ఒగ్గర మత్తి నెంజలి పత్తురు బుయ్యె సేడ్లన్. ఉప్పిరి ఇదిలిదిల్ మత్తి తిలి రిసా, ఒత్త సేడ్లి బీ బేగి గజ్జల్ జలి. 6 బేగి గజ్జల్ జలి కి, ఒప్పుడె లయితికయ్, పత్తలె మొక్కల్ డడ్డ గెల, చి చెర్రె బుయి తెడి వెన వడ్డుక నెత్తిర్లి రిసా, జేవే మొక్కల్ నుకా గెచ్చ మొర గెల. 7 అన్నె సగుమ్ బీ కంట దుబ్బుల్ తిలింతె సేడ గజ్జల్ జా మొక్కల్ జలన్. గని ఒత్త తిల కంట మొక్కల్ వడ్డ కెర ఒత్త సేడ్లి బీచ మొక్కల్ వెల గెల్లికయ్, జా బీచ మొక్కల్ ఎన్నులు నే దెర్త కిచ్చొ పలితుమ్ దెయ్ నాయ్. 8 గని, అన్నె సగుమ్ బీ చెంగిలి బుయ్యె సేడ కెర, చెంగిల్ వడ్డ చెంగిల్ పంబో పిక, విన్నెక దెన్ను వంతుల్, తిని విసా వంతుల్, పుంజెక వంతుల్, పలితుమ్ దిలి.” 9 అన్నె, “నూనత కంఠో తిలన నూన!” మెన యేసు సంగిలన్.

10 బెర తిల మాన్యుల్ ఉట్ట గెతికయ్, యేసు తెన్ బెదిల మాన్యుల్ సగుమ్జిన్ జోచ బారజిన్ సిన్నుల్ తెన్ బీచి రిసాచి

టాలిచి అర్దుమ్చి రిసా వునిల. 11 చి, జో జోపయింక, “దేముడుచి రాజమ్చి రిసాచి గుట్ట జలిని జానన్లు మెన తుమ్క నెలవ దా అన్నె, గని అమ్చి తెన్ నే బెదిలనక ఎత్తి టాలివో తెన్నె సంగుక అన్నె. 12 కిచ్చొక మెలె, పూర్ణమ్ రెగిడ్లి రితి,

* అవ్ కెర్త కమ్మ కచితుమ్ దెకుత్ గని అర్దుమ్ చినుత్ నాయ్. అవ్ సంగితి బోదన కచితుమ్ సూసుల, గని అర్దుమ్ కెరంతు నాయ్. నెంజలి అర్దుమ్ కెరన్నెగిన బుద్ది మార్పువ జా అంచి తెన్ పన్న చెమించువ జత, మెన రెగ్ల అన్నె.” మెన సంగిలన్.

ఉంపిలి బీచి టాలిచి అర్దుమ్ యేసు సంగిలిసి

13 తెదొడి యేసు జోపయింక అన్నె, “ఈంజ టాలిచి అర్దుమ్ కెరన్ను నాయ్ గె? దన్నె జలె, అన్నె టాలివోచి అర్దుమ్ కీసి కెరంతె! 14 ఈందె, ఉంపితోసా బీ ఉంపిలి రితి, అవ్ బోదన సూనయతని. 15 వట్టె ఉంపిలి బీక జర్ల జలిని, జలె, ఈంజ బోదన సగుమ్జిన్ సూన్నిచి రితి జతయ్. వట్టి ఉంపిలి బీక పిట్టల్ కీసి జా కెర కా గెల గే, దన్నె, సగుమ్జిన్ మాన్యుల్ ఈంజ బోదన సూన్ని బేగి, నయ్యెతాన్ జా కెర, జోపయింబి వట్టి తెంతో ఉర్లి రితి కెర పచ్చు వడ్డయ్.

16 “పత్తురు బుయ్యె ఉంపిలి బీక జర్ల జలిని, జలె, అన్నె సగుమ్జిన్ మాన్యుల్చి బోదన సూన జతినిచి రితి జతయ్. మెలె, జా బీ బేగి గజ్జల్ జలి రితి జా, జేవే మాన్యుల్ సుబుమ్ కబుర సూన్ని బేగి, నర్ల జా, “నంపజతనుమ్” మెనుల. 17 గని జోపయింబి సొంత వట్టి సుబుమ్ కబురవ చెర్రె నెంజలి రిసా, గడియ్ జలి రితి డీసెలికి, చి రిసా కిచ్చొ జవున్ బాద సేడ్లి జలెకు, నెంజలి వేర మాన్యుల్ జాచి రిసా జోపయింక అల్లర్ కెర్తె జలెకు, జేవే మాన్యుల్ బమ్మ జా, బే బేగి నమకుమ్ ముల దెవుల.

18 “అన్నె సగుమ్జిన్ మాన్యుల్, చి బోదన సూన, కంట దుబ్బుల్ తిలింతె ఉంపిలి బీ రితి జతయ్. మెలె, చి బోదన జేవే సూన్లె కి, 19 ఈంజయ్ లోకుమ్తె తిలిని ఎత్తిక ఉచ్చరై తా, ‘కీని జా జేమదె’ మెన చింత గలనుల, సామ్మూరుమ్ జంక ఆన జవుల, దన్నె, జా ఆన జవున్, జా చింత జవున్, జోపయింబి వట్టి బెన తా, జా బోదనక వెలగేలి రితి జయెది, చి రిసా, జా బోదన జోపయింక పలితుమ్ దెయ్ నాయ్.

20 “అన్నె సగుమ్జిన్ మాన్యుల్ బోదన సూన, చెంగిల్ బుయ్యె ఉంపిలి బీ రితి జతయ్. మెలె, చెంగిలి బుయ్యె ఉంపిలి బీతె విన్నెక దెన్ను వంతుల్, తిన్ విసా వంతుల్, పుంజెక వంతుల్ కీసి పలితుమ్ దెవుల గే, దన్నె, జేవే మాన్యుల్ కి బోదన సూన, నంపజా గెచ్చ, † పలితుమ్ దెవుల” మెన బోదన కెర్తన్.

దీవు లగితిన్క టాలి

(లూకా 8:16-18)

21 సిన్నుల్క యేసు అన్నె సంగిలిసి కిచ్చొ మెలె, “దీవు దీవుకంబుమ్చి ఉప్పిరి తివుల గని ఆరి నాడిచి తెడి జవున్, మంచుమ్చి తెడి జవున్ తింకయ్ మెన కేన్ గెర్చ మాన్యుల్ దీవు ఆనుల గె? నాయ్. ‘కామక జెవున్’ మెన దీవుకంబుమ్చి ఉప్పిరి తివుల. 22 జలె, డీసున్ మెనయ్ కిచ్చొ జవున్ లుంకడ తవుల. అకరక బారో కెర్తి రిసాయి కిచ్చొ

* 4:12 4:12 నెంజలి “జోపయింబి పాపుమ్ చెమించువ జతి రితి పనుల అంచితె జెతు నాయ్ మెన, తుమ్ కచితుమ్ దెకతను గని అర్దుమ్ చినుతు నాయ్, అవ్ సంగితి బోదన కచితుమ్ సూనకు, గని అర్దుమ్ కెరంతు నాయ్”. † 4:20 4:20 ‘అత్తపలితుమ్ దెరుల’ మెలె, దన మాన్యుల్ ప్రబుచి బుద్ది ఇంబుల, చి అన్నె మాన్యుల్ దెక, జేవే కి ప్రబుచి రాజమ్తె బెదుక ఇన్నుమ్ జా, సుబుమ్ కబుర సూన నంపజా బెదుల.

జవున్ గుట్టు లుంకడ తవుల. 23 నూనతన కండ్లొ కక్క తిలె, సరిగా నూనను!”

24 అన్నె జోవయింక, “తుమ్ కిచ్చి నూనెతె గే, సరిగా అర్దుమ్ కెరం దెకన. †తుమ్ కేన్ కొల్లె తెన్ కట్టడతె గె, జయి కొల్లె తెన్ అన్నె తుమ్కయి కి కట్టడ దెవుల. తుమ్క అన్నెయ్ మీన దెయిందె. 25 తిలోసాక అన్నె దెంక జయెదె, గని నెంజిలోసాక జలె, జోవయింక తిలిసి కి జోతె తెంతో కడ నెంక జయెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

బీ గజ్జల్ జా వడ్డితివి టాలి

26 యేసు సిస్సుల్క అన్నెక్ టాలి సంగిలన్. “ఎక్కిలో బుయ్యెగి బీ గల్లి రితి అన్నె, జా బీ కిసి జయెదె గె, దేముడుచి రాజమ్ వూర్తి జతిన్ తెన్ కి దన్ను. 27 జలె, జో మాన్సు జోచి బట్టి బీ గల తా, జో అలవాట్ జలి రితి, రోజాక అందరి నిజ, వెందలె ఉట్ట, మాములుమ్ జితె తయెదె. మదెనె, జా బీ గజ్జల్ జా వడ్డత దెదె. కిసి వడ్డతయె గే జో మాన్సు నేనె. 28 గని జా బీ బుయ్యె తా, దన్నె జేవేచి ఇస్సుమ్క మాలి రితి జయె గజ్జల్ జా వడ్డ, తోలితో మొక్క, వడ్డొ ఎన్నులు, వడ్డొ పికిలి వంటొ దెయెదె. 29 జలె, వంట్ొ పికిలి పొది, ‘లాయితి నమయిమ్ జా అన్నె’ మెన చీన, జో మాన్సు బారొ జా లాయెదె” మెన సిస్సుల్క యేసు సంగిలన్.

సొర్పు గిడ్డ రూకు జా గెతినచి టాలి

(మత్త 13:31-32,34-35; లూకా 13:18-19)

30 జో అన్నె ఇసి మెలన్, “దేముడుచి రాజమ్ కిసి జతయ్ గే తుమ్ అర్దుమ్ కెరంతి రిసా కిచ్చి టాలి ఉచరుమ? 31 ఇసి జయెదె, బుయ్యె ఉంపిలి సొర్పు గిడ్డక జర్గు జతిన్చి రితి జయెదె. మెలె, జా గిడ్డ ఈంజ లోకుమ్చ గిడ్డల్ ఎత్తిచి కంట ఇదిని తిలె కి, ఉంపిలె, గజ్జల్ జా వడ్డితి మెలె, 32 రోనెతె గల్లి మొక్కల్ ఎత్తిచి కంట వెల్లొ జా, జా మొక్కచ కొమ్మల్ వడ్డితి, జా రూకెవ కొమ్మల్చి నీడతె ఆగాసుమ్చ పిట్టల్ జోవయింక గూడల్ బంద చెంగిల్ తంక జయెదె” మెన యేసు బోదన కెర్తన్.

33 ఒగ్గర్ టాలివొ సంగయ్ యేసు ప్రజల్క నుబుమ్ కబార్ బోదన కెర్తన్, జేవే నూనుక అర్దుమ్ కెరనుక తెరితి రితి. 34 టాలివొ నెంతె జోవయింక సికడ్డె నాయ్. గని ప్రజల్ నెంజిలి పొది, జోవ సొంత సిస్సుల్కయ్ అర్దుమ్ ఎత్తి సికడ్డె తిలన్.

35 జా దీసి సాంజ్ జతికయ్, “సముద్దుమ్ జీన ఒత్తల్తో గెచ్చుమ్,” మెన సిస్సుల్కయ్ యేసు సంగిలన్. 36 బెర తిల జనాబ్క సిస్సుల్క ముల దా కెర, దేము అగ్గె తెంతొ వెన తిలి దోనెతె వెగ కెర, జోవయింతెన్ గాయ ఒత్తల్తో గెచ్చుక మెన దోని జీనవుక దెర్ల. అన్నె సగుమ్ దోనివొ కి జో తిలి దోని తెన్ తిలె.

37 జలె, యేసు దోనితె గెతె తతికయ్, వాడు ఒగ్గర్ కెర్కయ్, కెర్తల్ దోనితె వెట్టి జా డేవెత్ తిలి రిసా, దోనితె పాసి బెరితె తిలి. 38 ఇసి జతె తిలె కి, యేసు దోనితెచి వడ్డెచి బల్లయె నిజ తిలన్. నిజ తతికయ్, సిస్సుల్క బమ్మజా, గురుబాబు, అమ్ మొర్త తుక బాద నాయ్ గె? మెన కేక గల, జోక ఉట్టయల. 39 జో ఉట్ట, వాడుక గోల కెర, “సేంతుమ్ జా తుకైతా” మెన సముద్దుమ్క సంగితికయ్, వాడు ముల దిలి, చి ఎత్తి అన్నె సేంతుమ్ జా గెలి.

† 4:24 4:24 ఇన్నెచి అర్దుమ్ కిచ్చి మెలె, ‘తుమ్ అర్దుమ్ కెరంతి కొల్లె తుమ్క అన్నె సికడుక జయెదె. అన్నెయ్ సికడిందె 25 అర్దుమ్ తిలోసాక అన్నె సికడుక జయెదె, గని అర్దుమ్ నెంజిలంక తిలి అర్దుమ్ జోవయింతె తెంతో కడ నెంక జయెదె.’ * 5:1 5:1 గొనాసిలుక ‘గదెరెసులె’ కి సగుమ్తె రెర్ల తవుల. మత్తయి 8:28తె ‘గదెరెసులె’ మెన రెర్ల అన్నె.

ఇసి సేంతుమ్ జతికయ్, 40 జేవే సిస్సుల్క యేసు, “కిచ్చొక బితుకు? అంచి రిసా తుమ్క ఇదిల్ కి సముకుమ్ నాయ్ గె?” మెన సంగితికయ్, 41 జేవే ఎత్తిజీన బియం గెచ్చు, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో “ఈంజొ కొన్నె జయెదె? వాడు సముద్దుమ్ కి ఇన్నెచి కోడ్ రితి కెర్తతి!” మెన ఆవారిమ్ జా లట్టబనుక దెర్ల.

5

బూతల్ దెర్లొసాక యేసు చెంగిల్ కెర్తినె (మత్త 8:28-34; లూకా 8:26-39)

1 యేసు జోవ సిస్సుల్క తెన్ సముద్దుమ్ జీన కెర, ఒత్త తిలి *గెరాసేనుల్చి ప్రాంతుమ్తె పావెలె. 2 యేసు దోని తెంతొ ఉత్తిర్లి బేగి, బూతుమ్ దెర్లొ మాన్సు ఎక్కిలో మెన్సెలె తెంతొ బారొ జా, జోక దన్నుల్ జలొ. 3 జో మాన్సు మెన్సెలె జితె తిలొ. జోక బూతల్ దెర్లి రిసా, గొల్పుల్ తెన్ కి జోక కొ అన్నె బందుక నెత్తిర్ల. 4 ఒగ్గర్ దప్పలు జోవ అత్తొ చట్టొక గొల్పుల్ తెన్ మాన్సుల్ అగ్గె బంద తిలె, గని కెత్తి సుట్టు జవున్, కెర్లి డిట్టుమ్ బంద తిలె కి, అత్తొవ గొల్పుల్ కుట్టుపుక, చట్టొవ గొల్పుల్ గండల్ కెరకు, దన్ను జితె తిలొ. జోక అన్నె ముద్దొ కెరుక కొ కి నెత్తిర్ల. 5 జో రాతి మెద్దెనె మెన్సెలె డెంగెరెలె బుల బుల, కెర్లిడి తెదొడి ఒర్గు, జోక జొయ్యి పత్తల్ తెన్ పెటన, బాద కెరంతె తిలన్.

6 జలె, జో దూరి తెంతొ యేసుక దెక, నిగ జా, సెర్పు నీడ యేసుక జోకర, 7 “ఓ యేసుప్రబు, ఎత్తిచి ఉప్పిరి తిలొ దేముడువొ పుత్తసి, తుయి. అచ్చె తెన్ తుక కిచ్చొ కామ్? అంక అల్లర్ నే కెర్లి రితి దేముడుచి నావ్ తెన్ ఒట్టు గలను.” మెన గట్టిజ కేకుల్ గలుక దెర్లొ. 8 కిచ్చొక దన్ను జలొ మెలె, “ఓ బూతుమ్, ఈంజొ మాన్సు తెంతొ బారొ జా ముల దేను!” మెన యేసు సంగ తిలొ.

9 జలె, యేసు జో బూతుమ్క అన్నె, “తుచి నావ్ కిచ్చొ?” మెన పునిలన్, చి జో యేసుక “అంచి నావ్ ‘సయ్యెమ్మ’. ఎత్తిపాట్ జీన బూతల్ అస్సుమ్” మెన సంగ, 10 “అమ్క ఈంజ దేనిమ్ తెంతొ ఉదడ గెలు నాయ్.” మెన జో బూతుమ్ యేసుక బతిమాల్య జా సంగిలన్.

11 జలె, జా మెట్టయ్ వెల్లి మంద అండ్రులు కతె తిలె. 12 చి “అదె, జేవే అండ్రుల్క అమ్ దెర్లి రితి సెలవ్ దా, అమ్క జోవయింతె తెర్తవు” మెన యేసుక జేవే బూతల్ బతిమాల్య జా సంగిలె. 13 దన్ను జతికయ్, యేసు సెలవ్ దిలన్. సెలవ్ దెతికయ్, జేవే బూతల్ బారొ జా జో మాన్సుక ముల దా, జేవే అండ్రుల్చి వెట్టి పెసిలె, చి జేవే పాసి పాసి దొన్నె వెయిలు బోడియె అండ్రులు బమ్మ జా, ఒత్తచి గాటిక నిగ ఉత్త గెచ్చు, గడ్డె నీడ డుజ మొర గెలె. 14 జేవే అండ్రుల్ దన్ను జతికయ్, మంద రకితన బమ్మ జా ఉట్ట నిగ, పట్టుమ్తె, ఒండి ప్రాంతుమ్తె నూనయలె, చి జర్గు జలిసి దెకుక మెన, ప్రజల్ ఎత్తి బారొ జలె.

15 జేవే ప్రజల్ ఎత్తి యేసుతె జా, ఒగ్గర్ బూతల్ దెర తిలొ జో వెర్రి జా తిలొసా అప్పె చెంగిల్ బుద్ది జా పాలల్ గలన ఒత్త వెన తిలిసి దెక, బియం గెలె. 16 జో చెంగిల్ జలిసి జర్గు జలి పొది సొంత దెక తిలె మాన్సుల్, జలె, జో బూతల్ దెర వెర్రి జా తిలొసాక చి జేవే అండ్రుల్క జర్గు జలిసి ఎత్తి పిమ్మట్ అయలనక జేవే సాచి సంగిలె. 17 ఒత్తచ

* 5:1 5:1 గొనాసిలుక ‘గదెరెసులె’ కి సగుమ్తె రెర్ల తవుల. మత్తయి 8:28తె ‘గదెరెసులె’ మెన రెర్ల అన్నె.

మాన్యుల్ ఎత్తిజన "అమచి ప్రాంతుము ముల దా ఉట్ట గో" మెన యేసుక బతిమాల్పు జా సంగిల.

18 పడ్డో యేసు, సిస్సుల్, ఉట్ట గెచ్చుక మెన దోనితె తతికయ, బూతల్ అగ్గ దెర తిలో జో మాన్యు పట్టి జా, "ఆవ్ కి తుమచి తెన్ బెద జెంక అంక సెలవ దే." మెన బతిమాల్పు జా సంగిలన్. 19 గని యేసు దస్సి సెలవ నే దెతె, జోక, "పోని, తుయ గెరి గెచ్చు తుచ సొంత మాన్యుల్క, ప్రబు తుక కన్యాయు దెక చెంగిల్ కెర ఎదివాట్ దయ కెర్లెసి సంగు" మెన సంగిలన్. 20 జో మాన్యు యేసుక ముల దా ఉట్ట గెచ్చు, యేసు జోక ఎదివాటు దయ కెర్లెసిచి రిసా దెకపోలి మెలి జా ప్రాంతుమతెచ పట్టల్ ఎత్తితె సూనపుక దెర్లె. జా సూనయతికయ, ఎత్తిజన ఆచారిమ జల.

యాయారు మెలో అదికారి యేసుచి తోడు నజీలీసి (మత్త 9:18-26; లూకా 8:40-56)

21 యేసు అన్నె దోనితె వెగ గాడు అన్నె జీనతికయ, జోచి సుట్టునంత ఎదివాట్జెసి జనాబ్ బెర అయిల. జో జా ఒడ్డుతె ఉత్త తతికయ, 22 యూరుల్చి ఒత్తచి సబ గెరిచి అదికారి జలో యాయారు మెలోసా జా కెర, యేసుక దెకకెర, జోచి చట్టె సెర్లు సేడ, 23 "అంచి నాడి జోర్లొ సేడ, జియెదె గే, నాయ గే, దస్సి జా అన్నె. తుయ, అమతె జా కెర జాక చడిలిగిన, జా చెంగిల్ జా అన్నె జియెదె." మెన బతిమాల్పు జా జో సంగితికయ, 24 యేసు జో తెన్ బెద గెలన్. జేవ్ వట్టె గెతె తతికయ, ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జెసి జనాబ్ యేసుచి పట్టి జా జోచి సుట్టునంత తా వెలపులి జతె తిల. 25 జలె, బార వెర్సుల్ తెంతో లోయి గెతి బాద తిలి తేరబోద ఎక్కి జా జనాబ్తె అన్నె. 26 జా సైమచి రిసా చెంగిల్ కెరంతి రిసా, ఎక్కిలోచి పిమ్మట్ అన్నెక్లో గురుతె వర్గు తెన్ గెచ్చు గెచ్చు, జాక తిలి దనుమ్ ఎత్తి విక కెరవన తిలి. దస్సి కెర కెర జలెకి, జా బాద తెన్ నే చెంగిల్ జతె, ఒగ్గర్ జతె తిలి. 27 జలె, యేసుచి రిసా సూన తా, "ఆవ్ జోచ పాలుమ్ జుప్పన్ చడిలి చెంగిల్ జయిందె" మెన ఉచర, 28 యేసుచి సుట్టునంత తిలి జనాబ్చి తెడి వెన, యేసుచి పడ్డో పాసి పావ కెర, జోచ పాలుమ్క చడిలి. 29 చడిలి బేగి లోయి గెతిసి బందు జలి, చి బాద గెచ్చు జేవ్ చెంగిల్ జలి మెన చినన్ని.

30 యేసు మాత్తమ్, జోచి నెక్కి కో గే, చెంగిల్ జా అస్తి మెన చినిలి బేగి, జా జనాబ్చి నెడిమి టీవ్ జా వడ్డె పస్స, "అంచి పాలుమ్ చడిలోసా కో?" మెన సంగిలన్. 31 జోచ సిస్సుల్ జోక, "తుచి ఉప్పిరి మాన్యుల్ వెలపెలి జలెకి, అంక చడిలోసా కో?" మెన కిచ్చొక పుసతిన?" మెన సంగిల. 32 జలె, కో చడిలన్ గే జానన్క మెన, యేసు అన్నె పస్స దెకితికయ, 33 జా తేరబోద జాక జర్లు జలిసి జాన, బియె కెర, అద్దుర్ జా, యేసుచి పుర్లెతో సెర్లు సేడ, జర్లు జలిసి ఎత్తి సత్తిమ్ తెన్ జోక సంగిలి. 34 యేసు జాక, "ఒ పుత్తరి, అంచి ఉప్పిరి తుయ నముకుమ్ తిలి రిసా తుయ చెంగిల్ జా అస్సిసి. నేంతుమ్ తెన్ గెచ్చు, చెంగిల్ జా, చెంగిల్ తా" మెన సంగిలన్.

35 జా తేరబోదక యేసు దస్సి సంగితె తిలి పొది, దువెన్చి రిసా యేసుతె జా తిలో అదికారిచి గెరచ నగుమ్జెసి జా

కెర, జో అదికారిక "తుచి నాడి మొర గెచ్చు అన్నె. ఈంజో గురుబాబుక బుకార్లె లాబుమ్ నాయ్. గురుబాబుక జా బాద పోని" మెన జోక సంగిలన్.

36 జలె, జేవ్ సంగిలిసి సూన నే సూన్ని రితి జా, యేసు సబగేరచో జో అదికారిక దెక, "జేవ్ సంగిలిన్క కాతర్ నే కెర్లె, బి నాయ్. నంపజా దయిరిమ్ తెన్ తా" మెన జోక సంగిలన్.

37 ఒత్త తెంతో పేతురు, యాకోబు, యాకోబుచో బాబోసి యోహానుక పిట్టవ, జోచి పట్టి అన్నె కో జోక సెలవ నే దా కెర, 38 యేసు, జేవ్ తెన్ జో అదికారిచి గెరి పావ కెర, ఒత్త తిలన ఏడుకుడు జా గేల జతిసి దెకిలన్. 39 జో గే వెన, ఒత్త తిలనక దెక, "తుమ్ గేల జా ఏడ్డును కిచ్చొక? ఈం జోద మొర గెచ్చె నాయ్ నిజ అన్నె." మెన యేసు సంగిలన్. 40 దస్సి సంగితికయ, జేవ్, జోక ఆసిల. గని యేసు జేవ్ ఎత్తిజనక బార కెర దా, నాడివ అయ్యెనఅబ్బొన్క కి, జో తెన్ అయిల సిస్సుల్క కి కడ అన, జా నాడి తిలిన్తె గెచ్చు, 41 జా నాడిచి అత్త దెర, జాక "ఆవ్ సంగిలయ, నాడి, ఉట్ట!" మెలి అర్దుమ్ తెన్ "తలీతా తుమ్" మెన సంగిలన్. 42 సంగిల్ బేగి, జా నాడి ఉట్ట కెర, ఇండుక దెర్లి. ఒత్త తిలన ఎత్తిజన ఆచారిమ్ జా బలే ఉచర్ల. 43 పడ్డో, జర్లు జలిన్చి రిసా కళ్ళు సంగుక జయె నాయ్ మెన జాగర్ల సంగ, "నాడిక కిచ్చొ జుప్పన్ అన్నెమ్ దాన" మెన, జా గేరచక యేసు సంగిలన్.

6

నజరేతు గెచ్చెచ మాన్యుల్ యేసుక నే నంపజలిసి (మత్త 13:53-58; లూకా 4:16-30)

1 యేసు ఒత్త తెంతో ముల దా కెర, నజరేతు మెలి జోచి సొంత గెచ్చె ఉట్ట జతికయ, జోచ సిస్సుల్ జోచి పట్టి అయిల.

2 ఒక్కి కెర్లె సెలవ కడన్ * దీసి, ఒత్తచి సబ గెరి గెచ్చు, యేసు బోదన కెరుక దెర్లన్. జో సంగిలి బోదన సూన, ఒగ్గర్జెసి మాన్యుల్ ఆచారిమ్ జా, "ఇసి బోదన ఇన్నెక కేనె తెంతో అయిలి? ఇన్నెక దిలి గ్యానుమ్ కీసిచి? కెర్లి అందుమ్చ వెల్లెల కమ్మ ఇన్నెచి అత్తి జర్లు జతెతి! 3 గని ఈంజో దారీచ కామ్ కెర్లొసా జయెదె, మరియచో పుత్తుసి గెద? యాకోబుక, యోసేక, యూదాక, సీమోనుక అన్నెసి జయెదె గెద? ఇన్నెచ బేస్సివో ఇన్నె అమచి తెన్ అస్తి గెద?" మెన యేసుచి రిసా అన్యాయమ్ జా నంప కెర్లె నాయ్.

4 జేవ్ దస్సి అన్యాయమ్ జతికయ, "కేన్ జుప్పన్ మాన్యు దేముడుచి కబుర్ అన్తోసా జలె, జోచి సొంత దేసిమ్చ మాన్యుల్, సొంత గెరచ మాన్యుల్ జోక గవురుమ్ దెకిత్ నాయ్" మెన యేసు, జోచయించి అన్యాయమ్చి రిసా సంగిలన్.

5 ఒత్తచ మాన్యుల్చి అన్యాయమ్చి రిసా, జలె, ఒత్త యేసు కేన్ వెల్లొ కామ్మ కెరుక బెదిలన్ నాయ్. ఎక్కి సగుమ్జెసి జబ్బు తిల మాన్యుల్చి బోడి చడ చెంగిల్ కెర్లన్. 6 జా పలాన్చ మాన్యుల్చి అన్యాయమ్చి రిసా ఆచారిమ్ జా, విసారుమ్ జలన్. గని, జా ప్రాంతుమ్చ గెచ్చెలి బుల బుల బోదన కెర్లె తిలన్.

† 5:19 5:19 'ప్రబు' మెలి కిచ్చొ అర్దుమ్ మెలి, 'ఎత్తిక వెలపన కెర్లొసా, ఎత్తిక వెల్లొ జలోసా'. జా నాన్ యెహోవ దేముడు అబ్బొన్క కి సంగుల, యేసు దేముడు పుత్తనక కి సంగుల. ‡ 5:41 5:41 మాములుమ్ ప్రెజెల్ లట్టట్టి అరమయే బాన తెన్ చి కోడు, ఈంజ. * 6:2 6:2 ఎత్తి సిస్సుర్ల యూరుల్తె ఒక్కి కెర్లె సెలవ కడ దీసి జయెదె. జా దీసి జోచయించ సబ గెరలి గెచ్చు, దేముడుచి కోడో సూన కెర, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక బక్కి కెరుల. జోక 'యెహోవ' మెన నాన్ తయెదె. జా దీసి 'కిచ్చొ కామ్ కెర నాయ్' మెన జో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలిన్క యూరుల్చ వెల్లెల మాన్యుల్ ప్రెజెల్తె జాడు చయెర్లి రితి కెర కామ్ నే కెర్లెచి రిసా ఒగ్గర్ అగ్గల్ అచ్చె ఉచర అస్తి. ఇన్నె దోస్సి ఎన్నులు కోట్లన్ 'కామ్' మెన నింప కెర్లెతి.

సిన్ఫుల్ క దొగుల దొగులక తెద్రయలిసి
(మత్త 10:1,5-15; లూకా 9:1-6)

7 ఒత్త తెంత, జేవ్ బారజన్ సిన్ఫుల్ క యేసు పాసి బుకారా కెర, జేవ్ దొగుల దొగులక గవ్వెలి బులుక మెన తెద్రపుక దెగ్గన్. తెద్రయలి పొది, బూతల్ క జేవ్ ఉడడ్డి రితి జోవయింక అదికారుమ్ దిలన్. 8 తెదోడి కిచ్చో ఆడ్ర దిలన్ మెలె, “ప్రయానుమచి రిసా టెక్కుడండో పిట్టప, పోడి జలెకు, సెంచె జలెకు, కెరంటిచి బెట్టుచి జేబితె డబ్బుల్ జలెకు దెరన నాయ్. 9 జోట్టు గలన, గని దొన్నె సాక్కల్ పోన. ఎక్కి సరి జతయ్” మెన నంగ. 10 అన్నె, “తుమ్ కేసి జలెకు పాచెలె పొది, కేన గెరవ తుమ్క టాన్ దెవుల గే, జా గావ్ తెంతో ఉట్ట గెతె ఎదక జయ్యి గెరి బన జా తా. 11 గని, కేన టాన్ తె జలెకు తుమ్క మరియోడ కెర్తె నాయ్ గే, తుమ్చి కబుర్ సూనుక ఎగ్గెర్ ఇస్టుమ్ జతి నాయ్ గే, తుమ్ ఒత్త తెంతో ఉట్ట గెచ్చ, ఉట్ట గెతె పొది, జేవ్ దెన్నె జలి రిసా, జేవ్ దేముడుచ నెంజతి” మెలి రితి గుర్తుక తుమ్చ వట్టోచి దూడి మంష్ట గలన” మెన యేసు నంగెలన్. 12 యేసు దెన్నె అదికారుమ్ దా బులుక తెద్రయలికయ్, జేవ్ సిన్ఫుల్ దొగుల, దొగుల బార్ జా, “తుమ్ కెర్ల పావలచి రిసా పెట్టి దుకుమ్ జా పాపుమ్ ముల్లి బుద్ది జా” మెన బోదన కెర బుల్లె తిల. 13 వట్టె, మాన్ఫుల్ క దెర్ల ఒగ్గెర్ బూతల్ క ఉడడ గెల, చి ఒగ్గెర్ జన్ జబ్బుల్ తిలనక బోడి తేల్ సువ దా యేసుచి నావ్ తెన్ జోవయింక చెంగెల్ కెర్ల.

హేరోదు రాన్ యేసుచి రిసా ఉవర్తిసి
(మత్త 14:1-12; లూకా 9:7-9)

14 యేసుచ కమెచి రిసా హేరోదు మెలె జా గలిలయ ప్రాంతుమ్క ఏలువ కెర్తె రాన్ కి సూట్ల. జా ఒండె దేసిమి యేసుచి రిసా ఎత్తిజన్ సూన తిల. సగుమ్ జన్ జోక “బాప్తిసుమ్ దెతో యోహాను అన్నె జీవ్ జా అన్నె, కిచ్చోగె, చి ఇన వెల్లె కమె కెర్తె నెక్తి జోచి వెట్టి అన్నె” మెంతె తిల. 15 అన్నె సగుమ్ జన్, “ఏలీయా పూర్ణుమ్చో జా తయెదె” మెంతె తిల. అన్నె సగుమ్ జన్, “దేముడుచ కబుర్లు పూర్ణుమ్ సంగెలో ఎక్కిలో రితో జయెదె. దనాచో జా తయెదె” మెంతె తిల. 16 హేరోదు, మాత్తయ్, సూన, కిచ్చో ఉవర్లన్ మెలె, “అవ్ బోడి గండ కెరవ తిలో యోహాను జా తయెదె. అన్నె జీవ్ జా అన్నె, కిచ్చోగె” మెన బియెం గెలో.

బాప్తిసుమ్ దెతో తిలో యోహానుక హేరోదు మార తిలిసి

17 హేరోదు రాన్ కిచ్చోక దెన్నె బిలన్ మెలె, జోవో పిలివ్ మెలె బావోనిచి హేరోదు మెలి తేర్చిక అనన హేరోదు జాక పెండ్లి జా తిలో. 18 దెన్నె, అన్నెజోచి తేర్చిక పెండ్లి జతికయ్, యోహాను హేరోదుక “తువో బావోదిసి తేర్చిక తుమ్ తియనుక నాయమ్ నాయ్” మెన సంగెతె తిలన్. జాక, హేరోదు యోహానుక జేలి కెరవ, జేలితె గల బండవడ తిలన్. 19 జేలితె గల తతికయ్, యోహానుచి ఉప్పెరి హేరోదుచి కున్నెదుమ్ తా, జోక మారుక అన జా అన్నె. గని నెత్తె, కిచ్చోక మెలె, 20 యోహాను, దేముడుచో నత్తిమ్ సుదో, నీతి సుదో, మెన హేరోదు జాన కెర, జోక కిచ్చో ప్రమాదుమ్ నే జతి రితి రకవ అన్నె. అన్నె, యోహాను సంగెతి తీర్చుక హేరోదు బాద నెట్టి కి, రోజుక సంతోసుమ్ తెన్ జోచి బోదన నూన్ తె తిలన్.

21 జలె, జా మదెనె జా తేరబోదె యోహానుక కిచ్చో కెరుక నెత్తిర్లె కి, ఆకరక జోక మొరవుక అవకారుమ్ అయిలో.

హేరోదుచి జెర్చున్ వండుగు దీసి జెతికయ్, జోచ మంత్రివోక, వెల్లెల మాన్ఫుల్ క, చి గలిలయ ప్రాంతుమ్చ వెల్లెల మాన్ఫుల్ ఎత్తిజన్ క వెల్లి విందుతె రాన్ బుకార్లె. 22 జా విందు కెర్లె పొది, హేరోదు మెలి జా తేరబోదెచి దుచిసి విందుతె బుకార్లనచి నెడిమి జా నచిలి. హేరోదు, బుకార్లన, ఎత్తిజన్ జా నచిలిసి మెన్నె గెల, చి హేరోదు జా నాడిక, “కిచ్చో ఇస్టుమ్ జన్నె గే అంక సంగు చి జయ్యి దెయిందె” మెన అన్నె. 23 “తుమ్ కిచ్చో నజెలి కి, అంచె రాజమతె ఏక అర వాట నజెలి కి, జయ్యి దెయిందె” మెన ఒట్టు గలన్లన్.

24 జలె, జా నాడి బార్ జా, అయ్యన్ తె గెచ్చ, “అవ్ కిచ్చో నజుక?” మెన పునీతికయ్, అయ్యన్, “బాప్తిసుమ్ దెతో యోహానుచి బోడి అంక దే మెన సంగు” మెన దుచిసిక సంగెలి. 25 సంగెలి బేగె, జా నాడి హేరోదుతె నిగ జా, “బాప్తిసుమ్ దెతో యోహానుచి బోడి ఏక పలెరుమ్తె అంక దే” మెన సంగెలి.

26 నాడి ఇసి సంగెతికయ్, జో రాన్ బలె దుకుమ్ జలెకి, జో గలన తిలి ఒట్టుచి రిసా, విందుతె బుకార్లనచి మొక్కి జాక సంగెలిసి పిట్టపుక నెన కెర, 27 బేగె, “జోచి బోడి అను” మెన జమాను ఎక్కిలోక తెద్రయలన్. జో జమాను గెచ్చ, జేలితె యోహానుచి బోడి గండ కెర, 28 పల్లెరుమ్తె అన, జా నాడిక దెతికయ్, జా నాడి అయ్యన్ క నా దిలి. 29 జలె, యోహానుచి సిన్ఫుల్ సూన కెర, జా కెర, పీసుమ్ నజన ఉక్కుల నా, మెన్నె రోచిల.

బారజన్ సిన్ఫుల్ యేసుతె అన్నె ఉట్ట అయిలిసి

(మత్త 14:13-21; లూకా 9:10-17; యోహా 6:1-14)

30 యేసు తెద్రయల జోచ బారజన్ సిన్ఫుల్ బోదన కెర కెర మాన్ఫుల్ క చెంగెల్ కెర కెర, జోతె అన్నె బుల జా, జేవ్ కెర తిలిసి, బోదన కెర తిలిసి ఎత్తి జోక సంగెలి. 31 జలె, ఒగ్గెర్ ఒగ్గెర్ జన్ మాన్ఫుల్ జోవయింతె జెంక గెచ్చుక జతె తిలి రిసా, అన్నిమ్ కంక కి పుండితి నమయిమ్ దోర్లు నెంజతికయ్, యేసు సిన్ఫుల్ క “జేమ్మ, తుమ్ గడియె పుండితి రిసా, కేనెగె, మాన్ఫుల్ నెంజలి టాన్ తె బెద గెచ్చుమ్” మెన సంగెలన్. 32 జేవ్ బార్ జా దోనితె వెగ, అన్నె కోయ నెంజలి టాన్ తె గెచ్చుక బార్ జలె. 33 గని, జేవ్ బార్ జా ఉట్ట గెలిసి ఒగ్గెర్ జన్ దెక, జోవయింక చిన, వేర వేర పట్టెల గవ్వెలి తెంతో బార్ జా నిగ, నిగ జోవయింక తోల్లితె జేవ్ గెతె తిలిన్ తె పాచెలె.

పాచే వెయిలెజన్ మాన్ఫుల్ క యేసు అన్నిమ్ దిలిసి

34 యేసు జా ఒట్టుతె పాచ, దోనితె తెంతో ఉత్త, ఒగ్గెర్ ఒగ్గెర్ జన్ జనాచి బెర అయిలిసి దెక, ‘గొప్పడు నెంజలె మెండల్ కీసి జా కేనె తెల్లె ఒత్తలి ఉట్ట గెతె తవుల గే దెన్నె, ఈంజేవ్ ప్రజల్ అన్నె’ మెన యేసు కన్యారుమ్ జా, ఈంజె ఎత్తి బోదన జోవయింక సికడుక దెగ్గన్.

35 సాంజే జంక దెర్చికయ్, యేసుచ సిన్ఫుల్ జోతె జా కెర, “ఈంజె డొంగుర దేసిమ్. పొర్లు ఒగ్గెర్ జలి, తోక్కి అన్నె.

36 ఈంజేవ్ ప్రజల్ ఎత్తి ఈంజె పల్లెలవ గవ్వెలి గెచ్చ, కిచ్చో జవున్ అన్నిమ్ గెనన్ తిలి రిసా ఇన్నెక తెద్రవు.” మెన సంగెలి. 37 ఇసి సంగెతికయ్, యేసు సిన్ఫుల్ క కిచ్చో జబాబ్ దిలన్ మెలె, “తుమ్ జోవయింక కిచ్చో జవున్ అన్నిమ్ దాన”, ఇసి యేసు సంగెతికయ్, జేవ్ జోక, “జోవయింక అన్నిమ్ దెంక మెన † దేసి పుంజో వెంట్లవ పోడియె గెనుక

† 6:37 నెంజతి, దోనె పుంజిజన్ మాన్ఫుల్ క ఏక దీనివ కాలి డబ్బుల్ దెతి ఎదిలి డబ్బుల్.

7

అమ్మ గెచ్చుక గే?” మెంతికక గే, 38 యేసు జోపయింక, “తుమ్తె కెత్తి పోడియె అన్సి గే, గెచ్చ దెక” మెలన్, చి జేవ్ గెచ్చ దెక జా కెర, “పావ్ పోడియె చి దొన్ని మొన్న అన్సి” మెన జోక సంగిల. 39 జో, జేవ్ జనాబ్ దెక, జోపయింక “తుమ్ ఎత్తిజన్ వర్చవర్చల్ తెన్ బుయ్యె వెస” మెన జా చివ్వర బుయ్యె వెసడ్డన్. 40 జాకయ్ జేవ్ ఎక్కెక్ వర్చల్తె వుంజెక్ జన్, యాబయజన్ వెసితికయ్, 41 యేసు జేవ్ పావ్ పోడియె దొన్ని మొన్న దెర, ఆగాసుమ్ పక్క దెక, ‘ఈంజ తూయి దిలది’ మెన దేముడు జల్ అబ్బొనక జోకర కెర, జేవ్ పోడియె మోడ కెర, “ఎత్తిజన్ వంట దాస” మెన సిస్సుల్చి అత్తి సార్చు కెర దా, జేవ్ దొన్ని మొన్నక కి ఎత్తిజన్ వంట దిలన్.

42 జేవ్ జనాబ్ ఎత్తిజన్ పేట్ బెర్చు కతికయ్, 43 సేసీల పోడి గండలు, మొన్న గండలు బార్ గంపల్తె సిస్సుల్ గుడ్డ బెరయ్ల. 44 జా దీసి పోడియె కయలన, పావ్ వెయిలజన్ *మున్నుబోదల్ జల.

యేసు పానిచి ఉప్పిరి ఇండిలిసి వాడుక సేంతుమ్ కెర్లిసి (మత్త 14:22-33; యోహా 6:16-21)

45 తెదెడి బేగి, యేసు ప్రజల్క నే తెర్చయ్తె తొలితె, “తుమ్ దోని వెగ అంచి కంట తొలితె గాడు జన్, బేత్చయిదా గచ్చె గెచ్చ” మెన సిస్సుల్క తెర్చవ దా, 46 జేవ్ ప్రజల్తె సెలవ్ నజన తెర్చవ దా, ప్రార్చన కెర్లి రిసా యేసు డొంగె వెగిలన్.

47 ఒగ్గర రింజ్ జతికయ్, సిస్సుల్ తిలి జా దోని సముద్దుమ్ రితి జా గాడుచి మదెనె పావ్ తతికయ్, యేసు ఎక్కిల్ గట్టుతె తా, 48 కిచ్చొ దెకిల్ మెలె, దోనిక వాడు వెలయ్తె తిలి రిసా, దోని ఇండవుక సిస్సుల్ కస్టుమ్ జతె అన్సి.

జలె, అందరె, పాసి పాసి కుకుడో వానెనె, యేసు జా సముద్దుమ్చి ఉప్పిరి ఇండ జా, సిస్సుల్చి పాసి పావ్ అయిల్. జోపయింక జన్తె ఉట్ట గెచ్చుక మెనన్జె. 49 గని, పానిచి ఉప్పిరి జో ఇండ గెతిసి సిస్సుల్ దెక, “డుంబో, కిచ్చొగె” మెన ఉచర బమ్మ జా ఒర్చిల. 50 జేవ్ ఎత్తిజన్ జోక దెక దస్సి పంబ్ర జలి బేగి, జో, “దయిరిమ్ జా. అచ్చె, తుమ్ బియె నాయ్” మెన జోపయింక సంగ 51 దొనితె జోపయింక నెడిమె వెగితికయ్, వాడు ముల దిలి. జాచి రిసా జేవ్ జెచ్చె అచారిమ్ జా ఒగ్గర బమ్మ జల. 52 గని పోడియెక యేసు జర్చు కెర్లి అర్దుమ్ నే కెరన తిలి రిసా, జో కొన్నెగె, జోచి పెట్టి బేడు బందిల్ జేచి నెక్కి అదికారుమ్ కేచెచి గే అర్దుమ్ నే కెరంతె, బల్ అచారిమ్ తెన్ తిల.

అన్నె ఒగ్గరజన్క యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి (మత్త 14:34-36)

53 జేవ్ దొనితె గాడు జన్ గెన్నేసరెతు ప్రాంతుమ్తె పావ్ దోని ఒడ్డుతె బంద కెర 54 దొని తెంతె ఉత్తెర్లి బేగి, ఒత్త తిల మాన్సుల్ జోక చిన కెర, 55 జబ్బు తిల మాన్సుల్ జా ఒండి పలాన్తె కేనె తిల ఒత్త గెచ్చ, జేవ్ నిజ తిలి అంతయ్యె తెన్ ఉక్కుల కెర యేసు కేనె అన్సి గే నూన్జె, ఒత్తయ్ వయ్ అన్తె తిల. 56 జా ప్రాంతుమ్చ పట్టు గెచ్చెలె బయిలె, కేనె జలెకు టాన్తె జో అయిల్ గే, బాద తిలనక కడ ఆన, సంతవీదులె జలెకు ఎంగ్గవ దా, యేసుచొ పాలుమ్చి అంచు జలెకు జేవ్ చడుక మెన బతిమాల్చు జా సెలవ్ నజన్తె తిల. కో జలెకు చడిల గే, జేవ్ చెంగిల్ జల.

* 6:44 6:44 తేదోదల్ బాలబోదల్ కి తిల, గని మత్తయ 14:21తె రెగిడ్లి రితి, తేదోదల్ బాలబోదల్క ఒత్త లెక్క కెర్లి నాయ్. † 7:3 7:3 ‘అంచయ్ ప్రజల్ జతు’ మెన ఎత్తి, అదికారుమ్ తిల్ దేముడు పూర్ణుమ్ నిన్నె ప్రజల్. ‡ 7:4 7:4 నెంజెలె, సంతయ్ తెంతె అనెలి సామన దొనితెయ్ కవులె.

అలవాట్లు చి రిసా వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు సంగిలి తీర్చు (మత్త 15:1-20)

1 *యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తెంతె సగుమ్జన్, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్డన్ కి పరిసయ్యల్ సగుమ్జన్చి ఒత్త జా తా, యేసుతె బెద జా కెర, 2 జోచ సిస్సుల్తె సగుమ్జన్ గర్చు అత్తె తెన్, మెలె నే దొవన్తె, అన్సిమ్ కెర్లిసి దెక కెర, బమ్మ జల. 3 కిచ్చొక మెలె, పరిసయ్యల్ కి ‘యాదుల్ ఎత్తిజన్ కి ‘పూర్ణుమ్చ వెల్లెల మాన్సుల్ సికయ్లిసి కెరకయ్’ మెన, గర్చు అత్తె దొవన్తెయ్ కవుల, నెంజెలె నాయ్. 4 అన్సి, సంతయ్ తెంతె గెరి అయిల్, ‘నే దొవన్తె గారు’ మెన, *పాని చింపన్తెయ్ కవుల, నెంజెలె నాయ్. దస్సి, గిన్నిలు, గేడివో, కంచు సామన, ఈంజ జా ఎత్తి కెయెక దోపుక గే, కీసి దోపుక గే, కిచ్చొ కిచ్చొ అలవాట్లు రితి కెరక పూర్ణుమ్చ జేవయంప వెల్లెల మాన్సుల్ సికడ అన్సి. 5 జాచి రిసా, జేవ్ పరిసయ్యల్ చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్డన్ యేసుక, “తువ సిస్సుల్ కిచ్చొక వెల్లెల మాన్సుల్ సంగిలి రితి ఇండుక ముల దా, గర్చు అత్తె తెన్ అన్సిమ్ కతతి?” మెన పుసిల.

6 జలె, యేసు జోపయింక, “తుమ్ ఉప్తమెన్నువోచి రిసా యెనయా పూర్ణుమ్చొచి అత్తి దేముడు సంగిలి కోడు సత్తిమ్. ఈంజ ప్రజల్ అంక గవుర్దుమ్ కెర్చ రిత కొడె సంగిల్ కి, జోపయింక పెట్టి అంక దూరి అన్సి. 7 మాన్సుల్ అచ్చె ఉచర్ల కొడెక ‘దేముడు సంగిలన’ మెన ప్రజల్క సికడ, అంక అరిక జోకర్తెత్తి” మెన తుమ్చి రిసాచి కోడు. 8 “తుమ్, దేముడు దిలి ఆగ్గు ముల దా, మాన్సు అచ్చె ఉచర్లిసి ఎక్కి మెన్ను నిదానుమ్ కెర్చను” మెన జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు సంగ, 9 జోపయింక అన్సి, “తుమ్చ పూర్ణుమ్చ అచ్చె సికయ్లె అలవాట్లు నిదానుమ్ కెర్లి రిసా దేముడుచి ఆగ్గు రితి ఇండుక ముల అన్నున్. కీస మాన్సుల్, తూమ్! 10 తుమ్ ములిలి కేనె ఆగ్గుచి రిసా అవ్ అప్పె సంగితన్ మెలె, తుమ్చ అయ్యెంద్ అబ్బొదక చెంగిల్ దెక, గవుర్దుమ్ కెర” మెన, పిమ్మల్, “అయ్యెన్క జలెకు, అబ్బొన్క జలెకు, కో దూసుప కెరల గే, కచితుమ్ జోక మొర్చుచి సిచ్చ దెంక” మెన మోసేచి అత్తి రెగిడ్లి కోడు అన్సి.

11 “గని, తుమ్ జలె ఇన్నె మెంతను, అంచితె తుమ్క కిచ్చొ కలుగు జతి గే, జయ్యి ‘కొర్చాను’ మెలె ‘ప్రబుక దెంక ఒచ్చున అన్సి’, మెన కో పుత్తెనె అయ్యెన్ అబ్బొన్క సంగిలెగిన, 12 ‘జా దీసి తెంతె, జో మాన్సుచి పూచి నాయ్’ తుమ్ సంగిల్ రితి జా, జో అయ్యెన్ అబ్బొన్క దెంక తిలి సాయుమ్ జో మాన్సు దెంక తుమ్ ఒచ్చున్ నాయ్. 13 తుమ్ దస్సి జా, తుమ్చ పూర్ణుమ్చ అచ్చె ఉచర్ల అలవాట్లు ప్రజల్ కెర్చ మెన, ‘దేముడు సంగిలి కోడుక అదికారుమ్ నాయ్’ మెన సికడ్లి రితి జా, తుమ్ దేముడుచి కోడు మార్చువ కెర్లి రితి కెర్చను. అన్నె దస్సు మాయల్ ఒగ్గర కెర్చను.” మెన, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు గోల కెర్చన్.

* 7:1 7:1 ఎత్తి, అదికారుమ్ తిల్ దేముడుచి గుడి తిలి పట్టుమ్, జా. † 7:3 7:3 ‘అంచయ్ ప్రజల్ జతు’ మెన ఎత్తి, అదికారుమ్ తిల్ దేముడు పూర్ణుమ్ నిన్నె ప్రజల్. ‡ 7:4 7:4 నెంజెలె, సంతయ్ తెంతె అనెలి సామన దొనితెయ్ కవులె.

మాన్యుక గార్ కెర్సి కిచ్చి జయెద గే యేసు సంగిలినీ
 14 తెదోడి యేసు ప్రజలక అన్నె పాసి బుకారా కెర, జోవయింక ఇన్నె మెలన్. అవ్ సంగితీ కోడు తుమ్ ఎత్తిజ్జన్ ఏక్ కోడు నూన అర్దుమ్ కెరన్. 15 బయిలె తెంతో మాన్యుచి పేట్ తెడి కిచ్చి వస్తువ పెసిలె, జయ్యి జో మాన్యుక గార్ కెరుక నెత్తె. గని, మాన్యుచి పెట్టి తిలి బుద్ది గార్ జలె, జయ్యి జో మాన్యుక గార్ కెరెదె. 16 సీనూనత్ కంఠ్టో కక్క తిలె, సరిగా నూనన్!

17 జేవ్ ప్రజలక ముల దా గెరి గెచ్చు తెడి పెసిలి పొది, జోవ సిస్సుల కంజ టాలిచి రిసా పుసిలె. 18 యేసు జోవయింక, “తూమ్ కి అర్దుమ్ నెంతె అప్పున్ గి? మాన్యు కయెలె, బయిలె తెంతో జో మాన్యుచి పెట్టి కిచ్చి పెన తయెదె గే, జో మాన్యుక గార్ కెరుక నెత్తె మెన అర్దుమ్ కెరన్ను నాయ్? 19 ఈంధె, జోచి పేట్ వాట్ గెచ్చు, అన్నె బార్ జయెదె. జోచి పెట్టితె పెసె నాయ్! జాకయ్, జోక గార్ కెరె నాయ్” మెన సంగిలన్. ఇసి మెన యేసు సంగిలినచి అర్దుమ్ కిచ్చి మెలె, “కిచ్చి కి కంక గారు మెనుక నెంజె. కిచ్చి కి కంక జయెదె” మెన నెలవ్ సంగిలె రితి జతయ్.

20 తెదోడి యేసు సిస్సులక “మాన్యుచి పెట్టితె మొదొల్ జా, కిచ్చి కిచ్చి బార్ జయెదె, జయ్యి జోక గార్ కెరెదె. 21 మెలె, గర్చు ఉద్దెనుమ్లె, లంజెబుద్ది, చోరు బుద్ది, అత్తొ కెర్చి బుద్ది, లంజెకమె, 22 అన్నె మాన్యులచి అస్తిక అన జెజిసి, పాపుమ్ ఇండితి అన, మోసిమ్బుద్ది, గోనలు, మాన్యులక దూసువ కెర్చిసి, గపురుమ్ ఉచరంతిసి, కామ్క నెంజిత కొడో, దనవ ఎత్తి, మాన్యుచి తెడి జోచి పెట్టితె మొదొల్ జతతి. 23 గర్చు బుద్దుల ఎత్తి మాన్యుచి పేట్ తెడి మొదొల్ జా బార్ జతతి. దనవయ్ మాన్యుక గార్ కెర్చితి” మెన అన్నె సంగిలన్.

తేరబోచచి దువిన్క యేసు చెంగిల్ కెర్చిసి (మత్త 15:21-28)

24 యేసు ఒత్త తెంతో బార్ జా, తూరు చి సీదోసు మెల పట్టులచి ప్రాంతుమ్తె ఉట్టు గెచ్చు, ఏక్ గెరి గెలన్. జో ఒత్త తిలి రితి కి సీనూనక జో నెసిలె కి, జో తిలిసి లుంకడుక నెత్తెర్. 25 చి బేగి, బూతుమ్ దెర్చి ఇదిలిన దువిన్సి తిలి ఏక్ తేరబోచ, యేసుచి రిసా నూన కెర, జోతె జా కెర, జోచి చట్టె నెర్చున్. 26 జా తేరబోచ కెసిచి మెలె, జా*సిరియ దేసిమ్చి జా పెసికయ ప్రాంతుమ్తె జెర్చిలి, గ్రీకు మెలి వేర దేసిమ్చి మాన్యు. జలె, జా తేరబోచ యేసుతె జా కెర, “అంచి దూక దెర్చి బూతుమ్క ఉదడ గెల్చె గి?” మెన యేసుక బతిమాల్చు జా సంగితకయ్, 27 జో జాక,† “సొంత బోదల్ తోలితో కతు. బోదల్చి వంతు అన్నిమ్ గుడ్డ కెర, నూనకూసర్లు కతి రితి గల దెంక చెంగిల్ నాయ్” మెన సంగిలన్. 28 జా జొక్, “నిజాచి, ప్రబు, గని నూనకూసర్లు కి అన్నిమ్ కెర్చి బల్లచి ఎట్టో రక తా, బోదల్ సేడయెలి ఉస్సా కవుల” మెన సంగిలి. 29 ఇసి సంగితకయ్, తెదోడి యేసు జాక, “ఈంజ తుయ సంగిలి తుచి నముకమ్చి రిసా, నెంతుమ్ తెన్ గో. బూతుమ్ తుచి దువిన్క ముల దా గెచ్చు అన్నె” మెన సంగిలి. 30 ఇసి సంగితకయ్, జా తేరబోచ గెరి గెచ్చు కిచ్చి దెకిలి మెలె, బూతుమ్ ముల దా గెలి రిసా, జా నాడి మంచుమ్తె నిజ తిలిసి.

తోట్టో జలొ బొయ్ రొక యేసు చెంగిల్ కెర్చిసి

31 ఒత్త తెంతో యేసు తూరు ప్రాంతుమ్ ముల దా సీదోసు ప్రాంతుమ్ వాట్ గెచ్చు, దెకపాలి ప్రాంతుమ్ వాట్ కి గెచ్చు. గలిలయ ప్రాంతుమ్చి సముర్దుమ్ రితి గాడు పక్క అన్నె ఉట్టు అయిలన్. 32 ఉట్టు జెతికయ్, బొయ్ రొ తిలొ తోట్టో మాన్యు ఎక్కిలొక మాన్యుల యేసుతె కడ అన, “ఇన్నెక చడ చెంగిల్ కెర్చె గి?” మెన యేసుక బతిమాల్చు జా పుసిలె.

33 జలె, ప్రజలెతె తెంతో యేసు జోక ఎక్కిలొక పక్క కడన, జో మాన్యుచ కంఠ్టె ఏక్ ఏక్ ఊంటివొ గల దా తుంక, జో తోట్టోచి జిబు చడ జోచి సొంత లాడు దెరవ దా, 34 అగానుమ్ పక్క దెక, కన్యారుమ్ తెన్ పెట్టి ఏడ్లి రితి జా, ‘ఉగ్రి జా’ మెలి అర్దుమ్ తెన్, ఒత్తచి బాన తెన్ “ఎప్పాతా” మెన సంగ యేసు సంగిలన్. 35 యేసు దస్సి సంగితకయ్, జో బొయ్ రొచ కంఠ్టో ఉగ్రి జలి చి చెంగిల్ జలన్, చి జిబు బులుక దెర్చికయ్, సొస్టుమ్ లట్టబుక దెర్చన్.

36 తెదోడి, “కక్క సంగ నాయ్” మెన ఒత్త తిల మాన్యులక యేసు సంగిలన్. గని “సంగుక పొన” మెన జో కెత్తి సుట్టు సంగిలె కి, జేవ్ అన్నె ఒగ్గర్ జా కేన్ తెన్ సంగితె తిలె. 37 జల్చు జలిచి రిసా ఎదివాట్ అచారిమ్ జా, యేసుచి రిసా “ఈంజో కిచ్చి కెర్చి కెయిమ్ జతయ్. బొయ్ రొ మాన్యుల సొన్సి జతి కెరుక జాన్, తోట్టో మాన్యుల సొస్టుమ్ లట్టబ్బి రితి కెరుక జాన్. ఎత్తి చెంగిల్ కెర అన్నె” మెన ఎత్తిజ్జన్ సంగితె తిలె.

8

చెత్తర్ వెయిలె జన్క యేసు అన్నిమ్ దిలిసి (మత్త 15:32-39)

1 జేవ్ దీసలె అన్నెక్ సుట్టు ఒగ్గర్ జన్ జనాట్ యేసుతె బెర తతికయ్, జోవయింక కతిసి కిచ్చి నెంజిలి రిసా, యేసు జోచ సిస్సులక పాసి బుకారా, జోవయింక 2 “ప్రజలె అప్పొక తిర్చితి ఎద అంచి తెన్ అన్సి. జోవయింక కతిసి కిచ్చి కి నాయ్ చి రిసా జోవయింకి ఉప్పిరి అవ్ కన్యారుమ్ జా అన్సి. 3 జోవయింక చువ్వెచి పెట్టి గెరి తెర్చయెలెగిన్, వట్టె ఏక్ వేల ముకోమ్ గుంజు నేడలె. జోవయింతె నగమజన్ దూర తెంతో జా అన్సి” మెన సంగిలన్. 4 జేవ్ సిస్సులె అచారిమ్ జా, “ఈంజ బులుయ దేసిమి ఎతివాట్ జన్ మాన్యులక అన్నిమ్ దొర్చు కెరుక కిసి?” మెన అన్యారుమ్ జా సంగిలె. 5 ఇసి సంగితకయ్, యేసు జోవయింక “తుమ్తె కెత్తి పోడియె అన్సి?” మెన పుసిలన్, చి “సత్తు” మెన జబాబ్ దిలె.

6 జలె, యేసు జా జనాబ్క “బుయ్యె వెన” మెన ఆత్త దా, జేవ్ సత్తు పోడియె దెర, “తుయ దా దయ కెర్చెదె” మెన దేముడు అబ్బొన్క ఉచర, జేవ్ పోడియె మోడ కెర, “ప్రజలక వంబ దాన” మెన సిస్సులక దెతికయ్, ప్రజలక వంబ దిలె. 7 దొన్నె ఇదుర్లు మున్ను కి తతికయ్, యేసు దేముడు అబ్బొన్క అన్నె దస్సి జొకర, “ఈంజేవ్ మున్ను కి వంబ దాన” మెన ఆత్త దెతికయ్, సిస్సులె ప్రజలక వంబ దిలె. 8 ఎత్తిజ్జన్ పేట్ బెర్చు కతికయ్, నెసిలె గండయ సిస్సుల గుడ్డలె, చి సత్తు గంపల్తె బెర్చె. 9 అన్నిమ్ కత్తన కెత్తిజ్జన్ జలె మెలె, పాసి పాసి చెత్తర్ వెయిలె జన్ జలె. 10 జలె, యేసు ప్రజలక గెరి తెర్చవ దా, సిస్సులె తెన్ బేగి దోనెత వెగ, దల్చునూతా ప్రాంతుమ్తె ఉట్టు గెలె.

పరిసయ్యుల యేసుక అన్నె పరిచ్చ కెర్చిసి

§ 7:16 7:16 గ్రీకు బాన తెన్ ఈంజ మత్తెలి తొలితొ రిగ్డె సగమే వస్తుకల్తె 16 నంబర్చి కోడు తయె నాయ్. * 7:26 7:26 నెంజెలి ‘సురోపెసికయ ప్రదేసిమ్చి మాన్యు’ మెనలె. † 7:27 7:27 దేముడు దెతి వరుమ్క ‘అన్నిమ్’ మెన టాలి కెర

11 యేసు ఇసి ఒత్త తిలి పొది, వదినయ్యుల్ నగుమ్జన్ జా కెర, యేసు తెన్ జట్టి జతి రితి జా, జోక “తుచి అదికారుమ్ పరలోకుమ్ తెంతో చి జలి, అమ్క రుజ్జా దెకయేతి రిసా కిచ్చొ జవున్ వెల్లి కామ్ కెరు.” చెంగిల రితి జోక పరిచ్చ కెర్ల.

12 యేసు, జలి, జోచి మెన్నుతె ఒగ్గర్ దుకుమ్ జా ఏడ్డి రితి జా, “తుమ్ ఈంజ కాలుమ్చ మాన్సుల్ కిచ్చొక అంచి రిసా రుజ్జా దెకయేత కమొక అన జతను? ఆవ్ తుమ్క కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలి, తుమ్ అన్యాయమ్ జల ఈంజ కాలుమ్చ మాన్సుల్క తుమ్ ఉచర్చి సాచి కామ్ ఎక్కి కి కెర దెంక నెంజి.” మెన్ జేవ్ వెల్లిల మాన్సుల్క సంగ కెర, 13 జోవయింక ముల దా, సిన్సుల్ తెన్ దోన్ అన్య వెగ, గాడు జీన్ ఒత్తల్తో గెచ్చుక మెన్ బార్ జల.

పండితుల్ సెకయేతి బుద్ధిచి రిసా యేసు జాగర్ల సంగిలసి (మత్త 16:5-12)

14 దోనితె ఎక్కి పొడి తిలి, గని అన్యె పొడియె అనుక సిన్సుల్ పచ్చ తిల. 15 జలి, యేసు జోవయింక కిచ్చొ సంగిలన్ మెలి, “తుమ్ దెకన్. వదినయ్యుల్ చి రాసే జలో పోరోచుచి పులయేతి పేటిచి రగుమ్చి రిసా తుమ్ జాగర్ల తెన్ తా” మెన్ సంగిలన్. 16 ఇసి సంగితికయ, జేవ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో “అమ్క పొడి నాయ్. కిచ్చొక ఇసి మెన్ అమ్క సంగితయ?” మెన్ లట్టబంతె తిల.

17 యేసు జేవ్ ఉచర్చిసి జానచి రిసా, జో “ అమ్క పొడియె నాయ్” మెన్ కిచ్చొక లట్టబంతను? తుమ్ అచ్చెక అర్దుమ్ కెరన్ను నాయ్ గే? తుమ్క పెట్టి బేడు బంద అన్నె గే, చి అర్దుమ్ కెరనుక ఇస్సుమ్ జసు నాయ్ గే? 18 తుమ్క అంకివో తిల కి దెకున్ నాయ్ గే? తుమ్క కంగ్గల్ తిల కి నూన్సు నాయ్ గే? అచ్చె రితి జర్లు జలిసి కి ఏదన్ల కెర్లు నాయ్ గే? 19 జేవ్ పావ్ వెయిల్జిన మాన్సుల్క ఆవ్ పావ్ పొడియె మోడ వంట్లి దీసి, కెత్తి గంపల్తె సేంసిల గండల్ గుడ్డ బెరయలదు?” మెన్ సంగితికయ, జేవ్ “బార గంపల్తె” మెన్ జబాబ్ దిల. 20 “అన్యె, జేవ్ చెత్తర్ వెయిల్జిన మాన్సుల్ తిలిన్తె జేవ్ నత్తు పొడియె మోడ వంట్లి దీసి, కెత్తి గంపల్తె సేంసిల గండల్ గుడ్డ బెరయలదు?” మెన్ సంగితికయ, జేవ్ “నత్తు గంపల్తె” మెన్ జబాబ్ దిల. 21 జాకయ్ జో జోవయింక “జలి, అచ్చెక కి తుమ్ అర్దుమ్ కెరన్ను నాయ్ గే?” మెన్ యేసు సంగిలన్.

గుడ్డి మాన్సుక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి

22 తెదొడి యేసు, సిన్సుల్, బేత్తుయదా గచ్చెచి ఒడ్డతె దోనితె పావ ఉత్తిర్ల. గుడ్డి మాన్సు ఎక్కిలోక ఒత్తచ మాన్సుల్ నగుమ్జన్ యేసుతె కడ అన, “దయ కెర, ఇన్నెక చడ చెంగిల్ కెరు” మెన్ బతిమాల్ల జా నంగిల. 23 జలి, యేసు జో గుడ్డి మాన్సుచి అతు దెర, జా గచ్చె తెంతో ఇదిల్ దూరి కడ నా కెర, జోచి అంకివొతె తుంక, చడ, “తుక కిచ్చొ

జలికు డీన్యయ గే?” మెన్ పుసిలన్, చి 24 జో మాన్సు, “మాన్సుల్క దెకితసి, గని జేవ్ రూకుల్ ఇండితి రితి డీన్యతి” మెన్ సంగిలన్. 25 జలి, జో మాన్సుచ అంకివొతె యేసు అన్యె చడితికయ, జో చెంగిల్ దెక, ఎత్తి, సాస్టుమ్ దెకిలో. 26 ఇసి చెంగిల్ జతికయ, యేసు జోక, “తుయ గచ్చె అన్య నే పేసితె కి తుచి సొంత గెరి ఉట్ట గే” మెన్ తెర్తవ దిలన్.

ఈంజోయ ‘క్రీస్తు’ మెలి జెంక తిలో రచ్చించువ కెర్తొసా (మత్త 16:13-20; లూకా 9:18-21)

27 ఒత్త తెంతో యేసు, జోచ సిన్సుల్ తెన్ కైసరియ పిలిప్పి మెలి ప్రాంతుమ్చ గచ్చెల ఇండ గెతె తత్తికయ, “కొన్యో మెన్ ప్రజెల్ అంక సంగితతి?” మెన్ సిన్సుల్క పుసిలన్. 28 జేవ్ జోక “బాస్తినుమ్ దెత్తె రొహోసు జా తయెది మెన్ సగుమ్జన్ తుక సంగితతి. అన్యె నగుమ్జన్ తుక ‘పిలియూ పూర్లుమ్చో జా తయెదె’ మెంతతి. అన్యె నగుమ్జన్, ‘దేముడుచి కబుర్ పూర్లుమ్ సంగిలో అన్యెజో జా తయెదె’ మెన్ తుక సంగితతి” మెన్ సిన్సుల్ సంగిల.

29 ఇసి సంగితికయ, జో జేవ్క, “తుమ్, జలి, కొన్యో మెన్ అంక సంగితను?” మెన్ పుసిలన్. జలి, పేతురు, “తెర్తయెది మెన్ దేముడు సంగ తిలో *క్రీస్తు’ మెలి రచ్చించువ కెర్తొసా, తుయ” మెన్ ఒప్పున సంగిలన్. 30 పేతురు ఇసి మెన్ ఒప్పునతికయ, యేసు జోక, “అంచి రిసా తుమ్ చినిలిసి కక్క సంగ నాయ్” మెన్ జాగర్ల సంగిలన్.

జో మొర అన్యె జీవ్ జంక తిలిన్చి రిసా యేసు సంగిలసి (మత్త 16:21-28; లూకా 9:22-27)

31 + “ఆవ్ మాన్సు జా జెర్యన్ అయిలోసా ఒగ్గర్ సైమల్ సేడ, వెల్లిల మాన్సుల్చి అత్తి, వెల్లిల పూజర్చుచి అత్తి, మోసే తెన్ దేముడు దిలి అగ్గల్ సెకడ్డనచి అత్తి, మొరుక అన్యె. గని తిర్తతి గెలి, అన్యె జీవ్ జా ఉట్టుక అన్యె” మెన్ యేసు జోచ సిన్సుల్క బోదన కెరుక దెర్లన్. 32 జో ఈంజ కోడె ఒండిజినక సాస్టుమ్ సంగిలన్. దస్సి సంగితికయ, పేతురు జోక ఏక పక్కయ కడ నా కెర, “దస్సి సంగు నాయ్. తుక దస్సిచి పొని!” మెన్ పేతురు జోక గేల కెరుక దెర్లన్. 33 పేతురు ఇసి సంగితికయ, యేసు పస్ల, సిన్సుల్క దెక, పేతురుక, “నయతాన్, అంచి పట్టి గే! తుయ దేముడుచి పచ్చనచి బుద్ధి ఉచర్చుచి నాయ్, గని మాన్సుల్ ఉచర్చి రితి ఉచర్చది” మెన్ యేసు గేల కెర్లన్.

34 తెదొడి జోచ సిన్సుల్క, ప్రజెల్చి జనాబ్క, జోచి పాసి బుకారా కెర, యేసు జోవయింక, “కో నంపజా అంచి పట్టి బులుక ఉచరుల గే, జోచి సొంత ఇస్సుమ్ కెరుక ముల దా, జోచి సొంత కేసిలవ వయన అంచి పట్టి బులుక అన్యె. 35 కిచ్చొక మెలి, జోచి సొంత ప్రాన్సుమ్ రచ్చించువ కెరనుక కో కోర్వ జవుల గే, జోచి ప్రాన్సుమ్ గచ్చెచానెది. గని అంచి రిసా, అంచి నుబుమ్ కబుర్ సూన్యేత్తి రిసా, కో జోచి ప్రాన్సుమ్ దెతి రితి ఎక్కి, మెన్సు నిదాన్సుమ్ ఇండుల గే, జోచి ప్రాన్సుమ్ రచ్చించువ జెయెది. 36 మెలి, ఈంజ లోకుమ్తె తిలిసి ఎత్తి

* 8:29 8:29 ఒగ్గర్ పూర్లుమ్ తెంతో “పావమ్ గెచ్చయతో దెర్లు జలో రచ్చించువ కెర్తొసాక తెర్తయెది” మెన్ ఎత్తి. అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగ రిచ్చెవ తిలన్. క్రీస్తు మెలి ఈంజ అర్దుమ్ తయెది. † 8:31 8:31 “మాన్సు జా జెర్యన్ అయిలోసా” మెన్ బయిల్చె తెర్ల తిలి, జేవ్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలి, “తెర్తయెది” మెన్ ఎత్తి. అదికారుమ్ తిలో దేముడు దెర్తయెది క్రీస్తు రచ్చించువ కెర్తొసా. యేసు ‘ఆవ్ మాన్సు జా జెర్యన్ అయిలోసా’ మెన్ సంగిలి, బయిల్చెచి పొర్చె ప్రమానుమ్ నదు కెర్ల పండితుల్ జా అర్దుమ్ కెరనుల, గని యేసుక ‘జోవయి’ మెన్ ఒప్పునుక నెన్ కెర, జోవయింక ఒగ్గర్ అల్లె కెరుల. ఒగ్గర్ నదు నే కెర్ల ప్రజెల్, సిన్సుల్, జా అర్దుమ్ ఇదిల్ అల్లిమ్ కెరనుల. ‡ 8:34 8:34 “సిలవ” మెన్ కిచ్చొక సంగితయ మెలి, యేసుక బరోదుమ్ నుదల్ కిసి మారుల మెలి, జోక “సిలవ” మెలిన్తె అత్తిల పట్టిల మెకుల్ పెట టీవడ ముర్తి రితి ములుల. జోక జా సిలవతె నే టీవడై అగ్గె, యేసుచి సొంత సిలవ జోక పూర్తిన్తె జో గడియ సొంత వయక నెత్తి; రొహోసు 19:17. పట్టి సిలవ మెలి ఎక్కిలో వయితి రితి తియర్ల; మార్కు 15:21. సిలవ మెలి, ఏక దేడిక అన్నెక దేడి రితి దోడె అర్దుమ్ కెర బుయ్యోలోచ టీవడలు.

కేనీ మాన్సు జవున్ కలుగు కెరన జోచి ప్రానుమ్ గెచ్చువాణ్ణెగిన, జో కిచ్చో లాబుమ్? కిచ్చో లాబుమ్ నాయ్. 37 మెలె, జో మాన్సు అత్తో గెచ్చువాణ్ణెగిన, జోచి ప్రానుమ్ దేముడు తెన్ అన్నె బెదయతి రితి కేనీ మాన్సు కిచ్చో దిలె సరిచుచువ జయెదె గే? 38 మెలె, గర్గు కమె కెర్రి ఈంజ పావుమచి లంజెచి ఉగుమ్తెచి బుద్ది కెరన, అంచి సత్తిమ్ జవున్, అంచ కొణెచి సత్తిమ్ జవున్, కో లాజీ జా నే ఒప్పున్తె తవుల గే, ఆచ్ మాన్సు జా జెర్చున్ అయ్లోసా పరలోకుమ్తె గెచ్చు అబ్బొసి జలో దేముడుచి పరలోకుమ్చి ఉజ్జెచి గవురుమ్ తెన్ సుద్ది తిల దూతల్ తెన్ బెద ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె జెతి దీసిక, మాన్సుల్ క 'అంచ' మెన ఒప్పున్తి రితి అమచి తెన్ బెదవనుక అంక లాజా తయెదె." మెన సిస్సుల్క ప్రజల్క యేసు సంగిలన్.

9

1 జో ఇసి సంగ, "దేముడుచి రాజిమ్ అదికారుమ్ తెన్ జా అన్నె మెన, ఇన్నె టీవో జా తిల సుదల్తె సగుమ్జన్ నే మొర్తె అగ్గె దెకుల మెన తుమ్క ఆచ్ కచితుమ్ సంగితసి" మెన సిస్సుల్క ప్రజల్క యేసు సంగిలన్.

యేసు గడయ్ పరలోకుమ్చి ఉజ్జెచి జలిసి (మత్త 17:1-13; లూకా 9:28-36)

2 సాస్సు దీసల్ గెలి పిమ్బట్, యేసు పేతురుక యాకోబుక, యోహానుక, అన్నె కో నెంజలి డోక్ తిలె మెట్టయ్ కడ నిలన్. మెట్టయ్ వెగితికయ్, జేవ్చి మెత్తె యేసుచి రూపుమ్ మార్చువ జలి. 3 జోచ పాలల్ కిసి జల మెలె, ఈంజ లోకుమ్తె కేనీ సార్ కేనీ సబ్బు తెద్ది చోకె కెరుక నెత్తిరి రితి, ఉజ్జెచి చోకె జల. 4 తెదొడి, పూర్ణుమచ దేముడుచి కబుర్లు సంగిత మోసి చి ఏలియా దెగుల యేసు తెన్ లట్టెజ్జె, జేవ్ సిస్సుల్క డేసన్ సేడ్ల.

5-6 ఇసి జతికయ్, జేవ్ సిస్సుల్ బల్ బియె గెతికయ్, తెదొడి పేతురు, కిచ్చో మెనుక గే నేన గెచ్చు, యేసుక "గురుబాబు, అమ్ ఇన్నె తంక చెంగిలి. తుక ఏక్, మోసిక ఏక్, ఏలియాక ఏక్, మొత్తమ్ తిన్ని కుడియల్ ఇన్నె బందుక అమ్క సెలవ్ దే" మెన సంగిలన్. 7 సంగిత తతికయ్, తెదొడి మబ్బు ఏక్ ఉత్త జా, జోవయింక డంకిలన్, అన్నె, "ఈంజియి అంచొ పుత్తు, అంచొ ప్రేమ తిలో పుత్తు. ఇన్నెచి కోడు తుమ్ సూన్" మెన, మబ్బు తెంతో అవాడి సంగిలిసి సూన్. ఇసి జలి బేగి, 8 సిస్సుల్ సుట్టువంత అంకి గలెకి, యేసుక పిట్టవ జో తెన్ అన్నె కో కి డీస్సి నాయ్.

9 జేవ్ జా మెట్టయ్ తెంతో ఉత్త జెత తతికయ్, "ఆచ్ మాన్సు జా జెర్చున్ అయ్లోసా మొర గెచ్చు అన్నె జేవ్ జా ఉట్టితి ఎద, తుమ్ అప్పె ఇన్నె దెకిలిసి కక్క కి సంగ నాయ్" మెన సిస్సుల్క యేసు సంగిలన్. 10 ఇసి సంగితకయ్, జర్గు జలిన్చి రిసా తున్జె తా గెల, గని "మొర గెచ్చు అన్నె జతిన్చి రిసా సంగిల్ కోడుక కిచ్చో అర్దుమ్?" మెన ఉచరంతె తిల. 11 తెదొడి జోక కిచ్చో పుసిల మెలె, "రచ్చించువ కెర్తొసా జతో క్రిస్టుచి అగ్గె ఏలియా పూర్ణుమచి జెంక అన్నె, మెన మోసి తెన్ దేముడు దిలి అగ్గెల్ నెకడన్ కిచ్చొక సంగితతి?" మెన పుసిల. 12 యేసు జోవయింక, "ఎత్తి, తెయార్ కెర్రి రిసా *ఏలియా తొలితొ జెంక అన్నె మెలి కోడు సత్తిమ్. జా ఏక్, రచ్చించువ కెర్తొసా, ఆచ్ మాన్సు జా జెర్చిలె ఒగ్గర్ సైమల్ నేడుక అన్నె

మెన, మాన్సుల్ జోక నిస్కారుమ్ దెకుల" మెన రెగిడ్డిసి కిచ్చొచి రిసా గే తుమ్ ఉచర. 13 అన్నె, జలి ఆచ్ తుమ్చి తెన్ సంగితిన్ కిచ్చొ మెలె, జో ఏలియా తొలితొ జా తిలన్ మెన ఆచ్ తుమ్క కచితుమ్ సంగితసి. జో జా తిలో, అన్నె జోచి రిసా రెగిడ్డి కోడు కి నెరవెర్చువ జలి. "జేవ్చి ఇన్నెమ్ అయ్లి రితి మాన్సుల్ జోక కెల మెన రెగిడ్డి కోడు" మెన యేసు సంగిలన్.

సిస్సుల్ ఏక్ బూతుమ్క ఉడడుక నెత్తిరిసి (మత్త 17:14-20; లూకా 9:37-43)

14 యేసు, జేవ్ సిస్సుల్, మెట్టక ఎట్టో తా గెల సిస్సుల్తె పాచ్ కెర, జోవయించో సుట్టువంత ఒగ్గర్ జన్ జనాబ్ బెర అస్సి, చి మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ నెకడన్ జోవయింతెన్ గగ్గోల్ జతె అస్సి మెన యేసు ఇసి దెకిలో. 15 జలి, జేవ్ జనాబ్ యేసుక దెకిల్ బేగి, ఒగ్గర్ ఆచారిమ్ జా, జోతె నిగ జా జోకర్ల. 16 యేసు, జలి, "జోవయింతెన్ కిచ్చొచి రిసా లట్టెజ్జెను?" మెన పుసిలన్. 17 జనాబ్తె తిలో ఎక్కిలో, "గురుబాబు, గుల్లో కెర్రి బూతుమ్ దెర్తొ అంచొ పుత్తుక తుచి తె కడ అర్దుయ్. 18 జా బూతుమ్ జోక కేనీ దెరెదె గే, ఒత్తె నేడవ దెయెదె. నేడయ్లి, ఈంజో పొగర్లు బారె కెరవన్, దంతో చప్ల, మార్చు నేడుక. 'జా బూతుమ్క ఉడడ దాన్' మెన తుచ సిస్సుల్క బతిమాల్లా జా సంగిల్ కి, జేవ్ నెత్తిర్ల." మెన జో నాడుచో అబ్బొసి సంగిలన్.

19 తెదొడి యేసు కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "నముకుమ్ నెంజలి కాలుమచ, తుమ్! తుమ్చి తెన్ ఆచ్ కెత్తి దీసల్ తంక? కెత్తి దీసల్ తుమ్చి బుద్ది ఆచ్ ఒర్చువ జంక? జో నాడుక అంచితె కడ ఆన్" మెన సంగితకయ్, 20 నాడుక యేసుతె అస్సె. అన్తికయ్, జా బూతుమ్ యేసుక దెకిలి బేగి, జో నాడుక పొర్లు కెరవ గెల్లికయ్, నాడు బుయ్యో నేడ ఎంగ్ల ఎంగ్ల జా పొగర్లు కెరవన్, పొర్లువ జతె తిలన్. 21 దస్సి జతె తతికయ్, "ఇన్నెక కెత్తి దీసల్ తెంతో ఈంజ బాద అన్నె" మెన యేసు నాడుచో అబ్బొసిక పుసిలన్, చి జో "బాల తతె తెంతో. బాల తతె తెంతో దస్సి జా జా. 22 ఇన్నెక నానినుమ్ కెర్రి రిసా ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ సుట్టు అగితె పాచితె నేడయ్లి. తుయి కిచ్చొ జలికె కెరుక తెర్తెగిన, అమ్చి ఉప్పెరి కన్కారుమ్ తియి అమ్క తోడె కెరు!" మెన సంగ జోకర్తికయ్, 23 తెదొడి యేసు జోక, "తుయి తెర్తెగిన" మెంతసి అంక, కిచ్చొక? కో అంక నంపజిలోసాక, జోక ఎత్తి. జెయిమ్ జయెదె!" మెన సంగిలన్. 24 బేగి నాడుచో అబ్బొసి, "ఆచ్ నంపజతసి. అంచి నముకుమ్ తొక్కి చి జలి, ఒగ్గర్ జతి రితి అంక తోడు తా!" మెన ఏడ కేక్ గలన్.

25 తెదొడి ఒగ్గర్ జన్ జనాబ్ ఎక్కితె బెద పాసి నిగ జెతతి మెన యేసు దెక కెర, "ఒ గుల్లో కెర్రి బియోర్ కెర్రి బూతుమ్. తుయి ఇన్నెక ముల దా, కెయ్యోక కి ఇన్నెక అన్నె దెరు నాయ్ మెన ఆచ్ తుక ఆత్త దెతసి," మెన జా బూతుమ్క యేసు గేల కెర్తికయ్, 26 బూతుమ్ గట్టిజ కేక్ గల, నాడుక గట్టిజ పొర్లు కెరవ బారె జా ముల దిలన్, చి నాడు మొర గెలి రితి జలి. "మొర గెలో" మెన ఒగ్గర్ జన్ సంగిల, 27 గని యేసు నాడుక అతు దెర ఉట్టువంతియ్, జో చెంగిల్ జా టీవో జలన్.

28 జలి, యేసు గెరి గెచ్చు తెడి పెసితికయ్, జోచ సిస్సుల్, "అమ్ కిచ్చొక జా బూతుమ్క ఉడడుక నెత్తిర్లమ్?"

* 9:12 9:12 మత్తయి 17:13 తె దెకిలె, 'ఏలియా రితిసా' మెన బాప్తిస్ముమ్ దెతె తిలో యోహానుచి రిసా సంగిలన్ మెన రుజ్జు జతయ్.

మన కో వేర మాన్యుల్ నే నూనతి రతి యేసుక పుసిల. 29 పుసితికయ, జో †“ప్రార్దన కెర్తకయ ఇనిచి ఉడడుక జయెదె, నెంజలి నాయ” మెన సంగిలన్.

మొర గెచ్చ అన్యజీవ జా ఉట్టెందె మెన యేసు సంగిలిసి (మత్త 17:22-23; లూకా 9:43-45)

30 యేసు, సిస్యుల్, ఒత్త తెంతో బార జా గలిలయ ప్రాంతుమ్ వాట్ గెల. ‘అమ్ ఇన్నె తిలిసి ప్రెజుల్ నేన్ తు’ మెన గుట్టు తెన్ గెతె తిల. 31 కిచ్చొక మెలె, యేసు జోవయింక “వట్టె ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో కిచ్చొది రిసా వాదెన జెతె తిలదు?” మెన పుసిలన్. 34 జేవ్ తుక్తె తిల. కిచ్చొక మెలె, “అమ్ చిత్తె కొన్సె వెల్లొ జయెదె?” మెన జేవ్ వట్టె లట్టబన తిల.

35 తెదొడి యేసు వెన, జేవ్ బారజెన్క పాసి బుకారా కెర, జోవయింక, “కొన్సె జలెకు వెల్లొ జంక ఉచరెదె గే, జో గవురుమ్ నే ఉచరంతె తా, ఎత్కిచి కంట దాక్ కెరన, ఎత్కిజెన్క సేవ కెర్తొసా జంక అన్య” మెన సంగ, 36 ఏక్ బాలబోడక దెర, జోవయింక నెడమె బీజేవె కెర, ఉక్కుల, జోవయింక అన్య, 37 †“ఇన బాలబోడలెత్ ఎక్కిలోక జలెకు కో అంచి నావ్ తెన్ మరియాద కెరల గే అంకయ మరియాద కెర్తె రతి జపుల. అన్య, అంకయ కో మరియాద కెర తవుల గే, ఎక్కి అంకయ నాయ, గని అంక తెర్తయెలోసాకయ మరియాద కెర్తె రతి జపుల” మెన యేసు బోదన కెర్తెన్.

38 తెదొడి యోహాను మెలె సిస్యుడు యేసుక కిచ్చొ మెన సంగిలన్ మెలె, “గురుబాబు, ఎక్కిలో తుచి నావ్ తెన్ బూతలక ఉడడ్డిని దెకిలమ్. జో అమ్ చి వట్టె జెత్తొసా నెంజెచి రిసా జోక అడ్డు కెర్తెమ్” మెన సంగిలన్. 39 జలె యేసు, “జోక అడ్డు కెర నాయ. కిచ్చొక మెలె, కో జలెకు అంచి నావ్ తెన్ ఏక్ వెల్లొ కామ్ కెరెదె గే, జా జల్ల జలె తెంతో అంచి రిసా విరోదుమ్ లట్టబుక నెత్తె. 40 అమ్ చి కామ్ చి ఉప్పిరి విరోదుమ్ నెంజెలోసా అమ్ చి పచ్చెన జెత్తొసా జయెదె.

41 “అవ్ క్రీస్తు జలెలోసా తెన్ తుమ్ బెదిరి రిసా, కో జలెకు తుమ్క బుక్కెక్ పాని జలెకు దెయెదె గే, జో దన్సి కెర్తె రిసా కచితుమ్ జోక బవుమానుమ్ పిట్టె నాయ, మెన తుమ్క అవ్ కచితుమ్ సంగితసి.

42 “గని అంక నంబజల ఇన బాలబోడలె రితె జలనతె ఎక్కిలోక కి, కో కీపాపుమ్ కెరవుల గే, జోక జెతికయ సిచ్చుచి కంట, జోక బొత్తయ తిర్తొలి రితె వెల్లొ పత్తురు ఒడొవ దా, సముద్రుమ్తె బుడ్డవన్యయ జోక చెంగిలి. 43 తుమ్ చిత్తె ఎక్కిలోచొ అతు జలెకు జోక *పాపుమ్ కెరవ తిలెగిన, జో

అతు జో కండన గెలి రతి జపున్. కిచ్చొక మెలె, దొన్ని అత్తో తెన్ తా వెల్లొ ఆగి గొయెతె, కెయక నే విజయెతి ఆగితె, గలి జెతి కంట, పాపుమ్ కెరయెత్ అతు జలెకు నెంజెలి రతి జా వరలోకుమ్తె బెదుక చెంగిలి. 44-45 † దన్సి, తుమ్ చిత్తె ఎక్కిలోచొ చాటు జలెకు జోక *పాపుమ్ కెరవ తిలెగిన, జో చాటు కండన గెలి రతి జపున్. కిచ్చొక మెలె, దొన్ని చట్టొ తెన్ తిలి రతి తా వెల్లొ ఆగి గొయెతె గలి జతి కంట, పాపుమ్ కెరయెతి చాటు జలెకు నెంజెలి రతి జా వరలోకుమ్తె బెదుక చెంగిలి. 46-47 కీతుమ్తె ఎక్కిలోచి అంక జలెకు జోక పాపుమ్ కెరవ తిలెగిన, జా అంక కడ వెంట గెలి రతి జపున్. కిచ్చొక మెలె, దొన్ని అంకివో తెన్ తిలి రతి తా వెల్లొ ఆగి గొయెతె గలి జతి కంట, ఎక్కి అంక తెన్ జలి రతి జా దేముడుచి రాజుమ్తె బెదుక చెంగిలి. 48 వెల్లొ ఆగి గొయెతె కిచ్చొ మొర్తి నాయ, చి జా ఆగి విజె నాయ.

49 “సుద్ది జపున్” మెన బలి దెతి దెతి ఎత్కితె లోన్ దెరవుక అన్య. దన్సి, లోన్క, ఆగిక మెలి రతి, ఎత్కి మాన్యుక సుద్ది నిదానుమ్ కెరుక అన్య.

50 “లోన్ చెంగిలిచి. గని జా లోన్చి కారు గెచ్చు చవుయ జలెగిన, జా అన్యక సుట్టు కీసి కెర కారు కెరుక జయెదె! నెంజె. తుమ్, జలె, తుమ్ చి వెట్టి లోన్ దెర్తి రతి జా, చి ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో సేంతుమ్ తెన్ తా” మెన సిస్యుల్క యేసు బోదన కెర్తెన్.

10

యేసు తిరిమ్ తిరిమ్ యెరూసలేమ్ గెచ్చుక మొదల్ కెర్తెసి (మత్త 19:1-12)

1 యేసు కపెర్నెహూమ్ పట్టుమ్ తెంతో ముల దా యూదయ ప్రదేసిమ్ వాట్ గెచ్చ, యోర్దాను గాడు ఒత్తెత్తో ఉట్ట గెలన్. ఒత్తె తతికయ, ఒగ్గరజెన్ జనాబ్ అన్య జోతె బెర జెతికయ, జో అలవాట్ జలి రతి జోవయింక బోదన కెరుక దెర్తెన్.

పెండ్లి జలన ముల ములి జతినచి రిసా యేసు సంగిలి (మత్త 19:1-12)

2 జా పొది, పరిసయ్యలె నగుమ్ జెన్ జోక పరిచ్చ కెర తెర్తె నింద కెరుక మెన, జోతె జా కెర, “మున్సుబోద జోచి తేర్తిక ములుక నాయిమ్ గె?” మెన పుసిల. 3 యేసు “మోసా పూర్తుమ్చొ తుమ్క కిచ్చొ అత్తె దిలన్?” మెన పుసిలన్. 4 ఈంజె ఇసి సంగితికయ, జేవ్ “ముల దెతి కార్తుమ్ రెర్తె దిలెగిన ముల దెంక జయెదె మెన మోసా పూర్తుమ్చొ నెలవ్ దిలన్” మెన జబాబ్ దిల.

5 జలె, యేసు జోవయింక, “తుమ్ రాడ్ జీవ్ చ మాన్యుల్చి రిసా మోసా జా ఆగ్న రెగిడ్డన్. 6 గని లోకుమ్ జెర్తయెలి మొదల్ పొది తెంతో “మున్సుబోద తేరబోద” మెన దేముడు దొన్ని రగల్ జల్ల కెర్తొ” మెన, అన్య

† 9:29 9:29 ఈజ మత్తెలి గ్రీకు బాన తెన్ తొలితొ రెగిడ్డ పుస్తకతె “చువ్వె తా ప్రార్దన కెర్తెకయ...” మెన రెర్తె అన్య. † 9:37 9:37 నెంజెలి “జో అంక నంబజలి రిసా ఇన బాలబోడలెత్ ఎక్కిలోక జలెకు కో మరియాద కెరెదె గే, అంకయ మరియాద కెర్తె రతి జపుల.” † 9:42 9:42 నెంజెలి “జోవయింక నముకుమ్ పిట్టెవుల గే...” * 9:43 9:43 పాపుమ్...రిసా నెంజెలి, నముకుమ్ పిట్టయెతి రతి జలెగిన, జా దీసి తెంతో అన్య దన్సి నె జతి రిసాచి అర్దుమ్ కి గ్రీకు బాన తెన్ ఈంజె తొలితొ రెగిడ్డన్ తెన్ బెదెదె. † 9:44-45 9:44-45 గ్రీకు బాన తెన్ ఈంజె మత్తెలి తొలితొ రెగిడ్డన్ నగుమ్ పుస్తకతె 44 నంబజువ కొడొ తతి నాయ. గని తిలె, 44 చి 46చి కోడు 48 నంబరిచి కోడుచి రతి జపుల. † 9:44-45 9:44-45 పాపుమ్...రిసా నెంజెలి, నముకుమ్ పిట్టయెతి రతి జలెగిన, జా దీసి తెంతో అన్య దన్సి నె జతి రిసాచి అర్దుమ్ కి గ్రీకు బాన తెన్ ఈంజె తొలితొ రెగిడ్డన్ తెన్ బెదెదె. † 9:46-47 9:46-47 గ్రీకు బాన తెన్ ఈంజె మత్తెలి తొలితొ రెగిడ్డన్ నగుమ్ పుస్తకతె 44 నంబజువ కొడొ తతి నాయ. గని తిలె, 44 చి 46చి కోడు 48 నంబరిచి కోడుచి రతి జపుల. * 9:46-47 9:46-47 పాపుమ్...రిసా నెంజెలి, నముకుమ్ పిట్టయెతి రతి జలెగిన, జా దీసి తెంతో అన్య దన్సి నె జతి రిసాచి అర్దుమ్ కి గ్రీకు బాన తెన్ ఈంజె తొలితొ రెగిడ్డన్ తెన్ బెదెదె.

7 “జాకాయ్ మున్నుబోద అయ్యనాబద్దాన్ క ముల దా జోచి తేర్పి తెన బెద తంక అన్న. 8 అన్నె జేవ్ దోగుల ఎక్కి ఆగ్ జా తప్పల

మెన దేముడు రెగ్గయ్ లి కోడు అన్న. జాచి రిసా, పెండ్లి జలి తెంతో జేవ్ దోగుల నెంజితి. ఎక్కి ఆగ్ జా అన్న. 9 జాకాయ్, దేముడు పెండ్లితె కక్కు జట్టు కెరవ తయెది గే, కేన్ మాన్సు ములవుక జయె నాయ్” మెన జేవ్ క నంగిలన్.

10 యేసు, సిస్సుల్, జేవ్ బన జతి గెరి గెచ్చు తెడి పెసిలి పడ్డో, ఈంజ కోడుచి రిసా సిస్సుల్ అన్నె పుసిల. 11 యేసు సిస్సుల్ క, “కో జలెకు జోచి తేర్పి క ముల దా అన్నెక్కి పెండ్లి కెరనెది గే, జో లంజె వంసుమచో జా తేర్పి క లంజె కెర్తయ్, 12 అన్నె, మున్నునక తేర్పి ముల దా అన్నెక్కి పెండ్లి కెర్నెగిన, జయ్యి లంజె జతయ్” మెన నంగిలన్.

బాలబోదల్ క యేసు చడ చెంగిల్ కెర్పిసి (మత్త 19:13-15; లూకా 18:15-17)

13 ఒత్త తిలి పొది, ‘అమవ బోదల్ క చడ చెంగిల్ జవున్’ మెన, నగుమజన్ జోవయింక యేసుచి పాసి కడ అన్తికయ్, సిస్సుల్, “పోస” మెన కడ అన్లనక గేల కెర్ల. 14 గని జేవ్ గేల కెర్పిసి యేసు దెక, బాద సేడ, “బోదల్ అంచితె జెతు. జోవయింక అడ్డు కెర నాయ్. దేముడుచి రాజిమ్ ఇన బాలబోదల్ జల నుదల్ చియి. 15 తుమ్ క ఆవ్ కిచ్చో కచితుమ్ నంగితసి మెలె, గవురుమ్ నే ఉచరంతె బాలబోదల్ చి రితిచి నముకుమ్ తెన్ దేముడుచి రాజిమ్ తె బెదితి రితి నజ్లెకయ్, పరలోకుమ్ తె గెచ్చుక జయెది. ఇసి నే జలెగిన, కో కి ఒత్త బెదుక జయె నాయ్” మెన నంగ 16 జేవ్ బోదల్ క ఉక్కుల దెర, జోవయింక ఎక్కి క్లక బోడి చడ, ‘చెంగిల్ తత్తు’ మెన యేసు నంగిలన్.

పరలోకుమ్ చి రాజిమ్ తె కిసి బెదుక గే (మత్త 19:16-30; లూకా 18:18-30)

17 యేసు అన్నె బార్ జా వట్టి గెతె తతికయ్, ఉబెడో ఎక్కిలో నిగ జా, యేసుచి పురైతో నెర్పు సేడ జోకర, “చెంగిల్ తిలో గురుబాబు, పరలోకుమ్ చి రాజిమ్ తె కెయెక తెయెక జతి వాట, అంక దొర్కు జంక మెలె, ఆవ్ కిచ్చో కెర్లె జయెది?” మెన పుసిలన్. 18 పుసితికయ్, యేసు, “చెంగిల్ తిలోసా మెన అంక కిచ్చొక నంగిలది? దేముడు ఎక్కిలోయి చెంగిలోసా, గని అన్నె కో కి చెంగిలన నెంజితి. 19 జో దిల ఆగ్గల్ మెలె, తుయ జాన్సు.

‘నరు అత్త్య కెరుక జయె నాయ్, లంజెకమె కెరుక జయె నాయ్, చోరుక జయె నాయ్, అబద్దుమ్ సాచి నంగుక జయె నాయ్, మోసిమ్ కెరుక జయె నాయ్, అయ్యనాబద్దాన్ గవురుమ్ దెకితె తంక అన్న’ దనచయ్” మెన జోక యేసు నంగిలన్. 20 జో మాన్సు, “గురుబాబు, బాల తెంతో ఈంజేవ్ ఆగ్గల్ రితి నిదానుమ్ కెర దెకనజాన్” మెన బజాబ్ దిలన్. 21 యేసు జోక దెక కన్యారుమ్ జా, “తుక ఎక్కి పిట్ట గెచ్చి అన్న. తుయ గెచ్చు, తుచి అన్సి ఎత్తి, విక గెల కెర, బీద నుదల్ క దేసు. దన్సి కెర్పెగిన, పరలోకుమ్ తె తుక అన్సి కలుగు జయెది. అన్నె, అంచి తెన్ బెద, అంచి వట్టి జే!” మెన యేసు నంగిలన్.

22 జలె, జో ఉబెడోక ఒగ్గర్ సామ్మారుమ్ చి రిసా, దుకుమ్ జా మొకోమ్ ఇదిలిసి కెర ఉట్ట గెలన్.

సామ్మార్లు పరలోకుమ్ తె బెదుక కన్సుమ్

23 జో సామ్మారుమ్ చో ఉట్ట గెతికయ్, యేసు పన్సి సిస్సుల్ క దెక జోవయింక, “సామ్మార్లు దేముడుచి రాజిమ్ తె బెదుక జలె, కన్వనె జలెకయ్ జయెది” మెన నంగిలన్.

24 జోచి ఈంజేవ్ కోడొక సిస్సుల్ ఎదివాల్ ఆచారిమ్ జతికయ్, జోవయింక అన్నె, “ఓ పుత్తర్లు, *ఈంజ లోకుమ్ తెచి అన్సిక నముకుమ్ తిల నుదల్ దేముడుచి రాజిమ్ తె బెదుక కెర్పి కన్సుమ్! 25 ఇసా సామ్మారి దేముడుచి రాజిమ్ తె బెదితి కంతు, నూజబోలొ వాల్ ఒంటి గెచ్చుక నుల్లు!” మెన నంగిలన్.

26 జేవ్ ఎదివాల్ ఆచారిమ్ జా, “దన్సి జలె, కో రచ్చించువ జంక జయెది?” మెన జోక పుసిల. 27 యేసు జోవయింక దెక, “మాన్సు ఈంజ కెర్పి అన్సి, గని దేముడు జా ఎత్తి, జర్లు కెరుక తెరె.” మెన నంగిలన్.

28 జలె, పేతురు జోక, “ఈందె, ఆమ్ ఎత్తి, ముల దా తుచి వట్టి బులితనుమ్” మెన నంగుక దెర్లన్. 29 జలె యేసు జోవయింక, “తుమ్ క ఆవ్ కిచ్చో కచితుమ్ నంగితసి మెలె, అంచి రిసా, అంచి నుబుమ్ క బురుచి రిసా, గేరు జలెకు, అన్సి బావొక జలెకు, బయిబేనిక జలెకు, అయ్యనాబద్దాన్ జలెకు, బోదల్ క జలెకు, బుయి జలెకు, కో ముల తప్పల గే, 30 అప్పె ఈంజ లోకుమ్ తె కి, జోవయింక గెరలు, అన్సి బావొ, బయిబేని, అయ్యనాబద్దాన్, బోదల్, బుయి, దనవ ఎత్తి, జోవయింక దొర్కు జయెది. అన్నె, జతి కాలమ్ తె, కెయెక తెయెక పరలోకుమ్ తె జతి వాట జోవయింక దొర్కు జయెది.

31 గని తుమ్ జాగర్ల ఉచరన. అప్పె అగ్గె జలన ఒగ్గర్ జన్ పడ్డో జవుల. అప్పె వడ్డో జలన ఒగ్గర్ జన్ అగ్గె జవుల” మెన యేసు నంగిలన్.

మొర గెచ్చు అన్నె జేవ్ జా ఉట్టిందె మెన యేసు నంగిలిసి (మత్త 17:22-23; లూకా 9:43-45)

32 యేసు, సిస్సుల్, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తె గెతి రిసా వట్టి గెతె తతికయ్, యేసు దయిరిమ్ తెన్ జోవయింక అగ్గెతో ఇండిలిసి సిస్సుల్ దెక, బలె బమ్మ జలె. జోచి వడ్డో గెతె తిలనక కి బలె బిడ్డి దెర గెలి. జలె, యేసు సిస్సుల్ క అన్నె పాసి కెరన, జోక జర్లు జంక తిలన్ చి రిసా జోవయింక అన్నె నంగుక దెర, 33 “ఈందె నూన, అమ్ యెరూసలేమ్ తె గెతనుమ్. ఒత్త గెలమ్ మెలె, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్లున్ అయిలోసాక వెల్లెల పూజర్లు తె, మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్లన తెరె దెవుల, చి జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ అంక మొర్పి సిచ్చ వయడ దా, యెరూదల్ నెంజిల అదికారుల్ తె అంక సార్లు కెర దెవుల. 34 దన్సి కెర్లె, జేవ్ అంక కొంకడ, తుంక దా, కొర్లల్ తెన్ పెట కెర, అంక మారుల. మార్లె కి, తిర్రతెక అన్నె జేవ్ జా ఉట్టిందె” మెన యేసు సిస్సుల్ క అన్నె నంగిలన్.

దోగుల సిస్సుల్ వెల్లొ జంకోర్ వ జలిసి (మత్త 20:20-28)

35 తెడిడి యాకోబు, యోహాను మెల జెబెదయి మెలోసాచి దోగుల పుత్తర్లుల్ పురైతో జా, యేసుక “గురుబాబు, కిచ్చో అమ్ నజుమ్ మెదె అమ్ క దెంక.” మెన నంగిల. 36 ఇసి నంగితికయ్ యేసు “ఆవ్ తుమ్ క కిచ్చో జర్లు కెరుక మెన తుమ్ కోర్ వ జతను?” మెన పుసితికయ్, 37 జేవ్ జోక, “తుచి పరలోకుమ్ చి ఉబెడోచి రాజిమ్ తె తుయ ఏలువ కెర్పి

* 10:24 10:24 గ్రీకు భాన తెన్ ఈంజ మత్తెలి తొలిత కెర్పెన్ నగుమ్ పుస్తకల్ తె ఈంజ...నుదల్ చి కోడొ తతి నాయ్. † 10:29 10:29 అప్పె జేవ్ క

పాదాకి అమ్మ దొంగలు, తుచి ఉజెతో పక్క ఎక్కిలో, తుచి డెబ్బి పక్క ఎక్కిలో వెసితి రితి అమ్మక నెలవ్ దే” మెన సంగిల.
 38 యేసు జలె, జోవయింక, “తుమ్ కిచ్చో పుసితసు గే తుమ్ నేన్ను. అల్లె, అంచి గిన్నతె బెద పిలి రితి, అవ్ సేడుక తిలి దుకుమతె బెదుక ఓర్పువ జంక జలెకు, అంచి తెన్ అంచి బాప్తిసుమ్ నజన్ని రితి జా, అవ్ సేడుక తిలి సైముతె బెదుక జలెకు తెరితె గే?” మెన జేవ్ దొంగలక సంగితికయ్, 39 జేవ్ “తెరుమ్” మెన సంగిల. దస్సి సంగితికయ్, యేసు జోవయింక, “అవ్ పితి గిన్న దుకుమ్ తుమ్ పిన్సె. అవ్ సైముల్ సేడ్డి బాప్తిసుమ్ తుమ్ కి నజన్తె, 40 గని అంచి ఉజెతో పక్క ఎక్కిలో, అంచి డెబ్బి పక్క ఎక్కిలో మెనుక మెన నెలవ్ దెంక అంచి అత్తి నాయ్. పల్లోకుమ్ తిలో అంచో దేముడు అబ్బో కక్క కక్క నెలవ్ దా తయెదె గే, జెవ్వె ఒత్త వెనుల.” మెన జబాబో దిలె. 41 జలె, యాకోబు యోహాను ఎత్తియ్ కంబ వెల్లో జంక ఉచర్చిసిది రిసా సేసిల దెస్సుజన్ సిస్సుల్ నూన కెర, జోవయింబి ఉప్పిరి కోపుమ్ జంక దెర్ల.

సిస్సుల్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో కిసి దెకుక గే యేసు సంగిలిసి
 42 తెదెడి యేసు జేవ్ బారజన్ సిస్సుల్క జోతె బుకారా కెర, “యూదుల్ నెంజల వేర అదికారుల్ అన్నె జోవయింబి తెడి తిల వెల్లెల మాస్సుల్ సొంత గపురుమ్ ఉచరస, ప్రజల్క జాడ్డు వయడ్డి రితి జోవయింక పోటి తెన్ విలువ కెర్తతి మెన తుమ్ జాస్సు. 43 గని తుమ్చి తెన్ దస్సి తంక జయె నాయ్. తుమ్చితి కో వెల్లో జంక ఉచరెదె గే, జోయ్యి తుమ్చో సేవ కెర్తాసా జా తంక. 44 తుమ్చితి కో ముక్కిమ్ జంక ఉచరెదె గే, జో ఎత్తిజన్క గొతిమాస్సు జా తంక. 45 కిచ్చొక మెలె, అవ్ మాస్సు జా జెర్సున్ అయ్లోసా కి మాస్సుల్చి అత్తి సేవ కెరపన్ను జెయ్యె నాయ్, గని మాస్సుల్క అవ్ సేవ కెరుకయ్ అయలయ్. మెలె, ఒగ్గరజన్ మాస్సుల్క సయ్తానచి రాజమ్ తెంతో అన్నె గెనసేతి రిసాయి ముర అంచి ప్రాసుమ్ దెంక అన్నెచి రిసా ఈంజ లోకుమతె అయలయ్” మెన సిస్సుల్క యేసు సంగిలన్.

గుడ్డి బల్లి ముయింక యేసు చెంగిల్ కెర్చిసి
 (మత్త 20:29-34; లూకా 18:35-43)

46 ఒత్త తెంతో యేసు సిస్సుల్ వట్టె గెచ్చు గెచ్చు యెరికో పట్టుమ్తె జా కెర, సిస్సుల్ తెన్ కి, ఒగ్గర ఒగ్గరజన్ జనాబ్ తెన్ కి ఒత్త తెంతో బారో జతె తతికయ్, తీముంచో పుత్తసి, బర్చిము బిచ్చిమ్ నజితి గుడ్డి జలొసా, వాటో సాడి పేన అన్నె. 47 ఒత్త వెన తా, “జెతొసా నజబెతె గవ్వెచో యేసు” మెన జో నూన కెర, “ఓ యేసుప్రబు, దావీదు రాసేసి నెకుమతె జెర్చిల్ రచ్చింబువ కెర్తాసా, అంచి ఉప్పిరి కన్నూరుమ్ తియ, అంక చెంగిల్ కెరు!” మెన కేకే గలన్.

48 జలె, పాసి తిలన ఒగ్గరజన్ “తున్జె తా” మెన గోల కెర్తె కి, జో గుడ్డి మాస్సు అన్నె, “దావీదుచి నెకుమతె జెర్చిల్ రచ్చింబువ కెర్తొసా, అంచి ఉప్పిరి కన్నూరుమ్ తియ, అంక చెంగిల్ కెరు!” మెన అగ్గెచి కంబ గట్టిజ కేకుల్ గలో. 49 ఇసి జతికయ్, యేసు టీచో జా కెర, “జోక ఇత్తల్తో బుకారా” మెన సిస్సుల్క సంగిలన్. జేవ్, జలె, “అల్లె, దయిరిమ్ జా ఉట్టా! యేసు తుక బుకార్తయ్” మెన జో గుడ్డి మాస్సుక

బుకార్తికయ్, 50 జో చట్టున్ ఉట్ట జోచి దుప్పటి వక్కయ్ వెంబ గల, యేసుతె అయ్లో.

51 యేసుతె జెతికయ్, “అవ్ తుక కిచ్చొ కెరుక మెన తుయి కోరవ జతసి?” మెన పుసితికయ్, జో గుడ్డి మాస్సు, “గురుబాబు. అవ్ దెకిత్ రితి కెరు.” మెన సంగిలో. 52 జలె, యేసు జోక “గో, అంచి ఉప్పిరిచి తుచి నముకుమ్ తుక చెంగిల్ కెర అన్నె.” మెన సంగిలన్. బేగి, జో మాస్సువ అంకిచో డీసిల, చి జో యేసుచి వట్టి వట్టె గలో.

11

యేసు యెరూసలేమ్ పట్టుమ్క ఉట్ట అయ్లిసి
 (మత్త 21:1-11; లూకా 19:28-40; యోహా 12:12-19)

1 యేసు సిస్సుల్ తెన్ వట్టె గెచ్చు గెచ్చు, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్క పాసి అయ్లి పాది, బేత్సగో బేతనియ మెంత గావెలెచి పాసిచి * ఒలీవ మెట్టయ్ వాచెలి పాది, యేసు జోచ సిస్సుల్తె దొంగలక బుకారా, 2 “తుమ్చి మెచ్చొ తిలి గవ్వె గెచ్చు పేన, చి బేగి బంద తిలి గాడ్డె పిల్ల ఏక డీసిదె. జాచి ఉప్పిరి కేన్ మాస్సు కెయ్ కి వెనుక నేతయ్. జాక యివ కెర ఉడడ ఆన. 3 కెన్నె జలెకు తుమ్ కిచ్చొక దస్సి కెర్తసు?” మెన సంగిలిగిన, “ఇన్నెతేన్ ప్రబుక కామ్ అన్నె. కామ్ జలి బేగి ఇత్తల్తో అన్నె బేగి తెర్తయెదె, మెన సంగి” మెన సిస్సుల్క యేసు సంగ, తెర్తయలెన్.

4 జలె, జో సంగిలిన్తె జేవ్ గెతికయ్, ఏక వీది ఏక గుమ్ముమె బంద తిలి ఏక గాడ్డె పిల్ల జోవయింక డీసిలి. 5 జేవ్ జాక యిపితె తతికయ్, జా వీది టీచో జా తిల మాస్సుల్, “తుమ్ కిచ్చొక జా గాడ్డె పిల్లక యిపితసు?” మెన జోవయింక పుసిల. 6 జేవ్ పుసితికయ్, యేసు సంగిలి రితి సిస్సుల్ సంగిల. జేవ్ మాస్సుల్, “దస్సి జలె, దెర గెచ్చు!” మెన నెలవ్ దిల.

7 సిస్సుల్ జా గాడ్డె పిల్లక యేసుతె ఉడడ ఆన, జోవయింబ దుప్పట్లు గట్ట గాడ్డెచి ఉప్పిరి గలిల, చి యేసు వెగ వెసిలన్.

8 పిమ్మల్ ఒగ్గరజన్ మాస్సుల్ జోవయింబ దుప్పట్లు గట్ట వటె వటె అంతిర్ల. అన్నె సగుమ్జిన్ వాటో సాడివ బట్టిలి తిల చెట్లె కండిల రొడ్డల్ మట్టల్ ఆన, వట్టె అంతిర్ల. 9 దస్సి అంత్ర అంత్ర, పుర్తొ గేతన పిడ్డె గేతన “జోబర, జోబర!” మెలి అర్దుమ్ తెన్ “ఓనన్ను ఓనన్ను!” మెన, “దేముడు ప్రబుచి నావ్ తెన్ జెతొసాక ఓనన్ను!” 10 అమ్చో దావీదు పూర్గుమ్చో తెన్ మొదోల్ జలి † రాజమ్ ముక్కిమ్ జా అన్నె బారో జతిన్క జోబర! ఎత్తియ్ కంబ ఉప్పిరిచి టాన్తె తిలోసాక ఓనన్ను!” మెన కేకుల్ గల్తె తిల.

11 జలె, యేసు యెరూసలేమ్తె పాచ, దేముడుచి గుడితె గెచ్చు, వెన, నుట్టునంత అంకి గల, ఎత్తి దెక, సాంజ్ జలి రిసా అన్నె బారో జా, బారజన్ సిస్సుల్ తెన్ బేతనియ గవ్వె అన్నె ఉట్ట గెల.

అంజూరుమ్ రూకుక యేసు సాపెన గల కెర్చిసి
 (మత్త 21:18-19)

12 అన్నెక డీసి, జేవ్ బేతనియ గవ్వె తెంతో యెరూసలేమ్తె అన్నె గెతె తతికయ్, యేసుక చూ కెర్చి.

* 11:1 11:1 “ఒలీవ చెట్లె” మెలె, జా దీసిన్క ముక్కిమ్ జలి ఏక రగుమ్ పండ్లు. దస్సి కంక జయెదె, నెంజలె తిల్ సేడుక జయెదె. జేవ్ రూకుల్క ఈంజ మెట్టక నావ్ తియ అన్నె. † 11:10 11:10 యేసుచి రాజమ్క “ఈంజ లోకుమచి రగుమ్చి” మెన ప్రజల్ ఉచర్చి తిల. ఈంజ లోకుమచ జోవయింబ బారలె తెంతో, జోవయింక ఆక్రమించువ కెర్తన తెంతో రచ్చింబువ కెరెదె మెన ఉచర్చి తిల, గని జోవయింబ రాజమ్ జోవయింబ రచ్చన ముక్కిమ్క ఆత్మ రగుమ్చి మెన నేసితి. ‡ 11:13 11:13 బొత్త పండ్లు రితి పండ్లు దసా కేతె దెరుల. రూకు మాములుమ్ చెంగిలిచి జలె, ఆక్రల్ దెర్చి పాది పండ్లు కి దెర తంక.

13 జల అక్ష్ణత తిలి ఏక్ అంజూరుమ్ రూకుక దెకిలన్. జలె, జో రూకతే వండ్లు దెర అస్సి గే మెన దెకుక గెలో. అక్కుడెలి గని అన్నె కిచ్చోయ్ నాయ్. కిచ్చోక మెలె, జా రూకతే జా కాలుమ్ వండ్లు దెర్రి నాయ్. 14 యేసు జలె, జో రూకుక, “అన్నె తెంతో తుచి తెంతో కో కి వండ్లు కతు నాయ్” మెన రూకుక సంగిలన్. జో సంగిలిసి జోచ సిస్సుల్ నూన్ల.

దేముడుచి గుడితె గెచ్చ వికితసక గోల కెర్లిసి (మత్త 21:12-17; లూకా 19:45-48; యోహా 2:13-22)

15 తెదొడి జేవ్ యెరూసలేమ్తె పాచ కెర, యేసు దేముడుచి గుడితె పెన, దేముడుచి గుడిచి తెడి కిచ్చో కిచ్చో వికితసక గెంతసక దెక, జోవయింక ఉడడుక దెర, కిడబ్బుల్ పల్లయతనవ బల్లల్, అర్చితుమ్ దెత పార్వ పిట్టల్ వికితనవ బల్లల్ సీడవ దా, 16 కో కి, కిచ్చో కి దేవుమలు వాటు వయి నెంక కి బప్పె నాయ్. 17 దస్సి కెర తా,

“ దేసిమ్లు ఎత్తిచ మాస్సుల్ అంచితె జెతి రెతి, అంచి గేరు ప్రార్చన కెర్రి గేరు జా, దస్సి తవున్.’

మెన దేముడుచి కొడెతె రెగ్రవ అన్నె. తూమ్ జలె, జాక చోర్లు జతో గేరు జతి రెతి ఈంజో దేముడుచి గుడిక మార్చువ కెర అస్సున్” మెన సంగిలన్. 18 వెల్లెల పూజర్లు, మోసి తెన్ దేముడు దిలి అగ్గల్ సెకడ్డన నూన కెర, పిమ్మల్ జోయ్యి కెర్రి బోదనక సర్వ తెన్ నూన ప్రెజల్ ఎత్తిజన్ అచారిమ్ జతతి మెన దెక, జో యేసు వెల్లె జయెదె మెన బియ్య కెర, “జోక కిసి మూరుమ్” మెన కుట్ట ఉచర్లన్. 19 సాంజ్ జతికయ్, యేసు వట్టుమ్ తెంతో అన్నె బార్ జలో.

20 పెందలె, యేసు సిస్సుల్ అన్నె యెరూసలేమ్తె గెతె తతికయ్, వట్టో జో అంజూరుమ్ వండ్లు రూకుక దెకిలె, చెర్రో తెంతో మొదోల్ జా ఒండి నుకా గెచ్చ అన్నె. 21 నుకాగెలిన్ దెక, జో రూకుక యేసు సంగిలి కోడు ఏదస్సు కెర, పేతురు, “గురుబాబు, ఆదె! తుయి సాపెన దిలో రూకు నుకా గెచ్చ అన్నె” మెన సంగిలన్. 22 యేసు సిస్సుల్ దెక కిచ్చో సంగిలన్ మెలె, “దేముడుచి ఉప్పెరి తుమ్ నముకుమ్ తియన. 23 తుమ్క ఆవ్ కిచ్చో కచితుమ్ సంగితసి మెలె, ఈంజ మెట్టక జవున్ దెక, ‘ఓ మెట్ట, ఉట్టి జా నముద్దుమ్తె గలి జా’, మెన పెట్టెతె కిచ్చో అన్యానుమ్ నెంతె తా, పూర్తి సంవజా నెరవెర్చువ జయెదె మెన, కొన్నో జలెకు సంగిదె గి, జయ్యి జోచి రిసా ప్రబు జర్లు కెరెదె మెన తుమ్క ఆవ్ కచితుమ్ సంగితసి. 24 జాకయ్ తుమ్క ఆవ్ కిచ్చో మెంతసి మెలె, ప్రార్చన కెర్రి పొది తుమ్ కిచ్చో సంగిల్ కి, ‘జా అమ్క దొర్లు జలె’ మెన తుమ్ సంవజా, చి కచితుమ్ తుమ్క దొర్లు జయెదె. 25 గని ప్రార్చన కెర్రి పొది తుమ్క కిచ్చో బుద్ది తంక మెలె, తుమ్తె ఎక్కిలో అన్నెకోక కిచ్చో జవున్ అల్లర్ కెర తిలిగెన, అల్లర్ కెర్రిసాక, జో అల్లర్ సేడ్లెసా చెమింఱువ కెరుక అన్నె. తుమ్ దస్సి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో చెమింఱువ కెర్రి, పరలోకుమ్ తిలో తుమ్చో అబ్బి జలో దేముడు తుమ్క చెమింఱువ కెరెదె. 26 *తుమ్ అన్నెకో మాస్సుల్క చెమింఱువ నో కెర్రిగెన, దస్సి పరలోకుమ్ తిలో అబ్బి జలో దేముడు తుమ్క చెమింఱువ కెర నాయ్” మెన యేసు సెకడ్డన్.

§ 11:15 11:15 అల్పతుమ్ దెత పిట్టల్ గట్ల గెనుక జలె, జోవయింక ఆక్రమించువ కెర్రి రోమ్ దేసిమచి ప్రబుతుమ్చి డబ్బుల్ దిలి నెంజె. జేక, జోవయింక డబ్బుల్ పట్టన, దేముడుచి గుడితె కామ్క జెతికయ్ రగుమ్ డబ్బుల్కయ్ పిట్టల్ గట్ల గెనుక, నెంజె దేముడుచి గుడిక డబ్బుల్ దెక. డబ్బుల్ పల్లయతన నాయ్ మనెజెదెచి ఎదిలి లాబుమ్ కి కెరవలె. * 11:26 11:26 గ్రీకు బాస తెన్ ఈంజ మత్తిలి రెగ్ల నగుమ్ పుస్తకతె 26 నంబర్ కోడు తమె నాయ్.

యేసుక అన్నె పరిచ్చి కెర్లిసి (మత్త 21:23-27; లూకా 20:1-8)

27 జలె, యెరూసలేమ్తె అన్నె పావెలి. యేసు దేముడుచి గుడితె అన్నె గెచ్చ ఒత్త బుల్లె తతికయ్, వెల్లెల పూజర్లు, మోసి తెన్ దేముడు దిలి అగ్గల్ సెకడ్డన, అన్నె సగుమ్జన్ వెల్లెల మాస్సుల్ కి, జోతె జా కెర, 28 “తుయి కెర్రి కమె కెరుక, తుయి బోదన కెరుక తుక కిచ్చో అదికారుమ్ అన్నె? కొన్నో తుక అదికారుమ్ దిలన్?” మెన జోక పుసిల. 29 జాకయ్ యేసు జోవయింక, “ఆవ్ కి తుమ్క ఏక్ కోడ్ పుసిందె. తుమ్ చెంగిల్ జబూబ్ సంగిల్, ఆవ్ కిచ్చో అదికారుమ్క ఇసి కెర్రిసి గే, ఆవ్ కి తుమ్క సంగిందె. 30 జలె, యోహాను బాప్తిసము దెత తిలిన్చి అదికారుమ్ కేనె తెంతో చి? పరలోకుమ్ తెంతో చి గే, మాస్సు తెంతో చి గే, తుమ్ సంగ” మెన వెల్లెల మాస్సుల్క యేసు పుసిలన్.

31 దస్సి పుసితికయ్, జేవ్ వెల్లెల మాస్సుల్ కిసి జల మెలె, ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో బమ్మ తెన్ లట్టబన, ఇసి మెంతె తిల, “ పరలోకుమ్ తెంతో చి” మెన అమ్ సంగిలిగెన, దస్సి జలె, తుమ్ కిచ్చోక జోక నంవ కెర్చు నాయ్?” మెన అమ్క సంగిందె. 32 “ మాస్సు తెంతో చి” మెన సంగుక నెంజె” మెన ఉచర్లన్. కిచ్చోక మెలె, “యోహాను నిజమి దేముడుచి కబుర్ అన్సోసా” మెన ప్రెజల్ ఎత్తిజన్ సంవజా అస్తి మెన జేవ్ వెల్లెల మాస్సుల్ ప్రెజల్క బితె తిల. 33 జాచి రిసా “నేనుమ్” మెన జబూబ్ సంగిలె. జేవ్ దస్సి సంగితికయ్, యేసు జోవయింక “దస్సి జలె, కేన్ అదికారుమ్క ఆవ్ అంచ కమె కెర్రిసి గే, ఆవ్ తుమ్క సంగి నాయ్” మెన సంగ ముట్టో కెర్రిన్.

12

ద్రాచతోటచి రిసా యేసు సంగిలి టాలి (మత్త 21:33-46; లూకా 20:9-19)

1 తెదొడి యేసు వెల్లెల మాస్సుల్క దస్సి సంగ, జోవయింక టాలిచో సంగ అన్నె బోదన కెరుక దెర్లన్. తెదొడి కిచ్చో టాలి ఏక్ సంగిలన్ మెలె, ఇసి జతయ్, “ఏక్ మాస్సు ద్రాచ తోట రోవడ కెర, జాచి నుట్టునంత కోట గలవడ కెర, ద్రాచ రన్నుమ్ కడ గన్న వెల్లె పత్తుర్ కూనవ కెర, తోట రకితి మాటా రితిసి బందవ కెర, రకితనకి నిసాన, జోవయింక జా తోట గుత్త దా, వేరతె ఉట్ట గెలన్.

2 “వంటో పికిలి పొది, జేవ్ గుత్త నజిలనతె జా తోటచి వంటో ఏక్ వాటా నజ అన్ తి రిసా, గెత్తి నుదో ఎక్కిలోక ఎజోమాని తెర్చయలన్. జో ఒత్త పాచితికయ్, 3 గుత్త నజిల జేవ్ రకిత మాస్సుల్ జో గెత్తి నుదోక దెర, పెట, కిచ్చో నే దెత ఉడడ్ల. 4 ఒత్త తెంతో, అన్నెకో గెత్తి నుదోక జో ఎజోమాని తెర్చయలన్, గని జేవ్ రకితన జోచి బోడి పెట కెర దా, మెరియోద నెంతె జోక ఉడడ గెల. 5 పిమ్మల్ అన్నెకోక ఎజోమాని తెర్చయ్తికయ్, జేవ్ రకితన జోక మార గెల. అన్నె ఒగ్గర్జెన్క తెర్చయ్తికయ్, జోవయింతె సగుమ్జెన్క పెట గెల, సగుమ్జెన్క మార గెల.

6 “జలె, జో ఎజోమానిక అన్నెకో తుక, కొన్నో మెలె, సాంత ప్రేమ తిలో పుత్తసి. ‘అంచో పుత్తక మెరియోద దెకుల, కిచ్చోగె’ మెన, ఆకరక జోకయ్ తెర్చయలన్. 7 గని జేవ్

§ 11:15 11:15 అల్పతుమ్ దెత పిట్టల్ గట్ల గెనుక జలె, జోవయింక ఆక్రమించువ కెర్రి రోమ్ దేసిమచి ప్రబుతుమ్చి డబ్బుల్ దిలి నెంజె. జేక, జోవయింక డబ్బుల్ పట్టన, దేముడుచి గుడితె కామ్క జెతికయ్ రగుమ్ డబ్బుల్కయ్ పిట్టల్ గట్ల గెనుక, నెంజె దేముడుచి గుడిక డబ్బుల్ దెక. డబ్బుల్ పల్లయతన నాయ్ మనెజెదెచి ఎదిలి లాబుమ్ కి కెరవలె. * 11:26 11:26 గ్రీకు బాస తెన్ ఈంజ మత్తిలి రెగ్ల నగుమ్ పుస్తకతె 26 నంబర్ కోడు తమె నాయ్.

గుత్త నజీలన 'ఇన్నెకయ్ అబ్బొన్'చి దనుమ్ కలుగు జయెదె. అల్లె, ఇన్నెక మారుమ, చి ఇన్నెక కలుగు జతి వాట అమ్కయ్ దొర్పు జయెదె' మెన జోవయింక జెవ్వి లట్టబన్ల. ⁸ జేవ్ ఎజీమానిచో పుత్తునక దెర కెర, మార కెర, పీనుమ్ జా ద్రాచ తోట తెంతో బారో కెర వెంట గెల. ⁹ జలె, దస్సి కెర్లి రిసా, జా తోటచో ఎజోమాని కిచ్చి కెరెదె మెలె, జో జా కెర, జేవ్ గుత్త నజీలనక నాసెనుమ్ కెర, జా తోట వేర మాన్సుల్క గుత్త దయెదె.

¹⁰ "అల్లె, ఆవ్ అప్పె తుమ్క సంగితినచి రిసా, దేముడుచి కొడతె రెగిడ్డిసి తుమ్ కెయ్యె నదు కెర్చు నాయ్ గె?

'కామ్క నెంజె' మెన ఉచర, గేర బందిలన పిటియెల పత్తురు, బోడపత్తురు జలన్. ¹¹ ప్రబు సొంతయ్ ఇని జర్చు కెర్లె. జో ఇని కెర్లి రిసా, అమ్ దెకితె ఆచారిమ్ జతయి!"

మెన జేవ్ కోపుమ్ జల వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు సంగిలన్.

¹² "అమ్చి రిసాయి యేసు సంగితయ్" మెన వెల్లెల మాన్సుల్ చినన కోపుమ్ జా, జోక దెరుక ఉచర్ల, గని ప్రజల్ కోపుమ్ జా అల్లెర కెరుల మెన, జోవయింక బియె కెర, జోక ముల దా ఉట్ట గెల.

వెల్లెల మాన్సుల్ యేసుక పరిచ్చ కెరయెలిసి
(మత్త 22:15-22; లూకా 20:20-26)

¹³ 'యేసుక కొడతె అడ్డవ నేరిమ్ వయెడుమ్' మెన, సగుమ్జిన పరిసయ్యల్క కి హేరేదు పచ్చెన జతన సగుమ్జినక కి, జేవ్ కోపుమ్ జల వెల్లెల మాన్సుల్ తెర్తయెతికయ్, ¹⁴ జేవ్ యేసుతె జా కెర, "గురుబాబు, తుయి సత్తిమ్చో మెన జానుమ్. తుయి మొకమాటుమ్ నే దెకితె, వెల్లెల మాన్సుల్ కిచ్చి ఉచరుల మెన నే బితె, దేముడు దెకయెలి వాటచి రిసా సత్తిమ్ తెన్ బోదన కెర్చెసి మెన అమ్ జానుమ్" మెన పులయెతి రితి సంగ, అన్నె, "రోమ్ దేనిమచి ప్రబుతుమ్చో కైసెర రాకెర అమ్ *సిన్చు దెంక నాయుమ్ గే, నాయ్ గె? అమ్ జా సిన్చు దెంక గే ఊని గే? సంగు" మెన యేసుక సంగిల. ¹⁵ ఇని సంగితికయ్, యేసు జోవయింక ఉప్రమెన్చు జాన, "అంక కిచ్చొక పరిచ్చ కెర్చు? డబ్బుల్ కాసు ఏక్ అంచితె ఆన దెకవ" మెన సంగితికయ్, అన్ల. ¹⁶ జేవ్ జో తెన్ జా కాసు ఆన్లి పొది, జా కాసు దెకవ, "ఇన్నె కచి పొలిక, కచి నావ్ డీన్చయ్?" మెన జోవయింక పుసిలన్, చి జేవ్ జోక, "కైసెర రాకెరచి" మెన సంగిల. ¹⁷ యేసు జోవయింక, "కైసెరక దెతిసి కైసెరక, దేముడుక దెతిసి దేముడుకయ్ దెంక అన్చె" మెన, జోవయింక జబాబ్ దిలన్. దస్సి జబాబ్ దెతికయ్, వెల్లెల మాన్సుల్ తెర్తయెల మాన్సుల్ ఆచారిమ్ జల.

సద్దాకయ్యల్ యేసుక పరిచ్చ కెర్చెసి
(మత్త 22:23-33; లూకా 20:27-40)

¹⁸ తెదొడి, 'మొర గెలిగన అన్నె జీవ్ జంక నెంజె, అన్నెక్ లోకుమ్తె గెచ్చుక నెంజె' మెన ప్రజల్క సికయెతె సద్దాకయ్యెలు సగుమ్జిన యేసుతె జా కెర, ¹⁹ "గురుబాబు, ఈందె, 'ఎక్కిలో' అన్నెసి బోదల్ నెంతె మొర గెలి, తెర్చొక ఎక్కిల్క ముల దా గెలిగన, జోచో బాచొసి అన్నెన్చి తెర్చొక ఆనన, అన్నెన్చి నావ్ తెన్ బోదల్ పాయిక అన్నె' మెన మోసి పూర్చుమ్చో అమ్ యూదుల్చి రిసా రెగిడ్డి గెద? ²⁰ జలె సత్తుజన్ బాపట్ట తిల. జోవయింతె తొల్చుర్

తెర్చి ఆనన, బోదల్ నెంతె మొర గెలన్. ²¹ ఒత్త తెంతో, జో మాన్సుచి పట్టి జెర్చిలోసా జా తేరబోదక ఆనన, జో కి బోదల్ నెంతె మొర గెలన్. జోచి పట్టి జెర్చిలోసా కి దస్సి కెరన దస్సి జలన్. ²² జేవ్ సత్తుజన్ బాపట్ట ఎత్తిజన్ పర్చ తెన్ దస్సి కెరన మొర గెల. జేవ్ ఎత్తిజన్ మొర గెతికయ్, జా తేరబోద కి మొర గెలి. ²³ జలె, మొర గెలన అన్నె జీవ్ జతి పొదిక, జోవయింతె కక్క తేర్చి జా తయెదె? జేవ్ సత్తుజన్ పర్చ తెన్ జా తెన్ పెండ్లి జల గెద?" మెన యేసుక పుసిల. ²⁴ ఇని జతికయ్, యేసు జోవయింక, "తుమ్ పొరపాల్ జా గతను. కిచ్చొక గే తుమ్ ఉచర. మెలె, దేముడు పూర్చుమ్ రెర్తయెలిసి నదు కెర్లె కి, ఒత్త తిలిసి అర్చుమ్ కెరన్చు నాయ్, చి జో కెరయెత కమె దెకిలిక, జోచి నెక్కి అదికారమ్ చినున్ నాయ్. ²⁵ మెలె, మొర గెచ్చు అన్నె జీవ్ జతిసతె పెండ్లిచో నే జతె, పరలోకుమ్తె మాన్సుల్ దూతల్చి రితి దస్సి తప్పల. ²⁶ పడ్డె, 'మొర గెలన అన్నె జతి నాయ్' మెన ఉచర, తుమ్ అన్యాయమ్ తెన్ అన్చున్. గని జా సుట్టు, పూర్చుమ్, రూకు తెడి జా ఆగెలితె తిలిన్చి రిసా రెగిడ్డిన్తె

ఆవ్ అబ్రాహామ్క, ఇస్సాకుక చి యాకోబుక దేముడుయ్, మెన దేముడుచి కోడు మోసి రెగిడ్డి పున్చుకుమ్తె నదు కెర్చు నాయ్ గె? ²⁷ జలె, జేవ్ మొర్ల పూర్చుల్క మోసేచి కాలూమ్ ఎద కి జోవయింక జో దేముడు తా కామ్క అయెలిన్ తెన్ జేవ్ అన్నెక్ లోకుమ్తె గెచ్చు జిచ్చి అన్చి మెన రుజ్జా జతయ్, రితి మొర గెలనక నాయ్, గని జీవ్ తిలనకయ్ జో దేముడు. తుమ్ ఎదివాల్ పొరపాల్క జా అన్చున్" మెన జేవ్ సద్దాకయ్యల్క యేసు సంగిలన్.

వెల్లి ఆగ్గుచి రిసా యేసుక పుసిలిసి
(మత్త 22:34-40; లూకా 10:25-28)

²⁸ ఈంజ కోడుచి రిసా జేవ్ సద్దాకయ్యల్ తెన్ పరిసయ్యల్ గగ్గల్ జంక దెర్ల. ఇని జతికయ్, మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డెసా ఎక్కిలో నూన, జోవయింక నెడిమి జా కెర, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్చ పరిచ్చల్క యేసు చెంగిల్ జబాబుల్ దెతయ్ మెన దెక, జోక, "ఆగ్గుల్ ఎత్తితె ముక్కిమ్చి కేన్?" మెన పుసిలన్. ²⁹ యేసు జోక, "ముక్కిమ్చి ఇని జతయ్;

'ఓ అమ్చ ఇస్రాయెలులు, నూన, ప్రబు జలో అమ్చో దేముడు ఎక్కిలో. జో ఎక్కిలోయ అదికారమ్ తిలో దేముడు. అన్నె కోయ నాయ్' మెన, అన్నె;

³⁰ "తుచో ప్రబు జలో దేముడుక తుమ్చి ఒండి పెట్టి తెన్, తుమ్చి ఒండి అత్తు తెన్, తుమ్చి ఒండి మెన్చు తెన్, తుమ్చి ఒండి బుద్ధె తెన్, తుమ్చి నెక్కి ఎత్తి తెన్ ప్రేమ కెర్లె తంక.' మెన మోసేచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ ఆగ్గుల్కె ముక్కిమ్.

³¹ పడ్డె, 'తుమ్క తుమ్ కెర్చె ప్రేమ కెరంతను గే, పక్కయచక కి తెడ్డి ప్రేమ కెర్లె తంక'

మెన అన్నెక్ ఆగ్గు కి ముక్కిమ్ అన్నె. ఈంజేవ్ దొన్నె ఆగ్గుల్చి కంట కేన్ ఆగ్గు కి జిన నాయ్" మెన జోక యేసు సంగిలన్.

³² జలె, జో మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డెసా యేసుక "నిజమి, గురుబాబు. 'జో ఎక్కిలోయ' మెన, 'అదికారమ్ తిలో దేముడు అన్నె కోయ నాయ్' మెన తుయి సత్తిమ్ సంగిలెదె. ³³ అన్నె, 'ఒండి పెట్టి తెన్, తుమ్చి ఒండి

13

బుద్ధి తెన, తుమ్చి ఎత్తి, నెక్తి తెన జోక ప్రేమ కెరుక' మెన, అన్నె 'తుమ్క తుమి కెద్ది ప్రేమ కెరంతసుమ్ గే, పక్కయచక తెద్ది ప్రేమ కెర్త తంక ముక్కిమ్' మెన తుయి అన్నె మాన్సుల్క సంగిలిసి నత్తిమ్. బలి గర్త ఎత్తిచి కంట ఈంజేవ్ దొన్నె ఆగ్గల్ రితి కెరుక విలువ' మెన మోసి తెన దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్డోసా బప్పున యేసుక జబాబ్ దిలన్. 34 'ఇసి సంగ బుద్ధి తెన జబాబ్ దిలి' మెన యేసు దెక, జోక "దేముడుచి రాజిమ్క తుయి దూరి నాయ్" మెన సంగిలన్. జలె, యేసు బలె బుద్ధి తెన ప్రస్సల్ ఎత్తిక బులవ సంగితికయ్, మోసి తెన దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్డోసాక, జో జా కోడు సంగిలి తెంతో, కో కి కేన్ కోడుక కి యేసుక పుసుక దయిరిమ్ కెర్తి నాయ్.

క్రీస్తు దావీదు పూర్వమచొక ప్రబు కి పుత్తున్ కి (మత్త 22:41-46; లూకా 20:41-44)

35 యేసు దేముడుచి గుడితె అన్నె బోదన కెర్త తత్తికయ్, "రచ్చించువ కెర్తొనా జలె" క్రీస్తు దావీదు రానొచి నెకుమ్తె జెర్త జోక పుత్తుసి జయెదె మెన మోసి తెన దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్డన్ కీసి సంగుక జతయ్? 36 మెలె, దేముడుచి నుద్ది తిలి ఆత్మ దావీదుచి పెట్టి సికయ్తికయ్

తువ విరోదుమ్ నుదల్క తుయి నుఁదితి రితి ఆవె కెర్తి ఎద, అంచి ఉజెతో పక్కయ్ తుయి వెన తా, మెన ప్రబు అంచె ప్రబుక సంగిలన్.

మెన దావీదు రానొ సొంత సంగిలన్. 37 దస్సి దావీదు రానొ క్రీస్తుక 'ప్రబు' మెన సంగితయ్ జలె, జో క్రీస్తు కీసి జా జోక పుత్తుసి జయెదె? ఉచర" మెన ఒత్త తిలసక యేసు సంగిలన్. జలె, ప్రెజల్చి బగ్గర్జిని జనాబ్ నర్త తెన జోక కొడొ నూనతె తిల.

38 యేసు అన్నె బోదన కెర్త తిలి పొది ఇసి మెలన్. "దిగిల నూటివ పాలల్ గలంత గప్పురుమ్ ఉచరంత మోసి తెన దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్డన్చి రిసా తుమ్ జాగర్త తెన తా. జేవ్ నంతవిదులె టీచ, మాన్సుల్ ఎత్తి, అమ్క జొకర్తు మెన కోరవ జతతి. 39 నబ గెరలి ముక్కిమ్చ టాన్తుతె, విందుల్తె ముక్కిమ్చ టాన్తుతె వెసుక కోరవ జతతి. 40 జేవ్ మోసిమ్లె కెర రండెల్ మాన్సుల్చ గెరల్ విక కతతి, అన్నె ఉప్రమెన్సుక దిగిల ప్రార్దనల్ కెర్తె. దస్సి, జోవయించి పాపుమ్ బగ్గరి, చి వెల్లి సిచ్చ సేదల" మెన జేవ్చి రిసా యేసు సంగిలన్.

బీద నుద్ది జాక కలుగు జలిసి ఎత్తి దేముడుక దిలిసి (లూకా 21:1-4)

41 తెదొడి యేసు దేముడుచి గుడితె తతి, దేముడుచి కామ్క కాసుక దెతి డబ్బుల్ పెట్టల్చి మొక్కె వెసిలన్. ఒత్త వెన, బెర అయిల మాన్సుల్ ఒత్త డబ్బుల్ గల దెతిసి దెకితె తిలె.

జలె, బగ్గర్జిని సొమ్మార్లు బగ్గర్ డబ్బుల్ జేవ్ పెట్టల్తె గల్తె తతికయ్, 42 ఎద్గరె నెంజిలి రండెల్ మాన్సుల్ ఎక్కి జా కెర, దొన్నె ఇదుల రాగి కాసుల్ పెటెత గలిలి. 43 గల్లికయ్, యేసు జోవ సిస్సుల్క పాసి బుకారాన, " 'ఈందె, జేవ్ సొమ్మార్లు ఎత్తిజిని మొత్తుమ్ దిలిసిచి కంట ఈంజ ఎద్గరె నెంజిలి రండెల్ మాన్సుల్ బగ్గర్ దా అన్నె' మెన కచితుమ్ సంగితసి. 44 కిచ్చొక మెలె, జోవయించి ఎదివాట్ సొమ్మార్లు తెంతో సేసిలిసి జా దా అన్నె. ఇన్నెక, కిచ్చొ నెంజిలి కి, కలుగు జలిసి ఎత్తి దా గెల అన్నె" మెన సిస్సుల్క బుద్ది దెకయ్లె.

దేముడుచి గుడి నాసినుమ్ జయెదె మెన యేసు సంగిలిసి

(మత్త 24:1-44; లూకా 21:5-33)

1 ఒత్త తెంతో, యేసు దేముడుచి గుడి తెంతో బార్ జతె తతికయ్, జోవ సిస్సుల్తె ఎక్కిలె, "ఈందె, గురుబాబు, ఈంజ దేముడుచి గుడి బందిల పత్తల్, కెద్ది బమ్మ జతి రితి అన్నె!" మెన దెకయ్లన్. 2 దస్సి మెన దెకయ్తికయ్, యేసు జోవయింక "ఈంజేవ్ ఎత్తి దెకితసు, గని ఎత్తి పత్తర్చి ఉప్పిర్ పత్తురు దొత్తల్ తిలె కి, ఎక్కి జలెకు నే టీచో నే జతె, గలి జతి దీసి జయెదె" మెన జబాబ్ దిలన్.

3 తెదొడి దేముడుచి గుడిచి మొక్కె తిలి ఒలివ మెట్టుయ్ యేసు గెచ్చ వెసిలన్, చి పేతురు యాకోబు యోహానుచి అంద్రెయ మెల సిస్సుల్ జోతె జా కెర, అన్నె కో నెంతె, 4 "గురుబాబు, తుయి సంగిలిసి కెయ్క బగ్గు జయెదె గె అమ్క సంగు. ఈంజ నెరవెర్తువ జతి పొది అయిలి మెలె, అమ్ చినితి రిసా కిచ్చొ గుర్తు తయెదె?" మెన యేసుక పుసిల. 5 జో జోవయింక "కొన్నె జలెకు తుమ్క అంచి రిసా మోసిమ్ నే కెర్తి రితి తుమ్ జాగర్త దెకన. 6 కిచ్చొక మెలె, బగ్గర్జిని మాన్సుల్ క్రీస్తుచి నావ్ తెన జా అన్నె, మెన సంగుక జలెకు, 'ఆవె క్రీస్తు' మెన సంగుక జలెకు, బగ్గర్జినిక మోసిమ్ కెర, వేర బుద్ది సికడుల. 7 అన్నె, 'యుద్దుమ్ జతయ్' మెన జలెకు, 'యుద్దుమ్ జయెదె' మెన జలెకు తుమ్ నూనతె. గని బమ్మ నెంతె తా. ఇనచ ఎత్తి బగ్గు జంక అన్నె. గని ఈంజ ఉగుమ్ బగ్గర్ బే బిగి పూర్తి జయె నాయ్. 8 అన్నె, దేసిమ్చి ఉప్పిరి దేసిమ్, రాజిమ్చి ఉప్పిరి రాజిమ్ యుద్దుమ్క టీచో జవుల. వేర వేరతె బుకంపల్, కర్వుల్ జగ్గు జవుల. గని ఈంజ ఎత్తి, అంచి రాజిమ్ ఏలువ కెర్తి ఉగుమ్ జెర్తయ్త నొప్పుల్ రితె జా, ఇనచ ఎక్కి మొదొల్ జవుల.

9 "తుమ్ మాత్తుమ్, జాగర్త దెకన. కిచ్చొక మెలె, జా పొదిక మాన్సుల్ తుమ్క తీర్తి కెర్త సబల్తె సార్చ దెవుల. అమ్చ యూదుల్చ నబ గెరల్ తుమ్క పెట గెలుల. జేవ్ దస్సి విరోదుమ్ కెర్తె, అంచి నావ్చి రిసా, అంచి రిసా సాచి సంగితి రిసా, అదికార్చిచి మొక్కె రానల్చి మొక్కె తుమ్ టీచో జస్సె. 10 గని తొలితె, ఉగుమ్ నే మార్కువ జతె, అగ్గి, ఒండి లోకుమ్చ కేన్ దేసిమ్చ ప్రెజల్క కి నుబుమ్ కబుర్ నూనపుక అన్నె. నూనయ్లెకయ్, ఈంజ ఉగుమ్చి ఆకర్ దీసి జయెదె.

11 "జలె, తుమ్క మాన్సుల్ నేరిమ్ వయడ అదికారుల్తె సార్చ దెతి పొదిక, 'కిచ్చొ సంగుక గే?' మెన తుమ్ చింత గలన నాయ్. తుమ్ సంగుక మెన జయ్యి గడియయ్ దేముడుచి నుద్ది తిలి ఆత్మ కిచ్చొ దెయెదె గే, జయ్యి సంగు. కిచ్చొక మెలె, తుమ్ లట్టుబ్బు నాయ్. దేముడుచి నుద్ది తిలి ఆత్మయి లట్టుబెదె. తుమ్క తుమ్ సంగున్ నాయ్.

12 "జా పొదిక అన్నె కిచ్చొ బాద తయెదె మెలె, అన్నెన్క బావోసి జలెకు, పుత్తున్క అబ్బోసి జలెకు, మొర్తి సిచ్చతె సార్చ దెవుల. అన్నె, అయ్యన్ అబ్బోన్క పుత్తర్లు నగుమ్జిన్ విరోదుమ్ జా, జోవయింక మెరవుల. 13 అన్నె, తుమ్ అంచి నావ్ తెన బులితె తత్తచి రిసా ఎతివాట్జిని తుమ్క విరోదుమ్ జవుల. గని ఇన అల్లర్ జలెకి, ఆకర్ ఎద కో నముకుమ్ తెన తా ఓర్కువ జవుల గే జెద్ది రచ్చించువ జవుల" మెన యేసు సంగిలన్.

యెరూసలేమ్ వట్టుమ్ పాడ జక తిలిన్ది రిసా యేసు సంగిలిసి

14 "జలె, *పిమ్మల్, దేముడుక విరోదుమ్ జా జోక బలే దూసువ కెర నానుమ్ కెర్తిక ఏక, దేముడుచి గుడితె బీచో నే జతి టాన్తె బీచో జంక తుమ్ దెకిలె, ఇన్నెచి అర్దుమ్ కిచ్చో మెలె, ఈంజ నదు కర్తన తుమ్ చెంగిల్ ఉచరన. జా గుర్తు తుమ్ దెకిలె, ఈంజ యూదయ ప్రదేసిమతెచ మాన్సుల్ చట్టున డొగ్రలె ఉట్ట నిగుతు! 15 జా పొదిక కేన్ మిద్దెచి ఉప్పిరి కో తవుల గే, ఉత్త కెర, జోచి గెరి తెంతో కిచ్చో జలెకు వస్తువ వెంట నెంక జవున్ గెరి పెనుక జయె నాయ్. 16 వెడదు గట్ట కో తవుల గే, కామ్చి రిసా కళ్ల జోచ పాలల్ జవున్ వెంట నెంక పన్న జెంక నాయ్. 17 అయ్యో! జేవ్ దీనల్క వయె తిల తెరబోదల్, బోదల్ వచ్చివో, ఉట్ట నిగుక నెత్త ఒగ్గర్ స్రెమల్ జవుల!

18 "ఈంజ ఎత్తి చల్లి పొది జర్లు జవున్ నాయ్' మెన తుమ్ ప్రార్దన కెర. 19 కిచ్చొక మెలె, లోకుమ్ జెర్దుయెలి తెంతో అప్పె ఎద కలుగు జల స్రెమల్చి ఒగ్గర్ స్రెమల్ జేవ్ దీనల్క ఎత్తివాల తయె. జలి మెలె, ఒత్త తెంతో అన్నె కెయెక కి తెద్ది స్రెమ తయె నాయ్. 20 జాచి రిసా, జేవ్ అల్లర్ జత దీనల్ తొక్కి జతి రితి ప్రబు నెలవ దెతో నాయ్ జలె, కో కి మాన్సుల్ రచ్చించువ జంక నెత్తిర తా. గని నంపజతి రిసా రచ్చనక నిసాన జల మాన్సుల్ పాడ నే జతి రిసాయి, 'జేవ్ స్రెమల్ తొక్కి దీనల్ తత్త' మెన ప్రబు నెలవ దా అన్నె. 21 అన్నె తెదోడక, 'ఈంజ క్రీస్తు!', 'ఓద క్రీస్తు!' మెన కో జలెకు తుమ్క సంగిలె, జా నంప కెర నాయ్. 22 కిచ్చొక మెలె, అబద్దుమ్చ జా కెర, 'అవ్ క్రీస్తు' మెనన జలెకు, 'అవ్ దేముడుచి కబుర్ ఆన్తోనా' మెనన జలెకు, రచ్చనక నిసాన జలనక మోసిమ్ కెర జోవయించి నముకుమ్ పిట్టవుక మెన ఉచరన, వెల్లో మాయకమె కెరుల. 23 అల్లె, చెంగిల్ దెకన. ఈంజ ఎత్తి నే జతె అగ్గెయ్ తుమ్క అవ్ సంగితని.

24 "జేవ్ దీనల్క, అవ్ సంగిల జేవ్ స్రెమల్ పూర్తి జలె పిమ్మల్క, పొద్దు అందర్ జయెది, జోను కి ఉజడి దెయె నాయ్. 25 ఆగాసుమ్ తెంతో సుక్కల్ గెనురుల, చి ఆగాసుమతె ఎత్తి అద్దుర్ జయెది. 26 తెదోడక ఎదివాల అదికారుమ్ తెన్, పరలోకుమచి ఉజడి తెన్, అవ్ మాన్సు జా జెర్దున్ అయ్లోనా మబ్బుల్తె పరలోకుమ్ తెంతో ఉత్త జెయెది. అవ్ దన్నె ఉత్త జెతిసి లోకుమ్ ఎత్తి దెకుల. 27 తెదోడక అంప దూతల్క తెర్దుయెది, చి జేవ్, చెత్తర్ దిక్కుల్ తెంతో, లోకుమచి ఏక పక్క తెంతో, అన్నెక పక్క ఎద, కేన్ దేసిమ్చక నే పిట్టి, రచ్చనక అవ్ నిసాన్ల మాన్సుల్క ఆనవ, ఎక్కితెకుడవనిది.

అంజూరుమ్ రూకుక టాలి
28 "అంజూరుమ్ రూకుక టాలి కెర అర్దుమ్ కెరన. మెలె, దసా రూకచ కొమ్మల్ కోవ్చిని జా పలోయల్ 'వేనెక అప్పె పాచ జెయెది' మెన తుమ్ చినితె. 29 దన్నె, అవ్ సంగిల గుర్తుల్ జర్లు జతిసి తుమ్ దెకిలె, జా గుమ్ముమె పాచిల్ రితి జా, అన్నె జెతికయ్ నమయమ్ పాసి జా అన్నె మెన తుమ్ జాన్తె. 30 అవ్ సంగిల స్రెమల్ గుర్తుల్ పూర్తి

* 13:14 13:14 యేసు జెర్దు డబ్బయ్యె; 70; వెర్చల్ గెలి వత్త ఈంజ నస్తుమ్ జర్లు జలి. మెలె యేసు పరలోకుమతె గెచ్చు అన్నె విన్నెనత్తు; 27; వెర్చల్ గెతికయ్.
* 14:1 14:1 పూర్ణమ్ పొది యూదయల్ బగుచ్చ దేసిమ్ తా గొతిమాన్సుల్ జలిన్ తెంతో ప్రబు రచ్చించువ కెర్తిసి ఏద కెర్తి పండుగు, ఈంజ. ముక్కిమ్క కిచ్చో ఏద కెయె మెలె, 'అమవ యూదయల్ వద్దల్ కెర్తి' మెన బగుచ్చ దేసిమ్చ కులుబల్ ఎత్తిచ త్తెల్వర్ జలె మున్నబోదల్క దూత మాన్సిన్తె యూదయల్ త్తెల్వర్ బోదల్ నే మెర్తి రితి ప్రబు జోవయంక పిట్టయెలిసి ఏద కెయెక. తెదోడి, పూర్ణమ్చి జా రాతి కేన్ గెరి యూదయల్ తిల గి, జా గెరవ దారబంద్రల్తె అర్పితుమ్ జలో ఏక మెంబద్దెచి లోయె దెరవుల, ఏ దూత దెకిలె, జా గెరవ త్తెల్వర్ బోదక మారె నాయ్.

జలెకయ్ ఈంజ ఉగుమ్ అంతుమ్ జయెది మెన తుమ్క అవ్ కచితుమ్ సంగితసి. 31 జలె, ఆగాసుమ్ బుయె నాసినుమ్ జా గెచ్చుల, గని అంప కొడో ఎర్దురి పిట్టిలె నాయ్.

32 "జలె, కేన్ దీసిక ఈంజ లోకుమతె అన్నె జెయెది గే, జా దీసిక కేన్ గడియక జెయెది గే, దేముడు జలె అబ్బొక పిట్టవ కేన్ మాన్సు జలెకు, పరలోకుమ్చ దూతల్ జలెకు, దేముడు అబ్బొచో పుత్తుసి జలెకు, కోయి నేనుమ్. 33 జాకయ్, జాగర్లు తెన్ తా, తెలిచి తా, ప్రార్దన కెర్తి తా. జా కాలమ్ కెయెక జెయెది గే నేన్ను. 34 అవ్ అప్పె దేముడు జలె అబ్బొతె గెతిసి, ఈంజ లోకుమతె అన్నె జెతిసి కేసి మెలె, ప్రయాసుమ్ గెతో మాన్సు కెర్తిచి రితి జయెది. జో మాన్సు గెచ్చుక బారె జతి పొది, జోక కలుగు జతిసి జోచ గొత్తి సుదల్క రకితి రితి జోవయంక అదికారుమ్ దా, జోవయంక ఎక్కిలోక కమె దా, గుమ్ముమ్ రకితోనా ఎక్కిలోక రకవ, ఉట్ట గెచ్చెది. అంచి తెన్ కి దన్నె.

35 "జలె, తుమ్ జాగర్లు తెన్ రకితె తా. కిచ్చొక మెలె, గేరచో ఎజ్జోమాని కెర్తి రితి అవ్ ఉట్ట గెలి, సంజెక జెయెది గే, సాక్కుక జెయెది గే, కుకుడో వానినె జెయెది గే, వెందలె జెయెది గే, కెర్టోడక జెయెది గే, తుమ్ నేన్ను. 36 తెలిచి తా రకితె తా. నెంజెలి, తుమ్ నే రకితె నిజల్ రితి బదుకుమ్ జా తిలె పొది అవ్ అయెలె, దెకిలె, తుమ్ కేసి జన్ను. 37 తుమ్కయ్ మెన నాయ్, ఎత్తిజన్ మాన్సుల్క అవ్ కిచ్చో జాగర్లు సంగితసి మెలె, ఈంజ లోకుమతె అవ్ అన్నె జెతిన్క తెలిచి తెన్ రకితె తా" మెన సిస్సుల్క యేసు ఈంజ బోదన ఎత్తి సంగిలన్.

14

యేసుక మారుక మెన వెల్లిలె మాన్సుల్ కుట్ట కెర్తిసి (ముత్త 26:1-5; లూకా 22:1-2; యోహా 11:45-53)

1 దెరతి గెలి పిమ్మల్తో పన్నా, పండుగు, జలె నే పులయెలె పొడియె కతి పండుగు, నే జెతె అగ్గె, వెల్లిలె పూజర్లు చి మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్డన కుట్ట ఉచర ఉచర, "కేసి కెర జలెకు గుట్టు తెన్ యేసుక అప్పెయె దెర మారుమ్" మెన ఆన తెన్ తిల. 2 గని, "పండుగు పొది పోసి, కిచ్చొక మెలె పండుగక జెర అయెలె ప్రెజల్ కుమ్మతె తెన్ గగ్గల్ జా అమ్క బలె అల్లర్ కెరుల."

3 యేసు బేతనియె గచ్చె గెచ్చు, సీమాను మెలె వెల్లి రోగుమ్ జా తిలె ఎక్కిలోచి గెలి తా, అన్నిమ్ కంక వెన త్తెతికయ్, ఏక తేరబోద ఒగ్గర్ విలువచి వానినె తేలుచి బుడ్డి దెరన జా, జా బుడ్డి పుట్టవ కెర యేసుచి బోడి ఉప్పిరి సువిలి.

4 ఒత్త తిలన నగుమ్జన్ కోవుమ్ జా "ఈంజ తేల్ ఇసి పాడె కెయెక కిచ్చొక? 5 ఈంజ తేల్ సాప్పు పుంజి వెండ్లుచి కంట అన్నె డబ్బుల్క వికుక జతి, చి బీద సుదల్క దర్దుమ్ దెంక జతి" మెన లట్టబన, జా తేరబోదక గేల కెర్తి.

6 జలె యేసు, "ఇన్నెక గేల కెర నాయ్. కిచ్చొక ఇన్నెక ఉన్సుర్ కెర్తిసి? అంచి రిసా ఈంజ కెర్తిసి వెల్లో కామ్. 7 బీద సుదల్ కెయెక కి తుమ్చి తెన్ తవుల గె రిసా తుమ్క కెయెక ఇన్నెమ్ అయెలె, జోవయంక దర్దుమ్ దెంక జయెది. గని అవ్ కెయెక తెయెక తుమ్చి తెన్ ఈంజ లోకుమతె

ఇని తయి నాయ్. 8 ఇన్నెచి అత్తి తిలిసి నర్తక ఈంజ కెర అన్య. ఆవ్ నే మొర్తె అగ్గి, అంక నే రోవితె అగ్గి, అంచి ఆంగ్ తెయారె కెర్తె గుర్తు రితి కెర అంక ఈంజ తేలే బోడి నువ దా అన్య. 9 అన్య ఆవ్ తుమ్క కిచ్చొ నిజమి సంగితసి మెలె, ఒండి లోకుమతె కేనె అంచి రిసా సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెరుల గే ఒత్తయ్ ఈంజ అప్పొ కెర్తెసి సంగ, ఇన్నెచి రిసా ఉచరవడుల” మెన యేసు సంగిలన్.

యూదా మెలో సిస్సుడు యేసుక దెర దెంక ఒప్పన్సిసి (మత్త 26:14-16; లూకా 22:3-6)

10 యేసుచ బారజన్ సిస్సుల్తె ఎక్కిలో ఇన్యరియోతు గచ్చెవో యూదా మెలోసా, తెదోడి జో, యేసుక దెర వెల్లెల పూజల్లది అత్తి దెంక ఉచర, జోవయంకె గెచ్చొ, సంగిలన్.

11 జేవ్ నూన నర్త జా, “తుక డబ్బులే దెమదె”, “తుమ్ ఒప్పన్తికయ్, యేసుక కీసి కెర కెయడ దెర దెంక గే, యూదా వాల్ చజెతె తిలో.

12 నే పులయెల పోడియెు కతి పండుగచి మొదోల్ కెర్తి దీసి, మెలె, ‘పస్కా’ మెన మెండపెల్లక అర్చితుమ్ దా †జోచి లోయె నువెతి దీసి, సిస్సుల్ యేసుక “తుయి పస్కా అన్యిమ్ కెర్తి రిసా అమ్ కేనె టాన్ తెయారె కెరుక?” మెన జోక పుసిల్. 13 జో సిస్సుల్తె దొగులక పాసి బుకా, “తుమ్ పట్టుమతె గెచ్చొ, చి పట్టుమ్ తెడి పెసిలదు మెలె, పాసి వయతోసా ఎక్కిలో తుమ్క దస్సుల్ జయదె. జోచి పట్టి గెచ్చొ, 14 చి కేనె గెరి జో పెనెదె గే, జా గెరోవె ఎజోమానిక తుమ్ కిచ్చొ మెన మెలె, ‘అంచ సిస్సుల్ తెన్ ఆవ్ పస్కా అన్యిమ్ కతి గది కేనె?’ మెన అమ్చో గురుబాబు పుసితయ్ మెన సంగ, చి 15 తెయారె కెర్తి వెల్లి అంతస్సు గది ఏక తుమ్క దెకయెది. ఒత్తయ్ అమ్చి రిసా పస్కా అన్యిమ్ తెయారె కెర తా” మెన యేసు సంగిలన్. 16 జేవ్ సిస్సుల్ బార జా పట్టుమతె గెచ్చొ, జో సంగిలి రితి ఎత్తి జర్తు జా అన్య మెన దెక, జా పస్కా అన్యిమ్క దొయ్య జలిసి తెయారె కెర్తె.

17 సాంజ్ జతికయ్, యేసు జేవ్ బారజన్ సిస్సుల్ తెన్ జా గదితె జా కెర, 18 జేవ్ వెన అన్యిమ్ కెర్తె తతికయ్, యేసు “తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, తుమ్ అంచి తెన్ కతనత్తె ఎక్కిలో అంక దెర విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి సార్చ కెర దెయెదె” మెన సంగిలన్. 19 ఇసి సంగితకయ్, జేవ్ దుకుమ్ జా, “ఆవ్ గె?” మెన ఎక్కిలోచి పణ్ణె ఎక్కిలో ఎత్తిజన్ సంగుక దెర్తె. 20 జలె, జో జోవయంక, “తుమ్ బారజన్తె ఎక్కిలో దస్సి కెరెదె. అంచి తెన్ ఆతు తప్పాలయ్ పోడి బెద బుడ్డయ్తో ఎక్కిలో. 21 ఆవ్ మాన్సు జా జెర్టోసాచి రిసా రిగెడ్డి లెక్క ఉట్ట గెచ్చొదె. గని, అయ్యో! ఆవ్ మాన్సు జా జెర్టోసాక కేనె మాన్సు దెర విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి సార్చ కెర దెయెదె గే, జో మాన్సు జతి సిచ్చచి రిసా జో నే జెర్టె తిలె జోక చెంగిల్ తత్తి!” మెన సంగిలన్.

22 యేసు, సిస్సుల్ జా పస్కా అన్యిమ్ కెర్తె తా, యేసు పోడియె దెరన “దయ కెర్తెదె” మెలి రితి కిదేముడు అబ్బొనక జోబర సంగ కెర, జా పోడియె మోడ, సిస్సుల్క వంఠ దా, జోవయంక “తుమ్ ఈంజ కడన కా. అంచి ఆగ్ కంజ గుర్తు జయదె” మెన కెర, 23 ఏక గిచ్చచి ద్రాచ రస్సుమ్ దెర, దేముడు అబ్బొనక అన్య ఉచర, సిస్సుల్క దెతికయ్, జేవ్ ఎత్తిజన్ జా గలన్చి ద్రాచ రస్సుమ్ వర్చ

తెన్ పిల. 24 తెదోడి యేసు “ఈంజ రస్సుమ్ కిచ్చొచి గుర్తు మెలె, ఒగ్గరజన్ మాన్సుల్చి పాపుమ్ గెచ్చయేలి రిసా అంచి లోయె నూయె జంక అన్య మెన అంచి నోచి ప్రమాసుమ్. 25 తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ నిజమి సంగితసి మెలె, అబ్బొసి జలో దేముడుచి రాజుమతె ఆవ్ నోవర పితె ఎద, ఇసి ద్రాచ రస్సుమ్ పియి నాయ్” మెన సిస్సుల్క సంగిలన్.

బమ్మ జా అంక ములితె మెన సంగిలిసి

26 తెదోడి జేవ్ దేముడుక గసుమ్ గాయ కెర బార జా, ఒలివ మెట్టయ్ ఉట్ట గెల. 27 యేసు జోవయంక, “తుమ్ ఎత్తిజన్ బమ్మ జా అంక ములితె. కిచ్చొక మెలె,

మెండల్ రకితోసాక ఆవ్ మొరయిందె, చి జోచ మెండల్ ఎత్తిజన్ చెదర్చు జా గెచ్చొల,

మెన దేముడు కోడుకె రెగ్గయేలిసి నెరవెర్చువ జంక అన్య. 28 గని ఆవ్ అన్య జేవ్ జా ఉట్టి పిమ్మట్క, తుమ్చి కంట అగ్గె గలిలయ ప్రాంతుమతె గెచ్చొందె” మెన ప్రమాసుమ్ కెర్తెన్.

29 యేసు ఇసి సంగితకయ్, పేతురు జోక “ఎత్తిజన్ తుక ములితెకి, ఆవ్ తుక ములి నాయ్” మెన సంగిలన్. 30 జలె యేసు జోక, “తుక ఆవ్ కిచ్చొ నిజమి కచితుమ్ సంగితసి మెలె, ఆజ రాతిక, కుకుడో తివ్వెరి నే వాసితె అగ్గె, ‘జోక నేని’ మెన అంచి రిసా తుయి తివ్వెరి సంగితె” మెన సంగిలన్.

31 దస్సి సంగిలే కి, పేతురు బమ్మ తెన్ “ఆవ్ తుచి తెన్ మొరుక అన్య మెలె కి, ఆవ్ తుక ‘నేని’ మెన కెయ్యక కి సంగి నాయ్” మెన పేతురు గట్టజ సంగిలన్. జేవ్ సిస్సుల్ ఎత్తిజన్ దస్సి సంగిల.

గెత్తేమనే తోటతె

(మత్త 26:36-46; లూకా 22:39-46)

32 ఒత్త తెంతె యేసు సిస్సుల్ గెత్తేమనే మెంఠి తోటతె గెచ్చొ, జో “ఆవ్ ఒత్తలతో గెచ్చొ ప్రార్చ కెర జెతి ఎది ఎద తుమ్ ఇన్నె వెన తా” మెన జేవ్ సిస్సుల్క సంగ, 33 ఎక్కి పేతురుక, యాకోబుక చి యోహానుక పట్టి కడన ఇదిల్ దూరి గెచ్చొ తా, దుకుమ్ జా మెన్సుతె ఒగ్గర బాద సేడుక దెర్తె. దస్సి బాద సేడ, 34 “అంచి పెట్టి తిలి దుకుమ్క మొర గెచ్చొక జయదె. తుమ్ ఇన్నె తెలిచి తెన్ రకితె తా” మెన సంగ, 35 సగుమ్ దూరి గెచ్చొ కెర, సెర్చు సేడ, దేముడు అబ్బొనక ఇసి మెన ప్రార్చన కెర్తెన్. “ఓ బ, తుక జంక తిలిగెన, ఈంజ దుకుమ్ జతి గడియె నెంజలె, జతి లెక జలె అంక పిట్టవు” మెన అన్య. 36 “ఓ బ, ఎత్తి తుచి అత్తి అన్య. ఈంజ గిచ్చచి ఆవ్ నే పితి రితి అంక పిట్టవు. గని అంచి ఇస్సుమ్ పోసి. తుచి ఇస్సుమ్ జర్తు జవున్” మెన ప్రార్చన కెర, 37 జేవ్ సిస్సుల్తె ఉట్ట జా, జేవ్ నిజ అన్య మెన దెక కెర, పేతురుక, “ఓ సీమాను, తుయి నిజ అస్సిన గే? ఎక్కి గడియె జవున్ రకితె తంక నెత్తిర్తెదె గే? 38 జెత అల్లెరెతె తుయి పాపుమ్ నే కెర్తి రితి జాగర్తె తెన్ తా, ప్రార్చన కెర్తె తా. ‘అత్తు నిదానుమ్ అన్య’ మెన ఉచరన్తెకి, ఆగ్ కె నెక్కి నాయ్,” మెన పేతురుక యేసు సంగిలన్. 39 అన్యైక్ నుట్టు ఇదిల్ దూరి ఉట్ట గెచ్చొ కెర, తోలితో ప్రార్చన కెర్తె కోడో, అన్యైక్ నుట్టు ప్రార్చన కెర్తె.

40 దస్సి ప్రార్చన కెర, అన్య బుల జా, జేవ్ సిస్సుల్ గూన్క నెత్త కెర నిజ అన్య మెన దెకిలన్. దెకితయ్, జేవ్ లాజ్ జా, జోక కిచ్చొ సంగుక గే నేన గెల.

† 14:12 14:12 యేసు కి ఈంజ పస్కా వండుగు పోడి మాన్సుల్చి పాపుమ్ గెచ్చయేత అర్చితుమ్ జా జోవయిందె లోయె నువ దెయెదె. ‡ 14:13 14:13 మెలె యెయారేమె పట్టుమ్. § 14:22 14:22 ‘దేముడు అబ్బొసి’ మెన కేనె నుట్టు రెగ్గ తిలె, ఎత్తి అదికాయ్ తిలో దేముడుచి రిసా సంగితయ్.

41 అన్నెక్ సుణ్ణు కి యేసు దస్సి గెచ్చు అన్నె జా, మొత్తుమ్ తివ్వెరి జేవ్ నిజలిసి దెక, "అప్పెకయ్ సెలవ్ కడన నే రకితె నిజ అన్నెన గే? సాలు. ఈందె నమయ్యుమ్ జా గెలి గే. ఆవ్ మాన్సు జా జెర్నన్ అయ్లోసా పాపుమ్ కెర్నచి అత్తి దెర్నన్ సేడిందె. 42 జోమ్మ, గెచ్చుమ! ఓదె, అంక దెర దెతోసా పాసి జా అన్నె" మెన జోవయంక సంగిలన్.

యూదా చి జనాబ్ యేసుక దెరుక అయ్లిసి 43 యేసు దస్సి లట్టబై తతికయ్, జోవ్ బారజన్ సిస్సల్తె అగ్గె బెద తిలో యూదా పావ్ అయ్లో. వెల్లెల పూజర్లు, మోసి తెన్ దేముడు దిలి అగ్గల్ సెకడ్డనచి అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్ తెర్తయల జనాబ్ కి, కత్తులు డండల్ దెరన, యూదా తెన్ అయ్లె.

44 జలె ఈంజ నే జత అగ్గె, "కక్క ఆవ్ చుంబిందె గే, జొయ్యి యేసు. జోకయ్ దెరన కో నే పిట్టయ్తి రితి చెంగిల్ రక కడన్" మెన యేసుక దెర దెతో యూదా జేవ్ జనాబ్క గర్దు సంగ తిలన్. 45 జో అయ్లి బేగి, యేసుతె జా కెర, "గురుబాబు" మెన సంగ చుంబితికయ్, 46 జేవ్ బెద అయ్లన యేసుక దెర్.

47 జలె, ఒత్త టీవో జా తిలో ఎక్కిలో కత్తి కడన, ఎత్తిక వెల్లో పూజరివో గొత్తి సుదొక పెట జోవో కంక్రో కండ గెలన్. 48 తెదొడి జోక దెర్ననక యేసు, "ఆవ్ కిచ్చోగి చోర్తయ్ గే, చి తుమ్ కత్తులు డండల్ దెరన అంక దెరుక తుమ్ అయ్లదు గే? 49 ఆవ్ లోజుక తుమ్చి తెన్ దేముడుచి గుడితె తా బోదన కెర్రి కి, జా పొది అంక దెర్నన్ నాయ్. జలె, దేముడుచి కొడతె రెగిడ్డిసి ఎత్తి. జర్లు జువన్!" మెన సంగిలన్. 50 జలె, సిస్సల్ ఎత్తిజన్ బమ్మ జా, జోక ముల దా ఉట్టు నిగిలె.

51 జలె, పట్టి బందన తిలో ఏక్ ఉబెడో యేసుచి పట్టి గెతె తిలన్ యేసుక కడ నెత మాన్సుల్తె నగమజన్ జో ఉబెడొక దెర్. 52 గని, జో జా పట్టి సేడవ దా డుమ్బెడోయ్ ఉట్టు నిగిలన్.

ఎత్తిక వెల్లో పూజరిచి మొక్కె యేసుక పరిచ్చ కెర్రిసి

53 * యేసుక ఎత్తిక వెల్లో పూజరితె కడ నిల. ఒత్త కడ నెతికయ్, వెల్లెల పూజర్లు, మోసి తెన్ దేముడు దిలి అగ్గల్ సెకడ్డన, వెల్లెల మాన్సుల్ ఎత్తిజన్ ఒత్త బెర తిల. 54 పేతురు, జలె, దూరి దూరి తా యేసుచి పట్టి జా జా, జో ఎత్తిక వెల్లో పూజరిచి వీదె పెన, ఆగితె తపితి రిసా జమాన్సు తెన్ వెన తిలో.

55 వెల్లెల పూజర్లు చి అన్నె వెల్లెలో నబ కెర్నన ఎత్తిజన్ యేసుక మార గెలుక మెన జోక నేరీమ్ వయడ్డి సాచిక చజతె తిల, గని నరి జతి సాచి దొర్కు జయ్ నాయ్. 56 మెలె, ఒగ్గరజన్ జోచి ఉప్పెరి అబద్దుమ్ సాచి సంగిలె కి కచి, కచి సాచి ఎక్కి రితి జయ్ నాయ్. 57-58 తెదొడి, నగమజన్ టీవో జా, "మాన్సు బందిలి ఈంజ దేముడుచి గుడి సేడవ కెర తిర్తతకయ్ మాన్సు నే బందిలి ఏక్ దేముడుచి గుడి బందిందె, మెన ఈంజో సంగిలిసి సూన్లమ్" మెన అబద్దుమ్ సంగిల. 59 గని జేవ్ సంగిలి సాచి కి సరిగా బెద నాయ్.

60 తెదొడి, ఒత్త తిల మాన్సుల్చి నెడమ్ ఎత్తిక వెల్లో పూజరి టీవో జా కెర, యేసుక "ఈంజేవ్ సంగిలిన్క కిచ్చో జబాబ్ దెంక నెతిర్చి గే? ఈంజేవ్ తుక కిచ్చో నేరీమ్ వయడ్డతి?" మెన పుసిలన్. 61 గని యేసు తుక్లె తా, కిచ్చో జబాబ్ కి సంగి నాయ్. యేసు తుక్లె తతికయ్, ఎత్తిక

వెల్లో పూజరి జోక అన్నె "పరలోకుమ్ తిలో అమ్వో దేముడు ప్రబుచో పుత్తన జలో క్రీస్తు తూయి గే?" మెన యేసుక పుసితికయ్, 62 జో "అవ్వె. అన్నె, ఆకరక, ఎత్తి సెక్తి అదికారుమ్ తిలోసాచి ఉజెతో వక్కయ్ ఆవ్ మాన్సు జా జెర్నన్ అయ్లోసా వెన తపిసి కి, ఆగాసుమచ మబ్బుల్ తెన్ ఆవ్ పరలోకుమ్ తెంతో అన్నె ఉత్త జెతిసి కి తుమ్ దెకితె" మెన సంగిలన్.

63 ఇసి సంగితికయ్, జో ఎత్తిక వెల్లో పూజరి కోపుమ్ జా, జో గలన్సి దిగిల్ సాక్క చిరన గెల కెర, "అన్నె సాచి సంగితన అమ్క అక్కర నాయ్. 64 దేముడుక ఆవ్ నమ్మయ్యుమ్ జతసి మెన ఈంజో సంగ ప్రబుచి విలువ కడ వెల్లి పాపుమ్ కెర్రిసి తుమ్ ఎత్తిజన్ సాంత సూన్లదు, తుమ్ కిచ్చో తిర్చు సంగితె?" మెన నబ కెర్ననక పుసితికయ్, "మొర్రి సిచ్చుచి తప్పు కెర అన్నె" మెన జేవ్ ఎత్తిజన్ తిర్చు సంగిల.

65 తెదొడి జోవయంతె నగమజన్ యేసుక తుంకురక దెర, నిస్సారుమ్ కెర్. అన్నె, జోచి మొక్కె పాలుమ్ డంక దా జోక పెట, "తుక కో పెట్ట గే, తుయ్ క్రీస్తు గే సంగు!" మెన కొంకడ్డ, అన్నె, జమాన్సు జోక ఎత్తిపాట్ దెబ్బల్ పెట గెల.

"జోక నేని" మెన యేసుచి రిసా పేతురు సంగిలిసి (మత్త 26:69-75; లూకా 22:56-62; యోహా 18:15-18,25-27)

66 పేతురు ఎట్టోతో వీదె తతికయ్, జో ఎత్తిక వెల్లో పూజరితెచి తేరబోద గొత్తి సుది ఎక్కిల్ జా కెర, 67 పేతురు ఆగితె తపితి తిలిసి దెక కెర, "తుయి కి నబరేతు గవ్వెవో యేసు తెన్ తిలది, గెద" మెలి. 68 ఇసి మెన సంగితికయ్, "నాయ్, గెద. తుయి సంగిలిసి కిచ్చో గే, ఆవ్ నేని. అంక అర్దుమ్ జయ్ నాయ్" మెన సంగ, జా వీదెచి ఒత్తల్తెచి గుమ్ముమె ఉట్టు గెలన్. 69 గని జా గెతిమాన్సు జోక ఒత్త అన్నె దెక, "ఈంజి కి జోవ్ సిస్సల్తె ఎక్కిలో" మెన ఒత్త టీవో జలె సుదల్క సంగితికయ్, 70 పేతురు అన్నె, "ఆవ్ నెంజి" మెన సంగిలన్. అన్నె గడియ గెతికయ్, ఒత్త తిలన పేతురుక దెక, "తుయి, నిజామి జోతె తిలోసా. తుయి కి గలిలయ ప్రాతుమ్తెచో మాన్సు గెద?" మెన సంగిల. 71 జాకయ్ పేతురు, "తుమ్ సంగిలో మాన్సుక ఆవ్ నేని" మెన సాపెన గల కెరన ఒట్టు గలనుక దెర్రికయ్, 72 బేగి కుకుడో వాసిలన్. జలె ఇన్నెతెన్ దొవ్వెరి జలి, చి "కుకుడో తివ్వెరి నే వాసితె అగ్గె, తుయి అంక 'నేని' మెన తివ్వెరి సంగితె" మెన యేసు అగ్గె సంగిలిసి ఏదస్సు కెర, పేతురు ఎదివాట్ దుకుమ్ జా ఏడ గెలన్.

15

పిలాతు యేసుక పరిచ్చ కెర్రిసి (మత్త 27:1-2,11-14; లూకా 23:1-5; యోహా 18:28-38)

1 రాత్ పయతికయ్, వెల్లెల పూజర్లు, వెల్లెల మాన్సుల్, మోసి తెన్ దేముడు దిలి అగ్గల్ సెకడ్డన, వెల్లి నబ కెర్న సుదల్ ఎత్తిజన్ బెద వెన, యేసుక కిచ్చో కెరుక గే ఉచర, జోక బంద కడన, * అదికారి జలో పిలాతు మెలోసాతె సార్చు దిల.

2 పిలాతు యేసుక దెక, "తుయి గే యూదుల్చో రాసో?" మెన పుసిలన్, చి యేసు "తుయి సంగిలి రితి" మెన జబాబ్ దిలన్.

* 14:53 14:53 'ఎత్తిక వెల్లో పూజరి' మెలి, వెల్లెల పూజర్లు మొత్తుమతె ఎక్కిలో ముక్కిమ్వో పూజరి జయెద. తెదొడి కయవ మెలోసా ఎత్తిక వెల్లో పూజరి జా తిలో. * 15:1 15:1 రోమ్ దేసిమచ ప్రబుతుమ్ జా దేసిమ ఆక్రమించువ కెర ఏలువ కెర్త తతికయ్, జా రోమ్ దేసిమచ ప్రబుతుమ్చి నాన్ తెన్నె పిలాతు అదికారి జా అన్నె.

3 తెదొడి వెల్లెల పూజర్లు యేసుకు ఒగ్గర నేరీమ్లు వయడ్తకయ్, 4 పిలాతు మెలో జో అదికారి జోక్ అన్యె, "తుముజోవయింక కిచ్చో జబాబ్ దెసి నాయ్ గి? ఈంధె, తుకు కెత్తి నేరీమ్లు వయడ్తగి కి నూను", మెన సంగిలన్. 5 గని యేసు అన్యె కిచ్చో జబాబ్ దిలో నాయ్, చి రిసా పిలాతు ఒగ్గర ఆచారిమ్ జలో.

6 జలె, జా పండుగు సొది, ప్రజల కోరవ జలో కేన్ జలెకు జేలి జలోసాక ముల దెంక పిలాతుక అలవాట్ జొ అన్యె.

7 జలె, ప్రబుతుమ్క చిరోవమ్ జా అదికారులక విత్తెకుమ్ కెర అత్తొ కెర్ల మాన్యుల్ సగుమ్జన్ జా సొది జేతె తిల.

జోవయింతె బర్బు మెలో ఎక్కిలో తిలో. 8 జలె, ఒత్త తిల జనాబ్ పిలాతుచి పాసి బెర జా కెర, "తుయి ఈంజ పండుగక అలవాట్ జలి రితి అమ్క కెరు!" మెన బలవంతుమ్ కెర్.

9 జాకయ్ జో పిలాతు జోవయింక "తుమ్ యూదులక రానో జలోసాక తుమ్క అడే ముల దెంక తుమ్చి అస గి?" మెన పుసిలన్. 10 కిచ్చొక మెల, ఎక్కి గోసకయ్ వెల్లెల పూజర్లు యేసుకు జో తేన్ అస అన్యె మెన జో జానె.

11 గని, "యేసుక పోని. బరబ్బుక ములు!" మెన సంగ" మెన వెల్లెల పూజర్లు జేవ్ బెర తిల జనాబ్క సికయ్తె తిల.

12 తెదొడి పిలాతు జేవ్క అన్యె, "దస్సి జలె, తుమ్ యూదులకో రానో మెలోసాక అడే కిచ్చొ కెరుకు?" మెన పుసిలన్.

13 చి జేవ్ జనాబ్ "జోక్ సిలువతె గల మొర్తి సిచ్చ కెరు!" మెన ఒర్బిల. 14 జేవ్ ఇసి జలికయ్, పిలాతు అన్యె,

"కిచ్చొ? కిచ్చొ నేరీమ్ కెర అన్యె?" మెన పుసిలన్. గని జేవ్, అగ్గెచి కటల ఒగ్గర చిన్చుమ్ తేన్ "సిలువతె గల మొర్తి సిచ్చ కెరు!" మెన గట్టిజ కేకుల్ గలిల. 15 జాకయ్ పిలాతు,

ప్రజలక ముడ్లొ కెరుక మెన, జేవ్ నంగిలో బరబ్బుక ముల కెర, యేసుక కెర్లతెన్ పెటవడ, "జోక్ సిలువతె గర్బు, జలె" మెన సార్చు దిలన్.

జమాన్లు యేసుక కొకడ్డిసి

16 తెదొడి అదికారిత్వ చ మాన్యు సుదల్ యేసుక "ప్రేతిరీయమ్" మెంతి అదికారి గేరచి తెడిచి గదితె కడ నా కెర, సయన్యమ్ ఎమ్మెజిన్క ఒత్త బుకారా కెర, 17 ఊడ రంగుచో ఏక పాలుమ్ జోక్ గల దా, కంటక ఏక కిరీటుమ్ గంచ కెర, జోచి బోడితె గల దా కెర, 18 యూదులచో రానో, తుక జెయ్య, జెయ్య! మెన కొకడ కొకడ జోకర, 19 ఏక డండా తేన్ జోక్ బోడి పెట, జోక్ తుంక కెర, నెర్బు నీడ జోకర కొకడ్డ. 20 దస్సి దూసుప కెర్ల పిమ్బట్, జోక్ గల తిలి ఊడ రంగుచో పాలుమ్ కడ గెల కెర, జోచో సొంత పాలుమ్ జోక్ అన్యె గల కెర, జోక్ సిలువతె గలుక మెన కడ నిల.

యేసుక సిలువతె టీచడ మార్గిసి

(మత్త 27:32-44; లూకా 23:26-39; యోహా 19:17-19)

21 వట్టె గతె తతికయ్, కురేనియూ దేసిమ్చో సీమోసు మెలో ఎక్కిలో పాసిచి బయిలె తెంతో జా, ఒత్త పాచిలన్. జో, అలికార్బు రూపు మెల దొంగులక అబ్బోసి జయెదె. జలె, జోక్యమ్ "యేసుచి సిలువ తుము వయ్య" మెన జమాన్లు సుదల్ బలవంతుమ్ కెర్ల.

22 జలె, యేసుక గొల్లోతా మెలి మెట్టయ్ కడ నిల. 'గొల్లోతా' మెలి, 'గిడ్డి పొలికచి టాన్'. జలె, జోక్ ఒత్త కడ నా కెర, 23 నొప్పి తోక్కి కెర్ల ఓన్సు బెదయిలె ద్రాచ రన్చుమ్ యేసుక సయన్యమ్ సుదల్ "పి" మెన దిలెకి, పియ నాయ్.

24 తెదొడ్ జోక్ ఏక కిసిలువతె గల టీచడ సిలువక బుయ్యె రోవ కెర, "జోచి పాలల్ వంటనుమ్" మెన చీటి గల వంటన్.

25 జోక్ సిలువతె గలిలి సమయమ్ కెర్లి జలి మెలి, వెండలె నొప్పు గంటల్ జలి. 26 "యాదుల్చో రానో, ఈంజో" మెన జోచి నేరీమ్ రెగిడ్డి దార్లిగండ యేసుచి బోడిచి ఉప్పిరి సిలువతె ఒడోవ దిల. 27 అన్యె, ఉజెతో పక్క ఎక్కిలోక, డెర్లి పక్క ఎక్కిలోక, దొగుల చోడ్లొ ఎక్కిక్ సిలువల్తె గలిల. 28 జేవ్ తేన్ దేముడు పూర్ణమ్ రెగ్గయిలె ఏక కోడు నెరవెర్చుప జలి.

"జో పాపుమ్ నెంజెలోసా జలెకి, నేరీమ్ వయడ, జోక్ 'పాపుమ్ కెర్లొసా' మెన పాపుమ్ కెర్లన్ తేన్ బెదవ సిచ్చ కెర్ల."

సిలువతె తతికయ్ జోక్ మాన్యుల కొకడ్డిసి

29 జా వాల్ గెతె తిల మాన్యుల్ యేసుక అస, అస బోడి దున్నవ, "దేవులుమ్ నీడవ తిర్తతక అన్యె బందితోసా, తుయి. 30 జలె, తుక తూయి రచ్చించుప కెరన్, జా సిలువ తెంతో ఉత్త!" మెన జోక్ కొకడ దూసుప కెర్ల.

31 దస్సి, వెల్లెల పూజర్లు, మోసే తేన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్డన్ తేన్ బెద జా, ఎక్కిలో తేన్ ఎక్కిలో అస, అస "ఈంజో వేర సుదల్క రచ్చించుప కెర్లన్, గని జోక్ జొయ్యి రచ్చించుప కెరనుక నెత్తె. 32 అమ్ దెక నంప కెర్లి రిసా, ఈంజో క్రీస్తు, ఇస్రాయేలు ప్రజలచో రానో జలె, సిలువ తెంతో ఉత్త జెప్పును!" మెన యేసుక దూసుప కెర్ల.

జో తేన్ బెదవ సిలువల్తె గలిల దొగుల చోడ్లొ కి జోక్ దూసుప కెర్ల.

యేసు ముర గెలిసి

(మత్త 27:45-56; లూకా 23:44-49; యోహా 19:28-30)

33 బార గంటల్ మెద్దెన్ జలి తెంతో, మొదెల్ కెర తిన్సి గంటల్ ఎద జా ఒండి దేసిమి అందర డంక తిలి. 34 జలె, తిన్సి గంటల్క యేసు, "ఏలి, ఏలి, లామా సబ్బాసా" మెన అరమయ్ బాన తేన్ "అంచో దేముడు ప్రబు, అంచో దేముడు ప్రబు, అంక కిచ్చొక ఆతు ముల దా అన్యెసి?" మెన గట్టిజ ఒర్బు దిలన్. 35 జలె, ఒత్త టీచో జా తిలనతె సగుమ్జన్ జా కోడు నూన కెర, "అదె, ఏలియా పూర్ణుమ్చొక బుకార్చయ్, కిచ్చొగె" మెల. 36 జోవయింతె ఎక్కిలో నిగ గెచ్చ, బాంజు రితి తిలి ఏక వస్తువ వెంట, అమెడి ద్రాచ రన్చుమ్తె బుడ్డవ కెర, ఏక రివ్యతె బండ, చాంప కెర, జోక్ "పి" మెన దా, "అల్లె, ఇన్నక సిలువ తెంతో ఉత్తవుక మెన ఏలియా తోడి జా ఉత్త జెయెదె గే, నాయ్ గి దెకుమ్!" మెన కొకడ్డన్. 37 జలె, యేసు గట్టిజ కేక గల దా, ప్రాసుమ్ ముల దిలన్.

38 ముర గెలి గడియయ్, దేముడుచి గుడితె ఒడోవ తిలి తేర, ఉప్పిర్ తెంతో ఎట్టో ఎద చిరి జా దొన్ని గండల్ జా గెలి.

† 15:9 15:9 యేసుకు 'యాదుల్చో రానో' మెన సంగితి, వెల్లెల పూజర్లు కోపుమ్ జవుల మెన జోవయింక కొకడ్డి రిసా దస్సి మెలన్. ‡ 15:17 15:17 ఎరన చి నీలిమ్ రంగల్ బెదయెల్, ఊడ రంగు జయెదె. § 15:24 15:24 'సిలువ' కిసి తయెదె మెలి, ఏక టీచెచి చి ఏక అడ్డుమ్ జతి దొన్సి డండల్ బెదవుల. సిచ్చ జతి మాన్యుక జా సిలువతె ఎగ్గవ కెర, జోచి అత్త వట్టె చంపా కెరవ, అత్తవట్టెత మేకుల్ పెట సిలువ బుయ్యె టీచ రోవ కెర దస్సి ములుల. జో సిచ్చ జతోసా దస్సి ఒడోమ్ జా మెరిదె. రోమ్ దేసిమ్చి అలవాట్ తెన్ చి సిచ్చ. జా. * 15:26 15:26 రోమ్ దేసిమ్చి నాన్ తెన్ పిలువ కెర్ల పిలాతు ఈంజ దార గండల్ రెగ్ల తిలన్, యూదులక కొకడ్డి రితి. యోహాను 19:19. † 15:28 15:28 గ్రీకు బాన తెన్ ఈంజ మత్తెలి రెగ్ల సగుమ్ పున్కలతె 28 నంబరి కేడు తయె నాయ్. ‡ 15:38 15:38 ఎక్కి ఎత్తిక వెల్లెల పూజరి వెర్సికెట్ ఎక్కి నుట్టు మెన అర్చితుమ్ దెతి గదిక అడ్డు కెర్ల తెర, ఈంజ.

39 తెబ్బడి, యేసుక మొక్కె రక తిలో పుంజెకజీన్ జమాన్సుక వల్లో యేసుక మొర గెలో మెన దెక కెర, “నిజమి, ఈజో మోన్సు దేముడుచొ పుత్తుసి జా తిలో” మెన సంగిలన్.

40 యేసు మొర్తి పొది, సగుమజన్ తేరబోదల్ దూరి తెంతో దెకితె తిల. జోవయితె సగుమజన్ కొన్న మెలె, మగ్గలేనే పట్టుమచి మరియ మెలి ఎక్కి, దకిలో జలో యాకోబు అన్నె యోసే మెల ఉబెడల్చి 5 మరెయ మెలి అయ్యసి, పడ్డో సలోమే మెలి ఎక్కి తిల. 41 యేసు తిలి ప్రాంతుమతె బుల్తె తిలి పొది, ఈజేవే తీగ్గ జోవయింది పట్టి గెచ్చు సవైచన కెర్తె తిల. యేసు యెరూసలేమతె ఉడ్డు అయిలి పొది అన్నె ఒగ్గరజన్ తేరబోదల్చి కి జా తిల. జో మొర్తి పొది, జేవే కి సిలువ తిలిన్తె రకితె తిల.

యేసుచి పీసుమ్ వెంట గెలిసి (మత్త 27:57-61; లూకా 23:50-56; యోహా 19:38-42)

42 యూదుల్క బక్కి కెర్తి నెలవ కడన్సి దీసి జయెదె, జలె జా దీసి నెలవ కడన్సి దీసిక అగ్గెచి దీసి. 43 జలె సాంజ్ జలి పొది, యూదుల్చి వెల్లి నబతె బెదితో ‘చెంగెలో మాన్సు’ మెన ఎత్తిజన్ జాన్తో, అరిమతయ గవ్వెచొ యోసేపు, దుయిరియ కెరన, పిలాతుకె గెచ్చు, “యేసుచి పీసుమ్ జోక దా” మెన వెంట గెల్లి రిసా నజిలో. జో యోసేపు, ‘దేముడుచి రాజిమ్ ఈంజ లోకుమతె ఏలువ కెర్తి కాలుమ్ కెయెక జెయెదె.’ మెన, నిదాసుమ్ తెన్ రకితె తిల.

44 జలె, పిలాతు “జో తెద్ది బేగి మొర గెలన్ గె?” మెన అన్యాయమ్ జా, పుంజెకజీన్ జమాన్సుక వెల్లిక బుకారా, “నిజమి జో తెద్ది బేగి మొర గెచ్చు అన్నె గె?” మెన పుసిలన్.

45 “నిజమి మొర గెచ్చు అన్నె” మెన జో పుంజెకజీన్ జమాన్సుక వెల్లిచి అత్తి నూన, యోసేపు పీసుమ్ వెంట గెలుక మెన పిలాతు నెలవ దిలన్. 46 జాకయ, జో విలువచి బట్ట అన, యేసుచి పీసుమ్ సిలువ తెంతో ఉత్తవ దా, జో పాలుమ్ పండ్లవ దా, రంగ్గి పత్తుర డెల్లి కెరయేలి బోరెచి మెన్సున్తె ఎండ్లవ దా, జా బోరెచి గుమ్ముమె వెల్లి పత్తురు ఒప్పువ కెర డంకిలన్. 47 కెనె ఎండ్లవ దా వెంట గల గే, మగ్గలేనే పట్టుమచి మరియ మెలిసి కి, యోసే మెలొసాచి *మరియ మెలి అయ్యసి కి దెకిల.

16

యేసు జీవ్ జా ఉడ్డు అన్నె (మత్త 28:1-8; లూకా 24:1-12; యోహా 20:1-10)

1 నెలవ కడన్సి దీసి కేడ గెలి రాతి, మగ్గలేనే పట్టుమచి మరియ, యాకోబుచి అయ్యసి మరియ, సలోమే తెన్, యేసుక గాంసుక మెన, చెంగెల్ వాసిన తేల్ గెనన్ల, చి 2 జా *అయతర దీసి ఒగ్గర పెందలె ఉడ్డు, బార జా, పొద్దు బార జలి సమయమి జా మెన్నె పావ, 3 “మెన్నె డంపిలో పత్తుర్ అమ్చి రిసా కో ఒప్పువ దెవుల గె?” మెన ఎక్కి తెన్ ఎక్కి లట్టబై తిల. 4 ఇసి లట్టబ లట్టబ, ఉప్పిర్ దెక, పత్తురు ఒప్పు జా అన్నె మెన దెకిల. జో పత్తుర్ ఒగ్గర వెల్లిచొ.

5 తెదెడి, మెన్నె గెచ్చు వెన, కిచ్చో దెకిల మెలె, జా మెన్నె తెడిచి ఉజెత్తి పక్క, చొక్కెల పాలల్ గలన తిలి ఉబెడె రితో దేముడుచి దూత వెన అన్నె. జోక దెక, ఆచారిమ్ జా చంబ్ర జల. 6 జేవే ఇసి జెతికయ, జో దేముడుచి దూత జోవయింక

“పంబ్ర జా నాయ్. సిలువతె గల మొర తిలో నజరేతు గవ్వెచొ యేసుక తుమ్ చజితను. జో జీవ్ జా ఉడ్డు అన్నె. జో ఇన్నె నాయ్. ఈందె జోక ఎండ్లవ తిలి టాన్క అంకి గల.”

7 అన్నె, సిస్సుల్క, పేతురుక “తుమ్చి కంట అగ్గెత్, యేసు గలిలయతె ఉడ్డు గెతయ్. తుమ్క జో అగ్గె సంగిలి రితి, జోక ఒత్త దెకితె మెన తుమ్ గెచ్చు సంగ” మెన దూత సంగిలన్.

8 జేవే తేరబోదల్ బమ్మ తెన్ మెన్నె తెంతో బార జా, సిస్సుల్క జా కబుర్ సంగుక ఉడ్డు నిగ గెల. గట్టిజ ఆచారిమ్ జా, అద్దుర్ జా గెచ్చు తిల, చి బియె కెర, సిస్సుల్క పిట్టవ, కక్క కి కిచ్చో సంగితి నాయ్.

మగ్గల పట్టుమచి మరియక యేసు డిసిలిసి

9 యేసు *అయతర దీసి జీవ్ జా ఉడ్డు, జా దీసి పెందలె మగ్గల పట్టుమచి మరియక తొలితో డిసిలన్. ఒగ్గర అగ్గె, జాచిక దెర్ల బూతల్క యేసు ఉడడ గెల తిలన్. జా తేరబోద ఈంజయి. 10 జలె, యేసు జాక డిస్కియ, జా జో తెన్ బుల్లి తిల సిస్సుల్ జిచ్చి అన్నె మెన నేన కెర దుకుమ్ జా ఏడ్తె అన్సి, మెన జా జాన కెర, జా మాన్సు జోవయితె గెచ్చు కెర, “జీవ్ జా అన్నె. అవ్ సాంత దెక అన్నె” మెన సాచి సంగిలి. 11 గని జో జీవ్ జలిసి జా దెకిలిసి నూన్లె కి, తెదెడి నంప కెర్తి నాయ్.

12 ఒత్త తెంతో, బయిలుచి వట్టి దొగుల సిస్సుల్ ఇండ గెతె తతికయ, యేసు, జోచి పొలిక ఇదిల్ వేర మార్పువ జా తా, జోవయింక డిసిలన్. 13 తెదెడి జేవే దొగుల అన్నె బుల గెచ్చు, అన్నె సిస్సుల్క సంగిల. గని జేవే అన్నె సిస్సుల్ తెదెడి నంప కెర్తి నాయ్.

ఎగరజన్ సిస్సుల్క యేసు డిసిలిసి

(మత్త 28:16-20; లూకా 24:36-49; యోహా 20:19-23; బారి కమ్మె 1:6-8)

14 జాచి పిమ్మల్, ఎగరజన్ సిస్సుల్ అన్నిమ్ కంక వెన తిలి పొది, యేసు జోవయింక డిసిలన్, చి గేల కెర్లన్. జో జీవ్ జలి పిమ్మల్ జోక దెక తిలన్, జోక సాచి సంగ తిల కి, జేవే రాడి జీవ్ తెన్ తిలి రితి అన్యాయమ్ జా నంప నే కెర్తి రిసా గేల కెర్లన్.

15 తెదెడి యేసు సిస్సుల్క, “తుమ్ దేసిమెలు ఎత్తితె గెచ్చు, లోకుమచ ఎత్తిక అంచి రిసా నుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర. 16 కో నంపజయి గెచ్చులచి బాప్తిసుమ్ నజనుల గే, జేవే రచ్చించువ జవుల. గని కో నంప నే జవుల గే, మొర గెలి, సిచ్చతె గెచ్చుల.

17 *అంక నంపజతన తెన్ అంచి అదికారుమ్ అన్నె మెన కీన గుర్తులు తయెదె మెలి, అంచి నావ్ తెన్ బూతల్క ఉడడ గెలుల, జేవే అగ్గె నే సికిల బానల్ తెన్ లట్టబుల,

18 అయివొక ఉక్ల దెర్తి జవున్, మొర్తిసి పిల్లి జవున్, జోవయింక ప్రమాదుమ్ జయె నాయ్. అన్నె, జొక్రో జబ్బుల్ తెన్ తిల మాన్సుల్క అంచి నావ్ తెన్ బోడి చడిలి, చెంగిల్ జవుల.”

19 ప్రబు జలొ యేసు, జలె, సిస్సుల్ తెన్ లట్టబ బోదన కెర కేడయేలి ఇదిల్ పడ్డో, జోవయింది మొక్కె ఆగాసుమతె వెగ, పరలోకుమతె దేముడు అబ్బొనచి ఉజెత్తి పక్కయ వెసిలన్.

20 అన్నె, జో సంగిలి రితి, సిస్సుల్ కెనె ఒత్త గెచ్చు బోదన కెర్తి తతికయ, ప్రబు జోవయింక తోడ తా జేవే సిస్సుల్చి

§ 15:40 15:40 ఈంజ మరియ యేసుచి అయ్యసి జయెదె; మార్కు 6:3. * 16:2 16:2 నత్తు పొదుల్తె అగేచి దీసి † 16:3 16:3 ఎక్కిల్ తెన్ ఎక్కిల్ ‡ 16:9 16:9 నత్తు పొదుల్తె అగేచి దీసి

అత్తి వెళ్లో కము కెరవ కెరవ, జేవ్ సంగిలి చి సత్తిమ్క రుజ్జు
దెకయలన్సీ.

§ 16:20 16:20 మార్కువి అత్తి రెగిడ్డి ఈంజ పుస్తకుమ్తె, ఈంజ అద్యయిమ్చి నొప్పు నంబర్ తెంతోచ కొడొ ముల, ఆకర్చి కోడు కొట్టు జవున్ మెలి రితి ఇదిలిసి కోడు కెయగె గలిల. గని దూతల్చి అత్తి సంగిలి కబుర్ ఎత్తి పేతురుక చి జోవయింతెన్ తిల సిస్సుల్క జేవ్ తెరబోదల్ సంగిల. ఒత్త తెంతో, సుబుమ్ కబుర్ సూసయతి రిసా యేసు జేవ్ సిస్సుల్క చెత్తర్ దిక్కుల్తె తెద్రవ దిలన్. యేసు తెన్ రచ్చన వాట్ దొర్కు జలి, చి పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె బెద కెయక తెయక ఒత్త చెంగిల్ తంక జయెదె చి సుబుమ్ కబుర్, గెద. జా సుబుమ్ కబుర్ పరలోకుమ్చి సత్తిమ్ తెన్ అస్సు, కో పాడ్ కెరుక నెత్తిర్, తెద్దిలి.

లూకా సుబుమ్ కబుర్ లూకా రెగిడ్లి సుబుమ్ కబుర్

1 యేసుక్రీస్తు ఈంజ లోకుమేత అయ్యలిన, జో ఇన్నె తిలి పొది అమ్చితె ఎత్తి జర్గు కర్మ ఎత్తి మొదోల్ తెంతో *నగుమజన్, సొంత దెక సాచుల్ జా, జా ఎత్తిచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ నూనయత సేవ కర్తన జల. 2 జలె, జో యేసుక్రీస్తు అయ్యలిన తెన్ †నెరవెర్చువ జలిసి ఎత్తిచి రిసా జేవ్ సాచుల్ అమ్క జాన కెర అస్సి, అమ్చి అత్తి జా సుబుమ్ కబుర్ దా అస్సి, చి యేసు తెన్ జర్గు జలిన్ ఎత్తిచి మత్తెలితెవ బెదవ ఒగ్గరజన్ రెగ్గ అస్సి. 3-4 జలె, ఓ వెల్లో దెయ్యపిలా, ఈంజ ఎత్తి నూన అవ్ నరిగా పరిచ్చు కెర అస్సి, చి తుక 'జో నూస్సన్చి రిసా సత్తిమ్ చినున్' మెనయ్, తుచి రిసా ఈంజ ఎత్తి వర్చు తెన్ అవ్ రెగుడుక అంక చెంగిల్ డీస్సయ్, చి ఇన్నె రెగ్గితన్.

క్రీస్తు రిసా సాట్టు కెర్లో యోహాను జెర్పెదె

5 హేరోదు రాసో ‡ యూదులచి ఒండి దేసిమి ఏలువ కెర్తె తిలి పొది, §దేముడుచి గుడితె జోచి సేవ కెర్తె పూజరి జలో జెకర్యా మెలో ఎక్కిలో తిలన్. పూజర్లుతెవో అబీయా పూర్ణముచొచి *తెగచో జో. జోచి తెర్చి, †అహారోను పూర్ణముచో జలో యూదుల్చో తోలితోవో ఎత్తిక వెల్లో పూజరిచి నెకుమేతెచి తేరబోద జా తిలి. జాచి నావ్ ఎలీనబెతు. 6 జేవ్ దొగుతెర దేముడుచి కోడు తెన్ సత్తిమ్ ఇండితె తిల. నే పిట్టయతె నెంత దేముడు దిల అగ్గుల్ ఎత్తి తెన్ నాయమ్ ఇండితె తిల. 7 గని ఎలీనబెతు గొడ్డు జా తిలి రిసా జోపయింక బోదల్ అయ్. జేవ్ ఒగ్గర్ వెర్చుల్ వయసుచ మంత్రో మంతరి తిల.

8 జెకర్యా తిలి తెగచ పూజర్లు దేముడుచి గుడితె సేవ కెర్తె కాలమ్ జా తిలి, చి జెకర్యా దేముడుచి జా సేవ కెర్తె తిలి పొది, 9 దేముడుచి పూజర్లుతె కీసి కెర్తెతి గే, దస్సి జొయ్యి జో ప్రబు జలో దేముడుచి గుడితెచి దూపుమ్ డయ్యుక మెన చీట్లు గల్తక జోచి నావ్ †సిడ్డి. 10 దూపుమ్ డయిలి పొది ప్రజల్ ఒండిజీన్ దేముడుచి గుడిచి కోటచి తెడి బయలె ప్రార్చన కెర్తె తిల.

11 తెదోడి దేముడు ప్రబుచో దూత ఎక్కిలో జా దూపుమ్ డయిలి టాన్చి ఉజెతో వక్క బీవ డీసిలన్. 12 జెకర్యా జో దూతక దెక కెర బేగి బమ్మ జా బియ: గెలన్, 13 గని దూత జోక, "జెకర్యా, తుయి బి నాయ్. తుయి కెర్తె ప్రార్చన దేముడు నూన అస్సి. చి తెర్చి ఎలీనబెతు తుక పుత్తు పాయ దెయెదె. జోక 'యోహాను' మెన నావ్ తిస్సె.

14 జో బోద జెర్పెలె తుయి నర్తనంతోనుమ్ జస్సె. అన్నె ఒగ్గరజన్ కి జా నర్త జవుల.

15 వడ్డో, ప్రబుచి కామ్ కెర్తనతె జోక 'వెల్లో' మెన ప్రబు దెకెదె. అంబట్టి ద్రాచ రస్సుమ్ కి, కిచ్చో మచ్చుతి నూరు కి జో పీయి నాయ్. చి జో దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తు జోచి వెట్టి బెర తయెదె; అయ్యనిచి వెట్టి జో తిలి మొదోల్ తెంతో కి.

16 ప్రబు జలో జో జోక దేముడుక జేవ్ అన్నె సత్తిమ్ కెరుక దెర్పి రితి

జో యోహాను ఒగ్గరజన్ ఇస్రాయేలుల్త దేముడుచి వక్క వస్సయెదె, 17 చి ఏలియా పూర్ణముచోక తిలి అత్తునెక్కి;

ప్రబుచ కబుర్లు సంగితి అత్తునెక్కి, యోహానుచి వెట్టి తయెదె చి, ప్రబుచి పురె జో గెచ్చెదె.

పురె గెచ్చె

అబ్బుదింసి జోపయింక బోదల్తక అన్నె చెంగిల్ దెకిత్ రితి జోపయింక వసులవెదె, అన్నె బుద్ధి నుదల్చి గ్యానుమ్ జేవ్ నూనెతి రితి దేముడుచి నీతి కోడు తెన్ అగ్గె నెసిలనక వసులవ దెయెదె.

కిచ్చొక మెలె, ప్రబుచి సేవ జేవ్ కెర్తె రితి మాస్సుల్తక తెయారో కెర్తె రిసాయి” మెన దూత జెకర్యాక సంగిలన్.

18 గని, "ఈంజ కోడుచి సత్తిమ్క అంక కిచ్చొ రుజ్జు? అవ్ మంత్రో మాస్సు, చి అంచి తెర్చి ఒగ్గర్ వెర్చుల్చి మంతరి” మెన జెకర్యా అనూనుమ్ సంగిలన్. 19 దూత జోక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి పురెతో బీవేతో జోచి సేవ కెర్తెసా అవ్. అంచి నావ్ గల్లియెలు. తుక ఈంజ కోడు అవ్ నంగుక మెన, తుక ఈంజ నర్తచి కబుర్ అనుక మెన, దేముడు అంక తెర్తయెలో. 20 ఈందె, నూను, అవ్ సంగిల కొడె తుయి నంవ కెర్తెది నాయ్ చి రిసా, జా ఎత్తి జర్గు జలి ఎల్ తుయి గుల్లో జా తస్సె. జేవ్ కొడె కచితుమ్ దేముడుచి దేవలె కాలముకయ్ ఎత్తి జర్గు జయెదె” మెన దూత జబాబ్ దిలన్.

21 జలె, మదెనె, జెకర్యా అన్నె బారో జతినక ప్రజల్ రకితె తిల. దేవులముతె జో అల్లిమ్ తా గెలి రిసా ఆచారిమ్ జల.

22 జలె, జో బారో జలె, జోపయింతెన్ లత్తుబుక నెత్తి రిసా, "దేముడుచి గుడితె కిచ్చొ జవున్ డీసన్ సిడ్డిన్ దెకిలన్" మెన చినిలె, అన్నె గుల్లో జా తా అత్తో తెన్ జోపయింక నయన్ల కెర్తెన్. 23 అన్నె, జోచి సేవచ దీనల్ బెర జోచి సేవ కెర కిక్కివ కెర, గెరి ఉట్టు గెలన్.

24 నగుమ్ దీనల్ గెలి వడ్డో, జోచి తెర్చి ఎలీనబెతు అంగి జలి, అవ్ పావ్ జోస్సె వద్దె లుంకిల్ రితి జా గెరి తా: గెలి.

25 "అవ్ మంతరి జా అయేలి పొది ప్రబు అంక చెంగిల్ దెక చెంగిల్ వరుమ్ దా అస్సి. అంక 'గొడ్డు జా అస్సె' మెన మాస్సుల్ అగ్గె అస్సె తిల, గని అస్సె అంగి జా అస్సిచి మరియోద అయేలి. దేముడుచి దయక అంక మరియోద

* 1:1 1:1 జోచ బారజన్ బారికల్ చి అన్నె ఒగ్గరజన్. † 1:2 1:2 'నెరవెర్చువ జలిన్' మెలి కోడు కిచ్చొక ఒత్త అన్నె మెలె, పూర్ణము తెంతో 'దొయ్ జలో రచ్చుచువ కెర్తెసా జలో క్రీస్తుక తుమ్తె తెర్తయెదె, ఇసి దస్సి కెరెదె' మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలన్, చి దేముడుచి కొడెతె రెగ్గవ తిలన్, చి యేసు అయ్యలిన, బులిసి, ముగ్గిరి, అన్నె జలిసి చి వరలోకుమేతె అన్నె వెగ గెలిన్ తెన్ జా ఎత్తి నెరవెర్చువ జలి. ‡ 1:5 1:5 నెంజెల 'ఒండి యూదయ దేసిమి' మెనుక జయెదె, రోమ్ దేసిమిచి ప్రబుతుమ్చి నావ్ తెన్ జో హేరోదు ఏలువ కెర్తె తిలన్. 4:44 చి ఎట్టెచి కోడు దెక. § 1:5 1:5 ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక ఈంజ లోకుమేతె ఎత్తి దేముడుచి గుడి తయెదె. కేనె మెలె; యెరూసలేమ్తె, యూదుల్చి వెల్లి పట్టుమతె. యెరూసలేమ్ యూదయ ప్రదేసిమి తిల. * 1:5 1:5 పూర్ణము జా అలవోల్ దిలి తెంతో, యూదుల్చి పూజర్లుతె చిన్సిక్ చెత్తెరజన్ తిల. జోపయింక చిక్ జట్టువో వెల్లో మాస్సు అలియా. † 1:5 1:5 అహారోను మోస్ పూర్ణముచో అస్సిన్. ‡ 1:9 1:9 కేన్ పూజరిచి జిదితుమ్తె ఎత్తి నుట్టుచి సేవతె జో జా దూపుమ్ డయ్యుక జయెదె. జేక న మయ్యుమ్ జెకర్యాక ఒగ్గర్ ముక్కిమ్చి. § 1:23 1:23 సత్తెరక చి సేవ, బెర్తె, కెర తయెదె.

దిలో. అంచి అవమానుమ కడ గెలో." మెన ఎలీసబెతు నర్ల తెన్ తిలి.

యేసుచి జెర్నన్ రిసా దూత మరియక సంగిలిసి
26 ఎలీసబెతు అంగి జా సాప్సు జొన్నో జతికయ్, దేముడు జో గబ్రియేలు మెలో దూతక గలిలయ ప్రాంతుమచి నజరీతు మెలి గవ్వె కబర్ తెద్రయాలన్. 27 యూదులన్ *దావీదు పూర్ణమచిచి సెకుమచి యోసీపు మెలో ఎక్కిలోక పెండ్లి కెరుక మెన అయ్యసీసి నంగ తిలి విడ్డి బోడత తెద్రయాలన్. జా విడ్డి బోడచి నావ్ మరియ.

28 జలె, జో దూత జాతె జా కెర, "ఓ మరియ, తుక జొబెర, తుయి సంతోసుమ్ జా. ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తుక చెంగెల్ దెక అస్సె. తుక చెంగెల్ వరుమ్ దెతయ్. జో తుక తోడు అస్సె" మెన సంగిలన్. 29 గని జా నాడి ఈంజ కోడు నూన బలె ఆచారిమ్ జా ఇదెల్ బాద సీడ కిచ్చొ కెరుక గే నేన కెర, "ఈంజ కోడుచి అర్థమ్ కిచ్చొ?" మెన ఉచరన బియె గెలి. 30 "మరియ, తుయి బి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తుక దయ దెక అస్సె. 31 ఈంధె, నూను, తుయి అంగి జస్సె. పుత్తు పాయితె, చి జో బోడక 'యేసు' మెన నావ్ తిస్సె.

32 జో ముక్కిమ్ జయెదె, చి 'ఎత్తిచి ఉప్పిరి తిలోసాచి పుత్తుసి' మెన జోచి రిసా సంగుల. అస్సె, దావీదు రాసెచి సెకుమతె జెర్నెదె, చి జో ఒగ్గర్ పూర్ణమ్ తిలో ముచ్చొతాతోన్ జలో రిసా 'దావీదుచి

సింగాననుమతె జో దేమయెదె జోచి రాజిమక జో ఏలుప కెర్లి రితి ప్రలు జలో దేముడు దెయెదె. 33 యాకోబు పూర్ణమచిచి సెకుమచచి ఉప్పిరి జో కెయక తెయక ఏలుప కెరెదె. జోచి రాజిమ కెయక కి అంతుమ్ జయె నాయ్" మెన మరియక జో దూత సంగిలన్.

34 దూత దస్సి సంగితికయ్, మరియ జోక, "ఈంజ క్రిసి అంక జర్లు జయెదె? ఆవ్ మున్నుక నే గెలి మాస్సు, గెద" మెన సంగిలన్.

35 దూత జాక, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మసెక్తి తుచి పెట్టి జెయెదె. జో ఎత్తిచి ఉప్పిరి తిలోసాచి ఆత్మసెక్తి తుచి సుట్టునంత జోచి నీడ నెక్తి డంక తయెదె. జాచి రిసా, తుచి పెట్టి జెర్లుక తిలో బోడక "పూర్లి దేముడుచి సుద్ది తిలోసా, జోచో సాంత పుత్తుసి" మెనుల.

36 అస్సె, "ఈంధె, అన్వెక్ కోడు కి నూను. తుమచి సీమాస్సు జతి ఎలీసబెతు కి మంతిరి జలి షాది అంగి జా అస్సె, చి పుత్తు పాయెదె. జా అగ్గ గడ్డు జా తిలిసి అంగి జా అస్సె

* 1:27 1:27 పూర్ణమ షాది జేవ్ యూదులక దావీదు ముక్కిమ్చో రాసె జా తిలన్. † 1:32 1:32 యూదులక ఒగ్గర్ పూర్ణమ సాంత రాసల్ తిల, చి జేవ్ రాసల్త దావీదు ముక్కిమ్చో జలో. "తుచి సెకుమతె దొర్లు జలో రచ్చొంచుప కెర్లొసాక జెర్లయిందె" మెన జో దావిదుక దేముడు సంగ తిలన్. దావీదుచి సెకుమతె జో జెర్లు ఏలుప కెరుక తిలిచి రిసా 'మామలుమ్ ఈంజయె లోకుమచి అప్పెచి రగమ్చి రాజిమత ఏలుప కెరెదె" మెన యూదుల ఉచర్ల తిల, గని ఆత్మయ రగమ్చి రాజిమచి అర్థమ్ ముక్కిమ్ తయెదె. ఆకరకయ్, దేముడు ఈంజ లోకుమక మార్పుప కెర్లొనడకయ్, జోచి రాజిమ దేయె. ‡ 1:33 1:33 యాకోబు పూర్ణమచో కి యేసు జెర్లులి వంసుమచో జయెదె జోక 'ఇస్రాయేలు' మెన అన్వెక్ నావ్ తయెదె, చి జోచి సెకుమచక 'ఇస్రాయేలుల' మెన కి యూదుల సంగుల. § 1:36 1:36 అప్పసి జయెదె గే, ఆత్మసి జయెదె గే, పావన్ జయెదె గే, కిచ్చొ జయెదె గే నేనతి. * 1:37 1:37 నెంజె, జో సంగిలి కోడుక 'జో జెర్లు కెరుక నెత్తె' † 1:51 1:51 51-53 ఈంజేవ్ కొడె ముక్కిమ్క జర్లు జంక తిలిచి రిసాన కొడె జప్పల, గని జా ఎత్తిక 'కచితుమ్ జర్లు జయెదె' మెలి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు జోచి సెక్తిక దిలి దయిరిమకయ్ జా ఎత్తిక అస్సె కి జర్లు జలి రితి సంగితయ్.

సాప్సు జొన్నో జా అస్సె. 37 జలె, *కిచ్చొచి రిసా కి 'జో జర్లు కెరుక నెత్తె' మెన అమ్చో దేముడుచి రిసా సంగుక నెంజె, గెద. జో ఎత్తి తెర" మెన దూత సంగిలన్. సంగితికయ్, 38 మరియ, "ఆవ్, ప్రబుచి సేవ కెర్లొ సుది, తుయి సంగిలిసి అంక జర్లు జప్పన్" మెన సంగిలి చి దూత జాచి తెంతో బార్ జా ఉట్టు గెలన్.

మరియ ఎలీసబెతుతె గోత్ గెలిసి
39 జలె, ఒగ్గర్ దీసల్ నే గెతె అగ్గె ఏక్ దీసి, మరియ బార్ జా, బే బేగి గెచ్చొ యూదుయ ప్రదేసిమ్చి డెంగర దేసిమ్ వక్కచి ఏక్ గవ్వె పాచిలన్. 40 జెక్ర్యాచి గెరి గెచ్చొ ఎలీసబెతుక దస్సుల్ జా జొక్కర్లన్. 41 మరియ జొక్కర్లొడు ఎలీసబెతుక నూన్ బేగి, జాచి పెట్టి తిలో బోడ డేవెలన్. తెదెడి జాచి పెట్టి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ బెర్లెకయ్, 42 జా ఆత్మసెక్తిక కిచ్చొ మెన గట్టిజ అవాడె తెన్ ఎలీసబెతు కేక్ గలిలన్ మెలె, "తేరబోడల్ ఎత్తిచి కంబు దేముడు తుకయ్ దీవెన దిలన్ అస్సె, చి తుచి పెట్టి జెర్లుతో బోడ చెంగెల్చో! 43 అంచొ ప్రబుక పాయితి అయ్యసి అంచితె జెంక దేముడు కిచ్చొక వరుమ్ దా అస్సె? 44 ఈంధె, తుయి జొక్కర్లొ కోడు అంచి కంగ్గల్ సూన్ బేగి అంచి పెట్టి తిలో బోడ నర్లక అంచి పేట్ తెడి డేవెలన్. 45 ఒబూ, దేముడు జాక సంగ తెద్రయేలి కోడుక 'నిజామి జర్లు జయెదె' మెన నంప కెర్లొ తేరబోడక చెంగిలి!" మెన ఎలీసబెతు కేక్ గల్లికయ్, 46 మరియ జా ఇసి మెలి.

దేముడుచి గవురుమ్ మరియ గాయిలిసి అంచి జీవు ప్రలు జలో దేముడుచి గవురుమ్ కెర్లెన్. 47 అంచొ రచ్చొంచుప కెర్లొసా జలో దేముడు జర్లు కెర్లెన్చి రిసా అంచి ఆత్మతె నర్ల జతసి. 48 ఆవ్ జోచి సేవ కెర్లొ సుది ఒగ్గర్ దాకు జలెకి, అంక జో చెంగెల్ దెక అస్సె. మెలె, ఈంధె, "జాక చెంగిలి" మెన అప్పె తెంతో యుగల్చి ఉప్పిరి యుగల్చ మూస్సుల్ అంచి రిసా దీవెన పాయిలిసి మెన సంగుల. 49 ఒండి సెక్తి తిలో దేముడు జోచి దయక అంక గొప్పొ కామ్ కెర అస్సె, జోచి నావ్ వరలోకుమచి సుద్ది తిలిసి. జో సుద్ది తిలిన్క జోచి నావ్ కెర్లి గవురుమ్ కెరుక జయెదె! 50 యుగుమ్చి ఉప్పిరి యుగుమ్చ జోక బిత మూస్సుల్క జో కన్యూరుమ్ దెకితె తయెదె. 51 † జో అప్పె జర్లు కెర్లెన్ తెన్ కచితుమ్ జోచి ఆతుచి ఒగ్గర్ సెక్తి కమె కెర కెర,

† 1:32 1:32 యూదులక ఒగ్గర్ పూర్ణమ సాంత రాసల్ తిల, చి జేవ్ రాసల్త దావీదు ముక్కిమ్చో జలో. † 1:51 1:51 51-53 ఈంజేవ్ కొడె ముక్కిమ్క జర్లు జంక తిలిచి రిసాన కొడె జప్పల, గని జా ఎత్తిక 'కచితుమ్ జర్లు జయెదె' మెలి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు జోచి సెక్తిక దిలి దయిరిమకయ్ జా ఎత్తిక అస్సె కి జర్లు జలి రితి సంగితయ్.

జోచి సెక్కి దెకవ అన్నె.
వెల్లో మెనన్లనచి పెట్టివ అలోసుమలు పాడ్ కెర,
జోవయిక చెదుర్పు కెర అన్నె,

53 ఏలువ కెర్తనక జోవయిచ నెజాసనల్ తెంతో
సేడవ గెల కెర,
విలువ నెంజల రిత మాన్సుల్క
జో విలువ దా అన్నె.

53 చూ జలనక చెంగిల్ అన్నిమ్ దొర్కు కెర అన్నె, చి
సామ్మార్కు కిచ్చి నే దెతె
రితి తెద్రవ దా అన్నె.

54-55 అమచ పూర్ణుల్క, ముక్కిమక అబ్రాహామ్
పూర్ణుమ్చొక,
“తుక, చి యుగుమ్చి ఉప్పిరి యుగుమ్చ తుచి
సంతాసుమ్ జతనక
తోడు తయిందె” మెన
జో ప్రమాసుమ్ సంగిలన్, గెద,
జలె, జా రచ్చనచి రిసాచి ప్రమాసుమ్చి
జోవయిచి కన్యారుమ్ నే పచ్చైతె. 56 మరెయి ఎలీనబెతు
తెన్ తిన్ని జొన్నొ తా కెర గెరి అన్నె ఉట్టు గెలి.

57 జలె, ఎలీనబెతుచి కంట్లు పాచ అయేలి, చి
మున్సుబోద జెర్రిలన్. 58 జెర్రితికయ, దేముడు జాచి ఉప్పిరి
కన్యారుమ్ జా అన్నె మెన, జేవేచి గేర్ పాసెచ గెరల్చ
మాన్సుల్చి జేవేచ అన్నెబావో చి బందుగులు ఎత్తిజన్
సూన కెర, జేవే తెన్ ఒగ్గెర్ సర్లనంతోసుమ్ జల.

59 జలె, బోద జెర్రి అట్టు పొదుల్ జెతికయ, యూదుడు కెర్రి
సున్నతి జో బోదక కెరుక చి, జోక నావ్ తింక మెన ఎత్తిజన్
బెద అయేల. ‘జెకర్యా’ మెన అబ్బొన్చి నావ్ జో బోదక తిల.

60 గని అయ్యసి కిచ్చి మెలి మెలి, “హాన. జోక † ‘యోహాను’
మెన నావ్ తింక అన్నె” మెలన్. 61 దన్నె మెంతికయ, “జేవే
తుమ్చ మాన్సుల్తె కక్కయే జా నావ్ నాయ్. జా నావ్ కీసి
తితె!” మెన ఒత్త బెర్లన సంగ కెర. 62 “బోదక కిచ్చి నావ్
తింక?” మెలి రితి అబ్బొన్క నయన కెర్. 63 రెగిడ్డి ఏక్
బల్ల జో నజన, “జోచి నావ్ యోహాను” మెన జా బల్లయే రెగ్గ
దెతికయ, జేవే ఎత్తిజన్ ఆచారిమ్ జల. 64 జా నావ్ జెకర్యా
రెగ్గ దెకయేలి బేగి, జోక చోడి పుట్టి చి జీబు బులిలి, లట్టుబక
దెర తోలితో దేముడుచి గెప్పురుమ్ సంగిలన్.

65 జలె, జా జర్లు జలీసి ఎత్తిచి రిసా జా వల్లెల్చ మాన్సుల్
ఎత్తిజన్ బియ్య గెల, చి జర్లు జలీన్ ఎత్తిచి రిసా, జా
యూదయ ప్రదేసిమ్చి డొంగుర్ దేసిమ్చ మాన్సుల్ గావ్నొ
ఎత్తితె లట్టబై తిల. 66 అన్నె, జర్లు జలీన్చి రిసాచ
కోడో సూన్లన ఎత్తిజన్ మెన్సు చెంగిల్ ఉచర, ‘జో నాడు
దేముడుచి అత్తి అన్నె. జొయ్యి జోక తోడు’ మెన చిన కెర,
“ఈంజో బోవ వడ్డిలి కిచ్చి కామ్ కెరెదె, కీసాచో జయెదె?”
మెన ఉచరై తిల.

67 జలె, యోహానుక నావ్ తిలి గడియ దేముడుచి సుద్ది
తిలి అత్తి జెకర్యాచి పెట్టి బెర, దేముడు దెతి రచ్చన తెదోడి

తెంతో ఎత్తి జర్లు జంక దెరుక తిలీన్చి రిసా చోడి పుట్టవ
జెకర్యా ఇసి మెలన్;

68 “ప్రబు జలొ అమచ ఇస్రాయేలుల్చో
దేముడుక జోబెర!
కిచ్చొక మెలి,
జోవయే ప్రజల్ జల అమచ ఇస్రాయేలుల్క
అన్నె గీగనన రచ్చించువ కెర్రి రిసా
జో ఉత్త జా అన్నె.

69 జోచో సేవ కర్తొసా జలొ దాచీదు పూర్ణుమ్చొచి సెకుమ్తె
సెక్కి తిలొ రచ్చించువ కెర్తొసాక జో జెర్లువ అన్నె;
అమక రచ్చించువ కెర్పు మెన.
70 దన్నె కెరెదె, మెన
దేముడుచ కబుర్లు సంగల పూర్ణుల్చి చోడి పుట్టవ
సంగిలన్, గెద.

71 అమక విరోదుమ్ జల మాన్సుల్ తెంతో
అమక విరోదుమ్ కెర్తన ఎత్తిజన్చి అత్తి తెంతో
అమక రచ్చించువ కెరుక మెన
జో సంగ అన్నె.

72-73 ఒగ్గెర్ అగ్గెవ అమచ పూర్ణుల్క ప్రమాసుమ్ సంగిలి
కోడు
జర్లు కెరుకయే మెన,
జేవే పూర్ణుల్తె అమచో అబ్రాహామ్ పూర్ణుమ్చొక ఒట్టు గలన
దేముడు సంగిలి నిజామ్ కోడు
నే పచ్చైతె జర్లు కెరుకయే మెన
జో ఒప్పన అన్నె, జర్లు కెరెదె!

74-75 ప్రమాసుమ్ జర్లు కెర్రితె అమక జో కిచ్చొ గుర్తు దెతయ
మెలి.
అమక విరోదుమ్ సుదల్ జలనచి అత్తి తెంతో అమ్
ములవుక జలె,
బయిమ్ నెంతె పూర్తి జోచయే జా జో దెతి సుద్ది నత్తిమ్ ఇండ
అమ్చి జీవితమ్ పూర్తి జోచి సేవ అమ్ కెర్రి తంక
వాలు జెయెదె.

76 తుయ, పుత్త, తుయి వడ్డిలి
తుకయ కిచ్చొ మెలన మెలి,
ఎత్తిచి కంబ వెల్లో తిలోసాచి కబుర్ సంగితొసా జో
మెన సంగల. కిచ్చొక మెలి,
ప్రబు జెతికయ జోక వాలు తెయార్ కెరవుక
తుయి జోచి పుర్తితో బుర్తి తన్నె;

77 జోచ ప్రజల్క జో ప్రబు రచ్చన దెతిన్చి కోడు
జాన కెర, కేన్ రచ్చన మెలి,
జోచ పాపల్ చెమించువ కెర్రిన్.
78 దేముడుచి పెట్టిచి కన్యారుమ్చి
జోచి దయచి రిసాచి రచ్చన. ఈంజ రచ్చనచి రిసా,
పరలోకుమ్ తెంతో ఉజెడి అమ్చి ఉప్పిరి లగిలి,
నవి దీసి అయేలి రితి అమక ఉజెడి దెయెదె.

79 అందరీతె మెలి, మొర్పుచి నీడతె వెసెల రిత మాన్సుల్క
దొర్కు జలి ఉజెడి దెతి రిసాం.
జో దెతి రచ్చనచి సెంతుమ్ వాలు అమ్ ఇండితి రితి

† 1:60 1:60 యోహాను మెలి నావ్చి అర్దుమ్ కిచ్చి మెలి, ‘ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు ప్రబు దయ కెర్తొసా జయెదె’ మెలి అర్దుమ్ తయెదె. S 1:68
1:68 ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు కక్క జెబుల్ గెట్ర దెక నాయ్, గని కేన్ జవున్ మాన్సు గతిమాన్సు జా తిల, కో జవున్ జెబుల్ దా, జో గతిమాన్సుక విడ్డల్
కెరవుక జయెదె. దన్నె, ‘ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు రచ్చించువ కెర్తొసాక తెద్రవ అమక అమచ బాదల్ తెంతో, అమక ఆక్రమించువ కెర్లన తెంతో విడ్డల్ కెరెదె’
మెన యూదుల అన జా నంప తెన్ అన్నె. ‘క్రీస్తు జలొ రచ్చించువ కెర్తొసాక తెద్రయందె’ మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు నిజామ్ పూర్ణుమ్ తెంతో ప్రమాసుమ్ సంగ
తిలొ. గని ‘జా రచ్చన ముత్తిమ్క అమ్ కెర్ల పాపల్చి సెప్ప తెంతో చి రచ్చన’ మెన అర్దుమ్ కెరంతె నాయ్. ఆకరెకయ, ఉగుమ్ జో మార్పువ కెర్రి పాదికయ్, గర్చి ఎత్తి,
బాదల్ ఎత్తి పూర్తి గెప్పువ గెల కెర, నవి అగాసుమ్ నవి బూలోకుమ్ జతి రితి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు మార్పువ కెరెదె. జలె, పాపుమ్ గెప్పుయెతి రిసా, ఆకరెక
గర్చి ఎత్తి బాదల్ ఎత్తి గెప్పుయెతి రిసా, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు దిలిసి కిచ్చి మెలి, యేసు అర్చితుమ్ జలీన్ తెన్ చి జో సువడ్డిలి యె. జో అన్నె గెనంతిన్,
జలె, ఈంజ ఎత్తిక చాలి జయెదె.

అమృత వాటు దెకయేతి రిసాయి అమృచో దేముడు ఈజిడి అమచి ఉప్పిరి దెకయెదె.' మెన జెకర్యా దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తు తెన్ చోండి పుట్టవ నంగిలన్.

80 జలె, జో బోద యోహాను వడ్డ అత్తుక డిట్టుమ్ జలన్ అన్నె, జోచ ఇసాయేలులతె జో బార్ జా, జోక దిలి కామ్ మొదొల్ కెరుక మెన దేముడు నంగిలి కాయిలమ్ ఎద జో బయలు దేసిమ్ తాఁ గెలన్.

2

యేసు జెర్రిలిసి (మత్త 1:18-25)

1 జేవ్ పొదులె, జెగుస్తు మెలో *క్రెసర్ రానో రోమ్ దేసిమ్ తెంతో ఒగ్గర్ దేసిమ్లు ఏలువ కెర్తె తిలి పొది, "ఒండి లోకుమ్తె కెత్తిజన్ ప్రజల్ జవుల గే తుమ్ లెక్క కెర రెగుడ" మెన మాన్యుల్క అత్త దిలన్. 2 జేవ్ పొదులె కురెనియమ్ మెలోసా సిరియ దేసిమ్ అదికారి జా తిలి పొది జా ప్రజల్ లెక్క కెర్తె. ఇన ప్రజల్ లెక్కల్ రెగుడుక ఈంజ తోలితో చి.

3 జలె, ప్రజల్ ఎత్తి కెసెన మాన్యుల్ ఒత్త జేవ్చ సొంత టాన్తుతె జేవ్చ నవ్వొ రెగ్గవనుక గెల. 4 దస్సి, యోసేపు దావీదు పూర్ణుమచొచి వంసుమచొ జోచి తెగచొ మాన్యుచి రిసా, గలిలయ ప్రాంతుమచి జో జతె తిలి నజరేతు గవ్యె తెంతో బార్ జా, యూదయ ప్రదేసిమ్చి బేత్తెహేమ్ మెంతి గవ్యె ఉట్ట గెలన్. 5 తేర్పి జతి మరియ తెన్ ప్రజల్ లెక్కతె ఒత్త జోవయంచ నవ్వొ రెగ్గవనుక మెన గెల. జా జలె, అంగి జా తిలి.

6 జలె, జేవ్ ఒత్త తిలి పొది జాచి కంట్లు పాచ అయేలి, చి 7 తొల్పుర్ మున్పుబోద లడెన్ జలన్. జోక పాలల్ గుడియవ, జేవ్ తిలి సామ్మల్ సాడె తిలి సామ్మల్ దొవ్నొ పితి దోనతె పెటతె నిజవ తిల. ఒత్తయ్ కిచ్చొక మెలె, జా గవ్యె జేవ్ తంక, కేనె టాన్ విడి నాయ్.

గొప్పుడుక దూతల్ డీన యేసు జెర్రిలిన్చి రిసా నంగిలిసి

8 జలె, జా రాతి జా గావ్క పాసి, మెండల్ రకిత గొప్పుడు నగుమ్జన్ బయిలె మెండల్ రకితె తిల. 9 రకితె తిలె, దేముడుచొ, దూత ఎక్కిలో జోవయంక డీసిలన్, చి జో ప్రబుచి వరలోకుమచి ఈజిడి జోవయంచి సుట్టునంత లగిలి, చి ఒగ్గర్ బియఁ గెల. 10 తెదొడి దూత జోవయంక, "తుమ్ బియఁ నాయ్. తుమ్క చెంగిల్ కబుర్ జోకతన్. ప్రజల్ ఎత్తిక ఒగ్గర్ సర్వంతోసుమ్ అన్తి కబుర్, ఈంజ. 11 ఆజి దావీదు పూర్ణుమచొచి గవ్యె తుమ్చొ రచ్చించువ కెర్తొసా జెర్తె అన్నె. కొన్నె మెలె, క్రీస్తు జలొ ప్రబుయి. 12 జోక తుమ్ చినితి రిసా తుమ్క కిచ్చొ గుర్తు దెతన్ మెలె, జోబోదక పాలల్ గుడియవ తా జోక ఏక సామ్మల్ సాడె తిలి సామ్మల్ దొవ్నొ పితి దోనతె నిజవ తవుల" మెన దూత కబుర్ నంగిలన్. 13 నంగిలి బేగి, వరలోకుమ్ తెంతో ఒగ్గర్జన్ దూతల్ ఉత్త జా కిచ్చొ మెన దేముడుచి గవురుమ్ గాయిల మెలె, 14 "వరలోకుమ్తె దేముడుక జోబొ! చి బూలోకుమ్తె జో దయ దెకితె మాన్యుల్తె

జో దెతి సేంతుమ్ ఏలువ కెర్నొ!" మెన గనుమ్ గాయిల.

15 జలె, దూతల్ జా గనుమ్ గాయ ఉట్ట గెల. చి మెండల్ రకిత జేవ్ గొప్పుడు "బేత్తెహేమ్తె గెప్పుమ్, చి 'జర్పు జలి' మెన దేముడు అమృక జానయేలిసి దెకుమ్. జోమ్మ!" మెన ఎక్కిలోక ఎక్కిలో నంగన్న. 16 గవ్యె బే బేగి నిగ గెచ్చు, మరియక, యోసేపుక, చి సాడెచి సామ్మల్ దొవ్నొ పితి దోనతె నిజ తిలొ బోదక చజ దెకిల.

17 జా రుజ్జు దెకిల్ రిసా, జో బోదచి రిసా దూత జేవ్క జానయేలి కోడు ఎత్తి కక్క కక్క, 18 జేవ్ గొప్పుడు నంగిలిసి నూన్ల ఎత్తిజన్ ఆచారిమ్ జా గెల.

19 మరియ మాత్తుమ్ ఈంజేవ్ కొణె ఎత్తి జాచి పెట్టితె తియఁ జోచి అర్దుమ్ కిచ్చొ జయెదె గే ఉచ్చర్ తిలి.

20 జలె, మెండల్ రకితనక దూత నూనయేలిసి చి జేవ్ సాడె దెకిలిసి ఎక్కి రితి బెదిలి రిసా దేముడుక జోకర, గవురుమ్ గాయ గాయ, జేవ్ రకిత మెండల్తె అన్నె ఉట్ట గెల.

యేసుక నాన్ తిలిసి

21 బోద జెర్పి అట్టు పొదుల్ జతికయ్, జోక యూదుడు కెర్తి సున్నతి కెర దిల, చి జోక 'యేసు' మెన నాన్ తిల. అయ్యసి అంగి నే జతె అగ్గ 'యేసు' మెన నాన్ తిత్తు మెన దూతచి అత్తి దేముడు ఈంజ నాన్ దా తిలన్.

యేసుక దేముడుచి గుడితె కడ నిలిసి

22 మోసే పూర్ణుమచొచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచి ఆగ్గల్ రితి మరియక అన్నె సుద్ది కెర్తి కామ్చి కీడిసి అయేలి పొది, జా కామ్క మెన అన్నె యేసుక దేముడుచి టాన్తె జోవయంచి పుర్త టీచడుక మెన యోసేపు జోక యెరూసలేమ్తె దేముడుచి గుడితె కడ నిలన్. 23 కిచ్చొక మెలె, మోసే పూర్ణుమచొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయల *ఆగ్గల్చి రిసా, "తొల్పుర్ బోద పుత్తు జలె, జోక 'ప్రబుకయ్ †అర్పితుమ్ దిలొసా' మెనుక అన్నె"

మెన రెగిడ్డి కోడు. 24 జలె, మోసే పూర్ణుమచొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయల ఆగ్గల్తె రెగ్గయేలి రితి, "పూజరిచి అత్తి దొన్నె వన్నె పిట్టల్ జలెకు, దొన్ని పార్వ పిట్ట పిల్లల్ జలెకు దెంక"

మెన రెగిడ్డిసి జర్పు కెరుక మెన, అయ్యెంక సుద్ది కెర్తి రుజ్జుక దనచ దెంక జేవ్ దేముడుచి గుడితె గెల.

25 జలె, జా కాయిమ్ యెరూసలేమ్తె ఏక మాన్యు తిలన్. జోచి నాన్ సుమెయోను. జో మాన్యు సత్తిమ్ ఇండితోసా. దేముడుక నిదానుమ్ బక్తి కెర్తొసా. 'అమృచ ఇసాయేలులచొ రచ్చించువ కెర్తొసా కెయెక జెయెదె గె,' మెన జో దెకితె తిలన్. దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తు జో తెన్ తిలి.

26 "దేముడుచొ క్రీస్తుక తుమ్ దెకిలెకయ్ ముర గెతె" మెన జో దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తు జో సుమెయోనుక సూనవ తిలన్.

27 జలె, 'క్రీస్తు రచ్చించువ కెర్తొసా జా అన్నె' మెన జో జాన్చి రితి, జయ్యె దీసి జో సుమెయోను దేముడుచి గుడితె గెతి రితి దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తు జోక వెలవ నెతికయ్, ఒత్త గెలన్.

* 2:1 2:1 'క్రెసర్' మెలె, గ్రీకు బాన తెన్ బెదితయ్. నెంజెలి 'సిజరు' కి మెనుల. 'సిజరు' మెలె, ఇంగ్లీస్ తెన్ బెదితయ్. తెలుగు తెన్ 'వెల్కో రా' మెన అన్నె.

† 2:11 2:11 'క్రీస్తు' మెలె 'తెర్తయిందె' మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు ప్రమానుమ్ నంగ తిలొ రచ్చించువ కెర్తొసా. ‡ 2:21 2:21 జా నాన్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె. యెహోసె రచ్చించువ కెర్తొసా జా అన్నె. * యెహోసె' మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి నాన్. § 2:22 2:22 బోద జెర్పి దొన్నె చిసా పొదుల్ జలె

జా సుద్ది కామ్ దేముడుచి గుడితె గెప్పుల. * 2:23 2:23 తెలుగు జైలితె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసేచి అత్తి దేముడు రగ్గయేలి ఆగ్గల్ మెన అమృ జానుమ్. ఈంజ కొణె ఎత్తి జైలితె అగేచి పాచె పున్కుమ్తె రెగ్గయ్ జా అన్నె. ఈంజ దెకపుక మెన కుమియ బానతె నెయ ప్రమానుమ్తె మోసే పూర్ణుమచొచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచి ఆగ్గల్ మెన రగ్గవ అన్నె. † 2:23 2:23 తొల్పుర్ పుత్తుక 'దేముడుక దిలొసా. అమృ అన్నె గెననుక' మెనున్, బోదచి అయ్యెంక దేముడుచి గుడితె ఇదిల్ డబ్బల్ దెవుల.

‘తొల్గర్ బోద’ మెన మోసే పూర్ణమవోచి అత్తి దేముడు రెగ్గయల అగ్గుల్తె రెగిడ్డి రితి యేసుచి రిసా కెరుక మెనయ, జోక అయ్యసిని దేముడుచి గుడి తెడి పాయ అనతికయ, 28 జో సుమయోసు జోక దెర పాయ దేముడుచి గపురుమ సంగ ఇసి మెన జోబర కెర్తన:

29 “ఓ ప్రబువ, అవ్ తువో గొత్తి సుదో, అప్పె సేంతుమ్ తెన మెర గెతి

సెలవ్ తుయి దెతసి, తుయి అంక సంగిలిసి ఎత్తి జర్గు కెర అస్సిన,

30 తుయి తెద్రయలో రచ్చించువ కెర్తెసొక దెక అస్సి.

31 ఈంజ లోకుమ్ ఎత్తివ ప్రజెల్ దెకిత్ రితి

ఈంజ రచ్చున తుయి తెయోర్ కెర్తెది.

32 యూదుల్ నెంజలన సత్తిమ్ ఇండితి రితి

ఈంజో రచ్చించువ కెర్తెసాచి ఉజడి వాల్ దెకయెదె, చి తువయ్ పైజెల్ జల అమవ ఇస్సాయెలల్త జోవయించి ఉజడి

అన్నె గపురుమ్ అనెదె.”

మెన, సుమయోసు దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మనెక్తిక చోడి పుట్టువ సంగిలన్.

33 జలె, యేసుచి రిసా సంగిలిన్చి రిసా అయ్యస్ 5 అబ్బొన్ ఆచారిమ్ జా గెల. 34 తెదోడి “దేముడుచి దయ తుమ్చి ఉప్పిరి తవున్” మెన సుమయోసు జేవేక దీవెన సంగిలన్, చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తెన యేసుచి అయ్యస్ మరియక జో సుమయోసు అన్నె ఇసి మెలన్.

“ఈందె, ఈంజో బోదచి రిసా అమవ ఇస్సాయెలల్తె ఒగ్గర్జెన్ నంపజా రచ్చించువ జపుల.

గని ఒగ్గర్జెన్ అన్యాసుమ్ జా పొడి జపుల,

దేముడుచి గుర్తుక ఈంజో టీవేదె, చి

ఇన్నెచి ఉప్పిరి ఒగ్గర్జెన్ విరోదుమ్ లట్టుబుల,

35 ఒగ్గర్జెన్చి పెట్టిచి బుద్దిక ‘కిసిచి గే’

చినుక జయెదె.

ఈంజె ఎత్తిచి రిసాయి జో ఈంజె లోకుమ్తె జా అస్సి,

తుచి పెట్టి ఏక్ కండా బూసి జయెదె

తుక దుకుమ్ జెయెదె.”

మెన సుమయోసు మరియక సంగిలన్.

అన్యా మెలి మంతిరి కి యేసుచి రిసా ఒత్త నర్ల లట్టుబ్బిసి

36 జలె, దేముడుచ కబుర్లు సంగితి ‘అన్యా’ మెలి మంతిరి దేముడుచి గుడితె తిలి. జా అసెచి పూర్ణమవోచి తెగచి మాన్పు. పనూయేలు మెలోసాచి దుమిసి జయెదె. జా

ఒగ్గర్ వెర్పుల్ వయసుచి మంతిరి. జా బాల తతె పెండ్లి

జా సత్తు వెర్పుల్ మున్పున్ తెన తిలన్, 37 చి రండెలి జా

అప్పె చెత్తర్ విస్సా చెత్తర్ వెర్పుల్ జా తా, దేవులుమ్ నే

ముల్లె, చుమ్మె తా, రాతి మెద్దెన్ ప్రార్థన కెర్తె తా బక్తి కెర్తె

తయెదె. 38 తెదోడి జయ్య గడియయే మరియయినితె జా

కెర, యేసుచి రిసా దేముడుక “ఇన్నెక తెద్రవ తుయి దయ

కెర్తెది” మెన ప్రార్థన కెర్తెన్. అన్నె తెదోడి * రచ్చించువ కెర్తెసా

కెయొక జా కెర యెరుసలేమ్క విడ్డల్ కెరెదె” మెన రకిత మాన్పుల్ ఎత్తిజెన్క “ఈంజోయి జో” మెన యేసుచి రిసా సంగిలి.

39 మోసే పూర్ణమవోచి అత్తి దేముడు రెగ్గయల అగ్గుల్తె రెగ్గయలినతెవ జేవే కెరుక తిల కమె ఎత్తి కెర కేడవ కెర, గలిలయ ప్రాంతుమ్చి జోవయించి సొంత గావ్ జలి నజరేతు గవ్యె మరియయిసి అన్నె ఉట్ట గెల. 40 జో బోద వడ్డ డిట్టుమ్ జలొ, ఒగ్గర్ బుద్ది సుదో జలొ, దేముడుచి దయ జోచి ఉప్పిరి తిలి.

యేసు యెరుసలేమ్తె పండుగక గెలిసి

41 యేసుచ అయ్యసిని వెర్పు వెర్పు ‘పస్కా పండుగక యెరుసలేమ్ పట్టుమ్తె దేముడుచి గుడితె గెచ్చుక అలవాట్. 42 జలె, యేసుక బార వెర్పుల్ జా తిలి పొది

జోవయించి అలవాట్క పండుగక ఒత్త గెల. 43 జలె, పండుగు కేడ జేవే గెరి గెచ్చుక బార జలె, యేసు

యెరుసలేమ్తె తాఁ గెలన్, గని అయ్యసిని నేనీతి.

44 ‘యేసు అమచి తెన జెతన తెన అస్సె’ మెన ఉచర

తా, ఏక్ ఒండి మెద్దెన్చి ఎదిలి ప్రయానుమ్ గెలి వడ్డె,

జోవయించ మాన్పుల్తె చి గేకుసుదల్తె చజల. 45 గని

డిసి నాయ, చి జోక చజన చజన యెరుసలేమ్తె అన్నె గెల.

46 * ఒత్త పావెలె, అన్నెక్ దీసి యేసు దేముడుచి గుడితె

ఒత్త పండితుల్చి నెడిమ్ పెన తిలొ డీమలన్. జో జేవేవ

కోడా సూన, జేవేక ప్రస్ఫుల్ కి పునితె తిలన్. 47 ఒత్త తిలన

ఎత్తిజెన్ యేసుచ కొడె, చి జోచ ప్రస్ఫుల్ సూన, జోచి బుద్ది

గ్యానుమ్చి రిసా పండితుల్తె జో దెత జబాబుల్చి రిసా

బలె ఆచారిమ్ జతె తిల. 48 జలె, దస్సి జతె తతికయ,

అయ్యసిని జోక దెక, జేవే కి బలె ఆచారిమ్ జల, చి అయ్యసి

జోక కిచ్చొ పునిలి మెలి “కిచ్చొక, పుత్త, అమ్క ఇసి అల్లర్

కెర్తెది? ఈందె, అబ్బొది అవ్ గొప్ప దుకుమ్ నేడ ఒండి చజతె

తిలమ్” మెన సంగిలన్. 49 యేసు జేవేక కిచ్చొ సంగిలి

మెలె, “అంచి రిసా కిచ్చొక చజాక? అవ్ అంచొ అబ్బొచి గెరి

తంక మెన తుమ్ నేన్పు గె?” మెలన్. 50 జలె, జో సంగిలి

కోడు జేవేక అర్దుమ్ జయె నాయ.

51 జలె, జోవయంతెన్ యేసు నజరేతు గవ్యె అన్నె ఉట్ట

గెలన్. చి జోవయంతెన్ జయె జేవే సంగిలి కోడు రితి

ఇండితె తిలి. అయ్యసి, జలె, దేముడుచి గుడితె జో

సంగిలిసి పెట్టి తియన, ఒత్త జర్గు జలిసి ఎత్తిచి రిసా జాచి

పెట్టి ఉచ్చెల్ తిలి.

52 జలె, యేసు ఆగేక కి బుద్దిక కి వడ్డెలన్, చి మాన్పుల్

జోక మెన్పుతె తిల, చి దేముడుచి దయ జోచి ఉప్పిరి తిలి.

3

దేముడు దెతి రచ్చనక యోహాను సొట్టు కెర్తిసి (మత్త 3:1-12; మార్కు 1:1-8; యోహా 1:19-28)

‡ 2:32 2:32 నంజెలి, ‘తుచి ఉజడి అన్నె సొట్టుమ్ దెకయెదె’. § 2:33 2:33 యోసెపు నిజామ అబ్బొసి నంజ. ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు సొంత

అబ్బొసి జయెదె, గని మరియ యోసిపుక పెండ్లి జా అన్నె చి దస్సి మెన్తయమ్.

* 2:38 2:38 యూదుల్ మాములుమ్ ఈంజె లోకుమ్వ బాదల్ తెంతె చి రచ్చనక

రకితె తిలి, చి ఆకరక జయ ఎత్తి కి మాన్పు జయెదె, గని అప్పెచి మట్టుకచి రచ్చనక ‘అత్తియ రగమ్’ మెన నేన కెర, యేసుక ‘ఈంజె లోకుమ్తె ఎదార్దుమ్ ఏలువ

కెర నాయ’ మెన, జోవయంక ‘జొయ్య దొర్పు జలొ’ రచ్చించువ కెర్తెసా’ మెన జోవయంతె ఒగ్గర్జెన్ చినితి నాయ. ‘యెరుసలేమ్’ మెలి, ఇన్నె యూదుల్ ఎత్తిచి రిసాచి

టాలి జయెదె. జా మదెసి, రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్ జోవయంక ఏలువ కెర్తె తిల, చి ‘జా బాద తెంతె’ కి రచ్చించువ కెర్తెసా అమ్క విడ్డల్ కెరెదె’ మెలి రితి ఉచ్చెల్

తిల. † 2:41 2:41 ‘పస్కా పండుగు’ మెలి, పూర్ణమ యూదుల్ ఇగుప్తు (ఇగుప్తు) దేసిమ్ గొత్తమాన్పుల్ జా చిత్తల్ జా జా దేసిమ్ తెంతె బార జా సొంత దేసిమ్

అయేలిసి దె కెర్తె పండుగు. ‡ 2:46 2:46 నంజెలి, ‘తిద్రతి గెతికయ, డీసిలన్’. ఇసి మెన ఒగ్గర్జెన్ ఉచ్చెల్తె: జేవే అయ్యసిని దేముడుచి గుడి తెంతె బార

కెర ప్రయానుమ్ గెలిసి ఏక్ దీసి దెర్లి, దేముడుచి గుడితె జేవే అన్నె గచ్చుక చి అన్నెక్ దీసి ప్రయానుమ్ తెన దెరతె జలె, చి అన్నెక్ దీసి డీసిలన్.

1 తిబెరియ మెలోకైసర రాసీ పనర వెర్బుల్ రోమ్ వట్టుమ్ తెంతో ఒగ్గర దేసిమ్ములు ఏలువ కెర్తె తిలి పొది, జోవయించి తెడి పొంతి పిలాతు యూదయ ప్రదేసిమి అదికారి జా తా, హేరోదు మెలోసా గలిలయ ప్రాంతుమ్తె అదికారి జా తా, జోచో బాబోసి పిలివ ఇతరయ అన్నె త్రకోసీతి మెల ప్రాంతుమ్ములుతె అదికారి జా తా, లుసానియ అదిలేనే ప్రాంతుమ్తె అదికారి జా తా, 2 అన్నా మెలోసా ఎత్తిక వెల్లో పూజరి జా తా, దూజాంవోన జలో కయవ తెదిడి ఎత్తిక వెల్లో పూజరి జా తిలి పొది, జెకర్బాచ్చి పుత్తుసి యోహాను బయిలు దేసిమి * బ్రల్తె తిలి పొది, దేముడుచి జో సంగుక తిలి కబుర్ జోక అయ్యిలి. 3 జలె, జోచి కబుర్ జో సంగుక దేముడు తియార్తికయ్. "తుమ్చి పాపల్చి రిసా తుమ్ దుకుమ్ జా, అమ్చో దేముడు తుమ్చి పాపుమ్ చెమించువ కెర్తె గుర్తుక తుమ్ బాప్తిసుమ్ నజన" మెన యోర్దాను గాడు పాసి ఒండి బుల బుల సాట్ట కెర్తె తిలన్. 4 దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో యెనయాచ కోడు రెగిడ్డి పున్కుమ్తె రెగిడ్డి రితి, "ఎక్కిలో అంచో బారికి జా, అంచి అవాడె రితో జా, ప్రబు జెతికయ్ వాటు తిన్నగ కెర్తె రితి తుమ్ ఎత్తిజిన్ బుద్ది మెన, బయిలె ప్రదేసిమి తా కేక గల సాట్ట కెరదె. 5 ఎత్తి, డెంగర, ఎత్తి, మెట్ట, ఎత్తి, లోయ నదూసుమ్ జప్పల, వంకుడ వట్టో తిన్నగ జప్పల, చి గర్బు తిల వట్టో మిన్ను జప్పల, 6 దేముడు మాన్సుల్క కీసి రచ్చింఛువ కెరదె గే ఎత్తిజిన్ దెకుల." మెన రెగిడ్డి కోడు.

బాప్తిసుమ్క అయిలనక యోహాను గేల కెర బుద్ది సంగిలిసి

7 జలె, జోచి అత్తి బాప్తిసుమ్ నజనుక మెన బార జల ఒగ్గరజిన్ జనాబ్ క దెక కెర, యోహాను జోవయింక ఇసి మెలన్: "అయివోచి రితి విన్సుమ్ పెట్టి తిలన, తుమ్! దేముడు కెర్తె సిచ్చి పిట్టవనుక ఉచరుక మెన తుమ్క సికణ్ణోసా కొన్నో? 8 తుమ్ కెర్తె పాపల్ ముల దా, చెంగిల్ బుద్ది ఇండ, ఆత్మవలితుమ్ దెర. పడ్డో, అబ్రాహామ్ అమ్క అబ్బో జయదె చి రిసా, దేముడు తెన్ దెద అన్సుమ్" మెన తుమ్క తూమ్ ఉచరన సొంత గపురుమ్ సంగుక నాయ్. కిచ్చొక మెలె, దేముడుక ఇన్నె పత్తల్ తెన్ అబ్రాహామ్చి రిసా బోదల్క జెర్బుక తెరె, మెన తుమ్క అవే సంగితసి. 9 ఈంచె, అప్ప ప్రబు కురాడు వాండి కెర, రూకుక బుంది కండుక, కుర్తడి దెర బీడ అన్నె, జలె, చెంగిల్ పలితుమ్ నే దెర్తొ ఎత్తి రుకుక కండ కెర ఆగితె గలుల," మెన యోహాను జాగర్ల బుద్ది సంగిలన్.

10 జో ఇసి సంగితికయ్, "దస్సి జలె, అమ్ కిచ్చొ కెరుక గే అమ్క సంగ" మెన జనాబ్ పుసిల, 11 జో జోవయింక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "కక్క దొన్ని సొక్కల్ తవుల గే, ఎగ్గరె సొక్క నెంజిలోసొక ఏక దెంక. కక్క అన్నెమ్ తిలె, జో అన్నెమ్ నెంజిలోసొక అన్నెమ్ దెంక." మెలన్. 12 జలె, బాప్తిసుమ్ నజనుక మెన సిన్సు నజిత సుంకర్బు కి యోహానుతె అయిల, చి "గురుబాబు, అమ్ కిచ్చొ కెరుక?" మెన పుసిల. 13 జో జోవయింక, "తుమ్ కెర్తె సిన్సు నజుక నాయిమ్ తయదె గే, తెద్దిలి నజ. అన్నె ఒగ్గర నజ నాయ్" మెలన్. 14 "అమ్,

జలె, కిచ్చొ కెరుక?" మెన నయన్సుమ్ సుదల్ పుసిలె, యోహాను జోవయింక, "బియడె జప్పన్, అరిచ నిందల్ కెర జప్పన్, కచి అన్నె దొర్బు కెరన నాయ్. దస్సి కెర్తె చొర్తి రితి జయదె. జా పోన, గసి తుమ్చి నాయిమ్ తెన్ చి జీతుమ్ నజన, 'సాలు' మెన సర్ల తెన్ జయ," మెన యోహాను సంగిలన్.

క్రీస్తుచి రిసా యోహాను బోదన కెర్లసి
15 'జెతో క్రీస్తు జా తయదె' మెన ప్రజల్ ఎత్తి అజ్జ కెరన, యోహానుచి రిసా "ఈంజో ఏక వేల క్రీస్తు జా తయదె" మెన పెట్టి ఉచరంతె తతికయ్, 16 జో ఇసి మెన జబాబ్ దిలన్. "అవే పానితె తుమ్క బాప్తిసుమ్ దెతసి, గసి అంచి కంట అదికారుమ్ తిలోసా జెతయ్. జోచి చట్టోతెవ జోడ్లచ వాలివో యిపుక జలెకు అంక ఏలువ నాయ్. జో, జలె, దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తె తెన్, † ఆగి తెన్ తుమ్క బాప్తిసుమ్ దెయదె. 17 జోచి పూనితి నూపు జోచి అత్తి అన్నె. జోచి కెల్లి సుబ్రుమ్ కెర జోక కామ్క జెతి వంబో గుడ్డ కెర కొట్టతె కుడవ, కో విజవుక నెతిర్లి ఆగితె పోటు గల డయ్ గెలెదె," మెన యోహాను సంగిలన్. 18 ఒగ్గర దన దయింకు కొడె సంగిత జాగర్ల సంగిత కొడె తెన్ ప్రజల్ దేముడు దెతి రచ్చునచి రిసా యోహాను సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర్లన్.

19 గలిలయ ప్రాంతుమ్చో అదికారి జలో హేరోదు, జలె, బాబోసిచి తేర్చి హేరోదియక అనన తిలన్, చి అన్నె కిచ్చొ కిచ్చొ గర్బ కమె ఒగ్గర కెర్తె తిలన్. జాచి రిసా యోహాను జోవయింక గేల కెర్తె తిలన్, చి రిసా 20 అన్నెక పాపుమ్ కి కెర్లన్. కిచ్చొ మెలె, యోహానుక జెలి కెర జెలితె గలిలన్.

యేసు బాప్తిసుమ్ నజసిన్
21 జా నే జతె అగ్గె, జలె, ప్రజల్ ఎత్తిజిన్ బాప్తిసుమ్ నజన్తికయ్, యేసు కి బాప్తిసుమ్ నజన ప్రార్లన కెర్తె తతికయ్, పరలోకుమ్ ఉగ్గి జలె. 22 దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ పార్బు పిట్టచి రితి ఉత్త జా, జోచి ఉప్పిరి బీచెలి, చి "తుయ అంచో ప్రేమ తిలో పుత్త. తుచి రిసా అంక సర్లసంతోసుమ్" మెన, పరలోకుమ్ తెంతో అవాడె అయిలి.

యేసుచి వంసుమ్ వర్బు తెన్ రెగిడ్డిసి
23 యేసు సెవ మొదొల్ కెర్తె పొది, జోచి వయసు పాసి పాసి ముప్పుయ్ దెవల్చి జా తిలి. † యేసుక యోసేపుచో పుత్తుసి మెంతె తిలె. యోసేపు హేలీచో పుత్తుసి, 24 హేలీ మత్తతచో పుత్తుసి, మత్తతీయ లేవీచో పుత్తుసి, లేవీ మెల్కీచో పుత్తుసి, మెల్కీ యన్నుచో పుత్తుసి, యన్ను యోసేపుచో పుత్తుసి, 25 యోసేపు మత్తతీయచో పుత్తుసి, మత్తతీయ ఆమోసుచో పుత్తుసి, ఆమోసు నాహూముచో పుత్తుసి, నాహూము ఎస్సోచో పుత్తుసి, ఎస్సో నగ్గయచో పుత్తుసి, 26 నగ్గయ మయతుచో పుత్తుసి, మయతు మత్తతీయచో పుత్తుసి, మత్తతీయ సిమియచో పుత్తుసి, సిమియ యోశేకుచో పుత్తుసి, యోశేకు యోదాచో పుత్తుసి, 27 యోదా యోహాన్నుచో పుత్తుసి, యోహాన్ను రేసాచో పుత్తుసి, రేసా జెరుబ్బాబెలెచో పుత్తుసి, జెరుబ్బాబెలు సయల్తీయెలెచో పుత్తుసి, సయల్తీయెలు నేరిచో

* 3:2 3:2 1:80 దక. † 3:16 3:16 బారికన్ 2:3-4 దక. అన్నె అన్నె కిచ్చొ అర్దుమ్ తయదె మెలె, ఆగిక బజార్ గట్ట సుబ్రుమ్ కెరుక జయదె, నెంజిలె, ఆగితె అర్దుతుమ్ దెతిసి సుబ్రుమ్ జయదె. దస్సి, ఆగిచి బాప్తిసుమ్ మాన్సుచి అత్తక ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సుబ్రుమ్ కెర్లసిక టాలి గుర్బు జయదె. ‡ 3:23 3:23 గసి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి పరలోకుమ్చి సుద్ది అత్తకయ్ మరియ యేసుక అంగి జా తిలి, గెచి; 1:26-38.

పుత్రుని, ²⁸ నేరి మెల్కీచో పుత్రుని, మెల్కీ అద్దిచో పుత్రుని, అద్ది కోనాముచో పుత్రుని, కోనాము ఎల్లుదాముచో పుత్రుని, ఎల్లుదాము ఏరుచో పుత్రుని, ²⁹ ఏరు యెహోసూవచో పుత్రుని, యెహోసూవ ఎలియెజరుచో పుత్రుని, ఎలియెజరు

యోరీముచో పుత్రుని, యోరీము మత్తతుచో పుత్రుని, మత్తతు లేవీచో పుత్రుని,

³⁰ లేవీ సిమ్యానుచో పుత్రుని, సిమ్యాను యూదాచో పుత్రుని, యూదా యోసేపుచో పుత్రుని, యోసేపు యోనాముచో పుత్రుని,

యోనాము ఎల్యాకీముచో పుత్రుని, ³¹ ఎల్యాకీము మెలెయాచో పుత్రుని, మెలెయా మెన్నచో పుత్రుని, మెన్న మత్తతాచో పుత్రుని,

మత్తతా నాతానుచో పుత్రుని, నాతాను దావీదుచో పుత్రుని, ³² దావీదు యెస్సయిచో పుత్రుని, యెస్సయి ఓబేదుచో పుత్రుని,

ఓబేదు బోయజుచో పుత్రుని, బోయజు సల్మానుచో పుత్రుని, సల్మాను నయస్సానుచో పుత్రుని, ³³ నయస్సాను అమ్మీనాదాబుచో పుత్రుని, అమ్మీనాదాబు అరాముచో పుత్రుని,

³⁴ అరాము ఎస్రోనుచో పుత్రుని, ఎస్రోము పెరెనుచో పుత్రుని, పెరెను యూదాచో పుత్రుని,

యూదా యాకోబుచో పుత్రుని, యాకోబు ఇస్సాకుచో పుత్రుని,

ఇస్సాకు అబ్రాహామ్చో పుత్రుని, అబ్రాహామ్ తెరహుచో పుత్రుని,

తెరహు నాహోరుచో పుత్రుని, ³⁵ నాహోరు సెరూగుచో పుత్రుని,

సెరూగు రయూచో పుత్రుని, రయూ వెలెగుచో పుత్రుని, వెలెగు హెబెరు పుత్రుని, హెబెరు వేలహు పుత్రుని,

³⁶ వేలహు కేయనానుచో పుత్రుని, కేయనాను అర్తుక్షదుచో పుత్రుని,

అర్తుక్షదు సేముచో పుత్రుని, సేము నోవహుచో పుత్రుని, నోవహు లెమెకుచో పుత్రుని, ³⁷ లెమెకు మెతూనలచో పుత్రుని,

మెతూనల హనోకుచో పుత్రుని, హనోకు యెరెదుచో పుత్రుని, యెరెదు మహాలేలుచో పుత్రుని, మహాలేలు కేయనానుచో పుత్రుని, ³⁸ కేయనాను ఎనోపుచో పుత్రుని,

ఎనోపు సేతుచో పుత్రుని, సేతు ఆదాముచో పుత్రుని, ఆదాము దేముడుచో *పుత్రుని.

4

సయతాన్ యేసుక పరిచ్చ కర్తెసి (మత్త 4:1-11; మార్కు 1:12-13)

¹ దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తయి యేసుచి పెట్టి బెర తా, జో యోర్దాను గాడు వక్క ముల దా, జా అత్తయి జోక వెలవ నెతికయ, ఒత్తలీతొచి బయలు దేసిమి గెచ్చ, ఒత్త బుల్లె

3:33 3:33 నంజెల, అరాముచి కోడు నగుమ్ పుస్తకతత తమ నాయ.

* 4:4 4:4 మత్తయి 4:4 దెక. † 4:4 4:4 ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి కోడు రతి అండితిని. ‡ 4:4 4:4 ద్విత్తియోపదేశ కాండుమ్ 8:3.

* 4:8 4:8 ద్విత్తియోపదేశ కాండుమ్ 6:13. † 4:11 4:11 కీర్తనలు 91:11, 12. ‡ 4:12 4:12 ద్విత్తియోపదేశ కాండుమ్ 6:16. † 4:16 4:16

యూదులచి అలవాత తన, సత్తరెత్తి, సత్త దీనల్ కిచ్చి కామ్ నే కెరై దేముడుక జోకర్తి దీన. నెలమ్ కడన్ దీసి-తెలుగు. ఎత్తి, సిన్గర్ యూదులక బక్తి కెరై నెలమ్ కడ దీసి జయెద. జా దీసి జోవయింప నబ గెరల్ గెచ్చ, దేముడుచి కొడో సూన కెర, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక బక్తి కెరల. జోక 'యెహోవ' మెన నాన్ తయెద. జా దీసి 'కిచ్చి కామ్ కెర నాయ' మెన జో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగీలిన్క యూదులచి వెట్టెల మాన్గల్లె ప్రెజెకత జాడు వయెట్టి రతి కెర కామ్ నే కెర్తెదె రిసా ఒగ్గర్ అగ్గల్ అచ్చు ఉచర అస్సి. ఇస్సి దొన్ని ఎన్పులు కోట్లీన్క 'కామ్' మెన నింప కెరెత్తి.

తిలన్. ² జా డొంగుర్ దేసిమి దొన్ని విస్సా దీనల్ తిలన్క నయతాన్ జోక పాపుమ్ కెరప్పక మెన ఉచర, జా దొన్ని విసా దీనల్ అల్లర్ కెరై తిలన్. జేవ్ దొన్ని విసా పొదుల్ గెతికయ, యేసుక చూ కెర్తె.

³ తెదెడి సయతాన్ యేసుతె జా కెర జోక, "తుయి దేముడుచో పుత్రుని జలె, ఈంజో వత్తురు పోడియె జతి రితి సంగు" మెలన్. ⁴ యేసు జోక ఇసి సంగెలన్, "మాములుమ్ పోడిచి సెక్కి తెన్ మాన్గల్లె జతి నాయ. ††దేముడుచి కొడోతె రెర్తె అస్సి." మెలన్.

⁵ తెదెడి సయతాన్ యేసుక ఒగ్గర్ డొంకుతె కడ నా కెర, ఎత్తి నిమ్ముమ్కయ జోక ఒండి లోకుమ్చ రాజిమ్లు దెకవ కెర, ⁶ "ఈంజ ఎత్తిచి ఉప్పిరి ఏలువ కెరై అదికారుమ్, ఈంజిమ్ రాజిమ్లు ఎత్తితె తిలిన్చి గప్పురుమ్ తుక దెయిందె. ఈంజ ఎత్తి అంచె అత్తి అస్సి, కక్క దెయిందె గే అంచె ఇష్టుమ్. ⁷ జాక, తుయి అంక జోకర్తెగెన, తుకయ దెయిందె" మెన సయతాన్ సంగెలన్. ⁸ దొన్ని సంగీతికయ, యేసు ఇసి మెన జబాబ్ దిలన్,

"ప్రబు జలో తుమ్చో దేముడుకయ తుమ్ జోకర. జో ఎత్తిలోచి సేవ తుమ్ కెరక అస్సి.

మెన †దేముడుచి కొడోతె రెర్తె అస్సి."

⁹ తెదెడి సయతాన్ యేసుక యెరూసలేమ్ వట్టుమ్తె కడ నా కెర, దేముడుచి గుడిచి వెస్సెపుచి ఉప్పిరి జోక టీవడ కెర, ఇసి మెలన్,

"తుయి దేముడుచో పుత్రుని జలె, ఎత్తితో డేచ్చు. ¹⁰ కిచ్చిక మెలె,

తుయి ప్రమాదుమ్ నే జతి రితి జోవ దూతల్క దేముడు అడ్డ దా తెర్తయెదె

¹¹ తువ చట్టో వత్తె నీ లయతి రితి జేవ్ దూతల్ జోవయింప అత్తో చంపా కెర తుక ఉక్కులనుల, మెన *దేముడుచి కొడోతె రెర్తె అస్సి" మెన సయతాన్ సంగెలన్. ¹² యేసు జోక,

"ప్రబు జలో తుమ్చో దేముడుక పరిచ్చ కెరక నాయ మెన †దేముడుచి కొడోతె సంగ అస్సి" మెన యేసు జబాబ్ దిలన్.

¹³ జలె, సయతాన్ జేవ్ అల్లర్ కెర్తె, పరిచ్చ కెర్తె కొడో సంగ కేడవ కెర, 'అస్సి కెయెక గే అవ్ కామ్ అయెల, అన్నె దొన్ని అల్లర్ కెరెందె' మెనయ ఉచర, ఉట్ట గెలన్.

యేసు తొల్లితో గలిలయతె బోదన కెర్తెసి (మత్త 4:12-17; మార్కు 1:14-15)

¹⁴ జలె, అబ్బోన్చి జోచి దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తయి వెలవ నెతికయ యేసు జో వడ్డిలి గలిలయ ప్రాంతుమ్తె అస్సి గెలన్, చి జా ప్రాంతుమ్ ఎత్తితెచ నట్టునంతవ గచ్చెల్లె జోచి రిసా ఎత్తిజన్ సూన్.

¹⁵ అస్సి, జా ప్రాంతుమ్చ యూదులచి నబ గెరల్ ఎత్తితె బోదన కెర్తె తిలన్, చి ఎత్తిజన్ జోచి గప్పురుమ్ సంగెతి తిల.

3:38 3:38 మెలె, మాన్గల్లె ఎత్తితె జోకయ దేముడు తొలితో ఇర్తయెలన్.

* 4:4 4:4 ద్విత్తియోపదేశ కాండుమ్ 8:3.

† 4:12 4:12 ద్విత్తియోపదేశ కాండుమ్ 6:16. ‡ 4:16 4:16

యూదులచి అలవాత తన, సత్తరెత్తి, సత్త దీనల్ కిచ్చి కామ్ నే కెరై దేముడుక జోకర్తి దీన. నెలమ్ కడన్ దీసి-తెలుగు. ఎత్తి, సిన్గర్ యూదులక బక్తి కెరై నెలమ్ కడ దీసి జయెద. జా దీసి జోవయింప నబ గెరల్ గెచ్చ, దేముడుచి కొడో సూన కెర, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక బక్తి కెరల. జోక 'యెహోవ' మెన నాన్ తయెద. జా దీసి 'కిచ్చి కామ్ కెర నాయ' మెన జో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగీలిన్క యూదులచి వెట్టెల మాన్గల్లె ప్రెజెకత జాడు వయెట్టి రతి కెర కామ్ నే కెర్తెదె రిసా ఒగ్గర్ అగ్గల్ అచ్చు ఉచర అస్సి. ఇస్సి దొన్ని ఎన్పులు కోట్లీన్క 'కామ్' మెన నింప కెరెత్తి.

16 జో బాల తతె తెంతో వడ్డిలి ఒత్తచి నజరేతు గవ్వియేసు అయ్యలన్, అన్నె, నెలవ కడన్చి దీసి యూదులలో నబ గెరెల గెలన్. రోజుక నెలవ కడ దీసి దన్నె నబగెరి గెచ్చుక జోక అలవాట్. జలె, జయ్య దీసి ఒత్తచి నబగెరి గెచ్చు కెర, దేముడుచి కొడో నదు కెరుక మెన టీవెలన్. 17 జలె, దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో యెసయా పుస్తకుమతెచి కొడో నదు కెర్చు మెన జోచి అత్తి దిల, చి జా ఉగ్గర కెర, నదు కెర సూనయ్యలన్.

18 “దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తి అంచె పెట్టి అన్నె. బీద నుదల్క నుబుమ్ కబురి అవ్ నూనయ్య తిరిసా జో జోవయించి అత్తనెక్కి అంచె బోడి నువ దా

అదికారుమ్ దా అన్నె. జేలి జలన విడ్డల్ జతిసి అవ్ సాట్టు కెర్చి రితి, వడ్డో గుడ్డి జలన అన్నె దెకితిన్చి రిసా అవ్ సాట్టు కెర్చి రితి, అన్నె మాన్సుల్ నిస్కారుమ్ కెర్చ మాన్సుల్వ బాదల్ అవ్ పెట్టవ దన బాదల్ తెంతో విడ్డల్ కెర్చి రిసా,

19 ‘ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు ప్రబు జోచి దయ మాన్సుల్క దెకయెద’ మెన అవ్ సాట్టు కెర్చి రిసాయ జో అంక తెర్తవ అన్నె”

మెన దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో యెసయాచి అత్తి రెగిడ్డి కోడు యేసు నదు కెర సూనవ కెర, 20 జా పుస్తకుమ్ డంప కెర, జా నబగెరిచో నెవ కెర్చనక అన్నె దా కెర, అన్నె వెసిలన్. జా నబగెరి తిలన ఎత్తిజన్ జోక చెంగిల్ దెకితె తిల.

21 తెదోడి జోవయింక, “దేముడుచి కొడోతెవ అవ్ అప్పె తుమ్క సూనయ్యల కొడో అజి ఎత్తి జర్చు జంక దెర అన్నె” మెన సంగిలన్. 22 తెదోడి, “చెంగిలో మాన్సు, ఈంజో సంగిల కొడో నిజమి నత్తిమచ” మెన జేవ్ అచారిమ్ సంగ తా, “గని ఈంజో యోసెపుచో పుత్తసి, నెంజె గె?” మెన అన్నె ఇదిల్ అన్యూమ్ జా సంగిల.

23 జలె, యేసు జోవయించి బుద్ది జాన కెర, జోవయింక అన్నె, “డాక్టర్, తుకయే తూయి చెంగిల్ కెరను” మెంతె అంక, అన్నె 5 “కపెర్నహూమ్ పట్టుమతె ఇన దన వెల్లెల కమె కెర్చన్ మెన తుచి రిసా సూన అన్నుమ్. ఇన్నె కి తుచి సొంత దేసిమి దన కమె కెరు మెన అంక సంగితె, కిచ్చెగె?”

24 అన్నె, “తుమ్క అవ్ కిచ్చె కచితుమ్ సంగితసి మెలె, దేముడుచ కబుర్లు సంగితో కేన్ మాన్సుక కి జోచి సొంత దేసిమచ మాన్సుల్ ఇన్సుమ్ జతి నాయ” మెలన్.

25 గని తుమ్క అవ్ కిచ్చె మెంతసి మెలె, ఏలియా పూర్ణుమచో తిలి షాది, తిన్నె వెర్చల్ నర పూర్చి కిచ్చె పాసి పెటె నాయ. చి ఒండి దేసిమి ఒగ్గర కరు జా గెలి. జలె, అమ్చ ఇస్రాయేలుల్ అమ్ యూదుల్ మొత్తుమ్తె జా షాది ఒగ్గరజన్ రండెలివో తిల. 26 గని జేవ్ మొత్తుమ్జన్తె ఎక్కితె కి దేముడు ఏలియాక తోడు తెర్తయె నాయ. సిదోసు ప్రాంతుమ్చి సారెపతు గవ్విచి *రండెలి ఎక్కితె జోక తోడు తెర్తయెలో. 27 వడ్డో, దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో ఎలిషాచి కాలమ్ అమ్చ ఇస్రాయేలుల్తె వెల్లె రోగుమ్ దెర్ల మాన్సుల్

ఒగ్గరజన్ తిల. జలె, జోవయింతె కో కి చెంగిల్ జతి నాయ. గని సిరియ దేసిమచో అమ్చో యూదుడు నెంజెలో *సయమాసుయి చెంగిల్ జలో; యేసు సంగిలన్. 28 జలె, యూదుల్క నాయ, గని వేర దేసిమచక దేముడు చెంగిల్ కెరయేలిన్చి రిసా యేసు సంగిలిన్ సూన కెర, జా నబ గెరితె తిల యూదుల్ ఎత్తిజన్క ఒగ్గర కోప్పమ్ అయెలి. 29 జేవ్ ఉట్టు జా, యేసుక పట్టుమ్ తెంతో ఉదడల్ కెర, జోవయించి పట్టుమ్ టీవెలి మెట్టచి కోసా ఎద ఉదడల్; ‘ఒత్త తెంతో గలి జవున్’ మెన సేడయేతి రిసా, 30 గని యేసు ప్రమాదుమ్ నే జతె జోవయించి నెడిమి తెంతో బారీ జా జో గెచ్చుక ఉచర్చి వాట్క గెలన్.

కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్చి నబగెరితె యేసు (మార్కు 1:21-28)

31 తెదోడి జా గలిలయ ప్రాంతుమ్చి కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్తె యేసు ఉట్టు గెచ్చ, నెలవ కడన్చి దీసి మెన, నబగెరి గెచ్చ జా పట్టుమ్చ యూదుల్క బోదన కెర్చన్. 32 దేముడు దిలి అదికారుమ్ కొల్లె బోదన కెర్చ తతికయ, జనాబ అచారిమ్ జలె.

33 జలె, జేవ్ తిలి నబ గెరి బూతుమ్ దెర్లె ఎక్కిలో తిలో. జో జలె, గట్టిజ అవాడ్ కెరన కిచ్చె మెన కేక్ గలన్ మెలె, 34 “ఓ నజరేతు గవ్వియే” యేసుప్రబు, అమ్చి తెన్ తుక కిచ్చె? అమ్క పాడ్ కెరుక జా అన్నెన్ గె? తుయి కొన్నె గే అవ్ జాని. తుయి దేముడుచి సీసుద్ది తిలోసా తుయి, అమ్క ములు” మెన కేక్ గల సంగిలో. 35 యేసు, జెర్లె, “తుకై తా ఇన్నెక ముల దా గె?” మెన జో మాన్సుక దెర్లె బూతుమ్క గేల కెర్చన్. గేల కెర్చయ, ఎత్తిజన్చి నెడిమి బూతుమ్ జో మాన్సుక సేడవ దా, జోక ప్రమాదుమ్ నే కెర్చ జోతె తెంతో బారీ జలన్. 36 జర్చు జలిసి ఎత్తిజన్ దెక ఎక్కిలోక ఎక్కిలో, “ఇన్నెచి కోడు కిచ్చె అదికారుమ్చి? బూతల్క గె? మెన ఆర్త దెతయ, చి జేవ్ బారీ జా గతతి” మెన అచారిమ్ జా సంగిల. 37 జా దీసి తెంతో ఒండి ప్రాంతుమ్తె జో కెర్చ కమెచి రిసా జాన్ల.

వేతురుచి అత్తనక యేసు చెంగిల్ కెర్చిసి (మత్త 8:14-17; మార్కు 1:29-34)

38 జలె, యేసు ఉట్టు నబ గెరి తెంతో బారీ జా సీమానుచి గెరి గెలన్. జలె, సీమానుచి అత్తనక జోక్కై తా ఆగ్ ఒగ్గర తాత్ తతికయ, జాక “చెంగిల్ కెరు” మెన జేవ్ బతిమాల్చు జా సంగిల, చి 39 యేసు జాచి పాసి టీవ జోర్జోక గేల కెర్చయ, జోర్జో చట్టున గెలి, చి బేగి జా ఉట్టు కెర, జేవ్క నవ్రెచన కెర్చె.

40 జా నంజె షాద్దు గెతె తతికయ, కచ మాన్సుల్క కిచ్చె కిచ్చె జోర్జో తిల గే, యేసుతె జోవయింక కడ అన్నె, చి జోవయింతె ఎత్తి మాన్సుక చడ, చెంగిల్ కెర్చన్. 41 అన్నె, ఒగ్గరజన్ మాన్సుల్ తెంతో బూతల్ బారీ జా, “తుయి, దేముడుచో పుత్తసి.” మెన కేక్ గల. గని జేవ్ బూతల్క యేసు గేల కెర్చన్, అన్నె జేవ్ లట్టుక నెలవ దెయి నాయ. కిచ్చెక మెలె, జోక *క్రీస్తుయి” మెన జేవ్ జాన్ల రిసా.

యేసు కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్ ములిలిసి (మార్కు 1:35-39)

§ 4:23 4:23 కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్ కి జోవయించి దేసిమచి పట్టుమ్, దన్నె లట్టతతి. * 4:26 4:26 జా రండెల్ మాన్సుక కతిసి నెంజెతికయ, ఏలియా ప్రాప్తన కెర్చె, చి నరిపుచువ జతిసి ఒత్త తెంతో జేక దెర్చు జతె తిలి, చి పుత్తసి మెర్చికయ, ఏలియా ప్రాప్తన కెర్చయ, జలన్. 1 రాన్ల పుస్తకుమ్ 17 అద్యయమ్. † 4:27 4:27 మెలె ‘యూదుల్తె’. ‡ 4:27 4:27 రాన్ల దొన్నెచి పుస్తకుమ్ 5 అద్యయమ్. § 4:34 4:34 దేముడు తెర్తయెలో క్రీస్తు, రచ్చయచు కెర్చసా * 4:41 4:41 ‘క్రీస్తు’ మెలె, ‘దెర్చు జలె’ రచ్చయచు కెర్చసాక తెర్తయెచి’ మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు పూర్ణుమ్ తెంతో సంగ తిలోసా.

42 రాత్ పొయతికయ్, యేసు బార్ జో కోయ నెంజలి టాన్తె గెలన్, గని ప్రజల్ జోక చజన జోతె అయ్ల, చి “అమ్కముల దా గో నాయ్” మెన జో ఉడ్డు గెచ్చుక అడ్డు కెర్చు దెకిల. 43 జో జోపయింక, “దేముడు చి రాజమచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ ఆవ్ అన్నె తిల పట్టాల్తె కి నూనపుక అన్నె. ఈంజయ్ కామ్కయ్ దేముడు అంక తెద్రవ అన్నె.” మెన జబాబ్ దిలన్. 44 జలె, సియూదయ్ దేనిమచ సబ గెరిల బుల బుల యేసు బోడన కెర్తె తిలన్.

5

యేసు ప్రజల్క బోడన కెర్లెసి (మత్త 4:18-22; మార్కు 1:16-20)

1 జలె ఏక దీసి కిచ్చొ జలి మెలె, యేసు *గెన్నెనరెతు మెంతి గాడు పాసి బీడ తతికయ్, దేముడు దిలి *కోడు నూసుక జోపయింక ఇస్తుమ్ అయిలె రిసా, ప్రజల్ బెర జా జోచి ఉప్పిరి డకి జలె. 2 జలె, గాడు సాడి దొన్నె దోనివొ తిలిసి యేసు దెకిలన్. జాలర్లు జోపయించ జేవ్ దోనివొ తెంతొ ఉత్రజాత జోపయించ వలల్ దోవెతె తిల. 3 జేవ్ దోనివొతె ఏక సీమోను మెలోసాచి, జో సీమోనుచి దోనితె యేసు వెగ కెర, జోక “ఒడ్డు తెంతొ దోని ఇదెల్ వెలవ దేసు” మెన సంగిలన్, చి వెలవ దెతికయ్, యేసు వెన కెర, దోని తెంతొ ప్రజల్క బోడన కెరుక మెదొల్ కెర్లన్.

సీమోనిసి ఒగ్గర్ మొన్న దెర్తి రితి యేసు కెర్తె వెల్లి కామ్

4 యేసు బోడన కెర కేడయిలె పడ్డొ, “దీగు తిలిన్తె తుమ్చ వలల్ గల చి మొన్న దెర్తె” మెన సీమోనుక సంగిలన్. 5 దన్నె సంగితికయ్, “గురుబాబు, ఒండి సరారాతి వలల్ గల తిలమ్, గని కిచ్చొ దెరుమ్ నాయ్. గని తుయ సంగిలె, అమ్చ వలల్ గలుమెదొ” మెన సంగ 6 గలిల, చి ఒగ్గర్ మొన్న వలతె సెడ్డికయ్, వలల్ కుట్టితె రితి జలె. 7 అన్నెక్ దోనితె తిల జోపయించ గోతునదల్క “తుమ్ తోడు జా” మెన నయన్ కెర్లె. జేవ్ తోడు అయ్ల, చి జేవ్ దొన్నె దోనివొ బెర్తు బెరయ్ల, చి దోనివొ బుడ్డుక దెర్లె. 8 జర్లు జలిసి జో సీమోను పెతురు దెక కెర, యేసుచి చట్టె నెర్చు సేడ, “ప్రబువ, అంక ముల దా ఉడ్డు గో, ఆవ్ పావుమ్ సుదొ” మెన సంగిలన్. 9 కిచ్చొక మెలె, జేవ్ దెర్ల మొన్నచి కొట్టె ఎదివాల్ మెన దెక కెర, జో కి, జో తెన్ తిలన ఎత్తిజిన్ కి ఒగ్గర్ ఆచారిమ్ జలె. 10 దన్నె సీమోను మొన్న దెర్లె జట్టుచ జెబెదయచ పుత్తర్లు యాకోబు చి యోహాను కి, జో తెన్ ఆచారిమ్ జలె. యేసు, జలె, “తుమ్ బియెం నాయ్. అప్పె తెంతొ, మాన్సల్ అంక నంపజతి రితి జోపయింక కడ ఆన్త జాలర్లు తుమ్ జన్నె” మెన సీమోనుక సంగిలన్, 11 జలె,

† 4:43 4:43 ‘ఎత్తి అదిచారుమ్ తిలో దేముడుచి రాజమ్’ మెలె, ‘వరలోకుమ్’ ఏక అర్థమ్, గని అన్నె కిచ్చొ మెలె, జో వరలోకుమ్ తెంతొ విలువ కెర్లెసి. జో విలువ కెర్లెసి మెలె, ఉగుమ్ మాచ్చున జలెకయ్ ఎచారయ్ ఈంజ లోకుమ్తె విలువ కెరెదె, గని మచెనె కి 1. జోక నంపజల మాన్సల్చి పట్టె విలువ కెర్లయ్, చి 2. జోచి ఏకై ఈంజ లోకుమ్తె కామ్ కెర్లయ్. † 4:43 4:43 ఎత్తి అదిచారుమ్ తిలో దేముడుచి రాజమ్చి రిసాచి మెలె, జోచి రాజమ్ పావ్ జా అయిలెచి కబుర్, మత్తయ 12:28, మార్కు 1:15, పట్టె జో పావల్ చెమెంమువ కెర్లెసి కబుర్, యేసుయ దొర్లు జలె రచ్చొమువ కెర్లెసి జలిన్చి కబుర్, పట్టె వరలోకుమ్తె గెతి అవ్కానుమ్ జో దొర్లు కెర్లె రచ్చునచి రిసాచి కబుర్. † 4:44 4:44 ఇన్నె ‘యూదయ కెర్లెసిమ్’ మెలె, యూదయచి ఒండి దేనిమ్. మెలె యూదయ ప్రదేనిమ్ కి, సమరయ ప్రదేనిమ్ కి, గలిలయ ప్రాంతమ్ కి మెత్తుమ్ బెదయెలిసి. జా మెత్తుమ్ బెదయెలిసియ ‘యూదయ దేనిమ్’ మెన ఇన్నె సంగతయ్ మెన సగుమ్జెన్ ఉచర్రతె. మత్తయ 4:23-25 దెక, చి మార్కు 1:39, 3:7-10 * 5:1 5:1 ఈంజ గాడుక మత్తయ చి మార్కు రిగ్గెన్తి తె ‘గలిలయ ప్రాంతమ్చి గాడు’ మెంతెతి. † 5:1 5:1 నెంజలి ‘సుబుమ్ కబుర్’; మార్కు 1:14. నెంజలి ‘యేసుచి బోడన’; మత్తయ 4:7. † 5:12 5:12 జా దేనిమ్ వెల్లి గెచి వెల్లి రోగుమ్ గెలి, సుద్ది జలన్ మెన తెదెదెవ యూరుల్ సంగితి తిల. కిచ్చొక మెలె, ఏక మాన్సల్క వెల్లి రోగుమ్ తిలె, ‘జో గెచ్చె తంక గారు’ మెలి రితి ‘జోచి జెబు దేవ అమ్కయ్ దెరెదొ’ మెలి రితి బియె కెర, గెచ్చె తెంతొ ఉచడల. దేముడుచి దయచి రిసా వెల్లి రోగుమ్ పూర్తి గెలి, ‘అన్నె సుద్ది జలె’ మెన గెచ్చె అన్నె వెనడల. 17:14చి ఎట్టెచి రోకు కి దెక. † 5:15 5:15 జొయ్ల మాన్సల్ నూనయెతె తిలో. మార్కు 1:45. * 5:16 5:16 దేముడుచి ఇప్పిన్చి ఇస్తుమ్ నూసుక మెన, జోచి నెత్తె అన్నె నెత్తె జుక మెన.

దోనివొ ఒడ్డుతె ఒర్గొడ అన కెర, ఎత్తి ముల దా, యేసుచ సెన్సల్ జుక జోచి పట్టి గెచ్చ, జో తెన్ బులుక దెర్లె.

వెల్లి రోగుమ్ తిలోసాక యేసు చెంగిల్ కెర్లెసి (మత్త 8:1-4; మార్కు 1:40-45)

12 యేసు ఏక గెచ్చె తిలి పొది, వెల్లి రోగుమ్ బెర్తు తిలో ఎక్కిలో ఒత్త అయిలో, అన్నె, యేసుక దెక నెర్చు సేడ, “ప్రబు, తుక ఇస్తుమ్ తిలె, †తుయ అంక చెంగిల్ చి దన్నె కెరుక తెర్చె” మెన బతిమాల్య జా సంగిలన్. 13 దన్నె సంగితికయ్, యేసు ఆతు చంపా కెర జోక చడ, “తుయ చెంగిల్ జుంక, అంక ఇస్తుమి. తుచి వెల్లి రోగుమ్ గెచ్చ సుద్ది జా” మెన సంగిలన్, చి బేగి జోచి వెల్లి రోగుమ్ గెలి. 14 యేసు జోక కిచ్చొ అడ్డ దిలన్ మెలె, “కక్క సంగు నాయ్, గని దేముడుచి గుడితె గెచ్చ, ఒత్త సేవ కెర్తె పూజరితె గెచ్చ, తుచి అగ్గె చెంగిల్ జలిసి జోక దెకవ, మోసి పూర్ణమ్ సంగిలి రితి, తుయ చెంగిల్ సుద్ది జలిసి ఎత్తిజిన్ రుజ్జా దెకయెతి రితి, ఒత్త కానుక దేసు.”

15 “కక్క సంగు నాయ్” మెన జో మాన్సల్క యేసు సంగ తిలె కి, అగ్గెచి కంబ అప్పె అన్నె ఒగ్గర్జన్ యేసుచి రిసా సిసూన్, చి ఒగ్గర్జన్ “యేసుచి బోడన నూనుమెదొ” మెన, “అమ్చ జొర్ణల్ గెచ్చవెదె” మెన బెర జతె తిల. 16 గని ఎక్కెక్ సుట్టు యేసు కో నెంజలి టాన్తె గెచ్చ *ప్రార్థన కెరెదె.

ఉట్టుక నెత్తిర్లొ రోగిక చెంగిల్ కెర్లెసి (మత్త 9:1-8; మార్కు 2:1-12)

17 ఏక దీసి యేసు బోడన కెర్తె తతికయ్, పరినయ్యల్ల చి మోసి తెన్ దేముడు దిలి అగ్గల్ సెకడ్డన పాసి వెన తిల. ఈంజేవ్ గలిలయ ప్రాంతమ్చ చి యూదయ ప్రదేనిమ్చి గాచ్చె ఎత్తి, తెంతొ చి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తెంతొ జా తిల. అన్నె, మాన్సల్చ జోర్ణల్ బాల్క జో గెచ్చువల్ మెన యేసు దేముడుచి నెక్తి తెన్ తిలో. 18 జలె, కిచ్చొ జర్లు జలి మెలె, ఒండి, వాతుమ్ జోర్ణల్ తెన్ తిలోసా ఉట్టుక నెత్తిర్లొ మాన్సల్ ఎక్కిలోక అన్నె మాన్సల్ అంతుర్నొ తెన్ వయ ఆన, యేసుతె అన కెర జోచి చట్టె తియ దెంక మెన వాల్ చజలె. 19 గని జనాబ్ ఒగ్గర్జన్ బెర తిలి రిసా యేసు తిలి గెరి పెనుక వాల్ నాయ్ మెన, ఒర్చొ వెగ కెర, జో తిలి గచెచి ఉప్పిర్ ఒర్చెచి వెల్లి బొరో కెర, జా బొరో వాల్ ప్రజల్చి నెడియ యేసుచి పుర్తితోక జో మాన్సల్క అంతుర్నొ తెన్ ఉత్తవ దిలె.

20 జలె, జేవ్ కడ ఆన్ల మాన్సల్చి జో ఉట్టుక నెత్తిర్లొ మాన్సల్చి నముకుమ్ యేసు దెక కెర, “నేన్నెము, తుచి పావల్ చెమెంమువ జా అన్నె” మెన జో ఉట్టుక నెత్తిర్లొ మాన్సల్క సంగిలన్. 21 జో దన్నె సంగితికయ్, మోసి తెన్ దేముడు దిలి అగ్గల్ సెకడ్డన చి పరినయ్యల్ల బుబ్బ జా, “ఈంజొ మాన్సల్ కొన్నె? ఇసి లట్టబ దేముడుచి విలువ కడ పావుమ్ కెర్లయ్.

దేముడుక పట్టవ కో పాపల్ తేన ఎక్కిలో లట్టబన్. మెన ఎక్కిలో తేన ఎక్కిలో లట్టబన్.

22 జల, జేవ్ అన్యాయమ్ జా అట్టబంత తిలసి యేసు పూర్తి జల కెర, జోవయింక కిచ్చో జబాబ్ దిలన్ మెలె, "తుమచి పెట్టి కిచ్చొక దస్సి అన్యాయమ్ తియంతసు? 23 'తుచి పాపల్ చెమెంచువ జా అస్సి' మెనుక సుల్లగి, 'ఉట్ట ఇండు' మెనుక సుల్ల గే తుమ్ ఉచర. 24 జలె, †మాస్సు జా జెర్మన్ అయలయ్ అంక, ఈంజయి లోకుమ్తె కి పాపల్ చెమెంచువ కెర్రి అదికారుమ్ అస్సి మెన రుజ్జు దెకయిందె, మెన జేవ్క నంగ కెర, ఉట్టుక నెతిర్లో జో మాస్సుక అస్సె దెక కెర, అల్లె, తుయ ఉట్ట, తుచి అంతర్ని వయన ఇండ గెరి గో మెన తుక ఆవ్ నంగితసి" మెన యేసు సంగిలన్. 25 బేగి జో మాస్సు, జో ఎంర్ తిలసి ఉక్కుల వయన, దేముడుచి గప్పురుమ్ సంగ, సంగ గెరి ఉట్ట గెలన్. 26 దస్సి జర్లు జతికయ్, ఒగ్గర్ ఆచారమ్ జేవ్ ఎత్తిజిన దెర్రి, చి "ఆజి బలె ఆచారమ్చి కామ్ దెకిలమ్" మెన దేముడుక గప్పురుమ్ కెర్ల, చి జోచి నిక్చి ఉప్పొచి బయమ్ జోవయించి పెట్టి దెర్రి.

లేవీ మెలోసాక యేసు బుకార్చిసి (మత్త 9:9-13; మార్కు 2:13-17)

27 ఇన్నెచి వడ్డి, యేసు బార్ జా ఒత్త తంతో గెప్ప, సిస్టు నజీత్ సుంకర్ ఎక్కిలోక దెకిలె. జోచి నావ్ †లేవీ. జో సిస్టు నజీత్ టాన్తె వెన తిలన్, చి "అంచి వట్టి జా అంచో సిస్టుడు తుయ జా" మెన యేసు జోక బుకార్చన్. 28 బుకార్చికయ్, సుంకర్ జలె జో లేవీ, ఉట్ట జోచి కామ్ ఎత్తి ముల దా, యేసుచి వట్టి ఉట్ట గెలన్.

29 లేవీ యేసుక గెరి కడ ఆన కెర, జోక వెల్లి చిందు దిలన్. సిస్టు నజీతన చి వేర మాస్సుల్ ఒగ్గర్జన్ జోవయింతెన్ అన్నిమ్ కంక వెసిలె. 30 జలె, పరిసయ్యుల్ చి జోవయింతెన్ బెదిత మోసి తేన్ దేముడు చి అగ్గల్ సికడ్డన జా దెక కెర, "సిస్టు నజీతన తేన్ †పాపుమ్ కెర్ల సుదల్ తేన్ తుమ్ కిచ్చొక వెన అన్నిమ్ కత్తసు?" మెన యేసుచి సిస్టుల్క గోల కెర్ల. 31 దస్సి జతికయ్, యేసు జేవ్క కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, "జబ్బు తేన్ అస్సుమ్ మెన చినన్లన డాక్టర్ అవ్సురుమ్, గని జబ్బు నెంజిలనక డాక్టర్ అవ్సురుమ్ నాయ్. 32 జలె, 'పాపుమ్ కెర్లెసా అమ్' మెన చినంతనక 'జోవయించి పాపుమ్చి రిసా దుకుమ్ జా ముల దెతు', మెన జోవయింకయ్ బుకారుక మెన అయలయ్ గని 'పాపుమ్ కెర్లెసా నెంజమ్, అమ్క పున్నిమ్' మెన ఉచరంతనక బుకారుక నాయ్" మెన జోవయింక యేసు సంగిలన్.

చువ్వె తతిన్చి రిసా యేసుక పుసిలీసి (మత్త 9:14-17; మార్కు 2:18-22)

† 5:24 5:24 'మాస్సు జా జెర్మన్ అయలొసా' మెన బయబిల్తె కెర్ల తిలె, జేవ్చి అర్థమ్ కిచ్చొ మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తెర్లయోలో క్రిస్టు రచ్చింఱువ కెర్లెసా. పూర్ణమ్ పొది క్రిస్టు రచ్చింఱువ కెర్లెసాక తెర్లవక జో సంగ తిలో, చి సగుమ్తె జయి టాలె జోవయింక 'మాస్సు జా జెర్మన్ అయలొసా' మెన పూర్ణమ్ తంతె ర్లె అస్సి. దానియేలు 7:13 దెక. † 5:27 5:27 మార్కుతె కి జోక 'లేవీ' మెన ర్లె అస్సి. జోచి అన్నెక్ నాన్ 'మత్తయి'; మత్తయి 10:3. § 5:30 5:30 సిస్టు నజీతనక, అన్నె యూదుల్ నిస్కారుమ్ దెకిత తిలె. కిచ్చొ మెలె, జోవయింక ఆత్మంచువ కెర్లె రోమ్ దేనిమ్చి ప్రబతుమ్చి సేవ కెర్లె తిలె, వడ్డి సిస్టుచి డబ్బుల్ నజీతి పాది, నాయమ్చి కంఠ అన్నె నజీతి తిలె. తెర్లదెచ యూదుల్ 'అమ్క నితి, చి వేర జాతివెక నాయ్' మెనసు. రోమ్ దేనిమ్చి మాస్సుల్ యూదుల్ నెంజతి, చి సిస్టు నజీత సుంకర్ల యూదుల్ నెంజలనచి సేవ కెర్లె తిలె. జాకయ్ యూదుల్ జోవయింక నిస్కారుమ్ దెకిత తిలె. * 5:30 5:30 'పాపుమ్ సుదల్' మెన కిచ్చొక సంగిల మెలె, జేవ్ వండితుల్ సికడ్డి సితి నే కెరంతనక దస్సి నిస్కారుమ్ దెకులె. జోవయింతె సగుమ్జన్ నిజమ్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు 'పాపుమ్' మొత కమక అలవాట్ జా తవుల, గని సగుమ్జన్ ఎత్తి వండితుల్చి కోడు పిట్టయ్తతి. † 5:35 5:35 'పెండ్లిఉబేడో' మెన జోవయించి రిసా జొయ్యి టాలె సంగితయ్. జోవయింక వడ్డికె విరోధుమ్ సుదల్ దెర మారుల, గెద. * 6:1 6:1 యూదుల్చి అలవాట్ తేన్, సత్తెర్లె, సత్తె దీనల్ కిచ్చొ కామ్ నే కెర్లె దేముడుక జోర్చి దీన్. విస్త్రాంతి దీసి-తెలుగు. ఎత్తి సన్సర్ల యూదుల్క కెర్లె కెర్లె నిలవ కడ దీసి జయెదె. జా దీసి జోవయించి సజ గెరెత్ గెప్ప, దేముడుచి కొడో సూన కెర, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక బక్తి కెరెల. జోక 'యెజోహో' మెన నాన్ తయెదె. జా దీసి 'కిచ్చొ కామ్ కెర నాయ్' మెన జో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలనక యూదుల్చి వెల్లెల మాస్సుల్ ప్రజెతక జాడు వయడ్లి రితి కెర కామ్ నే కెర్లెచి రిసా ఒగ్గర్ అగ్గల్ అచ్చె ఉచర అస్సి. ఇన్నె దొన్ని ఎవ్వలు క్షోదనక 'కామ్' మెన నింధ కెర్లెతి. † 6:5 6:5 5:24చి ఎట్టచి రోడు దెక.

33 జలె, సగుమ్జన్ మాస్సుల్ యేసుక, "యోహోనుచి సిస్సుల్ చువ్వె తా ప్రార్థన కెరక అలవాట్. పరిసయ్యుల్చి సిస్సుల్ కి దస్సి కెరెల, గని తుచయ్ సిస్సుల్ కంక పింక జతతి" మెన అన్యాయమ్ తేన్ పుసిలె. 34 యేసు జోవయింక ఇని సంగిలన్. "కేన్ పెండ్లితె, జోవయించి నెడిమి పెండ్లిఉబేడో తిలె పొది పెండ్లి చిందుక బుకార్చన్ చువ్వె తతి రితి కెరక జయెదె గె? 35 జలె, పెండ్లిఉబేడోచి వచ్చెన జలనచి నెడిమి తంతో జోక †దెర వేరతె కడ నిలె, జేవ్ దీనల్క జోచి మాస్సుల్ ఏడ ఏడ చువ్వె తవుల" మెలన్.

36 యేసు జోవయింక అన్నెక్ టాలె కి సంగిలన్. కిచ్చొ మెలె, "నోచి పాలుమ్ తంతో గండ చిర పొర్లి పాలుమ్తె మాసిక గల్లి నాయ్. దస్సి కెర్లె, జా నోచి పాలుమ్ చిర జా తయెదె, చి జా గండ పొర్లి పాలుమ్ తేన్ బెదె నాయ్. 37 వడ్డి జలె, ఒత్త నోచి ద్రాచ రస్సుమ్ పొర్లిచి కాయ్ తేన్ కో సుచితి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, జా కాయ్ పొర్లి జలి రిసా దస్సుతె నోచి ద్రాచ రస్సుమ్ సుచితిగెన, జా కాయ్ పులుక నెత్తిచి రిసా జా రస్సుమ్ పొంగువ జలె పొచి జా కాయ్ పుట్టె. పుట్టిలె, జా రస్సుమ్ సూయ జయెదె, చి కాయ్ కి పాడ్ జా గచ్చెదె. 38 నోచి ద్రాచ రస్సుమ్ నోచి కాయ్తె నువుక అస్సి. 39 అస్సె, తొలితొ పొర్లి ద్రాచ రస్సుమ్ పియ తిలె, నోచి ద్రాచ రస్సుమ్క కోరెవ జతి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, 'నోచి కంఠ పొర్లిచి చెంగిలి' మెనుల" మెన యేసు టాలె సంగ బోదన కెర్లన్.

6

విస్త్రాంతి దీసి సిస్సుల్ కెర్లెచి రిసా వండితుల్ గోల కెర్లెసి (మత్త 12:1-8; మార్కు 2:23-28)

1 ఏక్ నిలవ కడన్చి దీసి, * యేసు జోచి సిస్సుల్ తేన్ పంట్ పికిలి బుయి వాట్ గెతె తా, వాట్ గెతె తిల ఎవ్వలు దొన్ని జోవయించి సిస్సుల్ కోడ అత్త తేన్ రెర్లె చొప్ప జేడవ కతె తిలె. 2 జలె, పరిసయ్యుల్ సగుమ్జన్ పాసి తా యేసుచి సిస్సుల్ కెర్లెసి దెక కెర, "జేవ్ దస్సి కెర్లెసి 'కామ్ కెర్లె రితి జతయ్' మెన, ఈందె, నిలవ కడన్చి దీసి కెరక నాయమ్ నెంజిలిసి తుమ్ కిచ్చొక కెర్లెసు?" మెన జోవయింక గోల కెర్లె. 3 జలె యేసు జేవ్క కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "పూర్ణమ్ తిలో దాచీదు రానో, జోక, చి జో తేన్ తిలనక కి చూ కెర్లెకయ్, జాచి రిసా కిచ్చొ కెర్లె గే, కెయ్ తుమ్ సదు కెర్లె నాయ్ గే? 4 కిచ్చొ కెర్లెసి మెలె, దాచీదు దేముడుచి గుడితె పెన కెర, ఒత్త తిల పూజర్లు దేముడుక అర్పితుమ్ దిల పోడియె వెంటన, జేవ్ పోడియె పూజర్లు కంక జయెదె గని అస్సె కో కంక జయె నాయ్ మెన జాన్కె కి, జేవ్ పోడియె వంఠ దా, దాచీదు కి జో తేన్ తిలన కి నాయమ్ నెంతె కి కయెల." మెలన్.

5 తెదొడి జోపయింక అన్నె, “సెలవ్ కడన్లి దీసిచి ఉప్పిరి †ఆవ్ మాన్సు జా బెర్నన్ అయ్లోసాక అదికారుమ్ అన్నె” మెన జేవ్ పరిసయ్యుల్క సంగిలన్.

అతు లంబ గెలో మాన్సుక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి (మత్త 12:9-14; మార్కు 3:1-6)

6 అన్నెక్ సెలవ్ కడన్లి దీసి యేసు జా పట్టుమెత్తిచి యూదుల్చి నబ గెరి గెచ్చె పెన బోదన కెర్త తతికయ్, ఒత్త ఉజిల్ అతు లంబ గెలో మాన్సు ఎక్కిలో తిలో. 7 జలె, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్డన చి పరిసయ్యుల్ యేసుక చెంగిల్ దెకితె తిల. కిచ్చొక మెలె, “సెలవ్ కడన్లి దీసి యేసు జో మాన్సుక చెంగిల్ కెరెదె గే నాయ్ గె” మెన దెకుక మెన, రకితె అన్సి. “జోక చెంగిల్ కెర్లిగిన, సెలవ్ కడన్లి దీసి కామ్ కెర్లి రితి జయెదె, చి యేసుక నేరిమ్ వయ్డుక జయెదె” మెన ఉచర అన్సి. 8 గని జేవ్చి మెన్సుతె ఉవర్లిసి యేసుక ఎర్చె, చి అతు లంబ గెలో జో మాన్సుక కిచ్చొ మెలో మెలె, “ఇత్తల్ జా ఎత్తిజన్ దెకితె రితి నెడిమి టీవ్.” మెలన్, చి జో ఉట్ట ఒత్త టీచిలన్.

9 తెదొడి యేసు జేవ్క, “సెలవ్ కడన్లి దీసి ఎక్కిలోక చెంగిల్ కెరుక గే క్షుమ్ కెరుక నాయ్మ? జోపయించి ప్రాసుమ్ రచ్చింఱుప కెరుక గే పాడె కెరుక నాయ్మ?” మెన సంగిలన్. 10 సుట్టుసంత అంకి గల జోపయింతె ఎత్తి మాన్సుక చెంగిల్ దెక కెరె, అతు లంబ గెలో మాన్సుక దెక, “తువో అతు చంపా కెరె” మెన సంగిలన్, చి యేసు సంగిల్ రితి జో మాన్సు కెర్లికయ్, జోవో అతు చెంగిల్ జలి.

11 పరిసయ్యుల్ చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్డన జల్గు జలిసి దెకితె, జోపయింక ఒగ్గర్ కోపుమ్ అయ్లి, చి “యేసుక కీసి కెరెమ?” మెన ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో లట్టబన్.

యేసు బారజన్ సిన్సుల్క నిసాన్సిసి (మత్త 10:1-4; మార్కు 3:13-19)

12 జలె, కిచ్చొ జలి మెలె, జేవ్ పొదులె ఏక్ దీసి, ప్రార్దన కెరుక మెన యేసు బార్ జా డొగ్గె గెలన్. జో ఒండి నరారాతి ఒత్త ప్రార్దన కెర్తె తిలో. 13 జలె, రాత్ పాయితికయ్, యేసు జోపయించ సిన్సుల్క బుకారా కెరె, జోపయింతె బారజన్క నిసాన, ఈంజేవ్ బారజన్క ‘కిబారికల్’ మెన నావ్ తిలన్. 14 జేవ్ కో కో మెలె, ఎక్కిలో సీమోను మెలోసా. జోక ‘పేతురు’ మెన యేసు అన్నెక్ నావ్ తిలన్. పడ్డో పేతురుచో బావోసి అంద్రెయ్. ఒత్త తెంతో యాకోబు చి యోహాను. ఒత్త తెంతో పిల్చి చి బర్తొలొమయి. 15 పడ్డో *మత్తయి చి తోమా. ఒత్త తెంతో అల్యియచో పుత్తసి యాకోబు, పడ్డో †సాంత దేసిమ్ ఏలువ కెరెంతి ఆన తిలో సీమోను మెలో అన్నెక్, 16 యాకోబుచో పుత్తసి యూదా, పడ్డో ఇస్కరియోతు మెలి గవెయ్చో యూదా మెలోసా. ఈంజో యూదా పడ్డో యేసుక దెర ఏరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి దిలో.

యేసు బోదన కెర కక్క చెంగిల్ కెర్లిసి (మత్త 4:23-25; 5:1-12)

17 జలె, యేసు జో నిసాన్ల బారజన్ తెన్ డొగ్గె తెంతో ఉత్త జా, నదునానుమ్ తిలి ఏక్ టాన్తె టీచిల. చి

జోచ అన్నె సిన్సుల్ జో తెన్ తిల, చి †ఒండి యూదయ దేసిమ్చ మాన్సుల్, యెరూసలేమ్ పట్టుమచ మాన్సుల్, వెల్లి సముద్రుమచి పాసి తిల తూరు చి సీదోను పట్టల్చ మాన్సుల్ ఒగ్గర్జన్ ఒత్త తిల. ఈంజేవ్ జోచి బోద నూసుక చి “అమ్చ జొర్జొల్ గెచ్చెదె” మెన జా తిల. 18 యేసు బూతల్ ఉదడ, బూతల్ దెర్ల మాన్సుల్క చెంగిల్ కెర్తె. 19 ప్రజెల్ ఎత్తి యేసుక చడుక మెన అత్తొ చంపా కెర్తె తిల. కిచ్చొక మెలె, జోక చడిలె, జోతె తెంతో సెక్కి జెయెదె, చి జా సెక్కిచి రిసా చెంగిల్ జవుల. జోక చడ్డన ఎత్తిజన్ దన్సి చెంగిల్ జల.

కీన బుద్ధుల్చ మాన్సుల్క చెంగిల్ తయెదె

20 యేసు జోచ సిన్సుల్ జల మాన్సుల్క చెంగిల్ దెక ఇసి మెన సంగిలన్.

“బీద సుదల్ తుమ్క చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి రాజమ్తె తుమ్క కివాట తయెదె.

21 తుమ్ అప్పె చూ జలనక చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, పడ్డొక తుమ్క సరిపుచుప జతిసి దొర్కు జయెదె. తుమ్ అప్పె ఏడ్డనక చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, పడ్డొక సర్దక అన్నె.

22 “పడ్డొ, *ఆవ్ మాన్సు జా బెర్నన్ అయ్లోసాక తుమ్ నంప కెర్లి రిసా మాన్సుల్ తుమ్క విరోదుమ్ దెకిలె, తుమ్క అమ్చి తెన్ బెదుతే నాయ్ మెన సంగిలె, తుమ్క దూసుప కెర్తె, పడ్డొ జోపయింక నంపజా గార్ జల, చి జోపయించి నావ్ కి సంగుక నెంజె, మెన తుమ్చి రిసా మాన్సుల్ సంగిలె, తుమ్క చెంగిలి. 23 దన్సి జల్గు జతి దీసిక సర్ద సంతోనుమ్క తుమ్ నచ్చు. కిచ్చొక మెలె, ఈందె, పరలోకుమతె తుమ్క వెల్లి బవుమానుమ్ దొర్కు జయెదె. తుమ్కయ్ మాన్సుల్ కీన అల్లెల్ కెరల గే అగ్గెయ్ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలనక కి, జేవ్క అబ్బదింసి దనయ్ అల్లెల్ కెర్ల.” మెన యేసు సంగిలన్.

ఆకర్క కక్క న్దుమ్ తయెదె గే యేసు సంగిలిసి

తెదొడి యేసు అన్నె,

24 “అబ్బవోమ్మ! తుమ్ అప్పె సామ్నూరుమ్ తిలనక కెర్లి న్దుమ్ జయెదె!

కిచ్చొక మెలె, ఈంజయ్ లోకుమచి రగముచి నుక్కుమ్ పూర్తి దొర్కు కెరన అన్నున్ ఈంజయ్ లోకుమతె.

25 అబ్బవోమ్మ, తుమ్ అప్పె ఈంజ లోకుమతె పెట్టి బెరవన్లన, తుమ్ కెర్లి న్దుమ్ జన్నె! తెదొడి చూ జన్నె.

అబ్బవోమ్మ, తుమ్ అప్పె ఈంజ లోకుమతె ఆన్దన, తుమ్ కెర్లి న్దుమ్ జన్నె! తెదొడిక ఏడ్డె, ఏడుకుడు జన్నె.

26 అబ్బవోమ్మ,

ఈంజేవ్ చెంగిల మాన్సుల్ మెన తుమ్చి రిసా ఎత్తిజన్ సంగిలె,

తుమ్క కెర్లి న్తోనుమ్ జయెదె! కిచ్చొక మెలె, తుమ్క ఈంజేవ్ కిసి అప్పె దన్సి సంగిత్తి గె,

‡ 6:11 6:11 నంజెలి ‘మారుచు’. మార్కు 3:6, చి మత్తయి 12:14 దెక. బాన తెన్ ‘తెర్చయలన్’ మెలి అర్దుమ్ తయెదె. * 6:15 6:15 జోపయించి అన్నెక్ నావ్ ‘పివే’ గెద. 5:27 దెక. † 6:15 6:15 రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్ తెదొడి జోపయింక ఏలువ కెర్తె తిలన్, గెద. ‡ 6:17 6:17 ఇన్నె ‘ఒండి యూదయ దేసిమ్’ మెలె, ఏక్ వెలె యూదుల్చి ఒండి దేసిమ్క సంగిత్తయె. మెలె, గెలిలన్ ప్రాంతమ్, నమరయ ప్రదేసిమ్, చి యూదయ ప్రదేసిమ్ మొత్తమ్ బెదయెలిసి, కోడు దెక.

§ 6:13 6:13 నంజెలి ‘ఆవ్ తెర్చయలన్’. గ్రెకు మెలి ఈంజ ఎత్తి తొలితొ రెగిడ్డి. * 6:22 6:22 5:24చి ఎత్తిచి

దేముడుచవ కబుర్లు సంగితనుమ
మెన అబద్ధముక సంగల పూర్తులక
ఇనయింప అబ్బుదింసి దస్సి కెర,”
మెన సంగలన.

విరోదుమ సుదల్క ప్రేమ కెర్తెనవి రిసాచి తీర్పు
(మత్త 5:38-48; 7:12)

27 ఒత్త తెంతో యేను అన్నె, “తుమ్ నూనతనక అవ్
కిచ్చి మెంతసి మెలె, తుమ్చవ విరోదుమ్ సుదల్క తుమ్
ప్రేమ కెర్తె తా, చి తుమ్క విరోదుమ్ కెర్తెనక చెంగిల్ దెకితె
తా. 28 తుమ్క సాపెనల్ దెతనక, దేముడు జోపయింక
చెంగిల్ దెకున.” మెన తుమ్ ఇస్టుమ్ జా, చి తుమ్క
దుసుప కెర్తెనల్ రిసా ‘చెంగిల్ తత్తు’ మెన తుమ్ ప్రార్థన
కెర. 29 తుమ్చితె ఎక్కిలోక జవున్ కో జలెక అన్నెక్లో గలి
పెట్టెగిన, దెబ్బ కయలోసా అక్కె తా, జోచి అన్నెక్ గలి కి జో
అన్నెక్లో పెటతి రితి, జోచి పక్క పసులవున్. అన్నె, తుమ్చితె
ఎక్కిలోచి కోమ జవున్ కో జలెక అన్నెక్లో దెరన గెలె, జోచి
సాక్క కి ఈంజో అన్నెక్లో దెర గెలి రితి జో అడ్డు కెర్పు నాయ్.
30 తుమ్చితె కో జలెకి కిచ్చి జవున్ నజెలి, దెంక. అన్నె,
తుమ్చితెవే కేన్ జవున్ మాన్పుచి సామన్ అన్నెక్లో దెర గెలె,
జో సంతోసుమ్ జలొసా “అంచి వస్తువ అంక దె” మెన జోచి
సామన్ అన్నె నజున్పు నాయ్. 31 మాన్పుల్ తుమ్క కీసి
కెరుక మెన తుమ్ ఇస్టుమ్ జున్ గే, తుమ్ కి జోపయింక దస్సి
చెంగిల్ కెర.

32 “ఎక్కి తుమ్క ప్రేమ కెర్తెనకయ్ తుమ్ ప్రేమ కెర్తెగిన,
అన్నె మాన్పుల్క నాయ్ మెలె, తుమ్క కిచ్చి పున్సిమ్ జా?
పాపుమ్ సుదల్ కి జోపయింక ప్రేమ కెర్తెనక ప్రేమ కెర్తుల.
33 తుమ్కయ్ చెంగిల్ దెకితనకయ్ చెంగిల్ కెర్తెనక, అన్నె
వేర మాన్పుల్క నాయ్ మెలె, జయ్ తుమ్క కిచ్చి పున్సిమ్?
పాపుమ్ సుదల్ కి దస్సి కెర్తుల, గెద. 34 తుమ్క పూర్తి
అన్నె దెంక సెక్కి తిలనకయ్ తుమ్ కిచ్చి జవున్ తోడు దిలె,
అన్నె మాన్పుల్క నాయ్ మెలె, జయ్ తుమ్క కిచ్చి పున్సిమ్?
తెడ్డిలి అన్నె నజెతి రితి పాపుమ్ సుదల్ కి జవున్ పాపుమ్
సుదల్క తోడు దెవుల.

35 “తుమ్, జలె, తుమ్చవ విరోదుమ్ సుదల్క ప్రేమ కెర,
చి ఎక్కిజున్క చెంగిల్ దెక, చి కిచ్చి అన్నె దొర్పు కెరనక
అన నే జెతె, మాన్పుల్క తోడు దాన. తుమ్ ఇసి బుద్ది
ఇండిలె, తుమ్క వెల్లి బవుమానుమ్ దొర్పు జయెదె, చి
'ఎత్తిచి ఉప్పిరి తిలో' దేముడుచవ పుత్తర్లు ఈంజేమ్' మెన
తుమ్చి రిసా రుజ్జు జెయెదె. కిచ్చిక మెలె, ఎక్కి, జోచి దయ
ఒప్పునతనకయ్ మెన నాయ్, గని అన్నె జో కెర్తె దయ నే
ఒప్పున్లన కి, ఏక జోపయింకయ్ జెచ్చి దెకనతనక కి, జో
ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో' దేముడు సాంత దయ దెకితయ్.
36 జో పరలోకుమ్ తిలో' అబ్బొసి జలొ' దేముడు మాన్పుల్క
కీసి కెర్తె కన్నారుమ్ దెకితయ్ గే, తుమ్ కి అన్నె మాన్పుల్క
కన్నారుమ్ దెక.

మాన్పుల్క తీర్పు కెర్తివి రిసా సంగిలిసి
(మత్త 7:1-5)

37 “అన్నె మాన్పుల్క కున్సిరుముచవ తీర్పుల్ తుమ్ ఉచర
నాయ్, చి దేముడు తుమ్కయ్ తీర్పు కెర సిచ్చి కెరుక నాయ్.
అన్నె మాన్పుల్క నేరిమిలు వయడ నాయ్ చి, దేముడు
తుమ్కయ్ నేరిమ్ వయడుక నాయ్. అన్నె మాన్పుల్క

చెమించువ కెర చి, దేముడు తుమ్కయ్ చెమించువ కెరెదె.
38 అన్నె మాన్పుల్క తోడు దాన చి, దేముడు తుమ్కయ్
తోడు దెయెదె. కీసి దెయెదె మెలె, చెంగిల్ మీన, గట్టిజ
పెల, దున్నవ, పూర్తి బెరవయ్, తుమ్చి ఒక్కి నువ దెయెదె.
తుమ్ అన్నె మాన్పుల్క కీసి మీన తన్నె గే, ఎత్తి అదికారుమ్
తిలో' దేముడు తుమ్కయ్ దస్సి మీన దెయెదె.” మెన యేను
ఒత్త బెర తిలనక సంగిలన.

39 తెదెడి యేను ఈంజు టాలి సంగిలో. కిచ్చి మెలె, “కేన్
జవున్ గుడ్డి నుదొ అన్నెక్లో గుడ్డి నుదొక వాల్ దెకవుక నెత్తె,
గెద! వాల్ దెకవుక దెల్లె, జేవ్ దొగుల కి కేన్ జవున్ గొయతె
నేడుల. 40 సిన్పుడు జోచొ గురుచి కంట వెల్లి నెంజె, గని
జో గురుచి లెక పూర్తి సెకిలో సిన్పుడు, జోచొ గురుచొ రితి జా
తయెదె.

41 “తుమ్చితె ఎక్కిలోచి అంకితె ఏక చిల్పు బెర తిలెగిన,
బావొచి అంకితె ఇదిదిల్ తొక్కు నేడ తిలెగిన, అంకితె చిల్పు
తిలొసా కిచ్చిక జోచి బావొచి అంకితె తిలి ఇదిదిల్ తొక్కు
దెకితసి, గని సాంత అంకితెచి చిల్పుక ‘అన్నె’ మెన దెకిన్
నాయ్? 42 నెంజెలి, అంకితె చిల్పు తిలొసా కో జలెక, జోచి
సాంత అంకితెచి చిల్పు నే సెకితె, బావొ, తుచి అంకితెచి
తొక్కు కడిందె మెన తుచొ బావొక తుయ్ కీసి సంగుక జయెదె!
తుయ్ ఉప్రమెన్పుచ్చొ, తొలితొ తుచి సాంత అంకితెచి చిల్పు
కడను, చి తెదెడికయ్ తుచొ బావొచి అంకితెచి తొక్కు కడితి
రితి బేంట దెకితె.

చెంగిలో రూకు మెన చి గర్బె రూకు మెన టాలి

43 “కేన్ చెంగిలో రూకు జలెక గర్బె పండ్లు దెర నాయ్, చి
గర్బె రూకు చెంగిల్ పండ్లు దెర నాయ్. 44 రూకుక చెంగిలోచొ
గే గర్బె గే చినుక జలె, జో దెర్బె పండ్లుక దెకిలె డీనెదె. కంట
రూక్తె! అంజూరుమ్ పండ్లు కోడుక నెంజె, దుబ్బుల్తె ల్రావ
పండ్లు కోడుక నెంజె, గెద! 45 చెంగిలో మాన్పు జోపయించి
పెట్టిచి చెంగిల్ బుద్ది బెర్బుచి కెర్తి చెంగిల్ బుద్దిక కొడొ లట్టబెదె.
గర్బె మాన్పు, జలె, జోచి పెట్టిచి విన్పుముచి బెర్బుచి గర్బె కొడొ
లట్టబెదె. జోచి పెట్టి కేన్ రగముచి బెర్బు జా తిలె, జయ్య
జోపయించి చొండి లట్టబెదె.

చెంగిల్ పునాదితె బందిలో గేరుక టాలి
(మత్త 7:24-27)

46 “ ‘ప్రబు, ప్రబు’ మెన అంక కిచ్చిక సంగితను? అంక
దస్సి సంగితను, గని అంచి కోడు రితి ఇండున్ నాయ్. 47 కో
అంచితె :జా కెర అంచ కొడొ నూన అంచి కోడు రితి ఇండుల
గే కీన్ జవుల గే ఏక టాలితె సంగిందె. 48 దసా మాన్పు కీసా
జయెదె మెలె, గేరు బందిలో ఏక మాన్పు దీగుక గొయి కూన
కెర, రెంగ్గిచి ఉప్పిరి పునాది గల కెర జా పునాదిచి ఉప్పిరి
గేరు బందిలో. జలె, పాని గట్టిజ పెట, బూరుమ్ జా జో గేరుచ
కుడ్డిలి జా బూరుమ్ కెర్తెల్ జా గట్టిజ లయతె తిలె కి, జా గేరు
చెంగిల్ డిట్టుముచి పునాదితె తిలి రిసా, ఎదిలి కి కురుల్ జయె
నాయ్. 49 గని అంచి కోడు నూనె కి కో కెర్తె నాయ్ గే కీసి
జవుల మెలె, జో మాన్పు పునాది నే కెర్తె, రితి మత్తిచి ఉప్పిరి
గేరు బందిలో, చి పాని పెట బూరుమ్ జా అయ్లె, గేరుచి
కుడ్డి బూరుమ్ కెర్తెల్ జా అయ్లె బేగి జా గేరు నెడ్డి, చి జా
గేరు పూర్తి నానినుమ్ జా గలి” మెన యేను బోదన కెర్తెన్.

† 6:44 6:44 అంజూరుమ్ పండ్లు బొడ్డు పండ్లు రిత జవుల   ‡ 6:47 6:47 మెలె, ‘కో అంక సంచ కెర...’   * 7: 7:1 పుంజెన్ కేచి చి ఉప్పిరి అదికారి జా తిలొసా

7

*పుంజెక్జీన జమాన్లుక వెల్లోచో గొత్తి సుదొక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి

(మత్త 8:5-13; యోహా 4:43-54)

1 ఈంజేవ్ కొడొ ఎత్తి పైజల్ సూనతి రితి సంగ కేడయేలి వడ్డి, యేసు కవర్చునూమ్ పట్టుమతె అన్నె గెచ్చ పేసిలన్.

2 జలె, ఒత్త రోమ్ దేసిమచి పుంజెక్జీన జమాన్లుక వెల్లో ఎక్కిలో తిలో. జోక బగ్గర్ ప్రేమ తిలో గొత్తి సుదొ ఎక్కిలో తిలన్. జో గొత్తి సుదొ గట్టిజ జోర్టో సేడ మొర్తి రితి జా తిలన్. 3 జలె, జో పుంజెక్జీన జమాన్లుక వెల్లో యేసుచి రిసా నూన కెరె, యూదుల్త వెల్లెల మాన్యుల్తె సగుమ్జినక యేసుతె తెర్తయేలన్; యేసుక "జెప్పన్ బి అంచో గొత్తి సుదొక చెంగిల్ కెర్చు" మెనయే జోవయించి అత్తి కబుర్ తెర్తయేలన్.

4-5 జలె, జేవ్ వెల్లెల మాన్యుల్ యేసుతె జూక కెరె, "జో పుంజెక్జీన జమాన్లుక వెల్లోచో గొత్తి సుదొక తుయి చెంగిల్ కెరుక జో తగువ జలోసా. కిచ్చో మెలె, అమ్ యూదుల్త వైజల్త జో ప్రేమయే అన్నె, చి అమ్చి నబగెర్ జోయ్యి బందిలో" మెన, యేసుక బతిమాల్లు జా సంగిల.

6 జలె, యేసు జోవయంతెన్ బార్ జా గెలాచి. జో గెరి నే పాచితె అగ్గె ఇదిల్ దూరి తిలి పొది, జో పుంజెక్జీన జమాన్లుక వెల్లో మాన్యు, జోవ మెతర్చుల్ సగుమ్జినక యేసుతె కబుర్ తెర్తయేలన్. కిచ్చో మెలె, "ప్రబు, అమ్చి రిసా తుయి అన్నె అల్లర్ సేడు నాయ్. తుయి అంచి గెరి జెంక మెలె, అవ్ తగువ జలోసా నెంజె. 7 అంక విలువ నాయ్ చి రిసా తుచితె సాంత జా దస్సుల్ జంక నిసాని నాయ్. గని ఒత్త తెంతో కి తుయి నెలవ్ కోడు సంగిలె, అంచో గొత్తి సుదొ చెంగిల్ జయెదె. 8 అవ్ కిసి జాని మెలె, అవ్ కి అదికారుమ్క బితోసా, అంచి తెడి జమాన్లు అస్సి. అవ్ ఎక్కిలో 'గో' మెలె, గెచ్చెదె. అన్నెకోక 'జె' మెలె, జెయెదె. అంచో గొతిమాన్లుక 'ఈంజ కామ్, జా కామ్ కెరు' మెలె, తెరెదె" మెన. జో పుంజెక్జీన జమాన్లుక వెల్లో జేవ్ వెల్లెల మాన్యుల్చి అత్తి సంగ తెర్తయేలన్.

9 జలె, ఈంజ కోడు నూన కెరె, జో పుంజెక్జీన జమాన్లుక వెల్లోచి నముకుమచి రిసా యేసు ఆచారిమ్ జలన్. అన్నె జోచి పట్టి జెత ప్రజల్చి వక్క పసల జోవయంక, "తుమ్క అవ్ కిచ్చో మెంతసి మెలె, అమ్చ ఇర్చాయేలుల్తె ఎదిలి నముకుమ్ తిలసక అప్పె ఎద కి అవ్ దెకుక నాయ్" మెన సంగిలన్. 10 తెదొడి, కబుర్ అయేలన జో పుంజెక్జీన జమాన్లుక వెల్లోచో గెరి అన్నె కిచ్చో దెకిల మెలె, జో గొత్తి సుదొ చెంగిల్ జా చెంగిల్ తిలిసి.

రండెల్ మాన్యు ఎక్కిలోచా మొర గెలో పుత్తనక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి

11 ఒత్త తెంతో అన్నె కిచ్చో జర్గు జలి మెలె, యేసు నాయూసు మెలి పట్టుమతె గెచ్చుక మెన బార్ జలన్, చి జోవయించ సిస్సుల్ చి ఒగ్గెర్జిన ప్రజల్ జోవయంతెన్ గెల. 12 జా పట్టుమచి కోటచి గుమ్ముమ్ పాసి పాచిలె, ఈందె, ఒత్త మాన్యుల్ దిక్ పీనుమ్ జా గుమ్ముమ్ వాబ్ బయలె వయ నెతె తిలె. జా పీనుమ్ కచి మెలె, రండెల్ మాన్యు ఎక్కిలోచి ఎక్కిలో పుత్తసి. జా పట్టుమచి ఒగ్గెర్జిన మాన్యుల్ జా రండెల్ తెన్ ఒత్త తిలె.

13 జలె, ప్రబు జా రండెలిక దెక జాచి ఉప్పిరి కన్యారుమ్ జలె, చి "ఏడు నాయ్, అమ్మ" మెన సంగ కెరె, 14 పీనుమ్క పాసి జా, పీనుమ్ వయలి కట్టి చడిలన్, చి ఒత్త జేవ్ వయ నెతె తిలన టిచిలె. తెదొడి "నాడు, ఉట్టు మెన తుక అవ్ సంగితసి" మెన సంగిలన్. 15 జలె, జో మొర్టో *ఉబెడొ జిమ్ జా వెన కెరె లట్టుబుక మొదెల్ కెర్చన్, చి యేసు అయ్యున్క బుకారా కెరె, "ఈందె, తుచో పుత్తుది" మెన జోక జాచి అత్తి అన్నె దిలో.

16 ఇసి జర్గు జతికయ్, ఒత్త తిల జనాబ్ ఎత్తిజిన్ బియె, యేసుచి రిసా "అమ్చి నెడిమి దేముడువ కబుర్లు సంగితో గొప్ప కమె కెర్టెసా బార్ జా అన్నె. వెల్లోచా, ఈంజి" మెన, అన్నె "ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు అమ్తె ఉత్త జా అన్నె" మెన, దేముడుచి గవురుమ్ సంగితె తిలె. 17 ఒత్త తెంతో, జా దీసి యేసు జర్గు కెర్లిచి రిసా *యూదుల్ జతి ఒండి దేసిమి, చి నుట్టునంతవ ఎత్తి గవెల్లెల ఎత్తిజిన్ నూన్.

బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో యోహాసు యేసుతె కబుర్ తెర్తయేలిసి

(మత్త 11:2-19)

18 జలె, బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో యోహాసుచి సిస్సుల్ జోతె గెచ్చ, యేసు జర్గు కెర్తె కమె జోక సంగిలె. 19 యోహాసు, జోవ సిస్సుల్తె దొగులక బుకారా కెరె, "దేముడు తెర్తపుక సంగ తిలో రచ్చింఱువ కెర్టెసా నిజమి తుయి గే, అమ్ అన్నెకోక రకుక గె? తుమ్ పున" మెన కబుర్ తెర్తయేలన్. 20 జలె, జేవ్ మాన్యుల్ యేసుతె జూక కెరె, "దేముడు తెర్తపుక సంగ తిలో రచ్చింఱువ కెర్టెసా నిజమి తుయి గే, అమ్ అన్నెకోక రకుక గె?" మెన సంగ మెన "బాప్తిసుమ్ కిదెతో యోహాసు అమ్క తుచితె తెర్తవ అన్నె." మెన జా కబుర్ సంగిలె.

21 జలె, జయ్యి గడియే ఒగ్గెర్జిన జబుల్ బాదల్ తిలసక చి బాతల్ దెర్తసక యేసు చెంగిల్ కెర్చన్, చి ఒగ్గెర్జిన గుడ్డి జలసక చెంగిల్ కెర్చన్. 22 తెదొడి యేసు జేవ్ కబుర్ అయేలసక కిచ్చో జబాబ్ దిలన్ మెలె, "తుమ్ యోహాసుతె గెచ్చ కెరె, తుమ్ దెకిలిసి, నూన్సిసి ఎత్తి జోక సంగ. గుడ్డి జా తిల మాన్యుల్ దెకితతి, సొట్టు జా తిల మాన్యుల్ ఇండితతి, వెల్లి రోగుమ్ సేడ తిలన చెంగిల్ జతతి, బోయరల్ జా తిల మాన్యుల్ సూనతతి, మొర గెలన జిమ్ జతతి, చి నుబుమ్ కబుర్ బీద మాన్యుల్క అవ్ నూనయేతసి. 23 జలె, కో జలెకు అంచి రిసా అన్యూసుమ్ నెంతె తప్పల గే, జోవయంక చెంగిలి." మెన యేసు యోహాసుచి సిస్సుల్క సంగిలన్.

యోహాసుచి రిసా ప్రజల్క యేసు సంగిలిసి

24 యోహాసు కబుర్ తెర్తవ తిలన ఉట్టు గెలి బేగి, జో యోహాసుచి రిసా ఒత్త తిల ప్రజల్క యేసు ఇసి మెన సంగుక దెర్చన్. "జేవ్ పాదులె తుమ్ కిచ్చో దెకుక జా బయలె గెచ్చ తిలదు? వాదుతె చివ్వర్ పెల్లి జతిసి దెకుక గెచ్చ తిలదు గె? 25 నాయ్ మెలె, కిచ్చో వేరచి దెకుక గెలదు? సామాన్లు గలంత పాలల్ గలన్లో మాన్యుక దెకుక గెలదు గె? ఈందె, చెంగిల పాలల్ గలంత నుక్కుమ్ తెన్ జతన రానల్త మేడల్తె తప్పల. 26 జలె, కిచ్చో దెకుక గెలదు? దేముడు తెర్తయేలి కబుర్ సంగితో ఎక్కిలో దెకుక గెలదు గె? నిజమి, గని జో ప్రబువ చుమ్ములుమ్ కబుర్లు సంగితనచి

† 7:15 జోవయించి వయన విస్సెక్ వెత్తర్ వెప్పుల్క తకు నాయ్, దొన్ని విసా వెప్పుల్క ఒగ్గెర్ నాయ్ జెర్తి. ‡ 7:17 7:17 నెంజెలి 'ఒండి యూదయ దేసిమ్'. § 7:20 7:20 గని జా మదెనె యోహాసు జేతెతె తిలన్. మత్తయి 11:2 దెక.

కంట యోహాను అన్న ముక్కిమచో జయెదె మెన, తుమ్క ఆవ్ నంగితసి. 27 కిచ్చొక మెలె, ఈందె, అంచె కబుర్ సంగితో బారికి జతి రితి ఎక్కిలోక తుచి పుర్రె తెద్రయతసి.

తుచి కంట అగ్గె గెచ్చు, తుయ జెతిసి సొట్టు కెరెదె

మెన రెగిడ్డి కోడు అన్నె. జా కోడుతె 'అంచె కబుర్ సంగితోనా' మెన ఈంజె యోహానుచి రిసాయి రెగ్గె జా అన్నె. 28 తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, తేరబోదల్క జెర్పొలనతె, యోహానుచి కంట వెల్లొచొ కోయ నాయ్. జలెకి, దేముడుచి రాజిమతె కో ఎత్తిచి కంట దాక్ జవుల గే, జో యోహానుచి కంట వెల్లొ జవుల" మెన యేసు ప్రజల్క సంగిలన్.

29 జలె, ఈంజె కోడు మాములుమ్ ప్రజల్ ఎత్తిచి సిస్టు నజిత సుంకర్లు సూన కెరె, "ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచ తీర్పుల్ సత్తిమ్చ" మెన ఒప్పల్. జేవ్, అగ్గె యోహానుచి అత్తి బాప్తిసుమ్ నజన తిలె. 30 గని పరిసయ్యుడచి వి మోసి తెన్ దేముడు దిలి అగ్గెల్ సికడ్డోనా సికడ్డన జేచి అత్తి బాప్తిసుమ్ నజిత నాయ్. యోహానుచి అత్తి బాప్తిసుమ్ జేవ్ నబుక నెసిలన్ తెన్ జోవయించి రిసాచి దేముడుచి * ఇస్టుమ్ జేవ్ నెసిలన్ చి రుజ్జు దెకవ తిలె. అప్పె కి యేసుచి కోడు నెసిలె.

అన్యాయమ్ జతనచి రిసా యేసు గోల కెర్లిసి

31 యేసు అన్నె. "ఈంజె ఉగుమచ మాన్పుల్చి బుద్దిక కిచ్చొ టాలె సంగుక జయెదె? జేవ్ కిసి జతతి? 32 వీరులె వెన కెల్ల బోదల్చ రిత జతతి. జేవ్ బోదల్ ఎక్కిలోచి ఉప్పెరి ఎక్కిలో అన్యాయమ్ జా,

తుమ్క 'నచ్చుతో' మెన బచ్చె పుంగిలెకి నచ్చున్ నాయ్.

అమ్ ఏడ్డెకి, తుమ్ బెద ఏడ్డు నాయ్"

మెన దన బోదల్ కిసి సంగుల గే, దస్సి ఆవ్ చి యోహాను కిచ్చొ కెర్లె కి, తుమ్ మెన్పున్ నాయ్. 33 కిచ్చొక ఆవ్ ఇసి టాలె కెర్లెసి మెలె, బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో యోహాను కిచ్చొ అన్నిమ్ నే కతె చువ్వె తతోనా, కిచ్చొ ద్రాచ రన్పుమ్ గల్ల నే పితె తన్నె తతోనా తుమ్తె అయ్లో. చి జోచి రిసా "జోక బూతుమ్ దెర అన్నె." మెంతసి. 34 ఆవ్ జెతె పోమాన్పు జా జెర్పొన్ అయ్లోనా, మాములుమ్ కతె పితె తతోనచి రిసా తుమ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, " ఆదె, కయోర మత్త్యాలో ఈంజో. సిస్టు నజిత సుంకర్లు తెన్ పాపుమ్ సుదల్ తెన్ బెదితొనా" మెన, అంచె రిసా సంగితను. 35 * గని కచి కచి పెట్టి దేముడుచి బుద్ది తిలె, జేవ్ ఎత్తిజిన్చ కముచి వలెతుమ్తె రుజ్జు జయెదె" మెన యేసు సంగిలన్.

పరిసయ్యుడుచి గెరి యేసు అన్నిమ్ కంక గెతికయ్

36 పరిసయ్యుడు జలె ఎక్కిలో యేసుక అన్నిమ్క బుకార్లన్, చి జో పరిసయ్యుడుచి గెరి గెచ్చు. జా దేసిమచ సామ్నార్లుచ గెరతె అన్నిమ్క కిసి ఒర్గు జా బల్లయ్ కవుల గే, దస్సి, అన్నిమ్ కతన ఎత్తిజిన్ తెన్ యేసు కి ఒర్గు జలన్.

37 జలె, ఈందె, లంజె జితె తిలో జా పట్టుమ్చి తేరబోద ఎక్కి యేసుక 'జో పరిసయ్యుడుచి గెరి అన్నిమ్ కంక గెచ్చు

* 7:30 7:30 మెలె, "క్రీస్తు రచ్చించువ కెర్లొనా జెతయెచి రిసా తుమ్ కెర్లె పాపల్క దుకుమ్ జా ఒప్పన ముల దా బుద్ది జా, చి జా గుర్తుక బాప్తిసుమ్ నజన" మెనయ్ యోహాను బదన కెర కెర బాప్తిసుమ్ దెతె తిలన్. పరిసయ్యుల్ గల్ల దస్సి దాక్ కెరన బుద్ది జంక నెసిలె. ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తెద్రయలో రచ్చించువ కెర్లొనాక సంప కెరుక నెసిలె. † 7:34 7:34 దేముడుచి కొడెతె అన్నె పూర్ణమ్ రెగిడ్డిన్తె 'మాన్పు జా జెర్పొన్ అయ్లోనా' మెన సంగిలె. 'తెద్రయందె' మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలో రచ్చించువ కెర్లొనా మెలి అర్థమ్ తయెదె. దానియేల 7:13 దెక. ‡ 7:35 7:35 నంజెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి బుద్ది కచి కచి పెట్టి తిలె, జా బుద్ది అన్నె మాన్పుల్కె దెకిలె, జాక్ బో దిలె బుద్ది మెన ఒప్పనులె. మత్తయ 11:19చి కోడు దెక. § 7:37 7:37 పిరిమిచి వెంగిల్ వాసిన తెలె, జా.

* 7:41 7:41 ఎక్కి దేవారము ఎక్కి పాదుల్చి కూలి

అన్నె' మెన సూన కెరె, ఏక్ బుడ్డితె కీ అత్తర్ తేల్ దెరన అయ్లో. 38 యేసుచి పడ్డె జోక చట్టో పాసి టీవ వంపొ జా ఏడుక దెర్లె, చి జాచి అనున్ సుచి జతికయ్ యేసుచ చట్టో తిమిలచి, జాచి నెండ్ తేన్ జా తేరబోద జోవ చట్టో వుంచ, జోక చుంబ కెరె, జా అత్తర్ తేలు గాసిలి.

39 జలె, యేసుక బుకారా తిలో పరిసయ్యుడు జా ఎత్తి, దెక కిచ్చొ ఉచర్లన్ మెలె, "ఈంజో నిజామి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచ కబుర్లు సంగితోనా జలె, జోక చడితి తేరబోద కొన్ని జయెదె, కిసిచి జయెదె గే జాన్తో. ఇన్నెక 'పాపుమ్ సుచి' మెన జాన్తో." 40 జలె, జో ఉచర్లిసి జాన కెరె, యేసు జోక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "ఓ సీమోనా, తుక ఏక్ కోడు సంగిందె" మెన సంగిలన్, చి "కిచ్చొ, గురుజాబు? సంగు" మెన సీమోను సంగిలన్. 41 సంగితికయ్, యేసు ఏక్ టాలె సంగిలన్. "ఏక్ సాపుకారితె దొగుల రునుమ్ జా తిలె. జేవ్ దొగులతె ఎక్కిలో పావ్ వుంజో" * పాదుల్చి కూలిచి ఎదిలి డబ్బుల్క బాకి జా అన్నె, అన్నెక్లొ యాబయ్ పొదుల్చి కూలిచి ఎదిలిక బాకి జా అన్నె. 42 జేవ్ జోవయించి రునుమ్ కుట్టువుక నెత్తి రిసా, సాపుకరి దొగులచి రునుమ్ కి ముల దా చెమించువ కెర్లన్. జలె, తుయ సంగు, ఈంజేవ్ దొగులతె కేన్ మాన్పు జో సాపుకరిక ఒగ్గర్ ప్రేమ జయెదె?" మెన యేసు జో సీమోనుక పరిచ్చ కెర్లన్, చి 43 జో కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "ఒగ్గర్ బాకి జా తిలోనా, కిచ్చొగె" మెలన్, చి "తుయ సరిగా ఉచర్లన్" మెన యేసు జోక సంగ కెరె, 44 జా తేరబోదచి పక్కు, పుసుల సీమోనుక అన్నె ఇసి మెలన్: "ఈంజె తేరబోదక దెకితసి గె? జలె, ఆవ్ తుచి గెరి అయ్లయ్, గని ఆవ్ చట్టో దొవన్తి రిసా తూయ పాని దెసి నాయ్. ఈంజె, జలె, ఇన్నెచి అనునో తెన్ అంచ పట్టో దొవ అన్నె, చి ఇన్నెచి నెండ్ తేన్ వుంచ అన్నె. 45 తూయ అంక చుంబిన్ నాయ్, గని ఆవ్ ఈంజె గెరి అయ్లె తెంతో ఈంజె అంచ చట్టో చుంబుక దెర ములె నాయ్. 46 అంచ బోడి తూయ తేల్ కి సుచి నాయ్. గని ఈంజె అంచ చట్టెలె అత్తర్ తేలు గాన దా అన్నె. 47 జాచి రిసా తుక ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ఇన్నెచ పాపల్ ఒగ్గర్ జా తిలె కి, చెమించువ జా అన్నె. ఈంజె చెమించువ జలిన్క కిచ్చొ పట్టె మెలె, ఇన్నెచి ఒగ్గర్ ప్రేమయ్ జా రుజ్జు దెకయతయ్. గని కక్క, తోక్కి పాపుమ్ చెమించువ జా తయెదె గే, జోచి పెట్టి తోక్కి ప్రేమ తయెదె" మెన యేసు జో పరిసయ్యుడుక సంగ కెరె, 48 జా తేరబోదక, "తుచ పాపల్ చెమించువ జా అన్నె" మెలన్. 49 జో దస్సి మెంతికయ్, జోవయంతెన్ అన్నిమ్ కెర్లె తిలన్ జోవయించి పేట్ తడి కిచ్చొ మెలె మెలె, "ఈంజో పాపల్ చెమించువ కెర్లయ్ జలె, ఈంజో కొన్నో?" మెన పేట్ తడి ఉచర్లన్.

50 జలె, "తుయ అంచ ఉప్పెరి తుచి నముకుమ్ తిలె రిసా రచ్చించువ జా అన్నెసి. నెంతుమ్ తెన్ గో." మెన యేసు జా తేరబోదక సంగిలన్.

8

యేసు తెన్ బుల సగుమ్జెన్ కెర్లె సావైచన

1 ఈంజ ఎత్తి, జర్గు జా ఒగ్గర్ దీనల్ నే గెతె అగ్గె, యేసు బార్ జా పట్టలె గెవ్విలె బుల బుల, దేముడుచి *రాజముచి రిసాచి సుబుము కబుర బోదన కెర్తె తిలె. జో తెన జోచ బారజన్ సిస్సులె బుల్తె తిలె. 2 అన్నె కొన్ను మెలె, యేసు అగ్గె సగుమజన్ జబ్బులె తిలె తెరబోదల్చ జబ్బులె గెచ్చవ చెంగిల్ కెరె తిలెన్, సగుమజన్ తెరబోదల్చ బూతల్ దెర్రికయె ఉడడ జోవయింక కి చెంగిల్ కెరె తిలెన్. జేవ్ తెరబోదల్చె సగుమజన్, జలె, యేసు తెన సిస్సులె తెన బుల్తె తిలె. జోవయింతె ఎక్కి కొన్ని మెలె, మగ్గలె పట్టుముచి మరియ, జాక దెర్ల సత్తు బూతల్చ యేసు ఉడడ తిలెన్. 3 అన్నె కొన్ను మెలె, హెలీయ రాసచి గెరీక దెకితొ కూజా మలెసాచి తేర్లి యోహన్ను, పడ్డె సూసన్ను చి అన్నె ఒగ్గరజన్, జోవయింక తిలె సాంత డబ్బులెక యేసుక చి సిస్సులెక సాచెచన కెర్తె తిలె.

ఉంపిలి బీక టాలి

4 ఒగ్గరజన్ జనాబ్ కుప్పలె కుప్పలె బెర జా, పట్టలె ఎత్తి గావ్వొ ఎత్తి తెంతో యేసుతె అయిలి. జో ఏక టాలి జోవయింక సంగిలెన్. 5 “ఎక్కలొ జోచి బి ఉంపుక బార జలెన్. ఉంపితె తతికయె, సగుమ బి బయిలె వట్టె సేడ్లెన్, చి వట్టె జెతన గెతన జా బి సుఁదిలె, చి పిట్టల్ జేవ్ దాన్ వెంబు కా గెలె. 6 అన్నె సగుమ బి పత్తురు బుయ్యొ సేడ్లెన్ చి, తెడి సాలొచ నాయ చి రిసా గెజ్జలె జెలికి, డడ్డ మెుర గెలె. 7 అన్నె సగుమ బి కంబు చుబ్బులెత సేడ్లె చి, కంబు దుబ్బులె తెన వడ్డితికయె, కంబు మొక్కలె ఈంజేవ్ మొక్కలెక వెల గెల్లికయె, ఈంజేవ్ మొక్కలె పలితుము దెర్రి నాయె. 8 అన్నె సగుమ బి చెంగిల్ బుయ్యొ సేడ్లెన్ చి, వడ్డె పంటో పికిలె, పుంజెక వంతుల్ పలితుము దిలి” మెన సంగ యేసు అన్నె, “సూనత కంగ్గొ తిలెన సూన!” మెన కేకె గలెన్.

9 జలె, వేర మాన్సులె ఉట్టు గెతికయె, “ఈంజ టాలిచి అర్దుము కిచ్చొ?” మెన యేసుక సిస్సులె పుసిలె చి, 10 జోవయింక, “దేముడుచి రాజముచి రిసాచ గుట్టులె జాన్సుప మెన, అంచ సిస్సులె జతి తుముక సెలవ దా అన్నె, గని వేర మాన్సులెచి రిసాయి టాలిచె తెన సంగితన్. కిచ్చొక మెలె, పూర్దుము దేముడుచి కొడెతె రిగిడ్డి రితి. తుము దెకుతను, గని అర్దుము చినుతు నాయె, ఆవ్ సంగితి బోదన సూనతు, గని అర్దుము కెరంతు నాయె.”

§

ఉంపిలి బీచి టాలిచి అర్దుము యేసు సంగిలిసి

11 “జలె, జా టాలిచి అర్దుము సంగింది. తుము సూన, బి మెలె, దేముడు దిలి *కోడు. 12 వట్టె సేడ్లె గిడ్డలెచి అర్దుము కిచ్చొ మెలె, సగుమజన్చి బోదన సూన అన్నె, గని నయతాన్ జా కెరె, జోవయింది వెట్టి తెంతో జా బోదన ఉర్ల కెరె, పచ్చడ్డయె; ‘సంపజా రచ్చింఛువ జతు నాయె’ మెన.

* **8:1** 8:1 ‘ఎత్తి, అదికారుము తిలొ దేముడుచి రాజము’ మెలె, ‘పరలోకుము’ ఏక అర్దుము, గని అన్నె కిచ్చొ మెలె, జో పరలోకుము తెంతో విలువ కెర్తెన్. జో విలువ కెర్తెన్ మెలె, ఉగ్గుము మార్పువ జెలికయె ఏదార్తుము ఈంజ లోకుముతె విలువ కెరెదె. గని మచెన్ 1:1. జోవయింక సంపజల మాన్సులెచి వెట్టి జో విలువ కెర్తెయె, చి 2. జోవయింది అత్తన్నె ఈంజ లోకుముతె కాము కెర్తెయె. † **8:1** 8:1 ‘ఎత్తి, అదికారుము తిలొ దేముడుచి రాజముచి రిసాచి సుబుము కబుర’ మెలె, జోవయింక రాజము పాప జా అయెలిన్చి కబుర, మత్తయె 12:28, మార్కు 1:15, పడ్డె జో పాపల్ చెమెంఛువ కెర్తెన్చి కబుర, యేసుయె దొర్లు జలొ రచ్చింఛువ కెర్తెనా జలిన్చి కబుర, పడ్డె పరలోకుముతె గెతి అవకాముజో దొర్లు కెర్తె రచ్చువచి రిసాచి కబుర. ‡ **8:10** 8:10 మెనయూ 6:9. § **8:10** 8:10 మత్తయె 13:13, 15 దెక. జేవ్ మాన్సులె దెకితెకి స్వాస్తి కి జోవయింక ఇస్తుము నాయె; జోవయింది వెట్టి బేడు బందిల్ రితి, చి “జోవయింక ఇస్తుము నెంజెలి, కిచ్చొక జోవయింక రితి సంగక?” మెలి రితి సంగతయె. * **8:11** 8:11 నెంజెలి ‘సుబుము కబుర’; మార్కు 1:14. నెంజెలి ‘యేసుచి బోదన’; మత్తయె 4:17. † **8:12** 8:12 మెలె, నయతాన్ తెంతో, పాపుము తెంతో. ‡ **8:18** 8:18 ఈంజ టాలిచి అర్దుము కిచ్చొ మెలె, అందితె సిక కో బుద్ది దెరనులె గి, జోవయింక అన్నె ఒగ్గరి సికడింది. గని సన్నె కి కో బుద్ది అనన్ నాయె గే, చి అర్దుము కెరన అన్నె మెన జో ఉవర్తి కి, జోవయింక కాముక నెంజె మెన, జా కి జోతె తెంతో కడ నెంక జయెదె. § **8:19** 8:19 మెలె ఎత్తి, అదికారుము తిలొ దేముడుచి సుద్ది తిలె అత్తన్నెకె మరియె యేసుక అంగి జా పాయిలికి, పడ్డె మాములుము మున్నున్ జలొ యోసేవు తెన అన్నె బోదల్ పాయె తిలె.

* **8:24** 8:24 నెంజెలి ‘బాబు, బాబు’.

13 పత్తురు బుయ్యొ సేడ్లి బి జలె, సగుమజన్ సుబుము కబుర న్నూన్ణి పొది సర్లనంతోసుము తెన సూనతతి గని, జోవయింది వెట్టి సుబుము కబురచ చెర్తె నెంజెలి రిసా గడియె సంపజలి రితి జలెతి, జోవయింది నముకుము పిట్టుయె రితి కిచ్చొ జవున్ అల్లర్ అయెలె, నముకుము ముల దెతతి. 14 జలె, కంబు దుబ్బులెతె సేడ్లి బి కిచ్చొ మెలె, సగుమజన్ సూనతతి గని, జేవ్ జోవయింది వట్టె గెతె తా, ఈంజ లోకుముచి జివితుమువ బాదల్, సాహ్యూరుము, సుక్కుము జోవయింక వెల్లితయె చి, జోవయింది పంటో పికె నాయె. 15 జలె, చెంగిల్ బుయ్యొ ఉంపిలిన్ కిచ్చొ మెలె, సగుమజన్ సుబుము కబుర చెంగిల్ నిదానుము పేట్ తెన సూన, దెరన, జా కోడ రితి నిదానుము ఇండ బాదల్ ఒర్చువ జా అత్తువలితుము దెరులె.

దీవు లగితిన్క టాలి కెర యేసు సంగిలి బోదన (మార్కు 4:21-25)

16 “ఏక దీవు లంబడ తిలె, జా దీవుక ఆరి లంబడ్డి రితి నాడిచి తెడి జవున్ కో డంకితి నాయె, మంచుముచి తెడి జవున్ కో లుంకడ్డి నాయె. జా దీవుకంబుముచి ఉప్పిరి తివుల; ‘ఒత్తు తిలె, గెరి జెత ఎత్తిజన్క, జా ఉజెడి కాముక జెవున్’ మెనయె. 17 లుంకాడ తిలిసి ఎత్తి, వడ్డెక డీసెదె, అప్పె గుట్టు తిలిసి ఎత్తి, జాన్తె గి జా బార జయెదె.

18 “జలె, తుము కిసి సూనతె గి జాగర్లెకె. కిచ్చొక మెలె, తిలొసాక అన్నె దెంక జయెదె, గని నెంజెలిసా జలె, ‘అంక అన్నె’ మెన జో ఉవరంత్సి కి జోతె తెంతో కడ నెంక జయెదె” మెన యేసు సంగిలెన్.

“దేముడు దిలి కోడు సంపజా కో ఇండుల గి జేవ్వి అంది కుఠుంబుము”

(మత్త 12:46-50; మార్కు 3:31-35)

19 ఏక దీని యేసుచి అయ్యెన్ జోవయింక [§]బాపుడ్డివో జోతె అయెలె, గని యేసు తిలి గదిత ఒగ్గరజన్ జనాబ్ బెర తిలి రిసా, జోతె పాపుక నెతిర్ల. 20 జలె, “తుచి అయ్యెది, తుచ బాపుడ్డివో తుక దెకుక మెన జా కెరె, ఏది టీవ అన్నె” మెన కో గి యేసుక సంగిలెన్. 21 గని జో జోవయింక, “అంది అయ్యె, అంచ బాపుడ్డు కో జవుల మెలె, దేముడుచి కోడు సూన జయ్యె రితి కెర్లనయె” మెన సంగిలెన్.

దోనెతె గెతికయె ఒగ్గర్ వాడు కెర్లల్ కెర్లెన్క యేసు సేంతుము కెర్లెన్

(మత్త 8:23-27; మార్కు 4:35-41)

22 ఏక దీని యేసు జోచ బారజన్ సిస్సులె తెన దోనెతె వెగ కెరె, “గాడు ఒత్తల్తో గెచ్చుము, జోవయి” మెన సంగిలెన్, చి జినుక దెర్ల. 23 జలె, నెడిమి గడ్డె పాయిలె యేసు నిజ గెలెన్. తెడిడి వాడు పాని గట్టిజ కెరె, జేవ్ తిలి పక్క ఉడ్డ అయెలి చి, కెర్లల్క దోనెతె ఒగ్గర్ పాని బెర్రికయె, ప్రమాదుము

జతి. 24 జేవ్, యేసుకు పాసి జా *ప్రబు, ప్రబు, అమ్ మొర గెచ్చుమదే!" మెన సిస్సుల్ కేక గల ఉట్టుయతికయ, జో ఉట్టు వాడుక చి కెర్తల్ గోల కెర్లన్, చి వాడు ముల దిల, చి ఎత్తి అన్నె సీంతుమ్ జా గెలి.

25 తెదొడి యేసు జోవయింక, "తుమ్ చి నముకుమ్ కేతె?" మెలన్, చి బియం గెచ్చ, ఆచారిమ్ జా, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో కిచ్చో మెల మెలె, "ఈంజో కొన్నో జయెదె, చి వాడుక పానిక ఆడ్రల్ దిలె ఇన్నెచి కోడుక లోంగువ జా కెర్తతి?" మెన జేవ్ ఆచారిమ్ జల.

బూతల్ దెర్లొ మాన్సుక యేసు చెంగిల్ కెర్లెసి (మత్త 8:28-34; మార్కు 5:1-20)

26 జలె, యేసు సిస్సుల్ తెన్ గాడు జీన గలిలయచి మొక్కచి గాడు ఒత్తల్తోచి గెరాసినుల్ దె ప్రాంతుమ్ తె పాచిల. 27 యేసు దోని తెంతో ఉత్త కెర ఒట్టు తె బీచితికయ, జా గెచ్చిచో ఎక్కిలో జోవయింక దస్సుల్ జలన్. జో మాన్సుక బూతల్ దెర తిల. ఒగ్గర్ దీనల్ జలి జో కిచ్చో పాలల్ గలనె నాయ, చి కేనె జతి తిలన్ మెలె, గెరి నాయ, గని మెన్సున్ తె. 28-29 జో బూతుమ్ జో మాన్సుక ఒగ్గర్ సుట్టు దెర తిలన్, చి అగ్గ గెచ్చిచో జోక చట్టె అత్తిలె గెల్లల్ బంద రకితె తిల, గని జేవ్ గెల్లల్ కుట్టువనెదె, చి జో బూతుమ్ జోక బయిలు టాన్ తె వెలవ నెయెదె. జలె, బూతుమ్ దెర్లొ జో మాన్సు అప్పె యేసుక దెక కెర, కేక గల జోచి చట్టె నెర్చు సేట్టన్, "ఓ బూతుమ్, ఈంజో మాన్సుచి తెంతో బార్ జా తుయ ఉట్టు గో!" మెన యేసు ఆడ్ర దిలన్. జో మాన్సు గట్టిజ అవాడె కెరన, "ఓ యేసుప్రబు, ఎత్తిచి ఉప్పిరి తిలో దేముడుచో పుత్తసి తుయ, అంచె తెన్ తుక కిచ్చో కామ్? అంచె ఉప్పిరి దయ తియ అంక అల్లర్ కెరు నాయ!" మెన కేక గలన్. 30 తెదొడి, "తుచి నాన్ కిచ్చో?" మెన యేసు బూతుమ్క పుసిలన్, చి "ఎతివాటిజన్" మెలన్. కిచ్చో మెలె, ఒగ్గర్ జీన్ బూతల్ జోక దెర తిల. 31 "జా వెల్లె గొయ్యితె అమ్క తెర్తపు నాయ" మెన యేసుక బతిమాల్లా జా సంగిల.

32 జలె, జా మెట్టయ వెల్లి మంద అండ్రల్ కతె తిల, చి "అండ్రల్చి తెన్ అమ్ పెసిత్ రితి అమ్క సెలవ దె." మెన యేసుక జేవ్ బూతల్ బతిమాల్లా జా సంగితికయ, జో సెలవ్ దిలన్. 33 తెదొడి జో మాన్సుచి తెంతో బూతల్ బారో జా ముల దా, అండ్రల్ తెన్ పెసిల, చి జా అండ్రల్ మంద మొత్తుమ్ ఒత్తచి గాటిక నిగ ఉత్త గెచ్చ, గడ్డె సేడ డుజ మొర గెల.

34 జా అండ్రల్ మంద రకితన జర్గు జలిని దెక కెర, బమ్మ జా నిగ గెచ్చ, ఒండి బమ్మమ్ తెచి సుట్టునంతవ గెచ్చె ఎత్తి తె నూనయల. 35 తెదొడి జర్గు జలినిచి రుజ్జు సొంత దెకుక మెన ప్రజల్ ఎత్తి బారో జల, చి యేసుతె జా కెర కిచ్చో దకిల మెలె, బూతల్ ముల దిలో మాన్సు యేసుచి చట్టె వెన అన్నె. పాలల్ గలనె తా అప్పె వెర్లి నెంతె మాములుమ్ చెంగిల్ బుద్ది తెన్ అన్నె, మెన దెక కెర, బియం గెల. 36 అన్నె, జర్గు జలి పొది దెక తిల మాన్సుల్, జలె, బూతల్ దెర తిలో మాన్సుక యేసు కీని చెంగిల్ కెర్లె గో జేవ్ వడ్డె అయలనక సంగిల.

37 తెదొడి జేవ్ గెరాసినుల్చి ప్రాంతుమ్ ఎత్తివ మాన్సుల్ ఎత్తి జన్ "అమ్చి దేనిమ్ తుయ ముల దా ఉట్టు గో" మెన యేసుక బతిమాల్లా జా సంగిల. కిచ్చో మెలె, జోవయింక ఒగ్గర్ బయమ్ దెర తిల. జాకయ యేసు దోనితె వెగ ఉట్టు

గెలన్. 38 బూతల్ ముల దిలో మాన్సు, జో నే గెతె "అవ్ కి తుచి తెన్ బెద జెంక అంక సెలవ దె" మెన బతిమాల్లా జా సంగిలన్. గని యేసు జోక, 39 "తుచి గెరి గో చి, దేముడు తుక చెంగిల్ కెర ఎదివాట్ దయ కెర్లెసి ఒత్త నంగు" మెన యేసు తెర్తవ దిలన్ చి, జో ఉట్టు గెచ్చ, యేసు జోక ఎదివాట్ దయ కెర్లెచి రిసా జా ఒండి బమ్మమ్ తె నూనయలన్.

యాయారు మెలో అదికారి యేసుచి తోడు నజీలిసి

40 యేసు గాడు అన్నె జీన గట్టుతె పాచితికయ, జో అన్నె జెతిన్క రక తిల చి రిసా ప్రెజల్ ఒగ్గర్ జీన్ జోక దస్సుల్ జల. 41 జలె, యాయారు మెలో ఎక్కిలో ఒత్త అయ్లో. జో యూదుల్చి నబగేర్చో అదికారి జయెదె. జో యేసుచి చట్టె సెర్చు సేట్టన్, అన్నె "అమ్చి గెరి జె" మెన యేసుక బతిమాల్లా జా సంగిలన్. 42 కిచ్చో మెలె, జాక బార వెర్చుల్ వయసుచి ఎక్కి దువెసి, మొరెదె గో జయెదె గో, దస్సి జా తిల.

జలె, యేసు జో అదికారి తెన్ గెల, చి వట్టి ఒగ్గర్ జీన్ ప్రెజల్ జోచి సుట్టునంత తా వెలపులి జతె తిల. 43 జలె, బార వెర్చుల్ తెంతో లోయ గెతి బాద తిలి తేరిబోద ఎక్కి ఒత్త తిల. కో కి జాచి బాద గెచ్చుక నెత్త గెచ్చ తిల. 44 జా, జలె, యేసుచి వడ్డె జా పాసి జా, జోచి పాలుమ్చి కొంగు చడిలి చి, బేగి జా లోయ గెతిని బందు జా గెలి. 45 దస్సి జతికయ, "కో అంక చడిలన్?" మెన యేసు పుసిలన్ చి, పేతురు యేసుక "గురుబాబు, జనాల్ ఎత్తి తుచి సుట్టునంత బెర వెలపులి జతెచి లయడె జతెతి, గెద" మెలన్, 46 "గని అంక చడుక మెన, కో గే అంక చడిలన్. అంచె తెంతో అత్తున్ కి బారో జా గెచ్చ అన్నె." మెన యేసు సంగిలన్.

47 జలె, జా కెర్లెసి గుట్టు తయె నాయ, మెన జా తేరిబోద చిన కెర, అద్దురి జా యేసుచి చట్టె సెర్చు సేట్టన్, అన్నె "అంచె బాద గెచ్చ" మెన తుక చడిలయ చి, చడిల్ బేగి చెంగిల్ జలయ" మెన ఎత్తి జీన్ ప్రెజల్చి మొక్క బచ్చున్. 48 ఒప్పన్ తికయ, యేసు జాక, "పుత్త, అంచె ఉప్పిరి తుయ నముకుమ్ తిలి రిసా, తుయ కి చెంగిల్ జా అన్నెసి. సీంతుమ్ తెన్ గో" మెలన్.

49 జా తేరిబోదక యేసు దస్సి సంగితె తిలి పొది, దువెనిచి రిసా యేసుతె జా తిలో అదికారిచి గెరవ నగమ్ జీన్ జా కెర, జో అదికారిక "తుచి నాడి మొర గెచ్చ అన్నె. ఈంజో గురుబాబుక బుకార్లె లాబుమ్ నాయ. జోక జా బాద పోని" మెన సంగిల. 50 యేసు ఈంజో కోడు నూన, "జేవ్ సంగిలిన్క కాతర్ నే కెర్లె, తుయ బి నాయ. నంపజా దయిరిమ్ తెన్ తా చి, తుచి నాడి చెంగిల్ జయెదె." మెలన్.

51 జలె, యాయారుచి గెరి పాచిలె, పేతురుక యాచోసుక చి యాకోబుక, చి నాడిచి అయ్యన్ అబ్బోన్క పిట్ట, అన్నె కోయి జో తెన్ జా నాడి తిలిన్ తె గెచ్చుక యేసు ఒప్పె నాయ.

52 నాడి మొర గెలి రిసా ఎత్తి జీన్ ఏడుకుడు జతె తిల, గని "తుమ్ ఏడ నాయ. ఈంజ మొర గెచ్చె నాయ. జా నిజ అన్నె." మెన సంగిలన్. 53 జాకయ జా నాడి 'నిజమ్ మొర గెచ్చ అన్నె' మెన జాన కెర, జాచి జేవ్ ఆన గెల. 54 గని జో, జా నాడి తిలిన్ కెచ్చ కెర, జేవ్ అమ్ దెర, "నాడి, ఉట్టు!" మెలన్. 55 జాచి జేవ్, జాచి పెట్టి అన్నె అయ్లిచి, బేగి ఉట్టి. తెదొడి "ఇన్నెక తుమ్ కిచ్చో జలికు కవడ" మెన యేసు సంగిలన్.

56 జా నాడివ అయ్యనిసి బలే ఆచారిమ్ జల, గని "జర్గు జలిని కక్క నంగ నాయ" మెన యేసు ఆడ్ర దిలన్.

† 8:30 8:30 నెంజెలె, 'జమాన్సువ ఎత్తుయజన్'. ‡ 8:31 8:31 దీనయేలిసి 9:1, 20:3 దెక. అగి గొయ తెన్ దిదితి మాట నెంజెలి గొయ, జా. § 8:48 8:48 నెంజెలె 'రచ్చుంచువ జా అన్నెసి'.

9

బారజన్ సిస్సుల్ క యేసు అదికారుమ్ దా బులుక తెర్రయలసి

(మత్త 10:5-15; మార్కు 6:7-13)

1 పడ్డో, యేసు జోచ బారజన్ సిస్సుల్ క ఎక్కితె బుకారా కెర, ఎత్తి, రగల్ బూతల్ క జేవ్ ఉదండ్ర రిసా, జబ్బుల్ జేవ్ గెచ్చయతి రిసా జోపయింక సెక్కి అన్నె అదికారుమ్ దిలన్.

2 అన్నె, "దేముడుచి *రాజమ్ పావ జా అయిలన్ చి రిసా తుమ్ బోదన కెర చి, మాస్సుల్ చ జబ్బుల్ గెచ్చవ" మెన తెర్రయలన్. 3 తెర్రయతె పొది ఇసి మెలన్: "ప్రయాసుమచి రిసా కిచ్చి దెరన గెచ్చ నాయ్. టెక్కి డండ్ర జలెకు, సంచె జలెకు, అన్నిమ్ జలెకు, డబ్బుల్ జలెకు, డొన్నాసెక్కల్ జలెకు దెరన గెచ్చ నాయ్. 4 పడ్డో కేన్ గెచ తుమ్ క టాన్ దెవుల గే, తుమ్ జా గావ్ జవున్ ముల్లై ఎదక, జయ్యి గెరి బన జా తా. 5 అన్నె, కేన్ పట్టుమతె జవున్ తుమ్ క పురియాద కెర్రె నాయ్ గే, జా పట్టుమ్ తెంతో బార జతె పొది 'జేవ్ దన్నె జలి రిసా దేముడుచి *నెంజలి' మెన గుర్తుక తుమ్ చ పడ్డోచి దూడి పంష్టన గెల" మెన యేసు సంగిలన్. 6 తెర్రడి జేవ్ బారజన్ సిస్సుల్ బార జా గావ్నె ఎత్తితె బుల బుల, చి రిసా బోదన కెర్రె తా, మాస్సుల్ చ జబ్బుల్ గెచ్చయతె తిల.

హేరోదు అదికారి చి ప్రజల్ నగమజిన్ యేసుచి రిసా ఉచర్రిసి

(మత్త 14:1-12; మార్కు 6:14-29)

7 జా పొది, గలిలయ ప్రాంతమతె ఏలువ కెర్రో అదికారి హేరోదు, యేసు జర్కు కెర్ర కమ్మ ఎత్తిచి రిసా సూన్లి రిసా, కిచ్చి ఉచరుక నేన కెర బాద సెడ్డో. కిచ్చొక మెలె, యేసుక "యోహాను ముర తా అన్నె జేవ్ జా అన్నె" మెన నగమజిన్ సంగితె తిల, 8 గని అన్నె నగమజిన్ "పూర్ణమ్ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో కీవీలియా అన్నె జా అన్నె" మెల, చి అన్నె నగమజిన్ "పూర్ణమ్ దేముడుచి కబుర్లు సంగిలో అన్నెక్కో ముర, అన్నె జేవ్ జా అన్నె జా అన్నె" మెన ఉచర్రి తిల. 9 జా ఎత్తి, సూన కెర, హేరోదు, "యోహానుమ్ *బోడి గండల్ కెర గెలయ్, గని ఈంజేవ్ కమ్మ కెర్రెసాచి రిసా ఆవ్ ఒగ్గర సూనతసి. ఈంజో కొన్నె జయిదె?" మెన, యేసు తెన్ దన్నుల్ జంక మెన వాటు చజితె తిలో.

యేసుచ బారజన్ బారికుల్ అన్నె ఉట్ట అయిలసి (మత్త 14:13-21; మార్కు 6:30-44; యోహా 6:1-14)

10 యేసుచ బారజన్ బారికుల్, జలె, జేవ్ బులుక మెన జో తెర్రయలన్ తెంతో అన్నె ఉట్ట జా, జేవ్ జర్కు కెర్రెసి ఎత్తి, జోక సంగల చి, జో వేరతె జోపయింతెన్ గడియతె తతి రితి, బేత్తయిదా మెంతి గచ్చె జోపయింక కడ నిలన్.

పావ్ వెయిల్ జిన్ మాస్సుల్ క యేసు అన్నిమ్ దిలసి

11 జలె, జోపయింక 'ఒత్త బేత్తయిదాతె గెతయ్' మెన యేసుచి రిసా ప్రజల్ జనాబ్ సూన కెర, జోచి పట్టి గెల. జోతె

పావెతికయ్, జో జోపయింక పాసి కెరన్నన్ చి, దేముడుచి *రాజిమచి రిసా జోపయింక బోదన కెర, జోపయింతె జోర్లోల్, బాదల్ తిలనక చెంగిల్ కెర్రన్.

12 జలె, పొద్దు గచ్చుక దెర్రె చి, యేసుచ బారజన్ సిస్సుల్ జోతె జా కెర, "ఈంజేవ్ జనాబ్ అన్నిమ్ దొర్కు కెరంతి రితి, నిర్త తతి రిసా ఇన్నెక సుట్టునంతచ గచ్చెల్ తెర్రవ బయిలు దేసిమి అన్నుమ్, గెద. ఇన్నె కిచ్చయ్ దొర్కు జయి నాయ్" మెల, 13 గని జో జోపయింక, "తుమ్ జోపయింక కిచ్చె జవున్ అన్నిమ్ దాన" మెలన్. దన్నె మెంతికయ్, జేవ్ "అమచితె ఎక్కి పావ్ పోడియె చి దొన్నె మొస్సు అన్తి. నెంజలి, అమ్ గెచ్చ ఈంజేవ్ ఎత్తిజిన్ అన్నిమ్ గెన అనుక గె?" మెల. 14 జా జనాబ్ తచ ముస్సుబోదల్ కెత్తిజిన్ జవుల మెలె, పావ్ వెయిల్ జిన్. గని యేసు సిస్సుల్ క "యాబయ్ జిన్ క ఏక దవుని, యాబయ్ జిన్ క అన్నెక్ దవుని, దన్నె దవుని దవునివో తెన్ జేవ్ ఎత్తిజిన్ క వెనడ" మెన సంగిలన్. 15 జేవ్ దన్నె కెర ప్రజల్ ఎత్తిజిన్ క వెనడ్డ. 16 తెర్రడి యేసు జేవ్ పావ్ పోడియె చి దొన్నె మొస్సు దెర, ఆగాసుమ్ పక్క దెక, 'ఈంజ తూయ దిలది' మెన దేముడు అబ్బొన్ క జోబర సంగ కెర, జేవ్ పోడియె మోడ కెర, "ఎత్తిజిన్ క వంట దాన" మెన సిస్సుల్ చి అత్తి సార్కు కెర దిలన్. 17 జేవ్ ఎత్తిజిన్ పేట్ బెర్కు కయల చి, సేనిల పోడియె గండల్ మొస్సు గండల్ బార గంపల్ తె బెర్కు జల.

యేసుక 'క్రీస్తు' మెలో జెంక తిలో రచ్చింమచ కెర్రెసా (మత్త 16:13-19; మార్కు 8:27-29)

18 ఏక సుట్టు, యేసు ఎక్కిలయ ప్రార్థన కెర్రె తిలన్, గని జోచ బారజన్ సిస్సుల్ క ఒత్తయ తిల, చి "కొన్నె మెన ప్రజల్ అంక సంగితతి?" మెన యేసు సిస్సుల్ క పుసిలన్. 19 పుసితికయ్, "బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో యోహాను" మెన నగమజిన్ తుక సంగితతి. అన్నె నగమజిన్ తుక "దేముడుచి కబుర్లు సంగిలో ఏలియా జా తయిదె" మెంతతి చి, అన్నె నగమజిన్ "దేముడుచి కబుర్లు సంగిలో అన్నెక్కో పూర్ణమ్చో జేవ్ జా అమచితె జా అన్నె." మెంతతి మెల. 20 జేవ్ దన్నె మెంతికయ్, యేసు "తుమ్, జలె, కొన్నె మెన అంక సంగితను?" మెన జోపయింక పుసిలన్ చి, " 'తెర్రయందె' మెన దేముడు సంగ తిలో క్రీస్తు మెలో రచ్చింమచ కెర్రెసా తుయ" మెన పేతురు జబాబ్ దిలన్. 21 గని "జా కోడ అన్నె కక్క కి సంగ నాయ్" మెన జోపయింక యేసు కచితుమ్ తెన్ ఆత్త దిలన్. 22 అన్నె జో, "ఆవ్ *మాస్సు జా జెర్మె అయిలోసా ఒగ్గర సైమల్ సేడుక అన్నె. †వెల్లెల నందల్, వెల్లెల పూజర్కు చి, మోస తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్డన అంక 'జవున్ నాయ్' మెనుక అన్నె చి, ఆవ్ మెరుక అన్నె. గని తిర్రతేక ఆవ్ అన్నె జేవ్ జా ఉట్టుక అన్నె" మెన యేసు సంగిలన్.

దేముడుచి రాజిమ్ (మత్త 16:21-28; మార్కు 8:30-9:1)

* 9:2 9:2 మత్తయి 10:7. యేసు అయిలన్ తెన్ జా రాజిమ్ పావ జా అన్నె మెనుక జయిది. ఈంజ మదెన్ డీన్ నాయ్, గని జోపయింక నంపజల మాస్సుల్ చి వెట్టి జో ఏలువ కెర్రయ, చి అన్నె కి ఈంజ లోకుమతె జోపయిం చి అత్తనిక్కి కామ్ కెర్రయ. ఉగ్రమ్ మార్కువ జలె, జోపయిం చి రాజిమ్ పూర్ణ డీన్ దె. † 9:5 9:5 నెంజలి 'బెదవంతి నాయ్'. ‡ 9:5 9:5 నెంజలి, 'జోపయిం చి కొప్పుమ్ జోపయిం చి ఉప్పిరి అన్నె' § 9:8 9:8 ఏలియా పూర్ణమ్చో ముర నాయ్, గని ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు జోపయింక దన్నె పరలోకుమతె కడ నిలన్. రానల్ దొన్నెచి పుస్సుకుమ్ 2:11. * 9:9 9:9 మత్తయి 14:10, మార్కు 6:27, 28. † 9:10 9:10 లూకా 6:13-16 దెక. నగమజె 'బారజన్ సిస్సుల్' మెన అన్నె, జేవ్ ఈంజేవ్ ఎక్కి. తెలుగు-అబ్బొలు ‡ 9:11 9:11 4:43 చి ఎట్టెచి కోడు, చి 9:2 దెక. § 9:12 9:12 నెంజలి 'బారికుల్'. * 9:22 9:22 5:24 చి ఎట్టెచి కోడు దెక. † 9:22 9:22 వెల్లెల మాస్సుల్, వెల్లెల పూజర్కు చి మోస తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ సికడ్డన మొత్తమ్మ యూదుల్ చి వెల్లె నబ వెసితన జవుల. వెల్లెల మాస్సుల్ తె పరినయ్యల్ చి నర్దూకయ్యలు కి తవుల.

23 తెదొడి ఎత్తిజనక యేను, “కో అంక నంపజా అంది వట్టి బులుక ఉచరుల గే, జోచి సొంత ఇస్తుమ్ కెరుక ముల దా, రోజాక జోచి సొంత సిలువ వయన అంది వట్టి బులుక అన్ను. 24 కిచ్చొక మెలె, జోచి సొంత ప్రానుమ్ రచ్చింఱువ కెరసుక కో కోరవ జవుల గే, జోచి ప్రానుమ్ పాడ జా గెచ్చెదె. గని అంది రిసా కో జోచి ప్రానుమ్ దెతి రితి ఎక్కి మెన్ను నిదానుమ్ ఇండుల గే, జోచి ప్రానుమ్ రచ్చింఱువ జయెదె. 25 మెలె, ఈంజ లోకుమెతె తిలిసి ఎత్తి కేన్ మాన్ను జవున్ కలుగు కెరన జోచి ప్రానుమ్ పాడ కెరన్లెగిన, జేవేక సిచ్చు జెలిగెన, జోక కిచ్చొ లాబుమ్? కిచ్చొ లాబుమ్ నాయ్. 26 కో జలెకు అంది రిసాచి అంప కొడొచి రిసా లాజ్ జా నత్తిమ్ నే ఒప్పులుల గే, అవ్ మాన్ను జా జెర్కున్ అయ్లోసా పరలోకుమ్ గెచ్చు అంది అన్నె అబ్బిసి జలో దేముడుచి దూతవ్చి పరలోకుమ్చి ఉజ్జడచి గవురుమ్ తెన్ ఈంజ లోకుమెతె అన్నె ఉత్త జెతి దీసిక, జేవ్ మాన్నుల్ క ‘అంప’ మెన ఒప్పునతి రితి అంది తెన్ బెదవనుక అంక లాజ్ తెయెదె. 27 గని తుమక అవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితి మెలె, ఇన్నె టీవ తిలన నగుమజన్ నే మొరై అగ్గ దేముడుచి కిరాజుమ్ దెకుల” మెన యేను సంగిలన్.

త్తీర్గ సిస్సుల్చి మొక్క యేను గడియ పరలోకుమ్చి ఉజ్జడి జెలిసి

(మత్త 17:1-8; మార్కు 9:2-8)

28 జలె, యేను ఈంజేవ్ కొడొ సంగ పాసి పాసి అట్టు దీనల్ గెతికయ్, ప్రార్తు కెరుక మెన, పేతురుక యోహానుక చి యాకోబుక వట్టి కడ దెరన, యేను డొక తిలి మెట్టయ్ గెచ్చు వెగెల. 29 యేను ప్రార్తు కెరై తతికయ్, జోచి “మొకోమ్ మార్పువ జలన్ చి, జోచి పాలల్ చొక్కెల జా దగదగాల్ను మెర్రువ జల. 30 అన్నె, ఈందె, దొగుల మున్నుబోదల్ డీన్ యేను తెన్ లట్టట్ట. కొన్ను మెలె, పూర్ణుమ్చి దేముడుచి కబుర్లు సంగిత మోసి అన్నె ఏలియో తిల. 31 జేవ్ పరలోకుమ్చి ఉజ్జడ తెన్ డీసిల చి, కిచ్చొచి రిసా లట్టట్టై తిల మెలె, దేముడుచి కోడు తెన్ రెగిడ్లి రితి యేను మొరుక తిలిన్చి రిసా, జో మొర్తిసి క్షుట్ట గెలిసి యెరుసలేమెతె జర్గు జంక తిలిన్చి రిసా. 32 పేతురు చి జోవయింతెన్ తిల దొగుల గూనక నిజ తిల గని, అన్నె చెట్టయి జలె. యేను పరలోకుమ్చి ఉజ్జడి జెలిసి చి, జో తెన్ జేవ్ దొగుల పూర్ణుమ్చి టీవెలిసి దెకిల.

33 జలె, జేవ్ పూర్ణుమ్చి యేనుక ములుక దెర్రి పొది పేతురు యేనుక “గురుబాబు, అమ్ ఇన్నె తతిసి చెంగిలి. తుక ఏక్, మోసేక ఏక్, ఏలియోక ఏక్ మొత్తుమ్ తిన్ని కుడియల్ బంధుమ్చె” మెలన్, గని జో కిచ్చొ సంగితయ్ గే నేన. 34 జలె, జో ఇసి సంగిత తతికయ్, మబ్బు ఏక్ ఉత్త జా జోవయింక డంకిలన్ చి, డంకి జతికయ్, సిస్సుల్ బియెం గెల. 35 మబ్బు తెంతో “ఈంజో అంపొ వుత్తు, అవ్ కిసిసాన్లసా. ఇన్నెచి కోడు తుమ్ నూన” మెన జా మబ్బు తెంతో అవాడ్ సంగిలిసి నూన్. 36 జలె, జా కోడు సంగ కేడయ్లి బేగి, యేను ఎక్కిలోయ జేవ్ త్తీర్గ సిస్సుల్ తెన్ తిలో. జలె, జర్గు

జలిన్చి రిసా సిస్సుల్ తుక్తె తా, జేవ్ పొదులె కక్క కి జేవ్ దెకిలిన్చి రిసా ఎక్కి కోడు కి సంగితి నాయ్.

మార్కు సేడ్డె తిలో బూతుమ్ దెర్లొ నాడుక యేను చెంగిల్ కెర్లిసి

(మత్త 17:14-18; మార్కు 9:14-27)

37 అన్నెక్ దీసి, జేవ్ మెట్టయ్ తెంతో ఉత్త జెతికయ్. ఒగ్గెజన్ జనాబ్ యేనుక దన్నుల్ జల. 38 ఈందె, జేవ్ జనాబ్తెచొ మాన్ను కేక్ గలో. “గురుబాబు, అంక ఎక్కిలో వుత్తు. జోక దెకు, మెన తుక అవ్ బతిమాల్లు జతన్! 39 ఈందె, ఏక్ బూతుమ్ జోక దెరుక అలవాబ్ అన్నె చి, కెయ దెర్లె, ఈంజో కేక్ గలన ఒగ్గెదె చి, బూతుమ్ జోక పొర్లువ కెరెదె చి, చొడివాబ్ ఈంజో పొగుర్లు బార్ కెరవంతయ్ చి, ఇన్నెక ఒగ్గెల్ కెర పూర్తి అల్లు కెర కన్నె ముల ఉట్ట గెతయ్. 40 అన్నె బూతుమ్క ఉడడ దాన మెన తుచ సిస్సుల్క బతిమాల్లు జా సంగిత తిలయ్, గని జేవ్ నెత్తిర్ల” మెన జో మాన్ను యేనుక సంగిలన్. 41 సంగితికయ్, యేను కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “నముకుమ్ నెంజిలి వెర్రి బుద్దిచి కాలుమ్చ, తుమ్. తుమ్చి తెన్ అవ్ కెత్తి దీనల్ తంక? కెత్తి దీనల్ తుమ్క అవ్ ఒర్లువ జంక? అల్లె, జో నాడుక అందితె కడ అను!” మెన సంగిలన్.

42 జలె, జో నాడు పాసి జెతె తతికయ్, బూతుమ్ జోక పొర్లు కెరవ గిజ్జిగిజ్జెల్ కెరయలన్. గని యేను జో బూతుమ్క గోల కెర్లన్ చి, జో నాడుక చెంగిల్ కెర, అబ్బిన్చి అత్తి జోక అన్నె సార్లు కెర్లన్, 43 “దేముడు అమ్చొ కెర్లి నెక్తి అదికారుమ్చొ!” మెన ఎత్తిజన్ జోచి అవారిమ్ సంగితె తిల చి, యేను జర్గు కెర్లిన్చి రిసా ఎత్తిజన్ జోచి అవారిమ్ సంగితె తతికయ్, యేను జోచ బారజన్ సిస్సుల్క, 44 “అవ్ అప్పె సంగితిసి తుమ్ చెంగిల్ నూన. మెలె, అవ్ మాన్ను జా జెర్కున్ అయ్లోసాక విరోధుమ్ సుదల్ అన్నె మాన్నుల్చి అత్తి సార్లు కెర దెంక అన్నె” మెన సంగిలన్. 45 గని జా కోడుచి అర్దుమ్ జోవయింక జయె నాయ్. జేవ్ జా అర్దుమ్ నే కెరొతి రితి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు లంకడ్లన్ చి, యేనుక పుసుక బియెం తుక్తె తిల.

“అమ్చితె కో వెల్లొ జయెదె?”

(మత్త 18:1-5; మార్కు 9:33-37)

46 జలె, “అమ్చితె కో వెల్లొ ముక్కిమ్ జయెదె?” మెన సిస్సుల్ లట్టబన ఇదిల్ గగ్గల్ జల. 47 గని జోవయించి వెట్టి ఉచర్లిసి యేను చిన కెర, ఏక్ బాలబోడక దెర, జోచి పక్క టీవడ, 48 జోవయింక ఇసి మెలన్. “ఈంజో బాలబోడక జవున్ అంది నావ్ తెన్ కో జలెకు మరియోద కెరెదె గే, అంకయ్ మరియోద కెర్లి రితి జయెదె. అన్నె, కో జలెకు అంకయ్ మరియోద కెరుల గే, అంక తెర్లయ్లో దేముడు అబ్బొక కి మరియోద కెర్లి రితి జయెదె. తుమ్ ఎత్తిజన్తె కో దాకు కెరనెదె గే, జోయ్యె వెల్లొ జయెదె” మెన జోవయింక సంగిలన్.

† 9:23 9:23 'సిలువ' మెన కిచ్చొక సంగితయ్ మెలె, యేనుక విరోధుమ్ సుదల్ కిసి మారుల మెలె, జోవయింక 'సిలువ' మెలిన్తె అత్తిలె చట్టెల్లె మెకుల్ పెట టీవడ మొర్లి రితి ములె. జోవయింక జా సిలువతె నే టీవడై అగ్గ, వట్టి గెతె తిల పొది, జోవయింక సొంత సిలువ జోవయింక మార్గితె యేను గడియ సొంత వయక తియ్యార్; యోహాను 19:17. షడ్డో సిమోను మలో ఎక్కిలో వయతి రితి తియ్యార్; మార్కు 15:21. సిలువ మెలె, దేడిక అన్నెక్ దేడి రితి డంబో అట్టమ్ కెర బయ్యె రెవ టీవడుల. § 9:27 9:27 మత్తయి 16:28, చి మార్కు 9:21 డెక. * 9:29 9:29 మత్తయి 17:2. † 9:31 9:31 ఈంజ లోకుమ్చి మాన్నుల్చి పానుల్ వయన గెచ్చయ్లి రిసా. † 9:31 9:31 మొర్తి, అన్నె జీవ్, పరలోకుమెతె కి ఉట్ట గెచ్చెదె. § 9:35 9:35 నెంజిలి, ఈంజ మత్తెలి రెగిడ్లి తోలితోవ నగుమ్ పున్కతె 'అవ్ ప్రేమ తిలోసా' మెన రెల్లె అన్నె. * 9:48 9:48 మార్కు 9:37 డెక.

బూతల్లక ఉదడ్డో ఎక్కిలోచి రిసా సిస్సుల్ ఆచారిమ్ జలిసి

(మార్కు 9:38-40)

49 తెదొడి యోహాను మెలో సిస్సుడు యేసుక కిచ్చో మెన సంగిలన్ మెలె, “గురుబాబు, ఎక్కిలో తుచి నావ్ తెన్ బూతల్లక ఉదడ్డిసి దెకిలమ్. జో అమ్చి తెన్ తుచి పట్టి గెతోసా నెంజెచి రిసా జోక ఆటంకుమ్ కెర్లమ్” మెన సంగిలన్. 50 గని యేసు జోవయింక, “జోక ఆటంకుమ్ కెర నాయ్. కిచ్చొక మెలె, కో తుమ్చి కామ్చి ఉప్పిరి విరోదుమ్ కెరె నాయ్ గే, తుమ్చి పచ్చన జతోసా జయెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

సమరయ ప్రదెసిమ్చి ఏక గవ్విచ మాస్సుల్ యేసుక టాన్ నే దిలిసి

51 ఒత్త తెంతో కిచ్చో జర్గు జలి మెలె, యేసు మొర్తి పరలోకుమెతె అన్నె గెతి సమయమ్ పాసి జా అయేలె పొది, ‘యెరూసలేమెతె అప్పె ఉట్ట గెచ్చుక అన్నె’ మెన జాన్ కెర బార్ జలన్, అన్నె పట్టి గెతె తా, 52 ‘అంక టాన్ తెయారె కెర్లు’ మెన, సగమ్జినక యేసు పురె కబురె తెద్రయలన్. దస్సి మెన జేవ్ గెచ్చ, సమరయ సుదల్చి ఏక గవ్వి గెల. 53 గని జా గవ్విచ ప్రజెలె యేసుక టాన్ దెంక నెసిలె, కిచ్చొక మెలె, † యెరూసలేమెతె గెచ్చుక జోచి ఉద్దెసుమ్. 54 ‘జా గవ్విచ దస్సి బుద్ది తెన్ అన్నె’ మెన యేసుచ సిస్సుల్ యాకోబు చి యోహాను దెక కెర, కిచ్చో మెలె మెలె, “ప్రబువ, ఇన్నెక డయ గెలి రెతి అగాసుమ్ తెంతో అగి అనవుమ్ గె?” మెన చుసిలె. 55 గని యేసు వసులె జోవయింక † గెలి కెర్లన్. 56 జోచి సిస్సుల్ తెన్ తోడె అయేలె తేరబోదల్ తెన్ వట్టి గెచ్చ, అన్నెక్ గవ్వి గెల.

యేసు తెన్ బుల్లన ఎక్కి మెస్సు తెన్ తంక మెన సంగిలిసి

(మత్త 8:19-22)

57 యేసు సిస్సుల్చి తెన్ వట్టి గెతె తతికయ్, ఏక మాస్సు యేసుతె జా: కెర, “తుయ్ కేనె గెలె కి, అవ్ కి తుచి తెన్ బెద జెయిందె” మెన యేసుక సంగిలన్ చి, 58 యేసు జోక, “నక్కల్లె పార్గు, అగాసుమ్చి పిట్టల్లె గూడలు, గని అవ్ మాస్సు జా జెర్మన్ అయేలోసాక బోడి పంపా కెర్ల టాన్ నాయ్” మెన జబాబ్ దిలన్. 59 అన్నెక్, “అంచి పట్టి జె” మెలన్, గని “ప్రబు, అవ్ తుచి తెన్ నే జెతె అగ్గె గెచ్చ కెర, అంచో అబ్బొ మొర గెతె ఎదక జోక పోన కెర, జో మొర్లె జోక రోవ గెలుక మెన, అంక నెలవ్ దె” మెన సంగిలన్. 60 యేసు జోక కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె కి, “మొర్లన జోవయింక సొంత మొర్లనక రోవ గెల్టా, గని తుయ్ కిచ్చొ కెరుక అన్నె మెలె, ‘దేముడుచి రాజిమ్ పాచె అన్నె’ మెన, తుయ్ గెచ్చ, జా రాజిమ్చి రిసాచి సుబుమ్ కబురె బోదన కెర” మెన ఆడ్ర దిలన్.

61 ఒత్త తెంతో అన్నెక్ “తుచి పట్టి జెయిందె, ప్రబు. గని తోలితో అవ్ గెరి గెచ్చ, గెరవ మాస్సుల్లక అవ్ సంగ జెతి రెతి నెలవ్ దె” మెన యేసుక సంగిలన్. 62 జోక యేసు, “కో జలతి నాజెల్ దెర కేసుక మొదల్ కెర పడ్డె దెకితె తిలె, జో

మాస్సు దేముడుచి రాజిమ్చి కామ్క నెంజె” మెన జబాబ్ దిలన్.

10

డబ్బుయ్జెన్ మాస్సుల్ దొగుల దొగులక యేసు తెద్రయేలిసి

1 ఇన్నెచి పడ్డె యేసు అన్నె * డబ్బుయ్జెన్ మాస్సుల్లక నిసాన, జేవ్ దొగుల దొగుల బార్ జా, జో గెచ్చుక తిలి ఎత్తి పట్టుమ్, ఎత్తి టాన్తె జేవ్ పురె గెచ్చుక మెన జోవయింక తెద్రయేలన్. 2 తెద్రయేలె పొది జోవయింక, “గట్టిజె పంట్” పిక † లాయతి కాలుమ్ జా అన్నె ‡. పంట్ బలెగ ఒగ్గర అన్నె, గని పికిల్ పంట్ లాయ అన్తె రిసా దస్సి అన్తె మాస్సుల్ తోక్కిజిన్ అన్నె. జాకయ్, ఈంజ పంట్ లాయతనక బార్ కెర తెద్రచ్చ” మెన ఈంజ పంట్ పికడ్డె అజోమానిక తుమ్ ప్రార్చన కెర. 3 అల్లె, బార్ జా గెచ్చ. ఈందె, నక్కల్చి నెడిమి మెండె పిల్లల్లె తెద్రయేలి రెతి తుమ్క అవ్ తెద్రయేతసి. 4 డబ్బుల్ నెంజె జప్పన్, జోడ్లు జప్పన్ దెరన గెచ్చ నాయ్, అన్నె పట్టె సమయమ్ వాడె కెర్ల రెతి తెన్ లట్టబా నాయ్. 5 అన్నె, కేనె గెరి తుమ్ గెతె గే బేగి, “ఈంజ గేరుచి ఉప్పిరి దేముడుచి సేంతుమ్ తప్పన్!” మెన తుమ్ సంగ. 6 జా గెరితె సేంతుమ్చో మాస్సు తిలె, తుమ్ సంగిలి సేంతుమ్ జోవయింక ఉప్పిరి తయెదె. గని దసా మాస్సు నెంజెలి, తుమ్ అన్తె సేంతుమ్ ఒత్త నే తయెదె, పసుల తుమ్చితె అన్నె బుల జెయెదె. 7 జలె, కేనె సేంతుమ్ గెరవ తుమ్క టాన్ దిలె జయ్యి గెరి తా, వేరచితె ఉట్ట గెచ్చ నాయ్. అన్నె, తుమ్ ఒత్త తిలె పొది, జేవ్ దెలిసి కతె పితె తా జా గెరి తా, కిచ్చొక మెలె కామ్ కెర్లసా జోచి జితుమ్ నజెనుక నాయమ్. గేరె గేరె బుల నాయ్.

8 తుమ్ కేనె పట్టుమ్ గెలి కి, జేవ్ తుమ్క మరియాద కెర, జేవ్ తుమ్క కిచ్చొ దిలెకి జా కా. 9 అన్నె, జా పట్టుమ్చి జోర్లెల్ జబ్బుల్ తిలె మాస్సుల్లక దెంగల్ కెర చి, “దేముడుచి రాజిమ్ తుమ్క పాసి జా అన్నె.” మెన జోవయింక బోదన కెర. 10 గని కేనె పట్టుమ్ తుమ్క కిచ్చొ మరియాద కెర్లె నాయ్ గే, జా పట్టుమ్చి వీదులె తుమ్ గెచ్చ, ఇసి మెన సంగ. 11 “అమ్చి చట్టెలంబిలి తుమ్చి పట్టుమ్చి దూడి కి తుమ్చి బుద్దిచి ఉప్పిరి సాచి తతి రెతి పంప్త దా ఉట్ట గెతనుమ్. గని కిచ్చొకోడు తుమ్ ఉచరన మెలె, దేముడుచి రాజిమ్ పాసి జా అన్నె మెన తుమ్ సాచి సంగ. 12 తుమ్క అవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ఈంజ లోకుమ్చి మాస్సుల్లక వెల్లి తీర్పు కెర్ల దీసి అయేలె, సాదోమ మెలి పూర్లుమ్ కుడ్డె కిసానుమ్ జలి పట్టుమ్చి గత్తిచి కంబ, తుమ్క మరియాద నే కెర్లె కేనె పట్టుమ్చి ఉప్పిరి ఒగ్గరె సిచ్చ జయెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

తిన్నె పట్టుల్లక యేసు గట్టిజె గోల కెర్లెసి (మత్త 11:20-24)

† 9:53 9:53 యెరూసలేమెతె యేసు గెలి కిచ్చొక జేవ్ సమరయ సుదల్ కోపుమ్ జతతి మెలె, “ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక బక్తి కెరుక మెలె, ఎక్కి అమ్చి యెరూసలేమెచి దేముడుచి గుడితె సత్తిమ్ బక్తి కెరుక జయెదె” మెన యాదుల్ సంగతతి, అన్నె సమరయ సుదల్లక నిస్కారుమ్ ఉచరతి, చి రిసా జా కోపుమ్క యెరూసలేమెతె గెతనక మరియాద దెతి నాయ్. ‡ 9:55 9:55 ఈంజ మత్తెలి తోలితో రెగ్గె సగమ్ పుస్తకతె ఇసి అన్నె: గెరి కెర, తుమ్చి బుద్ది కేనె తెంతో చి గే నేన్ను, కిచ్చొక మెలె, అవ్ మాస్సు జా జెర్మన్ అయేలోసా కిచ్చొక అయేలయె మెలె, మాస్సుల్లక జిమితుమ్క వాడె కెరుక నాయ్, గని జోవయింక రచ్చొమువ కెరుకయ్ అయేలయె మెలన్. * 10:1 10:1 సగమ్తె ‘డబ్బుయ్దెన్నెజిన్’ మెన రెగ్గె అన్నె. † 10:2 10:2 యోహాను 4:35-38 దెక. ‡ 10:2 10:2 మాస్సుల్ సుబుమ్ కబురె నూన అంక సంబజ దేముడుచి రాజిమ్తె జెదితి కాలుమ్ జా అన్నె. § 10:12 10:12 సాదోమ పట్టుమ్ పూర్లుమ్ కీసి నానుమ్ జలి మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు జా పట్టుమ్చి ఉప్పిరి అగి సువ దిలన్. అదికారుమ్ 13:12, చి 18:20-19:29.

13 “అయ్యో! కొరాజీనా పట్టుమీచ చి బేత్తయిదా పట్టుమీచ, తుమ్చి సిచ్చ కెడ్డి! తుమ్చి నెడిమి అడవ కెర్ల కమె అమ్చ యూదుల నెంజల జూరు చి సిదోసు మెల పట్టుల అడవ కెర్లయ జలె, జేవ్ పట్టుల్చ మాన్సుల్, జేవ్ కెర్ల పాపల్చ రిసా అగ్గెయ దుకుమ్ జా ములిత, జేవ్ కెర్ల పాపల్చి రిసాచి దుకుమ్క బన్తల్ బందస, సార గాంసన వెస తా జేవ్ జోవయించి పాపుమ్క దుకుమ్ జలినచి రుజ్జుల్ దెకయత. 14 గని పూర్ణమ్ జేవ్ తూరు పట్టుమచ కి సిదోసు పట్టుమచ కి ఒగ్గర్ పాపుమ్ కెర్ల తిలె కి, ఈంజ లోకుమ్చ ఎత్తిజినక వెల్లి తీర్పు కెర్ల జూ దీసి తుమ్చ జతి సిచ్చ జేవ్ పట్టుల్ జతి సిచ్చచి కర్ల ఒగ్గరి జయెద. 15 వడ్డొ తూమ్, కవర్ణహూమ్ పట్టుమచ మాన్సుల్, తుమ్ *పరలోకుమ్తె ఉక్కిల్ జన్తె గె? నాయ, గెద, తుమ్ †వెల్లి ఆగి గయతె ఉత్త గెతె” మెన యేసు సంగిలన.

16 తెదెడి యేసు జోవ సిస్సుల్చ, “తుమ్చి కోడు కో నూసుల గే, అమ్చి కోడు నూస్లి రితి జయెద. తుమ్కయ కో మరియాద కెర్ల నాయ గే, అంకయ కి మరియాద నే కెర్ల రితి జయెద. కో అంకయ మరియాద కెర్ల నాయ గే, అంక తెర్లయలో దేముడు అబ్బొక కి మరియాద నే కెర్ల రితి జతయ” మెన సంగిలన.

యేసు గెవ్వెల అగ్గె తెర్లయల డబ్బయజన్ ఉట్ట అయ్లిన

17 యేసు అగ్గె గెవ్వెల తెర్లయల †డబ్బయజన్ జోవయించి కామ్ కెర కేడవన, సర్లసంతోసుమ్ తెన్ యేసుతె అన్నె ఉట్ట జా కెర, “ప్రబు, గెచ్చ మెన బూతల్చ తుచి నావ్ తెన్ ఉడడ్డె, అమ్చి కోడు జేవ్ కి నూస ఉట్ట గెతతి” మెన జోవయించి సర్ల సంగిల. 18 యేసు జోవయింక, “సయతాన్ పరలోకుమ్ తెంతో, జోచి టాన్ తెంతో బిజలి మొల్లి రితి. డీస సేడ గెలిసి అడవ కెలయ. 19 ఈంద, తుమ్క కెర్లె అదికారుమ్ దా అస్సి మెలె, తుమ్ అయివొక, పొట్టల్చ సుదిలె జవున్ తుమ్ కిచ్చి ప్రమాదుమ్ జసు నాయ, సయతాన్చి నెక్కి తిలన ఎత్తిచి ఉప్పిరి తుమ్ ప్రమాదుమ్ నెంతె జీనెతె. తెద్ది నెక్కి అదికారుమ్ తుమ్క దా అస్సి. 20 గని ముక్కిమ్క తుమ్ కిచ్చిది రిసా సర్లసంతోసుమ్ తంక మెలె, బూతల్ గట్ట తుమ్క బియః ఉట్ట గెతినచి రిసా నాయ, గని ‘ఇన్నె జెవుల’ మెన తుమ్చ నవ్వొ పరలోకుమ్తె రెగిడ్డిన్చి రిసాయి తుమ్ సర్లసంతోసుమ్ జా” మెన యేసు జోవయింక సంగిలన.

దేముడు అబ్బొన్చి రిసా సిస్సుల్చ సంగిలిసి
(మత్త 11:25-27; 13:16-17)

21 జయ్యొ గడియయ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మసిక్కిక యేసు ఒగ్గర్ సర్లసంతోసుమ్ జా దేముడు అబ్బొన్క కిచ్చి మెన ప్రార్లన కెర్లన్ మెలె, “పరలోకుమ్క కి బూలోకుమ్క కి అదికారుమ్ తిలో ఓ బ, ‘జానుమ్’ మెన జోవయింక జెవ్వి గవురుమ్ ఉచరంతంక చి ఒగ్గర్ సదు కెర్లనక ఈంజ జర్ల జతిన్ ఎత్తిచి అర్దుమ్ లుంకడ, బాలబీదల్ జల రెజ గవురుమ్ నెంజలనక అర్దుమ్ దెకవ అస్సిన్ మెన తుక

* 10:15 10:15 నెంజల ‘ఉప్పొర్ గెచ్చ గవురుమ్ జన్తె గె? నాయ, గెద, ఎట్టొ గెచ్చ నిస్సారుమ్-జన్తె’ మెలి అర్దుమ్ కి ఉచరుక జయెద. కవర్ణహూమ్ పట్టుమచ మాన్సుల్ ‘అమ్ యూదుల జమచిది రిసా అమ్ చెంగిల జమచి. తూరు చి సిదోసుచ మాన్సుల్ యూదుల్ నెంజలిచి రిసా గార జవుల’ మెన ఉచరుల. † 10:15 10:15 నెంజల ‘వెల్లి ఆగి గయతె.’ ‡ 10:17 10:17 నెంజల ‘డబ్బయదొన్నెజన్.’ § 10:26 10:26 తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోచి అత్తి దేముడు ర్గయలె అగ్గల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడె ఎత్తి బైబిల్తె అగేచి హెచ్ పున్తకుమ్తె రెర్లయ జా అన్నె. ఈంజ దెకవుక మెన కుచియ బాన్తె నయ ప్రమానుమ్తె మోన్ పూర్ణమ్చె అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ అగ్గల్ మెన ర్గవ అస్సి. * 10:27 10:27 ద్విత్వియావదేశ కాండుమ్ 6:5 చి లేచియకాండుమ్ 19:18. † 10:32 10:32 మెలె, లేచి పూర్ణమ్చె నకుమ్చె.

జోబర, మెన అంచ సర్ల అడవ సంగితసి. తుచి దరుతె ఇసి కెర్లద, గెద” మెన ప్రార్లన కెర్లన్.

22 “అంచె అబ్బొ ఎత్తి అంచ అత్తి సార్లు కెర దా అన్నె. అన్నె, అడవ పుత్తుసి కొన్నె జయెందె గే అబ్బొ ఎక్కిలోయ జాన, చి అబ్బొ కొన్నె జయెదె గే, ఎక్కి అడవ పుత్తుసి జాన, చి అన్నె కక్క జోవయింక దెకయందె గే, జెవ్వి జాన్తి” మెన సంగిలన్.

23 తెదెడి యేసు జోవ బారజన్ సిస్సుల్ తిలి పక్క, పసుల ఎక్కి జోవయింకయ, “తుమ్ దెకితసి దెకిత మాన్సుల్చ చెంగిలి! 24 తుమ్క అడవ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, పూర్ణమ్చచ చి కంబ తుమ్క ఒగ్గర్ చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, పూర్ణమ్ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలన ఒగ్గరజన్, రాన్ల ఒగ్గరజన్ తుమ్ దెకితసి దెకుక జేవ్ కోరవ జలెకి, దెకుక నెత్తిర్. తుమ్ నూన్తిసి నూసుక జేవ్ కోరవ జలెకి, నూసుక నెత్తిర్. జా అవ్కానుమ్ జోవయింక దొర్లు జయె నాయ” మెన యేసు సిస్సుల్చ సంగిలన్.

ప్రేమబుద్ధి తిలో నమరయ సుదొచి రిసా సంగిలి టాలి

25 ఏక్ సుట్టు యూదుల్చి మోన్ తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గల్ నెకడ్డొనా ఎక్కిలో టీచ కెర, యేసుక పరిచ్చ కెరక ఉచర ఇసి పుసిలన్. “గురుబాబు, పరలోకుమ్చి రాజమ్తె అడవ బెద కెయఃక తెయఃక జితి వాట్ జితి అంక దొర్లు. జంక మెలె, అడవ కిచ్చొ కెర్లె జయెదె?” మెన పుసిలన్. 26 జో దస్సి పుసితికయ, యేసు జోక, “మోన్ పూర్ణమ్చె అత్తి దేముడు రెర్లయల కి అగ్గల్తె కిచ్చొ మెన రెర్ల అన్నె? ఒత్త కిచ్చొ సంగితయ?” మెన పుసిలన్. 27 జో యేసుక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, * “తుమ్చె ప్రబు జలె” దేముడుక తుచి ఎత్తి, వెట్టి తెన్, తుచి ఎత్తి, మెన్ను తెన్, తుచి ఎత్తి, నెక్కి ఎత్తి తెన్, తుచి ఎత్తి, బుద్ది తెన్ నిదానుమ్ ఎక్కి ప్రేమ కెర్లె తంక. అన్నె, తుమ్క తుమ్చి కెర్లె ప్రేమ కెరంతసు గే, తుచి పక్కయచక కి తెద్ది ప్రేమ కెర్లె తంక” నేన దేముడు మోసేచి అత్తి దిలి ఆగ్గల్చి కోడు సంగిలన్. 28 జో దస్సి జబాబ్ దెకితయ, యేసు జోక “తుమ్ సరిగా జబాబ్ దిలది. తుమ్ సంగల్ రితి కెర్లె తిలె, పరలోకుమ్తె తుమ్ బెద కెయఃక తెయఃక జితి వాట్ తుక దొర్లు. జయెదె” మెలన్.

29 జో మాన్సు, జలె, జో అన్నె సగుమ్జెన్క చెంగిల్ నే దెకితినక, ‘తప్పు నెంజె’ మెన రుజ్జు దెకుక ఉచర, “జలె, అన్నె మాన్సుల్చ మెలె, కక్క?” మెన పుసిలన్. 30 పుసితికయ, యేసు ఏక్ టాలి సంగ జబాబ్ దిలన్. ఇసి మెన; “అమ్చొ యూదుడు ఎక్కిలో యెరూసలేమ్ తెంతో యెరికో పట్టుమ్తె గెచ్చుక మెన పట్ట గెతె తిలన్, చి చొర్లచి అత్తి దెర్లు సిడ్డనక, జేవ్ జోచ పాలల్ కడ కెర జోక పెట గెల కెర, జోక ఇదిలిదిల్ జీవ తతె, జో మొర్లి రితి ముల దా ఉట్ట గెల.

31 “జలె, కిసి గే పూజరి ఎక్కిలో జయె వాట్ అయలన్, అన్నె, జో మాన్సుక దెక పాన్ నే గెతె వాట్చి ఒత్తల్తె పక్క ఉట్ట గెలన్.” 32 దస్సి, దేముడుచి గుడితెచి సెవ కెర్లొ

లేమీయండు ఎక్కిలో కి జా టాన్తె అయిలె, జో కి దెక కెర, వాట్చి ఒత్తల్తోచి పక్క ఉట్ట గెలన్.

33 "గని నమరయ నుదొ ఎక్కిలో జా వట్టె ప్రయూసుమ్ గెతె తా, జో మాన్సు నేడ తిలినతె అయిలన్, అన్నె జోక దెక కెర, యూదుల్ నిస్కారుమ్ దెకితె ఈంజో నమరయ నుదొ, జో నేడ తిలో యూదుడుచి ఉప్పిరి కన్యారుమ్ జా, 34 పాసి గెచ్చ దెబ్బల్ లయిలినతె తెలు చి ద్రాచ రస్సుమ్ 'ఓస్సు' మెన సువ దా, కట్టు బందిలన్ చి, ఇన్నెచి సొంత గాడ్డెచి ఉప్పిరి వెగడ దా, ఏక అద్దె గెతె న కెర, జోవయింక దొర్కు జలి సావైచన కెర్తన్. 35 అన్నెక దీసి, దొరత చి కూలిచి ఎదిలి డబ్బల్ జేబితె తంతో వెంబ కెర, జా అద్దె గెరిచో సావుకరిక దా, ఈంజో మాన్సుక చెంగిల్ దెకితె తా, ఇన్నెచి రిసా అన్నె కిచ్చో కర్కు సేడ్డె గే, ఆవ్ అన్నె అయిలి పొది తుక దెందె మెన ఈంజో నమరయ నుదొ బివ్వున్.

36 "జలె, చొర్తుతె దెర్కు సేడ్డె జో అన్నెకొక ఈంజేవ్ తీగ్గతె కేన్ మాన్సు ప్రేమ కెర్లెసా జలె? కిచ్చో ఉచర్తన్? సంగు" మెన జోక యేసు పరిచ్చ కెర్తన్. 37 "జోక కన్యారుమ్ దెకిలోసా" మెన జబాబ్ దిలన్చి, రిసా యేసు జోవయింక, "తుయి గే, చి అన్నె మాన్సుల్క దస్సి ప్రేమ కన్యారుమ్ దెకితె తా" మెన సంగిలన్.

మార్త మరియచి గెరి యేసు గోత్ గెలిసి

38 జలె, యేసు అన్నె సిన్పుల్ వట్టె గెతె తతికయ్, ఏక గవ్వె పావ అయిలక, మార్త మెలి తేరబోద జోవయింక మరియోద కెరుక మెన గెరి బుకార్తన్. 39 జాక మరియ మెలి బేస్సి తిలి. జా, జలె, ప్రబుచి చట్టె వెన జో సంగెతె తిలి బోదన నూన్తె తిలి. 40 మార్త, కిగెరిచి కామ్ కెరుక మెన బమ్మ జతె తిలి, అన్నె, యేసుతె గెచ్చ కెర, "ప్రబు, ఆవ్ ఎక్కిలి ఈంజ కామ్ కెర్తి రితి అంచె బేసి బద్దుకుమ్ జా ములితయ్ మెన దెకిన్ నాయ్ గె? జా అంక తోడు కెర్కు, సంగు" మెలన్. 41 గని ప్రబు జేవ్ కిచ్చో జబాబ్ దిలన్ మెలి, "మార్త, మార్త, తుయి ఒగ్గర్ కమె తియన బమ్మ జా వంబ్ర జతసి. 42 ఎత్తి, కమెతె ఎక్కి ముక్కిమచి సుబుమ్ కబుర్ నూన్తి జయ్యి వాట మరియ నజన్ అన్నె, జా జాచి తెంతో కడుక జెయి నాయ్." మెన జాక సంగిలన్.

11

ప్రార్తన కెర్తినచి రిసా యేసు బోదన కెర్తిన (మత్త 6:9-15)

1 ఏక దీసి కిచ్చో జగ్గు జలి మెలె, యేసు ఏక టాన్తె ప్రార్తన కెర్తి తిలన్, అన్నె, ప్రార్తన కెర కేడయిలె, జోచ సిన్పుల్తె ఎక్కిలో జోక "ప్రబు, బాప్సిసుమ్ దెతె తిలో యోహూను జోచ సిన్పుల్కె ప్రార్తన కెరుక సికడ్డి రితి, అమ్క కి ప్రార్తన కెరుక తుయి సికడ" మెన సంగిలన్. 2 దస్సి సంగెతికయ్, యేసు జోవయింక ఇసి మెలన్. "తుమ్ ప్రార్తన కెర్తి పొది ఇసి మెన; *ఓ బ, తుచి నావ్ గవురుమ్ జవున్. తుచి రాజమ్ అమ్చితె జెవున్. 3 నరిచ్చుచువ జతి అన్నెమ్ అమ్క రోజుక దొర్కు కెర దె. 4 పడ్డె, అమ్క పావుమ్ కెర్త మాన్సుల్క ఆవ్ †చెమించువ కెర్తనుమ్,

చి అమ్ కెర్త పావల్ తుయి అమ్క చెమించువ కెరు.

అమ్ పావుమ్ నే కెర్తి రితి,

నయతాన్ పావుమ్ కెరయిత్తిన తెంతో

దయ కెర అమ్క పిట్టవు,

మెన తూమ్ ప్రార్తన కెర" మెన యేసు సిన్పుల్క సికడ్డన్.

లాజ్ నెంతె పుసితో మింతు (మత్త 7:7-11)

5 తెదెడి జోవయింక అన్నె, "తుమ్తె జో కేలకు ఎక్కిలో మితుసి జలె, అందరి సొక్కుక మింతునచి గెరి గెచ్చ, ఓ నేస్తము, అంక తిన్నె పొడియె బదుల్ దె. 6 అంచె అన్నెకొ మిత దూరి ప్రయూసుమ్ జా అన్నె చి, జోక అన్నెమ్ దెతిసి అమ్తె కిచ్చో కి నాయ్". 7 పొడియె సంగుక గెలి గెరిచో ఎజిమాని, జలె, గేర్ తెడి తెంతో "అంక ఇసి అల్లర్ కెరుక పోని. కెప్పె దంక అన్నె చి, ఆవ్ అంచ బోదల్ నిజ అన్నెమ్. అప్పె ఉట్ట దెంక నెతిరి" మెనెదె, 8 జలె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చో మెంతసి మెలె, జో జోక మింతున్ జయెదె చి రిసా నాయ్; మింతున్ జలికి నెనె, గెద; గని జో లాజ్ నెంతె పుసితె తత్తయచి రిసా, జో ఉట్ట కెర జోక దొర్కు జలిసి ఎత్తి దయెదె.

9 జాకయ్ తుమ్క ఆవ్ కిచ్చో మెంతసి మెలె, దొర్కు జలిసి ఎత్తి, దేముడుతె తుమ్ సంగెతె తా, తుమ్కయె దెయెదె. ఎక్కి మెన్సు తెన్ వజిలె దొర్కు జయెదె. కెప్పెతె ఉంక్రయతె తిలె, తుమ్క కెప్పె ఉగ్గు దయెదె. 10 కో నజిలె, జోక దొర్కు జయెదె, చజిలోసాక, దొర్కు జయెదె. కెప్పెతె కో ఉంక్రయలె, జోచి రిసా ఉగ్గు దయెదె.

11 తుమ్తె సగుమ్జెనక బోదల్, తుమ్తె కేన్ జవున్ మాన్సుచో పుత్తుసి †"మొస్సా రోన్ దె" మెలె, అబ్బిసి అయి దెయెదె గె? నాయ్, గెద. 12 నెంజిలె "అండొ దె" మెలె, పొట్టె దెయెదె గె? నాయ్, గెద. 13 జలె, తుమ్ మాన్సుల్ పావుమ్ సుదల్ తిలి కి తుమ్చ బోదల్క చెంగిల్చి దెంక జాన్సు జలె, పరలోకుమ్ తిలో దేముడు అబ్బితె కో జోచి సుద్ది తిలి ఆత్మక నజిలె దెయె నాయ్ గె? కచితుమ్ దెయెదె.

14 ఏక నుట్టు యేసు గుల్లో కెర్తో ఏక బాతుమ్క ఉదడ్డె తిలో. జో బాతుమ్ జో మాన్సుక ముల దిలె, జో మాన్సు లట్టబుక మొదల్ కెర్తె, చి దెకిలె ప్రజల్ ఒగ్గర్ ఆచారిమ్ జలె. 15 గని జోవయింతె సగుమ్జెనక కేపండిత్తల్ నూన కెర కిచ్చో మెల మెలె, "బూతల్క రానొ జలె" బయెల్లెబూల్చి నావ్ తెన్ ఈంజో బూతల్క ఉదడ్డయ్" మెన సంగిల. 16 అన్నె సగుమ్జెన్, జోక పరిచ్చ కెరుము మెన ఉచర, "తుచి సెక్కి పరలోకుమచి అదికారుమచి తిలె, జా రుజ్జా దెకయెతి కిచ్చో జవున్ వెల్లి కామ్ అమ్చి మొక్కి కెరు" మెన సంగిల. 17 గని యేసు జోవయింతె మెన్పుతె తిలిసి జానెచి, జోవయింక, "కేన్ జవున్ రాజమ్తెవ మాన్సుల్ జోవయింక జెవ్వె విరోదుమ్ జా వర్న వర్న జా యుద్దుమ్ కెర్నె, జా రాజమ్ పొడి జా గెచ్చాదె, అన్నె, †కేన్ గేరు జవున్ మాన్సుల్ వర్న వర్న జా జోవయింక జెవ్వె విరోదుమ్ కెర్నె, జా గేరు జవున్ నేడెదె. 18 దస్సి, నయతాన్ నయతాన్చి ఉప్పిరి జోవయింక యుద్దుమ్ కెర్తె, జోచి రాజమ్ కిసి టీవెదె, టీవుక నెత్తె మెలె, అంక బయెల్లెబూల్ జోవయింక సాయిమ్ తతికయ్ బూతల్క ఉదడ్డయ్" మెన తుమ్ సంగితను. 19 జలె, ఏక

‡ 10:33 10:33 నమరయ నుదల్క యూదుల్ నిస్కారుమ్ దెకితె. § 10:40 10:40 నెంజిలె, 'అన్నెమ్ తెయార కెరుక మెన'. * 11:2 11:2 నెంజిలె 'ఓ పరలోకుమ్ తిలో అమ్వో దేముడు అబ్బె'. † 11:4 11:4 మెలె, జివ్ అమ్క పావుమ్ నే కెర్తి రితి అమ్ దెకితనుమ్. ‡ 11:11 11:11 నెంజిలె ఈంజ తెలితె రెగిడ్ల సగుమ్ పున్కల్తె అన్నె కిచ్చో బెద తిలి మెలె, "పొడియె దె" మెలె, అబ్బిన్ పత్తురు దెయెదె గె? నెంజిలె "మొస్సా రోన్..." § 11:15 11:15 మత్తయి 12:24, మార్కు 3:22. * 11:15 11:15 మెలె, నయతాన్. † 11:17 11:17 మత్తయి 12:25, మార్కు 3:25.

కోడు తుమ్ ఉచర. అవ్ ఏక వేల బయెల్లెబూల్చి నావ్ తెన్ బూతల్క ఉదడ్లెగిన, తుమ్చయ్ సిస్సుల్ కచి నావ్ తెన్ ఉదడ్లెత్? బూతల్క ఉదడ్లె తుమ్చయ్ సిస్సుల్ అంచె రిసా తుమ్క తీర్పు సంగుతు! ²⁰ గని దేముడుచి అతుక మెలి కోడు జోచి నెక్కికయ్ అవ్ బూతల్క ఉదడ గెల్లిసి జలె, కచితుమ్ దేముడుచి రాజిమ్ తుమ్తె అప్పె పాచ జా అస్సె.

²¹ కేన్ జవున్ బలుమ్ సుదె, జోచ అయ్దల్ ఎత్తి దెరన జోచి సొంత గెరు రకితె తిలె, కో నే దెర గెతి రితి జోచ అస్సుల్ చెంగిల్ తవుల. ²² గని జోచి కంట ఒగ్గర్ సొక్కి తిలోసా అయెలె, జోక వెట జిన్లె, జో మాస్సు సంప కెర్ల అయ్దల్ ఈంజో అన్నె సెక్కి తిలోసా వెంట గెల కెర, జోచ అస్సుల్ దెర గెచ్చు జోచ మెతర్పుల్ తెన్ వాటల్ కెరన వంటుసుల.

²³ “జలె, కో అంచి పచ్చన జయె నాయ్ గే, అంక విరోదుమ్ జా అస్సె, చి అంచి రాజిమ్తె జేవ్ బెదితి రితి కో అంచి తెన్ మాస్సుల్క అంచితె ఆనె నాయ్ గే, అంచి మందక చెదుర్పు కెర్దుమ్.” మెన యేసు సంగిలన్.

బూతుమ్ ముల దిలి గెరి అన్నె ఒగ్గర్ బూతల్ ఉట్ట జా బన జతిన్చి టాలి
(మత్త 12:43-45)

²⁴ తెదొడి యేసు అన్నెకో కోడు సంగిలో, “ఏక మాస్సుక బూతుమ్ దెర తిలెగిన, జో బూతుమ్ జో మాస్సుచి తెంతో ముల దా తత్తిచి రిసా టాన్ చజన బయలె గెచ్చు బుల్లె తయెదె, గని టాన్ నే దొర్పు జలి రిసా, ఉచరన, అవ్ ముల దిలో గెరి అన్నె గెచ్చిందె మెన ²⁵ జో గెరి అయెల్, జో గెర్చొ మాస్సు వడ్లవ కెర సుబ్రుమ్ కెర అస్సె మెన దెక కెర ²⁶ గెచ్చు, అన్నె జాచి కంట గర్చు నత్తు బూతల్క పట్టి కడ ఆనెదె చి, జేవ్ ఎత్తి జో మాస్సుతె పెన కెర, ఒత్తయ్ బన జవుల. జాచి రిసా, పట్టొ జో మాస్సుక అగ్గెచి కంట ఒగ్గర్ అల్లర్ జయెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

కక్క ఒగ్గర్ చెంగిల్ గే యేసు సంగిలిసి

²⁷ యేసు ఈంజ కోడు సంగితికయ్, కిచ్చొ జర్లు జలి మెలె, ఒత్త బెర తిల జనాబ్తె ఏక తేర్బోద “తుక పాయిలి దూదు పియడ్లి అయ్యాదక ఒగ్గర్ చెంగిలి!” మెన కేక గలిలి. ²⁸ జలె, యేసు కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “నాయ్, గెద. కక్క ఒగ్గర్ చెంగిల్ మెలె, దేముడుచి కోడు సూన, జయ్యి కోడ రితి ఇండితనకయ్” మెలన్.

జేవ్ యూదుల్చి అన్యానుమ్ బుద్దిచి రిసా సంగిలిసి
(మత్త 12:38-42; మార్కు 8:12)

²⁹ అన్నె ఒగ్గర్జిన్ ప్రజల్ బెర జెతె తతికయ్, యేసు ఇసి మెన బోదన కెరుక దెర్లన్. “ఈంజ కాలుమ్చ మాస్సుల్ ఒగ్గర్ పాపుమ్చ. అంచి అదికారుమ్క రుజ్జు దెకయ్త వెల్లెల కముక కోరవ జతసు, గని అంచి అదికారుమ్ దెకయ్తి రిసా ఎక్కిక పిట్టవ, కేన్ వేర కామ్ కెర దెంక నెంజె. కేన్ మెలె, దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో యోనా పూర్లుమ్చొక జర్లు జలిసి జా వెల్లి కామ్ టాలి జయెదె. ³⁰ * యోనా పూర్లుమ్చొ తిర్రతి వెల్లొ మొస్సాచి పెట్టి తా బార్ జలిసి నీనెవె పట్టుమ్చ

మాస్సుల్క ఏక రుజ్జు జలి, గెద. దస్సి, మాస్సు జా జెర్యున్ అయెలయ్ అంక ‘జర్లు జతిసి దొర్పు జలి రుజ్జు జయెదె.

³¹ “జలె, ఈంజ లోకుమ్చ మాస్సుల్క వెల్లి తీర్పు కెర్లి దీసిక, తుమ్ ఈంజ కాలుమ్చ అన్యానుమ్ జల యూదుల్ కి, యోనా బోదన కెర్ల నీనెవె పట్టుమ్చ వ్రెజల్ కి, బెద టీచెతె. జేవ్ తుమ్క ‘గర్చు’ మెన రుజ్జు దెకవుల. కిచ్చొక మెలె, జా దేసిమ్చ మాస్సుల్ యోనా కెర్లి బోదన సూన కెర, జేవ్ కెర్ల పాపల్చి రిసా దుకుమ్ జా, మెస్సు మార్పువ, నంపజా బుద్ది జల గని తూమ్ నాయ్. ఈందె, యోచానుచి కంట వెల్లొ తుమ్చి నెడిమి * అస్సె. ³² పడ్డొ, వెల్లి తీర్పు కెర్లి జా దీసిక, సొబా మెలి దచ్చన దేసిమ్చి పూర్లుమ్ తిలి రాని ఎక్కి, ఈంజ కాలుమ్చ మాస్సుల్ తెన్ టీచ, తుమ్క ‘గర్చు’ మెన రుజ్జు దెకయెదె. కిచ్చొక మెలె, పూర్లుమ్ జా రాని ‘సాలోమోను రాని సంగితి బుద్ది సూనిందె’ మెన, ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ దూరి తెంతో అయెలి. గని, ఈందె, సాలోమోనుచి కంట వెల్లొ తుమ్చి నెడిమి * అస్సె.

మాస్సుచి పేట్ తెడి చెంగిల్ ఉజిడి కావలె మెలిసి

³³ “కేన్ జవున్ మాస్సు ఏక దీవు లంబడ తిలె, జా దీవుక ఆరి లంబడ్లి రితి గెర్చి మజ్గెరెతె క్కాన్ గొయతె జవున్ తితి నాయ్, నాడిచి తెడి జవున్ డంకితి నాయ్, గని గెరి జెత ఎత్తిజిన్క జా ఉజిడి దెతి రిసా దీవుకంబుమ్చి ఉప్పిరి తివుల.

³⁴ “తుమ్చి అగగుక తుమ్చ అంకివో దీవు జలె, తుమ్చ అంకివో టంట తిలె, తుమ్చి ఒండ్లి అగ్గ ఉజిడ్ తెన్ తయెదె. గని తుమ్చ అంకివో మయలె జా తిలె, తుమ్చి అగ్గ ఎత్తి అమన్ రితి అందర్ తెన్ తయెదె. ³⁵ జాకయ్, తుమ్చి పట్టి తిలి ఉజిడి అందర్ నే జితి రితి జాగర్ తెన్ తా. ³⁶ జలె, తుమ్చి ఒండ్లి అగ్గి కేన్ పక్క కి అందర్ నెంజెతి రితి ఉజిడి బెర తిలె, దీవుచి ఉజిడి కిసి తుమ్క ఉజిడి దెకయెదె గే, దస్సి, తుమ్చి పట్టిచి ఉజిడి సొప్టుమ్ డీసెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

పరిసయ్యుల్క చి దేముడుచి కొడొ సికడ్లనక యేసు తిర్పు సంగిలిసి

(మత్త 23:1-36; మార్కు 12:38-40; లూకా 20:45-47)

³⁷ యేసు జా బోదన సంగ కేడయ్తికయ్, పరిసయ్యుడు ఎక్కిలో యేసుక జోచి గెరి అన్నెమ్ కా జె మెన బుకార్లన్, చి యేసు జో తెన్ గెరి గెచ్చు అన్నెమ్ కంక వెసిలన్. ³⁸ జలె, యేసు అత్తో నే దొపనతె అన్నెమ్ కతయ్ మెన దెక కెర జో ఆచారిమ్ జలె. ³⁹ యేసుప్రబు జోక, “తుమ్ పరిసయ్యుల్ గలస్సు గిన్నెలు ఉప్పిర్ పక్క దొవ, తుమ్చి అగగుచి ఉప్పిరి దొపనతను, గని గలను గిన్నె తెడి ముత్తి, తా గెలి రితి, తుమ్చి పేట్ తెడి కిచ్చొ అన్నె మెలె, ఆన బుద్ది పాపుమ్బుద్ది బెర అస్సె. ⁴⁰ తుమ్ బుద్ది నెంజలన, ఉప్పిరి తిలిసి జెర్దుయ్లో దేముడు, తెడి తిలిసి కి జెర్దుయ్లోసా నెంజె గె? కెర్లొ, గెద! ⁴¹ జలె, తెడి తిలిసి దర్ముక దాన, చి ఈందె, తుమ్క ఎత్తి సుద్ది జయెదె.

† 11:21 11:21 నేనుతానుక టాలి జయెదె. § 11:22 11:22 యేసుక్రీస్తుక టాలి జయెదె. * 11:30 11:30 యోనా 1-4 అధ్యాయల్. † 11:30 11:30 మెలె, యేసు మెర తిర్రతక అన్నె జిమ్ కా ఉట్టితిసి. లూకా 23, 24 అధ్యాయల్. ‡ 11:31 11:31 సొంతచి రిసా సంగితయ్. § 11:32 11:32 సొంతచి రిసా సంగితయ్. * 11:32 11:32 రానల్ మొదొల్ పుస్తకమ్ 10 అధ్యాయమ్. † 11:34 11:34 ‘టంట అంకివో’ మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తెన్ యేసు తెన్ బెద జోచయిచి బుద్ది దెరన జయ్యి బుద్దిక సత్తిమ్ ఇండితిసి. ‘మయలె అంకివో’ మెలె, నయెతాన్ తెన్ బెదిలిసి; జోచయిచి పొరపాట్ బుద్ది, పాపుమ్బుద్ది దెరన పాపుమ్ ఇండితె తా గార్ జతిసి.

42 “అయ్యో తుమ్ పరిసయ్యుల్, తుమ్ కి సిచ్చ పిట్టె నాయ్! కిచ్చొక మెలె, తుమ్ పొచ్చొనె రొడ్డెతె చెరమల్లితె దనచ ఎత్తితె దెస్సు వంతులె కెర, ఏక వంతు ఎత్తి అదికారుమ్ తిలె దేముడుక దెతను. గని మాన్సులచి ఉప్పిరి సత్తిమ్ తీర్పు కెరుక చి, దేముడుక ప్రేమ కెరుక తుమ్ వచ్చెతను. జలె, కిచ్చొ కిచ్చొ వస్తువలతె దెస్సు వాటల్ కెర ఏక వాట జోవయింక దెంక తప్పు నెంజె, గని ముక్కిమ్క సత్తిమ్ తీర్పు కెరె తత్తదు జలె, దేముడుక ప్రేమ కెరె తత్తదు జలె, తుమ్క చెంగిల్ తత్తి!

43 “అయ్యో, తుమ్ పరిసయ్యుల్, తుమ్ కి సిచ్చ పిట్టె నాయ్! కిచ్చొక మెలె, నబ గెరిచ ముక్కిమ్ టాన్సుతె వెసుక కోరవ జతను, సంతవీదులె ఎత్తిజన అమ్క జోకర్దు మెన కోరవ జతను. 44 అయ్యో, తుమ్ కి సిచ్చ పిట్టె నాయ్! తుమ్ కిసి జతను మెలె, బయిలె తతా నే డీన్ మెన్సుల్ రిత అస్సున్. ‘మెన్సుల్’ మెన నేన కెర, మాన్సుల్ ఒత్త నుదితతి” మెన యేసు టాలె కెర సంగిలన్.

45 తెదొడి, మోసె తెన్ దేముడు దిలె ఆగ్గుల్ సికడ్డనా ఎక్కిలె యేసుక, “గురుబాబు, తుయి ఇసి సంగిలె, †అమ్క కి మరియాద కడ్డసి” మెలన్. 46 యేసు జోక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “తుమ్ మోసె తెన్ దేముడు దిలె ఆగ్గుల్ సికడ్డన, అయ్యో! తుమ్ కి సిచ్చ పిట్టె నాయ్! కిచ్చొక మెలె, కూలె మాన్సుల్క సాపుకర్దు కిసి కచది వయతి జాడు వయడుల గే, దస్సి తూమ్, ఒగ్గర్ ఆడ్ర రితి కెరుక అస్సె మెన, ప్రజల్క జాడు వయడ్లి రితి కెర్దును. గని తుమ్ వయడ్ల జాడ్ల రిత ఆడ్ర నుల్నా కెర్తి రిసా తుమ్చి కిడి ఉంటి కి నే చంపొ కెర్తి రితి, జేవ్ ప్రజల్క కన్యారుమ్ జను నాయ్. 47 అయ్యో, తుమ్చి సిచ్చ పిట్టె నాయ్! కిచ్చొక మెలె, తుమ్చ వూర్దుమచ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలనక మార్చ, చి జా టాన్క జోవయింది రిసా కిచెంగిల మెన్సున్లు తుమ్ బందయతను. 48 దస్సి, జోవయింది పాపుమ్తె తుమ్ బెదిలిన్చి రిసా తుమ్చి ఉప్పిరి జోవయింది ఉప్పిరి సాచుల్ జతను. కిచ్చొక మెలె, జేవ్ జోవయింక మార్చ, చి తూమ్ జోవయింక మెన్సున్లు బందయతను. 49 జాకయ్ దేముడుచి గ్యానుమ్ సంగిలె కిచ్చొ మెలె, అంచ కబుర్లు సంగితన సగుమ్జెన్క, అంచ బారికుల్ జతన సగుమ్జెన్క, జా కాలుమ్క అమ్చ యూదుల్తె తెర్దుయిందె, చి జా కాలుమ్క అమ్చ యూదుల్ జోవయింతె సగుమ్జెన్క మారుల, సగుమ్జెన్క వేర సిచ్చల్ అల్లర్ కెరుల” మెన అస్సె. 50 దస్సి, బూలొకుమ్ జెర్దుయెలె తెంతో అప్పె ఎద అబ్బుదింసి తూమ్ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలనచి లోయి సువెలి పాపుమ్ తుమ్ ఈంజయి కాలుమ్చ వయతె. కెయ తెంతో సూయ జలిసి మెలె, 51 *హేబెలు అన్నొసి అత్య కెర్తి తెంతో మొదెల్ కెర, †దేముడుచి గుడిచె నెడిమి బలి దెతి స్తంబుమ్ సొడి మాన్సుల్ మార్లొ జెకర్కాచి లోయి సువెలి ఎదచి లోయి. నిజమి తుమ్క అవ్ కచితుమ్ సంగితసి, జేవ్ ఎత్తిజనచి లోయి సువెలి పాపుమ్చి సిచ్చ ఈంజయి కాలుమ్చక లయెదె.

52 “అయ్యో, తుమ్ మోసె తెన్ దేముడు దిలె ఆగ్గుల్ సికడ్డన, తుమ్ కి సిచ్చ పిట్టె నాయ్! కిచ్చొక మెలె, దేముడు రెగ్గెనెతెచి బుద్ది గ్యానుమ్చి †గేరుచి తాలల్ కడి తుమ్ దెర

గెచ్చు లుంకాడ అస్సున్. తూమ్ కి ఒత్త వచ్చు నాయ్, చి ఒత్త వెసుక గెల అస్సె మాన్సుల్క కి అడ్డు కెర, ఒత్త వెనడ్డు నాయ్” మెన యేసు సంగిలన్.

53 యేసు ఒత్త తెంతో ఉడ్డు గెతికయ్, మోసె తెన్ దేముడు దిలె ఆగ్గుల్ సికడ్డన చి పరిసయ్యుల్ జోచి ఉప్పిరి ఒగ్గర్ కున్సిదుమ్ జా, కిచ్చొ కిచ్చొచి రిసా జోవయింక పున లట్టబడ పరిచ్చ కెర్తి రితి జతె తిల. 54 ‘ఏక వేల జో కిచ్చొ జపున్ తప్పు సంగిలె జోక దెరుక జయెదె’ మెన, రకితె తిల.

12

మాయబుద్దిచి రిసా యేసు సంగిలసి

1 తెదొడి * ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జెన్ మాన్సుల్ యేసుతె బెర జా ఎక్కిలొక ఎక్కిలొ నుడు నుది జతె తతికయ్, యేసు తొలితో జోచి సిన్సుల్ తెన్ లట్టబుక దెర, “పరిసయ్యుల్ జేవ్ సొంత సికడ్డ బుద్ది ఇండితి నాయ్. పోడియె కెర్తి పీట్తె కిసి జా పోడియె కెర్తిసి ఎత్తిక పులయెదె గే, దస్సి పరిసయ్యుల్ చి జా మాయబుద్ది దెకిలె, అస్సె మాన్సుల్ కి దస్సి మాయబుద్ది సికుక జయెదె. జాకయ్ తుమ్ జాగర్ దెకన. 2 డంకి జలిసి కిచ్చొ జలెకి కెయక తెయక నే డీన్ తయె నాయ్. లుంకడ్డిసి కిచ్చొ జలెకి కెయక తెయక ఎత్తిక నే జాన్తి రితి జెయె నాయ్. ఆకర్క డీనెదె, ఆకర్క జానువ జయెదె. 3 అందరెతె తుమ్ కిచ్చొ నెం తస్సె గే, ఉజెడెతె సూనచ జయెదె, చి అస్సె క్కయ సెంతె కెర్తివొ డంకన కిచ్చొ కచి కండయె సంగ తస్సె గే, మేడల్చ ఒచ్చెల్ తెంతో నాట్టు జయెదె.

కక్క బింక గే నే బింక గే యేసు సంగిలసి (మత్త 10:28-31)

4 “జాకయ్, గోతునుదల్, తుమ్క అవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, తుమ్చి ఆగక మారుక తెరితనక తుమ్ బియె నాయ్. జేవ్చి పడ్డె తుమ్క అస్సె కిచ్చొ అల్లర్ కెరుక నెత్తిర్తి నాయ్, గని తుమ్ కక్క బింక గే తుమ్క సంగితసి. కక్క మెలె, మాన్సుచి ఆగక మార్చి పడ్డె జోవయింక వెల్లి ఆగి గొయతె గుల దెతి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుకయ్ తుమ్ బియె. తుమ్ జోకయ్ బియె మెన తుమ్క అవ్ సంగితసి.

6 “ఈంజ దేసిమచ మాన్సుల్ పాచె గెరిప్పిట్లె దొన్సి కానుక వికుల, గెద. జలె, దనచక ‘విలువ’ మెన మాన్సుల్ నే దెకిలెకి, దేముడు జోవయింతె ఎక్కిక కి వచ్చె నాయ్. 7 దేముడు తుమ్చి ఉప్పిరి కెర్తి ప్రేమ అస్సె మెలె, తుమ్చి బోడిచ నెడి వాడల్ ఎత్తి మెత్తుమ్ కెత్తి అస్సె గే, జోయ్య జానె. జాచి రిసా తుమ్ బియె నాయ్. తుమ్ పిట్టల్చి కంట ఒగ్గర్ విలువ అస్సున్.

యేసుక నంపజరిగిన, మాన్సుల్చి మొక్కె ఒప్పున సంగుక అస్సె

(మత్త 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 “జలె, తుమ్క అవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, కో అంక నంపజా యేనుక్కిస్తుకయ్ అవ్ నంపజా అస్సె, మెన మాన్సుల్చి మొక్కె ఒప్పునుల గే, అంచయ్ మాన్సుల్, మెన, పరలొకుమ్తె దేముడుచ దూతల్చి మొక్కె అవ్ మాన్సు జా జెర్కున్ అయలొసా ఒప్పునిందె. 9 గని, మాన్సుచి మొక్కె కో

‡ 11:45 11:45 కిచ్చొక మెలె, మోసె తెన్ దేముడు దిలె ఆగ్గుల్ సికడ్డన పరిసయ్యుల్ తెన్ బెదితన జవుల. § 11:47 11:47 మత్తయ 23:29-30.
 * 11:51 11:51 అదికారుమ్ 4:8. † 11:51 11:51 2 దిస: పుస్తకుమ్ 24:20-22. యేసు నే జెతె అగ్గె ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచ కబుర్లు సంగిల్ ఆకర్వొ మాన్సు ఈంజ జెకర్కా మెలొసా. ‡ 11:52 11:52 మత్తయ రెగ్గెనెతె, మత్తయ 23:13తె కిచ్చొ అస్సె మెలె, “మాన్సుల్చి మొక్కె తుమ్ పరలొకుమ్చి కెర్తివొ డంకితను....”. * 12:1 12:1 నెంజె, జా అట్టమ్క ‘అప్పజెన్ మాన్సుల్’ మెన రెర్తె అస్సె.

అంది రిసా జోవో నెంజి మెనుల గే, దస్సి, ఒత్త దూతల్చి మొక్కజోవయించి రిసా 'అంవ నెంజితి' మెన అవే నంగింది.

10 "అన్నె కో గడియ బమ్మ జా కెర అవే మాన్సు జా జెర్యున్ అయోలోసాచి రిసా అన్యాయమ్ కోడు లట్టబుల గే, జోవయింతె ఎత్తి మాన్సుచి జా పాపుమ్ చెమించువ కెరుక జయెదె. గని, దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తుక కో దూసువ కెరుల గే, జోవయింతె కచి పాపుమ్ చెమించువ జయె నాయ్.

11 "అన్నె కిచ్చో మెలె, తుమ్చి ఉప్పిరి కోపుమ్ జల యూధుల్ తుమ్క నిందల్ కెర జోవయింవ నబ గెరల్ నెంజిలె అదికాద్దుల మొక్కె, నెంజిలె రానల్చి మొక్కె పరిచ్చు కెరుల, గని తుమ్ కిసి రుజ్జు నబనుక గే, కిచ్చో జబాబ్ దెంక గే, తుమ్ కిచ్చో నంగుక గే, తుమ్ బియె నాయ్. 12 కిచ్చోక మెలె, తుమ్ కిచ్చో నంగుక గే తెదొడక, జయె గడియయల్ పరలోకుమచో దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తు తుమ్క సికడెదె" మెన యేసు నంగిలన్.

సామ్మారుమ్ జతి ఆసక జతిన్చి రిసా యేసు నంగిలిసి

13 తెదొడి ప్రజెల్తె ఎక్కిలో యేసుక ఇసి మెలన్: "ప్రబు, అమ్చి అన్సితెచి అంది వాట దెప్పన్ మెన అంచో అన్సిక నుగు" మెలన్. 14 యేసు, జలె, జోక, "ఓ మాన్సు, జోక చి తుక నెడిమి తీర్పు దెపోసా అవే జతి రితి, జోచి తుచి అన్సి వంటిలి రితి, దస్సి కెరిందె మెన కో అంక బీచ అన్సి?" 15 జనాబక అన్నె, "తుమ్ సూస. సామ్మారుమ్ దొర్కు కెరంతి ఆన నే జతి రితి తుమ్ జాగర్త తేన్ తా. మాన్సుక కెద్ది సామ్మారుమ్ తిలె కి, †జోవయింది అత్తుక జియడ్డిసి నెంజె, జా" మెలన్.

బుద్ది నెంజిలో సామ్మారిచి టాలి

16 తెదొడి జనాబక యేసు ఏక టాలి నంగిలన్. కిచ్చో మెలె, "సామ్మారి ఎక్కిలో తిలన్. జోచి బుయింతె చెంగిల్ పంట్ పికడన్. 17 గట్టిజి పంట్ పికితేయ కిచ్చో ఉచర్లన్ మెలె, 'అంది దాను సుచ్చుక టాన్ దెరె నాయ్. కిన్ కెరుక?' మెన ఉచర, అన్నె, 18 ఒచో, జాని. దాన్ కోట్టు తియంత గెరల్ నేడవ కెర, అన్నె వెల్లెల్వ బందయింది, చి ఒత్తయ అంచ దాన్ చి అంది సామన్ ఎత్తి తియింది. 19 అన్నె, కిచ్చో మెననిందె మెలె, తుయి అర్దున్సుమచో! కెత్తిగె వేర్పుల్ తుక కామక జెతినీ తుక సామ్మారుమ్ అన్నె. సుక్కుమ్ తేన్ తా, చి ఇన్సుమ్ అయోలి రితి కా పియ నర్ల కెరంతె తా జి మెననిందె మెలన్. 20 గని దేముడు జో మాన్సుక, 'తుయి బుద్ది నెంజిలో వెర్రి నుదో, తుచి. జీవు ఆజి రాతికయ్ కడ నెంక జెవుల. జయి అంది ఆడ్ర. తుకయ్ తుయి కుడవన్సిసి తెదొడక కచి జయెదె?' మెలన్. 21 జలె, కో ఈంజ లోకుమచి అన్సి కుడవన సామ్మారుమ్ కెరనుల చి దేముడుక పచ్చు జో దెతి అత్తు సామ్మారుమ్ జోక తయె నాయ్ గే, జోచి గత్తి ఈంజ టాలిచ్చో మాన్సుచి గత్తి ఎక్కి" మెన యేసు నంగిలన్.

† 'కిసి జా జిమ్దె'

(మత్త 6:25-34; 6:19-21)

22 "జాకయ్, అవే తుమ్క కిచ్చో మెంతసి మెలె, 'కిచ్చో కమ్దె గే, కిచ్చో గలనుమ్దె గే, కిసి జా జిమ్దె' మెన తుమ్చి మెన్సుతె చింత గలన్ నాయ్. 23 కిచ్చోక మెలె, అన్నెమచి కంట మాన్సుచి †అత్తు ముక్కిమ్ గెద, పాలల్చి కంట ఆగ్

విలువ గెద? 24 కాడల్చి రిసా తుమ్ ఉచర. జేవే ఉంపితి నాయ్, పంట్ లాయతి నాయ్, చి జోవయింక కోట్టు నాయ్ కోట్టు గెరల్ నాయ్ జలెకి, దేముడు జోవయింక అన్నెమ్ దెతయ్. జలె, పిట్టల్చి కంట తుమ్ ఒగ్గర్ విలువ అన్నెన్ గెద? కచితుమ్ తుమ్క దొర్కు జలిసి జో దొర్కు కెరెదె.

25 పడ్డె, తుమ్చిదె కో కెద్ది చింత గలన్లెకి, †జోచి బత్తుక కొల్లక అత్తెక జప్పన్ ఒగ్గర్ కెరనుక తెరె గే? నెత్తె, 26 దస్సి ఇన ఇదుద్ల కమె జర్గు కెరుక నెతుర్పు జలె, అన్నె తిల కమె జర్గు కెరుక కిచ్చోక బమ్మ జతన్?

27 "డెంగ్రెవ పుల్లె కిన్ వడ్డితతి గే, తుమ్ ఉచర. జేవే కామ్ కెర్తె నాయ్, పాలల్ చింతి నాయ్. జలెకి, ఎదివాట్ సామ్మారుమ్ కలగు జలో పూర్పుమచో రాన్ సోలోమోసు కి ఈంజేవే పుల్లెచి రితి సూటి కెరనుక నేట్టె. 28 తుమ్ తొక్కి నముకుమ్ తిలన్, ఏక కోడు ఉచర. ఆజి బట్టి వడ్డితి, గని కలిక డయ దెతి వెర్రి చివ్వరక దేముడు ఎదిలి సూటి కెర్తయ్, జలె, కచితుమ్ తుమ్ మాన్సుల్క అన్నె చెంగిల్ గలంతిని దొర్కు కెరెదె. 29 అన్నె, 'అన్నెమ్ కిసి దొర్కు జయెదె, పితిసి కిసి దొర్కు జయెదె?' మెన తుమ్ బమ్మబుద్ది తెన్ తా నాయ్.

30 కిచ్చోక మెలె, ఈంజ లోకుమచి ఎత్తి మాన్సుల్ ఇన వస్తువల్ దొర్కు కెరనుక ఆన జతతి. ఇన సామన్సు తుమ్క కి దొర్కు జతతి మెన తుమ్క అబ్బిది జత దేముడు జాన్.

31 తూమ్, కిచ్చో కెరుక అన్నె మెలె, *జోచి రాజిమ్తె బెద, జోక గప్పరుమ్ కెర్తె బుద్ది ఇండుక ఆన జా, చి దొర్కు జల ఈంజేవే అన్నె వస్తువల్ కి తుమ్క జో దొర్కు కెరెదె.

పరలోకుమతెచి అత్తు సామ్మారుమ్క ఆన జతిన్చి కోడు

32 "అంది ఇదిలిసి మంద జల అంక నంబజలన్, తుమ్ బియె నాయ్. కిచ్చోక మెలె, †జోచి రాజిమ్తె తుమ్ బెద జో తెన్ ఏలువ కెర్తె రితి అంచో అబ్బిసి జలో దేముడుచి ఉద్దెనుమ్. 33 తుమ్వ అన్సుల్ ఏక గెల కెర, బీద నుదల్క జా డబ్బుల్క తుమ్ దర్పుమ్ దాన్. పరలోకుమతెచి పొర్పునే జతి రగుమ్ పాడ్ నే జతి రగుమ్ నెంచెల్ కోడు దొర్కు కెరన్ తా. జేవే నెంచెల్తె కిచ్చో తంక మెలె, పాడ్ నే జతి, కేన్ చోరు జా దనుమ్క పాసి గచ్చుక నెత్తిరి, చి కేన్ కిచ్చు జాక కంక నెత్తిరి. 34 తుమ్ కేన్ లోకుమతె దనుమ్ నంపాదన కెరన్ తన్నె గే, ఒత్త తిలిన్చి రిసా తుమ్చి పెట్టి ఉచర్తె తన్నె.

యేసు అన్నె ఉత్త జెతినక తెయార్ జా (మత్త 24:42-51)

35-36 "పెండ్లి విందు తెంతె బుల జెత్తె కేన్ ఎజోమాని గెరి అన్నె జెతినక జోచ నీవ కెర్లన్ జోచ పాలల్ చెంగిల్ కుంచన దీవు లంబడ తా, జో అయోలి కెచ్చెత్తె ఉంకయోలి కెచ్చె ఉగ్గ దెంక మెన, రకెతె తప్పల, గెద. తుమ్, జలె, దస్సి తెయార్ జా తా. 37 అవే ఎజోమాని అన్నె ఉట్ట అయోలి, అంచ నీవ కెర్లన్ రితన్తె కో చెదోయ తా రకెతె తిలె, జోవయింకయ్ చెంగిలి. తుమ్క కిచ్చో కచితుమ్ మెంతసి మెలె, అవే అంది పాలుమ్ కుంచన జోవయింక అన్నెమ్క వెనడ దా, జోవయించి రిసా జోగడ దెయింది. 38 అన్నె అల్సెమ్ అయోలి రితి సాక్కుక నెంజిలె కుకుడో వానినె అయోలి, తెద్ది గడియ గెలె కి కో దస్సి చెద్దోయ తా రకెతె తప్పల గే, జోవయింక చెంగిలి!

† 12:15 12:15 నెంజిలె, 'జో ఒగ్గర్ దీనల్ జతి రితి నెంజి దెతిసి నెంజి'. నెంజిలె, 'జోవయింక జియడ్డిసి నెంజి, జోవయింది జిచితుమ్క నిజమ్క ముక్కిమ్ తిలిసి నెంజి'. † 12:23 12:23 నెంజిలె 'జీవు'. § 12:25 12:25 నెంజిలె, 'జోవయింక దిల దీనల్చి కంట జోవయింది ఇన్సుమ్క అన్నె దీనల్ జంక జయెదె గే?' * 12:31 12:31 నెంజిలె 'జోచి రాజిమ్ ఈంజ లోకుమతె ఎదార్పుమ్ జార్ జతిన్క ఆన జాచి జోక గప్పరుమ్ కెర్తె బుద్ది ఇండ్'. † 12:32 12:32 లూకా 22:29-30, డీనయోలి 5:10, 20:4, 6 చి తిమోతిక రెగెడ్డి దొన్నెనంబర్ ఉత్తమ్ 2:12 దెక.

39 “గని ఏకీ టాలి తుమ్ చెంగిల్ అర్దుమ్ కెరన. కిచ్చొ మెలె, కేనీ సమయముక చొరు జెయెదె మెన గెరీచొ ఎజొమాని కో జలెకు జానీతో జలె, †జో చెదొయి తత్తో, అన్నె చొరు జోచి గెరి వెసెతి అవకాసుమ్ తతి రితి గేరీ ములితో నాయ్. 40 జలె, తుమ్ తెయారీ జా తా రకితె తంక అస్సె. కిచ్చొక మెలె, తుమ్ నే ఉచర్లీ సమయముక అవకాసుమ్ జా జెయ్యోన అయ్లోసా అన్నె జెయెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

41 తెదొడి పేతురు “ప్రబు, ఈంజ టాలి కీ అమకయ్ సంగితసి, గే ఎత్తిజెనీచి రిసా గె?” మెన యేసుక పుసిలన్.

42 యేసుప్రబు జోక, “ప్రయాసుమ్ గెచ్చుక మెన ఎజొమాని బారీ జంక జలె, జోచ గేరీచక దెక సమయముక అన్నిమ్ దెంక మెన జో నిసాన నిదాసుమ్చొ గొత్తి సుదొ కో జవుల? 43 జో ఎజొమాని అన్నె ఉట్ట అయ్లె, జో గొత్తి సుదొ జో ఎజొమాని తియార్ది కామ్ కెర్లె తిలె, గొత్తి సుదొక చెంగిలి. 44 దస్సి నిదాసుమ్ కెర తయెదె మెలె, తుమ్క అవకా కిచ్చొ కచితుమ్ వెంతసి మెలె, జో ఎజొమాని అయ్లె, జోచి అన్నె ఎత్తిచి ఉప్పిరి జో చెంగిల్ రకిలో గొత్తి సుదొక అదికారుమ్ దెయెదె.

45 గని జో గొత్తి సుదొ ఏకీ వేలె ఎజొమాని అల్లిమ్ కెర్లయ్ మెన ఉచర, జోచి జత జలె అన్నె మున్నబొద గొత్తి సుదొలక జలెక, తేరబొద గొత్తి సుదొలక జలెక, పెటుక చి కంక పింక సూరు పియ మచ్చుక దెర్లె, 46 ‘ఎజొమాని అజ జెయె నాయ్’ మెన గొత్తి సుదొ ఉచర నే రకితె దీనక, గడియక జో ఎజొమాని ఉట్ట జెయెదె చి, జోక *మొర్ది సిచ్చ తియడ కెర, జోక †నంవ నెంజలన సిచ్చ జతినీతె జో గెరెదె.

47 “జో కిచ్చొ కామ్ కెరక మెన జోచొ ఎజొమాని తియార అస్సె గే కేనీ గొత్తి సుదొ జానె గని జోచొ ఎజొమానిచి ఇస్టుమ్ జర్గు కెరె నాయ్ అన్నె జా జర్గు కెరక తెయారీ కి జయె నాయ్ గే, జోవయింక ఎజొమాని గట్టిజ పెటయెదె. 48 జోచొ ఎజొమానిచి ఇస్టుమ్ కిచ్చొ జయెదె గే నేన కెర, వెట్టి సిచ్చచి ఎదిలి తప్పు కేనీ గొత్తి సుదొ కెరెదె గే, జోక ఎజొమాని తొక్కి పెటయెదె. కక్క దేముడు ఒగ్గర బుద్ది గి, నెక్కి గే, అస్సి గే, కిచ్చొ గే దా తయెదె గే, జో మాన్సు నిదాసుమ్ తెనీ జా వాడిక కెర ప్రబుది సేవ కెరక అస్సె, చి అమ్క ‘దస్సి నిదాసుమ్ కెర్ల గే, నాయ్ గె’ జో ప్రబు దెకెదె. దస్సి, కచి అత్తి జో ఒగ్గర సార్చి కెర తయెదె గే, జో మాన్సు అన్నె లాబుమ్ తెనీ అన్నె దెంక అస్సె.

యేసు అయ్లీసి ఎక్కి సేంతుమ్ కెరయ్ తిసి నెంజె
(మత్త 10:34-36)

49 “బూలోకుమ్చి ఉప్పిరి ఆగి నువుక అయ్లయ్, చి జా ఆగి అప్పె లంబ తత్తి జలె అవకా ‘చెంగిల్’ మెనీతయ్. 50 ఏకీ మాన్సు మాములుమ్ పానిచి బాట్టిసుమ్ నజనుక జలె, కిసి పానితె డుజుక తయెదె గే, దస్సి అవకా సైములతె డుజు మొరుక అస్సె, చి జా పూర్తి జర్గు జతె ఎదక అంబి పెట్టి కెర్లి బాద సేట్టసి!

51 “జలె, అంక ‘జో బూలోకుమ్తె అయ్లీసి మాన్సులతె ఎక్కి సేంతుమ్ కెరెదె’ మెన తుమ్ ఉచర్లను గె? అవకా అయ్లీసి సేంతుమ్ దెయె నాయ్, గని అవకా అయ్లి రిసా

మాన్సుల్ జట్టు జవుల. 52 మెలె, అప్పె తెంతో ఎక్కి గెరి పావేజనీ తిలె, జట్టు జవుల. దొగుల ఏకీ జట్టు జా, తీర్ల ఏకీ జట్టు జా, దొగులచి ఉప్పిరి తీర్ల విరోదుమ్ జవుల. నెంజలె, తీర్లచి ఉప్పిరి దొగుల విరోదుమ్ జవుల.

53 దస్సి, పుత్తునచి ఉప్పిరి అబ్బొనీ విరోదుమ్ జయెదె, అబ్బొనీచి ఉప్పిరి పుత్తునీ విరోదుమ్ జయెదె, దువీనీచి ఉప్పిరి అయ్యనీ చి, అయ్యనీచి ఉప్పిరి దువీనీ విరోదుమ్ జవుల, చి నూసునీచి ఉప్పిరి అత్తనీ, చి అత్తనీచి ఉప్పిరి నూసునీ విరోదుమ్ జవుల” మెన యేసు సంగిలన్.

కాలుమ్ కీసిచి గే చినితినీచి రిసాచి కోడు
(మత్త 16:2-3)

54 యేసు ప్రజలక, “పడమర పక్క పాని దెతి మబ్బు అయ్లె, ‘పాని వెటెదె’, మెన తుమ్ బేగి సంగితను గెద, కచితుమ్ జర్గు జతయ్. 55 పట్టె దచ్చెన పక్క తెంతో వారు పీర్లె, ‘అజ గట్టిజ వేడి కెరెదె’ మెన చినితె చి, దస్సి జర్గు జయెదె గెద? 56 తుమ్ ఉప్రమెన్సుచొ మాన్సుల్! తుమ్ చినితినీక ‘నేనుమ్’ మెంతను. బుయింక చి అగాసుమ్క దెకిలె కీసి కెరెదె గే చినితను జలె, ఈంజ కాలుమ్తె జర్గు జతినీ దెకిలె ఈంజ కాలుమ్క కీసిచి గే చినుక నెతుర్చు గె? చినుక తెరితను, గెద” మెన సంగిలన్.

నేరిమ్ వయ్డొసా తెనీ నేరిమ్ జలొసా సేంతుమ్ కెరెతినీచి టాలి
(మత్త 5:25-26)

57 యేసు అన్నె కిచ్చొ బుద్ది జోవయింక ఉచరయ్లన్ మెలె, “తుమ్ కిచ్చొ కెర్లె చెంగిల్ తయెదె గే, కిచ్చొక చినున్ నాయ్? 58 తుచి తగు నూనితో తీర్చు కెర్లెనెతె గెచ్చుక మెన తుక నేరిమ్ వయ్డొసాచి తుయి నేరిమ్ జలొసా వట్టి గెతె తిలె పొది, జోవయింతెనీ తుయి సేంతుమ్ జంక దెకను. నెంజలె, తీర్చు కెర్లెసాతె తుక ఒగ్గడ తిలె, తుచి తగు నూన్లె, తీర్చు కెర్లెసా తుక జమాన్లచి అత్తి సార్చి కెర దెయెదె, చి జమాన్సు తుక జోలెత గె దెయెదె. 59 †అవకా తుమ్క కిచ్చొ మెంతసి మెలె, తుయి తుచి సిచ్చచి అకర కాను ఎదకీ తుయి పూర్తి తీర్చుప కెర్లె ఎదక, తుక ములుక నెంజె.”

13

సగుమ్జనీ ప్రమాదుమ్ జా మొర్లిన్చి రిసా సంగిలిసి

1 యేసు జేడే కొడొ సంగిలి సమయమ్ తిలన సగుమ్జనీ జోక, సగుమ్జనీ గలిలయల్ మొర్లిన్చి రిసా సంగిలె. “జేడే *గలిలయల్ యెయ్యనలెమ్తె దేముడుక బలి దెతె తతికయ్, సిలాతె అదికారి జోవయింక †కండయ్లన్, చి జేడే అర్చుతుమ్ దిలిన్తె జోవయింబి లోయె కలొమ్ జలి” మెన సంగిలె. 2 యేసు జోవయింక కిచ్చొ జబాబే దిలన్ మెలె, “ఈంజేడే గలిలయల్ ఇనీ మొర గలి రిసా, తిల గలిలయల్చి కంబ ఒగ్గర పాపుమ్చు జవుల మెన ఉచర్లను గె? 3 నాయ్, దస్సి నాయ్, మెన తుమ్క అవకా సంగితసి. గని

‡ 12:39 12:39 ఈంజ మత్తి తొలికె రెగిడ్ల సగుమ్ పున్సలతె ‘జో చెట్టయి తత్తో, అన్నె చి కోడు తయె నాయ్. § 12:41 12:41 ఏకీ వేలె సిన్సుల్కయ్

పేతురు ఉచర్లయ్. * 12:46 12:46 నెంజలె టాలిక ‘కండ గెరెదె’. † 12:46 12:46 నెంజలె ‘నిదాసుమ్ నెంజలనక’. ‡ 12:59 12:59

ఈంజ కోడుచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, 59. తుమ్క అవకా కిచ్చొ మెంతసి మెలె, తుమ్చి పాపుమ్చి రిసా తుమ్క నేరిమ్ వయ్డొ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు తెనీ తుమ్చి తెంతో చుదెన సేంతుమ్ జను నాయ్ గే, ఈంజ లొకుమచ మాన్సులక పరిచ్చ కెర తీర్చు కెర్లె పొదిక, సిచ్చ జెన్, చి జా సిచ్చచి రుసుమచి అకరచి కాను ఎద కి పూర్తి తీర్చుప కెర్లె ఎదక మెలె నెంజె, తుక మెలె నెంజె. జా తీర్చుప కెరక నెతుర్చుచి రిసా జా సిచ్చ కట్టి నాయ్. కీసి సేంతుమ్ జంక జలె, అమచి పాపుమ్ బుచ్చున యేసుక నంబజా పాపుమ్బుద్ది ముల జోచి ఇస్టుమ్ కెరక దెకక. * 13:1 13:1 గలిలయల్ మెలె, గలిలయ ప్రాంతుమ్చు యూదుల్. † 13:1 13:1

గలిలయల్తె సగుమ్జనీ, బెర్లె, జోవయింక ఆక్రమించుప కెర్లె లోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్క ఉచర్లక ఉచర కిచ్చొ కిచ్చొ అల్లర కెర్లె తిలె. ఏకీ వేలె ఈంజేడే మాన్సుల్క ‘అమ్చి ప్రబుతుమ్క అల్లర దెతె’ మెన ఉచరయ్ సిలాతె కండయలన్.

తుమక కిచ్చి అడవ నంగితసి మెలె, తుమి పాపుమ ఇండుక ముల దెంకయ, నెంజెలె తూమ్ కి ఇసి మొర గెతె.

4 "నెంజెలె, అమచి యెరుసలేమెతె సీలొయము పక్కచి గొప్పురుమ్ సేడ గెలి పొది జాచి తెడి తిల అట్టర జన్ మాన్గుల్ తెడి తా మొర్చిన్ ఉచర్చె, అన్నె యెరుసలేమెతె తిల మాన్గుల్చి కంట, జేవ్ అన్నె పాపుమచ జా తిల మెన తుమ్ ఉచర్చసు గె? 5 దస్సి నాయ మెన అడవ నంగితసి గని, తుమక ముక్కిమ్క అడవ కిచ్చి నంగితసి మెలె, తుమి పాపుమ ఇండుక ముల దెంకయ, నెంజెలె తూమ్ కి ఇసి మొర గెతె" మెన యెసు నంగెలన్.

పలితుమ నే దిలి అంజూరుమ్ రూకచి టాలి

6 తెదొడి యెసు ఈంజ టాలి నంగెలన్: "ఎక్కిలొక ఏక్ అంజూరుమ్ రూకు అన్నె. తిన్ని వెర్చుల్ జలి జో రూకు జోచి ద్రాచ తోటత రోప అన్నె. జలి, జో ఎజోమాని 'జా రూకతె పండ్లు అస్తి కిచ్చిగె. దొస్సి కోడిందె' మెన రూకతె అయెలె, ఎక్కి పండు కి నాయ. 7 తెదొడి జా తోటక దెకితో గొత్తి సుదర్ ఎజోమాని, ఈందె, పండ్లు చజ కోడుక మెన తిన్ని వెర్చుల్ జలి అడవ జెతసి, గని కేన్ పండు కి దెరె నాయ. ఈంజో రూకు కండ గెలు. ఆరి ఈంజ టాన్క పాడ్ కెర్చయ" మెలన్. 8 జో ఎజోమాని దస్సి నంగెతికయ, జా తోట రకితోసా, "బాబు, ఏసుమ్ జెప్పన్ దెకుమ. రూకుక మత్తి వెగవ కెర, సాపుసు సువ దెకిన్దె, 9 పూరుమ్క పండ్లు దెర్చె రూకు తప్పన్, నే దెర్చె, కండ గెలుమ" మెలన్.

సోగ టీవెక నెత్తిర్ తేరబోడక విస్త్రాంతి దీసి యెసు చెంగెల్ కెర్చి

10 జలి, ఏక్ నెలవ కడన్చి దీసి, తుమ సబగెరి చోదన కెర్చె తతిలయ, 11 బాతుమ చి రిసాచి జెబ్బు తిలి తేరబోడ ఒత్త తిలన్. జా తేరబోడక జా జెబ్బు జా అట్టర వెర్చుల్ జా తిలి. జా కుట్టి జా, వంపా జా ఎద్దెరె టీవెక నెత్తి. 12 జలి, యెసు జాక దెక కెర, "పాసి జె" మెన జాక బుకారా కెర, "అమ్మ, తుచి జెబ్బు తెంతో చెంగెల్ జా అస్సిన్" మెన నంగ, 13 జేవ్క చడిల్ బేగి సోగ జా టీవెలన్, అన్నె దేముడుచి గప్పురుమ్ నంగెలన్.

14 గని నెలవ కడన్చి దీసి జా తేరబోడక చెంగెల్ కెర్చి రిసా జేవ్ యూదుల్చి జో నబగెరిచో అదికారి కొప్పమ్ జా, ప్రజెల్క, "నత్తరెక్క మాన్గుల్ కాసు కెర్చి రిసా సాపు పొదుల్ అస్తి. తుమక జొర్చెల్ గట్ల తిలె, నెలవ కడన్చి దీన్ నాయ, గని తిల సాపు పొదుల్తె జా" మెన నంగెలన్. 15 దస్సి నంగెతికయ, యెసు జోపయింక కిచ్చి జెబాబ్ దిలన్ మెలె, "తుమ్ ఉప్రమెన్చుచ, నెలవ దీన్ కామ కెరుక నెంజె మెంతసు, గని నెలవ కడన్చి దీసి కి తుమచ బెయిలల్ కి గాడ్చెల్ కి కిచ్చి సామ్మల్ జలికె యిప జేవ్ చియి పింక మెన గడ్డ ఉడడ నెసు నాయ గె? దస్సి కెర్చయ, గెద. 16 జలి, ఈంజ తేరబోడ, అమ యూదుల్చి అబ్రూహామచి సెకుమచి తేరబోడక నయతాన్ బంద, అట్టర వెర్చుల్ జా అన్నె. జలి,

తుమచ సామ్మల్క నెలవ కడన్చి దీసి యిప్పుక జతయ జలి, నెలవ కడన్చి దీసి జలికె ఈంజ తేరబోడక బందిలిన్ తెంతో ఇన్నెక యిప, ఏడ్చల్ కెరుక అన్నె ముక్కిమ్ నాయ గె?" మెన యెసు నంగెతికయ, 17 జోక 'తప్ప కెర్చయ' మెన ఉచర్చస ఎత్కిజన్ 'అమచి తప్ప' మెన లాజ్ జల లె, జోచి అత్తి జర్చు జల వెల్చెల కమె ఎత్కిచి రిసా ప్రజెల్ ఎత్కి నర్చసంతోసుమ్ జా గెల.

దేముడుచి రాజిమక చి సార్చు గిడ్డక నంగెలి టాలి (మత్త 13:31-33; మార్కు 4:30-32)

18 జో జర్చు కెర్చిన్క ప్రజెల్ దస్సి నర్చసంతోసుమ్ జతికయ, యెసు, "దేముడుచి రాజిమ కీన్ జతయ గే ఉచరుమ. జాక కిచ్చి టాలి ఉచరుమ? 19 ఈందె, సార్చు గిడ్డక జలిచి రిసెలె జతయ. ఏక్ మాన్గుల్ సార్చు గిడ్డక జలిచి రిసెలె, చి మొక్క పడ్డ రూకు జా గెలన్, చి జేవ్చ కొమ్మల్తె పిట్టల్ గూడల్ బంద జల" మెన కిటాలి బెదవ నంగెలన్.

పులయతి పిట్చి రిసాచి టాలి (మత్త 7:13-14,21-23)

20 ఒత్త తెంతో యెసు అన్నెక కోడు పున *కిచ్చి టాలి నంగెలన్ మెలె, "దేముడుచి రాజిమక కిచ్చి అన్నెక టాలి ఉచరుమ? 21 'పొడియె కెర్చి పిట్ ఎత్కి పొంగువ జా పులున్' మెన, ఏక్ తేరబోడ తీన్చి పిట్తె పులయతి పిట్ గలిలి. గల జా పాకుమ్ పులితి రితి తియ దిలి, చి జా పులయతి పిట్ ఇదిలిదిల్ జలికె. జా కల్చయలి పాకుమ్ తిరిమ్ తిరిమ్ పుల, ఒగ్గర జా గెలి" మెన నంగెలన్.

పరలోకుమతె వెసితి గుమ్ముమచి రిసాచి బోదన

22 జేవ్ పొదులె యెసు యెరుసలేమెతె గెమ్మక మెన ప్రయాసుమ్ గెతె తిలన్. జలి, పట్టె అన్నె ఒగ్గర పట్టెల్ గెచ్చెల్ గెలన్. 23 జేవ్ పొదులె కో గే జోక కిచ్చి మెన పుసిలన్ మెలె, "ప్రబు, పాపుమ్ తెంతో రచ్చించువ జా పరలోకుమతె గెతన తొక్కిజన్ జెప్పల గె?" మెన పుసిలన్, చి యెసు ఒత్త తిలనక, 24 "పరలోకుమచి గుమ్ముమ్ ఇర్చు జయెదె. జా ఇర్చు గుమ్ముమె తుమ్ వెసితి రితి కేర్చు జలిసి కెరనుక దెకన. కిచ్చెక మెలె, జా గుమ్ముమె పెనుక మెన ఒగ్గరజన్ ఉచర్చె కి, జోపయింక ఒగ్గరజన్ నెత్తి." 25 "పరలోకుమక 'గేరు' మెనుమ. జో గేరెవ్ ఎజోమాని ఉట్ట తెదొడక కెర్చె డంక దెయెదె, చి తెదొడక తుమ్ జా కెర్చె ఇత్తల్తో బయిలె టీవె ఉంకప్పుక దెర, 'ప్రబువ, అమక కెర్చె ఉగ్గ దె' మెంతె, చి జో తుమక కిచ్చి జెబాబ్ దెయెదె మెలె, 'తుమ్ కేనె తెంతోవ గే నేని' మెనెదె. 26 తెదొడక తూమ్ కిచ్చి మెంతె మెలె, 'తుచి తెన్ బెద అన్నెమ్ కయలల్ వెలమ, చి అమచి వీదుల తుమ్ బోదన కెర్చెదె' మెంతె, 27 గని జో తుమక కిచ్చి మెనెదె మెలె, 'నాయ, తుమ్ కేనె తెంతో జెతసు గే నేని. తుమక కచితుమ్ నేని. తుమ్ గారొ కమె కెర్చెసా అంచి తెంతో దూరి ఉట్ట గెచ్చ' మెనెదె.

† 13:7 13:7 యెసు తిన్ని వెర్చుల్ బల బల బోదన కెర్చె తిలన్. జొర్చె బాదల్ తిల మాన్గుల్క చెంగెల్ కెర్చె తిలన్, గని ఒగ్గర బుద్ది పలితుమ జేవ్ ప్రజెల్తె నే దెర్చె రితి తిలి, చి "తుమచి బుద్ది నే మార్చువ జలి, తుమచి పాపుమ్ నే ములెలి, చెంగెల్ బుద్దివంబో నే దెర్చె. తుమచి సిచ్చ వయతె" మెన ఈంజ టాలి తెన్ జాగర్చ నంగెతయ. § 13:19 13:19 ఈంజ టాలిచి అర్చమ్ కిచ్చి మెలె, ఎత్కి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి రాజిమ మెదెల్క తొక్కిజన్ మాన్గుల్ తిలక, జా రాజిమ వద్దె, చి అకరక ఒగ్గరజన్ జేవ్తె బెద తప్పల, చి పిట్టల్ రూకతె గూడల్ బందిలిన్ అమ ఉచర్చ, జా రాజిమచె బెదల మాన్గుల్క కా రాజిమ నీడ, చెంగెల్ తతి టాన్, దిలి రితి జయెదె. * 13:20 13:20 ఈంజ టాలితె దస్సి ఉచరుక జయెదె. తొలి తొక్కిజన్ జా రాజిమతె తిలి కి, పట్టె తిరిమ్ తిరిమ్ ఒగ్గరజన్ జా రాజిమతె బెదితసి ఉచరుక జయెదె. పట్టె జా ఒప్పు కీన్ జా కల్చయలి పిట్టుచి రూపుమ్ జేవ్చి వాసన్ గట్ట మాన్గుల్ కెర్చెదె గే, దస్సి ఎత్కి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి రాజిమ ఒగ్గరజన్క మాన్గుల్ కెర్చెదె, చి జోపయింక బుద్దిక మార్చువ కెర చెంగెల్ కెర్చెదె. † 13:22 13:22 9:51, 53 దెక. ‡ 13:24 13:24 బారికుల్ 4:12, 16:31, యోహాను 3:15, 16 చి లూకా 10:25-28. § 13:25 13:25 జానె. జేవ్ యూదుల్ జెప్పల చి "అమకయె రచ్చన దెర్చు జయెదె. అమ పరలోకుమతె గెమ్మమచి" మెన జేవ్ ఉచర్చె కి జేవ్ నంపెనెంజి రిసా దస్సి నంగెతయ.

28 జలె, అమచ పూర్ణల్ అబ్రాహామ్, ఇసాకు, యాకోబు తెన్ దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్ణమచ జోచి రాజిమతె పరలోకుమతె తిలిసి తుమ్ తెదోడిక దికితె, గని తుమి ఒత్త పెనుక నెలవ్ తయ నాయ చి రిసా ఏడుడుచ జన్మ, దంతో చష్టనతె తన్నె. 29 తుమ్ నంప నెంజలన ఒత్త పెనున్ నాయ, గని తూర్పు పక్క తెంతో, పడమర పక్క తెంతో, ఉత్తర పక్క తెంతో చి దచ్చెన పక్క తెంతో యూదుల్ నెంజల ఒగ్గరజెన్ మాన్యుల్ జా కెర, దేముడుచి పరలోకుమచి రాజిమతె వెన, జో తెన్ అన్నిమ్ కవుల. 30 అన్నె, అప్పె వడ్డె జలన జా అగ్గె జవుల, చి అగ్గె జలన *వడ్డె జవుల* మెన యేసు సంగిలన్.

యేసుక పరిసయ్యల్ బియడ ఉదడుక ఉచర్లసి (మత్తె 23:37-39)

31 జలె గడియయ్ పరిసయ్యల్ సగుమజెన్ యేసుతె జా కెర జోక కిచ్చె మెల మెలె, "తుమ్ కేనెగె వేరతె గో. హేరోదు అదికారి తుక మారుక ఉచర్లయ" మెల. 32 జేవ్ దస్సి మెంతికయ, యేసు జోవయంక, "తుమ్ గెచ్చ, జో 'నక్కె రితో మాన్యుక కిచ్చె మెన మెలె, 'ఈందె, అజి చి కలిక ఆవ్ బూతల్క ఉదడ్డెసి చి, జబ్బుల్ తిల మాన్యుల్క చెంగిల్ కెర్లసి ఏ, వేరక అంచి కామ్ పూర్తి జయెదె. 33 జలెకి, అజి కలికచి వేరక ఆవ్ అంచి ప్రయూనుమ్ గెచ్చ గెచ్చ యెరూసలేమతె పావుక అన్నె. మెలె, దేముడుచ కబుర్లు సంగితో మాన్యు యెరూసలేమక వేర టాన్తె మెరుక బెదె నాయ" మెన జోక తుమ్ సంగ" మెన పరిసయ్యల్క యేసు సంగిలన్.

34 తెదోడి యేసు కిసి జలన్ మెలె, "ఓ యెరూసలేమచ, అమచి యెరూసలేమచ మాన్యులో! అమ తెర్రయల కబుర అన్సక చి బోదన కెర్లనక పత్తల్ గల మార్లను! కిచ్చె ప్రమాదుమ్ తుమ్క నే లయతి రితి కుడిజి జాచ పిల్లల్క రెప్పల్ తెడి కిసి ముడ్డొ కెరన తయెదె గే, దస్సి, ఆవ్ తుమ్క కెత్తిగి సుట్టు ముడ్డొ కెరంతి రితి తుమ్క చెంగిల్ కెర్లయ, గని తుమ్ నెసిలదు. 35 ఈందె, తుమ్చి గేరే కో నెంజితె రితి తుమ్క తూమి ముల దెన్నె. అన్నె అప్పె తెంతో మెదోల్ కెర †ప్రబుచి నావ్ తెన్ జెతొసొక జెయ్యి! జెయ్యి! మెన తుమ్ కేక గ్రెలి దీసి ఎద అంక అన్నె దెకున్ నాయ మెన తుమ్క ఆవ్ కచితుమ్ సంగతసి." మెన యేసు సంగిలన్.

14

విస్తాంతి దీసి అత్తో చట్టో పుల తిలో మాన్యుక యేసు చెంగిల్ కెర్లసి

1-2 అన్నె కిచ్చె జర్మ జలి మెలె, నెలవ్ *కడ దీసి, అన్నిమ్క మెన యేసు పరిసయ్యల్క అదికారి ఎక్కిలోచి గెరి గెచ్చ తతకియ, అత్తో చట్టో పుల తిలో మాన్యు ఎక్కిలో యేసుచి మొక్కె తిలన్, చి "యేసు కిచ్చె కెరెదె గి దెకును" మెన ఒత్త తిల మోసి తెన్ దేముడు చిలె అగ్గల్ సెకడ్డన చి పరిసయ్యల్

చెంగిల్ దెకితె తిల. 3 జలె, జేవ్ పరిసయ్యల్చి మోసి తెన్ దేముడు చిలె అగ్గల్ సెకడ్డనచి మెన్యుతె తిలి జోవయంచి ఉప్పిరచి కన్నురుమ యేసు జాన కెర, జోవయంక, "నెలవ్ కడన్మ దీసి జన్మ తిలనక చెంగిల్ కెరుక అమచి మోసిచి అత్తి దేముడు చిలె అగ్గల్ తెన్ బెదితయ గే నాయ? గ? తుమ్ సంగ" మెన పుసిలో. 4 గని జేవ్ ఎత్తిజెన్ తుక్కె తిల. తెదోడి జో అత్తో చట్టో పుల తిలో మాన్యుక యేసు పాసి బుకారా కెర జోక చెంగిల్ కెర "గో" మెలన్.

5 తెదోడి యేసు జేవ్ వండితుల్క అన్నె కిచ్చె పుసిల్ మెలె, "తుమ్చి తెన్ ఎక్కిలోక పుత్తున్ జలెకు, బెయిలు జలెకు తిలె, జో పుత్తున్ జలెకు బెయిలు జలెకు నెలవ్ కడన్మ దీసి కుండితె నేడ తిలె, జయ్యి దీసి, నెలవ్ కడన్మ దీసి జలెకి, బేగి జోక జా కుండితె తెంతో కడె నాయ గ? కడెదే, గెద" మెలన్. 6 'జో సంగిలిసి సత్తిమ్' మెన జేవ్ కిచ్చె జబాబ్ దెంక నెత్తిర్.

గవురుమ్ నే ఉచరంతిన్చి రిసాచి కోడు 7 జలె, జా అన్నిమ్క జో పరిసయ్యుడు బుకార్లనతె సగుమజెన్ వెనుక మెన గవురుమచ టాన్సు నిసాన, యేసు జోవయంక ఇసి మెన ఏకే టాలి సంగిలన్. 8 "కో జలెకు తుమ్చిరె కక్కె జలెకు పెండ్లి విందుతె బుకార్లెగిన, విందుతె అయేలోసా తుమ్ గవురుమచి టాన్తె వెను నాయ, నెంజిలె తుచి కంబె వెల్లో మాన్యుక జో బుకారా తిలె, 9 జో వెల్లో మాన్యు అయేలె, తుక చి జోక బుకార్లొసా తుచితె జా కెర 'ఈంజొ మాన్యుక జా టాన్ దేసు', మెన సంగిలె, తుయి లాజ్ జా ఎత్తిచి కంబె తొక్కి గవురుమచి టాన్తె తుయ తిరిమ్ గెచ్చ వెన్సె. 10 తుక కో జలెకు బుకార్లె, ఎత్తిచి తుయ తొక్కి గవురుమచి సాడిచి టాన్తె గెచ్చ వెను, చి తుక బుకార్లొసా అయేలె తుక 'మిత, అన్నె చెంగిల్కె వెను', మెన సంగిలెగిన, జా విందుక తుచి తెన్ వెన తిల ఎత్తిజెన్చి మొక్కె తుయ గవురుమ్ జన్మ. 11 కిచ్చెక మెలె, కో జోవయంక జోయ్యి గవురుమ్ కెరనెదె గే, దేముడు జోవయంక దాక కెరెదె, గని కో జోవయంక జోయ్యి దాక కెరనెదె గే, దేముడు జోవయంక వెల్లో కెరెదె" మెన యేసు సంగిలన్.

విందుతె ముక్కిమ్క కక్కె బుకారుక గే యేసు సంగిలిసి

12 తెదోడి జా అన్నిమ్క బుకార్లొ పరిసయ్యుడుక యేసు, "తుయ మెదెన్చి జవున్ సంజెచి జవున్ అన్నిమ్క మాన్యుల్క బుకారుక ఉచర్లె, ముక్కిమ్క మితర్లల్క జవున్, బాబొదెసిక జవున్, తుమ్చ బండుగుల్క జవున్, నెంజిలె అన్నె సామాన్యుక జవున్ బుకారా నాయ. కిచ్చెక మెలె, †జేవ్ జోవయంక అన్నిమ్తె తుమ్క అన్నె బుకారుక జోవయంక నెక్కి అన్నె, చి తుమ్క జేవ్ బుకార్లె, ఈంజుమ్ లోకుమతె తుమ్చి బెప్పమాన్యుమ్ సంగుక తన్నె. 13 తుమ్ †అన్నిమ్క మాన్యుల్క బుకారుక మెలె, కక్కె బుకారా మెలె, బీద సుదల్క,

* 13:30 13:30 జా కాలమ్క అగ్గెన బూలోకుమ్ గెచ్చు గెల కెర, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు నెచి బూలోకుమ్ జన్మ కెరెదె, చి రచ్చెంచువ జల పరలోకుమచి రాజిమతె బెదె జోవయం జల మాన్యుల్ తెన్ జయెదె, దీసయేలిసి 21:1-8, చి జోవయంతెన్ బెదె పిలువ కెరుల, లూకా 22:29-30. † 13:32 13:32 'నక్కె రితో మాన్యు' మెలె, జోక తెల్లెవ మోసిమ్ కెర్ల ఉద్దెసములె తవుల. వడ్డె యూదుల్ తెన్ ఇదిల్ దకిలో రితో సిస్టారుమ్ జలో మాన్యుక దస్సి మెనుల. జెతె. జో హేరోదు అదికారి జయెదె, గని జోచి బుద్ధికయ యేసు దస్సి సంగతయ. ‡ 13:35 13:35 ఈంజ కోడు ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తెర్రయతో రచ్చెంచువ కెర్లొసాక సంగిలి కోడు. * 14:1-2 14:1-2 యూదులచి అలనాల్ తెన్, సత్తెక్కె సత్తె దీసల్ కిచ్చె కామ్ సి కెరె దేముడుక జోక్కె దీన్. విస్తాంతి దీసి-తెలుగు. ఎత్తి నెన్సర్ల యూదుల్క బక్తి కెర్లె నెలవ్ కడ దీసి జయెదె. జా దీసి జోవయంక నబ గెరిలె గెచ్చ, దేముడుచి కొడె సూన కెర, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక బక్తి కెరుల. జోక 'యెహోషా' మెన నావ్ తయెదె. జా దీసి 'కిచ్చె కామ్ కెర నాలమ్' మెన జో ఎత్తి అదికారుమ్ సంగిలిన్క యూదులచి వెల్లెలె మాన్యుల్ ప్రజల్క జాడు వయడ్లి రితి కెర కామ్ సి కెర్లెనెదె రిసా ఒగ్గల్ అగ్గల్ అయ్యె ఉచర అన్సి. ఇన్నె, దెన్నె ఎన్యులు కోడ్లెన్క 'కామ్' మెన నింద కెర్లె. † 14:12 14:12 అన్నెక అర్థుమ్ కి ఇన్నె ఉచరక జయెదె. కిచ్చె మెలె, తుమ్క అన్నె బుకారుక సెక్కి తిలనక బుకార్లె గని నెంజలె మాన్యుల్క నాయ మెలెగిన, జా కిచ్చె ఒగ్గల్ ప్రేమ? మత్తెయ 5:46, 6:2-4, 16-18 దెక. ‡ 14:13 14:13 నెంజిలె 'విందుతె'.

మొండివీ మాన్సుల్క, సొట్ట మాన్సుల్క, గుడ్డి మాన్సుల్క, చి 14 జేవీ తుమ్క అన్నె బుకారుక నెతిరత్తనచి రిసా తుమ్క చెంగిల్ జయెదె. కిచ్చొక మెలె, సత్తిమ్ ఇండిలస అన్నె జీవ్ జా ఉట్టితి పొదిక తుమ్క ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు బవుమానుమ్ దెయెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

వెల్లి విందుచి టాలి
(మత్త 22:1-10)

15 జా అన్నిమ్క యేసు తెన్ వెన తిలో మాన్సు ఎక్కిలో జోచి జా కోడు సూన కెర, “దేముడుచి రాజిమ్తె, కో జో తెన్ బెద అన్నిమ్ కవుల గే, జోక ఒగ్గర్ చెంగిలి!” మెలన్. 16 యేసు టాలికి కిచ్చొ మెలన్ మెలె, “ఏక్ మాన్సు వెల్లి విందు తెయార కెర, ఒగ్గర్ జినక బుకార్చన్. 17 జలె, ఏమిదు వంటితి సమయుమ్ జా అయేలి పొది, ‘తుమ్ జా, ఏమిదు తెయార జా అన్నె’ మెన బుకార్ల సుదల్క సంగు మెన ఎజోహూని జోచొ గొత్తి సుదొక తెద్రయలన్. 18 గని జేవ్ బుకార్లన ఎత్తిజన్ ఎక్కి బుద్ది జా, జోవయింతె ఎత్తి, మాన్సు జెంక నెతిరి మెల. జోవయింతె తొలితొవ జో ఎజోహూని తెద్రయలో గొత్తి సుదొక, ‘అవ్ బయిలు గెన అన్నె, చి జా దెకుక మెన గెచ్చుక అన్నె. దయ కెర, అవ్ నే జెతిసి చెమించువ కెరు’ మెలన్. 19 పడ్డొ అన్నెక్కో, ‘అవ్ పావ్ జతల్ బెయిలల్ గెన అన్నె చి, జేవ్ చెంగిల్ కామ్ కెరుల గె నాయ్ మెన దెకుక గెతసి. దయ కెర, అవ్ నే జెతిసి చెమించువ కెరు’ మెలన్. 20 పడ్డొ అన్నెక్కో, ‘అవ్ అప్పె వెండ్లి జలయ్ చి, జాకయ్ అవ్ జెంక నెతిరి’ మెలన్.

21 “జాకయ్ జో గొత్తి సుదొ ఎజోహూనితె అన్నె ఉట్ట జా కెర, జేవ్ మాన్సుల్ సంగిలిసి ఎత్తి, జో ఎజోహూనిక సంగిలన్, చి జో ఎజోహూని ఒగ్గర్ కోవుమ్ జా, జోచొ గొత్తి సుదొక, ‘తుయి బేగి గే, చి పట్టుమ్చ వీదుల వట్టెల కో బీద సుదల్, మొండివీ మాన్సుల్, గుడ్డి మాన్సుల్చి సొట్ట మాన్సుల్ తవుల గే, జోవయింక అంచి విందుతె కడ ఆసు’ మెన సంగిలన్. 22 సంగితికయ్, జో దన్నె గెచ్చ దన్నె కెర, అన్నె జా కెర ఎజోహూనిక బాబు, తుయ సంగిల్ రితి కెర అన్నె, గని విందుతె అన్నె టాన్ అన్నె, మెలన్, 23 జో గొత్తి సుదొక ఎజోహూని అన్నె, జలె, పట్టుమ్ ఒత్తల్తోచి బయిలె తుయి గెచ్చ ఒత్తన వట్టెల కో తిలె, ఏదెల్చి తెడికో బిచ్చిమ్ నజీతన జవున్ వెన తిలె, జేవ్ ఎత్తిజన్క బలవంతుమ్ కెర కడ ఆసు. అంచొ గెరు ⁵బెరుకయ్ మెలన్. 24 జలె, తుమ్క అవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, జేవ్ తొలితొ బుకార్లనచ రిత జల మాన్సుల్తె కో కి * అంచి విందు కంక అవ్ నెలవ్ దెయి నాయ్.” మెన యేసు సంగిలన్.

యేసు సిస్సుడు జంక కో ఉచ్చర్చ, చెంగిల్ ఉచరుక
(మత్త 10:37-38)

25 జలె, యేసు యెరూసలేమ్తె గతి రిసా వట్టి గితె తతికయ్, ఒగ్గర్ జన్ జనాబ్ జో తెన్ బెద గెతె తిల. తతికయ్, యేసు పనుల జోవయింక, 26 “అంచొ సిస్సుడు జంక మెన కో అంచితె జెయెదె గే, అంక ప్రేమ కెర్చి కంబ అబ్సొన్క, అయ్యోన్క, తెర్చుక, జోవయించ బోదల్క, అన్నెసింసిక,

§ 14:23 14:23 నెజెల బెరుక. 24. తుక అవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, జేవ్ అవ్ తొలితొ బుకార్ల మాన్సుల్తె కో కి అంచి విందు కంక అవ్ నెలవ్ దెయి నాయ్ మెన జో ఎజోహూని సంగిలో మెన యేసు టాలి సంగిలన్. * 14:24 14:24 యేసు దెతి విందు కిచ్చొ మెలె, పరలోకుమ్తెచి విందు మెలి రితి మెలె, పరలోకుమ్తె గెచ్చ కెయక తెయక ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు తెన్ యేసు తెన్ జెతిసి. † 14:27 14:27 లూకా 9:23 దెక, అన్నె జా 9:23 కోడుచి ఎత్తెచి కోడు దెక. ‡ 14:30 14:30 ఈంజ టాలిచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, ‘అంచొ సిస్సుడు జంక ఉచ్చర్చ, ఆకర్ ఎద అంచి కామ్ కెర కేదవుక తుమ్క నెక్కి అన్నె గి నాయ్ గి తుమ్ చెంగిల్ ఉచర’ మెన యేసు సంగితయ్. § 14:32 14:32 ఈంజ టాలిచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, ‘అంక దెర్చు జలి నెవ నే కెర్చి ఒడువ జన్నె గి నాయ్ గి తుమ్ చెంగిల్ ఉచర’ మెన యేసు సంగిల్ రితి జతయ్. * 15:1 15:1 ‘సిస్సు సంగిత సుంకర్చ’ చి ‘పాపుమ్ సుదల్’ మెలిచి అర్దుమ్క 5:30చి ఎత్తెచి జాచి కచ కొడ్త దెక.

అప్పసింసిక చి జోకయ్ తొక్కి ప్రేమ నే కెర్చె, నెంజె. 27 జోచి సొంత [†]నిలువ వయన, కో అంచి వట్టి జెయె నాయ్ గే, జో, అంచొ సిస్సుడు జంక నెత్తు.

28 “తుమ్చితె కో జలెల ఉప్పిర్ గేర్ బందుక ఉచర తిలె, జా పూర్తి బందితి రిసా డబ్బుల్ సరిపుచువ జయెదె గే నాయ్ గే దెకుక మెన, లెక్క కెరుక మెన వెనెదె. 29 జో తొల్లితొ జా లెక్క నే కెర్చె జా ఉప్పిర్ గేర్చి పునాది గలిలె పడ్డొ డబ్బుల్ సరిపుచువ నే జెతిసిచి రుజ్జా పడ్డొ దెక పూర్తి బందుక నెత్త ముల దిలె, దెకితన ఎత్తిజన్ జోక ఆఁసుల. 30 “ఈంజొ మాన్సు ఉప్పిర్ గేర్ బందుక ముదొల్ కెర్చె, గని పూర్తి బందుక నెత్” మెన ఆఁసుల. ‡

31 “అన్నె, ఏక్ రాన్ అన్నెక్కో రాన్చి ఉప్పిరి యుద్దుమ్ కెరుక ఉచర్చయ్. ఈంజొ రాన్చొ దెన్ను వెయల్ జన్ నయ్ న్యుమ్ సుదల్ తిలె, గని జో అన్నెక్కో రాన్చొ విస్సెక్ వెయల్ జన్ నయ్ న్యుమ్ సుదల్ తిలె, ఈంజొ తొక్కి నయ్ న్యుమ్ తిలెనా తొలితొ వెన, ‘జో అన్నెక్కోచి ఉప్పిరి జినుక నెక్కి అన్నె గే, నాయ్ గె’ మెన ఉచరెదె. 32 “జినుక నెక్కి నాయ్” మెన డీసిలె, ఈంజొ జోక దూరి తా పాసి నే జతె అగ్గె, ‘అమ్ కట్టు జయె. తుమ్క అమ్ కిచ్చొ దెంక గి తుమ్ సంగ’ మెన ఈంజొ రాన్ జో అన్నెక్కో రాన్చొ కబుర్ తెద్రయెదె. §

33 “దన్నె, తుమ్చితె కో జోక తిలిసి ఎత్తి, ములె నాయ్ గే, అంచొ సిస్సుడు జంక నెత్తు” మెన యేసు సంగిలన్.

కామ్క నెంజిలి లోన్చి కోడు
(మత్త 5:13; మార్కు 9:50)

34 “లోన్ చెంగిల్ అన్నె, గని లోన్చి కారు గెలెగిన, జా లోన్ కీసి అన్నె కారు జయెదె? జయె నాయ్. అన్నె ³⁵ జా కారు గెలి లోన్క ‘ఎరు’ మెన బుయ్యె సుపుక కి కామ్క నెంజె. ఆరి వెంట గెలుక జయెదె. సూనిత కంకో కక్క తిలె, సూనితు!”

15

నెన గెలి మెండపిల్లచి టాలి
(మత్త 18:12-14)

1 ఏక్ సుట్టు [†]సిస్సు నజీత సుంకర్చు చి ‘పాపుమ్ సుదల్’ మెన యూదుల్ సిస్కారుమ్ దెకిత అన్నె ఒగ్గర్ జన్ యేసుచి బోదన సూనుక మెన పాసి జెతె తిల, చి ² పరిసయ్యల్ చి మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్చన దెక కెర, “ఈంజొ మాన్సు పాపుమ్ సుదల్ బెదవన జోవయింతెన అన్నిమ్ కతయ్” మెల. 3 జాకయ్ జోవయింక ఈంజ టాలి యేసు సంగిలన్. ఇసి జతయ్: 4 “తుమ్తె, మెనుమ, ఎక్కిలోక పుంజెక్ మెండల్ తిలె, చి జోవయింతె ఏక్ నెన తిలె, జేవ్ తిలె బయిలె తిలె ఏక్ తవు పుంజెక్ మెండల్క ముల దా కెర, జో నెన తిలో మెండపిల్ల చబజుక గెచ్చెదె. 5 గెచ్చెచి, డీసిల్ బేగి సర్వసంతోసుమ్ జా కంధిగోడా కెరన 6 గెరి దెరన జెయెదె, అన్నె, గోతుసుదల్క చి పాసి గెరల్చ మాన్సుల్క బుకారా కెర, ‘అంచి నంతోసుమ్తె తుమ్ బెద. కిచ్చొక మెలె, నెన తిలె అంచి మెండపిల్ల అన్నె దెర్చు జా అన్నె’ మెనెదె.

7 దన్నీ తుమ్మక ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, తుమ్మచి తెన్ పుంజెక్ మెండల్తె ఏక్ నెన తిలె, జా ఏక్ అన్నె దొర్కు జలె కీసి నర్లసంతోసుమ్ జస్సె గె, దన్నీ, పుంజెక్ జన్ మాన్సులతె ఏక్ తకు పుంజెక్జీన్ 'పాపుమ్ సుదల్ నెంజుమ్' మెన ఉచరన్లన తిలె, గని అన్నెజ్జో జో కెర్లె పాపల్ చినన దుకుమ్ జా పాపుమ్ ముల దిలె, జేవ్ ఏక్ తకు పుంజెక్జీన్చి రిసాచి కంట జోవయించి పాపుమ్ ముల మార్చువ జలొసాచి రిసా పరలోకుమ్తె ఒగ్గర్ సర్లసంతోసుమ్ జవుల.

నెన గెలి వెండి కాసుచి టాలి

8 "అన్నెక్ టాలి ఉచరుమ్. ఏక్ తేరబోదక దెన్ను †వెండి కాసుల్ తిలె, జోవయంతె ఏక్ సేడ గెలె, జా కిచ్చొ కెరెదె? దీవు లంబడ, గేరు వడ్డన, జా డీన్తె ఎదక సరిగా చజెదె, గెదె! 9 జలె, జా డీసెలె, బేగి జేవ్చ కేతుకునదల్క చి జేవ్చి గెరేక పాసి తిల గెరల్చ మాన్సుల్క బుకారా కెర, 'అంచి సంతోసుమ్తె తుమ్ బెద. కిచ్చొక మెలె, నెన తిలి అంచి వెండి కాసు అన్నె డీన అన్నె' మెనెదె. 10 దన్నీ, తుమ్మక ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, కో జెలెక ఎక్కిలో కి జో కెర్లె పాపల్ చినన దుకుమ్ జా పాపుమ్బుద్ది ముల దిలె, పరలోకుమ్తె దేముడుచ దూతల్ సర్లసంతోసుమ్ జవుల" మెన యేసు సంగెలన్.

నెన గెలో పుత్తునచి రిసాచి టాలి

11 తెదొడి యేసు అన్నె, "ఏక్ మాన్సుక దొగులె పుత్తర్లు తిలె. 12 జేవ్ పుత్తర్లుల్తె దకీలో పుత్తుసి అబ్బొనక ఇసి మెన సంగెలో. 'ఓ బ, తుచి అన్నెతె అంక జెతి వాట అప్పె దె' మెలన్. జలె, జో అబ్బొసి జోచి అన్నెక దొన్ని వాటల్ కెర, జేవ్ దొగులె ఎక్కెక్ల జెత వాటల్ జోవయంక వంట దిలన్.

13 "జలె, ఒగ్గర్ దీనల్ నే గెతె అగ్గె, జో దకీలో పుత్తుసి జోచి వాట సామ్సు ఎత్తి కి †బెదనన కెర, ఏక్ దూరి దేసిమి గెచ్చుక మెన బార్ జలన్. జా దూరి దేసిమి గెచ్చ తా, ఈంజో కిచ్చొ కెర్లె? బుద్ది నెంజలె కమెతె జోక దిలిసి ఎత్తి పాడ కెర గెలన్. 14 జా పూర్తి కేడ్లకయ, జా దేసిమి వెల్లె గార్ జా గెలి, చి జంక అల్లర్ జలన్. 15 జంక అల్లర్ జా, జా దేసిమిచొ మాన్సు ఎక్కిలోతె కామ్ నజసుక గెలో, చి 'అంచ అంథ్రుల్ కతిన్తె గెచ్చ జేవ్క రక్కు' మెన కామ్ దిలన్, చి యూదుల్ తెన్ జా కామ్ నిస్కారుమ్చి జలెక, కెర్లె. † 16 జలె చూ బమ్మక జో ఉబెడొ కీసి జలొ మెలె, జేవ్ అంథ్రుల్ *కతిసి జో కి సర్ల తెన్ కతో, గని జోక కో దెతి నాయ్.

17 "దన్నీ, జోక కొవేసి నాయ్, తోడు నాయ్ చి రిసా సగుమ్ దీనల్ గెతికయ, జోక బుద్ది అయేలి, చి కిచ్చొ మెన ఉచరన్లన్ మెలె, 'అబ్బొవ గెతిమాన్సుల్క సరిపుచువ జతి అన్నెమ్ అన్నె, గని ఆవ్ పుత్తుసి ఇన్నె చుక మొర గెతసి. ఈంజ అల్లర్ ఆవ్ కిచ్చొక సేడుక? 18 అబ్బొతె గెచ్చుందె, చి ఓ బ, దేముడుక అన్నె తుక విరోదుమ్ జలి రెతి, ఆవ్ పాపుమ్ కెర అన్నె.' 19 'అంచొ పుత్తు' మెన తుయి అంక సంగుక జలె, అంక విలువ నాయ్, గని అంచ 'అంచొ గెతిమాన్సు' మెన తుయి అంక తియన కామ్ దె" మెన సంగెందె మెన జో ఉబెడొ ఉచరన, 20 ఉట్ట, అబ్బొనతె అన్నె గెచ్చుక బార్ జలొ. జలె, అబ్బొనచొ గేరుక అన్నె దూరి తిలి పొది, అబ్బొసి జోవయంక దెక కెర, జో బుద్ది నెంజ తిలో గని అప్పె ఇదిల్ బుద్ది జలొ

పుత్తునచి ఉప్పెరి కన్యారుమ్ జా నిగ జా కెర, జోక అమడ చుంబిలన్.

21 "తెదొడి జో పుత్తుసి జోక 'ఓ బ, దేముడుచి ఉప్పెరి, అన్నె తుచి ఉప్పెరి విరోదుమ్ జలి రెతి, ఆవ్ పాపుమ్ కెర అన్నె. అంచొ పుత్తు మెన తుయి అంక సంగుక అంక విలువ నాయ్,' మెలన్. 22 గని అబ్బొసి జోవయంక గెత్తి సుదల్క బుకారా కెర, 'అమచ పాలల్ ఎత్తితె చెంగెరల్ బే బేగి ఆన ఇన్నెక గల దాన, చి ఇన్నెచి ఈంటెతె ఉంగారుమ్ చి చట్టెలె జోడ్డు గల దాన. 23 దన్నీ కెర్లెచు మెలె, అమ్ బలయ్న జలొ పోతుమ్లె తుమ్ ఆన కండ, చి ఈంజో గెరి ఉట్ట అయేలి సర్లక విందు కెరుమ్. 24 కిచ్చొక మెలె, ఈంజో అంచొ పుత్తు మొర గెచ్చ అన్నె జయ అన్నె. నెన తిలొ, చి అన్నె దొర్కు జలొ' మెన అబ్బొసి సంగెలో, అన్నె, ఎత్తి, తెయార జతికయ, సర్ల కెరసుక దెర్లె.

25 "జలె, ఈంజో గెరి ఉట్ట అయేలో ఉబెడొచొ అన్నెసి జోవయించి బుయెతె కామ్ కెర్లె తిలొ, చి గెరి అన్నె ఉట్ట జెతె తిలి పొది కామ్ అయేలి, బాజె సర్ల తెన్ విందు సూన్లన్.

26 సూన కెర, గెత్తి సుదొ ఎక్కిలోక బుకారా కెర, 'కిచ్చొక బజయతతి, సర్ల కెరంతతి?' మెన పుసిలన్, 27 చి గెత్తి సుదొ జోక, 'బావొది గెరి అయేలన్ చి జో జీవ్ తా గెరి ఉట్ట జా అన్నెచి రిసా అబ్బొది బేడు తిలొ పోతుమ్లె కండయలన్.'

28 "జలె, జో మాన్సుచొ ఈంజో వెల్లొ పుత్తుసిక కోపుమ్ అయేలి, చి గెరి పెసుక కి జోక ఇస్సుమ్ నాయ్. జాకయ్ అబ్బొసి బార్ జా, తెడి జె మెన బతిమాల్పా జా సంగెలన్, గని 29 అబ్బొనక జో, 'ఈందె, ఎత్తి వెర్లుల్ తుచి సేవ కెర్లెయ, తుయి సంగెలిసి నిదూసుమ్ కెర, కెయ్య కి పిట్టచి నాయ్. జలెక, అంచ గేతుసుదల్ తెన్ ఆవ్ సర్ల తెన్ విందు కెరంతి రెతి కెయ్య కి ఏక్ ఇదిలిసి గొరె కి దెన్నె నాయ్. 30 గని సానివొ తెన్ బెద తుచి 'అన్నె పాడొ కెర్లె ఈంజో పుత్తుది గెరి జెతికయ, తుయి బేడు తిలొ పోతు కండయలది! కిచ్చొ సత్తిమ్, జా!' మెన జో వెల్లొ పుత్తుసి సంగెలన్, చి 31 అబ్బొసి జోక, 'ఓ పుత్త, తుయి కెయ్క కి అంచి తెన్ అన్నెసి, చి అంచి అన్నె ఎత్తి తుచి. 32 జలెక, ఈంజో తుచొ బావొది మొర గెచ్చ అన్నె జీవ్ జలన్. నెన తిలన్, గని అన్నె దొర్కు జలొచి రిసా ఇసి విందు దా సర్ల కెరసుక చెంగెలి' మెన సంగెలన్, మెన సిస్సు సంగెత సుంకర్లక చి 'పాపుమ్ సుదల్' మెన అన్నె మాన్సుల్ నిస్కారుమ్ సంగెలన్ జోవయంక నంచ కెర్లెచి రిసా యేసు పండితుల్క టాలి సంగ జేవ్ పండితుల్చి తప్పుచి రిసా ఉచరయలన్."

16

తెల్వొ తిల గెత్తి సుదొచి టాలి

1 తెదొడి యేసు జోచి సిస్సుల్క, "సామాన్యరి ఎక్కిలో తిలన్. జోచి గెరచి కామ్ ఎత్తి, దెకుక చి జోచి అన్నె ఎత్తి, దెకుక జోతె ఏక్ మాన్సు తిలొ. జలె, 'తుచి అన్నె దెకితోసా జా అన్నె పాడొ కెర్లెయ' మెన జో ఎజొమానిక కబుర్ అయేలి. 2 జో జోచి అన్నె దెకితోసాక బుకారా కెర, 'తుచి రిసా ఆవ్ సూన్సి కిచ్చొక? అప్పె తెంతొ తుక ఇన్నె కామ్ నాయ్. తుచి అత్తి ఆవ్ సార్కు కెర్లెనక కిచ్చొ కెర అన్నెన్ గే కక్కు కెర్లె దా అన్నెన్ గే లెక్కల్ కెర రెగండ అంక దెకపు' మెన ఎజొమాని సంగెలో.

† 15:8 15:8 జా దేసిమి ఏక్ వెండి కాసు కెర్లె విలువ జయెదె మెలె, ఏక్ దీసిచి కూలిచి ఎదిలి డబ్బుల్. * 15:13 15:13 నెంజెలి 'ఏక కెర, డబ్బుల్ దెనన,....' † 15:15 15:15 యూదుల్ అంథ్రు ముక్కల్ కతి నాయ్. * 15:16 15:16 ఏక్ రగుమ్ ఛాచిక కాయల్, బెర్లె, అంథ్రుల్క ఒత్తవ కడుడు. † 15:30 15:30 నెంజెలి 'డబ్బుల్'.

3 “జలె, ఎజోమానిది ఆస్తి దెకితో ఈంజో మాన్సు కిచ్చో తెలివి ఉచరన్నన మెలె, అంచో ఎజోమాని అలక కడ గెలెదె జలె, అవ్ కిచ్చో కెర్లె జయెదె? కూలొ కామ్ కెరుక అంక సత్తు నాయ్, అవ్ నెతిరి. బిచ్చిమ్ నబుక లాజా, మెన ఉచర అస్సి. 4 ఎజోమాని అంక కడ గెలె పొది మాన్సుల్ అంక సినేతుమ్ జా తా జోవయింద గెరలె బుకార్లె బాద తయె నాయ్ మెన ఉచరన కెర, 5 ఎక్కిలోకవి వడ్డె అన్నెక్కిలోక వర్చు తెన్ జోచో ఎజోమానితె రునుమ్ జలె ఎత్తిజున్క బుకారా కెర, తొలితోచోక అంచో ఎజోమానిక తుమ్ కెర్లి బాకి జా అస్సిన్? మెన పుసిలన్. 6 జో రునుమ్ జలెసా చెత్తెర్ వెయిల్ కాంయల్ తెలు మెలన్, చి ఈంజో జలె తువి బాకి నజ తిలి పున్చుమ్ బేగి చజన వెన ‘దొన్ని వెయిలు’ మెన రెగుడు మెలన్.

7 “తెదెడి ఎజోమానిచో గేర్ దెకితోసా అన్నెక్లొక బుకారా కెర, ‘తుమ్ కెర్లి బాకి జా అస్సిన్’, మెన పుసిలన్, చి జో ‘వెయి నాడివో గోదుమ్’ మెంతికయ్, ‘దస్సి జలె, తువి బాకి కాగ్దుమ్ వెంబ అట్టు పుంజో’ మెన రెగ్గును మెలన్. 8 “జలె, జోచి అస్సిక దెకితో జో అబద్దుమ్ కెర్లె మాన్సుచి తెలివి దెక, తెలివి కామ్ కెర్లెదె మెన జో ఎజోమాని సంగిలో. ఈందె, దేముడుచి ఉజుడి బుద్ది జలనచి కంట ఈంజ లోకుమ్చి బుద్ది తిలన జోవయిందె ఈంజ కాలుమ్చ మాన్సుల్ తెన్ బలె తెలివి దెకనతతి.

9 “జలె, తుమ్క అవ్ కిచ్చో మెంతసి? * ఈంజ లోకుమ్చి దనుమ్ తెన్ తుమ్క నేస్సమ్ కెరన, చి జా డబ్బుల్ కెర్లె పరలోకుమ్తె అల్లకాలుమ్ జయెఁతస్సితె తుమ్క ‘బెదవనల.† 10 ఈందె, కో జలెకు ఇదిలిన కామ్తె నిదానుమ్ కెరెదె గే, వెల్లి కామ్తె కి నిదానుమ్ కెరెదె. గని కో జలెకు ఇదిలిన కామ్తె అబద్దుమ్ కెరెదె గే, వెల్లి కామ్తె కి అబద్దుమ్మి కెరెదె. 11 ఈందె, మాములుమ్ ఈంజ లోకుమ్చి డబ్బుల్ వాడిక కెర్లితె తుమ్ నిదానుమ్ నే కెర తిలెగన, పరలోకుమ్చి దనుమ్ తెన్ తుమ్ కామ్ కెర్లి రితి దేముడు కిసి తుమ్చి అత్తి జా సార్చు కెర దెయెదె! తుమ్క జో కిసి నంచ కెరుక జయెదె! 12 అన్నె, జోవయిందె అస్సిక తుమ్ దెకుక మెన అన్నెక్లొ తుమ్చి అత్తి సార్చు కెర తిలె, గని తుమ్ జా అస్సిక నిదానుమ్ నే కెర్లె, తుమ్క జెతికయ్ తుమ్చి సొంత అస్సి కో తుమ్క దెప్పలె! దిలె, పాడి కెరలె మెనుల. 13 కేన్ గెతిమాన్సు ఎక్కి దడి దొగుల ఎజోమాన్సుచి సేవ కెరుక నెత్తె. కిచ్చొక మెలె, ఎక్కిలోక విరోదుమ్ కెర, అన్నెక్లొక ప్రేమ కెరెదె, నెంజిలె జో అన్నెక్లొక నిదానుమ్ కెర, తొలితోచోక నిస్కారుమ్ దెకెదె. జలె, దేముడుక చి ఈంజ లోకుమ్చి దనుమ్క ఎక్కి దడి సేవ కెరుక నెతుర్చు” మెన యేసు జోచి సిస్సుల్క సంగిలన్.

యేసు సంగిల దొన్ని కొణె (మత్త 11:12-13)

14 ఈంజ లోకుమ్చి దనుమ్చి రిసా యేసు తెదెడి సిస్సుల్క సంగిలిన పరిసయ్యుల్ నూన కెర జోక కొంకడ్ల. కిచ్చొక మెలె దేముడుచి సేవ కెర్లెనుమ్ మెననై కి, డబ్బుల్క జోవయింక ఒగ్గర్ ప్రేమ. 15 యేసు జోవయింక, “మాన్సుల్చి

మొక్కి పున్సిమ్ తిలి రితి డీనుక అన జతన తుమి. గని తుమ్చి పెట్టి కిచ్చో బుద్ది అన్నె గే దేముడు జానె. జలె, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్ కిచ్చోచి రిసా ‘ముక్కిమ్చి’ మెనుల గే, దస్సిచిక దేముడు వెట్టారుమ్చి మెనె.

16 “బాప్తినుమ్ దెతె తిలో యోహాను బార్ జలి ఎదక మోసె పూర్ణుమ్చోచి అత్తి దేముడు రెగ్గయలె ఆగ్గల్, అన్నె పూర్ణుల్చి అత్తి సంగిల దేముడుచ కబుర్లు రెగ్గినె ముక్కిమ్ జా తిలె. గని యోహాను అయిలి తెంతో, దేముడుచి రాజుమ్ పావ జా అయిలిచి రిసాచి, సుబుమ్ కబుర్ నూనయ జతయ్, జో నూనయలో, అవ్ నూనయతన, చి పావ జా అయిలి ఈంజ రాజుమ్తె బెదితన ఎత్తిజున్ బెదుక మెన బమ్మ జతతి. 17 మోసె పూర్ణుమ్చోచి అత్తి దేముడు రెగ్గయలె ఆగ్గల్చి ఎక్కి అత్తుమ్చి విలువ గెప్పె నాయ్, జెతె కేన్ అత్తుమ్ కామ్క నెంజితి రితి జతి కంట, పరలోకుమ్ బూలోకుమ్ కేడ గెచ్చుక సుల్లు.

18 “కో జలెకు జో జోచి తేర్లిక ములె దా అన్నెక్లిక పెండ్లి కెరనై, లంజె వంసుమ్చో జతయ్, చి జాకయ్ పెండ్లి ములె దిలి కేన్ తేర్దోదక కో పెండ్లి జయెదె గే, జో కి లంజె వంసుమ్చో జతయ్.

లాజర్ మెలో బీద సుదో చి సామ్మారుమ్ తిలోచి రిసా టాలె

19 “సామ్మారి ఎక్కిలో తిలన్. జో రోజుక చెంగిల చెంగిల సామ్మార్లు గలంతె ఊద రంగుచ ఒగ్గర్ కరెదీవ పాలల్ గలనెదె, చి రోజుక ఇన్సుమ్ అయిలి సర్ల కెరన సుక్కుమ్ తెన్ జతె తిలో. 20 జలె, జో సామ్మారిచి మేడచి గుమ్మమ్ లాజర్ మెలో బీద సుదో ఎంర్ల తయెదె. జోచి ఆగ్ బెర్చు గావో తిల. 21 జో సామ్మారి అన్నెమ్ కెర్లె బల్లయ్ తెంతో సేడ్లె చింబో గిడ్డల్ జో బీద సుదోక దొర్చు జలె, సర్ల తెన్ కత, తెద్ది మాలజ్ జా తెద్ది చూ జా తిలో, అన్నె నూన్చు జోచి గావో లేంవితె తిల.

22 “జలె, ఏక దీసి జో బీద మాన్సు మొర గెలో, చి పరలోకుమ్తె అబ్రాహామ్ పూర్ణుడు తెన్ తతి రితి దూతచి జో బీద జలో లాజర్క వయ్ కడ గెలె. జలె, జో సామ్మారి కి మొర గెలన్, చి జోక మాన్సుల్ రోవ గెల. 23 అన్నె జో వెల్లి ఆగ్ లగితి గొయత ఒగ్గర్ సిచ్చల్ జతె తా, ఉప్పిరి దెకిలె, దూరిక అబ్రాహామ్క చి జోచి పాసి వెన తిలో లాజర్క దెకిలన్. 24 దెక కెర, ‘ఓ అమ్చో అబ్రాహామ్ తాతో, అంచి ఉప్పిరి కన్యారుమ్ తీ, చి జోచి ఊంటి పానితె బుడ్లడ అంచి జీబుతె ఇదిల్ అయడ తిమ్మి రిసా జో లాజర్క అంచితె తెర్లవు. ఈంజ అగి అంక ఒగ్గర్ నొప్పి దెతయెచి రిసా’ మెన సామ్మారి బతిమాల్లు జా సంగిలన్. 25 గని అబ్రాహామ్ జోక, ‘పుత్త, తుమ్ బూలోకుమ్తె జతె తిలి పొది కేతుక ఇన్సుమ్ అయిలిసి దొర్చు కెరన సుక్కుమ్ తెన్ జతె తిలెదె. గని లాజర్ కస్టల్ సేడ్లె తిలన్. గని అప్పె జో ఇన్నె సుక్కుమ్ జా అన్నె, చి తుమ్ ఒత్త సిచ్చల్ సేడ్లె తత్తన. 26 అన్నె కిచ్చో మెలె, తుమ్క అమ్క మదెనె వెల్లి గొయ అడ్డు అన్నె. ఏక వేల ఇన్నె తెంతో సగుమ్జిన ఒత్త గెచ్చుక ఉచరె అడ్డు తవును. నెతుర్చు’ చి ‘ఒత్త తిలన కో కి ఇన్నె డేవ జెతు నాయ్ మెన జా గొయ అడ్డు అన్నె’ మెన 27 అబ్రాహామ్ సంగితికయ్, సామ్మారి అన్నె,

* 16:9 16:9 ఎజోమాని మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక టాలె జతయ్. † 16:9 16:9 నెంజిలె, ఎజోమాని, మెలె ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు బెదవనె. ‡ 16:9 16:9 నెంజిలె గ్రేకు తెన్ చి ఈంజ 9 నంబర్ కోడు తొలితో రెగ్గినెచి అత్తుమ్ కిచ్చో మెన అన్నె సగుమ్జిన ఉచరెతె మెలె, 9. జలె, తుమ్క అవ్ కిచ్చో మెంతసి మెలె, ఈంజ లోకుమ్చి డబ్బుల్ పాపుమ్చి జలికి, తుమ్ బుద్ది తెన్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి సేవ కెర్లి జా డబ్బుల్ వాడిక కెరన నేస్సమ్ కెరన, చి జా కెర్లె తుమ్ మొర గెలె, పరలోకుమ్తె తుమ్క బెదవనల నెంజిలె ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు బెదవనెదె. గ్రేకు బాన తెన్ తిలిసి కిసి జతయ్ మెలె, ‘పాపుమ్చి డబ్బుల్క నేస్సమ్ కెరన, చి జా డబ్బుల్ కెర్లె, పరలోకుమ్తె తుమ్క బెదవనల. గని ఉప్పిరి జా మత్తిల రెగ్గినెతె రెగ్గె రితి అత్తుమ్ అన్నె సంగితయ్’ మెన ఉచరెనుమ్. § 16:25 16:25 నెంజిలె ‘తువి వాట పూర్’.

దన్నీ జరి, తాతో, అంచి ఏకే మనవి సంగిలెదె. దయ కెర, అచో అబ్బొవి గెరి జో లాజరక తెద్రప్. 28 అంక పాచేజన్ బాపుడ్లు అన్న, చి జేవే కి కంజ సిచ్చ జితో లోకుమతె నే ఉత్త, సేడ్డి రితి జోపయింక బుద్ది సికడ్డు మలన్. 29 గని అబ్రాహామ్ జోక అన్న, 'మోసేది అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచి అగ్గల్, అన్నె దేముడుచి కబుర్లు సంగిలె పూర్తుల్ రెగిడ్డి పుస్తకల్ ఎత్తి. జోపయింక అన్న, ఒత్త తిలసి సరిగా సూసేతు, చి జేవే బుద్ది జంక జయెదె' మెన అబ్రాహామ్ సంగిలన్. 30 గని జో అన్న అబ్రాహామ్ తెన్, 'నాయ్, ఒత్త తిలసి నూన్లె కి కెర్తి నాయ్, గని మొర గలోసా కో జరికు జేవేతె గెచ్చ బుద్ది సంగిలె, జేవే కెర్త పావల్ వలన దుకుమ జా పాపుమ్ బుద్ది ముల మారుపువ జవుల' మెలన్. 31 చి ఆరక అబ్రాహామ్ జోక కిచ్చో జబాబ్ దిలన్ మెలె, 'మోసేది అత్తి దేముడుచి అగ్గల్ రెగిడ్డి కొడో కి, దేముడుచి కబుర్లు సంగిలె పూర్తుల్ రెగిడ్డి కొడో సూస నంప నే కెర్తె, కో జవున్ మొల్లో మాన్పు అన్న జేవే జా ఉడ్డికి నంప కెర్తి నాయ్.' ", మెన పరిసయ్యుల్క యేసు సంగిలన్.

17

పాపుమ్ కెరయ్ తిన్చి రిసాచి కోడు
(మత్త 18:6-7,21-22; మారు 9:42)

1 తెదోడి యేసు జోపయింక సిస్సుల్క, "పాపుమ్ కెరయ్ తతె అల్లర్ కచితుమ్ జెయెదె, గని కచి అత్తి దన అల్లర్ జెవుల మెలె, అయ్యె, జోపయింక సిచ్చ పిట్టి నాయ్! 2 అంక నంపజల ఇన బాలబోదల్ జలనతె ఎక్కిలోక కి, కో పాపుమ్ కెరయెదె గే, జోచి టోట్రుమ్ తిర్వెలి పత్తురు. ఒడోవ దా జోపయింక నమ్మద్రుమతె బుడ్డవ గెయక చెంగిలి. 3 తూమ్ జాగర్తా. తుమ్చితె కో గే మెనుమ. తుచో కేన్ జవున్ బావో పాపుమ్ కెర్తిగిన, జోపయింక బుద్ది సంగిలె, చి జోపయించి తప్పుక దుకుమ్ జా బుద్ది జలిగిన, జోపయింక చెమించువ కెరు. 4 అన్న, రోజుక సత్తు సుట్టు కి తుక పాపుమ్ కెర జేవే సత్తు సుట్టు తుచి పక్క పనుల 'అంచి తప్పు. చెమించువ కెరు' మెన జో సంగిలెగిన, తుయి జోక చెమించువ కెరుక అన్న" మెన యేసు జోచ సిస్సుల్క బుద్ది సంగిలన్.

నముకుమ్చి రిసాచి కోడు

5 తెదోడి యేసుచ జేవే బారజన్ బారికుల్ యేసుప్రబుక కిచ్చో మెలన్ మెలె, "అమక అన్న ఒగ్గర్ నముకుమ్ దె" మెల చి, 6 యేసు జోపయింక, "సార్పుగిడ్చి ఎదిలి నముకుమ్ తుమ్క తిలె, ఈంజో కిమారోడు రూకుక 'ఉట్టి, జా నమ్మద్రుమతె గెచ్చ రోచి జా' మెలె, తుమ్ సంగిలె, జా కోడు సూన్లె జా దన్నీ జయెదె."

సేవ నిదానుమ్ కెరుక తిలినచి కోడు

7 "తుమ్చితె ఎక్కిలోక గొత్తి సుదో తయెదె మెనుమ, చి జో గొత్తి సుదో కేస్సాతో జవున్, మెండల్ రక అత్తి జవున్ గెరి అన్న అయ్లె, 'తుయి బేగి గెచ్చ అన్నిమ్ కెరు' మెన ఎజోమాని సంగెదె గె? 8 నాయ్, గెద. 'తోలితో అంచి రిసా

అన్నిమ్ తెయార్ కెర తుచో పాలమ్ కుంచన అంక జోగుడ దె, చి అచే అన్నిమ్ కెర పాని పిలి పడ్డో తుయి కా, పి' మెన ఎజోమాని సంగెదె. 9 అన్న, జో గొత్తి సుదో జోక దిలి కామ్ కెర జోచి పూచి తిలిసి కెర్తి రిసా జో ఎజోమాని జోక 'తుయి దయ కెర్తెదె' మెనెదె గె? నాయ్, గెద. 10 జలె, తుమ్చి పూచి తెన్ కి దన్నీ, దేముడు తుమ్క సంగిలినె ఎత్తి, కెర తుమ్చి పూచి కెర తిలె, తుమ్ కిచ్చో మెన మెలె, 'అమ్ రితయ్ గొత్తి సుదల్. అమ్ గవురుమ్క విలువ నాయ్. అమక పూచి తిలిసి కెర అన్నమ్. తెద్దిలి' మెన తుమ్" మెన యేసు సిస్సుల్క సంగిలన్.

వెల్లి రోగుమ్ దెర్ల దెస్సుజన్క యేసు చెంగిల్ కెర్తిసి

11 ఒత్త తెంతో అన్న కిచ్చో జర్లు జలి మెలె, యేసు యెరుసలేమ్ పట్టుమతె గెచ్చుక మెన సమరయ ప్రదేసీమ్క చి గలిలయ ప్రాంతమ్క మదెనె గెతి వట్టి గెతె తా, 12 ఏక గావేక పాని అయ్లె, వెల్లి రోగుమ్ దెర్ల దెస్సుజన్ మాన్సుల్ జోక దస్సుల్ జంక మెన అయ్లె, అన్న, ఇదిల్ దూరి తా 13 కేక గల. కిచ్చో మెన కేక గల మెలె, "యేసుప్రబు, బాబు, అమ్చి ఉప్పిరి కన్యారుమ్ తి" మెన కేక గల. 14 జలి, యేసు జోపయింక దెక కెర "దేముడుచి గుడితె తుమ్ గెచ్చ, ఒత్తచ *పూజ్యతె దెకవన" మెన సంగిలన్, చి ఒత్త యెరుసలేమ్క గెచ్చుక మెన వట్టి గెతి కిచ్చో జర్లు జలి మెలె, జోపయించి అగ్గ చెంగిల్ జా సుద్ది జలె.

15 జలి, జోపయితె ఎక్కిలో జో చెంగిల్ జలిసి దెకన, గట్టిజ అచాడో కెరన దేముడుచి గవురుమ్ సంగ సంగ, యేసు తిలినతె ఉట్టి అయ్లె. 16 ఉట్టు జా, "అంక రచ్చించువ కెర దయ కెర్తెదె" మెన యేసుక జోచి సర్త సంగ యేసుచి చట్టె సెర్పు సేడ్డి. జో మాన్పు † సమరయ సుదో.

17 జలి, యేసు తెదోడి, "దెస్సుజన్క చెంగిల్ కెర్తెయ్, గెద. జేవే అన్నకె నొప్పుజన్ కితె? 18 ఈంజో యూదుడు నెంజిలోసాక పిట్టవ, జేవే అమ్చి యూదుల్తె అన్న కో జోపయించి సర్త సంగుక జెతి నాయ్ గె?" మెన పున కెర, 19 జో చెంగిల్ జలిసాక అన్న, "తుయి ఉట్టు, గెరి గే. అంచి ఉప్పిరి తుయి నమ్మకుమ్ తిలి రిసా ‡ చెంగిల్ జా అన్నసి" మెన యేసు జో మాన్సుక సంగిలన్.

దేముడుచి రాజమ్చి రిసాచి కోడె
(మత్త 24:23-28,37-41)

20 జలి, "దేముడుచి రాజమ్ కెయక జెయెదె?" మెన సగుమ్జన్ పరిసయ్యుల్ యేసుక పునిల చి, జో, "దేముడుచి రాజమ్ డిస్సిని నెంజె. కెయక గే డీస జెయెదె మెన నాయ్. 21 'ఈందె, ఇన్నె అన్న' జలికు, 'ఓదె, ఒత్త అన్న' జలికు మెనుక బెదె నాయ్. కిచ్చో మెలె, దేముడుచి రాజమ్ అన్నయి కి సీతుమ్చి నెడిమి అన్న" మెన సంగిలన్.

యేసు ఎదార్దుమ్ విలువ కెరుక మెన అన్నె జెతిన్చి రిసాచి కోడు

* 17:1 17:1 నెంజెలి, 'నముకుమ్ పిట్టుత...' † 17:2 17:2 నెంజెలి, 'జోపయించి నముకుమ్ పిట్టుయెది గె...' ‡ 17:5 17:5 6:13 దెక. జోపయించి బారజన్ సిస్సుల్ బారజన్ బారికుల్ ఎక్కి. § 17:6 17:6 ఏక రగుమ్ పండ్ల దెదె. * 17:14 17:14 యూదుల్ తెన్ వెల్లి రోగుమ్ ఏక మాన్సుక ముల తిలె, జో మాన్సుక 'చెంగిల్, సుద్ది జలి' మెన రుజ్జు సంగుక ఎక్కి పూజ్యకయె అదికారుమ్, 5:12చి ఎగ్గోచి కోడు దెక. † 17:16 17:16 సమరయ సుచితె యూదుల్ సిస్సారుమ్ దెకుల, గని జేవే యూదుల్ ఇన్నె బుద్ది ఉచర్తి నాయ్. ఎక్కి సమరయ సుదో బుద్ది ఉచర్తి. ‡ 17:19 17:19 నెంజెలి 'రచ్చించువ జా అన్నసి'. § 17:21 17:21 కిచ్చోక దన్నీ మెనయె మెలె, జో యేసు అయ్లె తెన్ జా రాజమ్ అయ్లె, చి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి సుద్ది తిలె అత్తి జోపయించి అత్తి, అన్న జోపయించి సిస్సుల్చి అత్తి జా రాజమ్చి రచ్చించువ కెర్తి కామ్ కెర్తెయ్. 'తుమ్చి నెడిమి అన్న' మెలె కోడుక సగుమ్జన్ 'తుమ్చి పిట్టి అన్న' మెన రెగ్ అన్న, గని నంపతిలచిచి పిట్టి జా రాజమ్ తయెదె, గని నంపనెంజెలిచి పిట్టి నాయ్. జేవే పరిసయ్యుల్తె ఒగ్గరజన్ యేసుక నంప కెర్తి నాయ్.

22 జోవ సొంత సిస్సుల్లక యేసు, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసాక “ఏక్ దీసి గడియ జవున్ డీసున్” మెన తుమ్ ఒగ్గర్ ఆన జత దీనల్ జెవుల, గని జా మదెన అంక దెకుక నెతుర్పు. 23 అన్నె, “ఓదె, ఒత్త అన్నె, ఓదె, ఒత్తయ్ అన్నె” మెన సగుమ్జిన్ తుమ్క సంగుల, గని జోవయింది పట్టి తుమ్ గెచ్చు నాయ్. 24 కిచ్చొక మెలె, బిజలి మొల్లిలె, కిసి ఆగాసుమ్ పూర్తి ఏక్ పక్క, తెంతో అన్నెక్ పక్క, ఎద ఉజడి దెయెదె, దస్సి, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసా *ఏలుప కెరుక మెన ఉత్త జెతి దీసిక కేన్ పక్క, కి డీసిందె. 25 గని జా నే జతె అగ్గె తొలితె ఆవ్ ఒగ్గర్ బాదల్ సెమల్ సేడుక అన్నె, ఈంజ కాలమ్మవ ‘మాన్సుల్ అంక “అమ్కనాయ్. మెర్పు!” మెనుక అన్నె.

26 నోవహు పూర్తుమచెచి కాలమ్ మాన్సుల్ కీన్ జతె తిల గే, దస్సి, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసా అన్నె నే జతె అగ్గెచి మదెన ఆవ్ జతె ఎదక మాన్సుల్ దస్సి జతె తవుల. 27 మెలె, ‘జోవయింది పాపుమచి రిసాచి సిప్పక’ మెన ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు వెల్లి వర్తలచి పాని గెడ్డుప కెరయ్లి గడియ ఎద, నోవహు జోచి కుటుంబుమ్ తెన్ జా వెల్లి ఓడతె పెన కెప్పి డంకిల్ ఎద, నే నంప కెర్తె మాన్సుల్ కె తతె తా, పితె తా, పెండ్లివో కెర్తె తా, పెండ్లివో జతె తా జతె తిల, చి *జేవ్ ఎత్తిజిన్క వర్తలచి పాని గిడ గెలి. 28 పడ్డో లోతు పూర్తుమచెచి కాలమ్ కి జో జతె తిలి సాదోమ పట్టుమచ దస్సి జతె తిల. ప్రజెల్ కతె తా, పితె తా, బియ్యారి కెర్తె తా, పంట్ పికయ్తె తా, గెల్ బందెతె తిల. 29 గని కిలోతు జా సాదోమ పట్టుమ్ తెంతో బార్ జా ముల దిలి దీసి, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు పరలోకుమ్ తెంతో జా పట్టుమచి ఉప్పిలి ఆగిచి ఎడ్డి రితి ఇంగుడు సువ దిలన్, చి జా పట్టుమచ ఎత్తిజిన్ మెర గెల. 30 అన్నె, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసా ఏలుప కెరుక మెన అన్నె ఉత్త జా డీసి దీసి జెతి ఎద దస్సి మాన్సుల్ అంక నే ఉచర్తె, బుద్ది నే ఉచర్తె ఇస్సుమ్ అయ్లి రితి జతె తవుల, చి తెదెడెక్ *తిర్పు జా సిచ్చు జెప్పెల.

31 “జా దీసిక జోచి గెరుచి ఒర్పె కో తవుల గే, జోచి సామన్ గెలి తిల కి, జా వెంట నెంక మెన ఉత్తతు నాయ్, అన్నె కో జెచి బట్టి జవున్ తిలె, కిచ్చొ వెంటుక పసుర్పు నాయ్, గని బే బేగి ఉట్ట గెతు. 32 లోతుచి తేర్సి జా సాదోమ పట్టుమక ఇదిల్ ఇస్సుమ్ జా జాక దెకుక మెన పసుల లోనోచి *పత్తురు మర్పు జా గెలి, గెద. జలె, జాక దస్సి జర్గు జలిసి తుమ్ పచ్చు నాయ్. 33 కిచ్చొక మెలె, సొంత ప్రాసుమ్ రచ్చించుప కెరసుక కో ఉచరల గే, జోవయింది ప్రాసుమ్ పాడె జా గచ్చెదె, గని దేముడు దిలి వాటు ఎక్కి సత్తిమ్ ఇండుక మెన జోవయింది ప్రాసుమ్ కో దెవుల గే, జోవయింది ప్రాసుమ్ రచ్చించుప జెయెదె.

34 “జా రాతిక దొగుల ఎక్కితె నిజ తిలె, ఎక్కిలోక ముల దా, అన్నెక్ కడ నెవుల. 35 దస్సి, దొగుల తేరబేదల్ రోడ్డె తిలె ఎక్కిక ముల దా, అన్నెక్ కడ నెవుల, 36 కి అన్నె, దొగుల మున్నుబోదల్ బట్టి తిలె, ఎక్కిలోక ముల దా, అన్నెక్ కడ నెవుల” మెన యేసు సంగిలన్. 37 దస్సి సంగితికయ్, “కేనె కడ నెవుల, ప్రబు?” మెన సిస్సుల్ పుసిల, చి జోవయింక,

“పీనుమ్ కేనె తయెదె గే, ఒత్త గిద్దల్ బెరుల.” మెన సంగిలన్.

18

తిర్పు కెర్తె టాన్తె తోడు సంగితో ఎక్కిలోచి టాలె 1 తెదెడి యేసు జేవ్ సిస్సుల్లక ఈంజ టాలె సంగిలన్. కిచ్చొక మెలె, *జో తిర్పు కెర ఏలుప కెరుక మెన అన్నె జెతె ఎదకచి మదెన జేవ్ బద్దుకుమ్ గే అన్యాయుమ్ గే నే జతె ప్రార్దన కెర్తె తంక మెన జోవయింక సికడ్డి రిసా సంగిలన్. 2 ఇసి జతయ్ “ఏక్ పట్టుమతె తిర్పు కెర్తె టాన్తె తిర్పు దెతోసా ఎక్కిలో తిలో. జో అన్నె మాన్సుల్ బియె నాయ్, దేముడుక బియె నాయ్. 3 పడ్డో, జయె పట్టుమతె రండెల్ మాన్సు ఎక్కి తిలి. ఈంజ జలె, రోజుక జో తిర్పు దెతోసాతె గచ్చు కెర, ‘విరోదుమ్ నుదె ఎక్కిలో అంచి ఉప్పిలి దాప దా అన్నె. అంచి సంగిలీన్ నూన్లె జో మాన్సు సంగిలి నిందక ఆరిచి మెన రుజ్జు దెకయ్తినెతె అంక తోడు తా’ మెన పునితె తిలన్. 4 ఒగ్గర్ దీనల్ జో ఒప్పన నాయ్, గని పడ్డో కిచ్చొ బుద్ది జోక అయ్లి మెలె, ఆవ్ దేముడుక బితోసా, మాన్సుక బితోసా నెంజె, గని 5 ఈంజ రండెలి అంక అల్లర్ దా పుసుక ములి నాయ్ చి రిసా. జాచి సంగిలీన్ నూన్తినె తోడు సంగిమదె. నెంజెలె, జా రోజుక జెతె తతినెక అంక పూర్తి అల్పు కెరెదె మెలన్” మెన యేసుప్రబు టాలె సంగిలన్. 6 కిచ్చొ అర్దుమ్ సంగిలన్ మెలె, “అదె, జో బుద్ది నెంజెలె” తిర్పు దెతోసా కీన్ సంగిలి! 7 జలె, రాతి మెదెన్ జాక జాచి బాదల్ కన్తల్ సంగితె జో నిసాన్ల జోచయ్ జలె మాన్సుల్చ ప్రార్దనల్ దేముడు నూనె నాయ్ గ? జోచయంక తోడు జెయె నాయ్ గ? కచితుమ్ నూనెదె, తోడు జెయెదె. అన్నె జా తోడు జెంక అల్పిమ్ కెరెదె గ? నాయ్ గెద. 8 బే బేగి తోడు జెయెదె. గని, జాగర్, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసా ఈంజ లోకుమతె అన్నె ఉత్త జెతి పొదిక మాన్సుల్ ‘నిదాసుమ్ నముకుమ్ తవుల గే నాయ్ గ?’ మెన యేసు సంగిలన్.

పరిసయ్యుడుచి సుంకరోచి రిసా సంగిలి టాలె 9 పడ్డో ‘అమ్క పున్సిమ్’ మెనన అన్నె మాన్సుల్క నిస్సారుమ్ ఉచర్ల మాన్సుల్క ‘నూన్తు’ మెన యేసు అన్నెక్ టాలె సంగిలన్. 10 “ప్రార్దన కెరుక మెన దొగు మాన్సుల్ అమచి దేముడుచి గుడితె గెల. జోవయింతె ఎక్కిలో పరిసయ్యుడు, ఎక్కిలో సిస్సు నజితో సుంకరో. 11 జలె, పరిసయ్యుడు పుర్తె బీచ, జోచి వెట్టి ఉచరన ఇసి ప్రార్దన కెరన్లన్, ‘ఓ అమ్చో దేముడు, ఆవ్ జేవ్ అన్నె మాన్సుల్చి రితి నెంజెల్ రిసా తుక అంచి సర్త ఆవ్ సంగితసి. జేవ్, జలె, మాన్సుల్క బియెడ, జోవయింది అన్నె దొర్పు కెరతెతి, కిచ్చొ కిచ్చొ నాయుమ్ నెంజెలె కమె కెర్తెతి, లెంజికెమె కెర్తెతి, చి సగుమ్జిన్ కి జో ఒత్తల్ తోచో సిస్సు నజితోసాచి రితి జతెతి. 12 గని ఆవ్ సత్తెర్కె తివ్వెరి చువ్వె తత్తసి, చి అంక దొర్పు జతినె ఎత్తితె దెస్సు వాటల్తె ఏక్ వాట తుక దెతసి’ మెన దేముడుక ప్రార్దన కెర్తెన్.

13 “గని, జో సిస్సు నజితోసా, ఇదిల్ దూరి బీచ తా, మాములుమ్ జేవ్ యూదుల్ కెర్తె రితి నే కెర్తె, ఉప్పిలి నే దెకితె, లాజుక మొకోమ్ లుంకడ గుండెతె వెటన్ ‘ఓ దేముడు,

* 17:24 17:24 లూకా 1:32-33, డిసయ్లిసి 5:10, చి 20:4-6 డెక. † 17:25 17:25 లూకా 9:22 డెక. ‡ 17:27 17:27 అదికారుడుమ్ 7 అధ్యాయమ్. § 17:29 17:29 అదికారుడుమ్ 18:16-19:29. * 17:30 17:30 లూకా 21:23-34 డెక. † 17:31 17:31 మత్తయ్ 24:15-18. ‡ 17:32 17:32 అదికారుడుమ్ 19:26. § 17:36 17:36 ఈంజ మత్తెలి తొలితె రెగిడ్ల సగుమ్ పున్కలతె 36 నెంబర్ దె కోడు తయె నాయ్. * 18:1 18:1 లూకా 18:15-36. † 18:8 18:8 నెంజెలి, ‘నిదాసుమ్ ప్రార్దన కెర్తె నముకుమ్ తెన్ తవుల గే నాయ్ గ?’

అదే పాపుమచొ మాన్సు. అంచి ఉప్పిరి కన్యారుమ్ జా అంచ పాపల్ చెమించువ కెర్! మెన ప్రార్దన కెర్లన్. ¹⁴ జలె, జేవ్ దొగులత కక్క, 'సత్తిమ్ జలె' మెన దేముడు దెకిలన్? జో గవురుమ్ ఉచరణ్సొక, నాయ్, గని పాపుమ్ ఒప్పణ్సొ ఈంజొ సుంకరోకయ్, మెన తుమ్క అదే సంగితసి. జోచి పాపుమ్ చెమించువ జా గెరి ఉట్ట గెలన్. కిచ్చొక మెలె, కో జోక జొయ్యి గవురుమ్ కెరనెదె గే, జోక దేముడు దాక్ కెరెదె, గని కో జోక జొయ్యి దాక్ కెరనెదె గే జోక దేముడు వెల్లొ కెరెదె" మెన సంగిలన్.

బాలబోదల్క యేసు చడ వరుమ్ దిలిసి
(మత్త 19:13-15; మార్కు 10:13-16)

¹⁵ జలె, జా దీసి 'యేసు జోవయింక చడ చెంగిల్ వరుమ్ దెవుసు' మెన, సగుమ్జెన్ ప్రజల్ జోవయింక బాలబోదల్క జోతే కడ అన్తె తిల. గని జేవ్ జెతె తిలిసి యేసుచ సిన్సుల్ దెక కెర, జేవ్ బోదల్క కడ అన్ మూన్సుల్క "ఘోస" మెన గేల కెర్ల. ¹⁶ గని యేసు జా దెక కెర, జోవయింక పాసి బుకారా కెర, "బోదల్ అంచితె జెతు. జోవయింక ఆటంకుమ్ కెర నాయ్. కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి రాజిమ్ ఇన బాలబోదల్ జలె సుదల్చియె. ¹⁷ తుమ్క అదే కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, మూన్సు గవురుమ్ నే ఉచరంతె బాలబోదల్చి రెతిచి నముకుమ్ తెన్ దేముడుచి రాజిమ్తె బెదితి వరుమ్ నజనెకయ్, పరలోకుమ్తె గచ్చుక జయెదె" మెన యేసు సంగిలన్.

సామ్మారుమ్ తిలో ఉబెడొ ఎక్కిలో దేముడుచి రాజిమ్చి రిసా యేసుక పుసితికయ్
(మత్త 19:16-30; మార్కు 10:17-31)

¹⁸ యూదుల్చొ అదికారి ఎక్కిలో యేసుతె జా కెర, "చెంగిల్ తిలో గురుబాబు, పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె అదే కెయచ తెయచ జెతి వాట అంక దొర్పు, జంక మెలె, అదే కిచ్చొ కామ్ కెర్లె జయెదె?" మెన పుసిలన్. ¹⁹ పుసితికయ్ యేసు, " 'చెంగిల్ తిలోసా' మెన అంక కిచ్చొక సంగిలచి? చెంగిలోసా దేముడు ఎక్కిలోయ్, గని అన్నె కి చెంగిలోస నెంజెతి. ²⁰ జో దిల ఆగ్గల్ మెలె తుయ జాన్సి. లంజెకము కెరుక జయె నాయ్, నరు అత్య కెరుక జయె నాయ్, చొరుక జయె నాయ్, అబద్ధమ్ సాచి సంగుక జయె నాయ్, అయ్యదొఅబ్బొదక గవురుమ్ దెకితె తంక అన్నె. ²¹ దనచయ్" మెన జోక యేసు సంగిలన్. ²² సంగితికయ్ జో మాన్సు, "బాల తతె తెంతె ఈంజెవ్ ఆగ్గల్ రెతి అదే నిదాసుమ్ కెర దెకనతసి" మెన జబాబ్ దిలన్. ²³ జా కోడు సూన కెర యేసు, జోక, "అప్పక తుక ఎక్కి పిట్ట అన్నె. తుచి అస్తె ఎత్తి, తుయి విక కెర, జా వికిలి డబ్బుల్ బీద సుదల్క దేసు, దన్నె కెర్లెగి పరలోకుమ్తె తుక అన్నె కలుగు జయెదె. అన్నె అంచి తెన్ బెద అంచి పట్టి జె!" మెన సంగిలన్.

²³ గని ఈంజ కోడు సూన కెర, జోక ఒగ్గల్ సామ్మారుమ్ తిలిచి రిసా జో మాన్సు ఒగ్గల్ విసారుమ్ జలో.

²⁴ తెదొడి, జో మాన్సు దన్నె విసారుమ్ జలిసి దెక కెర యేసు, "సామ్మారు దేముడుచి రాజిమ్తె గచ్చుక జలె, కెర్లె గే కన్నుమ్ జలెకయ్ జయెదె. ²⁵ కిచ్చొక మెలె, ఇన సామ్మారు దేముడుచి రాజిమ్తె బెదితి కంట, సూజెబొ వాట్ ఒంటె గచ్చుక నుల్ల!" మెన సంగిలన్.

²⁶ జలె, జా కోడు సూన్సు "దన్నె జలె, కో కెర్చొంచువ జంక జయెదె?" మెన బమ్మ జలె. ²⁷ గని యేసు, "మాన్సు కెర్లె నెత్తిరిసి కి, దేముడు జర్గు కెరుక తెరె" మెలన్.

²⁸ తెదొడి యేసుచ బారజెన్ బారికుల్తె తిలో పేతురు మెలో సిన్సుడు "ఈందె, అమ్చ గెరల్ ఎత్తి ముల దా అమ్ తుచి పట్టి బులితసుమ్" మెలన్. ²⁹ యేసు జేవ్ బారికుల్క, నిజమి, అన్నె తుమ్క అదే కిచ్చొ కచితుమ్ మెంతసి మెలె, దేముడుచి రాజిమ్చి కామ్ కెర్లె రిసా గేరు జలెకు, తేర్లక జలెకు, అన్నెబావొక జలెకు, అయ్యెఅబ్బొన్క జలెకు, బోదల్క జలెకు కో ముల తవుల కె, ³⁰ అప్పె ఈంజ లోకుమ్తె ఈంజ కాలమ్తె కి జోక దనచ అన్నె ఒగ్గల్ వంతుల్ రెతి దొర్పు జయెదె, అన్నె, జెతి కాలమ్తె, కెయచ తెయచ పరలోకుమ్తె జెతి వాట జోక దొర్పు జయెదె.

జో మొరుక తిలిచి రిసా యేసు అన్నెకు సుట్టు సంగిలిసి ³¹ తెదొడి జేవ్ యెరుసలేమ్తె గెతె తిలి పట్టి యేసు జోచ బారజెన్ సిన్సుల్క పక్క కడన ఇసి మెలన్. "ఈందె, అమ్ యెరుసలేమ్తె గెతసుమ్, చి అదే మాన్సు జా జెర్బున్ అయలోసాచి రిసా దేముడుచ కబుర్లు సంగిలన రెగిడ్డిసి ఎత్తి కచితుమ్ పూర్తి జర్గు జయెదె. ³² కిచ్చొక మెలె, యూదుల్ నెంజెలచి అత్తి అంక సార్పు కెర దెవుల, చి అంక కొంకల, అంచి మరయోద కంబుల, చి అంక తుంక దెవుల. ³³ అంక కొర్లల్ తెన్ పెటలుల, చి అంక మారుల, తిర్తెక అన్నె జివ్ జా ఉట్టిందె" మెలన్. ³⁴ గని ఇన్నెచి కిచ్చొ అర్దుమ్ కి కెరంతి నాయ్. జా అర్దుమ్ లుంకిల్ రెతి తిలి, చి జో కిచ్చొచి రిసా సంగిలో గే నేన్.

గుడ్డి జలో మాన్సుక యేసు చెంగిల్ కెర్లెసి
(మత్త 20:29-34; మార్కు 10:46-52)

³⁵ యెరుసలేమ్తె గచ్చుక మెన యేసు పట్టి గెతె తా యెరికో పట్టుమ్క పాసి అయిలె పొది, గుడ్డి జలో మాన్సు ఎక్కిలో వాట్ సాడి వెన తా, గెచ్చిమ్ నజెతె తిలో. ³⁶ ఒగ్గల్ జాన్ మాన్సుల్ జా వాట్ గెతె తిలిచి అవాడ్ సూన కెర, "కిచ్చొక ఒగ్గల్ జనాబ్ ఈంజ వాట్ గెతెతి?" మెన పుసిలన్. ³⁷ పుసిలె, జేవ్ "నజెతెతు గెచ్చొయేసు ఈంజ వాట్ గెతెయ" మెన జోక సంగిల, ³⁸ చి సూన, జో "ఓ యేసుప్రబు, దాచిదు రానొచి నెకుమ్తె జెర్లిలో రచ్చొంచువ కెర్లొసా, అంచి ఉప్పిరి కన్యారుమ్ తియ, అంచ చెంగిల్ కెరు!" మెన కేక గలో.

³⁹ తెదొడి పుర్తె ఇండితె తిలన సగుమ్జెన్ జో గుడ్డి మాన్సుక "తుక్కె తా" మెన గేల కెర్లె, గని జో అన్నె, "దాచిదు రానొచి నెకుమ్తె జెర్లిలో రచ్చొంచువ కెర్లొసా, అంచి ఉప్పిరి కన్యారుమ్ తియ చెంగిల్ కెరు!" మెన అగ్గెచి కంట గట్టిజ కేకుల్ గలో. ⁴⁰ ఇసి జెతికయ్, యేసు బీచ కెర, "జోక ఇత్తల్ కడ అన్" మెన అత్త దిలన్, చి జోక జోచితె కడ అన్లన పాసి జెతికయ్, ⁴¹ "అదే తుక కిచ్చొ కెరుక మెన తుయ కోర్ప జతసి?" మెన పుసితికయ్, జో గుడ్డి మాన్సు, "ప్రబు, అదే దెకితె రెతి కెరు" మెలన్. ⁴² యేసు జోక, "ఈందె తుచ అంకివొ డిస్తు. అంచి ఉప్పిరి తుయ నముకుమ్ తిలి రిసా తుయి చెంగిల్ జా అన్నెసి" మెన సంగితికయ్, ⁴³ బేగి జో మాన్సుచ అంకివొ డిసిల చి, దేముడుచి గవురుమ్ సంగ యేసుచి పట్టి గెలన్. అన్నె, ప్రజల్ ఈంజ ఎత్తి దెక తా, జేవ్ కి దేముడుచి గవురుమ్ సంగిల.

‡ 18:26 18:26 మెలె, పాపుమ్ తెంతె రచ్చొంచువ జంక, చి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి రాజిమ్తె బెదక. S 18:42 18:42 నెంజెతి 'రచ్చొంచువ జా అన్నెసి'.

19

జక్కయ్య మెలో సిస్టు నజీతో సుంకరో

1 జలె, యేసు యెరికో పట్టుమ పస జా పట్టుమ్ వాట్ గెచ్చ ములి పొది, 2 బత్త జక్కయ్య మెలో మాన్సు తిలన్. జో సిస్టు నజీత సుంకర్లుచో అదికారి, చి జో ఒగ్గరి సామ్మూరుమ్ తిలో. 3 జలె, 'యేసు కిసాచోగ దెకినిద' మెన ఇస్టుమ్ జలన్, గని జో పొట్టి మాన్సు, చి యేసుచి సుట్టునంత బెర్ల జనాబ్ అడ్డు జా అస్తి. 4 జాకయ్ జో కిచ్చొ కెర్లన్ మెలె, యేసు జా వాట్ గెచ్చెది, చి జో పురైత నిగ గెచ్చ, ఏక్ బొడ్డ రూక్తె వెగెలన్.

5 జలె, యేసు ఒత్త పావ కెర, ఉప్పిరి రూక్తె దెక, "జక్కయ్య, బే బేగి ఉత్తు. ఆజి అచే తుచి గెరి తంక అస్సె" మెలన్. 6 దస్సి మెంతికయ్, జక్కయ్య బమ్మ తెన్ జా రూక్తె తెంతో ఉత్త జా, సర్ల తెన్ యేసుక గెరి కడస, మరెయూడ ఎత్తి కెర్లన్. 7 ఇన్ జక్క జలె దెక కెర ప్రజలె ఎత్తి కునుమ్కనుమ్ లట్టబ్బ. "పావుమ్ సుదొచి గెరి జో గోత గెచ్చుక కిచ్చొక?" మెల.

8 జలె, యేసు ఒత్త తిలి పొది, జక్కయ్య పురై జా టీద ప్రబుక కిచ్చొ కోడు సంగెలన్ మెలె, "ఈంం, ప్రబు, అంచి అస్తితెచి ఏక్ వంతు బీద సుదలత దా గెలింది. అస్సె, డబ్బుల్ క అచే కక్క మోసిమ్ కెర తిలె, జోవయంక అచే మోసిమ్ కెర నజీలి కంట అస్సె అస్సె చెత్తర్ వాటల్ జోవయంక అస్సె దెయిందె" మెన ఒచ్చున్. 9 దస్సి జతికయ్, యేసు జోక, "దేముడు పావల్ చెమెంచువ కెర్రి రచ్చన్ ఆజి ఈంజ గెరి పావ అస్సె. పావుమ్ ఇండితె తిలె కి ఈంజో కి *అబ్రాహామ్ చి నెకుమోచ, గెద. 10 మెలె, అత్తక నెన గెలనకయ్ చజన జోవయంచ పావల్ తెంతో రచ్చెంచువ కెరుక మెనయ్ అచే మాన్సు జా జెర్మన్ అయెలోసా ఈంజ లోకుమతె అయెలయ్".

బజర్చ కాసుల్చి టాలి (మత్త 25:14-30)

11 యేసు సంగెలి కోడు ప్రజలె సూన్తె తిలి పొది, యెరూసలేమ్క పాసి జెతె తిల, చి ప్రజలె జేచి పెట్టి కిచ్చొ మెన ఉచరై తిల మెలె, "యేసు అచేచి యెరూసలేమ్ పట్టుమతె పావెలె, దేముడుచి రాజమ్ ఎదార్దుమ్ ఏలువ కెరుక మెదొల్ జయెదె." మెన ఉచరై తిల. 12 జాకయ్ యేసు జోవయంక ఏక్ టాలి సంగెలన్. "వెట్లో మాన్సు ఎక్కిలో తిలో. ఈంజ దేసిమ్క రానో జంక మెన, రాసల్ క టీవణ్డెసా తిలి దూరి దేసిమి ఉట్ట గెచ్చ జెంక మెన, ఈంజో బార్ జలో. 13 గని, నే గెతె అగ్గి, జోవ దెస్సుజన్ గొత్తి సుదలత బుకారా కెర, జోవయంక ఎక్కిక్లొక ఎక్కిక్ 'బజర్చ కాసుల్ దా కెర, 'అచే జెతె ఎదక ఇస్సెన్ బియ్యారి కెరై తా' మెలన్. 14 గని జోవయంచ ప్రజలె జోక ఒగ్గరి విరోదుమ్ జా అస్సి, చి 'ఈంజో మాన్సు అచేచి ఉప్పిరి ఏలువ కెరుక మెలె, అమక ఎద్గెర ఇస్టుమ్ నాయ్', మెన జో మాన్సుచి వట్టి కబుర్ తెర్తయెలన్.

15 "గని, జో మాన్సు రానో జా బుల అయెలన్, చి జో డబ్బుల్ దా తిల గొత్తి సుదలత బియ్యారి కెర కెర్రి లాబుమ్

కెర అస్సి నూనుక మెన జేవేక బుకార్లన్. 16 తొలితొచో జా కెర, రానోచి పురైతె టీచెలన్ అస్సె, 'బాబు, తుయి దిలి బజారి కాసుక అస్సె దెస్సు బజారి కాసుల్ లాబుమ్ దొర్సు జా అస్సె' మెలన్, చి 17 'బొల్లోయ్ కెర్లది, తుయి చెంగెలో గొత్తి సుదె. *ఇదిలిసి కామ్ దెతికయ్ తుయి నిదానుమ్ కెర్లది, చి తుయి దెస్సు పట్టుల్చి ఉప్పిరి ఏలువ కెరుక మెన తుక అచే అదికారుమ్ దెతస్' మెన రానో సంగెలన్. 18 తెదెడి అస్సెక్లొ గొత్తి సుదె అయెలో, అస్సె, 'బాబు, తుయి దిలి బజారి కాసుక అస్సె పాచే బజారి కాసుల్ లాబుమ్ దొర్సు జా అస్సె' మెలన్, చి 19 'బొల్లోయ్ కెర్లది, తుయి చెంగెలో గొత్తి సుదె, పాచే పట్టుల్చి ఉప్పిరి ఏలువ కెరుక మెన తుక అచే అదికారుమ్ దెతస్' మెన రానో సంగెలన్.

20 "తెదెడి అస్సెక్లొ గొత్తి సుదె అయెలో అస్సె, 'బాబు, ఉంద, తుచి బజారి కాసు. ఇస్సెక మూటో బంద తియ దిలయ్'. 21 కిచ్చొక మెలె, తుయ్ 'కన్యారుమ్ నెంజెలోసా' మెన బిలయ్. తుయి కామ్ నే కెర్రిసి నజన్తస్, తుయి నే ఉంపిలిసి లాయితస్ మెలన్. 22 జలె, జోక జో రానో కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, 'తుయి గర్బె గొత్తి సుదె! తుయి సాంత సంగెలిసి తుకయ్ నేరిమ్ వయడ్డయ్. అంక కన్యారుమ్ నెంజెలోసా, సాంత కామ్ నే కెర్రిసి నజీతోసా, సాంత నే ఉంపిలిసి లాయితోసా' మెన తుయి జాస్సి. 23 జలె, 'అంచి డబ్బుల్ కిచ్చొక సాపుకరైతె జవున్ తిసి నాయ్? సాపుకరైతె జవున్ తితెద జలె, అచే బుల అయెలి పొది సర్ల తెన్ వట్టి నజన్తయ్' మెన జో గర్బె గొత్తి సుదెక సంగ కెర, 24 పాసి టీచ తిల మాన్సుల్క, జా బజారి కాసు జోతె నజన, దెస్సు బజారి కాసుల్ తిలో జో అస్సెక్లొ గొత్తి సుదెక దాస, మెలన్. 25 జో దస్సి మెంతికయ్, జెవే తిల గొత్తి సుదల గేన జా, గని బాబు, జోక దెస్సు బజారి కాసుల్ అస్సి! జోక అస్సె కాసుల్ కిచ్చొక దెంక! మెల. 26 గని జో రానో కిచ్చొ సంగెలన్ మెలె, 'తుమ్క కిచ్చొ మెంతస్ మెలె, సెకక్క తిలె, జోక అస్సె దెంక జయెదె. కక్క నెంజెలె, జోక తిలిసి కి జోతె తెంతో అస్సె కడ గెలుక జయెదె. 27 జలె, అంక అచేచి ఉప్పిరి జో ఏలువ కెరుక మెలె, అమక ఎద్గెర ఇస్టుమ్ నాయ్' మెల అంచ విరోదుమ్ సుదలత కిచ్చొ కెరుక? జోక ఇస్సె కడ అన్, చి అంచి మెక్కి కండ్ గెల మెన రానో సంగెలన్" మెన యేసు *టాలి సంగెలన్.

యేసు గాడ్డె పిల్లతె వెగ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్క అయెలిసి (మత్త 21:1-11; మార్కు 11:1-11; యోహా 12:12-19)

28 యేసు ఈంజ టాలి సంగ కేడవ కెర, యెరూసలేమ్తె గెచ్చుక మెన జోవ సిస్సుల్చి పురై గెలన్. 29 జలె, బేత్సగే చి బేతనియ మెల గచ్చొక పాసిచి 'ఒలీవ మెంతి మెట్టయ్ పావెలి పొది, యేసు జోవ సిస్సుల్తె దొగులక పాసి మకారా కెర, 30 "తుమ్చి మెక్కి తిలి గచ్చె తుమ్ పెన, చి గచ్చె వెసిలదు మెలె, బంద తిలి ఏక్ గాడ్డె పిల్ల బేగి తుమ్క డీసిదె. జాచి ఉప్పిరి అప్పె ఎద కో కి వెగుక నేతయ్. జాక యువ కెర ఉదడ అన్. 31 అస్సె, 'కిచ్చొక యివెతస్?' మెన తుమ్క

* 19:9 19:9 యూదుల్క అబ్రాహామ్ ముక్కిమ్చో పూర్వమచో జా తిలో. † 19:13 19:13 ఏక్ బజారి కాసుచి ఏలువ కెర్రి దెక, పుంజెక్ పారుచి కూలి డబ్బుల్చి ఎదిలి. ‡ 19:17 19:17 లూకా 16:10 దెక. § 19:26 19:26 మత్తయ్ 25:29 దెక. ఇస్సెచి అర్థుమ్ కిచ్చొ మెలె 'ఇదిలె జవున్ బుద్ది తిలోసాక అస్సె బుద్ది సికడక జయెదె, గని బుద్ది నెంజెలోసా తెంతో జో సిక తిలిన్ కి కడ గెలుక జయెదె'. * 19:27 19:27 ఈంజ టాలిలె రానో కో మెలె, యేసు. జోవయంచ విరోదుమ్ సుదలత కో మెలె, యూదుల్చి వెట్టెల మాన్సుల్. గొత్తి సుదలత మెలె, జోక నంబజలన్. డబ్బుల్ వాడిక కెర్రి మెలె, జో దిలి కామ్. డబ్బుల్ మెలె, జో దిలె సెక్కిబ్. † 19:29 19:29 'ఒలీవ మెట్ట' మెన కిచ్చొక నాచే తియ అస్సి మెలె, ఒత్త ఒలీవ పండ్ల రూకుల్ తిలె.

కో జవ్వన పుసిలి, తుమ్ కిచ్చి మెన మెలి, 'ఇన్నెతెన్ ప్రబుక కామ్ అన్నె' " మెన నంగ, మెన యేసు జేవ్ దొగుల సిస్సులక నంగ జా గవ్యో తెర్తయలన్.

32 జలె, జో తెర్తయల దొగుల గెచ్చ కెర, యేసు నంగిలె రితి జలి మెన దెకిల. 33 జేవ్ జా గాడ్డె పిల్లక యిపుక దెర్రికయ, "గాడ్డె పిల్లక కిచ్చిక యిపితను?" మెన జేవ్ చ సాపుకర్లు పుసిల. 34 పుసితికయ, "ఇన్నెతెన్ ప్రబుక కామ్ అన్నె" మెల.

35 జలె, జేవ్ సిస్సులె జా గాడ్డె పిల్లక యేసుతె ఉడడ అన కెర, జోవయిం చ దుప్పట్లు గాడ్డెవి ఉప్పిరి గల దా, యేసుక వెగడ్డె, 36 అన్నె, యెరూసలేమ్ తె జో గెతె తతికయ, జో గెతి వట్టె *జనాబ్ జోవయిం చ పాలల్ అంతిర్. 37 అన్నె, యేసు జా ఒబీవ మెట్టచి కొన్న జీన యెరూసలేమ్ వట్టుమ్ పక్క ఉత్త పాసి పాచిలి పొది, జోక నంపజలె ప్రజెల్ ఎత్తిజిన్ సర్లనంతోనుమ్ జా గట్టిజ అవాడ్ కెరన, 38 "దేముడుచి నావ్ తెన్ జెత్ రానొక జోబర, జోబర! పరలోకుమె నేంతుమ్, చి ఎత్తిచి ఉప్పిర్ టాన్ తె తిలోసొక జోబర!" మెన కేకుల్ గల, యేసుచి అత్తి కెర్ల జేవ్ దెకిల కమెచి రిసా దేముడుచి గవ్వరుమ్ నంగి తె తిల.

39 తెదొడి జేవ్ జనాబ్ తె బెద తిల సగుమ్ జిన్ పరినయ్యల్ యేసుక "గురుబాబు, తువ సిస్సులె తుక్కె తతి రితి నంగ" మెలి, 40 గని యేసు జేవ్ కిచ్చి నంగిలన్ మెలి, "తుమ్ క అవ్ కిచ్చి మెంతసి మెలి, ఈంజేవ్ తుక్కె తత్త జలి, ఈంజేవ్ పత్తల్ కేక గలుల" మెలన్.

యెరూసలేమ్ వట్టుమ్ క జెంక తిల అల్లరిచి రిసా యేసు ఏడ్డిసి

41 యేసు యెరూసలేమ్ వట్టుమ్ క అన్నె పాసి జా జాక దెక కెర, జాచి రిసా ఏడ్డన్. 42 కిచ్చి మెన ఏడ్డన్ మెలి, "ఓ యెరూసలేమ్, దేముడు తెన్ కిసి సేంతుమ్ జంక తుయి అజి జాన్ తతి జలి, చెంగిల్ తత్తి! గని నాయ్, అప్పె జా అర్దుమ్ ఎత్తి, తుమ్ క లుంకిల్ రితి అన్నె. 43 ఓ యెరూసలేమ్ వట్టుమ్, తుయి ఒగ్గర్ నైమల్ నేడ్డి ఏక్ కాలుమ్ జెతయ. జేవ్ దీనల్ తుక కిచ్చి జయెదె మెలి, తువ విరోదుమ్ సుదల్ తుచి నుట్టునంత మత్తి డిబ్బల్ వెగడ, తుచి నుట్టునంత బెర జా, ఎత్తి, వక్కల్ తెంతో వెల జెవుల. 44 తుచ కోటల్, తుచ గెరల్ పూర్తి నేడవ గెల కెర, తుచి తెడి తిల మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్ జేవ్ మారుల, చి తుచితె పత్తురచి ఉప్పిరి పత్తురు తతి రితి ములితి నాయ్. కిచ్చిక మెలి, దేముడు తుక రచ్చిం చువ కెర్తి వాటు అవ్ దెకయలయ్, గని చినున్ నాయ్" మెన యేసు కియెరూసలేమ్ చి రిసా ఏడ గెలన్.

వెల్లెల మాన్సుల్ యేసుక మారుక మెన రకితె తిలిసి (మత్త 21:12-17; మార్కు 11:15-19; యోహా 2:13-22)

45 యేసు వట్టుమ్ తె పాచ కెర, దేముడుచి గుడితె పెన కెర, ఒత్త *సామన్ వికితనక ఉడడ గెలుక దెర, 46 జోవయింక, " అంచి గేరు ప్రార్లన కెర్తి గేరు, జా దస్సి

తవున్" మెన దేముడుచి కొడెతె రెర్లవ అన్నె, గని తూమ్ చోర్ల జుత్ రిత్ గేరు జలి రితి జాక మార్పువ కెర అన్నెన్." మెన నంగిలన్.

47 జలె, జా దొరతె యేసు రోజుక దేముడుచి గుడితె బోదన కెర్తె తిలన్, అన్నె వెల్లెల పూజ్కు, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన చి, యూదుల్ వ వెల్లెల మాన్సుల్ జోక మారుక వాట్ చజెతె తిల, గని 48 ప్రజెల్ ఎత్తి, రోజుక జెతె తా జోవయిం చ కొడె ఒగ్గర్ సర్ల తెన్ నూన్ తె తిల, చి నెత్తిర్.

20

వెల్లెల సుదల్ యేసుక పరిస్థి కెర్తిసి (మత్త 21:23-27; మార్కు 11:27-33)

1 తెదొడి ఏక్ దీసి, యేసు దేముడుచి గుడితె ప్రజల్ క బోదన కెర్తె తా సుబుమ్ కబుర్ నంగి తె తతికయ, వెల్లెల పూజ్కు, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన చి అన్నె సగుమ్ జిన్ వెల్లెల మాన్సుల్ జోతె జా: కెర, 2 "తుయి కెర్ల కమె కెరుక, తుయి బోదన కెరుక, తుక కిచ్చి అదికారుమ్ అన్నె? కొన్న తుక అదికారుమ్ దిలన్?" మెన జోక గేల కెర్ల. 3 యేసు జోవయిం కిచ్చి జబాబ్ దిలన్ మెలి, "అవ్ కి తుమ్ క ఏక్ ఏక్ కోడు పుసిందె, జలె, అంక తుమ్ నంగ. 4 యోహాను బాప్తిసము దెతె తిలిచి అదికారుమ్ కేనే తెంతో చి? పరలోకుమ్ తెంతో చి గే, మాన్సు తెంతో చి గే, తుమ్ నంగ" మెన వెల్లెల మాన్సుల్ యేసు పుసిలన్.

5 దస్సి పుసితికయ, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ కిసి జల మెలి, ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో బమ్మ తెన్ లట్టబన్, ఇసి మెంతె తిల, "పరలోకుమ్ తెంతో చి మెన అమ్ నంగిలెగెన్, 'దస్సి జలి, తుమ్ కిచ్చిక జోక నంప కెర్పు నాయ్?' మెన ఈంజో అమ్ క నంగెద. 6 గని, 'మాన్సు తెంతో చి' మెన నంగిలె, జనాబ్ అమ్ క వత్తల్ తెన్ పెట మారుల. యోహానుక 'అమ్ చొ దేముడుచ కబుర్లు నంగి తోనా కచి తుమ్ తిలో" మెన జేవ్ జనాబ్ క నముకుమ్." 7 జాకయ్ జేవ్ యేసుక కిచ్చి జనాబ్ దిలి మెలి, "జా అదికారుమ్ కేనే తెంతో గి నేనుమ్" మెల. 8 జేవ్ దస్సి నంగితికయ, యేసు జోవయింక, "దస్సి జలి, కేనే అదికారుమ్ క అవ్ అం చ కమె కెర్పి గే, అవ్ తుమ్ క నంగి నాయ్" మెన నంగ జేవ్ క ముడ్డి కెర్లన్.

ద్రాచ తోటచొ ఎజోమానిచొ పుత్తున్ క మార్డిన్ చి టాలి యేసు నంగిలిసి (మత్త 21:33-46; మార్కు 12:1-12)

9 తెదొడి యేసు ప్రజల్ క ఈంజ ఏక్ *టాలి నంగుక దెర్లన్. "ఏక్ మాన్సు ద్రాచ తోట రోవడ కెర, రకితనక నిసాన, జేవ్ క జా తోట గుత్త దా, ఇదిల్ ఒగ్గర్ దీనల్ వేర దేసిమి గెచ్చ తంక మెన, ఉట్టు గెలన్. 10 జలె, పంట్ పికిలి పొది, 'నమయమ్ జా అయిల్' మెన, జేవ్ గుత్త నజెలనతె జా తోట చి పంట్ ఏక్ వాట నజ ఆన్ తి రిసా, గొత్తి సుదె ఎక్కిలోక ఎజోమాని తెర్తయలన్. గని జో గొత్తి సుదె ఒత్త పాచితికయ, గుత్త నజెల జేవ్ రకిత మాన్సుల్ జోక పెట గెల కెర, కిచ్చి నే దెతె ఉడడ్డె.

† 19:36 19:36 మత్తయి 21:8, చి మార్కు 11:8 దెక. § 19:44 19:44 యేసు జెర్ల ముప్పయి తిన్నె వెర్లుల్ క మెర అన్నె జలన్, చి యేసు జెర్ల డబ్బయ్ వెర్లుల్ క రోమ్ దేసిమ చ నయ్యమ్ సుదల్ యెరూసలేమ్ వట్టుమ్ క, దేముడుచి గుడిక పొడి కెర్ల. జా వట్టుమ్ దస్సి జా జా వట్టుమ్ చ మాన్సుల్ జా చిచ్చు జవుల మెంతి గుత్తుక యేసు ఇసి నంగిలన్. * 19:45 19:45 మత్తయి 21:12-13, చి మార్కు 11:15-17 చి యోహాను 12:12-19 దెక. * 20:9 20:9 ఈంజ టాలి తె, 'గుత్త నజ తోట రకితన్ కొన్న మెలి, ముక్కిమ్ క యూదుల్ క ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు దెకయిల్ వాట్ సికడ్డ వెల్లెల మాన్సుల్, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన, పరినయ్యల్, పూజ్కు. 'ఎజోమాని' మెలి, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు. 'ఎజోమాని తెర్లయల గొత్తి సుదల్' మెలి, జోవయిం చ కబుర్లు నంగిలన్. 'ఎజోమానిచొ పుత్తున్' మెలి, యేసు. 'ద్రాచ తోట' మెలి, యూదుల్, చి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి ఒక్క కెర్ల అన్నె మాన్సుల్.

11 “ఒత్త తెంతో, అన్నెక్టో గొత్తి సుదోక జో ఎజోమాని తెద్రయాలన, గని జేవే రకితన జోక కి పెట కెర జోచి మరియోద కడ, జోక కి కిచ్చో నే దెతె ఉడడ గెల. 12 ఒత్త తెంతో అన్నెక్టో గొత్తి సుదోక ఎజోమాని తెద్రయాలన చి, ఇన్నెక్ కి బలె అల్లర్ కెర గంటివో గాయములు కెర దా ఉడడ గెల.

13 “తెదెడి జా ద్రాచ తోటచో ఎజోమాని, ‘అవే కిచ్చో కెరె జయెదె? నాయ్, గెద, ఇసి కెరెదె. అంచో ప్రేసు తిలో పుత్తుక తెద్రయిందె. జోకయే మరియోద దెకుల, కిచ్చోగె’ మెన ఆకరక జోకయే తెద్రయాలన. 14 జేవే తోట గుత్త నజీలన జోక దెక కెర, ‘ఇన్నెక్య అబ్బోసిచి దనుమ కలుగు జయెదె. అల్లె, ఇన్నెక్ మారుమ, చి ఇన్నెక్ కలుగు జతి వాట అమకయే దొర్లు జయెదె’ మెన జోవయింక జెవ్వి లట్టబన, 15 జో ఎజోమానిచో పుత్తునక దెర కెర, జోక తోట తెంతో వెలవ న కెర, ‘బయిలె మార గెల. జలె, జేవే ఎజోమానిచో పుత్తునక దన్ను కెరె రిసా, జా తోటచో ఎజోమాని జోవయింక కిచ్చో కెరెదె? 16 కిచ్చో కెరెదె మెలె, జాక కెర, జేవే గుత్త నజీలనక మొరవ కెర, జా తోట వేర మాస్సులక గుత్త దయెదె.’ మెన యేసు సంగిలన. ప్రెజల్ జాక సూన కెర, దన్ను కెయెక జర్గు జంక జయె నాయ్! మెల. 17 గని యేసు జోవయింక వక్క పనుల దెక, “జలె, దేముడు దేముడువ కొడతె రెద్దయేలి ఏక కోడు సంగిందె, జాచి అర్దుమ కిచ్చో గె తుమ్ ఉచర.

‘కామ్క నెంజె’ మెన గేరు బందిలన జా ఏక పత్తురు పిట్టపుక మెన ఉచరై కి, జయ్య పత్తురు గేరుక బోడిపత్తుర జలన. మెన రెగిడ్డి కోడు. 18 ఈంజో పత్తురిచి ఉప్పిరి కో సేడుల గే, జేవే బద్దల జా గెచ్చుల, గని కచి ఉప్పిరి ఈంజో పత్తుర సేడెదె గే, జోక బీడవ గెలెదె.” మెన యేసుః సంగిలన.

19 వంజో నబుక గెలనక మార్ల సంగిలన మెన అమచి రిసా యేసు సంగితయే మెన మోసి తెన దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన చి వెల్లెల పూజర్లు చినన కోవుమ జా, జోక జయ్య గడియయే దెరుక ఉచర్ల, గని ‘ప్రెజల్ కోవుమ జా అల్లర్ కెరల’ మెన, జోవయింక బియ కెర, తుక్లి జెల.

సిస్సు డబ్బుల్ దెతినచి రిసా యేసుక పరిచ్చ కెరయేలిసి (మత్త 22:15-22; మార్కు 12:13-17)

20 జలె, ‘వాల్ అయెలె యేసుక దెరుమదె’ మెన మోసి తెన దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన చి వెల్లెల పూజర్లు దెకితె తిల చి, సంగుమజినక లంచుమ దా కెర, “తుమ్ సత్తిమక పుసిలి రితి డీన” మెన, జేవే మాస్సుల్ యేసుక ఏక కోడు పుసితి రితి తెద్రయాల. జోవయింక ఉద్దెసుమ కిచ్చో మెలె, ‘యేసు కిచ్చో జవున తప్పు సంగిలె, జోక దెర, రోమ్ దేసిమచో అదికారితె సార్ల కెర దెంక జయెదె చి, యేసుచి రిసా సూన, సిచ్చ దయెదె’ మెన కోరవ జతతి.

21 జలె, జేవే మాస్సుల్ యేసుతె జా కెర, “గురుబాబు, తుయ సత్తిమ్ లట్టబ, సత్తిమ్ బోదన కెర్తసి మెన. తుయ మొకమాటమ్ నే దెకితె, వెల్లెల మాస్సుల్ కిచ్చో ఉచరుల గే నీ బెతె, దేముడు దెకయేలి వాల్చి రిసా సత్తిమ్ తెన బోదన

కెర్తసి మెన జానుమ్” మెన పులయేతి రితి సంగ, 22 అన్నె, “రోమ్ దేసిమచి ప్రబుతుమ్చో కైసర్ రాసోక అమ్ సిస్సు దెంక నాయుమి గే నాయ్ గె?” మెన పుసిల.

23 గని యేసు జోవయింక కి ఉచరన్ల, జోవయింక ఉప్రమెన్ను చిన కెర, 24 “ఏక వెండి *కాసు అంక దెకవ” మెలన, చి జేవే ఆన దెకయేతికయ, “ఇన్నెతె కచి బొమ్మ కడ అస్తి? కచి నావ డీస్యయ్?” మెన పుసిలన చి, “కైసర్ రాసొచి” మెన జనాబ్ సంగిల. 25 యేసు జోవయింక, “దన్ను జలె, కైసర్క దెతిసి కైసర్క, దేముడుక దెతిసి దేముడుకయే తుమ్ దాన.” మెన, జోవయింక జబాబ్ దిలన. 26 దన్ను, జో సంగిలినతె తప్పు నాయ్ చి, ప్రెజల్చి మొక్క జో కిచ్చో తప్పు సంగిలినచి రుజ్జు దెకపుక నెతిర్ల, చి దెయక నెతిర్ల. గని జో దిలి జబాబ్చి తెల్విక ఆచారిమ్ జా, తుక్లి జల.

సద్దూకయ్యులు మెల పండితుల్ యేసుచి తెలిచి పరిచ్చో కెరుక (మత్త 22:23-33; మార్కు 12:18-27)

27 వడ్డె, ‘మొర గెలెగిన అన్నె జీవ్ జంక నెంజె, అన్నెక్ లోకుమతె గెచ్చుక నెంజె’ మెన ప్రెజల్క సికయత సద్దూకయ్యులు సగమ్జిన యేసుతె జాక కెర, 28 “గురుబాబు, ఈందె, ‘ఏక్కిలొచో అన్నెసి పెండ్లి జా బోదల్ నెంతె మొర గెలెగిన, జో బాబోవ అన్నెచి తెర్లిక ఆనన, అన్నెచి నావ తెన బోదల్ పాయిక అస్తి’ మెన, మోసి పూర్గుమచో అమ్ యూదుల్చి రిసా రెద్ద అన్నె. 29 జలె, సత్తుజిన బాపుడ్లు తిల. జోవయింకె తొల్లర్ తెర్లి ఆనన, బోదల్ నెంతె మొర గెలన. 30 జో మాస్సుచి పట్టి జెర్లిలోనా కి జాక ఆనన, బోదల్ నెంతె మొర గెలన. 31 జోచి వట్టిచో, జోచి వట్టిచో, దన్ను వర్లు తెన సత్తుజిన మొత్తుమ్ జా తెన పెండ్లి జా సంతానుమ్ నెంతె మొర గెల. 32 ఆకరక జా తేరబోద కి మొర గెలి. 33 జాకయ, మొర గెలన అన్నె జీవ్ జిల్ పాదిక, జా తేరబోద జోవయింకె కక్క తెర్లి జా తయెదె? జేవే సత్తుజిన వర్లు తెన జా తెన పెండ్లి జల, గెద” మెన యేసుక పుసిల.

34 ఇసి జతికయ, యేసు జేవే సద్దూకయ్యుల్క, “ఈంజయే కాలుమచ మాస్సుల్ పెండ్లి జా పుత్తుర్లుల్క పెండ్లివో కెర్తతి, 35 గని ‘అన్నె జీవ్ జా పరలోకుమతె జా కాలుమక జతు’ మెన కక్క దేముడు విలువ దెకెదె గే, ఒత్త పెండ్లివో నెంతె దన్ను తవుల. 36 కిచ్చుక మెలె, ఒత్త గెలి దూతల్ కిసి మొర్లి నాయ్ గే, దన్ను, ఈంజేవే కి కెయెక కి అన్నె మొర్లి నాయ్. అన్నె, జేవే మొర గెచ్చు అన్నె జీవ్ జలి రిసా, జేవే దేముడుచ పుత్తుర్లు జా అస్తి.

37 “జలె, ‘మొర గెలన అన్నె జీవ్ జవుల’ మెన †రూకు తెడి జా అగిలగితె తిలినచి రిసా జో రెగిడ్డినతె అమచో మోసి పూర్గుమచో కి దెకయతయ. కేన కోడుతె మెలె, దేముడుచి రిసా ‘అబ్రాహామచో దేముడు, ఇసాక్చువో దేముడు, చి యాకోబుచో దేముడు’ మెన ఏకతె సంగితయ, గెద. 38 జలె జేవే మొర్ల పూర్గుల్క మోసిచి కాలుమ ఏద కి జో దేముడు తా కామ్క అయేలి తెన జేవే అన్నెక్ లోకుమతె గెచ్చు జెవ్వి

† 20:15 20:15 యేసుక కి వడ్డె యెరూసలేమ్ పట్టణం తెంతో బయిలె కడన మార్ల; నిలువతె. లూకా 23:26-33. † 20:18 20:18 ఈంజె టాతితె ‘దేముడుచి గుడి’ మెలె, ఏత్తి అదికారమ్ తిలో దేముడుచి రాజమ్, యేసుక సంజా జోవయింక నిదానుమ్ జలన మొత్తుమ్ జన. బోడిపత్తుర మెలె, యేసు. ‘బోడిపత్తుర నెసిలన’ మెలె, ముక్కిమ్క యూదుల్చి వెల్లెల మాస్సుల్. ‘పత్తురు జోవయింక ఉప్పిరి సిడ బీడయెలిసి’ మెలె, జేవే పూర్తి సంవంజెలిసి నెసిలిసిచి సిచ్చ. § 20:23 20:23 జోవయింక కిచ్చో ఉచర్ల మెలె, ‘అమక ఆత్మమించువ కెర్ల రోమ్ దేసిమచి ప్రబుతుమ్క సిస్సు దెంక నెంతె’ మెన ఏక వేల జో సంగిలె, జా ప్రబుతుమ్చి మొక్క జోవయింక నేరీమ్ వరుడ సిచ్చ కెరపుక జయెదె. గని ‘జా సిస్సు దెంక వెంగిల్’ మెన జో సంగిలె మాయలుమ్ ప్రెజల్ కోవుమ్ జవుల. మెలె, జా వేర దేసిమచి ప్రబుతుమ్క సిస్సు దెంక ఆగ్గు తిలి కి, జేవే యూదుల్ నెసితి. * 20:24 20:24 యెరూసలేమ్చె దన్ను రగల్ కాసుల్ తవుల. ఏక రగమ్ దేముడుచి గుడితె దెతిసి, ఏక రగమ్ ప్రబుతుమ్క దెతిసి, మాములుమ దియార్లు, వాదిక కెర్తసి. † 20:37 20:37 సద్దూకయాండుమ్ 3:1-6.

అస్మి మెన రుజ్జా జతయ్. రితి మొర గెలనక నాయ్, గని జీవ్ తిలనకయ్ జో దేముడు తయెదె. కో దేముడుచి రిసా జయ్ మొర అస్మి గే, జోవయించి రిసా జతతి" మెన యేసు సంగిలన్. ³⁹ జలె, మోసా తేన్ దేముడు దిలి అగ్గల్ సికడ్డన కి ఒత్త తిల. జేవ్, జలె, పరిసయ్యుల్ తేన్ బెదితన జవుల చి, మొర్రి జీవ్ జంక జయెదె, అన్నెక్ లోకుమతె గెచ్చుక జయెదె మెన నంప కెర్తతిచి రిసా "గురుబాబు, తుయి చెంగిల్ జబాబ్ దిలది!" మెన సంగిల. ⁴⁰ ఒత్త తెంతో జోపయంతె అన్నె కో కి యేసుక కిచ్చొ పుసుక కి దయిరిమ్ జతి నాయ్.

దేముడు తెద్రయ్లో క్రీస్తు
(మత్త 22:41-46; మార్కు 12:35-37)

⁴¹ తెదోడి యేసు జోవయంక ఇసి మెలన్. " 'దేముడు తెద్రయ్లో' రచ్చించువ కెర్తొసా జతో క్రీస్తు అమ్చొ దావీదు రాసెచి నెకుమతె జెర్వ జోక పుత్తుసి జయెదె' మెన కీసి సంగుక జతయ్?" మెన, అన్నె, ⁴²⁻⁴³ కీర్తనల్తె దావీదు, † "తువ విరోదుమ్ సుదల్ తయి సుదెతి పొర్తొ జతి రితి ఆవ్ కెర్తె ఎది ఎద తుయి అంచి ఉజెతో పక్కయ్ వెన తా అంచి తెన్ ఏలువ కెరు, మెన ప్రబు అంచొ ప్రబుక సంగిలన్ మెన రెగిడ్డన్. ⁴⁴ దస్సి, దావీదు రాసె క్రీస్తుక 'ప్రబు' మెన సంగితయ్ జలె, జో క్రీస్తు కీసి జోక సిపుత్తుసి జయెదె? తుమ్ ఉచర" మెన ఒత్త తిలనక యేసు సంగిలన్.

దేముడుచి కొడె సికడ్డనచి రిసా ప్రజల్తె యేసు జాగర్త సంగిలిసి
(మత్త 23:1-36; మార్కు 12:38-40; లూకా 11:37-54)

⁴⁵ ప్రజల్తె ఎత్తి, సూనెత తతికయ్, యేసు జోవ సిస్సుల్తెక ఇసి మెలన్. ⁴⁶ "దిగిల సూటివ పాలల్ గలన బులిత గపురుమ్ ఉచరంతె అమ్చ మోసా తేన్ దేముడు దిలి అగ్గల్ సికడ్డనచి రిసా తుమ్ జాగర్త తెన్ తా. జేవ్ సంతవీదుల్తె టీవ్ మాస్సుల్తె ఎత్తి, అమ్క జోకర్దు మెన కోరన్ జతతి. నబ గెరల్ ముక్కిమ్చ ట్టాస్సుతె, ఏందుల్తె ముక్కిమ్చ ట్టాస్సుతె వెనుక కోరవ జతతి. ⁴⁷ జేవ్ మోసీములు కెర రండెల్ మాస్సుల్తెచ గెరల్ ఏక కతతి, అన్నె ఉప్రమెస్సుక దిగిల ప్రార్దనల్ కెర్తతి. దస్సి, జోవయించి పావుమ్ ఒగ్గరి, చి వెల్లి సిచ్చ సేడుల" మెన యేసు సంగిలన్.

21

బీద జలి రండెల్ మాస్సు ఎక్కి జాక కలుగు జలిసి ఎత్తి.
దేముడుక దిలిసి
(మార్కు 12:41-44)

¹ దేముడుచి గుడితె డబ్బుల్ దెతి కాసుక పెటి ఏక్ తయెదె. దేముడుచి కామక మెన మాస్సుల్తె ఒత్త డబ్బుల్ గలుల. జలె, యేసు జా పక్క అంకి గల, సామాన్లు జోవయించి డబ్బుల్ జా పెట్టెతె గల్తె తిలిసి దెకిలన్. ² తెదోడి ఎద్దర నెంజలి రండెల్ మాస్సు జా డబ్బుల్ దెతి కాసుక పెట్టెతె దొన్ని ఇదుల రాగి కాసుల్ గలిసి యేసు దెకిలన్. ³ జా దెక కెర, యేసు, "నిజమి తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, జేవ్ సామాన్లు

ఎత్తి, జేవ్ మొత్తుమ్ దిలిన్చి కంటు ఈంజ ఎద్దర నెంజలి రండెల్ మాస్సు ఒగ్గర్ దా అన్నె, ⁴ జోవయించి ఎదివాట్ సామాన్లుమ్ తెంతో సేంసీలి జేవ్ దా అన్నె. ఇన్నెక, మాత్తుమ్, కిచ్చొ నెంజలి కి, కలుగు జలిసి ఎత్తి. దాయి గెల అన్నె" మెన యేసు సంగిలో.

దేముడుచి గుడి పాడ్ జంక తిలిన్చి రిసా సంగిలిసి
⁵ దేముడుచి గుడి "చెంగిల్ వత్తల్ తెన్ కెర్తి సూటి తెయార్ కెర అన్నె, * కెర్తి తమ్మన వస్తువల్తె సూటి కెర అన్నె!" మెన † సిస్సుల్తె యేసుక దెకయెల. ⁶ యేసు, "తుమ్ దెకితిసి ఎత్తి, జలె, సగుమ్ దీసల్ గెల కీసి జయెదె మెలె, అన్నె వత్తురచి ఉప్పిరి వత్తురు దొంత్రల్ తిల కి, ఎక్కి జలెకు నే టీవెతె గలి జతి ‡ దీసి జెయెదె" మెన సంగిలన్.

ఉగుమ్ మార్పువ జతిన్చి రిసా యేసు సంగిలిసి
⁷ తెదోడి యేసుక, జోవ బారజన్ సిస్సుల్ "గురుబాబు, తుయి సంగిలిసి కెయెడ జర్దు జయెదె? ఈంజ జర్దు జతి పొది అయిల్ మెలె, అమ్ చినితి రిసా కిచ్చొ గుర్తు తయెదె?" మెన పుసిల. ⁸ జో జోవయంక, "కోన్నె జలెకు తుమ్క అంచి రిసా మోసీమ్ నే కెర్తి రితి తుమ్ జాగర్త దెకన. కిచ్చొక మెలె, 'అద్వి క్రీస్తు' మెనన జలెకు. క్రీస్తు జెతి సమయమ్ జా అయిల్ మెన జలెకు, కో కో మాస్సుల్ బార జవుల. జోవయించి పట్టి తుమ్ గెచ్చొ నాయ్. ⁹ అన్నె, దేసిమ్చి ఉప్పిరి దేసిమ్ యుద్దుమ్ కెర్తెచి రిసా జలెకు, ఏక్ దేసిమ్చ జోవయించి ఉప్పిరి జెద్వి యుద్దుమ్ కెర్తెచి రిసా జలెకు తుమ్ సూన్లు, తుమ్ బమ్మ జా నాయ్. దనవ ఎత్తి, జర్దు జంక అన్నె, గని ఈంజ ఉగుమ్ తెద్ది బేగి పూర్తి జయె నాయ్" మెన సంగ కెర ¹⁰ జోవయంక అన్నె, దేసిమ్చి ఉప్పిరి దేసిమ్, రాజీమ్చి ఉప్పిరి రాజీమ్ యుద్దుమ్క టీవెల. ¹¹ వేర వేరతె బూకంవల్తె కరువుల్ చి, కిచ్చొ కిచ్చొ కస్టల్ నస్టల్ జర్దు జవుల చి, ఆగాసుమ్ తెంతో జెత ఒగ్గర్ బయమ్ దెత వెల్లి గుర్తులు జెవుల.

¹² "గని ఈంజ ఎత్తి, జర్దు నే జతె అగ్గె, మాస్సుల్ తుమ్క దెర, జోవయించి కోపుమ్క తుమ్క కిచ్చొ కిచ్చొ అల్లర్ కెర, 'అదికారుల్ జోవయంక సిచ్చొ కెర్తొ' మెన అమ్క యూదుల్తెచ నబ గెరల్ జోవయించి అత్తి సార్వు కెర దెవుల, చి తుమ్క జేల్తె గల దెవుల. అంచి సేవ తుమ్ కెర్తుంచి రిసా, రాసల్చి మొక్కె అదికార్డుచి మొక్కె తుమ్ తీర్పు జతి రిసా సిచ్చల్ జతి రిసా తుమ్క టీవెడుల. ¹³ జేవ్ దస్సి కెర్తి పొదిక, అంచి రిసా తుమ్ సాచి సంగితె. ¹⁴ తుమ్ అన్నె మెస్సుతె కిచ్చొ బుద్ది దెరన్ మెలె, మాస్సుల్చి మొక్కె తుమ్ పరిచ్చొ జంక జలె, జా నే జతె అగ్గె, జేవ్ పరిచ్చొ కెర్తి కిచ్చొ జబాబుల్ దెమ్దె?, మెన తుమ్ ఉచరంతె తా నాయ్. ¹⁵ కిచ్చొక మెలె, తుమ్క చోడి దెయిందె, తుమ్క దొర్వు జలి బుద్ది గ్యాసుమ్ దెయిందె. తుమ్చ జబాబుల్చి తెల్లిచ్చి ఉప్పిరి జేవ్ అల్లర్ కెర్తనతె వెల్లెల మాస్సుల్తె కో జీసుక నెత్తి, తుమ్క కిచ్చొ జబాబ్ సంగుక నెత్తి.

¹⁶ "అదికారుల్చి అత్తి తుమ్క సార్వు కెర దెతనతె సగుమ్జన్ కోన్నె జవుల మెలె, తుమ్చ అయ్యదింసి, అన్నెబాబొదింసి, తుమ్చ బందుగులు, తుమ్చ సిసేతులు.

‡ 20:42-43 20:42-43 కీర్తన 110:1. § 20:44 20:44 కీసి మెలె, యేసు ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచొ పుత్తుసి జయె దేముడి జతయ్, గని మాస్సు జా దావీదు రాసెచి నెకుమతె జెర్వ జోవయంక పుత్తుసి రితో జతయ్. సగుమ్జన్ ప్రజల్తె జా కోడు ఒప్పన్నె; మత్తయి 9:27, 21:9. * మాస్సు జా జెర్దున్ అయిలోసా మెలి జో యేసు సంగిల్ నావ్తె కి జా అర్దుమ్ ఇదిల్ లంకిల్ రితి అన్నె. † 21:5 21:5 ఇస్సుమ్ తిల సామాన్లు బజార్ వస్తువల్తె ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడుక దెతికయ్, దనవ దేముడుచి గుడి సూటి కెర తిల. † 21:5 21:5 మార్కు 13:1, మత్తయి 24:1 దెక. ‡ 21:6 21:6 యేసు జెర్వు డబ్బుమ్ వెర్గుల్ గెతికయ్, లోమ్ దేసిమ్చ సయ్యమ్ పాడ్ కెర్తె.

అన్నె, తుమ్మతె సగుమ్జినక మాన్పుల మారుల. 17 అన్నె, తుమ్మతె అంచి నాన్ తెన్ బులితె తత్తెచి రిసా, ఎతివాట్జిన తుమ్మతె చిరోదుమ్ జవుల. 18 గని, కీపరలోకుమ్తె తుమ్మ జెతినక ఉచర్తె, తుమ్మతె సెండివాడల్తె ఎక్కి కి నానుమ్ జా గెచ్చె నాయ్, ఈజ లోకుమ్తె ఈజ అగేక మార్తె కి, తుమ్మతె పరలోకుమ్తె గెతినె అడ్డు కెరుక నెత్తిర్. 19 తుమ్మతె ఎక్కి నిదానుమ్ ఓర్పువ జా, చి పరలోకుమ్తె గెతి రితి తుమ్మచి జీవు దొర్పు కెరన తా.

యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ పాడ్ జంక తిలిన్చి రిసా యేసు సంగిలిన

(మత్త 24:15-21; మార్కు 13:14-19)

20 "గని యెరూసలేమ్ పట్టుమ్క నమున్యుమ్ ఒండి సుట్టునంత బెర తతినె తుమ్మ కెయక దెకితె గె, 'పట్టుమ్ పాడ్ జంక తిలి నమయమ్ పాచ జా అన్నె' మెన చినితె. 21 జా గుర్తు దెకిలె, తుమ్మచితె కో ఈజ యూదయ ప్రదేసిమి తవుల గె, చట్టున డొగ్రలె ఉట్ట నిగుతు చి, పట్టుమ్చి తెడి తిలన బార్ జా ఉట్ట గెతు, చి పట్టుమ్ ఒత్తల్తెచి బయిలె గచ్చెలె జవున్ కో తవుల గె, పట్టుమ్తె అన్నె మెనత నాయ్. 22 కిచ్చొక మెలె, జోవయింక పచ్చెల్ రితి ఇండిల జోవయింక అమ్మచ యూదుల్క దేముడు సిచ్చ దెత దీసల్ జవుల, జేవ్. జో అగ్గె రిగ్గిని దన్నె జప్పు జా పూర్తి జంక అన్నె.

23 "అయ్యో! జేవ్ దీసల్క వయ తిల తేరబోదల్, బోదల్ వడ్డివో ఉట్ట నిగుక నెత్త ఒగ్గె స్రెమల్ జవుల! ఈజ దేసిమి ఒగ్గెల్ కళ్లల్ సిచ్చల్ జవుల! 24 అమ్మచ యూదుల్తె సగుమ్జినక కండ గెలుల, సగుమ్జినక దెర వేర దేసిమిలుతె కడ నెవుల. అన్నె యూదుల్ నెంజెలన ఈజ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చి ఉప్పిరి, ఈజ దేముడుచి గుడిచి ఉప్పిరి ఏలువ కెర్తె కాలుమ్ కెడ్డె ఎదక జేవ్ ఈజ ఎత్తి, నుంద గెలుల.

దేముడుచి రాజిమ్ ఎదార్దుమ్ ఏలువ కెరుక దెర్చిసి చి రిసా యేసు సంగిలిన

(మత్త 24:29-35; మార్కు 13:24-31)

25 "పడ్డెక, పొడ్డుతె, జోవతె, చి నుక్కల్తె కిచ్చొ కిచ్చొ గుర్తుల్ డీసుల చి, తుపాన్ కెర్తె నముర్దుమ్చ కెర్తల్ ఎదిలి డొకక జా, బుయ్యె ఉట్ట జా గెరల్ గుడ్డ దెర గెలె, జా అల్లర్ జా అవాడ్ కీన్ తయెదె గె, దన్నె జయెదె చి, దనచచి రిసా ఒండి లోకుమ్తె వేర వేర దేసిమిలువ మాన్పుల్ స్రెమల్ సేడుల చి, కిచ్చొ ఉచరుక గె నేన గెచ్చుల. 26 ఈజ లోకుమ్తె జెంక తిల అల్లర్చి రిసాచి జోవయింక బయింక మాన్పుల్చి మొకొమ్ గుంజె నీడుల. కిచ్చొక మెలె, అగాసుమ్తె సక్తి తిలినె ఎత్తి అడ్డర్ జా గెచ్చెదె. 27 తెదొడక, ఎదివాట్ అదికారుమ్ తెన్, పరలోకుమ్చి ఉజడి తెన్ అచ్ మాన్పు జా జెర్మన్ అయెలోసా మబ్బుతె పరలోకుమ్ తెంతో ఉత్త జెతినె * ఎత్తిజిన్ దెకుల.

28 "జలె, ఈజ ఎత్తి జప్పు జంక దెర్తె పొది, అమ్మచి రచ్చన పాసి జా జెతయ మెనన, తుమ్మ సోగ టీచ

§ 21:18 21:18 నెంజెల, 'ఎత్తి అదికారుమ్ తిల' దేముడుచి నెలవ నెంజె తుమ్మచ సెండివాడల్తె ఎక్కి కి నానుమ్ జా గెచ్చె నాయ్'. * 21:27 21:27 మత్తయ 24:30. † 21:31 21:31 మత్తయ 24:33 అన్నె మార్కు 13:29తె యేసు అన్నె ఉత్త జెతినచి రిసాచి కోడు అన్నె. మెలె, జో అన్నె ఉత్త జెతినె తెన్నె ఎత్తి అదికారుమ్ తిల' దేముడుచి రాజిమ్ ఎదార్దుమ్ ఏలువ కెరుక దెరెదె. జా రాజిమ్ ఏలువ కెర్తెతె యేసులు రాో జయెదె, చి ఎత్తిచి ఉప్పిరి జేర్తె మెలె, దేముడు అబ్బొనచి అత్తి జో ఎత్తి సార్చ కెర దెయెదె, చి అబ్బొని కెయక తెయక ఎత్తిచి ఉప్పిరి పూర్తి ఏలువ కెరెదె. ఇన్నెకొరెందయెల్క వప్పలు రెగ్గి ఏక నంబర్ ఉత్తయ 15:24-28 నడు కెర. యేసు ఏలువ కెర్తె పొది, జోవయింక తెడి జోవయింక నంబజా జోవయింకయె జల మాన్పుల్ కి ఏలువ కెరుల. ఇన్నెకొరెందయెల్ 5:10 నడు కెర. ‡ 21:33 21:33 నెంజెల 'నెరవెర్పువ జంక వడ్డె రిపట్టి నాయ్'. § 21:37 21:37 మార్కు 11:11-12, ఏ 19-20తె దెకిలె, 'ఒలివ మెట్టుమ్' మెనె నాయ్, గని 'బేతనియ గచ్చె'. బేతనియ గావ్ ఒలివ మెట్టుకయె పాసి తయెదె. * 22:1 22:1 'ఇని దన్నె పండుగు కె' మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిల' దేముడు సంగిలిన కేనె నడు కెరుక జయెదె మెలె, నిర్లమూడుమ్ 12 అబ్బయమ్తె.

దయిరిమ్క ఉప్పిరి దెక, నర్లనంతోనుమ్ జా" మెన యేసు సంగిలిన.

29 తెదొడి యేసు జోవయంక అన్నె కిచ్చొ టాలి సంగిలన్ మెలె, "అంజూరుమ్ రూకుక చి అన్నె రగల్ రూకుల్క ఉచరుమ్. 30 జేవ్ పలోయెలె బేగె, 'వెనిగు అన్నె పాచ జెయెదె' మెన తుమ్మ చినితను, జాన్పు. 31 దన్నె, అచ్ సంగిల గుర్తుల్ జప్పు జెతినె తుమ్మ దెకిలె, 'దేముడుచి రాజిమ్ పాచ జా అన్నె చి జెయెదె' మెన జాన్తె.

32 "తుమ్మక అచ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితని మెలె, అచ్ సంగిల స్రెమల్ గుర్తుల్ పూర్తి జప్పు జతి ఎద ఈజ ఉగుమ్ అంతమ్మ జయె నాయ్. 33 అగాసుమ్ బుయె నానుమ్ జా గెచ్చుల, గని అంచ కొడె * వడ్డె రిపట్టి నాయ్.

'తెలివె తా పాపుమ్తె దెర్చు నే నీడ్డి రిసా ప్రాద్దన కెర్తె తా'

34 "తుమ్మ మెన్పుతె కిచ్చొ బుద్ది ఇండితె గె తుమ్మ జాగర్త దెకన! నెంజెలె, తుమ్మ ఓడువ జతి రితి ఒగ్గెల్ సూరు పీయ మచ్చితిన్ గట్ట, దన్నె మచ్చితిన్క వెర్తి రితి ఇండితిన్ గట్ట చి, ఈజ లోకుమ్చ రోజుకచ బాదల్ చి రిసా ఉచర్తెసి తుమ్మక సెల గెయెదె. తుమ్మ దనచతె అలవాత జా తిలె, ఈజ ఉగుమ్చి జా అకర్ దీసి అయెలె, బోసుక 'అన్నె' మెన జంతు నేన్లె కీసి చట్టున దెర్చు సేడుక జయెదె గె, దన్నె తుమ్మ చట్టున లాజ్ బెట్టుక జయెదె. 35 కిచ్చొక మెలె, బూలోకుమ్ తిలన ఎత్తిజిన్క జా దీసి లయెదె. 36 ఈజేవ్ స్రెమల్తె జా దీసి జెతికయె గుర్తుచ అల్లర్ ఎత్తితె తుమ్మ ఒర్పువ జా జీన్తి రితిచి, జీన్ అచ్ మాన్పు జా జెర్మన్ అయెలోసా ఏలువ కెరుక మెన అన్నె జతి పొదిక అంచ మొక్కె తుమ్మ టీవ్తి రితి, తుమ్మ జాగర్త దెకన, జా ఎత్తిక దొర్పు జతి సెక్తి తుమ్మక తవున్ మెన తుమ్మ ప్రాద్దన కెర్తె తా" మెన యేసు సిన్పుల్క సంగిలన్.

37 జలె, జా దొరతె యేసు రోజుక మెడ్డెన్ పొది దేముడుచి గుడితె గెచ్చ బోదన కెర్తె తయెదె చి, రోజుక నంజె పట్టుమ్ తెంతో బార్ జా ఒలివ మెట్టుమ్ నిర్త తయెదె. 38 రోజుక వెందల్ పొది వైజల్ ఎత్తి బే బేగె బార్ జా జోచి బోదన నూసుక మెన దేముడుచి గుడితె గెచ్చుల.

22

జా దేసిమ్చ వెల్లెల మాన్పుల్ యేసుక దెర మారుక మెన కుట్ట కెర్తెసి

(మత్త 26:1-5,14-16; మార్కు 14:1-2,10-11; యోహా 11:45-53)

1 * పన్నా పండుగు, జలె నే పులయెలె పొడియెు కతి పండుగు పాసి జా అయెలి. 2 తెదొడి "కెయక కీసి వైజల్క బమ్మ నే కెర్తె యేసుక మారుమ్?" మెన వెల్లెల పూజల్ల చి

* 22:1 22:1 'ఇని దన్నె పండుగు కె' మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిల' దేముడు

మోసే తన దేముడు దిలి అగ్గల్ నీకడ్డన కుట్ర ఉచరై తిల. కిచ్చోక మెలి, ప్రజల్ క బిత తిల.

యూదా యేసుక దెర దెంక బప్పున్సిసి
3 తెదొడి, యేసుచ బారజన్ సిస్సుల్తె తిలో
*ఇన్సూరియోతు మెలో యూదాక నయోతాన్ దెర్లన్. 4 యూదా
వెల్లెల పూజర్లతె చి దేముడుచి గుడిచ జమాన్సు సుదల్చ
అదికారుల్తె గెచ్చ కెర, “యేసుక తుముచి అత్తి ఆవ్ దెర
దెయింద. కీన్ కెరుమ?” మెన జోవయింతెన్ లట్టబ్బ, 5 జేవ్
సర్ల జా “తుక డబ్బుల్ దెమదె” మెన బప్పున్. 6 జో కి
బప్పున్చి, జూబాన్ నెంజిలిన్తె యేసుక దెర దెంక మెన వాల్
చజితె తిలో.

పస్కా, పండుగచి అన్నిమ్ యేసుచ సిస్సుల్ తెయార
కెర్లసి
(మత్త 26:17-25; మార్కు 14:12-21; యోహా
13:21-30)

7 తెదొడి నే పులయెల పొడియెు కతి దీసి అయెలి. జా
దీసి పస్కా, పండుగచి రిసాచి 8 మెండపిల్ల కండ అర్పితుమ్
దెవుల. 8 జాకయె యేసు పేతురుక చి యోహానుక “తుమ్
గెచ్చ, చి పస్కా, పండుగు అన్నిమ్ అమ్ కతి రిసా దొర్కు
జలిసి తెయార కెర” మెలన్. 9 “అమ్ కేన్ తెయార కెరుక
తుచి ఆవ్?” మెన జేవ్ పుసిల. 10 జోవయింక, “ఈందె,
పట్టుమ్చి తెడి పెసిలదు మెలి, పాని వయితోసా ఎక్కిలో
తుమ్క దస్సుల్ జయెదె. జోచి వట్టి తుమ్ గెచ్చ చి, కేన్
గెరి జో పెనెదె గే, 11 జో గెర్చో ఎజోహానిక తుమ్ కిచ్చ
మెన మెలి, ‘అంచ సిస్సుల్ తెన్ ఆవ్ పస్కా అన్నిమ్ కతి
గది కేన్ మెల అమ్చో గురుజామ సంగితయి” మెన తుమ్
సంగి, 12 సామన్ తెయార కెర్ల వెల్లె అంతస్సు గది ఏక తుమ్క
జా దెకయెదె. ఒత్తయె అమ్చి రిసా పస్కా అన్నిమ్ తుమ్
తెయార కెర తా” మెన యేసు సంగిలన్. 13 జేవ్ గెచ్చ కెర,
“జో సంగిల్ రితి ఎత్తి, జర్ల జా అన్స” మెన దెక కెర, జా పస్కా
అన్నిమ్క దొర్కు. జలిసి ఎత్తి తెయార కెర్ల.

యేసు సిస్సుల్ తెన్ పండుగ అన్నిమ్ కంక
(మత్త 26:16-30; మార్కు 14:22-26; 1 కొరి
11:23-25)

14 పండుగ అన్నిమ్ కెర్ల సమయమ్ పాచ జెతికయె,
యేసు సిస్సుల్ తెన్ జా అన్నిమ్ కంక మెన వెసిల. 15 తెదొడి
యేసు జోవయింక, ఆవ్ సేడుక తిల సైమన్ నే జతె అగ్గె
తుమ్చి తెన్ ఈంజ పస్కా అన్నిమ్ కంక మెన ఆవ్ ఒగ్గె
ఆన జలయె. 16 కిచ్చోక మెలి, దేముడు ఎదార్లమ్ ఏలుచ
కెరుక అయెల పొదిక, జోచి రాజిమతె ఈంజ పస్కా, పండుగు
*గుర్లు జతి రచ్చనచి ముక్కిమ్చి అర్లమ్చి కామ్ పూర్ల జర్ల

కెర్ల ఎదక ఈంజ మదెన, ఈంజ పండుగ అన్నిమ్ ఆవ్ అన్సె
కయె నాయె మెన తుమ్క ఆవ్ సంగితసి. 17 జా పండుగ
అన్నిమ్ పితి డొప్పూ ద్రాచ రస్సుమ్ యేసు తెదొడి దెర కెర,
‘ఈంజ తుయె దాయ కెర్లదె’ మెన దేముడు అబ్బోస్క నంగ
కెర, సిస్సుల్క “ఉంద, ఇన్సె తిలిసి తుమ్ వర్ల తెన్ పియ
వంటున. 18 కిచ్చోక మెలి, దేముడుచి రాజిమ ఎదార్లమ్
ఏలుచ కెర్ల రితి జెతె ఎదక ఈంజ మదెన ఆవ్ ద్రాచ రస్సుమ్
పియ నాయె మెన తుమ్క ఆవ్ సంగితసి” మెన యేసు సంగ
కెర, 19 పొడి వెంట “తుయె ఈంజ దయ కెర్లదె” మెన దేముడు
అబ్బోస్క సంగ కెర, జా పొడి మోడ కెర, సిస్సుల్క దా “ఉంద,
ఈంజ అచి ఆగ్. † అంక తుమ్ ఏద కెర్ల గుర్లక తుమ్ ఇసి
కంక అలవాల్ జా. ఉంద కా;” మెన దిలన్. 20 దస్సి, జా
అన్నిమ్ కా కేడయెలి పొది *గలన్ అన్సె దెర, “ఈంజ గలన్
ద్రాచ రస్సుమ్, ఆవ్ దెతి నొచ ప్రమానుమ్. తుమ్చి పాపుమ్
గెచ్చయెతి రిసా సుచ దెతి అంక లోయె. జా లోయెచి గుర్లు
ఈంజ ద్రాచ రస్సుమ్.

21 “ఈందె, అంక దెర, సార్కు కెర దెతోసా ఈంజ బల్లతె వెన
అచి తెన్ అన్నిమ్ కెర్లయె. జోచి అతు అచి అతు తెన్
ఈంజ బల్లచి ఉప్పిరి అన్సె. 22 కిచ్చోక మెలి, ‘జర్ల జంక
అన్సె’ మెన దేముడు అగ్గె తెంతో రెగిడ్లె రితి ఆవ్ మాన్సు
జా జెర్లున్ అయెలోసా కిగచ్చుక అన్సె, గని అయ్యె! కేన్
మాన్సు అంక దెర విరోదుమ్ సుదల్చ అత్తి సార్కు కెర దెయెదె
గే, జో మాన్సు జతి సిచ్చ కెర్లె!” మెన సంగిలన్. 23 జో దస్సి
సంగతికయె, ‘ఆవ్ గె? ఆవ్ గె?’ మెన ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో
లట్టబ్బుక దెర్ల.*

ఎక్కిలోక ఎక్కిలో సేవ కెర్ల బుద్ది తెన్ తతసి చి కోడు
24 జలె, జోవయింతె కొన్సె వెల్లె జయెదె గే సిస్సుల్
లట్టబ్బుక దెర్ల. 25 జేవ్ దస్సి జతికయె, యేసు జోవయింక,
“యూదుల్ నెంజెల వేర రాన్ల సాంత గచ్చుదుమ్ ఉచరన
ప్రజల్క జాడ్లు వయెడ్లె తిలి రిత జోవయింక పోటి తెన్
ఏలుచ కెర్లతి, అన్సె ప్రజల్చి ఉప్పిరచ అదికారుల్ ‘దర్లుమ్
కెర్లన్’ మెనంతతి. 26 గని తుమ్చి తెన్ దస్సి తంక జయె
నాయె. తుమ్చి తెన్ వెల్లె జతోసా ఎత్తిచి కంట దకిలో రితో
జవున్ చి, తుమ్క ఏలుచ కెర్లొసా సేవ కెర్లొసా రితో జవున్.
27 మాములుమ్ ఈంజ లోకుమ్చి రగమ్ ఉచర్ల, కొన్సె వెల్లె
జయెదె? అన్నిమ్క బల్లతె వెనెతోసా గే జోవయించి అన్నిమ్
వంట దెతో గొత్తి సుదో గె? బల్లతె వెనెతోసా వెల్లె జయెదె, గెద.
జలె, ఆవ్ తుమ్చి నెడిమి తా వంట దెతో *గొత్తి సుదోచో రితో
జతసి. ఈంజ అర్లమ్ కిచ్చె జయెదె గే తుమ్ ఉచర.

28 “*తుమ్ అంచ సిస్సుల్ ఆవ్ సేడ్ల బాదల్ ఎత్తితె బెద
నిదానుమ్ తా అన్సన్, 29 అన్సె, జోచి రాజిమచి ఉప్పిరి

† 22:2 22:2 ‘ప్రజల్క బిత తిల’ మెలి, దొన్నిచి రిసా ఉచరక జయెదె. యోహాను 11:48 దెకిలె, ‘యేసుక కిచ్చె నీ కెర్ల దస్సి బోదన కెర్ల జయెదె, చి ప్రజల్ పూర్ల
జోవయింక నంపణ గెచ్చుల, లె రోమ్ దేనివచ నయ్యెన్లుమ్ అమ్చి దేముడుచి గుడి పొడి కెరల, అమ్చి అదికారుమ్ కుడ్ల గెచ్చుల’, మెన బిత తిల. కా ఏక, గని
అన్సె కిచ్చె మెలి, మత్తయె 26:5 చి మార్కు 14:22 దెకిలె, పండుగ పొది జోవయింక మారుక పోని, నెంజెలి పండుగక బెర అయెల ప్రజల్ అల్లెర దెప్పల మెన జేవ్
వెల్లెల మాన్సుల్ బిత తా అల్లెర జలిన్చి రిసా సంగితయె. † 22:3 22:3 జోవయింక ‘ఇన్సూరియోతు’ మెన కిచ్చోక జోవయింక నాన్ తిలి మెలి, జో ఇన్సూరియోతు
గచ్చెచ్చో మాన్సు జయెదె. § 22:7 22:7 యేసు కి జయె పండుగు కెర్ల పొది అర్పితుమ్ జలన్. జో, జలె, కెయెక తెయెక సరిపుచుచ జలి అర్పితుమ్ జలన్.
జోయ్యె అర్పితుమ్ జలిసి తెంతో అన్సె అర్పితల్ నాయె. ఎత్తియల్ 9:28, 10:10. * 22:16 22:16 జా పస్కా, పండుగు మెన మాములుమ్ యూదుల్
కిచ్చోక కెరల మెలి, పూర్లమ్ పొది జేవ్ బగుచ్చు దేసిమి తా గొతిమాన్సుల్ జలిసి తెంతో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు జోవయింక రచ్చింపుచ కెర్లెన్ ఏద కెరక.
నిర్లపకాండుమ్ 3 అర్లయెమ్ తెంతో యోహానుచ ఏద ఈంజ మత్తిలి పూర్ల తయెదె. ముక్కిమ్క అన్సె నిర్లపకాండుమ్ 12, 13 అర్లయల్ దెకిలె నగమ్ అర్లమ్
జెయెదె. గని ‘పస్కా, పండుగచి గుర్లు జతి ముక్కిమ్చి రచ్చన్’ మెలి, పాపుమ్ తెంతో, పాపుమ్చి ఉగమ్ తెంతో, పాపుమ్చి లోకుమ్ తెంతో మాన్సుల్ రచ్చింపుచుచ జా
చరలోకుమ్చి రాజిమతె బెదెతిని, చరలోకుమ్చి గెతిని. † 22:19 22:19 ఈంజ అన్సె అన్సె రెగిడ్లె నగమ్ పుర్లకతె ‘తుమ్చి’ తెంతో 20 నంబరచి కోడు
పూర్ల తెన్ చ కొడతె తయె నాయె. † 22:20 22:20 దన పండుగ అన్నిమ్తె బెర్లె, చెత్తర సుట్టూ ద్రాచ రస్సుమ్ పిప్పల. § 22:22 22:22 మెలి, ‘మొరుక
అన్సె’. * 22:23 22:23 ఒత్త తెంతో యేసుక దెర దెతో యూదా బార జా అదికారుల్తె గెలో. యోహాను 13:30. † 22:27 22:27 యోహాను 13:2-16.
‡ 22:28 22:28 యూదా జోవయింతె నాయె. 23 నంబర కోడుచి ఎత్తిచి కోడు దెక.

అవ్ ఏలువ కెర్తె రిసా కీసి అంచో దేముడు అబ్బో అంక అదికారుమ్ దా అస్సె గే, దస్సి 30 తుమ్ అంచి రాజిమ్తె అంచి బల్లతె వెన కంక పింక చి, కీతుమ్ బారజిన్ బార సిజానలతె వెన, ఇస్తాయేలులవ బార నకుమ్లుచక అంచి తెడి ఏలువ కెరుక మెన తుమ్క అవ్ నిసాన అస్సి” మెన యేసు జోచి సిస్సుల్క సంగిలన్.

పేతురుక “ జోక నేని” మెన అంచి రిసా తుయి తివ్వెరి సంగితె”
(మత్త 26:31-35; మార్కు 14:27-31; యోహా 13:36-38)

31 పడ్డో, పేతురుచి అగ్గెచి నావ్ దెర, “సీమోసు, సీమోసు, ఈంధె, తేరబోద కీసి తందుడు పూన నినెదె గే, దస్సి తుమ్క నిసితి రితి అల్లెరచి పరిచ్చ కెరుక మెన సయతాన్ సెలవ్ నజన అస్సె. 32 గని తుచి నముకుమ్ పాడ్ జా గిస్సు నాయ్ మెన అవ్ ప్రార్దన కెర అస్సి. అస్సె, తుమ్ అస్సె బుద్ది జా అంచి పచ్చైన అస్సె జెతి రితి తుమ్ మార్పువ జలరు మెలె, తుమ్చ బావుట్టు జల అంక సంబజల అస్సె మాస్సుల్చి నముకుమ్ తుమ్ డిట్టుమ్ కెర” మెన యేసు పేతురుక చి, అస్సె సిస్సుల్క సంగిలన్.

33 తెదొడి పేతురు “ప్రబు, తుయి జేతె జేలి తంక జలెకి, మెరుక జలెకి, తుచి తెన్ బెద జేలి జయింధె జప్పున్, మెరింధె జప్పన్, అంక బి నాయ్” మెలన్. 34 జలె, పేతురు దస్సి సంగితయ్, యేసు దస్సి, “ఓ పేతురు, తుక అవ్ కిచ్చో మెంతసి మెలె, జోక అవ్ నేని మెన, తుయి తివ్వెరి అంచి రిసా సంగితె ఎదక కుకుడో వానె నాయ్”.

డబ్బుల్, సామన్చి కథుమ్చి రిసా యేసు సంగిలిసి

35 తెదొడి యేసు సిస్సుల్క అస్సె, “జా సుట్టు దేముడుచి రాజిమ్ పాసి జా అయ్లెనిచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర సంగ సంగ మాస్సుల్క చెంగిల్ కెర కెర తుమ్ బులె” మెన తుమ్క అవ్ తెప్రయ్లి పొది “నెంచె నెంతె, డబ్బుల్ నెంచె నెంతె, చి జోట్టు నెంతె గెచ్చ మెన *సంగిలయ్ గెద. జలె, దనచ నెంతె గెతికయ్, తుమ్క కిచ్చో జలెకు కొత్తూ తిలి గె?” మెన పుసిలన్, చి “కిచ్చోయ్ కొత్తూ నాయ్” మెల. 36 †దస్సి జబాబ్ దెతికయ్, జోవయంక అస్సె, “అప్పె జలె, కక్క నెంచె గే డబ్బుల్ నెంచె గే అస్సె గే, దెర తంక, చి కక్క కండా తయె నాయ్ గే, జోవయంచి కోటె విక కండా గెనసుక. 37 కిచ్చోక మెలె, తుమ్క అవ్ కిచ్చో సంగితసి మెలె, ‡క కి “నేరిమ్ కెర్తెసా” మెన తీర్పు కెరు మెన దేముడుచి కొడతె రెర్తయ్లి కోడు అంచితె పూర్తి జర్గు జంక అస్సె, కిచ్చోక మెలె, అంచి రిసా రెగిడ్డిసి ఎత్తి కచితుమ్ జర్గు జయెదె” మెలన్. 38 †తెదొడి సిస్సుల్, “ఈంధె, ప్రబు, అమ్చితె దొన్న కథుమ్లు అస్సి” మెల, చి “సాలు” మెలన్.

యేసు మెరుక తిలెనిచి రిసా జో ప్రార్దన కెర్తెసి
(మత్త 26:36-46; మార్కు 14:32-42)

§ 22:30 22:30 ‘తుమ్ బారజిన్’ మెలె, జో యూదా పిట్టో, గెద-యేసుక విరోధము సుదల్చితె అత్తి సార్పు కెర దిలోచి రిసా. గని యేసు జీవ్ జా పరలోకుమ్తె వెగ గెలి పడ్డో, తిలె సిస్సుల్ ప్రార్దన కెర అస్సెకొక, మెలె మత్తియె మెలోసాక నిసాన బెదవప్త, చి అస్సె బారజిన్ జా గెల. బారెకల్ 1:15-26. * 22:35 22:35 లూకా 10:4, 9:3. † 22:36 22:36 ఈంజ 36నంబెరచి కోడు కిచ్చోక సంగితయ్, బెర్తె, ‘అల్లెర జెవుల చి తుమ్ డిట్టుమ్ తతి రిసా తెయార’ జా మెలి అర్థుమ్తయ్. గని ‘మాములుమ్ అయ్దల్తె యుద్దుమ్ కెరుక తెయార’ జా మెలి అర్థుమ్క యేసు సంగి నాయ్. పడ్డో పేతురు జో మాస్సుచి కంట్టో కండా తెన్ నింధెతికయ్ యేసు గెల కెర్తెన్. మత్తయి 26:52, యోహాను 18:11, లూకా 22:51. ‡ 22:37 22:37 యెనయా 53:12. § 22:38 22:38 నెంజెలి కథుమ్లుచి రిసాచి టాలి సిస్సుల్ అర్థుమ్ నే కెర్తెసి రిసా “ఈంధె ప్రబు, అమ్చితె దొన్న కథుమ్లు అస్సి” మెల, చి “సాలు, అస్సె దస్సి లట్టబా నాయ్” మెలన్. * 22:43 22:43 ఈంజ ఎత్తి రెగిడ్డె నగుమ్ పుస్తకతె 43 చి 44నంబర్లవ కొడతె తయె నాయ్. † 22:44 22:44 ఈంజ ఎత్తి రెగిడ్డె నగుమ్ పుస్తకతె 43 చి 44నంబర్లవ కొడతె తయె నాయ్. ‡ 22:50 22:50 కొస్సె మెలె, పేతురు. యోహాను 18:10 డెక. § 22:50 22:50 ‘ఎత్తిక వెల్లొ పూజం’ మెలె, మొత్తుమ్ వెల్లెల పూజుత్తె ఎత్తిలో ‘ఎత్తిక వెల్లొ పూజం’ జయెదె. దేముడుచి గుడిచ నగుమ్ కమ్మ జో ఎత్తిలోయి కెరెదె. జీవ్ ఎత్తిక జో వెల్లొ జయెదె. * 22:52 22:52 నెంజెలి ‘దిడ్డివ్’.

39 యేసు ఒలీవ మెట్టయ్ గెచ్చుక అలవాల్ తిలి చి, తెదొడి బార్ జా ఒత్తయ్ గెలన్. జోచ సిస్సుల్ కి జో తెన్ బెద గెల. 40 జలె, ‘గెత్తిమునే’ మెంతి జో గెలి ఒత్తచి తోటతె పాచ కెర, సిస్సుల్క యేసు, “అప్పె జెతె అల్లెర తుమ్క ఏక పరిచ్చ రితి జయెదె. ఈంజ ఎత్తికె తుమ్ పాపుమ్ నే కెర్తె రిసా ప్రార్దన కెర్తె తా” మెన యేసు సంగ కెర, 41 పత్తురు గల్లి ఎదిలి దూరి గెచ్చు కెర, మొగ్గల్ టెక, 42 “ఓ బ, తుక ఇస్టుమ్ తిలె, ఈంజ గిన్చుచి అవ్ నే పితి రితి అంక పిట్టవు, గని అంచి ఇస్టుమ్ పోసి. తుచి ఇస్టుమ్ జర్గు జప్పన్” మెన దేముడు అబ్బోనీక ప్రార్దన కెర్తెన్. 43 *పరలోకుమ్ తెంతో దూత ఎక్కిలో డీన జోక డిట్టుమ్ కెర్తెన్. 44 †తెదొడి జోచి వెట్టి ఒగ్గర బాద దుకుమ్ నీడ, అస్సె ఒగ్గర అన తెన్ ప్రార్దన కెర్తెన్ చి, జోచి గాముమ్ కీసి పుట్టిలి మెలె, సుక్కల్ లోయె జా బుయ్యె నీడ గెలన్.

45 జలె, యేసు ప్రార్దన కెరుక ములె ఉట్టు కెర సిస్సుల్ తిలెనెంతె అయ్లె, జీవ్ ఒగ్గర దుకుమ్క అల్పు జా నిజ గెల అస్సి. 46 అస్సె, జోవయంక “తుమ్ కిచ్చోక నిజాక? ఉట్టు, చి ఈంజ జెతి అల్లెరచి పరిచ్చతె తుమ్ పాపుమ్ నే కెర్తె రితి ప్రార్దన కెర్తె తా” మెలన్.

యేసుక దెరుక మెన యూదా చి జనాబ్ జట్టు తెన్ అయ్లెసి
(మత్త 26:47-56; మార్కు 14:43-50; యోహా 18:3-11)

47 యేసు జా కోడు సంగితె తతికయ్, ఒగ్గరజిన్ జనాబ్ మాస్సుల్ జట్టు తెన్ అయ్లె, చి కో జోక పుర్తె గెచ్చ వాల్ దెకయ్తె తిలెనె మెలె, యేసుచ బారజిన్ సిస్సుల్తె తిలో ఇస్సురియోతు యూదా. జో యూదా, జలె, యేసుక మంబుక మెన జోచి పాసి అయ్లెన్, 48 గని యేసు జోక, “ఓ యూదా, అవ్ మాస్సు జా జెర్యూన్ అయ్లోసాక దెర దెతి పొది ఉప్రమెన్సుక మంబు దెతె గె?” మెన జోక పుసిలన్.

49 జలె, ‘జోక దెరుల’ మెన యేసు తెన్ తిలె జోచి సిస్సుల్ దెక కెర, “ప్రబు, అమ్చి కథుమ్లు తెన్ జోవయంక కండుమ్ గె?” మెన పుసిలె. 50 జోవయంతె ‡ఎక్కిలో కిచ్చో కెర్తె మెలె, †ఎత్తిక వెల్లొ పూజెరిచి గొట్టి సుదొక కండుక గెచ్చ, జోచో ఉజెలో కంట్టో నెంక గెలన్. 51 జలె యేసు “అస్సె దన కమ్మ పోన” మెన సంగ కెర, జో గొట్టి సుదొచో కంట్టో మెగిల్ కెర్తెన్.

52 తెదొడి జోక దెరుక మెన బార్ జా అయ్లె వెల్లెల పూజుల్లక, దేముడుచి గుడిచ నయ్ న్యూమ్ సుదల్చితె అదికారుల్క చి వెల్లెల సుదల్క యేసు, “అవ్ కిచ్చో చోర్తయ్ గే, చి కత్తులు *డండల్ దెరన తుమ్ అయ్లెదు? 53 అవ్ లోజుక దేముడుచి గుడితె గెతె తిలె కి, తెదొడి తుమ్ అంక దెర్లదె నాయ్. గని తుమ్చి కామ్ తుమ్ జర్గు కెర్తె గడియ ఈంజ, అందర లోకుమ్చి నెక్తి ఏలువ కెర్తె గడియ ఈంజ” మెన సంగిలన్.

యేసుచి రిసా 'జోక నేని' మెన పేతురు తివ్వెరి సంగిలిన

(మత్త 26:57-58,69-75; మార్కు 14:53-54,66-72; యోహా 18:12-18,25-27)

54 తెదొడి యేసుక దెర ఎత్తిక వెల్లో పూజరిచి మేడత కడ నిల. కడ నెతె తిలి పొది పేతురు, జలె, దూరి దూరి యేసుచి వట్టి గెతె తిలన్, అన్నె, 55 ఎత్తిక వెల్లో పూజరిచి మేడచి వీదిచి నెడిమి సగుమజన్ చల్లిక ఆగి లావ తప్పక మెన వెన తతికయ్, పేతురు జోవయింతెన్ వెనిలన్.

56 పేతురు దస్సి అగిచి ఉజడతె వెన తతికయ్, తేరిబోద గొత్తి సుదో ఎక్కి జోక దెక కెర, వెంగిల్ దెక కెర, "ఈంజో మాన్సు యేసు తెన్ బులై తిలొ" మెలి. 57 గని పేతురు "అమ్మ, జోక ఆవ్ నేని" మెన సంగిలన్.

58 వడ్డె అన్నె గడియ గెతికయ్, అన్నె పేతురుక దెక కెర, "తుయి కి జో తెన్ తిలొసా" మెలన్, గని "బాబు, ఆవ్ నెంజి" మెన పేతురు సంగిలన్.

59 అన్నె గంట గెతికయ్, అన్నె అన్నె పేతురుచి రిసా "నిజుమి, ఈంజో మాన్సు కచితుమ్ జో యేసు తెన్ తిలన్. ఈంజో కి 'గలిలయి సుదో గద!' మెలన్. 60 పేతురు "బాబు, తుయి సంగిలినచి అర్దుమ్ ఆవ్ నేని" మెలన్, జో అన్నె లట్టబై తతికయ్, బేగి కుకవో వానిలన్.

61 తెదొడి యేసుప్రబు వసల పేతురుక వెంగిల్ దెకిలన్ చి, "కుకుడె ఆజి నే వానితె అత్త అంతు యేసు తివ్వెరి అంచి రిసా 'జోక నేని' మెంతె" మెన యేసుప్రబు సంగిలిన పేతురు ఏదన్ కెరన్, చి 62 జా విడి తెంతో బార్ జా బయిలె గెచ్చు కొక్క కొక్క వడ్డెన్.

యేసుక రకితె తిలన్ జోక కొకడ పెట్టిన
(మత్త 26:59-68; మార్కు 14:55-65; యోహా 18:19-24)

63 తెదొడి యేసుక రకితె తిల మాన్సుల్ యేసుక కొకడ కెర దెబ్బల్ పెట్ట చి, 64 జోవ అంకివెతె కచ్చల్ బంద కెర, "తుక కో పెట్ట గి తుయి క్రిస్తు గద, అమ్క సంగు!" మెల, అన్నె 65 జోక దూనువ కెర అన్నె ఒగ్గర్ కొడె సంగిల.

66 రాత్ పాయితికయ్, యూదుల్చ వెల్లె సుదల్, జోవయించ వెల్లె పూజర్లు చి, మోసా తెన్ దేముడు దిలి అగ్గుల్ సికడ్డన తగు కెరుక మెన వెనిల చి, జా తగు కెర్చినతె యేసుక కడ అన్నె. 67 "తెద్రయందె" మెన దేముడు సంగిలొ క్రిస్తు రచ్చయించువ కెర్చెసా తుయి గే?" మెన అగ్గెతె వెనిలన్ పునిల. యేసు కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, "ఆవ్ తుమ్క సంగిలె, అంక నంప కెర్చు నాయ్, 68 అన్నె, తుమ్క ఆవ్ ఏక కొడు పునిలె, అంక జబాబ్ దేసు నాయ్, 69 గని ఇన్నెచి వడ్డె ఆవ్ మాన్సు జా జెర్చున్ అయిలొసా ఎత్తి, సెక్కి అదికారుమ్ తిలొ అమ్చి దేముడుచి ఉజెతో పక్క వెన తతిని దెకితె" మెలన్. 70 "దస్సి జలె, అమ్చి దేముడుచొ పుత్తుని తుయి గే?" మెన పునిల, చి జో జోవయింక "తుమ్ సొంత సంగిల్ రితి జొయ్యి ఆవ్" మెలన్. 71 యేసు దస్సి సంగితికయ్, "దేముడుచొ పుత్తుని ఆవ్" మెన యేసు ఒప్పున్చిన జో దేముడు తెన్ నమ్మందమ్ సంగిల్ రితి జతయ్. జా తప్ప మెన ఉచర, "అమ్క అన్నె సాచి అవ్సరుమ్ నాయ్. జో సొంత సంగితికయ్ సూన్చమ్."

† 22:59 22:59 యేసు యూదు ప్రదేనిమచి యెరూసలేమ్ పట్టణమతె జెర్చిలెకి గలిలయ వ్రాంతుమ్తె వడ్డెలన్. ‡ 22:64 22:64 మత్తయి 26:68 దెక.

* 23:1 23:1 పిలాతు అదికారి రోమ్ దేనిమచి నావ్ తెన్ యూదయ ప్రదేనిమచి ఉప్పిరి చి నమరయ ప్రదేనిమచి ఉప్పిరి ఏలవ కెరె తిలన్. † 23:2 23:2 క్షైర రాసే రోమ్ దేనిమచి ఉప్పిరి జేవ్ ఆక్రమించువ కెరె దేనిమచి ఉప్పిరి వెల్లో రాసే జా తిలొ.

23

పిలాతు అదికారిచి మొక్కె యేసుక నింద సంగిలిన
(మత్త 27:1-2,11-14; మార్కు 15:1-5; యోహా 18:28-38)

1 తెదొడి తగుత వెనిల వెల్లెల సుదల్ ఎత్తి ఉట్ట యేసుక పిలాతు * అదికారితె కడ నిల చి, 2 జోచి మొక్కె జోక టీచడ కెర, కిచ్చొ నేరిమ్ సంగిల మెలె, "కైసర్ రాసొచి అమ్క ఏలవ కెర్చొ ప్రబుతుమ్క సిస్తు దాన నాయ్" మెన. "ఆవ్ క్రిస్తు, ఆవ్ రాసొ మెనన్, ఈంజో మాన్సు అమ్చ వ్రెజల్క వెర్చె సికడ్డయ్". 3 పిలాతు అదికారి యేసుక కిచ్చొ పునిలన్ మెలె, "తుయి యూదుల్చొ రాసె గే?". "తుయి సంగిల్ రితి మెన", యేసు జబాబ్ దిలన్.

4 తెదొడి వెల్లెల పూజర్లు చి జనాబ్క "ఈంజో మాన్సు కిచ్చొ నేరిమ్ నే కెర్చె రితి అంక డీస్తుయ్" మెన పిలాతు అదికారి తీర్చు సంగిలన్. 5 జేవ్ కిచ్చొ మెల మెలె, గలిలయతె మొదోల్ కెర ఈంజి యెరూసలేమ్ ఎద కి "అమ్చ యూదుల్ జతిన ఎత్తితె, ఈంజో కిచ్చొ కిచ్చొ సికడ, ప్రబుతుమ్చి ఉప్పిరి ప్రెజలచి సేంతుమ్ పిట్టయ్తయ్" మెన యేసుచి రిసా పిలాతుక బియడకు ఉచర అబద్ధమ్ సంగిల.

హేరోదుతె పిలాతు యేసుక తెద్రయలిసి
6 గలిలయచి కొడు పిలాతు అదికారి సూన కెర, యేసుచి రిసా "దస్సి జలె, ఈంజో మాన్సు గలిలయడు గే?" మెన పునిలన్ 7 హేరోదు ఏలవ కెరె గలిలయతె తెంతో యేసు బార్ జలొ" మెన సూన కెర, జోక జో హేరోదు రాసెతె తెద్రయలన్. జా పొది హేరోదు యెరూసలేమ్తె జా తిలన్.

8 జలె, హేరోదు యేసుక దెక కెర, సర్దసంతోమమ్ జలొ. కిచ్చొక మెలె, జోచి రిసా అగ్గయ్ తెంతో సూన తిలొ చి, 'జో కెర్చె కిచ్చొ జవున్ వెల్లి కామ్ దెకిన్దె' మెన హేరోదు జోక దెకుక ఒగ్గర్ ఆన జా తిలొ. 9 జాకయ్, యేసుక జేవ్ మాన్సుల్ ఒత్త కడ నెతికయ్, హేరోదు ఒగ్గర్ కొడెలో జోక పునిలన్, గని యేసు ఎక్కి కొడు కి జబాబ్ దెయ నాయ్.

10 తెదొడి వెల్లెల పూజర్లు చి మోసా తెన్ దేముడు దిలి అగ్గుల్ సికడ్డన పురె టీచ కెర, ఒగ్గర్ చిన్నమ్ తెన్ యేసుచి ఉప్పిరి నేరిమ్ల వయడుక దెర్చె. 11 అన్నె హేరోదు అదికారి జోచి నయన్యమ్ తెన్ జోక నిన్యూరుమ్ దెకితె తిలొ మార్చువ జా, కొకడ్డ చి, వెంగిల వాలల్ జోక గల ద, పిలాతుతె అన్నె తెద్రయలన్. 12 చి హేరోదు చి పిలాతు అగ్గె తెంతో ఎక్కిలొక ఎక్కిలొ విరోదుమ్ జా తిలె కి, జయ్యి దీని తెంతో సినేతుమ్ బందెల.

పిలాతు యేసుక జోవయించి అత్తి సార్చ కెర్చిన
(మత్త 27:15-26; మార్కు 15:6-15; యోహా 18:39-19:16)

13 తెదొడి పిలాతు వెల్లెల పూజర్లు చి యూదుల్చ అదికారుల్ ఎత్తిక బుకారా కెర, 14 జోవయింక, "ప్రెజల్ ప్రబుతుమ్చి తెడి సేంతుమ్ నే తతి రితి ఈంజో సికడ్డయ్" మెన సంగ తుమ్ ఈంజో మాన్సుక అంచితె కడ అన్నె, అన్నె, తుమ్చి మొక్కె ఆవ్ పరిచ్చ కెర్చె, ఈందె, ఇన్నెక ఉప్పిరి తుమ్ సంగిల నేరిమ్లతె కేన్ కి కెర్చొ" మెన రుజ్జు డీన్ నాయ్. 15 హేరోదు కి పరిచ్చ కెర్చొ చి, జోక అమ్తె అన్నె తెద్రయలొ, గెద. ఈందె, మొర్చి సిచ్చ జతి కిచ్చొ నేరిమ్ కి

కెరె నాయ్. 16 జాకయ్, ఇన్నెక ఇదెల్ బుద్ది నీకడ్డి రితి అంప నయ్నుమ్మలు కొర్తల్ తెన్ పెటుతు చి, ఇన్నెక విడ్డల్ కెరిందె” మెలన్. 17 *కిచ్చొక మెలె, యూదుల్కన్ సర్క కెర్తె రితి వెర్చె వెర్చె జా వండుగు పొది జెలి జల్ కేన్ జపున్ మాన్సుక విడ్డల్ కెరుక జో అదికారిక అలవాట్.

18 గని “జో మాన్సుక పొని. జోక మారు చి, బరబ్బుక ములు. జోకయ్ అమక కావలె” మెన్ ఎక్కి జట్టు జా కేక్ గల. 19 బరబ్బు, జలె, కొన్నె మెలె, యెరూసలేమ్ పట్టుమతె ప్రబుతుమచి ఉప్పిరి ప్రజల్ విరోదుమ్ కెర్తె రితి జో అల్లగ్ కెర తిలి రిసాచి, నరు అత్య జో కెర తిలి రిసా జోక జెలి కెర జేతె గల తిల.

20 తెదొడి కిచ్చొ జలి మెలె, యేసుక విడ్డల్ కెరుక మెన్ తెదొడి ఎదె పిలాతుక ఇస్సుమ్ తిలి రిసా, దన్సి మెన్ కేక్ గల బెర తిలనక అన్నెక్ నుట్టు సంగుక దెర్తికయ్, 21 జేవ్ ఎత్తిజన్ “జోక సీలువతె గల టీచడ మెర్తి సిచ్చ కెర! మెర్తి సిచ్చ కెర!” మెన్ కేక్ గల.

22 తెదొడి అన్నెక్ నుట్టు, ఇన్నెతెన్ మొత్తుమ్ తివ్వెర్ జలి, పిలాతు “కిచ్చొక? ఈంజో కిచ్చొ నేరిమ్ కెర అన్యో మెర్తి సిచ్చ జతి ఎదిలి కేన్ నేరిమ్ ఈంజో కెర్తెన్చి రుజ్జు అంక డీని నాయ్. జాకయ్ ఇన్నెక కొర్తల్ తెన్ పెట బుద్ది నీకడ్డు చి, విడ్డల్ కెరిందె” మెలన్. 23 గని బెర తిల జనాబ్ “జోక సీలువ గలు! మెర్చు!” మెన్ కేకుల్ గల గల, బలవంతుమ్ కెర జీస్స. 24 జాకయ్ “జేవ్ బలవంతుమ్ కెర సంగిలి రితి జర్జు జపున్” మెన్ పిలాతు తీర్చు దిలన్, 25 అన్నె ప్రబుతుమచి ఉప్పిరి ప్రజల్క విరోదుమ్ నీకడ్డె నరు అత్య కెర తిల” బరబ్బుకయ్ ముల దిలన్; బెర తిల జనాబ్ బలవంతుమ్ కెర తిలి రిసాచి “యేసుక కిచ్చొ కెర్తె గే కెర తుమ్చి ఇస్సుమ్ తుమ్చి వూచి” మెన్, జోవయ్చి అత్తి జోక సార్చు కెర దిలన్.

యేసుక సీలువతె టీచడకు మెన్ కడ నిలిసి (మత్త 27:32-44; మార్కు 15:21-32; యోహా 19:17-19)

26 జలె, యేసుక పట్టుమ్ ఒత్తల్తెచి బయలు కడ నెతె తా, ‘యేసుక టీచడ్డి సీలువ వయన్ జోవయ్చిచి వట్టి ఇండున్’ మెన్, కేన్ గే బయలు దేసిమ్ తెంతో జా వాట్ జెతె తిల” సీమోను మెలె” కురేనియె ప్రాంతుమ్చో మాన్సుక దెర కెర, జోక జా సీలువ వయడ్డ. 27 అన్నె, యేసుచి వట్టి ఒగ్గెరిజన్ జనాబ్ జెతె తిల, అన్నె జోవయ్చెన్ ఒగ్గెరిజన్ తేరిబోదల్ గుండెతె పెటన్ ఏడుకుడు జెతె తిల. 28 గని యేసు పసుల జోవయ్చి, “ఓ యెరూసలేమ్చె తేరిబోదలు, అంక జెతి బాద చి రిసా తుమ్ ఏడె నాయ్, గని తుమ్ కిచ్చొచి రిసా ఏడుక మెలె, తుమ్క చి తుమ్చ బోదల్క రిసాయ్ ఏడె. 29 మెలె, ఈందె, ‘గొడ్డు జలనక, బోదల్ నే పాయిలనక, దూద్ నే పియడ్డనక చంగిలి!” మెన్ తుమ్ సంగిత దీసల్ జెవుల. 30 కిచ్చొక మెలె, జేవ్ దీసల్క చి సిచ్చల్ దెక కెర, ‘అమ్చి ఉప్పిరి నీడ అమ్క డంక గెల’ మెన్ డొంగ్రల్క చి మెట్టల్క

సంగుల. 31 *అచ్చొ తిలి మట్టుక మాన్సుల్ ఇసి కెర్తె, నూక గెలి మట్టుక కిచ్చొ కెరులగే?” మెన్ జేవ్క సంగిలన్.

32 యేసు తెన్ మెర్తి సిచ్చ జతి రిసా అన్నె దొంగులక కి ఒత్త కడ నిల. జేవ్ నిజుమ్ నేరిమ్లు కెర్తెన్.

యేసుక సీలువతె టీచడ్డిని 33 జలె, ‘గొడ్డి రితి పొలిచి మెట్ట’ మెలిన్తె జేవ్ ఎత్తిజన్ గెచ్చు పావ కెర, యేసుక జోచి సీలువతె టీచడ్డ చి, జో డెల్చి పక్క ఎక్కిలోక చి ఉజెతో పక్క ఎక్కిలోక జేవ్ దొగుల నేరిమ్ కెర్తెనక కి ఎక్కిల్ సీలువల్తె టీచడ్డ. 34 †అన్నె, జోక దన్సి కెర్తెన్చి రిసా యేసు “ఓ బ, ఇన్నెక చెమెంచువ కెరు. కిచ్చొ కెర్తె గే నేన్తి” మెన్ దేముడు అబ్బొన్క ప్రార్చున్ కెర్తెన్.

జోక సీలువతె టీచడ్డ †జమాన్సు సుదల్ జోవ పాలల్ వంటనుక మెన్ చీటి గలిల. 35 ప్రజల్ పాసి టీచ తా దెకితె తిల, “జో అన్నె మాన్సుల్క రచ్చించువ కెర్తె, గెద. దేముడు ‘తెర్తయందె’ మెన్ సంగ తిల” రచ్చించువ కెర్తెనా క్రిస్తీ జయెదె జలె, జొయ్యి నిసాల్లొనా జయెదె జలె, జోక జొయ్యి రచ్చించువ కెరన్ను!” మెన్ యూదుల్చ అదికారుల్ జోక ఆసిల.

36 జమాన్సు సుదల్ కి జోక కొంకడ్డ. జోచి పాసి జా కెర, †అమ్డి తిలి ద్రాచ రన్నుమ్ చంపా కెర దా, 37 “తుయ యూదుల్చో రానో జలె, తుకయ్ తుయ రచ్చించువ కెరను!” మెన్ కొంకడ్డె తిల. 38 వడ్డె అన్నె కిచ్చొ కెర్తె మెలె, *‘యూదుల్చో రానో ఈంజో’ మెన్ రెగిడ్డి దార్చిగండ యేసుచి బోడిచి ఉప్పిరి ఒడయెల.

యేసు తెన్ సీలువల్తె ఒడయె జా తిల దొగుల చొర్చు

39 ఒత్త అన్నె సీలువల్తె ఒడయె జా తిల నేరిమ్ కెర్తె దొగులతె ఎక్కిల్, జలె, “‘తెర్తయందె’ మెన్ దేముడు సంగిలొ క్రిస్తీ రచ్చించువ కెర్తెనా నెంజెన్ గె? జలె, తుకయ్ తుయ రచ్చించువ కెరను చి అమ్క కి రచ్చించువ కెర!” మెన్ యేసుక దూసువ కెర సంగిలన్. 40 జలె, జో ఎక్కిల్ దన్సి లట్టల్కయ్, అన్నెల్ జోక “ఇన్నెతెన్ తుయ ఎక్కి రితి సిచ్చ జలెకి, దేముడుక బిన్సి నాయ్ గె? 41 అమ్ జలె, అమ్ నేరిమ్లు కెర్తె రిసాయి నాయిమ్ తెన్ అమ్క సిచ్చ కెర అన్సి, అమ్ కెర్తె కమ్మక జెతి సిచ్చతె అమ్క గల అన్సి. గని ఈంజో మాన్సు కిచ్చొ ఇదిలిన్ తన్ను కి కెర నాయ్” మెన్ ఈంజో అన్నెల్ †చోరు తొల్లితెచొక గోల కెర. 42 జో యేసుక, “ఓ యేసుప్రబు, తుయ రానో జా ఏలువ కెర్తె తుచి అదికారుమ్ తెన్ అన్నె జెతి పొదిక అంక ఉచర దయ దెకు” మెన్ సంగిలన్. 43 యేసు జోక, “తుక అవ్ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, అజ కి చెంగిల్ తోట రితి †పరచ్చెనతె అంచె తెన్ తన్నె” మెన్ సంగిలన్.

యేసు మెర గెలిసి (మత్త 27:45-56; మార్కు 15:33-41; యోహా 19:28-30)

‡ 23:17 23:17 ఈంజె ఎత్తి రెగిడ్డె తొలితెచ నగుమ్ పున్సకల్తె 17నెంబర్చికోడు తయె నాయ్. § 23:21 23:21 ‘సీలువ’ మెలె, ఏక టీచెతి చి ఏక అడ్డుమ్ జతి దెన్నె డండల్ బెదవులు. జా సిచ్చ జతో మాన్సుక సీలువతె ఎర్తెన్ కెర, జోవయ్చిచి అత్తి చట్టో చంపా కెరవ, అత్తిచట్టోతె మెకల్ పెట, సీలువ బుయ్యె టీచ రోచ కెర, దన్సి ములు. జో సిచ్చ జతో మాన్సు గెల్లి ఒడయె జా మెరెదె. రోమ్ దేసిమ్చి అలవాట్ తెన్ చి సిచ్చ, జా. * 23:31 23:31 నెంజెలి, ‘అవ్ తిల’ దారు జలోనాక మాన్సుల్ ఇసి కెర్తె, తుమ్ నూక గెలి దారు జతనక కిచ్చొ కెరుల? † 23:34 23:34 ఈంజె ఎత్తి తొలితె రెగిడ్డి గ్రీకు బానవ నగుమ్ పున్సకల్తె ఈంజె ‘అన్నె’ తెంతో ‘ప్రార్చున్ కెర్తెన్’ ఎదచి కోడు తయె నాయ్. ‡ 23:34 23:34 యోహాను 19:23. § 23:36 23:36 రానల్, సామూర్త నెంజెల మాములుమ్ మాన్సుల్ పితి రెగిమ్ అమ్డి తిలి ద్రాచ రన్నుమ్ * 23:38 23:38 యోహాను 19:20తె దెకితి, పిలాతు అదికారిక జా దొంగుల సొంత రెగిల్ తిలన్. తిన్నె బానల్ తెన్ రెగిల్ తిల; గ్రీకు బాన తెన్, రోమ్ దేసిమ్చి లాటిన్ బాన తెన్, చి జేవ్ యూదుల్చ సొంత ఎల్లి బాన తెన్. † 23:41 23:41 మత్తయ 27:44. ‡ 23:43 23:43 నెంజెలి ‘పరల్కుమ్తె’. § 23:44 23:44 నెంజెలి ‘ఒండ్ బూల్కుమ్తె’.

44 మొదలై, బార గంటల జలి పొది తెంతో, జలె, తిన్ని గంటల ఎద, పొప్పు అందర జా గెలి చి, ¹సీజా దేసిమి ఒండి అందర జా గెలి. 45 అన్నె కిచ్చో జర్లు జలి మెలె, దేముడుచి గుడితె ఒడొవ తిలి *తెర ఉప్పిర్ తెంతో ఎట్టో ఎద చిరి జా దొన్ని గండల్ జా గెలి. 46 తెదొడి యేసు గట్టిజ అవాడ్ కెరన “ఓ బ, తుచి అత్తి అంచి జీవు ఆవ్ సొర్లు కెర దెతసి” మెన నంగ ప్రాసుమ్ ముల దిలన్.

47 జలె, యేసుక దెకితె తిలో †పుంజెకీజీన్ జమాన్లుక వెల్లొ, జర్లు జలిసి ఎత్తి దెక కెర, దేముడుక గప్పురుమ్ కెర్లొ చి, “ఈంజొ మాన్సు కచితుమ్ పున్మిచొ!” మెన నంగిలన్. 48 అన్నె కిచ్చో జర్లు జయెద గే దెకుమ మెన ఒత్త గెచ్చు తిల మాన్సుల్ ఎత్తిజిసి, జర్లు జలిసి దెక కెర, గుండెతె పెటిన గెరి ఉట్టు గెలి. 49 అన్నె యేసుచ గేతునుదల్, చి గలిలయ ప్రాంతుమ్ తెంతో జోచి పట్టి జా †నవైచన కెర తిల తేరబోదల్ కి సిలువల్క ఇదిల్ దూరి టీవ తా జర్లు జలిసి ఎత్తి దెకితె తిల.

యేసుచి పీనుమ్ ఎంగ్లవ దిలిసి
(మత్త 27:57-61; మార్కు 15:42-47; యోహా 19:38-42)

50 అరిమతయ్ మెంతి ఎక్ గవ్వెచొ యోసిపు మెలో ఎక్కిలో తిలో. యూదుల్చి వెల్లె తగతె వెసితోసా జయెదె, జో, చెంగిలో నత్తిమచొ మాన్సు జయెదె. 51 జేవ్ అన్నె వెల్లెల సుదల్ యేసుచి ఉప్పిరి కుట్ట కెర్లినతె జో బెదె నాయ్, జోక ఇల్లుమ్ నాయ్ చి, ‘ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో’ దేముడుచి రాజిమ్ కెయెడ ఎదార్లుమ్ డీసిదె, జా రాజిమ్చొ క్రీస్తు రానొ ఏలువ కెరెదె?’ మెన జో రకితె తిలన్. 52 ఈంజొ మాన్సు, జలె, పిలాతు అదికారితె గెచ్చు కెర, “యేసుచి పీనుమ్ అంక దె” మెన జా ఉత్తవ వెంటి గెల్లి రిసా సెలవ నజీలన్, 53 అన్నె, ఉత్తవ కెర, జోచి ఉప్పిరి చెంగిల్ ఏలువ ¹బిట్ట గండ పంగ్రవ కెర, కక్క అగ్గె నీ రోవ తిలి సొప్రయ్ డొల్లి కెర్లె మెన్సున్తె రోవ దిలన్. 54 *కేన్ దీసి దన్నె కెర్లన్ మెలె, యూదుల్చి సెలవ్ కడన్లు దీసిక బోగి జయెదె.

55 యేసుక †నవైచన కెరుక మెన అగ్గె గలిలయ ప్రాంతుమ్ తెంతో జో తెన్ బెద జా తిల తేరబోదల్ జలె, †యోసిపుచి పట్టి జా తిల, మెన్సున్ దెక, యేసుచి పీనుమ్ కిసి ఎంగ్లవ దిల గే దెకిల. 56 దెక కెర, జేవ్ తతా గెరతె గెచ్చు కెర, జోక పడ్డి గానుక మెన చెంగిల వాసిన్ తేట్ట తెయారొ కెర్లె. అన్నె దేముడు మోసి తెన్ దిలి ఆగ్గుల్తె రెగిడ్లి రితి సెలవ్ కడన్లు దీసి తుక్కె తిల.

24

యేసుక ‘జీవ్ జా అన్నె’ మెన రుజ్జు అయేలిసి
(మత్త 28:1-10; మార్కు 16:1-8; యోహా 20:1-10)

* **23:45** 23:45 ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి వెన్కెకె ఎక్కి సుట్టు పెన అర్పితుమ్ దెతి గదిక అత్త కెర్లె కెర, జా. జా చిరి జా దొన్ని గండల్ జలిచి అత్తమ్ కిచ్చొ మెలె, యేసు మొర్లన్ తెన్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక చి మాన్సుల్క అత్త తిల పాపుమ్ జో యేసు గెచ్చయేలిచి అత్తమ్. ఏత్తియలుక రెగిడ్లి ఉత్తమ్ 10:19, 20.

† **23:47** 23:47 జో రోమియుడు జయెదె జలికి. † **23:49** 23:49 లూకా 8:1-3 దెక. † **23:53** 23:53 యూదుల్ తెన్ బట్టక దిగిల గండల్ కెర గుడియపుల, పీనుమ్క. * **23:54** 23:54 ‘సాంజె జలె అన్నె దీసి మొదల్ జా తయెదె-సెలవ్ దీసి; చి రిసా, తెదొడిక వెంటి గెలుక నెంజొ’ మెన జేవ్ యూదుల్చి రితి ఉచర, సాంజె సరిగా నే జతె అగ్గె వెంటి గెలి. † **23:55** 23:55 లూకా 8:1-3 దెక. † **23:55** 23:55 యోసిపు తెన్ నీకడెమె మెలో బెద వెంటి గెలి.

యోహాను 19:39-40. * **24:7** 24:7 లూకా 9:22, 24. † **24:9** 24:9 యేసుక విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి దెర రిలో యూదా మదెన అత్తి కెరన తిలో. మత్తయి 27:5, బారికుల్ 1:18. † **24:10** 24:10 ఒగ్గెరతె ‘సిన్పుల్’ మెన అన్నె. ‘బారికుల్’ మెలి పున్కుమ్తె పూర్తి ‘బారికుల్’ మెంతె తయెదె. † **24:10**

24:10 24:10 ఈంజె మరియ యేసుచి అయ్యసి జయెదె; మార్కు 6:3. * **24:10** 24:10 జోపయింతె ఎక్కి ‘నలోమె’ మెలిసి; మార్కు 15:40. † **24:12** 24:12 ఈంజె ఎత్తి తొలితో రెగిడ్ల నగమ్ పున్కుల్తె 12 నెంబర్ చి కోమ తయె నాయ్. † **24:16** 24:16 ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి సెలవ్చయ్ జా అత్త తయెదె. మార్కు 16:12 తె దెకితె, యేసుచి పొలిక ఇదిల్ మార్కువ జా తిలి.

1 నెలవ్ కడన్లు దీసి రాత్ పాయితె తతికయ్, జేవ్ తేరబోదల్ జేవ్ తెయారొ కెర్లె వాసెన తేట్ట దెరన మెన్సు గెల. 2 జలె, ఒత్త పాచెలె, కిచ్చొ దెకిల మెలె, జా సొప్రయ్ డొల్లి కెర్లె మెన్సున్ పెసితి వాట్క డంక తిలో వెల్లొ పత్తురు ఒన్పుల్ జా అన్నె మెన దెకిల, 3 పెసిలె, యేసుచి పీనుమ్ జేవ్క డేసి నాయ్.

4 జలె, యేసుచి పీనుమ్ అన్నె నెంజిలిచి రిసా కిచ్చొ ఉచరుక గే జేవ్ నేన తతికయ్, ఈంజె, దగదగాల్లు మెర్లుప జలె పాలల్ గెల్ల దొగుల ఉబెడల్ రితె దూతల్ జోపయింది పాసి టీచెల. 5 ఈంజేవ్ తేరబోదల్ బియ్యం గెచ్చు బుయి పక్క దెకితె తతికయ్, జేవ్ దూతల్ జోపయింక కిచ్చొ మెలె మెలె, “జీవు తిలోసాక కిచ్చొక మెన్సు చజతసు? జో ఇన్నె నాయ్. జో జేవ్ జా ఉట్టు అన్నె. 6 ఈంజె, జో తెదొడి గలిలయతె తా ఒత్త తెంతో నే బారొ జతె అగ్గె తుమ్క నంగిలిసి తుమ్ ఏద కెర.” 7 కిచ్చొ మెలె, “*ఆవ్ మాన్సు జా జెర్లున్ అయేలోసాక విరోదుమ్ సుదల్ అన్నె పొపుమ్ సుదల్చి అత్తి సొర్లు కెర దెంక అన్నె చి, జేవ్ అంక సిలువతె టీవడ మారుక అన్నె, చి తిర్తెత్త ఆవ్ అన్నె జేవ్ జా ఉట్టుక అన్నె, మెన నంగిలన్, గెద” మెన దూతల్ నంగిల. 8 జేవ్ తేరబోదల్ యేసుచ తెదొడివ కొడొ ఏదన్ల కెర్లె, 9 అన్నె, మెన్సు తెంతో వసుల ఉట్టు గెచ్చు, †ఎగరజిన్ యేసుచ సిన్పుల్క చి జోపయింక నంబజల అన్నె ఎత్తిజిన్క జా కబురో నంగిల.

10 జేవ్ ఎగరజిన్ యేసుచ †బారికుల్క జో జేవ్ జా ఉట్టిచి రుజ్జు నంగిల జేవ్ తేరబోదల్ కొన్న మెలె, మగ్గల గవ్వెచి మరియ, యోహాన్నె, †యోహాబుచి అయ్యసి మరియ, చి జోపయింతెన తిల * అన్నె తేరబోదల్. 11 జేవ్ నంగిలిన్క ‘వెర్లి కోడు’ మెన ఈంజేవ్ ఎగరజిన్ ఉచర నంబ కెర్లె నాయ్. 12 †గని పేతురు ఉట్టు కెర, మెన్సున్తె నిగిలో, అన్నె ఒత్త పాచె వంపా జా తెడి దెకిల, యేసుచి పీనుమ్క అగ్గె పంగ్రవ తిలి బట్టయ్, గని పీనుమ్ నాయ్, కిచ్చొ నాయ్. జలె, జర్లు జలిన్క ఆచారిమ్ జా ఉచరన ఉచరన, గెరి ఉట్టు గెలన్.

ఎమ్మాయి గవ్వె దొగుల సిన్పుల్క యేసు దన్నుల్ జా బెద గెలిసి

(మార్కు 16:12-13)

13 జయ్యి దీసి, యేసుచ సిన్పుల్ జల దొగుల ఎమ్మాయి మెంతి గవ్వె గెతె తిల. జా గావ్ యెరునలేమ్ పట్టుమ్క ఎగర కిలోమిటర్లు దూరి తయెదె. 14 జర్లు జలిన్ ఎత్తిచి రిసా జేవ్ దొగుల లట్టై తిల, 15 జలె, జేవ్ దన్నె లట్టై తతికయ్, యేసు సొంత జా వాల్ జా జోపయింతె పాచె కెర, జోపయింతెన బెద ఇండుక దెర్లన్. 16 జలె, జోక దెకిలెకి, జోక జేవ్ చినుక †అత్తు కెర్లె తిలన్, చి చినితి నాయ్.

17 తెదొడి యేసు జోపయింక “తుమ్ ఇండ ఇండ, కిచ్చొచి రిసా ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో లట్టట్టె అస్సున్?” మెన పుసిలన్ చి, జేవ్ ముసుర్లు జా ఇదిలిన మొకొమ్ కెరన అస్సి. 18 జోపయింతె ఎక్కిలో క్కెయిపా మెలోసా. జో, జలె, “ఈంజ మదెనె యెరూసలేమేత జర్లు జలిసి ఒత్త అయిలన ఎత్తిజిన్ జాన్తి. ఎక్కి తుయ నేన్చి గె?” మెన జోచి ఆచారిమ్ సంగిలో. 19 యేసు జోపయింక “కిచ్చొ జర్లు జలిసి?” మెలన్, చి జేవ్ జోక నజరేతు గచ్చొవ్వు యేసుచి రిసా జర్లు జలిసి. జో దేముడుచ కబుర్లు సంగితోసా జా తిలో. జో కెర్లి బోదన, జో కెర్ల వెల్లెల కమ్మ, దేముడు దిలన చి, జోచి బోదన జోచ కమ్మక ఎత్తిజిన్ ప్రెజలీ నంప కెర తిల. 20 గని అమ్చ వెల్లెల పూజెర్ల చి అమ్చ అదికారుల్ ‘జో మొర్లి సిచ్చ జవున్ తుమ్ మొర్లి సిచ్చ తియ’ రోమ్ దేసిమ్చ అదికారుల్ చి అత్తి సార్లు కెర దిల చి, నిలువతె టీచడ మార్ల. 21 అమ్, జలె, జోక “ అమ్చ ఇస్రాయేలులక కెరచ్చింఱువ కెరుక తిలోసా జొయ్యి” మెన ఆన జా తిలమ్. అన్చె, అమ్ సంగిలసి జర్లు జలి తెంతో, జో మొర్లి తెంతో, అప్పె తిర్లెత్తి జా అన్చె. 22 అన్చె కిచ్చొ మెల, అమ్చి తెన్ బెదిత నగ్రుమ్జన్ తేరబోదల్ ఆజ అమ్క ఆచారింప చి కోడు సంగిల. రాత్ పాయితె తత్తికయ్. జేవ్ మెన్చిల చి, 23 ఒత్త యేసుచి పీసుమ్ డీన నాయ్, చి అమ్తె జా కెర అన్చె కిచ్చొ మెల మెలె, దూతల్ అమ్క డీన సేడ్ల చి, యేసుక ‘జీవ్ జా ఉట్ట అన్చె’ మెన అమ్క సంగిల మెల. 24 అమ్చితె తిలన నగ్రుమ్జన్ మెన్చి గెచ్చ దెకిల చి, జేవ్ తేరబోదల్ సంగిల్ రితి తిలి. గని యేసుక, దెకితి నాయ్” మెన జేవ్ దొగుల సంగిల. 25 యేసు జోపయింక, “కిచ్చొ గ్యాసుమ్ నెంజలన, తుమ్! దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్లులక కొడొ అర్దుమ్ కెరనుక నంప కెరుక అల్లిమ్ కెర్లను, కిచ్చొక? 26 క్రీస్తు రచ్చింఱువ కెర్తొనా దన బాదల్ నేడ జో గపురుమ్ జతిన్తె గెచ్చుక దొర్లు. జలి, గెద” మెన, 27 మోసి చి అత్తి రెగిడ్లి దేముడుచ అగ్రల్, అన్చె దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్లుల్ చి అత్తి రెగిడ్లి, జోచి రిసాచ దేముడుచ కొడొతె రెగిడ్లి ఎత్తిచి అర్దుమ్ యేసు సంగిలన్.

28 జలె, జేవ్ గెతి గావ్ పాసి జా జెతికయ్, యేసు అన్చె దూరి గెచ్చుక మెలి రితి జలె, 29 గని, “సాజ్ జలి. పొడ్లు గెతయ్. అమ్చి తెన్ ఇన్చె తుయ నిద్ర తా” మెన జోక బతిమాలా జా సంగిల, చి జేవ్ తత్తిన్తె బెద గెలన్.

30 జలె, జోపయింతెన్ అన్చెమ్ కంక మెన వెసిలో, అన్చె, ఏక పోడి అత్తి దెరన ‘ఈంజ తుయ దా దయ కెర్లద’ మెన దేముడు అబ్బొన్క జోబర సంగ కెర, జా పోడి మోడ కెర, జోపయింక వంబ దిలన్. 31 దస్సి కెర్లకయ్, జోపయింక

అంకివో టేంబ జల చి, అర్దుమ్ అయిలి చి జోక చినిల. చినిలి బేగి, యేసు మాయ జా ఉట్ట గెలో.

32 దస్సి జర్లు జతికయ్. “నిజమి, అమ్ వట్ట జో తెన్ జెతె తిలి పొది, దేముడుచ కొడొచి అర్దుమ్ అమ్క జో దెకయ్తె తిలి పొది అమ్చి వెట్టి డడ్డెల్ రితి స్టర్ల తిలి, గెద” మెన లట్టబ్బన్. 33 జోపయింక బగ్గర్ స్టర్ల బేగి ఉట్ట జయ్యి గడియయ్ బార్ జా యెరూసలేమే పట్టమతె అన్చె గెల. ఒత్త పావ కెర, ఎగరజన్ యేసుచ సిస్సుల్క చి జోపయింతెన్ తిలనక చజల చి, 34 జేవ్ ఈంజేవ్ దొగులక కిచ్చొ మెల మెలె, “ప్రబు నిజమి జీవ్ జా ఉట్ట అన్చె. *సిమానుక డీసిలన్!” మెన జేవ్ సంగితికయ్, 35 యేసు ఎమ్మాయున్తె గెతి వట్ట దస్సుల్ జలిసి అన్చె పోడి మోడ్డికయ్ ఈంజేవ్ జోక చినిలిసి ఈంజేవ్ జోపయింక సంగిల.

జోచ ఎగరజన్ సిస్సుల్క యేసు డీసిలిసి (మత్త 28:16-20; మార్కు 16:14-18; యోహా 20:19-23; బారి కమ్మొ 1:6-8)

36 జేవ్ దస్సి లట్టబంతె తత్తికయ్, యేసు డీన జోపయింక నెడిమి టీచిలన్, అన్చె, † “తుమ్క సెంతుమ్ తవున్. తుమ్ బమ్మ జా నాయ్. ఆచ్చె, గెద” మెలన్.

37 గని జేవ్ బియెం గెచ్చ బమ్మ జలె. జోక ‘డుంబో’ మెన ఉచర్ల. 38 జో, జలె, జోపయింక “తుమ్ కిచ్చొక బమ్మ జతను? తుమ్చి వెట్టి కిచ్చొక అన్చానుమ్ జతను?

39 అంక సిలువతె గలిలి పొది జేవ్ అంప అత్తిల్ చట్టెల పెట్ట మేకుల్చ మచ్చల్ దెక అంక తుమ్ చిన. ఆచ్చె గెద. అంక చడ దెక. డుంబోక ఆగి తయ నాయ్ అడ్డో తయ నాయ్, గెద, గని అంక అన్చె.” 40 †మెన జోచ అత్తో చట్టో జోపయింక దెకయలన్. 41 జలె, జోపయింక నర్లసంతోనుమ్, జోపయింక ఆచారిమ్క జేవ్ తెదొడి ఎద నంప కెరుక ఇదిల్ అల్లర్ జలి రిసా, “ఇన్చె కిచ్చొ జలెకు కతిసి అన్చె గె?” మెన పుసిలన్. 42 మెన్చా గెడ దిల, 43 జో డుంబో నెంజలిన్చి రుజుక జో నజన జోపయింక మొక్కె కయలన్.

44 తెదొడి జోపయింక, “అవ తుమ్చి తెన్ తిలి పొది, ‘మోసి పూర్లుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయల కి అగ్రల్తె అంప చి రిసా మోసి పూర్లుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్లి దేముడుచ అగ్రల్, దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్లుమ్చొచి కోడు, చి *కిర్లనల్తె † రెగిడ్లిసి ఎత్తి, కచితుమ్ పూర్లి జర్లు జంక అన్చె’ మెన సంగిలయ్, గెద” మెన సంగ కెర, 45 దేముడుచ కొడొతె తిలిసి జేవ్ అర్దుమ్ కెరంతి రితి † అర్దుమ్ దెకయలన్.

46 జోపయింక కిచ్చొ మెలన్ మెలె, “దేముడుచి కోడుతె

§ 24:21 24:21 నెంజలి ‘అన్చె గెనన విడ్డల్ కెరుక తిలోసా’. మాములుమ్ యూదుల్ జోపయింక ఈంజ లోకుమ్చ బాదల్ తెంతో వెట్టి జోపయింక ఆక్రమింఱువ కెర్ల రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్ తెంతో చి రచ్చుక ఉచర్ల తిల. బారికుల్ 1:6-8 కి దెక. ఈంజేవ్ సిస్సుల్ కి జా రగుమ్ రచ్చుచి రిసా ఉచర్ల తిల, కిచ్చొగె. అన్చెచి ముట్టుక ముక్కిమ్క పాపుమ్ తెంతో చి రచ్చు దొర్లు కెరుక యేసు అయిలో, చి జాచి రిసా దొర్లు జలి అర్చితుమ్ జలె. లూకా 5:24 యోహాను 3:16-18 దెక. ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు ఆకరియ ఆగాసుమ్ బాలోకుమ్ మార్పున కెరెద, చి తెదొడికయ్ యేసు ఎదార్దుమ్ ఏలువ కెరెద, చి ఈంజ లోకుమ్చ బాదల్ పూర్లి గెప్పెల. † 24:35 24:35, కొంబెక రెగిడ్లి ఏక సందర్ ఉత్తమ్ 15:24-28. * 24:34 24:34 ‘సిమాను’ మెలె, సిత్తురు. † 24:36 24:36 ‘తుమ్క’ తెంతో 36 నెంబర్ కోడుచ ఆకర్ కోడు ‘మెలన్’ ఎదచి కోడు ఈంజ ఎత్తి తోలితో రెగిడ్లి సగుమ్ పుస్తకల్తె తయ నాయ్. † 24:40 24:40 ఈంజ ఎత్తి తోలితో రెగిడ్లి సగుమ్ పుస్తకల్తె 40 నెంబర్ కోడు తయ నాయ్.

§ 24:44 24:44 తెలగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసిచి అత్తి దేముడు రెగ్గయలి అగ్రల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడొ ఎత్తి బైబిల్తె అగెచి పావ్ పుస్తకుమతె రెగ్గయ జా అన్చె. ఈంజ దెకవుక మెన కుదియ బానతె నేయ ప్రమానుమ్తె మోసి పూర్లుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్లి దేముడుచ అగ్రల్ మెన రచ్చు అన్చె. * 24:44 24:44 జేవ్ కిర్లనల్తె దాచీదు రానె జలె పూర్లుమ్చొ బగ్గర్ రెగిడ్లిన్. † 24:44 24:44 లూకా 18:31, 22:37, కిర్లనల్ 20:42. † 24:45 24:45 నెంజలి ‘సెక్తి తిలన్’.

§ 24:46 24:46 మెనయ 53:1-9 ఎద జో బాదల్ నేడ మొర్లిన్ రిసాచి బాలి అన్చె, చి దెస్సు నెంబర్ తెంతో బార నెంబర్ ఎద జో అన్చె గప్పరుమ్ జతిన్ రిసాచి కోడు అన్చె. జో తిర్లెత్తయ్ అన్చె జీవ్ జా ఉట్టెన్ రిసా జా నే జతె అగ్గె అన్చె పూర్లుమ్చొచి దావ్ దేముడుచ కొడొతె, ‘జా జర్లు జయెద’ మెన కెనె బాలి డిస్టయ్ మెలె, యోసా పుస్తకుమతె. యోసా వెట్టి మొన్చా గెడ తిర్లెత్త జోపయింక ఒక విడ్డల్ కెర్లి. యేసు ముర తిర్లెత్త అన్చె జీవ్ జంక తిలిన్చి రిసాచి బాలి జా.

రెగ్లయేలిసి కిచ్చొ మెలె, 'దొర్యు జలో క్రీస్తు రచ్చించువ కెర్తొసా ఒగ్గర్ బాదల్ సేడ మొర తిర్తతక అన్నె జీవ్ జా ఉట్టుక అన్నె' మెన ⁴⁷ అన్నె. అన్నె, 'కచితుమ్ జర్లు జయెదె' మెన దేముడుచి అప్పెచి సెలవ్ కిచ్చొ మెలె, ⁴⁷ మాన్సుల్ జేవ్ కెర్ల పాపల్ చినన జేవ్ పాపల్క దుకుమ్ జా ఒప్పన ములిలె, క్రీస్తు దొర్యు జలి అర్చితుమ్ జలిన్చి రిసా అప్పె జేవ్ కెర్ల పాపల్ చెమించువ జతి వాటు దొర్యు జా అన్నె మెన ఆవ్ క్రీస్తుచి నావ్ తెన్ తొలితొ యెరూసలేమ్తె వడ్డొ ఒండి లోకుమ్చ ప్రజల్ ఎత్తిచ మాన్సుల్తె తుమ్ బోదన కెరుక అన్నె. ⁴⁸ ఈంజ ఎత్తిచి రిసా సాచుల్ జా అన్నె, చి తుమ్ బుల సాచి నంగుక అన్నె. ⁴⁹ ఈందె, అంచొ దేముడు అబ్బొ 'జోవయించి పెట్టి *తెర్తయిందె' మెన నంగ తిలి జోచి పరలోకుమ్చి దేముడుచి నుద్ది తిలి ఆత్మ తుమ్చి పెట్టి తెర్తయిందె, గని పరలోకుమ్ తెంతో చి జా ఆత్మసిక్కి తుమ్చి పెట్టి జా తుమ్క తెయార్ కెర్తె ఎదక, ఈంజ మదెనె ఈంజ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె తుమ్ రకితె తా" మెన యెసు జేవ్ ఎగరజిన్క చి ఒత్త తిల జోక నంపజల అన్నె మాన్సుల్క నంగిలన్.

యెసు పరలోకుమ్తె వెగ గెలిసి
(మార్కు 16:19-20; బారి కమ్మొ 1:9-11)

⁵⁰ తెదొడి యెసు జోవయించి సిన్సుల్క కడన, †జేతనియ గావ్ పక్క గెల చి, అత్తో ఉక్కుల జోవయింక దీవెన దిలన్. ⁵¹ జో దస్సి జా దీవెన దెతె తా, జోవయించి నెడిమి తెంతో ముల ఉక్కిల్ జా పరలోకుమ్తె ఉట్ట గెలన్. ⁵² తెదొడి జేవ్ సెర్లు సేడ జోక బక్కి కెర తా ఒగ్గర్ సర్లనంతోనుమ్ తెన్ యెరూసలేమ్తె అన్నె గెల. ⁵³ రోజుక దేముడుచి గుడితె గెచ్చ, యెసుచి రిసా జో దేముడుచి గప్పురుమ్ నంగితె తిల.

* 24:49 24:49 యెవేలు 2:28, 29 దెక. పరలోకుమ్తె వెగ గెలిన్చి రిసా ఒత్తయ కి అన్నె.

† 24:50 24:50 జేతనియ గావ్ ఒలివ మెట్టయ అన్నె; ఎట్టో పక్కయ. బారికుల్ 1:6-12చి దెకిలె, జో

యోహాను సుబుమ్ కబుర్ యోహాను రెగిడ్లి సుబుమ్ కబుర్

యేసుక్రీస్తు కొన్న

1 * మొదటి తెంతో కి దేముడుచి కోడు తిలో. కిచ్చొ జెర్మన్ నెంజలి పొది తెంతో కి జా కోడు దేముడు తెన్ తిలో. జా కోడుయి దేముడు జా తిలో. † 2 జొయ్యొ కిచ్చొ నెంజలి జా పొది దేముడు తెన్ తిలో. ఎత్తి జోచి అత్తి కల్లప జలి. 3 తిలిసి ఎత్తి జో నెంజత జెర్మన్ జయ నాయ్. 4 జోచితె జిప్ప తిలి, జా జిప్ప మాన్యుల్ క ఉజడి జా అన్య. 5 జా ఉజడి అందరత ఉజడి దెత అన్య గని అందర జా ఉజడిచి చిననక నెత్తయ్ కి.

6 దేముడు తెర్తయ్ తికయ్, ఏక మాన్యు బార్ జలన్, జోవయిది నావ్ యోహాను. 7 జో సాచి సంగుక అయిలన్. ఎత్తి జిన్ క్రీస్తుక నంపజా పాపుమ్ తెంతో రచ్చించుప జతు మెన్, 'దొర్న జలి * ఉజడి యేసుక్రీస్తుయ్' మెన్ సాచి సంగుక అయిలన్. 8 యోహాను, జలి, జా ఉజడి నెంజె, గని 'క్రీస్తుయ్ దొర్న జలి జా ఉజడి' మెన్ సాచి సంగుక అయిలన్. 9 ఈంజ లోకుమతె జెర్మన్ ఎత్తి మాన్యుక ఉజడి దెతి నిజమ్ జలి ఉజడి ఈంజ లోకుమతె జెత అన్య.

10 జలి, ఈంజ లోకుమతె జో తిలో. ఈంజ లోకుమ జోచి అత్తి జెర్మన్ జలి, గని ఈంజ లోకుమచి మాన్యుల్ జోక చినితి నాయ్. 11 జోచి సొంత గేర్చి మాన్యులె జో అయిలన్, గని జోచి సొంత మాన్యుల్ జోక బప్పనతి నాయ్, నంపజతి నాయ్. 12 దస్సి జలి పొది సగుమ్ జిన్ జోక బప్పన బెదవన నంపజా గెల. జోవయింకయి, జలి, 'తెదొడి తెంతో దేముడుచి బోదల్ తుమ్ జలదు' మెన్ నెలవ దిలన్. 13 జోచి బోదల్ జతి జెర్మన్, జలి, కేన్ సెకుమతె జెర్మలి రిసా జర్న జలిసి నెంజె, కేన్ తెర్ని మున్సుసి ఆగేక ఆనచి రిసా జెర్మన్ జలిసి నెంజె. ఈంజ దేముడుచి దయచి రిసా జోచి అత్తి నెక్తి దిలి రిసాచి జెర్మిలన్.

14 జలి, దేముడుచి కోడు ఈంజ లోకుమతె మాన్యు జా జెర్మన్ జా అమ్ మాన్యుల్ తెన్ బెద జలన్. పూర్తి దయ, పూర్తి నత్తిమ్ తా అమ్చి తెన్ జలన్, చి జోచి పరలోకుమచి ఉజడి దెకిల్ రితి జలమ్, చి 'దేముడు తెంతో అయ్లో దేముడుచొ ఎక్కి పుత్తుని ఈంజోయ్' మెన్ అమ్క నిజమి రుజ్జు అయిలో. 15 జోచి రిసా " అంచి కంట పడ్డె జెతోసా అంచి కంట వెల్లొ. కిచ్చొక మెలి, అంచి కంట జో అగ్గయ్ తిలోసా" మెన్ ఇన్చెచి రిసా 'నంగిలయ్' మెన్ యోహాను సాచి జా కేక గల సొట్టు కెర్తె తిలో.

16 జోచి ఎదివార్ బెర్తతె తిలి దయ తెంతో అమ్ ఎత్తి జిన్ దయ పడ్డె దయ పాయ్ అన్యమ్. 17 మోసి పూర్ణమచొచి

అత్తి దేముడుచి అగ్గల్ అగ్గె తెంతో అమ్క దా అన్య, గని దేముడుచి దయ, నిజమ్ యేసుక్రీస్తుచి అత్తి దొర్న జలి. 18 కేన్ మాన్యు కి కెయ్యొ కి దేముడుక దెకిల్ నాయ్. మాన్యు జోక దస్సి దెకుక నెంజతయ్. జాకయ్, జోచి పక్కయ్ తిలో దేముడుచొ ఎక్కి పుత్తుని, ఈంజ లోకుమతె జెర్మ అమ్చి తెన్ జయ, అబ్బిసి కీసాచొ గే అమ్క దెకప అన్య, చి అబ్బిన్ క దెకిల్ రితి జా అన్యమ్.

బాప్తిసుమ్ దెత తిలో యోహానుక పరిచ్చ కెర్తిసి (మత్త 3:1-12; మార్కు 1:1-8; లూకా 3:1-9,15-17)

19 † యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చి † యూదుల్చి వెల్లెల మాన్యుల్ 'తుయ్ కో?' మెన్ పునితి రిసా, జోవయింప పూజర్త చి దేముడుచి గుడిచి నీవ కెర్తి లెవీ పూర్ణమచొచి సెకుమచి మాన్యుల్ సగుమ్ జిన్ బాప్తిసుమ్ దెత తిలో యోహానుతె తెర్తయ్. 20 జేవ్ జోక 'తుయ్ కో' మెన్ పునితికయ్, జో అబర్దుమ్ జయ నాయ్. జో కీసి సాచి జలో మెలి, "అవ్ క్రీస్తు నెంజ" మెన్ నత్తిమ్ బప్పన్. 21 దస్సి బప్పనతికయ్, "దస్సి జలి, దేముడుచి కబుర్లు సంగిలో ఏలియా పూర్ణమచొ ఏక వేల జన్య గే?" మెన్ పునిల. పునిల, "నెంజ" మెన్ సంగిలన్, చి "దస్సి జలి, దేముడుచి కబుర్లు సంగుక జెంక తిలో జో అన్యె జన్య గే?" మెన్ పునిల, గని అన్యె "నెంజ" మెన్ యోహాను సంగిలన్. 22 జోక జేవ్ అన్య, "దస్సి జలి, తుయ్ కొన్న? అమ్క తెర్తయ్ వెల్లెల మాన్యుల్ క అమ్ సంగుక అన్య. కొన్న మెన్ తుయ్ సంగితసి?" మెన్ జో తెన్ పునిల. 23 జో జోవయింక, "యెసయా పూర్ణమచొచి అత్తి దేముడు రెర్తయ్ లి 'ప్రబు జెంక వాల్ సోగ కెర్!' మెన్ బయిలె ప్రదెసిమ్ కేక గల ప్రబుచి అవాడ్ అవ్. మెన్ రెర్ అన్య, గెద. అవ్ ఎక్కి జో" మెన్ యోహాను సంగిలన్.

24 పిమ్మల్ యోహానుక జేవ్ పరిచ్చ కెర్తన్, జలి, కిపరిసయ్యల్ తెంతో జా అన్య, 25 "తుయ్ క్రీస్తు నెంజలి, ఏలియా నెంజలి, దేముడుచి కబుర్లు సంగిలో అన్యె కి నెంజలి, తుక కిచ్చొ అదికారుమ్ తయెది, చి * బాప్తిసుమ్ దెతసి?" మెన్ జేవ్ పునిల. 26 యోహాను, జలి, "అవ్ జలి, మాన్యుల్ పానితె బాప్తిసుమ్ దెతసి, గని తుమ్చి నెడిమి తుమ్ నేన్లొ ఎక్కిలో టోచ అన్య. 27 జో అంచి కంట పడ్డె జెంక తిలోసా. జో అంచి పడ్డె అయిలో కి, జో కెర్తి ముక్కిమ్చొ మెలి, జోచి జోడ్డుచి వాలివో యిప్పుక అంక విలువ నాయ్!" మెన్ జేవ్ క ఇసి సంగిలన్. 28 ఈంజ ఎత్తి యోర్దాను గాడుక తూర్పు వక్కచి ఒడ్డుతెచి బేతనియ్ మెలి ఏక టానతె జర్న జలి.

ప్రెజల్చి మొక్కె క్రీస్తుచి రిసా యోహాను సంగిలిసి

* 1:1 1:1 సమర్థమమ్ బుయ్ లోకుమతె కిచ్చొయ్ నెంజలి పొది † 1:1 1:1 మెలి, ఎక్కిలోచి పెట్టి తిలిసి జోవయింప కోడుత కీసి చినుక జయెది గే, దస్సి, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు కీసా అన్య గే చినుక జలి, యేసుక్రీస్తుక దెకుక. పడ్డె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి పెట్టి తిలిసి యేసుక్రీస్తుచి అత్తి జర్న జయెది.

‡ 1:1 1:1 'ప్రబు' మెలి కిచ్చొ అర్థమ్ తయెది మెలి, ఎత్తిక లెబువ కెర్తె దేముడు, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు. దేముడు అబ్బిన్ క కి దేముడు పుత్తున్ కి 'ప్రబు' మెన్ల. బయిలిలోచి ఈంజ వాతక ముక్కిమ్క క్రీస్తుకయ్ 'ప్రబు' మెన్ల.

§ 1:5 1:5 ఈంజ లోకుమచి పాపుమ్ అమెన్ అందర రితి జలికి, ఉజడిక అందర కిసి విజక నెత్తె గే, క్రీస్తుచి నత్తిమ్చి ఉన్చిరి పాపుమ్ జినుక నెత్తె. * 1:7 1:7 నత్తిమ్, నక్తి. † 1:19 1:19 యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి ఎక్కి దేముడుచి గుడి తయెది. యూదుల్ జయ పట్టుమ్ ముక్కిమ్ జయెది. † 1:19 1:19 'యూదుల్' మెలి, 'అంచయ్ మాన్యుల్ జా అంకయ్ జెక్క' మెన్ పూర్ణమ తెంతో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి నిసాన్ల ప్రెజల్.

§ 1:24 1:24 పరిసయ్యల్ మెలి పండితుల్, సర్దూకయ్యలు మెలి పండితుల్, మోసి తెన్ దేముడు దిలి అగ్గల్ నీకర్తచి చి వెల్లెల పూజర్లు యూదుల్చి వెల్లె నబత వెన్ల. * 1:25 1:25 'బాప్తిసుమ్' మెలి, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి మాన్యుల్ పాపుమ్ దెమింపప కెర్తె గర్తక కెర్తిసి. కీసి ఎక్కిలో బాప్తిసుమ్ నజనుక మెలి, "అవ్ పాపుమ్ సుదొ" మెన్ జో మాన్యు బప్పన్, పాపుమ్ దొయ్ జా గెతి గుర్తక పానితె డుజ, తా, అన్య బార్ జంక. ఉపదెసిమ్ దెతోసా బాప్తిసుమ్ దెంక.

§ 1:24 1:24 పరిసయ్యల్ మెలి పండితుల్, సర్దూకయ్యలు మెలి పండితుల్, మోసి తెన్ దేముడు దిలి అగ్గల్ నీకర్తచి చి వెల్లెల పూజర్లు యూదుల్చి వెల్లె నబత వెన్ల. * 1:25 1:25 'బాప్తిసుమ్' మెలి, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి మాన్యుల్ పాపుమ్ దెమింపప కెర్తె గర్తక కెర్తిసి. కీసి ఎక్కిలో బాప్తిసుమ్ నజనుక మెలి, "అవ్ పాపుమ్ సుదొ" మెన్ జో మాన్యు బప్పన్, పాపుమ్ దొయ్ జా గెతి గుర్తక పానితె డుజ, తా, అన్య బార్ జంక. ఉపదెసిమ్ దెతోసా బాప్తిసుమ్ దెంక.

29 అన్నెక దీని, యేసు పాసి తతికయ్, యోహాను జోక దెక, “ఈంజ లోకుమవ చి పాపుమ్ వయ గెచ్చయతో అమ్చో దేముడు దిలో మెండపిల్ల జలోసా ఓదె!” మెన సంగిలో. అన్నె, 30 “ఇన్నెది రిసొలు ఆవ్ సంగిలి, ‘జో’ అంచి పట్టో జెర్నిలెకి, అంచి కంబు అగ్గయ్ తెంతో తిలోసా, చి రిసా అంచి కంబు వెల్లో జయెదె” మెలయ్. 31 ఈంజి కొన్నె గే ఆవ్ కి అగ్గె నేన్లయ్, గని ఆవ్ అయ్లెసి జోచి రిసాయి. † ఇస్రాయేలులు ఇన్నెక ‘అమ్చో రచ్చియంచువ కెర్లెసా’ మెన చినుతు మెన, పాపుమ్ జో గెచ్చయతి రిసా పానిత మాన్సుల్క బాప్తిసుమ్ దెతసి.”

32 తెదెడి యోహాను అన్నె కిచ్చి సాచి సంగిలన్ మెలె, † “దేముడుచి నుద్ది తిలి ఆత్మ పార్పు పిట్టచి రితి జా, ఆగానుమ్ తెంతో ఉత్త జా, జోచి ఉపీర్ టీచెలిసి ఆవ్ దెకిలయ్. 33 ఆవ్ జోక ‘జొయ్య’ మెన నేన్లయ్. నేన్తయ్, గని పానితచి బాప్తిసుమ్ ఆవ్ దెంక మెన అంక తెర్లయలో జో అమ్చో దేముడు కిచ్చి గుర్తు సంగ తిలో మెలె, ‘అంచి ఆత్మ ఉత్త జా ఎక్కిలోచి ఉప్పొరి టీచెదె, కచి ఉప్పొరి ఉత్త జా టీచెదె గే, అంచి పరలోకుమచి నుద్ది తిలి ఆత్మక జోక సంబజలక జొయ్య బాప్తిసుమ్ దా కెదెదె.’ 34 జలె, జోక ‘దేముడుచో పుత్తుసి ఈంజొయ్’ మెన ఆవ్ రుజు దెక అన్నె, సాచి జా అన్నె” మెన ఒత్త తిలసక యోహాను సాచి సంగిలన్.

యోహానుచ సిన్సుల్తె దొగుల యేసుచి పట్టి గెలిసి

35 అన్నెక దీని, యోహాను జోచి దొగుల సిన్సుల్ తెన్ టీచవ తతికయ్, 36 యేసు జా వాట్ ఇండ గెత తతికయ్, యోహాను జోక దెక, “పాపుమ్ గెచ్చయతో దొర్కు జలి దేముడుచి మెండపిల్ల, ఓదె!” మెన సంగిలన్. 37 యోహానుచ జేవ్ దొగుల సిన్సుల్, జలె, నూన కెర, యేసుచి పట్టి గెచ్చుక దెర్.

38 జలె, యేసు పస్ల, జేవ్ పట్టి జెత తిలిసి దెక కెర, జోపయంక “కిచ్చి చజతను?” మెన పుసిలన్, చి జేవ్ ‘గురుబాబు’ మెలి అర్దుమ్ తెన్ జోవయంచి అరమయ్ బాస తెన్ “రచ్చి” మెన సంగ, “కేన బన జా అన్నెసి?” మెన జోక పుసిల. 39 జో “జొమ్మ, జా, దెక” మెన సంగిలన్, చి జేవ్ జో తెన్ గెచ్చ, జో బన జలి టాన్ దెకిల. జలె, పాసి పాసి చెత్తర్ గంటల్ సంజె జలి రిసా, జా దీని జేవ్ దొగుల యేసుతె తా గెల.

అంద్రయ్ పేతురు మెలో అన్నెన్క యేసుతె బుకారా అన్నెసి

40 యోహానుచి జా కోడు నూన యేసుచి పట్టి గెల జేవ్ దొగులతె ఎక్కిలో అంద్రయ్ మెలోసా జయెదె. జో కొన్నె మెలె, సీమోను పేతురుచో బావొసి. 41 జో జలె, అన్నెక దీని పెందలె కిచ్చి తోలిత కెర్లన్ మెలె, సీమోను మెలో జోచో అన్నెన్క చజ కెర, “మెన్సుయక జలె క్రీస్తుక చజ దెక అన్నెమ్!” మెన సంగిలన్. † ‘మెన్సుయ’ మెన జా బాస తెన్ సంగిలె, గ్రీకు

బాస తెన్ ‘క్రీస్తు’ మెలి అర్దుమ్ తయెదె. 42 దన్నె సంగ, సీమోనుక అంద్రయ్ యేసుతె కడ అన్నె. కడ అన్తికయ్, యేసు సీమోనుక చెంగిల్ దెక, “యోహాను మెలో ఎక్కిలోచో సీమోను మెలో పుత్తుసి, తుయ. జలె, సంగిలన్. * ‘కేపా’ మెన అరమయ్ బాస తెన్ సంగిలె, గ్రీకు బాస తెన్ ‘పేతురు’ జయెదె.

అన్నె దొగులక యేసు సిన్సుల్ కెరన్సి

43 అన్నెక దీని, గలిలయ ప్రాంతమతె ఉట్టు గెచ్చిందె మెన యేసు ఉట్టు గెలన్. ఒత్త పాచ కెర, పిలివ్ మెలో ఎక్కిలోక చజ కెర, “అంచి పట్టి జా అంచో సిన్సుడు జా” మెన, యేసు జోక బుకార్లన్. 44 పిలివ్ బెత్తుయదా పట్టుమ్చో. అంద్రయ్ పేతురు కి జయ్య పట్టుమ్చ.

45 జలె, నతనియేలు మెలో ఎక్కిలోక పిలివ్ చజ కెర, “అమ్చో, మోసి పూర్దుమ్చోచి అత్తి దేముడు రెగ్గయ్లి † అగ్గెలె, క్రీస్తుచి రిసా రెగిడ్డె, గెద. † అమ్చో దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్దుమ్చి కి జోవయంచి రిసా రెగిడ్డె, గెద. జలె, జో క్రీస్తుక అమ్ చజ అన్నెమ్. జో కొన్నె మెలె, నజరేతు గచ్చెచ్చో యోసేపుచ్చో యేసు మెలో పుత్తుసి. జొయ్య” మెన నతనియేలుక సంగిలన్. 46 సంగిలె నతనియేలు అన్యాయమ్ జా “నజరేతు గచ్చెచ్చె తెంతో కిచ్చి జలెకు చెంగిల్ తిలిసి బార్ జయెదె గే?” మెన పుసిలన్, గని పిలివ్ జోక “తుయ జా కెర, సాంత దెకు!” మెన జోక యేసుతె కడ అన్నె.

47 జలె, నతనియేలు పాసి జెత తతికయ్, యేసు జోక దెక జోచి రిసా “ఈందె, నత్తిమ్ తిలో ఇస్రాయేలుడు, ఈంజో. ఇనాచితె కిచ్చి ఉప్తమెన్ను నాయ్!” మెన సంగిలన్. 48 దన్నె సంగితికయ్, నతనియేలు ఆచారమ్ జా “తుయి కీసా మాన్సుచి అంచి బుద్ది చినిలదె?” మెన యేసుక పుసిలన్, చి యేసు జోక “పిలివ్ తుక నే బుకార్లె అగ్గె, తుయ జో రూక్ మెదొలె మెన తిలి ఘొదె తుక ఇన్నె తెంతో దెకిలయ్” మెన జబాబ్ దిలన్, చి 49 నతనియేలు జోక “గురుబాబు, దేముడుచి పెట్టిచో దేముడు పుత్తుసి, తుయ! అమ్చ చ ఇస్రాయేలులుచో రానో, తుయ!” మెన సంగిలన్. 50 యేసు జోక “ ‘ఆవ్ తుక రూక్ మెదొలె దెకిలయ్’ మెన సంగిలి రిసా తుయ అంక సంవ కెర్లదె, గెద. ఇన్నెచి కంబు అన్నె వెల్లెల కమె దెకితె” మెన సంగ యేసు అన్నె, 51 “జలె, ఆవ్ తుక కిచ్చి నిజమి కచితుమ్ సంగితసి మెలె, పరలోకుమ్ ఉగ్గి జతిసి, చి ఆవ్ † మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసాచి ఉప్పొరి దేముడుచి దూతల్ పరలోకుమతె వెగితిసి చి పరలోకుమ్ తెంతో ఉత్త జెతిసి దెకితె” మెన యేసు సంగిలన్.

2

పానిక యేసు ద్రాచ రన్నుమ్ కెర్సి

† 1:31 1:31 ‘ఇస్రాయేలులు’ మెలి, యూదులకె అన్నెక నాన్ జయెదె. † 1:32 1:32 ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి నుద్ది తిలి ఆత్మక తెలుగు తెన్ నగుమ్తె ‘పరిశుద్ధాత్మ’ మెంతలి నెంజె ‘చెంగిల్ ఆత్మ’ మెంతలి. § 1:41 1:41 ‘క్రీస్తు’ మెలి, మెన్సుయ మెలి, ‘దొర్కు, జలి’ రచ్చియంచువ కెర్లెసాక తెర్లయందె’ మెన ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు పూర్దుమ్ తెంతో సంగ తిలోసా. అన్నె కిచ్చి అర్దుమ్ తయెదె మెలె, ‘రానో’, ‘ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి విలువ కెరయ్లోసా’ మెలి అర్దుమ్. * 1:42 1:42 ‘కేపా’ మెలి, ‘పేతురు’ మెలి, ‘పత్తర్’ మెలి అర్దుమ్ తయెదె. † 1:45 1:45 తెలుగు జైలితె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసిచి అత్తి దేముడు రెగ్గయ్లి అగ్గెలె మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడె ఎత్తి, జైలితె అగెచి వాచో పున్సకుమ్తె రెగ్గయ్ జా అన్నె. ఈంజ దెకపక మెన కమెచ బాసతె నయ్ పూర్దుమ్తె మోసి పూర్దుమ్చోచి అత్తి రెగిడ్డె దేముడుచి అగ్గెలె మెన రెగ్గవ అన్నె. † 1:45 1:45 ‘ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్దుమ్చ’ మెలి, ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు నగుమ్జెచి పెట్టి జోచి అత్త దా జేచ కబుర్లు సంగయలో, చి రెగ్గయలో. మెలి, జోచి అత్త జోవయంచి వేడి పుట్టచ జోచ కబుర్లు లట్టబట్టె, చి జోవయంచి మెన్సుతె సికయ్తెకయ రెగిడ్డె. § 1:51 1:51 ‘మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసా’ మెన బయ్లితె రెగ్గ తిలి, జేవ్చి అర్దుమ్ కిచ్చి మెలె, ‘ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు తెర్లయలో క్రీస్తు రచ్చియంచువ కెర్లెసా.’ పూర్దుమ్ తెంతో దన్నె మెన జోవయంచి రిసా క్రబుచ కబుర్లు సంగిల రెగిడ్డెనతె ‘మాన్సు జా జెర్మన్ జెంక తిలోసా’ మెన రెగ్గ తిలిచి అర్దుమ్ ఒగ్గర్ నదు కెర్ల యూదుచి అర్దుమ్ కెరలన, ఇస్టుమ్ తిలి.

1 దొరతి గెతికయ్, గలిలయ ప్రాంతముతెచి కానా మెంతి గవ్వె వీర వేండ్లి జలి. యేసుచి అయ్యసి ఒత్త జా వెండ్లితె అస్సె. 2 యేసుక, జోప సిస్సుల్త కి వెండ్లితె బుకారా అస్సి.

3 జలి, వెండ్లి విందుత అయ్యలన పితి * ద్రాచ రస్సుమ్ ఎత్తి కేడ గెలి. యేసుచి అయ్యసి జోతె జా కెర, "విందుక అన్నె ద్రాచ రస్సుమ్ నాయ్" మెన సంగిలి. 4 యేసు జాక "అంచి తెన తుక కిచ్చొ కామ్, అయ? అంచి నమయ్యమ్ అప్పక కి జెంక నేతయ్" మెన అయ్యసినక సంగిలన్. 5 తెదొడి అయ్యసి, జా గెరచ గొత్తి సుదల్త "తుమ్ కెరుక మెన ఈంజో కిచ్చొ సంగెది గే, జయ్యి కెర" మెన సంగిలి.

6 జలి, ఒత్త పాని దెర్త పత్తర బానల్ సాప్పు అస్సి. ఏక్ బాన, జలి, పుంజెక్ నెంజలి పుంజెక్ యాబయ్ కాయల్ పాని దెరెది. ఇన బానల్తె పాని కిచ్చొక ఒత్త తయెది మెలి, యూదుల్ సుద్ది కెరంత అలవాట్లు చి రిసా. 7 యేసు, జలి, కిచ్చొ కెర్లన్ మెలి, "తుమ్ ఈంజేవ్ బానల్తె బెర్త పాని సుడు" మెన, కామ్ కెర్లనక సంగిలన్. సంగితికయ్, జేవ్ బానల్తె పాని బెరయల. 8 తెదొడి జో "అప్పె, బానల్తె తెలిసి తుమ్ డుంబ కెర, విందు వంటితో మాన్తుతె నా దాన" మెన సంగిలన్, చి జోక నా దిల.

9 జలి, జా పాని ద్రాచ రస్సుమ్ మార్పువ జా అస్సి. ద్రాచ రస్సుమ్ మార్పువ జలి జా పానిచి రుసి జో విందు వంటితో మాన్తు చుక దెకిలన్. జా ద్రాచ రస్సుమ్ కేన తెంతో అయ్యలి గే పాని డుంబతె వర్తె, గని విందు వంటితో మాన్తుక ఎర్తె నాయ్. తెదొడి జో, ఆచారీమ్ జా, వెండ్లిబూలోక బుకారా కెర, జోక 10 "అమ్చి తెన ఇన విందుల్తె కో కి చెంగిలి రస్సుమ్ తోలితో వంబ దెవుల. మాన్తుల్ ఒగ్గర పిలి వడ్డె, గర్చి రస్సుమ్ బార కెరుల. గని చెంగిల్చి ఆకరక పితి రితి తుమ్ తియ తిలదు. కిసి?" మెన పుసిలన్.

11 గలిలయ ప్రాంతముతెచి కానా మెంతి గవ్వె, యేసు ఈంజ వెల్లి కామ్ జర్పు కెర్లె. జోవయించి అదికారుమ్ దెకయ్త వెల్లెల కమె ఎత్తితె ఈంజయ తోలితో చి. జోప సిస్సుల్ జోచి ఉప్పిరి నముకుమ్ తిల.

12 ఒత్త తెంతో యేసు, జోచి అయ్యసి, జోచ బాపుడ్దులు, సిస్సుల్, ఇదిల్ ఉత్తర పక్కుచి కవెర్చుహూమ్ పట్టుమ్తె ఉట్ట గచ్చ, ఒత్త నగుమ్ దీసల్ తా గెలి.

దేముడుచి గుడితె సామన్ వికితనక యేసు ఉడడ్డిసి (మత్త 21:12-13; మార్కు 11:15-17; లూకా 19:45-46)

13 యూదుల్చి *పస్సా, పండుగు పాని అయ్యలి. ఈంజ పండుగచి రిసా యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె యేసు ఉట్ట గెలన్.

14 జలి, దేముడుచి గుడితె పెన కిచ్చొ దెకిలన్ మెలి, 'అర్చితల్క' మెన, బెయిలల్, గొరెలు, పార్చు పిట్టల్, దనచ వికుక బెర తిల మాన్తుల్క దెకిలన్. 15 డబ్బుల్ పల్లయ్తనచి కామ్ కి దెకిలన్. 15 తెదొడి, వాలివో తెన కొర్త తెయార కెర, జేవ్ ఎత్తిజనక, సామ్ముల్క, గొరెల్క, ఎత్తి, దేముడుచి గుడి తెంతో ఉడడ గెలన్, అన్నె డబ్బుల్ పల్లయ్తనచి డబ్బుల్ ఎత్తి విచ గెల కెర, జోవయించ బల్లల్ సేడవ దిలన్. 16 దస్సి కెర, పార్చు పిట్టల్ వికితనక ఇసి మెన

* 2:3 2:3 మాములుమ్ ద్రాచ రస్సుమ్ మెలి, ఓస్సు నే గలిల ద్రాచ రస్సుమ్ జిర్ల సూరుచి రితి తియన తయెది. ఒగ్గర పిలెకయ్ మచ్చుక జయెది. వెండ్లితె యూదుల్ దస్సిచి పివుల. † 2:9 2:9 వెండ్లి ఉజెడె ‡ 2:13 2:13 పూర్వమ్ పొది యూదుల్ బగర్చు దేసిమె తా గొతిమాన్సు జలిన్ తెంతో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు రచ్చింపన కెర్చిసి ఏద కెర్త పండుగు, ఈంజ. § 2:14 2:14 జోవయంక ఆత్మమింపన కెర్త రోమ్ దేసిమెచి ప్రబతుమ్చి డబ్బుల్ దేముడుచి గుడితె దెంక నెజ్జె. జేక, జోవయించ డబ్బుల్ దేముడుచి గుడితె కామ్క జెతికయ్ రగుమ్ డబ్బుల్తె పల్లవన, వేర వేర తెంతో అయ్యల బక్సల్ అర్చితుమ్ దెత గొరెల్ పిట్టల్ గల్ల గెనసుల, నెంజలి దేముడుచి గుడితె డబ్బుల్ దెవుల. జేవ్ డబ్బుల్ పల్లయ్తన నాయుమ్ నెంజలి ఎదిలి లాబుమ్ కి కెరనుల. * 3:3 3:3 నెంజలి, 'ఉప్పిర తెంతో చి జెర్చున్ జలికయ్'.

సంగిలన్: "ఈంజేవ్ ఎత్తి బయిల దెర గెచ్చు! అంచో దేముడు అబ్బొచో గేరక బియ్యార కెర్త సంత రితి కెరుక జయె నాయ్!" మెన గేల కెర్లన్.

17 జో దస్సి కెర్తయ్, దేముడు పూర్ణమ్ రెర్గయేలి ఏక్ కోడు యేసుచ సిస్సుల్ ఏదస్సు కెర్లె.

"తుచో గేరు జలి దేముడుచి గుడి సుద్ది తా తుకయ్ తప్పు మెన అంచి జేవ్ డడ్డెది"

మెన దేముడు రెగిడ్డి కోడు.

18 తెదొడి, దేముడుచి గుడిచ అదికారుల్ జల యూదుల్చ వెల్లెల మాన్తుల్ యేసుతె జా కెర, "తుయ అప్పె కెర్త రితి కెరుక తుక కిచ్చొ అదికారుమ్? తుక అదికారుమ్ తిలి, అమ్క రుజ్జు దెకయ్తె రిసా కిచ్చొ వెల్లి కామ్ కెర్తె?" మెన కోపుమ్ తెన సంగిలి. 19 యేసు, జలి, జోవయంక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలి, "ఈంజ దేముడుచి గుడి తుమ్ సేడవ గెల, చి తిర్తె తెడి ఆవ్ అన్నె బందింది" మెన సంగిలన్. 20 యూదుల్చ జేవ్ వెల్లెల మాన్తుల్ "అప్పెక ఈంజ దేముడుచి గుడి బందుక దొస్సి విసా సాప్పు వెర్చుల్ దెర అస్సి. సేడయేలెగిన, తుయ తిర్తెక బందుక కిసి? నెత్తి!" మెన అనిల. 21 గని, 'దేముడుచి గుడి' మెన జో కిచ్చొ అర్దుమ్ తెన సంగిలన్ గే, జేవ్ వెల్లెల మాన్తుల్ నేష్. జోచి సాంత ఆగుచి రిసా నంగ తిలి. 22 జలి, వడ్డె, మెలి జో మొర గెచ్చు తిర్తె తెడి అన్నె జేవ్ జలి వడ్డె, జో ఇసి నంగ తిలి మెన జోచ సిస్సుల్ ఉచార కెరుల. ఉచార కెర్తె, క్రీస్తు "మొర అన్నె జేవ్ జా ఉట్టెది" మెన దేముడు పూర్ణమ్ రెర్గయేలి కోడు, చి క్రీస్తు అప్పె సంగిలి కోడు నంప కెరుల.

23 జా పస్సా వండుగు పొది, యేసు యెరూసలేమ్తె తా, కిచ్చొ కిచ్చొ వెల్లెల కమె కెర్తె తిలన్, చి జేవ్ కమె దెకితె తా, జోవయంక 'క్రీస్తు జా తయెది' మెన ఒగ్గరజన్ మాన్తుల్ నంప కెర్తె. 24-25 గని మాన్సుచి పెట్టి తిలి ఉత్తమెన్సుక యేసు జానె. మాన్సుచి బుద్ది కిసి గే కో జోక సాచి సంగుక నాయ్, జానెచి రిసా, జోవయంక నంప కెరె నాయ్.

3

నీకోదేమె యేసుతె అందరె అయ్యలిసి

1 యూదుల్చో అదికారి ఎక్కిలో, జో పరినయ్యల్ మెంత పండితుల్తె ఎక్కిలో, జోచి నావ్ నీకోదేమె. 2 జో ఏక్ దీసి అందరె యేసుతె అయ్యలన్, అన్నె, "గురుబావ తుయ బోదన కెర్తె రిసా అమ్చో దేముడు తుక తెర్తవ అస్సి మెన జానుమ్. కిచ్చొక మెలి, దేముడు తోడు నెంజలి, తుయ కెర్త వెల్లెల కమె కెరుక కో కి నెత్తి" మెన యేసుక సంగిలన్.

3 యేసు, జలి, జోక, "తుక ఆవ్ కిచ్చొ నిజమె కచితుమ్ సంగితసి మెలి, *నవర నే జెర్చిలె దేముడుచి రాజిమ్ దెకుక నెత్తి." మెన సంగిలన్. 4 ఇసి సంగితికయ్, నీకోదేమె జోక "మంత్రో జలో మాన్సు అన్నెక దప్పు జెర్చుక కిసి? అన్నెక సుట్టు అయ్యసెచి పెట్టి పెన గెచ్చు జెర్చుక జయెది గె? నెంజె!" మెన సంగిలన్. 5 యేసు జోక, "దేముడుచి రాజిమ్తె మాన్సు

* 3:3 3:3 నెంజలి, 'ఉప్పిర తెంతో చి జెర్చున్ జలికయ్'.

బెదుక జలె, †పానిక చి దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తుకచి జెర్చున్ జంజుమె. ఈంజ అత్తుక జెర్చున్ కో జతి నాయ్, దేముడుచి రాజమతె జో బెదుక నెంజె. ⁶ ఈంజ లోకుమతె ఆగ్గెతె జెర్చున్ జలె, ఆగ్గెచి జెర్చున్ జయెదె. †దేముడుచి రాజమతె బెదుక జలె, దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తుక జెర్చున్ జెంక అన్సె. ⁷ ‘ఇసి కిసావరి జెర్చుక అన్సె’ మెన తుక ఆవ్ నంగిలి రిసా తుయ బమ్మ జా నాయ్. ⁸ ఇసిచి రిసా వాడుక చి దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తుక టాలె కెరుమ. వాడు, జలె, ఇన్సుమ్ అయిలి పక్కు వీర్లి రితి జతయ్. వీరితి నమ్ముడు మాన్సు నూన్లె కి, కేనె తెంతో జతయ్ గే, కేనె గెతయ్ గే, మాన్సుల్ నేనెతి. జలె, కేనె మాన్సు దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తుచి జెర్చున్ జలె, దన్సి. జా కీసి జర్గు జతయ్ గే కో నేనెతి, గని జర్గు జా అన్సె మెన జో మాన్సువ కోణెతె కమెతె రుజ్జు జతయ్.”

⁹ నీకోదేమె, జలె, యేసుక అన్సె “తుయ నంగిలి జెర్చున్ కీసి జర్గు జంక జయెదె?” మెన పునెలన్. ¹⁰ యేసు జోక కిచ్చో జబాబ్ దిలన్ మెలె, “ఇస్రాయేలులుక తుయ నీకణ్ణెసా జలెకి, ఇన్సెచి అర్దుమ్ కెర్చి నాయ్ గె? ¹¹ తుక ఆవ్ కిచ్చో నిజుచి కచితమ్ నంగితసి మెలె, అమ్ జానెతిసి తుమ్క నంగితనుమ్, అమ్ దెకిసి తుమ్క సాచి నంగితనుమ్. గని అమ్చి సాచి తుమ్ వెల్లెల మాన్సుల్ నంప కెర్చు నాయ్. ¹² మాముతుమ్ ఈంజ లోకుమతె జర్గు జతిన్క తుమ్క నంగిలె కి తుమ్ నంప నే కెర్లె జలె, దన్సి, పరలోకుమచి రిసాచి తుమ్క నంగిలె కి, కీసి నంప కెర్లె! ¹³ కో మాన్సుయి పరలోకుమతె వెగ గెతి నాయ్, చి తుమ్క నీకడుక నెతిర్లి, గని ఆవ్ మాన్సు జా జెర్చున్ అయిలోసా ఒత్త తెంతో ఉత్త జా అన్సె, చి ఒత్తయ్ అన్సె వెగ గెచ్చెందె. ¹⁴ నూను, పూర్దుమ్ ‘అయివో చడితినె తెంతో ప్రెజల్ రచ్చించువ జా జితు’ మెన బయలు దేసిమి మోసి కండుక తెయారె కెర్లె * అయిచి జోవ్వుక కీసి ఉక్కుల టీవడ్లన్ గే, దన్సి ఆవ్ మాన్సు జా జెర్చున్ అయిలోసా ఉక్కుల †టీవడ్డుక అన్సె. ¹⁵ కిచ్చొక మెలె, అంచె ఉప్పిలి కో, జోచి నమ్ముకుమ్ తివుల గే, *పరలోకుమచి రాజమతె బెద, మెర్లె పరలోకుమతె గెచ్చు కెయ్క తెయ్క జవుల” మెన జోక యేసు నంగిలన్.

¹⁶ జలె, దేముడు ఈంజ లోకుమచక ఎదివాలో ప్రీమ కెర్లి రిసా, జోచో సొంత ఎక్కి పుత్తుసి ఈంజ లోకుమచ చి పావుమ్ వయతి రితి జోవయింక తెద్రవ దిలన్. కిచ్చొక మెలె, కోయ జోక నంపజా గెచ్చుల గే, ఎత్తిక నాసెనుమ్ నే జతె, సిచ్చతె నే గెతె పరలోకుమతె గెచ్చు కెయ్క తెయ్క చెంగిల్ తా జవుల. ¹⁷ దేముడు జోచో సొంత పుత్తున్క ఈంజ లోకుమతె తెద్రయిలిసి కిచ్చొక మెలె, లోకుమచక పావుమ్ వయడ సిచ్చతె తెద్రయె నాయ్, గని జోచి ఎత్తి పావుమ్ తెంతో జోవయింక రచ్చించువ కెర్లి రిసా తెద్రయలో. ¹⁸ కో జోక నంపజా గెచ్చుల గే, జోవయించి పావుమ్ జేవ్ వయక నాయ్. గని కో జోవయింక నంపజతి నాయ్ గే, జోవయించి

పావుమ్ అన్సె కి వయ అన్సె, చి దేముడుచో సొంత ఎక్కి దేముడు పుత్తున్క నంపజతి నాయ్ చి రిసాయ సిచ్చ జతి మెయ్యతె గెచ్చుల.

¹⁹ జేవ్ కిచ్చొక జోవయించి పావుమ్ వయ సిచ్చతె గెచ్చుక మెలె, ఉజడి ఈంజ లోకుమతె అయిలె కి, గర్చు కమె కెరుక ఒగ్గరెజన్ అలవాలో జా అన్సెచి రిసా, అందరె రితి పావుమ్తె ఇండుక ఆన జా, జా ఉజడి నెనెతి. ²⁰ పావుమ్ కెరుక ఓజ జల మాన్సుల్, జలె, జా ఉజడి ఎద్దరె నెనె కెర, జోవయింప కమె బయతి దెకవనుక నెన కెర బియ్, జా ఉజడితె జెతి నాయ్. ²¹ గని కో సత్తిమ్ ఇండుల గే, జా ఉజడిక బింక నాయ్, చి జేవ్ కెర్లకమెక ‘దేముడువ కమె, జోచి అత్తున్కెక సత్తిమ్క కెర్లకమె’ మెన రుజ్జు జతి రితి, దయిరిమ్ తెనె జోచి జా ఉజడితె జెవుల.

క్రీస్తు వెల్లొ జతిసి యోహాను దాక జతిన్చి కోడు ²² ఒత్త తెంతో, యేసు జోవ సిన్సుల్ తెనె బారె జా, యాదయ ప్రదేనెచి బయలి ఉట్ట గెల. జా పొది యేసు జోవ సిన్సుల్ తెనె తా, జోవయించి అత్తి మాన్సుల్క బాప్తిసుమ్ దెతె తిలె, ²³ అన్సె, ఒత్త తెంతో ఇదిల్ దూరిక, సలీము మెలి గచ్చెర్చి పాసి తిలి అయిలోసా మెలి టాన్తె ఒగ్గరె పాని తతికయ్, యోహాను కి బాప్తిసుమ్ దెతె తతికయ్, మాన్సుల్ జోతె జా కెర బాప్తిసుమ్ నజన్తె తిల. ²⁴ జా పొది యోహానుక హేలోయ రాసె జేలి కెరుక నేతయ్.

²⁵ జలె, యోహానుచ సిన్సుల్ నగమ్జిన్, నుద్ది కెరంత అలవాట్లు చి రిసా యూదులచో వెల్లొ మాన్సు ఎక్కిలో తెనె లట్టమక దెర్ల. ²⁶ తెదెదె జేవ్ యోహానుతె జా కెర, జోవయింక “గురుబాబు, ఈంజ యోర్రాను గాడు ఒత్తలెతో జా పొది తుచి తెనె తిలెసా, తుయ సాచి నంగిలోసా, జో కి ఇన్సె తుచి రితి బాప్తిసుమ్ దెతయ్, చి ఎత్తిజిన్ జోతె గెతతి” మెన నంగిలె. ²⁷ యోహాను జోవయింక కిచ్చో జబాబ్ దిలన్ మెలె, “పరలోకుమచో దేముడు జా దిలెకయ్ మాన్సుక జా అదికారుమ్ తయెదె. జో కెర్లిసి తప్పు నెంజె. ²⁸ తుమ్క అగ్గె నంగిలయ్, గెద. ‘క్రీస్తు నెంజె, గని ఆవ్ జోచో బారికి జా జో జితిసి సాక్కు కెరుక మెన దేముడు అంక జోచి పురెతో తెద్రవ అన్సె’ మెన తుమ్క ఆవ్ తెదెదె నంగిలయ్. ఆవ్ దన్సి నంగిలినక తుమి సాచి జా అన్సెన్. ²⁹ జలె, కేనె జలెకు పెండ్లితె, పెండ్లిబూలి పెండ్లిబూలొకయ్ గెచ్చెదె, గెద. బూలొచో మింతుసి జోచి వచ్చెన్ జా అయిలె కి, జో జీవ్ టీవ్, బూలొక దెక, జోచి అవాడ్ నూన, నర్దనంతోనుమ్ జయెదె. జలె, పెండ్లితె బూలొయి కీసి ముక్కిమ్ జయెదె గే, దన్సి, క్రీస్తు ముక్కిమ్ జా అన్సె, చి అంక నర్దనంతోనుమ్. ³⁰ జో వెల్లొ జంక, ఆవ్ దాక జంక” మెన యోహాను నంగిలన్.

క్రీస్తుచి అదికారుమ్చి రిసా నంగిలీసి ³¹ పరలోకుమ్ తెంతో అయిలోసా ఎత్తిచి కంల వెల్లొ. మాములుమ్ ఈంజ లోకుమచ మాన్సుల్, జలె,

† 3:5 3:5 1. ‘పానిక’ మెలె, బాప్తిసుమ్చి కోడు మెన నగమ్జిన్ ఉపద్రతి. వరినయ్యల్లె యోహాను దెతె తిలి, కెర్ల పావల్ ఒప్పన్ చెమించువ జతి గుత్తుచి బాప్తిసుమ్ నజనుక ఎద్దరె నెనెల. పానికచి బాప్తిసుమ్ జలె, నుద్ది జతిన్చి గుత్తుయ జయెదె. అత్తుచి కామ్ జలె, నుద్ది జతిసి జయెదె. 2. ‘పానిక’ మెలె అన్సె నగమ్జిన్ కిచ్చో అర్దుమ్ ఉపద్రతి మెలె, మాన్సు మాములుమ్ అయ్యెన్చి వెల్లొ జెర్చున్ జతిన్చి రిసా నంగితయ్ మెన ఉపద్రతి. ఈంజ అర్దుమ్ ఉపద్ర, దొన్సె గగల్ జెర్చున్ కావల్నుచుచి కోడు జయెదె; మెలె, ఆగెకచి కి అత్తుక కి. † 3:6 3:6 మత్తయ్ మెలె’ సిన్సుడు రిగ్గి నుబుమ్ కుమరెతె ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలె’ దేముడుచి రాజమక ‘పరలోకుమచి రాజమ’ మెనెదె; మత్తయ 3:2, 13:24. ఎక్కిలో ‘పరలోకుమచి రాజమతె నెదితిసి కెయ్క మెలె, జో మాన్సు నంపజ ప్రబుచి అత్తుక నెవరె జెర్చున్ జతి గడియ తెంతె. § 3:7 3:7 నెంజెలి, ‘ఉప్పిల్ తెంతో చి జెర్చున్ జంక అన్సె’. * 3:14 3:14 ప్రెజల్ ఒగ్గరె పావుమ్ కెర్లి రిసా, ఏక సిచ్చక ప్రబు ఒగ్గరె అయివో తెద్రయాలన్. చడితె, మెయక జయెదె, గని ‘అంచె కోడు నంప కెర్లన రచ్చించువ జతు’ మెన ‘మోనె తయారె కెర్లి కండుచి అయింక కెర్లి దెకుల గే రచ్చించువ జా జవుల” మెన ప్రబు నంగిలన్, చి జాక దెకిలచ చెంగిల్ జా జలె. † 3:14 3:14 యేసుక కీసి టీవడ్డుక మెలె, జోవయింక నిలువతె గెల టీవడ్డుక. కో జోవయింక నంపజలె, జోవయించి పావుమ్ గెచ్చయితి రిసా. † 3:15 3:15 ఎక్కిలో ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలె’ దేముడుచి రాజమతె జెదితిసి కెయ్క మెలె, జో మాన్సు నంపజ ప్రబుచి అత్తుక నెవరె జెర్చున్ జతి గడియ తెంతె.

మాములుమే ఈంజ లోకుమేది రగుమ తా, మాములుమే ఈంజ లోకుమేత తిలిసేది రిసా లట్టబుల. గని యేసుక్రీస్తు పరలోకుమే తొత్ అయిలోచి రిసా. జో ఎత్తిచి కంట వెల్లో. 32 ఒత్త దేముడు అబ్బోనెత సొంత దెకిలిసి సొంత సూన్సిని రిసా జో సాచి సంగిలే కి, మాములుమే ఈంజ లోకుమేచి బుద్ది తిల మాన్పులే కోయి జోచి సాచి సంప కెర్తి నాయ్. 33 గని, జోచి సాచి కో సూస సంప కెర్తి గే, 'దేముడు సత్త్రిమేచా' మెన పూర్తి దయిరిమే జా జోచి సాచి దెతతి. 34 దేముడు తెర్తయిలోనా జా, జో దేముడుచ కబుర్లు నిదానుమే తెన్ సంగితయ్, అన్నె జోచి పెట్టి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ ఎదివాట్ దెతయ్. 35 జలె, దేముడు అబ్బోనె దేముడు పుత్తనక పూర్తి ప్రేమ అన్నె, చి అదికారుమే ఎత్తి. జోచి అత్తి సార్పు కెర దాయి గెల అన్నె. 36 దేముడు పుత్తనక కో సంపజా గెప్పుల గే, పరలోకుమేచి రాజమేత కచితుమే బెద, మొర్లి ఒత్త గెచ్చ కెయింక తెయింక జప్పల. గని, దేముడు పుత్తనచి కొడె రితి కో కెర్తి నాయ్ గే, జోచి జా పాపుమే వయ అన్నె, చి దేముడు దిలి సిచ్చ జోవయింక కెయ్యక కి పెట్టి నాయ్.

4

సమరయ ప్రదేసిమేచి తేరబోదక యేసు బోదన కెర్సి

1 యోహానుచి కంట యేసు అప్పె ఒగ్గర సిన్పులే కెరన బాప్తిసుమే దెతయ్ మెన పరిసయ్యులే నూన్. 2 యేసు మాత్తమే సొంత బాప్తిసుమే దెయ్ నాయ్, గని జోచి సిన్పులేచి అత్తి దెత తిలన్, 3 జలె, "బాప్తిసుమేక ఎత్తిజన్ అంచెతె జెజిసిచి రిసా పరిసయ్యులే సూస అన్సి" మెన యేసు చిన కెర, "జోవయింక కోపుమేచి రిసా అప్పెచి మట్టుక ఇన్నె తంక బెది నాయ్" మెన, యాదయ ప్రదేసిమే ముల దా, జో వడ్డిలి గెలయ ప్రాంతుమేత గెప్పక మెన అన్నె బార్ జలన్.

4 అప్పె యేసుక సమరయ ప్రదేసిమేచి వాట్ గెచ్చక జంకయ్. 5 జలె, సిన్పులే తెన్ బార్ జా సమరయ ప్రదేసిమేచి సుకారు మెంత్రి ఏక గాండ్ సాడి అయిల. జా గాండ్ కేసె మెలె, యాకోబు మెలో పూర్ముచో జోచి యోసేపు మెలో పుత్తనక దిలి బుయి పాసి అన్నె. 6 ఊంటక యాకోబు కూసయిలి కుండి ఒత్త అన్నె. జలె, యేసు ప్రయానుమేచి రిసా అల్పు జా, జా కుండి సాడి వెసిలన్. పాసి పాసి మెద్దెన్ జా అన్నె. 7 తెదెడి, అన్నెమ గెన ఆన్తి రిసా యేసుచ సిన్పులే జా గెచ్చి పెన గెల. యేసు ఎక్కిలో ఒత్త వెన అన్నె 8 జా సమరయ ప్రదేసిమేచి తేరబోద ఎక్కి పాసి కడన్తి రిసా అయిలి. యేసు జాక "పాసి దె, పియిందె" మెన సంగిలన్.

9 జలె, యూదులే సమరయ సుదల్ తెన్ బెదితి నాయ్ చి రిసా, జా తేరబోద ఆచారిమ జా, "ఆవ్ ఈంజ సమరయతెచి తేరబోద, తుయి యూదుడు. జలె, 'పాసి దే' మెన కిచ్చక అంచె అత్తి తుయి సంగితన్?" మెన యేసుక సంగిలి. 10 యేసు జాక, "మాన్పులే దేముడు దిలి వరుమే తుయి చినితన్ జలె, అన్నె, 'పాసి దే, పియిందె' మెన తుక సంగితోనా కోన్నె జయిందె గే తుయి చినితన్ జలె, 'జేవెత్తో పాసి అంక దే' మెన తుయి అంకయ్ సంగితన్," మెన యేసు జాక జబాబ్ దిలన్.

11 జలె, జా తేరబోద అర్దుమ కెరనె నాయ్ చి రిసా, "బాబు, ఈంజ కుండి దీగ్ అన్నె. పాసి కడన్తి సామన్ కిచ్చి నాయ్, తుక. జీవ్ దెత్తో జో పాసి కేసె తెంతో తుక దొర్పు జయెదె? 12 అమచో యాకోబు పూర్ముచో, జోచి పుత్తర్పులు, జోచి సొమ్పులే ఎత్తి, ఈంజయి ఊంటచి పాసి పితె తిల. జోయ్యి అమక ఈంజ కుండి దిలన్. తుయి అమచో యాకోబు పూర్ముచోచి కంట వెల్లో గే?" మెన సంగిలి.

13 జా తేరబోద దన్సి సంగితికయ్, యేసు జాక, "ఈంజ, ఈంజ పాసి కేసె మాన్పు పిలెకి, జోక అన్నె తాన్ కెరెదె. 14 గని ఆవ్ దెత్తిసి * 'పాసి' కో పిపుల గే, జోక కెయింక కి అన్నె తాన్ కెరె నాయ్. ఆవ్ దెత్తో పాసి జోచి పెట్టి ఊంట పుట్టి రితి జతె తయెదె, ది కెయింక తెయింక చెంగిలే తతి జీవుమే జోక దొర్పు జయెదె."

15 జలె, జా తేరబోద అర్దుమ కెరనుక నేతయ్చి రిసా, "అప్పె తెంతో అంక తాన్ నీ కెర్తి రితి, పాసిక ఆవ్ అన్నె ఇన్నె నే జెతె తతి రిసా, తుయి సంగిలో పాసి అంక దె" మెలి. 16 యేసు జాక, "తుయి గెచ్చ, తుచో మున్పుద్క కడ ఆను" మెన సంగిలన్. 17 జా తేరబోద జోక "అంక మున్పు నాయ్" మెన సంగిలి, చి యేసు జాక * 'అంక మున్పు నాయ్' మెన తుయి సంగిలి కోడు సత్త్రిమే. 18 తుక అప్పె ఎద పాచేజిన్ మున్పుర్లు అన్నె, చి అప్పె తిలోనా తుచో మున్పుది నెంజె. సత్త్రిమే సంగిలిదె" మెన యేసు సంగిలన్.

19 యేసు ఇసి సంగితికయ్, జా తేరబోద, "బాబు, దేముడు తుక కిచ్చి కిచ్చి దెకయతయ్ మెన అప్పె ఆవ్ చినితన్. జోయ్యి తెర్తయిలో మాన్పు, తుయి. 20 అమచ పూర్ముచ తెంతో అమే సమరయ సుదల్ ఈంజ అమచి మెక్కి తిలి డెంగురెత దేముడుక బక్తి కెర్తి కెరుక అన్నె." మెన తుమే యూదులే సంగితన్" మెన జా సంగిలి. 21 యేసు జాక, "అమ్మ, ఇదిల్ పడ్డక, 'దేముడు అబ్బోక బక్తి కెర్తి రిసా ఈంజ డెంగురె జప్పన్, యెరూసలేమే చట్టుమ జప్పన్ ముక్కిమే మెనుక నాయ్' మెన మాన్పులేక అర్దుమ జయెదె. 22 తుమే సమరయ సుదల్, దేముడుక బక్తి కెర్తి కి, జోవయింక అప్పెక కిదురి అన్నెన్. అమే యూదులేక మాత్తమే, జో నిసాన అన్నె. మాన్పులేక దొర్పు జలె రచ్చింమచ కెర్తొనా అమే యూదులేతె జెర్చుక జోచి సిలవ. 23 జలె, ఇదిల్ పడ్డక, అప్పె రితి కి, జో దేముడు అబ్బోక నిజుచి సంపజల మాన్పులే కో జప్పల గే, జోవయింక అత్తయె నిదానుమే జా జోవయింక సత్త్రిమే తిలి బక్తి కెరుల. దేముడు అబ్బోన్ దన్పు మాన్పుచి రిసా రకితయ్. 24 దేముడు డిన్పుసా నెంజె, గెద. అత్తయి, జో. జాకయ్, కో జోక బక్తి కెరుక ఉచరుల గే, జోవయింక అత్తయి నిదానుమే తెన్ జోక సత్త్రిమే తిలి బక్తి కెరుక అన్నె" మెన యేసు జా తేరబోదక సంగిలన్. 25 జో ఇసి సంగితికయ్, జా తేరబోద, " 'దేముడు తెర్తయిందె' మెన సంగి తిలో" * 'మెన్పుయ మెలో' రచ్చింమచ కెర్తొనా జెయెదె" మెన జాచి. జో అయిలి పొది, జోయ్యి అమక ఎత్తి దెకయెదె" మెన సంగిలి. 26 జలె, జా

* 4:14 4:14 ఇన్నె 'పాసి' మెలె, జా టాలిలి అర్దుమ కిచ్చి మెలె, పరలోకుమేచి రాజమేత బెదితి ఆత్మతె జెయిన్ దెతి జోవయింక సుద్ది తిలి ఆత్మ. † 4:14 4:14 'కెయింక తెయింక చెంగిలే తతి జీవుమే' మెలి, పరలోకుమేచి రాజమేత బెదితి, మొర్లి ఒత్త గెచ్చ జలి, నక్తి. ‡ 4:19 4:19 నెంజె, "తుక 'ఎత్తి అదికారుమే తిలో' దేముడుచ కబుర్లు సంగితోనా ఎక్కిలో" మెన ఆవ్ అప్పె చినితన్". § 4:22 4:22 నెంజె, "నేన్నె. అమే యూదులే మాత్తమే, జోవయింక జానుమే." * 4:25 4:25 'మెన్పుయ' మెలె, 'క్రీస్తు' మెలె, అన్నె కిచ్చి అర్దుమ తయెదె మెలె, 'రానో', 'ఎత్తి అదికారుమే తిలో' దేముడు చిలవ కెరయిలోనా' మెలి అర్దుమ. † 4:25 4:25 అమచయ్ బాస తెన్ 'మెన్పుయ' మెలె, గ్రీకు బాస తెన్ 'క్రీస్తు' జయెదె.

దన్నీ సంగతికయ, యేసు జాక "అవ్ తుచి తెన్ లట్టబ్బోసా జోయ్య" మెన సంగిలన్.

27 యేసు ఇసి సంగిలి బేగి, జోవ సిస్సుల్ జా గవ్వొ తెంతో బుల అయిల. తేరబోద తెన్ యేసు లట్టబ్తయ మెన దెక ఆచారిమ్ జల, గని 'తుక కిచ్చొ కావలె?' జలెకు, 'జాచి తెన్ కిచ్చొక లట్టబ్బసి?' జలెకు మెన కో పునితి నాయ్.

28 తెదొడి జా తేరబోద, జాచి గేడి ముల దా నిగ గెచ్చ, జా గావ్ తెడి పెన, 29 "తుమ్ బేగి జా ఎక్కిలోక దెక! ఈంజో మాన్సు కక్క నే పునితె, అవ్ అగ్గి కెర్సి ఎత్తి అంక సంగ దిలో". ఈంజోయ క్రీస్తు జయెదె, కిచ్చొగ" మెన ప్రజల్క బుకార్తి, 30 చి జా తెన్ ఒగ్గరజన్ యేసుతె జెంక బార్ జల.

31 జా తేరబోద గవ్వొ పెన ప్రజల్క బుకార్తి మెద్దెన, యేసుచ సిస్సుల్ జోక "గురుబామ, అన్నిమ్ కెరు!" మెన బలవంతుమ్ కెర్త. 32 గని జో "తుమ్ నేన్లె ఏక రగుమ్ అన్నిమ్ అంక అన్య" మెన జబాబ్ దిలన్. 33 జో ఇసి సంగిలి రిసా, జోవ సిస్సుల్ "ఇన్యెక కో జలెకు కిచ్చొ జవున్ అన్నిమ్ ఆన దా అన్యి గే?" మెన ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో లట్టబుక దెర్ల.

34 జేవ్ దన్నీ జతికయ, యేసు జోవయింక, "అంచి అన్నిమ్ కిచ్చొ మెలె, అంక తెర్తయలోసాచి ఇస్సుమ్ రితి కెరుకయ. జోచి కామ్ పూర్తి జర్తు కెరుకయ.

35 "ఈందె, 'అన్యె చిత్తర్ జిన్యె గెలెకయ వంటి' లాయ అనుక జయెదె" మెన మెక్కల్ రోచితి పొది సంగితసు. జలె, అవ్ తుమ్క కిచ్చొ మెంతుసి మెలె, ఆదె! అంకివో ఉగ్గడ దెక! బట్టిలె వంటి అప్పె పిక తెయారో జా రితి, అంక నంపజంక ఎతివాటిజన్ మాన్సుల్ తెయారో జలి రితి సమయమ్ జా అన్యె. 36 ప్రజల్క దేముడుచి రాజిమ్తె బెదయతి ఈంజ అత్తవంటి లాయితితె కో లాయ ఆన్తన జవుల గే, జోవయింక అత్తజితుమ్ దొర్కు జయెదె. జాచి రిసా, అంచి సుబుంక కబర్ తిలి బి గలిలన కి, జా అత్తవంటి లాయ ఆన్తన కి, సర్దసంతోసుమ్ జవుల. 37 అంచి అత్తవంటిచి కామ్తె, జలె, 'ఎక్కిలో బి గలెదె, అన్యెకో వంటి' లాయ ఆనెదె" మెలి కోడు సత్తిమ్ జయెదె. 38 అల్లె, తుమ్ మొదొల్ నే కెర్తె ఈంజ కామ్తె బెదకు తుమ్క అవ్ తెర్తవ అన్యె. కో కో కస్సుమ్ జా అగ్గె తెంతో ఈంజ కామ్ కెర తతికయ, తూమ్ కి అప్పె ఈంజ కామ్తె బెద అన్యె" మెన యేసు జోచి సిస్సుల్క సికయలన్.

సమరయచ మాన్సుల్ ఒగ్గరజన్ యేసుక నంపజలిసి

39 జలె, 'అవ్ కెర్సి ఎత్తి అంక సంగ దిలో' మెన యేసుచి రిసా జా తేరబోద సంగిలి సాచి నూన కెర, జా గవ్వొచ సమరయ సుదల్ ఒగ్గరజన్ యేసుక నంపజల. 40 జాకయ, యేసుతె జా కెర, "అమ్చి గవ్వొ జా తా" మెన జేవ్ సమరయ సుదల్ బతిమాలూ జా సంగిల, చి దొరతా గెలన్. 41 జో సొంత బోదన కెర్తెకయ, అన్యె ఒగ్గరజన్ జోక నంపజల, 42 చి జా తెరబోదతె జా కెర, "తుక 'జయ్యె సంగిలి రిసా నంపజలమ్' మెన అప్పె తెంతో సంగుమ్ నాయ్. కిచ్చొక మెలె, అమ్ అప్పె జోచి కొడ్లె సొంత నూన్సి రిసా, 'ఈంజ లోకుమ్చ ఎత్తిక దొర్కు జలె' రచ్చించువ కెర్తొసా ఈంజోయ' మెన పూర్తి దయిరిమ్ జా అన్యెమ్" మెన సంగిల.

గలిలయచ మాన్సుల్ యేసుక మరియాద దెకిలిసి (మత్త 8:5-13; లూకా 7:1-10)

* 5:4 5:4 గ్రీకు జాన తెన్ ఈంజ తొలితొ రెగ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె 4 నంబరిచి కోడు తయ నాయ్.

43 జా దొరతి గెలి వడ్డె, యేసు జోచి సిస్సుల్ తెన్ ఒత్త బార్ జా గెచ్చ, గలిలయ ప్రాంతుమ్తె పావెల. 44 'దేముడుచ కబుర్లు సంగితోసా కో జలెకు సొంత టాన్తె తిలె, సొంత టాన్చుచ మాన్సుల్ జోక గపురుమ్ దెకితి నాయ్' మెన జాన కెర, యేసు సొంత సంగితె తిలన్. జాకయ యూదయ ప్రదేసిమ్ ముల తిలో.

45 గలిలయ ప్రాంతుమ్చ ప్రజల్ ఒగ్గరజన్, జలె, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె వండుగిక జేవ్ కి గెచ్చ తా అన్యె ఉట్టు జా అన్యె. జేవ్ యెరూసలేమ్తె తిలి పొది, యేసు కెర్ల కమె ఎత్తి దెక తిల. జేవ్, జలె, జేవ్ గలిలయలు, సర్ల తెన్ జోక మరియాద కెర్ల.

46 జలె, జా గలిలయ ప్రాంతుమ్తెచి కానా మెంతి గవ్వొ యేసు అన్యె ఉట్టు అయిలన్. జా నుట్టు, ఒత్తయ పానిక ద్రాచ రస్సుమ్ మార్పుచ కెర తిలో. జలె, యేసు అప్పె కానాతె తతికయ, ఇదెల్ దూరి తిలి కవెర్తవూమ్ మెంతి గవ్వొ హేరోమ్ రానోవె వెల్లె అదికారి ఎక్కిలోచో పుత్తుసి జొర్లొ సేడ అన్యె.

47 యేసు యూదయ ప్రదేసిమ్ ముల దా గలిలయ ప్రాంతుమ్తె జా అన్యె మెన జో వెల్లె మాన్సు నూన్సి బేగి, బార్ జా, యేసుతె అయిలన్. జోచో పుత్తుసి మెర గచ్చెదె గే జయెదె గే, దన్నీ జా అన్యెచి రిసా, "బేగి జా అమ్చో పుత్తుక చెంగిల్ కెరు" మెన యేసుక బతిమాలూ జా సంగిలన్.

48 జలె, యేసు జోక, "దేముడు దిలి అదికారుమ్క రుజ్జు దెకయత కమె నే దెకిలె, తుమ్ నంప కెర్లు నాయ్" మెన సంగిలన్. 49 యేసు ఇసి సంగతికయ, జో "బామ, అమ్చో బోబో నే మెర్తి రితి బే బేగి జె" మెన జో అన్యె బతిమాలూ జా సంగిలన్. 50 తెదొడి యేసు జోక, "గో, తుచో పుత్తుది జయెదె!" మెన సంగిలన్. యేసు సంగిలి కోడు జో మాన్సు నంప కెర, గెరి గెచ్చుక బార్ జలన్.

51 జో వట్టి గెత తతికయ, జోచి గత్తి సుదల్ జో తెన్ దన్నుల్ జల. "తుచో పుత్తుది జిలో!" మెన జోక సంగిల. 52 "కెత్తి గంబల్క చెంగిల్ జిలో?" మెన జో పునిలన్, చి జేవ్ జోక "కాలి ఒంట గంబక జొర్లొ గెలి!" మెన సంగిల. 53 జలె, "తుచో పుత్తుది జయెదె" మెన యేసు సంగిలి గడియ జయ్యె మెన జొర్లొ సేడ్లె నాడుచో అబ్బోసి చిననలో. జాకయ, జోచి గెరచ మాన్సుల్ ఎత్తిజన్ యేసుక నంపజా గెల.

54 యూదయ ప్రదేసిమ్ ముల గలిలయ ప్రాంతుమ్తె తొలితొ ఉట్టు అయిలె జా నుట్టు తెంతో, ఈంజో నాడుక చెంగిల్ కెర్సి తెన్ జోచి అదికారుమ్క రుజ్జు దెకయత కమె దొన్సి జల.

5

యేసు యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె ఉట్టు గెలిసి

1 ఈంజ జర్తు జలి వడ్డె, యూదుల్చి వండుగు అన్యెక్ అయిలిచి రిసా దేముడుచి దేవులమ్ తిలి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె యేసు ఉట్టు గెలన్.

2 జలె, జా పట్టుమ్తె 'మండల్ వీది' మెన ఏక టాన్ అన్యె, ఒత్త ఏక వెల్లె కుండి అన్యె, ఎబ్రీ నూన తెన్ జా కుండిచి నావ్ 'బేత్సెన్'. జా కుండిచి నుట్టునంత, పావ్ గుమ్మల్ తిలి టాన్ ఏక అన్యె. 3 ఒత్త రగరగాల్ రోగల్చ బెర అన్యె, గుడ్ల మాన్సుల్, సొట్ట మాన్సుల్, అత్తె వట్టి లంబ గెల మాన్సుల్, దనచ అన్యె. 4 *కిచ్చొక ఒత్త అన్యె మెలె, గడియ గడియక ఏక దూత జా గడ్డె ఉత్త జా కెర, పాని కదుల్ కెరెదె, చి జో

పాని కదుల్ జలి బేగి కో జలెకు రోగి తొలితొ పానితె ఉత్రెదె గే, జోవయించి జబ్బు గెచ్చు, చెంగిల్ జయెదె.

5 జలె, ముప్పుయ అట్టు వెర్గుల్చి జబ్బు తిలో ఏక్ మాన్సు ఒత్త అన్నె. 6 యేసు జా వెల్లి కుండి తిలిసెతె గెచ్చు, జో రోగిక దెక, 'ఒత్త ఎత్తిపాబ్ దీనల్ తెంతో జోచి అంతుల్వొతె నిజ తా మాలజ్ జా అన్నె' మెన చిన కెర, "తుక నిజమి చెంగిల్ జంక ఇస్టుమ్ అన్నె గే?" మెన జోక పుసిలన్. 7 జో రోగి "బాబు, పాని కదుల్ జలి బేగి అంక పానితె ఉత్తయ్తోసా కో నాయ్, చి అవ్ ఉత్తిర్తె ఎదె అన్నె కో గే అంచె కంట అగ్గె ఉత్రెదె" మెన సంగిలన్. 8 యేసు జోక "తుయి ఉట్టు, తుచి అంతుల్వొ వయన ఇండు!" మెన సంగిలన్. 9 సంగిలి బేగి, జో మాన్సు చెంగిల్ జా జోచి అంతుల్వొ వయన ఇండిలన్.

10 జా దీసి, యూదుల్చి ఒక్కి కెర్రి సెలవ్ కడన్సి దీసి. జలె, యూదుల్చి వెల్లెల మాన్సుల్ సగుమ్జన్ చెంగిల్ జలొ జో మాన్సుక దెకిల. దెక, "ఈంజ సెలవ్ కడన్సి దీసి. తుచి అంతుల్వొ వయన గారు!" మెన సంగిలన్. 11 దన్సి సంగితికయ్, చెంగిల్ జలొ జో మాన్సు "తుచి అంతుల్వొ వయన ఇండు" మెన, అంక చెంగిల్ కెర్రిసా సంగిలన్, చి వయన ఇండిలయ్" మెన జోవయంక జబాబ్ దిలన్. 12 "తుచి అంతుల్వొ వయన ఇండు" మెలోసా కో?" మెన జీవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ పుసిల. 13 జో కొన్నె యెదె గే చెంగిల్ జలొ జో మాన్సు నేనె. కిచ్చొక మెలె, ఒత్త ఒగ్గర్జన్ జనాబ్ తతికయ్, యేసు, కో నే దెకితె, ఉట్ట గెచ్చు తిలో.

యేసు జో మాన్సు తెన్ అన్నె దన్సుల్ జా జాగర్త సంగిలిసి

14 పడ్డా, చెంగిల్ జలొసాక యేసు దేముడుచి గుడితె చజ కెర, జోక "ఈందె, అన్నె తుయి చెంగిల్ అన్సిసి. అన్నె కిచ్చొ జవున్ వెల్లి బాద నే నీడ్లి రిసా అన్నె పాపుమ్ కెరు నాయ్" మెన జాగర్త సంగిలన్. 15 జో మాన్సు ఒత్త తెంతొ గెచ్చు, "అంక చెంగిల్ కెర్రిసా యేసుయ" మెన యూదుల్చి వెల్లెల మాన్సుల్క సంగిలన్. 16 జలె, సెలవ్ కడన్సి దీసి యేసు ఈంజ కామ్ కెర్రి రిసా, యూదుల్చి వెల్లెల మాన్సుల్ జోక అల్లర్ కెరుక దెర్త. 17 దన్సి జతికయ్, యేసు జోవయంక, "అగ్గె తెంతో ఎదె కి అంవ్ దేముడు అబ్బొ కామ్ కెర్త తత్తయ్. అవ్ కి జోచి కామ్ కెర్త అన్నె" మెన సంగిలన్. 18 జలె, "సెలవ్ కడన్సి దీసి పిట్టచన కామ్ కెర్తయ్" మెన, అన్నె, దేముడు తెన్ సమ్మందుమ్ మెనల్లొ జోక 'అబ్బొ' మెన యేసు సంగిలిన్చి రిసా, యేసుక మారుక మెన అన్నె ఒగ్గర్ ఉచర జలె.

యేసుచి అదికారుమ్ కేనె తెంతొ జెతయ్

19 జలె, కోపుమ్ జలె జీవ్ వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు ఇసి మెన సంగిలన్. "అవ్ తుమ్క కిచ్చొ నిజమి కచితుమ్ సంగితసి మెలె, దేముడు అబ్బొ కెర్రిసి కేన్ జలెకి అవ్ పుత్తసి దెకిలె, జయ్యి దన్సి కెర్తె తయదె, వేరచి కిచ్చొ కెరుక నెంజె. అబ్బొ కిచ్చొ కెర్రి, అవ్ పుత్తసి జయ్యి కెర్రిసి. 20 అవ్ పుత్తసిక దేముడు అబ్బొ ప్రేమ్ కెర్తయ్. దేముడు అబ్బొ కెర్రిసి ఎత్తి అవ్ జోచొ పుత్తసిక దెకయ్తె తత్తయ్. తుమ్ దెకిలె ఈంజీవ్ కమెచి కంట అన్నె జీన్ కమె అవ్ పుత్తసిక దేముడు అబ్బొ దెకయెదె. తుమ్ ఆచారిమ్ జన్తె. 21 కీస కమె మెలె, ముర గెలసక ఉట్టు దేముడు అబ్బొ జోవయంక కీసి అన్నె జియడ్తయ్ గే, దన్సి, కక్క, జియడ్త సర్త జయిందె గే, జోవయంక జియడ్ చెంగిల్ కెరిందె. 22 పడ్డా, దేముడు అబ్బొ కక్క సొంత తీర్పు కెరె నాయ్. తీర్పు కెర్రి అదికారుమ్ అవ్ జోచొ పుత్తసిక సార్పు కెరె దా అన్నె. 23 దేముడు

అబ్బొక మాన్సుల్ కీసి గపురుమ్ కెర్తెతి గే, దన్సి ఎత్తి జా అవ్ జోచొ పుత్తసిక కి గపురుమ్ కెర్తె మెన, జో సెలవ్ అన్నె. అవ్ పుత్తసిక కో గపురుమ్ కెర్రి నాయ్ గే, అంక తెర్తయ్లో దేముడు అబ్బొక కి గపురుమ్ కెర్రి నాయ్.

24 "తుమ్క కిచ్చొ నిజమి కచితుమ్ అవ్ సంగితసి మెలె, అంక తెర్తయ్లోసాక నంప కెరె కో అంచె కోడు సూన కెరుల గే, పరలోకుమ్చి రాజిమెతె దెదితి వరుమ్ జోవయంక దొర్పు జా అన్నె. పాపుమ్చి రిసా జీవ్ ముర గెల రెత జా తిలె కి, జీవ్ కెర్తె పాపల్ చెమెంచువ జా సిచ్చుతె గెతి నాయ్, గని జెవిన్ జా అన్నె.

25 "తుమ్క నిజమి కచితుమ్ అవ్ కిచ్చొ సంగితసి మెలె, ముర గెలన అవ్ దేముడు పుత్తసిచి అవాడ్ సూనతి సమయమ్ జెతయ్, అన్నె కి జా అన్నె. కో సూన నంపజవుల గే, సోర జలి రెతి జా, దేముడుచి రాజిమెతె దెదుల. 26 జీవ్ కెర్రి సెక్కి జో అబ్బొసి జలొ దేముడుచి అత్తి అన్నె, జలె, దొర్పు జలి జయ్యి సెక్కి అవ్ జోచొ అబ్బొ జలొ దేముడు పుత్తసిక దా అన్నె. 27 అన్నె, అవ్ మాన్సు జా జెర్చున్ అన్సిచి రిసా అంక మాన్సుల్క తీర్పు కెరె సిచ్చు కెరుక, చెమెంచువ కెరుక, అదికారుమ్ దా అన్నె. 28 ఇన్నెచి రిసా తుమ్ కిచ్చొ ఆచారిమ్ సెడ నాయ్, కిచ్చొక మెలె, ముర గెల మాన్సుల్, మెన్సున్లెతె తిలన ఎత్తి, అంచె అవాడ్ సూన బార్ జతి సమయమ్ జెయెదె. 29 తెదెడక జీవ్ బార్ జా, సత్తిమ్ కెర్తెన అన్నె జీవ్ జా ఉట్ట పరలోకుమ్తె గెచ్చొ చెంగిల్ జతె తవుల, సత్తిమ్ నే కెర్తెన ఉట్ట, సిచ్చుతె గెచ్చుల.

30 "జలె, కిచ్చొ అచ్చొ కెరుక అంక అదికారుమ్ నాయ్, దేముడు అబ్బొతె అవ్ సూన్ రెతి అవ్ తీర్పు కెర్రిసి అవ్ కెర్రి తీర్పుతె కిచ్చొ తప్పు నాయ్. కిచ్చొక మెలె, అవ్ కిచ్చొ వేర ఉచరి నాయ్, గని అంక ఎక్కి ఆస. కిచ్చొ మెలె, అంక తెర్తయ్లోసాచి ఇస్టుమ్ తిలిసి పూర్తి జర్గు కెరుక.

యేసుచి రిసా సాచి

31 "అంచె రిసా అవ్ ఎక్కిలో సాచి సంగన్జె, అంచె సాచి సత్తిమ్చి గే అబర్దుమ్చి గే రుజ్జు నాయ్. 32 అంచె రిసా సాచి సంగితోసా అన్నె అన్నె. జో అంచె రిసా సాచి సంగిలిసి సత్తిమ్ మెన జాసి. 33 మెలె, యోహానుక 'కిచ్చొ సాచి సంగిదె?' మెన సూనె రిసా తుమ్ జా సట్టు సగుమ్జన్చి అత్తి కబుర్ తెర్తయ్లెదు, చి అవ్ కొన్నె గే జో సాచి సంగిలన్. 34 అంచె రిసాచి ముక్కిమ్ జలి సాచి మాన్సు సంగిలిసి నెంజె, గని తుమ్క 'నంపజా రచ్చించువ జతు' మెన, యోహానుచి సాచిచి రిసా తుమ్క అవ్ ఉచరయ్తసి. 35 దొర్పు జలిసి మాన్సు చినితి రిసా దీవు లగెతె తిలె కీసి తవున్ ఉజెడ దెతయ్ గే, దన్సి, ఉజెడ రెతో జా, అంచె రిసా యోహాను సాచి సంగితె తిలో. 36 సంగిలి సాచి సూన, తూమ్ కి గడియయ్ సర్త తెన్ తిలదు.

36 "గని, యోహానుచి సాచిచి కంట అంక జీన్ సాచి అన్నె. అవ్ కెరుక మెన దేముడు అబ్బొ దిల కమె, ఈంజీవ్ అవ్ కెర్తె కమెయి దెకిలె, జొయ్యి అంక తెర్తయ్లో మెన ఈంజీవ్ కమెయి అంచె రిసా సాచి సంగితతి.

37 "పడ్డా, అవ్ తెర్తయ్లో అబ్బొయి అంచె రిసా సొంత సాచి సంగిలన్. తుమ్ కెయె జోచొ అవాడ్ సూన్ సూన నాయ్, జోచొ రూపుమ్ తుమ్ కెయె దెకున్ నాయ్. 38 జోచొ కోడు తుమ్చి పెట్టి నాయ్ మెన కిచ్చొ రుజ్జు తత్తయ్ మెలె, జో తెర్తయ్లోసాక తుమ్ నంప కెర్పు నాయ్. 39 దేముడుచి రాజిమెతె దె పరలోకుమ్తె గెతి రిసా దొర్పు జలి గ్యానుమ్ పున్సిమి దెతిసి దేముడుచి కొడెతె తయెదె మెన దేముడుచి

కొడో తుమ్ రోజుక దెకితను. జలె, జెవ్వు అంది రిసా సాచి సంగితతి. 40 జేవ్ కొడో అంది రిసా సాచి సంగితే కి, అందితె దొర్పు జతి వరలోకుమచి జేవ్ సంగితె రిసా తుమ్ అందితె జెంక ఎద్దరె నెనును. అంక సంపజలె, తుమ్క దొర్పు జతి.

41 “మాన్సు దెతి గపురుమ్ అంక నాయ్. 42 గని దేముడుచి ప్రేముబ్బి తుమచి పెట్టి నాయ్ మెన జాని. 43 అంచో అబ్బొసి జలో దేముడుచి నావ్ తెన్ ఈంజ లోకుమతె అచే జా అస్సి, గని తుమ్ అంక సంప కెర్పు నాయ్. గని, కో జలెకు వేర మాన్సు అవ్వి కెర అయలె, జోకయ్ సంప కెర్తె. 44 మాన్సు సంగితె గపురుమ్ ఎక్కిలొతె ఎక్కిలొ తుమ్ సంగితను, గని ఎక్కిలొ దేముడు దెతి గపురుమ్క తుమ్ కోరవ జను నాయ్. జాకయ్ తుమ్ కిసి సంప జన్పు, నెతుర్పు.

45 “జలె, అబ్బొసి జలో దేముడుచి మొక్కి తుమ్క నేరిమ్ వయడ్డొసా అచే మెన తుమ్ ఉచర నాయ్. ‘మోసేచి అత్తి ప్రబు రెగిడ్డి అగ్గల్ సంపజలమ్, చి జాకయ్ రచ్చించువ జమ్మదె.’ మెన, తుమ్క తుమి ఉచర్తను. గని జయి బోదన తుమ్క నేరిమ్ వయడ్డె అస్సి. 46 మోసి పూర్గుమ్చేచి అత్తి దేముడు రెగిడ్డిసి కోడు తుమ్ సంప కెర్తదు జలె, అంకయ్ సంప కెర్తదు! కిచ్చిక మెలె, అంది రిసాయి జో రెగిడ్డె. 47 గని మోసి రెగిడ్డిసి తుమ్ సంప నే కెర్తె, అచే సంగిత కొడో కిసి సంప కెర్తె!” మెన జేవ్ వెల్లెల మాన్సులక యేసు సంగిలన్.

6

పావ్ వెయిల్ జనక యేసు అన్సిమ్ దిలిసి
(మత్త 14:13-21; మార్కు 6:30-44; లూకా 9:10-17)

1 ఇన్చెచి పడ్డె యేసు గలిలయ ప్రాంతమతె అన్సి గెచ్చు, జా గలిలయచి సముద్రమ్ గాడు జిన ఒత్తలతో గెలన్. జా గాడుక ‘తిబెరియ గాడు’ కి మెనుల. 2 జలె, జబ్బులక జో యేసు వెంగిల్ కెర్త దేముడు అబ్బొసి దిలి అదికారుమ్క రుజ్జు దెకయత కమె జేవ్ దెక తిలి రిసా. ఒగ్గరజన్ జనాబ్ గాడుచి ఒడ్డువాలే ఇండ యేసుచి పట్టి గెచ్చుక బార జల. 3 జలె, యేసు జోవ సిస్సుల్ తెన్ ఏక్ మెట్టయ్ వెగ, వెన అస్సి. 4 యూదులచి *వస్సా మెంతి పండుగు అన్యైక్ సుట్టు పాసి జెతయ్. 5 యేసు దెకిల్ పొది, ప్రెజల్ జట్టు జట్టు తెన్ జోతె జెతిసి దెక, పిలివ్ మెలొ సిస్సుడుక “ఈంజేవ్ ప్రెజల్ కతి రిసా అమ్ కిసి అన్సిమ్ గెనుక?” మెన పుసిలన్. 6 కిచ్చొ కెరుక గే యేసు జానె, గని, జోచి రిసా పిలివ్ కెద్ది దయిరిమ్ తెన్ సంపజతయ్ గే దెకితి రిసా దస్సి మెన యేసు పుసిలన్.

7 జలె, పిలివ్ జోక, “ఈంజేవ్ మాన్సుల్ ఎత్తిజనక ఇదిల్ ఇదిల్ జపున్ దెంక జలె, †వెయి వెండ్లువ పోడియె జలెకు నే బెరె” మెన సంగిలన్. 8 గని సీమోసు పేతురు మెలొ సిస్సుడుచో అంద్రయ్ మెలొ బాబోసి జేవ్ సిస్సులతె అస్సి. 9 ఈంజో, జలె యేసుక “ఓదె, ఇన్సి తిలొ ఇదిలోసా నాడు ఎక్కిలొక పావ్ పోడియె చి దొస్సి ఇదుద్ద మొన్పు అస్సి, గని ఎత్తిజనక తెద్దిలి కిసి వంట దెంక జయెదె!” మెన సంగిలన్. 10 యేసు “ఎత్తిజనక వెనవ దాన” మెన సిస్సులక సంగిలన్. జలె, ఒత్త వెంగిలి వెసితి రితి గర్చి చివ్వరె తిలి టాన్ ఒగ్గరె అస్సి, చి ఎత్తిజన ప్రెజల్ వెసిలె.

ఎక్కి మున్సుబోదలక లెక్క కెర్తె, జేవ్ మొత్తమ్ పాసి పాసి పావ్ వెయిల్ జనె.

11 జలె, యేసు జేవ్ పోడియె నజన, “తూయ ఈంజ అన్సిమ్ దా దయ కెర్తదె” మెన దేముడు అబ్బొనక ఉచర, వెన తిలన ఎత్తిజనక పావెతి రితి వంట దిలన్. మొన్పుతెన్ కి దస్సి కెర, జేవ్ పేట్ బెర్తు కతి రితి వంట దిలన్.

12 ఎత్తిజన పేట్ బెర్తు కయలె పడ్డె, “అరి పావ్ జవున్ నాయ్ మెన, సేసిల గండల్ గుడ్డ అన” మెన సిస్సులక యేసు సంగిలన్. 13 జలె, ఎత్తిజన కయలె జేవ్ పావ్ పోడియెవ సేసిల గండల్ సిస్సుల్ గుడ్డెల. గుడ్డెలె, బార గంపల్ బెర్తు జలె.

14 జలె, దేముడు అబ్బొసి దిలి అదికారుమ్క రుజ్జు దెకయలె ఈంజ కామ్ ప్రెజల్ దెక కెర, “ఒచో, †అంది కబుర్ నూనయ్తోసాక బూలోకుమతె బారొ కెరిందె” మెన దేముడు సంగిలొసా ఈంజోయ్” మెన సంగితె తిల. 15 తెదొడి, జోక రానొ కెర్తి రిసా దెరుక మెన ప్రెజల్ కోరవ జలె, గని జోవయింది ఉడ్డెనుమ్ చిన కెర, యేసు జోవయింక ములె దా, ఎక్కిలొ గెచ్చు, మెట్టయ్ అన్సి గెలన్.

యేసు పాసిచి ఉప్పిరి ఇండితయ్
(మత్త 14:22-27; మార్కు 6:45-52)

16 సాంజ్ జతికయ్, అందర జంక దెర తిలి, చి యేసు జోవయింతె అన్సి ఉత్త జెంక నేతయ్చి రిసా సిస్సుల్ “గెరి గెచ్చుము!” మెన గడ్డె గెచ్చు, 17 జోవయింది దోసితె వెగ, గాడు ఒత్తలతో తిలి కవెర్చహూమ్ పట్టుమతె గెచ్చుక మెన, దోని జేనవుక దెర్తె.

18 ఇదిల్ దూరి జినయలె పొది, వాడు ఒగ్గరె కెర్తి, చి వెల్లెల కెర్తల్ కెరుక దెర్తి. 19 దస వెల్లెల కెర్తల్ కెర్తినతె జేవ్ పాసి పాసి దొస్సి కోయల్ దూరిక దోని ఇండయెతికయ్, యేసు పాసిచి ఉప్పిరి ఇండ జా, దోనిక పాసి పావెలన్. జో దస్సి పాసి ఇండ జెతె తతికయ్, సిస్సుల్ దెక, “డుంబొ, కిచ్చొ గే!” మెన, బియెం గెలె. 20 యేసు జోవయింక “తుమ్ బియెం నాయ్. అవ్వి జెతసి” మెన దయిరిమ్ సంగిలన్. 21 తెదొడి నర్త తెన్ జోకయ్ దోనితె వెగయలె, చి బేగి జేవ్ గెతి ఒడ్డుతె దోని పావ గెలి.

ప్రెజల్ యేసుక చజలిసి

22 జలె, జా గెలి దీసి పోడియె మొన్పు కయలె ప్రెజల్ సగుమ్జన్, అన్యైక్ దీసి ఎద గాడు ఒత్తలతో రకితె అస్సి. ‘గెలి దీసి ఎక్కి దోని తిలొ’ మెన, ‘యేసు జోవ సిస్సుల్ తెన్ దోనితె వెగె నాయ్, చి జోనెంతె సిస్సుల్ ఉట్ట గెచ్చు తిలొ’ మెన, జేవ్ ప్రెజల్ ఉచర కెర అస్సి. జాకయ్, యేసుచి రిసా ‘మెట్టయ్ తెంతొ ఉత్త జెంక నేతయ్. కిచ్చొగె’ మెన రకితె అస్సి. 23 రకితె తిలె, తిబెరియ పట్టుమ్ తెంతొ, వేర దోనివొ అయలె. గెలి దీసి యేసు దేముడు అబ్బొనక ఉచర వంట దిల పోడియె కయలె జేవ్ ప్రెజల్ తిలిసెతె, జలె, జేవ్ దోనివొ అయలె. 24 జెతికయ్, జోవ సిస్సుల్ కి యేసు కి ఇన్సి నాయ్ మెన ప్రెజల్ దెక, జేవ్ అప్పె అయలె దోనివొతె వెగ, యేసుక చజాక మెన, కవెర్చహూమ్ పట్టుమతె గెచ్చు పావెలె.

వరలోకుమతె బెదితి సెక్తి దెతి పోడియె

25 ప్రెజల్ గాడు జిన, యేసుక చజ, జో తిలిసి జానన “గురుబాబు, కెయ్ ఉట్ట అయలెది?” మెన పుసిలె.

26 యేసు జోవయింక, “తుమ్ అచే నిజమె కచితుమ్ కిచ్చొ

* 6:4 6:4 పూర్గుమ్ పొది యూదుల్ బగుచ్చు దేసిమె తా గొతిమాన్సుల్ జలిన్ తెంతొ ప్రబు రచ్చించువ కెర్తిని ఏద కెర్తి పండుగు, ఈంజ. జా పండుగక నే పులయల పోడియె రిత పోడియె కవులె. † 6:7 6:7 నెంజలె, దోన్ పుంజిజన్ మాన్సులక ఏక్ దీసిచి కూలి డబ్బుల్ దెతి ఎదిలి డబ్బుల్.

మెంతని మెలె, తుమ్ ఒత్త పేట్ బెర్దు పోడియో కా కెర నుకుమ్ జలి రిసా అంక చజుక అయలదు, గని అంచి అదికారుమ్క రుజ్జు దెకయేలి జా కామచి గుర్తు అర్దుమ్ కెరన్సి రిసా నాయ్. 27 అగ్ నుకుమ్ కెర్రి అన్నిమ్ గట్టచి రిసా తుమ్ ఉవర్తి తా నాయ్. జా ఎత్తి పోడి జతిసి. అన్నిమ్, మెన పరలోకుమ్తె బెదితి సెక్తి దెతినక బాలి కెర్రి, జయ్యి అన్నిమ్క కోర్వ జా. జయ్యి అన్నిమ్, జలి, కెయక తెయక తా గెతిసి. జయ్యి అన్నిమ్. జలి, అవ్ మాన్సు జా జెర్బున్ అయేలోసా తుమ్క దెయిది. జయ్యి తుమ్క ముక్కిమ్. జా దెంక అంక అదికారుమ్ కిసి తంక మెలె, దేముడు అబ్బి, దేముడు, అంచి అదికారుమ్చి రిసా నాలి సంగ జోచి ముద్ద దా అస్సె,” మెన ప్రజల్ కయేసు సంగిలన్.

28 తెదోడి జేవ్ ప్రజల్ జోక “దేముడువ కమె అమ్ కెరుక మెలె, అమ్ కిచ్చో కెర్రి జయిదె” మెన వుసిల. 29 యేసు జోవయింక “దేముడు తుమ్క కిచ్చో పూచి తియార్దుమ్ మెలె, అవ్ జో తెద్రయేలోసాక తుమ్ పూర్తి నంపజంయ్” మెన సంగిలన్. 30 సంగతికయ్, జేవ్ జోక “జలె, ‘జో తెద్రయేలో రచ్చించువ కెర్రిసా తుమ్’ మెన అమ్ దయిరిమ్ తెన్ నంపజతి రిసా తుచి అదికారుమ్క కిచ్చో గుర్తు అమ్క దెకయేతె? కిచ్చో వెల్లి కామ్ కెర అమ్క రుజ్జు దెకయేతె? 31 అమ్చ పూర్తుమ్చ వెల్లి బయలె బుల్లె తిలి పొది, ‘మన్నా’ మెలి పోడియో రితిసి కతె తిల. జాకయ్, పరలోకుమ్తె తెంతో చి పోడియో రితిసి జోవయింక జో దిలో మెన దేముడుచ కొడతె రెర్రి అస్సె, గెద” మెన సంగిల.

32 ప్రజల్ యేసుక దస్సి సంగతికయ్, జో జోవయింక, “తుమ్క కిచ్చో నిజమి కచితుమ్ అవ్ సంగితని మెలె, తుమ్చ పూర్తులక పరలోకుమ్ తెంతో చి పోడియో మోసే దిలిసి నెంజె. దేముడు అబ్బియి దిలిసి. జలె, తుమ్క నిజమ్ జలి పోడి రితి, నిజమ్ జలి పోడి దేముడు అబ్బి అప్పె పరలోకుమ్ తెంతో తెద్రవ దా తుమ్క దెతయ్. 33 దేముడు అబ్బి దిలి జయ్యి పోడియో, కిచ్చో జయిదె మెలె, పరలోకుమ్ తెంతో అప్పె రితి ఉత్త అయేలిసి. జయ్యి పోడి ఒండ్ లోకుమ్చక సరి జతి జివ్ దెతిసి” మెన యేసు సంగిలన్.

34 యేసు దస్సి సంగతికయ్, “బాబు, జయ్యి పోడి అమ్క దెతె తా” మెన ప్రజల్ సంగిల. 35 జలె, యేసు జోవయింక, “సరి జతి జివ్ దెతి జా పోడి అవ్వి. కో అంక పూర్తి నంపజా కి అంచెతె జెవుల గే, జోవయింక చూ, తాన్ కెయక అన్నె కెరె నాయ్. 36 గని, ‘అంక దెకెలికి తుమ్ నంప కెర్రు నాయ్’ మెన తుమ్క అగ్రి తెంతో సంగితని.

37 “నంపజా రచ్చించువ జతు’ మెన కక్క దేముడు అబ్బి అంచెతె తెద్రయెది గే, జెవుల, చి కో అంక నంపజా జెవుల గే, జోవయింక కెయక కి ‘తుమ్క నెన్’ మెన ఉదడి నాయ్. 38 అవ్ పరలోకుమ్ తెంతో అయేలిసి కిచ్చోక మెలె, అంచి సొంత ఇస్టుమ్ అయేలి రితి కెరుక నాయ్, గని, అంక తెద్రయేలోసా సంగిలిసి నెరవెర్చువ కెరుకయ్. 39 అంక నంపజతి రిసా కక్క జో అంచెతె తెద్రయెది గే, జోవయింతె కక్క నే పిట్టయతె, వెల్లి తీర్పు కెర్రి జా అకర్ దీసిక, జోవయింక జయడ పరలోకుమ్తె బెదవుక అస్సె. 40 మెలె, అంచో అబ్బిసి జలి దేముడుచి ఇస్టుమ్ కిచ్చో మెలె, ‘దేముడు ప్రబుచో ఎక్కి పుత్తుసి ఈంజోయి’, మెన ‘ఈంజోయి అమ్క

దొర్రు జలో రచ్చించువ కెర్రిసా’ మెన, కో అంక చిన పూర్తి నంపజవుల గే, పరలోకుమ్తె బెదితి జివ్ జోవయింక దొర్రు జయిదె, చి వెల్లి తీర్పు కెర్రి జా అకర్ దీసిక జోవయింక జయడ పరలోకుమ్తె బెదయిందె. ఈంజయ్ అబ్బిసి జలో దేముడుచి ఇస్టుమ్” మెన యేసు సంగిలన్.

యేసుచి రిసా యూదుల్ అన్యానుమ్ జలిసి

41 ‘పరలోకుమ్ తెంతో ఉత్త అయేలి పోడి అవ్వి’ మెన యేసు సంగిలి రిసా, ఒత్త తిల జేవ్ యూదుల్చ వెల్లిల మాన్సుల్ జోచి రిసా కోవుమ్ జా, 42 ఇసి మెన లట్టబన్. “ఈంజో యేసు యోసేపుచ్చో పుత్తుసి, గెద. జోచ అయ్యెన్ అబ్బిన్ క జానుమ్, గెద. దస్సి జలె, ‘పరలోకుమ్ తెంతో ఉత్త అయేలయ్’ మెన కిచ్చోక సంగితయ్?” మెన అసేల.

43 జేవ్ దస్సి జతికయ్, యేసు జోవయింక కిచ్చో జబాబ్ దిలన్ మెలె, “అవ్ సంగిలిన్చి రిసా అన్యానుమ్ జా లట్టబన్ నాయ్. 44 అంక తెద్రయేలో దేముడు అబ్బి మాన్సుచి పెట్టి జోవయింక సికడ బుకార్లెకయ్ జేవ్ అంక నంపజా జెవుల. అయలె, వెల్లి తీర్పు కెర్రి జా అకర్ దీసిక జోవయింక జయడ పరలోకుమ్తె బెదయిందె. 45 పూర్తులచి అత్తి సంగిల దేముడుచ కబుర్లుచ కొడతె రెర్రి అస్సె. దేముడు జేవ్ ఎత్తిజిన్క సొంత సికడె” మెన రెగిడ్డి కోడ. దేముడు అబ్బి జోవయింక సంగిలిసి కో నూన సికుల గే, అంక నంపజా జెవుల.

46 “జోతె తెంతో అయేలోసాక పిట్టవ, కోయి దేముడు అబ్బి కెయ దెకితి నాయ్. ఎక్కిలోయ జోక దెక అస్సె. 47 జలె, అవ్ తుమ్క కిచ్చో నిజమి కచితుమ్ సంగితని మెలె, అంక కో సత్తిమ్ తెన్ నంపజవుల గే, జేవ్ నంపజతి తెంతో, పరలోకుమ్చి రాజమ్తె బెదయ్ అస్సె. 48 సరి జతి జివ్ దెతి పోడి, అవ్వి.

49 “తుమ్చ పూర్తుమ్చ జా వెల్లి బయలె బుల్లె తిలి పొది ‘మన్నా’ మెలి జా పోడి కయేలికి, మాములుమ్ మెర్రి సమయమ్ జా అయేలె పొది, మెర గెల. 50 అవ్ అప్పె సంగితిసి, జలె, పరలోకుమ్ తెంతో దొర్రు జతి ఈంజయ్ పోడి, జలె, కిచ్చోక ఉత్త జా అస్సె మెలె, ఈంజయ్ పోడి, కో కవుల గే, మెర్రి పొది సిచ్చ తిలి మెర్రుతె గెతి నాయ్. 51 పరలోకుమ్ తెంతో ఉత్త అయేలి జివ్ దెతి పోడి అవ్వి. ఈంజయ్ పోడి కో కవుల గే, పరలోకుమ్తె గచ్చ కెయక తెయక చెంగిల్ జెవుల. జలె, ‘జోవయింక పొవుమచి సిచ్చ జతి మెర్రుతె గెతు నాయ్, గని అంచి వరుమ్ నజ రచ్చించువ జతు’ మెన అవ్ కిచ్చో పోడి దెయిదె మెలె, అంచి *అగ్” మెన సంగిలన్.

52 యేసు జా సంగితికయ్, యూదుల్చ వెల్లిల మాన్సుల్ బమ్మ జా, “అమ్ కతి రిసా ఈంజో మాన్సు జోచి అగ్ అమ్క కిసి దెంక జయిదె?” మెన ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో లట్టబ్బె తిల. 53 జాకయ్ యేసు జోవయింక, “తుమ్క అవ్ నిజమి కచితుమ్ కిచ్చో సంగితని మెలె, అవ్ మాన్సు జా జెర్బున్ అయేలోసాచి అగ్ తుమ్ నే కయేలె, అంచి లోయ తుమ్ నే పిట్ట, తుమ్చి పెట్టి కిచ్చో జివ్ తయ్ నాయ్. 54 అంచి అగ్ కో కవుల గే, అంచి లోయ కో పిప్పుల గే, దేముడుచి రాజమ్తె బెదితి జివ్ జోవయింక దొర్రు జా అస్సె, చి వెల్లి

† 6:31 6:31 జా బయలు దేసిని బుల్లె తిలి పొది కిచ్చో కతని యూదుల్క నాయ్, చి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు లోజుక ఆగానుమ్ తెంతో జా ‘మన్నా’ మెలిసి సుదితె తిలన్. ఏక రగమ్ పిట్టల్ కి సికడయతె తిలన్; ‘పోడ కతు’ మెన. నిర్ణయణాండుమ్ 16:1-36. § 6:35 6:35 మెలె ‘అంచి తెన్ బెదదుల, అంచి రాజమ్తె బెదుల’. * 6:51 6:51 ఈంజ లోకుమ్చి పొవుమచి గచ్చయతి రిసా జో అర్పితుమ్ జుక తిలిన్చి రిసా ‘అంచి అగ్ దెయిదె’ మెన యేసు బాలి సంగితయ్.

7

తీర్పు కెర్తె జా అకర్ దీనిక, జోవయింక జయడ, పరలోకుమతె బెదయిందె. ⁵⁵ జాకయ, అంది ఆగ్ ముక్కిమ్ జలి అన్నిమ్, అంది లోయె ముక్కిమ్ జలి పిత్తిని జయెదె. ⁵⁶ కో అంది ఆగ్ కతి రితి అంది లోయె పితి రితి జతతి గే, జో అంది పెట్టి తత్తతి, చి అవ్ జోచి పెట్టి తయిందె.

⁵⁷ “జీవ్ తిలో దేముడు అబ్బొ అంక ఈంజ లోకుమతె తెద్రయలో. జోచి జీవ్ అంది పెట్టి అన్నె, చి జోచి జీవ్ కయ్ అవ్ జతసి. దస్సి అంకయ్ కో కయ్లి రితి జా అంక జోచి పెట్టి తియసుల గే, అంది జీవ్చి రిసా జేవ్ కి జవుల. ⁵⁸ పరలోకుమ తెంతో ఉత్త అయ్లి పోడి ఈంజయ. తుమ్చ పూర్ణుమ్చ కయ్లి రగము నెంజె. గని, ఈంజయ పోడియొ కో కవుల గే, పరలోకుమతె గెచ్చె కెయక తెయక జవుల” మెన యేసు సికడ్డన్. ⁵⁹ యేసు కవర్సహూమ్ పట్టుమచి జేవ్ యూదులచి నబ గెరి ఇసి మెన సికడ్డన్.

యేసు సంగిలి బోదనచి రిసా జో తెన్ బులుక ములిలిసి

⁶⁰ యేసుక ఇదిల్ నంపజా సిస్సుల్ జంక దెర్ల మాన్సు, జలి, జోసంగిలిసి నూన కెర, జోవయింతె సగుమ్జిని బమ్మ జా, “జా కోడు అల్లెచి! జా కోడు కో నూనుల!” మెన సంగిల. ⁶¹ జో నిసాన్సి సిస్సుల్ కి అన్యాయమ్ లట్టబతతి మెన యేసు పెట్టి జానిలన్, చి “అవ్ అప్పె సంగిలిన్చి రిసా తుమ్ అన్యాయమ్ జతసు గే?” ⁶² జలి, అవ్ మాన్సు జా జెర్సన్ అయ్లిసా అవ్ అగ్ తిలీన్తె అన్నె వెగ గెతిసి తుమ్ దెకిల, కీన్ జస్సె! ⁶³ జీవ్ తిలకయ్ మాన్సు జయెదె. జీవ్ నెంజలి, ఆగ్ కామక నెంజె. ముక్కిమ్ జలి అవ్ సంగిలి జీవ్ కిచ్చెతె మెలె, అవ్ తుమ్క సంగిల కోడతయె అన్నె. ⁶⁴ గని తుమ్చితె సగుమ్జిని నంపజతి నాయ్” మెన జోవయింక సంగిలన్. జోవయింతె కో నంపజతి నాయ్ గే, అన్నె వడ్డొక జోక మార్చనచి అత్తి కో దెర దెయెదె గే, యేసు అగ్ తెంతో జానె. ⁶⁵ తెదొడి అన్నె, “జాకయ్ దేముడు అబ్బొ జా సెక్తి దిలకయ్, నెంజలి కో కి అంక నంపజంక, అచితె జెంక నెత్తి” మెన తెదొడి సంగిలయన్.

⁶⁶ జలి, జా దీని జో సంగిలిసి ఓర్పువ జంక నెత్త కెర, జోవయింది పట్టి గెతె తిలనతె ఒగ్గరెన్సి సిస్సుల్ అన్యాయమ్ జా, ఒత్త తెంతో జో తెన్ బులి నాయ్. ⁶⁷ జేవ్ దస్సి జతికయ్, జో నిసాన్ బారజన్ సిస్సుల్ కయ్, “తుమ్ కి అంక ముల దా ఉట్ట గెతె గే?” మెన పుసిలన్. ⁶⁸ “ప్రబు, అమ్ అన్నె కత్తయ్ గెచ్చుమచె? దేముడుచి రాజెమతె బెదుక కీసి గే తుచయ్ కోడతె నూనుక జతయ్, గని అన్నె కత్తయ్ నాయ్. ⁶⁹ జాకయ్ దేముడుచి సుద్ది తిలోసా” క్రీస్తు తుయి” మెన తుకయ్ అమ్ నంపజా అన్యాయ్, కచితుమ్ జానుమ్” మెన సీమోసు పేతురు దయెరిమ్ తెన్ సంగిలన్.

⁷⁰ తెదొడి యేసు జేవ్ బారజన్ కిచ్చె జాగర్ల సంగిలన్ మెలె, “తుమ్ బారజన్ ఎత్తిక అవ్ నిసాన్యయ్, గెద. గని, తుమ్చితె కి నయ్తాన్చో సేవ కెర్తెసా ఎక్కిలో అన్నె” మెన సంగిలన్. ⁷¹ కచి రిసా దస్సి సంగిలో మెలె, సీమోసు ఇస్కరియోతు మెలొ ఎక్కిలోచో యూదా మెలొ పుత్తున్చి రిసా. కిచ్చెక మెలె, వడ్డొ, జేవ్ జోక మార్చి రిసా, చిరోదుమ్ నుదలచి అత్తి యూదా యేసుక దెర దెయెదె మెన తెదొడి కి యేసు జానె.

¹ జా మదెనె, యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ జోక మారుక కోర్వ జా అస్తి మెన యేసు జానెచి రిసా జోవయింక ముక్కిమ్ తిలి యూదయ్ ప్రదేసిమతె గెచ్చె నాయ్, గని గలిలయ ప్రాంతుమతె బుల్లి తిలో. ² జలి, యూదుల్చి అన్నెక్ పండుగు పాసి జా అయిలి. జాక ‘కుడియల్ పండుగు’ మెనుల. ³ జలి, యేసుచ బాపడ్చివో జోక కిచ్చె మెల మెలె, “ఒత్త తిల తుచ సిస్సుల్ జల మాన్సుల్ దెకితి రిసా, ఈంజ డెంగుర్ దేసిమ్ ముల దా, * యూదయ్ ప్రదేసిమతె గెచ్చె, తుచ వెల్లెల కమె ఒత్తయ్ కెరు. ⁴ మెలె, ‘అంది అదికారుమ్ మాన్సుల్ చినుతు’ మెన ఎక్కిలోచి ఆన జలి, జోచ కమె కో నెంజెల్తె కెరె నాయ్. ఒగ్గరెన్సి తిలీన్తె కెరెదె. తుయి వెల్లెల కమె కెర్తెసి జలి, ఎత్తిజిన్ దెకితి రితి ఒత్త కెరు” మెన సికడుక దెర్ల. ⁵ జోచి అయ్యున్చి పెట్టి జెర్లిల ఈంజేవ్ బాపడ్చివో కి జోక ‘దేముడు తెద్రయలో క్రీస్తు రచ్చించువ కెర్తెసా’ మెన నంప కెర్తె నాయ్.

యేసు దిలి జబాబ్

⁶ జేవ్ దస్సి సంగితికయ్, యేసు జోవయింక, “అవ్ గవురుమ్ జతి సమయమ్ జెంక నేతయ్. తూమ్, మాత్తమ్, కెర్డొడి తెదొడి గవురుమ్ జంక జతయ్. ⁷ జేవ్ కెర్తె రితి తూమ్ కి కెర్తెనుచి రిసా, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్ తుమ్క చిరోదుమ్ దెకుక నెత్తి, గని జోవయింక కమొక ‘గర్చ’ మెన అవ్ తీర్పు సంగితసిచి రిసా అంక చిరోదుమ్ దెకితతి. ⁸ తుమి ఒత్త గెచ్చె పండుగు కెర. అవ్ అప్పెచి మట్టుక ఈంజ పండుగేక గెచ్చె నాయ్. అవ్ గతి సమయమ్ పూర్తి జెంక నేతయ్” మెన సంగ, ⁹ యేసు గలిలయతె తా గెలో.

కుడియల్ పండుగు కెర్తెన్తె యేసు గెలిసి

¹⁰ జలి, జోవయింక బాపడ్చివో పండుగేతె ఉట్ట గెలి ఇదిల్ వడ్డొ, యేసు కి గెలన్. ఎత్తిజిన్ దెకితె రితి నాయ్, గని కో నేన్సి రితి గెలన్. ¹¹ జా మదెనె, పండుగేతె గెల యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ ‘యేసు కేతె?’ మెన జోక చజతె తిల. ¹² ప్రజల్ కి జోచి రిసా జోవయింతెన్ ఇనయింతెన్ లట్టబ్బె తిల. “జో చెగిలో మాన్సు” మెన సగుమ్జిన్ సంగితె తిలె, “నాయ్, ప్రజల్ కె మోసిమ్ కెర్తయ్” మెన అన్నె సగుమ్జిన్ సంగితె తిల. ¹³ గని వెల్లెల మాన్సుల్ కి బియె: కెర, జోచి రిసా కో ఎదార్దుమ్ లట్టబ్బె నాయ్.

దేముడుచి గుడితె యేసు బోదన కెర్తెసి

¹⁴ జలి, సగుమ్ పండుగే కేట్టి పొది, యేసు దేముడుచి గుడితె గెచ్చె, తెడి పెన, బోదన కెరుక దెర్లన్. ¹⁵ జోచి బోదన నూన కెర, యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ “అమ్చి తెన్ ఈంజ మాన్సు కెయ నే నదు కెర్తె కి, బలె తెలిచి తెన్ బోదన కెర్తయ్, కీసి?” మెన ఆచారిమ్ తెన్ లట్టబ్బె. ¹⁶ జాచి రిసా యేసు జోవయింక కిచ్చె జబాబ్ దిలన్ మెలె, “అవ్ కెర్తె బోదన అవ్ ఉచర్లిసి నెంజె. ఈంజ అంక తెద్రయలోసాచి బోదన. ¹⁷ అంక తెద్రయలోసాచి ఇస్టుమ్ రితి కెరుక కో కోర్వ జవుల గే, జెవ్వె అంది బోదన నూన్, జేవ్ ‘దేముడు సికడ్డసి జయెదె గే, నాయ్ మెలె, అవ్ ఉచర్లిసి జయెదె గే’ జోవయింక పెట్టి చినుల. ¹⁸ గవురుమ్ ఆనగుక ఆన జలన, జలి, జేవ్ ఉచర్లిసి సికడుల, గని,

† 6:69 6:69 దేముడు తెద్రయలో రచ్చించువ కెర్తెసా జలోసా, * 7:3 7:3 ‘యూదయ్ ప్రదేసిమతె గో’ మెన కిచ్చెక సికడ్డతె మెలె, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ చి దేముడుచి గుడి జయె ప్రదేసిమతె తవుల, చి పండుగేక మాన్సుల్ ఒత్తయ్ బెర తవుల.

జోక తెద్రయలోనాచి గవురుమ్ దెకవుక ఆన జలోనా జలె, నత్తిమవో జయెదె, జోతె కిచ్చో అబద్ధుమ్ తయె నాయ్.

19 “మోసి పూర్ణమచో దేముడుచు అగ్గల్ తుమ్చి రిసా దేముడుచు అగ్గల్ రెగ్గ దిలెన్. గని ఒత్త తిల అగ్గల్ రెతి తుమ్చితె కో కి నిదాసుమ్ కెర్చు నాయ్. నెజలె, కిచ్చొక అంక మారుక కోరవ జతసు?” మెన సంగిలన్. 20 యేసు దస్సి సంగితకయ్, ప్రజల్ తుక “బూతుమ్ దెర అస్సె, కిచ్చొగె, చి దస్సి సంగితకన్! కో తుక మారుక కోరవ జతతి?” మెన సంగిల.

21 జలె, యేసు జోవయింక, “అవ్ జా నెలవ్ కడన్లి దీసి జో లోగక చెంగిల్ కెర్లె కామ్ కెర్లయ్, చి ‘కామ్ కెర నెలవ్ కడన్లి దీసిచి అగ్గె పిట్టయలో’ మెన తుమ్ ఎత్తిజన్ అంచి రిసా బప్పు జతసు. 22 తుమ్ ఉచర. ‘తుమ్ యూదుల్క మున్నుబోద జెర్లె, జోవయింక దేముడుచో మాన్సు జవున్’ మెన సున్నుతి కెరనుక, జో బోదక ఇదిలి సుద్ది కెర” మెన మోసి పూర్ణమచో రెగిడ్లె, గెద. జా కాఠమ్, జలె, మోసి తెన్ మెదోల్ జలిసి నెంజె. జోచి కంట అగ్గెచు పూర్లుల్ కి దస్సి కెర్లె తిల. గని సున్నుతి కెర మెన అగ్గల్ తె రెగిడ్లెన్. జాకయ్, ఏక నాడు జెర్లె అట్టు పొదుల్ జలిసి నెలవ్ కడన్లి దీసి నేడ్లె, జా అగ్గె పిట్టన్ నాయ్ మెన, జయ్యి దీసి, నెలవ్ కడన్లి దీసి జలెకి, జా కామ్ కెర్లసు. 23 జలె, “మోసి రెగిడ్లె దేముడుచి అగ్గల్ తెన్, ఈంజ ఏక అగ్గె పిట్టన్ నాయ్” మెన నెలవ్ కడన్లి దీసి కి ఏక మాన్సుకి సున్నుతి కెరుక జయెదె జలె, నెలవ్ కడన్లి దీసి కి ఏక ఒండెయ్ మాన్సుచి అగ్గె చెంగిల్ కెరుక నెంజె గె? 24 జలె, కిచ్చొ జవున్ జర్లు జా తిలె, ఇసి గె దస్సి గె డీసిలి రిసా ‘అగ్గె పిట్ట’ జవున్, నాయ్ మెలె, ‘అగ్గె పిట్ట నాయ్’ రిత అగ్గల్క సంజా అస్సెన్. దస్సి, అర్దుమ్ నెంతె, కనూరుమ్ నెంత తీర్చు కెరుక పోన్. అగ్గెచి అర్దుమ్, జర్లు జలిసిచి అర్దుమ్, సరిగా ఉచర తీర్చు కెర” మెన జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు సంగిలన్.

యేసుచి రిసా ఈంజోయి క్రీస్తు గె

25 యేసు దస్సి బోదన కెర్లెకయ్, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చు మాన్సుల్ సగుమ్జన్ “జోక మారుమ” మెన వెల్లెల మాన్సుల్ కోరవ జలోనా ఈంజోయి, కిచ్చొగె. 26 గని, ఈందె, జోవయించి మెత్తి దయిరిమ్ తెన్ బోదన కెర్లయ్, గని జోక ‘పోని’ కి మెంతి నాయ్. జలె, జోక ‘తెద్రయందె’ మెన దేముడు సంగిలో ‘దొర్చు జలో రచ్చించుచు కెర్లొనా జతో క్రీస్తు ఈంజోయి’ మెన ఏక వేల అదికారుల్క రుజ్జు జా అస్సె గె? 27 నాయ్, కిచ్చొగె. మెలె, ఈంజో మాన్సు కేనె తెంతో అయ్లో” గె? జానుమ్. గని క్రీస్తు అయ్లెరిన, కేనె తెంతో జెతయ్ గె కక్క నేనెత జయె నాయ్” మెన ఉచర లబ్బజన్.

28 జేవ్ ఉచర్లసి యేసు జాన్సి రిసా, దేముడుచి గుడితె బోదన కెర్లె తిలి పొది, ఇసి మెన కేక గలన్. “జోక జానుమ్! జో కేనె తెంతో అయ్లో” గె అమ్ జానుమ్! మెన, అంచి రిసా తుమ్ ఉచర్లసు జలె. గని నేన్సు. అవ్ అచ్చె జెంక నాయ్. అంక తెద్రయలోనా సత్తిమ్ తిలోనా. జోక తుమ్ నేన్సు. 29 అవ్ మాత్రమ్, జోక జాని. కీసి మెలె, అవ్ జోతె తెంతో ఉత్త అయ్లయ్. జొయ్య అంక తెద్రయలన్” మెన సంగిలన్.

30 యేసు దస్సి సంగితకయ్, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ “జోక జేలి కెరుమ!” మెన ఉచర్ల, గని జోక కో దెర్లి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, అబ్బొన్తె జో గెతి సమయ్యుమ్ తెదెడి జెంక నేతయ్.

31 యేసుక వెల్లెల మాన్సుల్ దస్సి విలోయుమ్ జలెకి, మాములుమ్ ప్రజల్, జలె, ఒగ్గరజన్ జోక సంజలె. “ఈంజో మాన్సు ఒగ్గర ఒగ్గర వెల్లెల కము కెర్లయ్. క్రీస్తు మెలో అమ్చో రచ్చించుచు కెర్లొనా అయ్లె ఇసి తయెదె. అస్సె వెల్లెల కము కెరుక కో తెరితి గె? ఈంజో జొయ్యి, కిచ్చొగె” మెన సంజలె.

32 ప్రజల్ యేసుక సంజలె రితి జా ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో ఇసి తిరిమ్ లట్టబంతిసి పరినయ్యుల్ నూన్చి రిసా “జోక జేలి కెరుక దెర జా!” మెన దేముడుచి గుడితెచ జమాన్సుక వెల్లెల పూజర్లు చి పరినయ్యుల్ తెద్రయలె.

33 జలె, జా మదెనె యేసు అస్సె బోదన కెర్లె తా, “అస్సె సగుమ్ దీసల్ తుమ్చి తెన్ తయిందె, చి తెదెడిక అంక తెద్రయలోసాతె అస్సె ఉట్ట గెచ్చిందె. 34 అవ్ ఉట్ట గెలి పడ్డె తుమ్ అంక చజెతె, గని అంచితె పాచ్చుక నెతుర్చు. అవ్ కేనె తయిందె గె, తుమ్ ఒత్త జెంక నెతుర్చు” మెన సంగిలన్.

35 జాకయ్ యూదుల్చు వెల్లెల మాన్సుల్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో “అమ్ నే పాచెతి రితి ఈంజో కేనె గచ్చెదె? గ్రీకు దేసిమి తిల చెదుర్చు జలె అమ్చు యూదుల్తె గచ్చె, గ్రీసు దేసుమ్చు సుదల్క బోదన కెరెదె గె? 36 నాయ్ మెలె, ‘తుమ్ అంక చజెలి కి అంచితె పాచ్చుక నెతుర్చు’ మెన ‘కేనె తయిందె గె, తుమ్ ఒత్త జెంక నెతుర్చు’ మెన కిచ్చొక సంగిలన్?” మెన లట్టబనుక దెర.

37 జా వండుగచి అకర దీసి అయ్లి. జాక ‘వెల్లొ దీసి’ మెనుల. జా దీసి, ఎత్తిజన్ బెర తిలిన్తె యేసు టీచ జా, ఇసి మెన కేక గలన్. “కక్క జలెకు తాన్ కెర్లె, అంచితె జా పిచ్చును. 38 కో అంక పూర్తి సంజవుల గె, దేముడుచి కొడెతె రెగ్గయ్లి రితి, జోచి పెట్టి తెడి ఈంబు వుట్టి రితి జా, జీవ దెతో పాని జోచి అత్తు చెంగిల్ కెర్లె తయెదె” మెన, ఎత్తిజన్ నూన్తి రితి యేసు సంగిలన్.

39 “జీవ దెతో పాని” మెన కిచ్చొచి గుర్తుక సంగిలన్ మెలె, దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తుచి గుర్తుకయ్. యేసు మొర దేముడు అబ్బొన్తె అస్సె గెలె, జోక కో సంజా తవుల గె, జోచి జా అత్తు జోవయించి పెట్టి జెయెదె. జలె, యేసు తెదెడి అబ్బొన్తె అస్సె గచ్చుక, గవురుమ్ జంక, నేతయెచి రిసా, జో సంగిలి జా అత్తు తిలిన్ తెదెడి జర్లు జంక నేతయ్.

40 యేసు దస్సి బోదన కెర్లెకయ్, నూన కెర జోచి రిసా ప్రజల్ సగుమ్జన్ కిచ్చొ మెలె మెలె, “‘తెద్రయందె’ మెన దేముడు సంగిలో జోవ కబుర్లు సంగుక జెంక తిలోనా ఈంజో నిజమ్ జా తయెదె” మెన సంగిలె. 41 గని అస్సె సగుమ్జన్ “తెద్రయందె మెన దేముడు సంగిలో క్రీస్తు రచ్చించుచు కెర్లొనా జా తయెదె” మెలె, గని “నెంజె. ఈంజో గలిలయ ప్రాంతుమ్చో మాన్సు. క్రీస్తు, జలె, గలిలయతె జెర్లుక నెంజె. 42 ఈందె, దేముడుచి కొడెతె రెగిడ్లె రితి, అమ్చో రాన్ జలో దావీదు పూర్ణమచో సుకుమ్తె క్రీస్తు జెర్లెదె. దావీదుచి గావ్ బేల్లెహమ్. ఒత్తయ్ జో జెర్లుక అస్సె. దస్సి జలె ఈంజో క్రీస్తు జయె కి నాయ్” మెన సంగిలె. 43 దస్సి జతికయ్, జోచి రిసా ప్రజల్ దొన్సి మెన్సు జలె. 44 జోవయింతెన్ సగుమ్జన్ “జోక

† 7:22 7:22 సున్నుతి ‡ 7:27 7:27 ‘సజరేతు గమ్మె తెంతో అయ్లో’ మెన ఉచర్లతి. నేనె కెర ‘జానుమ్’ మెంతకె గని పరలోకుమ్ తెంతో అయ్లో గెద. § 7:42 7:42 నిజమ్ బేల్లెహమ్తె, దావీదు రాన్చె సుకుమ్తె జెర్లులన్, మత్తయి 1:1, 2:1; గని నేనె కెర దస్సి మెలె.

జేలి కెర్దు!" మెన కోర్వ జల. గని జోక దెరుక మెన కో చడితి కి *నాయ.

దేముడుచి గుడిచ అదికారుల్ కోవుమ్ జలిసి
45 తెదొడి, జోక దెర్ది రిసా గెచ్చ తిల జమాన్సు వెల్లెల పూజర్దు చి పరిసయ్యుల్ తిలినతె అన్నె అయిల. జెతికయ, జేవ్ పరిసయ్యుల్, పూజర్దు, "కిచ్చొక జోక దెర అన్నె నాయ?" మెన గేల కెర్దు. 46 గేల కెర్దుయ, జేవ్ జమాన్సు, "కేన మాన్సు కెయ తెద్ది చెంగిల్చి బోదన సంగి నాయ" మెన సాచి సంగిల. 47 పరిసయ్యుల్ కోవుమ్ జా జోవయింక కిచ్చొ జబాబ్ దిల మెలె, "తూమ్ కి జోవ కొణొక మోసిమ్ జలదు గే? 48 అమ్ పరిసయ్యుల్తె జవున్, అమ్చ అదికారుల్తె జవున్ కీ జలెకు జోక నంపజా అస్సుమ్ గే? నాయ, గెద. దస్సి జలె, తూమ్ కిచ్చొక జోక నంప కెరుక? 49 మాములుమ్ ఈంజేవ్ ప్రెజల్ నంప కెర అస్సి గని మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ నేనీతి జేవ్ కిచ్చొ పున్సిమ్ నాయ, దేముడుక నేనీతి" మెన ప్రెజల్ నంపజలిన్క వెల్లెల మాన్సుల్ నిస్సారుమ్ సంగిల.

50 యేసుతె అగ్గె రాతి లుంకచోరు కిచ్చొగ పుసుక గెచ్చ తిలొ నీకోదేము మెలొ పరిసయ్యుడు, జలె, జో వెల్లెల మాన్సుల్తె అన్నె. 51 అన్నె తిల జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్క జో, జలె, "కేన జలెకు మాన్సుక నేరిమ్ వయడ తిలె, దేముడు మోసి తెన్ దిలి ఆగ్గుల్తె రెగ్గయిలి రితి జో మాన్సు సంగితసా సాచి నే సూన్తె అగ్గె, జో కిచ్చొ కెర్దు గే నాయ గే, రుణ్ణ నే దెకయతె అగ్గె జోక తీర్పు కెర సిచ్చ కెరుక అమ్చి తెన్ నాయమ్ గే? నాయ, గెద" మెన జాగర్దు సంగిలన్. 52 జేవ్ అన్నె పండితుల్ నీకోదేముక కిచ్చొ జబాబ్ దిల మెలె, "తూయ కి గలిలయచొ గే, చి జోచి పచ్చెనచి కోడు తుయ సంగితస? దేముడుచి కొణొ సరిగా నదు కెరు, చి దేముడుచ కబుర్లు సంగితస కో కి 'గలిలయతె జెర్దితా నాయ మెన దెకితె" మెన సంగిల.

53 తెదొడి ఎత్తిజిన్ జోవయింప గెరెల ఉట్ట గెల.

8

వెల్లెల మాన్సుల్ తేరబోదక దెర యేసుతె కడ అస్సిని

1 *యేసు, దేముడుచి గుడి తెంతో బాణ, జేవ్చి మొక్కె తిలి † బలీచ మెట్టయ ఎక్కిలో గెలన్. 2 చి రాత్ పాయితికయ, దేముడుచి గుడితె అన్నె ఉట్ట అయిలో. అయిలె, ఒగ్గరజిన్ జనాబ్ అయిల, చి జో వెన కెర, జోవయింక బోదన కెరుక దెర్దన్. 3 యేసు బోదన కెర్దు తతికయ, మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ నీకడ్డన, పరిసయ్యుల్, బెద జా, చిన్ తేరబోదక కడ అన్నె. జా తేరబోద లంజె జతె తతికయ, దెర తిల. జలె, బెర తిల మాన్సుల్చి నెడిమి జాక టీచడ్డ. 4 యేసుక కిచ్చొ మెల మెలె, "గురుబాబు ఈంజ తేరబోద లంజె జతె తతికయ, దెర్దు. 5 'ఇన లంజె జలనక వత్తల్ తెన్ పెట మారుక అన్నె' మెన అమ్చొ మోసి పూర్ణుమ్చిచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచి ఆగ్గుల్తె అమ్క ఆగ్గు దిలన్. జలె, ఈంజ

తేరబోదచి రిసా తూయ కిచ్చొ తీర్పు సంగితె?" మెన యేసుక పుసిల. 6 కిచ్చొక దస్సి పుసిల మెలె, జో కిచ్చొ జవున్ తప్పు సంగిల, నేరిమ్ వయడుమ! మెన దస్సి కెర్దు. యేసు మాత్తమ్, వంబా జా, బుయ్యె ఈంటి తెన్ కిచ్చొగ రెగిడ్డన్. 7 జేవ్ జోక పుసుక ములితి నాయ చి రిసా యేసు టీచ, జోవయింక, "తుమ్చితె కో కిచ్చొ పాపుమ్ నే కెర తయెదె గే, జోయ్యె తొలితొ చి పత్తురు జాక గలుక జయెదె" మెన సంగిలన్. 8 చి అన్నె వంబా జా, బుయ్యె అన్నె కిచ్చొగ రెగిడ్డన్.

9 జలె, జో సంగిలిసి ఎత్తిజిన్ సూన అర్దుమ్ కెరన, తొలితొ వెల్లెల మాన్సుల్, పడ్డొ ఎత్తిజిన్ ఎక్కిలోచి పట్టి ఎక్కిలో పర్దు తెన్ బాణ జా, ఉట్ట గెల, చి టీచ తిలి జా తేరబోదక పిట్టవ, యేసు ఎక్కిలో ఒత్త తిలొ. 10 జలె, యేసు అన్నె ఉప్పిరి దెక, జా తేరబోదక, "అమ్మ, కేతె జేవ్ ఎత్తిజిన్? కో తుక నేరిమ్ వయడ్డె నాయ?" మెన సంగితికయ, 11 జా తేరబోద యేసుక, "బాబు, కోయ నాయ!" మెన సంగిలి. తెదొడి యేసు జాక, "అవ్ కి తుక నేరిమ్ వయడ్డె నాయ. తుయ గే, చి అప్పె తెంతొ పాపుమ్ నే కెర్దు జా!" మెన సంగ తెద్రవ దిలన్.

"ఈంజ లోకుమ్చక దొర్పు జలి ఉజెడి అవ్వె"

12 అన్నెక్ సుట్టు యేసు బోదన కెర్దు తతికయ కిచ్చొ మెన సంగిలన్ మెలె, "ఈంజ లోకుమ్చక దొర్పు జలి ఉజెడి అవ్వె. కో అంచి పట్టి ఇండుల గే, అందరతె తిలి రితి అందరబుద్ది ఇండితి నాయ, గని జేవ్ దెతి ఉజెడి జోవయింక దొర్పు జా జోవయింపి పెట్టి తయెదె" మెన సంగిలన్. 13 జో దస్సి సంగితికయ, పరిసయ్యుల్ జోక, "తుచి రిసా తుయ సాచి సంగితస; తుచి సాచి సత్తిమ్చి నెంజె" మెన సంగిల.

14 జలె, యేసు జోవయింక, "అవ్ సొంత సాచి సంగిలై కి, అంచి సాచి సత్తిమ్చి. కిచ్చొక మెలె, అవ్ కేన తెంతొ అయిలయ గే, కేన అన్నె గతసి గే, అవ్ జాని గని కేన తెంతొ అవ్ అయిలయ గే, కేన గతసి గే, తూమ్ నేన్సు. 15 తూమ్ అవ్వె కెర మాన్సు ఉచర్ది రగమ్ తీర్పు కెర్దు, గని అవ్ అప్పెచి మట్టుక కక్క తీర్పు కెరి నాయ. 16 గని అవ్ తీర్పు కెరుక జలె, అంచి తీర్పు సత్తిమ్ జయెదె. కిచ్చొక మెలె, అవ్ అవ్వె కెర కి ఎక్కిలో కి తీర్పు కెరి నాయ. అవ్, అంక తెద్రయలోనా తెన్ని తీర్పు కెరుమ్చి.

17 * 'కో దొగుల ఎత్తి రితి సాచి సంగుల గే, జా సాచి సత్తిమ్చి జయెదె' మెన తుమ్చి మోసి పూర్ణుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయల † ఆగ్గుల్తె రెగ్గ అన్నె. 18 జలె, అవ్ సొంత సాచి సంగితస, చి అంక తెద్రయలో అబ్బొ కి అంచి రితి ఎక్కి రితి సాచి సంగితయ" మెన వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు జబాబ్ దిలన్.

19 జేవ్ జోక, "అబ్బొది కెతె?" మెన పుసిల. పుసితికయ, యేసు జోవయింక, "తుమ్ అంక నేన్సు. అంచొ అబ్బొక కి నేన్సు. అంకయ జాన్తయ జలె, అబ్బొక కి జాన్తయ" మెన సంగిలన్.

20 బోదన కెర కెర ఇని సంగిలి పొది యేసు కేన తిలన్ మెలె, దేముడుచి గుడితెచి డబ్బుల్ వెట్టల్ తిలి గదితె తిలన్. గని

* 7:44 7:44 జో అబ్బొన్తె అన్నె గెతి సముయుమ్ జంక నేతయచి రిసా దెరుక నెత్తిర్దు. అన్నె సగమ్ సుట్టు కి వెల్లెల మాన్సుల్ అల్లర్ కెరుక ఉచర్ది కి, నెత్తిర్దు; లూకా 4:29-30, యోహాను 7:30, 8:20. జోవయింప సముయుమ్ జా అయిలి పొది జేవ్ దెరుక జో బప్పన్ణె; మత్తయె 26:53-54, మార్కు 14:41, యోహాను 18:4, 6.

† 7:52 7:52 గని గలిలయతె జెర్ది నాయ, యూదయ ప్రదెసిమ్చి బిత్తిహేమ్ పట్టుమ్తె జెర్దిలన్, గెద. * 8:1 8:1 యోహానుచి సాచి రెగిడ్డి గ్రీకు బాన తెన్ తొలితొ రెగిడ్డి సగమ్ పుస్తకతె ఈంజ మత్తిల్ తయెదె. నెంజెలి, వేరతె తయెదె. సగమ్తె యోహాను 2:25 చి పడ్డె తయెదె. † 8:1 8:1 ఒత్త బలీచ వండ్ల రూకుల్ తప్పల, చి తెన్ నాన్ తయెదె. ‡ 8:17 8:17 తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసిచి అత్తి దేముడు రెగ్గయల అన్నె మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొణొ ఎత్తి బైబిల్తె అగేచి పాచ్ పుస్తకమ్తె రెగ్గయల జా అన్నె. ఈంజ దెకవుక మెన కుచియ బానతె నొయ ప్రమానుమ్తె మోసి పూర్ణుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ ఆగ్గుల్ మెన ర్దువ అన్నె.

జోక జేలి కెర్తె నాయ్. కిచ్చొక మెలె, జో దేముడు అబ్బొన్తె గెతి నమయము జంక నీతయ్.

21 జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు అన్నె, “ఆవ్ ఉట్ట గెచ్చిందె. ఉట్ట గెలి, తుమ్ అంక చజలె కి, తుమ్చ పాపల్ తెన్నె మొర గెతె. మొర గెలి, ఆవ్ గెతినతె తుమ్ జెంక నెతుర్చు” మెన సంగిలన్.

22 యూదుల్చ జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో కిచ్చొ మెల మెలె, “ఆవ్ గెతినతె తుమ్ జెంక నెతుర్చు” మెన జో సంగిలి కిచ్చొక; జో అత్య కెరన ఎట్టో గెచ్చెదె గే?” మెన లట్టబన్, 23 జలె, యేసు జోవయింక, “తుమ్ ఎట్టోచ మాన్సుల్, ఆవ్ ఉప్పిరె తెంతోచో మాన్సు, తుమ్ ఈంజ లోకుమ్చ కము కెర్తెన, ఆవ్ ఈంజ లోకుమ్చో మాన్సు నెంజి. 24 ‘తుమ్చ పాపల్ తెన్నె మొర గెతె’ మెలయ్. కిచ్చొక మెలె ‘దేముడు తెర్తయ్లో’ క్రీస్తు, రచ్చించువ కెర్తెసా, ఈంజయ్” మెన అంక తుమ్ నే నంపజలె, నిజము తుమ్చ పాపల్ తెన్ మొర గెతె, పాపుమతె గెతె” మెన సంగిలన్.

25 జోక, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ యేసుక “తుమ్ కొన్చొ?” మెన పునిల. యేసు జోవయింక, “ఆవ్ కొన్చొ జయిందె గే ఆవ్ తుమ్క అగ్గె తెంతో సంగితని గెద, జొయ్యి ఆవ్. 26 తుమ్చి రిసా, తుమ్ కెర్తె కముచి రిసా ఆవ్ ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ తీర్చు సంగుక జయెదె. గని అంక తెర్తయ్లోసా సత్తిమ్చో, చి లోకుమ్చక ఆవ్ సూనయితిసి కిచ్చొ మెలె, అంక తెర్తయ్లోసాతెయ్ ఆవ్ సూన్సి” మెన సంగిలన్.

27 గని, ‘తెర్తయ్లోసా’ మెన దేముడు అబ్బొన్తె రిసా సంగితయ్ మెన వెల్లెల మాన్సుల్ అర్దుమ్ కెరంతి నాయ్, చి రిసా 28 యేసు అన్నె, “ఆవ్ మాన్సు జా జెర్చున్ అయ్లోసాక తుమ్ టీవడ్డె. టీవడ్డె, అంక ‘జొయ్యి’ మెన పడ్డొక చినితె. తెదొడక అంక ‘జో అవ్యె కెర్తిసి కిచ్చొయ్ నాయ్, గని దేముడు అబ్బొన్సి సికడ్డి రితి కెర్తె తత్తయ్” మెన అంచి రిసా అర్దుమ్ కెరంతె. 29 అంక తెర్తయ్లోసా అంక తోడు అన్నె, అంచి తెన్ అన్నె. జో కెయ్ అంక ములె నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ఆవ్ కెయ్క తెయ్క జేచి ఇస్టుమ్ రితి కెర్తెన్” మెన సంగిలన్. 30 జో దన్నె సంగితె తతికయ్, ఒత్తె తిలసతె ఒగ్గరజన్ జోవయింక నంపజా గెల.

జోక నంప కెరుక దెర్తెనక యేసు బోదన కెర్తిసి

31 జోక నంపజంక దెర్తె వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు తెదొడి, “ఆవ్ సంగి రితి ఇండితె తన్నె జలె, నిజమి అంప సిన్సుల్ జన్నె. 32 చి సత్తిమ్ జానతె, చి జా సత్తిమ్ తుమ్క విడ్డల్ కెరెదె” మెన సంగిలన్. 33 గని, విడ్డల్ జతిసిక మాములుమ్ ఈంజ లోకుమతె జతిసిచి అర్దుమ్ జేవ్ కెరన, జోక “ఆమ్ అబ్రాహామ్ పూర్దుమ్చొచి సేకుమతెచ మాన్సుల్చి రిసా, కక్క కి కెయ్ కి గొతిమాన్సుల్ జము నాయ్. జాకయ్ ‘విడ్డల్ జన్నె’ మెన తుమ్ కిచ్చొక అమ్క సంగిలది?” మెన బమ్మ జా పునిల. 34 యేసు జోవయింక, “తుమ్క ఆవ్ నిజమి కచితుమ్ కిచ్చొ సంగితని మెలె, కో కిచ్చొ పాపుమ్ కెరుల గే, పాపుమ్క గొతిమాన్సుల్ జా అన్సి. 35 గొతిమాన్సుల్, జలె, సాపుకరిచో గేరు కెయ్క తెయ్క తంక జోవయింక సెలవ్ నాయ్. గని, సాపుకరిచో సొంత పుత్తని జలె, కెయ్క తెయ్క అబ్బొన్చి గెరి తయెదె. 36 తుమ్ కెర్తె పాపల్క తుమ్ దెర్చు నేడ్డిసి తెంతో దేముడుచో పుత్తని తుమ్క విడ్డల్ కెర్తెగిన్, నిజమి విడ్డల్ జన్నె.

37 “అబ్రాహామ్ పూర్దుమ్చొచి సేకుమతె తుమ్ జెర్చు అన్నున్ మెన జాని, గని జోచి సేకుమతె తుమ్ జెర్చెలెకి, అంచి కొణ్ణో తుమ్చి వెట్టి తియసుక నెనున్చి రిసా, అంక మారుక కోరవ జా అన్నున్. 38 అంప అబ్బొతె ఆవ్ దెకిలిసిక ఆవ్ సాచి సంగితని. తుమ్ మాత్తుమ్, తుమ్చొయ్ అబ్బొది సంగిలిసి కెర్తెను” మెన వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు సంగిలన్.

39 యేసు ఇసి సంగితికయ్, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ జోక, “అబ్రాహామ్ అమ్చో అబ్బొ!” మెన సంగిలచి రిసా యేసు జోవయింక అన్నె, “తుమ్ అబ్రాహామ్చ బోదల్ జతదు జలె, అబ్రాహామ్ కెర్తె కము తుమ్ కి కెర్తెను. 40 దేముడుతె ఆవ్ సూన్సి సత్తిమ్ తుమ్క ఆవ్ సంగ అన్సి, గని అన్నె అంక మారుక తుమ్ కోరవ జా అన్నున్. అబ్రాహామ్ దన్నె కెరె నాయ్. 41 గని తుమ్చో సొంత అబ్బొది కెర్తె కము తుమ్ కెర్తెను” మెన సంగిలన్. జేవ్ జోక “ఆమ్ లంజెవెట్టి జెర్చెలన నెంజము. అమ్క ఎక్కిలో అబ్బొ జయెదె, మెలె, దేముడు” మెన సంగిల.

42 యేసు జోవయింక, “దేముడు తుమ్చో అబ్బొది జతె జలె, తుమ్ అంకయ్ ప్రేమ కెర్తెదు. కిచ్చొక మెలె, ఆవ్ జోచి వెట్టి తా జోతె తెంతో బారొ జా ఉట్ట అయ్లయ్. ఆవ్ అవ్యె జెంక నాయ్, జొయ్యి అంక తెర్తయ్లో. 43 ఆవ్ సంగితిసి తుమ్ కిచ్చొక అర్దుమ్ కెరన్ను నాయ్? కిచ్చొక మెలె, అంచ కొణ్ణెచి సత్తిమ్ తుమ్క అల్లర్ కెర్తెయ్, చి సూనుక ఒర్చువ జంక నెతుర్చు. 44 తుమ్చో అబ్బొది సయితాన్. తుమ్ జోచ మాన్సుల్ జా, జో కిసాచో గే, తుమ్ కి దన్నుచ. తుమ్చో అబ్బొదిచ ఆసల్ తీర్చువ కెరుక తుమ్ కోరవ జా అన్నున్. మొదొల్ తెంతో జో కూని కెర్తెసా. సత్తిమ్, జోతె, ఎదిలి కి బెదితి నాయ్. జోతె కిచ్చొ సత్తిమ్ కి నాయ్. జో అబద్దుమ్ సంగుక, జోచి సొంత అబద్దుమ్ జొయ్యి లట్టబెదె. జో పూర్తి అబద్దుమ్చో. జో అబ్బుదల్క అబ్బొన్సి. 45 జాకయ్, ఆవ్ సత్తిమ్ సంగితనిచి రిసా, ఆవ్ సంగితిసి తుమ్ నంప కెర్తె నాయ్. 46 ఆవ్ కెయ్యె కేన్ పాపుమ్ కెర్తెయ్ గే, చి తుమ్తె కో అంక ‘అబద్దుమ్చో’ మెన సాచి సంగుక జయెదె? కెయ్ కేన్ పాపుమ్ కెరి నాయ్, చి కో కి దన్నె సాచి సంగుక నెతుర్చు. జలె, ఆవ్ సత్తిమ్ సంగితని జలె, తుమ్ అంక కిచ్చొక నంప కెర్తె నాయ్? తుమ్ ఉచర. 47 దేముడుచ మాన్సుల్ కో జపుల గే, జో దేముడుచ కొణ్ణె సూనుల. తుమ్ కిచ్చొక జోవయింక కొణ్ణె సూన్సు నాయ్ మెలె. తుమ్ జోవయింక మాన్సుల్ నెంజము” మెన వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు సంగిలన్.

వెల్లెల మాన్సుల్ యేసుక పత్తల్ గల మారుక ఉచర్తిసి

48 యూదుల్చ జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్, జలె, జోక “ఓసమరయ నుదొ జన్నె, చి తుక బూతుమ్ దెర అన్నె మెన అమ్ ఉచర్తిసి సత్తిమ్, కిచ్చొగే” మెన సంగిల. 49 జేవ్ దన్నె సంగితికయ్, యేసు జోవయింక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “అంక బూతుమ్ దెర నాయ్. ఆవ్, మాత్తుమ్, దేముడు అబ్బొక గప్పురుమ్ కెర్తెన్, గని తుమ్ అంకయ్ గప్పురుమ్ కెర్తె నాయ్. 50 అంచి రిసా అంక గప్పురుమ్ నాయ్. గని అంక గప్పురుమ్ కెర్తె ఎక్కిలో అన్నె. జొయ్యి అంచి రిసా తుమ్చి రిసా తీర్చు కెర సత్తిమ్క రుణ్ణె దెకయెదె.

§ 8:48 8:48 యూదుల్ తెన్ ఎక్కిలోక ‘సమరయ నుదొ’ మెలె, ‘సూనో’ మెలి రితి నిస్కారుమ్ కోడు జయెదె. సమరయ నుదొ మెలె సమరయ ప్రదెసిమ్చో మాన్సు.
* 8:51 8:51 నెంజెల ‘మొర్చు దెకితి నాయ్’.

51 “జలె, తుమ్మక అవ్ నిజమి కచితుమ్ కిచ్చి సంగితసి మెలె, అంచ కొడొ కో నిదానుమ్ కెరల గే, కెయక కి *మొర్తి నాయ్” మెన సంగిలన్. 52 దస్సి సంగితకయ్, జేవ్ వెల్లెల మాన్యుల్ జోక కిచ్చి మెల మెలె, “అప్పె రుజ్జు అయిలి. నిజమి తుక బూతుమ్ దెర అస్సె. అబ్రాహామ్ మొర గెలన్. దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్ణుమ్ కి మొర గెల, గని ‘అంచ కొడొ కో నిదానుమ్ కెరల గే, కెయక ‘మొర్తి నాయ్’ మెన తుయి సంగితసి! 53 అమోచో పూర్ణుమ్చో అబ్రాహామ్చి కంట తుయి వెల్లొ గే? జో మొర గెల”. దేముడుచ కబుర్లు సంగిలన్ కి మొర గెల. తుయి కొన్సి మెన సంగితసి? నంగు!” మెన యేసుక పుసిల.

54 జలె, యేసు జోవయింక, “అవ్ సొంత గప్పరుమ్ సంగిలెగిన, అంచి గప్పరుమ్ ఆరిచి. జలె, ‘అమోచో దేముడు’ మెన అంచో అబ్బొచి రిసా తుమ్ సంగితసు. జొయ్యి అంక గప్పరుమ్ కెర్తయ్. 55 గని జోక తుమ్ అగ్గె తెంతో నేన్సు. అవ్, మాతుమ్, జోక జాని. ‘జోక నేని’ మెన అవ్ ఏక్ వేల సంగితయ్ జలె, తుమ్చి రితి అబద్దుమ్చో జతయ్. గని, నిజమి జోక జాని, చి జోచి కోడు నిదానుమ్ కెర్తసి. 56 అవ్ ఈంజ లోకుమ్తె జెర్లు తతి దీసి దెకుక మెన తుమ్చో పూర్ణుమ్చో అబ్రాహామ్, జలె, ఆస తెన్ తిలన్. జలె, అబ్బొసి జలొ దేముడుచి నెలవ్ తెన్ ‡దెకిలన్, చి సర్దనుతోనుమ్ జలన్” మెన యేసు సంగిలన్.

57 యూదుల్త జేవ్ వెల్లెల మాన్యుల్ జోక, “తుక యాబయ్ వెర్లుల్ జంక నేతయ్. దస్సి జలె, తుయి పూర్ణుమ్చో అబ్రాహామ్ కిసి దెక తన్సి! కినిజలె జో తుక దెక తయెది గే? బెదె నాయ్!” మెన సంగిల, 58 చి యేసు, “తుమ్మక అవ్ కిచ్చి నిజమి కచితుమ్ సంగితసి మెలె, అబ్రాహామ్ నే జెర్లితె అగ్గె తెంతో అచ్చి తిలయ్, అస్సి” మెన సంగిలన్. 59 జో దస్సి సంగితకయ్, ‘దేముడు తెన్ సమ్మందుమ్ సంగితయ్, జా వెల్లి పాపుమ్’ మెన ఉచర, యేసుక పత్రల్ తెన్ పెట మారుక మెన, వెల్లెల మాన్యుల్ పత్రల్ వెంట్ల, గని యేసు నే దెకయ్ జతె, దేముడుచి గుడి తెంతో బారొ జా, ఉట్ట గెలన్.

9

గుడ్డి జా జెర్లిలోసాక యేసు చెంగిల్ కెర్సి

1 పడ్డో యేసు జోచి సిస్సుల్ తెన్ వడ్డె గెతె తిలి పొది, జెర్యున్ తెన్ గుడ్డి మాన్యు ఎక్కిలోక దెకిలె. 2 జోక దెక కెర, యేసుచ సిస్సుల్ కిచ్చి పుసిల మెలె, “గురుబాబు, ఈంజొ మాన్యు గుడ్డి జెర్లిలీసి జోచి పాపుమ్చి రిసా గే, అయ్యన్అబ్బొసిచి పాపుమ్చి రిసా గే?” మెన పుసిల. 3 యేసు జోవయింక, “ఈంజొ పాపుమ్ కెర్సి నెంజె, అయ్యన్ అబ్బొసి పాపుమ్ కెర్సి కి నెంజె. జలె, గన్యక చెంగిల్ కెర్తెన్ తెన్ దేముడుచి గప్పరుమ్ జోచితె దెకయ్ జతి రిసాయి దస్సి జెర్లిలన్. 4 మొద్దెన్ తిలి రితి మదెనె, అంక తెర్తయ్లోసాచ కమె అమ్ కెర్తె తంకయ్. కిచ్చొక ‘మొద్దెన్’ మెలయ్ మెలె, అందర్ అయిలె, కో కి కామ్ కెరక నెంజె. 5 అవ్ ఈంజ లోకుమ్తె ఇసి బుల్లి తిలి మదెనె ఈంజ లోకుమ్చక దొర్లు. జలి ఉజడి అచ్చి జతసి” మెన యేసు బోదన్ కెర్తెన్.

6 యేసు దస్సి సంగితె తా కిచ్చి గుర్తు కెర్తెన్ మెలె, బుయ్యె తుంక బుర్ల కెర, జా బుర్ల జో మాన్యుచ అంకివెతె గాన్

దా, 7 జోక “తుయి గెచ్చు సిలోయమ్ మెంతి వెల్లొ కుండితె దోవను” మెన సంగిలన్. జా సిలోయమ్ మెంతి నావ్చి అర్దుమ్ కిచ్చి మెలె, “తెర్తయ్లీసి”. జలె, యేసు సంగిలి రితి జో మాన్యు ఒత్త గెచ్చు, దోవన్ కెర, అంకివో దెకయ్ జా, ఉట్ట అయిలన్.

8 జో దస్సి చెంగిల్ జా ఉట్ట జెతికయ్, జోచి గచ్చెవ్ మాన్యుల్, జో అగ్గె బిచ్చిమ్ నజేతె తిలిన్ దెక తిల అస్సి సగుమ్జెన్ కిచ్చి మెన లట్టబన్ మెలె, “ఈంజొయి అగ్గె బిచ్చిమ్ నజ నజ రోజుక వట్ట వెన తిలోసా, కిచ్చొగ” మెన లట్టబంతె తిల. 9 సగుమ్జెన్ “జొయ్యి” మెన సంగిల. అస్సి సగుమ్జెన్ “నెంజె, గని జోచి పోలికవో మాన్యు” మెన సంగిల. గని జో “అవ్ జొయ్యి” మెన సంగిలన్.

10 జేవ్ ప్రెజల్, జలె, జో మాన్యుక, “జలె, కిసి జా అప్పె దెకితసి?” మెన అచారెమ్ జా పుసిల. 11 జో మాన్యు జోవయింక, “యేసు మెంతో జో మాన్యు బుర్ల కెర అంచ అంకివెతె గాన్ దా. తుయి గెచ్చు సిలోయమ్ వెల్లొ కుండితె దోవను! మెన అంక సంగిలన్. అవ్ గెచ్చు దోవన్యయ్, చి అంకివో డిసిలె!” మెన సాచి సంగిల. 12 “జో అప్పె కేతె?” మెన జేవ్ జోక పుసిల, చి “అవ్ నేని” మెన జో సంగిలన్.

వండితుల్ గుడ్డి మాన్యుక పరిచ్చ కెర్సి

13 జో గుడ్డి జా జెర్లిలోసాక ప్రెజల్ పరిసయ్యుల్తెకడ నిల. 14 జలె, యేసు బుర్ల కెర జోచి అంకివెతె గాన్ చెంగిల్ కెర్లి దీసి కేన్ దీసి మెలె, జోవయించి బక్తి కెర్తె నెలవ్ కడన్సి దీసి. 15 జాకయ్, పరిసయ్యుల్ కి “తుక అంకివో డీసయ్లీసి కిసి జర్లు జలి?” మెన పరిచ్చ కెర్ల. చి జో మాన్యు జోవయింక, “జో బుర్ల అంచ అంకివెతె గానీలన్, చి అవ్ దోవన్యయ్, చి అప్పె దెకితసి” మెన సంగిలన్. 16 పరిసయ్యుల్తె సగుమ్జెన్ “జో మాన్యు దేముడుతె తెంతో అయిలోసా నెంజె. కిచ్చొక మెలె, నెలవ్ కడన్సి దీసి పిట్టవన్తయ్” మెన యేసుచి రిసా తీర్పు సంగిల. గని అస్సి సగుమ్జెన్ “పాపుమ్ కెర్తె మాన్యు, జలె, దేముడుచి అదికారుమ్ దెకయ్త గుర్తుల్ కెరక నెతిర్లొ” మెలె, చి దస్సి జబుల్ జలె. 17 జాకయ్, జో గుడ్డి మాన్యుక కిచ్చి మెన అస్సి పరిచ్చ కెర్ల మెలె, “జో తుక అంకివో డీసయ్లీ రిసా, తుయి జోచి రిసా కిచ్చొ ఉచర్తసి?” మెన పుసిల. జో జోవయింక “దేముడుచ కబుర్లు సంగితో ఎక్కిలో జయెది” మెన జబాబ్ దిలన్.

18 జో ‘నిజమ్ అగ్గె గుడ్డి తిలొ, చి చెంగిల్ జలొ’ మెన, యూదుల్త జేవ్ వెల్లెల మాన్యుల్ మొదోల్క నంప కెర్తి నాయ్ చి రిసా జోచి అయ్యన్అబ్బొసిక బుక్కాల్. 19 బుక్కాదొ కెర, జోవయింక “ఈంజొ తుమ్చో పుత్తుది గే? జెర్లిల్ తెంతో గుడ్డి తిలొ గే? దస్సి జలె, కిసి జా అప్పె దెకితయ్?” మెన పుసిల. 20 అయ్యన్ అబ్బొసి కిచ్చొ జబాబ్ దిల మెలె, “ఈంజొ అమోచో పుత్తు” మెన, ‘ఈంజొ గుడ్డి జా జెర్లిలన్’ మెన జానుమ్. 21 గని అంకివో అప్పె డిసిలీసి కిసి జర్లు జలి గే, కో జోచి అంకివో చెంగిల్ కెర్తెన్ గే, నేనుమ్. జోక తుమ్ పున దెక. జో ఉజెబోదోద గెద? జొయ్యి సంగిదె” మెన జబాబ్ దిల. 22 అయ్యన్ అబ్బొసి కిచ్చొక దస్సి మెల మెలె, వెల్లొ మాన్యుక బితె తిల. కిచ్చొక మెలె, యేసుక ‘దేముడు తెర్తయ్లీసి కెర్పొరచ్చొంచువ కెర్తెసా’ మెన కో జలెకు బప్పన్జె, జోవయింక నెలవ్ తెంతో ఉదడ గెలుక అస్సి, చి అస్సి

† 8:52 8:52 నెంజెలె ‘మొర్తుచకతి నాయ్’. ‡ 8:56 8:56 ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు దెకయ్లీ సిప్పతె దెకిలన్, కిచ్చొగ. § 8:57 8:57 ఈంజ మత్తెలి రీకు జాన్ తెన్ తొలితొ రెగడ్డె సగుమ్ పున్కల్తె ‘నెంజెలె’ తెంతో ‘తయెది గే?’ ఎదచి కోడు తయె నాయ్.

కెయడ కి పెనడుక జయె నాయ్ మెన వెల్లెల మాన్సుల్ అగ్గె తెంతో ఉచర అన్సి. 23 జాకయ్, “జో ఉబెడోదోద. జోకయ్ పున్?” మెన అయ్యన్ అబ్బిన్సి నంగల తిల.

24 జాకయ్ తెదోడి, గుడ్డి జా జెర్ల తిల జో మాన్సుక జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ అన్యెక్ సుట్టు బుకారా కెర జోక కిచ్చొ మెల మెలె, “జో యేసు పాపుమ్ కెర్లొసా మెన ఆమ్ జానుమ్. జాకయ్, తుయి చెంగిల్ జలిన్చి రిసా దేముడుక గవురుమ్ కెరు, గని జో యేసుక పొన్” మెన ఆటంకుమ్ కెర్ల. 25 గని జేవ్ దస్సి నంగిల్ కి, జో జోవయింక, “జో పాపుమ్ కెర్లొసా గే నెంజె గే ఆవ్ నేని, గని కిచ్చొ కచితుమ్ జాన్ మెలె, అవ్ అగ్గె గుడ్డి జా తిలె కి, అప్పె దెకితసి” మెన సాచి నంగిలన్. 26 దస్సి నంగితికయ్, జేవ్ జోక “తుక జో కెర్లెసి కిచ్చొ? తుచ అంకివో కిసి చెంగిల్ కెర్లన్?” మెన అన్యెక్ సుట్టు పునిల. 27 చి జో అన్యె జోవయింక, “ఆవ్ తెదోడి నంగిలయ్, గని తుమ్ సూన్సు నాయ్. కిచ్చొక అన్యెక్ సుట్టు సూనుక కోర్వ జతసు? తూమ్ కి ఏక వేల జోచ సిన్సుల్ జంక కోర్వ జతసు గే?” మెన పునిలన్.

28 జో దస్సి పునితికయ్, జేవ్ “తూయి జోవో సిన్సుడు. తుచి ఇస్టుమ్! ఆమ్, మాత్రుమ్, మోసాన్ పూర్తుమ్చాచ సిన్సుల్!” 29 మోసాచి అత్తి ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలొ దేముడు జోచ కబుర్లు నంగ అన్యె మెన జానుమ్. జో యేసు జలె, కేనె తెంతో అయ్లో గే, నేనుమ్” మెన నంగిల.

30 జాకయ్, చెంగిల్ జలొ జో మాన్సు జోవయింక అన్యె కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “అబ్బవోమ్మ! అంచ అంకివో జో అన్యె ఊన్యాలెకి, కేనె తెంతో అయ్లో గే తుమ్ నేన్సు గే? 31 ‘కో పాపుమ్ కెర్లొసా జవుల గే, దేముడు జోక దెకె నాయ్ గని, కో జలెకు జోవయింక సత్తిమ్ కెరెదె గే, జోకయ్ జో ప్రబు దెకెదె’ మెన ఎత్తిజిన్ జానుమ్. 32 లోకుమ్ జెర్లయ్లి తెంతో, కేనె జెర్లున్ గుడ్డి జా తిలొ మాన్సుక జో చెంగిల్ కెర్లెసి కో సూనుక నాయ్. 33 దేముడు తెంతో ఈజో మాన్సు జెతో నాయ్ జలె, అంచి బాద గెచ్చువుక ఎర్లెరె నెతిర్లొ” మెన వెల్లెల మాన్సుల్క బుద్ధి నంగిలన్.

34 జో దస్సి నంగితికయ్, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ జోక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “నిజమి రితి పాపుమ్ తెన్ జెర్లొలోసా, తుయి అమ్క సికడుక జయె నాయ్” మెన, జో కెయడ కి అన్యె నే జెతి రితి నబగేరె తెంతో జోక ఉదడ గెల.

చెంగిల్ జలొ మాన్సుక యేసు దయిరిమ్ కెర్లెసి

35 జో మాన్సుక వెల్లెల మాన్సుల్ ఉదడడ్డి సిచ్చ కెర్లెన్చి రిసా యేసు సూన కెర, జోక చజ దెక, “మాన్సు జా జెర్లున్ అయ్లోసాక తుయి నంపజా అన్సి గే?” మెన పునిలన్. 36 జో మాన్సు యేసుక “జాబు, ఆవ్ జోక నంపజంక ఇస్టుమ్ జా అన్సి. జో కేతె?” మెన పునిలన్, చి 37 యేసు జోక, “తుయి జోక దెక అన్సి. తుచి తెన్ అప్పె లట్టజ్జొసా జియ్యొ.” మెలన్. 38 జో మాన్సు “ప్రబు, ఆవ్ నంపజతసి” మెన జోకర బక్తి కెర్లె.

39 తెదోడి యేసు ఒత్త తిల మాన్సుల్క, “ఆవ్ ఈంజ లోకుమ్తె అయ్లిసి లోకుమ్చక తిర్పు కెర్లె రితి జతయ్. కిచ్చొక మెలె, ఆవ్ జెతికయ్, గుడ్డి జల మాన్సుల్ దెకితతి, చి గుడ్డి నంజల మాన్సుల్ గుడ్డి రితి జతతి” మెన నంగిలన్. 40 జలె, జోచి పాసి తిల పరిరయ్యుల్ నగుమ్జెన్ ఈంజ కోడు సూన కెర “అమ్క కి ‘గుడ్డి మాన్సుల్’ మెన తుయి

నంగితసి గే?” మెన యేసుక పునిల. 41 యేసు జోవయింక, “తుమ్ నిజమి గుడ్డి జా తత్తరు జలె, తుమ్క కిచ్చొ పాపుమ్ తత్తి నాయ్. గని ‘అమ్ దెకితసుమ్’ మెన తుమ్ నంగితసుచి రిసా తుమ్చి పాపుమ్ గెచ్చొ నాయ్.

10

మెండల్సాడు అన్యె గొవుడు రకితిసి

1 “తుమ్క కచితుమ్ నిజమి ఆవ్ కిచ్చొ నంగితసి మెలె, మెండల్సాడు ఏక తిలె, ఎక్కిలొ జా కెర గుమ్ముమ్ వాట్ నే గెతె, కూడ్ డేవ పెసిలె, జో చోరు జయెదె. 2 గని గుమ్ముమ్ వాట్ కో పెనెదె దే, జియ్యె గొవుడు జయెదె. 3 జా సాడుక గుమ్ముమ్ రకితొసా ఎక్కిలొ తిలె, గొవుడుక వాట్ తయెదె. జో గొవుడుచి అవాడ్ జో రకిత మెండల్ కి చినుల, చి జో రకిత మెండల్క జో నవ్వి తియ తయెదె, చి జోవయింక జో రోజుక బార్ కెరెదె. 4 జియ్యె సొంత రకిత మెండల్క బార్ కెర్లె, జో కేనె ఉదడదె గే, జేవ్ గెచ్చుల. కిచ్చొక మెలె, జేవ్ నంపజలొ గొవుడుచి అవాడ్ జేవ్ చినితతి. 5 వేర మాన్సు అయ్లె, జోవయింక అవాడ్ నేన్తి, చి నంపజతి నాయ్, చి ఉట్ట నిగల” మెన యేసు నంగిలన్. 6 “జలె, యేసు జా నంగిల్ కి, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ అర్దుమ్ కెరంతి నాయ్.

పరలోకుమ్చి రాజిమ్క దొర్పు జలి గుమ్ముమ్ ఆవ్

7 జాకయ్ యేసు జేవ్క అన్యె, “ఆవ్ తుమ్క నిజమి కచితుమ్ కిచ్చొ నంగితసి మెలె, ఆవ్ నంగిలి మెండల్సాడె పెసితి గుమ్ముమ్ ఆవ్వి. 8 అంచి కంలె అగ్గె అయ్లె గొవుడ్లు ఎత్తిజిన్ చొర్లు, చొర్లన్ జలె. మెండల్ జోవయింక అవాడ్ సూన్తి నాయ్. 9 దొర్పు జలి గుమ్ముమ్ ఆవ్వి. ఆవ్ తిలి గుమ్ముమ్ వాట్ కో పెనుల గే, రచ్చుంచువ జవుల, చి జా సాడు జోవయింక సొంత టాన్ జయెదె, చి పెనుక బార్ జంక జతతవుల, చి చెంగిల్ అన్యెమ్ జోవయింక దొర్పు జత తయెదె. 10 చోరు, జలె, ఆరి మెండల్క చోరుక, కండ గిలుక, పాడ్ కెరుక జయెదె. ఆవ్, మాత్రుమ్, కిచ్చొక అయ్లయ్ మెలె, అంచ మెండల్ జల మాన్సుల్క ‘జతు, ఎదిలి చెంగిల్ ‘జేవ్ జోవయింక దొర్పు జవున్’ మెనయ్ అయ్లయ్.

11 “ఆవ్వి చెంగిలొ గొవుడు జయెదె. గొవుడు చెంగిలొచొ జలె, మెండల్ కిచ్చొ ప్రమాదుమ్ జతి రితి జలె, జోవయింక ‘మొర్లు నాయ్. జతు’ మెన జోయ్యె అడ్డు జా, జోవయింక రచ్చింతువ కెర్లె రిసా జోచి జీవ్ దా మొరెదె. ఆవ్ కి దస్సి జయెదె. 12 ఎక్కిలొ జవున్ నిజమ్ తిలొ గొవుడు నెంజెతి, ఆరి డబ్బుల్క జవున్ మంద రకితె, జేవ్ మెండల్ జోచ సొంత మెండల్ నెంజెలి రిసా, మెండల్క మారితొ కిచ్చొ జవున్ జంతు అయ్లె, కూలి రకితె జో మాన్సు ఉట్ట నిగ, మెండల్ నస్సుమ్ జతి రితి ముల దెయెదె. ఉట్ట నిగిలె, జో జంతు కేన్ మెండక దెర, తిల మెండల్క చెదుర్పు కెరెదె. 13 జో వేర మాన్సు కిచ్చొక దస్సి ఉట్ట నిగ మెండల్క మాలక్ కెర ములెదె మెలె, ఆరి డబ్బుల్కయ్ రకితయ్చి రిసా. జోచ సొంత మెండల్ నెంజెతి, చి మొర్లె కి జలె కి, జోక బాద నాయ్.

14 “ఆవ్ జలె, చెంగిలొ గొవుడు. 15 అంచొ అబ్బొ అంక జానె, ప్రేమ్ కెర్లయ్. ఆవ్ కి అబ్బొక జాని ప్రేమ్ కెర్లెన్. దస్సి, అంచ మెండల్క ఆవ్ జాని, ప్రేమ్ కెర్లెన్. జేవ్ కి అంక జాన్తి, ప్రేమ్ కెర్లెతి. అన్యె, జేవ్ అంచ మెండల్

* 10:6 10:6 జేవ్ వెల్లొ మాన్సుల్కయ్ ‘చొర్లొ’ వేర మాన్సుల్ మెన్తయ్. పరలోకుమ్తె జెదితి జిచ్చు. యోహాను 3:15.

జోకయ్ ‘గొవుడు’ మెన్తయ్. † 10:10 10:10 ‘చెంగిల్ జేవ్’ మెలె,

జల మాన్యులేక 'మొర్తు నాయ్, గని జితు' మెన ఆవ్ మొర గెచ్చిందె.

16 "అన్నె, వేర దేసిమ్లుబువ వేర ప్రజలీవ మాన్యులే అంక సంపజా అంచ మెండల్ జవుల. జోవయింక కి అంచి మందయ్ బెదవనుక అన్నె. జేవ్ కి ఆమవి అవాడ్ నూన జెవుల. అయిలె, జేవ్ కి ఈంజేవ్ కి ఎక్కి మంద జవుల, చి జేవ్ ఎత్తిక ఆవ్ ఎక్కిలో గొవుడు జయిందె. 17 జలె, అంచ మెండల్ జలనక రచ్చిండువ కెర్రి రిసా మొర గెచ్చిందె చి రిసా అబ్బొ అంక ఒగ్గర్ ప్రేమ దెకితయ్, చి మొర గెలి కి, అన్నె జీవ్ జా ఉట్టందె. 18 మాన్యులే అంక మార గెలి కి, ఆవ్ నే ఒప్పిలె నెత్తిర్రి. గని, అంచి ఇస్టుమకయ్ మొరిందె. అంచి ఇస్టుమక మొరుక అదికారుమ్ అన్నె, అన్నె, అన్నె జీవ్ జా ఉట్టుక కి అంక అదికారుమ్ అన్నె. జా ఎత్తిక ఆవ్ నెరవెర్పువ కెరుక మెన అంచో అబ్బొ తియర్లొ కామ్" మెన యేసు బోదన కెర్లన్.

యేసుచి రిసా వెల్లెల మాన్యులే అన్నె దొన్నె జట్టు జలిసి
 19 యేసుచ కంజేవ్ కొడెచి రిసా యూదులేవ ఒత్తవ వెల్లెల మాన్యులే అన్నె దొన్నె జట్టు జలె. 20 జోవయింతె ఒగ్గర్ జిన, "జోక బూతుమ్ దెర్రి రిసా వెర్రి జా అన్నె. జోచ కొడె అమ్ కిచ్చొక నూనుక?" మెన సంగిల. 21 అన్నె నగుమ్ జిన "ఇన కొడె బూతుమ్ దెర్రి కొడె నెంజితి. అన్నె, గుడ్డి జల మాన్యులేక చెంగిల్ కెరుక బూతల్ దెర్లక నెక్కి తయెదె గే? నాయ్, గెద?" మెన సంగిల. 22 ఇదెల్ వడ్డె, అన్నెక పండుగు అయిలి. "ఎక్కి దేముడుకయ్ తవున్" మెన పూర్ము పొది దేముడుచి గుడి నుద్ది కెర్రి ఏక కామ్చి గుర్చుచి పండుగు, జా. 23 చల్లె పొది జా, జలె, దేముడుచి గుడితెచి రాన్ జలె సాలోమాను పూర్ముచెచి నావ్ తిలి వెల్లి పేడితె యేసు బుల్లె తతికయ్, 24 యూదులేవ వెల్లెల మాన్యులే జీచి నుట్టునంత బెర జా, జోక అన్నె వరిచ్చ కెరుక దెర్రి. కిచ్చొ మెన పుసిలె మెలె, "అన్నె కెత్తి దీనల్ అమ్ నేన తతి రితి కెర్రి? తుయ రచ్చిండువ కెర్రిసా జతో క్రిస్తు జలె, అమ్క సొస్తుమ్ నంగ!" మెన సంగిల. 25 జలె, యేసు జోవయింక, "తుమ్క అగ్గి సంగిలయ్, గని తుమ్ నంప కెర్చు నాయ్. అబ్బొసి జలె దేముడుచి నావ్ తెన్ ఆవ్ కెర్రి కమ్మ కి అంచి రిసా 'జోయ్య' మెన సాచి సంగితతి. 26 గని, అంచి మెండల్ మందతెవ తుమ్ నెంజాచి రిసా తుమ్ నంపజంక నెతుర్చు. 27 అంచ మెండల్ జలె, అంచి అవాడ్ నూనతతి. ఆవ్ జోవయింక జాని, నైమ కెర్లసి, చి అంచి వట్టి జెతతి. 28 దేముడుచి రాజమతె బెదితి, మొర్లె పరలోకుమతె గెచ్చ కెయ్క తెయ్క జతి వరుమ్ జోవయింక ఆవ్ దెతసిచి రిసా, జేవ్ కెయ్క కి సిచ్చ జతి మొర్చుతె గెతి నాయ్, అన్నె, కో కి జోవయింక అంచి అత్తి తెంతో ఉర్లక నెత్తిర్రి. 29 అంచ దేముడు అబ్బొ జోవయింక అంచి అత్తి సార్చ కెర దిలన్. జోయ్య ఎత్తిచి కంబ వెల్లిచి రిసా, జో అంచో అబ్బొసి జలె దేముడుచి అత్తి తెంతో జోవయింక కో కి ఉర్లక నెత్తిర్రి. 30 ఆవ్ అంచో అబ్బొ ఎక్కి" మెన యేసు వెల్లెల మాన్యులేక సంగిలన్.

31 యేసు ఇసి సంగితికయ్, 'జోక వత్తల్ తెన్ పెట మార గెలుమ' మెన, జా దీనచి రితి వెల్లెల మాన్యులే వత్తల్ వెంట్ల. 32 యేసు జోవయింక, "దేముడు అబ్బొ కెరయ్ల చెంగిల్ కమ్మ ఒగ్గర్ తుమ్క దెకవ అన్నె, జేవ్ కమ్మతె కేన్ కామ్క

'గర్చి' మెన తుమ్ అంక వత్తల్ గల మారుక ఉంచర్చు?" మెన పుసిలె, చి 33 వెల్లెల మాన్యులే జోక, "కిచ్చొ చెంగిల్ కామ్ కెర్రి రిసా వత్తల్ గల మారుమ్ నాయ్, గని తుయ రితియ్ మాన్యు దేముడు తెన్ నమ్మందుమ్ నంగుక, జోచి విలువ కడ్డి రిసాయి, జా వెల్లి తవుకయ్" మెన సంగిల.

34-35 జాకయ్ యేసు జోవయింక ఇసి మెన జబాబ్ సంగిలన్, "తుమ్క 'దేముడు జెన్' మెన సంగిలయ్ మెన జోవయింక కబుర్లు నూన సికత్త మాన్యులేచి రిసా తుమ్చి మోసా పూర్ముచెచి అత్తి దేముడు రెగ్గయ్ల ఆగ్గల్తె రెగ్గయ్ల, గెద? జో దేముడు రెగ్గయ్లచి కో మాన్యు పిట్టవుక నెత్తిర్రి, గెద. 36 జలె, జో దేముడు అబ్బొ అంక జోవయింక కామ్కయ్ నిసా అదికారుమ్ దా అంక ఈంజ లోకుమతె తెర్లయ్ల. తెర్లయ్ల జలె, 'ఆవ్ దేముడుచో పుత్తుసి' మెన ఆవ్ సంగిల్ రిసా 'జోచి విలువ కడ్డుమ్' మెన తుమ్ కిసి సంగుక జయెదె! 37 ఆవ్ దేముడు అబ్బొచ కమ్మ కెర్లసి నాయ్ జలె, అంక నంపజంక పోన. 38 గని దేముడు అబ్బొచ కమ్మ ఆవ్ కెర్లసి జలె, అంకయ్ తుమ్ నే నంప కెర్రి కి, జేవ్ కమ్మ దెక జేవ్ కమ్మకయ్ నంపజా. జేవ్ కమ్మక నంపజలె, దేముడు అబ్బొ అంచి వెట్టి తిలిసి, ఆవ్ జో అబ్బొచి వెట్టి తిలిసి చినితె, చి తుమ్క అర్చుమ్ జయెదె" మెన యేసు సంగిలన్. 39 యేసు దన్నె సంగితికయ్, జేవ్ వెల్లెల మాన్యులే జోక దెరుక దెకిలె, గని జోవయింక అత్తి దెర్చు నే సిడ్డె బార్ జా ఉట్టు గెలన్.

40 యేసు ఉట్టు గెచ్చ, యోర్దాను గాడు ఒత్తల్తో గెచ్చ, అగ్గె యోహాను బాప్తిసుమ్ దెతె తిలిసెతె టానెతె నగుమ్ దీనల్ ఒత్త తిలన్. 41 ఒత్త తతికయ్, మాన్యులే ఒగ్గర్ జిన్ జోతె జా కెర, కిచ్చొ మెన సంగితి తిల మెలె, "దేముడుచి అదికారుమ్క గుర్చు దెకయ్క కమ్మ కేన్ కి యోహాను కెరె నాయ్, గని ఈంజో యేసుచి రిసా జో సంగిలిసి ఎత్తి సత్తిమ్!" 42 ఒత్త తిలన బల్లె గ జిన యేసుక ఒత్త తెన్ నంపజలె.

11

లాజర్ మెలో మాన్యు మొర గెలిసి
 1 లాజర్ మెలో ఎక్కిలో జొర్లె సిడ్డెన్. జో కేన్ గెచ్చొవో మెలె, మరియ మార్చ మెల దొగుల బేన్చొచి చి బేతనియ గెచ్చొవో. 2 వడ్డె తేరబోదె ఎక్కి యేసుక తేల్ గాన, జాచి నెండి తెన్ జోచ చట్టొ పుంచెదె. జయ్య ఈంజ మరియ జయెదె. జొర్లె సిడ్డెసా జేవ్చో అన్నెసి జయెదె. 3 జలె, లాజర్చ బేన్చొవో "ప్రబువ, తుయ ప్రేమ కెర్రిసా జబ్బు సేడ అన్నె" మెన యేసుతె కబుర్ తెర్లయ్ల. 4 గని యేసు ఈంజ కబుర్ నూన, "ఈంజ జబ్బు సేడ్డిసి జో మొర్రి రిసాయి, గని దేముడుచి నావ్ గప్పురుమ్ జతి రిసాయి, ఆవ్ జోచో పుత్తుచి అదికారుమ్ దెకయ్తి రిసాయి" మెన, సిస్సులేక సంగిలన్. 5 మార్చక, జాచి బేన్చొక, లాజర్క, యేసు బల్లె ప్రేమ తిలో, 6 గని లాజర్ 'జబ్బు తెన్ అన్నె' మెన సూన్లె కి, జో తిలి టానెతె యేసు అన్నె దొరతి తా గెలో. 7 జా దొరతి గెతికయ్, జోచ సిస్సులేక, "యూదయ ప్రదేసిమ్ అన్నె గెచ్చుమ్!" మెన యేసు సంగిలన్. 8 జేవ్ సిస్సులే జోవయింక "గురుబాబు, ఈంజ మదెనె యూదులేవ

† 10:34-35 10:34-35 తెలుగు బైబిల్ తొలుగు బైబిల్ తొలుగు వెలె, మోసాచి అత్తి దేముడు రెగ్గయ్ల ఆగ్గల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడె ఎత్తి బైబిల్ తొలుగు పాచ్ పుస్తకమతె రెగ్గయ్ల జా అన్నె. ఈంజ దెకవుక మెన కుమియ బానతె నెయ ప్రమానుమతె మోసా పూర్ముచెచి అత్తి రెగ్గె దేముడుచి ఆగ్గల్ మెన రెగ్గవ అన్నె.

వెల్లెల మాన్యుల్ తుక వత్తల్ గల మారుక ఉచర్తై తిల కి, తుయ అన్నె 'ఒత్త గెప్పిందె' మెన ఉచర్తసి గే?" మెన బియఁ గెప్ప జోక నంగిల. ⁹ యేసు జోవయింక, "ఒండి మెదెనె పాసి పాసి బార గంటల్చి ఉజడి తయెదె, గెద? దస్సి జలె, జా బార గంటల్చి ఉజడి తిలె పొది మాన్యు ఇండిలె, ఈంజ లోకుమచి ఉజడిచి రిసా జోక వాల్ దీస్యయ్, చి నీడె నాయ్. ¹⁰ గని, జేవ్ అందరి ఇండిలె, ఉజడి నెంజిలి రిసా జేవ్ సేడుల" మెన నంగిలన్.

¹¹ యేసు జోవయింక దస్సి నంగ అన్నె, "ఆవ్ ప్రేమ కెర్తొ లాజరి నిజ అన్నె, గని జోవయింక ఉట్టవుక గెత్సి" మెలన్, చి ¹² సెస్సుల్ "దస్సి జలె, ప్రబు, జో నిజ తిలెగిన, చెంగిల్ జయెదె. కిచ్చొ బాద నాయ్" మెలె. ¹³ జలె, 'నిజ అన్నె' మెన జో మొర్లిన్చి రిసా యేసు నంగ తిలన్. గని, 'మాములుమ్ నిజ తతినచి రిసా సంగితయ్" మెన సెస్సుల్ ఉచర్తై. ¹⁴ తెదెడి "లాజరి మొర గెప్ప అన్నె" మెన యేసు జోవయింక సాస్టుమ్ నంగ, ¹⁵ అన్నె, "జో మొర గెలి పొది ఆవ్ ఒత్త నెంజిలిన్ చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, తుమచి రిసాయి. మెలె, అంచె రిసా తుమ్ దయెరిమ్ తెన్ నంపజతి రిసా ఈంజ ఎత్తి జర్గు జతయ్. అల్లె, జోతె గెచ్చుమ!" మెన నంగిలన్.

¹⁶ 'కల్వల్ జెర్మిలోసా' మెలి ఆసిమ్ నావ్ తిలె తోమా మెలె సిస్సుడు, జలె, తిల సెస్సుల్క, "జోమ్మ, ఆమ్ ఇన్నెతెన్ మొర గెచ్చుక గెచ్చుమ!" మెన నంగిలన్, చి జేవ్ బార జలె.

యేసు లాజరిచ బేస్సివో తెన్ నంగిలిసి

¹⁷ జేవ్ బేజనియ గెచ్చొ పాసి అయిలె, యేసు కిచ్చొ కబుర నూన్లొ మెలె, 'లాజరిక మెన్నె రొవ చెత్తర పొదుల్ జా అన్నె' మెన నూన్లన్. ¹⁸ జలె, జా గావ్ యెరూసలేమ్ వట్టుమ్ తెంతో పాసి పాసి ఎక్కి దొన్నె మయిలు దూరి అన్నె, ఒగ్గర్ దూరి నాయ్, ¹⁹ చి జేవ్చి అన్నెని మొర్లి రిసా మార్తక చి మరియక బురియవుక మెన, యెరూసలేమ్చ యూదుల్ ఒగ్గర్జన్ జా అన్నె. ²⁰ జలె, యేసు జితయ్ మెన మార్త నూన కెర, జోక దస్సుల్ జంక మెన వాల్ ఎదక అయిలి, గని మరియ గెరి తా గెలి. ²¹ మార్త జోక దస్సుల్ జా జోకర, యేసుక, "ప్రబు, తుయ ఇన్నె తత్తది జలె, అంచొ అన్నె మొర్తో నాయ్. ²² గని అప్పె కి తుయ దేముడుతె కిచ్చొ నంగిలె కి తుక దెయెది మెన జాని" మెన నంగిలి.

²³ యేసు జాక, "తుచొ అన్నెది అన్నె జేవ్ జా ఉట్టెదె" మెలన్. ²⁴ మార్త జలె, జోక "ఈంజ లోకుమ్ ఇని తతినచి ఆకర్ దీసిక, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్యుల్ ఎత్తిజన్ అన్నె జేవ్ జా ఉట్టెది దీసిక, అన్నె అన్నె ఉట్టెదె మెన జాని" మెన నంగిలి. ²⁵ చి యేసు జాక, "మొర గెలనక ఉట్టయిలోసా, దొర్పు జలి జేవ్ దెతోసా ఆచ్చొ. అంక కో నంపజ గెచ్చుల గే జోవయించి ఆంగ్ మొర గెలి కి, జిప్పల. ²⁶ చి, కో అంక నంప తెన్ జతతి గే, సెప్ప జతి మొర్తుతె కెయక కి గెతి నాయ్. అమ్మ, ఈంజ కోడు తుయ నంపజతసి గే?" మెన పుసిలన్. ²⁷ మార్త యేసుక "నంపజ అన్నె ప్రబు, ఈంజ లోకుమ్తె జెంక తిలె" రప్పించువ కెర్తొ జా తో క్రీస్తు తుయ మెన, దేముడుచొ పుత్తసి తుయ మెన నంప తెన్ అన్నె" మెన ఒప్పన నంగిలి.

²⁸ జలె, మార్త ఇని నంగిలి బేగి, యేసుక ఒత్త ముల దా గెరి గెచ్చ, "గురుబాబు జా అన్నె. తుక బుకార్తయ్" మెన బేస్సి జలి మరియక తిరిమ్ నంగిలన్. ²⁹ మరియ ఈంజ కోడు నూన, చట్టున ఉట్ట, యేసుతె గెచ్చుక బార జలి. ³⁰ ఈంజ

మదెనె, యేసు కేనె అన్నె మెలె, మార్త జోక దస్సుల్ జా ముల దిలి టాన్తె రక అన్నె. గచ్చొ జెంక నేతయ్.

³¹ మరియ చట్టున బార జతికయ్, జాతె జా తా జాక బురియయ్తె తిల యూదుల్ దెక, "మెన్నె ఏడుక గెతయ్, కిచ్చొగె" మెన ఉచర, జాచి పట్టి గెల.

³² జలె, యేసు తిలెన్తె మరియ పావ కెర, జోక దెక జోచి చట్టె నెర్పు నీడ, "ప్రబు, తుయ ఇన్నె తత్తది జలె, అంచొ అన్నె మొర గెతో నాయ్" మెన నంగిలి.

³³ జా ఏడ్డిసి, జేవ్ తెన్ అయిలె యూదుల్ ఏడ్డిసి దెక, యేసు కన్యాదుల జా జోచి అత్తతె బాద నీడ, ³⁴ "జోక కేనె రోచిలదు?" మెన పుసిలన్, చి జేవ్ జోక "జా దెకు, ప్రబు!" మెన నంగిలి.

³⁵ యేసు ఆనుమ్ గేడు ఏడ్డన్. ³⁶ జో ఏడ్డిసి దెక, ఒత్త తిల యూదుల్ నగుమ్జన్ "ఆది, జోవయింక కెర్తి ప్రేమ తిలె, ఈంజ!" మెన దెకయెల. ³⁷ జోవయింక అన్నె నగుమ్జన్, మాత్తుమ్, "జో గుడ్డె మాన్యువ అంకివో డీనయ్లో, గెద. జలె, లాజరి నే మొర్తి రితి కెర్తొ జలె", మెన నంగిలి.

యేసు లాజరిక జయిడ్డిసి

³⁸ తెదెడి యేసు జోచి అత్తతె అన్నె ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ కన్యారుమ్ జా, మెన్నె పాచిలన్. ఈంజ మెన్సున్ కిసిచి మెలె, మెట్టయ్ తిలి సాప్రయ్ డొల్మి కెర్తి గది. జా డొల్మి కెర్తొనక డంక తిలిసి వెళ్ళొ వత్తురు. ³⁹ యేసు, "వత్తురు కడ గెల!" మెలన్. దస్సి మెంతికయ్, మొర గెలోసాచి మార్త మెలి బేస్సి జోక "ప్రబు, జో మొర గెచ్చొ చెత్తర పొదుల్ జలి! పీనుమ్ వాసిన పెట్టె తయెదె!" మెన నంగిలి. ⁴⁰ యేసు జాక "ఆవ్ తుక కిచ్చొ నంగిలయ్ గే, తుయ నంప తెన్ తిలెగిన, దేముడుచి గప్పురుమ్ నెక్కిచి రుట్ట దెకితె." మెన ఇదిల్ గేల కెర్తన్.

⁴¹ జలె, పత్తురు కడ గెల, చి యేసు ఆగానుమ్ పక్క దెక "ఓ బ, తుయ అంచె ఆన నూన్లది మెన అంక నర్త. ⁴² తుచి తెన్ ఆవ్ లట్టబిసి తుయ కెయక తెయక నూన్తసి మెన ఆవ్ పూర్తి జాని, గని తుయ అంక తెర్తయిలెచి రుట్ట దెక నంపజతు మెన, ఇన్నె టీచ తిల ప్రజలెచి రిసా ఇని చోండి పుట్టవ నంగితసి" మెన నంగి, గట్టజ ఒర్గు, ⁴³ "లాజరి, బార జా!" మెన బుకార్తన్. ⁴⁴ చి జో మొర గెలోసా, జోచ అత్త చట్టొ బందున్ తెన్ తతె, జోచి మొక్క తువ్వల్ గుడియవ తతె, బార జా అయిలో, చి తిల మాన్యుల్క యేసు "కట్టు యివ, జోక విడ్డల్ కెర!" మెన నంగిలన్.

యేసుక మారుక మెన యూదుల్ అన్నె కుట్ట కెర్తిసి (మత్త 26:1-5; మార్కు 14:1-2; లూకా 22:1-2)

⁴⁵ మరియ తెన్ జా తిల యూదుల్తె ఒగ్గర్జన్ జలె, యేసు కెర్తిసి దెక, జోక నంపజలె. ⁴⁶ గని జోవయింక అన్నె నగుమ్జన్, పరినయ్యుల్తె గెచ్చ, యేసు కెర్తిసి జోవయింక నంగిల. ⁴⁷ వెల్లెల పూజర్గు పరినయ్యుల్ నబ కెర్తనక వెనవ దా, "అమ్ కిచ్చొ కెర్తి జయెదె! ఈంజొ మాన్యు ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ వెల్లెల కమె కెర్తయ్, చి ⁴⁸ అమ్ జోక నే ములయెలె, ప్రజల్ ఎత్తిజన్ జోక నంపజ గెచ్చయె. చి రోమ్ దేసిమ్చ నయన్యుమ్ జా కెర, అమ్చి దేముడుచి గుడి కి అమ్చి ఒండి దేసిమ్ కి పాడె కెరల" మెన నంగిల.

⁴⁹ జలె, జేవ్ వెల్లెల మాన్యుల్తె కయవ మెలె" ఎక్కిలో తిలె. జా వెర్చి జొయ్యె ఎత్తిక వెల్లెల పూజరి జా తిలె. నబతె తిలనక జో కిచ్చొ మెన నంగిలన్ మెలె, "తుమ్ కిచ్చొయ్ నెన్ను. ⁵⁰ ఏక కోడు తుమ్ ఉచర. అమ్చ యూదుల్ అమ్చి

దేనిమ్ పాడేనే జతి రితి ఎక్కిలో మొరై తుమ్క చెంగిలి” మెన సంగిలో. ⁵¹ జలె, జోక జొయ్యి ఈంజ కోడు సంగి నాయ్. గని జా వెర్చి జో ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి జా తిలి రిసా, దేముడు జోచి చొండి పుట్టవ సంగయిలో. జా కబురచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, యూదుల్తెవ మాన్సుల్క పాచ్చుమ్ తెంతొ రచ్చించువ కెర్తె రిసా యేసు మొరుక తిలి. ⁵² ఎక్కి యూదుల్తెవ మాన్సుల్క నాయ్. గని జోవయింక బోదల్ జల జోక సంపజల మాన్సుల్ ఎత్తిక, జేవ్ కేన్ దేనిమ్వ జలతి, జేవ్క ఎక్కితె జోవయించి బెదవంతె రిసాయి మొరుక తిలి. ⁵³ జలె జా దీసి తెంతొ, ‘యేసుక కీసి మారుమ’ మెన, వెల్లెల మాన్సుల్ కుట్ట ఉచర్తె తిల.

⁵⁴ జలె, జో మొర్తె సమయమ్ జెంక నేతయేచి రిసా యేసు, యూదుల్తెవ వెల్లెల మాన్సుల్ తిలింతె నే బుర్తె, ఒత్త తెంతొ వెల్లి బయలు వక్క, ఎప్తాయిమ్ మెంతి గచ్చొ ఉట్ట గెచ్చ, జా మదెనె జోవయించ సీన్సుల్ తెన్ ఒత్త తా గెల.

⁵⁵ యూదుల్తెచి జా వెర్చిచి *వస్సా వండుగు పాసి జా అయిలో. జా వండుగు నే జెతె అగ్గె, సుద్ది కెరనుక మెన, యూదుల్ ఎత్తిజన్ జోవయించ జోవయించ గచ్చొలె తెంతొ యెరూసలేమ్తె జా అస్సి. ⁵⁶ దేముడుచి గుడితె గెలన యేసుక రకితె అస్సి. ఒత్త రకితె తా కిచ్చొ మెన లట్టబంతె అస్సి మెలె, “తుమ్ కిచ్చొ ఉచర్తను? ఏక వేల వండుగక జెయె నాయ్ గే?” మెన లట్టబంతె అస్సి. ⁵⁷ కిచ్చొక మెలె, జా మదెనె వెల్లెల పూజర్చు చి పరిసయ్యుల్ జోక జేలి కెరుక మెన ఉచర “జో కేనె తయెద గే కో జాన్లె, అమ్క సంగి!” మెన ప్రజల్క అత్త దా అస్సి.

12

యేసుక వాసిన తేల్ గాన దిలిసి
(మత్త 26:6-13; మార్కు 14:3-9)

¹ *వస్సా వండుగక సాప్పు సాదుల్ అగ్గె, యేసు బేతనియ గచ్చొ అన్నె ఉట్ట అయిలన్. జా గచ్చొ యేసు జియణ్ణొ లాజర్ అస్స. ² జలె, యేసు ఒత్త తేతికయ్, జోచి రిసా విందు దిల. మార్చ జోగిడ్డి, చి యేసు తెన్ అస్సిమ్ కయలసతె లాజర్ తిలన్. ³ జేవ్ ఎత్తిజన్ వెన తిలిన్తె, జలె, మరియ ఒగ్గర్ విలువ తిలి ఏక ఎదిలి చెంగిల్ వాసిన తేల్ ఆన్లి. ఆన, యేసుచ చట్టతె గాన, జాచి నండ్ తెన్ పుంచిలి, చి ఒండి గెరి జా తేల్చి వాసిన బెర్తి.

⁴ జలె, ఇస్సరియోతు యూదా మెలో యేసుచ సిస్సుల్తె తా, జో కి ఒత్త అస్స. కొన్న మెలె, జో వట్టి విరోయమ్ సుదల్తె యేసుక దెర దెయెదె. జలె, యేసుక మరియ జా తేల్ గాస్తికయ్, జో యూదా జాక, ⁵ “ఈంజ తేల్ సాప్పు పుంజొ వెట్టక ఏక గెల్చి జలె, బీద సుదల్తె జా డబ్బుల్ దర్దుమ్ దెంక జతి!” మెన గొల కెర్లన్. ⁶ గని ఆరిక సంగిలో, బీద సుదల్తె ఉప్పిర చి కన్యారుమ్క నాయ్. కిచ్చొక మెలె, జో చొయ్, సిస్సుల్తె డబ్బుల్ వెట్టి జోచి అత్తి తిలి, చి జా డబ్బుల్ జో చొర కంక అలవాట్ జా తిలో.

⁷ జలె, యూదా జా కోడు సంగితికయ్, యేసు జోక, “జాక గొల కెరు నాయ్. అంక రోవెతి దీసికచి కామ్క ఈంజ గుర్తు తతి రితి జా, జా తేల్ తియ్ దా తిలి. తవును. ⁸ బీద సుదల్ కెయక తెయక తుమ్చి తెన్ తవుల చి రిసా ఇస్సుమ్ అయిలి పొది జోవయింక దర్దుమ్ దెంక జయెదె. అవ్,

మాత్తుమ్, కెయక తెయక తుమ్చి తెన్ ఇసి తయె నాయ్” మెన సంగిలన్.

⁹ యెరూసలేమ్తె *వండుగక బెర తిల యూదుల్, జలె, యేసుచి రిసా, జో “బేతనితె లాజర్తె అస్స” మెన సూన కెర, యేసుక దెకుక మెన, చి జో జియణ్ణొ లాజర్క దెకుక మెన ఒత్త ఉట్ట అయిల.

¹⁰⁻¹¹ జాకయ్, ‘లాజర్క జియణ్ణిచి రుట్ట దెక ఒగ్గర్ జన్ అమ్చి అచారిమ్ ముల దా యేసుక సంపజతతి’ మెన వెల్లెల పూజర్చు బియె కెర, లాజర్క కి మారుక ఉచర్ల.

యేసు యెరూసలేమ్తె ఉట్ట అయిలో
(మత్త 21:1-11; మార్కు 11:1-11; లూకా 19:28-40)

¹² ‘యేసు యెరూసలేమ్తె జెతయ్’ మెన వండుగక బెర తిల మాన్సుల్ అన్నె దీసి సూన కెర, ¹³ ‘జో తెన్ దస్సుల్ జమ్దె’ మెన, పట్టుమ్ తెంతొ బార్ జా కజారుమ్ రూకుల్చ మట్టల్ మాడ దెరన వట్టి జా తా, యేసు పాసి అయిలి పొది “అమ్చొ ప్రబుచి నావ్ తెన్ జెతో రచ్చించువ కెర్తెసాక జోబర, జోబర! అమ్చి ఇస్రాయేల్చ ప్రజల్చొ రాసొక ఒనస్సు, ఒనస్సు!” మెన జోచి రిసా కేకుల్ గల్తె తిల.

¹⁴⁻¹⁵ జలె, ‘జర్గు జయెదె’ మెన దేముడుచి కొడొతె పూర్లుమ్ దేముడు రెగ్గయిలి తిలిసి జర్గు జలి. కీసి మెలె, యేసు ఏక గాడ్డి పిల్ల దెర్చు కెరన, వెగ, పట్టుమ్తె అయిలో. “ఒ కీసిమానుచి దువినీ, తుయి అస్సె బి నాయ్! గాడ్డి పిల్లతె వెగ, తుమ్చొ రాసొ జెతయ్!” మెన రెగిడ్డి కోడు.

¹⁶ ఈంజ ఎత్తి జర్గు జతె తిలి పొది యేసుచ సిస్సుల్ కి అర్దుమ్ కెరంతె నాయ్. గని యేసు దేముడు అబ్బొన్తె అస్సె వెగ గెలి వట్టి, యేసుక ఇసి జలి, చి జోచి రిసా దేముడు అబ్బొసి జా కోడు రెగ్గవ తిలన్ మెన ఉచార కెర్ల.

¹⁷ జలె, యేసు జో లాజర్క మెస్సున్ తెంతొ బుకారా జయడ తిలిన్తె బెర తిల మాన్సుల్ జేవ్ జా ఇసి సొంత దెకిలిన్క అప్పె సాచి సంగితె తిల. ¹⁸ యెరూసలేమ్తెవ ప్రజల్ కిచ్చొక యేసు తెన్ దస్సుల్ జంక బార్ జా తిల మెలె, లాజర్క యేసు జయడ జోచి అదికారుమ్క రుట్ట దెకయిలిన్చి రిసా సూన తిల. ¹⁹ ప్రజల్ యేసుక సంపజతతి మెన పరిసయ్యుల్ దెక, “అయ్యె, జోవయింక పిట్టయేతిసి అమ్ అస్సె కిచ్చొ కెరుక కామ్క నంజె. ఆదె, లోకుమ్ ఎత్తిచ మాన్సుల్ జోచి వట్టి గెచ్చ అస్సి” మెన ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో లట్టబన్.

²⁰ వండుగు పొది బక్తి కెరుక అయిలసతె సగుమ్ జన్ గ్రిసు దేనిమ్వ మాన్సుల్ ఒత్త అయిల. ²¹ జేవ్ జలె, గలిలయతె తిలి బేత్తుయదా గచ్చొచొ పిల్వ మెంతొ యేసుచొ సిస్సుడు ఎక్కిలోక చజ కెర జోక “బాబు, యేసు తెన్ లట్టబుక మెన అయిలమ్” మెన సంగిల. ²² చి పిల్వ అంద్రెయ మెలో సిస్సుడుక సంగ, జేవ్ దొగుల యేసుతె జా, జోక సంగిల.

యేసు మొర గెచ్చుక తిలిన్చి రిసా సంగిలిసి
²³ యేసుక జేవ్ దొగుల సిస్సుల్ జా కబుర సంగితికయ్, జో జోవయింక, “అవ్ మాన్సు జా జెర్చున్ అయిలోసా గప్పరుమ్ జతి సమయమ్ జా అస్సె. ²⁴ తుమ్క అవ్ కిచ్చొ నిజమి కచితుమ్ సంగితసి మెలె, గేదుమ్ గిడ్డ జమన్చి వంటొ

* 11:55 11:55 వస్సా వండుగచి రిసా 2:13చి ఎట్టెచి కోడు దెక. * 12:1 12:1 వస్సా వండుగచి రిసా 2:13చి ఎట్టెచి కోడు దెక. † 12:7 12:7 వస్సా వండుగక కీసి మెండ్ పిట్టక అర్చితుమ్ దెవుల గ, గిన్న, ఈంజ జెతె తిలి వస్సా వండుగక యేసుయి పావల్ గెచ్చయితి అర్చితుమ్ జయెదె. ‡ 12:9 12:9 2:13చి ఎట్టెచి కోడుక దెక. § 12:14-15 12:14-15 ‘సీయోనుచి దువినీ’ మెలె, యూదుల్ మెత్తుమ్క టాలె జయెదె.

దెరుక జలె, బుయ్యె సీడ చొప్పొ కునుడ గెలెకయ్ జయెదె. దస్సి తొలితొ మొర్లి రితి నే జలెగిన, ఎక్కి గడ్డయ్ తా గెచ్చెదె. గని దస్సి మొర్లి రితి జలె, ఒగ్గర వంటి దెరెదె.

25 “జోచి జీవుక జో కో ప్రేమ కెర రచ్చెయింప కెరనుక ఉవరుల గే, జోచి ప్రాసుమ్ పాడ్ జా గెచ్చెదె, గని ఈంజ లోకుమతె కో జోచి సొంత జీవుక విలువ నే దెకితె దేముడుక నిదాసుమ్ కెరుల గే, జోచి జీవు జోక దొర్నొ జా, వరలోకుమతె గెచ్చ కెయక తెయక ఒత్త జవుల. 26 అంచి సేవ కో కెరుల గే, అంచి పట్టి అయ్లి రితి అచే కెర్లి రితి కెరుక, చి అచే కేనే తయిందె గే, అంచో సేవ కెర్నొనా ఒత్తయ్ తంక. కో అంచి సేవ కెరుల గే, జోక కచితుమ్ దేముడు అబ్బొ గవురుమ్ కెరెదె.

27 “ఓ బ, అప్పె అంచి పెట్టి ఒగ్గర బాద జతసి. అచే తుక కిచ్చొ నంగుక? ‘ఓ బ, ఈంజ నమయుమచి కామ్ అంక పిట్టవు’ మెన నంగుక గే? నాయ, నెంజె. ఈంజ కామచి రిసాయి, నమయుమచి రిసాయి ఈంజ లోకుమతె అచే అయలయ్, గెద? 28 ఓ బ, తుచి నావక గవురుమ్ కెరను” మెన దేముడు అబ్బొనక ప్రార్థన కెర్లన్, చి బేగి, అగాసుమ్ తెంతో జో దేముడు జోచి అవాడ్ సూనయ్లన్. కిచ్చొ మెన సూనయ్లన్ మెలె, “అంచి నావక గవురుమ్ కెర అస్సి, చి అన్నె గవురుమ్ కెరనిందె” మెన నంగెలన్.

29 పాసి టీవ తిల జనాబ్ నూస్, చి “ఉర్వుల్ కెర్లి” మెన జోవయింతె నగుమజన్ నంగెల. అన్నె నగుమజన్, మాత్రమ్, “దేముడుచి దూత ఎక్కిలో జో తెన్ లట్టట్టన్” మెన నంగెల. 30 యేసు జోవయింక, “ఈంజ అవాడ్ సూనయ్లిసి అంక దయిరిమ్ కెర్లి రిసా నాయ, అంక దయిరిమ్ అస్సి. గని తుమకయ్ ‘నంపజతు’ మెన సూనయ్లన్. 31 కిచ్చొక మెలె, అప్పె జర్గు జంక తిలిన్చి రిసా ఈంజ లోకుమచ తీర్పు జవుల. అప్పె జర్గు జంక తిలిన్చి రిసా, ఈంజ లోకుమక అప్పెచి మట్టుక విలువ కెర్లి నయ్తానుక బార్ కెర వెలవ దెయెదె. 32 అన్నె, మాన్సుల్ అంక బుయ తెంతో ఉక్కుల టీవడ్డి పొదిక దేసిమెలి ఎత్కి తెంతోవ మాన్సుల్క అంచితె బుకారా అనిందె” మెన ఒత్త తిలసక యేసు నంగెలన్. 33 ‘ఉక్కుల టీవడ్డి పొదిక’ మెలి కోడుతె కిచ్చొ అర్దుమ్ మెలె, ఏక* సిలువతె మాన్సుల్ యేసుక టీవడ్డి, మొరెదె. జో నంగెలిన్తె జయ్యి అర్దుమ్.

34 జలె, యేసు జా కోడు నంగితికయ్, జనాబ్తెచ మాన్సుల్ ఆవారిమ్ జా కిచ్చొ మెల మెలె, “ రచ్చెయింప కెర్నొనా జతో క్రీస్తు నే మొర్లి కెయక తెయక తా గెచ్చెదె” మెన ‘మోసే పూర్ణమచొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయల ఆగ్గల్తె తిలిసి సూన అస్సుమ్. గని తూయ జలె, అచే మాన్సు జా జెర్బున్ అయ్లోసొక ఉక్కుల టీవడ్డుక అస్సె” మెన తయి నంగతన్. దస్సి జలె మాన్సు జా జెర్బున్ అయ్లోసొ క్రీస్తు జయెదె గే, నెంజె గే?” మెన అన్యానుమ్ జలె.

35 జేవ్ దస్సి జతికయ్, యేసు జోవయింక, “అన్నె నగుమ్ దీనల్ అంచి ఉజిడి తుమచి తెన్ తయెదె. తుమ్ అందరబుద్దిక దెర్వు నే సిడ్డి రిసా, ఈంజ ఉజిడి తతె తుమ్ ఈంజ ఉజిడితె ఉండ. కిచ్చొక మెలె, అందరతె కో ఉండుల గే, కేనే గెతతి గే నేన్తి. 36 తుమ్ ఉజిడివ పుత్తర్లు జతి

రిసా, ఈంజ ఉజిడి తుమ్తె తతె ఎద ఈంజ ఉజిడిక పూర్తి నంపజంక దెర” మెన బోదన కెర్లన్. యేసు ఇని సంగ కేడయ్లి పడ్డొ, జతెంతో బార్ జా, యూదుల్ నే చజితి రితి లుంకిల్ రితి తిల్”.

యూదుల్ నే నంపజలిన్చి రిసాచి కోడు
37 యేసు జోవయింప మొక్కె జోచి అదికారుమక రుజ్జు దెకయత ఎత్తివాలే కమె కెర తిలె కి, జోక జేవ్ నంపజతి నాయ. 38 జేవ్ నే నంపజతిసి కిచ్చొక మెలె, యెసయా పూర్ణమచొచి అత్తి దేముడు రెగిడ్డి కోడు నెరవెర్పువ జతి రిసాయి.

“ఓ ప్రబువ, అమ్ సంగిలి తుచి కబర్ నూన్లె కి, కో నంపజా అస్సి? కోయ నాయ. తుచి అదికారుమక రుజ్జు దెకయత కమె దెకితెకి, జోవయింపి జా నెక్కి కో చిన అస్సి? కోయ నాయ”

మెన రెగిడ్డి కోడు. 39 జాకయ్ యేసుక నంపజంక నెత్తిర్. 40 పడ్డొ జోవయింపి సిచ్చుచి రిసా యెసయా పూర్ణమచొచి అత్తి జో ప్రబు రెగ్గయ్లిసి అన్నెకతె కి జయ్యి అర్దుమ్.

“జోవయింప అంకివో గుడ్డి కెర్లి రితి కెర, జోవయింపి పెట్టి బేడు మందిలి రితి దేముడు కెర అస్సి.

*జోవయింప అంకివో దెకుత నాయ, జోవయింపి పెట్టి అర్దుమ్ కెరంతు నాయ, అచే దెతి వరుమ్ నజనుక బుల జెతు నాయ” మెన అంచి సిలవ”

మెన ప్రబు రెగ్గయ్లి కోడు.

41 యెసయా పూర్ణమచొ కిసి ఇని మెలన్ మెలె, దేముడు దెకయ్లి సిచ్చుతె యేసుచి గవురుమచి గుర్తు దెక తిల్”, చి జోచి రిసా రెగిడ్డన్.

42 యూదుల్తె ఒగ్గరజన్ యేసుక నే నంపజలెకి, జోవయింతె ఒగ్గరజన్ వెల్లెల మాన్సుల్ కి నంపజలె. గని మాన్సుల్చి మొక్కె ఒబ్బన్తి నాయ. కిచ్చొక మెలె, ‘పరిసయ్యుల్ నూన్లె, అమక నబ గెరలె అన్నె పెనయతి నాయ’ మెన బిలె. 43 కిచ్చొక దస్సి బిలె మెలె, దేముడు దెతి గవురుమచి కంబ, మాన్సు దెతి గవురుమకయ్ ఆన జా తిలె.

44 జలె, ఒక్కజిన్ సూన్తి రితి కేక్ గెల యేసు కిచ్చొ మెన బోదన కెర్లన్ మెలె, “కో అంకయ్ నంపజతతి గే, ఎక్కి అంకయ్ నాయ, గని అంక తెద్రయ్లోసొక నంపజతతి. 45 అంకయ్ కో దెకితతి గే, అంక తెద్రయ్లోసొక దెకితతి.

46 “ఈంజ లోకుమతె కిచ్చొక అయలయ్ మెలె, అందరబుద్ది ఇండిత ఈంజ లోకుమచ మాన్సుల్క ‘దస్సి తత్తు నాయ, గని అంక నంపజా రచ్చెయింప జతు’ మెన దొర్నొ జలి ఉజిడిన్ సూన్తి రితి కేక్ గెల యేసు అయ్లయ్. 47 అంచ కోడొ కో సూన్తి గని కెర్లి నాయ గే, జోవయింక అచే తీర్పు కెరె నాయ. కిచ్చొక మెలె, అచే ఈంజ లోకుమతె అయ్లిసి ఈంజ లోకుమచ తీర్పు కెరె సిచ్చొ కెర్లి రిసా నాయ, గని జోవయింక రచ్చెయింప కెర్లి రిసాయి అయలయ్.

48 “గని జాగర్ల తా. కిచ్చొక మెలె, కో అంక నంప కెర్లి నాయ, చి అంచ కోడొ సూన కెరుక నెసితి గే, జోవయింక తీర్పు కెరె సిచ్చుతె తెద్రయ్లిసి అస్సి. మెలె, ఈంజ లోకుమచక

* 12:33 12:33 ‘సిలువ’ కి తయెదె మెలె, ఏక టీవెతి చి ఏక అర్దుమ్ జతి దస్సి డేడివో రిక డండల్ బెదవుల జా సిచ్చు జతో మాన్సుక జా సిలువతె ఎంర్లవ కెర, జోవయింప అత్తి చట్టి పాసి కెరవ, అత్తెవట్టొతె మెకుల్ పెడు, నెంజెలి వాలివో తెన్ బంద దా, నంపజ బుయ్యె సీడ లోవ కెర దస్సి ములుల. జో సిచ్చు జతోనా దస్సి ఒకయ్ జా మొరెదె. రోమ్ దేసిమెచి అలవార తెన్ చి సిచ్చు జా. † 12:34 12:34 తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసేచి అత్తి దేముడు రచ్చయ్లి ఆగ్గల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడొ ఎత్తి బైబిల్తె ఆగేచి పాచే పుస్తకమతె రెగ్గయ్ జా అస్సి. ఈంజ దెకవ మెన కుపియ బానతె నెయ ప్రహసమతె మోసే పూర్ణమచొచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ ఆగ్గల్ మెన అర్దువ అస్సి. ‡ 12:40 12:40 నెంజెలి. “నెంజెలి జోవయింప అంకివో దెకిత, జోవయింపి పెట్టి అర్దుమ్ కెరంతు, చి అచే చెంగెల్ కెర్లి వరుమ్ నజనుక పసుల జెతు”.

తీర్పు కెల్ల జా ఆకర్ దీనిక, అవ్ అప్పె నంగిల కొడొ జోవయింక కచితుమ్ తీర్పు కెర సిచ్చతె తెద్రవుల. 49 కిచ్చొక మెలె, అచ్చె కెర అవ్ కిచ్చొ సంగి నాయ్. అవ్ కిచ్చొ మెన లట్టబుక గే, కిచ్చొ సంగుక గే, అంక తెద్రయ్లో దేముడు అబ్బొయి అంక ఆడ్ర దా అన్నె. 50 అన్నె కేన నాయ్, గని జోచి కోడు కెర్రిన తెయ్ పరలోకుమతె బెదితి కెయ్క తెయ్క చెంగిల్ తతి సెక్కి అన్నె మెన కచితుమ్ జాని. జాకయ్ అవ్ కిచ్చొ సంగితసి గే, దేముడు అబ్బొయి సంగిల్ రితి అవ్ సంగితసి.”

13

యేసు జోచ సిస్సుల్క చట్టా దోవిలిసి

1 ఈంజ లోకుమ్ ముల దా దేముడు అబ్బొన్తె అన్నె ఉట్ట గతి సమయుమ్ అయిలి మెన యేసు జానె. జో ఈంజ లోకుమతె నిసాన్ బారజన్ సిస్సుల్క అగ్గె తెంతో ప్రేమ కెర్తయ్, గని అప్పె, *పన్నా పండుగక ఏక దీసి అగ్గె, ఆకర్ ఎదచి జోచి ఎదివాట్ ప్రేమ నొస్తుమ్ దెకుయ్లో.

2 జా సంజె, యేసు జోవయింక బారజన్ సిస్సుల్ తెన్ ఎక్కితె అన్నిమ్ కెర్తతి. ఇన్సురియోతు సీమోనుచొ యూదా మెలో పుత్తుసి జోవయింతె అన్నె. జలె, యేసుక విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి దెర దెంక మెన నయ్తాన్ యూదాక సికడ అన్నె. 3 గని, ‘దేముడు అబ్బొ అంచి అత్తి ఎత్తి సార్చ కెర దా అన్నె, చి దేముడు అబ్బొ తెంతో ఉత్త అయిలయ్, చి దేముడు అబ్బొతెయి అవ్ అన్నె ఉట్ట గతసి’ మెన యేసు జాన్.

4 జలె, అన్నిమ్ కెర్తె తిలి పొది యేసు ఉట్ట, జో గలన తిలి దిగిల్ సొక్క రితిసి తియ దా, జోవయింక సిస్సుల్క, జో గొత్తి సుదో జతి రితి గుర్తుక, ఏక తువ్వల్ కెరంట బండన్లన్.

5 తెదొడి తప్పలయ్ పాసి నువ కెర, సిస్సుల్క చట్టా దోవ జో బందన్ల తువ్వల్ తెన్ పుంచుక దెర్లన్. సగుమజిన్చ చట్టా దోవ పుంచ తా, 6 సీమోను పేతురుచ చట్టా దోవుక మెన జోతె పావెయ్. గని పేతురు జా, “ప్రబు, తుయి అంచ చట్టా దోవుక గే? పోని!” మెన బమ్మ తెన్ సంగిలన్. 7 ‘పోని’ మెన సంగితికయ్, యేసు జోక “అవ్ అప్పె కెర్రిసి తుక అప్పె అర్దుమ్ నాయ్. గని పడ్డొక అర్దుమ్ కెరంతె” మెన సంగిలన్.

8 పేతురు జోక అన్నె, “ప్రబు, తుయి అంచయ్ చట్టా కెయ్క కి దోవుక అవ్ బమ్మి నాయ్” మెన ఒగ్గర్ జా సంగిలన్. యేసు జోక, “అవ్ తుక నొబ్బుమ్ నే కెర్రి, అంచి రాజిమతె తుక కిచ్చొ వాట తయె నాయ్” మెన సంగిలన్. 9 పేతురు జోక, “ప్రబు, దన్నె జలె, అంచ చట్టా అత్తో బోడి కి, ఎత్తి దోవ గెలి!” మెన సంగిలన్.

10 తెదొడి యేసు జోక, “కో పాని నాయ తప్పల గే, జోచ చట్టాక పిట్టవ, పూర్తి సుబ్రుమ్ జా తప్పల. దన్నె, ఎక్కిలోక పిట్టవ, తుమ్ ఎత్తిజన్ సుబ్రుమ్ జా అన్నున్” మెలన్.

11 యేసు కిచ్చొక దన్నె మెలన్ మెలె, కో జోక విరోదుమ్ సుదల్తె దెర దెయెది గే జో జాన్. జాకయ్ ‘ఎక్కిలోక పిట్టవ తుమ్ ఎత్తిజన్ సుబ్రుమ్ జా అన్నున్’ మెన సంగ తిల్.

12 సిస్సుల్క చట్టా దోవ కేడయిలి పడ్డొ, జోచ పాలల్ అన్నె గలన, అన్నె అన్నిమతె వెన, యేసు జోవయింక, “అవ్ తుమ్క కెర్రి గుర్చుచి రిసా తుమ్క అర్దుమ్ జలి గే నాయ్ గే? 13 అల్లె, అంక ‘గురు’, ‘ప్రబు’ మెన తుమ్ సంగితసు.

బాద నాయ్. అవ్ నిజమి తుమ్చొ గురు, తుమ్చొ ప్రబు. 14 అవ్ జలె, తుమ్చొ ప్రబు తుమ్చొ గురు జలెకి, తుమ్క నేవ కెర్రి ఏక గుర్తుక తుమ్చ చట్టా దోవతసి జలె, తుమ్ జా గుర్చుచి అర్దుమ్ కెరన తుమ్ కి ఎక్కిలోచ చట్టా ఎక్కిలో దోవిలి రితి జా, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో నేవ కెర్రి తంక. 15 అవ్ అప్పె కెర్రిసి జా గుర్తుకయ్, తుమ్క అవ్ కెర్రి రితి తుమ్ ఎక్కిలోక ప్రేమ కెర్రి తంకయ్. 16 తుమ్క నిజమి కచితుమ్ అవ్ కిచ్చొ సంగితసి మెలె, నేవ కెర్రిసా జోచి ఎజోమానిచి కంట వెల్లొ నెంజె. దన్నె, తెద్రయ్ జలెసా, జలె, జోక తెద్రయ్లోసాచి కంట వెల్లొ నెంజె. 17 జలె, ఈంజ ఎత్తిచి అర్దుమ్ కెరన్లదు మెలె, జా బుద్ది ఇండెతి తిలె తుమ్క చెంగిలి.

విరోదుమ్ సుదల్తె దెర దెయెది (సుత్తె 26:20-25; మార్కు 14:17-21; లూకా 22:21-23)

18 “గని, అవ్ అప్పె సంగిలి బుద్ది తుమ్ ఎత్తిజన్ జసు నాయ్. కిచ్చొక మెలె, అవ్ నిసాన్లచి బుద్ది అవ్ జాన్. అప్పె జర్గు జతిసి కిచ్చొక జయెది మెలె,

అంచి తెన్ అన్నిమ్ కెర్రి ఎక్కిలో అంక తావ్ దిలి రితి కెరెది మెన రెగిడ్డి కోడు అప్పె నెరవెర్చువ జంకయ్. 19 ఈంజ ఎత్తి జర్గు నే జతె అగ్గె అంక తుమ్క కిచ్చొక సంగితసి మెలె, జా జర్గు జతి మెలె, జా రుజ్జు దెక, ‘నిజమి దేముడు తెద్రయ్లో క్రీస్తు రచ్చించువ కెర్రిసా’ మెన అంచి రిసా తుమ్ పూర్తి దయ్రిమ్ తెన్ నంచ జన్. 20 తుమ్క అన్నె కిచ్చొ నిజమి కచితుమ్ అవ్ సంగితసి మెలె, అవ్ తెద్రయ్త మాన్యుల్క కో నంచజా మరియాద కెరల గే, అంకయ్ నంచజా మరియాద కెర్రి రితి జయెది. అంకయ్ నంచజా కో మరియాద కెరల గే, అంక తెద్రయ్లోసాక నంచజా మరియాద కెర్రి రితి జయెది” మెన సంగిలన్.

21 ఈంజేవ్ కొడొ సంగ కెర, యేసు జోచి మెన్పుతె బాద నేడ, సిస్సుల్క కిచ్చొ సాచి సంగిలన్ మెలె, “తుమ్క కిచ్చొ నిజమి కచితుమ్ అవ్ సంగితసి మెలె, తుమ్చివె ఎక్కిలో అంక విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి సార్చ కెర దెయెది” మెన సంగిలన్. 22 జలె, కిచ్చొ రిసా సంగితయ్ గే నేన్తి, చి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో అన్యాయమ్ తెన్ దెక పుకుమ్ జలె. 23 గని యేసు ఒగ్గర్ ప్రేమ కెర్రి సిస్సుడు ఎక్కిలో యేసుచి గుండెచి ఉప్పిరి వెల వెన అన్నె. 24 జాకయ్, సీమోను పేతురు జో సిస్సుడుక నయ్న కెర, “కచి రిసా సంగితయ్ గే, నూన అమ్క నంగు” మెన సంగిలన్. 25 జాకయ్, యేసుచి గుండెచి ఉప్పిరి వెల తిల్లో జో సిస్సుడు “ప్రబు, కచి రిసా దన్నె సంగిలది?” మెన పునిలన్, చి 26 యేసు పోడి గండ దెర, “ఈంజ పోడి గండ రోన్తె మిట్టవ కక్క దెయెది గే, జొయ్” మెన సంగిలన్. సంగ, జా గండ బుడ్డవ కెర, ఇన్సురియోతు సీమోనుచొ పుత్తుసి జలె యూదాక దిల్. 27 యూదా జా గండ నజన్ బేగి, నయ్తాన్ జోక దెర్లన్. యేసు జాన్, చి “తుయి కెరుక తిలిసి బే బేగి జర్గు కెరు!” మెన యూదాక సంగిలన్.

28 యేసు యూదాక కిచ్చొక దన్నె సంగిలన్ గే జా అన్నిమ్ కెర్రి తిలనతె కోయ నేన్తి. 29 గని జోచి డబ్బుల్ పెటె యూదాచి అత్తి తిలి, చి ‘పండుగు అన్నిమ్క దొర్చు జలిసి గెన ఆను’ జలెకు, ‘బీద సుదల్క కిచ్చొ జప్పన్ దర్చుమ్ దేసు’ మెన యేసు జా కోడు సంగ తయెది మెన సగుమజిన్ ఉచర్ల.

* 13:1 13:1 పన్నా పండుగక కిసి మెండబెల్లక అత్తితుమ్ దెవుల గే, దన్నె, ఈంజయ్ పండుగ దీసి యేసుయి పావల్ గెచ్చయితి అర్పితుమ్ జయెది. † 13:8 13:8 13:1:1 ఎట్టచి కోడు దెక. ‡ 13:23 13:23 జోవయింక వింయల్ రిత్ అన్నిమతె ఇల్లచి సుజ్జునంత బెంచెచి చి ఉప్పిరి ఇదల్ ఎగ్గె తిలి రితి బర్గు అన్నిమ్ కెరల.

30 జలె, జా గండ నజన, యూదా చట్టున బారే జా ఉట్ట గెలన్. తెదోడి అందర జా తిలి.

ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ కెరె తా

31 యూదా బారే జతిసి తెన్, తిల సిస్సుల్క యేసు, "అప్పొయ జర్గు జతిసి తెన్ అదే మాన్సు జా జెర్మున్ అయేలోసాచి గప్పురుమ్ డీసెదె, చి అంక జర్గు జతిసిచి రిసా దేముడు ప్రబుచి గప్పురుమ్ డీసెదె. 32 అంచి తె జర్గు జతిసి తె దేముడు గప్పురుమ్ జెయెదె, చి జా కామతె అంక కి జో గప్పురుమ్ కెరెదె. బేగి గప్పురుమ్ కెరెదె.

33 "ఓ పుత్రర్గు, అప్పె ఏక్ గడియయే తుమ్చి తెన్ ఇసి తయిందె, చి ఉట్ట గెచ్చెదె. అదే గెలె, అంక చజతె, గని యూదుల్క అదే సంగిలి రితి, అదే కేనె గెచ్చెందె గే, తుమ్ అప్పె ఒత్త జెంక నెతుర్గు.

34 "జలె, తుమ్క ఏక్ నోచి ఆగ్గు దెజసి. కిచ్చొ ఆగ్గు మెలె, తుమ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ కెరె తా. అదే తుమ్క కెరె ప్రేమ దెకవ అన్నె గే, దన్నె తూమ్ కి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ కెరె తంక. 35 తుమ్చి తె ఎక్కిలోక ఎక్కిలో దన్నె ప్రేమ కెరె తిలి, తుమ్క 'అమ్చ సెస్సుల్' మెన ప్రెజల్ ఎత్కి చినుల. జయ్యు జోవయింక రుజ్జు తయెదె" మెన బోదన కెర్తన్.

36 తెదోడి సెమాను పేతురు "ప్రబు, కేనె గెతి రిసా తుయి సంగితసి?" మెన యేసుక పుసీలన్, చి యేసు జోక, "అదే కేనె గెతసి గే, తుయి అప్పె అంచి పట్టి జెంక నెతిర్చి, గని పడ్డక జెన్నె" మెన సంగిలన్. 37 జాకయే పేతురు జోక, "ప్రబు, అదే కిచ్చొక అప్పె తుచి పట్టి జెంక నెతిరి? తుచి రిసా అదే మెర కి గెచ్చెందె!" మెన సంగిలన్. 38 యేసు జోక, "అంచి రిసా తుయి మెర గెచ్చుక దయెరిమ్ గే? తుక కిచ్చొ నిజమి కచితుమ్ అదే సంగితసి మెలె. అజె రాతిక, కుకుడో నే వాస్సె అగ్గె, 'జోక నేనె' మెన తుయి తివ్వెరి అంచి రిసా సంగితె" మెన సంగిలన్.

14

యేసు సిస్సుల్క దయెరిమ్ సంగిలిసి

1 తెదోడి యేసు సిస్సుల్క, "అదే ఉట్ట గెలె, తుమ్చ పట్టి చింత గలన నాయ్. దేముడుక సంపజా దయెరిమ్ తెన్ తా. అంక కి సంప తెన్ తా. 2 జో అంచొ అబ్బొసి జలో దేముడుచి గెరి ఒగ్గర గదివో అన్నె. తుమ్కచి ఒత్త టాన్ అన్నె. నెంజెలి తుమ్క సంగితయ్. తుమ్క జా టాన్ తెయారె కెర్తంకయ్ అదే గెతసి. 3 అదే గెచ్చు తుమ్ తతి టాన్ తెయారె కెర్తయ్ మెలె, తూమ్ కి అంచి తెన్ తంక మెన, అంచి తెకడ నెతి రిసా అన్నె జెయిందె. 4 అదే గెతి టాన్చి వాట్ తుమ్ జాన్సు" మెన సంగిలన్.

5 జాకయే తోవా మెలో సిస్సుడు జోక, "ప్రబు, తుయి కేనె గెతసి గే నేనుమ్. జా వాట్ అమ్ కిసి జాన్సుక జయెదె?" మెన పుసీలన్, 6 చి యేసు జోవయింక, "ఒత్త గెతి వాట్ ఆచ్చె. ఒత్త గెతి రిసా దొర్కు జలి సత్తిమ్ ఆచ్చె. ఒత్త గెతి రిసా దొర్కు జలి జిప్ప ఆచ్చె. అంక సంపజెలెకయ్ మాన్సు దేముడు అబ్బొతె జెంక జయెదె. నెంజెలి కో జెంక నెతిర్చి, కేనె వేర వాట్ నాయ్. 7 అంక తుమ్ నిజమి జాన్తన జలె, అంచొ దేముడు అబ్బొకయ్ జాన్తన. అప్పె తెంతో తుమ్ జోక జాన్సు, జోక దెక అన్సున్" మెన సంగిలన్.

8 జలె, పిలివ్క అర్దుమ్ నాయ్ చి రిసా, "ప్రబు, దేముడు అబ్బొదక అమ్క దెకవు, చి అమ్క అన్నె కిచ్చొ నాయ్" మెన సంగిలన్. 9 యేసు జోక, "ఓ పిలివ్, తుమ్చి తెన్

అదే ఎత్తి దీనల్ తిలె కి, అప్పెక అంక చినిన్ నాయ్ గే? కో అంకయ్ దెక అన్నె గే, దేముడు అబ్బొదక కి దెక అన్నె. జాకయ్, దేముడు అబ్బొదక అమ్క దెకవు మెన తుయి కిచ్చొక పుసుక? 10 అదే, అబ్బొసి జలో దేముడుచి పట్టి తిలిసి, దేముడు అబ్బొ అంచి పట్టి తిలిసి, తుయి సంప కెర్చి నాయ్ గే? తుమ్క అదే సంగితిసి సికడ్డిసి అదే అచ్చె ఉచర్చిసి నెంజె. అంచి పట్టి తిలె దేముడు అబ్బొ అంచి అత్తి జోవ కమె కెర్తయ్. 11 అదే అబ్బొసి జలో దేముడుచి పట్టి అన్నె, దేముడు అబ్బొ అంచి పట్టి అన్నె. ఈంజ కోవ సంప కెరు. నెంజెలి, అదే సంగిలి రిసా నే సంప కెరె, అంచి అత్తి జర్గు జత కమెక ఉచర సంప కెరు. 12 తుమ్క నిజమి కచితుమ్ అదే కిచ్చొ సంగితసి మెలె, అంక కో సంపజెప్పల గే, అదే కెర్త కమె జేవ్ కి కెరుల. అదే కెర్తచి కంబ జిన్సన కెరుల. కిచ్చొక మెలె, అదే దేముడు అబ్బొతె ఉట్ట గెతసి. 13 అంచి నాన్ తెన్ తుమ్ కిచ్చొ నజెత గే, అదే పుత్తసి కెర్తెనెతె అబ్బొసి జలో దేముడుచి గప్పురుమ్ డీసున్ మెనయ్, జయి అదే జర్గు కెరిందె. 14 అంచి నాన్ తెన్ తుమ్ కిచ్చొ జలెకి నజెలి కి, జర్గు కెర దెయిందె.

దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తెద్రవుక తిలిన్చి యేసు సంగిలిసి

15 "తుమ్ అంచి ఉప్పెరి ప్రేమ తెన్ తిలె, అంచొ *కొడె రితి ఇండితె తన్నె. 16 తుమ్ దన్నె జలె, దేముడు అబ్బొదక సంగిమ్చి, చి అన్నె తోడె కెర్తొనాక తుమ్తె తెద్రయెదె. జో తుమ్చి పట్టి తా, కెయక తెయక తుమ్క తోడు తయెదె. 17 జో కొన్నె మెలె, పరలోకుమ్చి సత్తిమ్ తిలి సత్తిమ్ దెకయ్తి ఆత్మ. ఈంజ లోకుమ్చి బుద్ది తిల మాన్సుల్ జోక సంపజంక నెతిర్చి. కిచ్చొక మెలె, జో డొస్సానా నెంజె, చి జోక చినితి నాయ్, నేనెతి. తూమ్ మాత్తమ్, జోక జాన్సు. కిచ్చొక మెలె, జో తుమ్చి తెన్ తత్తయ్, † చి పడ్డక తుమ్చి పట్టి తయెదె.

18 "తుమ్క ములిలి, తుమ్ పొరబోదల్ తతి రితి కెరి నాయ్. తుమ్తె జెయిందె. 19 గడియయ్ తిలె, మాములుమ్ ఈంజ లోకుమ్చి మాన్సుల్ అంక అన్నె దెకితి నాయ్, గని తూమ్ అంక అన్నె దెకితె. మెలె, అదే జతసిచి రిసా తూమ్ కి జన్నె. 20 అదే అబ్బొసి జలో దేముడుచి పట్టి తిలిసి, తూమ్ అంచి పట్టి తిలిసి, చి అదే తుమ్చి పట్టి తిలిసి, తెదోడకయ్ తుమ్క అర్దుమ్ జెయెదె. 21 అంచొ కొడె కో నూన కెరుల గే, జెచ్చె అంక ప్రేమ కెర్తనయ్. కో అంకయ్ ప్రేమ కెర్తెతి గే, అంచొ దేముడు అబ్బొ జోవయింకయ్ ప్రేమ కెరెదె. అదే కి జోక ప్రేమ కెరె, అంచి సత్తిమ్చి రిసా జోక రుజ్జుల్ దెకయిందె, జోక అదే సొస్టుమ్ సొంత డీసిలి రితి" మెన యేసు సంగిలన్.

22 తెదోడి యూదా మెలో ఎక్కిలో, ఇస్కరియాతు యూదా నెంజె, వేరచొ జో, జలె, యేసుక "కిచ్చొక ఈంజ లోకుమ్చి మాములుమ్ మాన్సుల్క నాయ్, గని ఎక్కి అమ్కయ్ డీస్సు, తుచ రుజ్జుల్ దెకయ్తె?" మెన పుసీలె. 23 పుసీలె యేసు జోక, "అంచి ఉప్పెరి కో ప్రేమ తెన్ తప్పల గే, అంచి కొడె రితి కెరుల, దన్నె జలనకయ్ దేముడు అబ్బొ ప్రేమ కెరెదె. దన్నె జలనతెయ్ దేముడు అబ్బొ అదే జెమ్చె, చి జోచి తెన్ బన జా జో తెన్ తా గచ్చుమ్చె. 24 అంచి ఉప్పెరి కో ప్రేమ తెన్ తతి నాయ్ గే, జెచ్చె అంచొ కొడె రితి కెర్తె నాయ్. తుమ్ నూనెతి

* 14:15 14:15 నెంజెలి, "అంచొ ఆగ్గుల్ రితి ఇండితె తన్నె". † 14:17 14:17 నెంజెలి, "చి తుమ్చి పట్టి అన్నె". ‡ 14:21 14:21 నెంజెలి "ఆగ్గుల్".

ఈంజ కోడు, జలె, కచి మెలె, అవ్ అవ్వె ఉచర్లసి నెంజె. అంక తెర్తయల్ అబ్బొసి జల్ దేముడుచ కోడు.

25 “జలె, అవ్ తుమచి తెన్ ఈంజ లోకుమతె తతె, అవ్వె ఈంజ బోదన ఎత్తి, తుమక నూనవ అస్సె. 26 గని, అవ్ దేముడు అబ్బొతె గెలె, దేముడు అబ్బొ అంచి నావ్ తెన్ తుమక తోడు తతోసాక తెర్తయెదె. జో తోడు తతోసా కొన్నె మెలె, దేముడుచి నుద్ది తిలె అబ్బొసి జల్ దేముడుచి నుద్ది తిలె అత్తయి. జో అమచి అత్తయి తతోసా తుమక ఎత్తి నెకడెదె. అవ్ తుమక సంగిలిసి ఎత్తి, తుమక ఉచార కెరయెదె.

27 “జలె, అవ్ తుమక సేంతుమ్ దా కెర ఉట్ట గెతసి. అంచి సేంతుమ్ తుమక దెతసి. ఈంజ లోకుమచ దెతి రగుమచి నెంజె. జాకయ్ కిచ్చొ బాదల్ అల్లర అయలె కి, తుమచ పెట్టి చింత గలన నాయ్, బయమ్ తియన నాయ్.

28 “అవ్ ఉట్ట గెలె కి, తుమతె అన్నె జెయందె” మెన సంగిలిసి నూన్దు. తుమ్ అంచి ఉప్పిరి పూర్తి ప్రేమ తత్తదు జలె, అవ్ దేముడు అబ్బొతె గెతినచి రిసా నర్ల జతదు. కిచ్చొక మెలె, దేముడు అబ్బొ అంచి కంట వెల్లో. ఒత్త గెలె, ఇన్నె తతి కంట అంక చెంగిలి, తుమక చెంగిలి. 29 జలె, జా ఎత్తి జర్ల నే జతె అగ్గె తుమక కిచ్చొక సంగితసి మెలె, తుమక ‘జా జర్ల జతి పొదెక, పూర్తి నంప తెన్ తా, బమ్మ నెంత దయిరిమ్ తత్త’ మెనయ్ అంచి అస.

30 “తుమచి తెన్ అన్నె ఒగ్గర్ లట్టబుక సమయమ్ నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ఈంజ లోకుమ్ ఈంజ మదెన ఏలువ కెర్తొసా, నయ్తాన్ జెతయ్. అంచి ఉప్పిరి జోక కిచ్చొ అదికారమ్ నాయ్, 31 గని దేముడు అబ్బొ అంక తియార్లె కామ్ అవ్ కెరుక అస్సె. జో సంగిలి రితి అవ్ కెర్లె, అంక ‘నిజమి, దేముడు అబ్బొనక ప్రేమ కెర్తయ్” మెన లోకుమ్ ఎత్తిచ చినుల. అల్లె, జొమ్మ, గెమ్మమ!” మెన సంగిలన.

15

ద్రాచ రూకచి టాలి

1 తెదోడి యేసు ఇని మెన టాలి సంగిలన. “అవ్ నిజమి జల్ ద్రాచ రూకు జయిందె. అంచో దేముడు అబ్బొ రూకుక పొస్తొసా జయెదె. 2 జలె, అంచ కొన్నెలతె కేన్ కొన్నెతె పంటో దెరె నాయ్ గే, ఈంజో రూకు పొస్తొ దేముడు అబ్బొ జా కొన్నె గెచ్చవ గెలెదె. గని కేన్ కొన్నెతె పంటో దెరెదె గే, ‘అన్నె ఒగ్గర్ పంటో దెర్ల’ మెన, కొన్నెల కుట్టవ గెలెదె.

3 “తుమక అవ్ నూనయ్లె కొడొ నూన్దుచి రిసా, తుమ్ నుద్ది జా అస్సెన్. 4 జలె, అత్తక అంచి తెన్ బెదె తా అంచి తెడి తుమ్ జెయ అంచి నెక్కిక ఇండ, అంచి పెట్టి తా. అవ్ కి తుమచి పెట్టి తయిందె. తీగచి కొన్నె అజ జలె, ఒత్త కిచ్చొ పంటో దెరుక నెత్తె. తీగ తెన్ ఎక్కి తిలెకయ్ ఒత్త పంటో దెరెదె. దస్సి, తుమ్ అత్తక అంక ముల అజ జలె, తుమ్తె కిచ్చొ *పంటో దెర్లి రితి జంక నెతుర్లు. అంచి తెన్ ఎక్కి తిలెకయ్ †పంటో తుమ్తె దెరెదె.

5 “ద్రాచ రూకు అవ్వె, రూకచి జేవు అంచి పెట్టి అస్సె. తుమ్ అంచ కొన్నెల. అత్తక అంచి తెన్ బెదె తా అంచి తెడి జెయ అంచి నెక్కిక కో ఇండ అంచి పెట్టి తవుల గే, జోచి పెట్టి అవ్ తయిందె, చి జో తెన్ ఒగ్గర్ ‡పంటో దెర్ల తయిందె. అవ్ నెంజెలి, తుమ్ కిచ్చొ కెరుక నెతుర్లు. 6 కో అత్తక అంచి

తెన్ బెదె నే తతె అంచి తెడి నే తతె అంచి నెక్కిక నే ఇండితె అంచి పెట్టి తతి నాయ్ గే, కామక నెంజెలి కొన్నె కుట్టవ వెంట గెలి రితి జయెదె, కొన్నె జా ముర గెచ్చెదె. కొన్నెల్ దస్సి జలె, జోపయింక గుడ్డ కెర అగెతె గల డయిల. కో అత్తక అంచి తెన్ బెదె నే తతె అంచి తెడి నే తతె అంచి నెక్కిక నే ఇండితె అంచి పెట్టి తతి నాయ్ గే, దస్సి జవుల. 7 గని అత్తక అంచి తెన్ బెదె తా అంచి తెడి జెయ అంచి నెక్కిక తుమ్ ఇండ అంచి పెట్టి తా అంచి కోడు రితి తుమ్ కెర్లె తిలె, తుమ్ అంచితె కిచ్చొ నజీతె గే, తుమచి రిసా జర్ల జయెదె. 8 తుమ్ దస్సి జా చెంగిల్ కీపంటో ఒగ్గర్ తుమ్తె దెర్లె, చి దేముడు అంచో అబ్బొనక మాన్సుల్ గపురుమ్ కెరుల. జయ్యి పంటో జోపయింక గపురుమ్ అనెదె, అంచ సిన్సుల్ తుమ్ కచితుమ్ జలిన్క రుజ్జు డెనెదె.

9 “దేముడు అంచో అబ్బొ అంకయ్ కిసి ప్రేమ కెర్తయ్ గే, అవ్ కి తుమక దస్సి ప్రేమ కెర అస్సె. అంచి ప్రేమ తెడి తుమ్ తా. 10 దేముడు అంచో అబ్బొచ *కొడొ అవ్ కెర్లె తా జోచి ప్రేమచి తెడి తా జోచి ప్రేమ తెన్ ఇండితసి. దస్సి, అంచయ్ కొడొ తుమ్ కెర్లె తిలె, అంచి ప్రేమచి తెడి తుమ్ తా అంచి ప్రేమ ఇండితె. 11 ‘అంచి సంతోసుమ్ తుమచి పెట్టి తవున్” మెన, తుమక ‘పూర్తి సంతోసుమ్ జా తత్త’ మెనయ్, ఈంజేమ్ కొడొ ఎత్తి అవ్ సంగ అస్సె.

12 “అవ్ తుమకయ్ కిసి ప్రేమ కెర అస్సె గే, తుమ్ కి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ కెర్లె తా, మెన తుమక అవ్ సంగితసి. ఈంజయ్ తుమక అగ్గె జా అస్సె. 13 ‘జతు’ మెన, జోపయింక మింతర్లులచి రిసా కో జలెకు మొర్లి కంట, కిచ్చొ జిన్ని ప్రేమ నాయ్. 14 అవ్ తుమక సంగిల్ రితి తుమ్ కెర్లె, అంచ గేతునుదల్ జా తస్సె. 15 తుమక ‘గొత్తి సుదల్’ రితి అప్ప తెంతో దెకి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, జోపయింక ఎజొమాని కిచ్చొ కెర్లె తయెదె గే గొత్తి సుదల్ నేనతి. అవ్, మాత్రమె, అంచో అబ్బొనతె నూన్సిసి ఎత్తి, తుమక సంగ అస్సె. జాచి రిసా తుమక ‘గేతునుదల్’ రితి దెకితసి.

16 “తుమ్ అంకయ్ నిసాన్సు నాయ్. అవ్ తుమకయ్ నిసాన్యయ్. అవ్ తుమక కిచ్చొక నిసాన్ అంచి కామ్ తియార్ అస్సి మెలె, తుమ్ ఈంజ లోకుమతె బార జతు, చి అంచి అత్తపంటో జోపయింతె దెర్లె తవున్ మెన ‘జోపయింతె దెర్లె ఈంజ పంటో కెయింక తెయింక చెంగిల్ తా కామక జెతె తవున్’. తుమ్ అంక నిదానుమ్ తిలెగిన, అంచి నావ్ తెన్ దేముడు అంచో అబ్బొతె తుమ్ కిచ్చొ నజీతె కి, తుమక దెయెదె. 17 తుమక కిచ్చొ అగ్గె దెతసి మెలె, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో తుమ్ ప్రేమ కెర్లె తంకయ్.

నంపజలనక ఈంజ లోకుమ్ విరోదుమ్ జవుల

18 “ఈంజ లోకుమచ మాన్సుల్ తుమక విరోదుమ్ జతతి జలె, అంక కి అగ్గె తెంతో విరోదుమ్ జా అస్సి. 19 ఈంజ లోకుమచ కమ్మ కెర్లెన తుమ్ జతదు జలె, ఈంజ లోకుమచ మాన్సుల్ తుమక ప్రేమ కెర్లె. గని, ఈంజ లోకుమచ తెంతో తుమక అవ్ నిసాన్యయ్, చి ఈంజ లోకుమచ కమ్మ తుమ్ కెర్లు నాయ్ చి రిసా ఈంజ లోకుమచ తుమక విరోదుమ్ జా అస్సి.

20 “జలె, అవ్ తుమక సంగిలి కోడు తుమ్ పచ్చు నాయ్. కేన్ కొడొ మెలె, ‘సెవ కెర్తొసా జోచో ఎజొమానిచి కంట వెల్లో నెంజె’ మెలిసి. ఈంజ లోకుమచ మాన్సుల్ అంకయ్ అల్లర

* 15:4 15:4 ‘పంటో’ నెంజెలి ‘అత్తపంటో’. † 15:4 15:4 ‘పంటో’ నెంజెలి ‘అత్తపంటో’. ‡ 15:5 15:5 ‘పంటో’ నెంజెలి ‘అత్తపంటో’. § 15:8

15:8 ‘పంటో’ నెంజెలి ‘అత్తపంటో’. * 15:10 15:10 నెంజెలి ‘అగ్గెల్’ నెంజెలి ‘అత్తల్’.

కెర అన్ని జలె, తుమ్మక కి అల్లర కెరుల. జేవ్ అంచయ్ కొడో రితి కెర్తె జలె, తుమ్మచయ్ కొడో నూన కెరుల. 21 అంచి రిసాయి తుమ్మక అల్లర కెరుల మెలె, కిచ్చొక మెలె అంక తెర్తయ్లో దేముడుక జేవ్ నేనీతి.

22 “అవ్ జెతయ్ నాయ్ జలె, జోవయింక సుబుమ్ కబూర్ సంగితయ్ నాయ్ జలె, జా పాపుమ్ జేవ్ వయిత నాయ్. గని, అయ్యలయ్, సంగిలయ్, చి అప్ప, ‘నేన కెర దస్సి కెర్తమ్’ మెన జేవ్ సంగుక నెత్తిర్. జా పాపుమ్ వయ అస్సి. 23 మెలె అంకయ్ కో విరోదుమ్ జప్పల గే, దేముడు అబ్బొనక విరోదుమ్ జా అస్సి. 24 అన్న, కేనీ మాన్సుకి కెయ్ కి నే కెర్త కమె అవ్ జోవయింది మొక్కె కెర్తయ్ నాయ్ జలె, జా పాపుమ్ వయిత నాయ్. గని అంక దెకయ్ అంక విరోదుమ్ జా అస్సి. జేవ్ అంకయ్ దెక విరోదుమ్ జలినీ జలె, అబ్బొనక దెక విరోదుమ్ జలినీ జయింది. దస్సి జా, అబ్బొనక కి విరోదుమ్ జా అస్సి. 25 జోవయింది ‘మోనీ పూర్గుమ్చొవి అత్తి దేముడు రెగ్గయల ఆగ్గులెతె పూర్గుమ్ దేముడు అబ్బొ రెగ్గయలినీ నెరవెర్తయ్ జంకయ్ ఇని జా అస్సి. కేనీ కోడు మెలె, ‘ఆరిక అంక విరోదుమ్ జలె.’

26 “దేముడు అంచో అబ్బొతె తెంతో అవ్ సంగిలో తోడ్ కెర్తెసాక తుమ్ సెస్సులెతె తెర్తయింది. జో అబ్బొవి పెట్టి తెంతో బార్ జా జెతోసా. నిజమ్ జలె అత్త, జో. జో తుమ్మక జా కెర, అంచి రిసాయి సాచి సంగెది. 27 తుమ్మక అంచి రిసా సాచులె జా అస్సున. కిచ్చొక మెలె, అంచ కమె మొదలె కెర్తె తెంతో అంచి తెన్న అస్సున.”

16

1 “అవ్ కిచ్చొక తుమ్మక ఈంజ ఎత్తి, సంగ అస్సి మెలె, తుమ్మక ‘తెదోడక బమ్మ జా అన్యాయమ్ జతు నాయ్’ మెన జేవ్ అల్లర నే జతె అగ్గ తుమ్మక అవ్ సంగితని. 2 జేవ్ దీనలెత్త తుమ్మక జోవయింద సబ గెరల్ తెంతో ఉడడ అన్నె పెనయెతి నాయ్. అన్నె, ‘ఇన్నెక మార్తె చెంగిలి, మార్తె దేముడుచి సేవ కెర తమ్మె’ మెన సగుమ్జినీ ఉచర తుమ్మక మూరుల. 3 కిచ్చొక దస్సి కెరుల మెలె, జేవ్ అంక నేనీతి. 4 జా నే జతె అగ్గ తుమ్మక అవ్ కిచ్చొక సంగ అస్సి మెలె, జా సమయమ్ జా అయ్యలె, ‘ఇని జయెది మెన సంగిలో’ మెన తుమ్మ ఉచార కెర్తె. జలె, తుమ్మ అంచ సెస్సులె జలె మొదలె తెంతోయ్ ఈంజ ఎత్తి. తుమ్మక అవ్ కిచ్చొక సంగుక నాయ్ మెలె, తుమ్మచి తెన తిలయ్, చి సంగుక నాయ్.

తుమ్మక తోడ్ తతి రిసా అమచి అత్త తుమ్మచితె తెర్తయింది

5 “అప్ప, అంక తెర్తయ్లోసాతె అవ్ అన్నె గెతని. గని ‘కేన గెతని?’ మెన అప్ప తుమ్మచితె కో అంక పుసన్ నాయ్. 6 అవ్ ఈంజ ఎత్తి. తుమ్మక సంగిలి రిసా దుకుమ్ జా అస్సున. 7 జలెకి, తుమ్మక కిచ్చొనత్తిమ్ సంగితని మెలె, అవ్ గెలెకయ్ తుమ్మక చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, అవ్ నే గెలె, అమచి అత్త జెతో అవ్ సంగిలో తోడ్ కెర్తెసా తుమ్మక తోడ్ జెయె నాయ్. గని అవ్ గెలె, తుమ్మతె జోక తెర్తయింది.

8 “జో అయ్యలె మెలె, పాపుమ్చి రిసా, సత్తిమ్చి రిసా, తీర్పు కెర్తినీచి రిసా ఈంజ లోకుమ్చి మాన్సులెక రుజ్జులె దెకయెది. 9 లోకుమ్ అంక నంవజయె నాయ్ చి రిసా పాపుమ్ వయ అస్సి మెన అంక నంవజెలసక రుజ్జు దెకయెది. 10 అంచో దేముడు అబ్బొనతె అవ్ ఉట్ట గెచ్చొంది,

అంక అన్న తుమ్ ఇని దెకున్ నాయ్. అంచి పున్నిమ్చి రిసా ఈంజ లోకుమ్చి జో రుజ్జు దెకయెది. 11 జాచి రిసా ఈంజ లోకుమ్క అప్పెచి ముట్టుక ఏలువ కెర్తె సయ్తానీ తీర్పు జా, జోచి పాపుమ్ వయ సెప్పతె గెచ్చొక అన్న మెన రుజ్జు దెకయెది.

12 “అవ్ తుమ్మక సంగితిని కెత్తిగ్ అస్సి. గని, అప్ప సంగిలె తుమ్మ ఒచ్చువ జంక నెతుర్పు. 13 జలె జో, సత్తిమ్ జలె అత్త జలెసా తుమ్మచి పెట్టి అయ్యలె, జొయ్య సత్తిమ్తె తుమ్మక ఇండయెది. జోక, జొయ్య కిచ్చొ సంగి నాయ్. జో ఒత్త అమ్మతె కిచ్చొ నూనెది గే, జయ్య తుమ్మక సంగియి. 14 జో అంచితె తిలినీయ కడన తుమ్మక నూనెది. జాచి రిసాయి అంక గెచ్చయమ్ కెరెది. 15 అబ్బొనీ జలె దేముడుచి ఎత్తి అంచి, జాకయ్ ‘జో తుమ్మక సంగితిని ఎత్తి అంచి’ మెన తుమ్మక సంగిలయ్.

పడ్డొక తుమ్మక సంతోసుమ్ జెయెది

16 “ఇదిల్ కాలమ్ గెలి పడ్డొ అంక తుమ్మ దెకుక నెతుర్పు, అన్నె, ఇదిల్ కాలమ్తె అంక దెకితె మెన సంగిలన. 17 జోచి సెస్సులెతె సగుమ్జినీ ఎక్కిలె తెన ఎక్కిలె లట్టబ, గడియ గెలె, అంక దెకున్ నాయ్. ఒత్త తెంతో అన్నె గడియ గెలె, అంక అన్నె దెకితె మెన కిచ్చొక సంగిలన. అవ్ ‘దేముడు అబ్బొతె ఉట్ట గెచ్చొంది’ మెన కిచ్చొక సంగిలన?” మెన సంగితె తిల. 18 “గడియ గెలె మెన కిచ్చొ అర్దుమ్ తెన సంగితయ్? జో కిచ్చొచి రిసా సంగితయ్ గే నేనుమ్” మెన లట్టబబ.

19 జేవ్ జొయ్య పునీతతి మెన, నా యెను జానయ్ జేవ్చి తెన ఇని సంగిలో. అన్నె గడియ గెలె, తుమ్మ అంక దెకున్ నాయ్. ఒత్త తెంతో. అన్నె గడియ గెలె, తుమ్మ అంక అన్నె దెకితె మెన అవ్ సంగిలయ్, గెది. ఇన్నెచి రిసా ఎక్కిలె తెన ఎక్కిలె లట్టబబ, నాయ్ గే? 20 తుమ్మ దుకుమ్ జా ఎక్కి. గని, లోకుమ్చి సర్త జప్పల తుమ్మచి దుకుమ్ సర్తతెను తయెది మెన తుమ్మక కచితుమ్ సంగితని.

21 అడెన్ జతి తెరెబోద, జలె, జాచి కంట్టు పాచ జా అయ్యలె మెలె, ఏడెది, గెది. గని, అడెన్ జలె మెలె, ఈంజ లోకుమ్తె ఏక ‘బోద జెర్తిలె’ మెన జాచి సర్తక బేగ దుకుమ్ ఎత్తి, వచ్చు గెలెది. 22 దస్సి, అవ్ అప్ప గెలె, తుమ్మక గడియ దుకుమ్ తయెది. గని, అవ్ తుమ్మచి తెన అన్నె దస్సులె జయింది, చి తుమ్మచి పెట్టి సంతోసుమ్ జా గెతె, చి కో కి తుమ్మచితె తిలె సంతోసుమ్ కడుక నెత్తిర్.

23 జేవ్ దీనలెతె అంక తుమ్ కిచ్చొ కి పునీతని నాయ్. తుమ్ దేముడు అబ్బొతె కిచ్చొ సంగిలె కి, అంచి నాన్ తెన దొర్పు జయెది మెన తుమ్మక కచితుమ్ సంగితని. 24 అప్ప ఎద అంచి నాన్ తెన తుమ్ కిచ్చొ సబుక నాయ్. తుమ్మచి సంతోసుమ్ పూర్తి జతి లెక నజ, దొర్పు జయెది.

25 “ఈంజ సంగతి ఒండి కి అర్దుమ్ లుంకయ్ జలె రితి సంగ అస్సి. జలె అవ్ కెయ్యలె జలెకి అర్దుమ్ లుంకయ్ జలె రితి తుమ్మచి తెన నే లట్టబ, అబ్బొనీచి రిసా తుమ్మక సొస్టుమ్గ నూనయ్తి గడియ జెతయ్. 26 జా దీనలె అయ్యలె పొది అంచి నాన్ తెన, తుమ్ సజితె. గని, దేముడుక తుమ్మచి తెన అవ్ నడిమె జా ప్రార్తు కెర్తినీ నెంజె మెన సంగుక నాయ్. 27 కిచ్చొక మెలె అబ్బొ తుమ్మక ప్రేమించువ కెర్తయ్. తుమ్మ అంక ప్రేమించువ కెర, అంక అబ్బొ జలె దేముడు తెంతో బార్ జా అయ్యలె మెన నంవజలదు.

† 15:25 15:25 తెలగ్ జైదిలెతె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసచి అత్తి దేముడు రెగ్గయలె ఆగ్గులె మెన అమ్ జానమ్. ఈంజ కొడో ఎత్తి, జైదిలెతె అగ్గెచి పావ్ పుక్కుమ్తె రెగ్గయ జా అస్సి. ఈంజ దెకయ్ మెన కునీయ్ బానతె నొయ ప్రమానుమ్తె మోస పూర్గుమ్చొవి అత్తి రెగ్గె దేముడుచి ఆగ్గులె మెన రెగ్గవ అస్సి.

28 దేముడు అబ్బొ తెంతో ఆవ్ బార్ జా ఈంజ లోకుమతె అయలయ్. అన్నె అప్పె ఈంజ లోకుమ ముల దా, ఒత్త జోతె అన్నె గతసి” మెన నంగిలన్.

29 జోప సిస్సుల్, జలె, “ఈందె, అర్దుమ్ లుంకయ్ జలి రితి కిచ్చో కి నే సంగితె సొమ్మ గ లట్టబ్బసి. 30 తుయి ఎత్తి, జొన్న, చి అమ్ నే పుసిలెకి, అమ్చి మెస్సు తిలిసి తుయి జొన్న మెన అప్పె జొన్నుమ్. దేముడుతె తెంతో తూయి బార్ జా అయలయ్ మెన నంపజా సంగితి కాయ్. 31 యేసు జోపయింక దెక, అప్పె తూమ్ నంపజతన గ? 32 ఈందె తుమచితె ఒండెజినక కి కచి గెరి జొయ్య నెదురప జా అంక ఎక్కిలోకయ ముల దెతి గడియ జెతయ, జా అన్నె. జలె అబ్బొ అంచితె అన్నె చి రిసా ఆవ్ ఎక్కిలోయ నెంజె.

33 “ఈంజ ఎత్తి, కిచ్చోక తుమ్క సంగ అన్నె మెలె, ‘అంచి తెడి తుమ్క సేంతుమ్ తప్పన్’ మెనయ్. కిచ్చోక మెలె, ఈంజ లోకుమతె అల్లర్ సిడ్డె, గని దుయిరిమ్ తెన్ తా. ఈంజ లోకుమతెచ అల్లర్ ది ఉప్పిరి ఆవ్ జిన అన్నె” మెన నంగిలన్.

17

యేసు ప్రార్థన కెర్రిసి

1 యేసు ఈంజ ఎత్తి, సంగ కేడవ, ఆగొనుమ్ పక్క దెక, పరలోకుమ్ తిలో దేముడు అబ్బొనక ప్రార్థన కెర్రిన్.

“ఓ బ, అంచి నమయ్యుమ్ జా అయ్లి మెన జొని. ఆవ్ తువో పుత్తుది తుచి గప్పురుమ్ దెకయ్లి రితి, ఆవ్ పుత్తున్ తా గప్పురుమ్ కెరు. 2 ఈంజ లోకుమ్ ఎత్తిచ మాన్సుల్చి ఉప్పిరి ఆవ్ పుత్తు తుయి అదికారుమ్ దా అన్నెన్. కో అంక నంపజంక తుయి సెలవ్ దా అన్నెన్ గే, జెవ్వె తుచి రాజుమతె బెదితి, మెర్లె పరలోకుమ్తె గెప్ప కెయ్చ తెయ్చ జతి రితి ఆవ్ దెంక మెన, తుయి అంచి అత్తి సార్పు కెర దా అన్నెన్.

3 తుయి ఎక్కిలోయ నిజామ్ జలో దేముడు తుక, తుయి తెర్దయ్లో అంక, జేవ్ నంపజతిసి, అమ్క జేవ్ జొన్తిసి, ఆవ్ యేసు తుయి తెర్దయ్లో రప్పించువ కెర్రిసా జతో క్రిస్టు.

4 తుయి అంక తియార్లొ కామ్ ఆవ్ పూర్తి నెరవెర్చువ కెర, ఈంజ లోకుమతె తుక గప్పురుమ్ అవ అన్నె. 5 ఓ బ, ఈంజ లోకుమ్ నే జెర్బన్ జతె అగ్గె తెంతో తుచి తెన్ ఆవ్ ఒత్త తతె అంక కిసి గప్పురుమ్ తిలి గే, అప్పె తుచితె పరలోకుమతె అన్నె దస్సి గప్పురుమ్ జతి రితి కెరు.

6 “అంచ సిస్సుల్ జతి రితి, ఈంజ లోకుమచ మాన్సుల్తె సగుమ్జెనక తుయి నిసాన, అంచి అత్తి సార్పు కెర దా అన్నెన్. తుయి కిసాచో గే ఈంజేవ్ దెకితె రితి ఆవ్ ఈంజ లోకుమతె జెయ అన్నె. తుచయ్ చి మాన్సుల్ ఈంజేవ్, చి ఇన్నెక అంచి అత్తి తుయి సార్పు కెర దెదది, చి తుచి కోడు రితి ఈంజేవ్ నిదానుమ్ ఇండ అన్నె. 7 తుయి అంక దిలిసి ఎత్తిచి రిసా ‘వేరచి నెంజె, గని తుయి దిలిసి’ మెన అప్పె జొన్తి. అంక తుయి తెర్దయ్లోసా నిజామ్ మెన చినిల. 8 ‘సంగ’ మెన తుయి సంగిలి కోడె ఎత్తి, ఇన్నెయంక ఆవ్ సంగ అన్నె, చి ఈంజేవ్ నూన, నంపజా, ఆవ్ తుచితె తెంతో ఉట్ట అయ్లింక ‘నిజామ్’ మెన జొన్తి. తుయి అంక తెర్దవ అన్నె మెన నంపజా అన్నె.

9 “ఇన్నెచి రిసాయ్ ఆవ్ అప్పె ప్రార్థన కెర్రిసి. ఈంజ లోకుమచ ఎత్తిజెనచి రిసా ఇన్ మెన ప్రార్థన కెరి నాయ్, గని ఈంజేవ్ తుయి అంచి అత్తి సార్పు కెర దెలనయ్చి రిసా ప్రార్థన కెర్రిన్. ఈంజేవ్ తుచయ్ మాన్సుల్. 10 అంచి ఒండె తుచయ్, తుచి ఒండె అంచయ్, చి ఈంజేవ్ నిదానుమ్ జలిన్ తెన్ అంక గప్పురుమ్ జెతయ్.

11 “ఆవ్ తుచితె అప్పె అన్నె జెతసి చి అప్పె తెంతో ఆవ్ ఈంజ లోకుమతె తయ్ నాయ్. గని ఈంజేవ్, మాత్తుమ్ తప్పల. సుద్ది తిలో ఓ బ, ఈంజేవ్ చెంగిల్ తతి రితి, *తుయి అంక దిలి తుచి నాచిచి నెక్కి ఇన్నెక రక్క, చి ఆవ్ తుయి కిసి ఏక్కి జా అన్నెమ్ గే ఈంజేవ్ కి ఎక్కి జా తంక తుచి నాచి తెన్ ఇనయంక దెక. 12 †ఆవ్ ఇనయంతెన్ బుల్లె తిలి సొది, తుయి అంక దిలి తుచి నాచి తెన్ ఇన్నెక రకితె తిలయ్. ఆవ్ జేవ్క జాగరతె తెన్ రకెలయ్ చి, ఇనయంతె కో నానినుమ్ జతి నాయ్. నానినుమతె గేతో జో ఎక్కిలో పిట్టవ, జలె, తుయి పూర్దుమ్ రెగ్గయ్లి రితి నానినుమ్ జా అన్నె, దేముడుచి కోడెతె తిలి జా కోడు అప్పె నెరవెర్చువ జతి రిసా.

13 “అప్పె, జలె, ఆవ్ తుచితె జెతసిచి రిసా, ‘అంచి సంతోసుమ్ ఇన్నెచి పెట్టి నెరవెర్చువ జా కామ్ కెర్రిన్’ మెన ఈంజ ఎత్తి, అప్పె ఈంజ లోకుమతె ఆవ్ తతె, ఇన్నెచి మొక్కె తుక నూనయ్తసి.

14 “ ‘సంగ’ మెన తుయి సంగిలిసి ఎత్తి, ఇన్నెయంక ఆవ్ సంగ అన్నె. ఆవ్ ఈంజ లోకుమచో నెంజె, చి అంచ సిస్సుల్ ఈంజేవ్ జలి తెంతో, ఈంజేవ్ కి ఈంజ లోకుమచ నెంజెతిల రిసా, ఈంజ లోకుమచ పైజల్ ఇన్నెయంక విరోదుమ్ దెకితతి. 15 జలె, తుక ‘ఈంజ లోకుమతె తెంతో ఇన్నెయంక కడ నెప్పసు’ మెన అంచి అన నాయ్, గని ‘ఈంజ లోకుమతె ఈంజేవ్ తా గెలె, నయ్తానక, జోచి సేవక, ఈంజేవ్ దెర్బు నే సేడ్డి రితి రక్క’ మెన తుక ప్రార్థన కెర్రిసి.

16 “ఆవ్ కిసి ఈంజ లోకుమచో నెంజె గే, అంక నంపజలి తెంతో ఈంజేవ్ కి ఈంజ లోకుమచ నెంజెతి. 17 ఈంజేవ్ పూర్తి తుచయ్ జా తుచి సేవ నిదానుమ్ కెర్రి తతి రితి, తుచి సత్తిమతె ఇన్నెక సుద్ది కెరు. తుచి కోడు సత్తిమ్. 18 తుయి కిసి అంకయ్ ఈంజ లోకుమతె తెర్దయ్లది గే, మాన్సుల్క ఈంజేవ్ సత్తిమ్ వాదో దెకయ్లి రితి, ఆవ్ ఇన్నెక తెర్దవ దా అన్నె. 19 ఈంజేవ్ కి తుచి సత్తిమ్తె తుచయ్ జా, తుచి సుద్ది జా తుక నిదానుమ్ తత్తు మెనయ్, అంచి జీవ్ తుచి అత్తి ఆవ్ సార్పు కెర దెతసి.

20 “ఎక్కి ఈంజేవ్ అంచ సిస్సుల్చి రిసా ఇన్ ప్రార్థన కెరి నాయ్. ఈంజేవ్ అంచి రిసా సాచి సంగిలి, ఇన్నెయంచి కోడు నూన అన్నె కో అంక నంపజా గెచ్చుల గే, జోవయిచి రిసా కి ఆవ్ ప్రార్థన కెర్రిసి. 21 ఓ బ, తుయి కిసి అంచి పెట్టి అన్నెన్ గే, చి ఆవ్ కిసి తుచి పెట్టి అన్నె గే, దస్సి ఈంజేవ్ కి, జేవ్ కి, అమ్చి పెట్టి తా ఏక్కి జతు, చి దస్సి ఎక్కి జల మెలె, ఈంజ లోకుమచ అన్నె మాన్సుల్ దెకితె, తుయి అంక తెర్దయ్లిసి జేవ్ కి నంపజవుల. 22 తుచి గప్పురుమతె అంక కిసి తుయి బీదవ్ అన్నెన్ గే, అంచి గప్పురుమతె ఆవ్ ఇన్నెయంక బీదవ్ అన్నె, చి ఆవ్, తూయి, కిసి ఎక్కి జా

* 17:11 17:11 నెంజెల, ‘తుయి అంచి అత్తి సార్పు కెర దెల ఈంజేవ్ సిస్సుల్క తుచి నాచిచి నెక్కి రక్క’. † 17:11 17:11 నెంజెల, ‘ఎక్కి ప్రేమయ్ అన్నెమ్ గే, ఈంజేవ్ కి ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో ఎక్కి ప్రేమయ్ తెన్ తప్పల’. ‡ 17:12 17:12 నెంజెల, తుయి అంచి అత్తి సార్పు కెర దెల ఈంజేవ్ సిస్సుల్ తెన్ ఆవ్ బుల్లె తిలి సొది తుచి నాచి తెన్ ఇన్నెక రకితె తిలయ్.... § 17:21 17:21 ఎక్కి ఉద్దెనుమ్ ఎక్కి ప్రేమచి కోడు. || నంబర్ కోడుచి ఎట్టచి కోడు దెక. * 17:22 17:22 ఎక్కి ఉద్దెనుమ్ ఎక్కి ప్రేమచి కోడు. || నంబర్ కోడుచి ఎట్టచి కోడు దెక. † 17:23 17:23 ఎక్కి ఉద్దెనుమ్ ఎక్కి ప్రేమచి కోడు. || నంబర్ కోడుచి ఎట్టచి కోడు దెక.

అన్నమే గే, ఈంజేవ్ కి * ఎక్కి జతు మెనయ్ అంచి ఆన. 23 దస్సి, ఆవ్ ఇన్నెయింది పెట్టి, తుయి అంచి పెట్టి తమదె, చి ఈంజేవ్ పూర్తి ఎక్కి జవుల. దస్సి జలె, ఈంజె లోకుమవద మాన్యుల్ కిచ్చి దొన్ని చినుల మెలె, అంక తెర్తయ్లోసా తుయి మెన చినుల, చి తుయి అంకయ్ కెర్తి ప్రేమ కెర అస్సిన్ గే, ఇన్నెయింక కి తుయి తెర్తి ప్రేమ కెర్తి మెన చినుల.

24 “ఈంజె లోకుమవ నే జెర్బన్ కెర్తె అగ్గె తెంతో అంచి ఉప్పిర్చి తుచి ఎదివాట్ ప్రేమక అంక ఒగ్గర్ గవురుమ్ దా అస్సిన్. జలె, ఓ బ, తుయి అంక దిల సిన్పుల్ కి † ఆవ్ తిలినతె అంచి తెన్ తత్తు, చి తుయి అంక దిలి గవురుమ్ దెకుతు, మెన అంచి ఆన. 25 పున్మి తిలె ఓ బ, ఈంజె లోకుమవ తుక నేన తిలె కి, ఆవ్ తుక జాని, చి కచితుమ్ తుయి అంక తెర్తయ్లోసి ఈంజేవ్ సిన్పుల్ జాన్తి. 26 తుయి అంక ప్రేమ కెర్తి ప్రేమ ఇన్నెయింది పెట్టి తవున్ మెన, ఆవ్ ఇన్నెయింది పెట్టి తంక మెన, తుయి కీసోచో జా అస్సిన్ గే, ఇన్నెయింక ఆవ్ దెకవ అస్సి, దెకయ్తె తయిందె” మెన దేముడు అబ్బొనక యేసు ప్రార్దన కెర్తెన్.

18

యేసుక విరోదుమ్ సుదల్ దెర్తిసి

(మత్త 26:47-56; మార్కు 14:43-50; లూకా 22:47-53)

1 యేసు ఈంజేవ్ కొడ్డె సంగ కేడవ, జోవ సిన్పుల్ తెన్ బార్ జా, కెర్తెను మెంతి లోయ ఒత్తల్తోచి ఒడ్డుతె జీన గెచ్చు, సిన్పుల్ తెన్ ఒత్త తిలి తోటత పెసిల. 2 వుండితి రిసా యేసు జోచ సిన్పుల్ తెన్ ఒత్త గెచ్చుక అలవాటచి రిసా, అప్పె ఒత్త గెచ్చు తవుల మెన, జోక విరోదుమ్ సుదల్తె దెర దెంక గెలో యూదాక అజ్జు. 3 జో యూదా జలె, వెల్లెల పూజర్తత చి పరినయ్యుల్తె గెచ్చు, జోవ జమాన్సు సగుమ్జినక, నయన్యుమ్ సుదల్ సగుమ్జినక కడ ఆన, జేవ్, లాంతెర్లు దివ్వో, అయ్దల్ దెరన, యేసు తిలినతె ఉట్ట అయ్ల.

4 జోక జర్లు జంక తిలిసి ఎత్తి యేసు జానె చి, జేవ్ దెర్తన ఒత్త పావ జెతికయ్, జో పుర్తెజో జా, “కక్క చజితను?” మెన జోవయింక పుసిలన్. 5 జేవ్ జోక, “నజరేతు గచ్చెవో యేసుక చజితనుమ్” మెన జబాబ్ దిల, చి యేసు జోవయింక “అచ్చె జో” మెలన్. జోవయింక అత్తి జోవయింక దెర దెంక ఒప్పణ్ణో యూదా జోవయింతెన్ ఒత్త టీవ అస్సి. 6 జలె, “అచ్చె జో” మెన యేసు సంగితికయ్, జోక దెరుక మెన అయ్ల జానావ్ పడ్డో గుంచ బుయ్యో సేడ గెల.

7 వడ్డో, “కక్క చజితను?” మెన యేసు జోవయింక అన్నెక్ సుట్టు పుసిలన్, చి “నజరేతు గచ్చెవో యేసుక” మెన అన్నెక్ సుట్టు సంగిల. 8 సంగిలె, యేసు జోవయింక “ † అచ్చె జో” మెన తుమ్క సంగిలయ్, గెద. అంకయ్ చజితను జలె, అంకయ్ దెర, గని అంచి తెన్ తిలినక పోన” మెన జబాబ్ దిలన్. 9 చి యేసు అగ్గె సంగ తిలి ఏక కోడు ఇన్నెయింతెన్ * ఏక రగుమ్క నెరవెర్చువ జలె.

“తుయి అంచి అత్తి సార్దు కెర దిలనతె కో నాననుమ్ జతి నాయ్” మెన దేముడు అబ్బొనక తెదెడి సంగ తిలి కోడు.

‡ 17:24 17:24 నెంజెలె ‘ఆవ్ గెతిన్తె జా, అంచి తెన్ తత్తు’. * 18:9 18:9 17:12వి కోడు దెక. అన్నె కిచ్చి రగుమ్క నాననుమ్ జతి నాయ్ మెలె, జేవ్ మెర్తె ఎదక యేసుక నిదానుమ్ తా గెల. † 18:13 18:13 ‘అన్నా’ అగ్గె ఎత్తి వెల్లొ పూజరి జా తిలె. ‡ 18:13 18:13 13-14 ఈంజె మత్తిలె తోలెత్ రెగ్గె పుస్తకతె ఏక పుస్తకమతె 13 నంబర్చి కోడు కిడ్లి 24 నంబర్చి కోడు గల అస్సి; 14 నంబర్చి కోడుచి కంబ అగ్గె. § 18:14 18:14 11:50వి కోడు దెక.

10 జలె, సీమోను పేతురుక ఏక కండా తిలి. జో పేతురు జా కండా కడన, ఎత్తిక వెల్లొ పూజరిచో గొతిమాన్సు ఎక్కిలోక కుంద, జోచి ఉజల్ కండ్లొ సింద గెలన్. జో గొతిమాన్సుచి నావ్ ‘మల్లు’. 11 పేతురు దస్సి కెర్తికయ్, “కండా తియ దేన్! దేముడు అబ్బొ అంక తియార్తి కామ్ దుకుమ్ సైమల్ జతిసి జలెకి, ఆవ్ జా కామ్ కెరుకయ్, జా దుకుమ్, జా నైమ ఒర్చువ జంకయ్” మెన పేతురుక యేసు సంగిలన్.

12 జలె, జేవ్ జమాన్సు, జోవయించో అదికారి చి దేముడుచి గుడిచ నయన్యుమ్ సుదల్ యేసుక దెర, బంద గెల. 13 తోలితో † ‘అన్నా’ మెలోసాతె కడ నిల. జో కొన్సా మెలె, కయవ మెలో జా వెర్చిచో ఎత్తిక వెల్లొ పూజరిచో మామెసి. ‡ 14 ‘అమచ యూదుల్ నస్టుమ్ నే జతి రిసా ఎక్కిలో మెర్తె చెంగిలె’ మెన యూదుల్తె వెల్లెల మాన్యుల్క, ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి † అగ్గె సంగ తిలె. ఈంజో కయవ జో ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి.

జోచో సిన్పుడు నెంజె మెన పేతురు సంగిలిసి (మత్త 26:69-70; మార్కు 14:66-68; లూకా 22:55-57)

15 యేసుక జేవ్ మాన్యుల్ దెర ఎత్తిక వెల్లొ పూజరితె కడ నెతె తిలి పొది, సీమోను పేతురు, అన్నెక్ సిన్పుడు, దొగుల, జేవ్ దెర్తనచి వట్టి గెల. ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి జో అన్నెక్ సిన్పుడుక జానె, చి జో సిన్పుడు కి యేసు తెన్ ఎత్తిక వెల్లొ పూజరిచి గెరి తెడి పెసిలన్. 16 గని, పేతురు గుమ్ముమ్ పాసి, బయిలె టీవ జా తిలె. జలె, ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి జాన్లొ జో అన్నెక్ సిన్పుడు అన్నె బార్ జా, గుమ్ముమ్ రకితి తేరబోద గొత్తి సుదోక సంగ, పేతురుక తెడి కడ అస్సన్. 17 జా తేరబోద గొత్తి సుదో పేతురుక దెక, “తుయి కి జో మాన్సువో సిన్పుడు, కిచ్చెగె” మెలన్, గని “నెంజె” మెన పేతురు సంగిలన్.

18 జలె, ‘చల్లె’ మెన, ఎత్తిక వెల్లొ పూజరిచ గొత్తి సుదల్ దేముడుచి గుడిచ నయన్యుమ్ సుదల్ తెన్ మెసి బోగుల్చి ఆగి లావ తపెతె తిల. పేతురు కి, తవుక మెన గెచ్చు, ఒత్త జోవయింతెన్ అస్సి.

ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి యేసుక పరిచ్చ కెర్తిసి (మత్త 26:59-66; మార్కు 14:55-64; లూకా 22:66-71)

19 మదెన్ ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి యేసుక పరిచ్చ కెర్తెన్. జోచ సిన్పుల్చి రిసా, జోచి బోదనచి రిసా పరిచ్చ కెర్తెన్. 20 యేసు జోక కిచ్చె జబాబ్ దిలన్ మెలె, “అంచి బోదన, జలె, ఈంజె లోకుమవ ఎత్తిక సూనతి రితి ఎదార్దుమ్ సంగ అస్సి. అమచ యూదుల్తె నబ గెరెల బోదన కెర్తె తిలయ్, చి దూరి పాసి తెంతో ఎత్తికెన్ యూదుల్ బెర జెతికయ్ అమచి దేముడుచి గుడితె కి బోదన కెర్తె తిలయ్. ఆవ్ కెయ్యె కి, కిచ్చె కి లుంకచోర సంగి నాయ్. 21 జాకయ్, కిచ్చెక అంకయ్ పునుక? కిచ్చె కిచ్చె సంగ అస్సి గే, అంక సూన్లనకయ్ పున” మెన యేసు జబాబ్ దిలన్.

22 యేసు దస్సి సంగితికయ్, పాసి టీవ తిలె నయన్యుమ్ సుదో ఎక్కిలో యేసుక పెట, “ఎత్తిక వెల్లొ పూజరికె తుయి దస్సి జబాబ్ దెంక బెదెది గె? పోన!” మెన గోల కెర్తెన్.

23 యేసు జోక కిచ్చె జబాబ్ దిలన్ మెలె, “ఆవ్ సంగిలిసి

† 18:13 18:13 13-14 ఈంజె మత్తిలె తోలెత్ రెగ్గె పుస్తకతె ఏక పుస్తకమతె 13 నంబర్చి కోడు కిడ్లి 24 నంబర్చి కోడు గల అస్సి; 14 నంబర్చి కోడుచి కంబ అగ్గె. § 18:14 18:14 11:50వి కోడు దెక.

తప్పు తిలగిన, రుజ్జు దెకవ సాచి సంగ, గని, ఆవ్ సంగిలినీ సత్తిమ్ జతయ్. జాక, కిచ్చొక అంక పెటుక?" మెన సంగిలన్.

24 *తెదొడి అన్నా, యేసుక బందున్ తెన్ ఎత్తిక వెల్లో పూజరి జలో కయవతె తెర్తయలన్.

యేసుచో సిన్పుడు నెంజి మెన పేతురు అన్నె సంగిలినీ (మత్త 26:71-75; మార్కు 14:69-72; లూకా 22:58-62)

25 సీమోసు పేతురు ఒత్త ఆగి తపెతె అన్నె, జలె, ఒత్త తిల మాన్పుల్ జోక "తుయి కి యేసుచో సిన్పుడు, నెంజిన్ గే?" మెంతికయ్, జో "ఆవ్ నెంజి" మెలన్. 26 గని ఎత్తిక వెల్లో పూజరిచొ గొతిమాన్పుచి కండో పేతురు అగ్గె సింద తిలొ. జలె, జో మాన్పుచొ సొంత మాన్పు ఎక్కిలొ ఒత్త తిలొ. జో, జలె, పేతురుక "అప్పె తూయి జోవయింతెన్ తోటతె తిలది. తుక దెకిలయ్, గెద?" మెలన్. 27 గని, "నాయ్, జో మాన్పుక నేని!" మెన పేతురు సంగిలన్, చి జో సంగిల్ బేగి కుకుడో వానిలన్.

రోమ అదికారి యేసుక పరిచ్చ కెర్రిసి (మత్త 27:1-2,11-31; మార్కు 15:1-20; లూకా 23:1-25)

28 తెదొడి, యేసుక కయవ మెలొ జో ఎత్తిక వెల్లో పూజరి పున కెర కేడయ్తెకయ్, జా రోమ దేసిమ్ తెంతోచొ అదికారిచి మేడతె జోక వెల్లెల మాన్పుల్ కడ నిల. గని, జోక కడ నిలన జా మేడ తెడి పేసితి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, జేవ్ యూదుల్ జవుల, చి పన్నా మెలి జోవయిచి పండుగు తిలి, చి 'యూదుల్ నెంజల మాన్పుల్ గెరలె పేసితి గార్ జమదె, చి గార్ జలె పండుగ అన్నిమ్ కంక గార. పండుగు పిట్టెదె' మెంతతి.

29 జాకయ్, పిలాతు మెలొ జో అదికారి బార్ జా, జోవయింతెన్ జా కెర "కిచ్చొ నేరిమ్ కెర్లొ మెన ఈంజొ మాన్పుచి రిసా తుమ్ సంగితను?" మెన యూదుల్వ జేవ్ వెల్లెల మాన్పుల్వ పునిలన్. 30 జేవ్ జోక "ఈంజొ నేరిమ్ కెర్లొ నాయ్ జలె, ఇన్నెక తుచితె సార్పు కెరుక మెన కడ ఆనతమ గే? నాయ్" మెన జబాబ్ దిల.

31 దస్సి సంగితికయ్, పిలాతు జోవయింక, "తుమ్ ఇన్నెక కడన, తుమి, దేముడు మోసి తెన్ దిలి తుమ్చ సొంత ఆగ్గల్ రితి ఇన్నెక తీర్పు కెర!" మెలన్. దస్సి మెంతికయ్ జేవ్ జోక "అమ్ కెర్రి రితి పత్తల్ గల మార్చి సిచ్చ కెరుక జలె, 'నాయిమ్ నాయ్' మెన, తుమ్ రోమయలు ఒప్పున్ నాయ్" మెన జబాబ్ దిల. 32 జేవ్ దస్సి జబాబ్ దిలి తెంతొ 'సీలువతె ముర గెప్పిందె' మెలి అర్దుమ్ తెన్, జో మొర్రిసి కిచ్చొ రగ్రమ జర్దు జతిచి రిసా యేసు అగ్గె సంగ తిలి కోడ నెరదెర్పువ జలి.

33 పడ్డొ పిలాతు, మేడచి తెడి అన్నె పెన, యేసుక బుకార్లన్. యేసుచి రిసాచ కొడొ నూన తిలొ, చి "తుయి యూదుల్చొ రానొ గే?" మెన జోక పునిలన్. 34 ఇని పున పరిచ్చ కెర్రికయ్, యేసు జోక, "తుయి అజ్జ కెర అంక దస్సి

సంగితసి గే? నాయ్ మెలె, కో జలెకు వేర మాన్పు తుక †దస్సి మెన అంచి రిసా సంగ అస్సి గే?" మెన పునిలన్. 35 జాచి రిసా, పిలాతు జోక "ఆవ్ యూదుడు గే, చి దస్సి మెనిందె? నెంజి, తుచ సొంత యూదుల్వ వెల్లెల మాన్పుల్, వెల్లెల పూజర్లు, తుక అంచితె సార్పు కెర అస్సి. కిచ్చొ కెర అస్సిన్, చి తుక దస్సి కెర్లొతి?" మెన పిలాతు పునిలన్.

36 యేసు, జలె, కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, "అంచి రాజమ్ ఈంజ లోకుమ్చి నెంజె. అంచి రాజమ్ ఈంజ లోకుమ్చి జతి జలె, యూదుల్వ వెల్లెల మాన్పుల్చి అత్తి ఆవ్ దెర్పు నే నీడ్డి రితి అంచ గొత్తి సుదల్ యుద్దుమ్ కెర్లొ. గని అంచి రాజమ్ ఈంజ లోకుమ్చి నెంజె" మెన జబాబ్ దిలన్.

37 యేసు దస్సి సంగితికయ్, పిలాతు జోక "దస్సి జలె, 'రానొ' మెన తుయి నిజమ్ సంగితసి గే?" మెన అన్నె పరిచ్చ కెర్లొన్, చి యేసు జోక, " 'రానొ' మెన తుయి అంక సంగితసి. ఆవ్ కిచ్చొక జెర్రిలయ్, కిచ్చొక ఈంజ లోకుమ్చె అయలయ్ మెలె, సత్తిమ్ దెకవచ్చ, సత్తిమ్చి రిసా సాచి సంగుక అయలయ్. జయ్య అంచి కామ్. కో సత్తిమ్చె బెదితన జవుల గే, అంక నంబజవుల" మెన సంగిలన్.

38 యేసు దస్సి సంగితికయ్, పిలాతు మెలొ జో అదికారి, "కేతె, సత్తిమ్?" మెన సంగిలొ.

పిలాతు దస్సి సంగ కెర, మేడ తెంతొ బార్ జా, యూదుల్వ వెల్లెల మాన్పుల్ తిలిన్తె అన్నె గెచ్చు, "ఈంజొ కిచ్చొ నేరిమ్ నే కెర్రి రితి అంక డీస్తయ్. 39 తుమ్చి సీపన్నా, పండుగక మాత్తుమ్, జేల్తె తిలొ కేన్ జవున్ జేలి జలోసాక తుమ్చి రిసా ఆవ్ విడ్డల్ కెరుక అంక అలవాల్. జలె, కక్క ఆవ్ ముల దెంక? తుమ్చ యూదుల్చొ ఈంజొ రానొక ముల దెంక?" మెన పిలాతు పునిలన్. 40 గని జేవ్ కీసి జలె మెలె, "ఈంజొ మాన్పుక పోని! బరబ్బుక ములె!" మెన ఒర్చ దిల. బరబ్బు, జలె, మాన్పుక మురయ్తెసా.

19

యేసుక సీలువ గల్లి రిసా సిచ్చ కెర్రిసి

1 జలె, పిలాతు తెదొడి కిచ్చొ కెర్లొన్ మెలె, *పెట్టె సాలు కిచ్చొగె" మెన ఉచర, కొర్లల్ తెన్ పెటుయలన్.

2 ఒత్త తెంతొ, సయ్స్యమ్ సుదల్ సగుమ్జన్, యేసుక †మేడచి తెడి కడ నా కెర, ఆరి కొంకడ్డి రితి 'రానొ' మెన కంతుకంపల్ తెన్ ఏక కీరిటుమ్ గంచ, జోచి బోడితె గల, ‡ఈడ రంగుచొ పాలుమ్ జోక గల దా తెయార కెర, 3 పాని జా జోకర, "యూదుల్చొ రానొ, తుక జెయ్యె!" మెన మొక్కె పెళ్ళి.

4 తెదొడి, యూదుల్వ వెల్లెల మాన్పుల్ తిలిన్తె పిలాతు అన్నె బార్ జా, జోవయింక "ఓదె, జో కిచ్చొ నేరిమ్ నే కెర్రి రితి అంక డీస్తయ్, చి జయ్ గుర్తక, తుమ్క రుజ్జు దెకయ్తె రితి, తుమ్ తిలిన్తె ఆవ్ జోక బార్ కెర్లొన్" మెన సంగితికయ్, 5 కంతు కంపల్చి కిరిటుమ్ జోచి బోడి తతె, ఎరన పాలుమ్ జో గలన తతె, యేసుక బార్ కెర్లొ, చి "ఈందె జో మాన్పు!" మెన, పిలాతు దెకయలన్.

* 18:24 18:24 13 నంబర్చి కోడుచి ఎత్తిక కోడుక దెక. † 18:32 18:32 12:32, 33క దెక. 'సీలువ' కీసి తయెదె మెలె, ఏక టీవెతి చి ఏక అర్దుమ్ జతి దస్సి డేడివె రిత డండల్ బెదవుల. జా సిచ్చ జతొ మాన్పుక జా సీలువతె ఎంగ్లప కెర. జోవయింక అత్తి పట్టె చుసా కెరవ, అత్తిపట్టె మేకర పెటు, నెంజలి వాలివె తెన్ బంద దా, సీలువ బయ్యొ టీవ రోవ కెర, దస్సి ములల. జో సిచ్చ జతొనొ దస్సి ఒడయ్ జా మురెదె. రోమ్ దేసిమ్చి అలవాల్ తెన్ చి సిచ్చ జా. ‡ 18:34 18:34 యూదుల్చొ రానొ మెనంతయ్ మెన యేసుచి రిసా పిలాతుక సంగితి, అంచి రోమ్ దేసిమ్చి అదికారిమ్ యేసు పిట్టెవుక ఉచర్తయ్ మెన పిలాతు కోవుమ్ జా మొర్రిసి దెయెదె మెన యూదుల్వ వెల్లెల మాన్పుల్ కుత్త కెర లె. లూకా 23:2. § 18:39 18:39 పూర్ణమ్ పాది యూదుల్ బగుప్తు దేసిమ్ తా గొతిమాన్పుల్ జలిన్ తెంతొ ఎత్తి అదికారిమ్ తిలొ దేముడు విత్తల్ కెర్రిసి ఏద కెర్రి రిసా యూదుల్ ఈంజ పన్నా పండుగు కెరల. ఈంజయె వెర్రి యేసు పాపల్ తెంతొ విడ్డల్ కెర్రిసా జయెదె మెన నేనెతి. * 19:1 19:1 లూకా 23:16, 22క దెక. † 19:2 19:2 మత్తయ 27:27, మార్కు 15:16. ‡ 19:2 19:2 ఎరన చి సీలువ రంగు బెదయెలె, ఉప రంగు జయెదె. సార రంగు,

6 యేసుకు దెకిల్ బేగి, వెల్లెల పూజర్లు చి దేముడుచి గుడిచ నయ్యెన్యుమ్ సుదల్ కీసి జల మెలె, “జోక సిలువతె గల మొర్తి సిచ్చ కెరు! సిలువతె గలు!” మెన ఒర్చి. జేవ్ దస్సి జతికయ్, “తుమి కడన సిలువతె గల! ఈంజి కిచ్చి నేరిమ్ నే కెర్తి రితి అంక డీస్తయ్. జా పూచి నెసి!” మెన పిలాతు నంగిలన్.

7 యూదుల్చ వెల్లెల మాన్యుల్ జోక కిచ్చి జబాబ్ దిల మెలె, “అమ్క దేముడు మోసి తెన్ దిలి ఆగ్నల్ అన్చె. జా ఆగ్న కీసిచి మెలె, అమ్చో దేముడు తెన్ కో జలెకు నమ్మందుమ్ సంగన్లె, ‘వెల్లి పాపుమ్ కెర అన్చె’ మెన, జో మూన్చు మొర్తి సిచ్చ జంక అన్చె. ఈంజి, జలె, ‘దేముడుచో పుత్తుసి ఆవ్’ మెనన, జయ్యి పాపుమ్ కెర అన్చె, చి మొర్తి సిచ్చ జో జంక అన్చె!” మెన వెల్లెల మాన్యుల్ సంగిల.

పిలాతు యేసుకు అన్చె పరిచ్చ కెర్తిసి

8 పిలాతు, జలె, జేవ్ కొడొ నూన, బలె కీ బియ్యం గెచ్చు, యేసుకు అన్చె కడన, 9 జా మేడచి తెడి అన్చె మెన, జోక, “తుయి కేనె తెంతో అయెలది?” మెన పుసిలన్. గని యేసు తుక్కె తా జబాబ్ దెయి నాయ్. 10 తుక్కె తతికయ్, పిలాతు జోక, “తుయి కిచ్చిక అంచి తెన్ లట్టబ్బి నాయ్? తుకు విడ్డల్ కెరుక జప్పన్, నెంజెలి మొర్తి సిచ్చ తా సిలువతె గలుక జప్పన్, అంక అదికారుమ్ అన్చె మెన తుయి నేన్చి గె?” మెన సంగిలన్. 11 జో దస్సి సంగితికయ్, యేసు జోక కిచ్చి జబాబ్ దిలన్ మెలె, “జా అదికారుమ్, జలె, దేముడు తుక దెతో నాయ్, జలె, అంచి ఉప్పిరి తుక కిచ్చి అదికారుమ్ తత్తి నాయ్. గని, తుయి ఇన్చె పిలవ కెరుక నాయ్. జాకయ్, తుయి అప్పె కెర్తినచి పాపుమ్ తోక్తి. తుచి అత్తి అంక సార్చు కెర్తనచి పాపుమ్ ఒగ్గరి!” మెన పిలాతుక యేసు సంగిలన్.

యూదుల్చ అత్తి పిలాతు యేసుకు సార్చు కెర్తిసి

12 తెదొడి, యేసుకు విడ్డల్ కెరుక మెన పిలాతు ఇస్టుమ్ జా, యూదుల్చ వెల్లెల మాన్యుల్ తిలినతె అన్చె బారో జా, జోవయింక సంగిలన్, గని జేవ్ పిలాతుక కిచ్చి మెన బియడ్ల మెలె, “ఎక్కిలో” రానో మెనన్లె, జో తుచో అదికారి జలో రోమ్ దేసిమచి *క్రెనర్ రానోక యుద్దుమ్ కెర్తి రితి జయెది, చి దసా మాన్యుక తుయి విడ్డల్ కెర్తె, క్రెనర్ కి విరోదుమ్ జలో” మెన తుచి రిసా కి నేరిమ్ వయడుక జయెది” మెన పిలాతుక బియడ్ల.

13 జేవ్ కొడొ సంగ పిలాతుక దస్సి బియడ్డికయ్, ఒత్త జేవ్ తిలినతె పిలాతు యేసుకు అన్చె బారో కెరవ, మేడచి పురెచి నదె తిలి తిర్చు కెర్తి టానతె మెసిలన్. నద్దరక ‘గబ్బుతా’ మెన యూదుల్చి ఎల్లి టాన తెన్ సంగుల. 14 ఈంజి కెయ్ జర్లు జలి మెలె, యూదుల్చి వస్యా వండుగచిచి నెలవ కడన్లె తెయారో కెర్తి అగ్గె దీసి, పాసి పాసి మెద్దెనె. పిలాతు, జలె, యేసుకు అన్చె దెకవ, “అల్లె, తుమ్చో రానో, ఈంజి!” మెన యూదుల్చ వెల్లెల మాన్యుల్క సంగిలన్. 15 జేవ్, “జోక అమ్చో రానో మెంతసి గె? జో గెస్సు! మొర్చు! సిలువతె గలు!” మెన ఒర్చిలె. జేవ్ దస్సి జతికయ్, పిలాతు జోవయింక అన్చె, “తుమ్చో రానోక ఆవ్ సిలువతె గల

మారుక గే?” మెన జోవయింక కొంకడ్లన్. చి వెల్లెల పూజర్లు కిచ్చి మెలె మెలె, “ఎక్కి క్రెనర్ అమ్క రానో. అన్చె కో నాయ్!” మెన సంగిల. 16 జేవ్ దస్సి సంగితికయ్, యేసుకు సిలువతె గల మొర్తి సిచ్చ కెర్తి నెలవ దా, జోక జోవయింక అత్తి పిలాతు సార్చు కెర దిలన్. తెదొడి జమాన్చు యేసుకు దెర నిల.

యేసుకు సిలువతె గల మొర్తిసి (మత్త 27:32-44; మార్కు 15:21-32; లూకా 23:26-43)

17 తెదొడి, సిలువతె గల మారుక మెన, యేసుకు దెర్ల, చి జోక గల్లి సిలువ జొయ్యి వయన బారో జా, ‘గొల్లోతా’ మెలి మెట్టుయ్ ఉట్ట గెల. ఎల్లి బాన తెన్ జా నావ్చి అర్దుమ్ కిచ్చి మెలె, ‘గిడ్డి పోలికచి టాన్’. 18 ఒత్త, జా ‘సిలువతె జోక గల, జోచో అత్తివట్టతె మేకుల్ పెట, సిలువతె టీచడ రోచిల. యేసుచి సిలువ నెడిమ రోవ, జోచి డెల్లి వక్క, ఎక్కిలోక, ఉజెతె వక్క అన్చెకోక, దోగుల చోర్లక కి దన ఎక్కిక్ సిలువల్తె గల, దస్సి టీచడ్ల.

19 ‘యేసుచి సిలువచి బోడి గల’ మెన పిలాతు ఏక్ దార్చిగండతె రెర్చయలన్. కిచ్చి రెర్చయలన్ మెలె, “నజెలితు గచ్చెయ్చో యేసు, ఈంజి యూదుల్చో రానో జయెది” మెన రెర్చయలన్. 20 యేసుకు సిలువతె గల్లి టాన్, జలె, యెరూసలేమ్ వట్టుమ్చి పాసిచి రిసా, యూదుల్ ఒగ్గర్జెసి జా వాబ్ గెచ్చుక జంక జతె తిల, చి జా దార్చిగండతె కొడొ సదు కెర్తె. తిన్ని బానల్ తెన్ కి పిలాతు జా దార్చిగండతె రెర్చవ తిల, జోవయింక సొంత ఎల్లి బాన తెన్ కి, రోమ్ దేసిమచి లాటిన్ బాన తెన్ కి, పడ్డి ఒగ్గర్ బియ్యారి కెర్తి గ్రెకు దేసిమచి గ్రెకు బాన తెన్ కి, రెర్చవ తిలన్. దస్సి తిలె, కో అయెలె కి అర్దుమ్ కెరలెకు, గెద, 21 చి ‘జా దార్చిగండ దెకితన అమ్క ఆనుల’ మెన యూదుల్చ వెల్లెల మాన్యుల్క లాజా, కోపుమ్, చి రిసా, జోవయింక వెల్లెల పూజర్లు పిలాతుతె గెచ్చు, “ ‘యూదుల్చో రానో జయెది’ మెన రెగుడుక కిచ్చిక? జా పోసి, గని ‘యూదుల్చో రానో ఆవ్ మెన ఈంజి మాన్చు సంగన్లె’ మెన రెగుడు!” మెన పిలాతుక సంగిల. 22 గని పిలాతు, “ఆవ్ రెర్చయలిసి ఆవ్ రెర్చవ అన్చె. దస్సి తప్పసు” మెన, మార్చువ కెరె నాయ్.

యేసుచ పాలల్ నయ్యెన్యుమ్ సుదల్ వంటన్చి

23 నయ్యెన్యుమ్ సుదల్, జలె, యేసుకు సిలువతె గల టీచడ్లి పడ్డి, జోచ పాలల్క చెత్తర్ వాటలె కెర, వంటన్ల. జోచి దిగిల్ సొక్క కి తిలి, గని కుట నెంతె పింల్లో పాలుమ్ జా, చి దస్సి వంటనుక నెంజెలి. 24 జాక, “జా పాలుమ్ చిరుక పోని. చీటి గలుమ, చి కక్క సిడెది గె, దెకమ” మెన చీటి గలెల. కిచ్చిక ఇసి జర్లు జలి మెలె, దేముడు పూర్లు మెర్చయెలె కోడు నెరవెర్చువ జంకయ్ ఇసి జలి.

“అంచ పాలల్ వంటనుల, చి అంచో ఏక్ పాలుమ్క చీటి గలుల”

మెన రెగిడ్డి కోడు.

25 నయ్యెన్యుమ్ సుదల్, జలె, యేసుచ పాలల్క ఆన జా దస్సి కెర్తె, గని యేసుచి అయ్యెసి, పడ్డి కోవ మెలె ఎక్కిలోచి

§ 19:8 19:8 పిలాతుచో అదికారి జలో రోమ్ దేసిమచో క్రెనర్ రానో, జలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక నమ్మందుమ్ సంగతయ్ కి, చి ‘జేక అమ్చి రోమ్చి అదికారుమ్చి ఉప్పిరి అన్చె విరోదుమ్ దెకవుల’ మెన, ‘అంక కి జా విరోదుమ్ దెకవుల’ మెన జో పిలాతు బియ్ తయెది. * 19:12 19:12 ‘క్రెనర్’ నెంజెలి ‘వెల్లెల రానో’ మెనల. † 19:18 19:18 ‘సిలువ’ కీన తెయెది మెలె, ఏక్ టీచడ చి ఏక్ అత్తివట్ట జతి దస్సి డెడిచో రిత డండల్ బెదవుల. జా సిచ్చ జతో మాన్చుక జా సిలువతె ఎంర్చు కెర, జోవయింక అత్తి పడ్డి చువో కెరవ అత్తివట్టతె మేకుల్ పెట, నెంజెలి వాలిచో తెన్ బండ్, సిలువ బుయ్యె టీచ రోవ కెర, దస్సి ములెల. జో సిచ్చ జతినా దస్సి ఒదెయ్ జా మొరెది. ‡ 19:18 19:18 యోహాను 20:20, 25. లూకా 24:39.

తేల్చి మరియు, యేసుచి అయ్యనీచి అప్పనీ జయదె, యేసుక పడ్డయనీ జయదె, పడ్డో మగ్గల పట్టుమచి మరియు కి, జేవ్ తేరబోదల్ యేసుచి నిలువచి పాసి టీడఁ అస్తి.

26 జలె, యేసు అయ్యనక దెకిలన్, చి జో ఒగ్గర ప్రేమ కెర్లొ సిస్సుడుక కి ఒత్త టీడ అస్సె మెన దెకిలన్, చి జో సిస్సుడుక దెకవ అయ్యనక “ఒదె, తుచో పుత్తుది!” మెన సంగ, 27 అయ్యనక దెకవ, జో సిస్సుడుక “ఈందె, తుచి అయ్యది!” మెన సంగెలన్. జాక జయ గడియ తెంతో జో సిస్సుడు దెకిత తంక మెన, సార్చ కెర దిలో, చి జయ గడియ తెంతో జో సిస్సుడుక జాక గెరి కడన, ‘అయ్య’ మెన జాక పోసిలో.

యేసు మొర గెలిసి
(మత్త 27:45-56; మార్కు 15:33-41; లూకా 23:44-49)

28 తెదోడి ‘అంచి కామ్ ఎత్తి కేడ గెలి’ మెన యేసు జానన, “అంక తాన్ కెర్తయ” మెన సంగెలన్. ఇన్నెతెన్ కి, దేముడు పూర్తయ రెగ్గయలో కోడు నెరవెర్చవ జలి. 29 జలె, ఒత్త ఏక తప్పలయ అమడి ద్రావ రస్సుమ్ తిలి, చి ఏక బాంజు రెతిసి జా రస్సుమ్తె బుడ్డవ కెర, ఏక రివ్వతె దెరవ కెర, యేసు చుప్పిరి రెతి ఒత్తవ నయ్యమ్ నుదల్ చంపా కెర్ల. 30 జలె, యేసు జా రస్సుమ్ చుప్త కెర, “సీఅంచి కామ్ పూర్తి జిల్” మెన సంగ, బోడి వంపా కెర, జోచి ప్రానుమ్ దేముడు అబ్బోనచి అత్తి సార్చ కెర చా, మొర గెలన్.

31 జా దీసి తెయార జతి దీసి. అన్నెక్ దీసి, నెలవ్ కడన్ దీసి, ‘మొర్త పీనుమలు నిలువల్తె తా గెలి గారు’ మెన, ‘బేగి మొర్తి చి అగ్గయ ఉత్తవ వెంట గెలుక జయెదె’ మెన, యూదులచ వెల్లెల మాన్సుల్ పితాతుత గెచ్చ కెర, “నిలువల్తె గలిలనచ చట్టో బగయతు, చి పీనుమల్క ఉత్తవ దా బేగి వెంట గెల్తా” మెన నెలవ్ నజిల, చి విలాతు నెలవ్ దిలన్.

32 జాకయ, నయ్యమ్ నుదల్ గెచ్చ కెర, తోలితో ఎక్కిలోచ పడ్డో అన్నెక్చ, యేసు తెన్ బెద నిలువల్తె గలిల దొగుల చోర్తవ చట్టో బగవ గెల. 33 గని, యేసుతె అయలె, ‘నాయ, అగ్గయ మొర గెచ్చ అస్సె’ మెన దెక, జోక చట్టో బగయతి నాయ. 34 గని, జోవయంతె ఎక్కిలో యేసుక ఈందె తెన్ పక్కయ బూసిలన్. బూసిల్ బేగి, లోయ కి పాని కి నూయ జలి.

35 తుమ్ ఈంజ నదు కెర్తన కి నూనతన కి, తుమ్క ‘జేవ్ కి పూర్తి నంపజతు’ మెనయ జా ఎత్తి * దెకిలోనా జోచి సాచి సంగ అస్సె. జో సంగెలి సాచి సత్తిమ్, చి ‘సత్తిమ్’ మెన జో కచితుమ్ జాన. 36 ఈంజ కిచ్చిక ఇని జర్గు జలి మెలె, ఇన్నెతెన్ దేముడు పూర్తయ రెగ్గయలో కోడు నెరవెర్చవ జలి. “జో అర్చితుమ్ జలొసాతె కేన్ ఆడు కి బగయతి నాయ” మెన రెగిడ్డి కోడు, చి

37 “జేవ్ బూసిలోసాక జేవ్ దెక ఉచరుల” మెన అన్నెక్ కోడు అస్సె.

యేసుచి పీనుమ్ మెన్సునతె ఎగ్గవ దిలిసి

38 యూదులచ వెల్లెల మాన్సుల్తె ఎక్కిలో, అరిమతయ్ మెలి గవ్యెచో యోసిపు మెలోసా, జో, జలె, యేసుచ సిస్సుడు, గని అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్క బియఁ కెర, ఎదార్తమ్

ఒప్పనీ నాయ. లుంకచోరు యేసుక సిస్సుడ్ రెతో జా అస్సె. జో, జలె, అప్పె పురె జా పితాతుత గెచ్చ కెర, “యేసుచి పీనుమ్ కావలె. దెర గెచ్చుమదే” మెన సంగెతికయ, పితాతు నెలవ్ దిలో, చి పీనుమ్ దెర గెచ్చుక మెన, నిలువ తిలిన్తె అయలో. 39 అన్నెక్ కి అయలో. కొన్నె మెలె, నీకోదేమె మెలో వరినయ్యుడు. యేసుచి బోదన నూసుక మెన, ఒగ్గర అగ్గయ రాతి, లుంకచోరు యేసుతె జా తిలోసా జొయ్య. జో, జలె, అప్పె ఒగ్గర విలువ తిలి వాసిన సామన్ దెరన అయలో. జా వాసిన సామన్ కెర్తి జాడుచి మెలె, పాసి పాసి యూబయ్ కేజల్ చి జాడు.

40 జేవ్ దొగుల, జలె, యూదుల్ కెర్తి అలవాట్ కెర, వెల్లొ గండల్ విలువ బట్ట తెన్ జా వాసిన సామన్ బెదవ బెదవ, పీనుమ్క గుడియవ బందిల. పీనుమ్క దన్నె తెయార కెర మెన్సె వయ నిల.

41 యేసుక నిలువతె గలిలి టూచి పాసి, జలె, ఏక తోట అస్సె. జా తోటతె సాప్తయ్ డొల్చి కెర్తి గది తిలి రెతి నొచి మెన్సున్ అస్సె, కక్క నే రోచిలిసి. 42 నెలవ్ కడన్ దీసిక చి వండుగు దీసిక జా దీసి తెయార జతి దీసి రెసా ‘దూరి వయక గారు’ మెన యూదుల్ సంగులచి రెసా, జా మెన్సున్ పాసి తతికయ, యేసుచి పీనుమ్ ఒత్తయ తెడి ఎగ్గవ దిల.

20

మెన్సున్ డంపెతి పత్తురు ఒన్సుల్ జా తిలిసి
(మత్త 28:1-10; మార్కు 16:1-8; లూకా 24:1-12)

1 యేసుక విరోధుమ్ నుదల్ మార తిర్తక, * అయితర దీసి పెందలె, మగ్గల పట్టుమచి మరియు మెన్సె అయలి. అయలె, కిచ్చి దెకిలి మెలె, సాప్తయ్ డొల్చి కెర్తి మెన్సున్క డంక తిలో పత్తురు కీసి గే ఒన్సుల్ జా అస్సె. 2 ఇని జా అస్సె మెన దెక, బమ్మ జా, సీమోను పేతురు చి యేసు ఒగ్గర ప్రేమ కెర్లొ జో అన్నెక్ సిస్సుడు దొగుల ఎక్కితె తిలిన్తె మరియు నిగ గెచ్చ, “యేసు ప్రబుచో పీనుమ్ మెన్సున్ తెంతో ఉత్తన అస్సి, చి జోకేరె అన్నెముల దా అస్సి గే నేనుమ్” మెన జోవయంక సంగెలి.

యేసు జీవ్ జా ఉట్టిచి రుజ్జు అయలిసి

3 జా మరియు దన్నె సంగెతికయ, పేతురు, జో అన్నెక్ సిస్సుడు మెన్సె గెచ్చుక మెన బార జలె. 4 జేవ్ దొగుల నిగ గెలె, జో అన్నెక్ సిస్సుడు బేగి నిగ, పేతురుచి కంట తోలితో మెన్సె పాచిలన్. 5 ఈంజో తోలితో పాచ, వంపా జా తెడి ఒయర దెకిలె, రితయ బట్ట గండల్ ఒత్త నేడ అస్సి మెన దెకిలన్, గని తెడి పెనె నాయ.

6 తెదోడి, జోవయంచ పడ్డో సీమోను పేతురు నిగ జా పాచిలన్, చి మెన్సున్ తెడిక పేసిలన్. రితయ బట్ట గండల్ ఒత్త నేడ అస్సె. 7 చి జేవ్ గండల్క ఇదిల్ దూరిక, యేసుచి బోడి బంద తిలి బట్ట గండ, గుడియయ జలి రెతి జా, అజ నేడ అస్సె. 8 తెదోడి, జో అన్నెక్ సిస్సుడు కి, మెలె, మెన్సె తోలితో పాచిలోసా, మెన్సున్ తెడి పెన దెక, యేసుక ‘జీవ్ జా ఉట్ట అస్సె’ మెన, నంపజలన్.

9 యేసుక “మొర జీవ్ జా ఉట్టక అస్సె” మెన అగ్గయ తెంతో దేముడు రెగ్గవ తిలిసి సిస్సుల్ తెదోడి ఉచార అర్థమ్ కెరనుక నేతయ. 10 జలె, దెక కెర, యేసుక

§ 19:30 19:30 జో ఈంజ లోకుమతె బుల బుల దేముడ అబ్బోనచి ప్రేమ అదికారుమ్ దెకయలిచి కామ్ ఇన్నెతెన్ కేడ్డి, గని అన్నె కిచ్చి ముక్కిమ్ చి జోవయంచ కామ్ ఇన్నెతెన్ కేడ్డి మెలె, జో పావల్ గెచ్చయతి దొర్చు జలి అర్చితుమ్ జలిసి, పన్నా వండుగచో మెండ్పెట్టి జలిసి. * 19:35 19:35 జా ఎత్తి దెకిలోనా మెన ఏక వేల ఈంజ పున్నుకుమ్ రెగిడ్డి యోహాను సాంతచి రెసా సంగెతియ. * 20:1 20:1 సత్తు మచుల్తె అగేచి దీసి

‘జీవ్ జా ఉట్ట అన్నె’ మెన నంపజా, జీవ్ దొగుల సిస్సుల్ జోవయింప గెరల ఉట్ట గెల.

మగ్గల పట్టుమచి మరియక యేసు డీసిలిసి (మార్కు, 16:9-11)

11 మదెనె మగ్గల పట్టుమచి మరియ, ఏడ ఏడ మెన్నెచి బయిలె టీవ అన్నె. తెదొడి, ఏడ ఏడ, మెన్నెచి తెడి ఒయర్చి రిసా వంపా జలి. 12 ఒయర్చె, కిచ్చొ దెకిలి మెలె, చొక్కల పాలల్ గలన తిల దొగుల దూతల్ యేసుచి పీనుమ్ అగ్గె ఎంగ్ల తిలిన్తె దెకిలి. యేసుచి బోడి అగ్గె తిలిన్తె ఎక్కిల్, చట్టో అగ్గె తిలిన్తె ఎక్కిల్ వెన అన్నె. 13 ఈంజేవ్ జాక “అమ్మ, కిచ్చొక ఏడ్తసి?” మెన నంగిల. చి జా జోవయింక “అంచొ ప్రబుక దెర గెచ్చ అన్నె, చి జోక కేనె అన్నె ముల దా అన్నె గే నేసి” మెన నంగిలి. 14 దన్నె మెన నంగ, కీసిగ వడ్డొ పసిలి, చి యేసు ఒత్తయ్ టీవ తిలిసి దెకిలి. గని ‘జొయ్యి’ మెన చినుక నెత్త గెలి.

15 యేసు జలి, జాక “అమ్మ, కిచ్చొక ఏడ్తసి? కక్క చజతసి?” మెన నంగిలెన. జా, జోక ‘తోట రూకుల్ పొస్సొసా’ మెన ఉచర, జోక “బాబు, తూయ జాలెకు జోక ఉక్కుల వేరతె నిలచె, జోక కేనె ముల అన్నె గే, అంక నంగు, చి అవ్ జోచి పీనుమ్ దెర గెచ్చ రోవెంపె” మెన నంగిలి. నంగితికయ్, 16 యేసు జాక “మరియ!” మెన, ఎక్కి జాచి నావ్ నంగిలెన. నంగిల్ బేగి జా, జోక చిన పసుల, “రబ్బోనీ!” మెన నంగిలి. అరమయ్ బావతె ‘రబ్బోనీ’ మెలె, ‘గురు’ మెలి అర్దుమ్ తయెదె.

17 యేసు, జలి, జాక, “అంక చడు నాయ్. అవ్ అన్నె దేముడు అబ్బొతె వెగ గెచ్చుక నేతయ్. గని, తుయి కిచ్చొ కెయక జయెదె మెలె, అంప బావపుణ్ణు జల అంప సిస్సుల్తె గే, చి పరలోకుమ్ తిలొ తుమ్చొ దేముడు తుమ్చొ అబ్బొది జలొ అంచొ దేముడు అంచొ అబ్బొతె అవ్ ఉట్ట గతసి మెన యేసుప్రబు నంగిలెన మెన నంగు” మెన, జాచి అత్తి జోచ సిస్సుల్క కబుర్ తెద్రయలెన.

18 జాకయ్, మగ్గల పట్టుమచి జా మరియ, యేసుచ సిస్సుల్తె గెచ్చ, “యేసుప్రబుక దెక అన్నె!” మెన నంగ, జో నంగిలి కబుర్ ఎత్తి. జోవయింక నంగిలి.

యేసు జోచ సిస్సుల్క డీసిలిసి

19 జా దీసి నంజె, నత్తరెక్క తొట్టి దీసి, మెలె యేసు జీవ్ జలి జా ‘అయ్తర్ దీసి నంజె, సిస్సుల్ ఎక్కితె బెర తిల. గని యూరుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్క బియె కెర, కెప్పివొ డంపన లుంకిల్ రితి తిల. జీవ్ దన్నె బిలి రితి జా ఒత్త కెప్పివొ డంపన తతికయ్, యేసు జా కెర, జోవయింప నెడిమి టీవ, “తుమ్క సెంతుమ్ తవుసు!” మెన ఉంకయలెన. 20 దన్నె ఉంకవ కెర, ‘అచ్చొ’ మెన దెకయ్ తి రిసా, సిలువతె గలిలి పొది మేకుల్ అత్తితె పెట్టిన్చి మచ్చల్, పక్కయ్ బూసిలిన్చి మచ్చ, జోవయింక దెకయలెన. చి జీవ్, ‘యేసుప్రబు’ మెన జోక చిన, నడ్డసంతోసుమ్ జల.

21 యేసు, జలి, జోవయింక అన్నె, “అంచి సెంతుమ్ తుమ్చి పెట్టి తవుసు. పరలోకుమ్ తిలొ దేముడు అబ్బొ ఈంజ లోకుమ్తె అంక కీసి తెద్రయలెన గే, దన్నె ఈంజ లోకుమ్చ మన్సుల్తె తుమ్క అవ్ తెద్రయతసి” మెన నంగిలెన. 22 ఇసి నంగ కెర, జోవయింపి ఉప్పిరి పుజ దా, “దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తు తుమ్క అవ్ దెతసి. నజనా. 23 కచ పాపల్ తుమ్ చెమించుప కెరె గె, చెమించుప జా అన్నె.

కచ పాపల్ చెమించుప నే జతి రితి తుమ్ కెరె గె, జా పాపుమ్ జోవయింక తయెదె” మెన నంగ యేసు ఉట్ట గెలెన.

24 యేసు జా నుట్టు సిస్సుల్క డీసిలిసి, జలి, ‘కల్లల్తె జెర్మిలొసా’ మెన అసిమ్ నావ్ తిలొ తోమా మెలొసా ఒత్త నాయ్. 25 చి జో తెనె దన్నుల్ జలి పొది “యేసుప్రబుక దెకిలెమ్!” మెన తిల సిస్సుల్ నంగిల. గని, తోమా జోవయింక, “జో జీవ్ జా తిలె, అంక రుజ్జు దెసాయితు. జోచ అత్తె దెకిలె, ఒత్త మేకుల్ పెట్ట మచ్చల్ తిలికయ్, జీవ్ మచ్చల్ అవ్ చడ దెకిలెకయ్, పడ్డొ జీవ్ జోక పక్కయ్ బూసిలిన్ తెడి అవ్ సొంత అతు గల దెకిలెకయ్, ‘జొయ్యి’ మెన నంపజయింపె” మెలెన.

26 జలి, ఒత్త తెంతో అన్నె అట్టు పొదుల్ గెతికయ్, యేసుచ సిస్సుల్ జా గెరి అన్నె అన్నె. గని, ఈంజ నుట్టు తోమా కి జోవయింక అన్నె. జా నుట్టుచి రితి జీవ్ కెప్పివొ డంపన తిలె కి, యేసు జా జోవయింపి నెడిమి టీవ, జోవయింక “తుమ్క సెంతుమ్ తవుసు!” మెన ఉంకయలెన.

27 తెదొడి, తోమాక దెక, “తుచి ఈంటి చంప కెర, అంప అత్తొ చడ దెకు! తుచి అతు చంప కెర, అంచొ పక్కయ్ బూసిలిన్చి తెడి గల దెకు! అన్యాయమ్ జా నాయ్. నంపజా దయిరిమ్ జా!” మెన, యేసు జోక నంగిలెన. 28 తోమా నడ్డసంతోసుమ్ జా, “అంచొ ప్రబు, అంచొ దేముడు!” మెన పూర్చి నముకుమ్ జా నంగిలెన. 29 జాకయ్ యేసు జోక, “అంక దెకిలి రిసా తుయి నంపజలది. అంక నే దీకిలి కే అంక నంపజలె గే, జోక వెంగిలి!” మెన నంగిలెన.

30 ఇన్నె రెగిడ్డనచి కంట, జోచి అదికారుమ్ దెకయ్త వెల్లెల కమ్మ ఒగ్గెరి యేసు జోచ సిస్సుల్చి మెయ్కె కెర్చెన, గని మొత్తుమెతె ఎత్తయి రెగ్గె అన్నె. 31 ఈంజేవ్, జలి, కిచ్చొక రెగ్గె అన్నె మెలె, యేసుక ‘నిజామి దేముడు తెద్రయలొ రచ్చింమచ కెర్తొసా క్రిస్తు జో’ మెన తుమ్క ‘నంపజతు’ మెనయ్ రెగ్గె అన్నె. తూమ్ కి నరు కెర్చెన నూన్తన నంపజలి, తూమ్ కి యేసుప్రబుచి దయలె రిసా జోచి జీవ్క జయె, పరలోకుమ్చి రాజెమెతె బెదితె.

21

యేసు సిస్సుల్క అన్నె డీసిలిసి

1 యేసు సిస్సుల్క డీసి అన్నె నగమ్ దీసల్ గెలి పడ్డొ, తిబెరియ నముద్దుమెతె, మెలె గలిలయతెచి నముద్దుమ్ రితి గడ్డె, జోచ సిస్సుల్ నగమ్జిన్ తతికయ్, యేసు జోవయింక అన్నె డీసి జో జీవ్ జలిన్క జోచి అదికారుమ్క రుజ్జు దెకయలెన. ఇసి జర్గు జలి.

2 ఏక దీసి, సీమాను పేతురు, ‘కల్లల్తె జెర్మిలొసా’ మెన అసిమ్ నావ్ తిలొ తోమా, జా గలిలయ ప్రాంతుమ్చి కానా గచ్చెచ్చి నతనియెలు, జెబెదయ్ మెలొసాచ దొగుల పుత్తర్పుల్, చి అన్నె దొగుల సిస్సుల్, మొత్తుమ్ నత్తుజిన్, ఎక్కితె తిల, చి 3 “అవ్ మెన్ను దెరుక గతసి” మెన సీమాను పేతురు నంగ బార్ జంక దెర్చెకయ్, తిల సిస్సుల్ “అమ్ కి బెద జెమ్దె!” మెన నంగిల. జీవ్ ఎత్తిజిన్ బార్ జా, జోవయింపి దోనెతె వెగ, మెన్ను దెరుక గెల. గని జయి రాతి ఎక్కి మొస్సొ కి దెర్చె నాయ్.

4 గని, రాత్ పయితె తతికయ్, ఒత్త ఒడ్డుతె యేసు టీవ అన్నె. గని ‘యేసు’ మెన సిస్సుల్ చినితి నాయ్. 5 జో, జలి, జోవయింక కేక గల, “ఓ గోతుసుదల్, మెన్ను దెర అన్నుసి

† 20:19 20:19 సత్తు పొదుల్తె అగే దీసి

గే?" మెన పునిలన్. చి "నాయ్, బాబు, కిచ్చోయ్ నాయ్!" మెన జబాబ్ దా కేక్ గల.

6 యేసు, జలె, జోవయింక కిచ్చో సంగిలన్ మెలె, "దోనిచి ఉజెతో పక్కయ్ వల గల, చి దొర్కు జవుల!" మెన కేక్ గలన్, చి జో సంగిల్ రితి జయ్యి పక్క వల గలిల. గలిలె, ఎత్తివాల్ మొన్న బెర తిలి రిసా వల కడక నెతిర్ల.

7 దస్సి జతికయ్, యేసు ఒగ్గర్ ప్రేమ కెర్లొ సిస్సుడు జోక చిన కెర, "అమ్చో యేసుప్రబు, జో!" మెన పేతురుక సంగిలన్. జోక 'అమ్చో యేసుప్రబు' మెన సీమోను పేతురు నూన్సి బెగ, కామచి రిసా జో కడ తిలి సొక్క అన్నె గలన, సముద్రమెత డేచ, యేసుతె గలన్. 8 గని, తిల సిస్సుల్ దోనితె తా, మొన్న బెర తిలి వల ఒగ్గడ ఆన, వడ్డో అయిల. ఒగ్గర్ దూరి జెంక నాయ్. ఒడ్డు తెంతో పాసి పాసి ఎక్కి పుంజెక్ గజాలు దూరి తిల.

9 జలె, ఒడ్డుతె అయిలె కిచ్చో దెకిల మెలె, ఒత్త మెసి బోగులచి అగి తిలి, చి అగితె మొన్న నిజతె తిల. పోడియొ కి తిల. 10 తెదొడి యేసు జోవయింక "తుమ్ అప్పు దెర్ల మొన్న సగుమ్ ఆన" మెలన్, 11 చి సీమోను పేతురు దోనితె అన్నె వెగ, వల ఒడ్డుతె ఒగ్గడ అన్నన్. అన్నె, వెల్లెల మొన్న బెరయ్ అస్సి. కెత్తి మెలె, పుంజెక్ యాబయ్ తిన్నె వెల్లెల మొన్న. గని, ఎత్తివాల్ తిలె కి, వల చిరి జయ్ నాయ్.

12 "అల్లె, కంక జా," మెన యేసు సిస్సుల్క బుకార్లన్. జేవ్ సిస్సుల్క జలె, "తుయి కో?" మెన కో కి జోక పుసుక దయింమ్ నాయ్. జోక 'యేసుప్రబు' మెన జాన్తి. 13 జేవ్ దస్సి ఇదిల్ బితె తతికయ్, యేసు పుర్లె జా, పోడియొ వెంట, వంట దిలన్. దస్సి మొన్న కి వెంట, వంట దిలన్.

14 యేసు మెర జేవ్ జా ఉట్ట సిస్సుల్క డీసిలిసి ఇన్నెతన్ తివ్వెర్ల జలి.

పేతురుక యేసు చెమించువ కెర్లెసి

15 జేవ్ * అన్నిమ్ కెర కేడయిల్ పడ్డో, సీమోను పేతురుక యేసు బుకారా, ఇదిల్ దూరి కడన, జోక ఇసి మెలన్. "ఓ సీమోను, యోహానుచో పుత్తుసి, ఇన్నెచి కంట అంక తుయి ఒగ్గర్ ప్రేమ కెర్లె గే?" మెన పునిలన్. పునిలె, పేతురు "ఒయ్యి, ప్రబు, అవ్ తుక ప్రేమ కెర్లెసి తుయి జాన్సి" మెలన్. యేసు జోక "దస్సి జలె, విలువ జల మెండ పిల్లల్క చెంగిల్ అన్నిమ్ గొప్పడు దొర్కు కెర్లె తతి రితి తా!" మెన సంగిలన్.

16 పడ్డో అన్నెక్ సుట్టు, "ఓ సీమోను, యోహానుచో పుత్తుసి, అంక ప్రేమ కెర్లె గే?" మెన పునిలన్. పునిలె, పేతురు జోక అన్నె, "ఒయ్యి, ప్రబు, అవ్ తుక ప్రేమ కెర్లెసి తుయి జాన్సి" మెన సంగిలన్. యేసు జోక అన్నె, "దస్సి జలె, విలువ జల మెండల్క చెంగిల్ రకితే రితి తుయి దెకితె తా!" మెన సంగిలన్.

17 తెదొడి అన్నెక్ సుట్టు కి, పేతురుక యేసు పునిలన్. "ఓ సీమోను, యోహానుచో పుత్తుసి, అంక ప్రేమ కెర్లె గే?" మెన అన్నె పునితికయ్, 'అంక ప్రేమ కెర్లె గే?' మెన యేసు పునిలిసి అప్పి తివ్వెర్ల జలి రిసా, పేతురు మెన్ను ఒగ్గర్ దుకుమ్ జలన్, చి "ప్రబు, తుయి ఎత్తి జాన్సి. అవ్ తుక ప్రేమ కెర్లెసి తుయి దెకితెసి!" మెన అన్నె సంగిలన్, చి యేసు జోక "విలువ జల మెండల్క సరి జతి అన్నిమ్ దొర్కు కెర్లె రితి తుయి తా."

18 "తుక అవ్ అన్నె కిచ్చో కచితుమ్ సంగితసి మెలె, తుయి ఉబెదొబిదేద తిలి పొది, తుకయ్ తుయి తెయార్ కెరన, ఇస్టుమ్ అయిలి రితి బుల్లె తిలది. గని తుయి మంత్రో జలె పొది కిసి జన్నె మెలె, తువ అత్తో చంపొ కెర్లె, చి వేర సుదొ తుక తెయార్ కెరెదె. చి తుయి ఇస్టుమ్ నెంజెలిన్తె తుక వయ నెయెదె" మెన పేతురుక యేసు సంగిలన్. 19 కిచ్చోక దస్సి సంగిలన్ మెలె, పేతురు మంత్రో జలె పొది, విరోదుమ్ సుదల్ జోక 'మూరుల. దస్సి జయెదె మెలి గుర్కుకయ్ యేసు దస్సి మెలన్. జలె, ఒత్త తెంతో యేసు పేతురుక, † "అంచి పట్టి జే!" మెలన్.

20 తెదొడి పేతురు పన్న, యేసు ఒగ్గర్ ప్రేమ కెర్లొ సిస్సుడు జోచి పట్టి జెతిసి దెకిలన్. కక్క మెలె, యేసు సిస్సుల్ తెన్ ఆకర్ అన్నిమ్ కెర్లె పొది, యేసుచి గుండెతె వెల వెన తిలో సిస్సుడు. జొయ్యి, జా సుట్టు "తుక విరోదుమ్ సుదల్తె దెర దెతోనా కొన్నో?" మెన యేసుక పున దిలన్.

21 పేతురు, జలె, జో సిస్సుడుక దెక కెర, "ప్రబు, ఈజో మాన్సుక కిచ్చో జయెదె?" మెన పునిలన్. 22 పునితికయ్, యేసు జోక, "అవ్ దేముడు అబ్బొతె పరలోకుమెతె గెప్పి ఈంజ లోకుమెతె అన్నె జెతె ఎదక ఈంజో తా గెప్పక అంచి ఇస్టుమ్ జలె, తుక కిచ్చో బాద? అంచి పూచి, జా. తుచి పూచి కిచ్చో మెలె, అవ్ తియార్లొ కామ కెరుక. అంచి పట్టి జే!" మెలన్.

23 జో అన్నెక్ సిస్సుడుచి రిసా యేసు సంగిలి జా కోడుచి రిసా సగుమ్ జిన్ పడ్డో కిచ్చో సంగితె తిల మెలె, 'ఈంజో అన్నెక్ సిస్సుడు మెర నాయ్' మెంతె తిల. గని జో 'మెర నాయ్' మెన యేసు సంగి నాయ్. ఎక్కి "అవ్ అన్నె జెతె ఎదక ఈంజో తా గెప్పక అంచి ఇస్టుమ్ జలె, తుకయ్ కిచ్చో బాద?" మెనయ్ సంగ తిలో.

24 ఈంజ ఎత్తిచి రిసా సాచి జలొసా, ఈంజ ఎత్తిచి రిసా రెగిడ్లొసా కొన్నో మెలె, జొయ్యి సిస్సుడు. యేసు ఒగ్గర్ ప్రేమ కెర్లొసా. జోచి సాచి సత్తిమ్ మెన జానుమ్.

25 యేసు కెర్లె కము అన్నె ఒగ్గర్ అన్నె. జేవ్ కము ఎత్తిచి రిసా రెగుడుక జలె, జేవ్ కము ఎత్తివాల్ జవులచి రిసా జోవయింక రిసా రెగిడ్లొ పున్నకల్ ఈంజ బులోకుమ్ దెరుక నెత్తె. తెద్దిలె.

* 21:15 21:15 యూదుల్ చింబొ కిత్ నాయ్. ముక్కిమ్క పోడియొ కవుల. మెలె, జోవయింక బోడి ఎట్టో చట్టో ఉప్పిలి ఒదొవ నిలువతె మూళ్. † 21:19 21:19 క్రీస్తుచి రితి నిదానుమ్ ఇందెతిన్చి కోడు, పడ్డో నిలువతె జో కి మొర్చిన్చి అధుమ్ కి ఇన్నె తయెదె.

† 21:19 21:19 వేర పున్నకల్తె కిచ్చో అన్నె మెలె, పడ్డో పేతురుక కిసి మూళ్ల 21:19 క్రీస్తుచి రితి నిదానుమ్ ఇందెతిన్చి కోడు, పడ్డో నిలువతె జో కి మొర్చిన్చి

“జోవయించి టాన్ పాడ్ జలి బయలు రితి జవన్, చి ఒత్త తెంతో కో ఒత్త జితు నాయ్” మెన రెగ్ అన్సు, అన్నెక్ కోడు కి రెగ్ అన్సు. కేన్ కోడు మెలె, “జోవయింక దా తిలి టాన్ జోవయింక పెట్టున్, చి వేర మాన్సుక దొర్సు జవన్.” మెన రెగిడ్డిసి మెన, బెర తిలసక పేతురు సంగిలన్. 21-22 అన్నెక్ కిచ్చో మెలన్ మెలె, “జా కోడుచి రిసా, యేసుప్రబు అన్నె జీవ్ జా ఉట్టిన్క అమచి తెన్ సాచి జా జోచి గప్పరుమ్ దెకయేతి రిసా, అన్నెక్ అమచి తెన్ బెరుక అన్సు. కొన్సా మెలె, యోహాను బాప్తిసము దెతె తిలి, యేసుప్రబు అమచి తెన్ ఈంజ లోకుమతె బుల్లి తిలి ముదోలో తెంతో, యేసు పరలోకుమతె వెగ గెలి ఎదక అమచి తెన్ బుల్లి తిలోసా ఎక్కిలో అమచి తెన్ బెరుక అన్సు” మెన పేతురు సంగిలన్. 23 సంగితికయే, జేవ్ తె తిల దొగులక టోవోజ కెల, జేవ్ దొగుల కొన్సా మెలె, ‘బర్బబా’ మెన అసిమ్ నావ్ తిలో యోసాప్ మెలె యూస్టు మెలె ఎక్కిలో, చి మత్తియ మెలె అన్నెక్.

24 జేవ్ దొగులతె ప్రబు కక్క నిసానదె గే, జానుక జతి రిసా, సిస్సుల్ ప్రార్దన కెర్. “ఓ ప్రబు, మాన్సుచి పెట్టి తిలి బుద్ది ఎత్తి తుయ జాన్సి. 25 తుయ దిలి సేవ, తువో బారికి జతి తుయ దిలి టాన్, యూదా నిస్కారుమ్ కెర్లె రితి జా నెన కెర, జోచి టాన్ తె జో గెచ్చ అన్సు. జోక తుయ దా తిలి కామ్ కెర్లె రిసా, ఈంజేవ్ దొగులతె కక్క నిసాన అస్సిన గే, దయ కెర అమక రుజ్జు దెకవు” మెన ప్రార్దన కెర్. 26 ప్రార్దన కెర, చీటి గల్లిక మత్తియచి నాన్ సెడ్డి, జా రుజ్జు జతికయే, ‘అమచి తెన్ ప్రబుచో బారికి జవన్’ మెన, ప్రబుచి నుబుమ్ కబుర్ సూనయత ఎగరజన్ †బారికుల్ జో మత్తియక బెదవన్ల, చి బారజన్ అన్నె జా గెల.

2

నంబలనచి పెట్టి దేముడు జోచో ఆత్మ దిలిసి

1 యేసు ముర అన్నె జీవ్ జా ఉట్ట సత్తు సంతల్ గెతికయే, ‘పెంతెక్స్టు’ మెన యూదుల్చి చుడుగు దీసి, యేసుక నంబలనచి ఎత్తిజన్ ఎక్కితె బెద అయెల. 2 జేవ్ ఒత్త ఎక్కితె బెద తతికయే, ఆగానుమ్ పక్క తెంతో, వెల్లొ వారు గట్టిజ వీర్లె రితి వెల్లొ అవాడ్ అయెల, చి గేర్ ఒండి జా అవాడ్ సప్పుడు బెర్లె. 3 తెదోడి, కిచ్చో దెకిల మెలె, ఆగి లగితి రితిసి డీన ఉత్త జా చెదుర్లు జా, జోవయింక ఎక్కిళ్లచ బోడివోచి ఉప్పిరి ఆగివో లగిల్ రితి జలి. జోవయింతె కక్క సే పిట్టె దస్సి జలి. 4 దస్సి జతికయే, కక్క సే పిట్టె, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మనిక్కి జోవయించి పెట్టి బెర అయెల, చి జోవయించి ఆత్మచి సెక్కి తెన్ దొర్సు జలి ఎదిలి, వేర వేర అగ్గ నేన్ బాసల్ తెన్ జేవ్ లట్టబుక దెర్.

5 జేవ్ పొదులె, ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ దేసిమ్లుతె చెదుర్లు జా తిల దేముడుక నిదానుమ్ తెన్ జోకర్ల యూదుల్ అన్నె ఉట్ట జా *యూరూసలేమ్ పట్టుమతె జెతె తిల. 6 జలి, యేసుక నంబలనచి పెట్టి అబ్బోనచి జోచి ఆత్మ బెర్లె జా అవాడ్ సూన, కేనె కేనె తెంతో నిగ జా, ఒగ్గర్ జిన్ జేవ్ యూదుల్ జా గెరి అయెల. అయెలె, ఆచారిమ్ జల.

కిచ్చోక మెలె, జోవయించ సొంత వేర వేర బాసల్ తెన్ యేసుచ సిస్సుల్ లట్టల్లె తిల; జేవ్ బాసల్ కెయె నే సిక తిలె కి, 7 ఆచారిమ్ జా ఎక్కిలోక ఎక్కిలో, “వేర వేర అమచ సొంత బాసల్ తెన్ ఈంజేవ్ లట్టబున గలియలు జవుల గెద? 8 అమచ బాసల్ నేన్తి దస్సి జలి, కిసి జా అమచ బాసల్ తెన్ లట్టబతె” మెన జేవ్ ఆచారిమ్ సంగితె తిల. 9 “అమ పార్లీ దేసిమ్చ, మాదీయలు, ఏలామియల్, పడ్డొ మెసాసాతమయ తెంతో చి, యూదయ తెంతోచ, కప్పదొకియ తెంతోచ, పొంతు తెంతోచ, అసియా తెంతోచ, 10 ప్రుగియ తెంతోచ, పంపూలియా తెంతోచ, ఐగుప్తు దేసిమ్చ, పడ్డొ కురేనియ పట్టుమచి సుట్టునంత తిలి లిబియ దేసిమ్ తెంతోచ. పడ్డొ అన్నె కి అమతె సగుమ్జిన్ రోమ్ దేసిమ్ తెంతో ఆజి కాలి ఉట్ట జా అన్సి. జోవయంతె సగుమ్జిన్ యూదుల్ జెర్లెల. సగుమ్జిన్ అగ్గ యూదుల్ నెంజలి కి, దేముడుక నంబజా మూర్పువ కెర్లన్ కి అన్సి. 11 పడ్డొ, క్రేతు దేసిమ్చ, అరేబియ దేసిమ్చ కి ఇన్నె అన్సి. అమ్ ఎత్తివాట్ దేసిమ్లు తెంతో ఉట్ట అయెలె కి, అమచ సొంత బాసల్ తెన్ ఈంజేవ్ లట్టె, ఈంజెచ్చ దేముడుచ ఆచారిమ్చ కమె అమక సూనయతలి!” 12 జోవయించి ఆచారిమ్చి రిసా అన్నె కిచ్చో మెన ఎక్కిలోక ఎక్కిలో సంగితె తిల మెలె, “అప్పె జర్లు జలిచిచి అర్దుమ్ కిచ్చో?” మెన పుసుక దెర్లె. 13 గని ఒత్త బెర అయెలనతె అన్సానుమ్ జల మాన్సుల్ సగుమ్జిన్ కి తిల, జేవ్ కిచ్చో మెలె మెలె, “ఈంజేవ్ మచ్చ అన్సి” మెన జేవ్చి రిసా ఆన్సి తిల.

పేతురు లట్టల్లిసి

14 జలి తెదోడి పేతురు, ఎగరజన్ సిస్సుల్చి నెడిమి టోవోజ జా, బెద తిల మాన్సుల్క సూనతు మెన, గట్టిజ అవాడ్ కెరన, నంగుక దెర్లన్. జో ఇసి మెన సంగిలన్, “ఓ అమచ యూదుల్, ఈంజ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తిలన ఎత్తిజిని, అమ్ అప్పె సంగితిన్ సరిగా సూన, అర్దుమ్ కెరన. 15 ఈంజేవ్ అమచ దెకిల మాన్సుల్క ‘మచ్చ అన్సి’ మెన తుమ్ మెన్సుతె ఉచర్లె రిసా మచ్చితి నాయ్. అప్పె వెందలి నొప్పు గంటల్ జా అన్సి! 16 అప్పె జర్లు జలిచిచి రిసా దేముడు పూర్దుమ్ †జోచ కబుర్లు సంగిలో యోవేలు మెలోసాచి అత్తి సంగిలన్. 17 దేముడు కిచ్చో సంగితయ మెలె, ‘ఆకర్ దీసల్క దేసిమ్లు ఎత్తితె తిల మాన్సుల్చి పెట్టి అంచి ఆత్మ సువ దెయిందె. తుమ్చ పుత్తర్లు, దువిర్లుచి అత్తి అంచ కబుర్లు సంగిమ్దె. పడ్డొ తుమ్చ ఉబెట్ట, జలి, అవ్ దెకయత సిస్సుల్ దెకుల, తుమ్చ మంత్రమాన్సుల్ కి అవ్ దెకయత సిస్సుల్ దెకుల. 18 కచితుమ్, మున్సుబోదల్ జలికి, తేరిబోదల్ జలికి, అంచ సేవ కెర్లన్ ఎత్తిజిన్చి పెట్టి అంచ ఆత్మ సువ దెయిందె, చి అంచ కబుర్లు సంగితె తవుల. 19 ఆగానుమ్తె కి, బూలోకుమతె కి, వెల్లెల వెల్లెల కమె కెర, అమచి అదికారుమ్క రుజ్జుల్ దెకయిందె. లోయ సూయ జతిసి, ఆగి లగితిసి, చి దుమ్మె జతిసి. 20 ప్రబు అన్నె ఉత్త జతి జా వెల్లి దీసి నే జెతి అగ్గ పొర్లు అందర్ జయెదె, జోను లోయ రంగు

† 1:26 1:26 మత్తుయ, మార్కు, లూకా, యోహాను రెగిడ్డ అగ్గెన పుస్తకతె జేవ్ బారజన్క ‘సిస్సుల్’ మెన రెగ్ తిల, గని యేసు జోవయించి ఆత్మనిక్కి దా అదికారుమ్ దిలి తెంతో జోవయించి రిసా రెగిడ్డన్ ‘బారికుల్’ మెంతె. * 2:5 2:5 ఒండి లోకుమక ఎక్కి జా యూరూసలేమ్ పట్టుమతె ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి గుడి తిలిచి రిసా ఒత్త గెచ్చ తిల. † 2:16 2:16 పూర్దుమ్ పొది ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు కక్క గే నిసాన, “ఈంజ జా కబుర్ సంగు” మెన జోవయించి ఆత్మనిక్కి జో మాన్సుచి పెట్టి దా లట్టబదెదె.

జయెదె. 21 గని, తూయి నిజమి పరలోకుమచొ దేముడు, తుక నంపజతసి, అంక రచ్చింఱువ కెరు! మెన జోవయింది పెట్టి కో అంక ఎక్కి నిదాసుమ్ నంపజవుల గే, జోవయింది పావుమ్ చెవింఱువ కెర, జోవయింక రచ్చింఱువ కెరిందె. ”

22 “దస్సి ఉచర కెర, ఒత్త బెద తిల యూదుల్క పేతురు అన్నె కిచ్చొ మెలన్ మెలె, ఓ ఇస్రాయేలులు మెంత అమ్చ యూదుల్, ఏక కోడు తుమ్ నూన. నజరేతు గవ్వొవొ యేసు కిసి తిలో గే, తుమ్ జాన్సు, ‘జోక దేముడు దిలి అదికారుమ్ రుజ్జు జవున్’ మెన, దేముడు జోచి అత్తి తుమ్చి మొత్తె వెల్లెల వెల్లెల కమె కెరవ, రుజ్జుల్ దీనయ్లో. 23 జలె, ‘జర్గు జతిన్, జర్గు జవున్’ మెన దేముడు అగ్గెయి తెంతో రెగిడ్డి రితి, జో యేసుక మూర్కుడ్లుచి అత్తి తూమ్ సార్పు కెర దా, కిసిలువతె గలవ మార్గదు. 24 జోక తుమ్ మార్కె కి, జో మొర్కు తెంతో విడ్డల్ జా, దేముడు జోక అన్నె జయెడ్డో; యేసుచి ఉప్పిరి మొర్కుక అదికారుమ్ నాయ్.

25 “యేసు అగ్గె తెంతో జాన్సన్ కిచ్చొ మెలె అమ్చొ దావీదు పూర్గుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయ్లో మెలె;

*దేముడు కెట్టెడి తెడిడి అంక తోడు అన్నె మెన దెకిలయ్. కిచ్చొ కి అంక బమ్మ నే కెర్తె, జో అంచి ఉజెత్తి పక్క జా తోడు తత్తుయి మెన దెకిలయ్ నే అవ్ కరుల్ నే జయి. 26 జాక, నర్గునతోసుమ్ జలయ్, చి జో ప్రబుచి గవురుమ్చి రిసా గనుమ్ గాయ్తోన్ జలయ్. జాకయ్, అన్నె, కిచ్చొ జర్గు జలెకి, అంచి పెట్టి అంచి ఆగ్ కి ఆన తెన్ తయెదె. 27 అవ్ మొర్కె కి, అవ్ మొర్కుతె గెలె కి, జో అంక ఒత్త ములె నాయ్, తుచి నుద్ది తిలంచె ఆగ్ కుచితి రితి నే బమ్మనె. 28 జతి నెక్కి అంక దా అన్నె, చి తుచితి పరలోకుమె తెయ్ తా, తుచితి అవ్ తతినక అంక పూర్తి నర్గునతోసుమ్ కెర్తె.”†

పేతురు జేవ్ బెర తిల యూదుల్క ఏద కెరవ, అన్నె కిచ్చొ మెన బోదన కెర్లన్ మెలె, 29 “ఓ బావుడ్లు, అమ్చొ దావీదు పూర్గుమ్చొచి రిసా కిచ్చొ మెన కచితుమ్ అవ్ నంగితసి మెలె, జో మాములుమ్ మాన్సు జా మొర గెలన్, చి జోక మెన్నె రొవ్ చి అప్పక మెన్నున్ దస్సే అన్నె. 30 గని మాములుమ్ మాన్సు జలెకి, దేముడు ఒట్టు గలన్ కిచ్చొ మెన నే పిట్టి కచితుమ్ కోడు పూర్గుల్క నూనయ్లినె కబుర్లు జో జాన అన్నె. దేముడు జోవయింక కిచ్చొ నంగిలన్ మెలె; తుమ్చి వసుసుమ్చొ ఎక్కిలోక తుచి సింగానసుమ్తె వెనడిందె”

31 జాకయ్, జో దేముడు సికయ్తికయ్, కిచ్చొ అగ్గె తెంతో దెకిలి రితి జా దావీదు రెగ్గ అన్నె మెలె; “కీస్రు మొర్కె కి, మొర్కుతె నే తయెదె, జోచి ఆగ్ నే కుచితె, అన్నె జేవ్ జా ఉట్టెదె.”

32 “జలె, ఈంజో యేసుకయ్ దేముడు అన్నె జయెడ్డో మెన అమ్ ఇన్నె బెర్లన ఎత్తిజన్ సాచి జా అన్నుమ్. 33 జో, జలె, అన్నె జేవ్ జా ఉట్ట దేముడు అబ్బొనె పరలోకుమె తెగ గెచ్చు గవురుమ్ జా. జోచి ఉజెత్తి పక్క వెన అన్నె. చి జో దేముడు అబ్బొసి అగ్గె నంగ తిలి రితి, జోచి నుద్ది తిలి అత్తు

వంట దెతిసి, పూర్తి జో తుమ్ అప్పె దెకిలిసి నూన్లినె జర్గు కెర అన్నె.

34 “దావీదు, జలె, పరలోకుమె తెగ గెచ్చె నాయ్, గని జో ఇసి నంగిలన్.

దేముడు ప్రబు అంచి ప్రబుక నంగిలన్. 35 ‘తుక విరోదుమ్ జలన తుచి చాటు నుదితి పొడ్డె జతి రితి కెర్తె ఎదక, తుయి అంచి ఉజెత్తి పక్క వెన తా.’

36 “జాకయ్, తుమ్ ఇస్రాయేలులు మెల అమ్చ యూదుల్ ఎత్తిజన్క అవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ నంగితసి మెలె, తుమ్ సిలువ గల మార్గొ యేసు అమ్క దొర్కు జలొ రచ్చింఱువ కెర్తొనె జతో క్రిస్టు జా, ఎత్తిక విలువ కెర్తొ ప్రబు జవున్” ఇసి పేతురు రుజ్జు కెర్లన్.

37 ఈంజ ఎత్తి నూన కెర, ఒత్త బెర తిల యూదుల్, “నిజమి దేముడుచొ పుత్తున్క మార పావుమ్ కెర్లమ్ మెన జోవయింది పెట్టి దుకుమ్ తెన్ బమ్మన, బియ్ గెచ్చు, ఓ బావుడ్లు, అమ్చి పావుమ్ గెన్ను మెన అమ్ అప్పె కిచ్చొ కెర్తె జయెదె?” మెన పేతురుచి జోవయింతెన్ తిల యేసుచ అన్నె బారికుల్క పుసిల. 38 జేవ్క, పేతురు, “తుమ్ కెర్తె పావల్చి రిసా దుకుమ్ జా పావుమ్ ముల్లి బుద్ది జా యేసుక్రిస్టుక నంపజా, తుమ్చి పావుమ్ గెచ్చయ్తి గుర్తుక జోచి నావ్ తెన్ బాప్తిసుమ్ కడన్సు. దస్సి కెర్లమ్ మెలె, దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తు తుమ్క దొర్కు జయెదె. 39 జోచి కక్క ప్రబు జలొ అమ్చొ దేముడు నిసానెదె గే, ‘జోవయింది పెట్టి అమ్చి నుద్ది తిలి అత్తు దెయెదె’ మెన, తుమ్చి రిసా కి, తుమ్చ బోదల్చి రిసా కి, పడ్డెచ మాన్సుల్క కి, పడ్డె దూరి దేసిములచ మాన్సుల్చి రిసా కి నంగ అన్నె” ఇసి పేతురు జేవ్క నంగిలన్. 40 పడ్డె అన్నె సాచుల్ రుజ్జుల్ బెదవ, జోవయింక కిచ్చొ మెన బతిమాల్తు జా నంగిలన్ మెలె, “పావుమ్బుద్ది తిల ఈంజ ఉగమువ మాన్సుల్చి బుద్ది ముల, విడ్డల్ కెరన, రచ్చింఱువవ జో” మెన నంగిలన్. 41 జోచి కోడు నూన నంపజలన, జలె, బాప్తిసుమ్ నజన్. చి జా దీసి రమారమి తిన్ని మెయ్లెజన్ మాన్సుల్ అగ్గె నంపజల సిన్సుల్ తెన్ బెదెల.

42 జా దీసి తెంతో, నిదాసుమ్ తెన్ యేసుచ బారికుల్చి బోదన నూనెత తా, సిన్సుల్ తెన్ సర్గు తెన్ బెద, మాన్సుల్చి పావుమ్ గెచ్చయ్తినక యేసు చలి జలొచి జా గుర్తు దెకయ్తి పొడియె, ద్రాచ రన్నుమ్ కంక పింక అలవాట్ జల, జోవయింతెన్ నిదాసుమ్ తెన్ ప్రార్లన కెర్తె తిల.

43 ఎత్తిజన్ ఉచర ఉచర ఆచారిమ్ తెన్ తిల, చి జేవ్ బారికుల్చి అత్తి ప్రబు ఒగ్గెదె వెల్లెల కమె జర్గు జలె. 44 పడ్డె, నంపజలన ఎత్తిజన్ సర్గు తెన్ ఎక్కి మెన్ను తెన్ తిల, చి బీద సుదల్, సామ్మార్గు, కోయి మున్కు నే జతె, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో తోడు దెతె తిల. 45 అన్నె తిల మాన్సుల్ జోవయింది ఏకన, నెంజల మాన్సుల్క తోడు దెతె తిల. ఎక్కిలోక కొత్తు తిలెగిన, అన్నెక్కో జోక తోడు దెంక. 46 దేముడుచి గుడితె బెద, ప్రబుక ఉచరుక మెన రోజుక గెతె తిల, చి జోవయింది గెరలె, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో అన్నిమ్క బుకారా, జా పొడియె కా, జా ద్రాచ రన్నుమ్ పియె, నర్గునతోసుమ్ తెన్ కట్టు తెన్ తిల. 47 దేముడుచి గవురుమ్ నంగిలె తిల, చి ఎత్తిజన్ జోవయింక మెన్నిత్ తిల, చి ప్రబు రోజుక కక్క కక్క నొవ

‡ 2:21 2:21 “పరలోకుమచొ దేముడు” మెన ఇన్నె రెగిడ్డిన్ గ్రీకు బానత తొలితొ రెగిడ్డ పుస్తకతె “ప్రబు” మెలె అర్థమ్చి కోడు అన్నె. “ప్రబు” మెలె, యేసుచి రిసా ఒగ్గెర నంగితె, గని దేముడు అబ్బొనెక కి “ప్రబు” మెన నంగలె జా అర్థమ్ కిచ్చొ మెలె ఎత్తి విలువ కెర్తొనె జో దేముడు అబ్బొనెచి నావ్ “యెహోవ” జయెదె, గని జా నావ్ దెరుక యూదుల్ బియ్ కెర “ప్రబు” మెనలె. § 2:23 2:23 మార్కు 15:24చి ఎట్టచి కోడు దెక. * 2:25 2:25 నెంజలె “ప్రబు”. † 2:28 2:28 యేసుచ దేముడు అబ్బొసి అన్నె జయెదెదె మెలెచి రిసాచి కోడు ఈంజ. యేసు దేముడు అబ్బొసి తెన్ లబ్బు రితి కోడు.

మాన్యుల్ క నిసాన రచ్చించువ కెర నంపజలన మొత్తుమచి సంఘమతె బెదయతె తిలన.

3

జెర్మిల్ తెంతో సొట్టో జలోసా చెంగిల్ జలిసి

1 ఏక్ దీసి, ప్రార్థన కెరుక బెదుక మెన, పేతురు చి యోహాను దేముడుచి గుడితె గెతె తిల. తెదొడి తిన్ని గంటల్ జా తిలి. 2 దేముడుచి గుడిక పాసి అయిలె పొది, జెర్మిల్ తెంతో సొట్టో జలో ఎక్కిలోక మాన్యుల్ వయ నెతె తిల. రోజుక జోక వయన దేముడుచి గుడిచి కోటచి 'సూటి' మెన నావ్ తిలి గుమ్ముమ సాడి వెసడ్డె, గుమ్ముమ వెసతె తతె జో మాన్యు దర్ముమ నజేతె తిలో. 3 పేతురు చి యోహాను దేముడుచి గుడి తెడి పెనుక దెర్సి, జో దెక, "డబ్బుల్ దా" మెన, దెక నే దెకిల్ రితి జా సంగిలన. 4 సంగిలె, పేతురు యోహాను జోక చెంగిల్ దెకిల. అన్నె పేతురు జోక, "అమక సరిగా దెకు" మెలన.

5 దస్సి మెంతికయ్, 'కిచ్చో జవున్ దెవుల' మెన ఉచర, జో మాన్యు జోవయింక సరిగా దెకిలన. 6 గని పేతురు జోక, "అంక వెండి కాసుల్ నాయ్, బజార్ కాసుల్ నాయ్, గని అంక తిలిసి తుక దెయిందె. నజరీతుచో యేసుక్రీస్తుచి నావ్ తెన్ ఉట్ట ఇండు" మెన సంగిలన. 7 సంగ, జోచి ఉజల్ ఆతు పేతురు దెర, జోక ఉట్టవ టీచో కెలన్. బేగి, జోచ చట్టా, ఆగి అట్టె డిట్టుమ జల. 8 డిట్టుమ జతికయ్, జో చట్టున ఉట్ట అద్దెర నెంతె టీచో ఇండుక దెర, సర్దక నచ్చ నచ్చ, దేముడుచి గవురుమ సంగ సంగ, దేముడుచి గుడితె వెసిలో.

పేతురు యూదుల్ క బోదన కెర్సి

9 జో మాన్యు ఇండితె తిలిసి, దేముడుచి గవురుమ సర్ద తెన్ సంగితె తిలిసి ఒత్త బెర్లె ప్రజల్ ఎత్తి కెర, 10 "ఒరె, ఈంకయ రోజుక దేముడుచి గుడిచి గుమ్ముమ దర్ముమ నజ వెన తతోసా, గని చెంగిల్ జా ఇండితయ్" మెన, బమ్మ జా ఆచారిమ్ తెన్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో సంగితె తిల.

11 జో మాన్యు, జలె, పేతురుక చి యోహానుక ములుక నెత్తిర్సి జా జనాబ్ దెక, ఆచారిమ్ జా, జేవ్ తిర్గి దేముడుచి గుడిచి వెల్లి పేడె గెప్పు తతికయ్, ఈంజెచ్చు జనాబ్ బెద నిగ గెప్పు, సాలోమాను రానోచి నావ్ తిలి పేడెక జోచి సుట్టునంత బెర గెల. 12 జేవ్ జనాబ్ దస్సి బెర అయిలిసి దెక, పేతురు జోవయింక ఇసి మెన బోదన కెరుక దెర్నన్. "ఓ ఇస్రాయేలులు మెల అమచ యూదుల్, ఈంజో మాన్యుచి రిసా తుమ్ కిచ్చొక ఆచారిమ్ జతను? అమక కిచ్చొక దస్సి ఆచారిమ్ తెన్ దెకితను? అమచి సొంత నెక్తి తెన్, సొంత పున్నిమచి రిసా జోక చెంగిల్ కెర ఇండయల మెన తుమ్ ఉచ్చరసు గె?"

13 "అమచ పూర్ల జల అబ్రాహామ్ క, ఇస్సాకుక చి యోకొబుక దేముడు, జోవ్ సేవ కెర్లొసా యేసుకయ్ అన్నె జయిడ గవురుమ కెర దా అన్నె. తుమ్ యేసుక దెర పిలాతు అదికారిచి అత్తి సార్పు దిలదు, చి జో పిలాతు 'జోక విడ్డల్ కెరిందె, జో కేన్ తప్పు కెర నాయ్' మెన తిర్పు సంగిల్ కి, తుమ్ నే ఒప్పనతె యేసుచి విలువ కడ్డదు. 14 తుమ్ దస్సి కెర, సుద్ది చి పున్నిమ్ తిలో క్రీస్తు రచ్చించువ కెర్లొసాచి మరియాద కడ్డదు. అత్యో కెర్లొ బరబ్బుక విడ్డల్ కెరు, జోకయ్ కావలె మెన, తుమ్ కోరవ జా పిలాతుక సంగ. 15 ఎత్తి జిప్పల్ క జిప్ప దెతోసా, ఎత్తిక ఆచారుమ్ జలో యేసుక తుమ్ మార గెలదు. గని దేముడు జలో అబ్బిసి జోక అన్నె జయిడ్డె మెన అమ దెక, సాచి జా అన్నెమ్. 16 జోచి అదికారుమచి

రిసా జోయ్యి ఈంజో సొట్టో మెన తుమ్ అగ్గె తెంతో జాన్లొ మాన్యుక చెంగిల్ కెర అన్నె. యేసుకయ్ నంపజా జోచి నావ్ తెన్, ఉట్ట ఇండు మెన ఇన్నెక అమ్ సంగితికయ్, యేసుయ ఇన్నెక చెంగిల్ కెర్నన్. తుమ్చి మొక్కె ఈంజో మాన్యు పూర్తి చెంగిల్ జలిసి కీసి జర్గు జలి మెలె, యేసుయ దయిరిమ్ కెర, నంప కెరవ, చెంగిల్ కెర్నన్.

17 "జలె, అమచ బాపుడ్లు, ఉచర, తుమ్, తుమ్చ అదికారుల్, నేన కెర దస్సి కెర్లదు మెన జాని. 18 గని, దేముడు పూర్లుమ్ జో కబుర్ తెర్తయలన చి అత్తి సంగ తెర్తయిలిసి, జో ఏలువ కెరయ్తో క్రీస్తు సేడుక తిల సైమల్ ఎత్తిచి రిసా పూర్లుమ్ కబుర్ సంగ తెర్తయిలిసి. యేసుక తుమ్ మార్మిసి తెన్ జో దేముడు నెరవెర్చువ కెర అన్నె. 19 జలె, అమ్ కెర్ల పావల్ పుంచె జతు మెన తుమ్ కోరవ జలె, తుమ్ కెర్ల పావల్ చి రిసా పెట్టి పూర్తి దుకుమ్ జా, అజ తెంతో ప్రబుచి ఇన్నెమ్ రితి కెరుక పూర్తి కోరవ జా మార్పువ జా, చి దేముడు తుమ్క పాసి కెరన, తుమ్క సెలవ కడన్సి పొది దిలి రితి, తుమ్చి అత్తల్ క చెంగిల్ కెరెదె, 20 చి తుమ్క పూర్లుమ్ తెంతో సంగ తిలో రచ్చించువ కెర్లొసా జతో క్రీస్తుక తుమ్తె తెర్తయెదె. క్రీస్తు కొన్నె మెలె, యేసు. 21 జో క్రీస్తుయి పరలోకుమతె తంక. కెయ్యె ఎద జో ఒత్త తంక అన్నె మెలె, పూర్లుమ్ దేముడుచి కబుర్ సంగిలనచి అత్తి సంగిలిసి ఎత్తి నెరవెర్చువ జతె ఎద.

22 "మాసి పూర్లుమ్చోచి అత్తి దేముడు రెర్తయిల్ కోడు ఏక్ కిచ్చొ మెలె;

అంచ కబుర్లు సంగు మెన పరలోకుమచో ప్రబు జలో దేముడు అంకయ్ కీసి తెర్తయిలో గే, దస్సి, తుమ్ యూదుల్తె జెర్మిల్ ఎక్కిలోక కబుర్ తెర్తయెదె. తుమ్క జో కిచ్చొ అత్త దెయెదె గే, జయ్యి తుమ్ కెర్లె.

23 జో కబుర్ జెతోసాక కో నూనితి నాయ్ గె. "అవ్ నిసాన్లె ప్రజల్తె తుమ్ బెదుక విలువ నాయ్" మెన జోవయింక దేముడు నాసినుమ్ కెరెదె.

24 పడ్డె, సమాయేలు పూర్లుమ్చో తెంతో అమ్చిచి కాలుమ్ ఎద దేముడు కబుర్ తెర్తయలనతె కక్క నే పిట్టి, జేవ్ ఎత్తిజన్ ఈంజె కాలుమ్ జర్గు జతిసి, అజ జర్గు జతిసిచి రిసా అగ్గె తెంతో సంగ అన్నె. 25 జలె, దేముడుచి కబుర్ సంగ తిల జేవ్ పూర్లల్ చి పుత్తర్పులు తుమ్. పడ్డె తుమ్చి నెకుమతె వడ్డొక ఎక్కిలో జెర్మిదె. జోచి రిసా ఈంజ లోకుమ్చ కుటుంబల్ ఎత్తిక దీవెన దొర్పు జయెదె. జోచి అత్తి అంచి వరుమ్ దెయిందె మెన దేముడు తుమ్చో అబ్రాహామ్ పూర్లుమ్చోచి అత్తి తుమ్చ పూర్లల్ కి సేపిట్ట ప్రమానుమ్ కెర సంగిలన. జా కోడుచి రిసాచి పుత్తర్పు కి తూమ్ జన్నె. 26 జలె, 'దొర్పు జలో రచ్చించువ కెర్లొసా' మెన ప్రబు జోవ్ సేవ కెర్లొసా జలో యేసుక టీవడ. జో మెర్దికయ్ అన్నె జయెద, కత్తె తోలితో తెర్తవ అన్నె మెలె, తుమ్ యూదుల్తెయె. కిచ్చొక మెలె, తుమ్క 'తుమ్చి పాపుమ్బుద్ది ముల చెంగిల్ జతు' మెన తుమ్కయ్ తోలితో చి తెర్తవ అన్నె" మెన పేతురు ప్రజల్ క బోదన కెర్నన్.

4

పేతురుక యోహానులుక జేల్తె గలిలిసి 1 పేతురు చి యోహాను ప్రజల్ క దస్సి బోదన కెర్లె తతికయ్, యూదుల్చ పూజర్లు, దేముడుచి గుడిచో ఎజోమాని, పడ్డె సద్దాకయ్యలు మెన పండితుల్ జోవయింతె ఉట్ట అయిలె.

2 యేసు 'మొర అన్న జీవ జల' మొన ప్రజలకే పేతురు చి యోహాను సెకయతె తిలి రిసా, జేవ్ వెల్లె సుదల్ కోపుమ్ జా అన్నె. 3 జోవయింక దెర్ల గని సొంజ్ జలి రిసా 'కలిక తీర్పు కెరుమ' మొన దన్నె జేతె గలిలె.

4 జేవ్ వెల్లె సుదల్ దన్నె కెర్లె కి, జేవ్ దొగుల కెర్లె బోదన నూన్లన ఒగ్గరిజిన యేసుక నంపజయె గెల. ఇన్నెతెన్, నంపజలన కెత్తిజిన జల మెలె, తేరబోదల్, బాలబోదల్క పిట్టవ, రమారమి పావె వెయిలెజిన మున్నుబోదల్ తిల.

పేతురుక యోహానులక పరిచ్చ కెర్లెసి

5 అన్నెక్ దీసి కిచ్చొ జగ్గు జలి మెలె, సబ కెరుక మొన యూదుల్వ అదికారుల్, వెల్లెల మాన్సుల్, మోసి తెన్ దేముడు దిలి అగ్గల్ సెకడ్డన ఎత్తిజిన యెరుసలేమ్ పట్టుమతె బెర జా అన్నె. 6 జోవయింతె కో కో ముక్కిమ్ జా సబ కెర్లె రిసా జా అన్నె మెలె, అగ్గ ఎత్తిక వెల్లె పూజరి జా తిలో అన్నెనది జావోసి జలో తెదోడిచి ఎత్తిక వెల్లె పూజరి కయవ, ఎత్తిక వెల్లెల పూజర్లు జతనవ కుటుంబల్వ మున్నుబోదల్ ఎత్తిజిని. ఇనయింతె దొగుల కొన్న మెలె, యోహానుని అలెక్కంట్ల.

7 సబ కెరుక దెర్లె పొది, యోహానుక చి పేతురుక కడ ఆన నెడిమి టీవో కెర, జేవ్ చెంగిల్ కెర్లె అగ్గ సొట్టో జా తిలో మాన్సుక కి టీవో కెర, జేవ్ దొగులక పరిచ్చ కెరుక దెర్ల. "ఈంజో మాన్సుక కిసి ఇండయెలదు? తుమ్చి సొంతె సెక్తిక నెతుర్పు కచి సెక్తి, కచి నావ్ తెన్ ఈంజ కామ్ కెర్లదు?" మొన కోపుమ్ తెన్ పరిచ్చ కెర్లె.

పేతురు జబాబ్ దిలిసి

8 తెదోడి పేతురు దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తసెక్తి జోచి పెట్టి బెర సెక్తి దెతికయె, దయిరిమ్ జా, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్క ఇసి మొన జబాబ్ దిలెన్; "యూదుల్వ అదికారుల్, వెల్లెల మాన్సుల్, తుమ్క అమ్ కిచ్చొ సంగుమ్? 9 అమ్ సొట్టో మాన్సు ఎక్కిలొక చెంగిల్ కెర్లె రిసా ఆజి తుమ్ అమ్క పరిచ్చ కెర్లెను జలె, 10 నజరేతు గంవ్యోయే ముక్తిస్తుచి నావ్ తెన్నె తుమ్చి నెడిమి టీవో జలో ఈంజో మాన్సు చెంగిల్ జా అన్నె. జో యేసుక్రీస్తు తుమి సెలివ గల మార్లదు, గని దేముడు జోక అన్నె జయెడ్లన్, చి జయెడ్ల ఈంజో మాన్సుక చెంగిల్ కెర అన్నె మొన తుమ్క చి అమ్చి ఇస్రాయెలులు ఎత్తిజినక అమ్ కచి తుమ్ సంగితసి.

11 "గేరు బంద మొన్సుల్ నెన కెర ములెల పత్తూర్, గేర్ బందత బోడివత్తూర్ జయెదె. తుమ్ జోక నెసెలె కి, పరలోకుమచి రాజిమ్క జయెడ్ల వెల్లె జా అన్నె. 12 పాపుమ్ తెంతో విడ్డల్ జా పరలోకుమతె గెతి రచ్చన కచి తె దొర్కు జతయె మెలె, యేసుతెయె అన్నె కత్తయె నాయె. కిచ్చొక మెలె, ఈంజ ఒండి లోకుమతె అన్నెకచి నావ్ తెన్ రచ్చయెచవ జంక కో కి నెత్తిర్" మొన పేతురు సంగిలెన్.

13 పేతురుక చి యోహానుక, "ఈంజేవ్ ఒగ్గర్ సదు కెర్లె మాన్సుల్ నెజతి రిత జాలర్లు ఈంజేవ్, వెల్లెల మాన్సుల్ నెజతి, గని తెద్ది దయిరిమ్ తెన్ అమ్క బుద్ది సంగితతి" మొన, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ అచారిమ్ జల. అన్నె, యేసు తెన్ జేవ్ బుల్లె తిలి రిసాయె ఇసి తెలిచి తెన్ దయిరిమ్ జా అన్నె మొన వెల్లెల మాన్సుల్ చినిల. 14 పడ్డ, అగ్గ సొట్టో జా తిలో మాన్సు అన్నె చెంగిల్ జా జోవయింది నెడిమి టీవోజ అన్నె మొన దెక కెర, జేవ్ అన్నె కిచ్చొ నింద సంగుక నెత్తిర్.

15 అన్నె కిచ్చొ సంగుక నెత్తి కెర, యోహానుక చి పేతురుక సబ తెంతో బారీ కెర, వెల్లెల మాన్సుల్ లట్టబన్. 16 "ఈంజేవ్

దొగుల మాన్సుల్చి రిసా అమ్ కిచ్చొ కెర్లె జయెదె? కిచ్చొ సిచ్చ కెరుక నెత్తుమ్, కిచ్చొగి. కిచ్చొక మెలె, తెద్ది వెల్లె కామ్ ఇన్నెచి అత్తి జగ్గు జా అన్నె మొన ఈంజ యెరుసలేమ్తెవ మాన్సుల్ ఎత్తిజిన జానతి. అమ్ కి దెక అన్నెమ్, చి కిచ్చొ వేర సంగుక నెజె. 17 గని, ఈంజ ఎత్తిచి రిసా అన్నె కో సూనత నాయె మొన, ఈంజేవ్ దొగుల జోచి నావ్ తెన్ అన్నె కక్క కిచ్చొ నే సంగిల్ రితి బియెడ ఆడ దెమ" మొన తీర్పు సంగిలె. 18 తెదోడి, జేవ్ దొగులక అన్నె బుకారా కెర, "తుమ్ జో యేసుచి నావ్ దెరుక నాయె. జోచి నావ్ తెన్ అన్నె కక్క బోదన కెరుక నాయె" మొన పేతురుకచి యోహానులక ఆడ దిల.

పేతురు చి యోహానులు దిలి జబాబ్

19 జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ దన్నె సంగిలక, పేతురు, యోహాను, నే బితె దయిరిమ్ తెన్ కిచ్చొ సంగిల మెలె, "దేముడు సంగిలి కోడు అమ్ కెర్లె చెంగిల్ గే, తుమ్ మాన్సుల్ సంగిలి కోడు అమ్ కెర్లె చెంగిల్ గే, తుమ్ సరిగా ఉచర. జేవ్ దొన్నెచి రిసా జో దేముడు సొంతె కిచ్చొ మెనెదె గే ఉచర. 20 అమ్ దెకిలిసి నూన్సిసి, అమ్ మాన్సుల్క నే సంగితె తంక నెత్తుమ్, నేస" మొన జేవ్ దొగుల యేసుచ బారికల్ సంగిలె.

21 "యేసుచి అదికారుమచి తెడి జో సొట్టో మాన్సు చెంగిల్ జలో" మొన ప్రజలె ఎత్తిజిన దేముడుచి గవురుమ్ సంగితె తిల. జేవ్ ది రిసా, 'జేవ్ దొగులక అమ్ సిచ్చ కెర్లె ప్రజలె అమ్క అల్లెర కెరుల' మొన కిచ్చొ సిచ్చ కెరుక నెత్తి కెర, ఎక్కి కోడకయె జోవయింక అన్నె బియెడ కెర, వెల్లెల మాన్సుల్ జోవయింక విడ్డల్ కెర్లె. 22 ప్రజలె కిచ్చొక దేముడుచి గవురుమ్ ఒగ్గర్ సముకుమ్ తెన్ సంగితె తిల మెలె, జోవయింది గవురుమ్క రుజ్జు దెకయెలి జా వెల్లి కామ్ జెర్లు కెర్లెసి కక్క చెంగిల్ కెర్లెసి జయెదె మెలె, దొన్నె చిసా వెర్లుచి జలో సొట్టో జెర్లెలో మాన్సుక.

23 పేతురుక యోహానుక వెల్లెల మాన్సుల్ ముల్లికయె, జోవయింక గోతునుదల్తె జేవ్ దొగుల గెచ్చ, ఎత్తిక వెల్లెల పూజర్లు చి వెల్లెల మాన్సుల్ జోవయింక సంగిలిసి ఎత్తి సంగ దిల. 24 జేవ్ సూన కెర, జేవ్ ఎత్తిజిన ఎక్కి మొన్ను తెన్ బెద దేముడుక ఇసి మొన గట్టజ అపాడ్ తెన్ ప్రార్లన కెరుక దెర్ల: "ఎత్తిచి కంబ వెల్లె తిలో అమ్చో దేముడు ప్రబువ, పరలోకుమ్ బాలోకుమ్, సముద్దుమ్, జేవ్ ఎత్తితె తతిసి కిచ్చొ నే పిట్టి జెర్లయెలోసా తూయ. 25 తుమ్చి సుద్ది తిలి అత్తలట్టబ్లికయె, తుమ్ సేవ కెర్లెసా జలో అమ్చో పూర్ముచో దావీదుచి చోడిచాల్ తూయ సంగిలిసి కిచ్చొ మెలె,

దేముడుక నేన్ దేసిమ్లువ మాన్సుల్ కిచ్చొక జోవయింక నిసార్లుమ్ ఉచర వెల్లెల మాన్సుల్ మొనన్? అమ్చయె ప్రజలె కి జోవయింక నేన్ రిత జా, కిచ్చొక కామ్క నెజలె కుల్లెల్ జోవయించి రిసా ఉచర్?

26 ఒండి లోకుమచి రానలె, అదికారుల్, కుల్లె కెర్లె రితి ఎత్తితె బెద, దేముడుక కి, జో ఏలువ కెరయెతో క్రీస్తుక కి యుద్దుమ్ కెర్లె రితి జల

మొన దావీదుచి అత్తి రెగ్గ అన్నె. 27 నిజమి, ఈంజయి పట్టుమతె హేరోదు రానో, పొంతి పిలాతు అదికారి, యూదుల్ నెజలన ఇస్రాయెలులు మెల అమ్చయె యూదుల్, ఎత్తిజిని, దేముడుచి సుద్ది తిలో తూయ ఏలువ కెరయెలో సేవ కెర్లెసా జలో యేసుక కుల్లె కెర, జోవయించి ఉప్పిరి యుద్దుమ్ కెర్లె రితి జల. 28 జగ్గు జప్పన్ మొన తూయ

అగ్గె తెంతో తుచి అదికారుమక నెలవ దా తిలినె ఎత్తి, జోవయింది పెట్టెది విన్నుమక జేడ జర్లు కెర్ల. 29 అప్పె కి, ప్రబుచ, ఈజేడ తుచ సేవ కెర్లనక బియడతతి. గని ఇన్నెక కన్యాయుమ దెక, 30 జ్జొత్తిల మాన్సుల్క ఇన్నెచి అత్తి చెంగిల్ కెర్ల తా, నుద్ది తిల్ తుచో సేవ కెర్లొనా యేసుచి నావ తెన జోచి అదికారుమక గుర్లు జత వెల్లో కమె కెరవ కెరవ, ఈజేడ పూర్తి దయిరెమ్ తెన తుచి నుబుమ్ కబుర్ సంగితి రితి ఇన్నెక తోడు తా, మెన ప్రార్లన కెర్లనుమ్” మెన, బెర తిలన ఎత్తిజిన ఎక్కి మెన్ను తెన ప్రార్లన కెర్ల.

31 దన్నె ప్రార్లన కెర కేడయేలి బేగి, కిచ్చొ జర్లు జలి మెలె, జేడ నబ కెర్ల తిలి గేరు కదుల్ జంక దెర్లి, చి దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తి జోవయింది పెట్టి బెర పూర్తి నెక్కి దెతికయ, పూర్తి దయిరెమ్ తెన దేముడు దిలి బోడన కెర్లినె ఎత్తి, నంగుక దెర్ల.

యేసుక నంపజలన కట్టు తెన తిలినె

32 జేడ పొదులె, యేసుప్రబుక నంపతిలన ఎత్తిజని, ఎక్కి అత్తి, మెన్ను, ప్రేమ తెన తిల. “అంచయ” మెన, జోవయింక కలుగు జల ఆస్సలచి రెనా జోవయింతె కో కి పోటి సంగితి నాయ, గని జోవయింక కలుగు జలిన్క ‘అమ్ ఎత్తిజినచి’ మెన, సర్ల తెన ఎక్కిలోక ఎక్కిలో తోడు కెర్ల తిల.

33 పడ్డొ, దేముడు యేసుచి అత్తిసెక్కి జోవయింది పెట్టి తిలి రెనా, జేడ బారజిన జోవయింప బారికుల్ పూర్తి దయిరెమ్ తెన యేసుప్రబు మెర అన్నె జేడని రెనా సాచి సంగితి తిల. జో ప్రబుచి దయచి ప్రేమ జేడ నంపజలన ఎత్తిజినచి పెట్టి బెర కామ్ కెర్ల తిలి. 34 జోవయింతె కక్క కి కొత్తు నాయ. కిచ్చొక మెలె. జోవయింతె కక్క ఒగ్గర్ బుయి గే గెరల్ గే తయెది గే, జో విక గెలెది, చి జా వికిలి డబ్బిల్ ఆన కెర, 35 యేసుచ బారికుల్చి చట్టి తివుల. ‘నెంజలనక దొర్కు జవున్’ మెన, నెంజలనక వంబ దెవుల. జాచి రెనా కక్క కి కొత్తు జయె నాయ.

సత్తిమ్ జలో బర్లుబా

36 యోసెపు మెలో ఎక్కిలో జోవయింతె తిలో. ‘దయిరెమ్ కెర్లొనా’ మెలి అర్దుమ్ తెన జోక ‘బర్లుబా’ మెన, బారజిన బారికుల్ అసేమ్ నావ తియి తిల. జో, యూదుడు జలో లెవీ మెలో పూర్ణుమచోచి నెకుమచో జయెది. జో జెర్లిల్ దేసేమ్ కేన్ మెలె, కుప్ర మెలి దీవి దేసేమ్. 37 జో కిచ్చొ కెర్లొ మెలె, జోక కలుగు జలి ఏక బాబి జో విక కెర, జా వికిలి డబ్బుల్ దెరన, జేడ బారజిన బారికుల్క చటి తిలన్.

5

అనసీయని సప్పీరా

1 అనసీయ మెలో ఎక్కిలో, మాన్సు, సప్పీరా మెలి తేర్లి తెన్, దొగుల బెద జోవయింది బుయి ఏక విక కెర, 2 తేర్లి కి జాన్తె, జా బుయి వికిలి డబ్బుల్ నగుమ్ తియన కెర, ఎక్కి వాబ యేసుచ బారికుల్తె అనసీయ ఆన దిలన్. 3 ఆన్తికయ, పేతురు జోక, “నయతాన్ తుచి పెట్టి నెకడ అన్నె, చి దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తిచి మొక్కి తుయి అబద్దుమ్ జా, జా బుయి వికిలి డబ్బుల్చి ఏక వాబ తియన కెర, కిచ్చొక నయతానుక నూన జా పావుమ్ కెర్లది? 4 జా బుయి నె వికితె అగ్గె, జా పూర్తి తుచి అన్నె జా తిలి. జా వికిలి వడ్డొ కి, జా డబ్బుల్క సత్తిమ్ కెరుక పూర్తి తుచి పూచి. తుయి అప్పె ఉచర్లె మోసేమ్ కిచ్చొక? తుయి కెర్లినెచి అర్దుమ్ పూర్తి ఉచరు. తుయి కెర్లినె మాన్సుక అబద్దుమ్ సంగిలిసి,

గని అన్నె ముక్కిమక కిచ్చొ పావుమ్ జలది మెలె, తుయి దన్నె కెర, దేముడుకయ అబద్దుమ్ సంగ అసీని” మెన, అనసీయక పేతురు తిర్లు సంగిలన్. 5 ఈజేడ కొణొ సూన్లి బేగి, అనసీయ బుయ్యె సేడ మెర గెలన్. జో తప్పె కెర మెర్లినెచి రెనా నూన్లన ఎత్తిజిన బియ: గెల. 6 తెదొడి ఒత్త తిల ఉబెడల్ బట్టు తెన జోచి పీనుమ్ డంక, ఉక్కుల వయన, మెన్నె రోవ గెల.

7 రమారమె తిన్ని గంటల్ గెతికయ, అనసీయచి తేర్లి జేడ బారికుల్ తిలినెతె అయిలి. మున్నునక జర్లు జలిసి జా నేనె. 8 జెతికయ, పేతురు జాక పసుల, జా బుయి వికిలి డబ్బుల్చి రెనా జాక పునిలన్. అనసీయ దిలి ఎదిలి డబ్బుల్చి రెనా సంగ, “తెద్దిలకయ జా బుయి వికిలయ గె?” మెన పునెతికయ, జా “తెద్దిలకయ” మెన సంగిలి. 9 పేతురు జాక, “తుమ్ దొగుతెర కుట్ల కెర అబద్దుమ్ సంగిలిసి, ప్రబుచి అత్తిక కొకడ్లి రితి జతయ మెన బిన్ను నాయ గె? ఆది! నూను! తుచో మున్నుద్క రోవిలన అన్నె ఉట్ట జెతికయ అవాడె జెతయ. అయిలె, తుచి పీనుమ్ ఉక్కుల వయన తుక కి మెన్నె రోవుక గెచ్చుల” మెన సంగిలన్. 10 సంగిల్ బేగి, జా కి జోచి చట్టి సేడ మెర గెలి. ఉబెడల్ గేర తెడి జా కెర, జాక, “జా కి మెర అన్నె” మెన దెక కెర, జాక ఉక్కుల వయన మెన్నె గెచ్చె, మున్నునచి సొడి జాక రోవిల. 11 జా దీసి జర్లు జలిన్చి రెనా, యేసుక నంపజలనచి సంగుమ్చ ఎత్తిజని, నూన్ల అన్నె మాన్సుల్ ఎత్తిజని, దేముడు యేసుచి అత్తిసెక్కిచి రెనా బియ: గెల.

12 జేడ బారజిన జోవ బారికుల్చి అత్తి ప్రబు ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ వెల్లెల కమె జర్లు కెరయలన్. జేడ పొదులె, జేడ రోజుక దేముడుచి గుడితె పూర్ణుమచోచి సాలోమాను నావ తిలి పేడె సబ కెరుక అలవాట్ జా తిల. 13 వేర మాన్సుల్ జోవయింతెన్ ఒత్త బెరుక దియ: గెల, గని ప్రజెల్ ఎత్తిజిన జోవయింక ఒగ్గర్ గవురుమ్ దెకిత్ తిల. 14 అగ్గెచి కంట, అన్నె మున్నుబోదల్ ఒగ్గర్జిన, తేరబోదల్ ఒగ్గర్జిన, ఒగ్గర్జిన మాన్సుల్ ప్రబుక పూర్తి నంపజా గెల. 15 ప్రజెల్ అన్నె కిచ్చొ కెర్ల మెలె, పేతురు జోవయింది వాబు జవున్ అయిలె, “ఎక్కి జోవయింది నీడ అమ్క సగుమ్జినక లయన, జవున్” మెన, జొత్తి తిల జోవయింప మాన్సుల్క వయన, మంచల్తె జవున్, అంతర్వొతె జవున్, వాబులె నిజవ దిల. 16 యెరుసలేమ్ పట్టుమ్చి నుట్టునంతవ గెద్దిలె తెంతో కి ఒగ్గర్జిన జాక కెర, జోవయింప జొత్తి తిల మాన్సుల్క, బూతుమ్ దెర్ల మాన్సుల్క, కడ అన్ల, చి జేడ ఎత్తిజిన కి చెంగిల్ జల.

బారికుల్క దెర జేతె గలిలిసి

17 ఎత్తిక వెల్లో పూజరి, మాతుమ్, జోవయింతెన్ తిలన ఎత్తిజని, నద్దాకయ్యలు మెల పండితుల్; యేసుచ బారికుల్చి ఉప్పిరి పూర్తి గోన జా బారొ జా, 18 జోవయింక దెర, మాములుమ్ జేతె గలిలి. 19 గని, జా రాతి, ప్రబుచో దూత ఎక్కిలో జేతెచ కెర్లెవొ ఉగుడ కెర, బారికుల్క విడ్డల్ కెర బారొ కెర్లన్. 20 “తుమ్ దేముడుచి గుడితె గెచ్చె పెన, నడిమి బీచోజ, ప్రబుతె దొర్కు జతి పరలోకుమతె బెదితి అత్తితె జెర్లున్ జా జతి రచ్చనచి రెనాచి నుబుమ్ కబుర్ ప్రజెల్క పూర్తి బోడన కెర” మెన, దేముడుచ దూత ఆడ్ర దా సంగిలన్. 21 దూతచి కొడు నూన కెర, జేడ పెందలె ఉజడి జలి పొది, దేముడుచి గుడితె పెన, బోడన కెరుక దెర్ల. దేముడుచి గుడితె బారికుల్ పెన బోడన కెర్లె,

తీలి మదెనె, ఎత్తిక వెల్లో పూజరి, జోవయింతెన బెదిలన, జోవయింక 'విడ్డల్ జా అస్సి' మెన నేన కెర, 'నబ కెరుమ్' మెన ఇస్రాయేలుల నబతె వెసితన ఎత్తిజనక బుకారా కెర, బారికుల్ కడ అనతి రిసా, జోవయింక జమాన్సుక జేలతె తెద్రయెల. ²² జేవ్ జేలతె పావెలె, కెప్పివో ఉగిడ్డె, జేవ్ బారికుల్ ఒత్త నాయ్, చి వెల్లెల మాన్సులతె అన్నె బుల జా సంగిల. ²³ "అమ్ జేలతె గెలమ్, చి ఒత్త పావెలె, జేలతెచ కెప్పివో సంజ తెంతో డిట్టుమ్ డంక అస్సి. చి అమ్చ జమాన్సు కెప్పివో సరిగా రకితె తిల, గని అమ్ కెప్పివో ఉగిడ్డె, తెడి కోయ నాయ్" మెన సంగిల. ²⁴ సంగిలె, దేముడుచి గుడివో ఎజోమానిచి వెల్లెల పూజర్లు సూన, పూర్తి ఆచారిమ్ జా, "ఇన్నెచి అర్దుమ్ కిచ్చో? అప్పె అన్నె కిచ్చో జర్లు జయెదె?" మెన, బమ్మ జల.

²⁵ తెదెడి కో గే జేవ్ వెల్లో మాన్సులతె జా కెర, "తుమ్ జేలతె గలిలన దేముడుచి గుడితె టేవోజె ప్రజలకె సికడతె" మెన సంగిల. ²⁶ సంగితికయ్, దేముడుచి గుడిచ జమాన్సుచ ఎజోమాని, జోవయింక జమాన్సు తెన్ గెచ్చు, బారికుల్ క దేముడుచి గుడి తెంతో బార కెర్ల. ²⁷ గని జోవయింక కిచ్చొ దెబ్బలో పెట్టి నాయ్, అల్లర కెరుక మెన చడితె కి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, 'జోవయింక అల్లర కెర్లె ప్రజలె అమ్క పత్రల్ గల మార గెలుల' మెన బియె: గెల.

²⁷ జలె, బారికుల్ క దేముడుచి గుడి తెంతో బార కెర, జోవయింకి నబ కెర్రి గేరీతె కడన, నబ కెర్రిచి మొక్కె టేవో కెలచి ఎత్తిక వెల్లో పూజరి జేవ్క చరెచ్చ కెర్లె. ²⁸ "ఈంజ జోచి నావ తెన్ తుమ్ ప్రజలకె సికడుక జయె నాయ్, మెన తుమ్క ఆత్త దిలమ్, గని ఒండి ఈంజ యెరునలెమ్తెచ మాన్సులె ఎత్తిజనక తుమ్ సికడ అస్సెన్. అన్నె, అమ్క, 'తుమి జోవయింక మార్దదు' మెన, జో మాన్సుచి రిసా అమ్కయ్ నింక కెర, అమ్కయె జా పాపుమ్ వయెడుక ఉచర్లన్" మెన బారికుల్ క తీర్పు సంగిల. ²⁹ పేతురు, బారికుల్ ఎత్తిచి రిసా కిచ్చొ జబాల్ దిలన్ మెలె, అమ్ కచి కోడు ముక్కిమ్క సూన కెరుక మెలె, మాన్సుచి కోడు నాయ్, గని దేముడుచి కోడు. ³⁰ తూమ్ యేసుక సిలవతె టేవడ మార్దదు, గని అమ్చ పూర్లలోచి దేముడు ప్రబు జోక అన్నె జయెడ్డె.

³¹ "జలె, యేసుక అన్నె జయెడ, అమ్చో దేముడు కిచ్చొ కెర్లె మెలె, జోక జోచి ఉజెతో పక్క వెనడ, ఇస్రాయేలుల్ మెల యూదులక, 'జేవ్ కెర్లె పావలకె పెట్టి దుకుమ్ జా ముల జోక నంపజా, జోవయింకి పాపుమ్ పుచి జప్పన్' మెన, యేసుక, రచ్చింఛుచ కెర్లెసా, విలుచ కెర్లు మెన, జోక గప్పరుమ్ కెర అన్నె. ³² ఈంజ ఎత్తిచి రిసా అమ్ సాచుల్ జా అస్సెన్. జోచి కోడు రితి కెర్లనక దేముడు దిలి జోచి సుద్ది తితి ఆత్తి కి సాచి జతయ్.", మెన పేతురు సంగిలన్. ³³ జేవ్ వెల్లెల మాన్సులె సూన ఒగ్గెర కోపుమ్ జా, జేవ్ బారికుల్ క మారుక కోర్ వ జల.

గమలీయేల్ సంగిలి కొడె

³⁴ గమలీయేల్ మెలొ పరిసయ్యుడు ఎక్కిలో ఒత్త జేవ్ వెల్లెల మాన్సులతె తిలొ. జో మోసే తెన్ దేముడు దిలి అగ్గల్ సికడ్డెసా జయెదె. జోక ఎత్తిజని, 'చెంగిల్ మాన్సు' మెన గప్పరుమ్ కెరుల. జో మాన్సు టేచ, దేముడుచి గుడిచ జమాన్సుక, 'ఈంజేవ్ మాన్సులకె గడియ బార కెర

తా' మెన ఆత్త దిలన్. ³⁵ బారికుల్ క బార కెరవ, బెర తిల వెల్లెల మాన్సులకె గమలీయేల్ ఇసి మెన సంగిలన్: "అమ్చ ఇస్రాయేలులుచ ఓ తుమ్ వెల్లెల మాన్సులె, జేవ్ మాన్సులకె తుమ్ కిచ్చొ కెరుక ఉచర్లె గే, జాగర్ల తా. ³⁶ జా సుట్టు జర్లు జలచిచి రిసా ఏద కెర. జేవ్ పొదులె దూదా మెలో ఎక్కిలో 'అవ్ వెల్లో' మెన సొంత గప్పరుమ్ సంగుక బుల్లె తిలొ, చి రమారమి చెత్తర్ పుంజోజిన్ మాన్సులె జోవయింతెన బెదిల. గని మాన్సు జోక మార్రికయ్, జోచి సిన్సులె చెదుర్లు జల, చి జా ఎత్తి అరి పాడ్ జా గెలి. ³⁷ జాచి పడ్డె, ప్రజలె లెక్క కెర్లె తిల పొదులె, గలిలయ ప్రాంతుమ్చో యూదా మెలో ఎక్కిలో కి వెల్లో మెనన, సగుమ్జనక సికడ సిన్సులె కెర్లె. గని జో కి మెర గెలో, చి జోచి సిన్సులె కి చెదుర్లు జా గెల.

³⁸ "జాకయ్, తుమ్ అప్పె దెర్ల మాన్సులచ రిసా అవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ఈంజేవ్ మాన్సులకె ముల. తుక్లె తా. కిచ్చొక మెలె, ఈంజేవ్ కెర్రిసి, మాన్సులె ఉచర్రిసి రిత జలె, జాచి ఇస్టుమ్క పాడ్ జయెదె, చి అమ్ పిట్టపుక మెన కిచ్చొ కెరుక నాయ్. ³⁹ గని ఏక వేల ఈంజేవ్ కెర్రిసి, దేముడు తియార్రిసి జలె, తుమ్ కెర్రి సిచ్చొ కెర్లె కి, పిట్టపుక నెతుర్లు. జాగర్ల తా. ఈంజేవ్ కెర్రిసి దేముడు తియార్రిసి జలె, తూమ్ అల్లర కెర్లె, జో దేముడుక విరోదుమ్ సుదల్ కి జన్నె" మెన, జాగర్ల సంగిలన్.

సిన్సులె విడ్డల్ జలిసి

⁴⁰ జో గమలీయేల్ దస్సి సంగితికయ్, వెల్లెల మాన్సులె సూన్ల, చి బారికుల్ క అన్నె బుకారా కెర, కెర్లల్ తెన్ పెట, "తుమ్ యేసుచి నావ తెన్ కక్క కిచ్చొ సికడుక జయె నాయ్" మెన ఆత్త దా, విడ్డల్ కెర్లె.

⁴¹ బారికుల్, జలె, కిచ్చొ బుద్ది తెన్ జా నబ కెర్రిసి తెంతో బార జల మెలె, 'యేసుప్రబుచి నావక గప్పరుమ్ కెర్లె రిసా జోచి గప్పరుమ్ దెకయేలి రిసా, అమ్ నిస్కారుమ్ జంకజలెకి, జోయ్యి అమ్క నిసాన విలుచ రితి దెక అన్నె మెన అమ్క పూర్తి సర్ల' మెన, సర్ల సేంతుమ్ తెన్ తిల. ⁴² అన్నె, దేముడుచి గుడితె కి, గెరి కి, యేసుక, 'జోయ్యి దొర్లు జలొ క్రీస్తు రచ్చింఛుచ కెర్లెసా' మెన, ప్రజలకె రోజాక సికడుక ములితి నాయ్.

6

నిసాన్ల సత్తుజన్ సత్తిమ్ తిల మాన్సులె

¹ జా పొదులె, ఒగ్గెరజిన్ మాన్సులె యేసుక నంపజా, జోచి సిన్సులె జా గెతె తిల. జోవయింతె తిల బీద సుదల్ ఎత్తిజనక అన్నెమ్, కిచ్చొ కిచ్చొ తోడు దెంక ఇస్టుమ్ జలెకి, ఎతివాలజన్ జా తిల, చి దొర్లు జలిసి ఎత్తిజనక వంటుక నెత్తిర్ల, చి "ఎత్తి బాన లట్టబై రండల్ మాన్సులకె సరిపుచుచ జతిసి దెతతి గని అమ్చక నాయ్" మెన, గ్రేకు బాన లట్టబ్బన గేన కెర్లె. ² జాకయ్, తెదెడి జేవ్ బారజిన్ యేసుచ బారికుల్ కిచ్చొ కెర్లె మెలె, యేసుక నిదాసుమ్ నంపజలన ఎత్తిజనక బుకారా కెర, "అము కెర్లెడి తెదెడి బీద సుదల్కె అన్నెమ్ వంటితె తంక జలె, *ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర్రిసి పిట్ట గెచ్చెదె. పిట్టి చెంగిల్ నాయ్. ³ జాక కిచ్చొ కెరుక మెలె, 'బీద సుదల్కె దెకుత్' మెన, తుమ్చి తెంతో సత్తుజనక నిసాన, కీన మాన్సులె జేవ్ సత్తుజన్ తంక మెలె, 'సరిగా

* 6:2 6:2 నెంజెలి 'ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ' దేముడు దిలి సుబుమ్ కబుర్. 'సుబుమ్ కబుర్' మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ' దేముడు దొర్లు కెర్లె రచ్చనచి కోడు. జో పావచె చెమింఛుచ కెర్రిచి రిసా కబుర్. యేసు దొర్లు జలొ రచ్చింఛుచ కెర్లెసా జలిచి కబుర్. జో అర్లుతుమ్ జా పావచె గప్పయేలి రిసా మాన్సులె పరలోకుమ్చి రాజుమెతె బెదితి అవకాసుమ్ దొర్లు జలిచి కబుర్.

మాన్యుల్ జేవ్ మెన, ఎత్తిజినక జాన్సన జా తంక, చి ప్రబుచి అత్తి జోవయించి పెట్టి జేవ్చి కామ్ పూర్తి కెర్రి బుద్ది తిలన జేవ్ తంక; బుద్ది సుదల్ జేవ్ తంక. దన్ను మాన్యుల్క తుమ్ నిసాన, చి జా సేవచి రిసా అమ్ జోవయింక అదికారుమ్ దేవ్చి.

4 “అమ్, కిచ్చొ కెర్కు అస్సె మెలె, ఆము ప్రార్దన కెర్రి తంక, ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర్రి తంక” మెన బారజన్ సంగితికయ్, 5 ముత్తుమ్ నంపజల మాన్యుల్ జా కోడుక సర్ద జల, చి బీద సుదల్క దెకుక మెన కక్క, నిసాన్ మెలె, స్తెవను మెలొ ఎక్కిలొక; జో బల్ నముకుమ్చొ, జోచి పెట్టి దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తి పూర్తి కామ్ కెర్రి బుద్ది జోక తయిదె. అస్సె దన మాన్యుల్క కక్క, నిసాన్ మెలె, పిమ్మి, ప్రొకొరుక, నీకానొరుక, తీమోనుక, పర్సనాన్క, నీకానొరు, జలె, జెర్కున్క యూదుడు నెంజె, గని దేముడుక నంపజా, యూదుల్చి అలవాలేతె బెద మాన్యువ కెరన తిలొ. జో దూరి తిలి అంతియొకయ పట్టుమ్చొ మాన్యు. 6 ప్రెజల్ జేవ్ సత్తుజినక నిసాన బారికుల్కెత కడ ఆనీతికయ్, జేవ్ ప్రార్దన కెర జోవయించ బోడిచొ చడ అదికారుమ్ దిల.

స్తవనుక విరోదుమ్ సుదల్ గోన కెర్రిసి

7 జేవ్ పొదులె, ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జన్ మాన్యుల్ దేముడు దిలి యేనుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ నూన నంపజల. జా యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె ప్రెజల్ ఒగ్గర్జన్ నంపజల, చి దేముడుచ పూజర్కు కి ఒగ్గర్జన్ నంపజా నిదానుమ్ జల.

8 పడ్డొ స్తెవను, ప్రబుచి అత్తి జోచి పెట్టి తిలి ఒగ్గర్ ప్రేమ సెక్కిచి రిసా, ప్రెజల్ తిలిన్తె యేనుచి అదికారుమ్ దెకయెతి గుర్తుచ ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ వెల్లొ కమె కెర్లన్. 9 గని యూదుల్కెతచ నగుమ్జిన ‘విడ్డల్ జలన’ మెన నాన్ తియిన్ గుంపుచ జపుల. జోవయింక సొంత సెబగర్ తయిదె. జేవ్, పడ్డొ లిబియ దేనిమ్చి కురేనియ పట్టుమ్చ, ఐగుప్తు దేనిమ్చి అలెక్సంద్రియ పట్టుమ్చ, కిలికియ ప్రదేనిమ్చ, ఆసియా ప్రదేనిమ్చ తెన్, కోపుమ్ జా, “తుచి బోదన తప్పించి కిచ్చొగి” మెన, స్తెవనుక ఆరి నింద కెర్రి. 10 గని ప్రబుచి అత్తి స్తెవనుచి పెట్టి సెక్కికయ్, జో బోదన కెర్రిన్తె బుద్ది గాల్సుమ్ ఒగ్గర్. చి జేవ్ కోపుమ్ జలన జినుక నెత్త లాజ్ జల. 11 జాకయ్ జేవ్ జోవయించి లాజ్చి రిసాచి గోనక గుట్టు తెన్ కిచ్చొ కెర్రి మెలె, వేర మాన్యుల్క తోడు దెరన, “ మోసే పూర్తుమ్చొచి అత్తి దేముడు దిలి ఆగ్నల్చి రిసా, చి దేముడుచి రిసా ప్రెజల్క కిచ్చొ కిచ్చొ సెక్కి, ఈంజొ స్తెవను మోసెక, దేముడుక, దూసుచ కెర అస్సె. అమ్ సొంత నూన్చుమ్ మెన తుమ్ సంగి” మెన జేవ్ తోడు దెరన్చ మాన్యుల్క అబద్దుమ్ సాచి సెక్కి.

12 జేవ్ కోపుమ్చ మాన్యుల్ దన్ను ప్రెజల్క, వెల్లెల మాన్యుల్క, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్నల్ సెక్కిసా సెక్కిన, సెక్కికయ్, జేవ్ స్తెవనుతె జా కెర, జోక దెర, నెబ వెనెతనతె కడ ఆన, 13 అబద్దుమ్ సాచి సంగితనక టీవొ కెల. “ఈంజొ మాన్యు కెర్రిన్తె తెదొడి ఈంజ దేముడుచి గుడిచి రిసా, మోసే పూర్తుమ్చొ రెగిడ్డి ఆగ్నల్చి రిసా, అబద్దుమ్ సెక్కిడె తత్తయ్. 14 ఈంజొ సంగిలిన్ కిచ్చొ అచే నూన అన్నుమ్ మెలె, నెబరెతు గెవ్విచొ యేను, ఈంజ దేముడుచి గుడిక పాడె కెర, మోసేచి అత్తి దిల అమ్చ అలవాట్లు

మాన్యువ కెర్రు” మెన ఈంజొ సంగితె తత్తయ్” మెన జేవ్ మాన్యుల్ అబద్దుమ్ సాచి సంగిల.

15 గని ఒత్త నెబతె వెనెలన ఎత్తిజిన స్తెవనుక చెంగిల్ దెకిలె, జోచి మొకోమ్ కిసి జా అస్సె మెలె, పరలొకుమ్చొ దూతచి మొకోమ్చి రితి డిసిలి.

7

స్తవను సంగిలి బోదన

1 తెదొడి, “జేవ్ సంగిలి సాచి సత్తిమ్ గె?” మెన ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి స్తెవనుక పుసిలె.

2 స్తెవను కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “ఓ బాపుడ్లు, ఓ వెల్లెల మాన్యుల్, అంచి సాచి తుమ్ నూన. పూర్తుమ్, అమ్చొ అబ్రాహామ్ పూర్తుమ్చొ హారానతె నీ ఉట్ట గెతె అగ్గి, జో మెసాసాతమియతె జెతె తిలి పొది, గవురుమ్ తిలొ అమ్చొ దేముడు జోక డీన కెర, 3 తుయి ఈంజ తుచి దేనిమ్ ముల, తుమ్చ సొంత మాన్యుల్క ముల, వేర దేనిమ్ ఉట్ట గో.

* జా దేనిమ్ సాచెతె ఎదక వాటు దెకయెతె తయిందె” మెన సంగితికయ్, 4 అమ్చొ అబ్రాహామ్ మెసాసాతమియ తిలి జా కల్లియచి దేనిమ్ ముల దా ఉట్ట గెచ్చ, హారాన దేనిమ్ గెచ్చ జెతె తిలొ. జో అబ్రాహామ్చొ అబ్బీసి మొర గెతికయ్, దేముడు జోక ఒత్త తెంతె తెద్రయెతికయ్, తుమ్ అప్పె జెతి దేనిమ్ ఉట్ట అయ్లొ.† 5 గని జో ఇస్సె జెతె తిలి పొది, ఏక అడుగుచి ఎదిలి టాన్క సొంత మెనంతి రితి, జోక ప్రబు సెలవ్ దేయె నాయ్. గని, అబ్రాహామ్క *నెతానుమ్ తెదొడి నెంజెలె కి, దేముడు జోక, పడ్డొక ఈంజ దేనిమ్చి బుయి తుచి సొంత అస్సె తుకయ్ దా గెలిందె. తుకయ్, చి తుచి పెట్టి జెర్కితనక, తుచి సెకుమ్చక; కెయక తెయక తతి రితి దా గెలిందె మెన జో ప్రబు సంగిలన్.

6 “దేముడు జోవయింక అస్సె కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, తుమ్చి సెకుమ్తె పడ్డొక జెర్కితన ఏక కాలుమ్క, చెత్తర్ పుజ్జె ఏకర్దుల వేర దేనిమ్ స్తెమ తెన్ జెతె తప్పల, ఒత్త గెతిమాన్యుల్ జా జపుల. 7 గని జా కాలుమ్క జేవ్క ఏలువ కెర్రి దేనిమ్చక అచే సిచ్చ కెరిందె. చి సిచ్చ కెర్రి, తుమ్చి సెకుమ్చక ఒత్త తెంతె విడ్డల్ జా, బార్ జా ఇత్తల్ ఉట్ట జా. జయ అంక ఒక్కి కెర్రి తప్పల మెన ప్రబు వరుమ్ దా,§ 8 అబ్రాహామ్చి సెకుమ్చ మున్నుబోదల్ ఎత్తిజిన జో దేముడుచ మాన్యుల్ జెతి గుర్తుచి నున్నతి కెరనుక మెన అన్నెక్ *ప్రమానుమ్ దిలొ.† జాకయ్, అబ్రాహామ్ ఇసాకు జెర్కె అట్టు పొదుల్క జా గుర్తు కెర్రి నున్నతి కెర దిలొ. పడ్డొ ఇసాకు యాకోబుక *పాయిలన్, చి యాకోబు కిచ్చొత్తర్కుల్క పాయిలన్. జేవ్ బారజన్ జలె, అమ్చి సెకుమ్క తొలితొవ వెల్లెల మాన్యుల్ జలె.

స్తెవను సంగిలి యోసేపచి కత

9 “జలె, జేవ్ బారజన్తె దెన్నుజిన అన్నెసిన్ యోసేపు మెలొ జోవయించొ బాబొన్క గోన జా, జా వాబ్ అయలచి ఐగుప్తు దేనిమ్చొ మాన్యు ఎక్కిలొతె *ఏక గెల. గని దేముడు జోక తోడు తా, 10 జో సెక్కి స్తెమల్ ఎత్తి తెంతె రచ్చింయచ కెర్లన్. చి ఐగుప్తు దేనిమ్చొ పరొలానొ, యోసేపుక దెక, చెంగిలొ మాన్యు, బుద్ది తిలొనొ ఈంజొ” మెన, జోక మెన్సిలన్, చి జోచి గెరెతె ఎత్తిచి ఉప్పిరి, ఒడి రాజెమ్చి

* 7:3 7:3 ఆదికాండుమ్ 11:31, 12:1-3. † 7:4 7:4 ఆదికాండుమ్ 12:4-8. § 7:5 7:5 ఆదికాండుమ్ 15:5, 7, 18, 17:8, 16-19. § 7:7 7:7 ఆదికాండుమ్ 15:13-14. * 7:8 7:8 ఆత్త † 7:8 7:8 ఆదికాండుమ్ 17:10-14. § 7:8 7:8 ఆదికాండుమ్ 25:26. § 7:8 7:8 ఆదికాండుమ్ 35:22-26. * 7:9 7:9 ఆదికాండుమ్ 37 ఆద్యయమ్.

ఉప్పిరి కి, 'ఏలువ కెర్పు' మెన జోక వెల్లో కెల్లో. ఒత్త రానొక ప్టిప్పవ యోసేపుక కో వెల్లో జతి నాయ.

11 "జలె, †యోసేపు ఒత్త ఏలువ కెర్ల తతికయ, ఒండి ఐగుప్తు దేసిమె, జోవ అన్సేసిం తిలి కనాను దేసిమె కి కరు అయిలి. చి ఎత్తిజన్ గొప్ప సైమల్ జల, చి అమవ పూర్ణుల్ క తిసి కేన్ కి దొర్పు జయె నాయ. 12 గని, 'ఒత్త ఐగుప్తు దేసిమె దాన్ తియ అన్సే' మెన అమవో యాకోబు పూర్ణుమచో నూన తా, దాన్ గెన్సు అనతు మెన, పుత్తర్లు జల అమవ పూర్ణుల్ ఒత్త తెద్రయలన్. 13 దొయ్యెరి తెద్రయ్ తిలయ, అవ్ తుమచో బావొది మెన యోసేపు జోవయిక సంగిలన్. చి జా దీసింతో యోసేపు చి కుటుంబుమవ మాన్సుల్ రానో జలో పరో రానో తెన్ అలవాలో జల, 14 చి అబ్బొన్ జలో యాకోబుక, జోచి కుటుంబుమవ ఎత్తిక, గెరవ ఎత్తిక, 'ఇత్తల్ జా కతు. జతు!' మెన, యోసేపు సంగ తెద్రయలన్. యాకోబు చి కుటుంబుమవ, గెరవ, కెత్తిజన్ జవుల మెలె, డబ్బాయ్ పావేజన్. 15 జలె, †యాకోబు జోవ మాన్సుల్ ఎత్తిజన్ తెన్ ఐగుప్తు దేసిమె ఉట్ట గెల. యాకోబు ఒత్త జియ, ఒత్త మెద్రన్. జోవ పుత్తర్లు కి ఒత్త జియ మెద్ర, చి 16 జోవయంతె కో మెద్రె, కనాను దేసిమె చి 'సెకెము' మెలి జేవ్ అగ్గె జతె తిలి బయలు దేసిమెతె పీనుమ్ వయన, రోవెల. కేన్ మెన్సు రోవెల మెలె, జా సుట్టు వెండి కాసుల్ క 'హమారు' మెలొ ఒత్తచో మాన్సుత అబ్రాహామ్ మెన్సున్ గెన తిలొ. జయ్యె మెన్సు రోవెల.

మోసేచి మత్తెలి సైవన సంగిలిసి

17 "జలె, జేవ్ ఐగుప్తు దేసిమె బన జా రహారమి చెత్తర్ పుంజి వెర్పుల్ జలి పొది, 'ఐగుప్తుతే జేవ్ నే ఉట్ట గెతె అగ్గె అబ్రాహామక సంగ తిలి దేసిమె అన్సె ఉట్ట గెతి సమయమ్ జా అన్సె' మెన దేముడు దెకిలన్. జా సమయమ్ జా అయిలి పొది, అమచి సెకుమవ జేవ్ బారజన్ పుత్తర్లుల్ వ మాన్సుల్ కెత్తిజన్ జా తిల మెలె, ఒగ్గరజన్ జా జెర్పు అన్సె. 18 జేవ్ దన్సి ఒగ్గర్ ఒగ్గరజన్ జా గెతికయ, అగ్గె వరో మెల రానల్ మెర్కయ, నోవో పరో ఏలువ కెర్కయ. జో యోసేపుక నేన్సోసా, జోవ మాన్సుల్ కె విరోదుమ్ జల్లోసా. 19 జో అమవ పూర్ణుల్ మోసేమ కెర్కన్. కిసి మెలె, 'జేవ్ జలె ఒగ్గరజన్ జా అమక జినుల' మెన, ఎత్తిక మారుక మెన, జోవయించ నోవర జెర్మిల బోదల్ క 'దెర్ను సేడ్డు' మెన, అబ్బదినించి అత్తి పరో సైమ కెర దిలన్.

20 "జేవ్ పొదులె *మోసే జెర్మిలన్. దేముడు జోక ఒగ్గర్ ప్రేమ దెకిలన్, చి తిన్ని జోన్సె ఎద జోవయించ అబ్బదినిం కిసి గే గెరి లుంకడ పోసిల. 21 గని వడ్డె, జోక అన్సె లుంకడుక నెత్త కెర, అబ్బదినిం బార కెర్కయ, పరోచి దువని జోక ఉక్కుల గెరి నా, 'సాంత పూత్తు' మెలి రితి దెక, జోక పోసిలి. 22 జా పోన, ఐగుప్తు దేసిమెవ గ్యానుమ్ ఎత్తి, పండితుల్ చి అత్తి సెకడ్డి, చి వడ్డెలె, జో ఒగ్గర్ తెలివి తెన్ లట్టబెది, కేన్ కామ్ కెర్లె కి, తెలివి నిదానుమ్ కెరెదె.

†మోసే తప్పె కెర బయలు దేసిమె ఉట్ట గెతిలిసి

23 "జలె, మోసేక దొన్సి విసా వెర్పుల్ జలి పొది, 'అంచ బాపుడ్లు జల అమవ ఇస్రాయేలులతె గెప్ప దెకిన్దె' మెన

ఉచర్చన్. 24 జో గెలన్, అన్సె, జోవయంతె ఎక్కిలోక ఐగుప్తు దేసిమెవో ఎక్కిలో పెట్టిని దెకిలన్. దెక, జో దెబ్బల్ కయలోసాక తోడు గెచ్చ, దెబ్బల్ పెట్టోసాక వెట మార్చన్. 25 దన్సి కెర కిచ్చొ ఉచర్చె మెలె, అంక లోకుమ్ కెర్లె అమవో దేముడు జోచి అత్తి అమక రచ్చించువ కెరెదె" మెన అమవ ఇస్రాయేలులు అర్దుమ్ కెరనుల, మెన ఉచర్లె, గని దన్సి ఉచర్లె నాయ. 26 అన్సెక్ దీసి, మోసే జా వాటు అయిలె, ఇస్రాయేలులు దొగల పెట్టపుట్టి జా అన్సె మెన దెక కెర, "సెంతుమ్ కెరయిందె" మెన ఉచర పాసి జా, కిచ్చొ మెలొ మెలె, "బాపుడ్లు, తుమ్ ఎక్కి సెకుమవ మాన్సుల్, తుమ్ కిచ్చొక ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో జట్టి జా అన్సెన్?" మెన పుసిలన్. 27 పుసితికయ, తప్పె కెర్లె మోసేక సాడి వెలవ దా కిచ్చొ మెలన్ మెలె, తుయి కొన్సె? అమచి ఉప్పిరి తుక అదికారుమ్ నాయ, అమక తీర్పు కెరుక తుక సెక్తి నాయ. 28 కాలి జో ఐగుప్తువో మాన్సుక తుయి పెట మార్లె దెబ్బల్ అంకయ ఆజి పెట్టె గె? మెన గగ్గల్ జలో. 29 దన్సి సంగితికయ, 'అంక మారుల' మెన, జా ఐగుప్తు దేసిమె తంక బియ: కెర, మోసే ఉట్ట గె, దూరి తిలి బయలు తిలి మిద్యాయ మెలి దేసిమె ఉట్ట గెచ్చ, ఒత్త జతె తిలన్. ఒత్త తా, వెండ్లె జా దొగల పుత్తర్లుల్ కె పాయిలన్.

*దేముడు మోసేక దీసిలిసి

30 "అన్సెక్ దొన్సి విసా వెర్పుల్ గెతికయ, ఏక్ దీసి, మోసే జా బయలు టాన్చి నీనాయ డొగ్గె తతికయ, ఒత్త మాములుమ్ కంటో రూకు అన్సె, రుక్కి అగె లగుక దెర్లి. ఆగె లగితో జా రూకు తెడి, దేముడువ దూత రితో జా మోసేక దీసిలన్. 31 మోసే దెక, అచారిమ్ జలె. సరిగా దెకుక మెన ఇదిల్ పాసి గెచ్చుక దెర్లె, కిచ్చొ నూన్సొ మెలె, 32 'అవ్ తువ పూర్ణుల్ చి దేముడు. అవ్, అబ్రాహామచి, ఇసానుకుచి, పడ్డె యాకోబుచి, దేముడు.' మెన సంగ, దేముడుచి అవాడ్ అయిలి. దన్సి జతికయ, మోసే బియ, అడ్డర్ జా, దెకుక దయిరిమ్ జలో నాయ. 33 తెదొడి, ప్రబు జోక, 'తువ జోడ్లు కడను. తుయి బీచే జలి టాన్ ఒగ్గర్ సుద్ది అన్సె. 34 జేవ్ ఐగుప్తు దేసిమెవ అంచ ప్రజల్ కెర్లె అల్లర్ సైమల్ అవ్ దెక అన్సె. జేవ్ ఏడ్డిసి నూన అన్సె, చి జోవయంక విడ్డల్ కెర బార కెరయిందె మెన, అవ్ ఉత్త జా అన్సె. అప్పె, జే! జా కామచి రిసా ఐగుప్తు దేసిమె తుక అన్సె తెద్రయిందె.' మెన ప్రబు జలో దేముడు మోసేక సంగిలన్.

35 "జో కి మోసేక జోవయించ మాన్సుల్, 'అమచి ఉప్పిరి తుక అదికారుమ్ నాయ. అమక తీర్పు కెరుక తుక సెక్తి నాయ' మెన అగ్గె సంగ తిల, గెద. గని జోవయంక ఏలువ కెరుక కి, జోవయంక విడ్డల్ కెర బార కెరుక కి మెన, రూకెతె దీసిలో దూత పోలిక జలోసాచి అత్తి దేముడు జోకయ ఆడ్ర దా తెద్రయలో. 36 ప్రబుచి అదికారుమ్ తెడి జోవయంక విడ్డల్ కెర, బార కెర, వాట్ దెకయెతె తిలి పొది, ప్రబుచి సెక్తి తెన్ ప్రబు సంగెల కిచ్చొ కిచ్చొ వెల్లో కమె మోసే కెర్కన్. ఐగుప్తు దేసిమెక నీ ముల్లె అగ్గె కి, పడ్డె 'ఎరన' సమయమతె, పడ్డె జేవ్ ప్రజల్ ఎత్తిజన్ తెన్ జేవ్ దొన్సి విసా వెర్పుల్ జా బయలు దేసిమె బుల్లె తిలి పొది కి.

† 7:11 7:11 ఆదికాండుమ్ 41-50 అద్యయల్. † 7:15 7:15 ఆదికాండుమ్ 46 అద్యయమ్. § 7:17 7:17 17వి ఉప్పిరిచి తత్తి టాన్: నిర్ణయకాండుమ్, లేవీయకాండుమ్ సంక్యాకాండుమ్, ద్వితీయాపదేశ కాండుము (నిర్ణ 1). * 7:20 7:20 నిర్ణయకాండుమ్ 2:1-10. † 7:22 7:23 23వి ఉప్పిరిచి తత్తి టాన్: నిర్ణయకాండుమ్ 2:11-22. † 7:29 7:30 30వి ఉప్పిరిచి తత్తి టాన్: నిర్ణయకాండుమ్ 2:23, 3 అద్యయమ్ ఎద. § 7:35 7:35 నిర్ణయకాండుమ్ 5-14 అద్యయల్.

37 “జలె, దేముడు అంకయ్ కీసి తెర్తయల్ గే, జోచ కబుర్లు సూనయ్ తిరిసా, జోచి కామ్ జర్లు కెర్తి రిసా, తుమ్చ ఇస్రాయేలులతెచో అన్నెక్కోక పడ్డక తెర్తవ టీ.చో కెరెదె” మెన అమ్చ పూర్లుల్ సంగ తిలోసా జో మోసాయి. 38 అమ్చ పూర్లుల్ జల ప్రజల్ ఎత్తి జట్టు తెన్ జా బయలు దేసిమి బుల్లె తిలి పొది, దేముడుచో దూత *సిసాయి డెర్తి అన్నె డీస, మోసి తెన్ లట్టల్లన్. చి దూతక చి అమ్చ పూర్లుల్ జో మోసి మదెనె జా, అమ్క దెంక మెన దేముడు సొంత రెగిడ్ల అగ్గల్, జీవ్ దెత అగ్గల్, జోత నజన్సన్.

39 “గని అమ్చ పూర్లుమ్చ, జో సంగిలి కోడు సూసుక నెన కెర, జోక దూరి కెర్తి రితి జా, జేవ్ ముల దిలి †ఐగుప్తు దేసిమి తిలిసక అన్నె కోరొవ జల, 40 అన్నె మోసి డెర్తి తెంతో నే ఉత్త జెత అగ్గె, అహోరోవ మలో మోసిచో అన్నె తె గెచ్చు కెర, అమ్క దేముడ్లు జా అమ్చి పుర్తి గెచ్చు అమ్క వాబు దెకయ్ తి రిసా, అమ్క బోమ్మల్ తెయార కెరు. అమ్క ఐగుప్తు తెంతో కడ అల్లో జో మోసి కేనె ఉట్ట గెచ్చు అన్నె గే, అమ్ నేనుమ్ మెన ప్రజల్ సంగిల. 41 జేవ్ పొదులె కిచ్చి కెర్ల మెలె, వస్సా పిల్లది రితిచి బోమ్మ ఏక తెయార కెర, జా బోమ్మక జోకర బలి దిల, చి జేవ్ కెర్తినెచి రిసా సర్ల కెర్తన్. 42 జాచి రిసా, జేవ్ పొద్దుక, జోసుక, సుక్కల్ జోకర్తి ఇస్టుమ్ తిలె, దన్నుచక జోకర్లు! మెన దేముడు జోవయింక ములె, సిచ్చు దిలన్. దన్ను జలిన్చి రిసా, జోవయింక కబుర్లు రెగిడ్ల దేముడుచి కొడెతె రెర్లవ అన్నె.

ఓ ఇస్రాయేలుచి నెకుమ్చ, తుమ్ బయలు దేసిమి బుల్లె తిలి పొది, అంకయ్ గెర్తిల్ గల్ల కండ బలి దెత తిలదు గె? 43 నాయ్. ‘దేముడ్లు’ మెన వేరచక జోకరుక కోరొవ జా, ‘మొల్లొక’ దేముడు మెన, గుడి బంద జోకర్లదు. సుక్కో గుర్తు తిలో లొపాయసు మెలోసాక దేముడు మెన జోకర్లదు. దన్నుచవ బోమ్మల్ కెర జోకర్లదు. తుమ్ దన్ను కెర్తి రిసా, బబులొసు దేసిమి ఒత్తల్తో తుమ్ సర్ల నెంతె తతి రితి, తుమ్క ఒత్తచ మాన్యుల్ ఏలువ కెర్తు మెన, జేవ్ కడ నెత్తు, మెన సిచ్చ దెయిందె”

మెన దేముడు రెర్ల సిచ్చ దిలన్.

44 “జలె, జా బయలు దేసిమి అమ్చ పూర్లుమ్చ బుల్లె తిలి పొది ఇదిలిసి దేముడుచి గుడి తిలి రితి, టంబుగుడ్లక తెయార కెర్తి దేముడుచి †గుడి ముక్కిమ్క జోవయింతెన్ తిలి. ఇసి తెయార కెర” మెన దేముడు మోసక కిచ్చి సంగిలన్ గే, జో సంగిలి పొలిక, జో సంగిల సామ్మక తెయార కెర్ల. 45 ఒత్త తెంతో, మోసి కిమెర యెహోసువ మెలోసా వెల్లో జలి పొది, అమ్చ పూర్లుమ్చ బయలు దేసిమ్క జీన ఈజె దేసిమి ఉట్ట అయల్. *దేముడు తోడు తతికయ్, ఒత్త జెతె తిల వేర వేర నెకుమ్లుచ మాన్యుల్క అమ్చ పూర్లుమ్చ యెద్దుమ్ కెర ఉదడ గెల. తెడొడి కి, అమ్చ పూర్లుమ్చ జా గుడి వయ అన్న. †ఒత్త తెంతో, అమ్చో పూర్లుమ్చో దావీదు రాసో తిలి ఎదక కి జయ్యి గుడితె దేముడుక బక్తి కెర్తి తిల. 46 జో దావీదుక దేముడు ప్రబు ప్రేమ తిలో, చి యాకోబు బక్తి కెర్తి తిలో దేముడు ప్రబు కెయ్క తెయ్క తతి రితి దేముడుచి గుడి ఆవ్ జున్సన్ బందిందె మెన దావీదు ఆన జా ఉచర తిలో. 47 దసాచో బందుక

మెన జో ప్రబు నెలవ్ దెయ్ నాయ్, చి దావీదుచో పుత్తుసి †సాలోమోసు రాసో జలి పొది, జోయ్యి బందిలో.

48 “గని, ఎత్తిచి కంట వెల్లో తిలో అమ్చో దేముడు ప్రబు కేనె జతయ్ మెలె, మాన్యు తెయార కెర్ల గుడితె తయ్ నాయ్. జోచి కబుర్లు సంగిలో పూర్లుమ్చోచి అత్తి రెగిడ్లి రితి;

49 పరలోకుమ్ అంచి సిజాననుమ్. బూలోకుమ్ అంచ చట్టో సుదితి పొల్తో. జాకయ్, అంచి చిలువచి దేముడుచి గుడి తూమ్ కిసి బందితె? అంచి రిసా గేర్ బందిలె, ఎక్కి ఒత్త తయిందె గె? 50 పరలోకుమ్ బూలోకుమ్ ఎత్తి అచ్చె జెర్లయలయ్,

మెన, ఎత్తిచి కంట వెల్లో తిలో అమ్చో ప్రబు రెర్ల అన్నె.” మెన జోవయింక పరిచ్చు కెర్ల వెల్లెల మాన్యుల్క స్తెపను బుద్ది సంగిలన్.

51 “పడ్డో జోక పరిచ్చు కెర్ల జేవ్ వెల్లెల మాన్యుల్క స్తెపను, తుమ్ రాడి జేవ్చ మాన్యుల్, దేముడు సంగిలి సుద్ది గుర్తుచి సున్తుతి అమ్ కెరన అన్నుమ్ మెన తుమ్ సంగితను, గని జా ఎత్తి తుమ్క కామ్క నెంజె. కిచ్చి మెలె, తుమ్చి పెట్టి సుద్ది జసు నాయ్, తుమ్చి కాసో సూసుక నెసితి, చి దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్త సికడ్డిని తుమ్ ఒచ్చున్ నాయ్. తుమ్చ పూర్లుమ్చ కిసి పాపుమ్ కెర్ల గే, తూమ్ కి దన్ను. 52 జేవ్ పొదులె, దేముడు కచి కచి అత్తి కబుర్లు తెర్తయ్లె, తుమ్చ పూర్లుమ్చ జోవయింక అల్లర్ కెరుక, జో తెర్తయ్లనతె కక్క నే పిట్టె. పడ్డో, ‘పరలోకుమ్చి పున్యుమ్ తిలో క్రీస్తు రచ్చింఛువ కెర్తొసా జెంక అన్నె’ మెన జోవయింతె కో సంగిల గే, జేవ్ తుమ్చ పూర్లుమ్చ జోక మారుక. దన్ను కి, జో క్రీస్తు జెతికయ్, తుమ్ జోక నెన, గేన కెర, జోక మార గెలదు. 53 ‘ప్రజల్క సికడ్డు’ మెన దేముడు దూతల్చి అత్తి తుమ్కయ్ జోచ అగ్గల్ దిలన్. గని జోచ అగ్గల్ రితి తుమ్ ఇండుక నెన, దన్ను కెర్లదు” మెన అన్నె సంగిలన్.

స్తెపనుక పత్తల్ గల మార్గిసి

54 జేవ్ వెల్లెల మాన్యుల్ ఈంజేవ్ కొడె నూన, స్తెపనుచి ఉప్పిర్చి జేవ్చి కోపుమ్క రకుక నెత్త కెర, దంతో చప్లన్. 55 జో, మాత్తుమ్, జోచి వెట్టి దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్త బెర తతికయ్, అగాసుమ్ పక్క, వెంగిల్ దెక, కిచ్చి దెకిలన్ మెలె, దేముడుచి ఉజెడి దెకిలన్. చి జో దేముడుచి ఉజెతో పక్క యేసు టీ.వెజ దెకిలన్. 56 జా దెక స్తెపను, “అది, పరలోకుమ్ ఉట్ట జలి రితి దెకితసి మెలె, మాన్యు జా జెర్యున్ అయలో క్రీస్తు రచ్చింఛువ కెర్తొసా దేముడుచి ఉజెతో పక్క టీ.వెజ అన్నె.” మెన సంగిలన్. 57 జో దన్ను సంగితికయ్, జోవయింకి కోపుమ్చి ఒర్చ దా, జేవ్చి కంట్టో డంకన, జట్టు తెన్ జోచి ఉప్పిర్చి నిగ జా జోక దెర్ల. 58 జోక పట్టుమ్ తెంతో వెలవ దా బార కెర, జోక పత్తల్ గల మారుక దెర్ల. సాచి సంగ తిలన జోక పత్తల్ గలిలిన్తె బెదిల. పత్తల్ గలుక మెన, జేవ్చ ఉప్పిర్చి పాలల్ కడన కెర, సాపులు మెలో ఉబెడె ఎక్కిలోచి చట్ట తిల. 59 జేవ్ మాన్యుల్ పత్తల్ గల మార్తె తతికయ్, స్తెపను ఇసి మెన ప్రార్తన కెర్లన్. “ప్రబు జలో ఓ యేసు, అంచి జీవు తూయి తుచి కడ నే” మెన కెర, 60 మొగ్గల్ టెక, గట్టిజ అవాడ తెన్ ఒర్చ దా అన్నె, “ప్రబువ, ఈంజేవ్ అప్పె కెర్తి పాపుమ్ ఇన్నయింక చెమింఛువ కెర్లు!” మెన ప్రార్తన కెర మొర గెలన్.

* 7:38 7:38 నిర్లమకాండుమ్ 19, 20 అద్దయల్, 24:12, 31:18. † 7:39 7:39 నిర్లమకాండుమ్ 32 అద్దయల్. ‡ 7:44 7:44 నిర్లమకాండుమ్ 24:10-31 అద్దయల్ ఎద. § 7:45 7:45 ద్వితియోపదేశ 34 అద్దయల్. * 7:45 7:45 యెహోసువ 1-6 అద్దయల్. † 7:45 7:45 నమూయేలు దెస్సిచి పుస్తకుమ్ 7:1-17. ‡ 7:47 7:47 రాసల్ మెదొల్ పుస్తకుమ్ 6 అద్దయల్.

8

1 స్వైపను మొర్సిన్తె సాపులు తిలన్. 'మొర్సు' మెన జో కి బచ్చన్ తిలో.

నంపజలన చెదుర్చు జా వేరతె ఉట్ట గెలిసి

జలె, జా దీసి తెంతో, యెరూసలేమ్ పట్టుమతె యేసుక నంపజలన మొత్తుమక నంపనెంజిల యూదుల్ ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ అల్లర్ కెరుక దెర్ల. అల్లర్ కెర జోవయింక ఉదడ్డికయ, నంపజలనతె ఒగ్గర్జన్ చెదుర్చు జల. చెదుర్చు జా ఒండి యూదయ ప్రదేసిమి చి నమరయ ప్రదేసిమి గెల. యేసుచ బారికుల్, మాత్రుమ్, యెరూసలేమ్తె తాఁ గెల.

2 జా మదెనె, ప్రబుక నత్తిమ్ తిల యూదుల్ నగుముజన్ స్వైపనుక రోవెల, ఏడుకులు జా ఒగ్గర్ దుకుమ్ తెన్ రోవెల.

నంపజలనక సాపులు ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ అల్లర్ కెర్తె తిలిసి

3 సాపులు, మాత్రుమ్, యెరూసలేమ్తె క్రీస్తుక నంపజలనచి అంగుమ్క పాడ్ కెరుక ఉచర, జోవయింక ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ అల్లర్ కెరుక దెర్లన్. జోవయింక గెరల్ ఎత్తితె గెచ్చు, పెన్, జోవయింక మున్నుబోదల్క తేరబోదల్క, ఎత్తిక దెర, జేల్తె గలయలన్.

4 చెదుర్చు జల యేసుప్రబుక నంపజలన, జలె, కిచ్చొ కెర్తె తిల మెలె, జోచి రిసాచి నుబుమ్ కబుర్ నూనయేతె తా బుల్తె తిల.

5 తెదోడి బారజన్ బారికుల్తె తిలో పిలివ్ మెలోసా, నమరయ ప్రదేసిమచి పట్టుమ్ ఏకతె గెచ్చు, యేసుక్రీస్తు, 'దొర్లు జలో రచ్చించువ కెర్లొసా జొయ్య' మెన ప్రజెల్క బోదన కెర్తె తిలన్. 6 ఒత్తవ ప్రజల్ జోచి బోదన నూన్ల, అన్నె, జోచి అత్తి జర్లు జల యేసుప్రబుచి నావ్ తెన్ వెల్లో కము దెక, ఒగ్గర్జన్ ప్రజల్ ఎక్కి ప్రేమ జా, జో నంగిలి బోదనక నంప కెర, యేసుక నంపజా గెల.

7 కీస కము పిలివ్చి అత్తి జర్లు జల మెలె, బూతల్క ప్రబుచి నావ్ తెన్ ఉదడ్డె, జేవ్ బూతల్ ఒప్పువ జంక నెత్త కెర, గట్టిజ ఒర్లు దా, పూర్తి ఉట్ట గెల. పట్టి ఉట్టుక నెత్తిర్ల మాన్పల్, సొట్ట మాన్పల్, చెంగిల్ జల. 8 జాకయ జా ఒండి పట్టుమతె ఎత్తిజన్ సర్ల జల.

9 ఏక పట్టుమతె సీమాను నావ్ తిలో మాన్సు జా. జో అగ్గె, జా పట్టుమతె, మంత్రుమ్ కెర్లన కిచ్చొ కిచ్చొ మూయచ గారెడ్డు కెర్తె తిలన్. కిచ్చొ కిచ్చొ వెల్లో కము కెర, 'అవ్ వెల్లో' మెనన, నమరయ ప్రదేసిమచ ఎత్తిజన్క ఆచారిమ్ కెరెదె. 10 జోవ కము దెక, "దేముడుచి వెల్లె నెక్కి తిలోసా ఈంజొ" మెన, బాల వెల్లో జా ప్రాంతుమ్చ ఎత్తిజన్ జోక నంపజా తిల. 11 కిచ్చొక జోక దన్నె నంపజా మోసిమ్ జా తిల మెలె, జో ఒగ్గర్ వెర్చులు నయతానచ దన కము కెర కెర జోవయింక ఆచారిమ్ కెర్తె తిలన్.

12 గని, దేముడుచి *రాజుమచి రిసా, యేసుక్రీస్తుచి †అదికారుమ్చి రిసా, పిలివ్ ప్రజెల్క బోదన కెర్తె తతికయ, జోచి కొడ్క నంపజా గెచ్చు కెర, తేరబోదల్ కి మున్నుబోదల్ కి, బాప్తిసుమ్ నజన్. 13 నయతానచ కము కెర్తె జో సీమాను కి నంపజా, బాప్తిసుమ్ నజన, పిలివ్చి పట్టి బులుక దెర్లన్, అన్నె, యేసుప్రబుచి అదికారుమ్ తెన్ కెర్లె వెల్లో కము, జొర్లొల్ బాదల్ జల మాన్పల్ చెంగిల్ జలిసి దెక దెక, జో కి బలె ఆచారిమ్ జలో.

వేతురు యోహానులుక నమరయతె తెర్చయేలిసి 14 జలె, నమరయచ మాన్పల్లె దేముడు దిలి యేసుప్రబుచి రిసాచి నుబుమ్ కబుర్ నూన నంపజా అన్నె మెన యెరూసలేమ్తెచ బారజన్ బారికుల్ నూన కెర, 'జోవయింకె గెచ్చు దెకుత్' మెన, వేతురుక చి యోహానుక తెర్చయేల.

15 జేవ్ దొగుల ఒత్త పాచ కెర, నంపజలనక 'దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తు జేవ్చి పెట్టె దొర్లు జప్పన్' మెన ప్రార్లన కెర్లె. 16 కిచ్చొక మెలె, తెదోడి ఎద ఎక్కి యేసుప్రబుచి నావ్ తెన్ పానితె బాప్తిసుమ్ నజన తిల. జోచి అత్తుచి నావ్ తెన్ నేతయ, చి అత్తునెక్కి జేవ్క దొర్లు జంక నేతయ. 17 జలె, తెదోడి వేతురు చి యోహాను జేవ్ నంపజల ప్రజల్ ఎత్తిజన్ ఎక్కిళ్లక బోడి చడిల, చి దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తునెక్కి జోవయింక దొర్లు జలి.

18 జలె, 'యేసుచ బారికుల్ బోడి చడ్డెగన, నంపజల మాన్పల్లె దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తు దొర్లు జతయ' మెన మంత్రుమ్ కెర్లె తిలో సీమాను దెక కెర. 19 "అంక కి జా నెక్కి దా, డబ్బుల్ దెయిందె. అవ్ కి కక్క బోడి చడిందె గే, జోక కి దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తునెక్కి దొర్లు జలి రితి, జా నెక్కి అంక దా" మెన వేతురుక చి యోహానుక సీమాను నంగిలన్. 20 నంగితికయ, వేతురు, జోక " డబ్బుల్ దిలె దేముడు దెతి జోచి నుద్ది తిలి అత్తునెక్కి వరుమ్ గెనుక జయెదె" మెన తుయ ఉచర్లి రిసా, తుచి డబ్బుల్ తుచి తెన్ నానసుమ్తె గెన్ను! 21 తుచి పెట్టి దేముడు తెన్ నత్తిమ్ జంక నాయ, చి జోచి ఈంజ కామ్తె తుయ బెదుక జయె నాయ. 22 తుయ ఉచర్లి వెల్లి ఈంజ పాపుమ్ చెమించువ జంక తుయ కోరవ జతసి జలె, జోచి దయ తిల తుక రచ్చించువ కెర్లు మెన, తుయ కెర్లె గార్ కామ్ ముల దా, పెట్టి పూర్తి దుకుమ్ జా జోక ప్రార్లన కెర నంగు. జో కిచ్చొ కెరెదె గే జోచి దయ. 23 నయతానచ పాపుమ్బుద్ది అప్పెక తుచి పెట్టి ఏలువ కెర్లయ, అప్పెక తుచి పెట్టి ఆనల్ గెనల్ అన్నె మెన అవ్ దెకితన్" మెన వేతురు సీమానుక నంగిలన్. 24 జలె, సీమాను బియ్యం గెచ్చు కిచ్చొ మెన బతిమాల్లు జా నంగిలన్ మెలె, "తుయ నంగిలి సిచ్చు అంచి ఉప్పీర్ నే జెతు మెన తుమి ప్రబుక ప్రార్లన కెర." మెన నంగిలన్.

25 వేతురు, యోహాను, జలె, యేసుప్రబుచి రిసా సాచి నంగ, జోచి నుబుమ్ కబుర్ నూన కెర, ఒత్త తెంతో అన్నె బార్ జా, నమరయచ ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ గవ్యెలి గెచ్చు, బుల బుల, ప్రబుచి నుబుమ్ కబుర్ నంగ బోదన కెర్తె తా, యెరూసలేమ్తె అన్నె పాచ అయేల.

పిలివ్ బతియెపీయు దేసిమ్చొ మాన్సుక బోదన కెర్లెసి 26 మదెనె, ప్రబుచొ దూత ఎక్కిలో పిలివ్తె జా కెర, "తుయ ఉట్ట ఇన్నె తెంతో బార్ జా, దచ్చెన పక్కచి పట్టి, మెలె యెరూసలేమ్ తెంతో గాజా పట్టుమ్ ఎద పాచితి వట్టి గో" మెన నంగిలన్.

27 పిలివ్ నూన, బార్ జా, జా వట్టి గెలన్. జా వట్టి గెతె తతికయ, బతియెపీయు దేసిమ్చొ ఆండెరో జా వాల్ జెతె అన్నె. జో బతియెపీయు దేసిమ్చొ 'కందాకె' మెలి రాసిచొ ఆదికారి, డబ్బుల్ దెకితో ఆదికారి జా అన్నె. దేముడుక బక్కి కెరుక మెన, జో యెరూసలేమ్తె జా తిలో. 28 అన్నె అన్నె జోచి సొంత దేసిమి ఉట్ట గెతె అన్నె. జోచి రదుమ్తె వెన

* 8:12 8:12 'ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో' దేముడుచి రాజుమ్ మెలె, 1 జోవయింక నంపజల మాన్పల్లెచి పెట్టి జో ఏలువ కెర్లెసి, 2 జోవయింక అత్తునెక్కి ఈంజ లోకుమ్తె కామ్ కెర్లెసి, 3 ఈంజ ఉగమ్ మూర్చున జలె జో ఎవార్లుమ్ ఈంజ లోకుమ్తె ఏలువ కెర్లెసి, చి 4 వరలోకుమ్తె జో ఏలువ కెర్లెసి. † 8:12 8:12 నంజెలి 'నావ్'.

తా, దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో యెనయా పూర్ణమచోచి అత్తి రెగిడ్డి పుస్తకుమ్ నదు కెరె అస్సె.

29 జలె, ప్రబుచి అత్తే పిలివచి అత్తే, "తుయి దెకితి రదుమ్క పాసి గెచ్చు దెకు" మెన సంగితికయ, 30 పిలివ జా రదుమ్తెచో నిగ గెచ్చ, యెనయా పూర్ణమచోచి అత్తి రెగిడ్డిసి పుస్తకుమ్ జో నదు కెరెసి సూన కెర, జోక, "తుయి నదు కెరెసి తుక అర్దుమ్ జెతయ గె?" మెన పుసిలన్. 31 "కో జవున్ అంక అర్దుమ్ సంగిలెకయ అంక కీన్ అర్దుమ్ జయెదె?" మెన జో సంగిలన్, చి 'అర్దుమ్ సంగున్' మెన, రదుమ్తె పిలివక వెగడ వెనడ్లన్.

32 దేముడుచి కేన్ కోడు జో నదు కెరె తిలో మెలె, "మెండక కండ బలి కెరె రిసా ఉడడ నత్తి రితి జోక ఆస్స, నెంజెలె రోమల్ కత్తయతి మొవ్వె మెండపెల్లి కిసి జమన తయెదె గె దస్సి ఈంజో కి చోడి డంక తుక్క తయెదె. 33 ఇన్నెచి విలువ కడ్ల, చి ఇన్నెచి రిసా సరిగా తీర్పు జతి రితి ఒప్పితి నాయ్. ఇన్నెక 'బోదల్ పాయలన్' మెన కిసి సంగుక జయెదె? ఇన్నెక ఈంజ బూలోకుమ్తె జేవ్ మార్ల!"

34 జో అండెరో, పిలివక కిచ్చి మెన పుసిలన్ మెలె, "దేముడు ప్రబుచ కబుర్లు సంగితో జో పూర్ణమచో కచి రిసా ఇసి సంగితయ? జోచి సొంతచి రిసా గె, కేన్ జవున్ వేర మాన్సుచి రిసా గె?" మెన పుసితికయ, 35 పిలివ చోడి పుట్టవ, జో అండెరో నదు కెరె తిలో కోడుచి అర్దుమ్ తోలితో సంగ, యేసుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ ఎత్తి జోక బోదన కెరెన్.

అండెరో బాప్తిసుమ్ నజస్సిసి

36 తెదెడి, జేవ్ దొగుల వట్టి గెతె తా పాని గాడు ఏక్ దెకిల. దెక, "అదె, పాని! అవ్ బాప్తిసుమ్ నజనుక కిచ్చి అడ్లు కిచ్చెగె, నాయ గడ?" మెన జో అండెరో నర్ల జా సంగిలన్.

37 పిలివ జోక "తుయి యేసుప్రబుక పెట్టి పూర్తి నంపజలది మెలె, బాప్తిసుమ్ నజనుక జయెదె." మెన సంగితికయ, "యేసుక్రీస్తు దేముడు ప్రబుచో పుత్తుసి, కీజలో దొర్పు జలో రచ్చింఠువ కెరెసా జయెదె మెన అవ్ నంపజతసి." మెన అండెరో సంగిలన్.

38 తెదెడి రదుమ్క జో టీవె కెర, పిలివ అండెరో దొగుల ఉత్త పానితె ఉత్తెర్ల, చి జో అండెరోక పిలివ బాప్తిసుమ్ దిలన్.

39 తెదెడి, జేవ్ పానితె తెంతో అన్నె బార్ జతికయ, *ప్రబుచి అత్తే పిలివక దెర నిలన్, చి అండెరో జోక అన్నె నే దెకిలన్. జో ఒగ్గర్ నర్లసంతోసుమ్ తెన్ సొంత దేసిమి ఉట్ట గెలన్.

40 పిలివ ఒత్త తెంతో అజోతు మెలి పట్టుమ్తె డీసిలన్. ఒత్త డీన కెర బార్ జా, ఉత్తర పక్క గెతి వట్టి గెచ్చ గెచ్చ, ఎత్తి పట్టెల గెచ్చెలె ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ సూనవ సూనవ, కైసరియ పట్టుమ్తె పాచెలన్.

9

యేసుక నంపజలక సాపులు అల్లర్ కెరె తిలిసి

1 నైపనుక మార్లిన్తె తెదెడి బెద తిలో సాపులు, ఈంజ మదెన కిచ్చి కెరె తిలో మెలె, యేసుప్రబుక నంపజా జోపయంచ *సిస్సుల్ జలసక *మారిందె" మెన బియడ్లె తిలో.

జలె, కిచ్చి కెరె మెలె, యెరూసలేమ్తె ఎత్తిక వెల్లో పూజరితె గెచ్చ కెర, 2 "దమన్సు పట్టుమ్తెచ అమ్చ యూదుల్చ నబ గెరల్చ అదికారుల్క అవ్ దెకయతి రిసా అంక ఉత్తెల్ దె, చి అవ్ ఒత్త గెచ్చ, 'రచ్చన వాఱు యేసుయి' మెన జోపయంక నంపజలక చజెలె, జేవ్ తేరబోదల్ జలెకి, మున్సుబోదల్ జలెకి, జోపయంక దెర బంద, ఇత్తల్ అమ్చి యెరూసలేమ్తె సిచ్చ కెరక మెన కడ అనిందె" మెన నెలవ్ సంగిలన్.

3 జలె, సాపులు ప్రయాసుమ్ గెతె తా దమన్సు పట్టుమ్క పాసి అయేలి పొది, ఓదె, అగాసుమ్ తెంతో అంకె అంకె కెర ఉజడి జోచి సుట్టునంత జా అడ్లు కెరె. 4 చి జో బుయ్యె సేడ నిజ తిలి పొది ఏక్ అవాడె, "ఓ సాపులు, సాపులు, అంక కిచ్చక సిచ్చల్ అల్లర్ కెరెన్?" మెన సంగిలిసి సూన్లన్. 5 బియె గెచ్చ, "తుయి కో, ప్రబు?" మెన జో పుసిలన్, చి "తుయి గేన కెరె యేసు, అవ్. 6 అల్లె, తుయి ఉట్ట ఈంజ పట్టుమ్తె గెచ్చ పెను, చి ఒత్త తెంతో తుయి కిచ్చి కెరక అస్సె గె, తుక సూనయందె" మెన యేసు సంగిలన్.

7 సాపుల్ తెన్ బెద ప్రయాసుమ్ కెరె తిల మాన్సుల్, జలె, జా అవాడె సూన్ల, గని కక్క నే దెక, కిచ్చి మెనుక నెత్త కెర, టక్కన జా తిల. 8 సాపులు, మాత్రుమ్, బుయి తెంతో ఉట్ట, టీవెజ, అంకెవ్ ఉగిడ్లె, కిచ్చి దెకుక నెతిల్లె. జాకయ జేవ్ జోక అతు దెర, దమన్సు పట్టుమ్ తెడి ఇండవ నిల. 9 ఒత్త తిర్రతి, కిచ్చి నే కతె, కిచ్చి నే పితె చువ్వె తా గుడ్లె జా తిలో.

అననీయక ప్రబు సాపుల్తె తెర్రయేలిసి

10 జలె, జా దమన్సు పట్టుమ్తె యేసుక నంపజలో నిదాసుమ్ తిలో సిస్సుడు ఎక్కిలో తిలో. జోచి నావ్ అననీయ. జలె, యేసు సిప్త జోక డీన కెర, జోచి నావ్ దెర్రకయ, జో "అస్సి, ప్రబు" మెన జబాబ్ దిలన్, 11 ప్రబు జోక, "తుయి ఉట్ట, సోగ మెలి వీది గో, చి యూదా మెలో ఎక్కిలోచి గెరి గెచ్చ, 'తార్పు పట్టుమ్తె జెర్లిలో' సాపులు మెలోనా తెన్ దస్సుల్ జయందె" మెన సంగు. జో జా గెరి తా ప్రార్లన కెరె అస్సె. 12 జో ప్రార్లన కెరె తతికయ, జోక కిచ్చి సిచ్చ దెకవ అస్సి మెలె, అననీయ మెలో ఎక్కిలో జో సాపులు తిలి గెరి జా కెర, వెన, జోక 'అన్నె దెకున్' మెన జోచి బోడి చడెదె మెన, అవ్ సాపుల్కె సిచ్చ దెకవ అస్సి" మెన ప్రబు జో అననీయక సంగిలన్.

13 గని అననీయ బియె కెర, "జో మాన్సుచి రిసా ఒగ్గర్జెన్ సంగ అస్సె, యెరూసలేమ్తె తిల తుచయ సుద్ది తిల మాన్సుల్క జో ఎదివాట్ అల్లర్ కెర అస్సె. 14 జో ఇత్తల్ అయేలె, తుచి నావ్ దెర్రన ఎత్తిక దెర, బందుక మెన ఎత్తిక వెల్లెల పూజర్లు జోక నెలవ్ దా అస్సి" మెన సంగిలన్.

15 గని ప్రబు జోక, "ఒత్త గే, 'యూదుల్ నెంజెలె వేర దేసిమ్చ మెన సూల్క, రాసల్క, ఇస్రాయిలుల్క కి, అంచి నావ్ తెన్ అంచి రిసా సాచి జవున్' మెన అవ్ జోక నిసాన అస్సి. 16 జో కి అంచి నావ్ అంచి కామచి రిసా ఎత్తివాట్ అల్లర్ బాదల్ సేడెదె. జోక జా ఎత్తి దెకయందె" మెన ప్రబు జబాబ్ దిలన్.

17 ప్రబు దస్సి సంగితికయ, అననీయ బార్ జా గెచ్చ, ప్రబు సంగిలో గెరి వెన, సాపుల్క బోడి చడ, "ఓ సాపులు బావో, తుయి వట్టె జెత తతికయ తుక డీసిలో" యేసు తుక

† 8:37 8:37 గ్రీకు బాన తెన్ ఈంజ మత్తి తోలితె రెగిడ్ల సగమ్ పుస్తకల్తె 37 నంబర్ ది కోడు తయె నాయ్. § 8:37 8:37 జలె...రచ్చింఠువ కెరెసాచి కోడు దస్సి తయె నాయ్, గని జా అర్దుమ్ ఒత్త తయెదె. * 8:39 8:39 'ప్రబుచి అత్తే పిలివక దెర నిలన్' నెంజెలె జో ముత్తిచి పెట్టి ప్రబుచి అత్తే బెర్రెకయ, జో దెతి సెక్రెటరుమ్ జోపయంక దొర్పు జలె, చి ప్రబుచి దూత పిలివక కడ నిలన్, చి.... * 9:1 9:1 మత్తుయ, మార్పు, లూకా చి యోజుతు తె 'సిస్సుల్' మెన ఒగ్గర్ సుట్టు సంగిలె యేసుచ బార్ జెన్ సిసుల్కయ సంగితిక, గని ఈంజ కోడుతెచి రితి, కో జోపయంక నంపజా జోపయంక నిదాసుమ్ ఇంబల గే, జేవ్ ఎత్తిజెన్ 'జోపయంచ సిస్సుల్' మెనుక జయెదె.

‘దెకున్’ మెన, దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తు తుచి పెట్ట తతి వరుమ్ తుక దొర్కు జవున్ మెన అంక ఇన్నె తెద్రవ అన్నె” మెన అనసియ సంగిలన్. 18 సంగిల్ బేగి, సావుల్చ అంకివొ తెంతో పొరల్ రిత్తన కుసిడ్ల, చి జోవ అంకివొ అన్నె డీసిల. తెదొడి జో ఉట్ట, బాప్తిసుమ్ నజన, 19 అన్నెమ కెర, అన్నె నత్తు జలో.

ఒత్త తెంతో, సావులు జా దమస్కు పట్టుమతె యేసుక నంవజల సిస్సుల్ తెన్ నగుమ్ దీసల్ తా గెలో, 20 చి బేగి జోవయింప నబ గెరలె యేసుచి రిసా కిచ్చొ సాచి సంగితె తిలన్ మెలె, “నిజమి, అమెవో దేముడుచొ ఎక్కిలో పుత్తున్ దొర్కు జలో రచ్చింఱుప కెర్తొసా, జో” మెన సాచి సంగితె తిలన్. 21 సావులుక, ‘జో ఇసి సాచి సంగితయ’ మెన సూన, ఎత్తిజన్ ఆచారిమ్ జా, “యెరూసలేమ్ పట్టుమతె ప్రబుచి నాన్ దెర్లన్ ఎత్తిజన్ అగ్గె అల్లర్ కెర్తె తిలోసా ఈంజో, నెంజె గే? ఇన్నె నంవజలనక ఎత్తిక వెల్లెల పూజర్లుచి తీర్పు కెర సిచ్చ కెరవుక మెన దెర బంధుక ఉచర, ఇత్తల్ అయిలో” మెన కిచ్చొ ఉచరుక గే నేన గెల. 22 జలె, సావుల్చ రోజుక ప్రబు అన్నె సెక్కి దిలో, చి దమస్కుతె జతె తిల యూదుల్చ నబతె జో బోదన కెర కెర, యేసుక, ‘నిజమి దొర్కు జలో క్రీస్తు రచ్చింఱుప కెర్తొసా జో’ మెన తెలివి తెన్ రుజ్జుల్ బెదయతె తిలో, చి నంవనెంజల యూదుల్ కిచ్చొ జబాబ్ దెంక గే నేన గెల.

సావుల్చ మారుక మెన యూదుల్ కుట్ట ఉచర్ల

23 ఒగ్గర్ దీసల్ గెతికయ, సావుల్చ మారుక మెన యూదుల్చ వెల్లెల మాస్సుల్ కుట్ట ఉచర్ల, 24 గని జేవ్ కుట్ట ఉచర్లనిచి రిసా సావులు నూస్. జోక మారుక మెన రోజుక అందరె మొద్దెనె పట్టుమచ గుమ్మల్ మాస్సుల్ రకితె తవుల, చి రిసా, 25 జేవ్ సిస్సుల్ కిచ్చొ కెర్తె మెలె, ఏక దీసి అందరె జోక బోడొవ దా, పట్టుమచి డోక తిలి కోటతెచి గదితె వెగడ దా, ఏక గంవతె వెనడ దా, కిట్టివో వాలివో తెన్ కోట ఒత్తల్తో ఉత్తవ దిల, చి ఉట్ట నిగిలో.

26 జలె, సావులు, యెరూసలేమ్ పట్టుమతె పాచ జా, ప్రబుచ ఒత్తచ సిస్సుల్ తెన్ బెదుక ఉచర్ల, గని జోవయింక “నిజమి, మార్పువ జా ప్రబుచో సిస్సుడు జా అన్నె” మెన నంవ కెర్తె నాయ, చి బియ: గెల. 27 గని బర్లుబా మెలోసా సావుల్చ తోడు జా, బారికుల్తె కడ ఆన కెర, సావులు వట్ట గెతె తిలి పొది ప్రబుక దెకిలిసి, ప్రబు జో తెన్ లట్టల్లిసి, వట్టె దమస్కుతె సావులు దయిరిమ్ తెన్ యేసుచి నాన్ తెన్ బోదన కెర్తెసి ఎత్తిచి రిసా బర్లుబా బారికుల్చ సాచి సంగిలన్.

28 జాకయ జా దీసి తెంతో యెరూసలేమ్తెవ ప్రబుచ జేవ్ బారికుల్ జోక సర్త తెన్ బెదవన్న, చి జోవయింతెన్ తా, రోజుక 29 ప్రబుచి నాన్ తెన్ దయిరిమ్ తెన్ బోదన కెర్తె తిలన్. వట్టె, యేసుక నే నంవజల గ్రీకు బాన లట్టె యూదుల్చ ప్రబుచి సాచి సావులు సంగితె తిలన్. రుజ్జుల్ బెదయతె తిలన్, గని జేవ్ జోక మారుక కోరన్ జా తిల. 30 జోక జేవ్ మారుక కోరన్ జలిన్చి రిసా సిస్సుల్ మెన కెర, జోక కైసరియ పట్టుమ ఏదక బోడొవ దా: కెర, ఓడతె వెగడ, జో జెర్లిలి తార్పు పట్టుమతె తెద్రవ దిల.

31 జలె, సావులు నంవజా మార్పువ జలిన్చి రిసా, జేవ్ పొదులె, ఒండి యూదుయ ప్రదేసిమి, గలిలయ ప్రాంతుమతె చి నమరయ ప్రదేసిమతె యేసుక నంవజలనక కో అల్లర్ కెర్తె నాయ, చి అన్నె డిట్టుమ్ జల. ప్రబుక బియ: నత్తిమ్ ఇండితె

తిల, చి దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తు జోవయింక దయిరిమ్ కెర్తె తిలి, చి అన్నె ఒగ్గర్జిన్ నంవజా, జోవయింతెన్ బెదిల.

32 జేవ్ పొదులె, పేతురు ఒండి బుల్లె తా, నంవజలన ఎత్తిజన్క దెకితె తిలో, చి లుద్ద మెలి ఏక పట్టుమతె ప్రబుచయ జల మాస్సుల్ జతె తిలిన్తె జో తెన్ అయిలో.

33 ఐనెయ మెలో ఎక్కిలో అన్నె. జో ఉట్టుక, కదుల్ జంక నెత్త కెర, అట్టు వెర్పుల్ అంతుర్వొతె ఎంగ్ల అన్నె. 34 పేతురు, జలె, జోక దెక, “ఓ ఐనెయ, యేసుక్రీస్తు తుక చెంగిల్ కెర్తెయ. ఉట్ట, తుచి అంతుర్వొ చెంగిల్ కెరను” మెన సంగిలన్. సంగిలి బేగి, జో చెంగిల్ జా ఉట్టో.

35 జో చెంగిల్ జలిసి, లుద్ద పట్టుమచ జా సారోను ప్రాంతుమచ ఎత్తిజన్ దెక, జోవయింతె ఒగ్గర్జిన్ ప్రబుక నంవజా మార్పువ జల.

36 జలె, యొప్పే మెలి పట్టుమతె తబితా, నెంజెలె దొర్కా మెలి నాచి తెరబోద యేసుక సిస్సుడ్ని జా అన్నె. జా కిసి మాస్సు మెలె, మాస్సుల్చ ఒగ్గర్ ప్రేమ దెకితె తయదె, బీద సుదల్చ ఒగ్గర్ తోడు కెర్తె తయదె. 37 ఏక దీసి, జొర్జొ సేడ మెర గెలి. జాక దోవ కెర నుట్టుమ్ కెర, గెరిచి అంతస్తుమచి గదితె పీసుమ్ నిజతె దిల.

38 యొప్పే మెలి జా మాస్సు మొర్చి పట్టుమక పేతురు తిలి లుద్ద పట్టుమ్ దూరి నాయ, చి పేతురుక ‘ఒత్త అన్నె’ మెన సిస్సుల్ సూన తా, “బే బేగి జె” మెన దొంగలచి అత్తి సంగ తెద్రయల. 39 పేతురు బేగి ఉట్ట, జోవయింతెన్ గెలన్. జా గెరి జో పా:చెలె, జోక జా ఉప్పిచి గదితె బోడొవ దిల. ఒత్త జా పట్టుమచ రండెల్ మాస్సుల్ బెర అన్నె. జేవ్ పేతురుచి సుట్టునంత బీవ ఏడ ఏడ, జా మెర గెలి దొర్కా చెంగిల్ తిలి పొది ‘బీద సుదల్’ మెన, జోవయింక తున తిల పాలల్ ఎత్తి పేతురుక దెకయల.

40 పేతురు, జలె, జేవ్ ఎత్తిజన్క బారో కెరవ దా, మొగ్రల్ టెక ప్రబుక ప్రార్దన కెర్తెన్. తెదొడి, పీసుమక దెకితె రితి పసుల, “ఓ తబితా, ఉట్ట!” మెన జాక సంగిలన్. సంగితికయ, అంకివొ ఉగిడ్డి, చి పేతురుక దెక, వెసిలి. 41 పేతురు జాక ఆతు దెర టీవట్టె, చి రండెల్ మాస్సుల్చ చి ప్రబుచయ జల ఒత్త తిల అన్నె మాస్సుల్చ బుకారా కెర, ‘జీమ్ జా అన్నె’ మెన దెకయలన్.

42 జా ఒండి యొప్పే ప్రాంతుమతెవ మాస్సుల్ జేవ్చి రిసా సూస్, చి జోవయింతె ఒగ్గర్జిన్ ప్రబుక నంవజల. 43 వట్టె పేతురు ఒత్త చమె పిచయతో సీమాను మెలో ఎక్కిలోచి గెరి ఒగ్గర్ దీసల్ తా గెలన్.

10

కోర్చెల్లిక ప్రబు సిప్పతె కబర్ తెద్రయెలిసి

1 కైసరియ పట్టుమతె కోర్చెల్లి మెలో మాస్సు ఎక్కిలో తిలో. రోమ్ దేసిమ్చి జమాస్సుతెచి ఇటలీ మెలి జుబువో *పుంజెజిన్ జమాస్సుక వెల్లొ, జో. 2 కిసా మాస్సు మెలె, జో యూదుడు నెంజెలి కి, దేముడుక బియ:, నిదానుమ్ తెన్ ఎక్కి జోకయ బక్తి కెర్తె తిలో. జోకయ ప్రార్దన కెర్తె తిలో చి యూదుల్చ బీద సుదల్చ చెంగిల్ దెక దర్ముమ్ దెతె తయదె. జోచి గెరచ మాస్సుల్ ఎత్తిజన్ కి దన్నె తిల.

3 ఏక దీసి, రమారమి తిన్నె గంటల్ మొద్దెనె, ప్రబు దెకయెలి సిప్ప ఏక దెకిలన్. కిచ్చొ మెన జా సిప్పతె సాస్టుమ్ దెకిలన్ మెలె, దేముడుచొ దూత ఎక్కిలో జా గెరి పెన, జోక,

* 10:1 10:1 పుంజెక నయస్సుమ్ మాస్సుల్చ అదికారి

“ఓ కొర్నేలీ” మెన బుకార్తికయ్, 4 కొర్నేలీ అద్దుర్ జా దెక, “ప్రబువ, ఈంజ కిచ్చో?” మెన పుసిలన్, చి దూత జోక “తువ ప్రార్దనల్ నూన, బీద నుదల్క తుయ దర్ముమ దిలిన దేముడు దెక, నర్ల జా అన్స. 5 తుయ అప్పొ కిచ్చొ కెరుక అన్స మెలె, యొప్పే పట్టుమతే మాన్సుల్క కబుర్ తెద్రవ, చి పేతురు మెలో సీమోనుక ఇత్తల్ కడ అను. 6 జోక ఒత్త కేన చజాక మెలె, చమొ పికయ్తో సీమోను మెలో ఎక్కిలోతే తయెదె. జోవో గేరు నముద్రుమ్ సొడి తయెదె” మెన దూత నంగ ఉట్ట గెలన్.

7 కబుర్ నంగిలో జో దూత ఉట్ట గెతికయ్, కొర్నేలీ దొగుల జోచ గోతు మాన్సుల్క, చి దేముడుక నిదానుమ్వో జోచి తెడి తిలో జమాను నుదో ఎక్కిలోక బుకారా కెర, 8 దూత డీసిలిన నంగిలిన ఎత్తి జోవయింక నంగ కెర, యొప్పేతే జోవయింక కబుర్ తెద్రయలన్.

పేతురుక ప్రబు దెకయ్లి సిన్పు

9 అన్యె దీసి, జేవ్ మాన్సుల్ కొర్నేలీ తెంతో ప్రయోనుమ్ జెతె తా యొప్పేక పాసి జా గెతికయ్, పేతురు ఒత్త గెరి తా, ప్రార్దన కెరుక మెన, రహూరమె మొద్దెన్ ఒర్నె వెగిలో. 10 ఒత్త ప్రార్దన కెరె తిలె, జోక చూ కెర్లి. “కిచ్చొగె కతిసి కావలె” మెన కబుర్ తెద్రయ్తికయ్, ఎట్టవ చమాన్సుల్ తయోర కెరె తతికయ్, ప్రబుతే పేతురుచి మెన్సుల్ పూర్తి తా, ప్రబు దెకయ్లి సిన్పు ఏక పేతురు దెకిలన్. 11 కిచ్చొ దెకిలో మెలె, పరలోకుమ్ ఉగ్గి జలి, చి ఏక వెల్లి తర జావ చెత్తర్ కోనల్తె దెరయ్ జా, బుయ్యో ఉత్త జెతె అన్స. 12 జా తెరచి ఉప్పిరి కిచ్చొ బెర అన్స మెలె, బాలోకుమ్చ ఎత్తి కరల్ జంతుపుల్, సొమ్ముల్, అయివో, ఆగానుమ్చ పిట్టలు. 13 అన్స, “ఓ పేతురు, ఉట్ట, కండ్, పోడు కా” మెన ఏక అవాడె అయ్లిసి పేతురు నూన్సో. 14 గని జో, “నాయ, ప్రబు. నెంజె. ఆవ్ జెర్లిల్ తెంతో కిచ్చొ గార్చి ఆవ్ కెయ్యో కయ నాయ” మెన ప్రబుక నంగిలన్, 15 జలె, అన్యె కుట్టు ప్రబుచి జా అవాడెచి జోచి తెన్ ఉంక్రయలన్. కిచ్చొ మెన నంగిలన్ మెలె, “ ‘నుద్ది అన్స. కంక జయెదె’ మెన కిచ్చొచి రిసా దేముడు నంగ అన్స గే, జాక తూయ ‘గారు’ మెన నంగు నాయ” మెన నంగిలన్. 16 తివ్వెరి ఇసి జలి, చి పరలోకుమ్తే జా ఎత్తి అన్సె ఉక్కిల్ జలి.

17 జలె, “ఆవ్ దెకిలి సిన్పుచి అద్దుమ్ కిచ్చొ?” మెన, పేతురు కిచ్చొ. ఉచరుక గే నేన తతికయ్, ఏదె, కొర్నేలీ తెద్రయల మాన్సుల్, “సీమోనువో గేరు కేన్ గేరు?” మెన పున నూన తా, ఒత్త గుమ్ముమె బీవోజు తిల. 18 “పేతురు మెలో సీమోను ఇన్సె జెతె అన్స గె?” మెన కేక గల.

19 పేతురు, జలె, ‘సిన్పుచి అద్దుమ్ కిచ్చొ?’ మెన ఉచరె తతికయ్, ప్రబుచి అత్త జోక, “ఈందె, త్రిగ్ మాన్సుల్ తుక చజతతి. 20 తుయ ఉట్ట ఉత్త గో, చి తుక కేన కడ నెవుల గే, అన్యోనుమ్ నెంతె జోవయింకెన్ బెద గో. ఆవ్వె జోవయింక తెద్రవ అన్స” మెన నంగిలన్.

21 జాకయ్ పేతురు జేవ్ మాన్సుల్తే ఉత్త జా, “తుమ్ చజతొసా అవ్వె. కిచ్చొక జా అన్సన్?” మెన పుసిలన్. 22 జేవ్, “కొర్నేలీ మెలో పుంజెకజీనె జమాన్సుక వెల్లో మాన్సు అమ్క తెద్రవ అన్స. జో దేముడుక బితొసా, నత్తిమ్ తిలోసా. తుమ్చ యూదుల్ ఎత్తిజినె జోక, చెంగిలో మాన్సు జో, మెన నంగితతి. జోక, జలె, దేముడువో దూత ఎక్కిలో డీన కెర, పేతురుక బుకారవన్, చి జో కిచ్చొ నంగెదె గే తుయ నూను,

మెన నంగితికయ్, తుక కడ నెతి రిసా అమ్క జో తెద్రవ అన్స” మెన జేవ్ త్రిగ్ పేతురుక నంగిల. తెదెడి “అన్సిమ్ కా కెర, అజక ఇన్సె నిద్ర తా” మెన పేతురు గెరి బుకారా, జేవ్క మరియోద కెర్లన్.

పేతురు కొర్నేలీతె గెలిసి

23 అన్యె దీసి పెందలె ఉట్ట, పేతురు, జేవ్ త్రిగ్ తెన్, చి యొప్పేతెచ ప్రబుక నంబజల అన్సె సొమ్ముజీనె తెన్, కొర్నేలీతె గెచప్పక బారె జల. 24 అన్యె దీసి కైనరియ పట్టుమతే పావ, పట్టుమతే పెసిలె, కొర్నేలీ జోవయింక రకితె తా. ‘పేతురు కిచ్చొ మెనెదె గే నూనేతు’ మెన, జోవయింక మాన్సుల్క, జోచ గోతుల్ ఎత్తిక బుకారా కెర తెయోర జా అన్స.

25 జలె, పేతురు జోచి గెరి పావెతికయ్, కొర్నేలీ దస్సుల్ జా జోచి చట్టె నర్నె నెడ జోకర్లన్. 26 గని పేతురు జోక ఉట్టవ కెర, “తుయ బీవోజ, ఆవ్ కి తుచి రితో మాన్సు” మెన, జో తెన్ అన్సె లట్టె తా, 27 గేరె తెడి పెసిలె, ఒగ్గరజినె జనాబ్ ఒత్త బెర అన్స. 28 జలె, పేతురు జోవయింక తెదెడి, “ఆమ్ యూదుల్, జలె, యూదుల్ నెంజలనచ గెరలె మెనుక జలె, యూదుల్ నెంజలన తెన్ బెదుక జలె, అమ్క గారు మెన తుమ్ జాన్సు. గని, ఆవ్ కిచ్చొ గారు మెనుక జయె నాయ, కక్క నిస్కారుమ్ దెకుక జయె నాయ, మెన దేముడు అంక అప్పొ దెకవ అన్స. 29 జాక, తుమ్ నంగ తెద్రయ్తికయ్, కిచ్చొ అన్యోనుమ్ నెంతె అయ్లియలె. జలె, కిచ్చొచి రిసా అంక బుకారా అన్సన్?” మెన పుసిలన్.

30 కొర్నేలీ కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “ఎదిలి వేలయ్, అప్పెక చెత్తర్ పొదుల్ జయెదె, ఆవ్ తిన్సి గంటల్ మొద్దెనె గెరి ప్రార్దన కెరె తతికయ్, చొక్కెల ఉజెడి తిల పాలల్ గలన తిలో ఎక్కిలో అంచె పురె బీవోజ, అంక, 31 ‘ఓ కొర్నేలీ, తుయ ప్రార్దన కెరె తతిసి దేముడు నూన అన్స. తుయ బీద నుదల్క దర్ముమ దెతె తతిసి దెక అన్స. 32 జాకయ్, యొప్పే పట్టుమతే, చమొ పికయ్తో సీమోను మెలో ఎక్కిలో నముద్రుమ్ సొడి జతయ్. జోచె గెరి గెప్పొ, ఒత్త తిలో పేతురు మెలో సీమోనుచి రిసా పునుతు మెన మాన్సుల్క కబుర్ తెద్రవ.’ మెన అంక జో దేముడుచో దూత నంగిలన్. 33 నంగిల్ బేగె, తుచితె కబుర్ తెద్రయలయ్, చి తుయ తుచి దయక అయ్లిదె. అల్లె, నంగు మెన ప్రబు తుక కిచ్చొ ఆడ్ర దా అన్స గే, జా నూనుక మెన అమ్ ఎత్తిజినె దేముడుచి నావ్ తెన్ బెర అన్సమ్”.

34 పేతురు చోడి పుట్టవ కిచ్చొ మెన తెదెడి బోదన కెర్లన్ మెలె, “దేముడు తేడల్ దెకె నాయ మెన ఆవ్ అప్పొ సెక అన్స. 35 కేన్ దేసిమి కో జోక బితతి, జోచి కోడె రితి కెర్తతి గే, జోవయింక తేడల్ నే దెకితె, జో ‘అంచయ్ మాన్సుల్’ మెన చెంగిల్ దెకితయ్ మెన అప్పొ దెక అన్స.

36 “జలె, ఇబ్రాయేలులు మెల ఆమ్ యూదుల్తే దేముడు తెద్రయ్లి కబుర్ తుమ్ జాన్సు. యేసుక్రీస్తుచి తెడి పాపుమ్ గెతి పాబు దొర్న, జలి, చి దేముడుక మాన్సుల్క అడ్డు నాయ గే, చి నెంతుమ్ దొర్న, జలి మెలి కబుర్ జా, జో యేసుయి ఎత్తిక ప్రబుయి. 37 జలె, తుమ్ కెర్లె పావల్క వెట్టి దుకుమ్ జా బాప్తిసుమ్ నజన, మెన యోహాను బోదన కెర కెర పాపుమ్ గెతి గుర్తుక బాప్తిసుమ్ దెతె తిలి తెంతో, గలిలయ ప్రాంతుమ్తె మొదెల్ జా అమ్ యూదుల్చి ఒండి యూదుల నుద్రేసిమి జా నునుమ్ కబుర్ నూనచి జా అన్స. 38 మెలె, నుజెతు గవ్వె వడ్డ తిలో యేసుక ‘ఈంజొయ

† 10:36 10:36 ఎత్తిచి ఉప్పిరి వెల్లో తిలోసా, ఎత్తిక విలువ కెర్తొసా.

అమ్మచో ప్రేమ తిలో వుత్తు, ఈంజోయ దొర్లు జలో రచ్చించువ కెర్లొసా* మెన దేముడు జోచి సుద్ది తిలి ఆత్మచి గుర్తు దెకవ సెక్కి అదికారుమ్ దిలిసి జాన్సు. వడ్డో, దేముడు జోవయించి పెట్టి తిలి రిసా, మాన్సుల్ క చెంగిల్ దెకిత తా, సయతాన్ అల్లర్ కెర్లన ఎత్తిజన్ క చెంగిల్ కెర్త తా యేసు బుల్లె తిలిసి తుమ్ జాన్సు.

39 “అమ్మ యూదుల్ చి ఒండి దేసిమ్ కి, అమ్మచి యెరూసలేమ్ వట్టుమ్ తె కి, జో యేసు కెర్లిసి ఎత్తిక అమ్మ సాచి జా అన్సుమ్. గని జోక సిలువత †టీవో కెర మార్ల. 40 దేముడు అల్లొసి తిర్తత జోక అన్నె జయడ, జో అన్నె జలిన్ క మాన్సుల్ రుజ్జు దెకిత రితి డీసయల్. 41 కక్క డీసిలో మెలె, ఎత్తిజన్ ప్రజల్ క నాయ్, గని జో దేముడు నిసాన్ల అమ్మ కీసాచుల్ కయ డీసిల్. జో జీవ జా ఉట్టి వడ్డో, జో తెన్ సగుమ్ సుట్టు అన్సుమ్ కయల్. 42 జలె, అమ్మ క డీస కెర, ప్రజల్ ఎత్తిక అంచి రిసా బోదన కెర, జతనక మొర్లనక ఆకర్ దీసిక అచ్చి తీర్పు కెరుక మెన దేముడు అబ్బొ అదికారుమ్ దా అన్నె. సంగ మెన, జోచి రిసా అమ్మ సాచి జంక మెన, జో యేసుయి అమ్మక ఆడ్ర దా అన్నె. 43 జోచి రిసా కో జోక నంపజవుల గ, జోచి నావ్ తెన్ జోవయించ పాపల్ కచితుమ్ చెవిండువ జవుల మెన కబుర్ తెర్లయలన ఎత్తిజన్ సాచి జతతి” మెన పేతురు బోదన కెర్లన.

44 పేతురు దన్నె బోదన కెర్త తతికయ్, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జా కోడు మాన్సున ఎత్తిజన్ చి పెట్టి బెర్లి.

45 వడ్డో యూదుల్ చి గుర్తు తిలి సున్నతి కెరంత ఆగ్గు నంప కెర్ల, పేతురు తెన్ జా తిల, ప్రబుక నంపజల మాన్సుల్ ఆచారిమ్ జల. యూదుల్ నెంజల జేవ్ అన్నె మాన్సుల్ చి పెట్టి కి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ ప్రబు సువ దిలిచి రిసా. 46 జా సువ దిలిన్ కిచ్చొ గుర్తు దెకిల మెలె, జేవ్ మాన్సుల్ జేవ్ నే సికిల బాసల్ తెన్ లట్టల, దేముడుచి గపూరుమ్ సంగిత తిల. దన్నె జతికయ్, పేతురు, 47 “అమ్మక జా సుట్టు జర్లు జలి రితి, ఇన్నెచి పెట్టి కి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ దొర్లు జా అన్నె. జాకయ్ ఇన్నెక అమ్మ బాప్తిసుమ్ దెంక కిచ్చొ అడ్డూ నాయ్. కో ‘హొన్’ మెనుక బెద నాయ్” మెన సంగ, 48 “జేవ్ ఎత్తిజన్ యేసుక్రీస్తుచి నావ్ తెన్ బాప్తిసుమ్ నజన్ తు” మెన ఆడ్ర దిలన.

బత్త తెంతో “సగుమ్ దీసల్ ఇన్నె తా” మెన పేతురుక బతిమ్మాలై జా సంగిల.

11

యూదుల్ నెంజల సుదల్ రచ్చించువ జలిన్

1 యూదుల్ నెంజల మాన్సుల్ కి *యేసుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ సూన నంపజా మార్లువ జా అన్సి మెన, సిన్సుల్ తెన్ యూదయ ప్రదేసిమ్ చి నంపజలన ఎత్తిజన్ సూన్ల. 2 జలె, సగుమ్ దీసల్ గెతికయ్, పేతురు యెరూసలేమ్ తె ఉట్ట అయల్. యేసుక నంపజల ఒత్తచ మాన్సుల్, యూదుల్ పేతురుక జేవ్ గోల కెర్ల. 3 “అమ్మ యూదుల్ చి గుర్తుచి సున్నతి నే కెర్లనన గెరలె కిచ్చొక గెలది? జోవయంతెన్ కిచ్చొక అన్సిమ్ కయలది?” మెన గోల కెర్ల. 4 గోల కెర్లకయ్, జర్లు జలిసి ఎత్తి వర్లు తెన్

పేతురు సంగిలన్. 5 “అవ్ యొప్పే పట్టుమ్ తె తా ప్రార్లన కెర్తె తిలయ్. ప్రార్లన కెర్తె తా, ప్రబుక అంచి మెన్సు పూర్ తతికయ్, ప్రబు దెకయ్ లి సిన్చి ఏక్ దెకిలయ్. జా సిన్చితె, వెల్లి తెర రితిసి జేవ్ చ చత్తర్ కోసల్ తె దెరయ్ జా, పరలోకుమ్ తెంతో ఉత్త జెతె అన్నె. అంచి పాసి ఉత్త అయ్ లి. 6 అవ్ సరిగా దెకిలయ్, పోస్ మంద, డొంగుర్ చ జంతువుల్, అయివో గట్ల, ఆగానుమ్ చ పిట్టల్ జా తెరచి ఉప్పిరి అన్సి.

7 “వడ్డో ఏక్ అవాడ సంగిలిసి సూన్లయ్, ‘ఓ పేతురు, ఉట్ట, కండ పోడ కా.’ మెన సంగిలిసి సూన్లయ్. 8 గని, ‘నెంజె, ప్రబు. అవ్ జెర్లి తెంతో కిచ్చొ గారిచి అవ్ కెయ్య కయి నాయ్’ మెన సంగిలయ్. 9 సంగితికయ్, పరలోకుమ్ తెంతో జా అవాడ అన్నెక్ సుట్టు లట్టల, కిచ్చొ మెన జబాబ్ దిలన్ మెలె, ‘సుద్ది అన్నె. కంక జయెదె’ మెన, కిచ్చొచి రిసా దేముడు సంగెదె గే, జాక తూయి గారు మెనుక జయి నాయ్ మెన సంగిలన్. 10 తివ్వెర్ల ఇసి జలి, చి పరలోకుమ్ తె జా ఎత్తి అన్నె ఉక్కిల్ జలి. 11 ఉక్కిల్ జలి బేగి, కైసరియ పట్టుమ్ తెంతో అయ్ల మున్సుబోదల్ తీర్ల అమ్మ తిలి గెరి పావ అయ్ లి.

12 “జోవయంతెన్ బెద గో మెన ప్రబుచి ఆత్మ అంక ఆడ్ర దెతికయ్, జోవయంక తేడ నే దెకితె, బెద గెలయ్. అమ్మచి తెన్ బెద అయ్ల సొప్పుజిన్ ప్రబుక నంపజలన కి, అంచి తెన్ గెల, చి యూదుడు నెంజలి జో కిచ్చొల్ చి గెరి పెసిల్. 13 ప్రబుచో దూత జా దీసి జోచి గెరి టీవ్ సంగ తిలిసి అమ్మక కొర్నేలి సంగిలన్. దూత సంగ తిలిసి కిచ్చొ మెలె, ‘జెప్సు’ మెన సీమోను పేతురుక కబుర్ తెర్లవ. జో యొప్పేతె అన్నె. 14 జో అయ్ లె, అంచి ఏక్ కబుర్ తుమ్ క సూనెదె. జా కోడు సూన నంపజలె, తూయి, తుమ్ చి గేర్ చ మాన్సుల్, సేవ కెర్లన, ఎత్తిజన్, పాపుమ్ తెంతో రచ్చించువ జన్నె, మెన జోక దూత సంగ తిలన్.

15 “ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ అవ్ సంగుక దెర్లికయ్, అమ్మ సిన్సుల్ క చి అమ్మచి తెన్ నంపజల యూదుల్ క జా సుట్టు జర్లు జలి రితి, జా గేర్ చ క జర్లు జలి. దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జోవయించి పెట్టి అయ్ లి. 16 దన్నె జర్లు జతికయ్, ప్రబు అగ్గె సంగ తిలి ఏక్ కోడు ఏదన్ల కెర్లయ్. ‘యోహాను, పాసి తెన్ బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో, గని వడ్డొక దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తెన్ తుమ్ క బాప్తిసుమ్ దెమ్మెదె’ *మెన యేసు సంగిలిసి ఏద కెర, ‘ఒహో, ఇన్నె తెన్ నెరవెర్లువ జలి’ మెన చినిలయ్.

17 “జలె, అమ్మ యేసు క్రీస్తు ప్రబుక నంపజతికయ్ దేముడు అమ్మచి పెట్టి జోచి ఆత్మ తతి వరుమ్ కిసి దిలన్ గే, జో అమ్మ జేవ్ యూదుల్ నెంజలనక కి దన్నె వరుమ్ దిలన్ మెలె, అవ్ మాన్సు, ప్రబుక, తచి ఇస్టుమ్ పోసి మెనుక బెదెదె గె? బెదె నాయ్!” మెన పేతురు సాచి సంగిలన్.

18 ఈంజె సాచి సూన తా జేవ్ గోల కెర తిల బారికుల్, చి ప్రబుక అన్నె నంపజలన, అన్యాయమ్ తంక నెతిర్ల, చి “దన్నె జలె, యూదుల్ నెంజల మాన్సుల్ కి పాపుమ్ బుద్ది ముల దా ప్రబుక నంపజలె, జేవ్ కి జోచి నావ్ తెన్ రచ్చించువ జవుల” మెన సర్ల తెన్ దేముడుక గపూరుమ్ కెర్ల.

యూదుల్ నెంజల మాన్సుల్ ప్రబుక నంపజా మార్లువ జలిసి

‡ 10:39 10:39 మత్తయి 27:32. § 10:41 10:41 మత్తయి 28, మార్కు 16, లూకా 24, యోహాను 20, 21 అదర్లయ్. * 11:1 11:1 మెలె, ‘ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు దిలి సుబుమ్ కబుర్’. 6:7, 8:14 దెక. † 11:16 11:16 యోహాను 1:5. ‡ 11:17 11:17 ‘క్రీస్తు’ మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు పూర్లుమ్ తెంతో ‘తెర్లయెదె’ మెన టీవడ్డొ దొర్లు జలో రచ్చించువ కెర్లొసా.

19 న్నవను బోదన కెర్తె తిలి తెంతో గోన జల మాన్పుల్ అల్లర్ కెర్తి రిసా చెదుర్చ జా తిల యోనుక నంపజలన, ఈంజ మదెన్, ఉత్తర పక్క గచ్చు, నముద్దుమ్ పాసి తిలి పేసికే ప్రాంతుమ్ ఎద పడ్డో నముద్దుమ్ ఒత్తల్తోచి కుప్త, డిబ్బు దేసిమ్ ఎద, పడ్డో సిరియ ప్రదేసిమ్చి అంతియొకయ పట్టుమ్ పక్క బుల బుల, తెదొడి ఎద ఎక్కి యూదుల్ కయ ప్రబుచి ⁵ సుబుమ్ కబుర్ సికడ్డె తిల.

20 గని అన్నె నగుమ్జిన్, కుప్త డిబ్బు దేసిమ్చ, అన్నె జాక దచ్చాన పక్క తిలి నముద్దుమ్ ఒత్తల్తో తిలి కురేనియు పట్టుమ్చ, జా అంతియొకయ పట్టుమ్తె జా కెర, గ్రీకు బాను లట్టె యూదుల్ నెంజలన కి యేనుప్రబుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర్తె. 21 జేవ్ బోదన కెర్తెనక ప్రబు తోడు తతికయ, జేవ్ గ్రీసు దేసిమ్చ సుదల్తె ఒగ్గర్జిన్ ప్రబుక నంపజా మార్చుప జల.

బర్చబాక అంతియొకయతె తెద్రయేలిసి

22 'ఒత్తవ యూదుల్ నెంజలన కి ప్రబుక నంపజా మార్చుప జా అస్సి' మెన యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చి నంగుమ్చ నంపజల యూదుల్ నూన కెర, బర్చబాక ఒత్త జా సిరియ ప్రదేసిమ్చి అంతియొకయతె తెద్రయేల. 23 జో ఒత్త పాచ కెర, 'జోచి దయచి రిసా దేముడు జేవ్ యూదుల్ నెంజలనక వరుమ్ దా ఈంజ ఎత్తి జర్గు కెర అస్సి' మెన రుజ్జుల్ దెక, సర్ల జలో, అన్నె, "తుమ్ ప్రబుక ఏక్ మెన్పు నిదానుమ్ తా" మెన జోవయొక దయరిమ్ నంగ బోదన కెర్తెన్. 24 జో బర్చబా చెంగిలో మాన్పు జోచి పెట్టి దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్త పూర్తి కామ్ కెర్తి బుద్ది, ప్రబుచి ఉప్పిర్చి నముకుమ్, బెర తిలి. బర్చబా నగుమ్ దీనల్ ఒత్త తా బోదన కెర్తెకయ, అన్నె ఒగ్గర్జిన్ మాన్పుల్ ప్రబుక నంపజా మార్చుప జల.

బర్చబా సావుల్ క ఒత్త కడ నీలిసి

25 'తోడు జెప్పన్' మెన సావుల్ క నంగుక మెన, బర్చబా తార్చు పట్టుమ్తె ఉట్ట గెలన్. 26 జోక అంతియొకయ పట్టుమ్తె కడ అస్సన్, చి వెర్కెక్ పూర్తి ఒత్త తా, ప్రబుక నంపజలనచి ఒత్తచి నంగుమ్తె బెదితె తా, ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జిన్ మాన్పుల్ క సరిగా బోదన కెర్తె. ఒత్త, యోనుక నంపజా సిన్పుల్ జలనక తోలితో అంతియొకయతెయ 'నంపజలన' మెన నంగయ జల.

27 జేవ్ పాదులె, అన్నె కిచ్చో జర్గు జలి మెలె, * ప్రబుచ [†] కబుర్ల సంగిత నంపజలన నగుమ్జిన్ అంతియొకయతె అయేల. 28 జోవయొతె ఎక్కిలో, అగబు. జో జలె, నబతె టీష, ప్రబుచి సెక్కిచి రిసా ప్రబుచి కిచ్చో కబుర్ సంగిలన్ మెలె, 'వలాన్ సమయొమ్క ఒండి లోకుమ్తె ఒగ్గర్ కరువు జెయద' మెన కబుర్ సంగిలన్. కేన్ కాలుమ్ జో సంగిలి కరువు జర్గు జలి మెలె, క్లెదియ రానో విలువ కెర్తె తిల పాదులె జర్గు జలి.

29 అంతియొకయతె తిల ప్రబుచ [‡] సిన్పుల్, జలె, జా కరుచి రిసా నూన కెర, నబ కెర కిచ్చో ఉచర్ల మెలె, "కచి సెక్కి తిలి ఎది, జేవ్ డబ్బుల్ ఉక్కులేమ్, చి యూదయ ప్రదేసిమి తిల అమ్చ నంపజలన బావుడ్డుక తోడు తెద్రవుమద" మెన,

30 డబ్బుల్ ఉక్కుల, యెరూసలేమ్చి నంగుమ్చ వెల్లెల మాన్పుల్ క అంబ దెతు మెన, బర్చబా చి సావుల్చి అత్తి ఒత్త యెరూసలేమ్తె తెద్రయేల.

12

హేరోదు రానో నంపజలనక అల్లర్ కెరుక

1 జా కరువు నే జతె అగ్గె, * హేరోదు రానో యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చి నంగుమ్చ నంపజలన నగుమ్జిన్క అల్లర్ కెరుక దెర్లన్. 2 జోవయొతె ఏక్ దీసి జేవ్ యేసుచ బారికూల్తె ఎక్కిలోక కండ మార్లన్. యోహూనాచో యాకోబు మెలో అన్నెన్క. 3 'యాకోబుక మార్తి రిసా మాములామ్ యూదుల్చ వెల్లెల మాన్పుల్ సర్ల జల' మెన రానో దెక, "పేతురుక కి మారందె" మెన ఉచర, జోక కి జేలి కెర్లె. గని, నే పులయేల పోడియొ కతి యూదుల్చి పస్కా పండుగు జా తిలి రిసా 'అప్ప మారుక నెంజె' మెన, 4 పేతురుక దెర జేలి కెర, 'పండుగు కేడ్లె, ప్రెజల్ సాచి జతి రితి నబ కెర మారందె' మెన, ఉచర, 'ఎత్తి దడి చెత్తర్జిన్ జమాన్సు జోక రకుత్' మెన సోడ జిన్ జమాన్సుక సిసాన్. చెత్తర్జిన్ సాప్పు గంటల్ రకెలి అన్నెక చెత్తర్జిన్ సాప్పు గంటల్ రకుక.

5 దస్సి పేతురుక జేల్తె రకెతె తిల, గని జా యెరూసలేమ్తెచి నంగుమ్ సుదల్ పేతురుచి రిసా దేముడుక ప్రార్తన కెరుక ములితి నాయ. జేవ్ దస్సి ప్రార్తన కెర్తె తతికయ, 6 కలిక జోవయొక బారో కెర తీర్పు కెర మారందె, మెన పండుగు కేడ్డికయ హేరోదు ఉచర్లన్. మదెన పేతురుక కిసి అన్నె మెలె, జా రాతి, జోక ఏక్ పక్కయ ఎక్కిలోక, అన్నెక పక్కయ ఎక్కిలోక తా, దస్సి దొగుల జమాన్సుచి నెడిమి జో నిజయి అన్నె. పేతురుచ అత్తిలె గొల్పుల్ బందయే తిల. పడ్డో జేల్ చి కెప్పెతె దొగుల జమాన్సు రకెతె అన్నె.

7 జలె, పేతురు దస్సి జేల్తె తతికయ, ప్రబుచో దూత ఎక్కిలో జా కెర, జోచి పాసి టీషె జలన్, చి జా ఒండి గదితె వెల్లి ఉజడి అగిలి. తెదొడి పేతురుక పక్కయ వెలి, ఉట్టవ, "బేగి ఉట్టు" మెన సంగిలన్. బేగి, జోచ అత్తిచ గొల్పుల్ కున్స గెల. 8 పడ్డో, "తెయారో జా జోడ్లు గలన" మెన దూత సంగిలన్. జో సంగిలి రితి పేతురు కెర్లెన్, చి "తుచి డుప్పటి పంగుర్చి అంచ పట్టి జె" మెన దూత సంగితికయ, సంగిల్ రితి పేతురు కెర్లెన్. 9 దూతచి పట్టి ఇండ బారో జా గెలన్, గని దూతచి అత్తి జర్గు జలిన్క 'నిజామి జర్గు జతయ' మెన నేన్. 'ఈంజ సిప్ప దెకితెన్' మెన జో ఉచర్లయ.

10 జలె, రకెలోనా ఎక్కిలోక ఒత్తల్తో జిన్, అన్నెక్లొక ఒత్తల్తో కి జిన్, పట్టుమ్తె ఉత్తిర్తి గుమ్ముమ్చి ఇనుముచి టట్టెతె పాచ అయేలె, కిచ్చో జర్గు జలి మెలె, జాచి ఇన్సుమ్క జా ఇనుము టట్టు ఉగ్గి జలి, చి పేతురు దూతతెన్ బారో జా ఏక్ వీది జిన్లె, బేగి దూత జోక ములిలన్.

11 'సిప్ప నెంజె, నిజామి జర్గు జలి' మెన పేతురు అప్పె పూర్తి అర్దుమ్ కెరన్లన్, చి "హేరోదు జేలి కెర్లెన్ తెంతో, గోన జల యూదుల్ ఉచర్లెన్ ఎత్తి. తెంతో, ఆవ్ చిడ్డల్ జతి రిసా

§ 11:19 11:19 'సుబుమ్ కబుర్' మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు దొర్లు కెర్తి రచ్చనన్ కేడు. జో పావల్ చెమెంచువ కెర్లెన్ రిసాచి కబుర్. యేసుయ దొర్లు జలో రచ్చుంచువ కెర్లెనా జతిన్చి కబుర్. జో అర్చితుమ్ జా పావల్ గెచ్చయలి రిసా మాన్పుల్ పరలోకుమ్చి రాజమ్తె బెదితి అవకాసుమ్ దొర్లు జలిన్చి కబుర్.

* 11:27 11:27 యేనుప్రబు దేముడు అబ్బోన్చి ఉజెత్త పక్క మెన జోవయొతెన్ ఏలువ కర్తయ; ఎత్తియల్ 1:13. జాచి రిసా 'ప్రబుచ కబుర్ల' మెలె, అబ్బోన్చి యేసుచ కి జవుల. † 11:27 11:27 'ప్రబుచ కబుర్ల సంగితన' మెలె, జోచి అత్తి జోవయొచి చోడి పుట్టయేలె, జోచ కబుర్ల జేవ్ సంగుల. ‡ 11:29

11:29 బారికూల్ 9:12 ఎత్తిచి కేడు దెక. * 12:1 12:1 హేరోదు రానో లోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్చి తెడి ఏలువ కెర్తె తిలన్.

ప్రబు జోచో దూతక తెర్తయిలో మెన, అప్పె కవితుమ్ జాని” మెన చెంగిల్ ఉచర. ¹² ఉచర, వట్టి గెచ్చ, మూర్పు మెన అన్నెక్ నావ్ తిలో యోహాను మెలోసాచి అయ్యోని మరియచి గెరి పాచిలన్. ఒత్త బగ్గర్ జన్ మాన్పుల్ బెర, జోచో రిసా ప్రార్థన కెర్తె అన్సి. ¹³ గుమ్ముమచి కెన్సి తె జో పెట అవాడ్ కెర్తె, రోదే మెలి తేరబోడ దాక్ నాడి కెన్సి ఉగుడుక అయిలి. ¹⁴ పేతురుచి అవాడ్ నూన, జాచి బగ్గర్ సర్త సంతోసుమ్క ఉగుడుక పచ్చ కెర, గెరి నిగ గెచ్చ, పేతురు కెన్సి పాసి టీచిలిసి మెన సంగిలి. ¹⁵ “తుయి వెర్తి జా అస్సిన” మెన, ఎత్తిజన్ జాక సంగిలి. గని, “నాయ్, నిజమి, జో జాఁ అస్సి” మెన, జా దయిరిమ్ తెన్ సంగితికయ్, “జోచో దూత కిచ్చగె జా తయెదె” మెల.

¹⁶ గని పేతురు కెన్డిక పెట అవాడ్ కెరుక ములి నాయ్, చి నూన, ఉగుడ, జోక్ దెక అచారిమ్ జల. ¹⁷ జో, జలె, ‘తుక్లె తా’ మెల సయగ కెర, జో జేలితె తిర, జేలితె తెంతో ప్రబు విడ్డల్ కెర్తెని ఎత్తి కీసి జర్పు జలి గే పూర్తి సంగ కెర, “యేసుచో బాచోని జలో యాకోబుక చి బాబుడ్లు జల నంపజలన ఎత్తిక ఈంజ ఎత్తి తుమ్ నూనవ” మెన సంగ, పేతురు వేరతె ఉట్ట గెలన్.

అదికారుల్ పేతురుక నే డీసిలి రిసా జర్పు జలిసి

¹⁸ పెందలె, పేతురుక ‘విడ్డల్ జాఁ అస్సి’ మెన జానితికయ్, జమాన్లు బమ్మ జా బగ్గర్ అల్లర్ జల. ¹⁹ “పేతురుక జేలితె తెంతో బార్ కెర అన్తు” మెన హేరోడు అత్త దిలన్, గని ‘డీసి నాయ్’ మెన నూన, రకితనక పరిచ్చ కెర, జోవయింక మొర్తి సిచ్చ దా, జా యూదయ ప్రదేసిమ్చి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ ముల దా సముద్రమ్ పక్కచి జా ప్రదేసిమ్చి కైసరియ పట్టుమ్తె గెచ్చ, ఒత్త తెంతో విలువ కెర్తె తిలో.

²⁰ ఉత్తర పక్కచ తూరు పట్టుమ్చ, సిదోను పట్టుమ్చచి రిసా హేరోడు బగ్గర్ పెట్టపెట్టి జలో. జాకయ్ జేవ పట్టుమ్చ బగ్గర్ జన్ బెద జా, హేరోడుచి మేడతె జా కెర, రానోచి గేరక దెకితో మంత్రి జలో బ్లాన్సు మెలోసా తెన్ సినేతుమ్ కెరన, ‘రానో అమ్క సేంతుమ్ దెకున్’ మెన జోవయింకి అత్తి సంగ తెర్తయిలె. జోవయింకి పేసికే ప్రాంతుమ్తె కరుప్ప తతికయ్, జో రానో విలువ కెర్తె గలిలయ ప్రాంతుమ్తెచ దాన్ జేవ కా కా జతతి. జేవ జాకంక జో రానో నే బప్పిలెగిన, చూక మెరుల.

²¹ జాకయ్, జో సంగిలి ఏక్ దీసి, హేరోడు, రానో జలి గుర్తు దెకయత జోవయించ చెంగిలి పాలల్ ఎత్తి, గలన, సింగాననుమ్తె వెన, జోవయింక జోయ్యి గప్పరుమ్ అనన్తి రితి, బెర తిల జేవ మాన్పుల్క తెలివి తెన్ బోదన కెర్తెన్.

²² దస్సి జతికయ్, ప్రెజల్, “ఇన్నెక మాన్పు మెలమ్, గని మాన్పు నంజె. ఈంజో లట్టబ్బె, దేముడు అట్టబ్బె రితి జతయ్!” మెన కేకుల్ గల పులయిలె. ²³ ‘దేముడు’ మెన పులయిలె, జో ‘నెంజ’ మెనె నాయ్, ‘జోయ్యి దేముడు’ మెన దేముడుక గప్పరుమ్ కెరె నాయ్, చి బేగి, దేముడుదూత ఎక్కిలోచి అత్తి జోక మొర్తి సిచ్చ దిలన్, చి జో జత తన్న, కిమ్మో జోచి అగ్గ కాఁ గెల, చి మొర గెలన్. ²⁴ గని ప్రబుచ సిన్పుల్ జోచి సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర్తె తిల, చి అన్నె బగ్గర్ జన్ ప్రబుక నంపజా మూర్పున జల.

²⁵ హేరోడు రానో మొర గెచ్చ సగుమ్ దీనల్ గెలి వడ్డె, క్లొప్పదియ రానో విలువ కెర్తె తిల పొదులె, బర్నబా సాపులు యెరూసలేమ్తె గెచ్చ, ‘కరువుక అల్లర్ జల మాన్పుల్క దెంక’

మెన, అంతియొకయతెచ నంపజలోన ఉక్కిలి డబ్బుల్ న దా జోవయింకి కామ్ కేడవ కెర, బర్నబాచో నల్లోని జలో మూర్పు మెలో యోహానుక దెరన, యెరూసలేమ్ తెంతో ఉట్ట అయిల.

13

ప్రబు బర్నబాక చి సాపుల్క తెర్తయిలిసి

¹ అంతియొకయతెచ నంగుమ్తె ప్రబుచ కబుర్లు సంగితన సగుమ్జన్చి, ప్రబుచి రిసా బోదన కెర్తెన సగుమ్జన్ తిల. జోవయింతె, బర్నబా, వడ్డె ‘సిడ్డెస్’ మెలో సుమెయోను, వడ్డె కురేనియ పట్టుమ్చో లూకియ, చెత్తర్ ప్రాంతుమ్ల విలువ కెర్తె హేరోడు మెలో రానోచి జతతె వడ్డెలో మనయేసు, వడ్డె సాపులు.

² ఏక్ దీసి జేవ ఎత్తిజన్ ఎక్కితె తా వచ్చె తా ప్రబుక ప్రార్థన కెర్తె తతికయ్, జోవయింక దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తి ఇసి సంగిలన్, “ అంచి ఏక్ వెల్లి కామ్ కెర్తె” మెన, బర్నబాక చి సాపుల్క అవ్ నిసాన అస్సి. జా కామ్చి రిసా అంచి అత్తి ఇన్నెక తుమ్ సార్చ కెర దెతి గుర్తు కెర” మెన సంగిలన్, చి ³ అన్నె వచ్చె తా ప్రార్థన కెర జేవ దొగులక బోడి చడ తెర్తవ దిల.

⁴ దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తి దస్సి తెర్తయితికయ్, బర్నబా చి సాపులు, సముద్రమ్చి ఒడ్డుతెచి నిలూకయ పట్టుమ్తె ఉట్ట గెచ్చ, ఓడతె వెగ, సముద్రమ్ జీన, సయప్రన్ కుప్ర దేసిమి ఉట్ట అయిల. ⁵ తోలితో జా దేసిమ్చి నలమి పట్టుమ్తె గెచ్చ, యూదుల్చ నబ గెరలె “యేసుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ నూనవ, సాచి సంగిల. మూర్పు మెలో యోహాను జోవయింతెన్ తోడ అయిలో.

⁶ ఒత్త తెంతో జా సయప్రన్ దేసిమ్చి ఒత్తలతో పక్కచి పాపు మెలి వెల్లి పట్టుమ్తె గెలి, దీసరిక జా గార్డెల్ మాయల్ కెర్తె ఎక్కిలో అస్సి. “యేసుచో పుత్తుసి” మెలి అర్దుమ్ తెన్, ‘బరయేసు’ మెలి నావ్ జో తియన అస్సి. జో యూదుడు జెర్మిలోసా, గని అరిక, ‘దేముడుచి కబుర్ ఈంజ’ మెన, నయతాన్ సికడ్ కోడు జో సంగెదె. ⁷ జా దేసిమి విలువ కెర్తె అదికారితె తయెదె. జో అదికారిచి నావ్ కిచ్చో మెలి, ‘సెర్తి పవులు’ జో తలిచి మాన్పు జయెదె. జో కిచ్చో కెర్తె మెలి, దేముడు చిలి “సుబుమ్ కబుర్ నూనుక ఇన్నమ్ జా, బర్నబాక చి సాపుల్క బుకార్లన్.

⁸ జలె, ఎలుమ మెన నావ్ తియ్లో దీసరిక సంగుల. జా నావ్చి అర్దుమ్, దీసరి. జో అప్పె, ‘అదికారి క్రీస్తుక నంపజా మూర్పున జవన్ నాయ్’ మెన, సాపుల్క చి బర్నబాక అడ్డు కెరుక గెలో. ⁹ రోమ్ దేసిమ్చి బాన తెన్ ‘పవులు’ మెన అన్నెక్ నావ్ తిలో జో సాపులు, దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తిచి నెక్కి జోవయింకి వెట్టి దెర్తికయ్, జో ఎలుమక చెంగిల్ దెక, ¹⁰ “నయతానోచి పుత్తుసి జన్నె, తుయి. తుచి వెట్టి మాయబుద్ది, బగ్గర్ గార్చి, పాపుమ్ తెన్ అస్సిన. సత్తిమ్ ఎత్తిక విరోదుమ్ జన్నె, తుయి, సోగ తిల ప్రబుచ వట్టి వంకడ కెర్తె మాయల్ కెయక ములితె? ¹¹ ఈందె, ప్రబు తుక అప్పె సిచ్చ దెతయ్. తుయి గుడ్డి జా అప్పెచి మట్టుక పొద్దుక కి దెకిన్ నాయ్” పవులు సంగిలన్. సంగిల్ బేగి, జో మాన్పుక అంకివోతె గాండు డంకిలి రితి జా, పూర్తి గుడ్డి జలో, చి జోక ఎత్తి అందర్ జలి. ఒత్త తెంతో, అంక అతచ దెర కో జలెకు అంక వాటు దెకయతె ఎక్కిలో ఇండుక నెత్త కెర బతిమాల్పు

† 12:15 12:15 యూదుల్ తెన్ సగుమ్జన్ కిచ్చ ఉచ్చ మెలి, ఎత్తి మాన్పుక పరలోకుమ్తె ఏక్ దూత తయెదె. * 13:5 13:5 మెలి, ‘ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు చిలి సుబుమ్ కబుర్’. † 13:7 13:7 యేసుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్.

జా ఏడ్చి తిలన్. 12 అదికారి, మాత్రుమ్, జర్గు జలిసి దెక కెర, ప్రబుది చి సెక్కిచి రిసా జలి ఆచారిమ్ జా ప్రబుక నంపజలన్.

పవులు పిసిదియ ప్రాంతుమ్చి అంతియొకయత బోదన కెర్సి

13 తెదొడి పవులు, జోపయంతెన్ తిలన, పాపు పట్టుమ్ ముల దా, ఓడత వెగ నముర్దుమ్ జీన, అన్నె ఇండ గెచ్చు, పంపూలియా ప్రదేసిమ్చి పెర్గే పట్టుమ్తె అయిల. జేవ్ ఒత్త తిలి పొది, మూర్కు మెలో యోహాను జోపయొక ముల దా, యెరూసలేమ్తె అన్నె ఉట్ట గెలన్. 14 పాపులీసి, మాత్రుమ్, ఇండ గెచ్చు పెర్గే జీన, గలతీయ ప్రదేసిమ్చి పిసిదియ ప్రాంతుమ్చి అంతియొకయ మెలి పట్టుమ్తె పావెల. బక్తి కెర్రి నెలవ్ కడన్చి దీసి, యూదులచి సబగెరి పెన, వెసిల. 15 *మాన్ పూర్గుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెర్దుయల ఆగ్గుల్ జలికు, పూర్గులచి అత్తి సంగెల దేముడుచ కబుర్గుచి ఏక్ వాట కో గే వెల్లొ మాన్సు నదు కెర్కయ, "ఓ బాపుడ్లు, ప్రజల్క కిచ్చొ బోదన సంగెతె గే సంగ" మెన పాపులీసిక జా సబగెరచ అదికారుల్ పుర్రి బుకార్.

16 జాకయ, పవులు ఉట్ట, ప్రజల్క 'సూనతు' మెలి గుర్దుక ఆతు తెన్ నయన్ కెర, "ఓ ఇస్రాయేలులు మెల అమ్చ యూదుల్, పడ్డె అమ్చో దేముడుక బిత తుమ్ యూదుల్ నెంజలన్, సూన. 17 ఇస్రాయేలులు మెల అమ్చ పూర్గుల్క 'అచచయ మాన్సుల్ జోవ' మెన పరలోకుమ్ తిలో అమ్చో దేముడు సినిసాన్. సగుమ్ దీసల్ గెతికయ, జేవ్ *ఇగువు దేసిమి ఉట్ట గెచ్చు ఒత్త అల్లర్ తెన్ తతికయ, జోపయొక చెంగెల్ దెక, జో ప్రబు, జోపయొచి సెక్కిక, జోపయొక ఒత్త తెంతో ఏడ్చల్ కెర బార కెర్చన్. 18 జేవ్ *దొన్ని విసా వెర్చులు బయలు దేసిమి బుల్లి తిలి పొది, జోపయొచి సిద్దు ఓర్చుప జా, జోపయొక నిదానుమ్ దెకితె తిలన్. 19 ఒత్త తెంతో, సీకనాను దేసిమ్తె సత్తు జాతివొచ మాన్సుల్క యుద్దుమ్తె అమ్చ పూర్గుమ్చ జీనతి రితి జో జర్గు కెర, 'ఈంజ దేసిమి ఈంజేవ్ జతు, ఇన్నెచి సాంత తాన్ జపున్' మెన జోపయొక దొర్కు కెర్చన్.

20 "పడ్డె, రమారమి చెత్తర్ పుంజొ యాబయ వెర్చుల్ గెతికయ, జోపయొచ కబుర్గు సంగెతో సమూయేలు మెలో పూర్గుమ్చొచి కాలమ్ ఎద, 'ఇన్నెక ఏలువ కెర్చు' మెన, నాయిమ్ వాల్ దెకయత ఎక్కిలోచి పడ్డె అన్నెక్ల *తీర్చు కెర్చన రితసక జో దేముడు అదికారుమ్ దిలన్.

21 "పడ్డె, 'అమ్క రాన్ కావల' మెన అమ్చ పూర్గుమ్చ బతిమూలు జా సంగెతికయ, రాన్క జో ప్రబు టీచడ్డన్. కొన్నె తొలితో జోపయొక రాన్ జలో గే తుమ్ జాన్సు. బెన్యామీను చి వంసుమ్చొ కీపు మెలోనాచొ సాపులు మెలో పుత్తుసి అమ్చ తొలితోచొ రాన్ జలో. జో దొన్ని విసా వెర్చుల్ ఏలువ కెర్చన్.

22 "పడ్డె సాపుల్క దూర్ కెర కెర, 'రాన్ జపున్' మెన *దాబీదుక నిసాన జో ప్రబు అదికారుమ్ దిలన్. జో దాబీదుచి రిసా ఇసి సంగెలన్ 'యెస్సుయచొ పుత్తున్ దాబీదుక ఆవ్

నిసాన అన్నె. జోచి రిసా అంక నర్గు, అంచి పెట్టిచి ఇస్సుమ్ రితి జో నిదానుమ్ కెరెదె.'

23 " 'అమ్చ ఇస్రాయేలులుతె జెర్గు పాపుమ్ గెచ్చయతో రచ్చించువ కెర్తెనా జపున్' మెన పూర్గుమ్ తెంతో ప్రమానుమ్ సంగెల్ రితి జర్గు కెర, జో అమ్చో దేముడు ఈంజో దాబీదుచి సెకుమ్తె యేసుకుమ్ జెర్చువ టీడండ అన్నె. 24 జో నే బార జతె అగ్గె, అమ్చి ఒండి ఇస్రాయేలు ప్రజల్క, 'తుమ్ కెర్ల పాపుల్క పెట్టి పూర్గు దుకుమ్ జా బుద్ది జా, జా గుర్దుక బాప్తిసుమ్ నజన' మెన బోదన కెర యోహాను బుల్లి తిలన్. 25 యోహాను జోచి కామ్ కెర కేడయతె తిల పొదులె, జోక 'ఈంజొయి ఏక్ వేల అమ్చో దేముడు పూర్గుమ్ సంగ తిలో రచ్చించువ కెర్తెనా జయెదె' మెన సగుమ్జీన్ మాన్సుల్ ఉచర్తికయ, అంక కో మెన ఉచర్చను? దొర్కు జలో జో రచ్చించువ కెర్తెనా ఆవ్ నెంజ. గని అంచి పడ్డె ఎక్కిలో జెయెదె. జో గలన్ జోడ్చువ వాలివొ యివ కడుక కి అంక విలువ నాయ, మెన యేసుచి రిసా 'యోహాను సాచి సంగెలన్' మెన పవులు సంగెలన్.

26 పడ్డె పవులు అన్నె ఇసి సంగెలన్, "ఓ అమ్చో పూర్గుమ్చొ అభ్రాహామ్చి సెకుమ్చ అమ్చ బాపుడ్లు, అమ్చో దేముడుక బిత తుమ్ అన్నె మాన్సుల్, ఈంజ రచ్చుచి రిసా 'దొర్కు జలి' మెన జో అమ్క కబుర్ తెర్చవ అన్నె. 27 యేసుక 'దేముడు తెర్చయలో రచ్చించువ కెర్తెనా జొయ్య' మెన యెరూసలేమ్తెచ యూదుల్, జోపయొచ అదికారుల్ తెన్ చినితి నాయ. జోపయొచి రిసా పూర్గుమ్ దేముడు సంగ రెర్దుయల కొడె అమ్చ యూదుల్ ఎత్తి నెలవ్ కడన్చి దీసి నదు కెర్చెత్తి, గని అర్దుమ్ నే కెరన, 'జోక మెర్చి సిచ్చ దెమ్' మెన తీర్చు కెర, జా దేముడుచ కొడెతె రెగిడ్డిసి నెరవెర్చువ కెర్. 28 మెర్చి సిచ్చ జతి కేన్ తప్పు జో నే కెర తిలి కి, జోపయొక జేవ్ పాపుమ్ వరుడుక నెత్తి కి, 'మెర్చు' మెన *పిలాతు అదికారిక బలవంతుమ్ కెర, మెర్చు. 29 జోచి రిసా పూర్గుమ్ రెగిడ్డిసి ఎత్తి, జేవ్ నెరవెర్చువ కెర, సిలువ తెంతో జోచి పీనుమ్ ఉత్తవ కెర, మెన్నె ఎర్లవ దిల. 30 జేవ్ దన్నె మార్కె కి, అమ్చో దేముడు జోక అన్నె జయెడ్డె. 31 జలి, యేసు నే మెర్చె అగ్గె, గలిలయ ప్రాంతుమ్ తెంతో యెరూసలేమ్ ఎద జేవ్ సిన్సుల్ జో తెన్ బెద జా తిల. జో *జేవ్ జా ఉట్ట, ఒగ్గర్ దీసల్ జోక డీన్చె తిలో. జాకయ జేవ్ సిన్సుల్ జోచి రిసా ప్రజల్క ఎత్తిక సూనయత సాచుల్ జా అన్నె. 32 ఆము కి, 'దేముడు అమ్చ పూర్గుల్క ప్రమానుమ్ సంగెలిసి జెయెమ్ జా అన్నె', సెబుమ్ కబుర్ సూనయతి రిసా ఇత్తల్ జా అన్నెమ్. 33 జో ప్రబు పూర్గుమ్ ప్రమానుమ్ సంగెలిసి అమ్చ పూర్గుల్చ బోదల్ జల అమ్ యూదుల్క వరుమ్ దెతి రితి జో కీసి జర్గు కెర అన్నె మెలి, యేసుక అన్నె జియడ అన్నె. దొన్ని కీర్తనుమ్తె అమ్చో జో ప్రబు కిచ్చొ మెన యేసుచి రిసా రెర్చయలో, 'తూయి అమ్చో పుత్తు, తుకయ ఆజి పాయిలయ', మెన రెర్చయలన్. 34 *క్రీస్తుక మారుల, గని మెర్చుతె తయె నాయ. జియడిందె.

† 13:15 13:15 తెలుగు బైబిల్ తె దర్శకాస్రమ్ మెలి, మాన్చి అత్తి దేముడు రర్చయల్ ఆగ్గుల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడె ఎత్తి బైబిల్ తె ఆగెచి పావ్ పుస్తకుమ్తె రెర్చయ జా అన్నె. ఈంజ దెకవక మెన కుచియ జానతె నొయ ప్రమానుమ్తె మాన్ పూర్గుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ ఆగ్గుల్ మెన రర్చవ అన్నె. § 13:17 13:17 అదికారుమ్ 12 అద్యయమ్ తెంతో. * 13:17 13:17 అదికారుమ్ 46 అద్యయమ్. † 13:17 13:17 నిర్దుమాకాడుమ్ 1 అద్యయమ్ తెంతో. † 13:18 13:18 నిర్దుమాకాడుమ్, లేబియ జానతె నొయ ప్రమానుమ్తె మాన్ పూర్గుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ ఆగ్గుల్ మెన రర్చవ అన్నె. § 13:19 13:19 యోహానుమ్. * 13:20 13:20 న్యాయాదివతులు. † 13:21 13:21 సమూయేలు మెలితో పుస్తకుమ్ 8, 9 అద్యయల్ తెంతో. † 13:22 13:22 సమూయేలు మెలితో పుస్తకుమ్ 16 అద్యయమ్ తెంతో. § 13:25 13:25 మత్తయి 3 అద్యయమ్. * 13:28 13:28 మత్తయి 27 అద్యయమ్. † 13:31 13:31 మత్తయి 28, లూకా 24, యోహాను 20, 21 అద్యయల్.

మొర్రుతె అన్నె గెచ్చె నాయ్ మెలి అర్దుమ్ తెన్ జో అన్నె కిచ్చి సంగ రెగ్గయలన్ మెలి, దావీదక అవ్ నజీలి రితి, తుక కవితుమ్ జేవ్ సుద్ది తిలి వరల్ దెయిందె” మెన సంగిలన్.

35 జాకయ్, అన్నెక్ కీర్తనుమతె రెగిడ్లి రితి, పరలోకుమచి సుద్ది తిల్ అవ్ పుత్తుచి మొర్రుతె తతి రితి అచి ఆగు కుప్పుక తుయి ఒప్పినె నాయ్, మెన దావీదు రెగిడ్లన్.

36 “దావీదు, జలి, జోచి కాలూమ్ దేముడు జోక దిలి కామ్ కెర కేడవ మొర్తికయ్, జోచ పూర్ణుల్ క రోచిలి రితి జోక కి రోచిల, చి మొర్రుతె తా గెలన్. 37 గని, దేముడు అన్నె జయడ్లొసా, జలి, ఎద్దర నే కువితె, మొర్రుతె తత్తి రితి గెచ్చె నాయ్.

38 “జాకయ్, బాపుడ్లు, తుమ్ కిచ్చి మెన అవ్ కచితుమ్ సూనయ్ తని మెలి, పాపుమ్ చెమించువ కెర్రి రచ్చన కత్తయ్ దొర్లు జతయ్ మెలి, మాన్సు జల్ యేసుతెయ్. 39 అగ్గె తెంతో అప్పె ఎద, అమ్చి పాపుమ్ గెన్సు” మెన, మోసే పూర్ణుమచిచి అత్తి రెగిడ్లి దేముడుచ అగ్గల్ రితి కెర, జో సికడ్ల అగ్గల్ బియి అమ్చి యూదుల్ కెర్రి రితి తుమ్ కెర్తను. గని కెర్రి కెర్రి కి, పాపుమ్ గెచ్చె నాయ్, గని యేసుక కో పూర్ణ సంపజా తత్తితి గే, పాపుమ్ తెంతో విడ్డల్ జతి వరుమ్ జోవయింకయ దొర్లు జా అన్నె. 40 జాకయ్, తుమ్ జాగర్ తా, నెంజలి, పూర్ణుల్ చి అత్తి అమ్చో దేముడు సంగిలి కబుర్ తిలిసి తుమ్ క లయెదె.

41 ఆదె, తుమ్ సంప నెంజ అడ్వన తా, తుమ్ దెక బమ్మ జా తుమ్చి పాపుమ్ తెన్నె మెర. తుమ్చి కాలూమ్క ఏక వెల్లి కామ్ అవ్ జర్ణు కెరిందె. కెర్రి కి, సాచుల్ తుమ్క జా సంగతి సూనయ్ తిలి, తుమ్ కెయ్ క కి సంప కెర్ణు నాయ్, మెన రెగిడ్లిసి” మెన పవులు బోదన కెర కేడయలన్.

42 పవులుచి బర్బజా ఒత్త తెంతో బార్ జతి తతికయ్, అన్నెక్ సెలవ్ కడన్ల దీసి అమ్క ఇసి బోదన సంగ మెన పైజల్ బతిమాల్నా జా సంగిల. 43 జా నబ కుట్టితకయ్, ఒగ్గర్ జిన యూదుల్, పడ్లి దేముడుక సంపజా మార్పువ కెరన్ నిదానుమ్ తిల జోవయింక అన్నె బర్బుల్ కి, పవులుచి బర్బజాచి పట్టి గెల. జేవ్ దొగల జలి, దేముడు కెర్రి దయచి తెడి తా, మెన బతిమాల్నా జా బోదన కెర్రి.

44 అన్నెక్ సెలవ్ కడన్ల దీసి అయ్ లి, జలి, యేసుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ పాపులీంచి అత్తి సూనుక మెన, ఒండి పట్టుమ్చి నబతె బెర అయల. 45 జలి ఒత్త బెర అయల జనాబీక దెక, యూదుల్ చి వెల్లిల మాన్సుల్ ఒగ్గర్ కోపుమ్ తెన్ గేన జా, పవులు సంగిలిన్ ఎత్తిక ‘అబద్దుమ్’ మెన వేర సంగ, జోక దూసువ కెర్రి. 46 దెవోడి పవులు బర్బజా తెన్ దయసమ్ తెన్ ఇసి సంగిలన్, “దేముడు దిలి సుబుమ్ కబుర్ తుమ్ యూదుల్ కయ్ తొల్లితో సూనవుక తిలి, గని ‘సత్తిమ్’ మెన తుమ్ ఒప్పునుక నెన కెర వెంబ గెలి రితి కెర “దేముడుచి రాజిమతె బెద పరలోకుమతె గెతి జీవ్ దెతి వరుమ్ అమ్ నజనుక విలువ నాయ్” మెలి రితి తుమ్ పిట్టవన్ తినెక రుజ్జు జతయ్, చి రిసా యూదుల్ నెంజలనక సుబుమ్ కబుర్ సూనవుక దెర్తనుమ్. 47 ప్రబు అమ్క కిచ్చి మెన ఆడ్ర దా అన్నె మెలి,

ఒండి లోకుమ్చిక ‘రచ్చించువ జతు’ మెన, అమ్చి ఉజడి దెకయ్ తి రితి జతి రితి, యూదుల్ నెంజల మాన్సుల్ క సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్ తిలి రిసా తుమ్క తెర్తవ అన్నె, మెన ప్రబు సంగ అన్నె”.

48 యూదుల్ నెంజలన, జలి, ఈంజ కోడు సూన, నర్బ జా, దేముడు దిలి జా సుబుమ్ కబుర్ కప్పురుమ్ కెర్రి, చి ‘పరలోకుమచి రాజిమతె బెదుత్’ మెన జోవయింక కక్క ప్రబు నిసాన తిలో గే, జెవ్వి సంపజల. 49 జా ఒండి ప్రాంతుమ్తె కి ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్ జలి.

50 యూదుల్ చి వెల్లిల మాన్సుల్, పట్టుమ్చి వెల్లిల తెరబోదల్ త మున్నుబోదల్ తె గెచ్చె సికడ, జోవయింక అత్తి పవులక చి బర్బజాక అల్లర్ కెర, జా పిసిదియ ప్రాంతుమ్ తెంతో ఉదడ గెల. 51 జేవ్ దొగల, ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ సూనుక, జేవ్ యూదుల్ అవ్ కానుమ్ పిట్టవన్ అన్నె మెలి గుర్తుక, జేవ్ చట్టోతెచి దూడి వంట్ గెల కెర, ఒత్త తెంతో తూర్పు పక్క తిలి ఈకోనియ పట్టుమ్తె ఉట్ట గెల. 52 జా అంతియింకయ పట్టుమ్తెచ ప్రబుక సంపజా జోవయింక సిన్సుల్ జలన మాలజ్ జతి నాయ్. దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జోవయింక పెట్టి బెర తతికయ్, నర్బనంతో సుమ్ జా, నిదానుమ్తె తిల.

14

పవులు బర్బజా ఈకోనియత బోదన కెర్రిసి

1 ఈకోనియత పవులు బర్బజా తా కెర, జా అన్నెక్ పట్టుమ్తె కెర్రి రితి, యూదుల్ చి నబగేరి పెన, బోదన కెర్రి. ప్రబుచి ఆత్మసిక్ తెన్ బోదన కెర్రికయ్, ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ జిన, యూదుల్ కి, గ్రీసు దేసిమ్చి కి, సంపజల. 2 గని సంప నే కెర్రి యూదుల్ చి వెల్లిల మాన్సుల్, సంపజల బాపుడ్లుచి రిసా యూదుల్ నెంజలనక గోన సికడ అల్లర్ కెరయల. 3 దన్న అల్లర్ తిలి కి, దయిరిమ్ తెన్ ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ సూనవ, పాపులీన్ ఒగ్గర్ దీనల్ ఒత్త తా గెల, ప్రబు జేవ్చి అత్తి వెల్లిల అద్దుతుమ్ కమె కెర, జోచి దయచి రచ్చనచి రిసా సుబుమ్ కబుర్ క ‘సత్తిమ్’ మెలి గుర్తుక రుజ్జుల్ దెకయలన్.

4 గని జా ఈకోనియ పట్టుమ్చి మాన్సుల్ దొన్నె జట్టు జల. జోవయింకె సగుమ్ జన్ యూదుల్ చి వెల్లి మాన్సుల్ చి పచ్చెన జల, సగుమ్ జన్ పవులుచి బర్బజాచి పచ్చెన జల. 5 యూదుల్ నెంజలన సగుమ్ జన్, యూదుల్ జలన సగుమ్ జన్, జోవయింక వెల్లిల మాన్సుల్ కి, ‘జోవయింక దెర, పత్రల్ గల మారుమ్’ మెన కుట్ట ఉచర్ల. 6 గని దన్నె కుట్ట ఉచర అన్నె మెన జేవ్ దొగల జాన్సె పాదిక, బే బేగి ఉట్ట గెచ్చె లుకయినియ ప్రాంతుమ్చి లున్న, పడ్లి దెర్చే మెంత పట్టెలి, చి సుట్టునంతచ గచ్చెలి గెచ్చె, 7 ఒత్తయ్ సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్ తె తిల.

లుస్తతె ఎక్కిలోక చెంగిల్ కెర్రిసి

8 జలి, పవులు లుస్తతె ఏక సుట్టు బోదన కెర్రి తతికయ్, చట్టో కదుల్ కెరుక నెత్తిల్లొ మాన్సు ఎక్కిలో వెన తిల్. జెర్రిల్ తెంతో సాట్టో జా అన్నె, చట్టో లంబ అన్నె. 9 పవులు బోదన కెర్రిసి జో సూనతె తతికయ్, పవులు జోక చెంగిల్ దెక, ‘చెంగిల్ జతి నముకుమ్ జోక అన్నె’ మెన చిన కెర, 10 అవాడ్ కెరన్, “తుయి ఉట్ట సోగ జా టీవోజ” మెన సంగితికయ్, చట్టున ఉట్ట ఇండుక దెర్రి.

11 పవులుచి అత్తి కెర్రిసి జనాబ్ దెక కెర, జా లుకయినియ ప్రాంతుమ్చి బాన తెన్, “దేముడ్లు మాన్సుల్ చి రితి జా అమ్తె ఉత్త జా అన్నె” మెన కెక్కుల్ గెల. 12 బర్బజాక “దుర్బపతి జయెదె” మెన సంగిల, అన్నె జేవ్ దొగలతె

† 13:44 13:44 మెలి, ‘ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు దిలి సుబుమ్ కబుర్’.

పవులు ఒగ్గర్ సంగితయేది రిసా, జోక “హార్వే జయెదె” మెన సంగిల. ¹³ దుగ్గపతి, జలి, పట్టుమ్మచి పుర్రెతో గుడి తయెదె. జో వూజరి, జలి, పోతుల్లక ఉడడ అన, పుల్ల బంతివో దెరన, పట్టుమ్మచి గుమ్ముమె జా కెర, ప్రజలె తెన జేవ్ దొగులక బలి దెంక ఉచర్ల.

¹⁴ దస్సి ఉచర అస్సి మెన ప్రబుచ బారికుల్ జల బర్బబా చి పవులు సూన కెర, దుకుమ్మక సాక్కల్ చిరన, జనాబ్ తిలిసె తె నిగ జా, ¹⁵ “తుమ్ మాన్సుల్ కిచ్చొక ఇసి జతసు? అమ్ కి తుమ్చ రితయే మాన్సులి. తుమ్క ‘ఇన వెరె కమె ముల పరలోకుమ్ బాలోకుమ్ సముద్దుమ్, జాత తిలిసి ఎత్తి, జెర్వయిలో, జేవ్ తిలో’ దేముడుకయే సంపజా చెంగిల్ జతు’ మెనయే, సుబుమ్ కబుర్ సూనవుక అయలమ్” మెన పవులుచి బర్బబా కేక గల. ¹⁶ “అగ్గచ ఉగుమ్తె తిల మాన్సుల్ ఇప్పుమ్ అయల రితి కెర జంక జో పరలోకుమ్చో ప్రబు సెలచ దా తిలె కి, ¹⁷ జోచి అదికారుమ్చ, జోచి ప్రేమచ గుర్తులు దెకవుక జో ములి నాయ్. మెలి, చెంగిల కమె కెర్తె తిలసి, కెర్తె తత్తయే. కీనచ మెలి, తుమ్క ‘సరిపుచుప జతి అస్సిమ్ దొర్బు జవున, తుమ్క పెట్టితె సర్త తెన జతు కతు’ మెన, అగాసుమ్ తెంతో పాని పెటవ, బుయిచి పలితుమ్ దెరయతయే” మెన సికడ్ల. ¹⁸ గని ఇసి బోదన కెర్తె కి, జేవ్ మాన్సుల్ బలి దెంక ఉచర్చిసి కన్నెన పిట్టయల.

ప్రజల్ పవులుక పత్తల్ గల మార్క దకిల

¹⁹ తెదొడి పిసిదియ ప్రాంతుమ్చ అంతియొకయ చి ఈకొనియ పట్టల్ తెంతో యూదుల్ సగుమ్జెన్ జా కెర, ప్రజల్క సికడ్లకయ, పవులుక పత్తల్ గల మూర్ల మొర గెలన్ మెన కెర, జోక ‘మొరయ అస్సె’ మెన ఉచర, పట్టుమ్ తెంతో ఒగ్గడ నా ములిల. ²⁰ గని ప్రబుచ సిన్సుల్ జలన * అయల అస్సె, జోచి సుట్టునంత బెర్తెకయ, జో చెంగిల్ జా ఉట్ట పట్టుమ్ తెడి అస్సె పిసిలన్. అస్సెక్ దీసి బర్బబా తెన్ బారో జా, దెర్వో పట్టుమ్తె ఉట్ట గెల. ²¹ జా పట్టుమ్తె గెచ్చ సుబుమ్ కబుర్ సూనయేతికయ, ఒగ్గర్జెన్ మాన్సుల్ సంపజా ప్రబుచ సిన్సుల్ జల, చి ఈజేవ్ దొగుల బుల జా లుస్తతె, ఈకొనియతె, చి అంతియొకయతె ²² అస్సె బోదన కెర, “తుమ్ నిదాసుమ్ తా. దేముడుచి రాజిమ్తె బెదితి వరుమ్ ప్రబు తుమ్క అమ్క దిలితి, కన్నల్ నెంతె పావుమ్ నాయ్. కన్నల్ సిడ్డె తమ్దె, గని దుయిమ్ తెన్ తా” మెన, ప్రబుక సంపజల సిన్సుల్ జలనచి అత్త డిట్టుమ్ కెర్ల. ²³ పడ్డె చువ్వె తా ప్రార్లన కెర, సికడ్లె తత్తు మెన, ఎత్తి సంగుమ్క దెకితె వెల్లెల మాన్సుల్ జతు మెన మాన్సుల్క నిసాన, జేవ్ సంపజలో యెసుప్రబుచి కామ్ జేవ్ కెర్తె రితి జేవ్చి అత్తి సార్పు కెర్ల.

²⁴ అస్సె ఒత్త తెంతో పావులీసి పిసిదియ ప్రదేసిమ్ వాల్ గెచ్చ, పంపాలియా ప్రదేసిమ్తె జాక కెర, ²⁵ పెర్గే పట్టుమ్తె సుబుమ్ కబుర్ సూనచ, అత్తాలియ పట్టుమ్తె పాచ కెర, ²⁶ ఒత్త తెంతో ఓడతె వెగ, సముద్దుమ్ జెన, సిరియ ప్రదేసిమ్చి అంతియొకయతె అయల. ఒత్త అగ్గ, చువ్వె తా ప్రార్లన కెర, ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ కామ్ ఈజేవ్ దొగుల కెర్తె రిసా ఇన్నెక దేముడుచి అత్తి సార్పు కెర దా బారో కెర తిల. జా కామ్ అప్పె జెయమ్ జా అస్సె మెన రుజ్జు దెకయేతి రిసా, ²⁷ అప్పె ఉట్ట జా ఒత్త పాచ కెర, ఎత్తిజెనక ఎక్కితె బుకారా కెర, దేముడు జోవయిచి అత్తి జగ్గ కెర్చిసి ఎత్తిచి రిసా, పడ్డె యూదుల్ నెంజలన కి సంపజా రచ్చించుప జతి కోడు ప్రబు

దిలిసిచి రిసా సాచి సంగిల. ²⁸ ఒత్త తెంతో, ప్రబుచ ఒత్తచ సిన్సుల్ తెన ఒగ్గర్ దీసల్ తా గెల.

15

¹ పవులు బర్బబా దస్సి సిరియ ప్రదేసిమ్చి అంతియొకయతె తిలి పొది, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తిలి యూదుయ ప్రదేసిమ్ తెంతో సగుమ్జెన్ సంపజల యూదుల్ జా కెర, యూదుల్ నెంజలసా, “అమ్చో మోసి పూర్ణుమ్చోచి అలవాట్ కెర యూదుల్ జతి గుర్చుచి సున్నతి కెరన్లెకయ పరలోకుమ్తె గతి రచ్చన తుమ్క దొర్బు జయెదె” మెన సికడ్ల. ² “జేవ్ సంపజలి పొది కీసి జా సున్నతి నెంతె తిల, దస్సి తత్తు జా సున్నతి నెంతె కి రచ్చించుప జవుల” మెన, పవులుచి బర్బబా జేవ్ మాన్సుల్క జబాబ్ దిల. జేవ్ మాన్సుల్ సికడ్లీసిచి రిసా సగుమ్ దీసల్ బాద సిడె లట్టెత్తి తిలె కి, జా తగు కుట్టె నాయ్. ప్రబుక సంపజలన “బారికుల్తె చి ఒత్తచి అమ్చి సంగుమ్చ అస్సె వెల్లెల మాన్సుల్తె గెచ్చ, ఈజె తగుచి రిసా పున సూనతు” మెన, పవులుక చి బర్బబాక చి జేవ్ నిసాన అస్సె సగుమ్జెన్క యెరూసలేమ్తె తెర్తయల.

³ జా కామ్చి రిసా జా అంతియొకయ పట్టుమ్చి సంగుమ్తెచ మాన్సుల్ పావులీసికె ప్రబుచి అత్తి సార్పు కెర దా తెర్తయేతికయ, పేనేకి ప్రదేసిమ్ వాట్ చి సమరయ ప్రదేసిమ్ వాట్ గెచ్చ గెచ్చ, యూదుల్ నెంజలన యెసుక సంపజా మార్పుప జలిసిచి రిసా సూనయేతె తిల చి, ఒత్తచ సంపజలన ఎత్తిజెన్ ఒగ్గర్ సర్దనంతోసుమ్ జల.

యెరూసలేమ్తె అగ్గ సబ కెర్చిసి

⁴ జేవ్ యెరూసలేమ్తె ఉట్ట జా పాచిలి పొది, ఎత్తిజెన్ జోవయింక వెల్లెల మాన్సుల్ తెన్ చి, బారికుల్ తెన్, దస్సుల్ జా జోవయింక మరియాద కెల చి, దేముడు జోవయింక అత్తి జగ్గ కెర్చిసి, జోవయింక తోడు దిలిసి ఎత్తి, సంగిలిసి. ⁵ గని యెసుప్రబుక సంపజల ఒత్తచ మాన్సుల్ సగుమ్జెన్, అగ్గ తెంతో పరినయ్యల్ మెంత పండితుల్చి జట్టుతె అస్సి, “యూదుల్ నెంజల జేవ్ మాన్సుల్క అమ్చి గుర్చుచి సున్నతి కెరుక అస్సి చి, అమ్చో మోసి పూర్ణుమ్చోచి అత్తి దేముడు దిల అగ్గల్ రితి జేవ్ కెరుక అస్సి” మెన, బలపంతుమ్ కెర్ల.

⁶ ఈజె తగుచి రిసా సరిగా లట్టబ తీర్చు కెరుక మెన, బారికుల్, వెల్లెల మాన్సుల్ తెన్ వెసిల. ⁷ జా తగు సరిగా సూన ఉచర కేడయేలి పొది, పేతురు టీవోజె, ఇసి మెన జోవయింక సంగిలన్. “ఓ బావుడ్లు, అమ్క ప్రబు జోచి అత్తునకి దిలి తోలితో చి దొరతి, ‘యూదుల్ నెంజలన కి సుబుమ్ కబుర్ సూన సంపజతు’ మెన, అంచి అత్తి సూనయేతి రిసా తుమ్ అమ్చో దేముడు అకయ నిసాన్లన్, మెన తుమ్ జాన్సు. ⁸ జలి, మాన్సుచి పెట్టి తిలిసి జాన్సో దేముడు మెన. నిజాబు, జేవ్ కి సంపజా రచ్చించుప జా అస్సి మెన సాచి జా రుజ్జు దెకవ అస్సె. అమ్చి పెట్టి దిలి రితి, జోవయింక పెట్టి కి జోచి సుద్ది తిలి అత్తి దిలన్. ⁹ అమ్క జోవయింక తేడ నే దెకితె, జోవయింక నముకుమ్చి రిసా, జోవయింక పెట్టి జోవయింక కి సుద్ది కెర్చన్. ¹⁰ జలి, దేముడుక సికడుక ఉచర్చున గే, జోచి సిన్సుల్ రితె జల జేవ్ యూదుల్ నెంజల మాన్సుల్క దస్సి జాడు పయడుక మెన కిచ్చొక ఉచర్చును? జేవ్ అగ్గల్ వయతి పూచి అమ్చ పూర్గుల్ కి, అమ్ కి, ఓర్చున జంక, నెరెర్చున కెరుక, నెతిర్లమ్. ¹¹ ‘ఎక్కి, అమ్చో ప్రబు యెసుచి దయచి రిసా

* 14:20 14:20 ఏక వేల అంతియొకయ తెంతో జా తిల.

జేవ్ కి ఆమ్ కి రచ్చిండువ జా పరలోకుమతె గచ్చుమదే మెన అమ్ నంపజా దయిరిమ్ జా అన్నమ్” మెన, పేతురు నంగిలన్.

12 పేతురు దస్సి సంగితకయ్, బెర తిల ప్రజల్ తువై తా, యూదుల్ నెంజలనతె పావులిసి గెతికయ్ జేవ్ యూదుల్ నెంజలనచి రిసా ప్రబుజోవయింది అత్తి కెర్ల వెల్లెల అద్దుతుమ్ కమె గుర్దులు ఎత్తిచి రిసా బర్చబా చి పవులు సాచి నంగిలిసి సూన్. 13 జేవ్ సాచి సంగ కేడయిల్ వడ్డె, యాకోబు, జేవ్ నబ వెన ఉచర్లిసి బెదవ తీర్పు నంగిలన్. “ఓ బాపుడ్లు, నూన, 14 దేముడు యూదుల్ నెంజలనక ప్రేమ దెక’ అంచి నావ్ చి గవురుమ్ దెకయ్ తి రితి, అమ్చ ప్రజల్ జేవ్ కి జతు’ మెన జేవ్ చి తెంతో నగుమజిన్ క నిసానుక దెర్లిన్ చి రిసా, సిమోను పేతురు సాచి సంగ అస్సు. 15 దేముడు ప్రబువ కబుర్లు పూర్లుమ్ రెగిడ్లనచ కొడొ కి జా సాచి తెన్ బెదితయ్.

16 ‘పడ్డెక ఆవ్ అన్నె జెయింది, చి దాచీదు పూర్లుమ్చేచి నేడ తిలి టంబుగేరు అన్నె బందింది. జా పాడ్ జలిసి అన్నె సోర కెర బందింది. 17 లోకుమచ అన్నె మాస్సుల్, అన్నె, యూదుల్ నెంజలనతె కో అంచి నావ్ తెడి తవుల గే, ప్రబుక చజ నంపజతు’ మెన, 18 పూర్లుమ్ తెంతో ఈంజ కబుర్ నూనయ్ లో దేముడు సంగ అస్సు”

19 జాకయ్ ఆవ్ కిచ్చి తీర్పు సంగితసి మెలె, దేముడుక నంపజా మార్చువ జల, అమ్చ యూదుల్ నెంజలనక అమ్ బాద నేడవుక బెది నాయ్. 20 గని అమ్ కిచ్చి కెర్ల చెంగిల్ మెన ఆవ్ ఉచర్లసి మెలె, ‘దేముడ్లు’ మెన బొమ్మల్ గట్టక దిలిసి కతు నాయ్, లంజెకమె కెర్లు నాయ్, టోట్రో మోడ మార్చి సిద్ద కతు నాయ్, లోయి: కతు నాయ్ మెన ఉత్తుమ్ రెగ్లవ తెద్రవుమ్. 21 కేన్ పట్టుమతె కి, అగ్రియ తెంతో మోసే పూర్లుమ్చేచి అత్తి రెగిడ్ల దేముడుచ అగ్గల్ నూనయ్ తతి, ఎత్తి, నెలవే కడన్లి దీసి అమ్చ నబ గెరెల్ నదు కెర్లతి, చి ఈంజేవ్ అగ్గల్ చి రిసా సూన తవుల.

ఉత్తుమ్ రెగ్ల అంతియొకయతె తెద్రయ్ లిసి

22 తెడిడి, బారికుల్ చి యెరూసలేమ్ పట్టుమచ నంగుమ్చ అన్నె వెల్లెల మాస్సుల్ క, జా నంగుమ్చ మొత్తుమ్క కిచ్చి అజ్జ అయిల్ మెలె, “పవులు చి బర్చబా తెన్ అమ్తె నగుమజిన్ అంతియొకయతె గెలె చెంగిలి’ మెన, బర్చబా మెలె యూదాక చి సీలయొక నిసాన. ఒత్తవ నంపజల సుదల్ తె ఈంజెచ్చ ముక్కిమ్ మాస్సుల్ జవుల. 23 ఇన్నెచి అత్తి తెద్రయ్ తి ఉత్తుమ్తె ఇన్ రెగిడ్ల.

“అంతియొకయతె, జా ఒండి సిరియ ప్రదేసిమి, చి కిలికియ ప్రదేసిమతె తిల యూదుల్ నెంజల నంపజలన్ క, బారికుల్, యెరూసలేమ్ చి నంగుమ్చ వెల్లెల మాస్సుల్ జల తుమ్చ బాపుడ్లు రెగిడ్ల ఉత్తుమ్. తుమ్క ‘చెంగిల్ తంక’ మెన ప్రబుక రోజుక ఉచర్లనుమ్. 24 కిచ్చిచి రిసా ఈంజ ఉత్తుమ్ రెగిడ్లనుమ్ మెలె, అమ్చితె తెంతో నగుమజిన్ బార్ జా తుమ్తె గెచ్చ కొడొ సంగ తుమ్క మెన్నుతె బాద నేడవ, సిక్కు కెర అస్సి మెన సూన అన్నుమ్, అమ్చి నెలవే నెంతె దస్సి కెర అస్సి. 25 జాకయ్ అమ్ నబ కెర్లమ్, అన్నె ఎక్కి కట్టు తెన్ ఉచర్లె, ‘చెంగిల్’ మెన అమ్క కిచ్చి అజ్జ అయిల్ మెలె, ‘అమ్చ

ప్రేమ తిల బర్చబాచి పవులు తెన్ కబుర్ గెతు’ మెన నగుమజిన్ క నిసాన తుమ్తె తెద్రయ్ లె చెంగిలి మెన అజ్జ అయిల్. 26 యెసుక్రీస్తు ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ నూనయ్ తి రిసా ఈంజేవ్ దొగుల ఎదివాల్ నైమల్ నేడ అస్సి. 27 యూదాక చి సీలయొక ఇన్యంతెన్ తెద్రవ అన్నుమ్. ఇన్నె రెగిడ్ల రితి జేవ్ సొంత నంగుల.

28 “దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తు అమ్క కిచ్చి బుద్ది సంగితయ్ మెలె, అమ్క కి కిచ్చి చెంగిల్ డీన్యయ్ మెలె, తుమ్క, ‘కిచ్చి కిచ్చి అమ్చ అగ్గల్ అలవాల్ కెర్లు’ మెన అమ్ జాడు వయ్ డి రితి కెరుక బెది నాయ్. ‘ఎక్కి ముక్కిమ్క కెర్లు’ మెన తుమ్క ఉచర్లనుమ్. 29 బొమ్మల్ గట్ట దిలిసి కా నాయ్, లోయి కా నాయ్, టోట్రో మోడ లోయి నే గెచ్చయిల్ సిద్ద కా నాయ్, చి లంజెకమె కెర నాయ్. ఈంజేవ్ అలవాల్ కెర్లదు మెలె, తుమ్క చెంగిలి. చెంగిల్ తెన్ తా”, మెన రెగ్ల తెద్రయ్ లె.

30 జేవ్ తెద్రయ్ తికయ్, జేవ్ అంతియొకయతె ఉట్ట గెల, ఒత్త పావ కెర, నంపజలన్ క ఎక్కి తె బుకాకా కెర, జా ఉత్తుమ్ దిల. 31 జేవ్ యూదుల్ నెంజలన నదు కెర, బుద్ది సంగితి దయిరిమ్ కెర్ల జా కబుర్ చి రిసా నర్లనంతో సుమ్ జల.

32 యూదా చి సీలయ, జలె, ప్రబుచి ఆత్తు సికయ్ త కబుర్లు సంగితన జవుల, చి ఒత్తవ నంపజలన్ క ఒగ్గర్ బోదన కెర, బుద్ది సంగ, దయిరిమ్ కెర్ల. 33 నగుమ్ దీనల్ ఒత్త తా, ప్రబుచ కొడొ సంగ సంగ, దయిరిమ్ కెర కెర, జోవయింది ఒత్త చి కామ్ కేడయ్ తికయ్, ‘జోవయొక తెద్రయలనతె అన్నె ఉట్ట గెతు’ మెన, జా పట్టుమ్చ జోవయొక “నెంతుమ్ తెన్ గెచ్చ” మెన, సర్ల తెన్ యెరూసలేమ్ తె అన్నె తెద్రయ్ లె.

34 *సీలయ మాత్తుమ్, ఒత్త తంక చెంగిల్ మెన ఉచర్లె. 35 మదెనె, పవులు చి బర్చబా అంతియొకయతె తా, అన్నె ఒగ్గర్ జిన్ తెన్ కి, ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ నూనయ్ తె తిల.

బర్చబా, పవులు వేర వేరతె ఉట్ట గెలిసి

36 నగుమ్ దీనల్ గెలి వడ్డె, “జొచ్చు, ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ సంగ అమ్ అగ్ల బోదన కెర్ల ఎత్తి, పట్టులె అన్నె గెచ్చ, నంపజలన్ తె గెచ్చ, జోవయొక ‘కీసి అస్సి గే’ దెకుమ్” మెన, పవులు బర్చబాక నంగిలన్. 37 బర్చబా, మాత్తుమ్, “మార్కు మెలె యోహానుక జేవ్ చి తెన్ కడ నెమ్” మెన ఇన్నుమ్ జలన్. 38 గని, జా అగ్లెచి సుట్టు మార్కు జేవ్ చి తెన్ బార్ జా తిలె కి, జా కామ్ తె సరిగా నే బెదితె, జోక ‘ముల దా అన్నె ఉట్ట గెచ్చ తిలన్, చి ‘అన్నె కడ నిలె, దస్సి అన్నె ములె దిలె కీసి’ మెన, పవులు నంగిల్.

39 జాచి రిసా దొగుల దొన్ని మెస్సుల్ జా జట్టి జల చి, దొగుల దొన్ని పక్కలె ఉట్ట గెల. బర్చబా మార్కుక కడన్, ఓడతె వెగ, సముద్రుమ్ జిన్, కుప్ర, డిబ్బ దేసిమి ఉట్ట గెల. 40 గని ‘అంచె తెన్ ఈంజో జెప్వన్’ మెన, పవులు సీలక నిసాన్లన్. అన్నె, ఒత్తవ నంపజలన ప్రార్లన కెర, చి కామ్ చి రిసా జోవయొక ప్రబుచి అత్తి సార్కు కెర దెతికయ్, జేవ్ ఉట్ట గెల. 41 ఒండి సిరియ ప్రదేసిమి, చి ఒండి కిలికియ ప్రదేసిమతె గెచ్చ కేనె నంపజలనచ నంగుములుతె గెచ్చ బోదన కెర డిట్టుమ్ కెర్ల తిల.

* 15:34 15:34 గ్రీకు భాన తెన్ ఈంజ మత్తెలి తేలిత రెగిడ్ల నగుమ్ పుస్తకతె 34 నంబర్ చి కొడు తయె నాయ్. † 15:38 15:38 బారికుల్ 13:13.

16

తిమోతి పవులు బోదన కెర్లసి

1 ఒత్త తంతో, గలతీయ ప్రదేసిమవ లున్న చి దెర్నే మెల పట్టుములత పవులు చి సీలయు గెల. తిమోతి మెలో సిస్సుడు తిలన్. జో యూదుడుయ జలి అయ్యన్ తెన్, జోచి పట్టుముత పవులు అగ్గె జా తిలసి తెంతో ప్రబుక సంపజా అన్సి. తిమోతిచో అబ్బోసి, మాత్రుమ, యూదుడు నెంజె, గ్రీకు దేసిమవో, జో. 2 జో తిమోతి చి రిసా, “నిదాసుమ్ తిలోసా” మెన లున్న చి ఈకొనియ పట్టల్తెచ బావుడ్లు ఎత్తిజన్ నంగితె తిల. 3 జాకయ, “జో కి అమచి తెన్ చి కామతె బెదున్” మెన పవులు నంగిలో. జో నాడుచో అబ్బోన్ ‘యూదుడు నెంజె! గ్రీకు దేసిమవో మాస్సు జయెదె’ మెన, జో ‘పుత్తునక యూదుల్చి గుర్చుచి సున్నతి కెర తయ నాయ’ మెన, ఎత్తిజన్ జాన్ తి రిసా ‘జా సున్నతి తిమోతి నే కెరన తిల, అమ గెతినతెచ యూదుల్ నిస్కారుమ్ దెకుల’ మెన, జోక పవులు జా సున్నతి కెర దిలన్. 4 జలె, ఒత్తవ పట్టల్ ఎత్తితె గెచ్చ గెచ్చ, యెరూసలేముతెచ బారికుల్చి ఒత్తచి సంగుమచ వెల్లెల మాస్సుల్ ఎత్తి, నంగిలి తీర్పు నెరవెర్చువ కెర, మెన జేవ్ తీర్ల సూనయల. 5 జా ఒంఠి ప్రాంతుముతచ నంగుమలచ సుదల్ జలె, ప్రబుచి ఉప్పిరచి నముకుమక అన్నె డిట్టుమ్ జల, చి రోజాక అన్నె మాస్సుల్ ప్రబుక సంపజా మార్చువ జా జోపయింతెన్ బెదిల.

పవులు మాసిదోనియ ప్రదేసిమతె తెర్చయిలిసి

6 ఒత్త తంతో పవులు సీలయు చి తిమోతి, గలతీయ ప్రదేసిమ వాట్ చి పుగియ ప్రాంతుమ్ వాట్ గెల. “అసియా ప్రదేసిమతె సుబుమ్ కబుర్ సూనవుక షాన్” మెన దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తు నంగ తిలన్, 7 చి ఉత్తర పక్కచి వాటు గెచ్చ, ముసియ ప్రాంతుమ్తె పాచెలె, బితునియ ప్రదేసిమి గెచ్చుక ఉచ్చర్, గని జేవ్ ఒత్త గెచ్చుక కి యేనుచి అత్తు ఒప్పె నాయ. 8 జాకయ, ముసియ ప్రాంతుమ్ జీన, నముర్దుమ్ సాడిచి త్రోయ పట్టుముతె అయల. 9 జేవ్ త్రోయతె నిద్ర తిలె, అందరె, ప్రబు దెకయలి సిప్ప పవులు దెకిలన్. మాసిదోనియ ప్రదేసిమవో మాస్సు ఎక్కిలో టీవోజె, “అమచి మాసిదోనియ దేసిమి ఉట్టజే, చి అమక రచ్చిండువ కెర” మెన బతివూల్ జా బుకార్లన్. 10 పవులు జా సిప్ప దెకిల్ బేగి, జేవ్తె జర్గు జలిసి *అమక నంగితికయ, ఒత్తవ మాస్సుల్క సుబుమ్ కబుర్ సూనయతి రిసా ప్రబు అమక మాసిదోనియతె తెర్చయతయ మెన అమ్ చిన కెర, బేగి పెందలె మాసిదోనియతె గెచ్చుక బారె జలమ్.

11 జా పెందలె, త్రోయతె ఒడతె వెగ నముర్దుమ్ జీన, నమెత్తాక మెలి డిబ్బు దేసిమి పాచ చి నిద్ర తా, అన్నెక దీసి నముర్దుమ్ అన్నె జీన, మాసిదోనియ ప్రదేసిమచి నెయిపాలె రేపుతె పాచ ఉత్తిర్చమ్. 12 ఒత్త తంతో మాసిదోనియక వెల్లి పట్టుమ్ జలి పిలిప్పితె ఇంఠ గెచ్చ, ఒత్త నగుమ్ దీనల్ తా గెలమ్. ముక్కిమ్క రోమ దేసిమచి ఒగ్గరజన్ తతె తిల. 13 జలె, †యూదుల్చి సెలవ్ కడన్ దీసి, ఒత్త ప్రార్దన కెర్తెతె మెన, పట్టుముచి గుమ్ముమ్ ఒత్తల్తో బారె జా, గాడు సాడి తిలిన్తె గెలమ్. గెలె, ప్రార్దన కెరక మెన, తేరబోదల్ సగుమ్జీన జా అన్సి. జేవ్ తిలిన్తె వెన, బోదన కెరక దెర్లమ్.

* 16:10 16:10 ఇన్నె తెంతో లూకా మెలో ఈంజె ‘బారికుల్’ చి ముస్సుకుమ్ రెగిడ్లెసా పావులీని తెన్ నగుమ్ నుట్ట బులితె తిలో. † 16:13 16:13 ఈంజె ముస్సుకుమ్ రెగిడ్లె లూకా యూదుడు నెంజె.

లూదియ మెలి తేరబోద ప్రబుక సంపజా మార్చువ జలిసి

14 ప్రార్దన కెరక గెల జేవ్ తెరబోదల్తె లూదియ మెలి ఎక్కి తిలి. జా సుది బట్టల్ గట్టచి రిసాచి ఊద రంగుచి బియ్యారి కెరెదె. అసియా ప్రదేసిమచి తుయత్తెర పట్టుముచి తేరబోద, జా. జా అగ్గె తెంతో దేముడుక నిదాసుమ్ జా జోక బక్తి కెర్లసి. సూనతి బుద్ది తిలిన్చి పెట్టి ప్రబు దెతికయ, పవులు నంగిలి బోదన సూన, జా సంపజలె. 15 సంపజా, జేవ్చి గెరవ ఎత్తిజన్ తెన్ బాప్తసుమ్ నజన్. “అంక ‘ప్రబుక నిజమి నిదాసుమ్ జా అన్నె’ తుమ్క రుజ్జు అయిలె జలె, ఇన్నె బోదన కెర్తె తిలె ఎదిలి సేంపుక అమతె తా” మెన అమక బలవంతుమ్ కెర్లె.

గుర్చయిని జలి రితి తేరబోద ఎక్కిచి రిసా జర్గు జలిసి

16 జలె, ఏక దీసి, ప్రార్దన కెర్లసితె అమ్ గెతె తతికయ, గొతిమాస్సు జతి ఉబెడి ఎక్కి దస్సుల్ జలి. జా గుర్చయిని జా సిప్పల్ జంక అలవాట్ జలిన్. జాచి జా బుద్దిచి రిసా, జాచ ఎజోమాస్సుక ఒగ్గర్ డబ్బల్ లాబుమ్ దొర్చు జతె తయెదె. 17 జా పవులీనిచి పట్టి జెంక దెర, కిచ్చి మెన కేకుల్ గల, జా తేరబోద కిచ్చి మెన నంగిలి మెలె, “ఈంజేవ్, ఎత్తిచి కంఠ వెల్లె దేముడువ సేవ కెర్చన్. పరలోకుమ్తె గెతి రచ్చున దొర్చు జతి వాట్చి రిసా తుమ్క సూనవుక జా అన్సి” మెన కేకుల్ గల్లె తిలి. 18 ఒగ్గర్ దీనల్ దస్సు పట్టి జా కేకుల్ గల్లె తతికయ, పవులు, జోచి పెట్టి ఒగ్గర్ దుకుమ్ జా, జాచి పక్క పసుల, జాక దెర్లి బూతుమ్ తెన్, “ఇన్నెచి వెట్టి తెంతో బారె జా, ఇన్నెక ములు, యేనుక్కిచ్చుచి నావ్ తెన్ తుక నంగితసి” మెన పవులు జా బూతుమ్క ఉడడ గెలన్. చి జయ్యు తెదోడి బూతుమ్ బారె జా ముల దా గెలన్.

పవులుక చి సీలయక జేల్తె గలిలిసి

19 జా తేరబోద గుర్చయిని జతి తిలి పాచి అమ్ దొర్చు కెరంతి డబ్బల్ లాబుమ్ అమ్ తెంతో మెన జాచి ఎజోమాస్సు దెక కెర, పవులుక చి సీలక దెర, సంతపిది వెసితె పట్టుముచి అదికారుల్తె ఒగ్గరె నిల. 20 “ఈంజేవ్ మాస్సుల్, యూదుల్, అమచి పట్టుముతె జా కెర ఒగ్గర్ అల్లర్ కెర్తె. 21 అమ్ రోమియల్ జా అలవాట్ కెరుక కమె నాయమ్ నాయ మెలె కి, జోపయింప రితిచ అలవాట్ సికడ్తె” మెన ఆరిచి నింద గలిల. 22 జానాబ్ ఎత్తి పవులీనిచి ఉప్పిర కోపుమ్ జల, చి అదికారుల్ జేవ్ దొగులచ పాలల్ దెర కడ, జమాస్సు సుదల్ జోపయింక డండల్ తెన్ పెటుక మెన ఆడ్ర దిల. 23 జోపయింక దస్సి ఒగ్గర్ దెబ్బల్ పెట్టికయ, అదికారుల్ జేల్తె గల, “జేవ్క జాగర్ల దెక” మెన, రకితనక ఆడ్ర దిల. 24 రకితన జోపయింక తెడిచి గదితె గల కెర, జేవ్ నే ఏడ్లల్ జతి రితి, జోపయింక చట్టాక జాడు తిల బల్లల్క బెదితె డిట్టుమ్ బందెల.

25 జలె నెడుమ్ అందరె, పవులు చి సీలయ ప్రార్దన కెర కెర, దేముడుక గుమ్మ్ గాయతె తతికయ, అన్నె జేలి జలన ఎత్తిజన్ సూనతె తిల. 26 తెదోడి బయలు కదుల్ జలి, చి పునాది తెంతో ఒంఠి జేల్ కదుల్ జలి. బేగి కెప్పెవో ఎత్తి ఉగ్గి జల, చి జేలి తిలన ఎత్తిజన్క బందెల గొల్పుల్ యిపి జల.

27 రకితసా, జలె, చెద్దయ జా, కెప్పెవో ఉగ్గి జలిసి దెక కెర, “జేలి జలన ఎత్తిజన్ ఉట్ట నిగ గెచ్చ తవుల” మెన బియక కెర, జోచి కత్తి కడన, జోక జొయ్యి అత్తు కెరన్క

తయారే జలో. 28 గని “తుయి తుక కిచ్చొ అల్లర్ కెరను నాయ్. ఆమ్ ఎత్తుజన్ ఇన్నె అన్నుమ్” మెన, పవులు కేక్ గల్లికయ్. 29 జో రకితోసా, దివ్నో లుబడ ఆన కెర, పమ్మ తెన్ జేవ్ తిలి గదితె పెన, బియ్ అద్దుర్ జా, పవులుచి సీలచి చట్టె నెర్పు నీడ, జోకర, 30 తిల జేలి తిలనక అన్నె డిట్టుమ్ బంద, పవులుక చి సీలక బార్ కెర, “బాబు ఇసి, ఆవ్ రచ్చించువ జా జతి రిసా ఆవ్ కిచ్చొ కెరుక?” మెన బతిమాల్పు జా పునిలన్. 31 తెదొడి పాపులీసి, “ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి ఉప్పిరి తూయ నముకుమ్ తియ, తుయ తుచి గేరచ ఎత్తుజిని, రచ్చించువ జన్న” మెన, 32 ప్రబుచి నుబుమ్ కబుర్ జోవయింక బోదన కెర్ల. జోవయింక, పడ్డో బండి జోవయింక గేరచక నంగిలన్. 33 జేవ్ దొగులక జయ తెదొడి కడన, దెబ్బలి పెట్టినచ గావ్వో ఎత్తు దోవ సుబుమ్ కెర్లి బేగి, జో, జోచి గేరచ ఎత్తుజిని బాప్తుసుమ్ నజన్. 34 జోచి గెరి కడన, జోవయింక అన్నుమ్ దా కెర, జేవ్ ఎత్తుజిని, దేముడుచి ఉప్పిరి నముకుమ్ తిల చి ఒగ్గర్ నర్లనంతోసుమ్ జల.

పవులు చి సీలయి విడ్డల్ జా: పట్టుమ్ ములిలిసి

35 అన్నెక్ దీసి పెందలె, “జేవ్ మాన్సుల్క విడ్డల్ కెర” మెన, దెబ్బలి పెట్ట జమాన్సుక నంగ, అదికారుల్ జేల్తె తెద్రయెల. 36 అదికారుల్ నంగిలిసి నూన, “తుమ్క ‘విడ్డల్ జా గెతు’ మెన అదికారుల్ నంగ తెద్రవ అన్నె. జాకయ్, బార్ జా, అల్లర్ నెంతె సెంతుమ్ తెన్ గెచ్చు”, రకితోసా పవులుక నంగిలన్. 37 గని పవులు జమాన్సుక, “ఎత్తుజినిచి మొక్కె, రుజ్జుల్ నే నూనతె, తీర్పు నే నంగితె, అమ్క పెట, జేల్తె గల అన్నె. అమ్ కి రోమియల్ జా అన్నుమ్చి రిసా అమ్క దన్నె, తీర్పు నే కెర్ల, సిచ్చ కెరుక నాయుమ్ నాయ్. అప్ప, కోయి సాచి నే జతె అమ్క విడ్డల్ కెరుక ఉచర్లను, నెంజె. జేవ్ అదికారుల్ పూచి తెన్ సొంత జా కెర విడ్డల్ కెర బార్ కెర్లు” మెన, పవులు జబాబ్ దిలన్. 38 జమాన్సు, జలె, అదికారుల్తె అన్నె గెచ్చు, ఈంజేవ్ కొడె ఎత్తు నంగ దిల, చి జేవ్ దొగులక, ‘జేవ్ కి రోమియల్ జవుల’ మెన నూన కెర, “తప్పొ కెర్లమ్” మెన బియ్ గెచ్చు, 39 అదికారుల్ జేల్తె జా: కెర, తప్పొ జప్పన, జోవయింక బార్ కెర, “అమ్చి పట్టుమ్ ముల ఉట్ట గెచ్చు” మెన బతిమాల్పు జా నంగిల. 40 జేవ్ పవులుచి సీలయి, జలె, జేల్ తెంతో బార్ జా, లూదియచి గెరి గెచ్చు, బెర తిల బాపుడ్లక దన్నుల్ జా: బుద్దిచి దయిరిమ్ నంగ కెర, ఉట్ట గెల.

17

పవులు చి సీలయి దెస్సలొనీక పట్టుమ్తె గెలిసి

1 పవులు, సీలయి, అపెసొలి పట్టుమ్ వాట్ గెచ్చు, అసొల్లోనియ పట్టుమ్తె గెచ్చు, అన్నె బార్ జా, ఒండి మాసిదోనియ ప్రదేసిమ్క వెల్లి జలి దెస్సలొనీక పట్టుమ్తె ఉట్ట అయెల. ఒత్త, యూదుల్చి నబగేరు ఏక్ అన్నె. 2 పవులు, కేన్ పట్టుమ్తె అయెలె, యూదుల్చి నబగేరి గెచ్చుక అలవాట్ కెరన అన్నె. చి ఒత్త కి, తిన్ని సెలవ్ కడన్చి దీసల్ వర్పు తెన్ నబతె గెచ్చు, దేముడుచి కొడెతె తిలిసి రుజుప్ప దెకవ దెకవ బోదన కెర్లన్. 3 కిచ్చొ ముక్కిమ్క బెదయెలన్ మెలె,

“దొర్పు జలో రచ్చించువ కెర్లొసా జతో క్రీస్తుక దేముడు తెద్రయెదె. తెద్రయెలె, జో మొర అన్నె జక అన్నె” దేముడుచి కొడె తెన్ పూర్గుమ్ రెద్దిలిసి నంగ, “ ‘యేసుయి, దేముడు నంగిలో క్రీస్తు మెన’ తుమ్క ఆవ్ నంగితేసి” మెన పవులు నంగిలన్. 4 నగుమ్జేన్ నంపజా, పవులు చి సీలయి తెన్ బెదిల. దేముడుక నంపజా నిదానుమ్ తిల గ్రీసు దేనుమ్చ బగ్గర్జన్, పడ్డో ఒత్తచ వెల్లి సుదల్ తేరబోదల్ కి ఒగ్గర్జన్ నంపజల.

5 యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్, మాత్తుమ్, గోన జా, పట్టుమ్చ మూర్పుడ్లు నగుమ్జేన్క దెర, జనాల్ ఒగ్గర్జన్క సికడ, జా ఒండి పట్టుమ్తె గగ్గల్ కెరయెల. పాపులీసి కచితె జతె తిల మెలె, యాసోసు మెలో ఎక్కిలొతె. తెదొడి, “పాపులీసిక దెర బార్ కెర ఎత్తుజినిచి మొక్కె తీర్పు కెరుమ” మెన, జేవ్ వెల్లి సుదల్, జనాల్, జోచి గెరి గెచ్చు, అల్లర్ కెర్ల, 6 గని పప్పలీసి డీన్త నాయ్, చి యాసోసుక చి అన్నె బాపుడ్లు నగుమ్జేన్క దెర, పట్టుమ్చ అదికారుల్తె ఒగ్గోడ నిల. “ఒండి బూలోకుమ్క మార్పువ కెర్ల జేవ్ దొగుల అన్నె కి జా కెర, అమ్కయింక కి మార్పువ కెరుక ఉచర్లతి. 7 ఈంజి యాసోసు జోవయింక బెద, జోవయింక టూన్ దా అన్నె. ‘అన్నెక్లొ రాసా జా అన్నె’, ‘యేసు జో’ మెన ప్రజల్క సికడ, అమ్చొ కైసర్ రాసొచి విలువ కడ, కైసర్ నంగిల అగ్గుల్క నే బెదిత రకుమ్లు సికడత్తి” మెన, కేకుల్ గల. 8 ప్రజల్ ఎత్తు, పట్టుమ్చ అదికారుల్ కి, జా కొడె నూన, బమ్మ జా, 9 “జేవ్ దొగుల అన్నె అల్లర్ నే కెర్లి రితి తుయ పూచి జా,” మెన, యాసోసుక బలవంతుమ్ కెర, విడ్డల్ కెర్ల.

బెరయ పట్టుమ్తె పవులు సీలయి బోదన కెర్లిసి

10 తెదొడి, అద్దర్ జెతికయ్ బాపుడ్లు బేగి పవులుక చి సీలయి ఒత్త తెంతో ఇదల్ దచ్చెన పక్కచి బెరయ పట్టుమ్తె వట్టె తెద్రయెల. జేవ్ ఒత్త పాచ, యూదుల్చి నబగిల్ గెల. 11 ఒత్తచ యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్, జలె, దెస్సలొనీకతెచ యూదుల్చి కంట అమ్మయికుమ్ మాన్సుల్ జవుల. చి నర్ల తెన్ నుబుమ్ కబుర్ నూన, రోజుక, నత్తిమ్బుద్ది తెన్, ‘పాపులీసి నంగిలిసి దేముడుచి కొడెతె తిలిన్ తెన్ దన్నె అన్నె గే నాయ్ గె’ మెన, రుజ్జు కెరంతి రిసా, దేముడుచి కోడు నిదానుమ్ పరిప్ప కెర్ల తిల. 12 దన్నె కెర, ‘నిజుమ్’ మెన, జోవయింతె ఒగ్గర్జన్ యూదులు యేసుక నంపజల. నంపజలన గ్రీకుదేసిమ్చ వెల్లి సుదల్ చి తేరబోదల్ నగుమ్జేన్, చి మున్నుబోదల్ కి ఒగ్గర్జన్ నంపజల.

13 గని, దెస్సలొనీక మెలి పప్పలీసి అగ్గె గెచ్చు తిలి పట్టుమ్చ కొప్పమ్ జల యూదుల్, పప్పలుక, ఒత్త బెరయ పట్టుమ్తె కి ‘నుబుమ్ కబుర్ నూనయతయ్’ మెన నూన తా, బెరయతె ఉట్ట జా, జోవయింక సొంత పట్టుమ్తె కెర్లి రితి, ప్రజల్చి జనాబ్క సికడ అల్లర్ కెరప్పక ములితి నాయ్. 14 ‘అల్లర్ నీడ్చు నాయ్’ మెన, “నముద్రుమ్ పక్క ఉట్ట గో” మెన పప్పలుక బాపుడ్లు తెద్రయెల. సీలయి, తిమొతి తెన్ జా పట్టుమ్తె తా: గెలో.

15 మదెన్, పప్పలుక బొడెవ దెతన జోవయింక నముద్రుమ్ సొడిచి ఏదెన్ను మెలి పట్టుమ్ ఎద కడ నిల, చి ఒత్త పాచ, “బే బేగి అంచితె ఉట్ట జా” మెన, పవులు

* 17:7 17:7 ‘కైసర్ రాసా’ ‘సీజరు రాసా’ కి ‘వెల్లి రాసా’ కి మెనల; ‘కైసర్’ మెలి గ్రీకు బాన తెన్ బెదితయ్, ‘సీజరు’ మెలి ఇంగ్లీస్ తెన్ బెదితయ్, ‘వెల్లి రాసా’ మెలి తెలుగు తెన్ బెదితయ్. † 17:13 17:13 నెంజెలి ‘ఎత్తు అదికారుమ్ తిలో దేముడు చిలి నుబుమ్ కబుర్’.

సీలయుక చి తిమోతిక కబుర్ రెగిడ్డికయ్, “న దెమదె” మెన జోవయింక బోడెవ దా తిలన జా ఉత్తుమ్ నజ, జోవయిం చి దెన్నలొక పట్టుమతె బుల గెల.

విదెన్ను పట్టుమతె పవులు కెర్ల బోదన

16 పవులు విదెన్ను తా, సీలయుక చి తిమోతిక రకితె తా, ‘దేముడ్లు బోమ్మల్ ఇన్నె ఒగ్గర్ అన్సి’ మెన దెక తా, ‘తప్పు కెర్తె’ మెన, పెట్టి ఒగ్గర్ దుకుమ్ జా, 17 యూదుల్ చి ఎత్తి నబగెరి గెచ్చు యూదుల్ తెన్ చి దేముడుక నిదానుమ్ తిల వేర మాన్సుల్ తెన్ లట్టబ లట్టబ బోదన కెర్ల తా. అయితర తెంతో నువర ఎద, రోజుక పట్టుమచి నంతవీద గెచ్చు, ఒత్త దన్నుల్ జల నుదల్ తెన్ లట్టబ లట్టబ బోదన కెర్ల తిలన్.

18 ఒత్త నంతవీద ఏక దీసి, ఎసికారీయు చి స్త్రాయ్క మెల అలవాట్చ పండితుల్ సగుమ్జెన్ జో తెన్ దన్నుల్ జల. జోవయింతె సగుమ్జెన్ కిచ్చో మెల మెలె “ఈంజో బుల్తొసా కిచ్చో తెల్విచి నంగెదె గే నాయ్ గే దెకుమ్” మెన ఉచర్ల. అన్నె సగుమ్జెన్, “వేర దేసిమచ దేముడ్లు చి రిసా సికడ్లయ్” మెల. జేవ్ కిచ్చోక ఇసి మెల మెలె, పవులు యేనుచి రిసా, జో మెర అన్నె జేవ్ జలిన్చి రిసా సికడ్లె తిలన్. 19 తెదొడి పవులుక దెర, ‘అరేయొపాగు’ మెలి జోవయిం చి నబ కెర్ల టాన్తె జోవయింక కడన కెర, “తుయ కెర్ల బోదనచి రిసా అమ్క పూర్తి అర్దుమ్ నంగు. 20 అమ్ నేన్ల కొడె అమ్క సూనయ్తసి, చి జా అర్దుమ్ సూనుక ఇన్సుమ్ జతసుమ్” మెన నంగెల. 21 జా విదెన్ను పట్టుమచ, చి ఒత్త గోతు జితనచి అలవాట్ కిచ్చో మెలె, నొవ కొడె, నొవ కబుర్లు నంగుక జవున్, సన జయ్యి అలవాట్ జోవయింక ముక్కిమి.

‘అరేయొపాగు’ నబతె పవులు కెర్ల బోదన

22 పవులు ‘అరేయొపాగు’ మెలి కెర్ల టాన్తె నెడిమి టీవోజి, “ఓ విదెన్ను పట్టుమచ మాన్సుల్, దేముడ్లు మెలనచి రిసా తుమ్ ఒగ్గర్ ఉచర్లను మెన, అవ్ దెకితసి. 23 అవ్ జెతికయ్ వట్టి తుమ్ జోకర్ల గుడివో గల్ల దెకిలయ్. ఎత్తివాల్ అన్సి. జేవ్ గుడివో ముత్తుమతె కేన్ దేముడుక పూజ కెర్ల టాన్ తిలిసి ఏక దెకిలయ్ మెలె, ‘అమ్ నేన్ల దేముడుచి పూజ కెర్ల టాన్ ఈంజ’ మెన ఏకతె రెర్ల అన్నున్. తుమ్ అర్దుమ్ నేన్తె జోకర్లె జో దేముడుచి రిసా తుమ్క సూనయిందె.

24 “జో దేముడు కేన్ దేముడు మెలె, ఈంజ లోకుమ్ జెర్లవ కెర, లోకుమతె తిలిసి ఎత్తి కి జెర్లయిలోసా. జో పరలోకుమ్క బూలోకుమ్క వెల్లో, ప్రబు, చి మాన్సుల్ తెయార కెర్ల గుడివోతె జో తయ నాయ్. 25 అమ్ మాన్సుల్ జోక కిచ్చో తెయార కెర్ల జోక లాబుమ్ నాయ్. జోక కిచ్చో కొత్తు నాయ్. ఎత్తిక జేవ్ దెతోసా, ఎత్తిక జయడ్తోసా జో, దొర్కు జతిసి ఎత్తి, దొర్కు కెర్లొసా జొయ్య. 26 ఎత్తి, దేసిమలచ మాన్సుల్క ఎక్కి రితి, ఎక్కి మెదల్ తెంతో జో జెర్లవ అన్నె. జో ఉచర్, వేర వేర కాలమలు దా, ‘ఈంజేవ్ మాన్సుల్ ఇన్నె జతు, జేవ్ మాన్సుల్ ఒత్తజతు’ మెన, ఈంజ బూలోకుమతె ఎత్తిజెన్క జతి టాన్, జొయ్యి దా అన్నె. 27 ఎత్తిజెన్క ‘అంక ఆన జా చజాతు, అంచి తెన్ బెదుతు’ మెన జో పరలోకుమ్చో ఎత్తి జెర్లవ కెర్ల దేముడు అవ్కానుమ్ దా అన్నె. గని ఎత్తి మాన్సుక జో పాసి అన్నె, జేవ్ నేన్ల కి, జాన్ల కి. 28 అమ్ జతి నెక్కి, అమ్ ఇండితి నెక్కి, అమ్ జెర్లితి నెక్కి, కచితె మెలె, జో తెయ.

‘అమ్ నిజమి జోవయింక బోదల్’ మెన తుమ్చ సొంత పండితుల్ సగుమ్జెన్ కి రెర్ల అన్సి.

29 “పరలోకుమ్చో ఎత్తి జెర్లయిలో దేముడుచ బోదల్ జమద జలె, జోకీసి బజార్ పోలిక గే, వెండి పోలిక గే, పత్తురు పోలిక గే, మాన్సు కెర్ల కేన్ పోలిక గే, మాన్సు తెయార కెర్ల కేన్ పోలిక గే, జయదె? జయ నాయ్.

30 “అగ్గ మాన్సు నేన్ల పొది దన తప్పుల్ కెర్లన్చి పాపుమ్ జో దేముడు వయడె నాయ్. గని ‘ఒండి లోకుమ్చ మాన్సుల్ అప్పె జోవయిం చి పాపుమ్ ఒప్పున, జేవ్ కెర్ల పాపల్క పెట్టి దుకుమ్ జా మార్పువ జతు’ మెన జో ఆత్ర దా అన్నె.

31 కిచ్చోక మెల దేముడు టీవో కెర్ల మాన్సుచి అత్తి ఒండి లోకుమ్చ ఎత్తిక ‘సత్తిమ్ జా అన్సి గే పాపుమ్ తెన్నె అన్సి గే’ మెన జో సత్తిమ్ తెన్ తిర్లు కెరుక ఏక దీన్క నిసాన అన్నె. మెర్ల మాన్సు తెంతో జోక ఉట్టయిల్ రిసా జా నంబజంక మెన అమ్క రుజువు దా అన్నె.” 32 ఎక్కిలోక ‘మెర్లె కి అన్నె జయ అన్నె’ మెన సూన, సగుమ్జెన్ అసిల. గని అన్నె సగుమ్జెన్, ‘అన్నెక సుట్టు ఇన్నెచి రిసా అమ్క బోదన కెర్లె జలె, సూనుమదె’ మెల.

33 తెదొడి పవులు జేవ్చి నెడెమె తెంతో ఉట్టు గెలన్.

34 గని సగుమ్జెన్ జోచి పట్టి గెచ్చు ప్రబుక సంపజల. జోవయింతె అరేయొపాగిగు మెలి ఒత్తచి నబతె వెసితో దియొసూనియు, పట్టి, నంబజలి ఎక్కి కొన్నె మెలె, దామరి మెలిసి. జోవయింతెన్ అన్నె సగుమ్జెన్ కి సంపజల.

18

కొరింద్ పట్టుమతె పవులు కెర్ల బోదన

1 ఒత్త తెంతో విదెన్ను పట్టుమ తెంతో బార్ జా, పవులు కొరింద్ పట్టుమతె అన్నె ఉట్టు గెలన్. 2 ఒత్త పాడు, అకుల మెలో యూదుడు ఎక్కిలో తెన్ దన్నుల్ జలె. జో పొంతు ప్రదేసిమ జెర్లిలోసా. జో, ప్రిసిల్ల మెలి తేర్ప తెన్, దొగుతెర జా దొరతి ఇటలి దేసిమచి రోమ్ పట్టుమ తెంతో ఉట్టు జా అన్నె. యూదుల్ ఎత్తిజెన్ అమ్చి రోమ్ పట్టుమ ముల ఉట్టు గెతు, ఒత్త ఏలువ కెర్ల క్లెదియ రానె ఆత్ర దా అన్నె. పవులు జేవ్ దొగుతెరచి గెరి గెలన్, చి జోవయింతెన్ లట్టుజున్. 3 పవులు, అకుల ఎక్కి కామ్ కెర్లన జవుల, చి రిసా, పవులు జోవయింతెన్ బన జలె, చి జేవ్ బెద కామ్ కెర్లె తిల. జేవ్ టుబుగుడ్డల్ తున తెయార కెర్లసి. 4 జా పొదుల్, ఎత్తి నెలవ కడన్ల దీసి, పవులు యూదుల్చి నబగెరి గెచ్చు, దేముడుచి కొడెతె తిలిసి రుజా దెకవ యేనుక్రీస్తుచి రిసా యూదుల్క కి గ్రీసు దేసిమచ నుదల్క కి బోదన కెర్లె తిలె.

5 సీలయ చి తిమోతి మాసిదోనియ తెంతో ఉట్టు అయిలి పొది, పవులు కిచ్చో కెర్లె తిలె మెలె, ‘దేముడు ‘తెర్లయిందె’ మెన నంగెలో రచ్చించువ కెర్లొసా జతె క్రీస్తు, యేనుయి.” మెన సాచి జా రుజుల్ బెదవ దన్నె యూదుల్క బోదన కెర్లె తిలె.” 6 యూదుల్, మాత్తుమ్, జా బోదన సూనుక నెన కెర, ఒప్పీతి నాయ్, చి జోక దూసువ కెర్ల. జేవ్ దన్నె జతికయ్, ‘తుమ్ మాన్సుమతె గెలి తుమ్చి ప్పూచి. తుమ్క సుబుమ్ కబుర్ సూనవుక అంచి పూచి, కుట్టవన అన్నె అంచి పూచి నాయ్. అప్పె తెంతో యూదుల్ నెంజలంతె గెచ్చు సుబుమ్ కబుర్ సూనయిందె’ మెన, ‘ఇన్నెచి దూడి కి లంబున్ నాయ్’ మెలి గుర్తుక, జోవ పాలల్ వంపు కెర, 7 నబగెర్ ముల బార్ జా “ఇన్నెయి బోదన కెర్లె తయిందె” మెన, నబగెర్ సాడిచి గెరి గెలన్. జా గేర్, తీతియు యూస్తు మెలో యూదుడు నెంజలె రోమియుడుచో గేరు. గని దేముడుక జో నంబజా జోకయ్

బక్కి కెర్తయ్. 8 జా పొదుల్, యూదుల్ ది నబగేర్ చొ ఎజోమాని జలో క్రీస్తు యేసుప్రబుక నంపజలో. జో, జోవయించి గేర్ ద ఎత్తిజని, ప్రబుక నంపజల జా కొరింద పట్టుమవ యూదుల్ నెజల మాన్యుల్ ఒగ్గర్ జన్ కి, నంపజా, బాప్తిసుమ్ నజన్.

9 ఏక రాతి, ప్రబు సిప్ప తెన్ పవులుక, “తుయి బి నాయ్. అంచి నుబుమ్ కబుర్ తుయి నూనయ్తె తా. తుక్కు తంక నాయ్. 10 ఆచ్ తుక తోడ్ అస్సె, చి కో తుక కిచ్చొ ప్రమాదుమ్ కెర్తి నాయ్. ఈంజ పట్టుమవ మాన్యుల్ ఒగ్గర్ జన్ అంచి రిసా నూన నంపజంక అస్సె” పవులుక ప్రబు సంగిలన్. 11 ఒత్త తెంతో వెర్లిక ఆదు ఎద పవులు జా కొరింద పట్టుమతె తా, దేముడు దిలి యేసుచి రిసాచి నుబుమ్ కబుర్ తిలిసి ఎత్తి, ప్రజల్క సికయ్తె తిలన్.

12 జా ఒండి అకయ ప్రదేసిమ్క గల్లియోసు మెలోసా అదికారి జా తతికయ్. యూదుల్ ఎక్కి గోనతెన్ పవులుక దెర, అదికారిచి గెరి ఆన, 13 “అమచొ దేముడు మోసి తెన్ దిలి అగ్గల్తె తిలి రితి దేముడుక బక్కి కెర్తి నాయ్మి నెంజలి అలవాట్ బెదయ్తి ప్రజల్క ఈంజో సికయ్తయ్” మెన, నింద కెర్తె.

14 పవులు జబాబ్ దెంక ఉచర్లొ, గని బేగి గల్లియోసు యూదుల్క, “ఈంజో మాన్యు కిచ్చొ జవున్ నేరిమ్ కెర్తి జలి, తుమ్ యూదుల్ సంగితి తీర్పు నూనుక బెదితి, 15 గని, ఈంజ కిచ్చొ నేరిమ్చి నెంజె. తుమ్ యూదుల్చొ దేముడుక జొకర్తి అలవాట్చి రిసాచి తగు ఈంజ, రిత కొడొతె అర్దల్చి తగు. ఇన్ తగుల్ అచ్ నూనుక నెన్” మెన, 16 తీర్పు కెర్తి టాన్ తెంతో జోవయంక ఉదడ్డన్. 17 ఒత్త బెర తిల జనాబ్ యూదుల్ ది నబక అదికారి జలో సాన్సేనాక దెర, తీర్పు కెర్తి టాన్ చి పుర్తి జోక దెబ్బల్ పెట్ట. గని గల్లియోసు అదికారి తుక్కితిల్.

ప్రీస్టిల్ల చి అకుల తెన్ పవులు ఎమెసు పట్టుమ్ ఎద గెలిసి

18 పవులు అస్సె ఒగ్గర్ దీసల్ ఒత్త తా, బాపుడ్తా నెలవ్ నజన, సిరియ ప్రదేసిమ్ గెచ్చుక మెన బార్ జలో. జో తెన్ ప్రీస్టిల్ల చి అకుల, దొగుతెర, గెల. వట్టి గెచ్చ, కెంకెయ పట్టుమతె పవులు నెండి ఉత్తవన్లొ, దేముడుక ఆతొ ఉక్కుల గడియ నెండి ముల తిలన్చి రిసా. 19 జలి, కెంకెయ్తె ఓడతె వెగ, నముద్రుమ్ జీన, ఎమెసుచి రేపుతె పాడు, ప్రీస్టిల్లక చి అకులక ముల దిలన్. జో యూదుల్ ది నబ గెరి గెచ్చ, యూదుల్ తెన్ లట్టబ యేసుచి రిసా “జొయ్యి దేముడు తెద్రయ్లో క్రీస్తు రచ్చింఠువ కెర్తొసా” మెన రుజ్జుల్ దెకవ సికడ్లొ. 20 “అస్సె నగుమ్ దీసల్ అమచి తెన్ తా”, మెన, జోక బలవంతుమ్ కెర్తె గని “దస్సె నే జయ్.” మెలన్. 21 గని, బార్ జలి పొది, “దేముడుచి నెలవ్ తిలి, కెయ్యొక జవున్ తుమ్తె అస్సె జెయిందె” మెన సంగ, ఓడతె అస్సె వెగ, ఎమెసు పట్టుమ్ ముల ఉట్ట గెల్. 22 వెల్లి నముద్రుమ్ జీన, యూదయ ప్రదేసిమ్చి కైసరియ రేపుతె బుల జా, ఓడ తెంతో ఉత్త జా యెరూసలేమ్ పట్టుమతె ఇండ గెచ్చ, ఒత్తచ బాపుడ్తా తెన్ దస్సుల్ జా, బుల జా, ఓడతె అస్సె వెగ, సిరియ ప్రదేసిమ్చి అంతియొకయ పట్టుమతె ఉట్ట గెల్.

23 ఒత్త నగుమ్ దీసల్ తా, అస్సె బార్ జా, దూరి దూరి బుల వేర వేర పట్టుమ్లుతె గెచ్చ, జో అగ్గె గెచ్చ తిలి గలతీయ ప్రదేసిమ్ చి పుగియ ప్రాంతుమ్లుతె గెచ్చ, సిన్పుల్క అస్సె సికడ సికడ బోదన కెర్తియ్, జేవ్ అస్సె నిదానుమ్ దయరిమ్ జల.

అపొల్లో ఎమెసుతె బోదన కెర్తిసి

24 మదెనె, ఐగుప్తు దేసిమ్చి అతిక్యంద్రియ పట్టుమ్చొ అపొల్లో మెలో యూదుడు ఎక్కిలో, ఆసియా ప్రదేసిమ్చి ఎమెసు పట్టుమతె ఉట్ట జా అస్సె. బోదన కెయ్క, జలి, కొడొ చెంగిల్ బెదఎదె, చి దేముడుచి కొడొతె తిలిసి చెంగిల్ జానె. 25 అగ్గె తెంతో, యేసు ప్రబుతె రచ్చన జతిన్చి బోదన నూన నంపజా అస్సె, చి వేర మాన్యుల్క నూనయిందె మెన, ఒగ్గర్ ఆస జా అస్సె. యేసుచి రిసా దేముడుచి కొడొతె సంగిలిసి చెంగిలి సరిగా బోదన కెరెదె. గని బాప్తిసుమ్చి కోడు, జలి, ఎక్కి యోహాను పానితె బాప్తిసుమ్ దెతె తిలి అలవాట్ జో జానె, గని యేసుక్రీస్తుచి నావ్ తెన్ చి జోచి అత్త తెన్ చి బాప్తిసుమ్చి రిసా. కో జోవయంక సంగుక నేతయ్.

26 జో, యూదుల్ ది నబగేరి దయరిమ్ తెన్, యేసుచి రిసా ‘దొర్పు జలి’ రచ్చింఠువ కెర్తొసా జలో క్రీస్తు జయిందె’ మెన బోదన కెయ్క దెర్తెన్. గని ప్రీస్టిల్ల చి అకుల నూన కెర, జోవయంక గెరి కడన కెర దేముడు దొర్పు కెర్తి రచ్చన వాటుచి రిసాచి నుబుమ్ కబుర్తె జో నేస్తిసి ఎత్తి, సాస్టుమ్ గ సికడ్లొ. 27 జో అకయ ప్రదేసిమ్తె గెచ్చుక బప్పున, “గో” మెన సంగ, “చెంగిలి” మెన, ఎమెసుచ బాపుడ్తా ఒప్పున, “గో” మెన సంగ, “ఇన్సెక బెదవన” మెన అకయతెచ సిన్పుల్క ఉత్తమ్ రెర్తె, జోచి అత్తి తెద్రయ్ల. వడ్లొ, జో నముద్రుమ్ జీన ఒత్త పాడు, దేముడుచి దయచి రిసా యేసుక నంపజలంక జో ఒగ్గర్ తోడు కెర్తెన్. 28 యూదుల్ వేర సంగిల్ కి, ఎత్తిజన్ నూనతి రితి, దేముడుచి కొడొతెచ తిలిసి కొడొ వెంబ కెర, “యేసుయి దేముడు తెద్రయ్లో దొర్పు జలి’ రచ్చింఠువ కెర్తొసా” మెన రుజ్జుల్ దెకయ్లో.

19

పవులు ఎమెసుతె ఉట్ట అయ్లిసి

1 అపొల్లో ఒత్త అకయ ప్రదేసిమ్చి కొరింది పట్టుమతె తతికయ్ పవులు, డొంగుర్ దేసిమ్ వాల్ ఉట్ట జా, ఎమెసు పట్టుమతె అయ్లన్. నగుమ్ జీన సిన్పుల్ తెన్ పవులు దస్సుల్ జలన్, 2 అస్సె, జోవయంక, “తుమ్ నంపజలి పొది, దేముడుచి నుద్ది తిలి ఆత్త తుమ్చి పెట్టి జెతికయ్ నజన్లదు గె?” మెన పుసిలన్. జేవ్, “నాయ్. జో ఆత్త ‘అస్సె, మాన్యుక దొర్పు జయిందె’ మెన అమ్ కెయ్యొ నూనుమ్ నాయ్” మెన సంగిల. 3 జలి పవులు, “దస్సె జలి, కేన్ బాప్తిసుమ్ నజన్లదు?” మెన పుసిలన్. 4 “యోహాను బోదన కెర్తి బాప్తిసుమ్” మెన, జబాబ్ దిల. జాకయ్, పవులు జోవయంక, “యోహాను బాప్తిసుమ్ కెర్తిసి కిచ్చొచి రిసా మెలె, తుమ్ కెర్తె పాపల్చి రిసా పెట్టి దుక్కుమ్ జా, అంచి వడ్లొ జెతోసాక నంపజా బోదన కెర్తి తిలన్. జా బుద్ది మార్పువ జతి గుర్తుకయ్ బాప్తిసుమ్ దెతె తిలన్. కచి రిసా ‘అంచి వడ్లొ జెతోసా’ సంగెతె తిల్ మెలె, యేసుచి రిసాయ్” మెన పవులు సంగిలన్. 5 జేవ్ సిన్పుల్ నూన, యేసుప్రబుచి నావ్ తెన్ బాప్తిసుమ్ నజన్. 6 వడ్లొ పవులు జోవయంక ఎక్కిక్ల బోడి చడ ప్రార్తన కెర్తెన్, చి దేముడుచి నుద్ది తిలి ఆత్త జోవయించి పెట్టి అయ్లిచి రిసా, జేవ్ అగ్గె నేన్ల వేర వేర బాసల్ తెన్ లట్టబ, చి చోడి పుట్టవ, ప్రబుచి ఆత్త సికడ కబుర్లు సంగుక దెర్తె. 7 జేవ్ రమారమి బారజన్ తిల.

8 వడ్లొ పవులు యూదుల్ ది నబగేరి గెచ్చుక దెర, తిన్ జొన్నొ ఎద దేముడుచి రాజిమతె బెదితినచి రిసాచి నుబుమ్ కబుర్ నబతె బోదన కెర కెర, దేముడుచి కొడొతెచ

కోడో రుజుల్క బెదవ, దయిరిమ్ తెన్ బోదన కెరై తిలన్.
 9 యూదులతె సగుమజిన్ రాడ్ జీవచ తిల, చి నత్తిమ్ సూసుక నెన కెర, పట్టుమచ ప్రజెలచి మొక్కె యేసుక్రీస్తు దొర్కు జలి రచ్చున వాట్ జలో మెన ఒప్పనతి చి రిసా 'అబద్దుమ్' మెన, సికడ్డె తిల. జాకయ యూదులక సికడుక ముల దా, యేసుక నంపజత సిస్సుల్క అజయి కడన, తూరన్ను మెలో ఎక్కిలోచి వెల్లి గేరుతె రోజుక గెచ్చు, దేముడుచి కోడు బెదవ బెదవ, పవులు బోదన కెరై తిలన్.
 10 దొన్నె వెర్గుల్ ఎద, పవులు ఒత్త ఎపెసుతె సికడ్డె తిలో, చి జా ఒండి అసియా ప్రదేసిమచ మాన్సుల్, ఇస్టుమ్ తిల యూదుల్ కి, గ్రీసు దేసిమచ కి, ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ నూన్.
 11 పడ్డె, పవులుచి అత్తి దేముడు అద్దుతుమచ వెల్లెల కమె జర్గు కెరై తిలన్.
 12 మాన్సుక జొర్జల్ తిల, కో గే పవులు దెర తిల రువూలు జలెకు, కచ్చెలివో జలెకు, జేవ్ జొర్జ తిల మాన్సుల్క నా దిలె, జొర్జ తిలె గెచ్చెది, బూతుమ్ దెర తిల, ములెది.

13 జా పొదలె బుల బుల, బూతల్ ఉడడ్డ యూదుల్ సగుమజిన్ అవ్వి కెర యేసుప్రబుచి నావ్ దెరుక దెర, "పవులు బోదన కెరై యేసుచి నావ్ తెన్ బారె జా గే!" మెన బూతల్క ఉడడుక దెర్.
 14 జోవయింతె సగుమజిన్, స్కెవ మెలో యూదుడు ఎక్కిలోచి సత్తుజిన్ పుత్తర్వులు. స్కెవ, ఎత్తొక వెల్లో పూజరి జయెది.

15 జేవ్ సత్తుజిన్ జోవయిం చ పుత్తర్వులు, దన్నె యేసుచి నావ్ దెర ఏక బూతుమ్ ఉడడుక దెర్, బూతుమ్ జబాబ్ దా జోవయింక, "యేసుక జాని, పవులుక జాని గని తూమ్ కొన్న?" మెలన్.
 16 చి బూతుమ్ దెర్జో జో మాన్సు జేవ్ ఉడడుక ఉచ్చర్నచి ఉప్పిరి నిగ జా, సిడవ, జిన్సన్, చి జేవ్ సత్తుజిన్ దెబ్బల్క, జో గేర తెంతో డుమడయె నిగ గెల.

17 జా ఎవెసు పట్టుమచ ఎత్తిజిన్ యూదుల్క, గ్రీసు దేసిమచక, జా జర్గు జలిసి జాన్సిసి, చి 'యేసుచి నావ్ వెల్లి, ఆరి దెరుక నెంజె' మెన చిన, బియె గెల.
 18 పడ్డె, జోవయింతె నోవర్ నంపజలన ఒగ్గరజిన్ జా కెర, జేవ్ కెర్ల పావల్ ఎదార్దుమ్ ఒప్పన్.
 19 జోవయింతె ఒగ్గరజిన్ అగ్గె తెంతో నయెతానచ మాయకమె కెర్తన జా తిల. జేవ్ అప్పె జోవయిం చ పున్తకములు గల్లె ఆన కుడవన, ఎత్తిజిన్చి మొక్కె డయె గెల. జేవ్ డయె గెల పున్తకల్ మొత్తుమచి విలువ లెక్కె కెర్, కెర్తెవ జల మెల, యూయె మెయలు వెండి బిల్లల్ చి విలువ జల.
 20 దన్నె, ఒండి జా ప్రాంతుమతె సుబుమ్ కబుర్ నూనయె జలి, చి ఒగ్గర ఒగ్గరజిన్ మాన్సుల్ ప్రబుక నంపజా మార్చువ జల.

21 ఈంజ ఎత్తి, జర్గు జలి పడ్డె, ప్రబుచి అత్తొ జోవయిం చి వెట్టి సికడ్డికయె, "మాసిదోనియచి వాటు, పడ్డె అకయె వాటు గెచ్చె యెరుసలేమెతె గెచ్చెది, చి ఒత్త గెల, రోమెతె కి అడె గెచ్చెక అన్నె" మెన పవులు ఒప్పన్.

22 జా పొదులె, పవులుచి కామెతె బెదితె తిల తిమోతి చి ఎరస్టు జత మాన్సుల్క జోక అగ్గె మాసిదోనియతె తెద్రవ, పవులు ఆసియా ప్రదేసిమచి జా ఎవెసు పట్టుమతె అన్నె గడియె తా గెలో.

క్రీస్తుక నంపజతి రిసా అరైమి దేవిక జోకర్తన అల్లర్ జలిసి

23 జా పొదులె, యేసుక్రీస్తుక నంపజా రచ్చున జతి *వాటుచి రిసా తగు జలి. 24 కిచ్చొక మెలె, సరాబు జలో దేమేత్తి మెలోసా అరైమి దేవిక జోకర్త బొమ్మల్ వెండి సామనక

తెయార కెర్తయె, చి జోవయింక, జోవయిం చి కామెతె బెదితి సరాబుల్క లాబుమ్ ఒగ్గర దొర్కు జత తయెది. 25 జో ఏక్ దీసి జోతె కామె కెర్తనక ఎక్కితె బుకారా కెర, అన్నె సరాబుల్క బుకారా, జోవయింక, "ఈంజ అమచి కామచి రిసా అమక లాబుమ్ చెంగిల్ దొర్కు జతయె, చి చెంగిల్ జితనుమ్.
 26 గని అమచి ఎవెసుతె కి అమచి ఒండి ఆసియా దేసిమికి, మాన్సుల్ తెయార కెర్ల దేముడు బొమ్మల్ దేముడు నెంజెతి, మెన, ఈంజో పవులు సికడ అన్నె, చి అమచి అలవాట్ ఒగ్గర ఒగ్గరజిన్ ముల్లి రితి జో మార్చువ కెర అన్నె మెన తుమ్ దెకితను, నూనతను. 27 జలె, ఈంజ అల్లర్ నే పిట్టయెలె, అమచి కామె నిస్టోరుమ్ జయెది. జా, దన్నె అన్నె, అమచి వెల్లి అరైమి దేవిక ఒండి ఈంజ ఆసియా దేసిమచ, ఒండి లోకుమచ జోకర్తతి. ఇన్నెచి గుడి ఆరి పాడ్ జలె, ఇన్నెచి విలువ గెచ్చెది" మెన సికడ్డెన్.
 28 జేవ్ సరాబుల్ నూన, ఒగ్గర కొప్పుమ్ జా, "అమచి ఎవెసుచి వెల్లి అరైమి దేవిక జెయ్యె, జెయ్యె!" మెన, కేకుల్ గెలె. 29 దన్నె, ఒండి పట్టుమ్ గగ్గల్ జా గెలె. జా పట్టుమ్క నచ్చగామెతె టాన్ మెన, వెల్లి నబ తిలె. గాయయె చి అరిస్టార్కుక మాసిదోనియచ మాన్సుల్, జలె, పవులు తెన్ ఉట్ట జా తిల. జలె, సరాబుల్చి పచ్చెన గెల జా పట్టుమ్చి జనాబ్ జేవ్క దెర, జా నచ్చగామెతె టాన్ తెడిక ఒగ్గడ నిల. 30 "జేవ్క తోడ్ గెచ్చెది" మెన, పవులు నచ్చగామెతె టాన్ జనాబ్ తిలిసితె పెనుక ఉచ్చర్న, గని ఒత్తచ సిస్సుల్ ఒప్పెతి నాయె. 31 పడ్డె, పవులుచి గోతల్ జలె జా ఆసియా ప్రదేసిమచ అదికారుల్ సగుమజిన్, "ఇని, జా నచ్చగామెతె టాన్ తె పెను నాయె, ప్రమాదుమ్" మెన, బతిమాల్ల జా కబుర్ తెద్రయెల.

32 జా ఒండి బెర తిల జనాబ్ తెవ, జలె, సగుమజిన్ ఏక్ కోడు, సగుమజిన్ వేర కోడు, కేకుల్ గల్లె తిల. జోవయింక ఎక్కి ఉద్దునుమ్ నాయె, సిక్కు జా అన్నె. జేవ్ బెర అయెలిసి కిచ్చొక గే, జోవయింతె ఒగ్గరజిన్ నేనీతి. 33 యూదుల్ జలె, అలెక్సంద్రె మెలో జోవయిం చి మాన్సు ఎక్కిలోక పురై తెద్రయెల, చి జనాబ్ తె అన్నె సగుమజిన్ కి జోవయింక సికడ్డికయె, జో పురై జా, 'నూన' మెన నయెన కెర, దెర్కు నేడ్డ జేవ్ దొగులచి పచ్చెనచి తీర్పు నంగితో. 34 గని 'యూదుడుయె జో' మెన అరైమిక జోకర్తన చిన కెర, ఎక్కి అవాడ్ కెరన, దొన్నె గుంటల్ పూర్తి, "అమచి వెల్లో దేవిక జెయ్యె, జెయ్యె!" మెన, కేక గెలుక ములెతి నాయె.

35 పట్టుమ్క అదికారి, క్రస్టె జనాబ్క ముడ్డె కెర, "అమచి ఎవెసు పట్టుమ్చ ప్రజెల్, తూమ్ నూన. వెల్లి అరైమి దేవిచి గుడి అమచి ఎవెసుతె అన్నె మెన ఒండి లోకుమచ జాన్సి. పడ్డె, ఆగాసుమ్ తెంతో సేడ్డి బొమ్మపత్తర్ ఇన్నెయె అన్నె మెన ఎత్తిజిన్ జాన్సి. జేవ్ దొన్నె అమ్మి రకితనుమ్. 36 జలె, ఈంజ సత్తిమక కో 'అబద్దుమ్' మెనుక నెత్తిచి రిసా తుమ్ కిచ్చొక గగ్గల్ జతను? బుద్ధి నెంజెలితె కిచ్చొ బమ్మ కామ్ తుమ్ కెర నాయె. సేంతుమ్ కెరన. 37 ఈంజె తుమ్ కడ అన్ల ఈంజేవ్ మాన్సుల్ అమచి గుడిచి కిచ్చొ చడితి నాయె, పాడ్ కెరై నాయె, చి అమచి దేవిక దూసువ కెరై నాయె.

38 "జలె, కచి రిసా గే ఈంజో దేమేత్తి, జోవయింతెన్ తిల సరాబుల్ 'దావ దెమెదె' మెన ఉచర్తతి, అదికారిచి నబతె నూనప్పక జయెది, అమక తీర్పు కెర్తన అన్నె. ఎక్కిలోచి ఉప్పిరి ఎక్కిలో నాయుమ్ తెన్నె తగు కెర్తు, జలె, 39 గని, అన్నె

* 19:23 19:23 మెలె యేసుక నంపజతియె వరల్కుమతె గెచ్చెది మెలె బోదన.

వేర బాదల్ అస్తి మెలె, మాములుమ్ తీర్పు కెర్తనతెన్, అమ్చి వట్టుమ్చి సబతె తగు నూనవయ్ తీర్పు కెరుక అస్సు.

40 “జాగర్ద! ఆజ జర్గు జలిచి రిసా, ఎపెసు పట్టుమ్చ వ్రెజల్ ఇసి గగ్గల్ జా ప్రబుతుమ్చి మరియద కడ్డ, మెన, తుమ్చి రిసా నేరిమ్ వయడుక జయెదె. అమ్క ఏలువ కెర్తన అమ్క పుసిలె, ఆజచి తగు కిచ్చి బెదితిసి సంగుక నెత్తుమ్” మెన, పట్టుమ్చొ అదికారి జనాబ్క సంగిలన్. 41 సంగ, బెర తిల జనాబ్ ఎత్తిక గెరి తెర్తయలన్.

20

పవులు గ్రీకు దేసిమ్తె కెర్లి ప్రబుచి కమె

1 జా పట్టుమ్చి గగ్గల్ కేడ్డికయ్, ఒత్తవ సిస్సుల్క బుకారా, జోవయిక “దయిరిమ్ తా నిదానుమ్ తెన్ తా” మెన సంగ కెర, పవులు జోవయింతె సెలవ్ నజన, మాసిదోనియ ప్రదేసిమి గెచ్చుక, ఓడతె వెగిలన్. 2 నముద్రుమ్ జీన, మాసిదోనియతె పాచ, జా ప్రదేసిమి బుల బుల, ఎత్తిజిన్క బోదన కెర, దయిరిమ్ సంగ, జా ప్రదేసిమ్ ఒత్తల్తో జీన గ్రీకు మెన అన్యెక్ నావ్ తిలి అకయ ప్రదేసిమి పాచిలన్.

3 ఒత్త తిన్ జొన్నె తా కెర, “ఓడతె వెగ సిరియ ప్రదేసిమి అన్నె ఉట్ట గెచ్చిందె” మెన సంగిలె, యూదుల్ జోక అల్లర్ కెరుక కుట్ట కెర అస్తి మెన జో నూన తా, జా వాటు గెచ్చుక ముల, అన్నె మాసిదోనియ వాట్ బుల గెలన్. 4 జోచి తెన్ అన్నె బెరయ పట్టుమ్చొ పుత్తుని సోపత్త, పడ్డొ దెన్నెలోనిక పట్టుమ్చ, అరిస్తార్కుక, చి సెకుందు. పడ్డొ గలతీయ ప్రదేసిమ్చి దెర్చి పట్టుమ్చ, గాయియు చి తిమొతి, పడ్డొ ఆసియా ప్రాంతుమ్చ తుకికు, చి త్రోపిము ఈంజేవ్ కి గెల. 5 జేవ్, అమ్క అగ్ గెచ్చు నముద్రుమ్ జీన, ఆసియా ప్రదేసిమ్చి త్రోయ రేపుతె గచ్చు, * అమ్చి రిసా రకితె తిల. 6 గని మాసిదోనియచి పిలిప్పి పట్టుమ్తె అమ్ పాచ, నే పులయల పొడియొ కతి పండుగు కేడ్డికయ్, ఓడతె వెగ, పాచ్ పాదుల్ ప్రయానుమ్ కెర, త్రోయ రేపుతె ఉత్త, సత్తు పాదుల్ ఒత్త జా పట్టుమ్తె తా గెలమ్.

7 జా అయతర్ దీసి, నంజె నంగుమ్ సుదల్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ తతి గుర్తుచి అన్నిమ్ బెద కా యేసుచి ఆగ్ బలి జలి గుర్తుచి పొడియొ కా, జా రస్సుమ్ పింక మెన, తిన్ని మెట్టుచి ఏక గేరుచి ఉప్పిరచి మెట్టుచి గదితె బెద తిలమ్, చి కలిక ఉట్ట గెచ్చిందె” మెన తా, ఒత్త బెర తిలనక పవులు బోదన కెర కెర, సాక్క ఎద సికడ్డె తిలన్. 8 అమ్ బెర తిలి జా గదితె, ఒగ్గర్ దిచ్చొ లగితె తిల. 9 ఐతుకు మెలో ఉబెడె ఎక్కిలో కిట్టి ఉప్పిర్ వెన తిలన్. ఒత్త వెసిలి, పవులు అన్నె ఒగ్గర్ సేపు బోదన కెర్త తతికయ్, జో ఉబెడె జుమ్ కెర, పూర్తి నిజ గెలన్. వెసుక నెత్త కెర, జా ఉప్పిర్ తిలి మెట్టుచి కిట్టివాట్ ఎట్టొ సెడ్డన్, చి జోక ఉక్కుల్క గెలె, ముర గెచ్చు అస్సు.

10 పవులు, ఉత్త గెచ్చు, వంపా జా అత్తొ తెన్ అమ్డ కెర ఉబెడెక గుండెతె వెలన, తిల మాన్సుల్క దెక, “తుమ్ బియ: నాయ్. జోచి జీవు జోచి పెట్టె అస్సు” మెన దయిరిమ్ సంగిలన్. 11 తెదెడి పవులు, తిల మాన్సుల్ తెన్ జా గదితె అన్నె వెగ, జా పొడియొ కా జా రస్సుమ్ పియ, జా ప్రేమ అన్నిమ్ కెర తా, కుకుడె వాసెనె ఎద బోదన కెర్లన్, చి పెదదలె ఉట్ట గెలన్. 12 జో ఉబెడె, మాత్రుమ్, చెంగిల్ జలన్, ముర

గెలోసా జివ్ జలన్’ మెన, ఒగ్గర్ సర్దనంతోసుమ్ తెన్ జోక గెరి నిల.

ఎపెసుతెచ సుదల్తె సెలవ్ కడన్సి

13 అస్సు రేపు ఎద గెచ్చుక మెన, బార్ జలమ్. పవులు, మాత్రుమ్, “ఇండ గెచ్చిందె” మెంతిక్యం, ఒత్త అస్సుతె ఓడతె వెగడుమ్చె” మెన, అమ్ ఓడతె వెగిలమ్. 14 పవులు ఇండ జా అమ్చి తెన్ అస్సుతె దస్సుల్ జతికయ్, జోవయిక ఓడతె వెగడ, మితులేనే మెలి వెల్లి డెబ్బుతె అయ్లమ్. 15 ఒత్త తెంతొ ఓడతె అన్నె బార్ జా, అన్యెక్ దీసి, కీయెసు మెలి డెబ్బు ఒత్తల్తో పాచ, అన్యెక్ దీసి ఆసియా ప్రదేసిమ్చి మిలేతు రేపుతె ఉత్తిర్లమ్.

16 ఎపెసుతె గెచ్చుమ్ నాయ్, పవులు నెసిలన్. ఒత్త గెలె, జా ఆసియా ప్రదేసిమి సగుమ్ దీనల్ తంక జలె, యెరూసలేమ్తె పాచుక వాయిద జయెదె. తెర్చె, పెంతెక్స్టు పండుగు దీసి యెరూసలేమ్తె పాచ తయిందె మెన, పవులు ఆస జా అస్సు.

17 జాక్యం, మిలేతుతె తా, ‘ఎపెసు పట్టుమ్చ సంగుమ్చ వెల్లెల మాన్సుల్ ఇత్తల్ జెత్’ మెన, కబుర్ తెర్తయలన్. 18 జేవ్ జోచి పుర్ జెతికయ్ పవులు జోవయిక ఇసి మెలన్. “అచ్ తోలితో ఆసియాతె ఉట్ట అయ్లిసి తుమ్ ఏద కెర్చె. జా కెర, తుమ్చి తెన్ జిత్ తా గెలయ్. 19 ఒత్త తా, కిచ్చొ బచాయ్ నే ఉచరంతె, ప్రబుక నంపజత్తు” మెలి ఆనక ఏడ ఏడ, యూదుల్చ కుట్టల్చి రిసా సైమల్ సేడ సేడ ప్రబుచి సేవ కెర్చె తిలిసి తుమ్ జాన్సు. 20 గని దన బాదల్ సెట్టె కి, కామ్క జెతికయ్ కిచ్చొ జలికి, నే ముల్చె నిదానుమ్ తెన్ తుమ్క సికడ్డె తిలయ్, చి నబగెరి ఎదార్లమ్ కి, గెరల్ గెరల్ బుల కి, బోదన కెర్చె తిలయ్. 21 దస్సి, యూదుల్క కి గ్రీసు దేసిమ్చ సుదల్క కి, ‘తుమ్ కెర్త పాపల్చి రిసా వెట్టి దుక్కుమ్ జా, దేముడుక నిదానుమ్ జంక, చి ప్రబు జలో యెసుక్రీస్తుక నంపజంక ముక్కిమ్’ సాచి సంగితె తిలయ్.

22 “అవ్వు, ఒత్త కీసి జయెందె గే నేసి, గని ప్రబుచి అత్త అంక పెట్టికచితుమ్ సంగిల్ రిసా, అచ్ యెరూసలేమ్తె ఉట్ట గెతసి. 23 గని కిచ్చొ జాని మెలె, ఒత్త గెలె, జేలి జతిసి, సైమల్, అంక పిట్టి నాయ్ మెన, అచ్ కేన్ పట్టుమ్తె గెలె కి, దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్త అంక సికయ్తయ్. 24 గని, అచ్ జలి కి మొర్చె కి బాద నాయ్. అంచి జీవుక విలువ దెకి నాయ్. ముక్కిమ్క అంక కిచ్చొ ఆస మెలె, దేముడు కెర్చె దయచి రిసాచి చి సాచి సంగితె తా మెన” యేసుప్రబు అంక కామ్ దా అస్సు. జలి, కెల్క కెత్తినెతె జీసుక మాన్సుక కీసి పూర్తి ఆస తయెదె గి, దస్సి జో ప్రబు దిలి కామ్ పూర్తి నిదానుమ్ కెర కేడవుక అంచి ఆస.

25 “పడ్డొ, ఈందె, తుమ్ ఎత్తిజిన్ అచ్ పరలోకుమ్చి రాజిమ్చి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్లన అస్సు తెంతొ అంక అన్నె దెకున్ నాయ్ మెన అచ్ జాన్. 26 జాక్యం, తుమ్ ఎత్తిజిన్చి మొక్కె, తుమ్ ఎత్తిజిన్ సాచి జతి రితి, తుమ్క అచ్ కిచ్చొ మెన సాచి సంగితె మెలె, తుమ్చి రచ్చనచి రిసా అంక అన్నె కిచ్చొ పూచి నాయ్. అంచి జా పూచి కుట్టవన అస్సు. 27 దేముడు అంక సికడ్డెసి ఎత్తి తుమ్క బోదన కెర అస్సు, కేసి కి అచ్ లుకడన్క నాయ్.

28 “తుమ్చి పూచి కిచ్చొ మెలె, ప్రబుచి ఇస్టుమ్ తెన్ జాగర్ద ఇండ, తుమ్ చెంగిలె గొప్పడ్లు జా, జోచి మంద జలె, యేసుక నంపజలన ఎత్తిజిన్క చెంగిల్ దెకితె తా, సికడ్డె

* 20:5 20:5 ‘అంక’ మెలి, ఈంజ ‘బారికల్’ పుస్తకము రెగిడ్లొ లూకా. ఇన్నె తెంతొ పవులు తెన్ జో అన్నె బులక దెరెదె. † 20:7 20:7 సత్తు పాదుల్తె ఆగెచి దీసి

తంక. జోచో సొంత పుత్రునిది లోక నువడ, జోవయింక కి ప్రబు గెనన అన్నె. తూమ్ జో దెకితి రిసా, జోచి నుద్ది తిలి అత్త తుమచి పెట్టి జో దా అన్నె. ²⁹ అడవ ఉట్ట గెలి, క్రూరుమచ దుర్గో జత రిత మాయమాన్పుల్ తుమచి నెడమె జా కెర, ప్రబుచి మంద జల, జోక నిదానుమ్ తిలనక అల్లర్ కెరుక పిట్టితి నాయ్. ³⁰ 'యేసుచ సిన్పుల్ అమ్చి పట్టి జా జోవయింక పచ్చుత్' మెన, తుమచిత తెంతెచ నగుమ్జన్ కి నత్తిమ్ మార్పుప కెర్త కొడె నంగ నంగ సికడుల. ³¹ జాకయ్, జేవ్చి రిసా తుమ్ జాగర్త తెన తా. అడ్యె కిసి జలయ్? కచ్చుమ్ నేడ నేడ తిన్ని వెర్పుల్ పూర్తి, రాతి మెద్దెన, రోజాక నే పిట్టి, తుమ్క జోవయింక సికడ్డె తిలయ్. జా తుమ్ పచ్చు నాయ్. ³² అప్పె దేముడుచి అత్తి తుమ్క అడవ సార్పు కెర దెతసి. జో దయ్ కెర్చిసి ఎత్తిచ కొడె ఉచరుక ముల నాయ్. జయ్యి నిదానుమ్ పెట్టి తిరున్లదు మెలి, తుమ్క అన్నె డిట్టుమ్ కెరెదె, చి జోచ సొంత మాన్పుల్ జంక జో నిసాన్లనక దిలి వాటచ తుమ్క పిట్టి నాయ్.

³³ 'అడవ ఇన్నె బులై తిలి పొది, కచి వెండి కచి బజరి, కచి పాలల్క అన జయ్ నాయ్. ³⁴ అడవ అంచ సొంత అత్తో తెన కామ్ కెర కెర, అంచి రిసా, అంచి తెన కామ్ కెర్తనచి రిసా కి సరిపుచుప జతిసి దొర్పు. కెరన జతి తిలయ్, మెన తుమ్ జాన్పు. ³⁵ 'నజితి కంట, దెంక చెంగిలి' మెన, యేనుప్రబు సంగిలి కోడు నే పచ్చిత, దస్సి, సొంత అత్తో తెన కామ్ కెరయ్, నెత్తనక తోడు కెర్త తా, 'దస్సి కెర్త చెంగిలి' తుమ్క వాల్ దెకయ్లయ్', పవులు బోదన కెర్తన.

³⁶ ఇసి నంగ కెడవ, పవులు మొగ్గల్ టెక సిర్పు నేడ, జేవ్ ఎత్తిజన్ తెన ప్రార్తన కెర్తన. ³⁷ జేవ్ ఎత్తిజన్ దుకుమ్ జల. అంకివోతె ఆనెనె నూయ్ జలి, చి జోవయించి గుండెతె ఎక్కెక్ల పలన గెవెడె దెర అమడ చుంబ, ³⁸ కిచ్చోక ఒగ్గర్ దుకుమ్ జల మెలి, 'తుమ్ అంక అన్నె దెకున్ నాయ్' మెన జో తెదెడి సంగిలి కోడుచి రిసా, తెదెడి బార్ జా ఓడతె పావెతి ఎద, జోక పట్ట బోడెవ దిల.

21

¹ జేవ్ మాన్పుల్తె నిలవ్ నజన, ఓడత వెగ, ఓడ సోగ జినవ, కోసు మెలి డిబ్బుతె పాచ నిర్త తా, అన్నెక్ దీసి రోడెన్ డిబ్బుతె పాచ, ఒత్త తెంతో నముద్దుమ్ జీన, పతర రేవుతె పాచెలమ్. ² ఒత్త పతరత ఉత్త, పేసికే ప్రదేసిమ్తె గెతి ఓడ దొర్పు జతికయ్, వెగ బార్ జలమ్.

³ జా ఓడతె పాచె పొదుల్ గెచ్చు గెచ్చు, కుప్త డిబ్బు అమ్చి దెబ్లి పక్కయ్ తతి రితి జిన, సిరియ ప్రదేసిమ్ పక్క పాచ, తూరు రేవుతె ఉత్తిర్లమ్. ఓడతె సాపుకర్లు దువార్లి సామన్ ఒత్త ఉత్తపుక తిలి. ⁴ ఒత్తచ నంపజల సిన్పుల్క చజ, సత్తర్కె జోవయింతె తా గెలమ్. జేవ్, జర్లు జంక తిలిసి ప్రబుచి అత్తసెక్కిక చిన కెర, పవులుక, 'యెరునలేమ్తె గెలి తుక ప్రమాదుమ్, పోని' మెన సంగిల. ⁵ జలి, నత్తు పొదుల్ గెతికయ్, అన్నె బార్ జంక దెర్దుమ్. జా తూరు పట్టుమ్చ నంపజలన్ ఎత్తిజని, తేర్చివోతెన్ బోదల్ తెన, పట్టుమ్చ గుమ్మల్ ఇత్తల్తో అమ్క బోడెవ దా, నముద్దుమ్చి ఒడ్డుతె పాచెడ్డ, చి అమ్ ఎత్తిజన్ ఒత్త మొగ్గల్ టెక సిర్పు నేడ ప్రార్తన కెర, ఉట్ట, అమ్తె జోవయింతెన్ నిలవ్ నజన, ⁶ అమ్ ఓడతె వెగెలమ్, జేవ్ గెరి ఉట్ట గెల.

కైసరియ పట్టుమ్తె పావెలిసి

⁷ తూరు పట్టుమ్క ముల అన్నె ప్రయానుమ్ కెర, తోలెమాయి రేవుతె ఉత్త, ఒత్తచ బాపుడ్డు తెన దస్పుల్ జా జోవయింతె ఎక్కి దీసి తా, ⁸ అన్నెక్ దీసి ఓడతె గెచ్చు, యూదయ ప్రదేసిమ్చి కైసరియ పట్టుమ్చి రేవుతె ఉత్త, నుబుమ్ కబుర్ నూనయ్తో పిలివ్చి గెరి గెలమ్. 'బీద నుదల్క దెకుత్' మెన అగ్గయ్ యెరునలేమ్తెచ యేసుచ బారికల్ సత్తుజన్క నిసాన తిల. పిలివ్, జేవ్ సత్తుజన్తె ఎక్కిల్. జోచి గెరి, నగుమ్ దీసల్ తా గెలమ్.

⁹ పిలిప్పుక చెత్తర్జన్ పెండ్లి నే జల దువెసివో తిల. ప్రబుచి అత్త జోవయించి పెట్టి కిచ్చో సికడెది గె, జా కోడు ఈంజేమ్ ఉబెడివో నంగుల. ¹⁰ పడ్డె, అమ్ ఒత్త తిల పొదుల్, ప్రబుచి అత్త సికడ్డ కబుర్లు సంగితో అగబు మెల్లో యూదయచి అన్నెక్ పక్క తెంతో కైసరియ పట్టుమ్తె ఉట్ట అయ్లో.

¹¹ జో అమ్తె జా కెర, పవులుచి కెరాంబి బందంతి వాలి నజ, గుర్తుక జోచ సొంత అత్తో చట్టో బందన, 'దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్త కిచ్చో కోడు సంగితయ్ మెలి, అడవ కిసి అప్పె బందన అన్నె గే, దస్సి, ఈంజ వాలిచో మాన్పుక యెరునలేమ్ పట్టుమ్చ యూదుల్ బంద, యూదుల్ నెంజల అదికారుల్తె సార్పు కెర దెవుల' మెన ప్రబుచి కబుర్ సంగిలన్.

¹² జా కోడు నూన, జా పట్టుమ్చ నంపజలన, అమ్ కి, 'యెరునలేమ్తెచయ, తయ గో నాయ్!' మెన బతిమాల్పా జా సంగిలమ్. ¹³ జలి పవులు జోవయింక, 'కిచ్చోక దస్సి ఏడ అంక పెట్టితె దుకుమ్ కెరయ్తను? అంక బందిలి బందుత్, జేలి కెర్తు, అన్నె, అడవ మొర్లె యేనుప్రబుక గప్పరుమ్ జెయెది మెలి, మెరింది కి' మెన సంగిలన్. ¹⁴ 'అమ్ కెర్తి సంగిల్ కి, జోక జయ్ మెన్పు' మెన, అమ్ చిన, 'దస్సి జలి, ప్రబుచి ఇచ్చుమ్ జర్లు జప్పన్!' మెన, తుక్కె జలమ్.

యెరునలేమ్తె ఉట్ట గెలిసి

¹⁵ జా పడ్డె, జేవ్ పొదుల్ గెతికయ్, అమ్చి సామన్ సర్పు కెర, దెర, యెరునలేమ్తె గెచ్చుక బార్ జలమ్. ¹⁶ అమ్చి తెన, కైసరియ పట్టుమ్చ సిన్పుల్ జల నంపజలన సగుమ్జన్. అగ్గయ్ తెంతో సిన్పుడు జలి కుప్త డిబ్బు దేసిమ్చో మ్యూసానుచి గెరి నిర్త తతి రిసా ఒత్త అమ్క కడ నిల.

¹⁷ అమ్ యెరునలేమ్తె పావెతికయ్, బాపుడ్డు సర్పు తెన అమ్క బెదవన్. ¹⁸ అన్నెక్ దీసి, పవులు అమ్చి తెన యాకోబుతె గెలమ్. ఒత్త నంగుమ్చ వెల్లెల మాన్పుల్ ఎత్తిజన్ ఒత్త బెర తిల. ¹⁹ జోవయింతెన్ దస్పుల్ జా, యూదుల్ నెంజలనతె జో బుల్లె తిలి పొది జోవయింతెన్ దేముడు జోచి అత్తి జర్లు కెర్చిసి ఎత్తి, వర్చు తెన, పవులు సాచి సంగిలన్.

²⁰ జేవ్, నూన కెర సర్పు జా, 'దేముడు జా ఎత్తి జర్లు కెర అన్నె' మెన, జే దేముడుచి గప్పరుమ్ సంగిల, గని పవులుక కిచ్చో పొలు మెలి, 'ఓ, బావో, ఇన్నె, అమ్చ యూదుల్తెయ్, లచ్చల్జీన్ ప్రబుక నంపజా అస్సి మెన తుయ దెకితసి. మోసేచి అత్తి పూర్ణుమ్ దిల ఆగ్గల్ రితి నిదానుమ్ కెర్తతి. ²¹ తుచి రిసా కిచ్చో మెన నూన అస్సి మెలి, తుయ యూదుల్ నెంజలనచ దేసిమ్తుతె గెచ్చు, 'మోసే పూర్ణుమ్చోచి అత్తి దేముడు దిలిసి ఆగ్గల్ తుమ్ పచ్చు, తుమ్చ పుత్తర్లుక అమ్చి గుర్తుచి నున్నతి కెరుక ముల, జా అలవాల్ విడ్డల్ ముల', తుయ అమ్చ యూదుల్క సికడ్డసి. ²² జాకయ్, అమ్క కిచ్చో బాద మెలి, తుక 'ఉట్ట

జా అస్సా' మెన కవితుమ్ నూసుల. 23 జాకాయ్, తుయి కిచ్చొ కెర్లె చెంగిల్ మెన తుక అమ్ కిచ్చొ సంగితనుమ్ మెలె, అమ్తె చెత్తరజిన్ 'నెండి ఉత్త్రుమ్మదె' మెన, దేముడుక అతు ఉక్కుల అస్సి. 24 జలె, జేవ్ చెత్తరజిన్ తెన్ తుయి సుద్ది కెరన, దేముడుచి గుడితె గెచ్చ, జేవ్ నెండి ఉత్త్రయతి కర్చు ఎత్తి తూయి దేను. తుయి దస్సి కెర్లది మెలె, తుచి రిసా జేవ్ సూస్సినిక తప్పు మెన చిన, జో కి అమ్చ అగ్గుల్ రితి నత్తిమ్ ఇండితయ్ మెన నంపజలన అమ్చ యూదుల్ ఎత్తిజిన్ దెకుల. 25 గని, యేసుక నంపజల యూదుల్ నెంజలనక బాద నాయ్. జోవయిచి రిసా జోవయింక కిచ్చొ తీర్చు రెర్ల తెద్రయలమ్ మెలె, బొమ్మల్క దిలిసి తుమ్ కా నాయ్, లోయి కా నాయ్, బొత్తో మోడ లోయి నే గెచ్చయలి సిద్ది కా నాయ్, చి లంజెకమె కెర నాయ్, మెన, జా ఎక్కి ఆడ్ర దిలమ్' మెన పవులుక యెరూసలేమ్చ నంగుమ్ వెల్లెల మాన్చల్ నంగిల.

26 జాకాయ్, అన్యెక్ దీసి, పవులు జేవ్ నంగిల చెత్తరజిన్ తెన్ సుద్ది మెన యూదుల్ నంగిల జా కామ్ కెరన, జోవయింక దేముడుచి గుడితె కడన, "నత్తు పొదుల్ గెలె, అమ్చి సుద్ది జతి కామ్ కెళ్లె, దొర్చు జలి అర్చితుమ్ దెమ్దె" మెన, ఒప్పుస్స.

27 జా కామ్చి జేవ్ ఒప్పుస్స నత్తు పొదుల్ కుట్టిసి పాసి జా, పూర్తి నే జతె అగ్గె, ఆసియా ప్రదేసిమ్చ యూదుల్చ వెల్లెల సుదల్ జా కెర, పవులుక దేవులుమ్తె తిలిసి దెక కెర, ప్రజల్ ఎత్తిక సికడ్ల, చి జోక దెర్ల. 28 "ఓ అమ్చ ఇస్రాయలుల్ ఎత్తిజిని, తోడు జా, ఈంజో మాన్సు కేనే గెలె కి, అమ్ యూదుల్చి రిసా, అమ్చ అగ్గుల్చి రితి, ఈంజ దేముడుచి గుడిచి రిసా, విరోదుమ్ సికడ్లయ్. అన్యెక్ కిచ్చొ తప్పు కెర అస్సా మెలె, ఈంజ దేముడుచి గుడి తెడి గ్రీసు దేసిమ్చ సుదల్క కడ అన, ఈంజ సుద్ది తిలి టాన్ గార్ కెర అస్సా" మెన ప్రజల్క సికడ్ల. 29 కిచ్చొక ఈంజ ఆకరిచి కోడు నంగిల మెలె, అగ్గె ఏక్ సుట్టు, ఎపెను పట్టుమ్చో యూదుడు నెంజిలో త్రోపిమ్మ మెలోసా తెన్ పవులు పట్టుమ్తె బుల్లె తిలిసి దెక తిల, చి పవులుక, 'జోవయింక దేముడుచి గుడి తెడి కడ నెలొ, కిచ్చొగె' మెన ఉచర తిల.

30 ఆసియా ప్రదేసిమ్చ యూదుల్చ జేవ్ వెల్లెల సుదల్, ప్రజల్క దస్సి సికడ్లయ్, పట్టుమ్చ యూదుల్ ఎత్తిజిన్ కోపుమ్ జా, నిగ జా, పవులుక దెర, దేముడుచి గుడి తెంతో ఒగ్గడ నిల. చి బేగి అదికారుల్ దేముడుచి గుడిచ కెల్లివో డంకిల. 31 పవులుక బార్ కెర, మార గెల్ల, గని ఏలుప కెర్లె రోమ్ దేసిమ్చి జమాన్ సుదల్చి గెరి దేముడుచి గుడిక పాసి తిలి, 'ఓండి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చ జనావ్ గగ్గల్ జతతి' మెన జమాన్చో అదికారి దెక కెర, 32 నగమ్జిన్ జమాన్కుక చి జోవయిం పుంజెక్ జిన్క వెల్లొక కడ అన, జేవ్ జనావ్ బెర తిలిన్తె నిగ గెల. జేవ్ జనావ్, జలె, జమాన్కుక చి జోవయించో అదికారిక దెక కెర, పవులుక పెటుక ముల దిల.

33 తెదోడి జమాన్కుచో అదికారి పాసి జా, పవులుక దెర, దొస్సి గొల్లుల్ తెన్ జోక బందయిలన్. "ఈంజో కొస్సో? కిచ్చొ కెర అస్సా?" మెన పుసిలన్. 34 జనావ్చ నగమ్జిన్ ఏక్ కోడు అస్సా, నగమ్జిన్ వేర కోడు సంగ, కేకుల్ గల్లె తిల, చి జా గగ్గల్క జో అదికారి కిచ్చొ రుజ్జు నూసుక నెత్త కెర, "అమ్చి గెరితె ఇన్యెక కడన" మెన జమాన్కుక ఆడ్ర దిలన్.

35 పవులుక దెరన జా గెరిచి మేడచి గుమ్ముమె పాచిత పీనల్తె జమాన్కు వెగుక దెర్లె, జనావ్ ఒగ్గర్ కోపుమ్ జా, జోచి ఉప్పిరి వెలపెలి జతె తిల చి రిసా, జమాన్కు పవులుక ఉక్కుల యుల. 36 జనావ్ ఒగ్గర్ కోపుమ్ తెన్ పట్టి జా, "జోక మెరచ, మెరచ" మెన కెకుల్ గల్లె తిల.

పవులు ప్రజల్ తెన్ కొణో జలిసి
 37 పవులుక జమాన్కు జోవయించి మేడతె కడ నెతె తా, పీనల్ వెగ గుమ్ముమ్ పాసి పాచెలి పొది, "తుక ఆవ్ ఏక్ కోడు సంగుక నెలవ్ దెస్సె గే?" మెన గ్రీకు బాన తెన్ జోవయించో అదికారిక పవులు పుసిలన్. "గ్రీకు బాన జాన్సి గే? 38 జా పొదులె, ఐగుప్తు దేసిమ్చో ఎక్కిలో ఈంజ దేసిమి జా కెర, ఈంజ దేసిమ్చక ఆక్రమంచుప కెరకు ఉచర, చెత్తర్ వెయిల్జిన్ కత్తివో దెరన్త మాన్సుల్క ప్రబులుక ఉక్కుల ఉప్పిరి విరోదుమ్ సికడ, బయలు దేసిమి పట్టి కడన తిల, తూయి జో, కిచ్చొగె" మెన అదికారి నంగిలన్. 39 పవులు జోవయింక జబాబ్ దిలన్, "ఆవ్ యూదుడుయి, కిలికియ ప్రదేసిమ్చి తార్చు పట్టుమ్తె జెర్చిలయ్, చి నాయ్మక్ వెల్లె పట్టుమ్చో జయిందె, ఆవ్ ప్రజల్క ఏక్ కోడు సంగుక దయ కెర అంక నెలవ్ దె" మెన అదికారిక నంగిలన్. 40 జో అదికారి నెలవ్ దిలన్, చి పవులు, పీనల్చి ఉప్పిరి టోచో జా కెర, ప్రజల్క నయన్ కెర్లన్. జేవ్ పూర్తి తుక్లె జతికయ్, జోవయించి ఎల్లి బాన తెన్ సంగుక దెర్లన్.

22

గగ్గల్ జల యూదుల్క పవులు నంగిలిసి
 1 కిచ్చొ మెన యూదుల్చి ఎల్లి బాన తెన్ పవులు యూదుల్క నంగిలన్ మెలె, "బాబుడ్లు, వెల్లొ సుదల్, తుమ్ కెర్లె నిందక జబాబ్ నంగిందె. సూన" మెన, 2 ఎల్లి బాన తెన్ నంగిలన్. 'అమ్ యూదుల్చి బాన' మెన సూన, అన్నె తుక్లె జల. జాకయ్ జోచి జబాబ్ జో సంగుక దెర్లన్. 3 ఆవ్ యూదుడుయి, కిలికియ ప్రదేసిమ్చి తార్చు పట్టుమ్తె జెర్చిలయ్, గని, ఈంజయి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె వడ్ల, వెల్లొ జలో అమ్చో గమలీయేల్తె సదు కెర్లయ్. జో సికయ్తికయ్, అమ్చ పూర్ణచ అగ్గుల్ రితి నిదానుమ్ సిక కెర్లె తిలయ్, చి తూమ్ అప్నాక కిసి అస్సూన్ గే, ఆవ్ కి దేముడుచి సేప నిదానుమ్ తెన్ కెర్లె తిలయ్. 4 జాకయ్, యేసుతె రచ్చన జతి ఈంజ వాల్క నంపజలనక పూర్తి విరోదుమ్ జా, దెర బంద, మూన్సుబోదల్క, తేరబోదల్క జేల్తె గలయలయ్. నగమ్జిన్క *హార్గిన్తె బెదిలయ్. 5 జా కోడుక ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి కి, నబతె వెన్తె వెల్లెల మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్ కి సాచి జా అస్సి. 'యేసుక నంపజల ఒత్తచ మాన్సుల్క దెర, బంద, సిచ్చ కెరవుక' మెన నెలవ్ నజన, దమన్సు. పట్టుమ్తెచ వెల్లెల మాన్సుల్క దెకయ్తి రిసా, ఇన్నచ ఎత్తిక వెల్లొ పూజరితె ఉత్తల్ నజేలయ్. 6 "ప్రయానుమ్ గెతె తా, దమన్సుక పాసి అయేలి పొది, రమారమి మెద్దెన, పరలోకుమ్ తెంతో చి వెల్లి ఉజ్జి అంచి సుట్టునంత డీసిలి. 7 ఆవ్ బుయ్యె నెర్చు సేడ. ఏక్ అవాడ్ అంక నంగిలిసి ఆవ్ సూస్యయ్, 'సాపులు, సాపులు, అంక కిచ్చొక అల్లర్ కెర్లన్?' మెన నంగిలన్. 8 'తుయి కొస్సో, ప్రబు?' మెన జబాబ్ దిలయ్, చి జో అంక, 'తుయి అల్లర్ కెర్లె నజరేతు గవెచ్చోయే యేసు ఆవ్', మెన అంక నంగిలన్.

* 21:39 21:39 'వెల్లి పట్టుమ్' మెలె, రోమ్ పట్టుమ్క సంగ తయెదె. * 22:4 22:4 బారికూల్ 8:1, 9 అధ్యాయమ్ తెంతో.

9 “అంచి తెన తిలస, జలె, జా ఉజడి దెకిల, గని అంచి తెన లట్టణ్ణోసాచి అవాడ్ నూనతి నాయ్. 10 తెదోడి, ‘ఆవ్ కిచ్చో కెరుక, ప్రబు?’ మెన, ప్రబుక పునీలయ్, జో అంక, ‘తుయ ఉట్ట, దమన్సు, పట్టుమతె గో, చి తుయ కిచ్చో కెరుక అన్నె గే తుక ఒత్త నూనయిందె’, మెన, అంక సంగిలన్. 11 జలె అంకి అందర ఉజడిచి రిసా, ఆవ్ గుడ్డి జతికయ్, అంచి తెన అయ్లస అంక ఆతు దెర, అంక వావో దెకయ్ల, చి దమన్సు, పట్టుమతె పాచిలయ్.

12 “ఒత్త, అననీయ మెలో ఎక్కిలో తిలో. క్రిసా మాన్సు మెలె, అమచో దేముడుచ ఆగ్గల్ రితి నిదానుమ్ కెరెద, ఒత్తచ యూదుల్ ఎత్తిజిన జోక ‘చెంగిల్ మాన్సు’ మెనుల.

13 జో, అంచి తె జా కెర, అంచి పాసి టీవోజ, ‘సాపులు, బావో, తుచ అంకివో డీసుల’ మెన సంగిలన్, తెదోడి అంకివో చెంగిల్ జా జోక దెకిలయ్. 14 తెదోడి, జో, ‘అంచి ఇన్నుమ్ జో కిసన్, పరలోకుమచి పున్నిమ్ తిలో క్రిస్టుక దెకున్, జోచి అవాడ్ నూనతి.’ మెన, అమచ పూర్ణులవో దేముడు తుకయ్ నిసాన అన్నె. 15 చి తుయ దెకిలన్, తుయ నూన్దినచి రిసా, జోచి రిసా, ఎత్తిజిన మాన్సుల్క సాచి సంగిదె. 16 అల్లె, కిచ్చోక రకితసి? ఉట్ట జోచి నావ దెర బాప్తిసుమ్ నజన, తుయ కెర్ల పాపల్ దోయ జా గెతి రిసా, జోచి రచ్చన నజను., మెన అననీయ అంక సంగిలన్.

17 “ఆవ్ యెరూసలేమ్తె అన్నె బుల అయ్లో పొది, ఏక దీసి, దేవులుమతె గెచ్చు ప్రార్థన కెర్తె తిలె, ప్రబుతె అంచి మెన్సు పూర్తి తా, 18 ‘బే బేగి యెరూసలేమ్ ముల ఉట్ట గో. ఇన్నె అంచి రిసాచి తుయ సంగితి సాచి నంప కెర్తె నాయ్.’, మెన ప్రబు అంక సంగిలన్. 19 ఆవ్ జోక, ప్రబుచ, అవ్ అగ్గె అమచ యూదుల్చి కేన్ నజగెలి గెలి కి, తుక నంపజలసక చజ, జేతె గలిలయ్, పెటయ్లయ్. 20 పడ్డో, తుచి సాచి జలో స్తెపనుక మార్గిన్తె అవ్ కి పాసి టీవోజ, ‘చెంగిల్’ మెంతె తిలయ్, జోక మార్గలచ సాక్కల్ గల్ల దెర తిలయ్. ఈజ ఎత్తి, జేవ్ అదికారుల్ కి జానతి. ఆవ్ ఇన్నె తా గెలి చెంగిల్ కిచ్చోగె మెన, ప్రబుక ఆవ్ సంగిలయ్. 21 జలె, అంక జో కిచ్చో మెలన్, మెలె, ఉట్ట, గో. కిచ్చోక మెలె, తుయ దూరి గెచ్చు యూదుల్ నెంజలసక నుబుమ్ కుబర్ నూనపుక మెన, ఆవ్ తెర్తయ్తసి మెన, ప్రబు అంక సంగిలన్.”, మెన పవులు జేవ్ యూదుల్క సంగిలన్.

పవులు సంగితికయ్ జూబ్ కోపుమ్ జలిసి

22 జా కోడు సంగితి ఎద తున్ణ తా, జోవయింక జేవ్ యూదుల్ నూన్తె తిలె. గని, యూదుల్ నెంజలసచి రిసాచి కోడు నూన, కోపుమ్క గట్టిజ ఒర్పు, కిచ్చో మెన కేకుల్ గల మెలె, “క్రిసా మాన్సు, ఈంజో! ఈంజ లోకుమతె ఈంజో కిచ్చోక జింక! ఇన్నెక మార గెలి!” మెన జేవ్ కేకుల్ గల. 23 జోవయించి ఒగ్గర్ కోపుమ్క, జోవయించ సాక్కల్ గల్ల కడన దెర పెట్టి రితి నయన్ కెర, మత్తి కి వెంట కెర గల్ల తతికయ్, 24 జమాన్సుచో అదికారి కిచ్చో కెరుక నేన్ కెర, “జోక కమె కెర్తె గేరతెకడన కొర్తె తెన్ వెట పరిచ్చ కెర, కిచ్చో నేరిమ్ జోక వయ్డతె గి చి జోచి రిసా కిచ్చోక దన్నీ మెన ఒర్పు దిల గే జానుక” మెన, జమాన్సుక ఆడ్ర దిలన్.

పవులు రోమియుడు మెన జాన్సుచ జలిసి

25 గని జేవ్ జోవయింక కొర్తె తెన్ వెటక మెన బందితికయ్, పాసి టీవోజ తిలో పుంజెకజీన్ జమాన్సుక

వెల్లోక పవులు ఏక కోడు సంగిలన్. “సాచి నే నూనతె, నే తిర్పు జలో రోమియుడుక వెట్టి సిచ్చ దెంక నాయమ్ గి?” మెన పునీలన్. 26 జా కోడు పునీతికయ్, జో పుంజెకజీన్ జమాన్సుక వెల్లో నూన, వెయ జమాన్సుక వెల్లోతె గెచ్చు, “అమ్ కిచ్చో కెరుక గి? ఈంజో మాన్సు రోమియుడు” మెన సంగితికయ్, 27 జో అదికారి పవులుతె జా కెర, “తుయ రోమియుడు గి?” మెంతికయ్, “ఆవ్ రోమియుడు” మెన పవులు సంగిలన్. 28 జాకయ్, జో అదికారి, “రోమియుడు జతి రిసా ఆవ్ ఒగ్గర్ డబ్బుల్ దిలయ్” మెన పుంజెకజీన్ జమాన్సుక వెల్లో సంగిలన్. “గని ఆవ్ రోమియుడు జా ‘జెర్మిలయ్’ మెన, పవులు జబాబ్ సంగిలన్. 29 బేగి, జోవయింక వెట పరిచ్చ కెరుక ఉచర్లన బియ: కెర బార్ జల, చి పవులుక, జో రోమియుడు మెన, చి రుణ్ణు నే నూన్తె రోమియుల్క సిచ్చ కెరుక, బందుక, నాయమ్ సాయ్ మెన, ‘తప్పి కెర్తయ్’ మెన పుంజెకజీన్ జమాన్సుక వెల్లో బియ: గెలన్.

యూదుల్చ అదికారుల్క సబ వెనయ్లీసి

30 అన్నె దీసి, పెందలె, “యూదుల్ కిచ్చోక జోక నింద కెర అన్సి గే నత్తిమ్ నూనిందె” మెన, జోక బంది గెల్లుల్ యిప కెర, “వెల్లెల పూజర్లు, యూదుల్చి సబతె వెనీతన ఎత్తిజిన జెతు, చి సబ వెనయిందె” మెన పుంజెకజీన్ జమాన్సుక వెల్లో ఆడ్ర దిలన్. జేవ్ యూదుల్ జెతికయ్, పవులుక ఎట్టోత్తె జోవయింతె కడ ఆన, జోవయించి మొక్క టీవో కెలన్.

23

1 పవులు, జలె, నే బితె సబ వెనీలసక దెక, “ఓ బావుడ్లు, ఆజి ఎద అమచో దేముడుక నత్తిమ్ ఆవ్ ఇండితసి.”, మెన, మొదోల్ సంగిలన్. 2 అననీయ మెలో ఎత్తిక వెల్లో పూజరి, “జోక చోడి వెట” మెన పవులుక పాసి తిలసక ఆడ్ర దిలన్. 3 తెదోడి, పవులు జోవయింక, “చున్నుమ్ దెరచ ముర్కి లుంకట్టి కూడు జలో రిత్తే తుయ మాయమాన్సుక దేముడు తుకయ్ పెటదె! దేముడు మోసి తెన్ దిలి ఆగ్గల్చి నాయమ్ తెన్ అంచి రిసాచ రుణ్ణుల్ నూనతి రిసా సబతె వెన అన్నున్, గని నాయమ్ నెంతె అంక వెటయ్తసి. తుక కిచ్చో నత్తిమ్?!” మెన, సంగిలన్. 4 పాసి తిలస, “దేముడువో ఎత్తిక వెల్లో పూజరిక దన్నీ దూసుప కెరుక జయె నాయ్.” మెన సంగిల, 5 చి, “బావుడ్లు, జోక ‘ఎత్తిక వెల్లో పూజరి జయెదె’ మెన ఆవ్ నేని. జాన్తయ్, జలె, దన్నీ లట్టబీతయ్ నాయ్. ‘తుమ్చ అదికారుల్క దూసుప కెరుక జయె నాయ్’ మెన, దేముడుచి కొకొతె రెగ్గ అన్నె” మెన పవులు జబాబ్ దిలన్.

6 పడ్డో, ‘సబ వెనీతనతె సద్దూకయ్యులు చి పరినయ్యుల్ మెల పండితుల్ ఇన్నె అన్సి’ మెన పవులు దెక కెర, సబతె కిచ్చో మెన కేక గలో మెలె, “ఓ బావుడ్లు, ఆవ్ పరినయ్యుడుయి. అంచ పూర్ణుల్ కి పరినయ్యుల్, ‘మొర్తె అన్నె జీవ్ తా ఉట్టుమచె’ మెన ఆవ్ పరినయ్యుడు దయిరిమ్ జో అన్సిచి రిసా, అంక నింద కెర పరిచ్చ కెరయ్తతి.”, మెన సంగిలన్. 7 జో దన్నీ సంగిల్ రిసా, పరినయ్యుల్ చి *సద్దూకయ్యులు గగ్గోల్ జల. 8 మాన్సుల్ మొర్తె అన్నె జతి నాయ్, దూతల్ తతి నాయ్, ఆత్తల్ బూతల్ డుంబల్ గల్ల తతి నాయ్ మెన సద్దూకయ్యులు సికడ్డతి. పరినయ్యుల్, ‘మొర్తె జిమదె, దూతల్, ఆత్తల్ బూతల్,

† 22:28 22:28 పవులు యూదుల్చి సినువోచి జలెకి, అబ్బుదినిచి కాలము తెంతో ‘రోమియులు ఈంజో’ మెన నాయమ్ తెన్ రుణ్ణుల్ దెకయ్త కార్తె జోవయించి కుముబుమచక తిల. * 23:7 23:7 మాన్సుల్ మొర్తె అన్నె జతి నాయ్, దూతల్ తతి నాయ్, ఆత్తల్ బూతల్ డుంబల్ గల్ల తతి నాయ్ మెన సద్దూకయ్యులు సికడ్డతి

డుంబల్ గట్ల అస్తి' మన ఒప్పందతతి, చి రిసా, దొన్ని జట్టు జా ఒగ్గర్ గగ్గల్ జల. ⁹ తెదొడి, పరిసయ్యుల్ చి జట్టుతెవ నగుమజన్ మాసి తెసి దేముడు దిలి అగ్గల్ సికడ్డన టీవ కెర, "ఈజో మాన్యుతె కిచ్చో తప్పు డీసి నాయ్. ఏక్ వేల కేన్ జవున్ అత్తు జవున్, దూత జవున్ ఇన్నతెన్ లట్టణ్" మెన సంగిల. ¹⁰ జా కోడు సూన కెర సద్దూకయ్యులు ఒగ్గర్ కోపుమ్ జల, చి జేవోజ జట్టు జలన అన్న ఒగ్గర్ గగ్గల్ జతికయ్, జమాన్సుచో అదికారి, 'యూదుల్ పవులుక ఎక్క దడి దొన్ని పక్కలె దెర చిర మారుల' మెన బియ్య కెర "తుమ్ జోపయింతె ఉత్త గెచ్చ, జోక జోపయింది నెడిమి తెంతె ఉత్త కడ దెర జా అమచి జమాన్సు గెరిచి మేడతె ఆన జోక రక" మెన, జమాన్సుక ఆత్త దిలన్.

పవులుక ప్రబు దయిరిమ్ సంగిలిసి

¹¹ జా రాతి, యేసప్రబు పవులుచి పాసి టీవోజ కెర, "తుయి ది నాయ్. ఈజ యెరూసలేమ్తె తుయి కీసి అంది రిసా సాచి సంగ అస్సన్ గె, దస్స, తుమ్క ఏలువ కెర్ రోమ్ పట్టుమతె కి అంది రిసా సాచి సంగితె" మెన ప్రబు జోక సంగిలన్.

పవులుక మారుక మెన యూదుల్ కుట్ల కెర్సి

¹² అన్యెక్ దీసి పెందలె, యూదుల్ కుట్ల కెర, "పవులుక మార్తె ఎదక చువ్వె తన్నె తమదె" మెన అతు ఉక్కిల. ¹³ కెత్తిజన్ జా కుట్ల కెర్ల మెలె, దొన్ని విసాజన్చి కంట అన్న ఒగ్గర్జన్. ¹⁴ జేవే వెల్లెల పూజర్లు చి సబవ వెల్లెల మాన్యులెతె గెచ్చ, ఇసి మెల, "పవులుక అమ్ మార్తె ఎదక చువ్వె తన్నె తమదె" మెన అతు ఉక్కుల అన్నుమ్. ¹⁵ జాకయ్, తుమ్, సబ మెసితన ఎత్తిజుల తెన్, రోమ్వ జమాన్సుచో అదికారితె అప్పు గెచ్చ, 'పవులుక అన్నె సరిగా పరిచ్చ కెర తీర్పు సంగుమదె. జోక కడ ఆస్' మెన జో అదికారిక సంగ. జో కడ ఆస్, జో పవులు తీర్పు కెర్ గెరి పాసి నే జెతె అగ్గె, మారుమదె" మెన, కుట్ల కెర్ల.

¹⁶ జలె, పవులుక వట్టె దెర మార్తె కుట్లచి రిసా పవులుచి బేన్నిచో పుత్తుసి సూన తా, జమాన్సు తతినెతె గెచ్చ, తెడి పెన, పవులుక సంగిలన్. ¹⁷ పవులు పుంజెకీజన్ జమాన్సుక వెల్లొ ఎక్కిలొక బుకారా కెర, "జమాన్సుచో అదికారితె ఈజో నాడుక కడ నే. ఏక్ కబుర్ ఈజో ఆన అన్న" మెన సంగితికయ్, ¹⁸ అదికారితె కడన కెర, "జేలి జలొ పవులు అంక బుకారా కెర, అదికారితె ఈజో నాడుక కడ నే. జోక కబుర్ ఆన అన్న, మెన తెర్లయలన్", మెన, పుంజెకీజన్ జమాన్సుక వెల్లొ సంగితికయ్, ¹⁹ అదికారి జో నాడుచి అతు దెర, జో తెన్ గెరిచి తెడి పెన గెచ్చ, కో నే సూసితె, "అంక తుయి సంగితి కబుర్ కిచ్చో?" మెన పుసిలన్. ²⁰ "యూదుల్ కుట్ల కెర అస్తి. ఆరిక, పవులుక అన్నె సరిగా పరిచ్చ కెర తీర్పు కెర్లె రితి జా, తుక, 'కలిక సబతె కడ ఆస్' మెన తుక కబుర్ తెర్లెపుక ఉచద అస్తి. ²¹ గని పొని. పవులుక వట్టె దెర మారుమ మెన, దొన్ని విసాజన్చి కంట అన్న ఒగ్గర్జన్ రకితతి. జోక మార్తె ఎదక చువ్వె తన్నె తమదె మెన జేవే అతు ఉక్కుల అస్తి. తుక సబతె ఆత్త దెవున్" మెన, రకితె అస్తి", పవులుచో బేన్నిచో పుత్తుసి జమాన్సుచో అదికారిక సంగిలన్.

²² జాక జో అదికారి, "అంక తుయి ఈజ కబుర్ సంగిలిసి కక్క సంగు నాయ్" మెన నాడుక ఆత్త దిలన్. ²³ తెదొడి జమాన్సుచో అదికారి, దొగ్గల పుంజెకీజన్ జమాన్సుక వెల్లొక బుకారా కెర, "దొన్ పుంజెకీజన్ మాములుమ్ జమాన్సుక,

గోడలెతె వెగిత డబ్బయజన్ జమాన్సుక, దొన్ పుంజెకీజన్ ఈంటె దెర్ల జమాన్సుక ఆత్త దెను. నొప్పు గంటల్ రాతిక తెయార జా తత్తు. కైసరియ పట్టుమ్ ఎదక జేవేక తెర్లయిందె. ²⁴ పడ్డె, పవులు వెగ గెతి రిసా, గోడలు దొర్లు కెరు. జో కిచ్చో ప్రమాదుమ్ నే జతె పేలిక్కితె తుమ్ జోక బోడెవ దాస" మెన, జేవే దొగ్గల పుంజెకీజన్ జమాన్సుక వెల్లొక ఆత్త దిలన్. ²⁵ పేలిక్కిక దెతి ఉత్తుమ్ రెగిడ్డె.

²⁶ "వెల్లొ అదికారి జలొ పేలిక్కిక అమ్ కైదియ లూసియ తెర్లయతి ఉత్తుమ్. ²⁷ తుచితె అమ్ తెర్లయతో ఈజో మాన్సుక యూదుల్ దెర, మారిత, గని అమ్, అంద జమాన్సు తెన్ జా కెర, దెక, జోక 'రోమ్యిడు' మెన సూన, రెప్పయవ కెర్లయ్. ²⁸ జోక 'కిచ్చో నేరిమ్ వయడ్డతి గే సూనిందె' మెన, జోపయింది సబతె టీవో కెలయ్, ²⁹ 'మొర్తి సిచ్చ జవున్, జేలెతె గల్లి సిచ్చ జవున్ అసనెతి కిచ్చో నేరిమ్ కెరె నాయ్, గని ఎక్కి, జోపయింది దేముడుచి నముకుమ్క బెదెతిసి, మోసి తెన్ దేముడు దిలి అగ్గల్చి అలవాట్ పట్టుయతయ్ జోక నింద కెర్లె" మెన, అంక రుజ్జు అయ్యెలి. ³⁰ తెదొడి, 'జోక మారుక కుట్ల కెర అస్తి' మెన, సూన్యయ్, బేగి తుచితె తెర్లయతసి, జోక నింద కెర్లనక, 'జేవే కి తుచి తీర్పు కెర్లె టూనెతె గెచ్చ, జేవే వయడ్డె నేరిమచి రిసా తుచి మొక్కె జెచ్చి సాచి సంగుత్' మెన ఆత్త దా అస్తి" పేలిక్కి అదికారిక జమాన్సుచో అదికారి ఉత్తుమ్ రెగిడ్డెన్. ³¹ జాకయ్, జమాన్సుచో అదికారి సంగిల్ రితి, జమాన్సు జా రాతి అంతిపత్తి మెలి పట్టుమ్ ఎద పవులుక బోడెవ దా కెర, ³² అన్యెక్ దీసి పెందలె 'జోక కైసరియ పట్టుమ్ ఎద బోడెవ దెతు' ఎక్కి గోడలెతె వెగిల జమాన్సుక ముల, జిల జమాన్సు యెరూసలేమ్తె అన్నె బుల గెల.

³³ పవులుక బోడెవ దిలన, జోపయింతెన్ కైసరియతె పావ కెర, అదికారిక ఉత్తుమ్ దా కెర, పవులుక జోచి పుర్లె టీవో కెలన్. ³⁴ తెదొడి అదికారి, జా ఉత్తుమ్ సదు కెర, "తుయి కేన్ ప్రదేసిమ్చో మాన్సు?" మెన పవులుక పుసిలన్. "కీలికియ ప్రదేసిమ్చో అమ్" మెన పవులు జబాబ్ దిలి. ³⁵ "దస్సి జలె, తుక నింద కెర్లన ఇన్నె పావ అయ్యెలి, తుచి తగు సూనిందె" మెన సంగ కెర, "హెరోమ్ రాసెచి మేడతె ఇన్యెక కడన రకుత్" మెన పేలిక్కి అదికారి ఆత్త దిలన్.

24

¹ పాచ్ పాదుల్ గెతికయ్, ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి అననీయ, సబతెవ వెల్లెల సుదల్ తెన్, పవులు కెర్లె నింద వయడ్డెకయ్ తెర్లెల్లు మెలొ ఎక్కిలొ తెన్, ఉట్ట అయ్యెల. అదికారిచి గెరితె జా కెర, పవులుచి రిసా జేవే సంగిలి నింద వయడ్డె. ² తెదొడి, అదికారి పవులుక కడ ఆనయ్తికయ్, జో కెర్లె నిందచి తగు సంగుక మెన, తెర్లెల్లు సంగిలన్. "తుయి ఏలువ కెర్లెకయ్, వెల్లొ పేలిక్కి అమ్చి ఒండి ప్రదేసిమ్క నెంతుమ్, చి తుచి దయచి రిసా, అమ్చి దేసిమ్వ కక్కుల్ నస్టల్ మార్పువ జా అస్తి. ³ జాకయ్, తుచి ఎదివాట్ తోడుచి రిసా, అమ్చి సర్లసంతోసుమ్ తుక సూనయ్తుమ్. ⁴ తుక ఒగ్గర్ కామ్ తయదె, చి తుక ఒగ్గర్ కొడె సూనవ అల్లర్ కెరుక నెనుమ్, గని దయ కెర దొన్ని కొడె జవున్ సూను. ⁵ ఈజో మాన్సు బలె అల్లర్ కెర్లయ్. ఒండి లొకుమ్వ అమ్చి యూదులెతె గెచ్చ, ప్రబుతుమ్చి ఉప్పిర్లి విరోయమ్ కెర్లె రితి సెకడ్డయ్. పడ్డె నజరేతు గచ్చియో యేసుచి అలవాట్ కెర మార్పువ జలనచి జట్టుతె జో ముక్కిమ్. ⁶ ఈజ నెంతె అన్నె అమ్చి దేముడుచి గుడిక గార్ కెరుక ఉచదల్లె, గని జోక దెర

పట్టయలమ్. * అమ్మచ అగ్గులే రితివి అలవాట్లె కెర్రి రితి జోక తీర్పు కెర్లమ్, 7 గని జమాన్చువో అదికారి లూసియ జా కెర్, అమ్మచ అత్తి తెంతో జోక ఉర్పు కడన కెర్, నేరిమ్ వయడన పేలిక్కి అదికారిచి తీర్పు కెర్రి టాన్తె గెతు., మెన అడ్ర దిలన్. 8 తూయ సొంత జో మాన్చుక పరిచ్చ కెర్రి, అమ్ వయడ్డి నేరిమ్ ఎత్తివి రిసా తూయ సూన, రుజ్జుల్ దెకితె". 9 యూదుల్ ఎత్తిజన్ "సరిగ" మెన, జోచి సాచి బెదవ జేవ్ నేరిమ్మలు వయడ్డ.

పవులు జబాబ్ దిలిసి

10 తెదొడి, 'తుయ జబాబ్ దేసు' మెన, పవులుక అదికారి సయన కెర్లన్, పవులు సంగిలన్. "తుయ ఒగ్గర్ వెర్వులు ఈజ దేసిమి ఏలుప కెర్రి అస్సినచి రిసా దయిరిమ్ తెన్ అవ్ జబాబ్ దెతసి. 11 అప్పక బార పొదుల్ జంక నేతయ్, దేముడుచి గుడితె బక్తి కెరుక మెన, అవ్ యెరూసలేమ్తె గెలయ్. తుక రుజ్జు కావలె మెలె, సాచుల్ అస్సి.

12 "అవ్ ఒత్త తా, దేముడుచి గుడితె జవున్, నబ గెరలె జవున్, పట్టుమ్తె జవున్, అవ్ కిచ్చి వేర కోడు సికడ్డిని దెక అస్సి గె? అవ్ పైజెల్క అల్లర్ కమె సికడ్డిని దెక అస్సి గె? నాయ్! 13 పడ్డో, అంచి రిసా జేవ్ అప్ప నింద కెర్రినక కిచ్చి రుజ్జు దెకవుక నెత్తిర్రి. 14 గని తుచి మొక్కె అవ్ కిచ్చి ఒప్పనతసి మెలె, 'తప్పు' మెన జేవ్ సంగితె 'యేసుక్రీస్తు దొర్కు జలి రచ్చన వాల్' మెన ఒప్పనతి నాయ్. సుబుమ్ కబుర్క నంపజా అవ్ ఇండ, అమ్మచ 'మోసి పూర్ణమవొచి అత్తి దేముడుక రెర్చయల అగ్గుల్ జలెక, పూర్ణలెచి అత్తి సంగిల దేముడుచ కబుర్లతె తిలిసి ఎత్తి., జో దేముడుచ కబుర్ల రెగిడ్డిని ఎత్తి., అవ్ నంప కెర్రిన్. 15 ఈంజేవ్ ఒప్పనతసి అవ్ కి దయిరిమ్ తెన్ పూర్తి నంప కెర్రిన్, సత్తిమ్ ఇండిలన అబద్దుమ్ ఇండిలనకి మొర్రి కి, జీవ్ జా ఉట్ట గెప్పుల. 16 జాకయ్, దేముడుక కి, మాన్చుల్క కి కిచ్చి పాపమ్ నే కెర్రి రిసా, అవ్ జాగర్ దెకనతసి.

17 "ఒగ్గర్ వెర్వుల్ గెతికయ్, యూదుల్చ బీద సుదల్క తోడు దెంక మెన, ఒత్తవ మాన్చుల్ దిలి డబ్బుల్ దెరన అయలయ్, చి అమ్మచో దేముడుక కానుక దెంక మెన, దేముడుచి గుడితె గెలయ్. 18 సుద్ది జతి కారిమ్ కెరన అవ్ దేముడుచి గుడితె దస్సి బక్తి కెర్రి తతికయ్, ఆసియా ప్రదేశీమ్చ అమ్మచ యూదుల్చ వెల్లెల మాన్చుల్ అంక దెకిల. గని కేన్ జనాబ్ గగ్గల్ గుగ్గల్ జలిసి కిచ్చియ నాయ్. 19 అంచి రిసా ఆసియాచ యూదుల్ కిచ్చి నేరిమ్ వయడుక ఇస్టుమ్ జతతి, జెచ్చి అప్పె ఇన్నె తుచి మొక్కె సాచి జంక జలె చెంగిల్ తత్తి. 20 గని జేవ్ నాయ్, చి ఈంజేవ్ యెరూసలేమ్చ మాన్చుల్చ నబ కెర్రినతె అవ్ నింద జలి పొది, అవ్ కిచ్చి తప్పు కెర్రినచి రుజ్జు దెకిల గే, సూన్ గే, సంగుతు. 21 ఎక్కి, కోడుచి రిసా జేవ్ సంగుక జయెది. జోవయించి నెడిమి అవ్ టీవోజ తా, 'మొర్రి కి జీవ్ జా ఉట్టమ్మద' మెన అవ్ సంగితసిచి రిసా అంక ఆజ నింద కెర్రితె." దస్సి పవులు అదికారిక సంగిలన్.

పవులుక తీర్పు నే జతె జేల్తె రకితె తిలిసి

* 24:6 24:6 గ్రీకు బాస తెన్ ఈంజ మత్తిలె తొలితొ రెగిడ్డ సగమ్ పుస్కలతె 6 నంబరిచ ఆకర్ కోడుచి 7 నంబరిచ కోడు తయె నాయ్; మెలె, 'అమ్మచ' తెంతో 'దిలన్' ఎద. † 24:14 24:14 తెలుగు బైబిలెతె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసిచి అత్తి దేముడు ర్చయలె అగ్గుల్ మెన అమ్మ జానుమ్. ఈంజ కొడె ఎత్తి బైబిలెతె అగేచి పావ్ పుస్కమ్తె రెర్చయె తా అస్సి. ఈంజ దెకవుక మెన కునియ బాసతె నొయ ప్రమానుమ్తె మోసి పూర్ణమవొచె అత్తి రెగిడ్డ దేముడుచ అగ్గుల్ మెన ర్చవ అస్సి. ‡ 24:25 24:25 కిచ్చి తీర్పు మెలె, జోవయించ జనాబ సత్తిమ్ జలనక పరలోకమ్తె కడ నెతిసి, గని నంప నెంజ అబద్దుమ్తె తా గెలనక సెత్తితె గల్లిసి.

22 అదికారి జలో పేలిక్కి, యేసుక నంపజతి చి రిసా ఇదిల్ ఒగ్గర్ జానె, చి తీర్పు వాయుద కెర్రి రితి, "జమాన్చువో అదికారి జలో లూసియ ఇత్తల్ ఉట్ట అయలె, తుక వయడ్డి నేరిమ్చి తగు సూనింద" మెన, పవులుక సంగిలన్.

23 పడ్డో, ఒత్త తిలో పుంజెకజీన్ జమాన్చుక వెల్లొక, "ఈంజో మాన్చుక జేలి కెర, గని బంద గల్తు నాయ్, గదితె డంక నాయ్, చి జేవ్ గోతుసుదల్తె కో గేతె అయలె కి, జోక దొర్కు జలిసి కిచ్చి అస్సికె, అడ్డు కెర నాయ్" మెన పేలిక్కి అడ్ర దిలన్.

24 సగుమ్ దీనల్ గెలి పడ్డో, పేలిక్కి అదికారి యూదుడుయ జీలె ద్రుసిల్ల మెలి తేర్చిక కడ ఆన, పవులు జేలి తిలిసెతె అయలె. పవులుక "జెవున్" మెన పేలిక్కి సంగ తెర్చయ్తికయ్, అయలె. యేసుక్రీస్తుచి ఉప్పిరి నముకుమ్ తిలిసెచి బోదన సూన్. 25 పవులు బోదన కెర కెర, కిచ్చిచి రిసా సంగుక దెర్లన్ మెలె, పున్నిమ్చి రిసా, ఆన కెరంతి రిసా, చి ఆకర్ దీసిక లోకుమ్చ మాన్చుల్క యేసుప్రబు పరిచ్చ కెర 'తీర్పు కెరుక తిలిసెచి రిసా సంగిలన్, చి పేలిక్కి, సొంత కెర్రి తప్పుల్క ఉచర లాజ్ జా బియె కెర, "అప్పెచి మట్టుక ఉట్ట గెచ్చ తా. అంక అవ్కానుమ్ తిలె, తుక కెయెక గే అస్సి బుకారింద" మెన జోక తెర్చయలన్. 26 పడ్డో, పేలిక్కి అస్సి కిచ్చిచి రిసా ఉచరె తిలో మెలె, 'విడ్డల్ జతి రిసా ఏక వేల పవులు లంచుమ్ దెయెద' మెన ఆన జా తిలో. జాకయ్ ఒగ్గర్ సుట్ట జోక బుకారా బుకారా, జో తెన్ లట్టబ్బో. 27 గని పవులుక ఒత్త జేలి కెర దొన్ని వెర్వుల్ గెతికయ్, పేలిక్కి అదికారి వేరతె మార్చుప జలో, చి పొర్చియన్ పెస్టున్ అదికారి జలో. మార్చుప జలి పొది, యూదుల్క పులవుక మెన పవులు జేల్తె దస్సి తతి రిపి తిలిక్కి ములె దిలో.

25

పవులుచి రిసా యూదుల్ అస్సి అల్లర్ ఉచర్చిసి

1 ఏలుప కెరుక మెన, పెస్టున్ యూదుయ ప్రదేశీమి ఉట్ట జా తిర్చితి గెలి పడ్డో, జోవయించి మేడ తిలి కైసరియ తెంతో బార్ జా, యెరూసలేమ్తె గెలో. 2 వెల్లెల పూజర్లుచి యూదుల్చ అస్సి వెల్లెల మాన్చుల్ జోతె జా కెర, పవులుచి రిసా సంగిల. 3 అస్సి, "దయ కెర పవులుక యెరూసలేమ్తె తెర్చయ్" మెన, బతిమాల్చా జా సంగిల. జో అయలె, వట్టె లుంక దెర మారుక మెన ఉచర్చతి. 4 పెస్టున్, "పవులు ఒత్త కైసరియతె జేల్తె అస్సి, చి ఒగ్గర్ దీసల్ నే గెతె అవ్ ఒత్త అస్సి గెచ్చింద" మెన సంగ. 5 "అవ్ ఒత్త గెచ్చుక బార్ జలె, తుమ్మచ అదికారుల్ అంచి తెన్ బెద జెతు, చి జో మాన్చు కిచ్చి నేరిమ్ కెర తిలె, రుజ్జు దెకవుతు!" మెన సంగిలన్.

పెస్టున్ పవులుచి తగు అస్సి సూన్సి

6 పెస్టున్ ఎక్కి అట్టు గే దెస్సు గే పొదుల్ ఒత్త యెరూసలేమ్తె తా కెర, కైసరియతె అస్సి ఉట్ట అయలన్, చి అస్సికె దీసి పవులుచి తగుచ రుజ్జుల్ సూనుక వెన, పవులుక "జెవున్" మెన అడ్ర దిలో. 7 పవులు యెరూసలేమ్ తెంతో అయలె. యూదుల్ జోవయించి సుట్టునంత టీవోజ కెర, కిచ్చి కిచ్చి వెల్లెల నేరిమ్మలు ఒగ్గర్ సంగిల, గని రుజ్జుల్ దెకవుక నెత్తిర్రి. 8 తెదొడి పవులు "యూదుల్చ అగ్గుల్

రితి కెర్తినచి అలవాట్ ఉపద్రె కి, కిచ్చొ నేరిమ్ కెరి నాయ్, దేముడుచి గుడిచి రిసా కి కిచ్చొ నేరిమ్ కెరి నాయ్, చి అమ్మక ఏలువ కెర్తొ *కైసరచి రాజుమక కి కిచ్చొయ్ ఇదిలిసి నేరిమ్ కి కెరి నాయ్” మెన, జబాబ్ దిలన్.

9 పెస్సున్, మాత్రుమ్, యూదుల్క పులవుక మెన, పవులుక, “యెరూసలేమ్తె గెచ్చొ ఈజేవ్ అంక సూనయ్ల నేరిమ్లుచి రిసా తీర్పు కెరవనుక ఇస్టుమ్ జతసి గె?” మెన పుసిలన్. 10 గని పవులు జబాబ్ దిలన్, “కైసరు వెల్లో రానో ఏలువ కెర్తె రితిచి గెరితె తీర్పు జంక మెన ఇన్నె ఆవ్ టీవోజ అస్సి. ఇన్నెయి అంచి తగు తీర్పు సరిగా జంక. యూదుల్క ఆవ్ కిచ్చొ తప్పు కెరి నాయ్. తుయి కి జా కోడు జాస్సి. 11 ఆవ్ తప్పు కెర్తయ్ జలె, మొర్తి సిచ్చచి ఎదిలి నేరిమ్ కెర్తయ్ జలె, ఆవ్ మొర్తి కి బాద నాయ్. గని ఈజేవ్ వయడ్డ నేరిమ్లు ఆరిప జలె, అంక యూదుల్చి రితి తీర్పు కెర సిచ్చ కెరుక మెన ఇన్నెచి అత్తి అంక కో సొచ్చ కెర దెంక నాయ్మ నాయ్. కైసర వెల్లో రానో సొంత అంచి తగు సూన తీర్పు కెర్పు” మెన, సంగిలన్. 12 తెదెడి, పెస్సున్, జివ్వయించి నెలవ అదికారుల్ తెన్ వెన లట్టల్ల, చి పవులు, “ కైసరు సొంత అంచి తగు సూన తీర్పు కెర్పు” మెన ఇస్టుమ్ జలది. ఈంజ తగు జా సెలవ్ దెతయ్. కైసరుచి గెరి గో” మెన తీర్పు సంగిలన్.

పెస్సున్ పవులుచి రిసా పెస్సున్ అగ్రిప్ప రానోక సంగిలిసి

13 సగుమ్ దీనల్ గెతికయ్, “పెస్సున్ నోవర ఏలువ కెర్తయ్” మెన, ఇదిల్ ఉత్తర పక్కవ్ రానో జలొ అగ్రిప్ప, బేస్సి జలె బెర్షికె తెన్, కైసరియతె గేత్ అయ్ల. 14 ఒగ్గర దీనల్ ఒత్త తతికయ్, పవులుచి తగుచి రిసా పెస్సున్ జో రానోక సంగిలన్. వేలిక్స్ ఏలువ కెర్తె తెంతో జేలి జలొ ఎక్కిలొ ఇన్నె అస్సి. 15 జలె, ఆవ్ యెరూసలేమ్తె గెచ్చొ తిలి పొది, ఇన దస నేరిమ్లు కెర అస్సి, మెన వెల్లెల పూజల్ల చి యూదుల్చ అన్నె వెల్లెల మాస్సుల్ సంగ, తీర్పు కెర సిచ్చ కెరు మెన, అంక సంగిల.

16 “జేవ్ యూదుల్ దస్సి సంగితికయ్. నేరిమ్ వయడ్డన నేరిమ్ వయలొసా ఎక్కితె తీర్పు కెర్తె టానతె జా తగు సూనవుక నే టీవోజతె అగ్గె, నేరిమ్ వయతోసా జేవ్ నింద కెర్తెనక జబాబ్ సంగుక అవ్కాసుమ్ నే దెతె అగ్గె, అమ్మచ రోమియల్చి అలవాట్ తెన్ జోక కచి అత్తి సొచ్చ దెంక జయ్ నాయ్, మెన, జబాబ్ దిలయ్. 17 జాకయ్, జేవ్ ఇత్తల్ ఉట్ట అయ్ల బేగి, వాయిద నే కెర్తె, అన్నెక్ దీసి తగు సూనవుక మెన తీర్పు కెర్తినతె వెన, జోక జెవున్ మెన, కడ ఆనయ్లయ్. 18 నేరిమ్ వయడ్డన టీవో జలె పొది, కిచ్చొ ఏలువచ నేరిమ్లు వయడ్డ నాయ్. 19 జేవ్ కిచ్చొచి నిందల్ జోక సంగితె తిల మెలె, జివ్వయించి దేముడుచి అలవాట్చి కమచి రిసా, పడ్డో యేసు మెలొ ఎక్కిలొక మొర అన్నె జలొ” మెన పవులు సంగిలిన్క గగ్గల్ జతె తిల. 20 జాకయ్, దస్సు తగులు తీర్పు కెరుక నేన కెర, ఈంజేవ్ సంగిత నిందల్చి రిసా యెరూసలేమ్తె గెచ్చొ తగు సూనవ తీర్పు కెరవనుక ఇస్టుమ్ జతసి గె? మెన పుసిలయ్. 21 గని, వెల్లో రానో జలొ కైసరు సొంత తీర్పు కెర్పు, మెన మదెన ఇన్నె జేలి తయిందె మెన పవులు ఇస్టుమ్ జతికయ్, కైసరతె ఆవ్ తెర్తయ్తి ఎదక జోక రకితె తత్తు మెన, జేలితె అన్నె గలిలయ్,” మెన పెస్సున్ సంగిలన్.

22 జాకయ్ అగ్రిప్ప రానో, ఆవ్ సొంత జోచి తగు సూనుక అంక ఇస్టుమ్, మెన సంగిలన్, చి “దస్సి జలె, కలిక జోక సూనతె” మెన, పెస్సున్ సంగిలన్.

అగ్రిప్ప రానో పవులుచి తగు సూస్సిసి

23 జలె, అన్నెక్ దీసి, అగ్రిప్ప రానో, బెర్షికె మెలి బేస్సి తెన్ బారో జా, జమాస్టువ అదికారుల్ తెన్, చి పట్టుమ్మచ వెల్లో సుదల్ తెన్, గెరితె ఒగ్గర గవురుమ్ తెన్ జా కెర, వెసిల. పవులుక కడ ఆన మెన పెస్సున్ ఆడ్ర దెతికయ్, కడ ఆడ్ర.

24 తెదెడి, బెర తిలనక పెస్సున్ “ఓ రానో జలొ అగ్రిప్ప, ఇన్నె అయ్లన ఎత్తిజిన, ఈంజో మాస్సుక తుమ్ దెకితను. ఇన్నెచి రిసా జా సుట్టు యూదుల్ ఎత్తిజిన, యెరూసలేమ్తె కి ఇన్నె కి, అంక బలవంతుమ్ కెర, జో అన్నె జంక కిచ్చొక? మొర్పు! మెన, కేకుల్ గల్లె తిల. 25 గని, “మొర్తి సిచ్చ జతి కేన్ నేరిమ్ కెర నాయ్” మెన అంక డీసిలి, చి ఈంజో, కైసరు వెల్లో రానో సొంత అంచి తగు, సూన తీర్పు కెర్పు, మెన కోరప జతికయ్, దస్సి జలె, జో తెయ్ రోమ్తె తుక తెర్తయిందె మెన, ఇన్నెక ఒప్పయ్. 26 గని, ఇన్నెచి రిసా అవ్ కైసరు ప్రబుక దెతి రిసా కిచ్చొ నేరిమ్ రెగుడుక నేన అస్సి; కిచ్చొ నేరిమ్ వయడ్డిసి నాయ్ చి రిసా ఎత్తిచి మొక్కె, ముక్కిమ్క తుచి మొక్కె, ఓ అగ్రిప్ప రానో, జోక టీవో కెర అస్సి. కిచ్చొ మెన మెలె, “జేవ్ జోచి కొడొ సూన్, ఆమ్ ఇన్నెక పరిచ్చ కెర్తె, ఇన్నెచి రిసా కిచ్చొ జవున్ రుజ్జు అమ్మచ వెల్లో రానో కైసరుక రెగుడుక జయెదె”. 27 జలె, జేలి జలొ కేన్ మాస్సుక ఆరి, కిచ్చొ నేరిమ్ వయడుక నేనతె తెద్రవుక బెదితయ్ నాయ్, మెన ఆవ్ ఉవర్తసి” మెన ఇసి సంగిలన్.

26

అగ్రిప్ప రానోచి మొక్కె పవులు సాచి సంగిలిసి

1 తెదెడి, అగ్రిప్ప రానో పవులుక, “తుయి సొంత జబాబ్ దెంక తుక సెలవ్ దెతసి” మెలన్, చి పవులు ఆతు తెన్ నయ్న కెర, ఇసి మెన జబాబ్ దిలన్.

2 “ఓ అగ్రిప్ప రానో, యూదుల్ కెర్తె నిందల్ ఎత్తిచి రిసా తుచి మొక్కె ఆవ్ జబాబ్ దెంక సెలవ్ దొర్కు జలెచి రిసా అంక సర్ల. 3 యూదుల్ కెర్తె రకల్ ఎత్తి, యూదుల్చ తగుల్ ఎత్తి, తుయి జాస్సి. జాకయ్, తుయి ‘బమ్మ నెంతె అంచి సాచి సరిగా సూనుక’ మెన, ఆవ్ తుక జోకర్తసి. 4 ఆవ్ బాల తతె తెంతో, అమ్మచ సొంత మాస్సుల్తె కి ఈంజ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్మతె కి, ఆవ్ కీసి జిలయ్ గె యూదుల్ ఎత్తిజిన జానతి. 5 అమ్మచి మొత్తుమ్మచ అగ్గల్ ఎత్తిజినచి కంట నిదానుమ్ కెర్తె ఆమ్ పరిసయ్యల్ల బక్తి కెర్తె రితి ఆవ్ ఇండిలిసి మెన జేవ్ అగ్గెయ్ తెంతో జానతి. జేవ్ సత్తిమ్ సాచి సంగుక ఇస్టుమ్ ఒత్త జలె, ఇసి సంగిత. 6 అప్పె, జలె, కిచ్చొక అంక తగు కెర అస్సి మెలె, అమ్మచ పూర్పుమ్మచ అమ్మచ దేముడు సంగిలి కోడు ఆవ్ నంపజా దయిరిమ్ తెన్ తిలి రిసాయ్. 7 జా కోడు సంగిలిన్క ‘అమ్మక జెయిమ్ జవున్!’ మెన, అమ్మచ బార సెకుమ్లుచ యూదుల్ రోజుక అందరె మెద్దెన నిదానుమ్ తెన్ బక్తి కెర్తెతి జేవ్ కోరప జతిన్చి ఆసచి రిసా మెన ఆవ్ నంపజతసిచి రిసా, ఓ రానో, అంక నింద కెర్తెతి. 8 ‘మొర్తనక దేముడు జయడ్డయ్’ మెన సంగిలె, కిచ్చొక తుమ్ ఎత్తిజిన నంప కెరుక నెతిర్తయ్?

* 25:8 25:8 వెల్లో రానోచి, రానోచి. † 25:10 25:10 సీజువ వెల్లో రానో, మెలె వెల్లో రానో, రోమ్ పట్టుమ్మతె తా ఈంజ ‘బారికల్’ చి పుస్తకమ్మతె సంగిల ప్రదేసిమ్లు ఎత్తిచి ఉప్పరి ఏలువ కెర్తయ్. రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్క వెల్లో, జో.

9 “అగ్గెయి, జలె, నజరేతు గవ్వెయి యేసుక జోయ్యి దొర్పు జలో రచ్చించువ కెర్తెసా” మెన ఉచ్చుల్ నంగిలె, ‘అబద్దుమ్’ మెన, మెన్ను నిదానుమ్ మానవ, అవ్ అగ్గె నంపజలనక జలె అల్లర్ కెర్తె తిలయ్. 10 యెరుసలేమ్తె జోపయింక *అల్లర్ కెర్తయ్. కీసి మెలె, వెల్లెల పూజర్లుచి నెలవ్ నజన, ప్రబుచయ్ జలె మాన్యుల్ జేతె గలిలయ్, చి ‘మొర్సి నిచ్చ జతు’ మెన, అవ్ ఒచ్చున్యయ్. 11 ఎత్తి నబగేరి గెచ్చు జోపయింక సిచ్చుల్ కెర్తె తిలయ్, చి ‘యేసుక రచ్చించువ కెర్తెసా జతో క్రీస్తు నెంజె మెన నంగ జోపయింక దూసువ కెర్తె’ మెన, జోపయింక అల్లర్ కెర్తయ్. జోపయించి రిసా అంక వెర్రి కోపుమచి రిసా, వేర దేసిమ్లయ పట్టుల్తె గెచ్చు కి, జోపయింక అల్లర్ కెర్తె తిలయ్.

12 “దస్సి, ఏక్ నుట్టు, ‘నంపజలనక అల్లర్ కెరిందె’ మెన, వెల్లెల పూజర్లుచి నెలవ్ తెన్ జోపయించి అదికారుమ్ తెన్ ఏక్ దీసి దమన్యు, పట్టుమ్తె గెతి వట్టి గెతె తతికయ్, 13 ఒ రానో, మెద్దెనె, పరలోకుమ్ తెంతో చి ఏక్ వెల్లి ఉజడి దెకిలయ్. పొద్దుచి ఉజడిచి కంబె వెల్లి ఉజడి. అంచి నుట్టునంత, అంచి తెన్ ప్రయానుమ్ కెర్తె తిలనచి నుట్టునంత డీన లగిలి. 14 జా దెక, అవ్ ఎత్తిజెన్ ఎట్టో సెడ్డికయ్, అమచి ఎల్లి బాన తెన్ ఏక్ అవాడ్ నంగిలిసి నూన్యయ్, ‘సావులు, సావులు, అంక కిచ్చోక అల్లర్ కెర్తెన్? అవ్ సికడ్డిసి తుయ నెన కెర్, తుకయ తుయ నెస్సె కెరంతసి?’, మెన నంగిలన్. 15 ‘తుయ కొన్నె, ప్రబు?’ మెన పుసిలయ్, ‘తుయ అల్లర్ కెర్తె యేసు అవ్వె. 16 తుయ ఉట్ట, టీవేజె. కిచ్చోక తుక అప్పె డీన అస్సి మెలె, అంచ కమె కిచ్చె దెక అస్సిన్ గె అన్నె కిచ్చె అంచ కమె తుయ దెకితె గె, జా ఎత్తిచి రిసా తుయ సాచి నంగుక మెన, తుక అవ్ నిసాన తెద్రయతసి. 17 యూదుల్చి అత్తి కి, యూదుల్ నెంజలనచి అత్తి కి, తుయ అల్లర్ సెడ్డి కి, అవ్ తుక రచ్చించువ కెరిందె. యూదుల్ నెంజలనతె తుక తెద్రయతసి. 18 జేవ్ గుడ్డి జలె రిత జా తిలె కి, దెక, అందరబుద్ది ముల, ఉజడి బుద్ది జా, నయతానచి సేవ కెరుక ముల, దేముడుచి సేవ కెర్తె’ మెన, ‘జేవ్ కెర్తె పాపల్ వుంచి జతు చి అంక నంపజా నుద్ది జలె అన్నె మాన్యుల్ తెన్, జోపయింక కి టాన్ దొర్పు జవున్’ మెన తుక ‘జోయ్యి అంచి సాచి నంగున్’ మెన, తుకయ్ అవ్ తెద్రయతసి.” మెన అంక ప్రబు తెదెడి నంగిలన్.

19 “జాక, ఒ అగ్గెయి రానో, పరలోకుమ్చో ప్రబు జా దీసి దెకయెలిన్క నూనయెలిన్క నే పిట్టుయెతె నిదానుమ్ కెర, 20 తోలితో దమన్యుతె, పడ్డో యెరుసలేమ్తె, పడ్డో ఒండి యూదయ ప్రదేసిమి, పడ్డో యూదుల్ నెంజలనచ దేసిమ్లయతె గెచ్చు, ఒత్త కి, తుమ్ కెర్తె పాపల్చి రిసా పెట్టి దుకుమ్ జా ముల, దేముడుక తుమ్ నంపజా మార్పుప జలిన్క రుజ్జు జతి రితి నత్తిమ్ ఇండ మెన, బోదన కెర్తె తిలయ్. 21 జాకయ్, యూదుల్ దేముడుచి గుడితె అంక దెర, అంక మారుక కుట్టె కెర్తె.

22 “అజ ఎదక కి, దేముడు అంక తోడు తత్తయేచి రిసా, బాల వెల్లి” ఎత్తిజెన్చి మొక్కె ఈంజ సాచి అవ్ నంగితసి. ‘ఇర్లు జయెదె’ మెన దేముడువ కబుర్లు నంగిలన నంగిలిసి తెన్ మోసి పూర్లుమ్చోచి అత్తి దేముడు నంగిలిన్తెన్ బెదితి సాచి అవ్ నంగితసి. కిచ్చె వేరచి నెంజె. 23 జేవ్ కిచ్చె నంగిలిన్చి రిసా అవ్ నంగితసి మెలె, సైమల్ సేడ క్రీస్తు మొరుక అస్సి, చి అన్నె జీవ్ జా ఉట్టితనక జో మొదోల్ నుచి

జయెదె, చి అమవ యూదుల్క కి, యూదుల్ నెంజలనక కి జోచి ఉజడి జో దెకయెదె, మెన, పూర్లుల్ నంగిలి కోడు” మెన పవులు సాచి నంగిలన్.

మెన్నున్, పవులు, అగ్గెయి లట్టబ్బిసి 24 పవులు దస్సి సాచి నంగిత తతికయ్, మెన్నున్ గట్టిజ అవాడ్ కెరన, “పవులు, తుయ వెర్రి జా అస్సిన్. తుయ ఒగ్గర్ నదు కెర్లిసి తుక వెర్రి కెర మార్పువ కెర్తయ్” మెన నంగిలన్. 25 “తుక జోబర, వెల్లి పేన్. అవ్ వెర్రి నెంజె! అవ్ నంగిలిసి నత్తిమ్. 26 రానోక పును. ఈంజ ఎత్తి జోక ఎర్రి, చి దయెరిమ్ తెన్ జోపయించి మొక్కె అవ్ నంగితసి. ఈంజ ఎత్తి కిచ్చె గుట్టుచి నెంజె. జో కి ఈంజ ఎత్తి కచితుమ్ నూన తయెదె” మెన, పవులు నంగ, 27 రానోచి పక్క ప్ప, “రానో జలో ఒ అగ్గెయి, ‘ఇర్లు జయెదె’ మెన అమచి దేముడుచి కబుర్లు నంగితన పూర్లుమ్ రెర్తయలె కోడో తుయ నంపజతసి గే? తుయ ‘నంపజతయ్’ మెన జాన్” మెన, పవులు నంగిలన్. 28 అగ్గెయి పవులుక, “అంక బే బేగి మార్పువ జా నంప జవున్, మెన తుయ ఉవర్తసి గే?” మెన పుసిలన్, 29 పవులు, “బే బేగి జవున్, అల్లిమ్ జవున్, గని ఎక్కి తుకయ మెని నాయ్. అజ అంచి కోడు నూనత్తన ఎత్తిజెన్ కి ‘ఈంజేవ్ గొల్తుల్క పిట్టవ, అంచి రితి జా మార్పువ జతు!’ మెన ఆన తెన్ దేముడుక అవ్ ప్రార్దన కెర్తెసి” మెన, పవులు రానోక నంగిలన్.

30 తెదెడి రానో, వేలిక్స్, బెర్రికే, చి జోపయింతెన్ వెన తిలన ఎత్తిజెన్ ఉట్ట, కెర, 31 బారో జా, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో కిచ్చె మెల మెలె, “ఈంజో మాన్యు కిచ్చె మొర్తి సిచ్చుచి ఎదిలి తప్పు జవున్, జేలి జతిన్చి ఎదిలి తప్పు జవున్, కిచ్చెయ్ కెరె నాయ్” మెన నంగిల. 32 చి మెన్నున్క అగ్గెయి రానో, “కైసరు వెల్లి రానో సొంత అంచి తగు నూనను మెన ఈంజో మాన్యు నంగితో నాయ్ జలె, ఇన్నెక విడ్డల్ కెరుక జతి!” మెన నంగిలన్.

27

రోమ్ పట్టుమ్తె పాపులింసి ప్రయానుమ్ గెచ్చుక దెర్లిసి

1 అవ్ ఇటలి దేసిమి ప్రయానుమ్ గెచ్చుక మెన అదికారుల్ నంగితకయ్, పవులుక చి అన్నె జేలి తిలనక, ఔగుస్తు వెల్లి రానోచి మెలి జమాన్లుతె, పుంజెకీన్ జమాన్లుక వెల్లి యూలి మెలో ఎక్కిలోచి అత్తి సార్లు కెర్తె. 2 తెదెడి, వేర దేసిమ్చి అద్రముత్తియ పట్టుమ్చి ఒడ ఆసియా ప్రదేసిమ్చ రేపుల్ వాల్ గెచ్చెదె మెన, జా ఒడతె వెగ బారో జలమ. అన్నె మాన్దోయ ప్రదేసిమ్చి దెన్నులోన్క పట్టుమ్చో అరిస్తార్కు అమచి తెన్ తిలో.

3 ఉత్తర పక్క గెచ్చు గెచ్చు, అన్నెక దీసి సీదోను రేపుతె ఉత్తిర్లమ్, చి యూలి, పవులుక చెంగిల్ దెక, జోవ్ ఒత్తవ గోతునుదల్తె జో గోత గెచ్చు ఇదిల్ వుండ నుక్కుమ్ జంక మెన, నెలవ్ దిలన్. 4 వుండ, ఒడతె అన్నె వెగ, ఒత్త తెంతో అన్నె ఉత్తర పక్క గెచ్చు, తెదెడి పడమర పక్క గెచ్చు, కుప్ర డిబ్బుక జీన్యమ్. కుప్రక వేర పక్క గెత్తమ్, జలె, వాదు అల్లర్ కెర్తె. 5 ఒత్త తెంతో, కిలికియచి పంపూలియా ప్రదేసిమ్లయ సాడి ఒడ తెన్ గెచ్చు గెచ్చు, లుకియ ప్రదేసిమ్చి మూర రేపుతె ఉత్తిర్లమ్. 6 ఇటలితె గెతి అలెక్సంద్రియ పట్టుమ్ తెంతో చి ఒడ ఒత్త తతికయ్, జా ఒడతె వెగ గెచ్చుక జయెదె మెన పుంజెకీన్ జమాన్లుక వెల్లి జాన కెర, అమ్క వెగయలన్. 7 నగుమ్ దీనల్ తిరిమ్ తిరిమ్ ఒడ తెన్ గెలమ్, గని తెదెడి

* 26:10 26:10 బారికూల్ 9 అధ్యయిమ్.

వాడు అల్లర్ కెర్తి, చి క్షీడు రేపు పాసి అయిలి పొది, అన్నె వడవదు పక్క గెచ్చుక ఉచర్లె వాడు పూర్తి అడ్డు కెర్తికయ, దచ్చెన పక్క గెచ్చు, క్రేతు డిబ్బుచి నల్గోనే మెలి కొన్నక కన్నన జీన, 8 క్రేతుచి లానియ పట్టుమచి పాసి తిలి "సూటి రేపుల్" మెలి టూనెతె పాచెవలమ్.

వెల్లి వాడు అల్లర్ కెర్తిసి

9 బుత్త నగుమ్ దీనల్ తిలమ్, చి మచ్చె తతి అమ్చి పండుగు కేడ్డికయ, చల్లి పొది పాసి జెతయ, చి జా పొదిచి వాడుక ఒత్త ఒడతె గెచ్చుక ప్రమాదుమచి రిసా, 10 "గేతుసుదల్, అమ్ అప్పె బార్ జెల, ఒడక, సామనక, చి అమ్క ప్రమాదుమ్, ఒగ్గర నస్టుమ్ జుమదె మెన దెకితసి" మెన, పవులు జాగ్గర నంగిలన్. 11 గని పవులు నంగిలినక పుంజెకజీన జమాన్సుక వెల్లి వలెవ నే దెకిత, ఒడ ఇండయతనచో ఎజోమాని, అన్నె ఒడచో ఎజోమాని దొగులచి కోడు సూన్లన్, చి 12 "ఈంజ రేపుతె వాడు నంగి అడ్డు జయ నాయ చి రిసా ప్రమాదుమ్" మెన ఒడతె తిల మాన్సుల్ ఎత్తిజీన నంగ, "ఏక వేల క్రేతు డిబ్బుచి పీనిక్స్ మెలి అన్నెక్ రేపుతె పాచెలె, ఇదల్ వేర దిక్కుక మొక్కె జతయ మెలె, నైరుతి దిక్కుకచి వాయవ దిక్కుకచి చల్లి పొది ఒత్త రకిలె చెంగిల్ కిచ్చోగె" మెన నంగిలన్.

13 తెదోడి, దచ్చెన పక్క తెంతో ఉల్లుపల్లుల్లు వాడు కెర్తికయ, "అప్పె బార్ జెల చెంగిల్ కిచ్చోగె" మెన, ఒడక టీచో కెర్తి లంగరు మెలి ఇనుము సామన నముద్దుమ్ తెంతో కడ కెర, ఇండవుక దెర, క్రేతు డిబ్బుచి గట్టుక పాసి గెచ్చు తా, ఇండయతె తిల. 14 గని ఈసాన్సుమాల పక్క తెంతో జెతికయ వెల్లి వాడు బుయి పక్క తెంతో వీరుక దెర్రి, 15 చి జా వాడుక నెత్త కెర, ఒడ పనుల, వాడు గెతి దిక్కుతె వెల్లి జా. 16 తెదోడి, కీసి గే, కాద మెలి ఇదిలసి డిబ్బుచి గట్టుతె జా కెర, ఒడ పడ్డ కడ దోనిక కచ్చన ఒడతె వెగడ్లమ్. 17 డిట్టుమ్ జవున్ మెన, డిట్టుమ్ వాలివో తెన్ ఒడి ఒడక బందెల. తెదోడి, సూర్తి మెలి ఇన్నె డిబ్బుతె ఒడ వెల్లి జెల టక్కున్ దెరన గెలెదె మెన బియ: కెర, ఒడ తిరిమ్ ఉట్టు గెన్ను మెన, జేవచ వెల్లెల మాన్సుల్ తెరల్ గల్ల ఉత్తయల.

18 గని, వాడు కెర్తల్ ఒగ్గర కెర, ఒడక ఒగ్గర అల్లర్ కెర్తికయ, అన్నెక్ దీసి, ఒడతె దువార్తె తిలి సామన నముద్దుమ్తె గలుక దెర్ల, ఒడ సుల్కన జవున్ మెన. 19 గని వాడు తగువ జయ నాయ, చి తిర్రతక ఎత్తిజిని, బాల వెల్లి, సొంతయ బెద, ఒడ ఇండయతి సామన కి ఉక్కుల నముద్దుమ్తె గలిలమ్. 20 ఒత్త తెంతో, వాడు పాని గట్టిజ జతికయ, ఒగ్గర దీనల్ జలి పొద్దు డీన నాయ, సుక్కల్ డీస్తి నాయ, చి రచ్చించువ జతి దయిరిమ్ ఎత్తిజినక పూర్తి గెలి.

21 జేవ మాన్సుల్ ఒగ్గర దీనల్ మచ్చె తతికయ, పవులు జోవయిచి నెడిమి పుర్తి జా, "అచే తెదోడి నంగిలసి సూనతద జెలె, క్రేతు తెంతో బార్ జతద నాయ, ఈంజ నస్టుమ్ కన్నుమ్ నెడ్డద నాయ. 22 ఈంజ ఒడ పోడి జా గెచ్చెదె, గని కేన్ మాన్సు మొర్చు నాయ, అప్పె తుమ్ దయిరిమ్ తెన్ తా మెన అచే తుమ్క నంగితసి. 23 కీసి జాని మెలె, అజి రాతి, అచే నంపజలి దేముడుచి దూత ఎక్కిలో జా కెర, అంచె పాసి టీచ, 24 అంక, "పవులు, తుయి బి నాయ. తుయి కచితుమ్ *కైనరచి పాసి టీచ జా జోక తుచి తగు సూనయతె. పడ్డో, ఈంజె తుచి తెన్ ఒడతె గతన కి తుచి తెన్ రచ్చించువ జతు దేముడు తుక వరుమ్ చా

అన్నె మెన,' దూత అంక నంగిలన్. 25 జాకయ, గేతుసుదల్, తుమ్ దయిరిమ్ తా. అంక కబుర నంగిల్ రితి కచితుమ్ జర్లు జయదె మెన అచే నంపజతసి. 26 గని మదెన, కేన్ జవున్ డిబ్బుతె ఒడ వెల్లి జంక అన్నె" ఇసి పవులు నంగిలన్.

ఒడ డిబ్బుచి గట్టుతె వెల్లి జలిసి

27 చ్చొ పొదుల్ గెతికయ, అందరె, అద్రియ నముద్దుమ్తె అమ్చి ఒడ ఇండ నే ఇండిలి రితి జా తిరిమి గెతె తతికయ, "అమ్ బుయింక పాసి జెతనుమ్ కిచ్చోగె" మెన, ఇండయతనక అజ్జ అయిలి. 28 చి "నముద్దుమ్ కెర్తి దీగ అన్నె గే దెకుమ్" మెన కొల్లె దెకిలె, పుంజెక విన్నో అడుగుల్ దీగ అన్నె. అన్నె ఇదల్ దూరి రెచ్చు కొల్లె దెకిలె, తొబయ అడుగుల్ దీగ జా అన్నె. 29 తెదోడి, "పత్తల్తె వెల్లి జెలె అల్లర్ జుమదె" మెన బియ: కెర, "ఒడ టీచో కెర" మెన, ఒడచి పడ్డ పక్క తెంతో చెత్తర్ లంగర్లు నముద్దుమ్తె బుడ్డవ తా, "కెదోడక రాతి పొయదె." మెన ప్రార్లు కెర్తి తిల. 30 మదెనె, 'ఒడక ముల దోనితె వెగ బయిలె బార్ జుమ్" మెన ఒడ ఇండయతన, ఆరిక "ఒడచి పుర్తితె లంగర్లు బుడ్డయతనుమ్" మెన నంగ, లుంకచోరు ఒడచి దోని ఉత్తవ దిల. 31 జా పవులు దెక కెర, పుంజెకజీన జమాన్సుక వెల్లిక చి జమాన్సుక, "ఈంజేవ మాన్సుల్ ఒడతె తిలెకయ రచ్చించువ జస్తి" మెన నంగిలన్. 32 చి దోనివ వాలివో జమాన్సు సుదల్ నెండ, దోని ములయల.

33 కుకుడో వానినె, "అప్పె చ్చొ పొదుల్ జయదె, తుమ్ ఎత్తిజిన్ బియ: తా చువ్వె అన్నున్. 34 జాకయ, అన్నిమ్ కా సత్తు జా. తుమ్ కిచ్చోయ నస్టుమ్ నే జస్తి రచ్చించువ జస్తి, చి తుమ్క నెక్తి తయదె. జేవక కి పవులు బలవంతుమ్ కెర, 35 పోడియ దెర, ఈంజ అన్నిమ్ చా దయ కెర్చెన్" మెన, దేముడుక జోకర కెర, ఏక గండ మాడ కంక దెర్లన్. 36 జేవ దెక, దయిరిమ్ జా, జేవ కి కంక దెర్ల. 37 జా ఒడతె మొత్తుమ్ దోని పుంజో డబ్బుయ సొప్పు జిన తిల. 38 జెలె, ఎత్తిజిన్ సరిపుచువ జలిసి కయిలె పడ్డ, ఒడక "అన్నె సుల్కన జవున్" మెన, నేనిలి గోదుమ్ ఎత్తి నముద్దుమ్తె గలిల.

39 పొద్దు బార్ జతికయ, 'ఈంజ కేన్ దేసిమచి బుయి గె" మెన చినితి నాయ, గని ఏక రేపు తిలిసిచి ఇన్నె తిలి నదూనుమ్చి ఒడ్డు దెకిలె, అన్నె "ఒత్త పాచెలె, ఒడ ఒడ్డుతె ఒగ్గడ నెంక జయదె" మెన, ఉచర్ల. 40 జాకయ, జేవ బుడ్డవ తిల లంగర్లుచ వాలివో యివ నముద్దుమ్తె ముల, దిక్కు దెకయత చట్టువ వాలివో బోడుగ కెర, ఒడక పుర్తి తతి ఇదిలసి తెర వెగడ, ఒడ్డు పక్క గెచ్చుక దెర్లమ్. 41 నముద్దుమ్ తెడిచి ఏక డిబ్బుతె ఒడ వెల్లి జా, దెరన గెలి. పుర్తితె పక్క టక్కున్ డిబ్బుతె వెన గెలి, పడ్డో పక్క కెర్తల్ వెల్లికయ, ఒడ బద్దల్ జా గెలి.

42 "ఏక వేల ఒడ్డుతె పుర్తి ఉట్టు నిగుల" మెన, జేలి తిలచి రిసా జమాన్సు సుదల్ ఉచర, మారుక ఉచర్ల, గని, 43 "పవులుక మొరుక జయి నాయ" మెన, పుంజెకజీన జమాన్సుక వెల్లి అడ్డు కెర్లె. "పుర్తితెన, నముద్దుమ్తె డేచ ఒడ్డుతె పుర్తి, చి 44 పుంఠుక నేన్లన ఒడవ డండల్ బల్లులు దెర, ఒడ్డుతె పాచ" మెన అత్త దిలన్, చి కోనే పిట్టి, ఎత్తిజిన్ ప్రమాదుమ్ తెంతో ఒడ్డుతె జిన్లమ్.

28

పవులుక అయి చడ్డెకి చెంగిల్ తిలిసి

* 27:24 27:24 వెల్లి రావెచి. † 27:39 27:39 రాతి పాయితికయ

1 అమ్ ఎత్తిజన్ ప్రమాదుమ్ నెంత బుయ్యో పాచెలె, జా డిబ్బుక మెలితే డిబ్బు మెన చినెలమ్. 2 మెలితే డిబ్బుచ మాన్పుల్, జలె, అమ్క ఎత్తిజన్క చెంగెల్ మరెయద కెర, 'పాని జా చల్లి కెర్తెయ్', అమ్క ఆగి లాచ దిల.

3 జా ఆగెచి రెసా పవులు దొన్ని దారు కుడవ ఆగితె గల్లె తతికయ్, ఒగ్గర్ విన్నుమ్ దెతి అయి వేడిక బార్ జా, పవులుచి అత్తి చడె టక్కన జలి.

4 జోచి అతు తెంతో అయి ఒడ్యోమ్ జా అస్సె మెన జేవ్ మెలితే డిబ్బుచ మాన్పుల్ దెక కెర, "ఒహో, ఈంజో మాన్పు అత్యో కెర్తెసా జా తయెదె. నమ్మదుమ్తె నే మొర్తి కి, ఇన్నెచి పావుమక మొరుక అస్సె, కిచ్చొగె" మెన సంగెల. 5 పవులు, మాత్రమ్, అతు వీర దెతికయ్, అయి ఆగితె నీడ్లి, చి పవులు కిచ్చొ ప్రమాదుమ్ జయె నాయ్. 6 "ఈంజో పుల గెచ్చు టక్కన జా నీడ ముర గెచ్చెదె" మెన ఉచచర్ల. గని ఒగ్గర్ సింపు రకిలికి, కిచ్చొ జయె నాయ్ మెన దెక కెర, "ఒహో, ఈంజో దేముడు జా తయెదె" మెన ఉచచర్ల.

7 ఒత్త అమ్ తిలినక పాని, జా డిబ్బు దేనిమ్క వెల్లొ జలో పొన్లి మెల్సొక బుయి తిలి. జో పొన్లి తెన్ దన్నుల్ జతికయ్, అమ్క తిర్రతి ఒగ్గర్ మరెయద కెర్తెన్. 8 జోచొ అబ్బొనక జోర్లొ, చి వెట్టి దెర తిలిచి రెసా పవులు జోతె గెచ్చు ప్రార్తన కెర జోక బోడి చడితికయ్, జో చెంగెల్ జలన్.

9 దన్ను జర్ల జతికయ్, జా డిబ్బు దేనిమ్క జోర్లొ తిల మాన్పుల్ ఎత్తిజన్ పవులుతె జా కెర, చెంగెల్ జల. 10 జాకయ్ అమ్క ఒగ్గర్ గవురుమ్ కెర్ల, చి తిన్ని జోన్సొ గెలె, అమ్ అన్నె ఓడతె బార్ జంక దెర్లి పొది, అమ్క దొర్కు జలిని ఎత్తి ఓడతె బెరయెల.

రోమ్ పట్టుమెత పావులీని పాచెలిసి

11 జా తిన్ని జోన్సొ గెతికయ్, ఒండి చల్లి పొది జా డిబ్బుతె తిలి ఏక ఓడతె వెగ, బార్ జలమ్. జా ఓడ అలెక్కంద్రియ పట్టుమ్ చి. జా ఓడచి బోడితె 'కల్లల్ దేవతల్' మెన బొమ్మల్ తిల. 12 జలె, జా ఓడతె సురకూసు రేపు ఎద ఉత్త, తిర్రతి తిలమ్. 13 ఒత్త తెంతో ఇదెల్ వంకిడి వాబు బుల, రేగెయి మెలి రేపుతె పాచెలిమ్. ఏక దీన్ గెతికయ్, దచ్చెన పక్క తెంతో చి వాదు కెర్లి, చి అన్నెక్ దీని పాతియెలి రేపుతె పాచెలిమ్. 14 ఒత్త ఉత్తిర్లె, నంపజల బావుడ్లు తిల, చి "నత్తు పాదుల్ అమ్చి తెన్ తా" మెన బుకార్ల. జా నత్తు పాదుల్ గెతికయ్, బార్ జా, రోమ్ పట్టుమెత గెలమ్.

15 ఒత్త రోమక పాని అయెలె, నంపజల బావుడ్లు అమ్క "జా అస్సి" మెన నూస తా, దన్నుల్ జంక మెన, రోమక రమాచెమ్ దొన్ని చిసా తిన్ని మయిలు దూరి తిలి అప్పియా మెలి ఏక సంతవీది ఎదక, నగుమ్జన్ అయెల. అన్నె నగుమ్జన్ తిన్ని నిజతి గేర్లు మెలి రోమక ముప్పుయె పాచె మయిలు దూరి తిలి గచ్చె ఎదక అయెల. జోపయింక దెక కెర, పవులు అమ్చొ దేముడుక జోచి నర్ల సంగెలన్, చి దయెరమ్ జలన్. 16 తెదొడి, అమ్ రోమతె పాచెలి పొది, పవులుక జేలెతె గల్లి నాయ్, గని ఇన్ముమ్ అయెలిన్తె జో జంక నెలవ్ దా, జహాన్ ఎక్కిలొక రకయెల.

17 తిర్రతి గెతికయ్, పవులు ఒత్తవ యూదుల్చ వెల్లొ నుదల్క, అదికారుల్క జోతె బుకార్లొ. జేవ్ ఒత్త ఎక్కితె బెదితికయ్, పవులు జోపయింక, "ఓ బావుడ్లు, అమ్చ

యూదుల్క కిచ్చొ అల్లర కెర నాయ్, అమ్చ పూర్లుల్చ విదల్ పిట్టవుక మెన అవ్ కిచ్చొ కెరె నాయ్, గని యెరూసలేమ్తె అంక జేలి కెర, రోమయిల్చ అత్తి అంక సార్పు కెర దిల.

18 రోమయిలు అంక పరిచ్చొ కెర, అంచి తగు నూస, 'కిచ్చొ మొర్తి సిచ్చొ ఆనన్తి తప్పు కెరె నాయ్' మెన, జోపయింక రుజ్జు అయెలిచి రెసా, అంక విడ్డల్ కెరుక ఇన్ముమ్ జల.

19 గని ఒత్తవ యూదుల్ ఒగ్గర్ జతికయ్, అంక అన్నె కిచ్చొ వాబు నాయ్, చి కైసరు వెల్లొ రాసొ సొంత అంచి తగు నూస తీర్పు కెర్లు మెన, అవ్ కోరవ జలయ్. గని అమ్చ యూదుల్చ రెసా అంచి వెట్టి కిచ్చొ విన్నుమ్ నాయ్.

20 "తుమ్క ఆజ కిచ్చొక ఇన్నె బుకార్లుమ్ మెలి, తుమ్చి తెన్ దన్నుల్ జంక, చి ఈంజేవ్ గెల్పుల్ తెన్ కిచ్చొక అంక బంధ అస్సి మెలి, తెర్లయిందె మెన దేముడు అమ్ ఇన్సాయెలల్క సంగెల్ రచ్చొయవ కెర్తెసొక, అవ్ నంపజా జోపయింక రెసా సాచి సంగెల్, రెసాయ్." మెన సంగెలన్.

21 జలె, జేవ్, "యూదయ తెంతో తుచి రెసా కేన్ ఉత్తల్ జెతి నాయ్, చి ఇత్తల్ అయెల అమ్చ యూదుల్ కోయి కి, తుచి రెసా కిచ్చొయె అల్లర సంగెతి నాయ్, 22 గని, తుయి ఉచర్తిని అమ్ నూసుక ఇన్ముమ్ జతనమ్. తుయి బెదితి జట్టుచి రెసా ఎత్తిజన్ 'తప్పు' మెన సంగెతత" మెన, పవులుక ఒత్తవ యూదుల్చ వెల్లొ నుదల్ సంగెల.

23 జాకయ్, జేవ్ సంగెలి దీని, జో తిలి గెరి ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జన్ యూదుల్ అయెల, చి పెందలె తెంతో సొజె ఎద, దేముడుచి రాజమ్తె మాన్పుల్ బెదుక అవ్కానుమ్ దొర్కు జలి చి

సాచి సంగ, *మాని పూర్లుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్లి దేముడుచ ఆగ్గుల్చ కొడొ, వడ్డె మాని పూర్లుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయెల ఆగ్గుల్, అన్నె పూర్లుల్చి అత్తి సంగెల దేముడుచ కబుర్లుచ కొడొ బెదవ, యేసుక 'జోయ్య దేముడు సంగ తిలొ రచ్చొయెలవ కెర్తెసా' మెన, బోదవ కెర్తె తిలన్. 24 జోపయింతె నగుమ్జన్ జో సంగెలిని నంప కెర్ల, నగుమ్జన్ నంప కెర్లి నాయ్. 25 జేవ్ దొన్ని జట్టు జా, ఎక్కి మెన్ను నే జతె ఉట్ట గెల. గని నే గెతె అగ్గెయ, పవులు ఇని సంగెలన్. "యెసయా పూర్లుమ్చొచి అత్తి దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తె తుమ్చ పూర్లుల్క సంగెలి కోడు నరిగా అస్సి.

26 'అమ్చ యూదుల్తె గెచ్చ ఇని మెన సంగ. తుమ్ నూనెతె, గని కచితుమ్ అర్దుమ్ కెరన్ను నాయ్. తూమ్ దెకితె, గని కచితుమ్ నంప కెర్లు నాయ్! మెన సంగు. 27 ఈంజేవ్ అమ్చ మాన్పుల్చి వెట్టి బేడ బంధ అస్సి, జోపయింక కంక్రో బొయెర జా అస్సి, జోపయింక అంకివో జేవ్ డొంగ్క అస్సి. నెంజెలి, అంకివో దెకిత, కంక్రో నూనెత, వెట్టి అర్దుమ్ కెరంత, చి అవ్ జోపయింక చెంగెల్ కెర్లి రెతి అంచెతె జెత.' మెన సంగెలి కోడు.

28 "జాకయ్, తుమ్క, అమ్చొ దేముడు దిలి రచ్చన యూదుల్ నెంజెలంక జో దా అస్సి. జెచ్చె నూసుల" మెన, పవులు సంగెలన్. 29 'పవులు ఇని సంగెతికయ్, యూదుల్, ఎక్కి మెన్ను నే జతె, దొన్ని జట్టు జా, ఉట్ట గెల.

30 పవులు, సొంత గేరు నజన అద్దె దా దొన్ని వెర్పుల్ ఒత్త జతె తా, కో అయెలి కి మరెయద కెర, 31 దేముడుచి

* 28:23 28:23 తెలుగు బైబిల్ తేలుగు దర్శకాస్థమ్ మెలి, మానిచి అత్తి దేముడు రగ్గయెల ఆగ్గుల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడొ ఎత్తి బైబిల్తె ఆగెచి పాచె ముప్పకమెత రెగ్గయె జా అస్సి. ఈంజ దెపకవ మెన కునియ బానతె నొయ ప్రమానుమ్తె మాని పూర్లుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్లి దేముడుచ ఆగ్గుల్ మెన రర్లవ అస్సి. † 28:29 28:29 గ్రీకు భాస తెన్ 'బారికుల్' చి మత్తెలి తొలిత రెగిడ్లి సగుమ్ ముప్పకతె 29 నంబరెచి కోడు తయె నాయ్.

రాజిమ్చి రిసా, ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి రిసా, కో అడ్డు నే
కెరై, ఎదార్లుమ్ నుబుమ్ కబుర్ బోడన కెరై తిలన్.

రోమియుల్ క రెగిడ్లి ఉత్త్రమ్. బారిక్ జలో పవులు రోమ్ పట్టుమచ సంగుమ్చక రెగిడ్లి ఉత్త్రమ్

మొదోల్ కోడు
 1 రోమ్ పట్టుమతెచ దేముడు ప్రేమ కెల్ల జోచి సుద్ది జా జోచయ్ జంక మెన, జో నిసాన బుకార్ల మాన్సుల్క, యేసుక్రీస్తు *గొత్తి నుదో జలో పవులు రెగిడ్లి ఉత్త్రమ్. దేముడు దిలి సుబుమ్ కబుర్ సునయ్తి రిసా ఆవ్ జోచో బారిక్ జంక మెన, యేసుక్రీస్తు అంక నిసాన బుకారా అస్సె. ఈంజయి కామ్ అంక సొర్బ దా అస్సె. 2 ఈంజ సుబుమ్ కబుర్ తెర్లవుక మెన అగ్రియి తెంతో జోచ కబుర్లు సంగిలనచి అత్తి, జో రెగ్గయ్లి జో దిలి దేముడుచి కొడొతె ప్రమానుమ్ సంగ తిలన్. 3 సుబుమ్ కబుర్ మెలె, జో దేముడుచో ఎక్కి పుత్తునిచి రిసాచి కబుర్. జో పుత్తునిక 'మాన్సు' మెన దెకిలె, అమ్ యూదులచో దాచిదు పూర్ణుమచోచి నెకుమతె జెర్మిలన్. 4 అమ్చే ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తు, జో మొర గెచ్చ అస్సె జివ్ జా ఉట్టిన్ రిసా దేముడుచి పూత్తు మెన దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తుచి ఒగ్గర్ నెక్తి తెన్ రుజా కెరన్. 5 జలె, ఎత్తి దేసిమి జోక నంపజా జోచి కోడు నిదానుమ్ కెర జోచి నావ్ గవురుమ్ కెర్ల మెన మాన్సుల్క సుబుమ్ కబుర్ సునయ్త జోచ బారికుల్ అమ్ జంక మెన, జో ప్రబు జోచి దయ అమ్క దా అస్సె. 6 యేసుక్రీస్తుచ సొంత మాన్సుల్ తూమ్ కి జంక మెన, జివ్ తెన్ బెదుక మెన వేర వేర దేసిమెలుతె తుమ్క కి దేముడు బుకారా అస్సె.

7 అమ్క అబ్బి జలో దేముడుచి ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి దయ సెంతుమ్ తుమ్చి ఉప్పిరి తప్పన్!

రోమియుల్ క దెకుక మెన పవులుచి ఆస
 8 తొలితో కిచ్చో మెలె, తుమ్ ఎత్తిజిన్చి రిసా యేసుక్రీస్తుచి నావ్ దెర అంచో దేముడుక అంచి సర్ల ఆవ్ సంగితసి. ప్రబుచి ఉప్పిరి తుమ్ రోమియుల్ తుమ్చి నముకుమ్ తిలిన్చి రిసా ఒండ్లి లోకుమ్చ మాన్సుల్ నూన అస్సి. 9 జోచో పుత్తునిచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ నూనవ నూనవ ఆవ్ సేవ కెర్తె దేముడు అంచి రిసా సాచి జతయ్. ఆవ్ ప్రార్లన కెర్తి పొది, కెయ్క తెయ్క సేసిబట్టె తుమ్చి రిసా జోక ఆవ్ సంగితసి. 10 తుమ్చి రిసా ఆవ్ ప్రార్లన కెర్తెనె ఏక కిచ్చో మెలె, జోచి దయ తిలె, కిసి గే తుమ్తె ఆవ్ అప్పె జంక వాట్ దెవున్ మెనయ్ ఆవ్ ప్రార్లన కెర్తెసి. 11 తుమ్చి అత్తుక డిట్టుమ్ కెర్తి రితి తుమ్క కిచ్చో జప్పన్ అత్తునిక్తి దొర్లు కెర్తి రితి కిచ్చో జప్పన్ కామ్క జెత్తిని కెరుక మెన, తుమ్క దెకుక తుమ్తె గెచ్చుక అంక ఒగ్గర్ ఆస. 12 తుమ్చి అత్తుక

* 1:1 1:1 నెంజెల్ 'గొతి లో రితి', నెంజెల్ 'సేవ కెర్తెనె'. † 1:8 1:8 మెలె, యేసుక్రీస్తు జోవయింక నంపజలనచి పాపుమ్ వయ గెచ్చయ్లి రిసా 'జొయ్యి వుదెన జెతికయ్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు అబ్బిని అమ్చ ప్రార్లనచ సూనెదె' మెనయ్, జయి దయిరిమ్క యేసుక్రీస్తుచి నావ్ దెర పవులు దేముడుక ప్రార్లన కెర్తయ్, అమ్ కి జోవయింక ప్రార్లన కెరుక జతయ్. ‡ 1:14 1:14 గ్రీసు దేసిమచ మాన్సుల్క మెనకు జతయ్, గని పవులు ఈంజ ఉత్త్రమ్ రెగిడ్లి పొదు, యూదుల్ నెంజెల ఎత్తిజిన్క కి 'గ్రీసు దేసిమచ' మెనకు ఏక అలవాట్ తిలి. § 1:16 1:16 మెలె, క్రీస్తుకయ్ నంపజతో ఎత్తి మాన్సు. యోహాను 1:12, 3:16, 18, 36.
 * 1:16 1:16 తొలితో యూదుల్క అవకానుమ్ తంక చి పడ్డకయ్ యూదుల్ నెంజెలనక అవకానుమ్ తంక మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి నెలవ. లూకా 24:47, బారికుల్ 1:8, 13:46. † 1:17 1:17 జోచి నెత్తిమ్ పున్సిమ్ జోవయింక నంపజలనక దొర్లు కెరన్తికయ్ అమ్క అస్సె బెదవంతయ్. ‡ 1:17 1:17 నెంజెల్ 'చి జా నెత్తిమ్ పున్సిమ్ అమ్క దొర్లు జలె, అస్సె నముకుమ్ వలయ్తయ్'. § 1:17 1:17 నెంజెల్ "ప్రబు దెలి పున్సిమ్ జలన జోవయించి ఉప్పిరిచి నముకుమ్కయ్ ఇండుక" హాబక్యాకు 2:4 దెక. * 1:18 1:18 నెలవతె యేసు మాన్సుచి పాపుమ్ వయ గెచ్చయ్లిన్క నెయ్తానుక మొర్లుక జిన్ పాడ్ కెర అస్సె; ఎత్తియల్ 2:14. నయ్తానుక జిన్ పాడ్ కెర్తెన్ తెన్ నయ్తాను చి సేవ కెర్తెన్ ఎత్తిచి ఉప్పిరి కి యేసు జిన్ పాడ్ కెర అస్సె.

డిట్టుమ్ కెరుక మెన సంగిలె, తూమ్ కి ఆవ్ కి, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో నముకుమ్ దెకిలె అస్సె సర్ల దయిరిమ్ జమ్చెదె.
 13 ఒ బాపడ్లు, తుమ్ కిచ్చో జానుక అంచి ఇస్టుమ్ మెలె, యూదుల్ నెంజెల అస్సె ఒగ్గర్ జిన్కె ఆవ్ కిసి గెచ్చ ప్రబు దిలి పంట్ జోవయింతె లాయ్ అస్సి గే, తుమ్తె గెచ్చ, తుమ్తె కి దస్సి వంటో లాయ్క మెన ఆవ్ ఒగ్గర్ సుట్టు ఉచర అస్సి, గని అప్పెక అంక వాటు అత్తు తా అస్సె. 14 *గ్రీసు దేసిమచక కి, గ్రీసు దేసిమచ నెంజెలనక కి, ఒగ్గర్ నదు కెర్లనక కి, నదు నేన్ల మాన్సుల్క కి ఆవ్ సుబుమ్ కబుర్ నూనవుక మెన, ప్రబు అంక పూచి తియార అస్సె. 15 జాకయ్, తుమ్ రోమ్ పట్టుమచక కి సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెరుక మెన అంక ఒగ్గర్ ఇస్టుమ్ అస్సె.

నముకుమ్ వాట్కయ్ రచ్చన దొర్లు జతయ్
 16 సుబుమ్ కబుర్చి రిసా అంక కిచ్చో లాజ్ నాయ్. సుబుమ్ కబుర్చి ఉప్పిరి అంక పూర్తి దయిరిమ్. కి నంపజతో ఎత్తి మాన్సు పాపుమ్ తెంతో రచ్చింపవ కెర్తి రిసా దేముడుచి నెక్తి సుబుమ్ కబుర్ తెయి అస్సె. జా రచ్చన క్రీస్తుక నంపజతన ఎత్తిజిన్క, *తొలితో యూదుల్క, పడ్డో యూదుల్ నెంజెలనక. 17 దేముడుచి పున్సిమ్ సుబుమ్ కబుర్ తెయి డీస్తయ్, దొర్లు జతయ్. †. జో దెలి జా పున్సిమ్, జా రచ్చన, అమ్క కిసి దొర్లు జతయ్ మెలె, *పూర్తి నముకుమ్ వాటు. దేముడుచి కొడొతె జో సొంత రెగ్గయ్లి రితి, "ప్రబుచి ఉప్పిరిచి నముకుమ్క కో పున్సిమ్ కి జవుల గే జెచ్చె జివుల".

దేముడుచి పున్సిమ్ నెసిలనచి రిసాచి తీర్చు
 18 దేముడుక విరోదుమ్ జా మాన్సుల్క పాపుమ్ కెర కెర జోవయించి పెట్టిచి పాపుమ్తె నెత్తిమ్క లంకడ్డో, దస్సి ఎత్తి మాన్సుచి ఉప్పిరి జోచి కోప్పమ్ జో దేముడు వరలోకుమ్ తెంతో సుచ దా దెకయెదె, లయడెదె మెన రుజ్జు *డిన్ అస్సె. 19 దేముడుక జేవ్ విరోదుమ్ జలిసిచి అస్సి మాన్సుల్క జేవ్ కెర్ల పావల్క 'జోవయించి పాపుమ్' మెన కిసి సంగుక జయెదె మెలె, జో దేముడుచి రిసా జేవ్ జానుక జెత్తిసి ఎత్తి జోవయించి పెట్టి జాన్తి. కిసి మెలె, జొయ్యి సొంత జోవయింక దెకవ అస్సి. 20 కిసి మెలె, జో నే డీస్తాసా కీసా అస్సి గే, మెలె జోవయింక 'కెయ్క తెయ్క తా' గెతి నెక్తి అదికారుమ్ జోకయ్ అస్సి. జొయ్యి దేముడు' మెలె రుజ్జు లోకుమ్ జెర్మయ్లి తెంతో, జో తెయార కెర్తెన్ ఎత్తితె సొస్టుమ్ డీస్తయ్, చి తెదొడి తెంతో మాన్సుల్ పూర్తి చిన అస్సి. జాకయ్, ప్రబుచి మొక్క "నేనుమ్" మెనుక నెతిరి. 21 దస్సి, జోవయింక 'జొయ్యి దేముడు' మెన జేవ్ జాన్లె కి ఒప్పన్తి నాయ్, జోక గవురుమ్ దెకితి నాయ్, జో దిలిన్క 'తుయి దిలది' మెన ఒప్పన్తి నాయ్, జోక సర్ల సంగితి నాయ్, గని వెర్తి బుద్ది జలె, చి బుద్ది నెంజెల జోవయింక

పెట్టి అందరీ జాల గల. ²² 'జానీల మాన్యుల్ అమ్' మెననయి జేవ్ బుద్ది నెంజలన జా గల. ²³ అన్నె, నే మొర్తొ కెయిడ తెయిడ జీవిత తతో దేముడుక ముల దా, మాములుమ్ ముర్త మాన్యుల్ ది రూపుమచ, పిట్ట రూపుమచ, జంతువుల్ రూపుమచ, అయివో రూపుమచ బొమ్మల్క ఇస్టుమ్ జా, దనచకయి జోకరుక దెర్ల.

²⁴ జాకయి దేముడు జోవయింక కిచ్చొ సిచ్చ దిలన్ మెలె, "జోవయింది పెట్టచ ఆనల్ రితి ఇండ లంజె కమొతె పూర్తి గెచ్చ, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో జోవయించ ఆగేక నిస్సారుమ్ కెరన, జోవయింక జెచ్చి మరియద కడనీతి సిచ్చ సేడ్డు, కతు" మెనయా, దస్సి తెయి జో జోవయింక సార్పు కెర దిలన్. ²⁵ దేముడుది రిసాచి సత్తిమ్ గ్యాగుమ్ జేవ్ నెన కెర అబద్దుమ్క ఇస్టుమ్ జల, చి జో ఎత్తి, జెర్యలోని సేవ కెరుక ముల కెర, జో తెయారొ కెర్లినకయి జోకరుక దెర, దనచచి సేవ కెర్తతి. గని జెర్యలోసాకయి కెయిడ కి జెయ్యి! ఆమేన్.

²⁶ జలె, 'జెర్యలోసాక ముల కెర తయారొ జలిన్కయి జేవ్ కోరీప జలి రిసాయి, జోవయింది ఆగేచి పాపుమచ ఆనల్క దెర్పు నేడయి తత్తు' మెన, దనితె జో దేముడు సార్పు కెర దిలన్. దస్సి, మాములుమ్ తెర్తిమున్ను జతిన్ ముల దా, జోవయించ తేరిబోదల్ తెన్ లంజె జంక దెర్ల.

²⁷ జోవయించ మున్నుబోదల్ కి దస్సి, తెర్తి తెన్ వెగిల్ జతిని ముల దా, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో పూర్తి వెర్తి ఆన జా, ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో లంజె వెట్టారుమ్ జా, జోవయించ ఆగేతె ఆత్మల్క జోవయింది జా పాపుమ్ కెలచి, పాడె జల.

²⁸ అన్నె, దేముడుక 'అన్నె. జోయ్య దేముడు' మెన జేవ్ ఒప్పుకుక నెన కెర జోక పచ్చిల్ రిసా, కామ్క నెంజలి బుద్దితె, పారపాల్ ఇండితితె జోవయింక జో సార్పు కెర దిలన్. ²⁹ జోవయింది పెట్టి కిచ్చొ బెర్తి మెలె, ఎత్తి, రగల్ పాపుమ్ బుద్ది, పాపుమ్ కమొ, అన్నె మాన్యుల్ చి అస్తిక ఆన జతిని. కుస్సిదుమ్ కి బెర్తి. జోవయింది పెట్టి బెర్తు గేనల్, అత్మల్ కెర్తి బుద్ది, కొడ్డె జాజువ జట్టి జతిని, మోసిమ్ కెర్తిని, కుస్సిదుమ్ ఉచర్తిని, దన బుద్దుల్ జల. జేవ్ అన్నె కేనచక జల మెలె, సాండల్ జలన, ³⁰ మాన్యుల్క ఆరిచ నిందల్ సంగ, జోవయింది నావ్ పాడె కెర్తన, పరలోకుమచొ దేముడుక విరోదుమ్ కెర్తన, అన్నె మాన్యుల్క నిస్సారుమ్ కెర్తన, గవురుమ్ ఉచరంతన, 'అన్నె కిచ్చొ కిచ్చొ గర్తు కమొ కెరుమ్' మెన ఉచర్త కుర్తుల్ కెర్తన, అయ్యెనె అబ్బొనిచి కొడు నే నూనతన జల. ³¹ జేవ్ బుద్ది నెంజలన, జేవ్ ఒప్పున్ని కామ్ నే కెర్తన, ప్రేమ నేన్తన, కన్యారుమ్ నేన్తన. ³² "దనకమొ కెర్తన, మొర్తి సిచ్చక చిలవ జతతి" మెన దేముడు తీర్పు కెర అన్నె మెన జేవ్ జాన్లె కి, దన కమొ ఇండితి. చి దన కమొ అన్నె మాన్యుల్ ఇండిలె, మెన్సితతి, 'చెంగిల్' మెంతతి.

2

దేముడుచి పున్యుమచి తీర్పు

¹ జాకయి, ఓ మాన్యు కొన్సొ జలెకి, తుమ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో 'గర్తు' మెన తీర్పు సంగిలె, తుమ్చ సొంత పాపల్చి రిసా తుమ్క కి జా తీర్పు లయితయి. మెలె, అన్నెజా 'గర్తు' మెన తీర్పు సంగిలె, తుమ్క తుమ్ పాపుమ్ వయడ్తన. తుమ్ తీర్పు సంగిలె మాన్యు కొన్సొ జలెకి, జో కెర్త తప్పల్చితె తుమ్ కి ఇండితన. ² అవ్ ఆగ్గె రిగిడ్డి జాబిత తప్ప కమొ కో కెరల

గే, దేముడు జోవయింక తీర్పు కెర, సిచ్చ కెరుక ఒప్పున అన్నె మెన జానుమ్. అన్నె, జో సత్తిమ్చొ జతయిచి రిసా జో కెర్తి తీర్పు సరిగచి మెన జానుమ్. ³ ఓ మాన్యు కో జలెకి, మెన కమొ కెర్తనక జోవయించి పాపుమచి తీర్పు తుమ్ సంగిలె, తుమ్ కి దన కమొ కెర్తి, దేముడు దెతి సిచ్చ తుమ్కయి పిట్టెదె మెన ఏక వేల ఉచరంతన గే? ⁴ నెంజలె, 'అమ్ కిచ్చొ కెర్తి కి జోచి ఎదివాల్ దయ అమచి ఉప్పిరి అన్నె, చి ఓర్పువ జా అమ్క చెమించువ కెరెదె' మెన తుమ్క తుమ్ ఉచరంతన గే? తుమ్క 'జోవయించ పాపల్ ఒప్పున ముల్తా' మెనయి జో దేముడు జోచి దయ దెకయితయి మెన నేన్ను గే?

⁵ తుమ్చి రాడె జిచ్చుక తుమ్చ పాపల్ ములక నెన కెర, జో దేముడు దెతి సిచ్చ తుమ్క తుమ్చ నిదానుమ్ ఇండుల. జా సిచ్చ కెయిడ లయెదె మెలె, ఎత్తి, జిన్క తీర్పు కెర సిచ్చ గే, బవుమానుమ్ గే దెతి జోచి సత్తిమ్క రుజ్జు దెకయెతి వెల్లి దీనికయి. ⁶ జోవయింది జివితముక కేన్ మాన్యు కీన కమొ కెర్తి తప్పల గే, జయ్యె దీనిక దనచక సరిజతిని తీర్పుల్ జో జర్తు కెరెదె. ⁷ జా దీని నే జతె ఆగ్గెచి మదెనె సగుమ్ జిన్ పరలోకుమచి ఉజెడెతె బెదితి, ప్రబు గవురుమ్ జతిన్తె బెదితి ఆన జా, జో దెతి సత్తిమ్క నిదానుమ్ ఇండుల. "జేవ్ పరలోకుమచె అంచి తెన్ కెయిడ తెయిడ జతి జివ్, జో దెయెదె. ⁸ గని సగుమ్ జిన్ జోవయింది ఇస్టుమ్ అయిల్ రితి ఇండుక ఆన జా, సత్తిమ్ ఇండితిని ముల కెర, పాపుమ్ ఇండితతి. జోవయించి ఉప్పిరి, జో దేముడుచి కోపుమ్ తయెదె, చి జో దెతి సిచ్చ కచితుమ్ జోవయింక లయెదె. ⁹ దేముడు జా సిచ్చ జర్తు కెర్తి, ముక్కిమ్క తొలితొ యూదుల్తె, పడ్డొ గ్రీసు దేనిమచతె కి, పాపుమ్ ఇండితొ ఎత్తి. మాన్యుక బాదల్ దుకుమ్ పిట్టి నాయ, ¹⁰ తొలితొ యూదుల్తె, పడ్డొ గ్రీసు దేనిమచ మాన్యుల్తె కి, సత్తిమ్ ఇండితొ ఎత్తి. మాన్యుక 'బవుమానుమ్' మెన దేముడు జోవయింక జోచి పరలోకుమచి ఉజెడెతె బెదవ గవురుమ్ దా, సెంతుమ్ దెయెదె."

¹¹ దేముడు తేడల్ దెకె నాయ. ¹² అమ్ యూదుల్క జో దిల ఆగ్గుల్ నేన్తె యూదుల్ నెంజలనతె కో పాపుమ్ కెర తప్పల గే, జేవ్ ఆగ్గుల్ నెంతె తీర్పు జా నానినుమతె గెచ్చుల, అన్నె, అమ్ యూదుల్ జేవ్ ఆగ్గుల్ జానుమ్. జేవ్ ఆగ్గుల్ జానీల అమ్ యూదుల్తె కో పాపుమ్ కెర తప్పల గే, ఆగ్గుల్చి తెడె అస్తిచి జేవ్ ఆగ్గుల్ జోవయించి ఉప్పిరి సాచి జప్పల, చి జోవయించి పాపుమచి సిచ్చ జేవ్ వయల. ¹³ మోసిచి అత్తి దేముడు దిల ఆగ్గుల్ ఎక్కి నూనతనయి నాయ, గని జేవ్ ఆగ్గుల్చె బెదితి బుద్ది ఉండితనయి కో జలె, జోవయింకయి దేముడు జోవయించి పాపుమ్ నే వయడ్డె జోవయించి దయకయి 'జోవయింక దొర్పు. జలి పున్యుమ్ అన్నె' మెన దెకెదె. దెక జోవయించి సిచ్చ పిట్టయెదె.

¹⁴ పడ్డొ, యూదుల్ నెంజలన, మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ నెంతె తిలె కి, ఒత్తవ ఆగ్గుల్ జేవ్ నేన తిలె కి, నేన జానీల రితె జా జేవ్ ఆగ్గుల్ తెన్ బెదితి బుద్ది జేవ్ ఇండిలె, జేవ్ ఆగ్గుల్ జేవ్ కెయి నే నూన్లె కి నదు నే కెర్తి కి, జేవ్ ఆగ్గుల్ జోవయించి పెట్టి కామ్ కెర్తి రితి జతయి. ¹⁵ దొర్పు. జలి ఇండెడె దెకయిత ఆగ్గుల్ దేముడు కీని మోసి తెన్ దిలి ఆగ్గుల్తె రెర్తవ అన్నె గే, దస్సి ఇండుతు' మెన జేవ్ మాన్యుల్చి పెట్టి జో రెర్త అన్నె మెన రుజ్జు జతయి, అన్నె, 'సత్తిమ్' మెన జేవ్ సత్తిమ్ చినితిన్తె, 'పాపుమ్'

* 2:9 2:9 'గ్రీసు దేనిమచ' మెన ఇన్నె సంగిలె, యూదుల్ నెంజలనక సంగితయి.

మన జేవ్ పాపుమ్ చినితినతె కి రుజ్జు జతయ్. అన్యె, జోపయింక జెప్పి పరిచ్చ కెరన నిందల్ వయడన్సి రితి, నెంజెలి చెమింఱువ కెరన్సి రితి, జోపయింఱువ సొంత కము 'చెంగిల్' గే 'గార్' గే జెప్పి చినన ఒప్పునుల. 16 అమ్ సూనయిలి సుబుమ్ కబురెతె కిచ్చి ఏకే బెదితయ్ మెలె, జేవ్ ఇసి తీర్పు కెరంతిసి కెయెఱ పూర్తి జర్గు జయెదె మెలె, క్రిస్తు జలో యేసుచి అత్తి దేముడు మాన్యుల్చి పెట్టివ గుట్టుల్ తిలిసి ఎత్తి తీర్పు కెర్తె జా వెల్లి దీసికయ్, తెదెడకయ్ పూర్తి రుజ్జు జయెదె.

యూదుల్క మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్

17 గని ఒత్తవ తుమ్ యూదుల్, 'యూదుల్ అము' మెనన, 'ఆగ్గుల్ రితి దేముడు అమ్కయ్ దా అన్యెచి రచ్చన జుమదె' మెన ఆగ్గుల్కయ్ నంప కెర్తను జలె, 'అమ్ యూదులి దేముడు తెన్ బెద అన్యూమ్' మెన గప్పురుమ్ ఉచరంతను జలె, 18 మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్తె తిలిసి ఎత్తి వెల్లెల మాన్యుల్ తుమ్క సికడ అస్సిచి రిసా, దేముడుచి ఇస్టుమ్ కిచ్చి కిచ్చి జతయ్ గే తుమ్ జాన్యు. జలె, చెంగిల్ తిలిసెతె గార్ తిలిసి నిన చెంగిల్చి మెన్యుతను జలె, 19 పడ్డె 'గుడ్డి జలనక వాల్ దెకయతన అము' మెన, 'అందరెబుద్దితె తిలసక ఉజడి దెకయతన అము' మెన, 20 'బుద్ది నెంజెలసక సికడన అము' మెన, 'బాలబోదల్క సికడ్డోసా జలమ్ అము' మెన, 'గ్యానుమ్ ఎత్తి, సత్తిమ్ ఎత్తి, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్తె అమ్తెయి, అమ్చ ఆగ్గుల్తెయి అన్యెచి దేముడు జా పూచి ఎత్తి అమ్కయ్ తియార అన్యె' మెన తుమ్ నిజుచి ఉచర్లె, 21 వేర మాన్యుల్క తుమ్ సికడన తుమ్కయ్ తుమ్ కిచ్చిక సికడన్యు నాయ్! 'చోరుక నాయ్' మెన తుమ్ బోదన కెర్తె కి, చోర్పు నాయ్ గే? 22 'లంజెకమె కెర నాయ్' మెన సంగిల్ కి లంజెకమె కెర్తను గే? 'బొమ్మల్క జీకరుక నాయ్, వెట్యారుమ్!' మెన ఒప్పునె కి, గుడివోతెవ బొమ్మల్ తుమ్ చోర దెర గెతను గే? తుమ్ ఉచర. 23 'దేముడు మోసేచి అత్తి అమ్ యూదుల్కయ్ జోప ఆగ్గుల్ దా అన్యె' మెన తుమ్ గప్పురుమ్ ఉచరన్లెక, ఆగ్గుల్క నిదానుమ్ నే కెర్తె దేముడుచి మరియద కడ ఇండితను గే? 24 తుమ్ అమ్చ యూదుల్ కి దన పాపల్ కెర్తను. దేముడుచి కోడెతె పూర్తుమ్ తెంతె రెగిడ్లి రితి, 'తుమ్ యూదుల్చ కమెచి రిసా, యూదుల్ నెంజెల మాన్యుల్ దేముడుచి నావ దూసువ కెర్తె'.

25 దేముడు దిల ఆగ్గుల్ రితి పూర్తి తప్పు నెంతె ఇండిలెకయ్ తుమ్ యూదుల్ జోపయ్ మాన్యుల్ జతి గుర్చుచి సున్యుతిక విలువ తయెదె. గని జో దిల ఆగ్గుల్ ఇండితసి తుమ్ పిట్టవన్లె, జోపయ్ మాన్యుల్ జతి గుర్చు దెకయతి జా సున్యుతి తుమ్ కెరన తిలె కి, నే కెరన్సి రితి జయెదె. 26 జలె, జోచి అగి జా సున్యుతి నే కెరన్యో మాన్యు కో జలెకు దేముడుచ ఆగ్గుల్ తెన్ బెదితి బుద్ది ఇండ ఆగ్గుల్తె సంగిలి దొర్కు జలి సత్తిమ్ నెరవెర్చువ కెర్తె రితి జలె, జో జా సున్యుతి నే కెరన్లెకి, అత్తుకయ్ జో జా సున్యుతి కెరన్సి రితి జా అన్యె మెన జో దేముడు దెకె నాయ్ గే? దెకె. 27 దస్సి జలె, యూదుల్ నెంజెల మాన్యుల్ జోపయింఱువ అగి జా సున్యుతి నే కెరన్లెకి, జోపయింతె సగుమ్జిన దేముడుచ ఆగ్గుల్ తెన్ బెదితి బుద్ది ఇండితె. అన్యె, తుమ్ యూదుల్క మోసే తెన్ జోప ఆగ్గుల్ దా తిలె కి, తుమ్చితె సగుమ్జిన ఆగ్గుల్చి కోడు నే కెర్తె పిట్టియతను. జలె, లోకుమ్చ ఎత్తిజినక ప్రబు పరిచ్చ కెర్తె

వెల్లి దీసి అయిలె, ఈంజ మదెనె ప్రబుచి బుద్ది ఇండిల జేవ్ యూదుల్ నెంజెలన తుమ్క నేరిమ్ వయడ్డ సాచుల్ జవుల. మెలె, జోపయింక తుమ్క ప్రబు తీర్పు కెర్తె, తుమ్ తీర్పు నేడ పాపుమ్ వయతె. 28 మెలె, యూదుడు జెర్తె ఎత్తి అగి కెరన్సి గుర్చు తిలొసాక 'నిజుమ్చో యూదుడు' మెనుక నెంజె. పడ్డె ముక్కిమ్క కలుసువ జలి సున్యుతి అగి కెరంతిసి నెంజె. 29 దస్సి జలె "కో నిజుమ్చ యూదుల్ జవుల?" మెన పుసిలె, అత్తుకయ్ సుద్ది జలో ఎత్తి, మాన్యు. సత్తిమ్ దెతి సున్యుతి కిచ్చి మెలె, రెగ్గయిలి ఆగ్గుల్చి రిసా అగి కెరంతిసి నెంజె, గని మాన్యుచి పెట్టి దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తు జర్గు కెర్తెసి. జోపయింఱువ అత్తుకో సుద్ది జా జోపయ్ మాన్యుల్ జా తవుల గే, జెప్పి నిజుమ్చ యూదుల్ జవుల. జోపయ్ జల మాన్యుల్క కిచ్చి ముక్కిమ్ మెలె, మాన్యుల్ దెతి గప్పురుమ్ నాయ్, గని దేముడు దెతి గప్పురుమ్.

3

దేముడుచి సత్తిమ్ గెచ్చి నాయ్

1 జలె, వేర మాన్యుల్క చి కంఠ అమ్ యూదుల్క కిచ్చి జిన్సి వరుమ్ అన్యె గే? నెంజెలె, అమ్ యూదుల్ జలి చిననతి సున్యుతి కెరంతిసెతె కిచ్చి లాబుమ్, కిచ్చి విలువ అన్యె గే? 2 అమ్ యూదుల్క లాబుమ్, దేముడు తోలి సంగిల ప్రమానచి దేముడుచ కొడె అమ్ యూదుల్చి అత్తి జో సార్పు కెర దా అన్యె, జాక అమ్ చెంగిల్ దెకువ మెన, ఒత్త తిలిసక అమ్ సాచి సూనవుక మెన.

3 దస్సి జలె, అమ్ యూదుల్తె సగుమ్జిన నముకుమ్ నెంజెలి కిచ్చి జయెదె? జేవ్ నముకుమ్ నెంజెలిచి రిసా జోపయింఱువ అమ్చో దేముడుక 'నిదానుమ్చో నెంజె' మెనుక జయెదె గే? 4 ఎత్తి, మాన్యు అబద్దుమ్ జలె, దేముడు సత్తిమ్ తయెదె. దేముడుచి కొడెతె పూర్తుమ్ జోపయింఱువ రిసా జోయ్యి రెగ్గయిలి రితి;

*"తువ కొడె నెరవెర్చువ జతిసెతె తుచి సత్తిమ్ రుజ్జు జయెదె,

చి మాన్యుల్ తుక పరిచ్చ కెర్తె తుమ్ జీసెతె".

5 గని అమ్ యూదుల్చి పాపుమ్చి రిసా అమ్ వెట్యారుమ్ నిస్సార్చుమ్ జా అన్యుమ్. జో దేముడుచి సత్తిమ్, మాత్తుమ్, జోక గప్పురుమ్ ఆనతయ్. జలె, అమ్చి పాపుమ్క దెకిలె, జోచి సత్తిమ్క దెకిలె, జా తేడ దీస్సినతె జోకయ్ గప్పురుమ్ జెతయ్ జలె, అమ్ కిచ్చి ఉచరుక? 'అమ్ పాపుమ్ కెర్తెసి చి జో సత్తిమ్ కెర్తెసిచి తేడ దెకిలె జోచి గప్పురుమ్ దీస్సియెచి రిసా అమ్చి పాపుమ్తె జోకయ్ లాబుమ్' మెన, జవున, 'అమ్చి పాపుమ్చి రిసా జో అమ్క సిచ్చ కెరుక బెదె నాయ్' మెన అమ్ ఉచరుక గే? మాన్యుల్చి పాపుమ్ బుద్దికయ్ మాన్యు ఇసి ఉచరుక జయెదె. 6 దస్సి ఉచరుక నాయ్. 'ఒండి లోకుమ్చ మాన్యుల్క ఆకరెక పరిచ్చ కెర తీర్పు కెర సిచ్చల్ దెయింఱువ, బవుమానల్ దెయింఱువ' మెన జో ఒప్పున అన్యె. జలె, అమ్ యూదుల్చి పాపుమ్క 'కిచ్చి నెంజె' మెలి రితి జో దెకితె జలె, ఒండి లోకుమ్చ మాన్యుల్క కో కీసి సత్తిమ్చి తీర్పు కెరుక జయెదె! బెదె నాయ్.

7 'దస్సి మెను నాయ్' మెంతె. 'అచి అబద్దుమ్చి రిసా దేముడుచి సత్తిమ్ సొస్టుమ్ డీస జోచి గప్పురుమ్ దెకయతయ్ జలె, అచి పాపుమ్చి సిచ్చ అమ్ కిచ్చిక వయుక?' మెంతె, ఓ మాన్యు. 8 'చెంగిల్చి జర్గు జవున

† 2:24 2:24 మెనయూ వున్కుమ్ 52:5, మెమాళ్ళెబు 36:22. * 3:4 3:4 కీర్తనులు 51:4

మెనయ్ పాపుమ కెరుమ' మెంతె నగుమజిన్. అమక "జేవ్ కి దస్సి సంగితతి" మెన, అమచి మరియద కడన్తతి రితి సగుమ జిని అమక నింద సంగితతి మెన తుమ జాన్సు. జలె, జేవ్ దస్సి సంగితన జోవయింది జా పాపుమచి సిచ్చ కి కతి రితి దేముడు లయడెదె. జోచి తీర్పు సరిగా అస్సె.

లోకుమ్ ఎత్తిచ మాన్యుల్ పాపుమ్ కెర్లన

9 జలె, కిచ్చొ ఉచరుక జయెదె? వేర మాన్యుల్చి కంట అమ్ యూదుల్క దేముడుచి సిచ్చ పిట్టయ్తినీ కిచ్చొ జలెకు తయెదె గే? నాయ్, గెద! అవ్ జేవ్చి కంట గొప్ప సుదల్ గే, నెంజిమ్ గెద, అవ్ ఉప్పిరి రుజ్జు రెగ్గ దెకయ్లి రితి, ఎత్తి మాన్సు. యూదుల్ జలెకి, గ్రిను దేసిమ్చ జలెకి, కో జలెకి, పాపుమ్క దెర్పు సేడ పాపుమ్ సుదల్ జా అన్సుమ్ 10 దేముడుచి కొడెతె పూర్గుమ్ రెగ్గవ తిలి రితి,

† "నత్తిమ్చొ మాన్సు కేనె కి నాయ్. ఎక్కిలో కి నాయ్.

11 కోయి బుద్ది తతోసా నాయ్,

జేవ్ తిలో దేముడుక చజితోసా కోయి నాయ్.

12 ఎత్తి మాన్సు నత్తిమ్ ముల, కామ్క నెంజితిన్తె సేడ గెచ్చు అస్సి.

కోయి నత్తిమ్ కెర్తె నాయ్, ఎక్కిలో కి నాయ్."

13 † "జోవయింది డెంగొ ఉగిడ్ల మెన్సున్, జోవయింది కొడె గని.

మోసిమ్ కెర్తి రిసాయి జిబు చోడి బలయ్ తతి.

అయివోచి విన్సుమ్ జోవయింది ఒట్టోతయి అస్సె."

14 † "జోవయింది చోడి బెర్పు సావెనల్ మూర్కుమ్ విన్సుమ్ అస్సె.

15 * జోవయింది చట్టో లోయి దెకుక మెన బే బేగి నిగుల.

16 నాసినుమ్ కప్పుమ్ జోవయింది ఇండితి వట్టె అస్సె.

17 సేతుమ్ వాట్ ఇండుక ఎగ్గరె నేన్తి.

18 † దేముడుక ఎదిలి కి బితి నాయ్."

19 మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్తె కిచ్చొ కోడు తిలి కి, కక్క సంగితయ్ మెలె, జా ఆగ్గుల్చి రితి తెడిచ మాన్యుల్కయ్. కిచ్చొ మెలె, జోవయింతె కోయి దేముడుక జబాబ్ దెంక నెత్తిర్చి రితి ఎత్తి చోడి ముద్దొ జంక, చి యూదుల్ కి నే ప్లిట్టె, ఒండి లోకుమ్చ ఎత్తి మాన్సు దేముడుచి సిచ్చ జలితెక జవుల, దేముడుచి పరిచ్చ జోవయింది తీర్పు జంక. 20 మెలె, దేముడు మోసి తెన్ దిలి ఆగ్గుల్చి రితి ఇండితి వాటు దేముడుచి మొక్కె ఈంజ లోకుమ్చొ కేన్ మాన్సుచి పాపుమ్ పుంచె నాయ్, చి ఆగ్గుల్ రితి మాన్యుల్క తీర్పు కెర్తె, జో కక్కయ్ 'పున్సిమ్చొ' మెనుక బెదె నాయ్. ఆగ్గుల్ అమచి పాపుమ్ పుంచెతి నాయ్. అమచి పాపుమ్ దెకయ్తతి. జేవ్ ఆగ్గుల్తె తిలిన్చి రిసా అమచి పాపుమ్ చినితసుమ్.

యేసుక్రీస్తుక నంపజలి పున్సిమ్

21 ఆగ్గుల్తె నాయ్. గని వేరతయ్ దేముడు జోవయింది పున్సిమ్ మాన్యుల్క దొర్పు కెర అస్సె. జాకయ్ † మోసి పూర్గుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయ్ల ఆగ్గుల్, అన్సె పూర్గుల్చి అత్తి నంగిల దేముడుచి కబుర్లు కి అగ్గె తంతో జా రుజ్జు డీన్యమ్. జలె, జా పున్సిమ్ ఆగ్గుల్ రితి నాయ్, గని వేరతయ్ దొర్పు జలిసి అప్పయి మాన్యుల్క జానయ్

జా అస్సె. 22 జా పున్సిమ్ యేసుక్రీస్తుచి ఉప్పిరి కో జోచి నముకుమ్ తివుల గే, జేవ్ ఎత్తిజిన్కయ్ 'పున్సిమ్' మెలి రితి దేముడు దెకెదె, జేవ్ కోన్సు జలెకి జోచి పున్సిమతె జోవయింక వాటు దెయెదె.

మాన్యుల్తె జో తేడల్ దెకె నాయ్. 23 మెలె, కో కి పాపుమ్ కెర దేముడు దెకయ్లి నత్తిమ్ ఇండుక నెత్త కెర, జోచి మొక్కె ఓడువ జా అస్సి. 24 జాకయ్, జో కిచ్చొ వాటు మాన్యుల్చి పాపుమ్ పుంచ అస్సె మెలె, జోచి దయకయ్ ఆరి అమక నిత్తిసుదల్ కెర అస్సె. కీసి మెలె, క్రీస్తు జలె యేసు అమచి పాపుమ్ వయిలిన్క జో దేముడు అమక నయ్తాన్చి రాజిమ్ తెంతో నెత్తవ గెల అస్సె. 25 అమ్ కెర్తె పాపల్క అమ్ జెతికయ్ సిచ్చ పిట్టయ్తె బలి జో జంక జోచి లోయి నూవుక మెన దేముడు అబ్బిసి జోవయింక టేవడ్లన్. జా రచ్చన వరుమ్ అమ్ మాన్యుల్క కి, క్రీస్తుచి ఉప్పిరి అమ్ అమచి నముకుమ్ తింక. జో అబ్బిసి జా బలి దిలిసి ఏక రుజ్జు దెకయ్తయ్. పాపుమ్క 'పాపుమ్. జా పాపుమ్ గెలికయ్ మాన్యుల్క అచి తెన్ అన్సె బెదవసుక జో దేముడు అమక నయ్తాన్చి తీర్పు కెర్తెచి రుజ్జు దెకయ్తయ్. కిచ్చొ మెలె, జోచి పరలోకుమ్చి కన్యూరుమ్ బుద్దిక అమచి అగ్గెచి పాపల్ సిచ్చ కెరుక వాయిద కెర తిలన్. 26 జో నత్తిమ్చ తీర్పుల్ కెర్తెసా జలిన్చి జా రుజ్జు ఈంజయి కాలుమ్క దెకవుక మెనయ్ వాయిద కెర్లన్. అన్సె కిచ్చొ మెలె, 'కో యేసుకయ్ నంపజవుల గే, జోవయింది పాపుమ్ పుంచి జయెదె, జోవయింకయి పున్సిమ్ దెకిన్చె' మెనయ్ రుజ్జు దెకయ్తి రిసాయి వాయిద కెర్లన్.

27 జాకయ్, 'అమ్ యూదుల్కయ్ దేముడు మోసి తెన్ దిలి ఆగ్గుల్తె పున్సిమ్' మెన అమ్ కిసి గవురుమ్ ఆనసుక జయెదె! నెంజె. కిచ్చొచి రిసా, దేముడు మోసి తెన్ దిలి ఆగ్గుల్చి రితి అమ్ మాన్యుల్ కెర్ల కమె కామ్క నెంజిలిన్చి రిసా నాయ్, కామ్క అయ్లి రిసా నాయ్, గని నముకుమ్ వాటు అమక రచ్చన దొర్పు జతయ్. 28 నిజిమి, కిచ్చొ ఒప్పున్తసుమ్ మెలె, కేన్ ఆగ్గుల్ రితి ఇండితిన్తె పున్సిమ్ నాయ్, జా నేన్సిన్చి రిసాయి కో నాననమతె గతి నాయ్, గని, ప్రబుచి ఉప్పిరి నముకుమ్ తిలెకయ్ మాన్సుచి పాపుమ్ పుంచి జయెదె, చి దేముడు జో మాన్యుక పున్సిమ్ మెలి రితి దెకెదె మెన ఒప్పున్తసుమ్. జా రచ్చన రితి నముకుమ్ వాటు దొర్పు జతిసి.

29 నెంజిలె, దేముడు ఎక్కి యూదుల్కయ్ దేముడు జయెదె మెంతె గే? యూదుల్ నెంజిలెక కి జో దేముడు జయె నాయ్ గే? నిజిమి, యూదుల్ నెంజిలెక కి జోయ్యి దేముడు. 30 కిచ్చొ మెలె, ఎత్తిక జో దేముడు, జో ఎక్కిలో. ఎక్కిలోతె ఏక రగుమ్ అన్సెకొతె అన్సెకొ రగుమ్ జతోసా నెంజిచి రిసా వేర వేర రచ్చన కెరె నాయ్, గని యూదుల్ జతి గుర్తుచి సున్నతి కెర్లనక క్రీస్తుక నంపజా గెలె, జేవ్ నంపజలి రిసాయి జోవయింది పాపుమ్ జో పుంచెదె చి జోవయింక 'పున్సిమ్' మెలి రితి దెకెదె. అస్సె, జా సున్నతి నే కెర్లన జోవయింక నంపజా గెలె, జోవయింది నముకుమ్చి రిసాయి జోవయింది పాపుమ్ కి, జో పుంచ జోక కి 'పున్సిమ్' మెలి రితి దెకెదె.

31 దస్సి జలె, ఎక్కి జోచి ఉప్పిరిచి అమచి నముకుమ్చి రిసాయి అమక 'పున్సిమ్ జలె' మెలి రితి జో దెకెదె మెలె, జో దిల ఆగ్గుల్ అమ్ వెంట గెలుక గే? నెంజె. అమచి

† 3:10 3:10 10-12 కిర్తనలు 14:2, 3 చి 53:3. † 3:13 3:13 కిర్తనలు 5:10, చి 139:4. † 3:14 3:14 కిర్తనలు 10:7. * 3:15 3:15 15-17: యెసయ్ 59:7-8. † 3:18 3:18 కిర్తనలు 36:2. † 3:21 3:21 తెలుగు బైబిల్తె దుర్భాష్యమ్ మెలి, మోసి అత్తి దేముడు రెగ్గయ్లి ఆగ్గుల్ మెన అమ్ జాన్సుమ్. ఈంజ కొడె ఎత్తి బైబిల్తె ఆగేచి పావ్ పున్కుమ్తె రెగ్గయ్ జా అస్సె. ఈంజ దెకవుక మెన కుచియి జానెతె నెయి ప్రమానుమ్తె మోసి పూర్గుమ్చొచి అత్తి రిగిడ్ల దేముడుచి ఆగ్గుల్ మెన రెగ్గవ అస్సె.

నముకుడుచి రిసాయి జో దిల ఆగ్గుల్ తెన్ బెదితి నత్తిమ్ అమ్ ఇండుకయ్. దస్సి, జేవ్ ఆగ్గుల్ తె తిలిసి నెరవెర్పువ కెరుమ్దె.

4

నముకుమ్ వాల్, దేముడుచి దయ వాటు రచ్చన

1 జలె, అమ్ యూదుల్ చొ పూర్గుమ్చొ అబ్రాహామ్ చి రిసా కిచ్చొ మెనుమ్? ఆగ్ గె రగుమ్చి అమ్చి జెర్నుచి రిసా ఉచర్లె, అమ్ యూదుల్ చి సెకుమ్క జో అబ్బొ జయెదె.

2 జలె, ఏక్ వేల జోవ కమెచి రిసాయి అబ్రాహామ్క పున్మిమ్ కలుగు జతి జలె, జో అబ్రాహామ్ గపురుమ్ ఉచరగుక జతి, గని జోవయింక కమెచి రిసాయి జోవయింక పున్మిమ్ మెన మాన్పుల్ ఉచర్లె కి, దేముడు దస్సి దెకె నాయ్.

3 * "అబ్రాహామ్ దేముడు సంగిలి కోడు నంప కెర్లి రిసాయి 'జోక పున్మిమ్' మెలి రితి జో ప్రబు దెకిల్"

మెన దేముడుచ క్కొడె తెర్లె అస్సు. 4 జలె, కో బలెకు కామ్ కెర్లె 'కామ్ కెర్లె' మెన దెతి కూలి దానుమ్ నెంజె, జా, చి అబ్రాహామ్ "నంప కెర్లి రిసాయి 'జోక పున్మిమ్' మెలి రితి ప్రబు దెకిల్" మెన దేముడుచి కోడు తెన్ రెర్లెవ అస్సు. 5 దస్సి, అబ్రాహామ్ తెన్ కిసి జర్లె జలి గే, అస్సె మాన్పుల్ తెన్ కి దస్సి జయెదె. మెలి, కిచ్చొ కామ్క జెతికయ్ కామ్ జేవ్ నే కెర్లె కి, కిచ్చొ కామ్ కి కామ్క నెంజెలి కి, పాపుమ్ కెర్లెక జోచి దయకయ్, జోవయింక పాపుమ్ పుంచితో దేముడుకయ్ కో నంప కెర్లె, జోవయింక నముకుమ్చి రిసాయి 'అంచి పున్మిమ్ జోవయింక దా అస్సి' మెలి రితి జో పాపుమ్ పుంచితో దేముడు దెకెదె.

6 దస్సి, "జోవయింక కమెచి రిసా నాయ్, గని జోచి దయచి రిసా దేముడు కక్క కక్క 'జోవయింక పున్మిమ్' మెలి రితి దెకెదె గే, జోవయింకయ్ చెంగిలి" మెన దావీదు పూర్గుమ్చొ ఏక్ కోడు రెర్లె అస్సు.

7 "కిచ్చొ తప్పల్ చెమిండువ జా అస్సి గే, కవ పాపల్ పుంచి జా అస్సి గే, జోవయింకయ్ చెంగిలి.

8 కేన్ మాన్పుచి పాపుమ్ ప్రబు జోవయింక వయడె నాయ్ గే, జోకయ్ చెంగిలి" మెన రెర్లె అస్సు.

9 జలె, ఈంజ చెంగిల్ వరుమ్ కక్క దొర్లు జతయ్? ఎక్కి యూదుల్ జతి గుర్తుచి సున్నతి కెరన్సకయ్ దొర్లు జతయ్ గే జా సున్నతి నే కెరన్సక కి దొర్లు జతయ్ గే? అబ్రాహామ్ నంపజలిసకయ్ 'జోక పున్మిమ్' మెలి రితి ప్రబు జోచి దయక దెకిల్వ మెంతనమ్. 10 జలె, ప్రబు జోక 'జోవయింక పున్మిమ్' మెలి రితి దెకిలిసి కెయ్ తెంతో? జా సున్నతి జో నే కెరంతె అగ్గె తెంతో గేర కెరన్లె పడ్డె గే? పడ్డె తెంతో నాయ్. అగ్గయ్ తెంతో. 11 జా సున్నతి నే కెరంతె అగ్గె తెంతో జో నంపజలిసచి రుజ్జు దెకయ్తి గుర్తుకయ్ పడ్డె జో జా సున్నతి కెరన్లె. దస్సి, జా సున్నతి నే కెరంతె కో నంపజా ప్రబు ఆరి దెతి పున్మిమ్ జా తప్పల్ గే, జోవయింకయ్ అబ్రాహామ్ అబ్బొసి జయెదె. దస్సికయ్, జా సున్నతి నే కెరంతె అగ్గె కి ప్రబు 'జోవయింక పున్మిమ్' మెలి రితి అబ్రాహామ్క దెకిల్.

12 అస్సె, దస్సి కి, కో జా సున్నతి కెరన తిలె కి, జా సున్నతి నే కెరంతె అగ్గె తెంతో దేముడుచి కోడు నంప కెర్లె అబ్రాహామ్చి రితి జప్పల గే, మెలి, జోచి రితి నంపజప్పల గే, జోవయింకయ్ కి అబ్రాహామ్ అబ్బొసి జయెదె.

13 దస్సి, "ఈంజ లోకుమ్ ఏలువ కెర్లి వాట తుమ్క దొర్లు కెరిందె" మెన అబ్రాహామ్క చి 'జోచి సెకుమ్తె పడ్డె జెర్కుక తిలసక' మెలి కోడు, దేముడు సంగిలి ప్రమానుమ్ కేన్ వాల్ అయిలి మెలి, ఆగ్గుల్ రితి వాల్ నాయ్, గని జో దేముడుచి కోడు జో నంపయ్ కెర్లెచి రిసా 'జోవయింక పున్మిమ్' మెలి రితి జో దెకిల్వ. 14 ఏక్ వేల దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్గుల్ రితి కెర్లెన, జేవ్ జా ఆగ్గుల్ రితి కెర్లి రిసాయి అబ్రాహామ్చ పుత్తర్లు జా ఏలువ కెరుక తత్తి జలె, దేముడు సంగిలి ప్రమానుమ్ కామ్క నెంజెలి, జా ప్రమానుమ్చి ఉప్పిరచి నముకుమ్ కామ్క నెంజెలి.

15 అమ్ ఆగ్గుల్ తిలసచి ఉప్పిరచి తీర్పు కిచ్చొ మెలి, 'పున్మిమ్ జా అస్సి' మెన కచి రిసా ఆగ్గుల్ సాచి జతి నాయ్. ఆగ్గుల్ తిలె, అమ్చ కమెక 'పాపుమ్చయ్' మెన రుజ్జు దెకవయ్ అమ్చి పాపుమ్చి రిసాచి సిచ్చ అన్తతి. అస్సెక్ కిచ్చొ మెలి, ఆగ్గుల్ నెంజెలిసతె, ఆగ్గుల్ నేన్సనతె కో పాపుమ్ కెర అస్సి గే, నెంజెలి ఏక్ వేల పున్మిమ్ కెరుక జతి జలె 'పున్మిమ్ కెర అస్సి' గే ఆగ్గుల్ వాల్ రుజ్జు కెరుక నెంజె.

16 జేవ్ దొన్యి అల్లరచి రిసా మాన్పుచి రచ్చనక దేముడు కిచ్చొ దిలో మెలి, జొయ్యి ఆదారుమ్ కెర్లిసి కిచ్చొ మెలి, కమె నెంజె, గని రితి నముకుమ్ తెన్. కిచ్చొక మెలి, కమె నాయ్, గని నముకుమ్ ఆదారుమ్ జలె, జా ప్రమానుమ్ జెయిమ్ జతిసక దేముడుచి దయయ్ సాలు, అస్సె, జా ప్రమానుమ్ జోచి దయచి రిసా జెయిమ్ జయెదె జలె, అబ్రాహామ్చ పుత్తర్లు జలన ఎత్తిజిసకయ్ జా ప్రమానుమ్ జెయిమ్ జయెదె. అబ్రాహామ్చ పుత్తర్లు యూదులి, అమ్చి దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్గుల్ అమ్చ తిలసయ్ గని అస్సె కోయ్ నాయ్ మెన నాయ్, పడ్డె 'అమ్ యూదుల్ ఎత్తిజిసి' మెన నాయ్. గని అబ్రాహామ్చి రితి దేముడుచి కోడు నంప కెర్లెన ఎత్తిజిసి, జేవ్ యూదుల్ జలెకి నెంజెలి కి జోచ పుత్తర్లు జప్పల. జోచి రితి నముకుమ్ తిల ఎత్తిజిసక జో అబ్రాహామ్ అబ్బొ జయెదె. 17 దేముడుచ క్కొడె తెర్లెయ్లి రితి,

8 "ఒగ్గర్ దేసిమలుచ సెకుమ్లుచ మాన్పుల్క తూయి అబ్బొసి జతి రితి అచే నంగ అస్సి." మెన అబ్రాహామ్క జో సంగిలన్. దస్సి, మొర్లనక జయడ్డె, అగ్గె నెంజెలిసక తిలిసి రిత బుకార్లొ దేముడుక అబ్రాహామ్ నంప కెర్లె, దేముడుచి మొక్క అమ్ జో దేముడుచి కోడు నంప కెర్లెన ఎత్తిజిసక అబ్రాహామ్ అబ్బొ జా అస్సి. 18 ఒగ్గర్ దేసిమలుచ సెకుమ్లుచక జో అబ్బొ జతిసి జెయిమ్ జతిసి జో అబ్రాహామ్క రుజ్జు నే డిసిలెకి, జో జా అన తెన్ తిలన్, అస్సె,

* "అగానుమ్చ సుక్కల్ కిసి ఎత్తివాల్ అస్సి గే, దస్సి తుమ్చి సెకుమ్తె పడ్డె జెర్కుతన ఎతివాల్ జిన్ జప్పల" మెన జో దేముడు ప్రమానుమ్ సంగిలిసి జో నంప కెర్లెన. 19 ఆగ్గుక జో మంత్రొ జా పుంజెక్ వెర్పుల్ జా తా మొగ్గి వయసు జా తిలె కి, తేర్పు జలి సారా గొడ్డు జా తిలె కి, జో

* 4:3 4:3 ఆదికాదుమ్ 15:6. † 4:7 4:7 కిర్వనలు 32:1-2. ‡ 4:16 4:16 'అబ్రాహామ్చ ఎత్తి ఆదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలి కోడు' మెలి, జోవయింక సెకుమ్తె పడ్డె జెర్కుతన పడ్డెక విలువ కెర్లెచి రిసాచి కోడు. జేవ్ పడ్డె విలువ కెర్లెచి యెన్కీపు ముక్కిమ్చొ జయెదె, చి జోవయింకెన్ ఏలువ కెరలె. పడ్డె జో పిట్టె ఆదికారుమ్ తిలో దేముడుచ క్కొడె తెర్లె, నంప కెరుక ముక్కిమ్, గని ముక్కిమ్క 'జోవయింక కోడు' మెలి, యెనుయ్, యోహాను 1:1-2, 14; చి యెనుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్, జోవయింక రిసా దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్గుల్ సంగిలిసి ఎత్తి. § 4:17 4:17 ఆదికాదుమ్ 17:5. * 4:18 4:18 ఆదికాదుమ్ 15:5.

అన్యాయము జయి నాయ్. 20 కేన్ సుట్టు జా ప్రమానుమచి ఉప్పిరి అన్యాయము జయి నాయ్, గని దేముడుక 'జా జయిము కెరెదె' మెన సముకుమ తా జోక గపురుమ దెతె తిలన్, చి జోచి నముకుమ అన్నె డిట్టుమ జలి. 21 'జో సంగిలి రితి దేముడు కెరుక తెర' మెన పూర్తి నముకుమ తెన్ తిల్. 22 జాకయ్, 'జోచి నముకుమ, జోక పున్నెమ జలి రితి జతయ్' మెన దేముడు తిర్పు కెర్లె. 23 గని 'జోచి నముకుమ, జోక పున్నెమ జలి రితి జతయ్' మెలి కోడు ఎక్కి జోచి రిసా నాయ్, 24 గని అమచి రిసా కి. అమచో ప్రబు జలో యేసుక అన్నె జయిండ్ల దేముడు అబ్బొనిచి ప్రమానుమ అమ నంప కెర్లె, అన్నె మాన్యులక కి 'జోచి నముకుమ జోక పున్నెమ మెలి రితి జతయ్' మెంతి తిర్పు జోచి దయక కెరెదె. 25 అమచయ్ పాపల్ వయతి రిసా ప్రబు జలో యేసు అమక జెతి సిచ్చ సేడ్డన్. జా సిచ్చ అమక లయతిని పిట్టవుక మెన. అన్నె, అమచి పాపుమ దస్సి 'పుంచి బలిని రుజ్జు జవున మెనయ్ దేముడు అబ్బొని జోక అన్నె జయిండ్లన్.

5

యేసుక్రీస్తుచి అత్తి అమక సేంతుమ జలిని

1 జలి, నముకుమ వాట్ అమచి పాపుమ పుంచి జా అన్నె. అమచో ప్రబు జలో యేసు అమచి పాపుమ పుంచిలి బలి జలి రిసా దేముడు తెన్ అమక సేంతుమ జలి. 2 దేముడుచి దయచి రిసా నముకుమ తెన్, జో అమక రచ్చన దొర్పు కెర అన్నె. ఈంజ రచ్చన అమక కేన్ వాట్ దొర్పు జా అన్నె మెలె, జో యేసుప్రబు అమచి పాపుమ పుంచితి బలి జలి వాటు, అన్నె జా రచ్చన అమక దొర్పు జలి తెంతో, దేముడుచి పరలోకుమచి ఉజడతె అమ బెదమమెదె మెలి ఆన అమక దొర్పు జా అన్నె, చి అమక ఒగ్గర్ సర్దసంతోసుమ జతసుమ.

3 అన్నె కిచ్చో మెలె, సుబుమ్ కబుర్ సూనయతి ప్రబు అమక దిలి కామచి రిసా, అమ బాదల్ సేడ్డినిచి రిసా కి అమక సర్దసంతోసుమ. బాదల్ సేడ్డె ఒర్పువ జా, నిదానుమ సికుక జయెదె. 4 జేవ్ బాదల్ సేడ్డిని అమక ఏక పరిచ్చ కెర్లి రితి జయెదె, చి అమ ఒర్పువ జా నిదానుమ సికిలె అమక "పరిచ్చతె జిప్ల" మెన దేముడు జోచి సర్ద దెకవ అమచి పెట్టి అమక అన్నె ఆన దెయెదె, అమక అన్నె దిట్టుమ కెరెదె, చి 5 జా ఆనచి రిసా అమ నంపజలిని జెయిము జయెదె, లాజు జము నాయ్. దేముడు అమక దిలి దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తు తెన్ జోచి ప్రేమ అమచి పెట్టి సువ బెరవయ్ దా అన్నె. జయి అమక రుజ్జు.

6 అమక కిచ్చో సెక్తి నెంజలి పొది, 'చెంగెల్ నమయిము' మెన అమ పాపుమ సుదల్క సయతానిచి రాజమ్ తెంతో రచ్చించువ కెర్లి రిసాయ క్రీస్తు మొర అమచి రిసాచి అర్పితుమ జలన్. 7 జలి, పున్నెమ డిస్సా కేన్ జెన్సె మాన్యుక కిచ్చో జవున బాద తెంతో రచ్చించువ కెరుక మెన కో మాన్యుల్ సాంత జివు దెవుల గే? దెతి నాయ్. కేన్ కి ఏక సుట్టు కో జవున చెంగెలో మాన్యుక రచ్చించువ కెరుక మెన కో జలికు మాన్యు దయిరిమ్ జా మురెదె. 8 గని, దేముడుచి ప్రేమ అమక కీసి రుజ్జు జతయ్ మెలె, అమ పాపుమ కెర్లన్ జా తతికయ్, అమక రచ్చించువ కెర్లి రిసా క్రీస్తు జోచి జివు దిలన్.

9 జలి, దొర్పు జలి అర్పితుమ జో దిలిచి లోయచి రిసా అమచి పాపుమ అప్పె పుంచి జా అన్నెచి రిసా, అన్నె, దేముడు అమక దెంక తిలి సిచ్చ అమక నే లయతి రితి, జో యేసుము పిట్టవ అన్నె. జా సిచ్చ అమ సేడుక నాయ్. 10 మెలె, దేముడుక అమ విరోదుమ్ సుదల్ జా తిలి పొది, అమచి పాపుమ గెచ్చయతి రిసా జోచో పుత్తుని మొర్గిని, అమక జోతె అన్నె బెదవ దిలన్. కెయ మెలె, జోక అమ విరోదుమ్ జా తిలి పొది. జలి, అన్నె, అమ అన్నె జో తెన్ అన్నె బెదయ్ అన్నెమ జలి, జో అన్నె జిమ్ జా, జిమ్ తతినిచి రిసా నానుముతె నే గెతె, పరలోకుమతె జోతె గెతి రచ్చన కచితుమ జమెదె. 11 జో, పడ్డో అన్నె కిచ్చో మెలె, అమచో ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తు జర్లు కెర్లెనిచి రిసా దేముడు అమక అన్నె బెదవన్లి రిసా, జో దేముడుచి తెడి అమ అన్నె అన్నెమచి రిసా, జోచి ఉప్పిరి అమక సర్దసంతోసుమ జతసుమ.

అదామ తెంతో మొర్పు యేసు తెంతో జివుమ్

12 ఎక్కిలో మాన్యు, తోలితోచో మాన్యు జలో అదాము, పాపుమతె సేడ్డిని తెన్ ఒండి లోకుమతె పాపుమ అయిలి, అన్నె పాపుమచి రిసా మొర్పు అయిలి. జాకయ్ ఒత్తె తెంతో ఎత్తి మాన్యు పాపుమ కెర అన్నె, కెర్తితి, చి ఎత్తిజిన్క మొర్పు అయిలి. 13 దస్సి, కచితుమ, దేముడు ఆగ్గల్ రితి నే దిలి అగ్గయ తెంతో ఈంజ లోకుమతె పాపుమ అన్నె. 'గని ఆగ్గల్ రితి నెంజలిన్తె జా పాపుమచి రుజ్జు సరిగా డిన్ నాయ్, చి తిర్పు కెర సిచ్చ కెరుక నెంజె'. 14 జలికి, ఆగ్గల్ దిలిన్క *మదెన జలో మోని నే జెతె అగ్గ కి, తోలితోచో అదాము తెంతో కి మాన్యులక మొర్పు ఏలువ కెర్లె తిలన్. 'వేర పాపల్ జేవ్ కెర్లె కి, దేముడుచి కోడు పిట్టవన్ల అదాము కెర్లి రగమ పాపుమ నే కెర్లన్చి ఉప్పిరి కి మొర్పుయ ఏలువ కెర్లె తిలన్. జలికి, పడ్డో జెంక తిలో యేసుక తోలితోచో అదాము అమక టాలి జతయ్. అదాము ఏక కాలుమక మొదోలెచో, కి పాపుమచి మొర్పు ఏలువ కెర్లె కాలుమ. పడ్డో యేసు అన్నెక కాలుమక మొదోలెచో, పాపుమ గెచ్చవ పరలోకుమచి రాజిమ్ ఏలువ కెర్లె కాలుమ. 15 పాపుమతె సేడ్డినిక చి రచ్చన దిలిన్క తేడ. మెలె, ఎక్కిలో మాన్యు పాపుమ కెర్లెనిచి రిసా ఒగ్గర్జిన్ మొర్లమ్. గని దేముడుచి దయచి రిసా జో అన్నెకో మాన్యు జలో యేసుక్రీస్తు జోచి ప్రేమక ఆరి దిలి రచ్చనచి ఒగ్గర్జిన్క జో దేముడు నెతోవ కెరయ్ అన్నె. 16 అన్నె, జోచి దయక దేముడు దిలి వరుమ్క జర్లు జతిన్క చి జో ఎక్కిలో కెర్లి పాపుమక జర్లు జలిన్క ఒగ్గర్ తేడ. జా ఎక్కి పాపుమచి రిసాచి తిర్పు కిచ్చో ఆనలి మెలె, దేముడు దెతి సిచ్చ. గని, పడ్డో, అమ ఎత్తిజిన్క మాన్యుల ఒగ్గర్ పాపుమ కెర తెర అమ కెర్లె పాపల్ ఒగ్గర్ నిల్వ జా గలి పొది, జో దేముడు జోచి దయక దిలి రచ్చన కిచ్చో ఆనలి మెలె, అమచి పాపుమ పుంచ దిలిచి. 17 దేముడు సంగిలి *కోడు జో ఎక్కిలో పిట్టవ పాపుమతె సేడ్డిని తెంతో జా పాపుమచి సిచ్చ, మెలె మొర్పుయి, ఏలువ కెర్లయ్. జలికి, అన్నె కిచ్చో ముక్కిమ్క జర్లు జయెదె మెలె, జో అన్నెకో జలో యేసుక్రీస్తుచి అత్తి దేముడుచి దయచి రిసాచి, జో ఆరి దిలి పున్నెమ కక్క, కక్క, దొర్పు. జయెదె గే, జతిన్తె, మెలె పరలోకుమచి రాజిమ్తె,

† 4:25 4:25 చి ఒత్తె తెంతో అమక జో 'పున్నెమ' మెలి రితి దెకిలి. * 5:14 5:14 నిర్లమకాండుమ్ 19, 20 అర్థయల్. † 5:14 5:14 అదాము తెన్ ఎత్తి అదకాయ్ తిలో దేముడు సాంత అట్టబ ఏక కోడు తిన్నగ సంగి తిలన్. తిన్నగ సంగిలి జా ఆర్డె అదాము పిట్టయలన్. అదకాండుమ్ 2:15-17 చి 3 అర్థయమ్. ‡ 5:14 5:14 1 కొరింతె 15:22, 45 § 5:14 5:14 అదకాండుమ్ 3 అర్థయమ్. * 5:17 5:17 14 నంబర్ కోడుచి ఎడ్డచి. 17 నంబర్ కోడు చి. † 5:17 5:17 తిమాతిక రెగెడ్ 2 నంబర్ ఉత్తమమ్ 2:12, డీనయ్ లిసి 5:10, 20:4, 6 చి 22:5.

జీవే ఏలువ కెరల. 18 దస్సి జలె, ఎక్కిలో పాపుమ్ కెర్రిసి కిసి ఎత్తిజినక సిచ్చతె సేడయలి గే, దస్సి, జో అన్యెళ్లొ పున్మిమ్ కెర్రిసి ఓజోక నంబజలె ఎత్తిజినచి పాపుమ్ పుంచ జోవయింక జయిడ్డయ్. 19 మెలె, ఎక్కిలో మాన్సు దేముడు సంగిలి కోడు నే కెర్రిన్చి రిసా ఏ ఎత్తిజిన పాపుమ్ సుదల్ జా గెలమ్. దస్సి, జో అన్యెళ్లొ, దేముడు అబ్బొన్చి కోడు నూన కెర్రిన్చి రిసా * బగ్గరజినక 'జీవే పున్మిమ్ జలె రిత జా అస్తి' మెన జో దేముడు కచితము దెకెదె.

20 అగ్గుల్ రితి మదెనె అయ్లి, గని కిచ్చొక మెలె, మాన్సుల్ పాపుమ్ ఇండితినచి రుజ్జు సొస్టుమ్ డీసున్ మెనయ్ దేముడు జా అగ్గుల్ రితి మదెనె దిలన్. గని మాన్సుచి పాపుమ్ దస్సి సొస్టుమ్ రుజ్జు జలెకి, అమ్క కిచ్చొ రుజ్జు అయ్లి మెలె, దేముడుచి దయ జా పాపుమ్చి జా అగ్గుల్ రితి జిన అన్యయ్ కామ్ కెర్రి. 21 మెలె, పాపుమ్ మొర్చు అన, జా పాపుమ్ మొర్చు వాట్ కిసి ఏలువ కెర్రి తిలి గే, దస్సి, అమ్చొ ప్రలు జలో యేసుక్రీస్తు మొర అమ్చి పాపుమ్ పుంచ, జోచి పున్మిమ్ అమ్క అరి దిలెన్కయ్ జోచి దయ ఏలువ కెర్చు మెనయ్, దేముడుచి దయయ్ జిన అస్సి. అమ్క 'పరలోకుమ్చి రాజమిత బెద పరలోకుమ్చి జివుక కెయ్క తెయ్క జయ్ అకరెకయ్ ఒత్తయ్ గెతు' మెనయ్ జా పరమ్ దిలన్.

6

నంబజా పాపుమ్ ములె సత్తిమ్ ఇండుక

1 జలె, కిచ్చొ మెనమ? 'అమ్చి పాపుమ్ దేముడు చెమెంచువ కెర్రిన్తె జోచి దయ బగ్గర్ డీసుక, బగ్గర్ అవ్కానుమ్ దెమ్' మెన అమ్ పాపుమ్ ఇండితె తంక గే? 2 దస్సి ఉచరుక నాయ్. పాపుమ్ ములె అమ్చి సొంత అత్తుక మొర్ల రిత జలమ్ మెలె, పాపుమ్తె కిసి అన్యె ఇండుమదె? 3 యేసుక్రీస్తుచి నావ్ తెన్ బాప్తిసుమ్ జలె అమ్ ఎత్తిజిని, జలె, జో మొర పాపుమ్ గెచ్చయ్లిన్చి గుర్చు జతి బాప్తిసుమ్ కడన్చిన్తె జో మొర్లిన్ తెన్ బెదిల్ రితి, జా మొర్ల రిత జలమ్ మెన నేస్సు గే? 4 జో యేసుచి అగ్గె మొర్లిన్తె అమ్ బెద, అమ్చి అత్తుక మొర జో తెన్ రోయ్ జలె గుర్చుకయ్ అమ్ బాప్తిసుమ్ నజన్మ. దస్సి, అబ్బొన్ జలో దేముడుచి నెక్కిక క్రీస్తు కిసి మొర్చు తెంతె అన్యె జివ్ జా ఉట్టన్ గే, దస్సి, అమ్ ఈంజ బత్తుకయ్ నొవర్ జెర్చున్ జోచి అత్తుక జెర్చున్ జా సత్తిమ్ ఇండుకయ్ మెన, జో దేముడు అమ్క జయిడ అస్సి.

5 జలె, జో మొర్లిన్తె అత్తుక బెద జో తెన్ అంటువ జలి రితి జలమ్ మెలె, జో అన్యె జివ్ జా ఉట్టి జివుక కచితము అమ్ కి జిమదె, చి మదెనె అగ్గె అమ్ మొర్లె, అకరెక జోచి రితి అమ్ కి జివ్ జా ఉట్టుమదె. 6 అమ్చి అగ్గెతె ఏలువ కెర్రి తిలి అగ్గెచి పాపుమ్బుద్ది పూర్తి గెస్సు మెనయ్, పాపుమ్చి సేవ అమ్ అప్పె తెంతె కెరకు నాయ్ మెనయ్, పాపుమ్ అమ్చి అగ్గెచి అత్తు జో తెన్ నిలువతె గలి జా మొర్లి మెన జానుమ్. 7 అమ్చి పాపుమ్చి అత్తు మొర తిలె, పాపుమ్ అమ్క ఏలువ కెర్రిన్ తెంతె విడ్డల్ జా అన్యె. 8 గని అన్యె, క్రీస్తు తెన్ మొర్చుమ్ మెలె, 'జో తెన్ జిమదె' మెన కి అమ్క దయ్లిమ్ అస్సి. 9 కిచ్చొక మెలె, క్రీస్తు మొర తా అబ్బొన్ అన్యె జయ్జొసా జా కెయ్క అన్యె మొరి నాయ్ మెన జానుమ్.

అప్పె జోచి ఉప్పెరి మొర్చుక కిచ్చొయ్ అదికారుమ్ నాయ్. 10 జో మొర్లిన్, జలె, మాన్సుల్చి పాపుమ్ గెచ్చయ్లి బలి జలిసి. జా కామ్, జలె, ఎక్కి సుట్టుక పూర్తి జెయుమ్ జలిసి, కేడ్డిన్. గని జో అప్పె జతిన్, జలె, దేముడుచి గెచ్చయ్ కెయ్క తెయ్క దెకయ్లి రితి జో జతయ్. జో మొర్లిన్ ఎక్కి సుట్టుచి కామ్, జోచొ అబ్బొన్చి గెచ్చయ్ దెకయ్లిసి కెయ్క తెయ్క చి కామ్, కేడ్డిసి నెంజె. 11 జాకయ్ తూమ్ కి కిసి దెకయ్క మెలె, 'అమ్చి పాపుమ్ గెలి. అమ్చి పాపుమ్చి అత్తు మొర్లి' మెనయ్, క్రీస్తు జలో యేసుచి జివుకయ్ నొవర్ జయ్ అన్యెమ్, చి దేముడుచి గెచ్చయ్ దెకయ్లి రితి అమ్ ఇండితె తంకయ్ మెన అర్దుమ్ కెరన్ దస్సి ఇండుక.

12 జాకయ్, మొర్ల తుమ్చ అగ్గెతె పాపుమ్ ఏలువ కెర్చు నాయ్, నెంజెలె తుమ్చి అగ్గెచ అసల్ జర్చు కెర్రి, పోన. 13 పాపుమ్ కమ్మె కెర్రి అయ్దల్ జీవే జతి రితి, పాపుమ్తె తుమ్చ అగ్గెచ వాటల్ తుమ్ బెదవ నాయ్. గని, 'మొర్చు తెంతె జో అమ్క నెత్తవ కెర్రి జో తెన్ బెదవన దేముడు అమ్క జయ్డయ్ అస్సి, అమ్క జివు కెర అస్సి' మెనయ్, జోచి అత్తి తుమ్చి అత్తు సార్చు కెర దా, జోచి సత్తిమ్ దెకయ్త కమ్మెచి రిసాచ అయ్దల్ జీవే జతి రితి, తుమ్చ అగ్గెచ వాటల్ జోచి అత్తి సార్చు కెర దాన్. 14 జోచి అత్తి సార్చు కెర దిలదు మెలె తుమ్చి ఉప్పెరి పాపుమ్ ఏలువ కెరె నాయ్. కిచ్చొక మెలె, తుమ్ అగ్గుల్చి రితి తెడి నాయ్, గని జో దేముడుచి దయచి తెడి అన్యెన్.

15 జలె, 'అప్పె అగ్గుల్ రితి తెడి అమ్ నాయ్. జోవయించి దయక దేముడు అమ్క చెంగిల్ దెకెతయ్, చి అమ్ పాపుమ్ కెర్రి బాద నాయ్' మెంతను గే? దస్సి ఉచరుక నాయ్. 16 జోచి సేవ కెరకు మెన కచి అత్తి తుమ్క తుమ్ ఒప్పున కెరన్ తస్సి గే, జోచయ్ గొతిమాన్సుల్ జా అన్యెన్ మెన నేస్సు గే? పాపుమ్తె సార్చు కెర్చు, పాపుమ్చ గొతిమాన్సుల్ జస్సె, చి మొర్చుతె గెతె. దేముడుచి కోడు కెర్రిన్తె ఒప్పున కెరంతె జలె, జో దెలి పున్మిమ్ జుక.

17 దేముడుక జెయ్యి! పాపుమ్చి సేవ కెర పాపుమ్చ గొతిమాన్సుల్ తుమ్ అగ్గె జా తిలదు, గని తుమ్క అప్పె సికడ్డి తుమ్క అప్పె దిలి కోడె రితి ఇండుక తుమ్చి పెట్టి కోర్వ జా అన్యెన్. 18 అన్యె, పాపుమ్ ఏలువ కెర్రిన్ తెంతె దేముడు తుమ్క విడ్డల్ కెర, సత్తిమ్ ఇండితినక తుమ్ గొతిమాన్సుల్ జతి రితి కెర అస్సి. 19 మాన్సుల్ రోజుక అర్చల్ సంగిలి రితి, టాలిరుమ్ 'గొతిమాన్సుల్' మెంతసి. కిచ్చొక మెలె, అత్తుకమ్మెచి రిసాచ కొడె అర్దుమ్ కెరకు తుమ్క ఇదిల్ బాద, చి 'అర్దుమ్ కెరంతు' మెనయ్ ఇసి టాలి తెన్ సంగితసి. జా అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, లంజె వెట్టారుమ్చ కమ్మెతె, పాపుమ్చి ఉప్పెరి పాపుమ్చ కమ్మెతె తుమ్చ అగ్గెచ వాటల్ అగ్గె బెదవంతె తిలదు, గని అప్పె తెంతె తుమ్ కిచ్చొ కెరకు మెలె, దేముడు తుమ్క దిలి సుద్ది పూర్తి నెరవెర్చువయ్ జతి రితి, సత్తిమ్ కమ్మెక ఇండితినతెయ్, తుమ్చ అగ్గెచ వాటల్ తుమ్ సార్చు కెర దాన్.

20 పాపుమ్చి సేవ కెర్రి పాపుమ్చ గొతిమాన్సుల్ తుమ్ తిలి పాచి సత్తిమ్ ఇండితి ముద్దొతెను నాయ్, 'అమ్ సత్తిమ్ ఇండుక నాయ్' మెన ఇస్టుమ్ అయ్లి రితి ఇండితె తిలదు.

21 గని జా పాచిద తుమ్చ కమ్మెచి రిసా అప్పె ఉచర్ల తుమ్క లాజ. జీవే కమ్మె తుమ్క కిచ్చొ లాబుమ్ అస్స? కిచ్చొ

* 5:18 5:18 నెంజెలె 'పాపుమ్ పుంచి జతి అవ్కానుమ్, జోవయించి రాజమిత జతి అవ్కానుమ్, ఎత్తిజినక దొర్చు కెర్చయ్'. గని దొర్చు కెర్రి కి, జా సజిలెకయ్. కిసి నజుక మెలె, యేసుక్రీస్తుకయ్ నంబ కెరకుయ్. యోహాను 3:18, 1:12. § 5:19 5:19 3:10-12, 23 డెక. * 5:19 5:19 18 నంబర్ కోడు డెక.

పలితుమే దెర్ల? లాబుమ నాయ్, కిచ్చొ చెంగిల్ పలితుమే నాయ్. దెస్సు కమొ మాన్సుక కేనె నెతతి మెలె, నానెనుమేతె, మొర్తుయె. ²² గని, పాపుమే ఏలంప కెర్లి తెంతొ విడ్డల్ జా దేముడుచ గొతిమాన్సుల్ తుమే జలి తెంతొ, అప్పొ కిచ్చొ పలితుమే దెర్లయె మెలె, జో దెతి సుద్ది జా, తుమే సుద్ది రితి ఇండితను, చి జో దెతి సుద్ది తుమేక పరలోకుమేతె బెదయెతయె, తుమేక కెయెడ తెయెడ జియెడ్డయె.

²³ జలె, పాపుమే జేవేచి నేవ కెర్లసక బల్వాడి మొర్తుయె. గని, దేముడు జోపయింది నర్తక అమేక ఆరి దిలి వరుమే, అమచొ ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి తెడి పరలోకుమేతె గప్పొ కెయెడ తెయెడ జితిసి.

7

ఆగ్గుల్ తెంతొ విడ్డల్ జా క్రీస్తుచి తెడి తిలిన్

¹ జలె, దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్గుల్ జానల బాపుడ్లు, మాన్సు మొర తిలె నాయ్, గని జివ్వి తిలె పొదికయె జోచి ఉప్పిరి ఆగ్గుల్ అదికారుమే తయెదె మెన నేన్సు గే? ² గని, కేన్ జివ్వునె తేరబోడచొ మున్సుని జివ్వి తిలి ఎదిలి, ఆగ్గుల్చి రిసా జోచి తెడి జా తయెదె, జా ఆగ్గు పిట్టపుక నెంజె. గని మున్సున్ మొర గెలె, తెర్లిమున్సు చెంగిల్ తతి జా ఆగ్గు జేవేచి ఉప్పిరి తయె నాయ్. ³ జాకయె, మున్సుని జివ్ తిలె పొది జా తేరబోడ అన్వెక్లొక గెలె, జాక 'లంజె' మెనుల, గని మున్సుని మొర గెలె, జా ఆగ్గు ముద్ది కెర్లిన్ తెంతొ జా పిట్టవ జా అప్పొ, చి అన్వెక్లొక పెండ్లి జలె లంజె నెంజె.

⁴ దస్సి, బాపుడ్లు, క్రీస్తుక నంప కెర జో తెన్ తుమే బెదిలి రిసా, జో యేసుక్రీస్తుచి ఆగ్ మొర్లిన్ తెన్ తుమే కి మొర అన్సుని, చి రిసా తుమేచి ఉప్పిరి ఆగ్గుల్ అదికారుమే నాయ్. దస్సి, తుమే అప్పొ ఆగ్గుల్చి తెడి నాయ్ చి రిసా తుమే అన్వెక్లొచి అదికారుమేచి తెడి తంక వాట్ తప్పన్ మెనయె దేముడు ఇసి జప్పు కెర్లన్. జో దేముడుచి గప్పరుమే దెకుయె రితి అమే అత్తుపలితుమే దెరుక మెనయె, మొర జివ్ జా ఉట్టో జో క్రీస్తుచి తెడి అమే తంకయె మెనయె ఇసి జప్పు కెర్లన్. ⁵ ఈంజె ఆగ్గవ అమేచి పాపుమేచ అనల్క అమే జతె తిలి పొది ఆగ్గుల్ అమేచి పెట్టిచ అనల్క 'పాపుమేచయె' మెన దెకుయె తిలె, చి జేవే ఆగ్గుల్ 'దన కమొ పోన్' మెన సంగితికయె, జేవే పాపల్ కెర్లె ఆన ఒగ్గర్ జా గెలి. పాపుమే కెర్లె జా ఆన ఒగ్గర్ జా అమేచి ఆగ్గవ వాటల్ తె బార్ జా జేవేచి కామ కెర్లె తా మొర్తు అనతి పలితుమే దెర్లె తిలి. ⁶ గని అప్పొ, క్రీస్తు తెన్ బెద అమే 'మొర్లి' తెంతొ, ఆగ్గుల్ తెంతొ పిట్టవ జా అన్వెక్లొ. అమేక దెర బంద తిలి జా ఆగ్గుల్ అమేచి ఉప్పిరి అదికారుమే నాయ్ చి రిసా రెగిడ్ల ఆగ్గుల్చి తెడి నాయ్ గని దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తుకయె నోవర్ జెర్లున్ జా. జయ్యి నిక్కికయె జోచి నేవ కెర్లనుమే.

ఆగ్గుల్తె పాపుమే వాట్ చజ ఒగ్గర్ జా గతిన్

⁷ జలె, కిచ్చొ మెనుమ? 'ఆగ్గుల్ పాపుమే' మెనుక జయెదె గే? నెంజె. దస్సి మెనుక జయె నాయ్. గని ఆగ్గుల్ తత్త నాయ్ జలె, 'అవే' మెనుమ, 'అవే పాపుమే కెర్లెసా' మెన అవే సరిగా చినంతయె నాయ్. "అన్వె మాన్సుల్చి అస్సిక ఆన జా నాయ్" మెన ఆగ్గుల్తె తత్తి నాయ్ జలె, అన్వెక్లొచి అస్సిక ఆన జితిన్క 'పాపుమే' మెన నేన్తయె, అవే కి దస్సి పాపుమే కెర్లిన్ చినంతయె నాయ్. ⁸ గని, పాపుమేబుద్ది అంచి పెట్టి అగ్గ తెంతొ తిలెన్, చి "అన్వె మాన్సుల్చి అస్సిక ఆన జా నాయ్" మెన ఆగ్గుల్తె తతికయె, అంచి పెట్టిచి

పాపుమే బుద్దికయె "దస్సి జలె, అన్వె మాన్సుల్చి అస్సిక ఆన జయెదె" మెనయె ఆన జలయె, చి అన్వె ఒగ్గర్ ఆనల్, కిచ్చొ కిచ్చొచ అనల్ ఎత్తి జలయె. ఆగ్గుల్ నేన్వె, అమేచి పాపుమే నిజల్ రితి, జివ్ నెంజెల్ రితి తా కామ కెరె నాయ్. ⁹ 'అవే' మెనుమ, అగ్గయె ఆగ్గుల్చి తెడి నే తప్ప, అంచి పాపుమేక 'అన్వె' మెన నేన్ కెర, అంచి ఇస్సుమే అయెలి రితి సర్ల తెన్ జతె తిలయె, గని జా ఆగ్గు సూన్సి తెంతొ పాపుమే అంచి పెట్టి అన్వె జివ్ జలెన్, చి అవే మొర్లయె. ¹⁰ దస్సి, 'జివ్ దెతి వాట్ దెకయెదె' మెన అవే నంప కెర్లె ఆగ్గు అంక మొర్లి నేచ్చొ ఆస్సన్. ¹¹ కీసి మెలె, పాపుమేబుద్ది అంక మోసిమ కెర, 'చెంగిల్' మెన అవే నంప కెర్లె ఆగ్గు వాట్ బార్ జలెన్. ¹² మెలె, దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్గుల్ సుద్ది అస్సి, ఒత్తచి ఎత్తి, ఆగ్గు సుద్ది అస్సి, సత్తిమేచ తీర్పుల్ దెకుయెతయె, చెంగిల్ అస్సి.

¹³ దస్సి జలె, 'అవే' మెనుమ, చెంగిల్చి అంక మార్లన్ గే? నాయ్. ఆగ్గుల్ చెంగిల, గని జా చెంగిల్ తిలిన్చి ఆగ్గు పిట్టవ పిట్టవ, పాపుమే అంచి పెట్టి జేవేచి కామ కెర కెరయె మార్లి. దేముడుచి సెలవే కిచ్చొ మెలె, ఆగ్గుల్ వాట్ పాపుమే జేవేచి కామ కెర్లె తతినెయె పాపుమేక, పాపుమే మెన మాన్సుల్ చినుత్ మెనయె, పాపుమే ఆగ్గుల్ వాట్ పుల పుల కెర్లె మూర్కుమే జా గతయె గే చినుక నెంజెలిన్చి జేవేచి కామ పూర్లి డీసుకయె మెన, దేముడు సెలవే దిలెన్.

¹⁴ జలె, దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్గుల్చి దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తుకయె దిలెన్, జోచి అత్తుతయె బెదితన, మెన అమే జానుమే, గని అవే మాన్సుక మాములుమే మాన్సుచి ఆగ్గి, మాములుమే మాన్సుచి బుద్ది అస్సి, చి ఈంజె ఆగ్గతె అవే తతి ఎదిలి నేంపు పాపుమే అంక నేన్వి రితి అస్సి. పాపుమేచి గొతిమాన్సు అవే. ¹⁵ అవే సొంత ఇండితిసి అవే అర్దుమే కెరనుక నెతిరతసి. 'సత్తిమే కెరిందె' మెలి కి నెత్త తా, 'గర్వి' మెన అవే నెసితిసి అవే జప్పు కెర గెలె నిక్కు, జా గతసి.

¹⁶ జలె, 'పాపుమే' మెన అవే నెసితిసి అవే కెర్లెన్ జలె, జా పాపుమే నెసిలిన్ తెన్ 'దేముడు దిలె ఆగ్గుల్ చెంగిల్' మెన ఒప్పన్వి రితి జతయె. ¹⁷ తెడిక తెడి దేముడుక ప్రేమ కెర్లె అచ్చొ జా పాపుమే కెర్లెసా నెంజె, గని అవే మాన్సుచి ఆగ్గి తిలి పాపుమే జా కామ కెర్లయె. ¹⁸ మెలె, అంచి సొంత నిక్కిక, అంచి ఆగ్గి, అంక కిచ్చొ సత్తిమే నాయ్ మెన జాని. 'చెంగిల్చి కెరిందె' మెన ఉచరిందె, గని మాన్సుచి అంచి నిక్కిక జప్పు కెరుక నెతిరి. ¹⁹ నెత్త, 'చెంగిల్' మెన అవే ఇస్సుమే జలిసి జప్పు నే కెర్లె, నెసిలి పాపుమే జప్పు కెరయె గెల్సి. ²⁰ జలె, 'పాపుమే' మెన అవే నెసితిసి అవే కెర్లెన్ జలె, దేముడుక ప్రేమ కెర్లె అచ్చొ జప్పు కెర్లెన్ నెంజె, గని అంచి అగ్గి జేవేచి ఇస్సుమే కెర, పాపుమే జప్పు కెర్లయె.

²¹ దస్సి, కిచ్చొ ఆగ్గు డిస్టయె మెలె, 'సత్తిమే కెరిందె' మెన అవే ఉచర్లె పొది, పాపుమే పాసి రకితె అస్సి. ²² మెలె, అంచి పేట్ తెడి దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్గుల్ రిసా ఇస్సుమే కెరుక ప్రేమయె అస్సి, ²³ గని అంచి అగ్గి కిచ్చొ ఆగ్గు జప్పు జితిసి అవే చినితసి మెలె, అంచి మెన్సుతె తిలిన్చి ఉప్పిరి జా వేరచి యుద్దుమే కెర, అంచి ఆగ్గచ వాటల్ తెన్ నెరవెర్లువ జతి పాపుమేతె అంక దెర్వు సేడయెతయె. ²⁴ అయ్యో! కెర్లె బాద నిడ్డన్, జా ఎత్తి, రిసా! మొర్తు అనతి ఈంజె పాపుమేచి ఆగ్గ తెంతొ కో అంక రచ్చించువ కెరలె? ²⁵ అమచొ ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి రిసా దేముడుక జోబర! జియ్యి రచ్చించువ కెరిందె! జియ్యి అమేక జిన్వ అస్సి! జలె, అప్పొచి మట్టుక అంచి మెన్సుక, జో తిలి అత్తుక, దేముడు

మోసే తెన దిలి అగ్గులేవి రిసా దేముడుచి నేవ ఆఠ్ కెర్తసి, గని అంచి ఆఠ్ గేక పాపుమచి నేవ కెర్తసి.

8

యేసు అఠ్ మక పాపుమ్ తెంతో మొర్ను తెంతో పిట్టవ కెర్తసి

1 జలె, క్రీస్తు జలె యేసుచి తెడివ మాన్సుల్క జో జోచి పాపుమ్ వుచ అన్నచి రిసా లోకుమచ ఎత్తిక జో తీర్పు కెర్తి పొది జేవేక కిచ్చో సిచ్చ జంక నాయ్. నానెనుమతె జేవే గెచ్చుక నాయ్. 2 కిచ్చోక మెలె, అఠ్ మక ఏలువ కెర్తి పాపుమ్ చి మొర్నుచి ప్రమానుమచి సెక్తి తెంతో జీవ్ దెతి దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తుచి అగ్గుతె అఠ్ మక పిట్టవ కెరయ్ అన్నె. జో యేసుచి అత్తి, యేసుతె జర్గు జలి కామ్వాల్ విడ్డల్ కెరయ్ అన్నె. 3 మెలె, మాన్సుచి అఠ్ పాపుమ్ ఏలువ కెర్తయ్. అఠ్ మచి అఠ్ ఏలువ కెర, అగ్గుల్ నెరవెర్పువ కెరుక తిలిసి పాపుమ్ పిట్టయ్. జాకయ్ అగ్గుల్ అఠ్ మచి పాపుమ్ గెచ్చుక అఠ్ మక చెంగిల్ కెరుక నెత్తిర్. జలె, దేముడు అఠ్ మచి పాపుమ్ గెచ్చుక అఠ్ మక సుద్ది కెరుక మెన మాన్సుచి ఈంజ పాపుమ్చి అఠ్ గి రూపుమ్ జోచో సొంత పుత్తునక ఈంజ లోకుమతె తెర్తయ్. దస్సి పాపుమ్ వుంచిత బలి జో జతి రిసా అఠ్ మచి అఠ్ గి కామ్ కెర్తి పాపుమ్ జాక జెతికయ్, జో యేసుచి అఠ్ గి వాల్ పాపుమ్క సిచ్చ కెర గెల తీర్పు కెర్తన్*.

4 కిచ్చోక పాపుమ్క తీర్పు కెర్తన్ మెలె, అగ్గుల్ తె సంగిలి దొర్పు జలి పున్నుమ్ అఠ్ మచి తె నెరవెర్పువ జవున్ మెనయ్. కచితె మెలె, అఠ్ మచి అఠ్ గేవ అసల్క నాయ్ గని దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తుచి సెక్తికయ్ కో ఇండుమద గే, అమ్మి.

5 మాములుమ్ మాన్సుచి బుద్దిక, ఈంజ అఠ్ గేవ అఠ్ మచి పాపుమ్చ అసల్క కో జతతి గే, ఈంజయ్ లోకుమతె తిలిన్ ఎత్తిక, ఈంజ అఠ్ గేవ అసల్ తిలిన్ ఎత్తికయ్ కోర్వ జతతి, ఉచర్తె తత్తితి. గని దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తుచి సెక్తిక కో జతతి గే, జా అత్తుయ్ సెక్తికయ్ కోర్వ జతతి, ఉచర్తె తత్తితి. 6 ఈంజయ్ లోకుమచి, అఠ్ మచి అఠ్ గేవ అసల్ జర్గు కెర్తినక కోర్వ జతతి మాన్సుక మొర్నుతె నయెదె, గని దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తుక కోర్వ జతతి అఠ్ మక జిచ్చ దెతిసి, సెంతుమ్ దెతిసి జా అన్నె. 7 మెలె, ఈంజ లోకుమచ, అఠ్ మచి అఠ్ గేవ అసల్ జర్గు కెర్తినక కో కోర్వ జతతి గే, జో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక విరోదుమ్ జా అస్తి, విరోదుమ్ కెర్తతి. దస్సి పాపుమ్చి అత్తు తిలవ దేముడుచి అగ్గుల్ సూనతి నాయ్, కెర్తి నాయ్. నెత్తిర్. 8 మాములుమ్ మాన్సుచి జోచి సొంత బుద్దిక, జోచి అఠ్ గేవ అసల్క ఇస్టుమ్ అయ్లి రితి ఇండితన, దేముడుచి ఇస్టుమ్ కెరుక నెత్తిర్, జోక సర్ కెరుక నెత్తిర్.

9 తుమ్, మాత్తుమ్, మాములుమ్ మాన్సుచి పాపుమ్బుద్దిచ నెంజన్, ఈంజ అఠ్ గేవ అసల్క జితన నెంజన్, నాయ్ గెద? దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తు తుమ్చి పెట్టి అన్నె జలె, జోచి అత్తుకయ్ జతను. కేన్ మాన్సుచి పెట్టి క్రీస్తుచి ఈంజ అత్తు తయ్ నాయ్ గే, జో మాన్సు క్రీస్తుచో నెంజె. 10 తుమ్చి పాపుమ్చి రిసా తుమ్చ అఠ్ మొర్ల రితె జా అస్తి, గని క్రీస్తు తుమ్చి పెట్టి అన్నె జలె, క్రీస్తుచి పున్నుమ్చి రిసా జోచి అత్తుక తుమ్ జిచ్చ అన్నె. 11 జో యేసుక అన్నె జయ్లో దేముడు అబ్బొచి అత్తు తుమ్చి పెట్టి జతను జో, క్రీస్తు జలె జో యేసుక మొర్ను తెంతో విడ్డల్ కెర జయ్లో జో

అబ్బొసి, మొర్ల తుమ్చయ్ అఠ్ గేక కి జయడెదె. తుమ్చి పెట్టి జతి జోచి అత్తుకాటూ, తుమ్చి పెట్టి జో దెతి జోచి అత్తుకయ్ జయడెదె.

యేసు తెన అఠ్ మ అబ్బొనవ పుత్తర్లు

12 జాకయ్, బాపుడ్లు, అఠ్ మ వూచి జా అన్నుమ్. జా వూచి అఠ్ మ కిసి కుట్టువక? మాములుమ్ మాన్సుచి బుద్దిక నాయ్, అఠ్ మచి అఠ్ గేవ అసల్ జర్గు కెర్తినక నాయ్. జా ఎత్తి పోన. 13 కిచ్చోక మెలె, మాములుమ్ మాన్సుచి బుద్దిక, తుమ్చి అఠ్ గేవ అసల్క, తుమ్ జితను జలె, అత్తుక మొర్తె. గని దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తుచి సెక్తిక ఈంజ అఠ్ గేవ కమ్మ గెచ్చవనయ్ గెల్లె జలె, మార్తె జలె, అత్తుక జన్నె. 14 కిచ్చోక మెలె, దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తుసెక్తిక ఇండితో ఎత్తి మాన్సు, జో దేముడుచి పుత్తర్లు జవులె. 15 మెలె, జోచి అత్తు తుమ్చి పెట్టి అయ్లిసి తుమ్క గెతిమాన్సుల్ కెర బియడ్డిసి నెంజె. తుమ్చి అగ్గెచి బుద్దిచి రిసాచి బిడ్డి తెన్ తుమ్ అన్నె తంక నాయ్. జోచి అత్తు తుమ్చి పెట్టి అయ్లిసి తుమ్క జోవయంచ పుత్తర్లుచి కెర్తసి. అన్నె “అంచ పుత్తర్లు తుమ్” మెన జో అఠ్ మక దెతితయ్, చి “ఓ బ, ఓ బ” మెన జోక అఠ్ మ ఉంక్తయ్, కిచ్చో సెక్తిక ఉంక్తయ్ తనుమ్ మెలె, 16 జోచ బోదల్ అఠ్ మ జలిన్చి రిసా, జోచి సొంత అత్తు అఠ్ మచి అత్తుతె జోచ బోదల్ మెన సాచి దెతయ్, దస్సి ఉంక్తయ్ తనుమ్. 17 అన్నె, జోవయంచ బోదల్ జలమ్ మెలె, జోచి పుత్తున్ జలె క్రీస్తు తెన్ జో దేముడుక తిలిన్ తె అఠ్ మక వాల జెయెదె. జా వాల అఠ్ మక కిసి నెడె మెలె, జో యేసు సెక్తి బాదల్ తె అఠ్ మ బెద ఓర్పువ జా జన్నె, జోచి వరలోకుమతెచి ఉజడెతె జో గవురుమ్ జతినతె కి బెదుమ్దె.

18 జలె, బాదల్ నేడ్డిన్చి రిసా, చి యేసు తెన అఠ్ మ గవురుమ్ జతినచి రిసా కిచ్చో మెంతసి మెలె, దేముడు జా ఆకర్ దీసిక అఠ్ మక కెర్తి గవురుమ్చి రిసా ఉచర్తె, ఈంజ ఉగుమ్చ బాదల్ కెత్తి జలెకి కిచ్చో నెంజె. 19 జో దేముడుచ పుత్తర్లు అఠ్ మ జలిసి, జా దీసిక అఠ్ మ గవురుమ్ జతినతె పూర్తి రుజ్జు అతె ఎదక జెర్తయ్ లిన్ ఎత్తి. ఆస తెన్ రకితె అన్నె. 20 కిచ్చోక మెలె, తయార్ జలిన్ ఎత్తి. అగ్గ తెంతో కిచ్చో కిచ్చో అల్లర్ నేడ సిక్కు జా అన్నె. జాచి ఇస్టుమ్క నాయ్, గని “కచితుమ్ సమయమ్ జా అయ్లి మెలె చెంగిల్ కెరిందె” మెన దేముడుచి సెలవ్ నెరవెర్పువ జతినకయ్ ‘కచితుమ్ జర్గు జయెదె’ మెలి రితి దయ్లి తెన్ తిలి రితి రకితయ్. 21 మెలె, దేముడుచ బోదల్ పూర్తి విడ్డల్ జా గవురుమ్ జతి పొదిక జెర్తయ్ లిన్ ఎత్తి. కి జా వాడ్ జతినతె నానెనుమ్ జతినతె నేడ్డిన్ తెంతో విడ్డల్ కెర్తసి.

22 తేరబోద లెడెన్ జంక మెన కంట్లు పావ జా అయ్లి పొది కిసి కన్నల్ నొప్పుల్ జా టింకితయ్ గే, దస్సి, జెర్పున్ జలిన్ ఎత్తి. మొత్తుమ్ అన్నె ఎద కన్నల్ నొప్పుల్ తెన్ టింకయ్ తయ్ మెన జానుమ్. 23 తెడ్డిలి నాయ్ అఠ్ మక జెతికయ్ దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తుచి మొదోల్చి చంటో అఠ్ మచి పెట్టి అన్నె. జలె, “అఠ్ మచ అఠ్ గేక, ఈంజ లోకుమచ బాదల్ ఎత్తి, తెంతో, దేముడు అన్నె గెన్సెసి, అఠ్ మ జోచ పుత్తర్లు జలిసి, కెయక పూర్తి డీనెచి? అఠ్ మ అన్నె కెర్తి రకక?” మెన అఠ్ మ అఠ్ మచి పెట్టి టింక టింకయ్ రకితనుమ్. 24 “అఠ్ మచ అఠ్ గేక మార్పువ కెర్తిన జో జర్గు కెర్తినకయ్ జో అఠ్ మక రచ్చించువ కెర అన్నె” మెనయ్ ఆస తెన్ రకితనుమ్.

* 8:3 8:3 రోమాను 12:31-33 డెక, కొలొస్సియల్ 2:15 డెక.

జలె, ఉచరుమ, దెకిలిసి జర్గు జలిన్కయ్ 'అస తెన్ రకితుమ' మెనుక బెదె నాయ్. దెకిలిసి జర్గు జలిన్కయ్ కో అస తెన్ రకితి నాయ్. 25 గని అప్పాక నే దెకిలిన్క 'కచితుమ జర్గు జయెదె' మెన అమక అస తిలె, నిదాసుమ్ తెన్ రకుమెదె.

అమచ ప్రార్థనల్తె కి దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తు అమక తోడె తతిన్

26 దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తు అమక నెక్కి నెంజిలిన్ ఎత్తితె కి అమక తోడు తత్తయ్. ప్రార్థన కెరుక జలె, కిసి ప్రార్థన కెర్కుగే నేనుమ్, గని దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తు సొంత అమచి పెట్టి అమచ ప్రార్థనల్తె బెదె అమె లట్టుబుక నేన్దెన్, నంగుక నెత్తిర్లిన్క తోడు తత్తయ్, అమక నెకడ్డయ్, చి అమె నంగుక నెత్తిర్లిన్క లట్టుబుక నేన్దెన్క అమచి పెట్టి అమె టింకితినచి అర్దుమ్ బెదయ్తయ్. 27 జలె, జోచి నుద్ది తిలి అత్తు అమె జోచయ్ జలె అమచ ప్రార్థనల్తె తోడు తా, దేముడుచి ఇర్దుమ్ తిలిసి ఒత్త బెదయ్తయ్. జోచి అత్తు కిచ్చో అర్దుమ్ బెదయ్తయ్ గే జోయ్యు జానె. దన్సి, అమచి పెట్టి తిలిసి ఎత్తి, పరిచ్చ కెర్కొనాచి అత్తు సొంతయ్ అమచ ప్రార్థనల్తె అమక తోడె తత్తయ్, బెదితయ్.

దేముడు అమక జిన్యెత్తిసి డిట్టుమ్ కెర్కిసి

28 అన్నె కిచ్చో దయిరిమ్ జతసుమ్ మెలె, దేముడుక ప్రేమ కెర్కెనక, మెలె జోచయ్ జంక మెన దేముడు జోచి ఇన్దుమ్క బుకార్దనక కిచ్చో బాదల్ అయ్లె కి, జేవే బాదల్తె కి చెంగిల్ పలితుమ్ దెర్తి రితి జా ఎత్తి, చెంగిల్క బెదిత్ రితి జో నెరవెర్చువ కెర్తయ్ మెన జానుమ్. 29 కో యేసుక్రీస్తుక నంపజా జో దెత్తి రచ్చన నజనుక గే జో దేముడు అగ్గె తంతో జానె. జలె, జోచో సొంత పుత్తన్ యేనుచ రిత అమె జంక మెన అమకయ్ జో నిసాన, జా జర్గు కెరుక ఒప్పున్దెన్. దన్సి, అమె ఒగ్గెర్ ఒగ్గెర్ బాపుడ్చివో జలనక యేను తోల్పుర్ జలెన్. 30 జలె, 'యేనుచ రిత జతు' మెన జో కక్క, కక్క, నిసాన్ గే, జోచయింక బుకార్దెన్. కక్క, కక్క బుకార్దెన్ గే, జోచయించి పాపుమ్ పుంచ 'అప్పె తంతో పున్సిమ్ జా అన్సి' మెలి రితి దెకిలెన్, చి కచి కచి పాపుమ్ పుంచ 'పున్సిమ్ జా అన్సి' మెలి రితి దెకిలెన్ గే, "జోచయింక పరలోకుమతె కడ నెయిందె, అంచె ఉజెడెతె అంచె గపరుమతె బెదయిందె" మెనయ్ ఒప్పున్దెన్, చి జర్గు కెరెదె.

31 జలె, ఈంజ ఎత్తి బెదచ కిచ్చో మెనుమ? దేముడు అమక తోడు అన్నె జలె, కో అమక పాడె కెరుక తెరితి! నెత్తిర్లి! 32 జోచో సొంత పుత్తన్క బాదల్ నే పిట్టయ్తె, అమె ఎత్తి, జిన్క పాపుమ్ తంతో రచ్చించువ కెర్తి రిసా జోచ బలి కెర మెర్తుతె సార్కు కెర దిలె. అమచి ఉప్పిరి జోచయింక తెద్ది ప్రేమ తిలి జలె, జో పుత్తన్క దెతిసి ఎత్తితె అమక కి నాట దెయె నాయ్ గే? దెయెదె.

33 దేముడు నిసాన్చి ఉప్పిరి కో కిచ్చోయ్ నించ వయ్డుక తెరితి గే? కోయ నెత్తిర్లి! జో దేముడు సొంతయ్ అమచి పాపుమ్ పుంచ అన్నె. అమక 'పున్సిమ్' మెలి రితి దెకితయ్.

34 అమె జో నిసాన్చనక కో తీర్పు కెర, నానుమతె తెద్రవుక

తెరితి గే? కో నెత్తిర్లి! మెర అన్నె ముక్కిమ్క అన్నె జీవ జా ఉట్టిలో క్రీస్తు జలో యేను అబ్బోన్ దేముడుచి ఉజెత్తె వక్క మెన అన్నె. జోయ్య అమక సిచ్చ దెయెదె గే? నాయ్. జో సొంత అమచి పచ్చనచి తీర్పు నంగితయ్. 35 జలె, క్రీస్తుచి ప్రేమ తంతో కో జలెకి కిచ్చో జలెకి అమక పిట్టవ కెరుక తెరితి గే? జోచయింక అమక వీడువ కెరుక బాదల్ జవున్ తెరితి గే? ఇర్కుల్ జవున్ తెరితి గే? మాన్సుల్ కెర్త గోనల్ అల్లర్ తెరితి గే? చువ్వె తతిసి జవున్ తెరె గే? పాలల్ నెంజిలిన్ జవున్ తెరె గే? ప్రమాదల్ జవున్ తెరితి గే? మొర్తి సిచ్చ జవున్ తెరె గే? కిచ్చోయ్ అమక జోక వీడువ కెరుక నెత్తిర్లి! 36 దేముడుచ కొట్టె పూర్దుమ్ రెగ్గయ్లి రితి,

“తుచి నావచి రిసా ఒండి మెద్దెన్ అమక చూర్తితి, 'కండ కత మెండల్ జేవే' మెలి రితి అమక దెకితతి” మెన రెగ్గ అన్నె. 37 జో అమక ప్రేమ కెర అమచి పాపుమ్ వయిలోసాచి నెక్కిక ఇన బాదల్ ఎత్తితె అమె పూర్తి జిన్ అన్నుమ్, జినుమ్దె. 38 అమక కిచ్చో పూర్తి దయిరిమ్ మెలె, మెర్కు జవున్, జీవ తతిన్ జవున్, కేన్ లోకుమచ దూతల్ జవున్, బూతల్ జవున్, అన్నె జర్గు జతిసి జవున్, పడ్డొక జర్గు జతిసి జవున్, కేన్ లోకుమచ నెక్కివ జవున్. 39 ఈంజ లోకుమ్క ఉప్పిరి తిలిసి జవున్ ఎట్టో తిలిసి జవున్, జెర్కున్ జలిసి అన్నె కిచ్చో జలెకి, అమచో ప్రబు జలో క్రీస్తుయేను అమక దొర్కు కెర్తి దేముడుచి ప్రేమ తంతో వీడువ కెరుక నెత్తె మెన అంక పూర్తి దయిరిమ్ అన్నె.

9

దేముడు పూర్దుమ్ నిసాన్ల యూదుల్

1-2 అంచె పెట్టి ఒగ్గెర్ దుకుమ్ బాద కెడ్డెడె తెదొడె తాఁ గెతయ్. నిజమె, క్రీస్తుచి మాన్సు అవే నత్తిమ్ నంగితసి. జా దుకుమ్చి రిసా అంచె అత్తుతె దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తు అంక సాచి జతయ్. 3 అంచె దుకుమ్ కిచ్చొక మెలె, జయ్యు నెకుమ్తె అవే జెర్తిలి రిసా జేవే అంచ సొంత మాన్సుల్ అంచ బాపుడ్డు జవుల, చి జోచయింక 'యేసుక్రీస్తుక నంపజతు' మెన అంక కెర్తి అస మెలె, అవే క్రీస్తు తంతో పిట్టవ జా నానుమతె గెలె జోచి రచ్చన జోచయింక దొర్కు జతి జలె, జోచి ఉప్పిరిచి అంచ ప్రేమక జోచయింతె తంతో విడ్డల్ జతయ్. 4 జోచయించి రిసా కిచ్చొక అంక తెద్ది అస అన్నె మెలె, 'అంచయ్ మాన్సుల్ జా అంకయ్ బక్తి కెర్తు, అంచె గపరుమ్ దెకయ్తు' మెన దేముడు పూర్దుమ్ నిసాన *ఇస్రాయేలులు జోచ పుత్తర్కులు జతి జోచి †ఉజెడి, జోచయించి నెడిమె తతి వరుమ్ పూర్దుమ్ తంతో దేముడు జోచయింక జోచి ‡పమానుమ్ కోడు దిలెన్, జోచ †ఆగ్గల్ దిలెన్, జోచి *బక్తి కెర్తి ఆగ్గు దిలెన్, †రచ్చించువ కెర్కొనా జెంక దిలిన్చి రిసాచ ప్రమానల్ దిలెన్. 5 అబ్రాహామ్, ఇస్సాక, యాకోబు జోచయించయ్ పూర్దుమ్చ. అన్నె, జో మాన్సు జలిన్చి జెర్కున్క దెకిలె, జోచయించి నెకుమతె రచ్చించువ కెర్కొనా జలో క్రీస్తుయె జెర్కులెన్. †ఎత్తిచి ఉప్పిరి అదికారుమ్ తిలె దేముడుక జోబర! కెయ్క తెయ్క జోచయింక గపరుమ్ తవున్! అమెన్.

† 8:36 8:36 కిర్తనలు 44:22. * 9:4 9:4 'ఇస్రాయేలులు' మెలె, తొలియోబు పూర్దుమ్చొక ఎత్తి అదికారుమ్ తిలె దేముడు జా నామ్ తిలె, అదికారుమ్ 32:28. పట్టె జోచయించి నెకుమ్ మొత్తమ్క 'ఇస్రాయేలులు' మెన నామ్ తిలెన్. † 9:4 9:4 నిర్ణయకాండమ్ 33:18-23. ‡ 9:4 9:4 అదికారుమ్ 15:18, 17:1-21, 28:13, నిర్ణయకాండమ్ 2:24, 6:2-8, 19:5, 34:10-27, సమూయేలు బెన్సెచి పుస్తకమ్ 23:5. § 9:4 9:4 నిర్ణయకాండమ్ 20:1-17, ద్వితీయోపదేశ కాండమ్ 5:1-22, 10:1-5. * 9:4 9:4 నిర్ణయకాండమ్ 25-31 అద్యయ్. † 9:4 9:4 యెసయ 53 అద్యయమ్, యెర్మీయా 23:5-6. ‡ 9:5 9:5 నెంజిలె, 'ఎత్తిచి ఉప్పిరి అదికారుమ్ తిలె' దేముడు జోయ్యు. జోచయింక జెయ్యు!...

6 గని యూదుల్ ఒగ్గర్జన్ అన్యాయుమ్ జలినీ దెకిలె 'దేముడు పూర్ణుమ్ సంగిలి ప్రమానుమ్ కోడుక పిట్టి' మెన తుమ్ ఉచర నాయ్. పిట్టి నాయ్. కిచ్చొక ఇసి మెంతసి మెలె, ⁵ఇస్రాయేలుచి సెకుమతె జెర్మిలనతె సగుమజినక 'ఇస్రాయేలులు' మెనుక నెంజె, ⁷*అబ్రాహామచి సెకుమతె జెర్మిలన సగుమజినక 'జోవయింఛ బోదల్ జవుల' మెనుక నెంజె. అబ్రాహామచి పెట్టిచ సగుమజిన జోవ నిజుమచ బోదల్ నెంజెలిన్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, పూర్ణుమ్ దేముడు అబ్రాహామక,

*"తుచి సెకుమచ ఎత్తితె ఎక్కి ఇస్సాకుచి తెడి జెర్మిలనకయ్ "తుచయ్" మెనిందె" మెన ప్రమానుమ్ సంగిలన్. ⁸ ఈంజ టాలిచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, మాములుమ్ *అగ్ ఇస్రూన్క జోచి సెకుమతె జెర్మిలన నాయ్, గని దేముడుచి ⁹ప్రమానుమ్కయ్ జెర్మిలనక 'అబ్రాహామచి సెకుమచ' మెనుక జయెదె. ⁹ జా ప్రమానుమ్ సంగిలి పొది దేముడు అబ్రాహామక,

*"సంగిలి నమయ్యుమ్ జా అయిలె మెలె, ఆవ్ అన్యె జెయిందె, చి సారాక పుత్తుది జెర్మిలె" మెన ప్రమానుమ్ సంగిలన్.

¹⁰ జా ఏక్, అన్యె, అమోవో పూర్ణుమచో ఇస్సాకుచి తేర్చి రిబ్బా జో ఎక్కి మున్నున్ తెన్ కల్వల్క అంగి జలి పొది, ¹¹ జెవ్ కల్వల్ ఇన్యె నే జెర్మిలె అగ్, జోవయింతె కో సత్తిమ్ కో పాపుమ్ కెరుక నేతయ్ జలెకి, 'కచ కమచి రిసా నాయ్, గని కక్క నిసాన్ల అంచి ఇస్టుమ్ తయెదె గే, జోవయింకయ్ నిసాన్' మెన మాన్సుల్క నిసాన్ బుకార్తా జోచి ఇస్టుమ్ జెయిమ్ జంక మెనయ్, ¹² రిబ్బాక దేముడు, †"దకిలోచి సేవ వెల్లో కెరెదె" మెన సంగిలన్. ¹³ అన్యె, అన్యెక్తె జో,

*"దకిలో జలో యాకోబుక ప్రేమ్ కెర్లయ్, గని వెల్లో జలో ఏసాపుక విరోదుమ్ జలయ్" మెన రెగ్గయలన్.

¹⁴ జలె, అమ్ కిచ్చొ మెనుక? ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు కెర్లినక 'నాయిమ్ నాయ్, సత్తిమ్ నాయ్' మెనుక జయెదె గే? జయె నాయ్. దస్సె మెనుక నాయ్. ¹⁵ కిచ్చొక మెలె, మోసక జో, ¹⁶ "కచి ఉప్పిరి దయ తియెదె గే, తియెదె. కక్క కన్యారుమ్ దెకినెదె గే, దెకినెదె" మెన సంగిలన్. ¹⁶ కేన్ మాన్సుచి ఇస్టుమ్తె నాయ్, కేన్ మాన్సుచ కమతె నాయ్, గని దేముడుచి దయతె. ¹⁷ అన్యె, దేముడుక కొడెతె రెగిడ్డి రితి, పట్టె ఇస్రాయేలులక అల్లర్ కెర్తె తిలో బగుప్పు దేసిమచో రాడ్ జీవ్ తిలో పరో నారొక దేముడు,

*"ఒండ్ లోకుమతె అంచి నావ్ సాడుచ జవున్ మెన, తుచితె జర్గు జతి కామతె అంచి సెక్కి దెకయ్ తి రిసాయి తుక ఆవ్ బీషదతె అస్సె"

మెన సంగ తెర్తయలన్. ¹⁸ కచి ఉప్పిరి జోచి దయ తియెదె గే, జోచి ఇస్టుమ్. కచి జీవ్ రాడ్ కెరెదె గే, జోచి ఇస్టుమ్!

¹⁹ దస్సె సంగిలి, "దస్సె జలె, దేముడుచి ఇస్టుమ్క జో కెర్లిన జోచి పూచి. జాకయ్, జో కిసి కక్క పాపుమ్ వయడుక జయెదె! అమ్ రచ్చించువ జంక జోచి సెలవ్ నెంజెలి, కిసి అమచి పూచి జయెదె! జా పాపుమ్ వయుక కిసి అమచి పూచి జయెదె!" మెంతె, ²⁰ గని, ఓ మాన్సు, తుయి కొన్నె, చి దేముడుచి కోడుక జబాబ్ అన్యె దెతె! మత్తిక తెయారొ కెర్లె గేడి జాక తెయారొ కెర్లె కుమ్మొక †"కిచ్చొక ఈంజయి రూపుమ్ అంక దిలదె?"

మెన పునెదె గే? ²¹ నాయ్. జా మత్తిచి ఉప్పిరి కుమ్మొక పూర్తి అదికారుమ్. జయ్యి మత్తిబెండక సూటిచి గపురుమ్చి కెరెదె గే, గపురుమ్ నెంజెలి కామచి రిసాచి కెరెదె గే, జోచి ఇస్టుమ్. ²²⁻²³ జలె, పాపుమచి ఉప్పిరిచి జోవయించి కోపుమ్ దెకవుక మెన, జోచి సెక్కిచి రుజ్జు దెకవుక మెన దేముడుక ఇస్టుమ్ జలెకి, జోచి వరలోకుమచి ఉజెడితె, గపురుమ్తె పట్టెక బెదవయక మెన జో అగ్గె తెతో నిసాన్ల గేడివొక జోకెర్లె ఎదివాల్ దయ జాన్తి ఎదక జోవయించి సిచ్చు జత నాసెనుమ్తె గెతె, గేడివో ఒండ్ పాపుమ్ జో మచిచి ఒగ్గర్ సేంపు ఓర్పువ జా రకితె తిలె, జోచి దయ! ²⁴ జో ఎదివాల్ దయ కెర్లె నిసాన్ల గేడివో కొన్నె మెలె, ఆము. ఆమ్ కొన్నె మెలె, యూదుల్ తెంతె అమ్ సగుమజినక జో బుకారా అన్యె, గని యూదుల్ నెంజెలన తెంతె కి అన్యె మాన్సుల్క బుకారా అన్యె. ²⁵ జోవ కబుర్లు పూర్ణుమ్ సంగితె తిలో వోసెయ అత్తి దేముడుచి కొడెతె రెగిడ్డి రితి,

*" అంచయ్ మాన్సుల్' మెన ఆవ్ అగ్గె నే సంగిలనక తెదోడక 'అంచయ్' మెనిందె. ఆవ్ అగ్గె ప్రేమ్ నెంజెలిన్క 'ఆవ్ ప్రేమ్ కెర్లిన' మెనిందె."

²⁶ ⁵ అన్యె, 'తుమ్ అంచ మాన్సుల్ నెంజును' మెన అగ్గె జో సంగిలి టాన్తె తెదోడక 'జీవ్ తిలో, జీవ్ దెతో దేముడుచ పుత్తర్లు జేవ్' మెన మాన్సుల్ సంగుల."

²⁷ అన్యె, ఇస్రాయేలులు మెల అమచ యూదుల్చి రిసా దేముడుచ కబుర్లు సంగితె తిలో యెసయా పూర్ణుమచో కిచ్చొ సాడువ కెర్లె రితి జలన్ మెలె,

*"సముద్రుమచి ఒడ్డుచి ఇస్సువ గిడ్డల్ కెత్తి జవుల గే, ఇస్రాయేలుచ పుత్తర్లు జల యూదుల్ దస్సె ఎత్తివాల్ జన్ జవుల, గని జోవయింతె సేంసిల రిత ఎక్కి దొన్నె రిత రచ్చించువ జవుల.

²⁸ కిచ్చొక మెలె, ఈంజ లోకుమచ మాన్సుల్చి ఉప్పిరి కిచ్చొ సిచ్చుచి

తీర్పు ప్రమ్ ఉచరెదె గే, సత్తు తెన్ తండ్తెన్ జో జర్గు కెరెదె."

మెన రెగ్గె అన్యె.

§ 9:6 9:6 మెలె 'యాకోబుచి'. * 9:7 9:7 యాకోబుక అబ్రాహామ్ మంత్రి అస్సెన్; అప్పొవో అప్పొవ్ జయెదె. † 9:7 9:7 అదికారుమ్ 21:12. అబ్రాహామచి తేర్చి సారాక బోదల్ నెంజెలికయ్, 'అంచి గెతిమాన్సు జలి హగరు తెన్ అంచి నావ్ తెన్ బోద పాయి' మెన సారా సంగితికయ్, అబ్రాహామ్ దస్సె కెర్లన్, చి 'ఇస్రాయేల్' మెన పుత్తు పాయిలన్. అదికారుమ్ 16 అద్యయమ్. ‡ 9:8 9:8 తేర్చి సారాచి గెతిమాన్సు హగరు తెన్ అబ్రాహామ్ పాయిలో పుత్తున్ ఇస్రాయేల్ ఆగంతె జెర్మిన్ జలోనా జయెదె. మాన్సుచి ఇస్టుమ్కయ్ పాయిలోనా జోచి రిసా మాములుమ్ అబ్రాహామచి సెకుమతె జెర్మిలనక ఇస్రాయేల్చి పెట్టి జెర్మిలన, ఇస్రాయేల్చి సెకుమచ టాలి జయెదె. § 9:8 9:8 ఇస్సాకు ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి ప్రమానుమ్కయ్ ఇస్సాకుచి సెకుమచ టాలి జయెదె. * 9:9 9:9 అదికారుమ్ 17:19-21, 18:10, 14. † 9:12 9:12 అదికారుమ్ 25:23. ‡ 9:13 9:13 మూలో 1:2-3. § 9:15 9:15 నిర్ణయకారుమ్ 33:19. * 9:17 9:17 నిర్ణయకారుమ్ 9:13-16. † 9:20 9:20 యెసయా 29:16, 45:9. ‡ 9:25 9:25 వోసెయ 2:23. § 9:26 9:26 వోసెయ 1:10. * 9:27 9:27 యెసయా 10:22, 23.

29 అన్నె జా నే జతె అగ్గె తెంతో జో యెనయాచి అత్తి జో దేముడు ప్రబు రెగ్గయేలి రితి జర్గు జా అన్నె, కిచ్చో మెన మెలె,

†“అమ్క సిచ్చు నే జత బోదల్ నగుముజన్ సేన్సి రితి పరలోకుమచ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు ప్రబు నెలవ్ దెతో నాయ జలె,

*సాదోమ అన్నె గొమోరా పట్టల్చి రితి సిచ్చ జా కుడై నాసెనుమ్ జతమ్” మెన రెగిడ్డి కోడు.

30 జలె, కిచ్చో మెనుమ? ఈంజయి. నత్తిమ్ వాట్ నే చజలె యూదుల్ నెంజలన దేముడు దెతి పున్మిమ్ జా అన్సి. కిసి మెలె, నముకుమ్ వాట్. యేసుక్రీస్తుక నంపజలి వాటు. 31 గని అగ్గుల్ వాట్ పున్మిమ్ జంక ఉచర్ల అమ్చ ఇస్రాయేలుల్ మెల యూదుల్ అగ్గుల్చ కమ్మివాట్ పున్మిమ్ ఇండుక నెత్త అగ్గుల్ తిలిసి నెరవెర్చువ నే కెర, ఓడువ జలె.

32 నముకుమ్ వాట్ నాయ గని కమ్మ వాట్ రచ్చన దొర్కు కెరనుక ఉచర్ల. వట్టవో పత్తె పిన్సి న్నెడ్ రిత జాః ఓడువ జా అన్సి. 33 వట్టవో పత్తరు మెలె, యేసుక్రీస్తు. యేసుక్రీస్తుచి ఉప్పిరి నంపజలిసి నే జతినచి రిసా అన్నెక్ కోడుతె తిలి రితి. కేన్ కోడు మెలె,

§“ఈంధె, ‘సియోను’ మెల అమ్చ యూదుల్చి వట్టి ఏక్ పత్తరు అఁవ గల్లసి. జేవ్ నంప నెంజ జో పత్తె, జో సాప్రయే పిసిర సేడుల. గని జోచి ఉప్పిరి కో జో నముకుమ్ తివుల గే, జెవ్వి కచితుమ్ లాజ్ జతి నాయ, ఓడువ జతి నాయ” మెన రెగ్గె అన్నె.

10

యేసుక్రీస్తుకయే నంపజలెకయే రచ్చించువ జంక జతిన

1 బావుడ్ల, నంపనెంజలె అమ్చ యూదుల్చి రిసా “జేవ్ కి నంపజా రచ్చించువ జతు” మెన అంక జివు డడ్ల దేముడుక అఁవ ప్రార్తన కెర్త తత్తసి. 2 నిజామి దేముడుచి సేవ కెరుక యూదుల్ ఆన తెన్ అన్సి మెన అఁవ సాచి జతసి, గని జో దెతి రచ్చన కిసిచి గే అర్థమ్ నే కెరన పొరపాట్ జా గెచ్చ అన్సి. 3 మెలె, దేముడు దెతి పున్మిమ్ కేన్ వాటు దొర్కు. జతయే గే, అర్థమ్ నే కెరంత జోవయిచి సొంత నెక్తిక పున్మిమ్ జంక ఉచర. దేముడు పున్మిమ్ దెతి వరుమ్ నజన్తి రితి దాక కెరంతి నాయ. 4 మెలె, ఎక్కి క్రీస్తుచి, తెడి అగ్గుల్ నెకడ్డి పున్మిమ్ దొర్కు. జతయే, అగ్గుల్తె కోర్చవ జా జలిసి కుట్టయేతోసా నెరవెర్చువ కెర్తొసా జొయ్యి, చి జోచి ఉప్పిరి కో జోవయిచి నముకుమ్ తివుల గే, జోవయిచి పాపుమ్ జో వుంచెదె.

5 మోసేచి అత్తి రెగిడ్డిసి ఏక్ కిచ్చో అన్నె మెలె, *“అగ్గుల్తెచి పున్మిమ్ కో పూర్తి నిదానుమ్ ఇండుల గే, జేవ్చి తెన్ జివుల” మెన రెగ్గె అన్నె, 6 †గని నముకుమ్ వాట్ పున్మిమ్ జతినచి రిసాచి ఏక్ కోడు ఉచరుమ్. “పరలోకుమతె కో వెగ గెచ్చుల? †క్రీస్తుక ఉత్తవ కడ అన్తి రిసా” మెనుమ్.” 7 నెంజలె, “బూలోకుమకె ఎట్టో లోకుమతె కో ఉత్త గెచ్చుల?”; †క్రీస్తుక

మొర్కు తెంతో వెగవ కడ అనుక” మెనుమ్. నాయ, దన్నె మెన నాయ. 8 నముకుమ్ వాట్ చి రచ్చనచి కోడు కేన్ గెతిసి నెంజె, కిచ్చో కామ్ కెర్తసి నెంజె. రచ్చనచి దూర నాయ. రచ్చనచి కోడు పాసి అన్నె. తుమ్చి చోడితె, తుమ్చి పెట్టి అన్నె. మెలె, క్రీస్తుచి ఉప్పిరిచి నముకుమ్చి రిసా అమ్ సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర్తనుమ్. జయ్యి కోడు. 9 మెలె, యేసుక ‘పరలోకుమచో ప్రబు జొయ్యి’ మెన మాన్చుచి మొక్కా కో నంగ బప్పన, ‘మొర్కు తెంతో దేముడు అబ్బొసి జోక విడ్డల్ కెర అన్నె జయడ్లన్’ మెన పెట్టి నిదానుమ్ నంపజవుల గే, జెవ్వి రచ్చించువ జివుల. 10 కిచ్చో మెలె, *మాన్చు జోచి పెట్టి నంపజలె, జోచి పాపుమ్ వుంచి జయెదె. జోచి చోడి బప్పన్లె, జో రచ్చించువ జయెదె.

11 దేముడుచి కొడెతె రెగ్గయేలిన్ ఉప్పిరి ఏక్ దెకిలమ్. కిచ్చో మెలె, §“జోచి ఉప్పిరి జోచి నముకుమ్ తిలో కేన్ మాన్చుక్ కచితుమ్ లాజ్ జతి నాయ ఓడువ జతి నాయ” మెన రెగ్గె అన్నె. 12 కొన్నె మెలె, యూదుల్క గ్రీసు దేసిమ్చ నుదల్క కక్కయే దేముడు తేడ దెకె నాయ. జొయ్యి ప్రబు ఎత్తికయే ప్రబు, చి జోక నంపజా, జో దెతి రచ్చన నజితో ఎత్తి మాన్చుక జోచి వరుమ్ జో దెయెదె. 13 దేముడుచి కొడెతె రెగ్గయేలి రితి;

*“ప్రబుచి రచ్చన నజన్తో ఎత్తి, మాన్చు తుచితెయి రచ్చన అన్నె మెన బప్పన రచ్చించువ జయెదె” మెన అన్నె.

సుబుమ్ కబుర్ సూనయేతి పూచిచి రిసాచి కోడు

14 జలె, మాన్చుల్ క్రీస్తుక నంప నే జలె, జోవయిచి రచ్చన కిసి నజులె! జోచి రిసా నే సూన తిలె, జోక కిసి నంపజవుల! కో బోదన కెరుక నే గెలె, కిసి జోచి రిసా సూనుల! 15 అన్నె దేముడు నే తెర్తయెలె, మాన్చుల్ కిసి జోచి బోదన కెరుల! దేముడుచి కొడెతె రెగ్గయేలి రితి;

†“సుబుమ్ కబుర్ కో బోదన కెరుల గే, జోవయిచి చట్టొ కెర్తె నూట్!” మెన అన్నె. 16 గని సూన్ల అమ్చ ఇస్రాయేలుల్ ఎత్తిజన్ నంపజా అన్సి మెన ఉచర నాయ. యెనయాచి అత్తి దేముడు అన్నె రెగ్గయేలి రితి;

*“ప్రబు, అమ్ సూనయేలిసి కో నంపజా అన్సి?” మెన రెగిడ్డి కోడు.

17 జలె, కొడె సూనయేలెకయే మాన్చుల్ నంపజవుల. జేవ్ కిచ్చో సూనుక మెలె, క్రీస్తుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ సూనవ బోదన కెర్తసి.

యూదుల్ బగ్గెరజన్ సూనుక నెసిల్చిన్

18 జలె, అమ్చ యూదుల్క ‘సుబుమ్ కబుర్ సూన తతి నాయ గే?’ మెన అఁవ పున్తిసె. సూనయే అన్సి. జా బండ్ లోకుమతె సూనయే జలిన్చి రిసా దేముడుచి కొడెతె రెగ్గయేలి ఏక్ కోడు బెదయేతమ్.

§“జోవయిచి అవార్డ్ బండ్ లోకుమతె సూనయే జా అన్నె, ఎత్తి దిక్కుతె కెర్తె దూరి జలెకి,

† 9:29 9:29 యెనయా 1:9. † 9:29 9:29 అదికారుమ్ 13:13, 18:20, 19:24-25. § 9:33 9:33 యెనయా 8:14, 28:16, మోసేలు 2:32. * 10:5 10:5 లేమియోకాదుమ్ 18:5. † 10:6 10:6 6-7 ద్వితియోపదేశ కాండుము 30:12-14చి కోడు పవులు ఇన్నె బెదయేతమ్. † 10:10 10:10 నెంజలె, మాన్చు జోవయిచి పెట్టి నంపజా జోవయిచి చోడి బప్పన్లె, జోవయిచి పాపుమ్ వుంచి జయెదె, జో రచ్చించువ జయెదె. § 10:11 10:11 మోసేలు 2:32, రోమీయల్ 9:33. * 10:13 10:13 మోసేలు 2:32. † 10:15 10:15 యెనయా 52:7. † 10:16 10:16 యెనయా 53:1. § 10:18 10:18 కీర్తనలు 19:4.

జోవయించ కొడొ నూనయ్ జా అస్సి”
మెన రెగ్గ అస్సు. 19 జలె, ఆవ్ అస్సు పునీతసి; ‘ఇస్రాయేలు
ప్రజల్ అర్దుమ్ కెరంతి నాయ్ గే?’ మెన పునీతసి జలె,
మోసిచి అత్తి దేముడు,

*“అంచ యూదుల్ నెంజలసక తుమ్ యూదుల్ గోన జతి
రితి కెరిందె,
బుద్ది నెంజలి దేసిమ్చచి ఉప్పిరి తుమ్క కోప్పమ్ జెతి రితి
ఏక కామ్ జగ్గు కెరిందె”

మెన యూదుల్ నెంజలన నంబజలిన్చి రిసా యూదుల్
గోన జతిన్చి రిసా రెగిడ్డి కోడు. 20 పడ్డొ, యూదుల్
నెంజలన క్రిస్తుక సంబజా దేముడు తెన బెదితిన్చి రిసా అస్సె
సాస్టుమ్చి కోడు దేముడు యెనయాచి అత్తి రెగ్గ అస్సు.

†“అంక చజాక నే ఉచర్లన, అంక చజ అస్సి.
అంచి రిసా నే పునీలసక, ఆవ్ దీన అస్సు”
మెన రెగిడ్డి కోడు. 21 గని అమ్చ ఇస్రాయేలుల్చి రిసా జోచి
అత్తి కిచ్చొ రెగ్గ అస్సు మెలె,

‡“కోడు నే సూనత ఇస్టుమ్ అయ్లి రితి బుల్ల ప్రజల్క
బండి మెద్దెనె అత్తో చంపొ కెర బుకార్గొ తిలయ్,
గని ఆవ్ దెతి వరుమ్ నెసిల”
మెన రెగ్గ అస్సు.

11

యూదుల్క దేముడు పూర్తి నే ములిలిన్

1 అప్పె కిచ్చొ పునీతసి? జోవయించ యూదుల్క దేముడు
పూర్తి ముల అస్సు గే? నాయ్! ఆవ్ సొంత కి ఇస్రాయేలుడు,
అబ్రాహామ్చి నెకుమత జెర్మిలోసా, బెన్యామీను చి తెగతె
జెర్మిలోసా. 2 జో దెతి రచ్చన తంక మెన జో అగ్గె తెంతొ
జానీల నిసాన మాస్పుల్క దేముడు ములె నాయ్. జా పొదిచ
ఇస్రాయేలుల్చి రిసా కిచ్చొ మెన దేముడుచి మొక్కె వీలియా
పూర్ముచొ ఏడ తీర్పు సంగిలన్ గే దేముడుచి కొడొతె అస్సు.

3*“ప్రబు, తుచ కబుర్లు సంగితసక మార అస్సి.
తుచి నావ్ తెన్ బందిల గుడివొ బొనుడవ అస్సి.
అప్పె ఆవ్ ఎక్కిలోయి తుచ కబుర్లు సంగితోసా అస్సు,
చి అంక కి మారుక కోర్వ జతతి”
మెన ఏలియా ఏడ్డన్. 4 గని దేముడు జోక

†“బయలు దేముడు” మెలోసొక నే జోకరై అంకయ్
నిదానుమ్ తత్తు మెన సత్తు వెయిల్జన్ యూదుల్
జా పాపుమ్తె నే సేడ్డి రితి ఏప్టువ అస్సి”

మెన సంగిలన్. 5 అప్పె కి దేముడుచి దయక జో నిసాన
సేనిల యూదుల్ అస్సి. 6 గని జోవయించి రచ్చన కమ్మొవాల్
నాయ్, గని జోచి దయ వాటు జోవయింక దొర్కు జా అస్సు.
కమ్మొవాల్ నాయ్, నెంజల దయ మెన సంగితిక, దయ జయ
నాయ్.

7 జలె, కిచ్చొ రుజ్జు డీస్టయ్ మెలె, జేవ్ చజాక ఉచర్లసి
అమ్చ ఇస్రాయేలుల్క ఏప్టు అస్సు. జోవయింతకక్క దేముడు
నిసాస్టన్ గే, జోవయింక దొర్కు జా అస్సు, గని తిలసక
జోవయించి జీవ్ రాడ్ జా గెచ్చొ, జా రచ్చన జేవ్ నజనుక
నాయ్. 8 దేముడుచి కొడొతె రెగ్గయ్లి రితి;

‡“అప్పె ఎద కి ‘దెకుత్ నాయ్, సూనతు నాయ్’ మెనయ్,
జేవ్ గుడ్డి బొయ్చో తతి రితి, జుమితన తతి రితి,

దేముడు జగ్గు కెర అస్సు”
మెన రెగిడ్డి కోడు. 9 పడ్డొ, దావీదు పూర్ముచొచి అత్తి రెగిడ్డి
రితి కి;

§“జోవయించి విందు అన్నిమ్ జోవయింక బోను జలి రితి
జా,

జోవయింక దెర్పు సేడవ్ను, సిచ్చొ అస్సు.
10 జేవ్ గుడ్డి జా దెకుత్ నాయ్, చి

జోవయించి పాటి కుబ్బి జలి రితి జా,
జోవయించి పాపుమ్చి జాడు కెయక తెయక వయతు”
మెన రెగిడ్డి కోడు.

11 జలె, జేవ్ ఇస్రాయేలుల్ పిసిర్లిసి జలె, ‘పూర్తి సేడయ్
గెతు’ మెలి ఉడ్డునుమ్కయ్ దేముడు జగ్గు కెర్లన్ గే? మెన
ఆవ్ పునీతసి. నాయ్! గని జోవయింక నంబ
నెంజ పొరపాట్ జతికయ్, రచ్చన దొర్కు, జతి వాటు
యూదుల్ నెంజలసక దొర్కు జా అస్సు. ‘జేవ్ యూదుల్
నెంజలన రచ్చించువ జతిసి అమ్చ ఇస్రాయేలుల్ దెక గోన
జా బుద్ది ఉచరంతు’ మెనయ్ దేముడు దస్సి జగ్గు కెర
అస్సు. 12 జలె, జేవ్ ఇస్రాయేలుల్ పొరపాట్ జలిసి
బండి లోకుమ్చక దేముడు దెతి సామ్మారుమ్ దొర్కు కెర
అస్సు జలె, జేవ్ ఇస్రాయేలుల్ ఓడువ జలిసి యూదుల్
నెంజలసక సామ్మారుమ్ కెర అస్సు జలె, జేవ్ యూదుల్ జల
ఇస్రాయేలుల్ ఎత్తిజన్ పడ్డొక రచ్చించువ జలె, లోకుమ్క
అస్సె కెర్లి సామ్మారుమ్ జయిదె!

13 అప్పె, జలె, ఒత్త తిల తుమ్ యూదుల్ నెంజలసక,
జలె, ఆవ్ కిచ్చొ సంగితసి మెలె, తుమ్కయ్ నుబుమ్ కబుర్
సూనపుక మెన ప్రబు అంక జోచొ బారికి కెర తెర్లవ అస్సు.
ఈంజ కామ్చి రిసా ఆవ్ ఒగ్గర్ నర్ల జతసి. 14 తూమ్
రచ్చించువ జతిసి అమ్చ యూదుల్ దెకిలె, ఇదెల్ జప్పన్
గోన జా, జోవయింతె నగుమ్జన్ ప్రబుచి రిసాచి నుబుమ్
కబుర్క ఇస్టుమ్ జప్పల, చి జో దొర్కు కెర్లి రచ్చన నజనుల.
దస్సి జలె, జేవ్ కి రచ్చించువ జతి కామ్తె ఆవ్ ఇదెల్
బెద తయిందె. 15 ఈంజ కిచ్చొక అంచి ఆన మెలె,
దేముడు అమ్చ యూదుల్క గడియ ములయ్లి రిసా, బండి
లోకుమ్చ అస్సి మాస్పుల్ కి జోవయింతెన్ బెదుక వాటు
అయ్లి. దస్సి కి దేముడు అమ్చ యూదుల్కయ్ అస్సి
బెదవస్సె, మొర్కు తెంతొ ఏప్టువ జా జేవ్ కి నెవర్ జప్పల.

రూక్తె కొమ్మల్ అంటువ కెర్లిన్

16 ‘నొవొ’ మెన తొలితో బలి దిలి పాకుమ్ దేముడుక దిలి
రిసా సుద్ది జా అస్సు జలె, జా బండి పాకుమ్ సుద్ది జలి రితి
జతయ్. అస్సె, రూక్చి చేరు సుద్ది జలె, కొమ్మల్ కి సుద్ది
జప్పల. 17 జలె, దేముడు నిసాస్ట ఇస్రాయేలుల్క ‘ఒలివ
రూక్’ మెనుమ. తుమ్ యూదుల్ నెంజలసక ‘వెర్లి ఒలివ
రూక్చ కొమ్మల్’ మెనుమ. జలె, జో చెంగిలో ఒలివ చెట్టెచ
కొమ్మల్ నగుమ్ కడి జా సేడ అస్సి మెనుమ, అస్సె జా రూక్చ
కొమ్మల్ గెలిన్తె తూమ్ యూదుల్ నెంజల, జా వెర్లి ఒలివ
రూక్చ కొమ్మల్ అంటువ జలదు. జో చెంగిలో రూక్చి చేరు
దెతి నెక్కితె బెద తుమ్ చెంగిల్ జతి రిసాయి, జేవ్చి జిప్పక
తుమ్ జతి రిసాయి. 18 దస్సికయ్, ‘జో చెంగిలో రూక్చ
కొమ్మల్ జలమ్ ఆము’ మెన తుమ్ గప్పరుమ్ ఉచరన
నాయ్. గప్పరుమ్ ఉచరనుక దెర్లి, తుమ్ కిచ్చొ ఉచార కెర

* 10:19 10:19 ద్వితీయాచదేశ కాండుము 32.21. † 10:20 10:20 మెనయా 65:1. ‡ 10:21 10:21 మెనయా 65:2. * 11:3 11:3
రానల్ మెలెల్ పుస్తకుమ్ 19:10, 14. † 11:4 11:4 రానల్ మెలెల్ పుస్తకుమ్ 19:18. ‡ 11:8 11:8 ద్వితీయాచదేశ కాండుము 29:4, మెనయా
29:10. § 11:9 11:9 కీర్తనలు 69:22, 23.

మెలె, తుమ్ ది సెక్తిక చేరు జెయి నాయ్, గని చేరుది సెక్తికయ్ తుమ్ జెయి అస్సున్.

19 తూమ్ కిచ్చొ ఉచ్చె మెలె, “అము అంటువ జతి రిసాయి ఎజోమాని కొమ్మల్ సేడయలన్”. 20 జా కోడు కి నిజామ్, గని జేవ్ జోవయింది అన్యాయువి రిసా సేడయ్ జలె. గని తుమ్ నముకుమ్ వాటా అంచువ జా టీవ్ తిసి. జేవ్ ఉప్పిరి తుమ్ ది రిసా తుమ్ గవురుమ్ ఉచ్చరన నాయ్, గని దేముడుచి దయక తుమ్ బియె. 21 కిచ్చొ మెలె, జో రూక్వ సొత కొమ్మల్ అన్యాయుమ్ జలిన్ క జో జోవయింక సిచ్చతె గలిల్ మెలె, తూమ్ దస్సి అన్యాయుమ్ జలె, తుమ్ క కి కండ వెంట గెలెదె.

22 దేముడుచి దయచి రిసా కి, జో దెతి సిచ్చచి సెక్తిక రిసా కి, తుమ్ చెంగిల్ ఉచ్చర. పొరపాట్ జా సేడ్డనక జేవ్ విలువ జలి సిచ్చ జో దెయెదె, గని జోచి దయచి తెడి తుమ్ తా నముకుమ్ వాట్ ఇండితె తిలె, జోవయింది దయ తుమ్ చి ఉప్పిరి తయెదె. తుమ్ జా నముకుమ్ వాట్ నే ఇండిలె, తుమ్ క కి కండ వెంట గెలెదె.

23 జేవ్ కి, జోవయింది అన్యాయుమ్ ములిలె, జా రూక్వె అన్నె అంటువ జవుల. కిచ్చొ మెలె, జోవయింక అన్నె అంటువ కెర్రి సెక్తి దేముడుచి అత్తి అస్సు. 24 తూమ్ జలె, వెర్రి ఒలివ రూక్వ కొమ్మల్ కండి జా తుమ్ మాములుమ్ నే బెదితొ తోట ఒలివ రూక్వె అంటువ జా అస్సున్ జలె, అన్నె సొత జెర్మన్ తోట రూక్వె తా కండి జా తిల కొమ్మల్ క జో ఒత్త అన్నె అంటువ కెరుక జయెదె!

25 తుమ్ సొత గవురుమ్ నే ఉచ్చరంతి రిసా, జో దేముడు బార్ కెర్రి ఈంజ గుట్టు సరిగా అర్దుమ్ కెరన, బావుడ్లు. కిచ్చొ మెలె, ‘నంపజంక’ మెన జో కెత్తిజన్ యూదుల్ నెంజలనక నిసాన్ గే, జేవ్ ఎత్తిజన్ ప్రబుతె జెతె ఎదక, ఏక వెల్లి వాట ఇస్రాయేలుల్ రాడ్ జివ్ జా అస్సు. 26 గని యూదుల్ నెంజలనక కక్క కక్క జో నిసాన అస్సు గే, జేవ్ ఎత్తిజన్ నంపజల మెలె, ఇస్రాయేలుల్ ఎత్తిజన్ రచ్చించువ జవుల. దేముడుచి కొడొతె,

* “సీయోనుతె రచ్చించువ కెర్రిసా జెర్మెదె.

‘యాకోబ’ మెన నావ్ తిల అమెవ యూదుల్ తెంతో పాపుమ్ బుద్ది జో ఉదడెదె’ అన్నె.

27 “జోవయింది పావల్ అవ్ కెయెక గచ్చువ గెలింది గే, తెదొడక అంది ఈంజ నే పిట్టి ప్రమానుమ్ కోడు నెరవెచ్చువ జయెదె” మెన రెర్రి అస్సు.

28 తుమ్ కయ్ ‘నంపజా రచ్చించువ జతు’ మెన, అప్పచి మట్టుక నుబుమ్ కబురిచి రిసా దేముడుక జేవ్ యూదుల్ విరోదుమ్ సుదల్ జా అస్సు. గని జో జోవయింక నిసాన దెకిలె, జోవయింక పూర్తుల్ క జో సంగిలి ప్రమానుమ్ కోడుచి రిసా, జో జోవయింక ప్రైమయ్ అస్సు. 29 కిచ్చొ మెలె, దేముడు దెతి వరుమ్, జో కక్క కక్క నిసాన బుక్కార్సి, జో మార్చువ కెరె నాయ్. జో దసాచొ నెంజె.

30 తుమ్ అగ్గె దేముడుచి కొడొ నే సూనతె పాపుమ్ తెన్ తిలదు, గని జేవ్ యూదుల్ జోచి కోడు ములిలి రిసా, జో తుమ్ చి ఉప్పిరి దయ తియె తుమ్ చి పాపుమ్ వుంవ అస్సు.

31 దస్సి జేవ్ అప్పె జోచి కోడు నే సూనతె పాపుమ్ తెన్ అస్సు. కిచ్చొ మెలె, తుమ్ జో దేముడు రచ్చించువ కెర్రి వాట్ కయ్

జేవ్ కి రచ్చించువ జతి రిసాయి. 32 యూదుడు జలెకి, యూదుడు నెంజలి కి, ఎత్తి మాన్సుక జోచి దయ దెకవుక మెనయ్, ఎత్తిజన్ ఎత్తి రెతి జోచి కోడు నే సూన్ల పాపుమ్ తె దెర్రు సేడుక మెనయ్ జో సెలవ ద అస్సు.

దేముడుచి గవురుమ్

33 దేముడుచి దయచి సామ్మారుమ్, జోచి బుద్ది, జోచి గ్యానుమ్ కెర్రి తమ్మనచి! జోచ తిర్పుల్ కెర్రి తెల్లింప! కెర్రి తెలిచి మెలె, అమ్ మాన్సుల్ కోయ అర్దుమ్ కెరనుక నెత్తమ్, మెనుక నెత్తమ్! జోచ కమె అమ్ కోయి పరిచ్చ కెరుక నెత్తమ్! 34 దేముడుచి కొడొతె,

“ప్రబుచి పెట్టి తిలిసి కో కెయె జాన అస్సి?

జోక కో బుద్ది నంగుక జయెదె? కోయి నాయ్”

మెన అస్సు.

35 “జో రునుమ్ జతి రెతి కో కెయె జో కిచ్చొ దా అస్సి?

కోయి నాయ్, కెయె నాయ్, కిచ్చొయ్ నాయ్”

మెన రెర్రి అస్సు. 36 కిచ్చొ మెలె, ఎత్తి జోతె తెంతో జెతయ్, జో జెర్మయ్ లో. ఎత్తి జోచి తెడి అస్సు, చి జోచి గవురుమ్ దెకయెతి రిసాయి అస్సు. కెయెక తెయెక జోవయింక జోబర! ఆమెన్.

12

ప్రబుచి అత్తె సెక్తిక జయె

1 దేముడు దెతి రచ్చన జోచి దయకయ్ తుమ్ క దొర్రు జలి రిసా, బావుడ్లు, అవ్ బతివూల్లు జా తుమ్ క కిచ్చొ సంగితని మెలె, జేవ్ జోచయ్ తతి రెతి, దేముడుక సర్రి కెర్రి రెతి, జోక తుమ్ చి అగ్ జివ్ తిలి బలి దిలి రెతి తుమ్ బుద్ది ఇండ. ఈంజ నేవ తుమ్ క సరి జలిసి. 2 ‘ఎత్తిజన్ ఇన దన కమె కెర్రితె, అమ్ కి కెరుమ్’ మెలి రెతి ఈంజ కాలుమ్ చి కమె రెతి తుమ్ ఇండ నాయ్. తుమ్ చి అత్తె నెవ మాన్సుల్ జా, చి ప్రబుచి ఇస్టుమ్ కిచ్చొ కిచ్చొ గే పూర్తి అజ్జ జస్సె. జోచి ఇస్టుమ్ కిచ్చొ మెలె, చెంగిల్ తిలిసి ఎత్తి, జోక సర్రి కెర్రి ఎత్తి, కిచ్చొ పొరపాట్ నెంజలిన్ ఎత్తి మెన పూర్తి తుమ్ అజ్జ జస్సె.

3 మెలె, దేముడు అంక దిలి దయ తెన్ తుమ్ క అవ్ కిచ్చొ బతివూల్లు జా సంగితని మెలె, తుమ్ కో గవురుమ్ ఉచ్చరన నాయ్, గని తుమ్ ఎత్తి మాన్సు జాగర్ తెన్ సరిగా పరిచ్చ కెరన, నముకుమ్ చి రిసా దేముడు కక్క కిచ్చొ సెక్తివరుమ్ దా అస్సు గే, తుమ్ చి తె ఎత్తి మాన్సు చినన, తుమ్ క దిలి సెక్తి వాడిక కెర. 4 మెలె, ఎత్తి అగ్ తె ఒగ్గర్ వాటల్ తవుల, అన్నె ఎత్తి వాటల్ క ఎత్తి రెతి కామ్ తయె నాయ్, గని ఏక వాటక ఏక కామ్, అన్నెక వాటక అన్నెక కామ్ తయెదె. 5 దస్సి, అమ్ ఒగ్గర్ జన్ జలెలి, క్రీస్తుచి తెడి ఎత్తి అగ్ జా అన్యాయ్, చి ఎత్తిల్ క ఎత్తిల్ అమ్ తోడు తంక అమ్ చి పూచి, 6 జాకయ్, అమ్ చి తె కక్క ప్రబు కిచ్చొ సెక్తివరుమ్ దా అస్సు గే, అమ్ ఎత్తి, మాన్సు బుద్ది తెన్ జా సెక్తి వాడిక కెరుక. ప్రబుచి కబుర్లు సంగితి సెక్తి తిలోసా జలె, ప్రబు దిలి నముకుమ్ తెన్ సంగున్.

7 ప్రబు దిలి కిచ్చొ సేవ కెర్రిసా జలె, జా సేవ కెర్రి. ప్రబుచి బోదన కెర్రి సెక్తి తోసా జలె, బోదన కెరుక. 8 ప్రబు దిలి సెక్తిక మాన్సుల్ క జాగర్ సంగితో దిట్టుమ్ దయెరిమ్ కెర్రిసా జలె, జాగర్ సంగుక, దయెరిమ్ సంగుక. మాన్సుల్ క తోడు దెక సెక్తి తిలోసా జలె, దర్రుమ్ తెన్ దెవుమ్. సంగుమ్ క ఏలువ కెర్రి సెక్తి తిలోసా జలె, జోవయింది జా కామ్ నిదానుమ్

* 11:26 11:26 యెనయా 59:20, 21. † 11:26 11:26 ‘సీయోనుతె’ మెలె, యూదుల్ తె, ఇస్రాయేలుల్ తె. ‡ 11:27 11:27 యెర్మీయా 31:34, యెనయా 27:9. § 11:34 11:34 యెనయా 40:13, యెర్మీయా 23:18. * 11:35 11:35 యెర్మీయా 41:11.

దెకన్పు. బాదల్ నీడ కన్నారుమ్ జలనక దెకితి నెక్తి తిలోసా జలె, సర్లబుద్ది తెన్ దెకున్.

సర్లబుద్ది ప్రేమబుద్ది తెన్ తా

9 ఎక్కి, మెన్పు మాయ నెంతె మాన్పుల్క తుమ్ ప్రేమ దెకితె తా. గర్బి ఎత్తి దూరి కెర, చెంగిల్ తిలిసి దెరన. 10 బాజీన్క దెకితి సత్తిమ్ తెన్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ దెకితె తా. దాకు కెరన ఎక్కిలోక ఎక్కిలో వెల్లో మెలి రితి దెక. 11 కెయక బద్దుకుమ్ జా నాయ్, గని దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తు, తుమ్చి ఆత్తుతె దీపు లగిల్ రిత తా, కెల్లొడ్ కి ప్రబుచి సేప కెర్నెతె తుమ్చి ఆత్తు పూర్తి బెదప. 12 పరలోకుమతె తుమ్ బెదితి రచ్చన కచితుమ్ నెరవెర్పువ జంక తిలిసచి దయిరీమక సర్లసంతోసుమ్ తా, బాదల్ ఓర్పువ జా, ప్రార్లన కెర్తె తా, 13 అన్నె నంబజలనక కోత్తుల్ తిలె, తుమ్క తిలిన్క తోడు దాన, చి అన్నె మాన్పుల్క గెరి బుకాదా మరియాద దెక.

14 “జోక చెంగిల్ దెకు” మెన, తుమ్క అల్లర్ కెర్లనచి రిసా ప్రబుక తుమ్ ప్రార్లన కెర. “జోక ప్రబు సిచ్చ కెర్పు” మెన తుమ్ ఉచర నాయ్. జా పోన, గని ‘జోక చెంగిల్ దెకున్’ మెనయ్ తుమ్ కోరవ జా. 15 అన్నె, సర్ల తెన్ తిలన తెన్ సంఠోసుమ్ జా, ఏడ్లన తెన్ ఏడ్డి రితి తోడు తా. 16 ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో ఎక్కి మెన్పు తెన్ జియ. * గవురుమ్ జతిన్క ఆన నే జతె, బదాయ్ నెంజిలిన్తె బెద, కెన్న్ గవురుమ్ ఉచరన నాయ్. తుమ్క తుమ్చి బుద్ది తిలన మెన ఉచర నాయ్.

17 కో తుమ్క కిచ్చో నస్తుమ్ కెర తిలె, జోక తుమ్ కిచ్చో నస్తుమ్ అన్నె కెర నాయ్. † గని కో తుమ్క నింద కెరుక నెతిరి రితి, ఎత్తిజన్ చినితి రితి సత్తిమ్ ఇంద. 18 ఎత్తిజన్ తెన్ సెంతుమ్ తెన్ తంక ఆన జా. దన్నె, ఎక్కి మెన్పు తెన్ తతిసి తుమ్ పిట్టవ నాయ్. జేవ్ పిట్టయెల, జోవయింబి పూచి, గని తూమ్ పిట్టవ నాయ్.

19 ప్రేమ తిల బాపుడ్ల, మాన్పుల్ తుమ్క అల్లర్ కెర్లె, జోవయింకయ్ తుమ్ అల్లర్ కెర నాయ్. పోన, దేముడు సిచ్చ కెర్లె, కెర్పు, గని తుమ్ తుక్కె తా. దేముడుచి కొడొతె, ‡ “సిచ్చ కెర్లె నెక్తి అంబి. ఏ జేవ్ అల్లర్ కెర్లనక ఆవ్వి సిచ్చ కెరిందె మెన ప్రబు సంగితయ్” మెన రెగ్ల అన్నె.

20 § “తుమ్చో విరోదుమ్ సుదొక చూ తిలె, జోక అన్నుమ్ దాన.

జోక తాన తిలె, పితిసి దాన. తుమ్ దన్నె కెర్లదు మెలె, జోచి బోడి ఆగి సువ దిలి రితి జియెదె, చి జో పూర్తి లాజ్ జా తప్పు చిసంతిసి జోవయింక నొప్పి దెయెదె.”

మెన దేముడుచ కొడొతె రెగ్ల అన్నె. 21 అన్నెక్లొ తుమ్క కెర్లె గార్ తుమ్క జీన్తి రితి తుమ్ కోవుమ్ జా నాయ్, గని జో కెర్లె గార్ ఓడువ జా ప్రేమయ్ జీన్తి రితి, తుమ్చి విరోదుమ్ సుదల్క తుమ్ ప్రేమయ్ దెక.

13

అదికారుల్క బియె కెర ఇంద

1 దేసిమక ఏలువ కెర్ల అదికారుల్క ఎత్తి, మాన్పు బితు. కిచ్చొక మెలె, దేముడు సెలవ్ దెతో నాయ్ జలె, అదికారుల్ జా తత్తు నాయ్, అన్నె, తిల అదికారుల్ ఏలువ కెరుక జో

దేముడుచి ఇన్దుమ్. 2 జాకయ్, అదికారుల్చి కోడుక కో విరోదుమ్ కెర్లతి గే, దేముడు దిలిన్చి ఉప్పిరి విరోదుమ్ కెర్లతి, అన్నె, కో జోచి సెలవ్చి ఉప్పిరి విరోదుమ్ కెర్లతి గే, జోవయింక జోయ్య జెతి సిచ్చ కపుల.

3 అన్నెయ్ కిచ్చొక అదికారుల్క మరియాద దెకుక మెలె, చెంగిల్ బుద్ది ఇండితనక నాయ్, గని గర్బు కమె కెర్లనకయ్ సిచ్చ కెరుల. అదికారి జలో కేన్ మాన్పుక ‘సిచ్చ కెరిందె’ మెలె బయిమ్ నెంతె జంక ఇన్దుమ్ జతను జలె, సత్తిమ్ కెర, చి తుమ్క చెంగిల్ దెకెదె. 4 తుమ్క ‘చెంగిల్ తత్తు’ మెనయ్ దేముడు జోవయింక జా సేప దా అన్నె. గని తుమ్ నేరిమెలు కెర్లె జలె, తుమ్ బియె. కిచ్చొక మెలె, సిచ్చ కెరుక జోక అదికారుమ్ అన్నె. † నేరిమ్ కో కెరుల గే, సిచ్చ కెర్పు” మెనయ్ దేముడు జోవయింబి అదికారుమ్ జోవయింక దా అన్నె.

5 జాకయ్, సిచ్చ నే నేడ్డి రిసా కి, గని అన్నెయ్ ‘దేముడుచి మెక్కె అమ్ అదికారుల్క దన్నె దెకుక మెనయ్, అమ్చి పెట్టి సెంతుమ్ తంక జలె, దన్నె కెరుక అన్నె’ మెనయ్ కి, అదికారుల్చి కోడు అమ్ బింక అన్నె. 6 అన్నెచి రిసా కి సిచ్చ గెత్త దెతను. కిచ్చొక మెలె, సిచ్చ నజిత సుంకర్లు చి అన్నె అదికారుల్ ఏలువ కెర తుమ్క దెకుక మెన, జోవయింబి కామ్ దేముడు జోవయింక దా అన్నె. 7 జేవ్ ఎత్తిజన్క దెతిసి జోవయింక దాన. సిచ్చ నజుక అదికారుమ్ తిలనక సిచ్చుచి డబ్బుల్ దాన, ప్రబుతుమ్క దెతిసి ప్రబుతుమ్క దాన. గవురుమ్క ఏలువ తిలనక గవురుమ్ దెక, చి మరియాదక ఏలువ తిలనక మరియాద దెక. దన్నె ఎత్తిజన్క జేవ్చి జేవ్చి మరియాద కెరుక.

ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ కెర్లె తతిసి

8 ప్రేమ కెరుకయ్, గని వేర రునుమ్ కత్తెయ్ జా నాయ్. కిచ్చొక మెలె, అన్నె మాన్పుల్క కో ప్రేమ ఇండితయ్ గే, ఆగ్గల్ ఎత్తితె దొర్పు జలిసి నెరవెర్పువ కెర్లయ్. 9 * లంజెకమె కెర నాయ్” మెలిన్ జలెకు, ‘నరు ఆత్తు కెర నాయ్’ మెలిన్ జలెకు, ‘చోర నాయ్’ మెలిన్ జలెకు, ‘అన్నె మాన్పుల్చి ఆన్క ఆన జా నాయ్’ మెలిన్ జలెకు, దేముడుచ ఆగ్గల్ ఎత్తితె తిలిసి కి ఎక్కి ఒడుగుతె బెదితయ్. కేన్ ఒడుగుతె మెలె, † “తుక తూయి కెర్లె ప్రేమ కెరంతిసి గే,

తుచి పాసిచో మాన్పుక తెద్ది ప్రేమ తుమ్ కెరుక”

మెన దేముడుచ కొడొతె రెగ్లవ అన్నె. 10 అమ్చి పెట్టి ప్రేమ తిలె, పాసిచో మాన్పుక కిచ్చొ అల్లర్ కెరుక నెనుమ్. జాకయ్, ప్రేమతెయి ఆగ్గల్ ఎత్తి నెరవెర్పువ జతయ్.

ప్రబు అన్నె ఉత్త జెతి వెల్లె దీసి పాసి జతయ్

11 అన్నె, ప్రబు సంగిలి సమయ్యమ్ పాసి జా అన్నె మెన జాన్పు. మెలె, అగ్గె నిజ తిలె కి, అప్ప ఉట్ట తెలిచి జా తంకయ్ అన్నె. సమయ్యమ్ జా గెచ్చ అన్నె. అమ్ తోలితో నంబజలి కంట, అమ్చి రచ్చన పాసి జా అన్నె. 12 రాత్ పాయితి రితి, ఉజెడ్ జయెదె. జాకయ్ అందరబుద్దిచ కమె వెంట గెల కెర, ఉజెడ్ బుద్దిచ అయిందె గలనుమ్. 13 మెద్దెనచి ఉజెడ్తె బెదిత కమెతె ఇండుమ్. మెలె, ‘సర్ల కెర్లనుమ్’ మెన వెట్కారుమ్ జతిసి, మచ్చితిసి పోన. లంజెకమె, ఆగ్గెచి ఆన ముద్దో నే కెరంతిసి పోన. కొడొ జుజువ జట్టి జతిసి, గోనల్ కెర్లె, పోన. 14 గని ప్రబు జలె యేనుక్రీస్తుచి బుద్ది

* 12:16 12:16 సామెతల్ 3:7. † 12:17 12:17 సామెతల్ 3:4. ‡ 12:19 12:19 ద్వితియాపదేశ కాండుమ్ 32:35 § 12:20 12:20 సామెతల్ 25:21, 22. * 13:9 13:9 నిర్లమకాండుమ్ 20:13-15, 17. ద్వితియాపదేశ కాండుమ్ 5:17-19, 21. † 13:9 13:9 లేబియకాండుమ్ 19:18.

గలన, మాన్యుచి అగ్గచ తుమ్చవ ఆసల్ నెరవెర్చువ నే కెరంతి రితి జాగ్రత్త, దనచక కిచ్చి వాటు దాన నాయ్.

14

ఇసి కెర్లె గారు దస్సి కెర్లె చెంగిలి

1 సంవజలన కిసి ఇండుక గే ఇదిల్ సేన్హ కేన్ సంవజలనక బెదవన, గని ముక్కిమ్ నెంజిలిన్చి రిసా జోవయంతెన్ కామ్క నెంజిల కొడో జాజవుక పోన. 2 ఏకిచి రిసా ఉచరుమ. “కిచ్చి కి కంక జయెద” మెన, దయిరిమ్ తిలోసా ఉచరెది, గని “ఈంజ జా గారు” మెంతి అలవాల్ తెంతో పూర్తి విడ్డల్ నే జలోసా కో జలికు ముక్కల్ గట్ల కయ నాయ్. 3 జలి, తుమ్చితె నే కతోసాక, కతోసా నిస్కారుమ్ దెకున నాయ్, చి కతోసాక, నే కతోసా నిస్కారుమ్ దెకున నాయ్. కిచ్చొక మెల, దేముడు ఇన్యెక కి జోవయంక కి బెదవన అన్యె. 4 అన్యెక్లొచో సేవ కెర్లెన్చి రిసా తుమ్చితె కో తీర్పు కెరుక కొన్స? జోవయంక ‘చెంగిల్’ మెనుక గే ‘గార్’ మెనుక గే కచి నెక్తి మెల, జోచో సొంత ఎజోమానిచి నెక్తి, అన్యె కచి నాయ్. జో నిజుచి సంవజలోన్ జలి, కో వేర ఉచర్లె కో, జో బీవెది. కిచ్చొక మెల, జోక బీచడుక ప్రబుక నెక్తి అన్యె.

5 వడ్డొ, ఏక దీసిచి కంట అన్యెక్ దీసికో ‘ఎల్లకాలమ్చి రిసా ముక్కిమ్చి’ మెన ఎక్కిలో ఉచరెది, గని అన్యెక్లొ జలి, ఎత్తి దినాల్క ఎక్కి రితి దెకితయ్. ఎత్తి మాన్యు ఈంజేద దొన్చితె కేన్ రగమ్ ఉచర్లె గే, సరిగా ఉచర తా. ఎత్తి మెన్యు నిదానుమ్ ఇండ. 6 దీసిక, “ప్రబుచి గప్పురుమ్ దెకయ్తి రిసా ఈంజ జా కామ్ వలాన దీసి కెర్లె చెంగిల్” మెన కో ఉచర్లె గే, ప్రబుచి గప్పురుమ్ ఉచర్లెయ్. దస్సి, ‘తుయ దిలిసి’ మెన దేముడుక ఉచరయ్ కో ముక్కల్ కతయ్ గే, ప్రబుక గప్పురుమ్ దెతయ్. దస్సి కి, ముక్కల్ నే కతోసా కో జలి, జో కతిన్క ‘తుయ దిలిసి’ మెన దేముడుక ఉచర్లె, జో కి ప్రబుక గప్పురుమ్ దెతయ్.

7 అమచి రిసా అచ్చి జెమ నాయ్, మెరుమ్ నాయ్. 8 అమ్ జలి, ప్రబుచి సేవచి రిసాయి జతనుమ్. అమ్ మొర్లె, జా కి జోచి సేవ. జాకయ్, అమ్ జలి కి మొర్లె కి, జోచయ్ మాన్యుల్ అమ్. జోయ్య అమ్చో ఎజోనా. 9 ఇసికయ్ క్రిస్తు మొర్లె చి అన్యె జలన్. మెల, మెరుక్క జీన కెర, మొర్లెనక కి, జతనక కి జో ప్రబు జా, ఎజోమాని జా, ఏలువ కెరుకయ్.

10 తుమ్క బాపుడ్లు జల అన్యె సంవజలన్ చి రిసా తుమ్ కిచ్చొక అల్లరచ తీర్పుల్ ఉచర్లె, నిస్కారుమ్ ఉచర్లెను? లోకుమ్చక జో పరిచ్చ కెర్లె వెల్లె దీసిక అమ్ ఎత్తిజన్ ప్రబుచి మొక్క బీచ, జోచి అత్తి తీర్పు జుమ్ది. 11 దేముడుచి కొడతె, “అచ కచితుమ్ జెచ్చి అన్యె. దస్సి, కచితుమ్, అంచి చట్టి ఎత్తి మాన్యు మొగ్రల్ టెక నెర్చు నీడుల, చి ‘తుయ దేముడు. తీర్పు కెరుక తుచి అత్తి అన్యె’ మెన ఎత్తి, చోడి ఒప్పునుల మెన ప్రబు సంగితయ్” మెన రెగ్ల ప అన్యె. 12 జలి, ఈంజ లోకుమ్తె అమ్ ఇండిలి బుద్దిచి రిసా దేముడు సొంతచి మొక్క తెదోడెక అమ్ ఎత్తి మాన్యు సాచి నజనుక తయెది.

13 జాకయ్, అన్యె తెంతో ఎక్కిలోచి ఉప్పిరి ఎక్కిలో తీర్పుల్ కెరుమ నాయ్, గని కేన్ బాచో అత్తక నే పీన్చి రితి, కేన్ పొరపాల్ నే జలి రితి, జో అత్తక డిట్టుమ్ జతిసి నే పిట్టి రితి, ఎక్కి మెన్యు తెన్ ఇండుక అమ్చి పెట్టి ఒప్పునుమ్. 14 ప్రబుచి తెడి తా కిచ్చొ జాని, కిచ్చొ పూర్తి దయిరిమ్ తెన్

అన్యె మెలె, జేవచి సొంత నెక్తి కిచ్చొ వస్తువచి రిసా ‘గార్’ మెనుక నెంజె. గని జాక ‘గార్’ మెన కో దెకితయ్ గే, జోకయ్ జా గారు జయెది. 15 జాకయ్, తుమ్ కేన్ జవున్ రగమ్ కతిసి అన్యెక్లొచి అత్తతె జోవయంక అల్లర కెరెది మెన తుమ్ జాన జానయ్ కయెలె, తుమ్ ప్రేమయ్ ఇండుక ముల తన్యె. తుమ్ కేన్ జవున్ రగమ్ కయెలె ప్రబు మెర రచ్చించువ కెర్లె అన్యెక్లొచి అత్తతె జోక పాడె కెరెది జలి, జా కంక పోన.

16 జాకయ్, ‘చెంగిల్’ మెన కేన్ అలవాల్చి రిసా తుమ్ జాన్యు జలిక, వేర మాన్యుచి మొక్కె జా కామ్చి రిసా ప్రబుచి నామ్ నిస్కారుమ్ జయెది జలి, జా నే కయెలె చెంగిలి. 17 కిచ్చొక మెల, దేముడుచి రాజిమతె బెదితినక కతిసి పితిసి ముక్కిమ్ నాయ్, గని దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్త దెతి సత్తిమ్ సెంతుమ్ అన్యె సంతోసుమ్, జేవ ముక్కిమ్. 18 ఈంజేవ వరుమ్ ఇండితి రితి కో క్రిస్తుచి సేవ కెరుల గే, ‘చెంగిల్’ మెన దేముడు కి మాన్యుల్ కి దెకుల.

19 జాకయ్, ఎక్కి మెన్యు తెన్ తతిన్చి రిసా, ప్రబుచి ఉప్పిరచి అన్యె మాన్యుల్చి నముకుమ్ డిట్టుమ్ కెర్లెన్చి రిసా కిచ్చొ కిచ్చొ కామ్క జయెది గే, జయ్య ముక్కిమ్ ఉచర్లె తమ. 20 ఎక్కి కతిసి నే కతిన్చి రిసా మాన్యుచి పెట్టి దేముడు కెర్లె కామ్ తుమ్ పాడె కెర నాయ్. నిజుచి ఎత్తిక కి ‘కంక జయెద’ మెనుక జయెది, సుద్ది అన్యె, గని అమ్ కతిన్చి రిసా, అన్యెక్లొ జోచి అత్తతె తప్పు జలి రితి జయెది జలి, అమ్చి తప్పు. 21 తుమ్ ముక్కల్ కతిసి జవున్, కేన్ రగమ్ పితిసి జవున్, కిచ్చొ కామ్ కెర్లెన్ జవున్, తుమ్చో బాచో జతో కేన్ సంవజలన్చి అత్తతె జోవయంక పాడె కెరెది జలి, జా కామ్ తుమ్ ములిలె చెంగిలి.

22 జలి, ‘ఇసి దస్సి కెర్లె చెంగిల్’ మెన తుమ్చి పెట్టి కిచ్చొ నముకుమ్ అన్యెన్ గే, తుమ్చి పెట్టి దేముడుకయ్ ఒప్పున. ‘అచ కయెలె తప్పు నెంజ’ మెన కక్క దయిరిమ్ తయెది చి ‘అచ కయెలె కచి అత్తతె జోవయంక పాడె కెరె నాయ్’ మెన జో జాన్లె, జో మాన్యుక చెంగిలి. 23 గని ‘కయెలె తప్పు’ మెన కో ఉచరయ్ కయెలె, ప్రబుచి సేచ్చ అసన్తయ్. కిచ్చొక మెల, జో కయెలిసి జోచి పెట్టి జో ఉచర్లెన్ తెన్, జోవయంచి నముకుమ్ తెన్, బెది నాయ్. ‘వలాన కామ్ కెర్లె చెంగిల్’ మెలి దయిరిమ్ అమ్చి పెట్టి నెంజలి, జా కామ్ అమ్ కెర్లె పాపుమ్ జతనుమ్.

15

దేముడుచి గప్పురుమ్ దెకవుక

1 అమ్ అత్తక డిట్టుమ్ తిలన జలి, డిట్టుమ్ నెంజలనచి జాడు వయలి రితి జోవయంక అన్యెన్చి ఓర్చువ జా అమ్చి ఇన్యెమ్ గడియ ములిలె చెంగిలి. 2 అన్యె మాన్యుల్క ‘అత్తక డిట్టుమ్ జా చెంగిల్ జతు’ మెన, జోవయంచి ఇన్యెమ్ తిలిన్క మరియాది దెకుమ. 3 కిచ్చొక మెల, క్రిస్తు ఎక్కి జోచి సొంతయ్ ఇన్యెమ్క కిచ్చొ కెరె నాయ్, గని దేముడుచి కొడతె రెగిడ్డిసి జోయ్య సంగిలి

* ‘దేముడు ఓ బ, తుక మాన్యుల్ కెర్లె నిందల్ అంకయ్ లయ అన్యె’ మెన జో సంగిల్ రితి అన్యె. 4 జలి, పూర్ణమ్ రెగిడ్డిసి కిచ్చొక రెగ్ల అన్యె మెల, అమ్కయ్ ‘సిక్కుత్’ మెనయ్ రెగ్ల అన్యె. దస్సి, దేముడుచి కొడతె రెగ్లయలిసి అమ్క నిదానుమ్ దయిరిమ్ సికట్లె, అమ్ దయిరిమ్ డిట్టుమ్

జమదె. ⁵ యేసుయి జో ఇండిలిన్క తుమ్క వాట్ దెకయేలి రితి తుమ్ ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో దస్సి ఎక్కి మెన్పు తెన్ జతి రితి, నిదానుమ్ దెతో దయిరిమ్ దేముడు తుమ్క సెక్తి దెవును, ⁶ చి తుమ్ ఎక్కి మెన్పు తెన్ ఎక్కి అవాడ్ రితి జా, అమ్చో ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచో అబ్బిన్ జలో దేముడుచి గప్పురుమ్ దెకయేత తస్స.

⁷ జాకయ్, క్రీస్తు తుమ్కయ్ బెదవస్సి సర్వ తెన్, దేముడుచి గప్పురుమ్ దెకయేతి రిసా తామ్ కి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో బెదవన. ⁸ కిచ్చొక మెలె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంజెసి మెలె, క్రీస్తు యూదుల్క సేవ కెర్తొసా రితో జలో. కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి సత్తిమ్ దెకవుక. కీసి మెలె, జోవయించి పూర్ణల్క దేముడు దిల ప్రమానల్ నెరవెర్చున కెర్తి రిసా. ⁹ అన్నె కిచ్చొచి రిసా మెలె, యూదుల్ నెంజలనక కి జో దెతి రచ్చున జో దొర్కు కెర్లె, జోవయించి దయ కన్యూరుమ్చి రిసా జేవ్ కి దేముడుక గప్పురుమ్ దెతు మెనయ్. దేముడుచి కొడెతె దావీదు పూర్ణమ్చో;

*"జేవ్ కి, యూదుల్ నెంజలన తెన్ కి సర్వ జా, గాయ గాయ తుచి నావ్ గప్పురుమ్ కెరుమదే" మెన రెర్ల అస్సె. ¹⁰ పడ్డె దేముడుచి కొడెతె, ¹¹ "జోవయించి సొంత మాన్పుల్ తెన్ తామ్ కి, యూదుల్ నెంజలన, సర్వసంతోసుమ్ జా"

మెన మాసేచి అత్తి రెర్ల అస్సె. ¹¹ పడ్డె దావీదుచి అత్తి అన్నె రెగిడ్డిసి,

*"యూదుల్ నెంజల ఎత్తి దేసిమ్చ, ఒండి లోకుమ్చ మాన్పుల్, ప్రబుచి గప్పురుమ్ గాయ" మెన రెర్ల అస్సె. ¹² పడ్డె అన్నె, యెసయాచి అత్తి దేముడుచి కొడెతె ¹³ "యెస్సయిచి సెకుమ్తె ఎక్కిలో జెర్వెదె.

జోయ్యి ఉట్ట, యూదుల్ నెంజలనక ఏలువ కెరెదె, చి జోచి ఉప్పిరి నముకుమ్ తియ, జేవ్ యూదుల్ నెంజలన రచ్చునచి దయిరిమ్ తెన్ తవుల"

మెన రెగిడ్డి కోడు. ¹³ జలె, రచ్చున జతి దయిరిమ్ దెతో దేముడు సొంత తుమ్చి పెట్టి జోచి నముకుమ్చి సర్వ సేంతుమ్ దెవును, చి దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తిచి సెక్తి తుమ్చి అత్తితె తా, తుమ్చి అత్తి పూర్తి డిట్టుమ్ దయిరిమ్ జా గెచ్చెదె.

యూదుల్ నెంజలనతె పవులు ప్రబుచి కామ్ కెర్లిసి

¹⁴ ఆవ్, బావుడ్లు, తుమ్చి రిసా కిచ్చొ దయిరిమ్ తెన్ అస్సి మెలె, తుమ్చి పెట్టి ప్రబుచి సత్తిమ్ అస్సె. జో దెతి గ్యానుమ్ అస్సె, చి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో బుద్ది సంగుక తుమ్క సెక్తి అస్సె, జా ఎత్తిచి రిసా అంక దయిరిమ్. ¹⁵ గని, సగుమ్ కమెచి రిసా తుమ్క ఇదెల్ గట్టిజ సంగెల్ రితి రెర్ల అస్సి, తుమ్క పచ్చుత్ నాయ్ మెన. దేముడు అంక దిలి అదికారుమ్ వరుమ్చి రిసా ఆవ్ జా రెగుడుక జయిది. ¹⁶ జో దిలి అదికారుమ్ వరుమ్ మెలె, యేసుక్రీస్తుచి రిసాచి జోచి సుబుమ్ కబుర్ నూనవ నూనవ, జో దేముడుచి సేవ కెర్తొ పూజిరి మెలి రితో ఆవ్ జంక మెన జో నిసాన కామ్ తియ్యోర్ల వరుమ్. మెలె, యూదుల్ నెంజలనక క్రీస్తుక సంపజా దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తిచి సెక్తి జేవ్ జోచయ్

జా, సుద్ది జా దేముడుక సరి జలి బలి జతి రితి, జోచి అత్తి ఆవ్ నార్పొ కెర దెంక.

¹⁷ జలె, దేముడుచి సేవ ఆవ్ కెర్లిచి రిసా 'వెంగెల్చి' మెన క్రీస్తు జలె యేసుచి తెడి అంక దయిరిమ్. ¹⁸ మెలె, యూదుల్ నెంజలన జోవయించి ఉప్పిర్చి నముకుమ్ ఇండితి రితి క్రీస్తుయి అంచి అత్తి జర్గు కెర్లిచి రిసాయి ఆవ్ సంగితసి. జో ప్రబు కీసి ఈంజ కామ్ అంచి అత్తి జర్గు కెర్లెన్ మెలె, ఆవ్ బోదన కెర్లితె, ఆవ్ ఇండిలి బుద్దితె, ¹⁹ జో అంచి అత్తి కెర్లె జోచి గుర్చుచి వెల్లో కమెతె, జో దిలి దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తిచి సెక్తియ్ జర్గు కెర్లెన్. దస్సి, జోచి సెక్తియ్, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తెంతో తుమ్క సముక్తియ్ ఒక్కలతోచి ఇల్లారెకు ప్రదేసిమ్చి ఎదిలి దూరిక క్రీస్తుచి సుబుమ్ కబుర్ జా ఎత్తితె ఆవ్ నూనవ అస్సి. ²⁰ దస్సి, అంచి ఆన కిచ్చొ మెలె, వేర మాన్పు పునాది కెర్లి ఉప్పిరి బండుక నెన, క్రీస్తుక మాన్పుల్ సంపజా తిలిన్తె నాయ్, గని వేరతెయ్, మాన్పుల్ జోక నేస్సిన్తెయ్ సుబుమ్ కబుర్ నూనవుక అంచి ఆన. ²¹ దేముడుచి కొడెతె; ²² "జోచి రిసా కో అగ్గె నే నూనయలన నూన, జేవ్ గుడ్డి మెలి రితి జలిసి గెచ్చె, దెకుల, జోచి రిసా కెయెక నే నూన్సన అర్దుమ్ కెరసుల" మెన రెర్లయేలి కోడు.

రోమ్ పట్టుమ్చి గెచ్చుక మెన పవులు ఉచర్లిసి

²² జలె, సుబుమ్ కబుర్ నే నూన్స టూన్సుతె గెచ్చె నూనవుక అంచి కామ్ తిలి రిసా, అప్పక తుమ్తె జెంక అంక వాటు తయె నాయ్. ²³ గని అప్పె, ఈంజేవ్ ప్రాంతుమ్లుతె అంక అన్నె కామ్ నాయ్ మెన, ఒగ్గెల్ వెర్చుల్ తెంతో తుమ్తె జెంక అంచి ఆనచి రిసా, ²⁴ స్సయిను దేసిమి ఆవ్ గెతి పొదిక, వట్టి తుమ్తె గెత్ జా తుమ్క దెకుక ఉచర్చసి. సర్వ తెన్ గడియ తుమ్చి తెన్ తా పుండిలయ్ మెలె, తుమి అంక బార్ కెర వట్టి తెర్తయెతె.

²⁵ గని అప్పె యెరూసలేమ్తె ఉట్ట గెతసి; ఒత్తవ సంపజలన్క తోడు న దెంక. ²⁶ మాసిదోనియచ చి అకయచ సంపజలన్క యెరూసలేమ్చ యూదుల్చ బీద జల సంపజలన్క తోడు ఉక్కుల తెర్వుక ఇస్సుమ్ జల. ²⁷ ఈంజేవ్ ఇస్సుమ్ జల, గని అన్నె జేవ్ యెరూసలేమ్చ సంపజలన్కె రునుమ్ జలి రితి జా అస్సె. మెలె, యూదుల్కయ్ దేముడు దిల అత్తివరల్తె ఈంజేవ్ యూదుల్ నెంజలనక వాట అయేలి రిసా రునుమ్ జలి రితి జా అస్సి, చి జేవ్ యూదుల్క కిచ్చొ జుప్పన్ ఈంజ లోకుమ్తె కామ్క జెతికయ్ తోడు ఈంజేవ్ యూదుల్ నెంజలన దిలె, వెంగెలి.

²⁸ జాకయ్, ఈంజేవ్ ఉక్కిలి తోడు నా దెతి కామ్ కుట్టయలయ్ మెలె, స్సయిన్తె గెతి వట్టి తుమ్తె జెయిందె, ²⁹ చి తుమ్తె పావ అయెల్, క్రీస్తు దెతి అత్తిసెక్తి అంచి పెట్టి బెర తా జా సెక్తి తెన్నె జెయిందె మెన జాని.

రోమియల్ పవులుచి రిసా ప్రార్చన కెరుక

³⁰ బావుడ్లు, 'అమ్చో ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి నావ్ తెన్ చి దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తిచి ప్రేమక, అంచి రిసా దేముడుక తుమ్ ప్రార్చన కెర కెర అంక తోడు తా' మెన తుమ్క ఆవ్ బతివూల్ల జా సంగితసి. ³¹ కిచ్చొచి రిసా

† 15:8 15:8 ఈంజ ఉత్తమ్ తొలితె రెగిడ్ల కార్లతె కిచ్చొ అస్సి మెలె, 'యూదుల్ జతి గుర్చుచి సున్పతి కెర్లెనక సేవ కెర్తొసా...' † 15:9 15:9 సమాయేలు దొప్పిచి పుస్తకుమ్ 22:50, కీర్తనలు 18:49. † 15:10 15:10 ద్విత్వియాపదేశ కాండుము 32:43. * 15:11 15:11 కీర్తనలు 117:1. † 15:12 15:12 మెసయా 11:10. † 15:21 15:21 మెసయా 52:15.

మెలె, అడవ్ అప్పె గెతి యూదయ ప్రదేసిమీచ యేసుచి రిసా అన్యూనుమ్ తిలసతె అడవ్ దెర్దు నే సేడ్డి రిసా, పడ్డో ఒత్తచి యెరూసలేమ్ పట్టుమీచ నంపజలసచి రిసాచి అంచి సేప జోపయింక చెంగిల్ నెడ్డు మెనయ్ తుమ్ ప్రాక్కర కెర. ³² దస్సి జెయిమ్ జలి మెలె, సర్దనంతోసుమ్ తెన్ అడవ్ తుమ్తె జెంక జయెదె, చి తుమ్చి తెన్ తా సర్ద తెన్ పుండుక జయెదె. ³³ సేంతుమ్ దెతో దేముడు సొంత తుమ్చి తెన్ తప్పని! అమేన్.

16

సర్ద తెన్ సంగుమ్తె బెదపసక

¹ క్రీస్తుచి తెడి అమ్క అప్ప జలి పీడి, కెంక్రేయ పట్టుమ్చి సంగుమ్తె వెల్లో తేరబోద జా ప్రబుచి సేప కెర్తయ్. జాక 'సత్తిమీచి' మెన అడవ్ సాచి జతసి. ² తుమ్తె జా అయ్లె, ప్రబుచయ్ జల మాస్సుల్ దెకితి మరయూద తెన్ జాక బెదపస, చి కిచ్చొ కామ్తె జేవ్ కి తోడు కావలె మెలె, తోడు తా. కిచ్చొక మెలె, అగ్గె తెంతో ఒగ్గరజన్ నంపజలసక జా తోడు కెర అస్సె, అంక కి.

³ యేసుక్రీస్తుచి కామ్ అంచి తెన్ బెద కెర్ల ప్రీస్మిల్లక చి అకులక అంచి ప్రేమ సంగ. ⁴ అంక 'మొర్చు నాయ్' మెన జా సుట్టు జెచ్చొ ప్రమాదుమ్ జల. ఎక్కి అడవ్ మెన నాయ్, గని యూదుల్ నెంజల బాపడ్డుచ సంగుమ్లె ఎత్తి జేవ్ దొగులచి కామ్చి రిసా అంచి తెన్ జోవయించి సర్ద కి సంగితసుమ్. ⁵ జోచి గెరి సబ కెర్లి సంగుమ్చ ఎత్తిజినక అంచి ప్రేమ సంగ. ప్రేమ తిలో ఎస్సెనిటుక అంచి ప్రేమ సంగ. ఒండి ఆనియా ప్రదేసిమీతె జోయ్యి తోలితో ప్రబుక నంపజా మార్చుప జలో. ⁶ తుమ్చి తె నిదానుమ్ కామ్ కెర్లి మరయింక కి సంగ, ⁷ పడ్డో అంచ బందుగుల్ జత అండ్రోనిక చి యూనియక కి. అంచి తెన్ జేవ్ జేలి జా తిల. ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ సంగిత బారికుల్తె జోవయింక గవురుమ్ దెకితతి, చి అంచి కంట అగ్గెయి క్రీస్తుచ మాస్సుల్ జల.

⁸ పడ్డో, ప్రబుచి తెడి అడవ్ ప్రేమ తిలో అంస్సేయతుసక అంచి ప్రేమ సంగ. ⁹ పడ్డో క్రీస్తుచి కామ్తె అమ్చి తెన్ బెదిలో ఊర్బానుక, చి ప్రేమ తిలో స్థాకుసక అంచి ప్రేమ సంగ.

¹⁰ క్రీస్తుక సత్తిమ్ తిలో అపెల్లెక చి అరిస్టాబాలుచి కుటుంబుమ్చ ఎత్తిజినక సంగ. ¹¹ అన్సె, అంక బందుగుడు జతో హెరోదియోనుక చి నార్కిస్సు చి కుటుంబుమ్తె ప్రబుక నంపజలసక సంగ. ¹² పడ్డో, ప్రబుచి కామ్ కెర్ల త్రుప్సెనా చి త్రుపోసా మెల తేరబోదల్క జోబర సంగ. పడ్డో ప్రబుచి కామ్ నిదానుమ్ కెర్లొ ప్రేమ తిలో పెర్నిసుక జోబర సంగ. ¹³ పడ్డో ప్రబుచి తెడి ఒగ్గర బుద్ది సుదో జలో రూపుక చి అంక అయ్య మెలి రితి జలి జోచి అయ్యనక అంచి ముద్దుచి జోబర సంగ. ¹⁴ పడ్డో అసుంక్రితుక, ప్లగోసుక, హెర్మేకుక, పత్రోబక, హెర్మాకుక చి జోవయింతెన్ తిల బాపడ్డు ఎత్తిక అంచి ప్రేమ జోబర సంగ. ¹⁵ పడ్డో పిలోలోగుక, యూలియాక, నేరియక, జోవయించి బేనిక, ఒలంపాకుక, చి జోవయింతెన్ తిల బాపడ్డు ఎత్తిజినక అంచి ప్రేమ సంగ.

¹⁶ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో తుమ్చి ప్రేమ దెకయ్తి రితి ప్రబుచి నావ్ తెన్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో సుద్ది తిలి ముద్దు తెన్ జోకర. ప్రబుచ సంగుమ్లె ఎత్తి తుమ్చి జోవయించి ప్రేమ సంగ తెర్తయ్తతి.

* 16:24 16:24 ఈంజ ఉత్తమ్ రెగిడ్డో తిలితచ పుస్తకుమ్ సంగుమ్తె 24నంబరచి కోడు తయ్ నాయ్.

¹⁷ జలె, బాపడ్డు, తుమ్క కిచ్చొ బతిమాల్య జా సంగితసి మెలె, తుమ్క సీకడ్డి బోదన నాయ్, గని వేరచి సీకడ జట్టు కెర్ల అన్యూనల్ కెర్లన్ కొస్సుగి చిన కెర, జోవయింక తుమ్ సూస నాయ్. దూరి కెర. ¹⁸ దస మాస్సుల్ అమ్చొ ప్రబు జలో క్రీస్తుక నాయ్, గని జోవయింక సొంత ఆసల్కయ్ సేప కెర్లతి, అన్సె, తేలిక లట్టబ మాస్సుల్క పులవ, ఒగ్గర తెలిచి నెంజల మాస్సుల్క మోసిమ్ కెర్లతి. ¹⁹ ప్రబుచి కోడు తుమ్ సొంత నిదానుమ్ కెర్లిన్ ఎత్తిజిన జాంతి, చి తుమ్చి రిసా అంక సర్ద, గని తుమ్చి 'చెంగిల్చితె తెలిచి తత్తు, గని గర్చి నేన్తు' మెనయ్, తుమ్చి రిసా అంక ఆస. ²⁰ దస్సి జలదు మెలె, తుమ్చచ పట్టో సయ్తాన్క నుడ బీడవ జీన్తి రితి, సేంతుమ్ దెతో దేముడు జీనవెదె. అమ్చొ ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి దయ తుమ్చి తెన్ తప్పని!

²¹ అంచి తెన్ ప్రబుచి కామ్ కెర్లొ తిమోతి తుమ్క జోచి ప్రేమ సంగ తెర్తయ్తయ్. దస్సి కి లూకియ, యాసోగు చి సోసేపత్తు, అంచ బందుగులు.

²² పవులు సంగితి ఈంజ ఉత్తమ్ రెగిడ్డో తెర్లియ మెలో అడవ్ ప్రబుచి తెడి అంచి ప్రేమ సంగ తెర్తయ్తసి.

²³ అడవ్ ఈంజ ఉత్తమ్ సంగ రెగ్గయ్తొ పవులుక టూన్ దిలో, ఒండి సంగుమ్క టూన్ దెతో గాయియ తుమ్క జోవయించి ప్రేమ సంగ తెర్తయ్తయ్. దస్సి కి ఈంజ పట్టుమీచ కమెచి డబ్బుల్ దెకితో ఎరస్సును, చి అమ్చొ బావో జలో క్వర్తును జోవయించి ప్రేమ సంగ తెర్తయ్తయ్.

²⁴ * అమ్చొ ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి దయ తుమ్ ఎత్తిజిన తెన్ తప్పని! అమేన్.

²⁵ జలె, 'సూసపు' మెన అంక దిలి సుబుమ్ కబుర్ వాటు యేసుక్రీస్తుచి రిసా బోదన కెర్లి వాటు తుమ్క డిట్టుమ్ కెర్లొ దేముడుక జోబర! జా సుబుమ్ కబుర్తె బెదితి గుట్టు జో అప్పె బార్ కెర అస్సె. మదెనె, అగ్గె తెంతో లుంకడ తిలో.

²⁶ జలె, యూదుల్ నెంజలసక కి జోవయించి రచ్చన దొర్కు జలి రిసాచి, ఈంజ గుట్టు జో అప్పె బార్ కెర అస్సె, చి జోవయింక కబుర్లు పూర్తుమ్ సంగిలన రెగిడ్డిసి సూసయ్ జతినతె ఒండి లోకుమ్తె ఎత్తి దేసిమీచక జాస్సున్ మెన కెయడ తెయడ తా గెతో దేముడుచి ఆడ, ఒండి లోకుమ్తె మాస్సుల్ నంపజా జోచి కోడ్ రితి ఇండుత మెనయ్. ²⁷ జలె, యేసుక్రీస్తుచి అత్తి జర్గు జలి కామ్చి రిసా ఎత్తి గాస్సుమ్ తిలో ఎక్కిలో దేముడుక కెయడ తెయడ జోబర!

కొరిందియుల్క రెగిడ్లి మొదొల్చి ఉత్త్రుమ్ బారిక్ జలో పవులు కొరింద్ పట్టుమ్చి సంగుమ్చక రెగిడ్లి మొదొల్చి ఉత్త్రుమ్

మొదొల్ కోడు

1 యేసుక్రీస్తుచి తెడి సుద్ది జా దేముడచయ్ మాన్యుల్ జల కొరింది పట్టుమ్చి సంగుమ్ సుదల్ల పావులు అమ్చొ బావుడు జలో సాస్సేను తెన్ రెగిడ్లి ఉత్త్రుమ్. 2 క్రీస్తు జలో యేసుచి రిసా సుబుమ్ కబుర నూనయ్తో జోచొ బారిక్ అచ్ జంక మెనయ్ దేముడు జోచి ఇస్టుమ్క అంక నిసాన అస్సు. అమ్చొ ప్రబు జోచొ ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుతే 'తుచితెయ్ రచ్చన అస్సు. తుయి ప్రబు' మెన జోచి నాచ్ దెరనీతన ఎత్తిజిన తెన్ తుమ్క కి 'అంచి సుద్ది జా అంచయ్ మాన్యుల్ జతు' మెనయ్, దేముడు బుకార అస్సు. 3 జలె, అమ్క తుమ్క అబ్బి జలో దేముడుచి ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి దయ సెంతుమ్ తుమ్చి ఉప్పిరి తప్పన్!

4 తుమ్చి రిసా ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక రోజుక ప్రార్థన కెర అంచి నర్త జోక నూనయ్తనీ. కిచ్చొచి రిసా మెలె, యేసుక్రీస్తుక తుమ్ నంపజా అప్పె జోచి తెడి తిలి రిసా జోచి దయక దేముడు తుమ్క దిలి రచ్చనచి రిసాయి. 5 మెలె, జా రచ్చన దిలి తెంతొ క్రీస్తుచి తెడి గ్యానుమ్ ఎత్తి, జా గ్యానుమ్ బోదన కెర్రి సెక్కి ఎత్తి, తుమ్క కలుగు జలి రిసా పూర్తి ఎత్తితె సామ్మారుమ్ జా అస్సున్. 6 దస్సి, క్రీస్తుచి రిసా అమ్ సంగిలి సాచి తుమ్చి పెట్టి రుజ్జు జా అస్సు.

7 జాకయ్, అమ్చొ ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తు జోచి గప్పరుమ్ తెన్ అస్సు ఉత్త్ర జెతిన్క తుమ్ రకితె ఎద, అచ్ సురుమ్ జలి కిచ్చొ అత్తుసెక్కి కి తుమ్క పిట్టి నాయి. 8 ఆకర దీనల్క లోకుమ్చక ప్రబు జలో క్రీస్తు వెల్లి పరిచ్చ, వెల్లి తీర్పు కెర్రి ఎదక, తుమ్ పొరపాల్ నే జతి రితి జోయ్యి తుమ్క జా సెక్కి దెత తయెదె. 9 పుత్తున జలో అమ్చొ ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తు తెన్ తుమ్ బెదితి రిసా తుమ్క బుకార్లో దేముడు నిదాసుమ్చొ, జో సంగిల్ రితి కెరెదె, జో సంగిలిసె బర్గు కెరెదె.

గోనల్ పోన మెన పావులు గోల కెర్రిసె

10 ఓ బావుడ్లు, అమ్చొ ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి నాచ్ తెన్ కిచ్చొ మెన అచ్ తుమ్క బతిమ్పాలు జా సంగితనీ మెలె, తుమ్ జట్టి నే జతి, ఎక్కి మెన్పు జా, ఎక్కి కట్టు జా, తుమ్ ఎక్కి బుద్ది ఎక్కి మెన్పు జా చెంగిల్ జా. 11 బావుడ్లు, కిచ్చొక ఇని మెంతనీ మెలె, తుమ్తె సంగుమ్జిన జట్టి జా అస్సి మెన క్లొయెచ గెరెచ సుదల్ అంక సంగ అస్సి. 12 మెలె, "అచ్ పావుల్చొ సుదొ" జప్పన్, "అచ్ అపొల్లోచ్ సుదొ" జప్పన్, "అచ్ కేపాచొ సుదొ" జప్పన్, నెంజలె "అచ్ క్రీస్తుచొ సుదొ" జప్పన్ మెన తుమ్ ఎత్తిజిన తేడల్ ఉచరన సంగనీతన మెన అచ్ జాని. 13 క్రీస్తుచి అగ్గే నెంద వాటల్ కెర అస్సున్ గే? తుమ్చి పావుమ్ గెచ్చయ్తి రిసా అచ్ పావులు సిలువతె మొర్తయ్ గే? అచ్ పావులుచి నాచ్ తెన్ బాప్తిసుమ్ నజన్తడు గే? 14 నాయి. క్రీస్తుక చి గాయియుక పిట్టవ అచ్ కక్క బాప్తిసుమ్ నే దిలి రిసా అంక చెంగిలి. 15 కక్క కక్క

బాప్తిసుమ్ దెతయ్ జలె, 'పావుల్చి నాచ్ తెన్ బాప్తిసుమ్ సంగిలమ్' మెన ఏక్ వేల తుమ్తె సంగుమ్జిన సంగిత. 16 స్తవసుచి గెరెచక బాప్తిసుమ్ దిలయ్, గని అస్సి కక్క బాప్తిసుమ్ దిలయ్ గే నాయి గే పచ్చ అస్సి. నాయి, కిచ్చొగె. 17 క్రీస్తు అంక తెద్రయ్లిసి బాప్తిసుమ్ దెతి రిసా నాయి, గని సుబుమ్ కబుర నూనవ అచ్ బోదన కెర్రి రిసాయి. వడ్డొ, ఒగ్గర తెల్లయ్ కొడెచి ఉప్పిరి కొడె బెదయ్తి రితి అచ్ బోదన కెర్రి రితి తెద్రయ్ నాయి. దస్సి బోదన కెర్తయ్ జలె, క్రీస్తు సిలువతె మొర మాన్యుల్క పావుమ్ తెంతొ రచ్చించువ కెర్రిన్ ముక్కిమ్ జలిన్క లుంకడ్లి రితి జతి. రచ్చించువ కెర్రి సెక్కి జో మొర అర్పితుమ్ జలిన్తెయి అస్సి.

క్రీస్తు దేముడుచి సెక్కి గ్యానుమ్

18 మొర పావుమ్తె గెతన, జలె, ప్రబు సిలువతె మొర అర్పితుమ్ జలిన్చి కోడు నూన్, నానిసుమ్ జతక కి వెర్రి గని అమ్ రచ్చించువ జతనక, జలె, దేముడుచి సెక్కి మెన జానుమ్. 19 కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి కొడెతె,

*"పండితుల్చి గ్యానుమ్క పాడె కెరెదె, తెలిచి మాన్యుల్చి తెలిచి పిట్టుయందె" మెన రెగ్లవ అస్సు.

20 ఒగ్గర బుద్ది తిల సుదొ కేతె? మోసే తెన్ దేముడు దిలి అగ్గల్ సెకడ్లన కేతె? ఈంజ ఉగుమ్తె తెలిచి తెన్ కొడె బెదవ రుజ్జల్ దెకయ్తన కేతె? ఈంజ లోకుమ్చి గ్యానుమ్క 'గ్యానుమ్ నెంజె' మెన, దేముడు దెకవ అస్సి. 21 క్రీ మెలె, కెర్రి గ్యానుమ్ కలుగు జలికి, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్యుల్ దేముడుక నేన్. "మాన్యుచి సొంత గ్యానుమ్ జోచయింప సొంత సెక్కి జేవ్ నెత్తిరెకయ్ చెంగిలి" మెన, జోచి పెట్టిచి గ్యానుమ్క దేముడు జానయ్ దస్సి బర్గు కెర్రిన్. జాకయ్, అమ్ బోదన కెర్రి సుబుమ్ కబుర 'గ్యానుమ్ నెంజె' మెన జోచయింప సొంత సెక్కి మాన్యుల్ ఉచరెర్రి కి, జా సుబుమ్ కబుర తెయి మాన్యుల్క రచ్చించువ కెరుక జో దేముడు నర్త జలో. గని సుబుమ్ కబుర నలవ కెర్రిన్క 'తెలిచి నాయి' మెన మాన్యుల్ సంగితతి. 22 మెలె, 'జోచి సత్తిమ్క రుజ్జు దెకయ్తన వెల్లిల కమ్మ దెకయ్లెకయ్ నంపజుమ్దె, నెంజలె నాయి' మెన యూదుల్ సంగిల. 'కొడె తెలిచి తెన్ బెదయ్లెకయ్ జా బోదనక విలువ దెకుక జయెదె' మెన గ్రీకుల్ సంగిల. 23 గని "క్రీస్తు సిలువతె మొర అర్పితుమ్ జలిన్తెయి మాన్యుచి రచ్చన" మెన అమ్ బోదన కెర్రిసుమ్. ఇని బోదనక అడ్డు మెన యూదుల్ సంగితతి, 'తెలిచి నాయి' మెన యూదుల్ నెంజలన సంగితతి. 24 గని దేముడు నిసాన బుకార్లనక, జేవ్ యూదుల్ జలికి, గ్రీకుల్ జలికి, జో దేముడుచి సెక్కి కి గ్యానుమ్ కి క్రీస్తుతెయ్ అస్సి. క్రీస్తు దేముడుచి సెక్కి, జోయ్యి జోచి గ్యానుమ్. 25 దేముడు కెర్రిన్క 'బుద్దిచి నెంజె' మెన మాన్యుల్ ఉచరెర్రి కి, జా కెన్ మాన్యుచి గ్యానుమ్చి కంట వెల్లి. జో దేముడుచి అస్సి, కేన్ మాన్యుచి సెక్కిచి కంట ఒగ్గర సెక్కిచి.

26 బావుడ్లు, ప్రబు తుమ్కయ్ నిసాన బుకార్లో. జలె, తుమ్తె తొక్కిజినక ఈంజ లోకుమ్చి గ్యానుమ్ ఒగ్గర కల్లవ జా అస్సి. తుమ్తె తొక్కిజిచి వెల్లిల మాన్యుల్ జా అస్సున్. తుమ్తె తొక్కిజిచి వెల్లిల కుట్టంబల్తె జెర్రిలదు. 27 గని దేముడు, ఈంజ లోకుమ్తె తెలిచి నెంజలనకయ్ నిసాన్లన్. కిచ్చొక మెలె, తెలిచి తిలనక కి లాజె కెరుక మెన. సెక్కి తిలనక కి లాజె కెరుక మెన ఈంజ లోకుమ్తె సెక్కి నెంజలనక దేముడు

* 1:19 1:19 యెనయా 29:14. † 1:24 1:24 ఇస్సా 'గ్రీకుల్' మెలె, యూదుల్ నెంజలన మొత్తమ్క సంగితయ్.

నిసాన్లన. 28 వడ్డో ఈంజ లోకుమతె విలువ జలిన్క 'కిచ్చొ నెంజె' మెన రుజ్జు తంక ఈంజ లోకుమతె విలువ నెంజలనక, నిస్సారుమ్ జలనక, కిచ్చొ నెంజలనక జో దేముడు నిసాన్లన. 29 కిచ్చొక మెల, దేముడుచి మొక్కె కేన్ మాన్సు గప్పురుమ్ ఉచరనక బెద నాయ్ మెన రుజ్జు దెకవుక. 30 యేసుక్రీస్తుచి తెడి తుమ్క జయణ్ణో దేముడు జొయ్య, అమ్చి గ్యానుమ్, అమ్చి పున్నిమ్, అమ్చి సుద్ది, అమ్చి రచ్చన క్రీస్తుతయ్ మెన దేముడు అబ్బొసి జోకయ్ అమ్చి రిసా టీవో కెలన్. 31 జాక దేముడుచి కొడతె, 32 "మాన్సుల్ గప్పురుమ్ సంగుక ఇస్తుమ్ జలె, కచి రిసా సంగుత మెల, ప్రబుచి రిసాయి" మెన రెగ్గవ అన్సు.

2

1 ఓ బావుడ్లు, ఆవ్ తుమ్తె తెదోడి జా కెర దేముడుచి చి సాచి సూనయ్లె పొది ఒగ్గర్ తెలిచి గ్యానుమ్ కొడో బెదవయ్ బోదన కెరి నాయ్. 2 ఆవ్, 'యేసుక్రీస్తుచి రిసాయి మెలె, సిలువతె మొర జర్గు కెర్లె యేసుక్రీస్తుచి రిసా నెంజలె, అన్సు కిచ్చొ కి తుమ్చి మదినె అన్సె కిచ్చొ నేని మెన వేరచి బెదవుక నెంజె' మెనయ్ దస్సి కెర్లయ్.

3 వడ్డో తుమ్చితె తిలి పొది, 'సాంత సెక్కిక కిచ్చొ కెరుక నెతిరి' మెన బయిమ్ తెన్ బలె అర్దురి తెన్ తిలయ్. 4 తుమ్చి నముకుమ్ మాన్సుల్చి గ్యానుమ్ తెన్ నే జతె, గని దేముడుచి సెక్కి తెన్ ఆదారుమ్ కెరన తంక మెన, 5 ఆవ్ లట్టణ్ణి కి చి సాచి సూనయ్లె కి, తెలిచి గ్యానుమ్చి తియాన కొడో నే బెదయ్తె, సుద్ది తిలి అత్తుచి దేముడుచి సెక్కి దెకయ్తి రిసాయి మెన సంగితసి మెనయ్ ఇసి జర్గు జంక మెన జోచి సెలవ్.

అత్తుతె వడ్డెలనక ప్రబుచి గ్యానుమ్ సెక్కిసి

6 అత్తుతె వడ్డెలనక గ్యానుమ్ తెన్ సెక్కిసుమ్, జా గ్యానుమ్ కేడయ్ గెతి చి జా ఈంజ ఉగుమ్చి గ్యానుమ్ నెంజె, ఈంజ ఉగుమ్తె ఏలువ కెర్లచి గ్యానుమ్ నెంజె. 7 అమ్ సెక్కి గ్యానుమ్ దేముడుచి గుట్టు తెన్ తిలి లుంకణ్ణి గ్యానుమ్; ఈంజ గ్యానుమ్ గుట్టు తెన్ లుంకణ్ణ తయ్ నాయ్. ఉగల్ ఎత్తిచి కంబ అగ్గయ్ దేముడు అమ్చి రిసా 'పరలోకుమ్చి ఉజడతె బెదుతు' మెన ఉచర జర్గు కెర్లె గ్యానుమ్.

8 ఈంజ ఉగుమ్చి అదికారుల్ కోయ్ ఈంజ గ్యానుమ్క అర్దుమ్ కెరంతి నాయ్; జా అర్దుమ్ జోక జతి జలె గొప్ప ఉజడతె గప్పురుమ్చో గప్పురుమ్ తిలొ ప్రబుక సిలువ గల మారిత నాయ్. 9 గని దేముడుచి కొడతె, "ఇన్సెచి రిసా దేముడు తెయార కెర అన్సు"

జోక ప్రేమ కెర్లనక కిచ్చొ దెంక మెన తెయార కెర్లెసి

* "జా కేన్ అంకితె డీసె నాయ్, కేన్ కంగ్గొతె సుని జయ్ నాయ్, కేన్ మాన్సు జోచి వెట్టి ఉచరక నెతిర్లెసి" మెన రెగ్గవ అన్సు. 10 అమ్క జలె దేముడు ఎత్తి జోచి అత్తు తెర్లవ రుజ్జు దెకవ అన్సు; జా అత్తు ఒండిక, దేముడు గుట్టల్చి రుజ్జుల్ కి జోచి అత్తు రుజ్జు దెకయెద. 11 ఏక మాన్సుచి ఉద్దెనుమ్ జోచితె తిలి మాన్సుచి సాంత అత్తుక పిట్టవ, జో మాన్సుచి వెట్టి తిలిసి కో జానతి గె? దస్సి,

దేముడుచి ఉద్దెనుమ్లె దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తుక ముల, జోచి ఉద్దెనుమ్ అన్సు కోయ్ నేనతి.

12 దేముడు అమ్క దిల అత్తు కిసిచి గే అమ్ అర్దుమ్ కెరనుక. అమ్ ఈంజ లోకుమ్చి అత్తు నెంజె, గని దేముడు తెంతో చి జతి సుద్ది తిలి అత్తుయ్ అమ్ పాయ్ అన్సుమ్.

13 మాన్సుచి గ్యానుమ్ సెక్కి కొడో తెన్ నాయ్, అత్తు సమ్మందుమ్ జలి కారిమ్చి కామ్ అత్తు సమ్మందుమ్ జలి కారిమ్చి కామ్ సరి కెరన, అత్తు సెక్కి కొడో తెన్ ఈంజ సుద్ది తిలి అత్తు అమ్క సెక్కిసి, అమ్ సెక్కిసుమ్.

14 లోకుమ్చో సమ్మందుమ్ జల మాన్సు దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తుచ కబుర్లు నెనె, దనచ జోక వెర్లెలక అన్సు, జో అర్దుమ్ కెరనుక నెత్తె. దనచక అత్తుతె జెర్బున్ తిలెకయ్ అర్దుమ్ కెరనుక నెత్తె. దనచక అత్తుతె జెర్బున్ తిలెకయ్ అర్దుమ్ కెరనెద, గని జోక కేన్ మాన్సు తీర్బు కెరుక నెతిర్లె.

16 † "ప్రబుచి వెట్టి తిలిసి జాన జోక సెక్కిక తెలిలన కో? అమ్క జలె క్రీస్తుచి మెన్సు అన్సు."

3

అత్తుక వడ్డెలన నెంజాన్

1 బావుడ్లు, తుమ్చి తెన్ 'అత్తుక వడ్డెల మాన్సుల్ తెన్ కొడో జలి రితి ఆవ్ కొడో జంక నెతిర్లయ్. ఈంజ లోకుమ్చి ఆగ్చిచ సమ్మందుమ్చి మాన్సుల్ మెనయ్, క్రీస్తుతె బాలబోదలీ' మెన, తుమ్చి తెన్ కొడో జంక తిలి. 2 అగ్గ తుమ్క నత్తు నాయ్ చి రిసా రితి దూదు పియ్డయ్, చి పోసిలయ్ గని చింబో కవడ తుమ్క పోసి నాయ్. తుమ్ అప్పక కి ఆగ్చిచ సమ్మందుమ్చి రిత జా అన్సునచి రిసా అప్పక కి తుమ్ వడితన్ నాయ్. 3 తుమ్చితె కుసిదుమ్, గోనల్ తిలి, తుమ్ ఆగ్చిచ సమ్మందుమ్చి మాన్సుల్చి రితి ఇండితన్ నెంజాన్ గె? 4 ఎక్కిలొ ఆవ్ పాపుల్చో సుదో, అన్సెక్కో ఆవ్ అపొల్లోచో సుదో, మెన సంగెలి పొది తుమ్ లోకుమ్చి సమ్మందుమ్ జల మాన్సుల్ నెంజాన్ గె?

5 అపొల్లో కొన్సో? పవులు కొన్సో? సేవ కెర్లయ్ గెద. ఎక్కిక ప్రబు దిలిసి తెన్ జేవ్చి తెంతయ్ తుమ్ నంపజలదు 6 ఆవ్ రోచిలయ్, అపొల్లో పాని సుచిలన్, జియడ వడ్డయ్లోసా దేముడి. 7 జాకయ్, జియడ వడ్డయ్లో దేముడుతయ్ గని, రోచిలోసాతె జలెకి, పాని సుచిలొసాతె జలెకి కిచ్చొ కి నాయ్. 8 రోచిలోసాక పాని సుచిలొసాక ఎక్కి ఉద్దెనుమ్. ఎత్తి జిన్ జేవ్ కెర్లె కామ్చి కళ్ళుమ్కయ్ జితుమ్ నజనుల. 9 అమ్ దేముడు తెన్ బెద కామ్ కెర్లెనుమ్; తుమ్ దేముడుచి పంబో పికయ్లె బుయ్, దేముడుచి గెరు జా అన్సున్.

ప్రబుచి అత్తుగేర్చి టాలె

10 దేముడుచి దయక జో అంక దిలి ఇదిలి సెక్కిక, గేర్ బండుక చెంగెల్ జాన్సో బందితోసాచో రిత్తొ జా, ఆవ్ పునాది తెయార కెర్లయ్, చి జేవ్చి ఉప్పిరి అన్సెక్కో గేర్ బందితయ్. జా పునాదిచి ఉప్పిరి తుమ్ ఎత్తిజన్ తుమ్చి వాట కిసి బందితె గే జాగర్ తా. 11 ఎక్కి పునాదిచి ఉప్పిరి జా గేర్ బందిలెకయ్ జా గేర్ తయెద; మెలె, యేసుక్రీస్తు జలి పునాదిచి ఉప్పిరి బందిలెకయ్. వేర పునాది తెయార కెరుక కో నెతిర్లె. 12 జలె, జా పునాదితె కో బజార్ తెన్, కో వెండి

తెన్, కో పజ్జమానిక్కల్ తెన్, కో దారు తెన్, కో పెయ్యడి తెన్, కో పీరి తెన్ గేరీ బందిలె, ¹³ జేవ్ ఎక్కెళ్ల బందిలిన్క 'తయెదె గే నాయ్ గే' ఆకరికయ్ డీనడె. ప్రబు సంగిలి వెల్లి దీసికయ్ డీనడె. కీసి మెలె, ఆగిచి పరిచ్చతె డీనడె. ఎక్కెళ్ల కమె కీసచగి ఆగితె పరిచ్చ జలి రితి జా డీనడె. ¹⁴ జో పునాది కెలోసాతె బందిలి కేన్ మాన్సుచి కామ్ జా పరిచ్చతె జీన్లె, జో మాన్సుక బవుమానుమ్ దొర్కు జయెదె. ¹⁵ జో పునాదితె బందిలో కేన్ మాన్సుచి కామ్ డడ్డ గెచ్చెదె గే, జోక న్నుమ్ తయెదె, గని జొయ్యి రచ్చించువ జయెదె. గని ఆగి తొంతో కీసి గే ఉచ్చి జలి రితి జా జో రచ్చించువ జయెదె.

నంపజలన ప్రబుచి దేముడుచి గుడి జవుల ¹⁶ దేముడుచి గుడి తుమ్ జన్మ మెన నేన్సు గే? జోచి ఆత్మ తుమ్చి పెట్టి అన్న మెన నేన్సు గే? ¹⁷ జలె, దేముడుచి గుడి కో పాడ్ కెరెదె గే, జోక, జో దేముడుయె పాడ్ కెరెదె. కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి గుడి జోకయ్ సుద్ది తంక అన్నె. జా దేముడుచి గుడి తుమ్ జా అన్నున్.

¹⁸ తుమ్క తుమ్ మోసిమ్ కెర నాయ్. 'ఈంజ ఉగుమ్చి గ్యానుమ్క ఆవ్ తెలిచి' మెన కో ఉచరనెదె గి, పరలోకుమ్చి గ్యానుమ్ జో దొర్కు కెరంతి రితి ఈంజయె ఉగుమ్చి గ్యానుమ్క గవురుమ్ కెరుక ముల నేన్లొ రితి జవున్. ¹⁹ కిచ్చొక మెలె, ఈంజయె లోకుమ్చి గ్యానుమ్ దేముడుచి మొక్కె గ్యానుమ్ నెంజె. జో రెగ్గయలి కేన్ కోడుతె ఈంజ సత్తిమ్ డీన్యయ్ మెలె,

*"తెలిచి తిల జోవయింప మోసిమ్లుతెయె దేముడు జేవ్ తెలిచి మాన్సుల్క దెర జేవ్ ఉచర్చిసి ప్పియ్తయ్"

మెన రెగిడ్డి కోడు. ²⁰ జోచి అన్నెక్ దస్సి కోడు కిచ్చొ మెలె, 'ఈంజ లోకుమ్చి గ్యానుమ్క నంపజలనచి పెట్టి ఉచర్చనక కామ్క నే జయె మెన ప్రబు జానె' మెన రెగిడ్డి కోడు.

²¹ జాకయ్, కేన్ మాన్సుక 'జొయ్యి వెల్లొ' మెలి రితి మాన్సుక గవురుమ్ కెర నాయ్. ఎత్తి తుమ్చి జా అన్నె. ²² పవులు కి, అపొల్లో కి, కేపా కి, అమ్ నీకడ్డన తుమ్ ఎత్తిజిన్క దొర్కు జా అన్నుమ్. ఈంజ లోకుమ్ కి, జీవు కి, మొర్చు కి, ఈంజ ఉగుమ్ కి, జెతి ఉగుమ్ కి, ఎత్తి తుమ్చి జా అన్నె. ²³ పడ్డె, తుమ్ క్రీస్తుచి తెడి అన్నున్, తుమ్క జొయ్యి ఏలువ కెర్తయ్; చి క్రీస్తు దేముడు అబ్బొన్చి తెడి అన్నె.

4

అపొల్లోచి పవులుక కీసి దెకుక

¹ తుమ్ అమ్క కిసి దెకుక మెలె, యెనుక్రీస్తుచ సేవ కెర్తన ఆము. తుమ్ 'పాడ్ జంక నాయ్' మెన దేముడుచ గుట్టుల్ రకితన ఆమ్. అమ్ దస్సి జలిన్క తుమ్ మరియాద దెకుక తుమ్చి పూచి, ² అన్నె, కేన్ జవున్ ఎజోమానిచి అస్తిక రకితోసా, జలె, నిదానుమ్ తెన్ నముకుమ్ జతొసా తంక జోచి పూచి. జాక, అమ్ దస్సి నిదానుమ్ తెన్ నముకుమ్ జతన జంక అమ్చి పూచి. ³ గని తుమ్ జవున్, మాన్సుచి కేన్ తీర్పు కెర్త గేరీ జవున్, అంక పరిచ్చ కెర తీర్పు కెర్తె, అంక బాద నాయ్. ఆవ్ కి సొంత తీర్పు కెరన్ నాయ్. ⁴ దేముడుచి మొక్కె పూచి తెన్ జోచి కామ్ ఆవ్ కెర అన్నె. జా కామ్

కెర్తెన్తె ఆవ్ కిచ్చొ పొరపాల్ కెర్తెన్ ఆవ్ నేని. గని అంక 'తప్పు జో నెంజె' మెన ఎక్కె అంచి సొంత కోడు రుజ్జు దెకవ నాయ్. జో ప్రబుయె అంక తీర్పు కెర్తొసా. ⁵ జాకయ్, జా సమయ్యుమ్ నే జతె అగ్గె, మెలె, ప్రబు అన్నె నే జతె అగ్గె, తుమ్ అంక తీర్పు కెర నాయ్. మాన్సుల్క దస్సి తీర్పు కెర్తెన్ తుమ్ ముల. అందరతె లుంకిల్ రితి తిలిసి ఎత్తి, మాన్సుచి పెట్టివ ఉడ్డెనుమ్లుల ఎత్తి జొయ్యి జోచి ఉజిడతె పరిచ్చ కెర తీర్పు కెరెదె. తెదొడకయ్ దేముడు సొంత ఎత్తిజిన్క జేవ్చ కెర్తె కమె తీర్పుల్ నంగెదె.

⁶ అంచి రిసాచి అపొల్లోచి రిసా ఆవ్ ఇన టాలివొ కిచ్చొక నంగ అన్నె మెలె, తుమ్చి రిసా, బావుడ్లు, తుమ్క 'సిక్కుత్' మెనయ్, దేముడు రెగ్గయలిన్చి కంట కిచ్చొ వేరచి అమ్ దొగుల కిచ్చొ బెదవుమ్ నాయ్, దస్సి తుమ్ కి వేరచి జా బోదనతె బెదవ నాయ్. ఆవ్ అపొల్లో, జలె, అమ్ దొగుల సుబుమ్ కబురతె కిచ్చొ వేరచి బెదవుమ్ నాయ్, చి అమ్తె కక్క 'వెల్లొ' మెన తుమ్ నంగుక నాయ్. 'ఆవ్ వెల్లొ' మెన జవున్ ఆవ్ నంగి నాయ్, జో నంగి నాయ్. దస్సి తుమ్చితె కో కిచ్చొ వేరచి నే బెదయలి, తుమ్చితె కి 'ఆవ్ వెల్లొ, జో దాక్' మెన తడతె దెకన బులుక బెదవ నాయ్. ⁷ జలె, తుమ్క దెకిలె, కక్క 'వెల్లొ' కక్క 'దాకు' మెనుక జతయ్ గే? దేముడు దిలి కంట తుమ్క కిచ్చొ అన్నె గే? దేముడు తెంతో పయలిసి జలె, జా జొయ్యి నే దిలి రితి కిచ్చొక తుమ్ గవురుమ్ నంగితను! ⁸ 'ఎత్తితె సొమ్మారుమ్ జా అన్నుమ్' మెన తుమ్ ఉచరంతను. అమ్క పడ్డె ముల తుమ్ రానల్ జా అన్నున్, జలె! తుమ్ నిజమి ఏలువ కెర్తయ్ జలె, అమ్ కి తుమ్చి తెన్ ఏలువ కెరుక జతి! నర్ల జతమ్!

పావులిసిని నిస్కారుమ్ జలిన్

⁹ అమ్ క్రీస్తుచి సుబుమ్ కబుర్ నూనయ్త బారికుల్క మాన్సుల్ ఎత్తిచి కంట అమి నిస్కారుమ్ డీన్సునుమ్, *మొర్చి సిచ్చ కలుగు జలె మూర్కుడ్లు రిత డీన్సునుమ్, మెన దేముడు నెలవ్ దిలి రితి అంక డీన్యయ్. అన్నె మాన్సుల్ జోవయింక దెక ఆన్యతి గే, అమ్ యెనుచ బారికుల్క కి లోకుమ్ ఎత్తివ, జేవ్ దూతల్ జలెకి మాన్సుల్ జలెకి, ఆసిల్ రితి జతతి. ¹⁰ 'క్రీస్తుచి సుబుమ్ కబుర్ నూనవుక ముక్కిమ్' మెనయ్, అమ్ నేన్ మాన్సుల్ రిత డీన్సునుమ్. తుమ్ మాత్తుమ్, క్రీస్తుచి తెడి బుద్ది సుదల్ జా అన్నున్, కిచ్చొ గే! తుమ్క 'దస్సి ఉచరంతతి' మెలి రితి డీన్యయ్, అమ్, జలె, నెక్కి నెంజెల్ రితి డీన్సునుమ్. అమ్కయ్ నెక్కి అన్నె మెన తుమ్క తుమ్ ఉచర్చను. నిజమి, మాన్సుల్ తుమ్కయ్ గవురుమ్ దెకితతి, అమ్కయ్ నిస్కారుమ్ దెకితతి. ¹¹ అమ్మె ఎద ఆమ్ చువ్వె తన్నె అన్నుమ్. అమ్క సరిచ్చుచువ జత పాలల్ నాయ్, మాన్సుల్ అమ్క పెట్టి తతి, అమ్క గెరల్ నాయ్. ¹² సొంత అత్తో తెన్ కామ్ కెర జితనుమ్. మాన్సుల్ అమ్క దూనుచ కెర్తె, చెంగిల్ తత్తు మెన అమ్ ప్రార్తన కెర్తనుమ్. జేవ్ అమ్క అల్లర కెర్తె, ఓర్చువ జతనుమ్. ¹³ అమ్చి నావ్ జేవ్ కడ్డె, సేంతుమ్ కెర్తనుమ్. మాన్సుచి మొక్కె ఒండి లోకుమ్చి తొక్కు ఉస్సా జా అన్నుమ్.

¹⁴ ఇని మెన ఆవ్ తుమ్క కిచ్చొక రెగిడ్డన్ మెలె, తుమ్క లాజ్ కెర్తె రిసా నాయ్, గని తుమ్ అంచ బోదల్ రిత జత, చి తుమ్క 'బుద్ది తిలి' మెనయ్ ఇసి రెగ్గితన్. ¹⁵ కిచ్చొక మెలె,

* 3:19 3:19 యోబు 5:13. † 3:20 3:20 కీర్తనలు 94:11. * 4:9 4:9 మొర్చి సిచ్చ కలుగు జలె మాన్సుల్ జోవయింక జా సిచ్చతె వడ్డె గెతె తిలె పాచి కీసి అన్నె మాన్సుల్ జోవయింక దెక ఆన్యతి గే, అమ్ యెనుచ బారికుల్క కి లోకుమ్ ఎత్తివ, జేవ్ దూతల్ జలెకి మాన్సుల్ జలెకి, ఆసిల్ రితి జతతి.

క్రీస్తుచి తెడి తుమ్క సికడ్డన ఒగ్గరజిన తిలి కి, జోవయించి తెడి ఒగ్గరజినక 'అబ్బో' మెనుక నెతుర్పు. నుబుమ్ కబుర్ అవ్వె తొలితొ నూనయలి రిసా, క్రీస్తు జలో యేసుచి తెడి అవ్వె తుమ్క అబ్బొది జా అస్సి. ¹⁶ జాకయ, 'అంకయ దెక సిక అంచి రితి ఇండ' మెన తుమ్క అవ్ బతిమాల్ప జతిసి. ¹⁷ జాకయ ప్రేమ తిలో నిదానుమ్ తిలో ప్రబుచి తెడి అంక పూత్తు జలో తిమాతిక తుమ్కత అవ్ తేద్రవ అస్సి. కిచ్చొక మెలి, అవ్ క్రీస్తుచి తెడి కీసి ఇండితసి గే, నంగుమలు ఎత్తితె కిచ్చొ బోదన కెర్తసి గే, తుమ్క జో ఉచార కెరయతి రిసా, తుమ్క 'ఉచార కెర బుద్ది తత్తు' మెనయ.

¹⁸ అవ్ 'అమ్తె అన్యె జెయి నాయ' మెన తుమ్చితె సగుమ్జన్ ఉచార పుల అస్సున్. ¹⁹ గని ప్రబు సెలవ్ దిలె, తుమ్కత బే బేగి జెయిందె, చి జేవ్ పులిల మాన్సుల్చ కొణెచి రిసా రుజుల్ నూనుక నెసి, గని జోవయించి సెక్కివ రుజుల్ పరిచ్చ కెరిందె. ²⁰ కిచ్చొక మెలి, దేముడుచి రాజిమ్ మాన్సుచి పత్తి తిలిసక కిచ్చొ రుజు జయిందె మెలి, మాన్సుచ కొణె నాయ, గని ప్రబుచి అత్తెన్కీ మాన్సు ఇండితి బుద్దితెయి డీందె, జయ్య రుజు జయిందె. ²¹ జలి, తుమ్చి ఇస్టుమ్ కిచ్చొ అవ్ అయిలె, సీచ్చ కెర్ల డండె దెరన్సి రితి జెంక గే, ప్రేమ ముద్దు తెన్ జెంక గే? ప్రేమ ముద్దు తెన్ అవ్ అయిలె సర్ల జస్సె, జలి, తుమ్ బుద్ది ఇండ.

5

లంజె జలో ఎక్కిలోచి రిసా పపులు తీర్పు సంగిలిసి

¹ తుమ్చితె ఎక్కిలోక, అన్యెక్కిచి ఉపిరి జలి, 'లంజె వంసుమచొ జా జతయ' మెన సంగితతి. అన్యె, జియ్య జతి రగ్రమ్, జలి, ప్రబుక నేన్ మాన్సుల్ కి తెద్ది పాపుమ్ తెన్ జతి నాయ! కీసి లంజె జా అన్యె మెలి, అబ్బొనిచి తెర్పి తెన్ లంజె జతయ! ² జలికి, తుమ్ లాజా జును నాయ, పుల అస్సున్! కీసి! జా పాపుమ్చి రిసా తుమ్ చిసారమ్ జతదు జలి, జతి! జా పాపుమ్ కెర్లొసాక తుమ్ దూరి కెర తుమ్చి తెన్ అన్యె బెదవన నాయ.

³ ఆగ్రుక, జలి, అవ్ తుమ్చి తెన్ నెంజెలి కి, అత్తుక తుమ్చి తెన్ అన్యె. తుమ్చి తెన్ అవ్ పూర్తి తిలి రితి అన్యె.

⁴ జలి, దస్సి పాపుమ్ కెర్లొ జో మాన్సుచి రిసా అవ్ అన్యె కి తీర్పు ఉచర అన్యె. తుమ్ నంగుమ్తె బెదిలె పొది, అత్తుక అవ్ కి తుమ్చి తెన్ బెదిలె రితి జయిందె, చి యేసుక్రీస్తుచి సెక్కి తుమ్చి తెన్ తా, ⁵ జో మాన్సుచి అగ్ పాడ్ జతి రితి జోక నయతానిచి అత్తి తుమ్ సార్ప కెర దాన; సీచ్చ జో జలి, ప్రబు జలో యేసు లోకుమ్చక తీర్పు కెర్లొ జా అకర్ దీసిక జో మాన్సుచి అత్తయి రచ్చించువ జతయ.

అన్యె బుద్దుల చి రిసా తీర్పు సంగిలిసి

⁶ దస్సి పాపుమ్ కెర్లొచి రిసా 'అమ్చి సెక్కిక అమ్ ఇండితునుమ్' మెన తుమ్ పులిలిసి చెంగిల్ నాయ. పొడియె కెర్లొ పాకుమ్తె పులయతి పీట్ ఇదిలిదిల్ తిలి కి, ఒండి పాకుమ్ పులెదె మెన నేన్సు గే? ⁷ అగ్గెచి పాపుమ్ కెర్లొ బుద్దిచి తుమ్ గెచ్చవన గెల; తుమ్ సుద్ది జతి రిసా, *పాపుమ్ గెచ్చయలి గుర్తుచి పస్కా వండుగు మెండపిల్ల రిత, క్రీస్తు అమ్చి పాపుమ్ గెచ్చయతి అర్పితుమ్ జలి తెంతో తుమ్క 'సుద్ది జల' మెన దెకితయ. ⁸ జాకయ, జా వండుగు కెర్లొ రితి జా. జో అమ్క సుద్ది కెర్లొచి రుజు డీన్సి రితి ఇండుమ్.

* 5:7 5:7 పస్కా వండుగు దీసి యేసు అమ్చి పాపుమ్ గెచ్చయతి అర్పితుమ్ జలన్. † 5:13 5:13 ద్వితియోపదేశ కాండము 17:7, 19:19, 22:21, 24 చి 24:7.

అమ్చి అత్తుక పాడ్ కెర్లొ అగ్గెచి బుద్ది, మెలి మూర్కుమ్ బుద్ది, పాపుమ్ బుద్ది, అమ్క గార్ కెరిందె, చి జా పోన. జా పులయతి పీట్ నెంజెలి పాకుమ్తె బెదిలి నిదానుమ్ సత్తిమ్ జా సుద్ది జమ.

⁹ 'లంజెచ మాన్సుల్ తెన్ బెద నాయ' మెన అగ్గెచి ఉత్తుమ్తె తుమ్క రెగిడ్లయ. ¹⁰ మాములుమ్ ప్రబుక నేన్ల కంజ లోకుమ్చ లంజె జలన, ఆసల్ జలన, చోర్ల, బొమ్మల్క జోకర్లచి రిసా సంగి నాయ. దన మాన్సుల్ తెన్ ఎద్దెర నే బెదుక జలి, కంజ లోకుమ్క పూర్తి ములయ తయిందె. ¹¹ కిచ్చొ అర్దుమ్ తెన్ దస్సి రెగిడ్లయ మెలి, కో జలికు 'సంజలన' మెనన్లొసా లంజె జతోసా, ఆసల్ జతోసా, బొమ్మల్క జోకర్లొసా జలి, మాన్సుక దూసెనల్ కెర్లొసా జలి, మత్తిలోసా జలి, చోరు జలి, దసాచోక తుమ్ బెదవన నాయ. జోవయింతెన్ అన్యెమ్ కి కెర నాయ. ¹² జలి, సంజలన నెంజెలనక తీర్పు కెరుక అంచి కామ్ నెంజె. గని ప్రబుచి నంగుమ్తె బెదిలనకయ తీర్పు కెరుక, మాత్తుమ్, నంగుమ్చ తుమ్ సంజలనచి పూచి. ¹³ నంగుమ్తె నే బెదిలనక తీర్పు కెర్లొసా దేముడు, గని

“తుమ్చి తెన్ బెదిలి కొన్సి జలికు పాపుమ్ కెర్లొసా జలి, తుమ్తె తెంతో ఉడద గెల” మెన ప్రబు జోవయి జల మాన్సుల్చి రిసా పూర్డుమ్ రెగ్లయలి తీర్పుకోడు అన్యె.

6

సంజలన తీర్పు కెర్లొ గేరవ తగు కెరుక పోన

¹ తుమ్చితె ఎక్కిలోక ఎక్కిలో జట్టి జా తిలి, సంజలనచి ముక్కె నే గెతె, కిచ్చొక ప్రబుక సంజ నెంజెలనక జోవయించి తీర్పు కెర్లొ గేరవ తగు కెర్లొను? జా తప్పసు. ² సంజలన ఒండి లోకుమ్చక తీర్పు కెరుల మెన నేన్సు గే? ఒండి లోకుమ్చక తుమ్ తీర్పు కెరుక అన్యె జలి, ఇన ఇదుద్దు తగుల్ తుమ్ నంగుమ్తె నూనుక నెతుర్పు గే? ³ దూతల్క కి అమ్ తీర్పు కెరుక అన్యె మెన కి నేన్సు గే? దస్సి కెరుమ్దే జలి, కంజయి లోకుమ్చ తగుల్ నూనుక అమ్క అన్యెయి అదికారుమ్ అన్యె.

⁴ జలి, తుమ్క కంజ లోకుమ్తె తగుల్ తిలి, కిచ్చొక ప్రబుచి నంగుమ్క కామ్క జెత మాన్సుల్చి మొక్కె నే నూనయతె వేర మాన్సుల్చ తగుల్తె కుట్టుయతను? ⁵ తుమ్క లాజ్ నాయ గే? ప్రబుక సంజలన తుమ్ బాపుడ్లుతె కో బుద్ది మాన్సు తయ నాయ గే, చి జోచి మొక్కె నూనయలి జో తగు కుట్టుక నెంజె గే? ⁶ జలి, తుమ్ సంజలన బావొక బావొ తగుల్ కెర్లొను, చి ప్రబుక సంజనెంజెలనక వెన్డ్డను! ⁷ అన్యె కిచ్చొ మెంజెన్ మెలి, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో తుమ్ తగు కెర్లొ, సంజనెంజెల మాన్సుల్ దెకిలె తుమ్క అనయ. తుమ్ సంజలనచి నావ్ దెకెదె. దన తగుల్ జతి కంట మాన్సుల్ తుమ్క కెర్లొ తప్పల్లె ఓర్పువ జంక చెంగిలి, మోసిమ్ జంక చెంగిలి. ⁸ తుమ్చ నూంజ బాపుడ్లుక కి తుమ్, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో పాపుమ్ కెర మోసిమ్ కెర్లొను.

సుద్ది నెంజెలన దేముడుచి రాజిమ్తె బెదుక నెంజె

⁹ సుద్ది నెంజెలన మాన్సుల్ దేముడుచి రాజిమ్తె బెదుక నెంజె మెన నేన్సు గే? తుమ్ మోసిమ్ జా నాయ. పెండ్లి నే జతన, జలన లంజెకమె కెర్లొన, బొమ్మల్క జోకర్లొన జలికు,

మున్నుబోదల్ తెనీ మున్నుబోదల్, తేరీబోదల్ తెనీ తేరీబోదల్ లంజె జతన జలెకు, ¹⁰ చోర్లు జలెకు, డబ్బుల్క ఒగ్గర్ అన జతన జలెకు, మత్తానలల్ జలెకు, మాన్యుల్క దూసుప కెర్తన జలెకు, మాన్యుల్క బియడ లాబుమ్ కెరంతన జలెకు, దేముడుచి రాజిమతె బెదుక నెత్తిర్. ¹¹ తుమ్ అగ్గెయ దన మాన్యుల్ జా తిలదు, గని ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి నావ్ తెనీ, చి దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తుతె తుమ్ దోయి జా, ప్రబుచయ్ జా, పాపుమ్ నే కెర తిలి రితి సుద్ది జలదు, చి తుమ్క 'పున్నిమ్ జల' మాన్యుల్ జా అన్నున.

¹² జలె, "అంక ఇస్టుమ్ జలినీ కేనీ కి కెరుక అంక అక్కు అన్నె, గని సగుమ్ కము కెర్ల చెంగిల్ నాయ్. అంక ఇస్టుమ్ జలినీ కేనీ కి కెరుక అంక అక్కు అన్నె, గని కిచ్చో అలవాట్క గతిమాన్యు రితో అవ్ జా తయొదె.

¹³ "అన్నిమ్ మాన్యుచి పేట్కయ్, పేట్ అన్నిమ్కయ్" మెన సంగితసుమ్, చి ఆకర్క దొన్ని కి ప్రబుయి గెచ్చువ గెలెదె. గని, మాన్యుచి ఆగ్గె లంజె జతి రిసా నెంజె గని ప్రబుచి రిసాయి. దస్సి ప్రబు ఆగ్గెచి రిసాయి. ¹⁴ అన్నె, యేసుప్రబుక దేముడు అబ్బొసి అన్నె జయ్డొ, చి జోచి నెక్కి అమ్క కి జయడెదె. ¹⁵ క్రీస్తుచి ఆగ్గె తుమ్చ ఆగ్గె వాటల్ జవుల మెన తుమ్ నేన్ను గే? జేవ్ దస్సి జలె, క్రీస్తుచ వాటల్ కడ గెల కెర సానిక బెదవుక బెదెదె గే? నెంజె! ¹⁶ సాని తెనీ కో బెదెదె గే, జా తెనీ ఎక్కి ఆగ్గె జతయ్ మెన నేన్ను గే? కిచ్చోక మెలె,

*"జేవ్ దొగుల ఎక్కి ఆగ్గె జా తవుల"
మెన దేముడుచి కొడెతె రెగ్గయలయ్ అన్నె. ¹⁷ గని, ప్రబు తెనీ కో బెదె అన్నె గే, జో తెనీ ఎక్కి అత్తుయి జా తవుల. ¹⁸ జాకయ్, లంజెకము దూరి కెరన. దసితె ఎద్దెరె బెదె నాయ్. మాన్యుల్ కెర్లె అన్నె ఎత్తి, పాపుమ్, జలె, జోచి ఆగ్గెక దూరి అన్నె, జోచి ఆగ్గెక బయలె అన్నె, గని కో లంజె జయెదె గే, జోచి సొంత ఆగ్గెక పాపుమ్ కెర పాడ్ కెర్తయ్.

¹⁹ తుమ్చి ఆగ్గె, తుమ్చి వెట్టి తిలి దేముడు దిలి జోచి సుద్ది తిలి అత్తుక గుడి జా అన్నె మెన తుమ్ నేన్ను గే? తుమ్క తుమ్ ఇస్టుమ్ అయెలి రితి ఏలువ కెరనుక తుమ్క అదికారుమ్ నాయ్. ²⁰ దేముడు ఒగ్గర్ కరిదక తుమ్క † గెనె అన్నె. జాక, తుమ్చి ఆగ్గె తెనీ జోక గవురుమ్ కెర్లె రితి తుమ్ సుద్ది తెనీ ఇండ.

7

పెండ్లి జతినీ చి నే జతినీ

¹ జలె, తుమ్ రెగ్ల పునిలినక జబాబుల్ రెగిడిందె. పెండ్లి నే జా తిలో మున్నుబోద, జలె, తేరీబోదక నే చడ్లె చెంగిలి. ² గని జో మాన్యు పెండ్లి నే జా తిలె, నయ్తాన్ ఉచర్తినీ రితి లంజెకము నే కెరవుక మెన, ఎత్తి, మున్నుబోదక సొంత తెర్లి తిలె, ఎత్తి, తేరీబోదక సొంత మున్నునీ తిలె చెంగిలి.

³ మున్నునీ తేర్లిక జోచి పూచి తిలినీ దెంక, తేర్లి మున్నునక జేవ్చి పూచి తిలినీ దెంక. ⁴ కిచ్చోక మెలె, జాచి సొంత ఆగ్గెక ఇస్టుమ్ అయెలి రితి ఏలువ కెరుక తేర్లిక అదికారుమ్ నాయ్; మున్నునీ ఏలువ కెర్తయ్. దస్సి, జోచి సొంత ఆగ్గెక ఇస్టుమ్ అయెలి రితి ఏలువ కెరుక మున్నునక అదికారుమ్ నాయ్; తేర్లి ఏలువ కెర్తయ్.

⁵ తుమ్తె కేనీ జవున దొగుతెర ఎక్కి ఉద్దెసుమ్ ఉచర ప్రార్తన నిదూసుమ్ కెర్లె రిసాయి గడియకయ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో దూరి జా తంక జయెదె, నెంజెలి పొన. గని ప్రార్తన కెర్లె జా కామ్ కెర కేడయలయ్ మెలె, అన్నె మాములుమ్ బెదె, నెంజెలి తుమ్ * ఆగ్గెక ఆసక ముద్దో కెర నెత్తిర్లె, నయ్తాన్ తుమ్క పాపుమ్ కెరవుక ఉచరెదె. ⁶ ప్రార్తనలచి రిసా గడియ అంక తంక జయెదె మెన కిచ్చోక సంగితనీ మెలె, ఆడ్లె నెంజె, గని దస్సి కెరుక చెంగిల్ జయెదె. ⁷ అన్నె, తుమ్ ఎత్తి, జిన్ అంచె రితి పెండ్లి నెంత తత్తదు జలె, 'చెంగిలి' మెనతయ్, గని ఎత్తి, మాన్యుక దేముడు దిలి వరుమ్ జోకయ్ తయెదె; ఎక్కిలోక ఏక వరుమ్, అన్నెక్లొక అన్నెక్ వరుమ్ దా అన్నె.

⁸ పెండ్లి నే జలనక చి రెండెల్ మాన్యుల్ అవ్ కిచ్చో మెంతనీ మెలె, 'అంచె రితి జేవ్ దస్సి తిలె జోవయంక చెంగిలి'. ⁹ గని, జేవ్ ఒర్లువ జంక నెత్తిర్లె, పెండ్లి జతు. కిచ్చోక మెలె, ఒగ్గర్ ఆగ్గె ఆసక వడ్లితి కంబ పెండ్లి జంక చెంగిలి.

¹⁰ పెండ్లి జలనక కిచ్చో ఆడ్లె దెతనీ మెలె; అవ్ నాయ్, గని ప్రబుచి ఆడ్లె ఈంజ; తేర్లి మున్నునక ములలె నెంజె. ¹¹ గని ఏక వేల ముల దిలె, దస్సి తవున, నెంజెలి మున్నున తెనీ అన్నె బెదన. పడ్లె మున్నునీ తేర్లిక ములవుక పొన.

¹² తుమ్తె అన్నె సగుమ్జినీ కిచ్చో మెంతనీ మెలె; ప్రబు సంగిలినీ నెంజె, గని అద్వి సంగితనీ. ప్రబుక సంపజలో కేనీ బాబొచి తేర్లి ప్రబుక సంపనెంజలినీ జయెదె గే, జా 'జో తెనీ జయెందె' మెనతయ్ జలె, జో జాక ములలె నెంజె. ¹³ దస్సి, కేనీ సంపజలి తేరీబోదచో మున్నునీ సంపనెంజలొసా జలె, 'జా తెనీ జయెందె' మెన జో సంగిలె, జా కి జోక ములలెక నెంజె. ¹⁴ కిచ్చోక మెలె, సంపజలి తేర్లిచి సుద్దిచి రిసా, సంపనెంజలొ మున్నునీ కి సుద్ది జయెదె, చి సంపజలొ మున్నునచి సుద్దిచి రిసా సంపనెంజలి తేర్లి కి సుద్ది జయెదె. నెంజెలి, తుమ్చిదె దస్సి జల కుటుంబల్చ బోదల్ సుద్ది జత నాయ్. గని అన్నె సుద్ది జా అన్నె.

¹⁵ గని జేవ్ దొగుతెరతె సంపనెంజలొ మున్నునీ జలెకు సంపనెంజలి తేర్లి జలెకు ములలెక కోరవ జతయ్ జలె, ములుసు. దస్సి జా తిలె, సంపతిలొ జవున సంపతిలినీ జవున మున్నున తెనీ గే తెర్లి తెనీ గే తంక పూచి నాయ్. కిచ్చోక మెలె, 'సెంతుమ్ తెనీ జతు' మెనయ్ ప్రబు అమ్క బుకారా అన్నె. ¹⁶ సంపనెంజలొ మున్నునీ తుచి తెనీ తత్తో జలె, మున్నుచి ప్రబుక సంపజా రచ్చించువ జతి రితి తుయి జోకడుక తెరితది గే నెత్తిర్లె గే నేన్నె. దస్సి, సంపనెంజలి తేర్లి, మున్నుబోద తుచి తెనీ తెన్లి జలె, జా సంపజా రచ్చించువ జతి రితి సెకడుక తెరితది గే నెత్తిర్లె గే, నెనీ. జాకయ్ తుమ్ సిచ్చు కెరన నాయ్.

ప్రబు బుకార్లె పొది కీనీ తిలె, దస్సి తంక ¹⁷ ప్రబువ సంగుమ్లె ఎత్తి, చి రిసా కిచ్చో ఆడ్లె కెర అన్నె మెలె, కేనీ మాన్యుక ప్రబు కిచ్చో వరుమ్ దా అన్నె గే, జో మాన్యు జయ్యి వరుమ్ రితి జంక. కీనీ జంక మెన దేముడు జోక బుకారా అన్నె గే, దస్సి జంక. ¹⁸ ప్రబు బుకార్లె పొది కో యూదుల్చి గుర్తుచి సున్నుతి కెరన తిలె గే, జా గుర్తుచ మచ్చల్ గెచ్చువుక పొన. ప్రబు బుకార్లె పొది కో జా గుర్తు కెరన తతి నాయ్ గే, కెరనుక ఉచర్లు నాయ్. ¹⁹ కిచ్చోక మెలె, దేముడుచి కొడె రితి ఇండుకయ్ ముక్కిమ్. ²⁰ ప్రబు బుకార్లె

* 6:16 6:16 అదికారుడుమ్ 2:24. † 6:20 6:20 మెలె, జోవయంబి లోయి సువ జోవయంబి పాపుమ్ పువ నయ్తాన్ ది రాజిమ్ తెంతో జోవయంక నెత్తవ అన్నె. * 7:5 7:5 ఆగ్గెక ఆసక ఒర్లువ జంక నెత్తిర్లె

పొది కిసి తిల గే, ఎత్తి, మాన్సు దస్సి తంక. 21 ప్రబు బుకార్ది పొది గొతిమాన్సుల్ జా తిలదు గే, బాద నాయ్. విడ్డల్ జంక నాలు తిల, విడ్డల్ జా. కిసి తిల కి, బాద నాయ్. 22 కిచ్చొక మెల, గొతిమాన్సు తిల పొది ప్రబు బుకార్దొనా జలె, ప్రబుచి తెడి †విడ్డల్ జలొసా జతయ్. దస్సి కి, విడ్డల్ తిల పొది కక్క ప్రబు బుకారా అన్సు గే, జొ క్రిస్టుచొ గొతిమాన్సు జతయ్. 23 క్రిస్టుచి లొయి తెన్ దేముడు †తుమ్క గెన అన్సు. జాక, మాన్సుచి ఇస్టుమ్ రితి తుమ్ ఇండుక నాయ్. 24 జాకయ్, బావుడ్డు, ప్రబు బుకార్ది పొది కిసి ఎత్తి, మాన్సు తిలదు గే, దేముడుచి తెడి దస్సి తత్తు.

పెండ్లి నే జలనచి జలనచి రిసా సంగిలిసి

25 పెండ్లి నే జలనచి రిసా, జలె, ప్రబు అంక కిచ్చొ అడ్డ దెయి నాయ్, గని ప్రబు అంక సంప అన్సు, జొవయించి దయ అంచి ఉప్పిరి అన్సుచి రిసా నిదానుమ్ అన్సు, చి అవ్ ఉచర్చిసి అవ్ సంగిందె. 26 కిచ్చొ అవ్ ఉచర్చసి మెలె, అప్పె జెత అల్లరిచి రిసా దస్సి తంక చెంగిలి. 27 కేన్ మున్సుబొద తెర్చి అన తిల, విడ్డల్ జంక ఉచర్చు నాయ్. తెర్చి నే అన తిల, పెండ్లి జంక అన జవున నాయ్. 28 గని ఏక్ వేల పెండ్లి కెరన్లె పావుమ్ నెంజె. దస్సి తేరబొద కి పెండ్లి కెరన్లె పావుమ్ నెంజె. గని పెండ్లి జలనక ఈంజ లొకుమ్చ బాదల్ తయెదె. దస బాదల్ తుమ్ సేడుక అంక ఇస్టుమ్ నాయ్.

29 బావుడ్డు, కిచ్చొక ఇసి మెన అవ్ సంగితసి మెలె, అప్పె తెంతో అకర్ దీసి ఎద తొక్కి నమయిమ్ అన్సు. జాకయ్, తెర్చి అన్లన అప్పె తెంతో తెర్చి నే అనలి రితి ప్రబుచి కామకయ్ నిదానుమ్ జతతు. 30 †కిచ్చొ జలెకి, ప్రబుచి కామ్ ముక్కిమ్ మెనయ్, విడ్డన నే ఏడ్డిసి రితి జతతు, నర్ల తెన్ తిలన నర్ల నెంజెలి రితి జతతు. అస్సి గెన్లన కిసి జంక మెలె, కిచ్చొ నెంజెలి రితి జతతు. 31 అన్సు, ఈంజ లొకుమ్చె తిలసి నాడిక కెరన్లె కిసి జంక మెలె, దస్సిచిక దెర్చు నే సేడ్డి రితి జతతు. అప్పె సంగిలిసి ఎత్తి, కిచ్చొక మెలె, ఈంజ లొకుమ్చి రితి తిలసి ఎత్తి, చూర్ది పాడి జా గితిసి.

32 †తుమ్చి మెన్సుతె ఈంజ లొకుమ్చ బాదల్ తత్తు నాయ్ మెనయ్ తుమ్చి రిసా అంచి అన. పెండ్లి నే జలొ మున్సుబొద, జలె, ప్రబుచ కమెచి రిసా మెన్సు దెతయ్, ప్రబుచ అనల్ కెరుక అన జతయ్. 33 పెండ్లి జలొ మున్సుబొద ఈంజయ్ లొకుమ్చ కమెచి రిసాచి తేర్చిచ అనల్ జర్ల కెరుక అల్లరి జతయ్. 34 చి జొవయింక దొన్సి మెన్సుల్ తత్తుయ్. దస్సి, పెండ్లి నే జలె తేరబొద గే, ఉబెడి గే జలె, ప్రబుచ కమెచి రిసా మెన్సు దెతయ్, అగుక కి అత్తుక కి సుద్ది తంక, ప్రబుక ఎక్కి, నిదానుమ్ తంక అన జతయ్. గని పెండ్లి జలె తేరబొద, జలె, ఈంజ లొకుమ్చ కమెచి రిసా కి, మున్సునచ అనల్ జర్ల కెరుక కి అల్లరి జతయ్. 35 ఈంజ ఎత్తి, తుమ్క కిచ్చొక అవ్ సంగితసి మెలె, తుమ్క †చెంగిల్ తత్తు మెనయ్ సంగితసి. తుమ్క జాడు వయడ్డి రిసా నాయ్, గని బుద్దిపాలు దెకయ్చి రిసాయి. తుమ్క †ప్రబుక ఎక్కి, మెన్సు నిదానుమ్ జతతు మెన అంచి అన.

36 జొక దెంక సంగ తిల నాడిక ఎక్కిలొ నే అన్స, అనక ఓర్చువ జంక నెతిర్లె, రకనుక నెతిర్లె, పెండ్లి జతి జొచి ఇస్టుమ్ కెరన్సు. పెండ్లి జంక పావుమ్ నెంజె. 37 గని, కక్క మెన్సు డిట్టుమ్ తిల, జొ ఓర్చువ జంక తెర జొచి అన రకనుక తెర్లె,

జా దుయింక మింతున జా, నే అనుక దయిరిమ్ తిలె, దస్సి తాఁ గెలె, చెంగిలి. 38 జాక, జొ సంగ తిల దుయింక కో పెండ్లి జలె చెంగిలి, గని కో పెండ్లి జయి నాయ్ గే, జొక ఒగ్గర్ చెంగిలి.

39 మున్సుసి జివు తిల ఎద, తేర్చి జొకయ్ తంక. గని మున్సుసి మెర గెలె, జా ఇస్టుమ్ జలొసాక పెండ్లి జంక జయెదె; గని ప్రబుచి నెలవ్ రితి జలెకయ్. 40 జా దస్సి తాఁ గెలె, జాకయ్ చెంగిలి, మెన అవ్ ఉచర్చసి. దేముడుచి సుద్ది తిలె అత్తు కి దస్సి మెన అంచి వెట్టి సికడ్డుమ్ మెన అవ్ ఉచర్చసి.

8

బొమ్మల్క దిలిసి కతినచి రిసాచి కోడు

1 జలె, బొమ్మల్క దిలి అన్సుమ్చి రిసా ఉచర్చయ్. తుమ్ తుమ్చి ఉత్తుమ్చె రెగిడ్డి రితి †అమ్ ఎత్తిజినక గ్యానుమ్ అన్సు మెన జానుమ్. గని †గ్యానుమ్ మాన్సుక పులయ్తయ్ మెన కి జానుమ్. ప్రేమయ్, మాత్తుమ్, మాన్సుక డిట్టుమ్ కెరయ్. 2 †అంక గ్యానుమ్ అన్సు మెన కో ఉచర్చయ్ గే, జొ జానుక ముక్కిమ్ తిలసి జొ అప్పొక నేనె. 3 గని, దేముడుక కో ప్రేమ కెరయ్ గే, జొ దేముడు జొకయ్ జానె.

4 జాకయ్, బొమ్మల్క అన్సుమ్ దిలిన్చి రిసా ఉచర్చె, ఈంజ లొకుమ్చ †బొమ్మల్క కిచ్చొ జివు నాయ్ మెన జానుమ్, అన్సు, †జివ్ తిలొ దేముడు ఎక్కిలొయ్ అన్సు. అన్సు కోయి నాయ్ మెన కి జానుమ్. 5 మెలె, అన్సెక్ లొకుమ్చె కి బాలొకుమ్చె కి ఒగ్గర్ వేర వేర వస్సువల్క †దేముడు జతతి మెన మాన్సుల్ సంగితతి. నిజుమి మాన్సుల్క కిచ్చొ కిచ్చొ †దేముడు †ప్రబుల ఒగ్గర్ జతతి. 6 మాన్సుల్ దస్సి సంగిలె కి, అమ్క ఎక్కిలొయ్ దేముడు. కొన్సొ మెలె, ఎత్తికయ్ అబ్బొ జలొ దేముడు. జొ ఎత్తి, జెర్చుయ్లొసా, చి జొచి రిసాయి అమ్ ఎత్తిజిన జతతుమ్. వడ్డి అమ్క ఎక్కిలొ ప్రబు. కొన్సొ మెలె, యెసుక్రిస్టు. *జొచి అత్తి ఎత్తి, జెర్చున్ జలె, జొయ్యి అంక జెర్చుయ్లన్ చి రిసా అమ్ జతతుమ్.

7 జలెకి, †బొమ్మల్క నెక్కి నాయ్ మెన సగుమ్జిన అప్పొక నేనెతి; జా గ్యానుమ్ జేవ్క నాయ్. సగుమ్జిన అగ్గ తెంతో బొమ్మల్క జొకరుక అలవాట్ జా తిల, చి †బొమ్మల్క దిలిసి అమ్ సంపజలన కయ్లె అమ్క పాడి కెరందె మెన బితతి, చి జొవయించి మెన్సుతె బమ్మ జవుల. కయ్లె, †గార్ జలమ్, పొరపాట్ జలమ్ మెన †మెన్సుక పాడి జలమ్ మెన నిస్కారుమ్ దెకనుల.

8 అమ్ కతినె, జలె, దేముడుక పాసి అన నాయ్, దూరి కెరె నాయ్. 9 నే కయ్లె నస్టుమ్ తుమ్ కయ్లె లాబుమ్ నాయ్. 9 గని, కిచ్చొచి రిసా అమ్క జాగర్ల తంక మెలె, †కంక జయెదె మెన తుమ్ ఇస్టుమ్ అయ్లె రితి కెర్లె, ఏక్ వేల †మెన్సు డిట్టుమ్ నెంజెలొ అన్సెక్ సంపజలన తుక దెక, జొ కి వడ్డి కయ్లె, †తప్పొ కెరయ్ మెన ఉచర్చన ఉస్సూర్ జయెదె, చి జొచి మెన్సుతె జొ పొరపాట్ కెర్లె రితి జయెదె. 10 దస్సి తుమ్చిచె కో జలెకు కేన్ జవున బొమ్మచి గుడితె వెన బలి దిలిసి కయ్లె, అత్తుక డిట్టుమ్ నెంజెలొ సంపజలన కో జలెకు జొక ఒత్త దెకిలె, †జొ గ్యానుమ్ తిలొసా కతయ్, అవ్ కి కయ్లె బాద నాయ్, కిచ్చొగ్గె మెన దయిరిమ్ నెంజె, దయిరిమ్ జా జొ కి కయ్లె, †వేర దేముడుక దిలిసి

† 7:22 7:22 నయ్తాన్చి రాజుమ్ తెంతో విడ్డల్ జలొసా.

‡ 7:23 7:23 నెంజెలె, †నయ్తాన్చి రాజుమ్ తెంతో తుమ్క నెంతో అన్సు.

* 8:6 8:6

యెకాన 1:1-4 దెక.

† 8:9 8:9 లొమయ్లల్ 14 అధ్యాయమ్, ముక్కిమ్క 14:13-23 దెక.

కయలయ్. క్రీస్తుక ములీల్ రితి జతయ్' మెన జో పడ్డో బమ్మ జయెదె. ¹¹ దస్సి జలె, జో మాన్సుక 'పాపుమ్ తెంతో రచ్చించువ జప్పన్' మెనయ్ క్రీస్తు మొర తిలె కి, తుమ్చి 'గ్లాసుమ్' చి రిసాయి అత్తుక డిట్టుమ్ నెంజిలో జో మాన్సు జీచి అత్తుతె పాడ్ జలి రితి జయెదె. ¹² దస్సి, జేవ్ అత్తుక డిట్టుమ్ నెంజిలనచి అత్తు పాడ్ కెర తుమ్ పాపుమ్ కెర, క్రీస్తుక కి పాపుమ్ కెర్లె రితి జతన. ¹³ జాకయ్, అవ్ ముక్కల్ జప్పన్ కతిసి జలెకు బావో జలో కేన్ జప్పన్ నంపజలనక పాపుమ్ కెరయెదె జలె, అవ్ ముక్కల్ కయ నాయ్!

9

ప్రబు నిసాన్లోచి రిసా పవులు రుజ్జు జలిన్

¹ అంక పరిచ్చ కెర్లన జలె, క్రీస్తుచి తెడి అవ్ విడ్డల్ జలోసా నెంజి గే? జోచి చి రిసా జోవో బారికి అవ్ జయ నాయ్ గే? అమ్చో ప్రబు జలో యెసుక అవ్ సొంత దెకుక నాయ్ గే? తుమ్చి ప్రబుచి తెడి అవ్ మార్చువ కెర్లనచి పలితుమ్ తుమ్ నెంజి గే? ² అవ్, 'ప్రబువో బారికి నెంజి' మెన వేర మాన్సుల్ అంచి రిసా ఉచర్లె కి, దసావో అవ్ తిలిన్క తుమ్ సాచుల్ జస్సి. ప్రబుచి బారికి కామ్క జో అంక నిసాన్లసి. కిచ్చోతె రుజ్జు జతయ్ మెలె, తుమ్ ప్రబుచి తెడి తిలిసి, అంచి అత్తి జోచి రిసా సూన నంపజలదు, అంక జో దిలి కామ్ తుమ్చితెయ్ జెయిమ్ జలి.

³ అంక పరిచ్చ కెర్లనక అంచి జబాబ్ ఈంజయి. ⁴ ప్రబుచి ఈంజ కామ్ కెర్లన, కంక పింక విలువ నాయ్ గే, నాయిమ్ నాయ్ గే, బెదె నాయ్ గే? ⁵ ప్రబుచ బావుడ్డివో చి *కేపా చి ప్రబుచ అన్నె బారికుల్చి రితి అమ్ తెర్ని ఆన అమ్చి పట్టి కడ నెంక అమ్క విలువ నాయ్ గే? ⁶ ప్రబుచ బారికుల్ మొత్తుమెత ఎక్కి బర్చబా చి అవ్, జలె, అత్తో తెన్ కామ్ కెర కెరయ్ జంక ములుక విలువ నాయ్ గే? ఎక్కి అమ్మి కామ్ కెర కెరయ్ జంక ములుక విలువ నాయ్ గే? ⁷ జమాను నుదో సొంత గేరేచి డబ్బుల్ ఆనన జమాన్సుచ కామ్ కెరెదె గే? కో డ్రానతోటె గల కెర ఒత్తచ కాయల్ జో కంక నెంజి గే? మంద రకితో గొప్పడు మందచి దూదు నే పితె కో తప్పల? ⁸ అవ్ మాన్సు అచ్చి కెరయ్ ఇసి సంగితసి గే? దేముడుచ 'మోసి పూర్ణమచోచి అత్తి రెగ్గయల దేముడుచ ఆగ్నల్ కి ఇసి సంగితసి. ⁹ *'గిడ్డల్ కెర్లె నుడయతె పాచి నుడయతో బెయలుచి మూంతి బందుక పొన' మెన మోసి పూర్ణమచోచి అత్తి రెగ్గి దేముడుచి ఆగ్నల్ తె ఇసి రెగ్గవ అన్నె, జలె, ఎక్కి బెయలల్ చి రిసా జో ఉచర్లయ గే? ¹⁰ కచితుమ్ అమ్చి రిసాయ్ ఈంజ కోడు సంగితయ్ మెన అవ్ నంపజతసి. కిచ్చోక మెలె, కేస్టానా కేసెలె, పంబో లాయితోసా పంబో లాయిలె, జో కి ఈంజో కి 'పంబోచి వాట నజనుక జయెదె' మెన ఆన తెన్ తప్పల, నజనుక విలువ జప్పల. ¹¹ అమ్, జలె, తుమ్చితె అత్తుచి బిగ గల అన్నెమ్ మెలె, అమ్క తుమ్ కిచ్చో జప్పన్ దెంక నెంజి గే? అమ్క కిచ్చో జప్పన్ వాట జెంక బెదె నాయ్ గే? ¹² ప్రబుచి కామ్ కెర్ల వేర మాన్సుల్ తుమ్చితె వాట నజనుక విలువ తిలె, అమ్ అన్నె విలువ జము నాయ్ గే? అమ్మి తోలతో తుమ్క సుబుమ్ కబుర్ సూనయలమ్, గెద. జలె, జా నజనుక అమ్ విలువ జలెకి, జా అమ్ నజనుక నాయిమ్ తిలె కి, అమ్క జెతిసి నజనుమ్ నాయ్. ప్రబుచి

సుబుమ్ కబుర్ తుమ్ సూనెత్సిక కిచ్చో అడ్డు కెరుక నెన కెర, కిచ్చో కస్తుమ్ కి ఓర్చువ జమ్దె.

¹³ దేముడుచి గుడిచి కామ్ కెర్ల నీవ కెర్లన, జలె, దేముడుచి గుడిచి జేవేచి వాట నజ కతతి. బలిచి కామ్ కెర్ల నీవ కెర్లన జా బలి దిలి టానెదె తెతిసి జోవయంచి వాట నజ కతతి మెన నేన్ను గే? ¹⁴ దస్సి, "సుబుమ్ కబుర్ సూనయతన జోవయంచి జా కామ్చి రిసాచి వాటక జతు కతు" మెన ప్రబు అడ్డ దిలన్.

¹⁵ జలెకి దస్సి అవ్ కిచ్చో జలెకి నజనుక నాయిమ్ తిలె కి, అవ్ నజనుక నాయ్. చి 'దస్సి తోడు దొర్చు కెరనుక ఉచరయ్ ఉత్తల్ రెగిడ్డయ్' మెన తుమ్ అంచి రిసా ఉచర నాయ్. కిచ్చోక మెలె, 'అవ్ నజీ నాయ్' మెన అవ్ గవురుమ్ సంగితసిక కో అడ్డు కెర్లె కంబ మొరుక కి సర్ల జయెదె.

¹⁶ సుబుమ్ కబుర్ సూనయతి రిసా కిచ్చో గవురుమ్ నజనుక బెదె నాయ్. కిచ్చోక మెలె, జా సుబుమ్ కబుర్ నే సూనయలె నెంజి, అయ్యో! అవ్ సుబుమ్ కబుర్ నే సూనయలె, అంక నస్తుమ్! ¹⁷ ఎక్కి అంచి సొంత ఇస్టుమ్కయ్ ఈంజ కామ్ కెర్లయ్ జలె, 'జో కెర్లె రిసా జోవయంక బవుమానుమ్ దెంక అన్నె' మెనుక జతి. గని అవ్ ఈంజ కామ్ కెర్లెసి ఎక్కి అవ్ ఇస్టుమ్ జలిసి నెంజి. అవ్ ఈంజ కామ్ కెరుక మెన ప్రబు అంక పూచి కెర అన్నె, కిచ్చో దొర్చు, జలెకి, నే దొర్చు, జలెకి, ఈంజ కామ్ కెరుకయ్ అంచి పూచి. ¹⁸ జలె, అంచి బవుమానుమ్ కిచ్చో మెలె, సుబుమ్ కబుర్ సూనయతి రిసా అవ్ నజనుక విలువ తిలిన్క అవ్ ఆన నే జతె, 'తుమ్క ఆరి దొర్చు, జప్పన్' మెనయ్ అవ్ కిచ్చో నే నజేతె, తుమ్క జాడు వయడుక నెన కెర, డబ్బుల్ గల్ల నే నజేతె ఆరి బోదన కెర్లసి.

అత్తి రగల్ మాన్సుల్క సుబుమ్ కబుర్ సూనపుక

¹⁹ దస్సి, అవ్ కేన్ మాన్సువో గొతిమాన్సు నెంజిలె కి, ఒగ్గరజిన్క 'ప్రబుక నంపజా రచ్చించువ జతు' మెనయ్ అంచి సర్లక ఎత్తిజిన్క గొతిమాన్సు రిత్తో జా అన్నె, ²⁰ 'యూదుల్ నంపజతు' మెన, దేముడుచ రిత్తో జలయ్. మెలె, పూర్ణమ్ మోసేచి అత్తి దేముడు దిల ఆగ్నల్క బితనక 'సంపజతు' మెనయ్, దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్నల్క బితసా రిత్తో జలయ్. అవ్ జా అలవాల్ తెంతో అత్తుక విడ్డల్ జా తిలె కి. ²¹ దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్నల్ రితి నే కెర్లనక, మెలె యూదుల్ నెంజిలనక, జలె, 'జేవ్ కి ప్రబుక నంపజా రచ్చించువ జతు' మెనయ్, యూదుడు నెంజిల్ రిత్తో జలయ్. మెలె, దేముడుక నిదానుమ్ తా, జోచి కోడ్ రితి నిదానుమ్ ఇండితె తిలయ్, గని క్రీస్తు సంగిలి ఆగ్నల్చి రితి, ²² 'ప్రేమయ్ ముక్కిమ్' మెనయ్, జోచి ప్రేమ తెడి అమ్చి యూదుల్చి ముక్కిమ్ నెంజిల దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్నల్చి జాడు యూదుల్ నెంజిలనక వయడి నాయ్. ²² అత్తుక డిట్టుమ్ నెంజిలనక 'జేవ్ కి ప్రబుక నంపజా రచ్చించువ జతు' మెనయ్, 'బమ్మ కెర్లె అన్యాయమ్ జప్పల' మెనయ్, జోవయంక బమ్మ నే కెర్లె రిసా జోవయంచి రిత్తో జలయ్. 'కీసి జలె సగుమ్జిన్కయ్ జప్పన్ రచ్చించువ కెరెందె' మెనయ్ జోవయంచి విడ్డల్క, అత్తుల్క నిస్కారుమ్ నే దెకితె, ఎత్తిజిన్క మరియాద దెక అన్నె,

* 8:13 8:13 8:9 దెక, చి రోమయల్ 14:23. * 9:5 9:5 మెలె, 'పేతురు'. † 9:8 9:8 తెలుగు బైబిల్ తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసే అత్తి దేముడు రెగ్గయ్ ఆగ్నల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కోడ్ ఎత్తి బైబిల్ తె అగేచి పావ్ పుస్తకుమెత రెగ్గయ్ జా అన్నె. ఈంజ దెకపుక మెన కుమియ బానతె నొయ ప్రమానుమెత మోసే పూర్ణమచోచి అత్తి రెగ్గి దేముడుచ ఆగ్నల్ మెన రగ్గవ అన్నె. ‡ 9:9 9:9 ద్వితియోపదేశ కాండుమ్ 25:4. § 9:21 9:21 మత్తయ్ 22:37-40, యోహాను 13:34-35, 15:12, 17.

23 'ఎత్తిజిన నుబుమ్ కబుర్ నూనతు, నంపజార చ్చింఱుచువ జతి అవకాసుమ్ నజనతు' మెనయ్, వడ్డై, 'నంపజలన్ ఎత్తిజిన తన అవ్ కి నుబుమ్ కబుర్ తెవ పరలత్ బెదింది' మెనయ్.

పరలోకుమచి బవుమానుమ్

24 కేన్ జవున్ నిగితి కెల్తితె ఒగ్గర్ జని నిగుల, గని ఎత్తిచి కంబ బే బేగి నిగితోసా ఎక్కిలో జినెదె, చి జోకయ్ బవుమానుమ్ దొర్పు జయిదె మెన తుమ్ నెను గే. పరలోకుమచి బవుమానుమ్ దొర్పు కెరంతి రిసా తుమచితె ఎత్తి మాన్సుకి నిదానుమ్ అగ జీను. 25 నిగితె కెర్పుయితె బెదితను, జలె, జోవయింది అగ డిట్టుమ్ జతి ఎత్తి, ఆగగుక ఎత్తి. రగల్ కచితుమ్ ముద్దై కెరుక సికకుల. జేవ్ దస్సి సిచ్చ రితి కెరంతిసి కిచ్చొక మెలె, ఆరి పాడ్ జతి ఈంజయ్ లోకుమతె బెదితి బవుమానుమ్ దొర్పు కెరనుక. అమ్, మాత్తుమ్, కిచ్చొక కచితుమ్ ముద్దై కెరంతసుమ్ మెలె, పాడ్ నే జతి పరలోకుమచి బవుమానుమ్ కయ్. 26 అవ్ కేనె గతసి గే పాచ్చిల్ రితి నిగి నాయ్. వాదు తెన పొరాటుమ్ జలి రితి నే జయి, దెబ్బి కేన నే లయితి రితి కెల్లి నాయ్. 27 అంది ఆగగుక అవ్ ముద్దైచి బుద్ది సికయ్ తసి కెర్పసి, అంచ ఆనల్ క ముద్దై కెరంతసి. నంజిలె, తోలెతో వేర మాన్సుల్ క బోద కెర సికడ తిలె కి, ఏక వేల అచ్చి ఓడువ జలె, కెద్ది తప్ప జయింది. అంక జెతికయ్ జా బవుమానుమ్ నజనతి అవకాసుమ్ అచ్చి పిట్టవన్దై, కెద్ది పావుమ్!

10

యూదుల్చి రితి పొరపాల్ జతిన్ తె తుమ్ కెరుక నాయ్

1 తుమ్ కిచ్చొక జాగర్ తెన్ తంక మెలె, బావుట్టు, అమ్చ వూర్పుమచి కీసి జలె గే, ఉచరుమ్. తుమ్ పచ్చ నాయ్. ఉచర్, కామక జయిదె. దేముడు జోవయింది పురై ఇండయ్ లి *మబ్బుచి ఎట్టో జేవ్ ఎత్తిజిన వెల్లి బయిలె బులై తిలె, †నముర్తుమచి బయిలె వాల్ జేవ్ ఎత్తిజిన నముర్తుమతె ఇండ గెల. 2 దస్సి, మబ్బుచి వట్టి ఇండ, నముర్తుమ్ దస్సి డేచ, మోసి తెన బాప్తిసుమ్ నజన్సి రితి జలె. 3 ఎత్తి ఎక్కి, †అత్తి అన్చిమ్ కయ్ లె, 4 ఒండిజిన కిఅత్తు నమ్మందుమ్ జలి పాని పిలె. అత్తు నమ్మందుమ్ జలి రంగ్చి తెంతో నుచి జలిసి పాని జేవ్ పిలె. జో అత్తు రెంగ్చి కన్నా మెలె, *క్రీస్తు. 5 దస్సి జలెకి, జోవయింతె ఒగ్గర్ జినచి ఇండిలిసి రిసా అమ్చ దేముడుక సర్త తయ్ నాయ్. అన్చె, జా వెల్లి బయిలె జేవ్ †పావుమతె గతికయ్, దేముడు నంగ తిలి దేసిమి జేవ్ నే పాచెతె మెరుక మెన జో సిచ్చ దిలన్.

6 జలె, జేవ్ అన జలి రితి అమ్ అన జంక నాయ్ మెలె, అమ్క బుద్ది సికతి రితి జా ఎత్తి, అమ్క కిచ్చొక కామక జయిందె మెలె, అమ్క జాగర్ దెకయ్ తయ్.

7 †“వైజల్ కంక పింక వెన, నచుక ఉట్టిల”

మెన జేవ్ నగమ్ జిన పావుమ్ జా బొమ్మక జోకర్చిన్చి రిసా దేముడుచి కొడెతె రెగ్గవ అన్చె. జా పావుమ్ తుమ్ కెరుక పోన. 8 వడ్డై, జోవయింతె కిబ్బర్ జని లంజె జా ఎక్కి డింసి వ్చిన్చి తిన్చి వెయిల్ జని మెర గెలె. అమ్ నంపజలన్ జా పావుమ్ కెరుక నాయ్. 9 వడ్డై, జోవయింతె నగమ్ జిన

దేముడు ప్రబుక కొకడ్డి రితి పావుమ్ కెర్, చి జో *అయ్ వో తెర్తయ్ తికయ్, చడ్డై, చి జయి సిచ్చ జలె. ప్రబుక అమ్ నంపజలన్ పరిచ్చ కెర్ రితి కొకడుక నాయ్. 10 వడ్డై, జో దేముడు ప్రబు తోడు తిలె కి, జోవయింది రిసా కొప్పమ్ జతె తిలె, చి మెరయ్ తోసా దేముడుదూతచి అత్తి జేవ్ మెర గెలె.

11 జోవయింతెచ మాన్సుల్ క జేవ్ సిచ్చల్ కిచ్చొక కామక అయ్ లి మెలె, జోవయింక 'జాగర్ తెన్ తత్తు' మెన రుజ్జుల్ దెకయ్ లి. వడ్డై, జో దేముడు కిచ్చొక జా ఎత్తిచి రిసా దేముడుచి కొడెతె రెగ్గయ్ లో మెలె, అమ్ ఉగుమచి అకర్తె జత మాన్సుల్ క 'సిక్కుతు' మెనయ్ రెగ్గవ అన్చె. 12 జాకయ్ కో 'అవ్ చెంగిల్ అన్చి' మెన ఉచరంతయ్ గే, పావుమతె దెర్పు నే సేడ్డి రితి జాగర్ దెకన్చు. 13 తుమ్క దెరుక జత పావల్ అగ్గయ్ తెంతో మాన్సుల్ క దెర్తతి, కిచ్చొ నొవచ నంజితి, గని దనచతె తుమ్ దెర్పు నే సేడ్డి రితి తుమ్ కిచ్చొ దయిరిమ్ తంక జయిదె మెలె, దేముడు నిదానుమ్ తతోసా, చి సత్తిమ్ ఇండుక తుమ్క ఇన్చుమ్ తిలె, నయ్ తాని తుమ్క పావుమ్ కెరయ్ తి రితి దేముడు నిలవ్ దెయ్ నాయ్. తుమ్ జా పావుమ్ నే కెర్పి రితి తుమ్క దొర్పు జలి నెక్కి దెయిదె, కేన్ నయయ్ ముక నయ్ తాని దస్సి అల్లర్ కెరుక జయిదె గే, తుమ్ ఓర్పువ జా జినుక తెరితి రిసా విడ్డై జతి వాటు జో దేముడు దెకయిదె.

బొమ్మల్ క జోకర్చిన్చి రిసా జాగర్ నంగిలిసి

14 ప్రేమ తిలె బావుట్టు, బొమ్మల్ క జోకర్చిన్చి దూరి తా, దసితె బెద నాయ్. 15 తుమ్క 'బుద్ది తిలన' మెన అవ్ తుమ్క ఇసి నంగితసి. అవ్ అచ్చె నంగితసి చి రిసా తుమ్ సొంత చెంగిల్ ఉచర. 16 'తుయి దిలిసి ఈంజ' మెన ప్రబుచి నావ్ తెన్ అమ్ జోబర కెర ధ్రాచ రస్సుమ్ పిలె, జోచి నూయి జలి లోయిచి రిసా దొర్పు జలి రచ్చనతె అమ్ బెదిలిన్చి గుర్తు జయిదె. జోచి నావ్ తెన్ అమ్ పోడి గండల్ కెర కయ్ లె, జోచి ఆగ మెర అమ్చి పావుమ్ జో వయ్ లిన్తె అమ్ బెదితి గుర్తు జతయ్. 17 జా ఎక్కి పోడి కతి ఎక్కి గుర్తు అమ్ ఎత్తిజిన నంపజలన్ తనుమచి రిసా, అమ్ ఒగ్గర్ జిన జలికి, జా ఎక్కి పోడి కయ్ లి రిసా, అమ్ క్రీస్తు తెన్, ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో ఎక్కి, ఆగ జా అన్చుమ్.

18 వూర్పుమచి రితి దేముడుక బలి దెత అమ్చ ఇస్తాయ్ లుల్చి రిసా ఉచర. జా బలి దిలిసి కయ్ లె, జాకతన ఎత్తిజిన జా బలి దిలిన్తె బెదిలి గుర్తు జతయ్. 19 జలె, బొమ్మక దిలి కిచ్చొ బలిక కిచ్చొ నెక్కి అన్చె గే? బొమ్మక కిచ్చొ నెక్కి తయిదె గే? కిచ్చొ నాయ్. 20 కిచ్చొ మెంతసి మెలె, దేముడుక నేన్ మాన్సుల్ బలి దెతిసి కక్కు దెతతె మెలె, దేముడుక నాయ్, గని బూతల్చయ్. తామ్ బూతల్చ జోకర, జోవయింతెన్ బెదుక అంక ఇన్చుమ్ నాయ్! 21 కిచ్చొక మెలె, ప్రబు తెన్ బెద పిలె వడ్డై, బూతల్ తెన్ బెద పింక ఎగ్గరె బెద నాయ్. ప్రబుచి అన్చిమ్ చి బూతల్చి అన్చిమ్ ఎక్కిలో మాన్సు కో జలికు కంక బెదె నాయ్. దొన్చి బెదితి నాయ్. 22 దస్సి జలె, ప్రబుక అమ్ కొంకడ కోప్పమ్ కెరుక జయిదె గే? నంజె, గెద. జోచి కంబ అమ్క నెక్కి గే? నాయ్ గెద.

నంపజలన్ క అక్కు

* 10:1 10:1 నిర్ణయకాండుము 13:21, 14:19. † 10:1 10:1 నిర్ణయకాండుము 14:16. ‡ 10:3 10:3 నిర్ణయకాండుము 16 అధ్యాయము. § 10:4 10:4 నిర్ణయకాండుము 15:22-25, 17:5-6. * 10:4 10:4 యోహాను 4:10-14. † 10:5 10:5 నిర్ణయకాండుము 14:20-24, 28-35, ద్వితియోపదేశ కాండుము 1:34-40. ‡ 10:7 10:7 నిర్ణయకాండుము 32 అధ్యాయము. ముక్తిమక 32:2-6. § 10:8 10:8 సంక్యాకాండుము 25:1-9. * 10:9 10:9 సంక్యాకాండుము 21:4-9.

23 జలె, “కిచ్చొది రిసా కి ‘గార్’ మెనుక నెంజె” మెన సంగితనుమ్. జా నిజమ్, గని అమ్ సగుమ్ కమె కెర్లె, అన్నె మాన్సుల్క చెంగిల్ తయె నాయ్. “కిచ్చొది రిసా కి ‘గార్’ మెనుక నెంజె” మెన అమ్ సంపజలస సంగితనుమ్ గని సగుమ్ కమె కెర్లె, మాన్సుది నముకుమ్క చెంగిల్ కెరె నాయ్. 24 కో సంపజలస సొంత లాబుమ్క అస జతు నాయ్, గని అన్నె మాన్సుల్కయ్ “చెంగిల్ జతు” మెనయ్, అస తెన్ తంక.

25 తుమ్చి మెన్సు నే కెరతె, నే పునితె కటికి సుదొతెచి ముక్కల్ గెనుక జలె, ‘బలి దిలిసి జయెది గే నెంజె గే?’ మెన నే బితె, లాజ్ నెంతె గెన్సు కంక జయెదె. 26 కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి కొడతె రెర్లయిలి రితి, “లోకుమ్ కి, లోకుమ్తె తిలిసి కి, ఎత్తి ప్రబుచి” మెన రెగిడ్డిసి సత్తిమ్.

27 పడ్డొ, ప్రబుక సంపనెజిల్ కేన్ మాన్సు తుమ్క అన్సిమ్క బుకార్లె, ఇన్సుమ్ తిలె, గెచ్చు, చి కిచ్చొ లాజ్ నెంతె కిచ్చొ నే పునితె, జో కిచ్చొ దెయెది గే, కా. 28 గని “ఈంజ బొమ్మక బలి దిలిసి” మెన తుమ్క కో జాకు సంగిలె, ‘జేమ్ జా కయిలె జోక పాపుమ్ కెరవ తయెది చి అంక పాపుమ్ లయెదె’ మెనయ్ జో మాన్సు సత్తిమ్క తుమ్క జాగర్ల సంగిలిన్చి, సత్తిమ్ జోక పిట్టున్ నాయ్ మెన, జో అన్యాయ్ నే జతి రిసా జా కా నాయ్. 29 తుమ్చి పెట్టిచి సత్తిమ్ తతి రిసా నాయ్, గని సత్తిమ్కయ్ జో మాన్సు తుమ్క సంగ తయెది, చి జో అన్యాయ్ నే జతి రిసాయ్ తుమ్ కా నాయ్. ‘కంక నెంజె’ మెన వేర మాన్సుల్చి మెన్సు తెన్ అంక కిచ్చొక తీర్పు జర్ల జయెదె. 30 ‘ప్రబు దిలొ’ మెన ఆవ్ నర్ల తెన్ జా కయిలె, కో మాన్సుల్ అంక నింద కెరుక తెరితి గే? నెత్తిర్. ప్రబుచి నావ్ తెన్ జో ఒర సంగ కెర ఆవ్ కయిలె, జాచి రిసా అంక కో నింద కెరులె? 31 గని కంక జలెకి, పింక జలెకి, కిచ్చొ కామ్ కెరుక జలెకి, దేముడుచి గపురుమ్ దెకయితి రితి కెర. 32 యూదుల్ జవున్, గ్రీసు దేసిమ్చ జవున్, దేముడుచి అగ్గె జతి సంగుమ్ జత సంపజలస పొరపాల్ నే జతి రితి తుమ్ కిచ్చొ అడ్డు కెర నాయ్. 33 అంచి సొంత లాబుమ్ పొసి, గని ఎత్తిజెన్క ‘జేమ్ రచ్చొంచువ జా చెంగిల్ జతు’ మెనయ్, కిచ్చొ కామ్ తిలె కి ఆవ్ ఎత్తిజెన్క మరియార్ కెర్లె రితి ఇండితన్.

11

సంగుమ్లతె క్షీన్ తంక గే

1 ఆవ్ క్షీన్క దెక కిసి ఇండితన్ గే, తుమ్ కి అంక దెక దస్సి ఇండ.

2 అంక తుమ్ కెర్లెడి తెదొడి ఉచార కెర్లెను, చి రిసా బావుడ్డు, ఆవ్ సూనయిలి రితి, అమ్ సంపజలసక దిలితి తుమ్ కెర్లెను, చి రిసా అంక సర్ల. 3 అమ్చ మున్సుబోదల్ ఎత్తిజెన్క *బొడి కొన్సొ మెలె, క్షీన్సు. పడ్డొ, ఎత్తి తేరబోదక బొడి కొన్సొ మెలె, మున్సుసి. పడ్డొ క్షీన్క బొడి కొన్సొ మెలె, దేముడు మెన తుమ్ జానసుక అన్సు.

4 కేన్ మున్సుబోద బొడి డంకనయ్ ప్రార్లస కెర్లె జవున్, దేముడుచ కబుర్లు సంగిలె జవున్, జోచి బొడిక నిస్కారుమ్ కెరుతయ్. 5 కేన్ తేరబోద బొడి నే డంకింతె ప్రార్లస కెర్లె జవున్ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలె జవున్, జాచి బొడి నిస్కారుమ్ కెరుతయ్; జాచి బొడి బొడ్డి రితి జతయ్. 6 కిసి మెలె, తేరబోద బొడి డంకనుక నెసిలె, జాచి నెండి కత్తవన్లెకయ్ చెంగిల్, గని నెండి బొడ్డునుక జవున్ కత్తవనుక జవున్ నెంజె మెలె, బొడి డంకనయ్ తంక.

7 కిచ్చొక ఇసి సంగితన్ మెలె, మున్సుబోదక జెర్లయిలి పొది, “అంచి పొలిక అంచి గపురుమ్ ఇన్నెతె డీసున్” మెన, దేముడు జెర్లయిలన్. గని తేరబోద జలె మున్సుబోదచి గపురుమ్ దెకయ్తయ్. 8 కిచ్చొక మెలె, మెదొల్క మున్సుబోద తేరబోద తెంతె జెర్లయ్ జయె నాయ్. మున్సుబోద తెంతె తేరబోద జెర్లయ్ జలి. 9 తేరబోదక తోడు తతి రిసా మున్సుబోద జెర్లయ్ జయె నాయ్, గని మున్సుబోదక తేరబోద తోడ తతి రిసాయ్ తేరబోదక జెర్లవ అన్సు. 10 జాకయ్, దూతల్ కి దెకితతి రిసా, తేరబోదచి ఉప్పీర్చొ మున్సున్చి అదికారుమ్చి గుర్లు దెకయితి రిసాయ్ జా తేరబోద బొడి డంకనుక అన్సు.

11 జలె ప్రబుతె మున్సున్క అంగ తేరబోద నాయ్, తేరబోదక అంగ మున్సుబోద నాయ్. క్షీన్చుచి తెడి తేర్లక మున్సుసి తోడు, మున్సున్క తేర్పొ తోడు అన్సి. 12 తొలితె తేరబోద మున్సుబోదచి తెంతె జెర్లయ్ జలెకి, అప్పె తేరబోదచి పెట్టి మున్సుబోద జెర్లయ్. మున్సుబోదల్ కి, తేరబోదల్ కి, ఈంజ లోకుమ్తె తిలిసి ఎత్తి కి దేముడు జెర్లయిలొ. ఎత్తిచి మెదొల్ దేముడు. 13 తుమ్ సొంత తీర్పు ఉచర. బొడి నే డంకింతె తేరబోద దేముడుక ప్రార్లస కెరుక సూటి గే? 14 ఒండి లోకుమ్క దెకిలె, ‘మున్సుబోదచి నెండి దీగు జా తిలె సూటి నాయ్’ మెన నేనుమ్ గే? 15 ‘తేరబోదక నెండి దీగు తిలె జాక గపురుమ్’ మెన నేనుమ్ గే? కిచ్చొక మెలె, జాక మరియార్ తెన్ డంకితయ్. దస్సికయ్ దేముడు జాక దిగిల్ నెండి డా అన్సు. 16 ఈంజ కోడుచి రిసా కో జలెకు వేర సికడుక ఉచర్లయ్ గే, తుమ్ కిచ్చొ జానుక మెలె, కిచ్చొ వేర కెర కెరుక నెంజె మెన జవున్, పడ్డొ ప్రబుచ సంగుమ్లె ఎత్తితె ఇసి కెర్లెతి.

ప్రబుచి అగ్గెచి లోయిచి గుర్లు తిలి పొడి, ద్రాచ రస్సుమ్

17 వేరచి రిసా తుమ్క మెన్సుక జతయ్ జలెకి, ఏక కోడుచి రిసా అంచి విసారుమ్ ఆవ్ సంగుక అన్సు. కిచ్చొచి రిసా మెలె, ప్రబుచి నావ్ తెన్ తుమ్ సంగుమ్తె సబ కెరుక బెదిలె, కామ్క జెతికయ్ బుద్ది తెన్ నాయ్, గని కామ్క నెంజిలి బుద్ది తెన్ బెదితను. 18 కిచ్చొ బుద్దిచి రిసా ఆవ్ సంగితన్ మెలె, ఎక్కి, ‘సంగుమ్’ మెన తుమ్ బెదితి పొది ఎక్కి, మెన్సు తెన్ నాయ్. జల్లు జలి రితి జతను, మెన తుమ్చి రిసా ఆవ్ సూన అన్సు. జా కోడు ఇదిల్ సంప కెరుక జతయ్. 19 తుమ్తె కో సత్తిమ్ అన్సి గే, కో నాయ్ గే చినితి రిసా దస జల్లు తంకయ్ మెన ఏక వేల తుమ్ ఉచర్లయ్ గే? దస్సి ఉచరకు పిట్టె నాయ్.

20 తుమ్ బెద సబ కెర్లె పొది పొడి చి ద్రాచ రస్సుమ్ కయిలె పిల్లె, ‘యెనుప్రబు దిలి అన్సిమ్ ఈంజ’ మెన తుమ్ సంగిలె కి, దస్సి మెనుక నెంజె. 21 కిచ్చొక మెలె, తుమ్ సొంత అన్సి కక్క నే దెతె, సొంత జాయి గెతను, చి సగుమ్జెన్క నెంజె జా జోవయంక పిట్టి బెరి నాయ్. చి సగుమ్జెన్క మచ్చ గెతతి! 22 అబ్బుబోమ్! తుమ్క గెరల్ నాయ్ గే, చి నే జెతె అగ్గె చూ తాన్ గెచ్చవంతె రితి గెరి కంక పింక నెంజె గే? నెంజిలె, ప్రబుచి సంగుమ్తె బెదిలసక నిస్కారుమ్ ఉచర, జోవయంతె నెంజిలసక నిస్కారుమ్ కెరుకయ్ మెన దస్సి కెర్లెను గే? తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ సంగిలె జయెదె? దస్సి కామ్చి రిసా తుమ్క ‘చెంగిల్ కెర్లెతి’ మెన ఆవ్ సంగుక బెదిదె గే? నాయ్, గెద, బెది నాయ్! నెంజె!

23 ప్రబుతె అంక దొర్లు జెలిన్చి రిసా, ఆవ్ తుమ్కయ్ సార్లు కెర దిలిసి కిచ్చొ మెలె, జోక విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి

* 11:3 11:3 ఎఫెసు 1:22-23, 4:15-16, 5:23. కొలోస్యయల్ 1:18, 2:10.

సార్వ కెర దిలి జా రాతి, యేనుప్రబు పోడి దెర, ²⁴ దేముడు అబ్బొనక జోబర నంగ ప్రార్దన కెర, మోడ కెర, “ఈంజ, తుమ్చిరిసా బలి జతి అంచి ఆగుక గుర్దు. ఈంజ కెర అంక ఉచార కెర కెయడ కంక, అంచి రిసాయి ఉచర్తె తా” మెన ప్రబు సిస్సుల్క దిలన్. ²⁵ జా అన్నిమ్ కయల వడ్డె, ద్రాచ రస్సుమ్చి గలన్ దెర ప్రార్దన కెర, “ఈంజ గలన్చి రస్సుమ్ కిచ్చొ గుర్దుచి రిసా మెలె, అంక నంబజతనచి పాపుమ్ పుంచుతి అంచి లోయిచి గుర్దు ఈంజ. ఈంజ, అంచి నోచి ప్రమానుమ్ జర్దు జతిన్చి గుర్దు. ఈంజ కెర అంక ఉచార కెర కెయడ పిలెకి, అంచి రిసాయి ఉచర్తె తా” మెన నంగ పియడ్డన్. ²⁶ కిచ్చొక మెలె, జా పోడియె కెయడ కయలె, జా ద్రాచ రస్సుమ్ కెయడ పిలె, ప్రబు ముర అర్బొతుమ్ జలిన్చి గుర్దు దెకయతను, సాడువ కెర్రి రితి జతను. జో ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె జెతె ఎదక జయ్య గుర్దు దెకయతె తా.

²⁷ జలె, కిచ్చొ వేర బుద్ది తెన్ కో జా పోడియె కయలె, జా ద్రాచ రస్సుమ్ పిలె, ప్రబుచి ఆగుక జోచి లోయల దూసువ కెర్రి రితి, చిలవ నే దిలి రితి, పాపుమ్ వయలె. ²⁸ జాకయ, కేన్ మాన్సు జా పోడి కయదె గే, జా లోయె పియెదె గే, తొలితో జోక జొయ్య పరిచ్చ కెరన, సిలువతె ప్రబు జర్దు కెర్రి కామ్ ఉచరయ కప్పన్ పిప్పసు. ²⁹ కిచ్చొక మెలె, ‘ప్రబుచి ఆగుచి గుర్దు, జోచి లోయిచి గుర్దు ఈంజ’ మెన సరిగా నే ఒప్పన్తె కో ఈంజ కవుల గే, పివుల గే, జో సిచ్చకయ జాక పియ జా పాపుమ్ వయసుల. ³⁰ దస్సుకయ తుమ్చితె ఒగ్గెజిన్ చెంగిల్ నెంతె జబ్బుల్ జా అస్సన్, చి నగసుజిన్ కి ముర గెచ్చ అస్సి.

³¹ అమ్ సొంత పరిచ్చ కెరన బుద్ది కెరంతె తత్తమ్ జలె, ఇన సిచ్చల్ జతె తత్తమ్ నాయ్. ³² గని ప్రబు అమ్క అప్పె సిచ్చ కెర్రి, కిచ్చొక జా సిచ్చ కెర్రియె మెలె, అమ్క “అప్పె సిచ్చత్, చి ఈంజ లోకుమ్చి రితి కెర్రికలయితి జా ఆకర్ దిసిచి జా వెల్లి సిచ్చ జతు నాయ్.” మెనయ, ప్రబు అమ్క రచ్చయచువ కెర్రియె.

³³ జాకయ, బాపుడ్లు, జా పోడి కంక, జా రస్సుమ్ పింక తుమ్ బెదిలె, బమ్మనే జతె ఎక్కిలోక ఎక్కిలో రక. ³⁴ నెంజలె, కిచ్చొ ఆన బుద్ది తెన్ కయలె పిల్లె, తీర్పు జా ప్రబుచి సిచ్చ జస్సె. కక్క చూ తిలె, గెరి అన్నిమ్ కెర్పు. వేర ఇన ఆడ్రల్, జలె, తుమ్చితె అయలె సంగిమెదె.

12

ప్రబు దెత సెక్తివరల్

¹ అన్నె మాన్సుల్చి పెట్టి ప్రబు దిల జోచి ఆత్మ దా సెక్తి వరల్చి రిసా తుమ్ నేన తంక, అంక ఇస్సుమ్ నాయ్. ² తుమ్ ప్రబుక నేన్చి పాది మోసిమ్ జా, నయతాన్ ఉదడ్డి రితి ఇత్తల్ ఒత్తల్ గెతె తా, జిమ్ నెంజలె బొమ్మల్క జోకెర్రి తిలదు. ³ తుమ్ అన్నె దస్సి మోసిమ్ నే జతి రిసా తుమ్ కిచ్చొ అర్దుమ్ కెరనుక అంచి ఆన మెలె, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ కచి పెట్టి తిలె, జో మాన్సు యేనుక దూసువ కెరుక జోచి పెట్టి తయె నాయ్. జోక సావెచి కోడు జో నంగుక నెత్తె. వడ్డె, జో ప్రబుచి ఆత్మ మాన్సుచి పెట్టి తిలెకయ్ “యేను దేముడు ప్రబుయ” మెన జో మాన్సు ఒప్పనుక తెరె.

⁴ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ ఎక్కిలోయ, వేర వేర సెక్తివరల్ దెయెదె. వేర వేర సెక్తివరల్, వేర వేర మాన్సుల్క

జో దిలెకి, జో ఎక్కిలోచి ఆత్మయి జేవ్ ఎత్తి, సెక్తివరల్ దెతోసా. ⁵ దేముడు జోచి ఆత్మవాటు వేర వేర సేవల్ వేర వేర మాన్సుల్క జో దెయెదె, గని జా సేవ ఎక్కిలో ప్రబుచి రిసాయి. ⁶ దేముడు రగల్ రగల్ కమె కెరెదె, ఎక్కిలో ఇసి కెరెదె, అన్నెక్టె దస్సి కెరెదె, గని జేవ్ కమె కెర్రి సెక్తివరల్ ఎత్తి, దెతోసా ఎక్కి దేముడు.

⁷ దేముడు ఎత్తి మాన్సుక జోచి ఆత్మసెక్తి వరుమ్ దా అస్సె, ఈంజ అమ్ దెకితనుమ్, జోక నంబజల మాన్సుల్ మొత్తుమ్ ‘చెంగిల్ తత్తు’ మెన, ఎత్తి మాన్సుక ఆత్మసెక్తి వరుమ్ దేముడు దెయెదె. ⁸ కిచ్చొ మెలె, సుద్ది తిలి జోచి ఆత్మ ఎక్కిలోచి పెట్టి తా, జో మాన్సు ఒగ్గె బుద్ది తెన్ ప్రబుచి బోదన కెరుక జో సెక్తి దెతయె. అన్నెక్టెచి పెట్టి ప్రబుచి జయ్య ఆత్మ తా, ఆత్మతె గ్యనుమ్ జో మాన్సు నంగుక ప్రబు సెక్తివరుమ్ దెతయె. ⁹ అన్నెక్టెచి పెట్టి జయ్య ఆత్మ తా నముకుమ్, సెక్తివరుమ్ దెతయె. అన్నెక్టెచి అత్తి వేర వేర జబ్బుల్ తిల మాన్సుల్క చెంగిల్ కమె జర్దు జతు మెన ఒగ్గెర్ కెర్రి సెక్తివో జో దెతయె. ¹⁰ అన్నెక్టె జోవయిచి అదికారమ్ దెకయత రకుమ్లె అద్దుతుమ్ కమె కెర్రి సెక్తి, అన్నెక్టెచి చోడి పుట్టవ ప్రబు జోచ కబుర్దు సంగెదె, అన్నెక్టె వేర వేర బుద్దివో ‘ప్రబు సెక్తివరల్ గే నెంజలి గే’ చినితి సెక్తివరుమ్ దెయెదె. అన్నెక్టె వేర రగల్ జో అగ్గె నే సికిల బానల్ తెన్ లట్టుబక సెక్తివరుమ్ దెతయె. అన్నెక్టె బానల్చి అర్దుమ్ నంగుక సెక్తివరుమ్ దా అస్సె. ¹¹ ఈంజేవ్ సెక్తివరల్ ఎత్తి, కేనె తెంతె జతయె మెలె, ప్రబుచి ఎక్కి ఆత్మయి, జేవ్ ఎత్తి జిన్చి పెట్టి జేవ్ వేర వేర కమె కెర్రియె. కేన్ మాన్సుక కేన్ సెక్తివరుమ్ జో దెయెదె గే, జోచి ఇస్సుమ్.

ఎక్కి ఆగ్ ఒగ్గెర్ వాటల్

¹² కేన్ జప్పన్ ఆగ్గె కిసి ఒగ్గెర్ వాటల్ తవుల గే, జేవ్ వాటల్ ఒగ్గెర్ జలెకి బెదె ఎక్కి ఆగ్ కిసి జయెదె గే, దస్సి, క్రీస్తుచి ఎక్కి ఆగ్ జా నంబజలన మొత్తుమ్ బెదిలిసి. ¹³ అమ్ యూదుల్ జలెకి, *గ్రీసు దేసిముచ జలెకి, గొత్తి మాన్సుల్ జలెకి, గొత్తి మాన్సుల్ నెంజలి కి, ఎక్కి ఆగ్లెత్ ఎక్కి ఆత్మతె అమ్ నంబజలన జా బాప్తిసుమ్తె బెదిలెమ్; అమ్ ఎత్తిజిన్క ప్రబు జోచి ఎక్కి ఆత్మతెయి పియడ్డన జలమ్, అమ్క ఒండెక ఎక్కి ఆత్మయి దా అస్సె.

¹⁴ అమ్చి ఆగ్గెక ఎక్కి వాట తయె నాయ్. అమ్చి ఆగ్లెత్ ఒగ్గెర్ వాటల్ తవుల. ¹⁵ “ఏక వేలె చాటు అమ్ ఆతు నెంజి, జలె ఆవ్ ఈంజ ఆగ్గెక వాట నెంజి” మెన సంగిల్ కి, ఆగ్గెక జా చాటు కచితుమ్ ఏక వాట జా తత్తయె. ¹⁶ “ఆవ్ అంకి నెంజిచి రిసా ఆగ్గెక వాట నెంజి” మెన కంగ్గొ జప్పన్ ఏక వేలె సంగిల్ కి, జా ఆగ్గెక జా కంగ్గొ కచితుమ్ వాట జా తత్తయె. ¹⁷ జలె ఆగ్ ఒండె అంకి జలె, కిసి నూనుక జతి! ఆగ్ ఒండె కంగ్గొ జలె, కిసి ఇంగుక జతి!

¹⁸ ప్రబు జాన జానయ్ ఆగ్లెత్ కిచ్చొ కిచ్చొ వాటల్ జో ఉచర్తి రితి బెదవ అస్సె. ¹⁹ జేవ్ ఎత్తి ఎక్కి వాట జతె జలె, ఆగ్ ఒండె కేనె తత్తి! ²⁰ నిజమి ఆగ్ ఒగ్గెర్ వాటల్ తిలె కి ఎక్కి ఆగ్ జతతి. ²¹ జాకయ, “తుయ తంక అంక నాయ్” మెన ఆతుక అంకి నంగుక బెదె నాయ్. “తుయ తంక అంక నాయ్” మెన చట్టొక బోడి నంగుక బెదె నాయ్. ²² జలె, నాయ్, ఆగుతెచ అప్పు, డీస్ వాటల్ నెంజిలె, జింక నెంజి,

† 11:24 11:24 నెంజిలె, ‘గండల్ జల్’ బలి జలి * 12:13 12:13 గ్రీసు దేసిముచ మాన్సుల్క సంగుల, గని ఇన్నె ‘గ్రీసు దేసిముచ’ మెన సంగిల్, యూదుల్ నెంజిలెన మొత్తుమ్కయె సంగితయె.

23 చి అగ్రతె గవ్వరుమ్ నెంజల వాటల్క 'డీసిలె లాజు' మెన, గవ్వరుమ్ కెర్త పాలల్ గలంతసుమ్. దెకుక సూటి నెంజలె అమచి అగ్రతె వాటల్ ఒగ్గర్ సూటి దెకయత. 24 'డీసుక సూటి' మెన, తిల వాటల్క లుంకడుక నాయ్.

25 జలె దేముడు, ఒండి అగ్రి ఎక్కి సేంతుమ్ తతి రితి, అగ్రిచి వాటల్ ఎత్తి, అన్నె అగ్రి వాటల్క గవ్వరుమ్ దెకితే రితి, తొక్కి గవ్వరుమ్ అగ్రి వాటల్క ప్రబు ఒగ్గర్ గవ్వరుమ్ దెతి రితి బెదవ అన్నె. 26 ఒండి అగ్రిచి ఏక్ వాటల్ నొప్పి అయిలె, తిల వాటల్ ఎత్తిక బాద. ఒండి అగ్రితెచి ఏక్ వాటల్ గవ్వరుమ్ అయిలె, తిలి ఎత్తి వాటల్క సర్త.

27 జలె, తుమ్ జోక సంబజలన మొత్తుమ్ క్రీస్తుచి అగ్రి జా అన్నె, చి తుమ్చితెవో ఎత్తి మాన్సు క్రీస్తుచి అగ్రిక వాట జయెదె. 28 పడ్డో, దేముడు మొత్తుమ్ సంగుమ్తె వేర కమెచి రిసా, ప్రబు వేర వేర మాన్సుల్క రిసాన అన్నె. తొలితొ జోచి నావ్ తెన్ బుల బుల సుబుమ్ కబుర్ సూనయత బారికుల్, పడ్డో జోచ కబుర్ల సంగితనక, పడ్డో బోదన కెర్తన, పడ్డో జోచి సెక్తిక జోచి అదికారుమ్ దెకయత వెల్లెల కమె కెర్తన, పడ్డో జబ్బు తెన్ తిల మాన్సుల్క చెంగిల్ కెర్తన, పడ్డో బాదల్ తిల మాన్సుల్క తోడు కెర్తన, పడ్డో సంగుమ్చి కిచ్చొ కిచ్చొ కమెక ఏలువ కెర్తన, పడ్డో వేర వేర బానల్ తెన్ ప్రబుచ కొడో సంగితనక తిలన్. 29 ఎత్తిజెన్ ప్రబుచ బారికుల్ జవుల గే? ఎత్తిజెన్ జోచ కబుర్ల సంగితన జవుల గే? ఎత్తిజెన్ బోదన కెర్తన జవుల గే? ఎత్తిజెన్ వెల్లెల వెల్లెల కమె కెర్తన జవుల గే? 30 ఒండి జబ్బుల్ తిల మాన్సుల్క చెంగిల్ కెర్త సెక్తి ఎత్తిజెన్క తయెదె గే? వేర వేర బానల్ తెన్ ప్రబుచ కొడో సంగితి వరుమ్ ఎత్తిజెన్క తయెదె గే? జేవ్ వేర బానల్ తెన్ కొడోచ అర్లల్ సంగుక ఎత్తిజెన్క సెక్తి తయెదె గే? 31 జలె తుమ్చి పెట్టి ముక్కిమ్చయ అత్తువరల్క తుమ్ ఆన జా. ఈంజయ నెంజ, అన్నె చెంగిలి వాట దెకయిందె.

13

ఎత్తిచి కంట ప్రేమయ ముక్కిమ్

1 మాన్సుల్క బానల్ తెన్ కి, దూతల్చ బానల్ తెన్ కి అవ్ లెట్టెల్లె కి, అంచి పెట్టి ప్రేమ నెంజెలి, రితి టమ్ము జవున్, కంచు గంటో బజయిలె అవాడె రితి జతయ. 2 పడ్డో ఏక్ వేల ప్రబుచ కబుర్లు సంగుక అంక సెక్తి తిలె కి, ప్రబుచ గుట్టల్ ఎత్తి జోచి రిసాచి గ్యాసుమ్ ఎత్తి అవ్ జాన్లె కి, డొంగ్రల్ ఉట్టవ ఎదిలి నముకుమ్ అంక తిలె కి, అంచి పెట్టి ప్రేమ నెంజెలి, కామ్క నెంజెలిసా జయిందె. 3 అంక కలుగు జలిసి ఎత్తి ఏక్ వేల బీద సుదల్క పూర్తి వంట దిలెకి, 'పున్నిమ్' మెన బలి జతి రితి అవ్ ఏక్ వేల అంచి అగ్రి అగ్రతె డయాడ్లెకి. అంచి పెట్టి ప్రేమ నెంజెలి, అంక ఎద్గర్ కామ్క నెంజె.

4 ప్రేమ, జలె, అమచి పెట్టి తిలె, బాదల్ ఒర్లువ జా జినుమ్దె. మెత్తన తా మాన్సుల్క కన్యారుమ్ దెకుమ్దె. ప్రేమ అమచి పెట్టి తిలె, గోసల్ జము నాయ్. అమచి సొంత గవ్వరుమ్ సంగుమ్ నాయ్. సొంత గవ్వరుమ్ ఉచరనుమ్ నాయ్. 5 అన్నె మాన్సుల్చి మరియదా కడుమ్ నాయ్. ప్రేమ అమచి పెట్టి తిలె, అమచి సొంత ఇస్టుమ్ జర్లవ కెరుక ఆన జము నాయ్. కోపుమ్ దెకవుమ్ నాయ్. పెట్టి కోపుమ్ తియనుమ్ నాయ్. 6 అమచి పెట్టి ప్రేమ తిలె, పాపుమ్ దెకిలె సర్ల జము నాయ్, గని సత్తిమ్ తిలి కిచ్చొ జవున్ కామ్ దెకిలె, సర్లయ జమదె. 7 అమచి పెట్టి ప్రేమ తిలె, అన్నె మాన్సుల్క తప్పల్క ఒర్లువ జమదె. నముకుమ్ తెన్ తమదె. 'ఎత్తి

చెంగిల్ జయెదె' మెన దయిరిమ్ తెన్ తమదె. ఎత్తి బాదల్ ఒర్లువ జా నిదాసుమ్ తమదె.

8 ప్రేమ, జలె, కెయెక కి కేడె నాయ్. గని ప్రబుచ కబుర్లు సంగితి కాలుమ్, మాత్తుమ్, కేడెదె. వేర వేర బానల్ తెన్ ప్రబుచ కొడో లట్టెల్లిసి కి కేడెదె. గ్యాసుమ్ సెక్తిసి కేడెదె. 9 కిచ్చొక మెలె, అప్పె అవ్ గ్యాసుమ్ ఇదిలిన్ జాసుమ్. ప్రబుచ కబుర్లు సంగితిసి కి ఇదిలిదల్ సంగితనుమ్. 10 గని పూర్తి జతిన్చి కాలుమ్ అయిలె, అమ్ ఇదిలిదల్ జాన్సి కేడెదె. 11 అవ్ బాల తిలి పొది బాలబోదచి రితి లట్టెల్లె తిలయ, బాలబోదచి బుద్ధి తెన్ తిలయ, బాలబోదచి రితి ఉచరె తిలయ. గని వడ్డెలి తెంతో, బాలబోదచి రితి ఇండుక ములిలయ.

12 అప్పెచి మట్టుక ప్రబుచి ఎత్తి కిసి చినితనుమ్ మెలె, గాండు డంకిల్ రితి సొస్తుమ్ డీని నాయ్; అద్దుమ్తె దెకిలి రితి. గని తెదొడకయ, కిచ్చొ అద్దు నెంతె, సొస్తుమ్ దెకుమ్దె, అద్దుమ్ కెరనుమ్దె. అవ్, జలె, అప్పె ఇదిలిదల్ జాని. తెదొడకయ పూర్తి అద్దుమ్ జయెదె. ప్రబు అప్పె కి అగ్రి తెంతో అంకయ కిసి పూర్తి జానె గే, దస్సి, తెదొడకయ జోక అవ్ పూర్తి జానిందె, అంక పూర్తి అద్దుమ్ జయెదె.

13 జలె, తిన్ని పాడె నె జత కెయెక తెయెక తా గెప్పల. కిచ్చొ కిచ్చొ మెలె, ప్రబుచి రిసాచి నముకుమ్, పడ్డో ప్రబుచి తెడిచి ఆన, పడ్డో ప్రబు దెతి ప్రేమయ. గని, జేవ్ తిన్నితె ప్రబు దెతి ప్రేమయ గొప్పచి.

14

ఎత్తిజెన్ జాన్సి బాన తెన్ ప్రబుచ కబుర్లు సంగితిసి

1 ప్రబుచి ప్రేమ తెన్ తంక తుమ్ ఆన జా, పడ్డో, జోవయిందె అత్తుచ సెక్తివరల్క ఆన జా. జేవ్ వరల్తె ముక్కిమ్క దేముడుచ కబుర్లు సంగితి సెక్తివరుమ్కయ ఆన జా. 2 కిచ్చొక మెలె, కేన్ జవున్ వేర బాన తెన్ ఎక్కిల్ లట్టెల్లె, ప్రబు తెన్ని లట్టెల్తయ, గని మాన్సు తెన్ నాయ్. మెలె, దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తుచి తెడి ప్రబుచ గుట్టల్ జో మాన్సు సంగితయ, గని సూన్తొ కేన్ మాన్సుక అద్దుమ్ జయె నాయ్. 3 గని, తిలన ఎత్తిజెన్ జాన్తి బాన తెన్ ప్రబుచ కబుర్లు కో సంగిలె, సూన్తనక జోవయిందె అత్తుతె డిట్టుమ్ కెరెదె. జేవ్ నేన్సి జేవ్ నికుక జయెదె, చి నెత్తిన్క దయిరిమ్ జంక జయెదె. 4 తిలన నేన్సి బాన తెన్ కో లట్టెల్లె, జో లట్టెల్లె సాకయ లాబుమ్, గని తిలన జాన్సి బాన తెన్ ప్రబుచ కబుర్లు కో సంగిలె, నంబజల సంగుమ్ మొత్తుమ్కయ లాబుమ్.

5 జలె, తుమ్ ఎత్తిజెన్ ప్రబు దెత వేర బానల్ తెన్ లట్టెల్లె అంక సర్ల, గని అన్నె కిచ్చొ ఆన జతసి మెలె, తుమ్క 'మాన్సుల్ అద్దుమ్ కెరంతి రితి ప్రబుచ కబుర్లు సంగుతు' మెనయ అంచి ఇస్టుమ్. సంగుమ్చి మాన్సుల్ అద్దుమ్ కెరంతి రితి సొంత బాన తెన్ కో జలెక అద్దుమ్ సంగిలెకయ, సూన్తనక లాబుమ్, అత్తుతె వద్దుల తిలన నేన్సి బాన తెన్ ప్రబుచి కిచ్చొ జవున్ కోడు సంగితి కంట, తిలన జాన్సి బాన తెన్ ప్రబుచి కబుర్ సంగిలె చెంగిలి.

6 బాపుడ్లు, అవ్ తుమ్చితె జా కెర తుమ్ నేన్సి బాన తెన్ లట్టెల్లె, తుమ్ అద్దుమ్ కెరంతి రితి ప్రబు దెకుమ్చి కిచ్చొ జలెక నే సంగిలె తుమ్క కిచ్చొ లాబుమ్? అవ్ తుమ్చి పాసి జా దేముడుచి సత్తిమ్ సూనవుక నెంజెలి, దేముడుచి రిసా తుమ్క నోచి గ్యాసుమ్చి సెక్తి జలెక, జో సంగిలి కబుర్ నే సూనయలె జలెక, జోచి బోద నే సంగిలె జలెక,

అవ్ దస్సి నే కెర్తె తుమ్క కిచ్చి లాబుమ్! కిచ్చి లాబుమ్ నాయ్. ⁷ మూరి జలెకు, వీన జలెకు జీవ్ నెంజలె రితయ్ బజెంత్రలు, కి అవాడ్ జయెదె. బజెనక ఉచర్లె సొమ్ము నే బజెలి, మాన్యుల్ రాగుమ్ కిసి చినుల? ⁸ వడ్డె, జమాన్సుచి నప్పిరమూరి జవున్ సొమ్ము నే బజెలి, యుద్దుమ్ కెరుక మెన జేవ్ జమాన్సుతె కో తెయారో జవుల? ⁹ తుమ్చి తెన్ కి దస్సి, తుమ్ సొమ్ము అర్దుమ్ కెరంతి రితి తుమ్చి జీబ్ తెన్ నే లట్టల్లె, లట్టల్లె బాన తెన్ తుమ్ కిచ్చి సంగిలిసి కిసి జాననుమ్చి? తుమ్ మాన్యుల్క నాయ్, గని ఆరి వాయ్ తెన్ లట్టల్లె రితి తస్సె.

¹⁰ నిజమి, ఈంజ లోకుమ్తె ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ బానల్ తవుల, చి జేవ్ బానల్ ఎత్తితె అర్దుమ్ నెంజలె కొడో తయె నాయ్. ¹¹ గని, కేన్ బాన అవ్ నేన్సె, జా బాన తెన్ ఎక్కిలో లట్టల్లె, జో అంక వేరయ్ దేసిమ్చ మాన్సు జయెదె, అవ్ కి జోక వేరయ్ దేసిమ్చ మాన్సు జయెదె.

¹² తుమ్చి తెన్ కి దస్సి. ప్రబుచ అత్తువరల్క తుమ్క అన అస్సెచి రిసా, ముక్కిమ్క నంపజలన మొత్తుమ్ అత్తుక వడ్డితి రితి ప్రబు దిల వరల్ బుద్ది తెన్, నిదానుమ్ తెన్ దెరనుక అస్సె.

వేర బాన తెన్ లట్టల్లె కీన్ తంక

¹³ ఎత్తిజన్క కామ్క జెతి, ప్రబుచి కోడు కో వేర బాన తెన్ లట్టల్లె, 'జా అర్దుమ్ సంగితి సెక్కి దొర్లు జవున్' మెనయ్ తుమ్ ప్రార్దన కెరె. ¹⁴ అమ్ నేన్సి బాన తెన్ అవ్ జవున్ ప్రార్దన కెర్లె, అంచి అత్తయి ప్రార్దన కెర్తయ్, గని అర్దుమ్ నెంజిలి రిసా అంచి బుద్దితె పలితుమ్ దెరె నాయ్. ¹⁵ జాకయ్, అవ్ కిచ్చి కెరుక? అత్తు తెన్ కి ప్రార్దన కెరెదె, మెన్సు తెన్ కి ప్రార్దన కెరెదె. ప్రబుచ గనుమ్లు అత్తు తెన్ గాయెదె, చి మెన్సుతె అర్దుమ్ తెన్ కి గాయెదె. ¹⁶ నెంజిలి, ఏక అత్తు తెన్సి తుమ్చితె ఎక్కిలో ప్రబుచ కిచ్చి జవున్ సర్ల తెన్ జోబర సంగిలి, జా సెక్కివరుమ్ నెంజలన జో సంగిలిచి కోడుచి అర్దుమ్ నేన కెరె, జో మాన్సుచి సర్లచి జా ప్రార్దన తెన్ కిసి జోచి మెన్సు బెదచ *తెద్దిలి' మెన ఒచ్చునల? నెతిర్లి! ¹⁷ నిజమి జో మాన్సు జోచి సర్ల సంగ తయెదె, గని సూనతో మాన్సుక కిచ్చి లాబుమ్ నాయ్.

¹⁸ తుమ్ ఎత్తిజన్చి కంట అవ్ వేర బానల్ తెన్ ఒగ్గర్ లట్టల్లెచి రిసా ప్రబుచ అంచి సర్ల అవ్ సంగితన్. ¹⁹ గని, సంగుమ్తె అవ్ తిలి పొది అన్సెక్కో అర్దుమ్ నే కెరంతి, జేవ్ నేన్సి బాన తెన్ దెన్సు వెయిలు కొడో లట్టల్లె కంట, జేవ్ అర్దుమ్ కెరంత బానచి పావ్ కొడో జోవయింక బోదన కెర్తి రితి లట్టబుక అంక ఇస్సుమ్.

నంపజలన అత్తుక వడ్డితె రితి సంగుమ్తె కిచ్చి కెరుక

²⁰ బావుడ్లు, బాలబోదల్చి బుద్ది తెన్ తుమ్ తా నాయ్. పాపుమ్చి కామ్క జలె, నేన్సె బాలబోదల్ రిత తా, గని బుద్దిచి కామ్క జలె వడ్డిలి రిత జా. ²¹ † మోసి పూర్నుచోచి అత్తి దేముడు రెగ్గయల అగ్గల్తె రెగ్గయల కోడు కిచ్చి మెలె, * "వేర బానల్ తెన్ వేర దేసిమ్లుచ మాన్సుల్చి చోడిపాట్ కళంజ దేసిమ్చక బోద కెరెదె. కెర్లె కి, సూనతి నాయ్" మెన ప్రబు నిచ్చుచి తీర్చు సంగితయ్."

* 14:16 14:16 తెద్దిలి మెలె అవ్. † 14:21 14:21 తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసిచి అత్తి దేముడు రెగ్గయల అగ్గల్ మెన అవ్ జానుమ్. ఈంజ కొడో ఎత్తి బైబిల్తె అగేచి పావ్ పున్కుమ్తె రెగ్గయ జా అస్సె. ఈంజ దెకప్పక మెన కుచియ బానతె నెయ ప్రమానుమ్తె మోసి పూర్నుచోచి అత్తి రెగ్గి దేముడుచ అగ్గల్ మెన రచ్చన అస్సె. ‡ 14:21 14:21 యెనయా 28:11-12, ద్వితియాపదేశ కాడుము 28:49.

²² జా కోడు సదు కెర్లె, నంపతిలనక నాయ్, గని నంపనెంజలనకయ్ జేవ్క అనానుమ్చి పాపుమ్ లయితి గుర్తుకయ్ జేవ్ నేన్సె బానల్ తెన్ లట్టల్లెనక ప్రబు సెలవ్ దెతయ్. జాన్సి బాన తెన్ ప్రబుచ కబుర్లు సంగితిసి, మాత్తుమ్, నంపనెంజలనచి రిసా నాయ్, గని నంపజతనకయ్ 'అర్దుమ్ కెరంతు' మెనయ్ ప్రబు సెలవ్ దెతయ్.

²³ జలె, నంపజలన మొత్తుమ్ సంగుమ్తె బెదితి పొది ఎత్తిజన్ జేవ్ వేర వేర బానల్ తెన్ లట్టల్లె తిలె, వేర మాన్యుల్ జలెకు, ఎద్దె నంప నెంజలన జలెకు తెడి అయెలె, తుమ్ ఎత్తిజన్క 'వెర్లి జా అస్సి' మెనుల. ²⁴ జాన్సి బాన తెన్ ప్రబుచ కబుర్లు ఎత్తిజన్ సంగిలి, నంపనెంజలిసా జవున్, వేర మాన్సు ఎత్తిజన్ తెడి అయెలె, ఎత్తిజన్ సంగితిసి సూన, జోవయించి పాపుమ్ చినున, జేవ్ ఎత్తిజన్చి అత్తి సంగిలిన్క జో మాన్సు పరిచ్చ జలి రితి జతయ్. దేముడు దెతి తీర్చుల్ సూనతయ్, చి ²⁵ జోవయించి వెట్టితిల గుట్టుల్ జోవయింక సొమ్ము డీనుల, చి జోవయించి మొక్కె సర్చు నేడ, ప్రబుక ఒక్క కెరెదె, చి దేముడు తుమ్చి తెన్ తిలిసి జో ఒచ్చునెదె.

²⁶ జలె, అస్సె కిచ్చి తుమ్క సంగుక, బావుడ్లు? తుమ్ సంగుమ్తె బెద వెసెతి పొది తుమ్చితె ఎత్తి మాన్సుక కిచ్చి జవున్ అత్తునెక్కి తయెదె. ఎక్కిలో ఏక గనుమ్ గయెదె మెన తయెదె, అన్సెక్కో కిచ్చి జవున్ బోదన కెరుక మెన తయెదె, అన్సెక్కో ప్రబు కిచ్చి జవున్ దెకవ తిలిసి సంగుక మెన తయెదె, అన్సెక్కో కేన్ జవున్ అత్తుబాన తెన్ కిచ్చి జవున్ సంగెదె మెన తయెదె, అన్సెక్కో జా కోడుచి అర్దుమ్ సంగెదె మెన తయెదె. సంగుమ్తె కిచ్చి కెర్లె కి ఎత్తిజన్క కామ్క జెతి రితి తుమ్ కెరె. ²⁷ కో అత్తుబానల్ తెన్ లట్టల్లెన తిలె, ఎక్కి, దొగుల గే తీగ్ల వర్లు తెన్ జేవ్ బానల్ తెన్ లట్టల్లె, చి ఎక్కిలో జా అర్దుమ్ సంగున. ²⁸ గని, అర్దుమ్ సంగితోసా ఒత్త నెంజిలి, వేర వేర బానల్ తెన్ లట్టల్లెసా సంగుమ్తె తుక్లె తా. జోక జోయ్యు బానల్ ప్రబు తెన్ లట్టబుక, గని కో సూనతి రితి నాయ్. ²⁹ వడ్డె, ప్రబుచ కబుర్లు సంగితన దొగుల తీగ్ల జోచ కబుర్లు సంగుతు, చి తిలె మాన్యుల్ జేవ్ సంగితిచి అర్దుమ్ ఉచరంతు. ³⁰ అన్సెక్కో ఒత్త వెన తిలోసాక ప్రబు కిచ్చి దెకయెలె, అగ్గెవో తుక్లె తంక. ³¹ కిచ్చి మెలె, ఎత్తిజన్ వర్లు తెన్సి ఎక్కిలోచి వడ్డె అన్సెక్కో ప్రబుచ కబుర్లు సంగుక జయెదె. దస్సి వర్లు తెన్ లట్టల్లె, ఎత్తి మాన్సు కిచ్చి జవున్ సికుక జయెదె, ఎత్తి మాన్సు కిచ్చి జవున్ అర్దుమ్ సూనుక జయెదె; జాగర్ల సంగితిన్ జలెకి, దయిరిమ్ సంగితిన్ జలెకి. ³² ప్రబుచి కబుర్ల జో సంగితి సెక్కి ముద్దో కెర్లె సెక్కి జోచి అత్తి అస్సె. తుక్లె తంక సూటి తిలె, తెరె. ³³ దేముడు జోచి సంగుమ్తె సేంతుమ్ దెతొసా గని జో అల్లర్లు కెర్తొసా నెంజె.

³⁴ ప్రబుచ మాన్యుల్చ సంగుమ్లు ఎత్తితె కెర్తి రితి, ఒత్తచి సంగుమ్తె కి తేరబోదల్ తుక్లె తంక. జేవ్ లట్టబుక సెలవ్ నాయ్, దేముడు మోసి తెన్ దిలి అగ్గల్తె రెగ్గి రితి మున్చుర్లుచి తెడి జేవ్ తంక. ³⁵ జేవ్ కిచ్చి జవున్ పునుక మెలె, మున్చుర్లుల్ గెరి పున తంక. తేరబోద సంగుమ్తె లట్టబుక చెంగిల్ నాయ్. ³⁶ తుమ్ వేర ఉచర్లను జలె,

దేముడుచి కోడు తుమ్చితెయ్ మొదోల జలి గే? నెంజలె, ఎక్కి తూమ్ సూన అస్సున గే?

37 'ప్రబుచ కబుర్లు సంగితోసా ఆవ్' మెన అన్నె కో ఉచర్లె, 'ప్రబుచి అత్తునెక్కి తతోసా ఆవ్' మెన అన్నె కో ఉచర్లె, ఆవ్ తుమ్క రెగిడ్డినక 'ప్రబుయ దిలిసి ఆత్త' మెన జో ఒప్పునుక.

38 జో ఈంజ ఒప్పునె నాయ్ గే, జో మాన్సుక 'ప్రబుచి అత్తునెక్కి తిలోసా' మెన ఆవ్ ఒప్పునుమ్ నాయ్.

39 జలె, బాపుడ్లు, ప్రబుచ కబుర్లు సంగిమ్ది మెన తుమ్ ఆన జా, చి జోచి అత్తునెక్కిక వేర బానల్ తెన్ లట్టల్లిన్క అడ్డు కెర నాయ్, 40 గని కిచ్చొ కెర్లె కి, బుద్ది తెన్ మరియోద్ తెన్ సేంతుమ్ తెన్ కెరన.

15

యేసుక్రీస్తు మొర కచితుమ్ అన్నె జీవ్ జలిన్

1 జలె, అప్పె బాపుడ్లు, సుబుమ్ కబుర్ సంగితి రిసాచి తుమ్క ఉచార కెరయింది. ఈంజ సుబుమ్ కబుర్ తుమ్క సూనయ్లి పొది కిచ్చొ కిచ్చొ సంగిలమ్ గే, తుమ్ ఉచర. జా ఎత్కి తుమ్ సూన సంజలదు. 2 ఆవ్ సంగిలి సుబుమ్ కబుర్చి తుమ్ నే పచ్చితె నిదానుమ్ జా అస్సున్ జలె, జాచి రిసా రచ్చింఛువ జతె అస్సున్. గని సంజలన తెన్ తుమ్ బెదిలిసి ఆచిది జలె, తుమ్క సముకుమ్ నాయ్.

3 జలె, అంక దిలిన్క 'ఎత్కిచి కంబ ముక్కిమ్చి, జా' మెనయ్ తుమ్క ఆవ్ అన్నె తిలయ్. కిచ్చొ కోడు మెలె, 'జర్లు జయిదె' మెన పూర్లుమ్ దేముడుచి కొడ్డతె రెగ్గయ్లి రితి, అమ్చ పావల్ గెచ్చయ్లి బలి జతి రిసా క్రీస్తు మొర, 4 రోయి జా, 'జర్లు జయిదె' మెన దేముడుచి కొడ్డతె అగ్గె రెగిడ్డి రితి తిర్తతక అబ్బొసి జోక అన్నె జయిడ ఉట్టయ్లిన్.

5 *కెపాక, పడ్డె బారజన్ సిస్సుల్ మొత్తమ్క డీసిలన్. 6 పడ్డె పావ్ పుంజో జిన్చి కంబ ఒగ్గరజన్ సంజలనక ఎక్కి సుటు డీసిలన్. జోవయింతె అప్పెక ఒగ్గరజన్ జిచ్చి అస్తె, గని సగుమ్జిన్ మొర గెల.

7 పడ్డె, యాకోబుక డీసిలన్. పడ్డె సుబుమ్ కబుర్ సూనప్పక మెన జో నిసాన్ బారికుల్ ఎత్కిజిన్క డీసిలన్.

8 పడ్డె, ఆవ్ అగ్గె జోచొ సిస్సుడు నెంజ తా. ఆవ్ సరి జతి సమయ్యమ్క నే జెర్లిలోసా జలె కి, ఆకర్క అంక కి డీసిలన్.

9 జోచ బారికుల్ ఎత్కిచి కంబ ఆవ్ దాక్ జయింది. 'జోచొ బారికి' మెనసుక ఆవ్ ఏలువ కి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, జో దేముడుచ బక్తుల్ జల సంజలన్క ఆవ్ అగ్గె †అల్లర్ కెర్లె తిలయ్.

10 గని జో దేముడుచి దయచి రిసా †రచ్చింఛువ జా జోచొ బారికి ఆవ్ జా అస్సి, చి అంక కెర్లె దయ్ ఆచిచి నెంజె. జేవ్ ఎత్కిజిన్చి కంబ ఆవ్ ఒగ్గర కామ్ కెర అస్సి, జా అంచి సొంత సెక్కి తెన్ నాయ్, గని అంచి పెట్టి తిలి దేముడుచి దయయ్ అన్నె ఈంజ కామ్ కెరవ అస్సి. 11 ఆవ్ సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్లి కి, జేవ్ సూనయ్లి కి, అమ్ ఒండి ఈంజయ్ ఎక్కి సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర్లెనుమ్చి, తుమ్ సంజలదు.

క్రీస్తు అన్నె జీవ్ జా ఉట్టిసి మాన్సుల్ అన్నె జీవ్ జా ఉట్టుక

12 జలె, క్రీస్తు 'మొర్చికయ్, దేముడు జోక అన్నె జయిడ ఉట్టయ్లిన్' మెన సుబుమ్ కబుర్ తిలె, 'మొర్చు అన్నె జీవ్ జా ఉట్టితె నాయ్' మెన తుమ్చితె సగుమ్జిన్ కిన్ సంగుక జయిందె? 13 మొర, అన్నె జీవ్ జా ఉట్టుక నెంజె మెలె, క్రీస్తు కి 'జీవ్ జా ఉట్టి నాయ్' మెనుక జయిందె. 14 క్రీస్తు అన్నె జీవ్ జా ఉట్టి నాయ్ జలె, ఆవ్ బోద కెర్లె, తుమ్చి సముకుమ్ ఎత్కి, ఆరి. 15 అన్నె దస్సి తిలె, దేముడుచి రిసాచి అమ్చి సాచి అబ్బుమ్చి జా తయిందె. కిచ్చొక మెలె, జోక 'క్రీస్తుక అన్నె జీవ్ కెర ఉట్టయ్లిన్' మెన సాచి సంగిలమ్. గని 'మొర్చు జీవ్ జా ఉట్టితె నాయ్' మెలిన్ ఏక వేల నిజమ్ జలె, యేసుక కి జో దేముడు జయిడ ఉట్టువ తయ్ నాయ్. 16 కిచ్చొక మెలె, మొర్చు అన్నె జీవ్ జా ఉట్టితె నాయ్ మెలె, 'క్రీస్తు కి అన్నె జీవ్ జా ఉట్టి నాయ్.' 17 క్రీస్తు అన్నె జీవ్ జా ఉట్టి నాయ్ మెలె, తుమ్చి సముకుమ్ ఆరి అన్నె మెనుక జతి, చి అప్పెక తుమ్చ పావల్ తెన్నె అస్సున్ మెనుక జయిందె. 18 జా నిజమ్ జలె, క్రీస్తు సంజలన మొర్చు కి నాసెనుమ్త గెచ్చ తవుల. 19 ఎక్కి ఈంజ లోకుమ్తెచి అమ్చి జిచితుమ్చి రిసా క్రీస్తు అమ్క కామ్క జయిందె మెన అమ్చి సముకుమ్ తిలె, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్ ఎత్కిచి కంబ, అమ్చి నిస్సారుమ్ తిలన జమ్చి.

20 గని నిజమ్చి క్రీస్తు మొర్చు తెంతో జీవ్ జా ఉట్టు కెర, మొర అన్నె జీవ్ జా ఉట్టుక తిలనకతె తొల్పొర్ జా అస్సి. 21 కిత్తోతొవ మాన్సు ఆదాము పాపుమ్ కెర్లెన్చి రిసా మొర్చు మొదోల జా అయ్లి. గని మొర్చు తెంతో అన్నె జీవ్ జా ఉట్టుక అన్నె మాన్సు తెంతో అయ్లి. 22 ఆదాముచి తెడి ఈంజ లోకుమ్చ ఎత్కిజిన్ మొర గెతతి, దస్సి క్రీస్తుచి తెడి తిలన ఎత్కిజిన్ అన్నె జీవ్ జా ఉట్టుల.

23 గని ఎత్కిజిన్ సరిగా వర్చ తెన్ అన్నె జీవ్ జా ఉట్టుక అస్సి. తొలితో తొల్పొర్ జలో క్రీస్తు అన్నె జీవ్ జా ఉట్టు అస్సి. పడ్డె, జో ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె ఉత్త జెతి దీసిక జోచయ్ జల మాన్సుల్ కి జీవ్ జా ఉట్టుల. 24 జా జర్లు జలి పడ్డెక, ఆకర్క, *అదికారుమ్ తిలిన్ ఎత్కిచి ఉప్పిరి, †అదికారుమ్ ఎత్కిచి ఉప్పిరి. †సక్తివో ఎత్కిచి ఉప్పిరి జో జిన్ గెచ్చ కెర, యేసుజోచి రాజిమ్ దేముడుచ అబ్బొన్చి అత్తి అన్నె సార్చు కెర దెయిందె. తెదోడి ఆకర్ జయిందె. 25 మదెన్, జోచ విరోదుమ్ సుదల్ ఎత్కిక, జో జిన్తె ఎదక, క్రీస్తు సొంత ఏలువ కెరుక అస్సి. 26 జా ఆకర్క నాసెనుమ్ జలి విరోది, మొర్చు.

27 కి"జో ఏలువ కెర్లె రిసా, దేముడు ఎత్కి జోచి అత్తి సార్చు కెర దా అస్సి" మెన రెగ్ల అస్సి. మదెన్ క్రీస్తుచి అత్తి ఎత్కి సార్చు కెర దిలోసా అబ్బొసి. జో అబ్బొన్కయ్ పిట్ట, ఎత్కి క్రీస్తుచి అదికారుమ్ తెంతో అస్సి. 28 క్రీస్తు ఎత్కిక జిన్ కేడయ్లి, ఈంజ మదెన్ జోచి అత్తి జా ఎత్కి సార్చు కెర తిలో అబ్బొన్చి అత్తి తెదోడికయ్ జొయ్యి అన్నె సార్చు కెర దా, జొయ్యి అబ్బొన్చి తెడి కి తయిందె. దస్సి దేముడు అబ్బొసి ఎత్కిక పూర్తి సొంత ఏలువ కెరెదె.

అన్నె జీవ్ జా ఉట్టుమ్చి రిసా బుద్ది ఇంఛ

* 15:5 15:5 మెలె 'పేతురుక. † 15:9 15:9 బారికుల్ 9:1-3. ‡ 15:10 15:10 బారికుల్ 9:4-6. § 15:21 15:21 రోమయల్ 5:14-21, ఆదికారుమ్ 3 అధ్యాయమ్. * 15:24 15:24 ఎపెను 1:21 దెక. జేవ్ పొదులి ఈంజేవ్ తిన్నె కొడొ సంగిలి, దూతల్ బూతల్ గట్టచి రిసా సంగితె తిల. కొలోస్సయల్ 1:16 కి దెక. † 15:24 15:24 ఎపెను 1:21 దెక. జేవ్ పొదులి ఈంజేవ్ తిన్నె కొడొ సంగిలి, దూతల్ బూతల్ గట్టచి రిసా సంగితె తిల. కొలోస్సయల్ 1:16 కి దెక. ‡ 15:24 15:24 ఎపెను 1:21 దెక. జేవ్ పొదులి ఈంజేవ్ తిన్నె కొడొ సంగిలి, దూతల్ బూతల్ గట్టచి రిసా సంగితె తిల. కొలోస్సయల్ 1:16 కి దెక. § 15:27 15:27 క్రిస్తలు 8:6.

29 మొదల అన్న జీవ జా ఉట్టితి నాయ్ మెలె, నగుమజన్ కిచ్చొక మొదలనె రిసా బాప్తిసము నజన్తతి? మొదల ఎద్దె అన్న జీవ జా ఉట్టితి నాయ్ జలె, జోవయింబి రిసా నగుమజన్ కిచ్చొక బాప్తిసము నజన్తతి? 30 మొదల అన్న జీవ జా ఉట్టితి నాయ్ జలె, 'మొర్సి జీవ జా ఉట్టుల' మెన అచ్ కిచ్చొక కెర్టెడె తెదొడె మొర్సి ప్రమాదుమ్ అనయ్తసి? జీవ జా ఉట్టుక నెంజె మెలె, ఇసి జత తత్తయ్ గే? 31 నాయ్, బాపుడ్లు, తుమ్ సంబజలి రిసా అచ్ ప్రబుచి తెడి కెర్టి గవురుమ్ ఉవరంతసి గే, తెర్ది కచితుమ్ అచ్ కిచ్చొ సంగితసి మెలె, రోజాక అచ్ మొదలసి. 32 ఎవెసల పట్టుమతె, జేవ కెల్తె కెర్టి రితి అచ్ జంతువులె తెన జుజ్జల్ రితి జలయె. అచ్ దస్సి బాప్తిస తె కంజయ్ లోకుమతె అంక కిచ్చొ లాబుమ్! కిచ్చొయ్ లాబుమ్ నాయ్. మొదల అన్న జీవ జా ఉట్టితి నాయ్ జలె, ప్రబుచి రిసా కిచ్చొ అల్లెర సేడ్లె కక్క లాబుమ్ నాయ్, చి

† "కలిక అచ్ మొరింబె చి రిసా ఆజి కంక, పియె కెర, ఎదిల్ సర్త కెరుమ్!" మెనుక జతి. 33 తుమ్ మోసిమ్ జా నాయ్! "పాపుమ్ బుద్దిచ మాన్సుల్ తెన బెదిలె, వెంగిల్ బుద్ది తిలోసా కి పాడె జయె" మెన సంగితి కోడు నిజమ్. 34 అల్లె, ఉట్టు! బుద్ది జా పాపుమ్ ములె! నగుమజన్ దేముడుక ఎద్దెర నేనెతి, చి జోవయింబ రుజ్జుల్ దెకవుక అస్సె! తుమ్క 'లాజె జా జతు' మెనయ్ అచ్ ఇసి సంగితసి.

మొర, నొవి పోలిక జా పరలోకుమతె జెర్తితిన్

35 గని తుమ్చి తె కో గే కిచ్చొ వునెది మెలె, "మొర గెలన కిసి జా అన్న జీవ జా ఉట్టుల? ఉట్టి, కిచ్చొ రగుమ్ అచ్ తెన తవుల?" మెన వునె. 36 ఓ బుద్ది నెంజొలోసా, తుక వెల్! కిచ్చొ జవున్ బి గలిలె, ఉప్పిరెచి చామ్ మొర్లెకయ్ జయె మొక్క జయెది! 37 బీ గలితోసా గోదుమ్ గే, కిచ్చొ జవున్ వేర గిడ్డల్ గే వంటి జంక జలె, జేవచె రూపుమ్ జా గలిలె బీక వేర జతయ్. జా గలిలె బి ఎత్తి గిడ్డల్, జా ఉట్టితిసి మొక్కయ్. 38 గని జా బి జీవ జా ఉట్టు గజ్జల్ జంక జలె, జో సినాస్సి రూపుమ్ దేముడు దయెది. ఏక్ రగుమ్ గిడ్డల్చ మొక్కల్క ఏక్ రూపుమ్, అన్నెక్ రగుమ్ గిడ్డల్చ మొక్కల్క అన్నెక్ రూపుమ్ జో దయెది. 39 అచ్ తిలసక జలె, వేర వేర రగల్ రూపుములు తవుల. మాన్సుల్క ఏక్ రగుమ్, జంతువుల్క అన్నెక్ రగుమ్, పిట్టల్క అన్నెక్ రగుమ్, మొన్నుక అన్నెక్ రగుమ్. 40 వడ్డె వేర లోకుమతె జివుల్క ఏక్ రగుమ్ రూపుములు తవుల, గని కంజ లోకుమతె జివుల్క వేర రగుమ్ రూపుములు తవుల. వేర లోకుమతె తిలినచి ఉజిడి ఏక్ రగుమ్ డీనెది, కంజ లోకుమతె తిలినచి ఉజిడి అన్నెక్ రగుమ్ డీనెది. 41 పాద్దుక ఏక్ రగుమ్ ఉజిడి తయెది, సుక్కల్క ఏక్ రగుమ్ ఉజిడి తయెది, జోనుక అన్నెక్ రగుమ్ ఉజిడి తయెది. అన్నె ఏక్ సుక్కొచి ఉజిడి ఏక్ రగుమ్, అన్నెక్ సుక్కొచి ఉజిడి అన్నెక్ రగుమ్ తవుల.

42 మొదల అన్న జీవ జా ఉట్టితిన్ తెన కి దస్సి. బి గలిలె కంజ అచ్ జలె, మొర్సి. అన్నె జీవ జా ఉట్టితిసి, జలె, మొర్సి నెంజె. 43 బి గలిలె కంజ అచ్ గవురుమ్ నాయ్. అన్నె జీవ జా ఉట్టి మాత్తుమ్, అమ్చి అచ్ పరలోకుమచి ఉజిడి తెన గవురుమ్ తెన తయెది. బి గలిలె కంజ

అచ్ గెక్కి నాయ్, గని అన్నె జీవ జా ఉట్టి, అమ్చి అచ్ పరలోకుమచి సెక్కి తెన తయెది. 44 బి గలిలె కంజ అచ్ కంజ లోకుమచి అచ్ గని జయెది, గని అన్నె జీవ జా ఉట్టి, పరలోకుమచి అచ్ రగుమ్ తయెది. కంజ లోకుమచి అచ్ రగుమ్చ అచ్ అస్సి జలె, పరలోకుమచి అచ్ రగుమ్చ అచ్ గెలు కి తవుల. 45 దేముడుచి కొడెడె రెర్లయ్లి రితి;

† "దేముడు తొలితె జెర్లయ్లి మాన్సు అదాము జీవ తిలి ప్రాసుమ్ జలన్"

క్రీస్తు జలో ఆకర్చొ అదాము, మాత్తుమ్, జీవ దెతో అత్తయి జలన్. 46 అత్తతె జెర్లయ్ జలన్ తొలితె జయె నాయ్. తొలితె అచ్ గయె జెర్లయ్ జయెది. వడ్డెకయ్ అత్తతె జెర్లయ్ జయెది. 47 తొలితె మాన్సు బయెచి మత్తి తెంతె జెర్లిలోసా జలన్. వడ్డెచొ మాన్సు, మాత్తుమ్, పరలోకుమ తెంతె జెర్లిలన్. 48 మత్తి తిలోసా కిసా తిలో గే, జోచి వడ్డె జెర్లిల మత్తి తెన తిలన ఎత్తిజన్ దస్సయ్. పరలోకుమ తిలోసా కిసా గే, పరలోకుమచి జెర్లయ్ జలన ఎత్తిజన్ కి దస్సయ్ జవుల. 49 అన్నె మత్తితె తిలోసాచి పోలికతెన్ అస్సయ్. దస్సి, పరలోకుమ తిలోసాచి పోలిక కి జమెది. 50 బాపుడ్లు, ముక్కిమ్క తుమ్క అచ్ కిచ్చొ సంగితసి మెలె, కంజ లోకుమచి అచ్ కంజ లోకుమచి లోయె దేముడుచి రాజిమతె బెదుక నెత్తి. మొర్సి నే మొర్సితె గెచ్చుక నెత్తి. మొర్సిన్క ఒత్తయ్ వాట తయె నాయ్. జాకయ్, ఒత్తయ్ గెచ్చుక జలె, మొర్సిన్ జతిక నే మొర్సిన్క పాయ్ నాయ్.

51 కంబె, దేముడు దెకయ్లి గుట్టు తుమ్క సంగితసి. అమ్ ఎత్తిజన్ మొరుమ్ నాయ్, అమ్ సంబజన ఎత్తిజన్ మార్పువ జమెది. 52 కంజ ఉగుమ్చి ఆకర్క ప్రబు నప్పిరమూరి వుజెలె, అంకి రెప్ప నే వెద్దె బేగి మార్పు జమెది. జో నప్పిరమూరి వుజెలె, మొదల పరలోకుమతె బెదితి నే మొర్సి పోలిక జా అన్నె జీవ జా ఉట్టుల కి, జీవ తిలనయ్ కి దస్సి పోలిక జా మార్పువ జవుల. 53 కిచ్చొక మెలె, పాడె జతి కంజ అచ్ పాడె నే జతి రగుమ్ జా మార్పువ జంక అస్సె. మొర్సి కంజ అచ్ నే మొర్సి రగుమ్ జా మార్పువ జంక అస్సె. 54 పాడె జతిసి పాడె నే జతిసి జా మార్పువ జలి మెలె, దేముడుచి కొడెడె రెర్లయ్లి కోడు తెదొడెకయ్ నెరవెర్పువ జయెది.

† "మొర్సుక పాడె కెర గెల కెర, పరలోకుమచొ దేముడు జిన అస్సె" మెన ఏక్, వడ్డె,

55 * "ఓ మొర్సు, కేతె జిన్సది?

ఓ మొర్సు, కేతె తుచి విస్సుమ్?!" మెన అన్నెక్ కోడు నెరవెర్పువ జయెది.

56 జలె, మొర్సుచి విస్సుమ్ కేతె మెలె, పాపుమ్తె. † దేముడు తొలితె దా తిలి అగ్గల్ పాపుమ్చి సెక్కి. 57 గని, జో దేముడుక జెయ్యగ్! అమ్చొ ప్రబు జలె యేసుక్రీస్తుచి అత్తి జో అమ్క జీనవ అస్సె!

58 జాకయ్, ప్రేమ తిల బాపుడ్లు, డిట్టుమ్ తా అన్యాయుమ్ నే జతె, ప్రబుచి తెడి తుమ్ స్రెమ సేడె కెర్తి కామ్ అరి కామ్క నెంజలిసి నెంజె మెన జానయ్, జోచి కామ్ తుమ్ నిదానుమ్ తెన కెర్తి తా.

* 15:30 15:30 మెలె, జో దస్సి మెన సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తె తత్తయ్, చి జా కోడు సూనుక నెనెలన కొవుమ్ జా జోవయింక మారుక ఉవర కిచ్చొ కిచ్చొ సిచ్చుల్ కెర్తి. † 15:32 15:32 యెనయా 22:13. ‡ 15:45 15:45 అదికాండుమ్ 2:7. § 15:54 15:54 యెనయా 25:8. * 15:55 15:55 వోసియ 13:14. † 15:56 15:56 రోమెయల్ 3:20, చి 7:7-13 దెక.

16

బీదదలీ రిసా డబ్బుల్ ఉక్కుల్క

1 జలె, యెరూసలేమ్తెవ యూదుల్తెవ బీద జల సంపజలసచి రిసా డబ్బుల్ ఉక్కుతిలీసచి రిసా కిచ్చొ మెంతసి మెలె, గలతీయ ప్రాతుమువ సంగుమల్క ఆవ్ సంగిలి రితి, తుమకయ్ కి “దస్సి కెర” మెన ఆవ్ సంగితసి. 2 మెలె, ఎత్తి అయ్తరి తుమ్చితె ఎత్తి మూస్సు, గెలి సత్తరెక్క ప్రబు కెడ్డి లాబుమ్ జోవయంక దొర్కు కెర తయెదె గే జేవ్ దెక, జాక ఏక వాట తియ తంక, చి సత్తరెక్క సత్తరెక్క సర్దు కెర్లె, ఒగ్గర్ జా తయెదె. చి ఆవ్ జెతి పొదిక ఉక్కుల్క తుమ్ బమ్మ జంక నాయ్. 3 పడ్డొ, ఆవ్ అయలె, ‘నిదాసుమ్ కెరుల’ మెన తుమ్ కక్క కక్క నిసానతె గే, జా గుర్తుక ఆవ్ ఉత్తల్ రెగ్గ దెయందె, చి తుమ్ ఉక్కుల దెతి డబ్బుల్ యెరూసలేమ్ పట్టుమతె జోవయంచి అత్తి తెద్రయందె. 4 ఆవ్ కి గెలె చెంగిల్ మెన డీసిలె, అంచె తెన్ జేవ్ జెవుల.

కొరింధీల్తె పవులు గోత్ గెచ్చుక ఉచ్చర్లీన్

5 ఆవ్ మాసిదోనియ వాట్ గెచ్చుక ఉచర అస్సి, చి ఒత్త గెలయ మెలె, తుమ్తె గోత్ జెయందె, 6 చి ఏక్ వేల ఇదల్ ఒగ్గర్ సొంపు తుమ్చితె తెన్ తయందె, నెంజెలి ఒండి చల్లి పొది కి ఒత్త తంక జయెదె, చి ఒత్త తెంతో ఆవ్ కేన్ ప్రయాసుమ్ గెలె కి, తుమి అంక బార్ కెర తెద్రవుక జయెదె. 7 ఆవ్ అప్పె వాట్ గెతి పొది తుమ్క గడియ దెక ఉట్ట గెచ్చుక నెసి, గని ప్రబు సెలవ్ దిలె, పడ్డొ గెలె, తుమ్చితె తెన్ నగుమ్ సొంపు తాఁ గెచ్చుక జయెదె. జయ్యి అంచె ఆస. 8 గని మదెనె, పెంతెకొస్సు పండుగు ఎద ఇన్నె ఎపెనుతె తయందె. 9 కిచ్చొక మెలె, అప్పె ఇన్నె సుబుమ్ కబుర్ కామ్ ఒగ్గర్ కెరుక అంక వాట దొర్కు జా అస్సి, గని విరోదుమ్ సుదల్ ఒగ్గర్జిన్ పిట్టవుక ఉచర అస్సి, చి ఆవ్ తిలెకయ్ చెంగిలి.

తిమోతి కొరింధీల్తె గెచ్చుక తిలీసి

10 తిమోతి తుమ్తె అయలె, తుమ్ సర్దు తెన్ బెదవస. ఆవ్ కెర్లె రితి, జో కి ప్రబుచి కామ్ కెర్లయ్. 11 జాకయ్, జో దాకు జలెకి కో జోక నిస్కారుమ్ దెక నాయ్. జో అంచితె అన్నె ఉట్ట జెంక మెన బార్ జతి పొదిక సర్దు తెన్ తుమ్ జోక అన్నె తెద్రవ. ఆవ్ తెద్రయల అన్నె బావుట్ట తెన్ జో ఉట్ట జెతిన్క ఆవ్ రకితసి.

12 అన్నె బావుట్ట తెన్ తుమ్తె గోత్ గెన్ను మెన, అమ్చొ బాచొ జలొ అపొల్లోక బలవంతుమ్ కెర్లయ్, గని అప్పె గెచ్చుక జోక సెలవ్ నాయ్. జోక వాటు తిలె, పడ్డొకయ్ తుమ్తె జెయెదె.

13 తుమ్ తెలిచి తెన్ జాగర్ల తెన్ తా, తుమ్చి నముకుమ్ డిట్టుమ్ దెరస, దయిరిమ్ తెన్ ఇండ, డిట్టుమ్ తా. 14 తుమ్ కిచ్చొ కెరుక జలెకి, ప్రేమయ్ తెన్ కెర.

15 జలె, బావుట్ట, ఒండి అకయ ప్రాతుముతె సైపసుచి గెరవ తొలితొ ప్రబుక సంపజల, చి ఎక్కి నిదాసుమ్ తెన్ సంపజలన్క దెక తోడు తా అస్సి. 16 దస మాన్సుల్క చి అమ్చి తెన్ సైమ సేడ ప్రబుచి కామ్ నిదాసుమ్ కెర్ల ఎత్తిజిన్క తుమ్ మరియాద దెక.

17 సైపసు, పొరూనాతు, చి అకయక ఇన్నె ఉట్ట అయిలీసచి రిసా అంక ఒగ్గర్ సర్దు. కిచ్చొక మెలె, తుమ్ ఇన్నె నెంజెలి కి, జేవ్ అయిలీన్ తెన్ తుమ్ అంచె తెన్ తిలి రితి జతయ్. 18 తుమ్చి అత్తక జేవ్ కిసి అన్నె డిట్టుమ్ కెర్ల

గే, దస్సి అంకయ్ కి సర్దు కెర అస్సి. దస మాన్సుల్క తుమ్ మరియాద దెక.

కచి కచి ముద్దు సంగ తెద్రయిలీసి

19 అసియా ప్రదేసిమ్చ సంగుమ్లు ఎత్తి తుమ్క జోవయంచి ప్రేమ సంగ తెద్రయతతి. పడ్డొ అకుల ప్రిస్టిల్ల జోవయంచి గెరి నబ కెర్లె సంగుమ్చ ఎత్తిజిన్ తెన్ ప్రబుచి నావ్ తెన్ చి జోవయంచి ప్రేమ కి సంగ తెద్రయతతి. 20 సంపజల ఇన్నెచ బావుట్ట ఎత్తిజిన్ జోవయంచి ప్రేమ సంగ తెద్రయతతి. ఎక్కిలోక ఎక్కిలో తుమ్చి ప్రేమ దెకయతి రితి ప్రబుచి నావ్ తెన్ సుద్ది తిలి ముద్దు తెన్ జోకర.

ఆకర్ కోడు

21 ఆవ్ పవులు సొంత ఆతు తెన్ ఈంజ ఆకర్ కోడు రెగిడ్డసి. ఆవ్ రెగ్గయిలీసి తుమ్ జాన్సు. 22 తుమ్చితె కో ప్రబుక ప్రేమ కెరె నాయ్ గే, ప్రబు జోక సిప్పతె తెద్రవున్. అమ్చొ ప్రబు, తుమ్ జె!

23 ప్రబుచి దయ తుమ్చి తెన్ తవున్. 24 యేసుక్రీస్తుచి తెడి అమ్చి ప్రేమ కి తుమ్చి తెన్ తవున్. *తెద్దిలి.

కొరిందియుల్ క రెగిడ్లి దొన్నిచి ఉత్తుమ్ బారిక్ జలో పవులు కొరిండ్ పట్టుమ్చ నంగుమ్చక రెగిడ్లి దొన్నిచి ఉత్తుమ్

మొదోల్ కోడు

1 దేముడుచి నెలవ్చి రిసా, క్రీస్తు జలో యేసుచి రిసా నుబుమ్ కబుచి నూనయ్తో జోచో బారికి జా అస్సి పవులు రెగిడ్లి. కొరిండ్ పట్టుమ్తెచి దేముడుచ నంగుమ్చక, చి ఒండె అకయ ప్రదేసిమ్తెచ జోచయ జల అస్సె మాన్సుల్ క అవ్ పవులు తిమోతి తెన్ రెగిడ్లి ఉత్తుమ్.

2 అమ్క అబ్బొ జలో దేముడుచి ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి దయ సేతుమ్ తుమ్చి ఉప్పిరి తప్పన్. 3 ఎత్తి, దయక అబ్బొ జలో, అమ్చి ఆత్మతె అమ్క డిట్టుమ్ దయరిమ్ కెర్తొ దేముడు జలో, అమ్చో ప్రబు జలో యేసుచో దేముడు అబ్బొనకయ జోబర. 4 అమ్చ బాదల్ ఎత్తితె జో అమ్క డిట్టుమ్ దయరిమ్ కెర్తయ, చి జో అమ్కయ కెర్తొ డిట్టుమ్ దయరిమ్చి రిసా, అస్సె కీన బాదల్ సేడ్లనక అమ్ కి డిట్టుమ్ దయరిమ్ కెరుక జతయ. 5 కీసి మెలె, క్రీస్తు సేడ్ల సైమల్తె అమ్ కీసి బెదితనుమ్ గే, దస్సి, జోచి తెడి తా, జో దెతి డిట్టుమ్తె దయరిమ్తె కి అమ్ బెదితనుమ్. 6 తుమ్క 'డిట్టుమ్ దయరిమ్ జతు, రచ్చించువ జతు' మెనయ అమ్ సైమల్ సేడ్లనుమ్. తుమ్కయ 'డిట్టుమ్ దయరిమ్ జతు' మెనయ ప్రబు అమ్కయ డిట్టుమ్ దయరిమ్ కెర్తయ. అమ్ సేడ్ల అల్లర తూమ్ కి సేడ బమ్మ నే జెతె బిర్చువ జలె, జోచి డిట్టుమ్ దయరిమ్ తూమ్ కి జస్సె. 7 తుమ్చి రిసాచి అమ్చి నముకుమ్ పిట్టె నాయ్. కిచ్చొక మెలె, అమ్ సేడ్ల సైమల్ తూమ్ కి సేడ్లె, అమ్కయ దొర్పు జతి డిట్టుమ్ ఆన దయరిమ్ తుమ్కయ కి దొర్పు జయెది.

8 బి బాప్టు, ఆసియా ప్రదేసిమ్తె అమ్ సేడ్ల బాద కెర్తొ గే తుమ్ నే జాన్తి రితి జలె, చెంగిల్ నాయ్ మెన అమ్ ఉవర్చనుమ్. జా బాద కెర్తొ మెలె, అమ్క కెర్తొ వెల్లితె తిలి మెలె, 'బిర్చువ జంక నత్తుమ్ బగ్గర్ మొరుమ్చి గే కిచ్చొగె' మెలి రితి అన్యాయమ్ అమ్క పేలిత తిలి. 9 నిజామి, మొర్తి సిచ్చ అమ్ పయలి రితి అమ్క వెట్టి డీసిలి; తెద్ది బాద తిలి. గని అమ్ తెద్ది బాద సేడుక ప్రబు కిచ్చొక సెలవ్ దిలన్ మెలె, అమ్చి సొంత సెక్తిక అమ్ నే నంప కెర్తొ, మొర్చనక అస్సె జయెడ్ల దేముడుకయ అమ్ నంప కెరుకయ అస్సెచి రిసాయి జో జా సెలవ్ దిలన్. సొంత సెక్తిక కిచ్చొ నెత్తుమ్. 10 తెద్ది ప్రమాదుమ్ తెంతో జో అమ్క రచ్చించువ కెర్తొ, చి అస్సె దస్సి అల్లర సేడ్లె, అస్సె అమ్క రచ్చించువ కెరెది మెన అమ్క దయరిమ్. 'జోయ్య అమ్క అస్సె రచ్చించువ కెరెది' మెన, జోచి ఉప్పిరి అమ్ పూర్తి నముకుమ్ తియ అస్సెమ్. 11 అమ్చి రిసా తూమ్ కి ప్రార్దన కెర కెర అమ్క తోడు తా, చి బగ్గర్జెన్ ప్రార్దన కెర్తొ రిసా ప్రబు అమ్క రచ్చించువ కెర్తొ మెనయ, బగ్గర్జెన్ జోచి సర్ద నంగుల.

కొరిందిల్ క పవులు నిదానుమ్ కెర్తిసి

12 జలె, సర్ద తెన్ కిచ్చొ సాచి నంగితనుమ్ మెలె, ప్రబుచి నుద్ది తెన్ జోచి ఎక్కి నిదానుమ్ తెన్ ఈంజ లోకుమ్తె,

ముక్కిమ్క తుమ్చితెయ్ ఈంజ అస్సెమ్; మాన్సుచి సెక్తి గ్యానుమ్క నాయ్, గని దేముడుచి దయచి సెక్తిక. 13 దస్సి, కిచ్చొ లుంకడ్లి రితి నాయ్, గని ఎత్తి తుమ్ సాస్టుమ్ అర్దుమ్ కెరంతి రితి జయ్య అర్దుమ్ అమ్ రెగిడ్లనుమ్. 14 ప్రబు జలో యేసు ఈంజ లోకుమ్చక తీర్పు కెర్తొ వెల్లి దీసిక 'చెంగిల్ అస్సె' మెన తుమ్చి రిసా అమ్ కీసి సర్ద జమ్చి గే, అమ్చి రిసా తుమ్క దస్సి సర్ద తంక జయెది మెన తుమ్ అస్సె ఇదిల్ అర్దుమ్ కెరన అస్సెన్. తుమ్క 'జా కోడు పూర్తి అర్దుమ్ కెరంతు' మెనయ అంచి ఆన.

15 అంచి ఈంజ దయరిమ్చి రిసా తుమ్తె తోలితో జెంక ఉచర తిలయ. గెచ్చుక జతి జలె, తుమ్క దొప్పర్ దెకితయ, తివ్వెరి సర్ద జతయ. 16 తోలితో మాసిదోనియ ప్రదేసిమి గెతె తిలి వట్టె తుమ్తె గేత గెచ్చుక చి జా మాసిదోనియ ప్రదేసిమి తెంతో అస్సె వట్టె ఉట్టు అయెలె పొది కి తుమ్తె జెంక ఉచర తిలయ. దస్సి, అవ్ అస్సె యాదయ ప్రదేసిమ్తె గెచ్చుక బార్ జలె పొది తుమ్ అంక బార్ కెర తెర్తయతదు.

17 జలె, దొన్ని మెన్సుల్ తా 'జెయిందె' మెలయ గే? మాములుమ్ ఈంజ లోకుమ్చి బుద్ది తెన్ 'జెయిందె' జప్పన్ మెన దొన్ని మెన్సుల్ తా ఆరి నంగిమెది గే? జెంక ఉద్దెనుమ్ నెంజెలి 'జెయిందె' మెనిందె గే? 18 అవ్ దసా మాన్సు నెంజె. కచితుమ్ దేముడు నముకుమ్చో, జాకయ అమ్ తుమ్క నంగితి దేముడుచి కొడో ఆరి నెంజె గని కెయ్యక కి నిజామి. 19 దేముడుచో వుత్తుసి జలో యేసుక్రీస్తు; 'సిన్యాను తిమోతి చి అవ్ తుమ్తె బోదన కెర్తొ క్రీస్తు; దసాచో నెంజె. నంగిల్ రితి జో కెరెది. అమ్ కి దస్సి. 20 దేముడు అబ్బొసి నంగ తిలి ఎత్తి కోడు, ఎత్తి ప్రమానుమ్ క్రీస్తుతయి కచితుమ్ నెరవెర్చువ జతయ. దస్సికయ, క్రీస్తుచి నావ్ తెన్సి †తెద్దిలి మెన నంగితనుమ్. ఇసి ఒప్పణె, దేముడుక గవురుమ్ దెతనుమ్; 'క్రీస్తుతయి ఎత్తి నెరవెర్చువ కెర్తయ' మెనయ. 21 అస్సె, దేముడు అబ్బొసి సొంత అమ్క తుమ్క క్రీస్తుచి తెడి డిట్టుమ్ కెర్తయ, చి జోచి కామ్ కెరుక మెన అమ్క నిసాన అదికారుమ్ దా అస్సె. 22 జోయ్య అమ్క 'అంచయ మాన్సుల్' మెన జోచి ముద్ద గల అస్సె, చి జోతె అమ్క దొర్పు జతి వాటక 'కచితుమ్ దెయిందె' మెన అమ్క అప్పె కి రుణ్ణా తతి రిసా, అమ్చి వెట్టె జోచి ఆత్మ దా అస్సె.

కొరిందిల్ క పవులు దుకుమ్ కెరుక నెసిలిన్చి కోడు
23 గని దేముడు అంచి రిసా సాచి జప్పన్! తుమ్తె కొరిండ్తె అవ్ కిచ్చొక అస్సె జెంక నేతయ మెలె, తుమ్క సిచ్చ కెరుక నెసి. 24 తుమ్చి నముకుమ్చి ఉప్పిరి ముద్దొ కెరుక అమ్క అదికారుమ్ నాయ్, తుమ్క ఏలువ కెరుక అమ్క ఇస్టుమ్ నాయ్. నముకుమ్క జలె, డిట్టుమ్ అస్సెన్. గని, తుమ్క 'సర్దనంతోనుమ్ తెన్ తత్తు' మెనయ, తుమ్క తోడి తంకయ అమ్చి ఉద్దెనుమ్.

2

1 జాకయ, జా నుట్టుచి రితి అవ్ తుమ్తె జా తుమ్క దుకుమ్ కెరుక నెసి. 2 అవ్ తుమ్క దుకుమ్ కెర్తొ, తుమ్చి దుకుమ్క అవ్ దుకుమ్ జతిసి అస్సె కో అంక సర్ద కెర్తొసా తయెది? తూమ్ కి దుకుమ్ జా తస్సె, అవ్ కి దుకుమ్ జా తయెది.

3 జా ఉత్తుమ్తె కిచ్చొక జా ఏక్ కోడు రెగిడ్లయ మెలె, అవ్ తుమ్తె దస్సి అయెలె తుమ్ అంక సర్ద తెన్ బెదవంతన

* 1:19 1:19 జోచయిచి అస్సె నావ్ సెలయ. బారికల్ 15:27. † 1:20 1:20 గ్రీకు బాస తెన్ 'అమెన్' మెనుల.

అంక దుకుమ్ కెర్తదు. జా ఓర్పువ జంక నెత్తయ్. అగ్గె తెంతో తుమ్క ఆవ్ నంవ కెర తిలయ, చి 'అంక సర్ద తిలె తుమ్కయ్ కి సర్ద తయదె' మెన జుచర తిలయ. 4 జా సుట్టు తుమ్క ఉత్తమ్ రెగిడ్డిసి, జలె, తుమ్క దుకుమ్ కెరయ్ తి ఇస్టుమ్ తెన్ రెగ్గె నాయ, గని తుమ్క అంచి ఒగ్గర్ ప్రేమ దెకయ్ తి రిసాయి దస్సి రెగిడ్డయ్. పెట్టి ఒగ్గర్ బాద సిడ ఏడ, ఏడయ్ రెగిడ్డయ్.

5 జో మాన్సు అంక దుకుమ్ కెరయ్ లిసి, జలె, ఎక్కి అంకయ్ దుకుమ్ కెరయ్ లిసి నెంజె. దస్సి కెర తుమ్ ఎత్తిజిన్ కి ఇదిల్ జవున్ దుకుమ్ కెర తయదె. గని జోక జా పూచి ఒగ్గర్ వయడుక నెసి. 6 ఎత్తిజిన్ జోక సిచ్చ రితి కెర్లెసి సరి జలి. 7 జాకయ, ఒగ్గర్ దుకుమ్క జో పాడ్ నే జతి రిసా తుమ్ అప్పె జోక చెమింఱువ కెర బెదవన డిట్టుమ్ దయ్ రిమ్ కెర. 8 'జోచి రిసాచి తుమ్చి ప్రేమ జోక దెకవ' మెన ఆవ్ బతిమూల్లు జా సంగితసి. 9 అంచె కోడు నూన కెరల గే నాయ గే మెన రుజ్జు దెకుక 'జోక తుమ్ సిచ్చ కెర' మెన జా తుమ్క ఉత్తమ్ తె రెగిడ్డయ్. 10 తుమ్ కక్క చెమింఱువ కెర్లె, ఆవ్ కి జోక చెమింఱువ కెర్లెసి. ఆవ్ కిచ్చో చెమింఱువ కెరక తిలి మెలె, తుమ్చి రిసాయి చెమింఱువ కెర్లయ్ మెలె, క్రీస్తుచి మొక్కె ఆవ్ సంగితసి. 11 కిచ్చొక మెలె, సయ్తాన్ అమ్చి ప్రేమ పిట్టకుక ఉచరెదె. జోచి కుత్తల్ జానుమ్చి రిసా 'జో అమ్చి ఉప్పిరి జినున్ నాయ' మెనయ్ ఆవ్ ఇని తీర్పు కెర అస్సి.

పవులు మాసిదోనియ ప్రదేసిమ్ తె గెలిన్

12 జలె, క్రీస్తుచి సుబుమ్ కబుర్ కామ్చి రిసా ఆవ్ త్రోయ పట్టుమ్ తె గెచ్చు పాచిలయ. సుబుమ్ కబుర్ ఆవ్ నూనయ్ తి రిసా ప్రబు అగ్గెచి అవ్ కానుమ్ దిలన్. 13 గని, బావో జలో తీతు తుమ్చి తెంతో ఒత్త బుల జెంక నేతయ్ చి రిసా బాద సిడ జా పట్టుమ్ వతె నిలవ్ నజన, అన్నె బార్ జా సముద్రమ్ జిన్, మాసిదోనియ ప్రదేసిమి ఉట్ట గెలయ్.

సుబుమ్ కబుర్ కామ్చి రిసాచి సర్ద

14 గని దేముడుక జో ఒర, సయ్తాన్ అల్లర్ కెర్లె కి, క్రీస్తుచి తెడి జో దేముడు అమ్క జిన్ నయ్ తయ, చి జిస్టో క్రీస్తుచి పట్టి అమ్ కేనె గెలె కి, కెయ్ క తెయ్ క జోక జాన్ తిన్ చి వాసెన అమ్చి అత్తి జో ఒండి దెకయ్ తయ. 15 క్రీస్ మెలె, రచ్చున జతనక కి, నానెనుమ్ జతనక కి దేముడు అబ్బొన్ క డయిలి దూపుమ్ వాసెన రిత్తో క్రీస్తుచి వాసెన ఆమ్. 16 జా వాసెనక దెక, జలె, నానెనుమ్ జతనక కి అమ్ మొర్చుచి వాసెన, గని రచ్చొంచువ జతనక కి జివుమ్చి వాసెన జా అన్నుమ్. దస్సి జలె, ఇని ప్రబుచి కామ్ కెరక కేన్ మాన్సు విలువ జవుల? 17 అమ్, జలె, జేవ్ వేర మాన్సులెచి రితి లాబుమ్క ప్రబుచి కోడు సికయ్ తన నెంజుమ్. అమ్ విలువ నెంజలి కి, ఎక్కి నిదానుమ్ తెన్ తిలిసి తిలి రితి, నెంజలిసి నే తిలి రితి దేముడుచి మొక్కె జోచి అదికారుమ్ తెన్ క్రీస్తుచి తెడి తా జోచి కోడు నూనయ్ తనుమ్.

3

అమ్చి సత్తిమ్చి రుజ్జుక ప్రబు సాచి

1 అమ్ అన్నె అమ్చి సొంత గవురుమ్ నజనుక దెర అన్నుమ్ గే? నెంజలి, అమ్చి సత్తిమ్చి రుజ్జుక తుమ్ తె సాచి ఉత్తల్ నజనుమ్ దె గే? నగుమ్ జన్ క దన సాచి రుజ్జుల్ తంక, గని అమ్క నాయ. 2 తుమ్కయ్ దెకిలె,

అమ్చి సత్తిమ్క రుజ్జు దెకయ్ తి ఉత్తమ్ రితి తుమ్ జతను; తుమ్చి పెట్టి రెగిడ్డి జా ఉత్తమ్ ఎత్తిజిన్ సదు కెర అర్దుమ్ కెరనుక జయెదె. 3 వడ్డో, అన్నె కిచ్చో సొట్టుమ్ డిస్టుమ్ మెలె, క్రీస్తు సొంత రెగిడ్డి అమ్చి అత్తి వేర మాన్సులె తెత్తయ్ తి ఉత్తమ్, తుమ్ జన్నె మెన డిస్టుయ్. సిర్ తెన్ రెగిడ్డిసి నెంజె, గని జివ్ తిలో దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తయ్ రెగిడ్డిసి జా, పత్తె రెగిడ్డిసి నెంజె, గని మాన్సుచి పెట్టి రెగిడ్డిసి. 4 క్రీస్తుచి తెడి, దేముడు అబ్బొన్ చి మొక్కె దస్సి మెన అమ్క దయ్ రిమ్.

దేముడు దిలి అగ్గెచి ప్రమానుమ్

5 అమ్చి సొంత సెక్తిక కిచ్చో కెరక తెరుమ్ మెన ఉచరుమ్ నాయ, నెత్తుమ్. అమ్చి సెక్తి కేనె తెంతో జతయ్ మెలె, దేముడు తెంతోయ. 6 యెనుక నంపజత మాన్సులెక జో దిలి నొచి ప్రమానుమ్చి రిసా అమ్ నూనపుక మెన జోయ్య అమ్క సెక్తి దా అస్సి. ఈంజ నొచి ప్రమానుమ్ తిలిసి కిచ్చో పత్తె గే, పుస్తకుమ్ తె గే రెగిడ్డి తిచ్చో కిచ్చో అగ్గెచి నెంజె, గని జో దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్త మాన్సుచి పెట్టి రెగిడ్డిసి. *పత్తె తె జవున్, క్రీస్తు తె జవున్, రెగిడ్డి అగ్గెచి అమ్ మాన్సులెచి పాపుమ్ దెకవయ్ అమ్క నింద కెర మార్త, గని మాన్సుచి పెట్టి దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్త రెగిడ్డిసి మాన్సుక † జయ్ డయ్.

7 జలె, పత్తె రెగిడ్డి అగ్గెచి మాన్సులెక మార్తి సేవ దేముడు మోసే పూర్ణుమ్చి అత్తి దిలి పొది, జో దేముడుచి పరలోకుమ్చి ఒగ్గర్ ఉజడి తెన్ గవురుమ్ తెన్ దొర్కు జలి. కెర్లె ఉజడి కెర్లె గవురుమ్ మెలె, దేముడు తెన్ జో దస్సులె జా తిలిన్ చి ఉజడిక గవురుమ్క ఇస్సాయెలు ప్రెజల్ మోసేచి మొక్కె దెకుక నెత్తిర్ల. పూర్ణుమ్చి జా అగ్గెల్ తెన్ చి ప్రమానుమ్చి ఉజడి గవురుమ్, మాత్తుమ్, తేక్కి జా జా, కేడ గెలి. 8 దస్సి కేడయ్ గెతి గవురుమ్ ఉజడిచి కంఠ, దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తయ్ సెక్తిచి సేవచి గవురుమ్ ఉజడి ఒగ్గర్ జయె నాయ గే? జయెదె. 9 కిచ్చొక మెలె, మాన్సుక నింద కెర్లె అగ్గెల్ సేవచి గవురుమ్ ఉజడి ఒగ్గర్ తిలి, మాన్సుచి పాపుమ్ పుచ జోవయింక పున్సిమ్ దెతి సేవక అన్నె ఒగ్గర్ గవురుమ్ ఒగ్గర్ విలువ తయెదె. 10 ఇన్నెచి రిసా కిచ్చో మెనుక జయెదె మెలె, జాచి కంఠ జిన్సి గవురుమ్ జిన్సి విలువ తిలిన్ చి రిసా, అగ్గెయ్ గవురుమ్చి విలువ తిలిన్ క అప్పయె కిచ్చో గవురుమ్ కిచ్చో విలువ నాయ. 11 కేడయ్ గెలిన్ క గవురుమ్ విలువ తిలి జలె, కెర్లె తెదోడ్ తా గెలిన్ క అన్నె ఒగ్గర్ గవురుమ్ ఒగ్గర్ విలువ తయెదె.

12 ఇని మెన అమ్క దయ్ రిమ్చి రిసా, దయ్ రిమ్ తెన్ ఈంజ నొచి ప్రమానుమ్చి రిసాచి సత్తిమ్ నూనయ్ తనుమ్. 13 మోసేచి రితి అమ్ జయె నాయ. జో, జలె, 'కేడ గెతి జా ఉజడి కేడ గెతిని ఇస్సాయెలులె మెల అమ్చి ప్రెజల్ దెకుత నాయ,' మెనయ్, దేముడు తెంతో ఉట్ట అయ్ తిలి పొది లాజ్ జా మొకోమ్ డంకణ్ణో.

14 జలె, జేవ్ ఇస్సాయెలులె కీన జలె మెలె, జోవయించి పెట్టి బేడు బందీల్ రితి జలె, చి అజి ఎద కి అగ్గెచి ప్రమానుమ్చి వాఠ జేవ్ సదు కెర్లె పొది, మొకోమ్ డంకన తతి రితి పెట్టి సత్తిమ్ చినితి నాయ. కిచ్చొక మెలె, క్రీస్తుచి తెడి మాన్సు తిలెకయ్ జా డంకలిసి దేముడు కడ వేంఠ గెలెదె. 15 నజామి, అజి ఎద మోసేచి అత్తి రెగిడ్డిసి దేముడుచి కొణ జేవ్ కెయ్ నదు కెర్లె కి, జోవయించి పెట్టి యేనుక్రీస్తుచి

* 3:6 3:6 రోమియల్ 7:5, 8-11, నిర్గమకాండుమ్ 24:12, 31:18. † 3:6 3:6 రోమియల్ 6:6.

రిసాచి సత్తిమ్ చినుక నెత్తి. ¹⁶ గని, మాన్సు మార్పువ జా ప్రబుతె అయ్యల, జా డంక అడ్డు జలిసి కడి జతయ్, చి జో ప్రబుచి సత్తిమ్ చినుల.

¹⁷ అన్నె, ప్రబు అత్తుయ జయెదె, చి దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తు కేనె తయెదె గే, ఒత్తయ్ రచ్చన తయెదె. ప్రబుచి అత్తు అమచి పెట్టి తిలె, ఆగ్నలచి సేవవ గొత్తిమాన్సుల్ తము నాయ్, విడ్డల్ జా తమదె. ¹⁸ అన్నె, దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తుతె జెర్పున్ జల అమ్ ఎత్తిజని, కిచ్చొ డంకిలిసి అడ్డు నెంతె ప్రబుచి ఉజడి జోచి గవురుమ్ దెకితె తా, జోచి ఉజడితె గవురుమ్తె బెద, జోచి పోలిక జతి రితి తిరిమ్ తిరిమ్ మార్పువ జతె అన్నెమ్, చి జోచి ఉజడి జోచి గవురుమ్ తిరిమ్ తిరిమ్ అగ్గెచి కంబ అమ్ ఇండితినతె అన్నె డీన్యయ్. ఈంజ ఉజడి ఈంజ గవురుమ్ దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తుయ జలో ప్రబు తెంతోయ్ జతయ్. జియ్యజా కామ్ జర్గు కెర్తయ్.

4

నుబుమ్ కబుర్ కామ్ నిదానుమ్ తెన్ కెర

¹ జలె, దేముడుచి దయక చి సేవ అమ్క జో సొంత తియార అన్నెచి రిసా, అమచి నిదానుమ్ దయరిమ్ పిట్టె నాయ్. ² కిచ్చొ పాపుమ్ తెన్ మాయ తెన్ బోదన కెరుక నెసిలమ్, నెనుమ్. కిచ్చొ మోసిమ్ కెరుమ్ నాయ్, ప్రబుచి నుబుమ్ కబుర్తె కిచ్చొ వేరచి బెదవుమ్ నాయ్, గని సొన్నుమ్ సత్తిమ్ సంగితనుమ్. దన్నకయ్ కో నూన్లె కి 'సత్తిమ్' మెన అమచి రిసా ఒప్పునుక జయెదె. 'సత్తిమ్' మెన దేముడు కి ఒప్పునెదె.

³ అమ్ బోదన కెర్తిన నుబుమ్ కబుర్చి అర్దుమ్ ఇదిల్ లుంకిల్ రితి జలె, కక్కయ్ లుంక తయెదె మెలె, నానెనుమ్ జతనకయ్. ⁴ జోవయంకయ్, జలె, జేమ్ నంప నే జతనకయ్, ఈంజ లోకుమ్క ఏలువ కెర్తొ నయ్తాన్, నానెనుమ్ జతన జోక 'దేముడు' మెనుల; జియ్యజా జోవయంబి మెన్సుక గుడ్డి కెర అన్నె. కిచ్చొక మెలె, 'దేముడుచి పోలిక పూర్తి తిల్' క్రీస్తుచి గవురుమ్ దెకయ్తి నుబుమ్ కబుర్చి ఉజడి జతి సత్తిమ్ దెకుత నాయ్' మెనయ్ జేమ్ మాన్సుల్క జో నయ్తాన్ జోవయంబి మెన్సుతె గుడ్డి కెర అన్నె.

⁵ అమ్ బోదన కెర్తిన, జలె, అమచి రిసాచి నెంజె, గని యేసుక్రీస్తుక 'ఎత్తిక ఏలువ కెర్పు' మెన దేముడు అబ్బొసి జోక ప్రబు కెరయ్ అన్నె మెనయ్ అమ్ బోదన కెర్తనుమ్. జో యేసుచి సేవ చి ప్రేమచి రిసా తుమ్వ *సేవ కెర్తన రితె జా అన్నెమ్. ⁶ కిచ్చొక మెలె, 'అందరె తెంతో ఉజడి జప్పున్' మెన సంగిల్' దేముడు అమచి పెట్టి జోచి ఉజడి దా అన్నె. కిచ్చొక మెలె, క్రీస్తుచి మొక్కె డీన్యి అమ్ దేముడుచి గ్గానుమ్ ఉజడి మాన్సుల్ దెక చిన అంక జాన్తు అంబి ఉజడితె జెతు మెనయ్, జో దేముడు ఈంజ సేవతె అమ్క బెదవ అన్నె.

ప్రబుచ కామ్ జోచి అత్తి జో జోచి సెక్కి తెన్ కెర్తయ్

⁷ దేముడు జోచి ఈంజ ఉజడి సొన్నురుమ్ రితయ్ గేడివొతె బెరవ అన్నె. కిచ్చొక మెలె, అమ్ గేడివొక సెక్కి నాయ్, ఏలువ నాయ్ చి రిసా అమ్ సెక్కి నెంజలనచి అత్తి జో జోచి కామ్ కెర్తె, 'దేముడుచియ, మాన్సుచి నెంజె' మెన జా సెక్కిక మాన్సు చినుక జయెదె. ⁸ రగగలలచి బాదల్ అమ్క

పెలిలెకి, పెల్లి జా బీడ గెచ్చుమ్ నాయ్; జోచి సెక్కి రిసా, సగుమ్ బాదల్ కిచ్చొక సేడ్డునుమ్ గే అమ్ అర్దుమ్ కెరనుక నెత్తిలె కి, జో దిలి కామ్చి రిసా ఆన నెంజలన జముక నాయ్.

⁹ విరోదుమ్ నుదల్చి అత్తి అమ్ అల్లర్ జలెకి ప్రబు అమ్క ములె నాయ్. అమ్చ విరోదుమ్ నుదల్ అమ్క బూసిల్ రితి కెర్తె కి, మొరుమ్ నాయ్. ¹⁰ యేసు కీని మొర్తి రితి జతె తా బాదల్ సేడ్డె తిలన్ గే, అమ్ కి ఈంజ జీవతుమ్క మొర్తి తతి రితి అన్నెమ్. గని అమ్ మొర్తి రితి జా సెక్కి నెంజలినతెయ యేసుచి సెక్కి డీన్యయ్. యేసు అన్నె జీవ్ జా పరలోకుమ్తె ఏలువ కెర్తి సెక్కి, అమ్ సెక్కి నెంజలన రచ్చన జతిన్తె డీన్యయ్. ¹¹ కిచ్చొక మెలె, యేసుచి జీవ్ అమ్చి మొర్తి అగ్గెతె డీనున్ మెనయ్, అమ్చి ఈంజ జీవతుమ్తె యేసుక్రీస్తుచి నావచి రిసా అమ్ మొర్తుక దెర్పు సేడ్డునుమ్.

¹² జలె, అమ్ మొర్తునుమ్, తూమ్ జతను!

¹³ గ్గు

*'నంప జలయ్ చి సంగిలయ్'

మెన పూర్తుమ్ సంగిల్' రితి అమ్ కి నంపజా అన్నెమ్చి రిసా అమ్ కి అమచి నముకుమ్ తిలిసి సంగితనుమ్. ¹⁴ ఇని దయరిమ్ తెన్ అమ్ నంపజలిసి కిచ్చొక సంగితె తత్తనుమ్ మెలె, ప్రబు జలో యేసుక అన్నె జయడ ఉట్టులలోసా జోవయంబి నావ్ తెన్ అమ్కయ్ కి అన్నె జయడ ఉట్టువ, తుమ్క అమ్క జోతె కడ నెయెదె మెన జానుమ్. ¹⁵ కిచ్చొ కిచ్చొ బాదల్ కిచ్చొక ఓర్పువ జతనుమ్ మెలె, తుమ్చి రిసాయి. మెలె, ప్రబుచి రచ్చన అన్నె ఒగ్గరజినక పావెలె, ప్రబుచి దయచి రిసా అన్నె ఒగ్గరజిన జోక జోచి సర్ల తెన్ జోబర సంగ జోక గవురుమ్ కెరుల.

¹⁶ జాకయ్ అమ్చి దయరిమ్ పిట్టె నాయ్. అమ్చి ఈంజ లోకుమ్చి అగ్గె పాడ్ జతె తిలె కి కువితె తిలె కి, రోజుక అమ్చి అత్తు అన్నె నొవర్ జెర్తిల్ రితి జా సెక్కి జతయ్. ¹⁷ ఈంజ మదెనె చి ఇదిదిల్ అల్లర్ కిచ్చొ కామ్క జతయ్ మెలె, పరలోకుమ్తెచి నే క్రీడ్తి ఒగ్గర్ ఉజడితె గవురుమ్తె అమ్ బెదితి రిసా అమ్క దెర్పు జయెదె. ¹⁸ అప్ప డీన్యచి ఉప్పిరి నముకుమ్ తిము నాయ్; పరలోకుమ్తెచి నే డీన్యచి నంప కెర్తనుమ్. కిచ్చొక మెలె, డీన్యచి పాడ్ జతిని, నే డీన్యచి పరలోకుమ్తెచి జలె, తా గెచ్చెదె.

5

పరలోకుమ్తె అమ్ తతిని

¹ అన్నె కిచ్చొ జానుమ్ మెలె, ఈంజ లోకుమ్తె అమ్ జతి కుడియ జతి అమ్చి అగ్గె పాడ్ జలెకి, పరలోకుమ్తె అమ్క కెయక తెయక తా గెత్తి గేర్ అమ్చ దేముడు అమ్క దా అన్నె. కేన్ మాన్సు తెయార కెర్తిన నెంజె, దేముడు తెయార కెర్తిన, జా. ² నజబి, ఈంజ లోకుమ్తె తిలె పొది దుకుమ్ జతనుమ్, చి పరలోకుమ్చి అమ్చి గేర్ నజనుక ఆన జతనుమ్. ³ జా గేర్ మెలిసి నజబి, పాలుమ్ గలల్లి రితి జయెదె, చి అమ్ డుమ్డి తయె నాయ్. ⁴ ఈంజ అప్పచి కుడియతె అమ్ తతి పొది, అమ్చ బాదల్ చి రిసా దుకుమ్ తెన్ అన్నెమ్. ఈంజ కుడియ, ఈంజయ్ పాలుమ్, గెన్ను మెనుమ్ నాయ్, గని అన్నె చెంగిల్ గేర్ చెంగిల్ పాలుమ్ గలన్తి రిసా, పరలోకుమ్చి జా గేర్ జయి పాలుమ్ గలల్లమ్ మెలె, అమ్చి ఈంజ లోకుమ్చి మొర్తుక పరలోకుమ్చి నే క్రీడ్తి జిప్పు తతిని జిన గెచ్చెదె.

* 4:5 4:5 నెంజె, 'గొత్తిమాన్సుల్, గొత్తి మాన్సుల్'. † 4:6 4:6 ఆదికాండుమ్ 1:3. ‡ 4:13 4:13 కీర్తనలు 116:10.

5 పరలోకుమతే జతి రిసా అమక తెయార కెర్లొసా దేముడుయ, చి 'జర్గు జయెదె' మెన అమక కిచ్చొ గుర్గు జో దా అన్నెమెల, దేముడుచి సుద్దితిలి అత్త అమచి పెట్టి జో దా అన్నె. 6 జాకయ, కిచ్చొ జలెకి అమక దయలెము. ఈంజయ అగేతె, ఈంజయ లోకుమతె అమ జతి పొది, ప్రబుక దూరి అన్నుమ మెన జానుమ. 7 పరలోకుమతెచి ప్రబు అమక దిలి అప్పె దన్నె డీసె నాయ, గని జాక 'అన్నె' మెలి నముకుమ తెన్నె ఇండితనుమ. 8 'అమ పరలోకుమతె గెచ్చుమదె' మెన దయలెము తెన అన్నుమ, చి 'ఈంజ అగెకు ముల ప్రబుతె గెచ్చ జలి చెంగిలె' మెన జానుమ.

ప్రబుచి ఇస్తుమ రితి కెర్లొ ప్రేమ

9 జలె, ఇన్నె ఈంజ అగి అమ జింక తిలె కి, ఒత్త పరలోకుమతె గెచ్చుక తిలె కి, అమచి అస కిచ్చొమెల, ప్రబుక సర్గు కెర జోచి ఇస్తుమ రితి కెరుకయ. 10 ఈంజ లోకుమతె ఈంజ అగి తిలె పొది అమచితె కో నత్తిమతె ఇండిల గే పాపుమతె ఇండిల గే, క్రీస్తుచి అత్తి అమ తీర్పు జింక, అమ జోచి మొక్కె టీచె జతి జా దీసిక జలె, ఈంజ జీవితమతె కో నత్తిమ ఇండ తవుల గే, జోక బవుమానుమ, కో పాపుమతె ఇండ తవుల గే, జోవయింకయ నీచ్చు ప్రబు దెయదె.

11 ప్రబు లోకుమచక పరిచ్చు కెర తీర్పు కెరెదె మెన జానుయ, జా బయమ తెన మాన్యులక సికడ్డనుమ. అమచి నత్తిమ జో దేముడు జానె, చి తుమచి పెట్టి తామ కి చినితను, కిచ్చొగె. తుమక 'చినుత' మెనయ అమచి అస. 12 తుమతె అమక గవురుమ దొర్పు జెయదె మెన తుమ ఉచర నాయ. గని, మాన్యుచి పెట్టి తిలిసి నే చినితె మాన్యు ముక్కిమచొ రితో డీసిలెకయ గవురుమ కెర్లొ సగుమజిన్ అమచి రిసా తుమక అన్యానుమ సికడ్డతి. తుమక 'జెవె అన్యానుమ సికడ్డనక కిసి జబాబ్ దెంక గే జానతు' మెనయ అమ ఇసి సొంతచి రిసాచి సాచి రిగడ్డనుమ. అమచి నత్తిమ జాన్లె, తుమ జబాబ్ దెంక జానతె, జాకయ తుమక సంగితనుమ. గవురుమ అసనుక ఉచర కిచ్చొయ కెరుమ నాయ. 13 జలె, అమక 'వెర్లె జలె' మెన తుమ తీర్పు ఉచర్లె జలె, 'అమ వెర్లె రితి డీస్సినతె దేముడుక లాబుమ తిలె దన్నె డీనుమ' మెంతనుమ. జోచి కామ్ కెర్లొ అసకయ ఇసి జతనుమ. నాయ మెలె, 'బుద్దికయ దన్నె సంగితతి' మెన అమచి రిసా తుమ ఒప్పునై, చెంగిలె. తుమకయ 'చెంగిలె జతు' మెనయ ఇసి జతనుమ.

14 క్రీస్తు ప్రేమచి రిసా అమ తుక్క తంక నెత్తుమ. అమక జోచి ప్రేమ వెలయతయ. క్రీస్తు ఎక్కిలో అమ ఎత్తిజిన్చి పాపుమ గెచ్చయతి రిసా మొర్లన్ మెన అమ దెకితనుమ. జో మొర్లన్ తెన అమ ఎత్తిజిన్ మొర్లె రిత జా జోక సంపజలి తెంతో సొంత ఇస్తుమ జర్గు కెర్లొ రితి ఇండుమ నాయ. 15 కిచ్చొక మొర్లన్ మెలె, అమ జతన ఎత్తిజిన్క 'సొంత ఇస్తుమ అయలి రితి నాయ, గని జోచి రిసా మొర అన్నె జితొసాక గవురుమ కెర్లొ రితి జతు' మెనయ జో మొర్లన్.

క్రీస్తుచి తెడి నొవ మాన్యుల

16 అప్పె తెంతో మాములుమ జోచి ఈంజ లోకుమచి జెర్చున్క కక్కయ దెకుమ నాయ. అగ్గయ క్రీస్తుచి మాములుమ ఈంజయ లోకుమచి జెర్చున్కయ కిసి తిలొ గే, దన్నె జోక దెకిత తిలెమ, గని అప్పెయ జోక దన్నె దెకుమ నాయ. జో దేముడు జలిన్ రుజ్జు జలిన్కయ జోక దెకితనుమ. 17 గని, కో క్రీస్తుచి తెడి తవుల గే, జోచి అగ్గెచి

జెర్చున్క మొర్లె రితి జా జోచి అత్తతె జెర్చున్ జా నొవర రగుమ జా అన్నె. నొవర జెర్చున్ జలి రితి జా అన్నె. అగ్గెచి గెచ్చ, నొచి బారొ జా అన్నె, చి నొచిచికయ దెకితనుమ.

18 మాన్యు నొవర జతి ఈంజ పరుమ కేన తెంతో జితయ మెలె, దేముడు తెంతో. జో క్రీస్తుచి నావ తెన అమచి పాపుమ పుంద కెర అమక జోక అత్తు తిలి పాపుమ గెచ్చువ గెల కెర అమక అన్నె బెదవన్నె, చి 'వేర మాన్యులె కి అమచొ క్రీస్తుక సంపజలె జోవయింక కి దన్నె అన్నె బెదవనిందె' మెనయ జోచి సుబుమ కబురొ సూనయతి సేవ జో దేముడు అమక తియార అన్నె.

19 మెలె, క్రీస్తు బలి జలిన్ తెన జోవయించి పాపుమ పుంద నే వయడె, దేముడు లోకుమచక బెదవంతె అన్నె, చి జో బెదవంతెచి కబురొ సూనయతిసి అమచి అత్తి జో సార్పు కెర దా అన్నె. 20 జాకయ, క్రీస్తుచ బారొకల్ జా అన్నుమ. 'క్రీస్తుక సంపజతు' మెనయ దేముడు అబ్బొసి అమచి అత్తి మాన్యులక బుకార్లయ. జాకయ, 'దేముడు తెన బెదితి వరుమ తుమ నజనా' మెనయ, క్రీస్తుచి నావ తెన తుమక అమ బలివూల్పు జా సంగితనుమ.

21 అమక 'అంచి పున్నెమ జతు' మెనయ పాపుమ నెంజిలె పాపుమ నేన్లొ జోచొ పుత్తుసి అమచి పాపుమ రితి దేముడు అబ్బొసి జోక టీవడ్డె.

6

రచ్చున నజినతి నమయమ మిజమి జా అన్నె

1 జలె, "దేముడుచి రచ్చున నజనా" మెన సంగితనుమ, గని జోచి నావ తెన అన్నె కిచ్చొ మెంతనుమ మెలె, జోచి దయ ఆరి నజన తా నాయ. 2 కిచ్చొక మెలె,

*"చెంగిలె నమయమక తుమచ ప్రార్లన సూన అన్నె, చి అవె రచ్చున కెర్లొ కాలుమక తుమక తోడె జా అన్నె" మెన పూర్లమ తెంతో దేముడుచి కొడెతె రెగ్లవ అన్నె, అల్లె! 'చెంగిలె' మెలి జా నమయమ అప్పయి. రచ్చున జతి జా కాలుమ అప్పయి.

సుబుమ కబురొ రిసా పవులు అల్లర జలిసి

3 అమ ప్రబుచి సేవ కెర్లొనె కేన్ నింద నే జెతె, కో కిచ్చొ సంగుక నెత్తిరి రితి, కచి నముకుమ పిట్టయతి కిచ్చొయ అత్తు కెరుమ నాయ. 4 ప్రబుచి సేవ పూర్లె నిదానుమ కెర్లొనుమ మెన సాచి సంగితనుమ. ఇన్నెచి రుజ్జు కిచ్చొ మెలె, కిచ్చొ కిచ్చొ ఒగ్గరె అల్లర ఒర్పువ జా నిదానుమ తెన అన్నుమ. కిచ్చొ అల్లర మెలె, బాదల్, సైమల్, కన్నల్, ఇర్పులు, 5 కొర్లల్చ దెబ్బలు, జేలి జలిసి, జట్టు తెన నిగ జా మాన్యులె అమక అల్లర కెర్లొసి, ఒగ్గరె కామ్ కెర టక్కిలెన్, గూన్ నెంజిలిసి అందర్లొ, చువ్వె తిలిసి; దనవ ఎత్తి నిదానుమ తెన ఒర్పువ జా అన్నుమ.

6 పడ్డె జోచి సేవచి అమచి నిదానుమ అమ ఇండిలి బుద్దితె కి డీస్తయ. వేర బుద్ధులె అమ నే జలిన్తె, ప్రబుచి ఎత్తి అమ జానతినతె, మాన్యులచ తవులె అమ ఒర్పువ జతినతె, మాన్యులక అమ మరెయార దెకితినతె, దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్త అమచి పెట్టి తిలిన్తె, మాయ నెంజిలి అమచి ప్రేమతె. 7 నత్తిమచి బోదన అమ కెర్లొనె, దేముడుచి నెక్కి అమచ కమతె డీస్సినతె, ఈంజ ఎత్తితె అమచి నిదానుమ డీస్తయ. దెర్లి పక్క కి, ఉజెత్తొ పక్క కి, కామక జెత పున్నెమచి అయదల్ వాడిక కెరన నిదానుమ

తత్త్వమును. ⁸ జాకాయ్, గవురుమ్ జలెకి, నిస్సారుమ్ జలెకి, మాన్సుల్ అమ్క 'చెంగిల్చ' మెలె కి, 'గార్పు' మెలె కి, నిదానుమ్ తత్త్వమును. సగుమ్జిన్ అమ్క 'మారుచ' మెంతతి, గని సత్త్విమ్ కెర్తనుము. ⁹ సగుమ్జిన్ అమ్క విలువ దెకితె నాయ్, గని సగుమ్జిన్ విలువ దెకితతి. 'బే బేగి మెరుల' మెన అమ్క సగుమ్జిన్ ఉచర్తతి, గని జతనుమ్. దెబ్బల్ కతనుమ్ గని మెరుమ్ నాయ్. ¹⁰ అమ్క బాదల్ క దుకుమ్ జంక జతయ్, గని సర్వంతోనుమ్ తెన్ అస్సుమ్. ఈంజ లోకుమ్చి అస్తిక ఉచర్త బీద అస్సుమ్, గని ఒగ్గరజిన్ క సామ్సారుమ్ కెర్తనుము. అమ్క కిచ్చో నెంజెలి కి, ఎత్తి కలుగు జలి రెతి జా అస్సుమ్.

అమ్క కి తుమ్ ఎదిలి ప్రేమ కెర

¹¹ ఓ తుమ్ కొరిందిలు, కిచ్చో నే లుంకడ్డె ఈంజ ఎత్తి, తుమ్క ఎదార్దుమ్ సొమ్మమ్ సంగ అస్సుమ్. అమ్చి పెట్టితె తుమ్క ఒగ్గర ప్రేమయ్ అస్సుమ్. ¹² అమ్చి రిసాచి తుమ్చి ప్రేమక ఆమి కిచ్చో ఇర్కు కెర్దుమ్ నాయ్. తుమ్చి సొంత పెట్టి తుమ్ ఇర్కు కెర్ంతను. ¹³ అంచ బోదల్ జల రెతి ఓ తుమ్ కొరిందిల్, తుమ్క అవ్ కిచ్చో మెంతసి మెలె, అమ్ తుమ్కయ్ కిసి ప్రేమ అస్సుమ్ గే, తూమ్ కి దస్సి అమ్కయ్ ప్రేమ కెర మెన అవ్ బతిమ్చాలా జా సంగితసి.

¹⁴ ప్రబుక నంప నెంజలన తెన్ తుమ్ లంకె జా నాయ్. పాపుమతె పున్సుమ్ తిలిసి కిసి బెదెదె?! నెంజలె, అందరబుద్ది తెన్ ఉజడే బుద్ది కిసి బెదెదె? బెదె నాయ్! ¹⁵ 'బెలియాల్' మెలె నయ్తాన్ తెన్ క్రీస్తు కిసి బెదెదె? బెదె నాయ్! నంపనెంజలొన తెన్ నంపజలొసాక కిసి వాట తియ్చె? తయ్ నాయ్! ¹⁶ దేముడుచి గుడి, జలె, బొమ్మల్ క జొకర్తిన తెన్ కిసి బెదెదె? నెంజె! కిచ్చోక అవ్ ఇసి సంగితసి మెలె, జీవ తిలొ దేముడుచి గుడి అము. పూర్ణుమ్ దేముడుచి కొడొతె రెర్తయెలి రెతి,

† "జోచి పెట్టి అవ్ జయిందె,

జోచి తెన్ అవ్ బులిందె, అవ్ జోచయింబొ దేముడు జయిందె. జెచ్చెస్ అంచ ప్రజెల్ జవుల" మెన అస్సె.

¹⁷ ‡ "జాకాయ్ 'అంక నంప నెంజలన తెంతొ తుమ్ బార్ జా' మెన

'సుద్ది నెంజలిసి తుమ్ చడ నాయ్.

దస్సి ఎక్కి నిదానుమ్ జలదు మెలె, తుమ్క బెదెవనిందె' మెన ప్రబు సంగితయ్" మెన అస్సె.

¹⁸ § "అంచ బోదల్ మెనయ్ తుమ్కయ్ అబ్బొది జయిందె, చి అంక 'అబ్బొ మెనయ్ అంచ పుత్తర్లు దువొ జస్సె' మెన ఎత్తి నెక్తి అదికారుమ్ తిలొ ప్రబు సంగితయ్." మెన రెర్త అస్సె.

7

సుద్ది జతిన

¹ జాకాయ్, ప్రేమ తిల బాపుడ్లు, దేముడు అమ్క ఈంజేవ్ ప్రమాసల్ సంగ అస్సెచి రిసా, అమ్చి అగేక, అమ్చి అత్తక కిచ్చో గార్ కెరెదె గె, జా గెప్పువన గెల కెరయ్, దేముడు ప్రబుక బియ్ కెర, అమ్ సుద్ది జంక * దెర్లిసి పూర్తి జతి రెతి జోచి

† 6:16 6:16 తేవీయకాండుమ్ 26:12, యిర్మీయా 32:38, యెషాఖేలు 37:27. ‡ 6:17 6:17 మెనయా 52:11, యెషాఖేలు 20:34, 41. § 6:18

6:18 నమూయేబ దెస్సిచి పున్కుమ్ 7:14, 7:8. * 7:1 7:1 కొరిందిల్ కెగిడ్ దెస్సి నంబర ఉత్తమ్ 3:18, దెస్సి లొనికలక రెగిడ్ వక్ నంబర ఉత్తమ్ 5:23.

† 7:5 7:5 జేవ్ కొరిందిల్ తిలి అకయ్ ప్రదేసిమ్క మాసిదోసియ్ ప్రదేసిమ్ ఉత్తర పక్క అస్సె.

సుద్ది ఆసనుము. ² అమ్క తుమ్చి పెట్టితె బెదెవన. అమ్ కక్క తప్పు కెర్దుమ్ నాయ్, కక్కయ్ పాడ్ కెర్దుమ్ నాయ్, కక్కయ్ మోసిమ్ కెర లాబుమ్ కెరనుమ్ నాయ్. ³ తుమ్క నింద కెర్తి రిసా ఇసి సంగి నాయ్, అగ్గి కిచ్చో మెన రెగిడ్లయ్ మెలె, 'అమ్చి జివుతె తుమ్చి రిసా ప్రేమయ్ అస్సుమ్' బెదె మెరుమ్చె, బెదె జిమ్చె. ⁴ తుమ్చి రిసా అంక నముకుమ్ ఒగ్గర అస్సె, తుమ్ అంచ అత్తి సూన నంపజలదు చి రిసా అవ్ గవురుమ్ సంగితసి, తుమ్చి రిసా అంచ పెట్టి పూర్తి దయిరిమ్ అస్సె. అమ్చి బాదల్ ఒగ్గర జలెకి, అంచ పెట్టి సంతోనుమ్ బెరయ్ అస్సె.

⁵ † మాసిదోసియ్ ప్రదేసియ్ అమ్ ఉట్ట అయెలి సొది అమ్చి అగేక సుక్కుమ్ నాయ్, గని ఎత్తి రగల్ బాదల్ నెడ్డెయ్ తిలమ్; విరోదుమ్ సుదల్ కెర్త అల్లరిచి రిసా కి, అమ్చి పెట్టిచి బయిమ్చి రిసా కి, ⁶ గని ముసర్కు జలనక డిట్టుమ్ దయిరిమ్ కెర్త దేముడు, జలె, తీతుక అమ్తె తెద్రవ అమ్క దయిరిమ్ కెర్త. ⁷ ఎక్కి తీతు అయెలిసి తెన్ దయిరిమ్ జము నాయ్, గని తుమ్చి నిదానుమ్ దెక జొయ్య దయిరిమ్ జలిన్క అమ్కయ్ కి జో దయిరిమ్ కెర్త. మెలె, అంక అస్సె దస్సుల్ జంక చి తుమ్చి ఆన, అంక తుమ్ దుకుమ్ కెర తిలిసిచి రిసాచి తుమ్చి దుకుమ్, అంచ రిసాచి తుమ్చి ప్రేమ నిదానుమ్చి రిసా అమ్క సంగిలన్, చి అస్సె ఒగ్గర సర్వ జలయ్.

⁸ అంచ ఉత్తమ్తె అవ్ రెగిడ్లన్ తెన్ తుమ్క అవ్ దుకుమ్ కెర్తె కి, అవ్ ఉచర్క నాయ్. విసారుమ్ జా తిలయ్, గని తప్పు కెరె నాయ్ మెన జాచి. జా ఉత్తమ్ తుమ్క దుకుమ్ కెర్తె, గని గడియకయ్ మెన అవ్ దెకితసి. ⁹ జలె, అంక సర్వ. తుమ్క దుకుమ్ కెర్తె రిసా నాయ్, గని తుమ్ దుకుమ్ జా తప్పు ఒప్పున చెంగిల్ జలదు చి రిసాయి. మెలె, తుమ్చి దుకుమ్ ప్రబుచి సత్త్విమ్ తుమ్క ఉచరపడ్డిన్చి రిసాయి తుమ్క అమ్ కెర్లిసి కిచ్చో సంతోనుమ్ కెరె నాయ్. ¹⁰ కిచ్చోక మెలె, ప్రబు ఉచర్లిసి దుకుమ్ అమ్ మాన్సుల్చి పెట్టి అయెలి, అమ్ కెర్తె పాచల్ ఒప్పున బుద్ది జంక ఇస్సుచి రిసా జమ్చె, చి ప్రబుచి రచ్చున నజనుమ్చె. జా రచ్చునచి 'చెంగిల్ జలమ్' మెనయ్, అస్సె దుకుమ్ తయ్ నాయ్. గని ఈంజయ్ లోకుమ్చి బుద్దిచి దుకుమ్ అమ్ పెట్టి తియ్చె, అమ్క మెర్కు జెయిందె.

¹¹ ఈంచె, దేముడు తెద్రయెలి దుకుమ్ తుమ్చి పెట్టి కెర్తి నిదానుమ్ ఉట్టవ అస్సె! నిజామ్, తుమ్చి సత్త్విమ్ దెకయెతి ఆన ఉట్టవ అస్సె! జా తప్పుచి రిసా లాజ్ జా తుమ్చి ఉప్పిరి తుమ్చి కొప్పుమ్ జలదు, దేముడుచి తీర్చుక బిలదు, అమ్చి తెన్ అస్సె బెదెవ ఆన జలదు, సత్త్విమ్ జంక ఆన జలదు. జా తప్పుచి రిసా సరిగా తీర్చుకెర్తదు. జా ఎత్తితయ్ తుమ్ అప్పె సత్త్విమ్ జలిసి డిస్రయ్. ¹² జాకాయ్, అవ్ తుమ్క రెగిడ్లన్ దుకుమ్చి తిలి కి, ఒత్త కిచ్చో లాబుమ్ మెలె, ముక్కిమ్క తప్పు కెర్తొసాక ఉచరి నాయ్, ముక్కిమ్క అల్లర నెడ్డెసాక ఉచరి నాయ్, గని జా ఉత్తమ్చి రిసా ముక్కిమ్క కిచ్చోచి రిసా ఉచర్చసి మెలె, అమ్చి రిసాచి తుమ్చి ఒగ్గర ఆన, ప్రబుచి మొత్తి తుమ్ అప్పె చినన అస్సెన్. ¹³ తుమ్ చెంగిల్ జలిసిచి రిసా అమ్క సర్వ. అమ్క అస్సె డిట్టుమ్ దయిరిమ్ కెర్తె. అమ్ సొంత సర్వ జలిసిచి కంబ కిచ్చోక

అన్నయ్ సంతోసుమ్ జా అన్నుమ్ మెలె, తీతు తుమ్తె జా దెకిలి తెంతో, తుమ్చి రిసాచి జోచి అగ్గెచి అన్నానుమ్ నాయ్, చి నర్లసంతోసుమ్ జో జా అన్ను. 14 తుమ్చి రిసా అంచి నర్ల, అచే గప్పురుమ్ ఉచరన్ను, జోక అగ్గె తెంతో సంగితె తిలయ్, చి జో తుమ్తె గెలి పొది జోచి మొచ్చి కిచ్చి తప్పుల్ కెర అంక లాజ్ కెరయ్సు నాయ్, అంచి మరియాద కడన్ నాయ్. అమ్ తుమ్కయ్ సంగిలిసి ఎత్తిచి సత్తిమ్ కిసి రుజ్జు జలి గే, దన్ను తుమ్చి రిసా అమ్ తీతుక సంగిలిసి నిజుమ్ జలి. 15 అప్పె జో తుమ్క అగ్గెచి కంట ఒగ్గర్ ప్రేమ ఉచర్లయ్. ప్రబుచి ఇస్టుమ్ తుమ్ ఎత్తిజన్ కెర్లినచి రిసా కి, తుమ్ ఎత్తిజన్ బియ్య అద్దుర తెన్ జోక బెదవన్నెచి రిసా కి జో ఉచార కెర్లయ్. 16 జలె, తుమ్చి రిసా అచే పూర్తి దయ్రిమ్ జా అన్నెచి రిసా అంక ఒగ్గర్ నర్లసంతోసుమ్.

8

యెరూసలేమ్చి సంగుమ్చ తోడు దెతిన్చి రిసా

1 అప్పె, బావుడ్లు, తుమ్క కిచ్చి సంగితసుమ్ మెలె, మాసిదోనియ ప్రదేసిమ్చ ప్రబుచ సంగుమ్లయ చ మాన్సుల్చి పెట్టి దేముడు ప్రేమ సికడన్ రుజ్జు జా అన్ను. 2 కిసి మెలె, జోవయించి నిదానుమ్ పరిచ్చ జలి రితి జా జేవ్ ఒగ్గర్ కన్లల్ సేడ్డె తిలె కి, జేవ్ ఒగ్గర్ బీద జలెకి, ప్రబుచి, జోవయించి ఎదివాల్ నర్లచి రిసా ఒగ్గర్ దర్ముమ్ తెన్ అన్నె జేవ్క * తోడు దా అన్నె. 3 జేవ్చి రిసా అచే కిచ్చి సాచి సంగితసి మెలె, జోవయించి నెక్కి తిలి ఎదిలి, నాయ్, గని జోవయించి సొంత ఇస్టుమ్క తెర్లి ఎదిలి కంటయ్ అన్నె జేవ్ ఒగ్గర్ దా అన్నె. 4 యెరూసలేమ్చ నంపజలనక తోడ్ దెతిన్తె అమ్ కి బెదుమ్దె మెనయ్ అమ్క బలవంతుమ్ కెర్ల. 5 ఇసి దన్నె కెరుల మెన మాములుమ్ అమ్ ఉచర్ల రితి నాయ్, గని అమ్చి అత్తి ప్రబు జోవయించి ఇస్టుమ్ పూర్తి కెర్లు మెన, తొలితో ప్రబుచి అత్తి జోవయించి జీవ్ సార్లు కెర, పడ్డె జోవయించి తెడి అమ్చి అత్తి దిల.

6 జాకయ్ తుమ్ కొరిందెలచి రిసా కి అమ్ ఉచర్లమ్, చి బీద సుదల్క దెతి దర్ముమ్ తుమ్ ఉక్కిలెతిసి, తీతు మొదోల్ కెర్లినక పూర్తి జర్లు జవున్ మెన, తీతుక బలవంతుమ్ కెర అన్నుమ్. 7 జలె, సముకుమ్క, ప్రబుచి గ్యానుమ్క, జోచి గ్యానుమ్ సొస్తుమ్ బోదన కెర్లినక, నిదానుమ్క, చి అమ్చి ఉప్పిరచి తుమ్చి ప్రేమక, దన్నెచి ఎత్తిక తుమ్ కిసి నిదానుమ్ జా అన్నున్ గే, దన్నె ఈంజ దర్ముమ్ దెతిన్క కి దయ ఒగ్గర్ జలి రితి తుమ్ దెకన.

8 అచే ఇసి సంగితసి అడ్ర దెతిసి నెంజె, గని మాసిదోనియ ప్రదేసిమ్చ జేవ్ అన్నె పూన్పుల్ తోడు దా సత్తిమ్ కెర్లినక తుమ్ దెక తుమ్ పరిచ్చ కెర్లె, బీద సుదల్క తోడు కెర్లి తుమ్చి ఉడ్లెనుమ్క 'నిజుమ్చి' మెన తుమ్ రుజ్జు దెకయ్తి అవ్కానుమ్ తుమ్క దొర్లు జవున్ మెనయ్ అచే తుమ్క ఉచరయ్తెసి. 9 ప్రబు జలె యెనుక్రీస్తు సొంత కి జోచి దయక కిచ్చి కెర్లన్ గే జానుమ్. మెలె, పరలోకుమ్చి సొమ్మారుమ్ జోక తిలె కి, తుమ్చి రిసా బీద కెర్లె; తుమ్క సొమ్మారుమ్ కెర మెనయ్ జో బీద కెరల.

10 జలె, ఈంజ డబ్బుల్ ఉక్కిల్ కామ్చి రిసా కిచ్చి ఉచర తుమ్క అచే సంగితసి మెలె, వెర్లెక అగ్గె తుమ్ ఇస్టుమ్

జా మొదోల్ కెర్లిన తుమ్ అప్పె పూర్తి జర్లు కెర్లె చెంగిలి. 11 తుమ్క జా ఇస్టుమ్ అన్నె. జలె, జా జర్లు కెర్లెకయ్ జా ఇస్టుమ్ నెరవెర్లుప జయెద. తుమ్ తెర్లి ఎదిలికయ్ జర్లు కెర. 12 ఎక్కిల్ దెంక మెన తెయార్ మెన్ను తెన్ తిలె, జాక సెక్కిక జీన్లన్ నెంజె గని తిలిన్యయ్ సర్ల తెన్ దిలె ఇస్టుమ్ జయెద. నెతిర్లిన నే కెర్లె, మాన్సుక నింద నాయ్.

13 వేర మాన్సుల్క జేవ్చి పూచి వయడ నాయ్, తుమ్కయ్ జా జాడు ఎత్తి వయతు మెని నాయ్, 14 గని, 'ఎత్తిక సమానుమ్ జతిసి తప్పన్' మెన జోవయింక నెంజెలిసి రిసా తుమ్చి సొమ్మారుమ్క తుమ్ అప్పె దాన. ఏకవేల పడ్డెక తుమ్కయ్ కొత్తు తిలె, జేవ్ తుమ్కయ్ తోడు కెరుక జయెద, చి ఎత్తిజన్క సమానుమ్ జతిసి జయెద. 15 పూర్లుమ్ దేముడుచి కొడతె రెర్లయ్లి ఏక కోడుచి అర్దుమ్ తుమ్ ఉచర.

§ "ఒగ్గర్ కుడవన్లొసాక కిచ్చి సేసె నాయ్, గని తొక్కి కుడవన్లొసాక కిచ్చి కొత్తు తయె నాయ్" మెన రెగిడ్లి కోడు.

తీతుక కొరింద పట్టుమ్తె అన్నె తెర్లయ్లి

16 దేముడుక జోబర! తుమ్చి రిసా జో తీతుచి పెట్టి కి జోవయించి ప్రేమ దా అన్నె. 17 "కొరింద్తె ఈంజ కామ్క గో" మెన అమ్ బతిమాల్లు జా సంగితకయ్, "గప్పిందె" మెలన్. గని ఎక్కి అమి సంగిల్ రిసా నాయ్, గని అన్నయ్, తుమ్చి రిసాచి జోచి ప్రేమకయ్ జోచి సొంత ఇస్టుమ్కయ్ జెతయ్.

18 జో తెన్ అన్నె కక్క తెర్లయ్తనుమ్ మెలె, జో నుబుమ్ కబుర సూనయ్తనచి రిసా ఎత్తి సంగుమ్లయతె, ఎత్తిజన్ మెన్సితో బావొక తెర్లయ్తనుమ్. 19 పడ్డె, ప్రబుచి గప్పురుమ్ దెకయ్తి అమ్చి ప్రేమ దెకయ్తి ఈంజ తోడు దెతి కామ్తె అమ్చి తెన్ బులున్ మెనయ్ సంగుమ్లయ జోక నిసాన అన్నె. జో, జలె, తీతు తెన్ గెతయ్. 20 అమ్ డబ్బుల్ ఉక్కుల వంట దెతి ఈంజ దర్ముమ్చి సేవచి రిసా కో అమ్క నింద నే కెర్లి రితి, ఈంజ కామ్తె కిచ్చి పారపాల్ బెదవుమ్ నాయ్, కిచ్చి పారపాల్ బెదవులి రితి డీసుక కి నెనుమ్, 21 చి ప్రబుచి మొక్కి కి, మాన్సుచి మొక్కి కి, కిసి సత్తిమ్ కెరుక గే సరిగా ఉచర అన్నుమ్. జాకయ్, సంగుమ్లయచ నిసాన మాన్సుక కి అమ్చి తెన్ ఈంజ తోడు దెతిన్తె బెదవన అన్నుమ్.

22 అన్నె, జేవ్ దొగుల తెన్ అన్నెక్కో బావొక తెర్లయ్తనుమ్. ఇన్నెక అగ్గె తెంతో కిచ్చి కిచ్చి కమ్మ దా అన్నుమ్ చి కిచ్చి కామ్తె కి నిదానుమ్ కెర్లయ్ మెన రుజ్జుల్ దెక అన్నుమ్. తుమ్చి రిసాచి జోవయించి ఒగ్గర్ నముకుమ్చి రిసా, వేర కమ్మచి కంట తుమ్తెయ్ గిచ్చుక అన్నె ఒగ్గర్ ప్రేమ ఈంజో జా అన్నె.

23 తీతు, జలె, తుమ్చి రిసాచి అంచి సేవతె జో అంచి తెన్ ఎక్కి రితి బెద అన్నె. జేవ్ అన్నె దొగుల బావుడ్లు, జలె, సంగుమ్లయచి నావ్ తెన్ జోవయించి బారికుల్ జల రిత జా గెతతి, క్రీస్తుచి గప్పురుమ్ దెకయ్తతి. 24 జాకయ్, తుమ్చి ప్రేమక, చి ఈంజేవ్క అచే తుమ్చి రిసా నముకుమ్ సంగిలిన్క, 'నిజుమ్ జో సంగిల్ రితి జా అన్నె' మెనయ్ సంగుమ్లు రుజ్జు దెకిత్ రితి కెర.

* 8:2 8:2 రోమియల్ 15:25-27. † 8:4 8:4 యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చి యూదయ ప్రదేసిమి కారు జా తతికయ్, వేర తెంతోచ నంపజలన తోడు తెర్లయ్ల. బారికుల్ 1:28-30. ‡ 8:6 8:6 కొరిందెలక రెగిడ్లి ఏక సెంబర్ ఉత్తమ్ 16:1-4. § 8:15 8:15 నిర్లవకాండుమ్ 16:18.

9

దర్శుము ఉక్కుల దెతినవి రిసా అన్నె సంగిలినీ

1 జలె, *యెరూసలేముతెవ నంపజలసక దెతి తుమ్ ఉక్కిల్లి డబ్బుల్ ది రిసా అమ్ అన్నె రెగుడుక కిచ్చొక? 2 జా ఉక్కుల దెంక తుమ్ కోరవ జలిసి అవ్ జాని, చి మాసిదోనియ ప్రదేసిమవ నంపజలసక తుమ్ ది రిసా అవ్ సంగితిసి. కిచ్చొ సంగితసి మెలె, "అకయ ప్రదేసిమవ నంపజలస పూర్ణుమ్ తెంతో జోవయింది డబ్బుల్ దెంక తెయార జా అస్సి" మెన అవ్ సంగితసి. జా దర్శుము ఉక్కుల దెతి తుమ్ ది సర్దచి రిసా సూస్తి రిసాయి జేవ్ మాసిదోనియవ ఒగ్గర్ జని జా కామెత బెదకు కోరవ జా అస్సి.

3 జలె, ఈంజేవ్ బావ్వుడుక కిచ్చొ తుమ్ తె తెర్తయ్ తసి మెలె, 'జా డబ్బుల్ ఉక్కుల తెయార జా అస్సి' మెన తుమ్ ది రిసా అమ్ సర్ద సంగిలినీ అబద్దుమ్ నే జెతి రితి తుమ్ ది 'నిజమి తెయార జా తత్తు' మెన 'తుమ్ దెక' మెనయ్ అవ్ జేవ్ తెర్తయ్ తసి. 4 నెంజెలె, పడ్డె అంది తెన ఈంజ మాసిదోనియవ నంపజలస సగుమ్ జని తుమ్ తె అయ్ లె, తుమ్ తెయార నే జా తిలె, అమ్ ది మెరియద గెచ్చెదె; అమ్ ది కి తుమ్ ది కి. 'సత్తిమ్ కెరుల' మెన అమ్ దయిరిమ్ క సంగిలినీ పిట్ట తయ్ దె చి రిసా. 5 జాకయ్, 'అంది కంట జేవ్ అగ్గె గెచ్చొ తుమ్ సంగిలి దర్శుమ్ దెతినకయ్ తుమ్ క తెయార కెర తత్తు' మెనయ్ జేవ్ బలవంతుమ్ కెర్తయ్. దస్సి, తుమ్ అగ్గెయి జా డబ్బుల్ తెయార కెర తిలె, సర్ద తెన దెతె, ఆరి ఇస్టుమ్ నెంజెల్ రితి నాయ్.

ముస్సి బుద్దిచి రిసా చి దర్శుమ్ బుద్దిచి రిసా చి కోడు

6 అవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, కో ముస్సి తెన బి గెలెదె గే, తొక్కి పలితుమ్ చి పంటో లాయెదె. కో దర్శుమ్ తెన బి గెలెదె గే, ఒగ్గర్ పంటో లాయెదె. 7 ఎత్తి మాస్సు సరిగా ఉచర, 'దెంక చెంగిలి' మెన కెదిలిచి రిసా ఉచరై గే, తెడ్దిలి దెంకయ్. గని కో బలవంతుమ్ కెర్తి రితి దుకుమ్ తెన పోస, సర్ద తెన్సి. సర్ద తెన దెతొసాక దేముడు ప్రేమయ్ దెకెదె.

8 చెంగిల్ తిలినీ ఎత్తి, దయ్ తుమ్ క మెచ్చొ తెన దెంక దేముడు తె అత్తి అస్సి, చి తుమ్ క సరిపుచువ జెతిసి కి, పడ్డె కిచ్చొ కిచ్చొ చెంగిల్ కమిక్ తుమ్ ముచ్చొ తెన దెంక తెరితి రిసా కి, సరిపుచువ జెతిసి తుమ్ క దెంక జోచి ఇస్టుమ్.

9 దేముడువ కొడెతె పూర్ణుమ్ రెగ్గయ్ లి అస్సి.

‡ "జోవయింక తిలినీ జో వంటు దెతయ్, బీద సుదల్ క జో దర్శుమ్ తెన దెతయ్, జోవయింది జా సత్తిమ్ కెయ్ క తెయ్ క తా గెచ్చెదె."

10 తుమ్ బి గల్లి రిసా బి దెతో ప్రబు, తుమ్ క తి రిసా అన్నిమ్ దెతో ప్రబు, సరిపుచువ జెతిసి తుమ్ దెయెదె, పలితుమ్ దెయెదె, చి తుమ్ ద దర్శుమ్ తెన బెదయ్ తిని చి సత్తిమ్ చి పలితుమ్ జో ఒగ్గర్ తయెదె. 11 తుమ్ ద దర్శుమ్ తెన దెతి రిసా ఎత్తి తె సామ్మూరుమ్ రితి జస్సి. అమ్ ది అత్తి తుమ్ జా దిలె, అమ్ బీద సుదల్ క దెమెదె, చి దేముడుక జేవ్ జోచి సర్ద దెకవ జోక గెచ్చురుమ్ కెరుల. 12 దస్సి, ఈంజ దర్శుమ్ చి సేవ కెర్తి, బీద జల నంపజలసక కామ్ క జెతిసి దొర్కు జలిసి దా తస్సి, పడ్డె అస్సి, "దేముడు దొర్కు కెరుయ్" మెన జోక జోక జేవ్ ఒగ్గర్ గెచ్చురుమ్ కెరుల.

* 9:1 9:1 క్రీస్తు యెరూసలేముతె మొర జేవ జలస, గెద, చి తొత్ అత్తయ్ మాస్సుల్, క్రీస్తువ సిస్సుల్ తెన, జోవయింక నంపజల. యెరూసలేము పట్టుమ్ ది యూదయ్ ప్రదేసిమ కారు జా తతికయ్, తేర తెంతవ నంపజలస తోడు తెర్తయ్ ల; అకయ ప్రదేసిమవ కి మాసిదోనియ ప్రదేసిమవ క; జారికల్ 1:28-30. † 9:2 9:2 ఆజె కాలె అకయ ప్రదేసిమవ చి మాసిదోనియ ప్రదేసిమవ 'గ్రీకు ప్రదేసిమ' మెంతలి. ‡ 9:9 9:9 క్రీస్తువ 112:9.

13 ఈంజ కామ్ తుమ్ క ఏక పరిచ్చొ రితి జయెదె. ఈంజ సేవ తుమ్ చెంగిల్ కెర్తి, తుమ్ చి సత్తిమ్ క రుజ్జు జయెదె. చి క్రీస్తుచి సుబుమ్ కబుర్ ఒప్పన జోక బియ్ తుమ్ ఈంజ సత్తిమ్ కెర్తినచి రిసా, దేముడుక గెచ్చురుమ్ జయెదె. పడ్డె, జేవ్ బీద జల నంపజలసక చి అన్నె బావ్వుడు ఎత్తిక తుమ్ కోడ్ దిలిచి దర్శుమ్ చి రిసా గే దేముడుక గెచ్చురుమ్ జయెదె.

14 అన్నె, తుమ్ ది వెట్టి దేముడు జోచి దయ్ క దర్శుమ్ బుద్ది దిలి రిసా జేవ్ మాస్సుల్ తుమ్ క ఒగ్గర్ ప్రేమ జా, తుమ్ క దెకు మెన అస తెన, తుమ్ ది రిసా కి జేవ్ ప్రార్దన కెరుల.

15 క్రీస్తుచి అత్తి దేముడు అమ్ క దిలి పరుమ్ కెర్తి గే కో సంగుక నెతిర్తి. జోచి ఎదివాలే దర్శుమ్ చి రిసా జోక జోబర.

10

బుద్ది నే జా తిలె సిచ్చొ కెరుక తయెదె

1 క్రీస్తు కిసి మెత్తన తా మాస్సుల్ క కన్యూరుమ్ దెకితె తిలెన గే తుమ్ జాస్సు. జలె, అవ్ పపులు, క్రీస్తుచి కన్యూరుమ్ దెకితె దస్సి బుద్ది తెన సాంక తుమ్ క బతిమాల్చు జెతిసి. అమ్ చి రిసా సగుమ్ జని మాస్సుల్ సంగితిసి కిచ్చొ మెలె, తుమ్ చి మొక్కి మెత్తన అస్సి, గని ఉట్ట గెలె పడ్డె దయిరిమ్ తెన అవ్ గేల కెర్తిన, బెర్తి! 2 జలె, కిచ్చొ అప్పె బతిమాల్చు జా అవ్ సంగితసి మెలె, అవ్ తుమ్ తె అన్నె అయ్ లె పొదిక అవ్ ఇసి దయిరిమ్ తెన గేల కెర్తిన నెంజెతి రితి, జేవ్ అల్లెరవ మాస్సుల్ బుద్ది జా తత్తు, నెంజెతి అప్పె కిసి డేస్తయ్ మెలె, అయ్ లె కచితుమ్ జోవయింక గేల కెరుక తయెదె. అమ్ క 'మాములుమ్ ఈంజయ్ లోకుమ్ చి అనల్ ఇండితతి' మెన జేవ్ మాస్సుల్ అమ్ క సింద కెర్తెతి, గెద.

3 జలె, అమ్ ఈంజయ్ లోకుమ్ తె జెలె కి, అమ్ కెర్తి యుద్దుమ్ ఈంజయ్ లోకుమ్ చి రెగుమ్ చి యుద్దుమ్ నెంజె. ఆత్మయ్యుద్దుమ్ ఈంజ. 4 పాస్సుమ్ చి ఉప్పిరి యుద్దుమ్ కెర్తి అమ్ చి అయ్ దల్ ఈంజయ్ లోకుమ్ చి నెంజెతి. అమ్ చి అయ్ దల్ దేముడుచి నెక్కిచి అయ్ దల్, చి నయ్ తానిచి నెక్కి తిలినీ ఎత్తిచి ఉప్పిరి; కేన ఒగ్గర్ నెక్కిచి జలెక; ఈంజేవ్ అయ్ దల్ జిసుల. 5 దేముడు దిలె ఆత్మయ్యయ్ దల్ తెన్సి జోవయింది ఉప్పిరి విరోదుమ్ జత కొడెచి ఉప్పిరి జినితసుమ్, జోవయింక మాస్సుల్ జానితినక పిట్టయ్ తి బడాయ్ తిలె కొడె ఎత్తిచి ఉప్పిరి జినితసుమ్, చి మాస్సుచి మెన్సు తిలి ఎత్తి, ఉచరన మార్చువ జా క్రీస్తుక బితి రితి, జోవయింక జేవ్ ఉచరన మార్చువ కెర్తసుమ్. 6 అన్నె, దేముడుచి ఇస్టుమ్ రితి ఇండితి రితి తుమ్ కొరిందిల్ బుద్ది జలయ్ మెలె, అమ్ అయ్ లె కో సేసిలె మాస్సుల్ బుద్ది నే జా తిలె, జోవయింక తప్పల్ క ప్రబువ అయ్ దల్ తెన సిచ్చొ కెరుక బిము నాయ్.

7 తుమ్ చి మొక్కి తిలినకయ్ తుమ్ దెకితె తత్తు. 'క్రీస్తువ ఆము' మెన తుమ్ చి తె కో ఉచరం తతి గే, జేవ్ కిసి క్రీస్తువ జా అస్సి గే, అమ్ క 'జేవ్ కి క్రీస్తు' మెనయ్ ఒప్పనతు. 8 తుమ్ క పాడ్ కెరుక నాయ్ గని క్రీస్తుచి తెడి డిట్టుమ్ కెరుకయ్ మెనయ్ జోవయింది కామ్ చి రిసా ప్రబు అంక అదికారుమ్ దా అస్సి. జా అదికారుమ్ చి రిసా అవ్ ఏక వేల ఇదిల్ ఒగ్గర్ సంగిల్ కి, అంది మెరియద గెచ్చొ జో సెలవ్ దెయ్ నాయ్.

9 ఆరి బియ్యం రిసా ఇన ఉత్తర రెగ్ని నాయ్. దస్సి ఉచర నాయ్. 10 “జోవయిం ఉత్తరతె డిట్టుమ్ డీస్తయ్, గట్టిజ సంగితయ్, గని ఇన్నెతిరి పొది జో బియ్యం కెర జా కిచ్చో గట్టిజ సంగి నాయ్” మెన అంచి ఉప్పిరి గోస జలస సంగితతి. 11 జలె, జేవ్ మాన్యుల్ కిచ్చో అర్దుమ్ కెరంతు మెలె, అమ్ నెంజిలె పొది ఉత్తుమతె కిచ్చో రెగ్గుడుమదె గే, అయ్లె పొది కదితుమ్ జర్గు కెరుమదె. 12 జోవయిం సొంత గప్పురుమ్ సంగనీత జేవ్ నగుమ్ జున్ క దెకిలె, ‘జోవయింతెన్ సమ్మందుమ్ జలస అము’ మెనసుక నెనుమ్, జోవయింక దెక పరిచ్చు కెరసుక నెనుమ్. బెదె నాయ్. జేవ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో దెక దస తీర్పుల్ కెరంతిసి వెల్లో మెనంతిసి సూటి నాయ్. దస్సి జా జా, బుద్ది నెంజిలె రిత జతతి.

పావులీసి సొంత గప్పురుమ్ సంగన్లి రితి జలిన్

13 సత్తిమ్ జతి కంట అన్నె గప్పురుమ్ సంగనుమ్ నాయ్. గని దేముడు అమ్క వంట దిలి ఎదిలి గప్పురుమ్ సంగనుమదె; సుబుమ్ కబుర్ తెన్ తుమ్చి ఎదె అమ్ పాచ్చుక మెన జో అమ్క దా అన్నె. చి జాచి రిసా సంగనుమదె. 14 తుమ్తెయ్ గెతి రితి అమ్క దిలి సేప పాచితి నాయ్ జలె, అమ్ తుమ్కయ్ కిచ్చో సంగుక బెదితి నాయ్. గని దూరి జతిక్కి, క్రీస్తుచి సుబుమ్ కబుర్ సూసయ్తి రిసాయ్ ఎత్తిచి కంట ఆమి తోలితో తుమ్తె అయ్లమ్. 15 సత్తిమ్చి కంట అన్నెయ్ గప్పురుమ్ సంగనుమ్ నాయ్. వేర మాన్యు సైమల్ సేడ కామ్ కెర్లినక ‘అమ్ కెర్లమ్’ మేనుమ్ నాయ్. గని అమ్చి ఆస కిచ్చో మెలె, తుమ్చి సముకుమ్ వడ్డిలె, తుమ్చి ప్రాంతమతె అన్నె ఒగ్గర్ గచ్చెలె ప్రబుచి కామ్ అమ్ కెర్లె వాట్ దొర్కు జయెదె, 16 చి తుమ్చి ఒత్తలతోచ ప్రాంతమలుతె కి అమ్ సుబుమ్ కబుర్ సూసయ్తి జయెదె; వేర మాన్యుల్ కెర్లినక ‘అమ్ కెర్లమ్’ మెన నే సంగితె.

17 జలె,

*“కో కచి గప్పురుమ్ సంగుక జలె, ప్రబుచి గప్పురుమ్ సంగుతు”

మెన దేముడుచి కొణొతె రెగ్గు అన్నె, గెద. 18 కిచ్చోక మెలె, సొంత గప్పురుమ్ సంగన్లి కిచ్చో గప్పురుమ్ నెంజి, గని ప్రబు కక్కయ్ గప్పురుమ్ కెరెదె గే, జో మాన్యు నిజుచి గప్పురుమ్ జయెదె.

11

తచ్చుచి బోదె సూస మోసిమ్ జతు నాయ్

1 అవ్ అప్పె ఇదిల్ తెలివి నెంజిల్ రితి లట్టెల్లె, దయ కెర ఒచ్చుప జా! అంచి రిసా కిసి జతిక్ తుమ్ దస్సి కెర్లసు. 2 తుమ్చి ‘ప్రబుతె పూర్తి నిదానుమ్ జతు’ మెనయ్ అంక ఆస. ఎక్కి మున్యునక నిదానుమ్ తిలి తేర్చి తుమ్ జతి రితి, వెండ్లిక క్రీస్తుక తుమ్క నావ్ కెర సార్పు దిలయ్. 3 గని పూర్ణమ్ అయి రూపుమ్ జా తిలో నయ్తాన్ జోచి మాయక కిసి *హవ్వక మోసిమ్ కెర్లె గే, దస్సి తుమ్క ‘క్రీస్తుక ఎక్కి మెన్యు నిదానుమ్ తత్తు నాయ్’ మెన, తుమ్చి చెంగిల్ బుద్ది జో నయ్తాన్ మార్పుప కెరెదె మెన అమ్క బయిమ్.

4 అవ్ కిచ్చోక ఇసి ఉచర్రసి మెలె, కో జలికు తుమ్తె జా కెర, యేనుచి రిసా అమ్ బోదెన కెర్లసి నాయ్, గని వేరచి సికడ్ల, తుమ్ బే బేగి జో మాన్యుక నంప కెర్లసు. నెంజిలె, తుమ్క దిలి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తు నాయ్ గని వేరయ్ ఆత్తు తుమ్క దొర్కు జలె, నెంజిలె తుమ్ సంచజలి

సుబుమ్ కబుర్ నాయ్ గని వేరయ్ కోడు సూన్లె, తుమ్ జా వేరచిక నంచజా తుమ్ బే బేగి మార్పుప జతసు. 5 వేర సికడ్ల ‘ఒగ్గర్ వెల్లో బారికుల్’ మెన తుమ్ సంగిత జేవ్ వేర మాన్యుల్ కెరంటి ఆవ్ ఎద్దికి వాక జయి నాయ్ మెన ఆవ్ జాని. 6 లట్టుబుక ఆవ్ తెలివి నెంజిలె కి, ప్రబుచి గ్యాసుమ్ అంక అన్నె. కెయ్క కి కిసి జతి కి ఈంజ గ్యాసుమ్ తుమ్క సొస్తుమ్ జానవ అన్నె.

7 తుమ్క ‘చెంగిల్ జతు’ మెన, తుమ్తె కిచ్చో తోడు నే నజీతె వాక కెరనయ్ దేముడుచి సుబుమ్ కబుర్ ఆవ్ సికడ్లిసి పావుమ్ గి? 8 వేర సంగుమలుచి డబ్బుల్ ఆవ్ నజున చోర్లి రితి జా అన్నె. ప్రబుచి నావ్ తెన్ తుమ్కయ్ సేవ కెర్లె అంచి ఆసచి రిసా జా డబ్బుల్ జోవయింతె నజీలయ్. 9 పడ్డో, తుమ్చి తెన్ ఆవ్ తిలి పొది అంక కొత్తు తిలె, తుమ్చి తె కక్కయ్ కి జా జాడు వయడి నాయ్. మాసిదోనియ ప్రదేసిమ్ తెంతో అయ్ల బావుడ్లు అంక కొత్తు తిలిసి ఎత్తి దిల. జాకయ్ తెదొడి తుమ్క జా జాడు వయడి నాయ్, చి అప్పె తెంతో కిచ్చో జాడు కి తుమ్క వయడుక నెసి. 10 క్రీస్తుచి సత్తిమ్ అంచి వెట్టి కిసి అన్నె గి, ఈంజ ఒండి అకయ్ ప్రదేసిమ్తె ఆవ్ డబ్బుల్ గర్లు నే నజీతెనచి రిసా కో వేరయ్ సంగుత నాయ్. జేవ్ వేర సంగుక వాట్ దెయ్ నాయ్. ఆవ్ అప్పక కెర్లె రితి దస్సి కెర్లె తయిందె. 11 కిచ్చోక? తుమ్క ప్రేమ కెరి నాయ్ గి? తుమ్క ఆవ్ ప్రేమ కెర్లసి ‘నిజుచి’ మెన దేముడు జానె.

మోసిమ్ కెర్ల బారికుల్

12 ‘సుబుమ్ కబుర్ కామ్చి రిసా డబ్బుల్ నజునయ్ అమ్చి రితి జేవ్ కి కెర్లతి’ మెన, డబ్బుల్ అనక సుబుమ్ కబుర్ సూసయ్త జేవ్ అన్నె మాన్యుల్ అమ్చి రిసా సంగితతి. ఈంజ కామ్ జేవ్ కెరుక అదికారుమ్ నాయ్. పడ్డో, జోవయిం రితి అమ్ నే కెర్లినక రుజ్జు తతి రితి, ఆవ్ అప్పె ఎదె డబ్బుల్ గర్లు నే నజీతె సుబుమ్ కబుర్ కామ్ ఆరి కెర్లె తయిందె. 13 దస మాన్యుల్ అబద్ధమకయ్ “ప్రబు అమ్క ఈంజ కామ్ తియార అన్నె. జోచి బారికుల్ ఆమ్” మెన అచి సంగితతి. మోసిమ్ కెర్లెన, జేవ్. ఆరిక క్రీస్తుచి బారికుల్ ఆమ్ మెనంతతి. 14 దస్సి కెర్లతి మెన తుమ్ ఆచారిమ్ జంక నాయ్. నయ్తాన్ కి మోసిమ్ కెర పరలోకుమ్చి ఉజ్జివో దూత రితి డీసుక జానె. 15 జాకయ్ జోచి సేవ కెర్లెన కి ‘పరలోకుమ్చి సత్తిమ్చి సేవ కెర్లెన అమ్’ మెన అచి సంగుల ఆచారిమ్ నెంజి. గని జేవ్ కెర్లె కమ్మె కొల్లొ ఆకరక సిచ్చయ్ జప్పలె.

16 జలె, అన్నెకె సుట్టు ఆవ్ సంగితసి. కిచ్చో మెలె, అంక వెర్లి మెన కో ఉచర నాయ్. గని ‘వెర్లి’ మెన ఉచర్లె, అంక బెదవస జా, చి అంక ఇదిల్ జప్పసి గప్పురుమ్ తయెదె. 17 అవ్ అప్పె సంగితిసి ప్రబు సంగిలిసి మెన నెంజి, గని దయిమ్ తెన్ ఇసి గప్పురుమ్ సంగుక తెలివి నెంజిల్ రితి జతసి. 18 ఒగ్గర్ జిన్ ఈంజ లోకుమ్చి కమ్మచి రిసా గప్పురుమ్ సంగనుల. అవ్ కి గప్పురుమ్ సంగనిందె. 19 తుమ్క బుద్ది అన్నెచి రిసా బుద్ది నెంజిలెనక సర్ల తెన్ ఒచ్చుప జతసు! 20 మెలె, ఎక్కిలో తుమ్క దెర్పు సేడయ్లె, నెంజిలె మోసిమ్ కెర తుమ్చి అత్తి లాబుమ్ కెరన్లె, నెంజిలె బడాయ్ జ వెల్లో మెనన్లె, నెంజిలె తుమ్క మొక్క పెట్టి, తుమ్ ఒచ్చుప జతసు! 21 దస అల్లర్ కమ్మ కెరుక ఆమ్ నెతిర్లమ్ మెన లాజీ తెన్ ఆవ్ ఒచ్చుప, ఏకే! గని జోవయింతె కో కిచ్చోచి రిసా గప్పురుమ్ సంగన్లె; అవ్ అప్పె తెలివి నెంజిల్

* 10:17 10:17 యెర్షయా 9:24. * 11:3 11:3 అదికాడుమ్ 3:1-7.

రితి లట్టబ్రసి; అవే కి దస్సిచి రిసా గవురుమ్ నజనుక దయిరిమ్ అస్సె. అవే తెలివి నెంజెలి రితి కొడె జతసి. 22 జేవ్ ఎల్లియుల్ జవుల గే? అవే కి ఎల్లియుడు! జేవ్ ఇస్రాయేలుల్ జవుల గే? అవే కి ఇస్రాయేలుడు. జేవ్ అబ్రాహామేచి నెకుమతె జెర్మిల గే? అవే కి జేచి నెకుమతె జెర్మిలయి. 23 జేవ్ క్రీస్తుచ నెవ కెర్తన గే? జలె, జోవయించి కంట అవే చెంగిల్చి. అవే అప్పు వెర్రి రితి లట్టబ్లె తుమ్ చెమించువ కెర. జోవయించి కంట అవే కీసి చెంగిల్చి జోవో సేవ కెర్తనా జయిందె మెలె, జోచి సుబుమ్ కబుర్ సూనయతి రిసా జోవయించి కంట అవే అస్సె ఒగ్గర్ కామ్ కెర అస్సి, ఈంజ కామేచి రిసా అస్సె ఒగ్గర్ సుట్టు జేలి జా అస్సి, ఒగ్గర్ సుట్టు దెబ్బల్క సిచ్చ జా అస్సి, ఒగ్గర్ సుట్టు మెర్రి రితి జా తిలయి. 24 యూదుల్ వెల్లెల మాస్సుల్ పావే సుట్టు కొర్త తెన్ ముప్పుయోవ్వుర్ దెబ్బల్చి సిచ్చ అంక పెట అస్సి. 25 తివ్వెరి డండల్ తెన్ అంక పెట అస్సి, ఏక సుట్టు పత్రల్ గల అంక మారిత, తివ్వెరి ఓడతె గెలి పాచి ఓడ వత్రె లయితయి కుడు జ గెతయి, ఏక సుట్టు ఒండి మెద్దెన ఒండి నరారాతి సముద్దుమతె సేడ తిలయి. 26 ఒగ్గర్ సుట్టు దూరి ప్రయాసమ్ గెచ్చ అస్సి. దసితె గడ్డో జీనీత ప్రమాదుమ్, చోర్లుచి రిసాచి ప్రమాదుమ్, అంచి సాంత దేసిమ్చ మూస్సుల్చి రిసాచి ప్రమాదుమ్, యూదుల్ నెంజలసచి అత్తి ప్రమాదుమ్ కి జా అస్సి. పట్టుల్తె, బయలు దేసిమ్మలతె, సముద్దుమతె కి ప్రమాదల్ జా అస్సి. మోసిమ్క 'సంజలస అవే' మెన్లనచి అత్తి కి ప్రమాదల్ జా అస్సి. 27 ఒగ్గర్ కామ్ కెర కెర సెర్మల్ సేడ అస్సి. ఒగ్గర్ రాతివో నిజె నాయ, ఒగ్గర్ సుట్టు చువ్వె తస్సెతా అస్సి, ఒగ్గర్ సుట్టు అంక అన్నిమ్ దొర్లు జయె నాయ, ఒగ్గర్ సుట్టు చల్లిక, పాలల్ నెంజలిన్క బాద సేడ అస్సి. 28 జేవ్ అవే నెడ్డ బాదల్ ఎత్తిక పిట్టవ అస్సె కిచ్చె మెలె, ప్రబుచ సంగుమ్మెలు ఎత్తిక 'చెంగిల్ తత్తు' మెన్యం ఉచ్చె తతిసి అంక పెల్లితయి, కామ్ రితి జతయి. 29 కో డిట్టుమ్ నెంజలె, అవే కి డిట్టుమ్ నెంజలి రితి దుకుమ్ జతసి; జోవయించి జాడు వయలి రితి. కో పాపుమ్తె దెర్లు సెడ్డె, అంక ఒగ్గర్ దుకుమ్ తయె నాయ గే? ఒగ్గర్ దుకుమ్ జతసి.

30 జలె, అవే గవురుమ్ నజనుక జలె, కిచ్చెచి రిసా గవురుమ్ సంగనిందె మెలె, అవే అప్పు తిలిన్చి రిసాయి గవురుమ్ సంగనిందె. 31 అవే సంగిలిన్చి ఎత్తిక 'అబద్దుమ్ నెంజె' మెన్ ప్రబు జలె యేసుక అబ్బోసి జలె కెయెఱ తెయెఱ మెచువ జతొసా మెన్ దేముడు జానె.

32 పడ్డె, అస్సె ఏక బాద అవే సెడ్డినిచి రిసా గవురుమ్ నజనుక పప్పు గెలయి. కిచ్చెచి మెలె, దమస్కు పట్టుమ్తె అంక 'దెర్లు' మెన్ జా సుట్టు అరిత రానెచి తెడిచి అదికారి జా పట్టుమ్చ నయెస్కుమ్ సుదల్క రకడ్డన్, 33 గని సంజలస అంక కగంపతె వెనడ పట్టుమ్చి కోటచి ఉప్పిర్చి గదితె వెగడ దా, కిట్టివాట్ వాలెవె తెన్ కోటచి ఒత్తల్తో ఉత్తవ దిల, చి జో అదికారిచె దెర్లు నే సెడ్డె ఉట్ట అయిలయి.

12

పవులు చి సిచ్చ

1 జలె, అవే గవురుమ్ నజనుక అస్సె. గవురుమ్ సంగన్లె అంక లాబుమ్ నాయ, గని ప్రబు దెకయల సిచ్చల్చి రిసా, జో

దెకయల రుజ్జుల్చి రిసా అవే సంగిందె. 2 క్రీస్తుచో మాస్సు ఎక్కిలోక జాని. అప్పె చొప్ప వెర్చుల్ జలి, ఈంజో మాస్సు పరలోకుమ్తె ప్రబు తిలిన్తె ఉక్కిల్ జలె. ఈంజో మాస్సు ఇన్నెచి అగ్గె తస్సి ఒత్త ఉక్కిల్ జలె గే ఎక్కి, ఇన్నెచి అత్తయి ఉక్కిల్ జలి గే నేని, దేముడు జానె. 3 గని పరలోకుమ్చి ఒత్తచి పరదీసుతె నిజమ్ ఉక్కిల్ జలె మెన్ జాని. ఇన్నెచి అగ్గె తస్సి ఒత్త ఉక్కిల్ జలె గే ఎక్కి ఇన్నెచి అత్తయి ఒత్త గెలి గే నేని, గని దేముడు జానె. 4 ఒత్త కిచ్చె సూన్లొ గే కేన్ మాస్సుకి అస్సె సంగుక నెత్తె, సంగుక నెంజె. 5 ఈంజో మాస్సుచి రిసా అవే గవురుమ్ సంగిందె, గని అంచి నావ్ తెన్, జలె, ఎక్కి, అవే అప్పు తిలిన్చి రిసాయి సంగనిందె. గని వేరచి రిసా, జలె, గవురుమ్ సంగి నాయ.

6 అవే గవురుమ్ నజనుక ఉచ్చె, అంక వెర్రి మెనుక, బుద్ది నెంజలిసా మెనుక నెంజె. కిచ్చెక మెలె, అవే సంగితిసి సత్తిమ్ గని అంచితె దెకితి కంట సూనతి కంట కో అంక అస్సె గవురుమ్ ఉచ్చె అంక ఆన నాయ చి రిసా తుక్లె తయిందె. 7 పడ్డె, ప్రబు అంక ఒగ్గర్ రుజ్జుల్ దెకయిలిన్చి రిసా అవే నే పుల్లి రితి, అంక ఏక బాద తంక జో నెలమ్ దా అస్సె, కిచ్చె మెలె, నయెతాన్ అంక అల్లర్ కెర్రి రితి అంచి అగి కంబో బూస్సి రితి ఏక బాద దా అస్సె; అంక 'పులున్ నాయ' మెన్. 8 జలె, 'ఈంజ బాద అంక ములన్' మెన్, తివ్వెరి ప్రబుక బతిమాల్లా జా ప్రార్థన కెర్తయి, 9 గని జో అంక, "అంచి దయ తుక సరిపుచువ జయెదె. తుయ అప్పు తిలె, తుచి అత్తి అవే కెర్రిన్తె అంచి నెక్కి పూర్తి డీనిదె" మెన్యం, ప్రబు సంగిలన్. జాకయె అవే అప్పు తిలిన్చి అస్సె సర్త తెన్ ఒప్పనిందె, చి క్రీస్తుచి నెక్కి అంచితె కామ్ కెరెదె. 10 జాకయె, క్రీస్తు గవురుమ్ జతి రిసా అవే అప్పు తిలె, మాస్సుల్ అంక నిస్సూరుమ్ కెర్రి, అవే సైమల్ సెడ్డె, విరోదుమ్ సుదల్ అంక అల్లర్ కెర్రి. అవే కళ్లల్ సెడ్డె, అంక సర్త. కిచ్చెక మెలె, అవే అప్పు తిలె పాచి, అవే అప్పు తిలిన్తె ప్రబుచి నెక్కి బార్ జా జోచి గవురుమ్ దెకయతయి.

సత్తిమ్ నెంజల 'బారికుల్'

11 అవే ఈంజ ఎత్తి, సంగిలిన్చి తెలిచి నెంజల్ రితి, గని అవే సంగిల్ రితి తుమి వెలయలదు. తుమి అంచి రిసా 'సత్తిమ్చో' మెన్ సాచి సంగితదు జలె, జతి. కిచ్చెక మెలె, జేవ్ వేరయె మాస్సుల్; 'ఒగ్గర్ వెల్లొ బారికుల్' మెన్ తూమ్ సంగితన; కిచ్చె నెంజలి కి అవే జోవయించి కంట ఇద్దికి దాక్ నెంజె. 12 క్రీస్తుక సత్తిమ్చో బారికి అవే జలిన్క రుజ్జుల్ సెంతుమ్ తమె తుమ్చి మొక్కి జర్గు జలె. మెలె, ఒగ్గర్ బాదల్ సెంతుమ్ తెన్ ఓర్పుచ జలయి, చి ప్రబు జోవయించి నెక్కిచ రుజ్జుల్ దెకయల్, ఈంజ లోకుమ్తె నెంజల కమె దెకయల్, వెల్లెల వెల్లెల కమె జర్గు కెర్రి.

13 జలె, ప్రబుచ అస్సె సంగుమ్మెలుచి కంట తుమ్క కిచ్చె పిట్టి? ఎక్కి పిట్టి మెలె, అవే జతి డబ్బుల్ తుమ్తె నజె నాయ. ఈంజ తప్పు అంక చెమించువ కెర, 'తప్పు' మెంతుమ్ జలె!

అమ్తె లాబుమ్ కెరన్లది, అమ్క మోసిమ్ కెర్రిది

14 ఈంజె, అస్సెక్ సుట్టు తుమ్తె జెంక తెయోర్ జా అస్సి. ఇన్నెతెన్ అవే అయిలిన్చి తివ్వెరి జయెదె. అయెల్, తుమ్క కిచ్చె జాడు వయడి నాయ. కిచ్చెక మెలె, తుమ్చి అస్సి అవే నెసి, గని తుమ్చి ప్రేమకయె అంచి ఆన. * అయ్యున్క

† 11:23 11:23 బారికుల్ 9:1-31, 11:24-30, చి 13 అద్దయిమ్ తెంతో 28 అద్దయిమ్ వచ నడుకె. ‡ 11:33 11:33 బారికుల్ 9:23-25. * 12:14 12:14 పవులు జేవ్ కొరిందిక అయ్యున్ అబ్బోసి రితి జయెదె, గెద. జొయ్యు జోవయంక తొలితొ సుబుమ్ కబుర్ సూనయల్, గెద.

అబ్బొనక పోస్తి రితి బోదలీ కుడవక కెరనుక వూచి నాయ్, గని జోపయించ బోదలీక పోస్తి రిసా అయ్యోని అబ్బొన కుడవక కెర అస్సె. ¹⁵ తుమ్మ అత్తలక 'చెంగిల్ జతు' మెన ఆవ్ సర్ద తెన్ సస్సుమ్ జయందె, అంచి జీవు దెయిందె. ఆవ్ తుమ్మక ఒగ్గర్ ప్రేమ కెర్లె, తుమి అంక తొక్కి ప్రేమ కెర్లె చెంగిల్ గే? తుమ్ ఉచ్చర.

¹⁶ నాయ్, ఆవ్ జతిన్చి జాడు తుమ్మక వయడి నాయ్, గని 'జో మోసిమ్చో, తెలివి తెన్ అమ్మక మోసిమ్ కెర్లె' మెన తుమ్ అంక సంగితను. ¹⁷ జలె, తుమ్మతె ఆవ్ తెద్రయలస చి అత్తి తుమ్మతె కెయ్ కిచ్చొ లాబుమ్ కెరన్లయ్ గె? నాయ్, గెద. ¹⁸ 'గో' మెన తీతుక బలవంతుమ్ కెర్లయ్, చి జో తెన్ జో అన్నెక బావోక తెద్రయలయ్. తీతు జవున్ తుమ్మక మోసిమ్ కెర్లె గే? నాయ్, గెద. ఆవ్ కి జోచి బుద్ది తెన్ ఇండుమ్ నాయ్ గే? ఆవ్ కి జోచి రితి జము నాయ్ గే?

తుమ్మతె జెతి పొదిక తుమ్ సత్తిమ్ జా తా

¹⁹ అమ్చి సత్తిమ్ సంగితిన్క 'ఎక్కి జోవయించి సొంత నావ్ తతి రిసాయి అమ్చి మొక్కె సంగితతి' మెన ఉచ్చర్లె తిలదు గే? నాయ్, అమ్చి ఉద్దెనుమ్ దస్సి నాయ్. క్రీస్తుచి తెడి దేముడుచి మొక్కె సంగిలమ్, సంగితనుమ్. ²⁰ కిచ్చొక మెలె, ఆవ్ తుమ్మతె తిలె, తుమ్ వేర మార్పుజ జా తస్సె మెన, వడ్డో తుమ్ అంకయ్ దెకిలె, 'జో దస్సి అస్సె, చి అమ్మక ఇస్సుమ్ నాయ్' మెన తుమ్ సంగితె మెనయ్ అంక బయిమ్. అన్నె కిచ్చొ మెలె, తుమ్ జట్టు తెన్, గోసల్ తెన్, కోవల్ తెన్, 'అన్నె మాన్సుల్ కిన్ జలె జతు గని అమ్మి చెంగిల్ కెరనుమ్' మెలె రితి బుద్ది తెన్ ఏక వేల తస్సె. ఎక్కిలోచి రిసా ఎక్కిలో ఆరిచ నిందల్, సొండెల్ కోడో సంగిత తస్సె, వుల తస్సె, ముద్దో నెంత తస్సె మెన ఆవ్ బితసి.

²¹ అన్నె కిచ్చొచి రిసా ఆవ్ బితసి మెలె, ఆవ్ తుమ్మతె అన్నె అయ్లె, తుమ్చి రిసా దేముడుచి మొక్కె లాజ్ జయిందె, చి తుమ్చి తెచ పాపుమ్ కెర అప్పాక పాపుమ్ నే ఒప్పున్లసచి రిసా ఆవ్ ఏడుక తయెదె. కేన్ పాపల్ మెలె, లంజెబుద్ది, లంజెకెము, ఆగేచ ఆసల్ ముద్దో నే కెరంతిసి, దసచ జేవ్ ఇండెతిసి.

13

ప్రబుచి సెక్తి తెన్ తీర్పు కెరక తయెదె

¹ ఆవ్ తుమ్మతె అన్నె అయ్లె ఇన్నె తెన్ తివ్వెరి జయెదె. అయ్లె, కక్క తీర్పు కెరక జలె, దొగుల తీగ్గ సాచుల్చి సాచి బెద, రుజ్జు జంక. ² అగ్గె పాపుమ్ కెర్లనక చి జేవ్ అన్నె ఎత్తిజిన్క అగ్గె జాగర్ల సంగిలయ్; సిచ్చ కెరక జయెదె, మెన. ఆవ్ అప్పె ఒత్త నెంజిలె కి, జా సుట్టు ఆవ్ ఒత్త గెచ్చ తిలి పొది; తెదోడి ఆవ్ తివ్వెరి తుమ్మతె జా తిలయ్, గెద. జలె, తెదోడి సంగిలి రితి, అప్పె కి కిచ్చొ సంగితసి మెలె, ఆవ్ అయ్లె పొది జేవ్ చెంగిల్ నే జా తిలె, కచితుమ్ తీర్పు కెర సిచ్చ దెయిందె.

³ "తుమ్ సంగితిన్క 'క్రీస్తు సంగిలిన్' మెన అమ్ చినితి రిసా రుజ్జు దెకవు" మెన అంక తుమ్ కొంకడ్లను. ఆవ్ అయ్లె, రుజ్జు దెకితె. తుమ్చి రిసా క్రీస్తు అప్పు జయె నాయ్. తుమ్మతె జోచి సెక్తి దెకయ్తయ్! ⁴ నిజుమి, జో మాన్సు జెర్నన్ జలిన్క అప్పు తతికయ్, సిలువతె జోక మార్ల, గని దేముడుచి సెక్తి జో జివ్ జా ఉట్ట జితయ్. అన్నె, జో తెన్ అమ్ కి అప్పు, అస్సుమ్, గని తుమ్క 'చెంగిల్ జతు' మెనయ్ అమ్ తుమ్క బుద్ది సంగుక సిచ్చ కెరక మెలె,

యేసుక జయెడ్డో దేముడుచి సెక్తికయ్ జర్లు కెరమదె. క్రీస్తు తెన్ జయె సెక్తిక జితనుమ్.

⁵ తుమ్, తుమి నముకుమ్తె నిదానుమ్ జా అస్సున్ గే నాయ్ గే, తుమ్క తుమి చరిచ్చ కెరన. రుజ్జుల్ దెకన. యేసుక్రీస్తు తుమిచి పెట్టి అన్నె మెన తుమ్క తుమి నేన్సు గె? గని ఏక వేల జో తుమిచి పెట్టి నాయ్ జలె, చి వరిచ్చతె తుమ్ ఓడువ జా అస్సున్. ⁶ జా వరిచ్చతె ఆవ్, జలె, ఓడువ నే జలిసి తుమ్క రుజ్జు డీసున్ మెన అంచి ఆస.

⁷ అమ్చి సత్తిమ్ రుజ్జు జతి రిసా నాయ్, గని ఆవ్ ఓడువ జలి రితి డీసిలెకి నే డీసిలెకి, 'చెంగిల్ తిలిన్ కెర్లు' మెన, 'పాపుమ్ కెర్లు నాయ్' మెన, తుమ్చి రిసా దేముడుక అమ్ ప్రార్థన కెర్లనుమ్. ⁸ సత్తిమ్ పిట్టపుక సెతుమ్, సత్తిమ్ పిట్టపుక అమ్మక ఇస్సుమ్ నాయ్. సత్తిమ్ కెర్లె రిసాయి అమ్చి ఆస. ⁹ అమ్ అప్పు తిలె, తుమ్ డిట్టుమ్ తిలె, అమ్క సర్ద. అమ్ కిచ్చొచి రిసా ప్రార్థన కెర్లనుమ్ మెలె, తుమ్క 'అప్పెచి కంట అత్తక అన్నె చెంగిల్ జతు' మెనయ్ ప్రార్థన కెర్లనుమ్.

¹⁰ తుమ్క ఆవ్ దూరి తిలి పొది ఆవ్ కిచ్చొక ఇన్ రెగిడ్డసి మెలె, ఆవ్ అయ్లె పొదిక ప్రబు దిలి అంచి అదికారుమ్క తుమ్క సిచ్చ కెరక నెజలె, అంకయ్ ప్రార్థన కెర్లనుమ్. జా అదికారుమ్ ముక్కిమ్క అంక కిచ్చొక ప్రబు దా అన్నె మెలె, నంపజలక పాడె కెరక నాయ్, గని జోపయించి అత్తక డిట్టుమ్ కెరకయ్ దా అన్నె.

ఆకర్ కోడు

¹¹ జలె, బావుడ్లు, తుమ్ చెంగిల్ తా, పూర్తి బుద్ది తెన్ ఇండుక ఆస జా మార్పువ కెరన మెన ఆవ్ బతిమాల్పా జా సంగిలిన్ దెరన, ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో ప్రేమ తెన్ తా. సెంతుమ్ తెన్ బెద కట్టు తెన్ జయె, చి ప్రేమ తిలె సెంతుమ్ తిలె దేముడు తుమ్చి తెన్ తయెదె. ¹² ఎక్కిలోక ఎక్కిలో తుమ్చి ప్రేమ దెకయ్తె రితి ప్రబుచి నావ్ తెన్ సుద్ది తిలి ముద్దు తెన్ జోకర. ¹³ ఇన్నెచ నంపజల బావుడ్లు ఎత్తిజిన్ తుమ్క జోవయించి ప్రేమ సంగ తెద్రయతతి.

¹⁴ ప్రబు జలె యేసుక్రీస్తుచి దయ, దేముడుచి ప్రేమ, అన్నె జోచి సుద్ది తిలి అత్త దెతి కట్టు తుమ్ ఎత్తిజిన్చి పెట్టి తవున్, తుమ్చి నెడిమి తవున్.

గలతీయులక రెగిడ్లి ఉత్త్రమ్ బారిక జలో పవులు గలతీయు పట్టుమచ సంగుమ్చక రెగిడ్లి ఉత్త్రమ్

మొదల కోడు

1-2 కేన్ మాన్సు నిసాన తెద్రయలిసి నెంజె, కేన్ మాన్సు తెంతో జలిసి నెంజె, యేసుక్రీస్తు, జోక అన్నె జియడ్లొ దేముడు అబ్బిసి తెన్ను, సొంత అంక నిసాన 'అమచో బారికి' మెన యేసుక్రీస్తుచి సుబుమ్ కబుర్ కామ్ కెర్లి రిసా జో దిలి అదికారుమ్ తెన్ బులితో జోక బారికి జలో పవులు, చి అంచి తెన్ తిల బావుళ్లు, గలతీయ ప్రదేసిమచ సంగుమ్చక రెగిడ్లి ఉత్త్రమ్.

3 దేముడు అబ్బిన్చి అమచో ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి దయ సేంతుమ్ తుమ్చి ఉప్పిరి తప్పన్! 4 అమ్చ పాపల వయన గెచ్చయతి రిసా, ఈంజ పొవుమచి ఉగుమ్చి సయతాన్చి తెంతో అమ్చ ములవుక మెన మెనయ, అమచో అబ్బి జలో దేముడుచి ఇస్టుమ్క, జోక్రీస్తు జోచి సొంత జివు దా ముర్ గెలన్. 5 జా కామ్చి రిసా కెయక తెయక దేముడు అమచో అబ్బిక జిబర్! *అమేన్.

సత్తిమ్ బోద సంగితిన్చి రిసాచి కోడు

6 'అంచ మాన్సుల్ జతు' మెన క్రీస్తు కెర్లి దయ వాల్ తుమ్క బుక్కాల్ దేముడుక తుమ్ గడియ సంపజలిన్ తెంతో, తెద్ది బే బేగి ముల 'సుబుమ్ కబుర్' మెన వేర్ మాన్సుల్ సికడ్లిసి తుమ్ సూనతనుచి రిసా అంక ఆచారమ్! 7 జా వేర్ కోడుక 'సుబుమ్ కబుర్' మెనుక నెంజె, గని సంగుమ్జిన్ క్రీస్తుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ 'పూర్వువ కెరుక ఇస్టుమ్ జా, తుమ్క సిక్కు కెర్తతి. 8 జలె, అమ్ కి, పరలోకుమచో కేన్ జప్పన్ దూత కి, అమ్ సూనయలి కంబ వేర్చి 'సుబుమ్ కబుర్' కో సికడ్లె, జోచి సిచ్చ వయన నానినుమతె గెతు. 9 అమ్ అగ్గ సంగిల్ రితి, అప్పె అచే అన్నె దన్నె సంగితసి. తుమ్ తెదొడి సంపజలి చి కంబ 'సుబుమ్ కబుర్' మెన కో తుమ్క కిచ్చి వేర్చి సికడ్లె, దేముడు దెతి జోచి సిచ్చ వయన నానినుమతె గెతు!

సుబుమ్ కబుర్ క్రీస్తుతెయ్ సికిలిసి

10 జలె, 'వేర్చి పోస. అచే సికడ్లిసి దె' మెన, మాన్సుతె జప్పన్, దేముడుతె జప్పన్ గప్పరుమ్ ఆనన్తి రిసాయి అచే సంగితసి గె? మాన్సులక మెన్సు వడంతి రిసా ఇసి జతసి గె? నాయ, మాన్సులక మెన్సు వడనుక అప్పెక అంక ఆన తత్తి జలె, క్రీస్తుక గొత్తి సుదె రితి జతయ నాయ.

11 ముక్కిమ్క తుమ్ కిచ్చి జానుక అన్నె మెలె, అంచి అత్తి సికడ్లి సుబుమ్ కబుర్ మాన్సు అచ్చె ఉచర్లిసి నెంజె. 12 'అమ్క దిలిసి' మెన కేన్ మాన్సు సంగిలి బోదన నూన్చి

* 1:5 1:5 తెద్ది మెన అమేన్ † 1:7 1:7 బారికల్ 15:1, 5, 24 'అమచో మోసి పూర్వుమచోచి రితి కెర యూదుల్ జతి గుర్చుచి సున్నతి కెర్లకయ్ పరలోకుమతె గెతి రచ్చన తుమ్క దొరు జయదె' మెన సిరియ ప్రదేసిమచి అంతియకయతె కిసి సికడ తిల గె గలతీయులక కి మాన్సుల్ దన్నె సికడ తిల. † 1:10 1:10 నెంజె 'గతిమాన్సు రితో' నెంజె 'గతి జలి రితి'. § 1:13 1:13 బారికల్ 9:1-2. * 1:16 1:16 దమున్సు పట్టుమతె పవులు గెత తిలి వట్ల డిసయలన్. బారికల్ 9:3-9. † 1:17 1:17 ఏక వేల ప్రాన్సు కెరుక చి జో మాన్సు జలిన్చి రిసా వెంగిల్ ఉచరక మెన ఒత్త గెలన్. 'బారికల్' పుస్తకమతె జో ఒత్త గెలిన్చి రిసా సంగి నాయ. † 1:17 1:17 బారికల్ 9:22, 23 మొదల్. § 1:18 1:18 నెంజె 'కెపా' మెన, పేతురుక అరయమ్ బాస తెన్ సంగుల. ఈంజ ఉత్త్రమ్ రెగిడ్లె తొలితో పుస్తకమె సగుమతె 'కెపా' మెన రెగ్ అన్నె. * 1:18 1:18 బారికల్ 9:26-29. † 1:21 1:21 జో జెర్లిలె పట్టుమ్ తార్పు కిలికియ ప్రదేసిమ తిలి. తార్పు గెలిన్చి బారికల్ 9:30 దిక. జా ప్రాంతుమ్ జేవే అన్నె బారికల్ తిలి యెరూసలేమ్క ఒగ్గర్ దూరి తయెదె. † 1:22 1:22 యెరూసలేమ్ యూదుయ ప్రదేసిమతె అన్నె. * 2:1 2:1 బారికల్ 15:1-4. † 2:2 2:2 బారికల్ 15:4, 12. ముక్కిమ్క పేతురుచి మొప్పె చి యాకోబుచి మొప్పె సంగిలన్. బారికల్ 15:7, 13.

వాల్ నాయ, కేన్ మాన్సు అంక సికడ్లి వాల్ నాయ, గని సుబుమ్ కబుర్ అంక కేన్ వాల్ అయలి మెలె, యేసుక్రీస్తు సొంతయ అంక డిసయలన్.

13 అమ్చ యూదుల్చి రితి అచే అగ్గ కెర్లె తిలిసి, సంగుమ్లు ఎత్తిక అచే అగ్గ కిగట్టిజె సిచ్చల్ కెర్లె తిలిసి సూన అన్నున్. దేముడుచ జేవే సంగుమ్లు మొత్తుమ్క పూర్తి పాడ్ కెరుక అచే ఉచర్లె తిలయ. 14 అన్నె, అమ్చ పూర్వుమ్చ దిలి రితి నెరవెర్చువ కెరుకయ మెన అంక ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ ఆన తిలి, చి అమ్ యూదుల్చి గ్యానుమ్ అమ్ యూదుల్చ అలవాట్క దెకిలె, అమ్చ ప్రజెలతెచ అంచి జతచ ఉబెడల్తె అచ్చె ఒగ్గర్ సిక తిలయ.

15 గని కిచ్చి జలి మెలె, అచే నె జెర్లితె అగ్గ తెంతో అంక నిసాన్లొ జోచి దయక అంక బుక్కాల్ దేముడు 16 అంక జోచో దేముడు పుత్తున్క *డిసయలన్; యూదుల్ నెంజలసతె అచే గెచ్చ జో యేసుచి రిసా సూనయలి రిసాయి మెన, జో అంక బుక్కార్కయ, మాన్సుక పుసి నాయ. 17 అన్నె, అంచి కంబ అగ్గ యేసు ప్రబుచ బారికుల్ జలనక పుసుక మెన యెరూసలేమ్తె గెచ్చి నాయ, గని అరేబియ దేసిమచి బయలు దేసిమ *ఉట్ల గెలయ, చి *పట్ల దమున్సు పట్టుమతె అన్నె ఉట్ల అయలయ.

యెరూసలేమ్తె పవులు గెచ్చ తిలిన్

18 ఒత్త తెంతో, అగ్గ నాయ, గని తిన్ని వెర్చుల్ గెతికయ, ప్రబుక బారికి జలో కిపేతురు తెన్ దన్నుల్ జంక మెన, *యెరూసలేమ్తె గెలయ, చి జో తెన్ పనర పొదుల్ తిలయ. 19 గని ఒత్త తిలి పొది ప్రబుక బాబోన్ జలో యాకోబుక దెకిలయ, గని ప్రబుచ అన్నె బారికుల్ తెన్ తెదొడి దన్నుల్ జయ్యి నాయ. 20 ఈంజేవే అచే రెగిడ్లె కొడొక 'కిచ్చి అబద్దుమ్ నెంజితి' మెన, దేముడు సాచి జతయ.

21 ఒత్త తెంతో కేన్ గెలయ మెలె, సిరియ చి *కిలికియ ప్రాంతుమ్లుతె గెలయ. 22 తెదొడి ఎద కి యెరూసలేమ్తె నాయ, గని *యూదుయ ప్రదేసిమతెచ అన్నె సంగుమ్లుచ సంపజలన్క అంక దెకిలె, అంక 'జోయ్య' మెన నేన్తి. 23 తెదొడి ఎద అంక జేవే దెకుక నేతయ, గని 'అమ్క అగ్గ అల్లర్ కెర్లె తిలొసా జో'. అగ్గ పాడ్ కెరుక జో ఆన తిలి ప్రబుచి ఉప్పిర్చి చి నముకుమ్ జోయ్యి ఆజి బోదన కెర్లయ' మెన అంచి రిసా నూన్, 24 అన్నె, అంచి రిసా దేముడుక గప్పరుమ్ సంగితి తిల.

2

యూదుల్ జతి గుర్చుచి తగు

1 ఒత్త తెంతో అన్నెక్ చొద్ల వెర్చుల్ గెతికయ, అచే తిత్తుక కడన బర్చుబా తెన్ 'యెరూసలేమ్తె అన్నె గెలయ. 2 'గో' మెన ప్రబుయ అంక జోచి ఇస్టుమ్ దెకయిత్కయ గెలయ, చి 'సుబుమ్ కబుర్' మెన యూదుల్ నెంజలసతె అచే కిచ్చి

ఎత్తి బోదన కెరె తత్తసి గే, యెరూసలేమ్తెవ నగుమ్జన్ వెల్లొ మాన్సుల్చి మొక్కె †సాచి నంగిలయ్. కచి కచి మొక్కె మెల, 'సత్తిమచ' మెన తుమ్ నంపజలన జానీతనచి మొక్కె. కిచ్చొక జోవయించి మొక్కె నంగిలయ్ మెల, ఆవ్ నూనయ్తి సుబుమ్ కబుర్క 'తప్పు నెంజి' మెన జేవ్ రుజ్జు సంగుత్ మెన. నెంజిలె, జేవ్ రుజ్జు నే నంగిలె, నగుమ్జన్ ఏక్ వేల అన్యాసుమ్ తెన్ తత్త, చి అంచి కామ్ పాడ్ కెరుక ఉచర్.

3 జలె, అంచి తెన్ తీతు ఒత్త తిలొ. గని, జో గ్రీసు దేనిమ్చొ జలెకి, యూదుడు జతి గుర్చుచి సున్నతి జో కెరసుక మెన జేవ్ సత్తిమచ వెల్లెల మాన్సుల్ బలవంతుమ్ కెరె నాయ్.

4 సత్తిమ్ నెంజిల సందజలనక మాత్రుమ్, కో గే లుంకచోరు ఒత్త కడ ఆన తిల. జేవ్ కిచ్చొక ఒత్త పెసిల మెలె, అమ్చ యూదుల్చ పూర్లల్చ ఆగ్గుల్చి జా సున్నతి కెరంతి జాడు అమ్ నంపజలన నే వయతిసి దెకిలె, జేవ్ †జాడ్లు అమ్ వయతి రితి అమ్క సికడుక మెన ఉచర తిల. జెచ్చె అమ్క అల్లర్ కెరె. 5 గని, దేముడుచి దయచి రిసాచి క్రీస్తుచి తెడిచి రచ్చనచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్తె కిచ్చొ కారిమలు, యూదుల్చ ఆగ్గుల్చి నే బెదయ్తె తుమ్క దస్సి దొర్కు జస్తె తవున్ మెనయ్, ఎక్కి నిమ్ముమ్ కి జేవ్ సంగిలి కోడుక బియె, అమ్ సంగిలి సుబుమ్ కబుర్ మాార్చువ కెరమ్ నాయ్.

6 పడ్డ 'వెల్లెల మాన్సుల్' మెన ఎత్తిజన్ సంగితన కి ఆవ్ సంగితి సుబుమ్ కబుర్తె కిచ్చొ వేరచి బెదయ్తి నాయ్. జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ జలెకి నెంజిలె కి అంక తేడ నాయ్; దేముడు తేడల్ దెకె నాయ్. జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ మెలనతె కిచ్చొ నోచిచి సిక్కి నాయ్. 7 కి యూదుల్తె జో గెచ్చుక సుబుమ్ కబుర్ సాళ్ళు కెరుక మెన ప్రబు పేతురుక కిసి అదికారుమ్ దా అస్సె గే, దస్సి, *యూదుల్ నెంజిలనతె ఆవ్ గెచ్చుక మెనయ్, ప్రబు తెద్రవ అస్సె మెన జేవ్ యెరూసలేమ్తెవ వెల్లెల మాన్సుల్ దెకె బప్పన్. 8 †యూదుల్ జలనతె పేతురుక తెద్రవ జోచి అత్తి కామ్ కెరె ప్రబు, అంచి అత్తి యూదుల్ నెంజిలనతె కామ్ కెరయ్. 9 జలె, జోచొ బారికి జతి ప్రబు అంక దిలి వరుమ్ జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ చిన కెర, యూదుల్చ నంపజలనక ముక్కిమ్ జలొ యాకోబు, †పేతురు అస్సె యోహాను కిచ్చొ కెరె మెలె, కి బర్లబాక చి అంక ప్రేమ్ తెన్ ఆతు దెర జోకర, యూదుల్ నెంజిలనతె ఆమ్ గెచ్చుక మెన, *యూదుల్తె జేవ్ గెచ్చుక మెన, బప్పన్. 10 అమ్క ఎక్కి కామ్చి రిసా బలవంతుమ్ కెరె. కిచ్చొ మెలె, యూదుల్తెవ బీద జల నంపజలనక ఆమ్మ చి యూదుల్ నెంజిల నంపజలనక నే పచ్చితె తోడు దెంక. జా కోడు, సర్ల తెన్ ఒమ్మన్యయ్, దస్సి కెరెయ్.

పేతురు తెన్ తేడల్ దెకిలెన్

11 గని 'పేతురు జా సుట్టు అంతియొకయ్తె ఉట్ట అయ్లి పొది, జోక అడ్డు నెంజె ఎదార్దుమ్ తీర్చు నంగిలయ్. కిచ్చొక మెలె, జో పొరపాల్ జా తిలన్. 12 కిసి మెలె, 'సున్నతి కెరసుక ముక్కిమ్' మెంతన సగుమ్జన్ యాకోబు తెంతో నే ఉట్ట

జెతె అగ్గె, యూదుల్ నెంజిలనతె జో పేతురు కంక అలవాట్ జా తిలన్. గని జేవ్ జెతికనతె, 'యూదుల్' జతి గుర్చుచి సున్నతి కెరెయ్ రచ్చెయ్మంప జంక జయెదె' మెంతి కోడు బియె కెర, గుంప యూదుల్ నెంజిలనతె కంక ములిలన్. 13 ఒత్తచ యూదుల్ జల నంపజల ఎత్తిజన్ కి జో తెన్ దస్సి గుంప దొస్సి మెన్సుల్ ఇండిల, చి బర్లబా కి జోవయించి ఉప్రమెన్సుతె ఇదిల్ బెదిల్ రితి జలొ. 14 దస్సి కెర, 'దేముడుచి దయకయ్ యేసుక్రీస్తు పాపుమ్ గెచ్చయ్లిలెచి రిసాయి రచ్చెయ్మంప జమ్దె' మెన జోవయించి పెట్టి జాన్లె కి, 'యూదుల్చ ఆగ్గు కారిమలు ముక్కిమ్చి' రితి జేవ్ ఇండిలె, సుబుమ్ కబుర్తె ముక్కిమ్ తిలిసక అడ్డు కెరె రితి జతయ్. దస్సి జతతి మెన దెక కెర, జేవ్ ఎత్తిజన్చి మొక్కె †పేతురుక కిచ్చొ మెలయ్ మెలె, "తుయ్ యూదుడు జెర్ల యూదుడు నెంజిలొ రిత్తె జయె ఎత్తిజన్ తెన్ బెదితసి జలె, యూదుల్ జతి రితి జేవ్ జంక మెన యూదుల్ నెంజిలనక తుయ్ కిచ్చొక బలవంతుమ్ కెరెయ్!" మెన గేల కెరెయ్.

యేసుకయ్ నంపజలినతెయ్ అమ్చి రచ్చన

15 జెర్లనతె యూదుల్ జల ఆమ్, ఆగ్గుల్ నేన్ పాపుమ్ కెరెయ్ జల యూదుల్ నెంజిలన నెంజిలె కి, 16 యేసుక్రీస్తుక నంపజలెకయ్ అమ్చి పాపుమ్ పుచి 'జయెదె' మెన జానుమ్. 'పున్సిమ్ జా అస్సి' మెలి రితి ప్రబు దెకితె వరుమ్ ఆగ్గుల్ రితి ఇండితినతె కక్కయ్ దొర్కు జయె నాయ్ మెన అమ్ జాన, ఆగ్గుల్చి ఉప్పిరి నముకుమ్ నే తితె, క్రీస్తుకయ్ అమ్ నంపజలె అమ్చి పాపుమ్ పుంప అమ్క 'పున్సిమ్ జా అస్సి' మెలి రితి దేముడు దెకెదె మెన జానయ్, అమ్ కి క్రీస్తు జలొ యేసుక నంపజా అస్సుమ్. 17 యూదుల్ నెంజిలనక 'అమ్చి ఆగ్గుల్ రితి కెరె' నాయ్ చి పాపుమ్ కెర్లన, జేవ్' మెన అమ్చ యూదుల్ సంగితతి, గెద. జలె, ఎక్కి క్రీస్తుకయ్ అమ్ నంపజలె అమ్చి పాపుమ్ పుంప అమ్క 'పున్సిమ్ జా అస్సి' మెలి రితి దేముడు దెకెదె, మెలె అమ్ యూదుల్చ నంపజలన ఆగ్గుల్ రితి ములిలి రిసా యూదుల్ నెంజిలన తెన్ ఆమ్ కి పాపుమ్ కెరెయ్ జతనుమ్ మెనుక జలె, క్రీస్తుక 'జోయ్యు పాపుమ్ కెరయ్లొ' మెనుక జతి. దస్సి మెన జోచి విలువ కడ్డిసి ఉచరుక పోన!

18 జలె, సేడ గెలిసి అస్సె ఆవ్ బందిలె అంక అవ్ పాపుమ్ కెరెయ్ జయెందె గెద? 19 కిచ్చొక మెలె, ఆవ్ ఆగ్గుల్ రితి అగ్గె ఇండ తా, 'రచ్చనక కామ్క నెంజి' మెన, ఆగ్గుల్క నంప కెరె రితిచి తెడి జంక ములిలయ్. కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి రిసా జతనుమ్. 20 క్రీస్తు సిలువతె మొర్లిన్తె ఆవ్ బెద మొర అస్సి. 21 అప్పె అంచి సొంత జీవు జయె నాయ్. క్రీస్తుచి రిసా ఆవ్ జతసి, అస్సె, కంజ అగి ఆవ్ అప్పె జతిసి కిచ్చొ నక్చిచి మెలె, అంక ప్రేమ్ కెరె అంచి రిసా జోక జోయ్యు అర్చితుమ్ జా జోచి జీవు దా రచ్చెయ్మంప కెరె దేముడు పుత్తున్చి ఉప్పిర్చిచి నముకుమ్కయ్ ఆవ్ జతసి. 21 దేముడు దయె కెర్లినక 'సరిచ్చెయ్మంప జయె నాయ్' మెలి రితి ఇండి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ఆగ్గుల్ వాల్ తుమ్చి

‡ 2:4 2:4 యూదుల్ జతి గుర్చుచి సున్నతిచి రిసాచి కోడు. బారికుల్ 15:1, 5 దెక. జా సున్నతి కెరెయ్, యూదుల్చ ఆగ్గుల్ ఎత్తి కి జేవ్ నిదానుమ్ కెరుక మెన బలవంతుమ్ కెరుక ఉచరుల. § 2:7 2:7 నెంజిలె, 'యూదుల్ జతి గుర్చుచి సున్నతి కెరెయ్మంప'. * 2:7 2:7 'యూదుల్ జతి గుర్చుచి సున్నతి నే కెరెయ్మంప'. † 2:8 2:8 నెంజిలె, 'యూదుల్ జతి గుర్చుచి సున్నతి కెరెయ్మంప'. ‡ 2:9 2:9 సగుమ్తె 'కేపా' మెన అరపయ్ బాన తెన్ చి జోవయించి నాన్ రెగ్గె అస్సి. § 2:9 2:9 బారికుల్ 15:22-35. * 2:9 2:9 నెంజిలె 'యూదుల్ జతి గుర్చుచి సున్నతి కెరెయ్మంప'. † 2:11 2:11 సగుమ్తె పేతురుక 'కేపా' మెన జోవయించి అస్సెక్ నాన్ రెగ్గె అస్సి. ‡ 2:14 2:14 సగుమ్తె పేతురుక 'కేపా' మెన జోచి అస్సెక్ నాన్ రెగ్గె అస్సి. § 2:20 2:20 నెంజిలె, 'అప్పె అమ్మె జయె నాయ్, గని క్రీస్తుయ్ అంచి పెట్టి జతయ్చి రిసా ఆవ్ జతసి', అస్సె....

పాపుమ్ వుంచి జా పున్మిమ్ జంక జతి జలె, క్రీస్తు ఆరికయ్ మొర గలన్.

3

యేసుక్రీస్తుచి ఉప్పిరచి నముకుమ్ సాలు

1 బుద్ది పిట్టవన్ల ఓ తుమ్ గలతీయుల్, తుమ్క కో ఇసి మోసిమ్ కెర అస్సి? యేసుక్రీస్తు నిలువతె మొర్చిసి తుమ్ సొంత దెకిల్ రితి జతి రితి తుమ్క సొమ్మమ్ దెకవ తిలయ్. మందె కీసి జా మోసిమ్ జలదు! 2 తుమ్క ఎక్కి పుసిందె; దేముడుచి యేసుచి అత్త తుమ్చి పెట్టె అయేలీసి కిచ్చచి రిసా? ఆగ్గుల్వ కముచి రిసా గే, యేసుక్రీస్తుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ సూన జోక నంపజలినచి రిసాయి గే? సుబుమ్ కబుర్ సూన నంపజలినచి రిసాయి గెద. 3 తుమ్క ఎదిలి బుద్ది కి నాయ్ గే? ప్రబుచి అత్తకయ్ చెంగిల్ జంక దెర, మాన్సుచి సెక్తివ కము తెన్ పూర్తి కెరనుక ఉవర్తసు గే? 4 ప్రబు తుమ్చితె జర్గు కెర్చిసి ఎత్తి ఆరి గే? ఏక్ వేల జా ఆరి జర్గు జంక జతి జలె. 5 జోచి అత్త దా తుమ్తె జోచి అదికారుమ్ దెకయత వెల్లో కము కెర్చొనా, జలె, ఆగ్గుల్చి రిసా జెయమ్ కెర్తయ్ గే, మాన్సుల్ జోవయించి సుబుమ్ కబుర్ సూన నంప కెర్చి రిసాయి జర్గు కెర్తయ్ గే, తుమ్ చెంగిల్ ఉచర. జోవయించి సుబుమ్ కబుర్ మాన్సు సూన నంప కెర్చి రిసాయి.

నముకుమ్ తితనకయ్ దేముడు 'పున్మిమ్' మెన దెకితయ్

6 దస్సి అమచొ పూర్ముచొ అబ్రాహామ్చి రిసా రెగ్గ అస్సి. కిచ్చొ మెన మెలె, "దేముడు ప్రబుచి కోడు జో నంప కెర్చన్చి రిసా జోక 'పున్మిమ్ జా అస్సె' మెలి రితి జోచి దయక జో దెకిలా" మెన రెగిడ్చిసి. 7 జా కోడుతె కిచ్చొ రుజ్జు డీస్తయ్ మెలె, ప్రబుక నంపజతనయ్ అబ్రాహామ్చి వత్తర్జు జవుల. 8 దస్సికయ్, జోవయించి నముకుమ్చి రిసా యూదుల్ నెంజలనక దేముడు జోక 'పున్మిమ్ జా అస్సి' మెలి రితి దెకిదె మెనయ్ *మోసి పూర్ముచొచి అత్తి రెగిడ్చి దేముడుచి ఆగ్గుల్చె అగ్గె తెంతో రెగ్గ అస్సి, అగ్గయ తెంతో అబ్రాహామ్క సుబుమ్ కబుర్ సంగిలి కోడుతె, †"తుచి వంసుమ్ వాల్ దేసిమ్లు ఎత్తిక చెంగిల్ వరుమ్ దొర్చు కెరెదె"

మెన జో దేముడు రెగిడ్చి కోడు. 9 జలె, ఇన్నెతెన్ కిచ్చొ రుజ్జు జతయ్ మెలె, ప్రబుచి ఉప్పిరి నముకుమ్ తితన కో జవుల గే, ప్రబుచి ఉప్పిరి నముకుమ్ తిల్ అబ్రాహామ్ తెన్ జోవయింక కి ప్రబుచి దీవెన దొర్చు జతయ్.

క్రీస్తు జా సిచ్చ తెంతో అమక విడ్డల్ కెర అస్సి

10 'ఆగ్గుల్ రితితె అమచి రచ్చన' మెన ఉవరంతన జలె, నానసుమ్ జతి, సిచ్చచి సాపెనతె దెర్చు నీడ అస్సి. కిచ్చొక మెలె, మోసి పూర్ముచొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయల్ ఆగ్గుల్ రెగిడ్చి రితి, †"మోసి పూర్ముచొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయల్ ఆగ్గుల్చె రెగ్గయల్ ఎత్తి, అగ్గు కో పూర్తి నిదానుమ్ నే కెర్చె, నానసుమ్ జతి అదే దిలి సిచ్చతె గెచ్చుల"

* 3:8 3:8 తెలుగు బైబిల్తె దర్బుక్తామ్ మెలె, మోసిచి అత్తి దేముడు రెగ్గయల్ ఆగ్గుల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజె కొడె ఎత్తి బైబిల్తె అగ్గిచి పావే పున్సుకుమ్తె రెగ్గయ్ జా అస్సి. ఈంజె దెకవుక మెన కుపియ బాంకె నెయ ప్రమానుమ్తె మోసి పూర్ముచొచి అత్తి రెగిడ్చి దేముడుచి ఆగ్గుల్ మెన రగ్గవ అస్సి. † 3:8 3:8 ఆదికాడుమ్ 12:3, 18:18, 22:18. † 3:10 3:10 ద్వితియావదేశ కాండుము 27:26. § 3:11 3:11 హాజక్కాకు 2:4. * 3:11 3:11 ఈంజె కిచ్చుచి అర్దుమ్ దీగు తెన్ సంగిలి, ఇసి జయెదె: ప్రబుచి ఉప్పిరి కో నముకుమ్ తివుల గే, జోవయించి నముకుమ్చి రిసా జోవయించి పాపుమ్ పుంప జోవయంకయ్ 'పున్మిమ్' మెలి రితి జో దెకిదె, చి రచ్చుంపవ జా జవుల. † 3:12 3:12 తీవీయకాండుమ్ 18:5. † 3:13 3:13 ద్వితియావదేశ కాండుము 21:23. § 3:15 3:15 అష్ట

మెన నెలవ్ రెగ్గ అస్సి. 11 జలె, కిచ్చొ రుజ్జు డీస్తయ్ మెలె, ఆగ్గుల్ రితి కెర్చిసి జో దేముడుచి మొక్కె కేన్ మాన్సుచి పాపుమ్ వుంచె నాయ్, జోవయింక పున్మిమ్ దెయ్ నాయ్. కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి కొడెతె సీఅన్కతె కిచ్చొ రెగ్గ అస్సి మెలె, *"కో పున్మిమ్ మాన్సుల్ జవుల గే, జెచ్చి నముకుమ్ జా జవుల"

మెన రెగ్గ అస్సి. 12 దేముడు మోసి తెన్ దిలి ఆగ్గుల్ తెన్ తిలి నముకుమ్చి రిసా నాయ్, గని జా ఆగ్గుల్చి కో ఇండుల గే జేవే జవుల.

†"జా ఆగ్గుల్ రితి కో జలె పూర్తి నిదానుమ్ కెరుల గే, జెచ్చి జేవే ఆగ్గుల్చి నెక్తిక జవుల" మెన రెగ్గ అస్సి. గని కోయ పూర్తి నిదానుమ్ కెరుక నెత్తి.

13 జలె, క్రీస్తు అమచి పాపుమ్చి రిసాచి సిచ్చ వరుస, ఆగ్గుల్ రితిచి జా సిచ్చచి సాపెన తెంతో అమక నెతోవ కెర విడ్డల్ కెర అస్సి. అమచి పాపుమ్ జో వయిలి కోడుక కిచ్చొ రుజ్జు మెలె, †"నిలువతె ఒడెయ్ జా మొర్చి సిచ్చ జతో ఎత్తి మాన్సుచి సాపెన వయెదె"

మెన దేముడుచి కొడెతె రెగ్గ అస్సి. 14 జో అమచి పాపుమ్ కిచ్చొక వయిలన్ మెలె, అమచొ అబ్రాహామ్ పూర్ముచొచొ దిలి రచ్చన వరుమ్ జో క్రీస్తు జలె యేసుచి తెడి నముకుమ్ తెన్ యూదుల్ నెంజలనక కి దొర్చు జవున్ మెన, దేముడు సంగిలి ప్రమానుమ్ నెరవెర్చున జవున్ మెనయ్.

ఆగ్గుల్ వాల్ నాయ్, గని దేముడుచి ప్రమానుమ్ వాల్ రచ్చన

15 ఓ బావుడ్లు, మాముల్ మాన్సుల్ తెన్ జర్గు జతినచి ఏక్ టాలి ఉచరుమ్. కేన్ జవున్ మాన్సుచి అత్తి దెతిసి కిప్రమానుమ్, సాచుల్చి మొక్కె జలి పివట్టి, కోయ వేర మాన్సు జా మార్చువ కెరుక జయె నాయ్. 'కామక నెంజె' మెనుక జయె నాయ్, కిచ్చొ వేరచి బెదవుక జయె నాయ్. 16 జలె, అబ్రాహామ్క చి జోచి సెకుమ్తె వడ్డె జెర్చుక తిల్సొకయ్ దేముడు ప్రమానుమ్ కెర సంగిలన్. ఒగ్గెజినక సంగిలి రితి, "తుచి సెకుమ్తె జెర్చుక తిలనక" మెన జో రెగిడ్చెనె నాయ్. ఎక్కిలీయచి రిసా సంగిలి రితి; †"తుచి సెకుమ్తె జెర్చుక తిల్సొక" మెన రెగ్గ అస్సి. కచి రిసా మెలె, క్రీస్తుచి రిసాయి.

17 జలె, అదే సంగిలి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, అగ్గె అబ్రాహామ్చి మొక్కె దేముడు జేవే ప్రమానల్చి కోడు సంగ ముర్త దిలన్. ఒత్త తెంతో, చెత్తర్ పుంజొ ముప్పుయ్ వెర్చుల్ గెలెకయ్ జో ఆగ్గుల్ రితి దిలన్. జో అగ్గె సంగ తిలి ప్రమానుమ్క, కామక నెంజె రితి వడ్డె అయిల ఆగ్గుల్ మార్చువ కెరుక నెత్తి. 18 జలె, దేముడు దెతి వాల్ దొర్చు జతి వరుమ్ ఆగ్గుల్ వాల్ జతి జలె, జోచి ప్రమానుమ్ కామక నెంజెతి, గని ప్రమానుమ్ వాల్కయ్ అబ్రాహామ్క జోచి దయ తెన్ వరుమ్ దిలన్.

19 దస్సి జలె, ఆగ్గుల్ రితి కిచ్చొ కామక జతయ్? కిచ్చొ మెలె, రచ్చన వరుమ్చి దేముడు సంగిలి ప్రమానుమ్

నరనెర్పువ కెర్తె జెర్పుక తిలోసా నే అయిల మదెనె కామక అయిల; మాన్పుల్చి బుద్దిక 'పాపుమచి' మెన రుజ్జుల్ దెకయిత తతి రిసా అయిల. పడ్డా, మదెనె జతొ మాన్పు జలొ మోసిచి అతి దూతల్ జేవ్ ఆగ్గుల్ దిల. 20 జలె, ఆగ్గుల్ దిలినెత దూతల్, మోసి, మదెనె జలె, గని అగ్గె తెంతొ చి ప్రమానుమ్ సంగిలిసి జలె, దేముడు, సొంత, కోయి మదెనె నే జతె జా ప్రమానుమ్ దిల, దేముడు ఎక్కిలొ.

21 జలె, దేముడుచ ప్రమానల్క జో దిల జేవ్ ఆగ్గుల్ విరోదుమ్ అన్సి గే? నాయ్. *వరలోకుమతె అమ్ బెదితి రచ్చన దెతి నెక్కిచి ఆగ్గు జో దెతొ జలె, అమ్ పున్సిమ్ జతి రచ్చన నిజామి ఆగ్గుల్ వాటీ దొర్పు జతి. 22 గని దేముడుచి కొడొ నడు కెర్తె కిచ్చొ రుజ్జు డిన్యమ్ మెలె, ఎత్తి కి పాపుమతె దెర్పు సేడయ్ అన్సి; జేలి జలి రితి; చి ఎత్తి జోపయించి సిచ్చ వయక అన్సి. కో యేసుక్రీస్తుక నంపజవుల గే, జా పాపుమ్ జా సిచ్చ తెంతొ జెవ్వె రచ్చింఱువ జా మెన దేముడు ప్రమానుమ్ సంగ తిలొ.

23 జలె, యేసుక నంపజతి వాటు నే జెతె అగ్గె, ఆగ్గుల్ అమ్క ముడ్తొ కెర్తె తిల. యేసుక నంపజా రచ్చింఱువ జతి జా వాట్ డిసిల్ ఎదక ఆగ్గుల్ అమ్క జేలి కెర తిల. 24 దస్సి, క్రీస్తు అయిలె నముయమ్ ఎద ఆగ్గుల్ అమ్క ఇండయ్తొసా జలి రితి జా, అమ్క ముడ్తొ కెర్తె తిల; జో అయిలె, జోచి ఉప్పిరి అమ్చి నముకుమ్ తిల, దేముడుచి ఆనచి రిసా జా నముకుమ్ వాట్కయ్ అమ్క పున్సిమ్ దొర్పు జవున్. 25 గని, యేసుచి ఉప్పిరిచి నముకుమ్ వాటు దొర్పు జతి తెంతొ, జా ఇండయ్తొసా జతి ఆగ్గుల్చి ముడ్తె అమ్ నాయ్. 26 కిచ్చొక మెలె, 'క్రీస్తు జలొ యేసుచి ఉప్పిరిచి తుమ్చి నముకుమ్చి రిసాయి, జోపయించి తెడి తుమ్ ఎత్తిజన్ దేముడుచ పుత్తర్పులు జలదు. 27 మెలె, క్రీస్తుచ సొంత మాన్పుల్ జతి గుర్తు తుమ్తె కో బాప్తిసుమ్ నజన అన్పున్ గే, నొవ పాలల్ గలన్సి రితి క్రీస్తుక గలన అన్పున్. 28 దస్సికయ్, తుమ్చితె 'యూదుడు' మెన, 'గ్రీసుడు' మెన, 'గొతిమాన్పు' మెన, 'గొతి నెంజిలొ మాన్పు' మెన, 'మున్సుబోద' మెన, 'తేరబోద' మెన, తేడల్ నాయ్. కిచ్చొక మెలె, తుమ్ ఎత్తిజన్ క్రీస్తు జలొ యేసుచి తెడి ఎక్కి జా అన్పున్. 29 తుమ్ క్రీస్తుచ మాన్పుల్ జలదు మెలె, 'ఒగ్గరెజన్ తుచ పుత్తర్పు రిత జవుల' మెన దేముడు అబ్రాహామ్క సంగిలన తూమ్ జా అన్పున్, జో అబ్రాహామ్చి వాటు తుమ్కయ కి సిడ్డయ్.

4

దేముడుచి దయచి రిసా జోచ పుత్తర్పు

1 జలె, ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ఎజొమానిచొ పుత్తసి బాల తతె, గొతిమాన్పుచి రితి దాకు జా అబ్బొన్చి తెడి తయెదె; అబ్బొన్చి ఆన్సి ఎత్తి జేచి ఆన్సి జయెదె మెలె కి. 2 జా మదెనె, అబ్బొన్సి అగ్గె తెంతొ రెగిడ్డి దీసి ఎద, జో ఉబెడొ జోక దెకిత వెల్లెల మాన్పుల్చి, ఇండయ్తొసాచి, ముడ్తెచి తెడి తయెదె. 3 అమ్చి తెన్ కి దస్సి, అత్తక అమ్ బాలబోదల్ రిత తిలె పొది, మాములుమ్ ఈంజ లోకుమ్చి, బాలబోదల్

అర్దుమ్ కెరంతి ఎదిలి గ్యానుమ్క గొతిమాన్పుల్ రిత జా తిలమ్. 4 గని కాలమ్ బెర్పు జా అయిలె పొది, దేముడు జోచొ సొంత పుత్తసిక తేరబోదచి వెట్టి జెర్పుయిలె రితి, ఆగ్గుల్ రిత యూదుల్తె జెర్పుయిలె రితి ఈంజ లోకుమ్తె తెర్పుయెలన్. 5 కిచ్చొక మెలె, ఆగ్గుల్చి తెడి అమ్ తిలనక జా ఆగ్గుల్ రితి పాపుమ్ వయ్తొన్సి తెంతొ నెతొవ గెల ములయ్లొ మెనయ్, అమ్ ఎత్తిజన్ నంపజలనక 'అంప పుత్తర్పు జతు' మెనయ్, జో దేముడు అబ్బొన్సి జోచొ పుత్తసిక తెర్పుయెలన్. 6 పడ్డా తుమ్క 'జేవ్ కి నిజామి జోపయించ పుత్తర్పు జల' మెన అమ్ జాన్సి రిసా, దేముడు జోచొ పుత్తసిచి అత్త అమ్చి వెట్టి తెర్పు అన్సి, చి జా కోడు ఒప్పన్చి సర్క 'ఓ బ, ఓ బ' మెన అమ్ జోక ఉంకయ్తొసా. 7 దస్సి, దేముడుచి దయచి రిసా, తుమ్ అప్ప తెంతొ అగ్గెచి రితి గొతిమాన్పుల్ నెంజుసు. జోచ పుత్తర్పు జా అన్పున్, చి జోచ పుత్తర్పు జలదు మెలె, జోచి రాజిమ్తె తుమ్క వాటు అన్సి.

గలతీయల్క జాగ్ర సంగిలిసి

8 అగ్గెయ్, దేముడుక తుమ్ నేన్సి పొది, 'దేముడ్డు' మెన దేముడ్డు నెంజిలనక గొతిమాన్పుల్ రిత జా తిలదు. 9 గని, అప్ప, తుమ్ దేముడు తెన్ బెదిలి తెంతొ, మెలె, జో తుమ్క కి బెదవన్సి తెంతొ, తుమ్ జోచ గొతిమాన్పుల్ రిత అన్సి జంక ఇస్తుమ్ జలి రితి జా, కిచ్చొక దన ఎగ్గరె సెక్కి నెంజిల కముతె అన్సి బెదిలి రితి జంక దెర్పు? 10 దీసిక, జోసుక, కాలమ్క, వెర్పుక కిచ్చొ కెరెంబులు కెర్తె కామ్క జెయెదె మెన *జాడ్డు వయడ్డ ఆగ్గుల్తె తుమ్ అన్సి దెర్పు సేడ్డు! 11 జాకయ్, 'దన అల్లరె తెంతొ విడ్డల్ జతు' మెన తుమ్చి రిసా ఆవ్ సైమ సేడ్డిసి ఎత్తి ఆరి పాడ్ జా గెతయ్ మెన ఆవ్ బితసి.

వపులుచి రిసా గలతీయల్క అన్పునుమ్

12 ఓ బాబుడ్డు, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ బతిమాల్పా జా సంగితసి మెలె, తూమ్ అంచి రితి జా. ఆవ్ కి తుమ్చొ రితొ జా అన్సి.

అవ్ తుమ్చి తెన్ తిలె పొది, తుమ్ అంక కిచ్చొ పొరపాట్ కెర్పు నాయ్. 13 అంచి అగి ఏక బాద తిలె రిసాయి, తుమ్తె తెదొడి తా నుబుమ్ కబుర్ నూనప్పక అంక వాట్ అయిలె మెన జాన్పు. 14 తెదొడి అంచి బాద తుమ్క అల్లరె కెర్తె కి, అంక ఆఱున్ నాయ్, నిస్కారుమ్ దెకున్ నాయ్, గని దేముడుచొ దూత ఎక్కిలొ జో, నెంజిలె 'క్రీస్తుయేసు రితొ' మెలె రితి అంక దెక, మరియాద కెర్తెదు. 15 జలె, అంచి రిసాచి తుమ్చి తెదొడిచి సర్ప అప్ప కెతొ తెదొడి అంచి బాద చి రిసా, తెర్పు తుమ్చి సొంత అంకొవ కడ కెర అంక దెతదు మెన ఆవ్ సాచి సంగితసి. 16 దస్సి జలె, మదెనె "ఆగ్గుల్ వయ్తొ జాడు వయ్తొనెతె తుమ్ అన్సి గెచ్చు పొరపాట్ జతసు" మెన తుమ్క ఆవ్ నెత్తిమ్ సంగిలి రిసా 'తుమ్క చిరోదుమ్ జా అన్సి' మెన అంచి రిసా ఉచర్చుమ్ గే?

17 ఆగ్గుల్క నంపజా బలవంతుమ్ కెర్తెన, జలె, తుమ్క పులయ్తతె; గని బుద్ది నెంజిలె కామ్ ఉచర్చయ్ దస్సి కెర్తెతి. మెలె, జోపయింకయ్ తుమ్ వెల్లె మెన దెకుక జోపయించి ఆన, చి అంక తుమ్క దూరి కెర్తె ఉచర్ అన్సి. 18 చెంగిల్ కామ్క, జలె, మాన్పు అమ్క మెన్సిలె చెంగిలి. అంక, జలె,

* 3:21 3:21 నెంజిలె జిప్ప దెతి నెక్కిచి ఆగ్గు... † 3:26 3:26 'క్రీస్తు' మెలె, పూర్ణమ్ తెంతొ 'తెర్పుయెదె' మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు సంగిలొ దొర్పు జలొ రచ్చింఱువ కెర్తెసా. * 4:10 4:10 జేవ్ యూదుల్ నెంజిలనచి సిన్పుల్తె దన ఆగ్గుల్ తవుల, యూదుల్చి అలవాట్ కె దన ఆగ్గుల్ తిల మెనక జయెదె. జేక, జేవ్ గలతీయల్క నంపజలన యూదుల్ జతి గుర్తుచి సున్పుతి కెరంతి గత్తచ ఆగ్గుల్క బిలె, జోపయించి అగ్గెచి రితచ ఆగ్గుల్కె, మెలె, ఈంజ జా కెర్తె గార్ మెంక ఈంజ జా కెర్తె పున్సిమ్ మెంక ఆగ్గుల్కె అన్సి దెర్పు సేడ్డి రితి జతయ్. † 4:12 4:12 జో యూదుడు జెర్పులిక, జోపయింక బెద జోపయించి రితి జా తిలన్. జేక, జేవ్ జోపయింక దెక జోచె ఇదెల్ సికుక జయెదె.

ఎక్కి అదే తుమచి తెన్ తిల పొది నాయ్, గని అదే ఉట్ట అయలె పొది కి సర్వ తెన్ దెకితడు, జలె, సర్వ జతయ్. ¹⁹ ఓ పుత్తర్లు, క్రీస్తు తుమ్ ఇండితి రితిత సరిగా డీస్టె ఎదక అన్నె అంక బోద పాయితి తేరబోదచి రితి నొప్పి! ²⁰ తుమచి తెన్ అదే అప్పె తంక జతి, జలె, తుమక 'నాయ్, నిదానుమ్ అస్సి' మెన అదే రుజ్జు దెకుక జతి, జలె, సర్వ జతయ్. మదెనె, తుమచి రిసా కిచ్చొ కెరుక గి అదే నేన గెచ్చు అస్సి.

గొతిమాన్సు గొతి నెంజల్ మాన్సు

²¹ దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్నల్చి రితిచి తెడి తంక తుమ్ ఇస్టుమ్ జలన అంక జబాబో సంగ. దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్నల్తె తిలిసి సూనెను నాయ్ గె? ²² ఒత్త రెగిడ్డిసి ఏక కిచ్చొ మెలె, అబ్రాహామీక దొగు పుత్తర్లు తిల. ఎక్కిలో హాగరు మెలి గొతిమాన్సుచి పెట్టి జెర్తిలన్. అన్నెక్కో, జలె, తేర్చి జలి సారాచి పెట్టి జెర్తిలన్. ²³ జా గొతిమాన్సు జలి హాగరు చి పెట్టి జెర్తిలొసా, జలె, మాన్సుచి ఇస్టుమ్కయ్ జెర్తిలన్. గని, తేర్చి జలి సారాచి పెట్టి జెర్తిలొసా, జలె, దేముడు సంగిలి కీప్రమానుమచి రిసా జెర్తిలన్.

²⁴ ఈంజ మత్తెలి, జలె, అమక టాలి దెకయతయ్. ఈంజేమ్ దొగుల తేరబోదల్క దెకితె, దేముడు సంగిల దొన్నె ప్రమానుమచి రితి జతయ్. ఏక ప్రమానుమ్ జో సీనాయి డొగురతె ఆగ్నల్ దిలిచి ప్రమానుమ్. అన్నెక్ ప్రమానుమ్, హాగరు మెలి జా గొతిమాన్సుచి రితి జా, గొతి జత మాన్సుల్ పాయితయ్. ²⁵ అలేదయ్ దేసిమచి సీనాయి డొగురతె దిలి ఆగ్నల్క టాలి జతయ్. జలె, అప్పె ఈంజ లొకుమచి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్క కి టాలి జయెదె. కీసి మెలె, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్, యూదుల్ జల జేవ్చ బోదల్ తెన్, ఆగ్నల్క గొతి జా అస్సి, ²⁶ గని సారా టాలి జలి పరలోకుమ్ తిలి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్, జలె, గొతి జలిసి నెంజె. యేసుప్రజుక సంపజలనక జయ్యి అయ్యె. ²⁷ సారాక చి హాగరుక జర్లు జలిచి రిసా దేముడుచి కొడతె రెగిడ్డి రితి, *††గొట్టు జలి తేరబోద, తుయి సర్వ జా!

*నొప్పల్ నే జలి తేరబోద, తుచి సర్వక కేక గలు!
కిచ్చొక మెలె, కీమున్సున్ తెన్ అగ్గె తెంతో బోద పాయిలి గొతిమాన్సుచి కంఠ,

జా గొతిమాన్సు నిస్సారుమ్ దెకిలి అగ్గె బోదల్ నెంజలి *తేరబోదక

అన్నె ఒగ్గరజన్ †పుత్తర్లు జెర్చు అస్సి.”

²⁸ అబ్రాహామీచి తేర్చి జతి సారాక “తుచి పెట్టి అబ్రాహామీక సంతానుమ్ దెయందె” మెన దేముడు సంగ తిలన్. జా ప్రమానుమ్క జెర్తిలొసా ఇస్సాక. జలె, బాపుడ్లు, ఇస్సాకుచి రితి, అమ్ యేసుక సంపజలన ప్రమానుమచి రిసాచ బోదల్ జలమ్. ²⁹ జలె, జా పొది, దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తుచి ఇస్టుమ్క జో జెర్చయ్లో ఇస్సాకుక, మాన్సుచి ఇస్టుమ్క జెర్తిలొ హాగరు చి పెట్టిచొ ఇస్సాయేల్ అల్లర్ కెర్తె తిలన్. అప్పె కి, ఆగ్నల్ రితి గొతి జలి రితి జా ఆగ్నల్చి రితి సేవ కెర్తన జా గొతి ప్రమానుమ్ తెంతో విడ్డల్ జల సంపజలనక అల్లర్ కెర్తె. ³⁰ గని, దేముడుచి కొడతె రెర్చయ్లిసి కిచ్చొ మెలె,

‡ 4:23 4:23 ఆదికాండమ్ 16:1-5. సంతానుమ్ నెంజలికయ్, 'అంచి గొతిమాన్సు హాగరు తెన్ సంతానుమ్ పాయి' మెన సారా మున్సున్ జలె అబ్రాహామీక సికడ్చన్, చి హాగరు పుత్త పాయి సారా నిస్సారుమ్ దెకుక దిద్దన్. § 4:23 4:23 ఆదికాండమ్ 17:15-19. * 4:27 4:27 యెనయ్ పున్సుమ్ 54:1. † 4:27 4:27 సారా. ‡ 4:27 4:27 సారా. § 4:27 4:27 హాగరు. * 4:27 4:27 సారా. † 4:27 4:27 యేసుక్రీస్తుక సంపజలనక ఎత్తి మాన్సు అత్తక అబ్రాహామీచి గొతి నెంతి సంతానుమ్ జవుల. జోవయింబి రిసా 'ఒగ్గరజన్ పుత్తర్లు' మెన పవుల ఇస్సె సంగితయ్. ‡ 4:30 4:30 ఆదికాండమ్ 21:10. § 4:30 4:30 యేసుచి ఉప్పిరి నముకుమ్ తిలనక చి టాలి. * 4:30 4:30 ఆగ్నల్చి ఉప్పిరి నముకుమ్ తియ్ ఆగ్నల్క గొతిమాన్సుతక చి టాలి.

“గొతిమాన్సుక చి జేవ్ తెన్ జేవ్చొ పుత్తున్క ఉడద గెలు. కిచ్చొక మెలె, గొతి నెంజలి మాన్సుచి కీపుత్తున్క దొర్చు జతి వరుమ్తె

గొతి తిలి మాన్సుచొ *పుత్తున్క వాట నాయ్”
మెన రెగిడ్డి కోడు. ³¹ జలె, బాపుడ్లు, అమ్ యేసుచి ఉప్పిరి నముకుమ్ తిలన గొతిమాన్సుల్చ బోదల్ నెంజమ్. గొతి నెంజలి మాన్సుల్చ అమ్ము.

5

యూదుల్ జతి గుర్చుచి సున్మతి రిసా పవులు తీర్చు సంగిలిసి

¹ అమక 'ఆగ్నల్ ప్రమానుమచి గొతి సేవ తెంతో విడ్డల్ జలి రితి ఇండుత్' మెనయ్, క్రీస్తు అమక విడ్డల్ కెర అస్సి. జాకయ్, తుమ్ జోవయింబి తెడి డిట్టుమ్ తా, ఆగ్నల్క గొతిమాన్సుల్ రిత జతిన్తె అన్నె దెర్చు సేడ నాయ్.

² జలె, అదే పవులు తుమ్క కిచ్చొ మెంతసి మెలె, యూదుల్ జతి గుర్చుచి జా సున్మతి తుమ్ కెర్చె, క్రీస్తుక విరోదుమ్ జలి రితి, చి క్రీస్తు ఆ రి దొర్చు కెర్చి రచ్చనక తుమ్ నే విలువ దిలి రితి జయెదె. ³ జా సున్మతి కెరనుక ఉచర్తొ ఎత్తి మాన్సుక అదే కిచ్చొ రుజ్జు సంగితసి మెలె, యూదుల్చ ఆగ్నల్చి ఎత్తి కోడు జో మాన్సు నిదానుమ్ కెరుక అస్సి, కెరుక ఒప్పన అస్సి. ⁴ 'యూదుల్చ ఆగ్నల్ వాల్ అమక పున్సిమ్ దొర్చు జయెదె, అమచి పాపుమ్ గెచ్చాదె' మెన కో ఉచర్చన జలె, తుమ్ క్రీస్తుక విరోదుమ్ జలి రితి జా ముల అస్సున్. మెలె, జోచి దయ్ వాట దొర్చు జలి రచ్చనచి తెడి తెంతో ఎట్టొ సేడ అస్సున్.

⁵ అమ్ ఎక్కి ప్రబుచి ఉప్పిరి నముకుమ్ తియ్, అమచి పెట్టి దిలి జోచి అత్తు తెన్, జోయ్యి అమచి పాపుమ్ పుంచ అస్సి, చి జోచి పున్సిమ్చి రిసా దయిరిమ్ తెన్ రకితనుమ్. ⁶ క్రీస్తుచి తెడి తిలె, యూదుల్చి గుర్చుచి సున్మతి కెరన తిలె లాబుమ్ నాయ్, నే కెర్చె నస్టుమ్ నాయ్. జా కెరంతిన్తె నే కెరంతిన్తె కిచ్చొ నాయ్. గని కిచ్చొ కామక జెతయ్ మెలె, ఎక్కి క్రీస్తుకయ్ సంపజతిసి, చి ప్రేమ్ ఇండితినె జా నముకుమ్ దెకయ్తిసి.

⁷ తుమ్ అగ్గెయ్ నముకుమ్తె ఇండితె తిలదు. ప్రబుచి దయ్ వాటుచి రచ్చనచి సత్తిమ్ తెన్ బెదితి రితి తుమ్ ఇండితసి కో అడ్డు కెర్తె? ⁸ జా సున్మతి కెరంతి ఆగ్నల్చి రితి అప్పె ఉచర్చి కామ్ తుమ్క బుకార్తొ క్రీస్తు సికడ్చి నెంజె. ⁹ జాగర్చ, పాకుమ్తె ఇదిదిదిల్ పులయ్తి పేట్ సేడ తిలె, ఒండి పాకుమ్ పుల గెచ్చాదె, గద.

¹⁰ జలె, తుమ్క 'అంచి కంఠ వేర ఉచర్చి నాయ్' మెన, ప్రబుచి తెడి అంక దయిరిమ్. అన్నె, తుమ్క సెక్కు కెర్తెసా, జో కొన్నె జలెక, జోచి పాపుమచి సిచ్చ జో వయెదె.

¹¹ బాపుడ్లు, అదే అప్పెక 'యూదుల్చి గుర్చుచి సున్మతితె, యూదుల్ జతిన్తె రచ్చన' మెన సికడ్చెసా అదే జతయ్ జలె, కిచ్చొక జేవ్ అంక అల్లర్ కెర్తె? అదే అప్పెక దస్సి సికడ్చయ్ జలె, 'యేసు సిలువతె మొర్చిసి అమచి పాపుమ్ గెచ్చయ్తినక సాలు' మెన అదే సంగుక నెంజతి,

చి జోవయింక నొప్పి దెతయ్ నాయ్. 12 జలె, తుమ్మక సిక్కు కెర్తన జోవయింక జెప్పి ఓండి కుటువన గార్ కెరంతు, మెన అవ్ ఉచర్తసి!

యేసుక సంబజలన ప్రబువి అత్తుక ప్రేమతె ఇండుక

13 'అగ్గుల్చి ప్రమాసుమ్మక గొతి సేవ తెంతో విడ్డల్ జలి రితి ఇండుత' మెన ప్రబు తుమ్మక బుకార్లన్, బాచుడ్లు. గని 'అగ్గుల్చి గొతిమాన్సుల్ నెంజుమ్, చి అగ్గేక ఇన్సుమ్ అయిలి రితి ఇండుక జయెదె' మెన తుమ్ ఉచర నాయ్, గని ప్రబుచి ప్రేమ తెన్ తా, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో సేవ కెర్త తా. 14 కిచ్చొక మెలె, దేముడు మోసే తెన్ దిలి అగ్గుల్ ఎత్తి ఎక్కి, ఈంజ కోడుతె బెదితయ్. కేన్ కోడుతె మెలె,

*"తుమ్మకయ్ తూమ్ కెర్తె ప్రేమ కెరంతసు గే,

పక్కయ్చొక తుమ్ తెర్తి ప్రేమ కెరకుయ్"

మెన రెగిడ్డి కోడు. 15 గని తుమ్ కున్సిదుమ్ తెన్ తా ఎక్కిలోక ఎక్కిలో చప్ల పున్సి రితి జతను జలె, తుమ్ ఎత్తిజిన్ ఎక్కిలోచి అత్తి ఎక్కిలో అత్తుక నాననుమ్ నే జతి రితి జాగర్త తెన్ తా.

16 జలె, అవ్ కిచ్చొ నంగితసి మెలె, దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తుచి నెక్కిక ఇండ, తుమ్చి అగ్గేచ అసల్ జర్తు కెర్తి రితి ఇండుక పోన. 17 కిచ్చొక మెలె, అమ్ మాన్సుల్చి అగ్గుచ అసల్, దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తుక విరోదుమ్ జతయ్, అన్యై, మాన్సుచి అగ్గేచ అసల్క జోచి అత్తుచి ఇన్సుమ్క విరోదుమ్ జతయ్, చి రిసా జేవ్ దొన్సి యుద్దుమ్ రితి కెరంతినెత తుమ్ నెడిమి సేడ, తుమ్ ఇన్సుమ్ జలిసి జర్తు కెరకు నెతుర్చు. 18 గని తుమ్ దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తుచి నెక్కిక ఇండితసు జలె, దేముడు మోసే తెన్ దిలి అగ్గుల్ తెడిచ మాన్సుల్ నెంజున్.

19 జలె, మాన్సుచి అగ్గేచ అసల్ రితి ఇండితినెత ఇనచ తయెది మెన కిచ్చొ కిచ్చొచి రిసా ఎత్తిజిన్ చినుక జయెదె మెలె, లంజెకమె, లంజెబుద్ది, అగ్గేచి అస ముడ్డా నే కెరంతిసి, 20 బొమ్మల్క జొకర్తసి. అన్యై కిచ్చొ మెలె, మెంగిరిసి, దోనుమ్ గల్తు కెర్తిసి, గుర్చయ్ గల్తు వెసెతిసి, దన్సిచి. పడ్డా, విరోదుమ్, కొడె జుజువ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో గగ్గల్ జతిసి, గోనబుద్ది, కోపుమ్, గార్ అసల్, జల్లు జతిసి, ఎక్కిలో ఉచర్తినచి ఉప్పిరి అన్యైక్ నిన్సారుమ్ ఉచర్తసి, 21 గోనల్ కెర్తిసి, మచ్చితిసి, 'సర్త కెర్తసుమ్' మెన వెళ్ళారుమ్ జతిసి, దన్సు కమె. దనచ పోన. అవ్ అగ్గె తెంతో జాగర్త సంగిల్ రితి, అప్పె కి తుమ్మక కిచ్చొ జాగర్త సంగితసి మెలె, దస కమె కెర్తన జలె, దేముడుచి రాజుమెజోజోవయింక కిచ్చొ వాట తయ్ నాయ్.

ప్రబుచి అత్తుపలితుమ్ దెర్త కమె

22 గని, దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తు అమ్చి పెట్టి తిలె, కిచ్చొ పలితుమ్ దెరెదె మెలె, ప్రేమ, సంతోసుమ్, సెంతుమ్, ఒగ్గర్ సెంతుమ్, దయ దర్చుమ్, చెంగిల్ బుద్ది, నముకుమ్, ఓర్చువ జా మెత్తన తతిబుద్ది, దర్చుమ్ నిదాసుమ్ బుద్ది, 23 గవురుమ్ నే దెకనెత అన్యై మాన్సుల్క మరియాద దెకితిసి, ముడ్డా కెరంతిసి. ఇనచక కేన్ అగ్గు కి పోన మెన నాయ్. 24 అన్యై క్రీస్తు జలె యేసుక సంబజా సొంత జలె మాన్సుల్, జోవయించ అగ్గేచ పాపుమచి బుద్దిచి సొంత అసల్ క్రీస్తు మొర్లి నిలువతె గల ములె దా అన్సి.

25 దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తు తెన్ జీవ జా అన్సుమ్ జలె, జోచి అత్తునెక్కిక దన్సి ఇండుమ. 26 దన్సి, అమ్చి పెట్టి కిచ్చొ గవురుమ్ ఉచరనుక పోన. ఎక్కిలోక ఎక్కిలో కోవల్ కెరవుక పోన, ఎక్కిలోచి ఉప్పిరి ఎక్కిలో గోనల్ జంక పోన.

6

ఎత్తుక చెంగిల్ కెర్తినచి

1 బాచుడ్లు, తుమ్మతె కేన్ మాన్సు కిచ్చొ పాపుమతె దెర్చు నేడ అన్సి జలె, జో అన్యై బుద్ది జతి రితి, తుమ్ అత్తు వడ్డిలన జోవయింక బమ్మ నే కెర్తి బుద్ది తెన్ జోవయింక చెంగిల్ వాటు దెకప. పడ్డా, తుమ్ సొంత పాపుమ్ నే నేడ్డి రితి, జాగర్త దెకన. 2 ఎక్కిలోచ జాడ్లు అన్యైక్ వయతి రితి, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో తోడు తా. దన్సి కెర్తె, ప్రేమచి రిసాచి క్రీస్తు దిలి *ముక్కిమ్ అగ్గు నెరవెర్చువ కెర్తె. 3 కిచ్చొక మెలె, కో జలికు ఆరిచొ జా: తా, జోక జొయ్యి నిసాన్లొ మాన్సు మెన ఉచరంతయ్ గే, జోక జొయ్యి మోసిమ్ కెరంతయ్. 4 జాకయ్, ఎత్తి మాన్సు జోవయించి సొంత కామ్ పరిచ్చ కెరన్సు, చి అన్యై మాన్సుల్చి కమెచి రిసా తీర్చు నే కెర్తె, సొంతయ్ కామ్ దెకన జాక 'చెంగిల్' గే 'గార్' గే చిసనుక జయెదె, చి 'చెంగిల్' మెలె, జో సర్త జంక జయెదె. 5 కిచ్చొక మెలె, సొంత కామ్చి రిసా ఎత్తి మాన్సుక జోచి పూచి.

6 ప్రబుచి కోడు సంగితొనాక సికితన, జోక తిలన్ ఎత్తితె సికడ్తనక చెంగిల్ వాట దెంక అన్సి.

7 తుమ్ మోసిమ్ కెరన నాయ్. దేముడుక కొంకడ్డి రితి కెర్తె జినుక నెంజె. కిచ్చొక మెలె, ఎత్తి మాన్సు కిచ్చొ రగ్రుమ్ బి గలెది గే, దన్సిచి పంటో లాయెదె. 8 సొంత అగ్గేచ అసల్ జర్తు కెరంతి రితి బి కో గలుల గే, జా దెర్తి పంటో కిచ్చొ లాయిల మెలె, జోవయించి సొంత నాననుమ్. గని, దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తుక చి బి కో గలుల గే, జా దెర్తి పంటో కిచ్చొ లాయిల మెలె, పరలోకుమతె బెద కెయెచ తెయెచ చెంగిల్ జతిసి. 9 అన్యై, చెంగిల్ కమె కెరకు బర్దుకుమ్ జమ నాయ్. కిచ్చొక మెలె, చెంగిల్ కమె కెరకు మదెనె అమ్చి మెన్సు నే బగిలె, జా చెంగిల్ పంటో లాయెదె. 10 జాకయ్, కేన్ వాటు అయెలె, ఎత్తిజిన్ మాన్సుల్క చెంగిల్చి కెరమ, తోడు కెర్తె తమ; ముక్కిమ్క, ప్రబుచి ఉప్పిరి నముకుమ్ తిలి రిసా జోవయించి కుటుంబుమ్ జలనకయ్.

సున్నుతిచి రిసా బలవంతుమ్ కెర్తినచి రిసా

11 కెర్తె వెల్లో అలవాట్లు తెన్ అవ్ సొంత అతు తెన్ తుమ్క రెగిడ్డిన్ గే చిస.

12 "యూదుల్ జతి గుర్చుచి సున్నుతి తుమ్ కెరన" మెన తుమ్క బలవంతుమ్ కెర్తన కిచ్చొక దన్సి జతతి మెలె, జీచి గవురుమ్కయ్ కెర్తె. 'ఎక్కి క్రీస్తు సిలువతె మొర్తినెతయ్ అమ్చి రచ్చున్' మెన ఒప్పునెగిన, అన్యై మాన్సుల్ జీచి అల్లర్ కెరల మెనయ్ బియె: కెర, జేవ్ దన్సి కెర్తె. 13 పడ్డా, జేవ్ జా సున్నుతి కెర్తనయ్ కి యూదుల్చె అగ్గుల్క నిదాసుమ్ కెర్తె నాయ్, గని 'జోవయింక కి అమ్మి మాల్చువ కెర్తెమ్' మెన గవురుమ్ అననుక ఉచరయ్, తుమ్క 'సున్నుతి కెరంతు' మెన బలవంతుమ్ కెర్తె.

14 అవ్, జలె, ఎక్కిక ప్లిమ్మ, కిచ్చొ వేరచిచి ఉప్పిరి గవురుమ్ ఉచరనుక నెసి. ఎక్కి అమ్చొ ప్రబు జలె క్రీస్తు సిలువతె మొర్తినెకయ్ గవురుమ్ ఉచర్తసి. జో మొర అంక పాపుమ్ తెంతో రచ్చించువ కెర్తె రిసా, ఈంజ లోకుమతె తిలిసి

* 5:14 5:14 లేమియకాండుమ్ 19:18, మత్తయ 19:19. * 6:2 6:2 మత్తయ 22:37-40, మార్కు 12:28-31.

ఎత్తి అంక మొద్ది రితి జా అస్సె. ఆవ్ కి ఈంజ లోకుమతె తిలిసకయ్ సిలువ గెలన అస్సి, చి అంచి ఉప్పిరి జా ఎత్తిక కిచ్చొ సెక్కి నాయ్, దస్సిచిక అంక ఆస నాయ్. ¹⁵ యూదులచి గుర్తుచి సున్నతి కెరన తిలె కి లాబుమ్ నాయ్. నే కెరన తిలె కి నస్టుమ్ నాయ్. కిచ్చొ ముక్కిమ్ మెలె, దేముడుచి నుద్ది తిలి ఆత్మ తెన్ నోవర్ జెర్మిలిసి. ¹⁶ యేసుక నంపజా నిజుమ్చ ఇస్రాయలులు జల దేముడు నిసాన్ల జోవయ్ మాస్సులక, జోచి ఆత్మక జెర్మ జోచి ఆత్మ నే సెక్కిక ఇండిత మాస్సులకయ్ జో సేంతుమ్, కన్యారుమ్ దెకున్.

¹⁷ జలె, ఈంజ తగుచి రిసా అప్పె తెంతో అన్నె కో అంక అల్లర్ కెర్తు నాయ్. అంచి సత్తిమ్క రుజ్జు కావలె మెలె, యేసుచి నావచి రిసా ఆవ్ స్రెమల్ నేడ్ల మచ్చుల్ అంచి అఁగి అస్సి.

¹⁸ తుమ్చి ఆత్మ తెన్ ప్రబు జలో అమ్చో యేసుక్రీస్తుచి దయ తా తుమ్క తోడు తవును, బావుడ్లు. ఆమేన్!.

ఎపెసియులక రెగిడ్లి ఉత్త్రుమ్ బారిక జలో పవులు ఎపెసు పట్టుమ్చ సంగుమ్చక రెగిడ్లి ఉత్త్రుమ్.

మొదొల్ కోడు

1 దేముడుచి నెలవ్చి రెసా క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్తొసా జలో యేసుచి నుబుమ్ కబుర్ కామ్ కెర్తొ రెసా, జో దిలి అదికారుమ్ తెన్ జోక బారికి జలో అవ్ చవులు, * ఎపెసు పట్టుమ్చెచ క్రీస్తు జలో యేసుక నంపజా, సుద్ది జా జోచయ్ మాన్సుల్ జా, జోచి తెడి తా నిదానుమ్ జలనక, రెగిడ్లి ఉత్త్రుమ్.

అగ్గె తెంతో దేముడు ఉచర్ల రచ్చన

2 అమ్క అబ్బొ జలో దేముడుచి ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి దయ, సేంతుమ్, తుమ్చి ఉప్పిరి తవున్!

3 అమ్చొ ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తు దేముడు జలో అబ్బొన్ జలో దేముడుక జెయ్యి! క్రీస్తుచి అత్తి జో అమ్క దయ కెర, జోచి రాజుమ్తె అమ్క బెదవ, ఆత్మవరల్ ఎత్తి అమ్క జో దా అన్న. 4 దన్న, అమ్క, 'క్రీస్తుచి తెడి జోచి పరలోకుమ్చి సుద్ది జా అంచి మొక్కె పున్చిమ్ జతు' మెన, లోకుమ్ నే జెర్తితె అగ్గె తెంతో జో అమ్క నిసాన్.

5 అగ్గె తెంతో, జోచి ప్రేమక ఉచర్, జోచి సొంత ఇస్టుమ్క, 'అచొ పుత్తు జలో యేసుక్రీస్తుచి తెడి జేవ్ కి అంచ పుత్తర్లు జవుల' మెన, అమ్క వరుమ్ దిలన్. 6 పూర్తి ప్రేమ జలో పుత్తున్చి అత్తి గప్పురుమ్ జలి జోచి ఎదివాల్ కిదయ అమ్చి ఉప్పిరి జో తిలన్; జోచి నావ్ గప్పురుమ్ జవున్!

7 జో యేసుయి నెలువతె జోచి లోయి గేడవ అమ్చి పాపుమ్ పుంచ, అమ్ కెర్ల పాపల్ చెయించుప కెర, అమ్క * నెతోవ గెల అన్న; 8 జోచి ఎదివాల్ దయ అమ్చి ఉప్పిరి దేముడు అబ్బొన్ తిలి రెసా అమ్క 'నెతోవ గెల అన్న. 9 ఎత్తి అర్దుమ్ చినుత్ బుద్ది తెన్ జో దేముడు అబ్బొసి అగ్గె తెంతో ఉచర్లని మదెన గుట్టు తిలి రెతి జా తిల కి, అమ్ సూనెతి రెతి, జో అప్పె బార్ కెర అన్న. 10 మెలె, క్రీస్తు జలో రచ్చించుప కెర్తొసాక తెర్తవుక మెన, దేముడు ఉచర్ల దీసల్ బెర్తి కాలామ్క జెయిమ్ కెరిందె మెన జో అగ్గె తెంతో ఉచర్లని. కిచ్చొక క్రీస్తు జలో రచ్చించుప కెర్తొసాక జో తెర్తవుక తిలి మెలె, పరలోకుమ్తె తిలిన్ ఎత్తి కి, బూలోకుమ్తె తిలిన్ ఎత్తి కి ఎత్తి కి జో క్రీస్తుచి తెడి ఎత్తి కట్టు జతి రెతి బెదవుక.

11 జోచి సొంత ఇస్టుమ్క ఎత్తి జర్లు కెర్తొ దేముడు 'చెంగిల్' మెన కిచ్చొ ఉచర్లయ్ గే, జా ఎత్తి కచితుమ్ జర్లు జయెదె. 'జర్లు జవున్' మెన అమ్చి రెసా జో ఉచర్లని కి జో క్రీస్తుచి అత్తి జర్లు జలి. 12 కిచ్చొ మెలె, జో దేముడుచి గప్పురుమ్ ఈంజ లోకుమ్తె డీస్తి రెతి అమ్ ఇండుక మెన, క్రీస్తుక నంపజా జోచియిచి తెడి దయిర్చిమ్ జలనక అగ్గయి

* **1:1** 1:1 బయిల్ తెలితొ రెగిడ్లి సంగుమ్ పుస్తకతె ఈంజ కోడుతె ఎపెసు పట్టుమ్తెచి కోడు తయి నాయ్. † **1:1** 1:1 'క్రీస్తు' మెలె 'తెర్తయిందె' మెన పూర్ణుమ్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు యూదులక సంగిలో దొర్లు జలో రచ్చించుప కెర్తొసా. † **1:3** 1:3 పరలోకుమ్తె అమ్క బెదితి కోడు, ఈంజ. § **1:6** 1:6 అమ్క ఎర్లె పున్చిమ్ నెంజెలి కి జోచి ఎదివాల్ దయ, ఆరి, అమ్క దిలన్; * **1:7** 1:7 నెంజెలి 'విడ్డల్ కెర అన్న', నెంజెలి 'రచ్చించుప కెర అన్న'. † **1:8** 1:8 నెంజెలి 'విడ్డల్ కెర అన్న', నెంజెలి 'రచ్చించుప కెర అన్న'. † **1:13** 1:13 నెంజెలి 'కబుర్'. § **1:14** 1:14 7 నంబెచి ఎట్టెచి కోడు దెక. * **1:18** 1:18 రోమయలు 8:18-25, కొలోస్సియల్ 1:5 దెక. † **1:21** 1:21 జేవ్ పారులె ఈంజేవ్ చెత్తర్ కొడొ ఎత్తి సంగుమ్ సుట్టు దూతల్, బూతల్ అత్తల్ గట్టక సంగుల. † **1:21** 1:21 జేవ్ పారులె ఈంజేవ్ చెత్తర్ కొడొ ఎత్తి సంగుమ్ సుట్టు దూతల్, బూతల్ అత్తల్ గట్టక సంగుల. § **1:21** 1:21 జేవ్ పారులె ఈంజేవ్ చెత్తర్ కొడొ ఎత్తి సంగుమ్ సుట్టు దూతల్, బూతల్ అత్తల్ గట్టక సంగుల. * **1:21** 1:21 జేవ్ పారులె ఈంజేవ్ చెత్తర్ కొడొ ఎత్తి సంగుమ్ సుట్టు దూతల్, బూతల్ అత్తల్ గట్టక సంగుల.

తెంతో జోచియిచి నెలవ్, అగ్గయి తెంతో జా వరుమ్ దా అమ్క జోయ్యి నిసాన అన్నె.

13 జోయ్యి తిలి కోడు, మెలె తుమ్ యూదుల్ నెంజెలన కి రచ్చించుప జతి వరుమ్ దొర్లు జతి నుబుమ్ కబుర్ తూమ్ కి సూన నంపజా అయ్లె రెసా, 'జా వరుమ్ దిలి రుజ్జుక అంచ మాన్సుల్చి పెట్టి అంచి ఆత్మ దెయిందె' మెన దేముడు ప్రమానుమ్ కెర తిలి జోచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తుమ్చి పెట్టి కి దా తుమ్క 'అంచయ్' మెన జోచి ముద్ద దా అన్న. 14 అమ్ నంపజలనక కి నెతోవ గెల అన్న, చి పరలోకుమ్తె బెదితి వాట తుమ్క కచితుమ్ దొర్లు కెర అన్న మెనయ్ జో ప్రమానుమ్ కెర్లెని పూర్తి జర్లు జతె ఎదక ఈంజ బజాన్ జయెదె. ఈంజ ఎత్తిచి రెసా జోచి గప్పురుమ్ డీసెదె.

పవులు ప్రార్థన కెర్లెని

15 ఈంజ తుమ్క జోచి సుద్ది తిలి ఆత్మ దిలి వరుమ్చి రెసా, ప్రబు జలో యేసుచి ఉప్పిరి తుమ్ నముకుమ్ తిలి రెసా, పడ్డొ జోచయ్ జల మాన్సుల్ ఎత్తి జెనక తుమ్ ప్రేమ కెర్లెచి రెసా అమ్ సూన్ రెసా, 16 అవ్ ప్రార్థన కెర్లె పొది తుమ్చి రెసా అమ్చొ దేముడుక అంచి సర్ల సంగుక ములి నాయ్. 17 తుమ్చి రెసా అవ్ కిచ్చొ ఆన జా ప్రార్థన కెర్లెని మెలె, అమ్చొ ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తు దేముడు జలో, పరలోకుమ్చి ఉజ్జెడె జలో అబ్బొన్ జలో, గప్పురుమ్ తిలో దేముడు, తుమ్చి పెట్టి జోచి ఆత్మ తా కామ్ కెర కెర, జోక తుమ్ పూర్తి జానెతి రెతి తుమ్క బుద్ది గ్యానుమ్ దెవును, దొర్లు జలి దెకవును. 18 తుమ్చి ఆత్మ అంకివొ దన్న చెంగిల్ దెకెత్ రెతి జలె, తుమ్ * కిచ్చొ దయిర్చిమ్ జతి రెతి జో తుమ్క నిసాన, దేముడుక నంపజలన తెన్ 'తుమ్క దెయిందె' మెన జో ప్రమానుమ్ కెర్లె పరలోకుమ్చి ఎదివాల్ సాచూరుమ్ వాట కిసిచి గే, కెర్లె విలువచి గే, 19 పడ్డొ, అమ్ నంపజలనచి పెట్టి జోచి కామ్ కెర్లె ఆత్మనెక్తి కెర్లె నెక్తి గే, జా ఎత్తి తుమ్ నికెతె, జెయ్యి అంచి ఆన.

యేసుక దేముడు అబ్బొన్ అదికారుమ్ దిలిన్

20 క్రీస్తుతెయ్ జోచి జా ఎదివాల్ నెక్తి తిలిన్ ముక్కిమ్క కత్తె నెరవెర్లుప కెర్లెన్. జోచి నెక్తిచి రెసాచి జా కామ్ ఎత్తి కిసి ముక్కిమ్క జెయిమ్ కెర్లెన్ మెలె, క్రీస్తుక అన్నె జయెదె ఉట్టవ, పరలోకుమ్తె కడ నా, ఒత్త జోచి సొంత ఉజెల్ పక్కయ్ గప్పురుమ్ తెన్ వెనవాన అన్న. 21 ఒత్త జోక అబ్బొసి కెర్లె గప్పురుమ్ దిలన్ మెలె, కిచ్చొ అదికారులె తిలిచి ఎత్తిచి ఉప్పిరి, ఎత్తి అదికారులె చి ఉప్పిరి, కిచ్చొచి ఉప్పిరి, * చిలుప కెర్లె ఎత్తి నెక్తి అదికారుమ్ తిలనచి ఉప్పిరి, జేవ్ మూయలోకుమ్చవ జలెకి, కేన్ లోకుమ్చవ జలెకి, కిచ్చొ నావ్ తిలిన్ నే పిట్టి ఎత్తిచి ఉప్పిరి, ఈంజ ఉగుమ్తె జర్లు జతెచి ఉప్పిరి కి, జెతి ఉగుమ్తె జర్లు జతెచి ఉప్పిరి కి, జోక అబ్బొసి ఎత్తిచి ఉప్పిరి వెల్తొ కెర అన్న. 22 జెర్లయ్లె ఎత్తి క్రీస్తుచి చట్టె అబ్బొసి తియ, నంపజలనక కిచ్చొ కామ్చి

రిసా జలె కి, క్రీస్తు బోడి జతి రితి జో కెర అస్సె. ²³ నంపజలన మొత్తుమక 'క్రీస్తుచి ఆగ' మెనుక జయెదె. జోచి ఆగి పూర్తి జంక ఎత్తి పూర్తి కెర్తొనా జోయ్యె.

2

దేముడుచి దయకయ్ క్రీస్తు తెన ఏలువ కెర్తిసి

¹ తుమ్ కెర్ల తప్పుల్ పావలచి రిసా తుమ్ మొర తతికయ, తుమ్క జో, క్రీస్తు తెన జీవ్ కెర దిలన్. ² అగ్గి పాపుమ్ ఇండితె తా, ఈంజ లోకుమచి బుద్ధవ, ఈంజ ఉగుమవ కమొతె తుమ్ గెతె తిలదు. పాడ్ జల ఆత్మల్ బూతల్ గల్ల ఎత్తిక ఏలువ కెర్తొ నయతానచి పట్టి గెతె తిలదు. దేముడుచి కోడు కెరుక నెసిత ఎత్తిజనచి పెట్టి జో నయతానచి ఆత్మ జోపయించి కామ్ కెర్తయ.

³ దేముడుచి కోడు కెరుక నెసిత ఎత్తిజనచి రితి అమ్ కి అగ్గి మొర తా, పాపుమ్చ అసల్ జితె తా, అమ్చి ఆగచి అసల్, అమ్చ సొంత వేర వేర బుద్ధుల్చ అసల్ రితి ఇండితె తిలమచి రిసా, లోకుమచ మాములుమ్ ఎత్తిజన కీసి సొంత నెక్కి దేముడు దెతి సిచ్చతె గెతి జెర్తున్ తెన అస్సి గే, అమ్ కి దస్సి తిలమ్. ⁴ గని, దేముడు ఎదివాల కన్యారుమ్ దెకితోసాచి రిసా, జోచి ఎదివాల ప్రేమ అమ్చి ఉప్పి రియ, ⁵ అమ్ కెర్ల పావలచి రిసా, అమ్ ఆత్మక మొర్లన జలెతి, క్రీస్తు అస్సె జిలన్ తెన అమ్క జయడ్లన్. పూర్తి జోచి దయచి రిసా తుమ్ * రచ్చించువ జలదు.

⁶ జలె, దేముడు అబ్బొసి క్రీస్తు యేసుక జయడ్లిన్ తెన అమ్క జయడ్, జోచి పరలోకుమచి రాజిమతె కీసి వెగడ ఒత్త వెనడ్లన్. అమ్ జోచయ జలి రిసా, అమ్క కి జా రాజిమతె వెగడ, అమ్క కి ఒత్త వెనడ్లి రితి కెర అస్సె. మెలె, అమ్ కి జో తెన జోచి †రాజిమతె ఏలువ కెర్తయ. ⁷ జో దేముడు కిచ్చొక అమ్క దస్సి దయ కెర అస్సె మెలె, యేసుక్రీస్తు కెర్లిన్ ఎత్తి తెన జో అమ్క ఎదివాల దయ కెర్లిన్. పడ్డె జిత ఉగల్తె పలితుమ్ దెర, జోపయించి దయ కెర్తి మొచ్చుచి గే రుజ్జు దెకయెదె. జోచి దయ కెర్తి గో మీనుక నెత్తిర్తి.

⁸ ముక్కిమక కిచ్చొ అర్దుమ్ తుమ్ కెరన మెలె, తుమ్ నయతానచి రాజిమ్ తెంతో రచ్చించువ జలిసి తుమ్ కిచ్చొ కెర్లిన్చి రిసాచి నెంజె; పూర్తి దేముడుచి దయచి రిసాచి కామ్ జా. పడ్డె, జో దయ కెర్లిన్ తుమ్ నంపజా నజనతికయ, తుమ్క దొర్పు జలి. ⁹ కీన్ మాస్సు కెర్ల కిచ్చొ కమొచి నెక్కిక జో మాస్సు రచ్చించువ జంక నెత్త. నెంజెలె, జోపయించ సొంత కమొచి నెక్కిక రచ్చించువ జంక జతి జలె, మాస్సుల్ పులుక జతి. గని జోపయించి సొంత నెక్కిక కో నెత్తిర్తి, చి పులుక నెంజె. ¹⁰ అమ్ ఆత్మక జలిసి జొయ్యి అమ్క నొవర్ జెర్తయలిసి. యేసుక్రీస్తుచి అత్తి దేముడు ఆత్మక అమ్క కిచ్చొక నొవర్ జెర్తయలో మెలె, అమ్క 'నత్తిమ్ ఇండుతు' మెన, జో అగ్గి తెంతో ఉచర్ల కమొ అమ్ నిదానుమ్ కెరుకయ మెనయ దస్సి కెర్లె.

యూదుల్ నెంజెలన అప్పె పాసి జా అస్సి

¹¹ జాకయ, తుమ్ వచ్చు నాయ్. కిచ్చొ మెలె, ఆగనక దెకిలె తుమ్ యూదుల్ నెంజెలన జస్సె. తుమ్ యూదుల్ నెంజెలనక యూదుల్ తిలన అగ్గి, 'దేముడు దిలి అమ్చి

గుర్తుచి నున్నతి కెరంతి నాయ్, చి ఆత్మక నుద్ది జతి నాయ్' మెన, రితి ఆగి మాస్సులి కెర్తి జా గుర్తు కెర్పు నాయ్ చి రిసా తుమ్క నిస్కారుమ్ దెకితె తిల. ¹² జలె, తుమ్ కిచ్చొ పచ్చు నాయ్. మెలె, జా పొది క్రీస్తుక దూరి తిలదు, పడ్డె 'అమ్చి ఇస్రాయేలచ ప్రజల్' మెలి దేముడుచి రాజిమతె తుమ్ బెరుక నెంజెలిసి, అస్సె, జో దేముడు ప్రమానుమ్ కెర్ల తెగ్డవ నే పెట్ట నరిగచి కోడవ పరల్తె తుమ్క వాట తిలి నాయ్, చి జోచి రచ్చన తుమ్క నే దొర్పు జలి రిసా, ఈంజ లోకుమతె దేముడు నెంజెలన జా తిల. ¹³ గని అప్పె, యేసుక్రీస్తు ఈంజ లోకుమచ చి పాపుమ్ వయ జోచి లోయె సువ దా జా పాపుమ్ పుచిలినచి రిసా, తుమ్ అగ్గి జోపయించ దూరి తిలనక దేముడుక జో యేసు పాసి కెర అస్సె.

యూదుల్క యూదుల్ నెంజెలనక కి ఎక్కి రాజిమతె బెదయలిసి

¹⁴ 'ఆమ్ యూదులి' మెన, 'తుమ్ యూదుల్ నెంజెలన' మెన, అమ్ యూదుల్చి దేముడుచి గుడితె అమ్క తుమ్క †అడ్డు కెర్తి అగ్గల్ తయెదె. జలె, క్రీస్తుయి మొర అమ్ దొన్నె జట్టుచక మదెనె జా అమ్క దొర్పు జలి సేంతుమ్ జొయ్యి జా, అమ్క తుమ్క అడ్డు తిలి విరోదుమ్ జొయ్యి సేడవ అస్సె. జలె, జో దస్సి సేంతుమ్ కెరవ, అమ్ తామ్ ఎక్కి జట్టుచ జతి రితి కెర అస్సె. ¹⁵ కీసి మెలె, పూర్తుమ్చ అగ్గల్క ఆడ్రల్క నంప కెర్తి రితి పొన, అప్పె తెంతో కామ్క నెంజెలి, అగ్గి దొన్నె జట్టు జలె అమ్ మాస్సుల్క సేంతుమ్ కెరయలి రితి, 'అచి తెడి ఎక్కి జట్టు జతు' మెన, ఈంజ లోకుమచ చి పాపుమ్ జొయ్యి జోచి అగి వయన, అర్పితుమ్ జలన్. ¹⁶ జేవ్ దొన్నె జట్టు తెంతోచ మాస్సుల్ అంక నంపజా ఎక్కి ఆగి జతి రితి దేముడు అబ్బొ తెన అస్సె బెదయ జతు' మెన యేసు నిలువతె మొర్తి కామ్ తెన అమ్చి తుమ్చి అగ్గిచి విరోదుమ్ గెచ్చువ గెలన్. ¹⁷ అస్సె, తుమ్ దేముడుక దూరి తిలనక కి, దేముడుక పాసి రిత జల అమ్ యూదుల్క కి, జో సేంతుమ్ దెతిన్చి రిసా బోడన కెరుక కి అయలన్. ¹⁸ మెలె, యేసుచి అత్తి తుమ్క కి అమ్క కి జోచి అబ్బొన్చి ఎక్కి ఆత్మ దొర్పు జా అస్సెచి రిసా, తుమ్ కి అమ్ కి దేముడు అబ్బొన్ తెన బెద ఎక్కి జట్టు జంక వాల్ అయలి.

¹⁹ జలె, ఈంజ ఎత్తిచి రిసా తుమ్ అప్పె వేర మాస్సుల్ నెంజాన్. తుమ్ కి దేముడుచి గేరితె బెద, అమ్ నంపజలన్ తెన జోచయ మాస్సుల్ జా, తుమ్ కి దేముడుచి రాజిమచ జా అస్సెన్. ²⁰ జోచి గేరక పునాది కిచ్చొ జయెదె మెలె, నుబుమ్ కబుర్ నంగిత జోచ బారికుల్, చి జోచి అత్తొనెక్కిక జోచ కబుర్లు నంగితన. జా కెర ఎత్తిక బోడివత్తుర్ కొన్నె మెలె, యేసుక్రీస్తు. ²¹ జా గేరు మొత్తుమ్ జోచి నెక్కిక బెద, ప్రబు తెన టీడ, దేముడుచి నుద్ది తిలి గుడి జతి రితి వడ్డితయ. ²² దేముడు జతి జా దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తొ గుడి జతిన్తె తుమ్ కి క్రీస్తుచి తెడి తా వాటల్ జా బెద బందుక అస్సెన్.

3

యూదుల్ నెంజెలనతె నుబుమ్ కబుర్ నూనప్పక ప్రబు పవులుక తెద్రయలిసి

* 2:5 2:5 నెంజెలె, పాపుమ్ తెంతో, తుమ్చి పాపుమ్చి రిసాచి సిచ్చ తెంతో, అత్తొమొర్పు తెంతో. † 2:6 2:6 ఆకర్క పరలోకుమతె జోపయింతెన్ ఏలువ కెర్తుమదె. పరలోకుమ్ జోపయించి ఆత్మరాజిమ్, చి జా రాజిమతె అమ్ బెదయ రితి రితి జా బెద అస్సెమ్, చి అప్పె తెంతో కి జోపయింతెన్ ఏలువ కెరుక దెర అస్సెమ్ మెనక జయెదె. డీసయలిసి 5:10, 20:6 కి దెక. ‡ 2:14 2:14 యూదుల్చి దేముడుచి గుడితె నెంజెలన దస్సి అడ్డు కెర్తి కి తిలి.

1 జలె, తుమ్ యూదుల్ నెంజలనకయ్ నుబుమ్ కబుర్ అవ్ నూనవుక మెన యేసుక్రీస్తు అంక తెర్తయల్. తుమ్క నూనయలి రిసా, అంక, అమ్చ యూదుల్ *జేలి కెరన అస్సి. 2 తుమ్కయ్ 'నుబుమ్ కబుర్ నూన నంపజా అంచి అత్తగేరత జేవ్ కి బెదుత్' మెనయ్. దేముడు జోచి దయచి రిసా అంచి అత్తి జా నుబుమ్ కబుర్ నూనయతి కామ్ సార్చ కెర్లినచి రిసా తుమ్ నూన అస్సున్. 3 వడ్డె, జోచి జా గుట్టు జా తిలిసి ప్రబు సొంతయ్ అంక †దెకయలన్ మెన కి, నూన అస్సున్. †ఈంజ గుట్టుచి రిసా ఇదిల్ కొట్టు నంగ ఈంజ ఉత్తమతె అగ్గె రెగ్గ అస్సు. 4 ఈంజ తుమ్ నదు కెర్లె, క్రీస్తుచి గుట్టు తిలిసిచి రిసా అవ్ జాన్సిసి తుమ్ అర్దుమ్ కెరంతె.

5 జా గుట్టు, జలె, అగ్గెచ ఉగల్తె ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్క జాన్తి నాయ్. గని జోచి సుద్ది తిలి అత్ తెన్ దేముడుచి సుద్ది జల కబుల్లు నంగితనక, జోచి రిసాచ బారికుల్క, క్రీస్తు జా గుట్టు అప్ప జాన్వ అస్సు. 6 జా గుట్టు కిచ్చో మెలె, క్రీస్తుక నంపజల యూదుల్ నెంజలన కి అమ్చి తెన్ దేముడు దెతి రచ్చన వాట నజన్తి వాటు అయలిసి. నుబుమ్ కబుర్ నూనయలి తెంతో, జేవ్ కి క్రీస్తుక నంపజా దేముడుచి పుత్తర్లు జా క్రీస్తుచి †అగ్గె జతిన్తె బెద, క్రీస్తు జలె యేసుచె తెడ జేవ్ తిలి రిసా, దేముడు ప్రమానుమ్ కెర్లిన ఎత్తితె జోవయింక కి వాట దొర్లు జా అస్సు.

7 అంచి పెట్టి కమె కెర్లె జోచి అత్తనెక్కిచి రిసా, దేముడు అంక దిలి జోచి దయక వరుమ్చి రిసా అవ్ ఈంజయ్ నుబుమ్ కబుర్ నూనయల్ నెం జెర్లొసా జలయ్. 8 జోచయ్ జల మాన్సుల్ మొత్తుమ్తె తొక్కి విలువచచి కంబ అవ్ అన్నె తొక్కి విలువచో జలెకి, జోచి దయక జో అంకయ్ దిలన్. క్రీస్తుతె దొర్లు జతి పరలోకుమ్చ సొమ్మారుమ్ కెర్లె గే, కేన్ మాన్సు పూర్తి అర్దుమ్ జంక నెతిర్లె కి, తుమ్ యూదుల్ నెంజలనక అవ్ బోదన కెరుక మెనయ్, జో అంక నిస్సాన్. 9 అన్నె, తుమ్ యూదుల్ నెంజలనక కి జో రచ్చన దొర్లు కెర్లినచి రిసాచి ఎత్తి జెర్తయల్ దేముడు అగ్గెచ ఉగల్తె లంకడ్డి గుట్టు ఈంజ లోకుమ్ ఎత్తిచ అర్దుమ్ కెరంతి రితి అవ్ నూనవుక నిస్సాన్. 10 కేన్ లోకుమ్చ *అత్తల్ దూతల్ బూతల్, ఎత్తి కి, యేసుప్రబుక నంపజలన బెదిలిసి మొత్తుమ్క దెకిలె, దేముడుచి ఎదివాల్ నత్తిమ్ కెర్లె గే, కీసి నెరవెర్లుచ జతయ్ గే, చినుతు మెనయ్, జొయ్యి అంక ఈంజ కామ్ దా అస్సు.

11 తుమ్ యూదుల్ నెంజల నంపజలన కి జోచి అత్తగేరతె బెదితినక 'జర్లు కెరిందె' మెన దేముడు అగ్గెయ తెంతో ఉచర్లిన అమ్చో ప్రబు జలె యేసుక్రీస్తుచి అత్తి †జర్లు కెర్లె. 12 'ఈంజో యేసుక్రీస్తు అమ్చి పాపుమ్ గెచ్చయతి అర్పితుమ్ జలి రిసా, అమ్ జోక నంపజలి రిసా, లాజ్ నెంజెతె దేముడుతె గెచ్చయదే' మెన అమ్క పూర్తి దయిరిమ్ అస్సు. 13 జాకయ్, తుమ్క అవ్ నుబుమ్ కబుర్ నూనయలి రిసా అవ్ అప్ప జేలి జా ప్రెమల్ సేడ్డినచి రిసా తుమ్ బమ్మ జా అస్సానుమ్ జా నాయ్. తుమ్ యూదుల్ నెంజలనకయ్

'చెంగిల్ జతు' మెనయ్ ఇసి జలయ్. జాకయ్ తుమ్ సర్ద తెన్ తా.

పపులు ప్రార్థన కెర్లెసి

14 జలె, పరలోకుమ్తె కి బూలోకుమ్తె కి కేన్ కుటుంబుమ్చ జలెకి, దేముడు అబ్బొన్చి రిసాయి జేవ్ ఎత్తిక నావ్ అస్సు. 15 మెగ్రల్ టిక జోవయింక అవ్ కిచ్చో మెన ప్రార్థన కెర్లెసి మెలె, 16 జోచి †ఎదివాల్ నత్తిమ్క, తుమ్చ అత్తల్తె జోచి అత్త తా, తుమ్క పూర్తి డిట్టుమ్ కెర్లు మెన, 17 అన్నె, తుమ్చి నముకుమ్ తెన్ చి జోచి అత్త తెన్ తుమ్చి పెట్టి క్రీస్తు జవున్ మెన, అవ్ ప్రార్థన కెర్లెసి. దస్సి, జోచి ప్రేమతె చెర్లొ గలిల్ రితి జస్సె, జోచి ప్రేమతె తుమ్ డిట్టుమ్ జస్సె, 18 చి ప్రబుచో సుద్ది జలన ఎత్తిజన్ తెన్ తుమ్క కిచ్చో నెక్కి జెయెది మెలె, జోచి ప్రేమ కెర్లె రూండు కెర్లె దీగు గే, తుమ్క అర్దుమ్ జెయెది. 19 జలె కో జానుక నెతిరి క్రీస్తుచి ఎదివాల్ ప్రేమ తుమ్ జాన్తె, చి దేముడు తుమ్చి పెట్టి బెర, తుమ్క పూర్తి కెరెది. జయ్యి ఎత్తి అంచి ఆన.

20 అప్ప, జలె, అమ్చో దేముడుక ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ గవురుమ్ కలుగు జవున్! అమ్ నజీల్ కంబ, అమ్ ఉచర్లె కంబ, ఒగ్గర్ చెంగిల్ కెరుక తెరితోసా జో. కీసి మెలె, జేవయించి అత్తనెక్కి అమ్చి పెట్టి కామ్ కెర కెరయ్ అమ్చి చెంగిల్ కెరెది! 21 జాక, ఉగుమ్చి ఉప్పెర్తి ఉగుమ్క, కెయెడ తెయెడ నెపిట్టి, క్రీస్తు జలె యేసుతె, చి జోచి ఆగ్ జల జోక నంపజలన మొత్తుమ్ ఇండితినె దేముడుచి గవురుమ్ డీస్సె తవును! ఆమేన్.

4

తుమ్ ఎక్కి ప్రేమతె ఇంద

1 జలె, అవ్ పవులు, ప్రబుచి నుబుమ్ కబుర్ నూనయలి రిసా *జేలి జలెసా, తుమ్క కిచ్చో బలవంతుమ్ జా నంగితసి మెలె, ప్రబు తుమ్క నిసాన తుమ్ జోచయ్ జా నత్తిమ్ ఇండితి రిసా తుమ్క బుకారా అస్సె. జో తుమ్క బుకారా వరుమ్క విలువ దెకితి ఎదిలి నత్తిమ్తె తుమ్ జివ. 2 కీసి మెలె, తుమ్క తూమ్ గవురుమ్ నే ఉచరంతె మెత్తన తా, నెంతుమ్ తెన్ అల్లర్ ఒర్లుచ జా, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ తెన్ తుమ్ జోవయింక ఒర్లుచ జా, 3 ఎక్కి అత్త, ప్రబుచి అత్త తా, కట్టు తెన్ తతి ఆన తెన్ తా, దస్సి కట్టు తెన్ తతి రితి తుమ్ దెకన. ప్రబుచి నెంతుమ్ తుమ్చి పెట్టి తిలి రితి, దస్సి ఎక్కి కట్టు తెన్ తస్సె. 4 కిచ్చొక మెలె, ప్రబుక నంపజల అమ్ ఎత్తిజన్ జోచి ఎక్కి ఆగ్ జా అస్సుమ్, అమ్ ఎత్తిజన్చి పెట్టి జోచి ఎక్కి అత్త అస్సె, చి అమ్చి తెన్ పరలోకుమ్తె గెతి వరుమ్ తుమ్క దొర్లు జవున్ మెన దేముడు తుమ్క బుకారా రిసా అమ్ ఎత్తిక ఎక్కి ఆన. 5 వడ్డె, అమ్ నంపజలన ఎత్తిజన్క అన్నె కిచ్చో మెలె, అమ్క ఎక్కిలో ప్రబు, ఎక్కి నముకుడు, ఎక్కి బాప్తునుమ్. 6 అమ్ ఎత్తిజన్క ఎక్కిలో దేముడు, ఎక్కి అబ్బొన్. ఎత్తిచి కంబ వల్లొ జలెసా,

* 3:1 3:1 రోమ్ వట్టుమ్తె జో జేలి జా తిలి సాచి ఈంజ ఉత్తమ్ పపులు కెర్లె, మెన ఒగ్గర్జన్ ఉచర్లె. బారికల్ 28:16, 30, 31 దెక. కైనరయతె కి జేలి జా తిలి; బారికల్ 23:25, పిలిప్పితె కి; బారికల్ 16:23, చి యెరూసలేమ్తె కి; బారికల్ 21:33 జేలి జా తిలి. ఎమెనుతె కి మెన నగుమ్జన్ ఉచర్లె, గని రుజ్జు నాయ్. పిలిప్పితె చి యెరూసలేమ్తె జేలి జలిసి తొక్కి దీనచి. † 3:3 3:3 బారికల్ 9:3-6, 15, గంతియెర 2:9 దెక. † 3:3 3:3 1:9, 10 చి 2:11-22 దెక. § 3:6 3:6 రోమయెర 12:4, 5, కొరింథీ 1 నంబర్ ఉత్తమ్ 12 అద్యయమ్, ముక్కిమ్క 12:12, చి ఎవెసి 1:23 దెక. * 3:10 3:10 నెంజలె, 'అదికారుమ్ తిలన, అదికారుల్ ఎత్తి కి'. ఇన్నె 'అదికారుమ్ తిలన', 'అదికారుల్' మెలె, అత్తల్ దూతల్ బూతల్చి అర్దుమ్ కెరనక జయెది. 1:21 దెక చి 1:21చి ఎట్టొచి కోడు దెక. † 3:11 3:11 మెలె, యేసు అమ్చి పాపుమ్ వయ గెచ్చన జివ్ జా జోవయించి అత్త దొర్లు కెర్లె తెన్నె జర్లు కెర్లె. † 3:16 3:16 నెంజలె 'ఎదివాల్ సొమ్మారుమ్క'. § 3:21 3:21 1:1 చి ఎట్టొచి కోడు దెక. * 4:1 4:1 3:1 చి ఎట్టొచి కోడు దెక.

జో. జో ఎత్తితెయి అస్సె, జోవ ప్రజల్ ఎత్తిజన్చి పెట్టి జో జితయ్.

ప్రబుది అత్తు జోచ మాన్సుల్చి పెట్టి తా

7 పడ్డ క్రీస్తుది దయచి రిసా జో అమ్ ఎత్తిజన్చి ఎక్కెక్క జోచి అత్తునక్కి వరుమ్ దా అస్సె. కెర్తి నెక్కి దెయెది గే, కీసి నెక్కి దెయెది గే, జోచి దయ. 8 జాకయ్, పూర్ణమ దేముడుచి కొడొతె రెగ్గయ్లి రితి,

†“జోవయింప చిరోదుమ్ సుదల్క జీన జేలి కెర్లి రితి జా, జో పరలోకుమతె గెచ్చు జోవయింప మాన్సుల్క అత్తువరల్ దిలన్” మన్ అస్సె.

9 జోక ‘ఒత్త వెగ గెలన్’ మెలె, కిచ్చొ అర్దుమ్ మెలె, జో తొలితొ జోచి గప్పరుమ్ ములె పరలోకుమ్ తెంతో ఉత్త జా, బూలోకుమ్చి కంట ఎట్టోక మెలి రితి ఉట్ట జా అయ్లో. 10 ఉత్త జా అయ్లోసా అస్సె ఎత్తిచి కంట ఉప్పిర్ వెగిల్ రితి జా, పరలోకుమతె అస్సె వెగ గెలన్; జో తిలిన్క జోచి నెక్కిక ఎత్తిక పూర్తి కెర్లి రిసా.

11 జో దిల అత్తునెక్కి వరల్ కిచ్చొ కిచ్చొ మెలె, జోచ మాన్సుల్ సగుమ్జన్చి బారికుల్ జంక మెన్ జో నిసాన్, పడ్డో †జోచి అత్తునెక్కిక జోచ కబుర్లు సూన సంగితి రిసా అస్సె సగుమ్జన్చి నిసాన్లన్. పడ్డో జోక నేన్న మాన్సుల్క జోచి రిసా సికడ్డి రిసా, అస్సె సగుమ్జన్చి నిసాన్లన్. పడ్డో, జోక నంపజలసక గొప్పడు జా సికడ్డి రిసా అస్సె సగుమ్జన్చి నిసాన్లన్. 12 జేవ్ వేర వేర నెక్కివో జోచయ్ జల మాన్సుల్క కిచ్చొక జో దా అస్సె మెలె, జోచి జేవ్ కెర్లి సేవక నెక్కి తంక, పడ్డో, క్రీస్తుచి ఆగ్ పూర్తి జతి రితి నంపజలన మొత్తుమ్ బెదితినీ పూర్తి జంక, చి 13 అమ్ ఎత్తిజన్చి ఎక్కి నముకుమ్ జా దేముడు పుత్తున్చి రిసా ఎక్కి రితి జాన, అమ్ పూర్తి అత్తువలితుమ్ దెర్లి రితి అత్తుక పూర్తి వడ్డిల్ రితి జా, క్రీస్తు కీసి నెక్కిమక పూర్తి జా అస్సె గే, అమ్ కి దస్సి పూర్తి జంక. 14 అత్తుక దస్సి వడ్డిలమ్ మెలె, బాలబోదల్చి రితి అమ్ పొరపాట్ల జతె తంక నాయ్. కో నెచి కోడు నంగిలె నంప కెర, కో వేర కోడు నంగిలె నంప కెరుక జతె తా, మాన్సుల్ అచ్చె ఉవర్ల మోసిమ్ కొడొ నూన్తె తా, జోవయింప మాయకమొక నంపజా, వాదుక ఇత్తల్ ఒత్తల్ గెతె కెర్లల్ రితి జంక నాయ్. గని, ప్రబుచి తెడి అత్తుక పూర్తి వడ్డిలమ్ మెలె, ఇత్తల్ ఒత్తల్ గెతె తమ నాయ్, గని ఎక్కి నిదానుమ్ తెన్ తమ్దె.

15 అమ్ దస్సి ఇత్తల్ ఒత్తల్ నే గెతి రితి జంక మెలె, పూర్తి జంక మెలె, పూర్తి ప్రేమ తెన్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ఎక్కి నెత్తిమ్ సంగితె తంక, చి బోడి జలో క్రీస్తుచి అత్తుతె బెద, ఎత్తితె బుద్ది జతి రితి అత్తుక అమ్ వడ్డక. 16 క్రీస్తు అమ్క బోడి జయెదె, చి జోచి ఆగ్చ వాటల్ కిచ్చొ జవుల మెలె, అమ్ జోచి ఆగ్చ వాటల్ మొత్తుమ్ జోచి తెడి తా జోచి నెక్కి తెన్ చెంగిల్ కట్టు తెన్ తా అమ్ ఎక్కివక వాట, అమ్క దిల కమె నిదానుమ్ కెర్తి తిలె, ఈంజ ఆగ్ ప్రేమ తెన్ వడ్డ తా, పూర్తి డిట్టుమ్ జయెదె.

అగ్గెచ బుద్దివో తుమ్ పూర్తి ముల

17 జలె, ప్రబుచి సీనావ్ తెన్ అచ్ తుమ్క కిచ్చొ ముక్కిమక బలవంతుమ్ కెర సంగితనీ మెలె, దేముడుక నేన్న యూదుల్ నెంజలన కీసి జోవయింపి మెన్సు చి వెర్లి ఉద్దెసుమ్లొక ఇండితతి గే, తూమ్ దస్సి ఇండ నాయ్. 18 జేవ్చి అత్తుతె గుడ్డి జా జోవయింపి పెట్టి బుద్ది నెంజలి రిసా దేముడుచి

నుద్ది తిలి అత్తుజీవ్ జతినక దూరి అస్సి, జోవయింక వేరయ్ మాన్సుల్ జా అస్సి. కిచ్చొక మెలె, జోవయింపి నెత్తిమ్ జేవ్ నెన్, రాడ్ జీవ్చ జా అస్సి. 19 రాడ్ జీవ్చ జా, కన్యారుమ్ పచ్చు, ఎద్దరె ముద్దో నే కెరంతె లంజె ఆనల్చ కమొతె పూర్తి గెచ్చు, గర్చు కమొ ఎత్తితె ఆన జా గెచ్చు అస్సి. 20 తుమ్ క్రీస్తుచి తెడి సికిలిసి దస్సి నాయ్; 21 తుమ్ జోచి కోడు సూన్లడు మెలె, జోచి తెడి తా జోతెయ్ సికిలడు మెలె. నాయ్, గెద, యేనుతె నెత్తిమ్ అస్సి. 22 జలె, జోచి కోడు సూన్లడు మెలె, జోతె సికిలడు మెలె, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్చి బుద్ది తుమ్ అగ్గ ఇండతె తిలిసి పోన్. ముర్తి పాలుమ్ తుమ్ కడ మెట గెలి రితి జా, అగ్గెచి బుద్ది ముల. జా ఎత్తి బెర్చు ఆనల్చ మోసిమ్లె జా, పూర్తి నానుమ్ కెర్లి. 23 జా గర్చి ఎత్తి ముల, తుమ్చి పెట్టి తుమ్చి అత్తు తుమ్చి మెన్సుతె నొవర్ జా బుద్ది జా. 24 దేముడు దెతి నొవర్ అత్తుతె జెర్చున్ గలన జయ్యి రితి ఇండ. జో అత్తుతె జెర్చున్ మెలె, దేముడుచి రితి జతి రితి జోచి నెత్తిమ్క జోచి నుద్దిక తుమ్చి అత్తుతె నొవర్ జెర్చున్ జలి రితి జతిన.

కీన బుద్దివో ముల, కీసి బుద్ది జంక

25 తుమ్ నెత్తిమ్ జంక మెన్ జో తుమ్క నొవర్ జెర్చుయ్లో, తుమ్ అబద్దుమ్ ములె ఎత్తిజన్చి ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో నెత్తిమ్ కొడొ జా. కిచ్చొక మెలె, అమ్ ఎత్తిజన్చి యేనుప్రబుచి ఎక్కి ఆగ్చ వాటల్ జా అస్సుమ్. 26 తుమ్ కోవుమ్ జంక జలె, పావుమ్ జతి రితి నెరవెర్చువ కెర నాయ్. కోవుమ్ జలె, పొద్దు నే గెతె సేంతుమ్ జా, 27 నెంజలి తుమ్చి కోవుమ్ నెరవెర్చువ కెర తుమ్క పావుమ్ కెరయ్లి రితి నయ్తానుక వాట్ దా తస్సె, పోన్. 28 అగ్గ చొర్తి తిలన అస్సె తెంతో చొర్చు నాయ్, గని బాద నేడ్లనక తోడు నెంజలనక తోడు దెతి రిసా, జోచ అత్తు నెత్తిమ్ కమె కెర కెర, మాములుమ్ కామ్ కెర కెర జయ్ కతు.

29 తుమ్ లట్టబ్బినతె కిచ్చొ గర్చి బెదవ నాయ్, గని కిచ్చొ కామ్ తిలె, ఒత్త చెంగిల్క కామ్క జెతినీ కిచ్చొ జలె జయ్యి లట్టబ, చి తుమ్ లట్టబ్బినీ సూన్తనతె బుద్ది పల్లనతుమ్ దెరెదె. 30 పడ్డో, ‘సయ్తానెచి రాజమ్ తెంతో తుమ్క అచ్ నెత్తిం గెలిసి కచితుమ్ జెయిమ్ జయెదె’ మెన్ జా రుజ్జుక దేముడు తుమ్చి పెట్టి జోచి నుద్ది తిలి అత్తు దా జోవయింపి ముద్ద దా అస్సి. జాకయ్, జా ఆరి తిలి రితి దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తుక దుకుమ్ కెర నాయ్. 31 పెట్టి విన్సుమ్ తతిన, కోవుమ్ దెకయ్తిన, కోవుమ్ దెరన్తిన, గగ్గల్, దూనినల్, కున్దుమ్ ఎత్తి తుమ్క దూరి కెర. 32 చి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో మెత్తన తా, కన్యారుమ్ దెక, యేనుక్రీస్తుచి అత్తి దేముడు అబ్బోసి తుమ్క కీసి చెమింపచి కెర అస్సి గే, తూమ్ కి దస్సి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో చెమింపచి కెర.

5

ప్రబుచి ప్రేమతె తుమ్ ఇండ

1 దేముడుచ ప్రేమ తిల బోదల్ తుమ్ అప్పె జలి రిసా, జో కీసి కెర్తయ్ గే దెక, తూమ్ కి దస్సి కెర, 2 చి క్రీస్తు కీసి అమ్క ప్రేమ తా దేముడు అబ్బొన్క దెతి దొర్చు జలి చెంగిల్ వాసన తిలి అర్చితుమ్ జా, అమ్చి పావుమ్ పుంచితి రిసా జోచి సొంత జీవ్ దా మొర గెలన్ గే, తూమ్ కి దస్సి ప్రేమతె ఇండ.

† 4:8 4:8 కిర్వనల పుస్తకము 68:18. ‡ 4:11 4:11 జోవయింపి అత్తు జోవయింపి చోడి పుట్టయ్లె జోవయింప కబుర్లు సంగల. § 4:17 4:17 నెంజలి ప్రబుచి తెడి తా’.

3 లంజికమువి రిసాచ కొడో జలెకు, లంజెబుద్దివి రిసాచ కొడో జలెకు, అన్నె మాన్సులదే ఆస్తిక అస జత కముచి రిసాచ కొడో జలెకు తుమ్ లట్టబా కి నాయ్. దసచవి రిసా ప్రబుచ సుద్ది జల మాన్సుల లట్టబుక కి బెదె నాయ్. 4 తుమ్ లట్టబ్బినతె వెట్టారుమ్చ కొడో పోస, కామ్క నెంజత కొడో పోస, వెర్రి కొడో పోస; దసచ నూటి నాయ్. దసచ ఎత్తి పోస, గని దేముడు కెర్లె దయచి రిసా జోక తుమ్చి సర్ల సంగిత కొడోయ్ లట్టబ. 5 కేన్ కోడు ఏక తుమ్ కచితుమ్ దెరస మెలె, కేన్ లంజె ఇండితోసా, లంజెబుద్ది సికడ్దోసా, అన్నె మాన్సులదే ఆస్తిచి అసక జితోసా కో జలెకు, జోవయిచి అస జోవయింక దేముడు రితి జా, దేముడుక 'జో అమక నాయ్' మెలి రితి విరోదుమ్ కెర్లె రితి జతయ్, గెద; కో దస బుద్దివోచ జలె, క్రీస్తుచి దేముడు అబ్బోనచి రాజిమతె జోవయింక కేన్ వాట కి దొర్కు జయె నాయ్.

ఉజడేబుద్దితె తుమ్ ఇండ

6 కామ్క నెంజత కొడో లట్టబ దస పాపుమ్ కముచి రిసా కో తుమ్క మోసిమ్ కెర్లె రితి తుమ్ దెర్కు సేడ నాయ్. దస పాపలచి రిసా జోచి కోడు నే నూసత మాన్సులక దేముడు జోచి కోపుమ్చి సిచ్చ దయెదె. 7 జాకయ్ దస కముతె తుమ్ బెదె నాయ్. 8 కిచ్చొక మెలె, తుమ్ అగ్గె అందరబుద్దితె ఇండిలదు, గని అప్ప * ప్రబుచి తెడి ఉజడే జా అస్సున్. ఉజడేచ బోదల్ రితి ఇండ. 9 కిచ్చొక మెలె, ఉజడేచి పలితుమ్ దెర్రిసి కిచ్చొతె చినుక జయెదె మెలె, చెంగిల్ తిలిసి ఎత్తితె, పొరపాట్ నెంతె తిలిసి ఎత్తితె, సత్తిమ్ తిలిసి ఎత్తితె. 10 పడ్డో, కిచ్చొ ఎత్తిక చెంగిల్ మెస ప్రబు మెనెదె గే, తుమ్ అజ్జ కెరస.

11 అందరబుద్దిచ కముతె తుమ్ ఎధర్ల బెదె నాయ్. దస్సు కము కిచ్చొ చెంగిల్ పలితుమ్ దెర్రి నాయ్. అన్నె మాన్సుల దస్సుచతె దెర్కు నే సేడ్డి రితి, ఉజడేచి పాసిక దస్సు కము అస, జోవయింక 'పాపుమ్చ' మెస రుజ్జుల్ దెకచ. 12 జేవ్ మాన్సుల గుట్టు తెన్ కెర్లె కముచి రిసా సంగుక కి లాజు. 13 గని, కిచ్చొ జలెకు అందర తిలిసి ఉజడేక పాసి అయెలె, జాక 'జా పాపుమ్చి' మెస, రుజ్జు డీస్తయ్. కిచ్చొక మెలె, జా ఉజడే ఒత్తయ్ దెకయ్ జా దెకయెతయ్. 14 అమ్ ఒప్పన్తి కోడు ఏక ఇన్నె బెదితయ్. కేన్ కోడు మెలె, "ఓ నిజలోసా, తెలిచి జా ఉట్టు!

మొర తిలోసా, జీవ్ జా ఉట్టు, చి క్రీస్తు తుక జోచి ఉజడే దెకయెదె" మెలిసి.

15 తుమ్ కిసి ఇండతె గి చెంగిల్ ఉచర, జాగర్ల తెన్ తా. బుద్ది నెంజలచి రితి తుమ్ ఇండ నాయ్, గని చెంగిల్ బుద్దితె ఇండ. 16 కిచ్చొ కిచ్చొ చెంగిల కము కెరుక వాట్ అయెలె, తెలిచి తెన్, జా వాట్ అడ్డునే కెర్లె రితి, నే పిట్టయెతె, చెంగిల్ పలితుమ్ దెర్రి రితి జేవ్ కము తుమ్ కెర. కిచ్చొక మెలె, ఈంజ కాలమ్ ఒగ్గర్ పాపుమ్చి, చి చెంగిల కముక కెర్లె సమయమ్ తయెదె గే, నేసమ్. 17 జాకయ్, బుద్ది నేష మాన్సుల రిత తుమ్ జా నాయ్, గని కిచ్చొ బుద్ది తుమ్ ఇండుక ప్రబుచి ఇస్సుమ్ అన్నె గే, తుమ్ అర్దుమ్ కెరస.

18 తుమ్ సూరు పియ్ మచ్చు నాయ్. కిచ్చొక మెలె, జా చెంగిల్చిక పాడె కెర నానసుమ్ కెర్రిసి. గని దేముడుచి

సుద్ది తిలి అత్తు తుమ్చి పెట్టి వేర జతయ్. 19 ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో ప్రబుచి గవురుమ్ సంగిత కిచ్చొ కిచ్చొ రగల్ గసుమ్లొ గాయతె తా. జేవ్ గసుమ్లొతె కిచ్చొ ఏక రగుమ్ తుమ్ గాయ మెలె, కీర్లెనల. తుమ్చి పెట్టి పూర్తి సర్ల తెన్ ప్రబుచి గవురుమ్ సంగిత గసుమ్లొ, బజెన్ తెన్ కి గాయతె తా, 20 కెయెక కి, కిచ్చొ జలె కి, కిచ్చొచి రిసా కి 'జొయ్య దిలో' మెస, అమ్చొ ప్రబు జలె యెసుక్రీస్తుచి నావ్ తెన్ అబ్బోన్ జలె దేముడుక తుమ్చి సర్ల తుమ్ సంగితె తా.

తెర్రిమున్ను ప్రేమ దెకితిన

21 క్రీస్తుక మరియాద దెకితి రితి, తుమ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో పోటి నే కెర్లె, ఎక్కిలోతె ఎక్కిలో దాక కెరస, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో సేవ కెర్లె తా. 22 తుమ్ తేరబోదల్ తుమ్చ మున్సర్లలచి తెడి తా, దాక కెరస జోవయిచి కోడు నూస, ప్రబుకయ్ గవురుమ్ కెర్లె రితి అంపా జా తంక. 23 కిచ్చొక మెలె, క్రీస్తుక నంపజలస మొత్తుమ్ జోచి † అగ్ జతసుమ్. జా అగ్క జో క్రీస్తు బోడి. జా అగ్క జో సొంత రచ్చెంచువ కెర్లెసా జయెదె. దస్సి కి, తేర్రిక మున్నుసి బోడి జయెదె. 24 జోచి అగ్ జత నంపజలస మొత్తుమ్ క్రీస్తుచి తెడి అస్సుమ్, గెద. దస్సి, ఎత్తిచి రిసా తెర్రి మున్నుచి తెడి అస్సె, జోవయిచి కోడు సూసుక అస్సె.

25 తుమ్ మున్నుబోదల్ తుమ్చ తెర్రివొక ప్రేమ కెర్లె తా. కిచ్చొక మెలె, క్రీస్తుచి అగ్ జత నంపజలస సంగుమ్క 'చెంగిల్ జత' మెస, బోడి జలె క్రీస్తు జోచి జీవ్ దిలన్. 26 కిచ్చొక మెలె, ‡ పాని సువ సుద్ది కెర్లె రితి, జా అగ్క జోచి కోడు తెన్ దోచి రితి కెర, జా అగ్ జోచి జా గెతి రితి, పూర్తి సుద్ది కెర్లె రిసా దస్సి కెర్లెన్. 27 కిచ్చొక మెలె, జోచి అగ్ జత అమ్, నంపజలస మొత్తుమ్ జోక పూర్తి నూటి తిలి తెర్రి జతి రితి, జొయ్య గవురుమ్ తెన్ అసన్తి రిసా, జా పూర్తి నూటి జతిసి కిసి మెలె, కిచ్చొ అత్తు మచ్చుల్ సర్లల్, దస్సుచ కిచ్చొయ్ నెంతె, జా పూర్తి ప్రబుచి, పూర్తి పొరపాట్ నెంజ, సుద్ది నూటి జతిసి.

28 జలె, జోచి అగ్ జల నంపజలస సంగుమ్క ప్రబు కిసి ప్రేమ కెర సుద్ది కెర్లెయ్ గే, మున్నుసి కిసి జోవయిచి అగ్క జొయ్య కిసి ప్రేమ కెరెదె గే, జో దస్సి జోవయిచి తెర్రిక ప్రేమ దెకుకయ్. కో తేర్రిక ప్రేమ కెర్లెయ్ గే, జోకయ్ జొయ్య ప్రేమ కెరెర్లె రితి జతయ్. 29 కేన్ మాన్సుల కి జోచి సొంత అగ్క కెయె విరోదుమ్ జతి నాయ్. నాయ్, గెద. పోసనుల, చెంగిల్ దెకనుల. దస్సి, క్రీస్తు జోచి అగ్ జత నంపజలస మొత్తుమ్ బెదిలెన్క పోస్తయ్, దెకితయ్. 30 అమ్ జోచి సొంత అగ్ జతి రిసా. 31 దేముడుచి కోడుతె రెగ్గయెలిన్ కిసి అస్సె మెలె,

§ "జాకయ్, మున్నుబోద, అయ్యెన్ అబ్బొన్క ముల, తెర్రి అస, జా తెన్ ఎక్కి నిదాసుమ్ జయెదె, చి జేవ్ దొగుతెర ఎక్కి అగ్ జా గెచ్చుల" మెస రెగ్ల అస్సె.

32 క్రీస్తుక నంపజలస మొత్తుమ్ బెదె జోచి అగ్ జతిన్క పెండ్లి జా చెంగిల్ దెకితి ఈంజ టాలిచి అర్దుమ్ వెల్లె. 33 గని మాములమ్ తెర్రిమున్ను చి అర్దుమ్ కి ఉచరుక జయెదె. మెలె, తుమ్చి తెవ మున్నుబోదల్ కో జతికి, తెర్రివొక ప్రేమ దెకుత్. పడ్డో, తెర్రి మున్నుక మరియాద దెకుక అస్సె.

* 5:8 5:8 నెంజత ప్రబుచి తెడి అస్సున్ చి జోవయిచి ఉజడే జా అస్సున్. † 5:23 5:23 1:23, 4:4 దెక. ‡ 5:26 5:26 నెంజత, 'బాప్తిసుమ్క చి జోవయిచి కోడుక జీక పూర్తి సుద్ది కెర జా జోచి జా గెతి రితి కెర్లె రిసా'. § 5:31 5:31 ఆదికాండుమ్ 2:24.

పిలిప్పియులక రెగిడ్లి ఉత్త్రుమ్ బారిక జలో పవులు పిలిప్పి పట్టుమ్మచ సంగుమ్చక రెగిడ్లి ఉత్త్రుమ్

ముదొల్ కోడు

1 పిలిప్పి పట్టుమ్మతవ *క్రీస్తు జలో యేసుక నంపజా జోచి నుద్ది జా జోపయే జా, జోచి తెడి తిల మాన్పుల్క, పడ్డో తుమ్మచ సేవ కెర్తొనక చి జోచి తెడి సంగుమ్చి సేవ కెర్త అన్నె వెల్లెల మాన్పుల్క, యేసుక్రీస్తుచి సేవ కెర్త జోచి †గత్తి మాన్పుల్ జల పవులు, అన్నె తిమోతి రెగిడ్లి ఉత్త్రుమ్.

2 అమ్మక అబ్బో జలో దేముడు అన్నె ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి దయ సేతుమ్ తుమ్చి ఉప్పిరి తప్పన్!

పిలిప్పియుల్చి రిసా పవులుచి సర్త

3 తుమ్చి రిసా అదే కెయ్యక ఉచ్చర్ కి, తుమ్చి రిసా అంచి సర్త అదే దేముడుక సంగితన్. 4 తుమ్చి రిసాచి ఎత్తి అంచి ప్రార్తన పూర్తి సర్త తెన్ కెర్తన్. 5 కిచ్చొక ఒగ్గర్ సర్త జతన్ మెలె, తుమ్ నంపజలి †ముదొల్ తెంతో, అప్పె ఎద కి తుమ్ అంచి తెన్ బెద, నుబుమ్ కబుర్ సూనయేతినతె అంక కిజోడు అస్సన్. 6 దేముడు తుమ్చి పెట్టి ముదొల్ కెర్తి చెంగిల్ కామ్, యేసుక్రీస్తు ఈజ లోకుమ్తె అన్నె ఉత్త జతి దీసి ఎదక, జో దేముడు అబ్బోన్ జా కామ్ సొంత పూర్తి జర్తు కెరెద మెన, అంక దయిరిమ్ అన్నె. 7 తుమ్ ఎత్తిజన్చి రిసా అదే ఇని ఉచరుక చెంగిల్. కిచ్చొక మెలె, తుమ్చి రిసా అంక ఒగ్గర్ ప్రేమ, అంక దిలి దేముడుచి దయ తెన్ అంచి తెన్ తూమ్ బెద అస్సన్. నుబుమ్ కబుర్చి రిసా అదే *జేలి జలి నైమతె కి, చి రిసా జబాబుల్ దెతినతె కి, రుజ్జుల్ దెకయేతినతె కి, తుమ్ ఎత్తిజన్ అత్తతె అంచి తెన్ బెద తోడు అస్సన్. 8 క్రీస్తు జలో యేసు అమ్మక కెర్తి ప్రేమ దెకితయే గే, దస్సి ప్రేమ తెన్ తుమ్మక అదే తెద్ది ఉచ్చర్ తత్తన్ మెన, దేముడు సాచి అన్నె.

9 తుమ్చి అప్పెచి ప్రేమ అన్నె ఒగ్గర్ జవున్ మెన అంచి ప్రార్తన. ప్రబుచి రిసాచి గ్యానుమ్చి కిచ్చొ కిచ్చొ ఎత్తి అర్దుమ్ కెరంతి కిచ్చొ కిచ్చొ ఎత్తి చినితి బుద్ది జా ప్రేమతె ఒగ్గర్ జవున్ మెన ప్రార్తన కెర్తన్. 10 అత్తక దస్సి వడ్డలదు మెలె, చెంగిల్ తిలిన్క గార్ తిలిన్క నినుక జాన, చెంగిల్చి మెన ఇస్సుమ్ జన్నె, చి క్రీస్తు అన్నె ఉత్త జా తీర్పు కెర్తి జా వెల్లి దీసి ఎదక తుమ్ ఎత్తిజన్ ఎక్కి మెన్పు నిదాసుమ్ జన్నె, చి తుమ్క 'పొరపాల్ జన్' మెన కి నంగుక నెత్తి. 11 తుమ్ దస్సి ప్రేమ, అత్తచి గ్యానుమ్ జలె, యేసుక్రీస్తుతె దొర్పు జతి పున్ముచి పూర్తి పలితుమ్ తుమ్చి పెట్టి దెర్తె తయెదె, చి దేముడుచి నావ్, జోచి గపురుమ్ టీవెదె.

పవులు జేలి జా చెంగిల్ పలితుమ్ దిలిసి

* 1:1 1:1 'క్రీస్తు' మెలె, 'తెర్తయిందె' మెన పూర్వమ్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు యూదుల్క సంగ తిలో దొర్పు జలో రచ్చింపవ కెర్తొనా. † 1:1 1:1 నెజలి 'గతిమాన్పుల్ రిత్'. ‡ 1:5 1:5 బారికల్ 16:12-40. § 1:5 1:5 పిలిప్పియుల్ 1:19 ప్రార్తన కెర తిల. 2:25-30 ఎవప్రొదితుక పవులుతె తోడు తెర్తవ తిల. † 4:10-11 చి 14-18 డబ్బుల్ తెర్తవ తిల. * 1:7 1:7 పవులు లోమతె జేలి జలి పొది ఈజ ఉత్త్రుమ్ రెగిడ్లి మెన ఒగ్గర్జన్ ఉచ్చర్తి. బారికల్ 28:16, 30, 31 దెక. పిలిప్పియుల్ 4:22 దెక. కైసర్ రాన్ లోమ్ పట్టుమ్తె తయెదె. పిలిప్పియుల్ 1:13 దెక. ప్రేతెరియవ అదికాళు కి లోమతె తప్పల. కైసరియ పట్టుమ్తె కి పవులు జేలి జా తిలో; బారికల్ 23:23-24:27. పిలిప్పితె కి; బారికల్ 16:23, అన్నె యెరునలేమ్తె; బారికల్ 21:33.... గని పిలిప్పితె చి యెరునలేమ్తె ఒగ్గర్ దీనల్ జేలి తయె నాయ్. ఎవెనుతె కి జేలి జా తిలన్ మెన సంగుమ్జన్ ఉచ్చర్తి, గని రుజ్జు నాయ్. † 1:14 1:14 మెలె, 'పవులు జేలి జలి కి ప్రబు జోపయింక తోడు అన్నె మెన రుజ్జుల్ దెక దయిరిమ్ జా...' ‡ 1:14 1:14 నెజలి 'నుబుమ్ కబుర్', నెజలి 'కబుర్'.

12 బావప్పణ్ణ, తుమ్ కిచ్చొ జానసుక మెన అదే ఆన జతన్సి మెలె, అంక జర్గు జలి క్రీస్తుమ్ ఆరి తయె నాయ్, గని నుబుమ్ కబుర్ సూనయేతినక కామ్క జా అన్నె. 13 క్రీస్తి మెలె, క్రీస్తుక అదే నిదాసుమ్ తిలి రిసాయి అదే జేలి జలిన్సి మెన వెల్లో అదికారిచి గేర్ జలి అదికారుల్క, అన్నె ఎత్తిజన్ జాన అన్నె. 14 వడ్డో అన్నె, అదే జేలి జలి తెంతో ఇన్నెచ నంపజలన్ †ప్రబుచి తెడి ఒగ్గర్ దయిరిమ్ జా, బయిమ్ నెంతె దేముడుచి †కోడు ఒగ్గర్ దయిరిమ్ తెన్ సూనయేతతి.

15 సంగుమ్జన్ జోపయింది పెట్టిచి అంచి ఉప్పిర్చి గోనక, కున్సిదుమ్ ఉచ్చర నుబుమ్ కబుర్ సూనయేతతి, గని అన్నె సంగుమ్జన్ అమ్చి తెన్ సర్త తెన్ జా సూనయేతతి. 16 ఈజేమ్ జలె, ప్రేమకయే సూనయేతతి. చి నత్తిమ్ అదే రుజ్జు దెకయేతి రిసాయి అదే ఇన్నె జేలి తెన్ తంక దేముడుచి సెలవ్ మెన ఈజేమ్ జాన్తి. 17 జేవ్ గోనక, జలె, వెల్లో కెర్తుక ఉచ్చర గార్ ఆన తెన్ నుబుమ్ కబుర్ సూనయేతతి. జోపయింది పెట్టి నిదాసుమ్ తతి నాయ్, గని అదే జేలి జలోసాక అంక నొప్పి దెంక ఉచ్చరయే సూనయేతతి. 18 జలె, కిచ్చొ? జోపయింది పెట్టిచి బుద్ది మాయచి జలికి, నత్తిమ్చి జలికి, క్రీస్తుచి రిసాయి జేవ్ నాడువ కెర్తతి. జాచి రిసా అంక ఒగ్గర్ సర్త.

ముర్తి చెంగిల్ గే జలి చెంగిల్ గే

19 వడ్డో, అన్నె కిచ్చొ సర్త కచితుమ్ జయిందె మెలె, తుమ్ ప్రార్తన కెర్తి రిసా, యేసుక్రీస్తుచి అత్త అంక తోడు తిలి రిసా, ఈజేమ్ బాబల్ ఎత్తితె రచ్చింపవ జయిందె మెన జాచి. 20 క్రీస్తి మెలె, అదే ఓడువ జయి నాయ్, గని అదే పూర్తి దయిరిమ్ తయిందె, చి అప్పె కి కెయ్యక కి, అదే జలి కి మెర్తి కి, అంచి అగి క్రీస్తుచి గపురుమ్ దీసెద మెన అంచి ఆన, అంచి దయిరిమ్. 21 కిచ్చొక మెలె, ఈజ అగి అదే జలి, క్రీస్తుచి రిసాయి జతన్, జోచి కామ్ కెర్తి రిసాయి జతన్. అదే ముర్తి, జోతె గెచ్చిందె, చి అంకయే లాబుమ్. 22 అదే ఈజయే అగి జెంక జలి, క్రీస్తుచి కామ్క జెయిందె. గని జతినతె ముర్తిచి కెన్ నినానెదె గే, నేని. 23 ఈజేమ్ దొన్నె మెన్పుల్ తా అదే అల్లర్ జతన్. అంచి సొంత ఇస్సుమ్ కేన్ మెలె, ముర్ క్రీస్తుతయే గెచ్చుక; ఈజ లోకుమ్తె అదే తతి కంఠ అంక జయ్యి లాబుమ్. 24 గని తుమ్చి రిసా అదే ఈజ అగి జలి చెంగిలి. జాకయే జయ్యి ముక్కిమ్. 25 ఈజ కోడు నిజమ్ మెనయే, తుమ్ అత్తక అన్నె వడ్డితి రితి క్రీస్తుచి తెడి నుమ్కుమ్ తెన్ తుమ్ సర్వసంతోసుమ్ తతి రితి, ఇని తుమ్చి తెన్ తయిందె మెన అదే కచితుమ్ జాచి. 26 దస్సి, తుమ్చితె అదే అన్నె అయే, యేసుక్రీస్తుచి తెడి అంచి రిసా తుమ్క ఒగ్గర్ సర్త జన్నె.

క్రీస్తుచి తెడి ఎక్కి నిదాసుమ్ తా

27 క్రీస్తుచి నుబుమ్ కబుర్క గపురుమ్ కెర్తి రితి ముక్కిమ్క బుద్ది ఇంఠ, చి తుమ్క సొంత దెకితె రితి అదే తుమ్తె అయేలె కి, నాయ్ మెలె నెత్త వేరతె తిలె కి, తుమ్క 'ఎక్కి

అత్తు నిదానుమ్ తా డిట్టుమ్ బీచ, నుబుమ్ కబుర్చి నత్తిమ్ వేర మాన్సు నంప కెర్తి రితి ఎక్కి మెన్సు, ఎక్కి కట్టు తెన్ బెడ, 28 కిచ్చొచి రిసా కి విరోదుమ్ సుదల్లక నే బితె క్క్రీస్తుచి పచ్చెనచి కామ్ కెర్తతి' మెన తుమచి రిసా నూనాని. తుమచి నిదానుమ్ తుమచ విరోదుమ్ సుదల్లక కిచ్చొ రుజ్జు దెకయెదె మెలె, జేవ్ నానినుమ్ జతిసి, అన్నె తూమ్ రచ్చున జతిసి. కిచ్చొక మెలె, దేముడు సొంత ఇసి జర్గు కెర్తయె. 29 మెలె, క్క్రీస్తుచి నావ్ గప్పురుమ్ జతి రిసా తుమ్ జోక నంప కెరుక మెన, గని అన్నె కిచ్చొ మెలె, అల్లర్ నీడ ఒర్పుప జా జీనుక మెన, దేముడు తుమక వరుమ్ దా అన్నె. 30 కిచ్చొక మెలె, తుమ్ అంచితె దెకిలి రితి, అంక తిలిసి మెన అప్పె తుమ్ నూన్ల రితి అల్లర్ తుమక కి అన్నె.

2

క్రీస్తుచి రితి, దాక్ కెరన

1 జలె, క్క్రీస్తుతె తిలి పొది తుమక దయిరిమ్ దొర్పు జతయ్ మెలె, ప్రేమ తుమక పెల్లితయ్ మెలె, దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తు తుమచి పెట్టి అన్నె మెలె, తుమచి పెట్టి ముద్దుచి కన్యారుమ్ అన్నె జలె, 2 ఎక్కి ఉద్దెనుమ్ తెన్, ఎక్కి ప్రేమ తెన్, పూర్తి ఎక్కి కట్టు తెన్, ఎక్కి మెన్సు తా, చి అంక పూర్తి సర్దనంతోనుమ్ కెర్తె. 3 సొంత గార్ అనక, సొంత గప్పురుమ్క, తుమ్ కిచ్చొ కెర నాయ్, గని దాక్ కెరన, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో జోచి కంబి వేర మాన్సుల్క గప్పురుమ్ దెకిత్ తా. 4 తుమతె ఎత్తి మాన్సు ఎక్కి సొంత దెకన నాయ్, గని, ఎక్కిలోచి రిసా ఎక్కిలో 'చెంగిల్ జతు' మెన తుమ్ వేర మాన్సుల్క కి చెంగిల్ దెక.

5 క్క్రీస్తుక తిలి జోచి తెడి దొర్పు జతి బుద్ది తుమచి పెట్టి తుమ్ తియన.

6 కిచ్చొనే జెర్తయ్లె అగ్గె తెంతో కి దేముడు తెన్ జో ఎక్కి జలెకి,

'దేముడు' మెనన గప్పురుమ్ అననుక ఉచరె నాయ్, 7 గని, జోయ్య దాకు కెరన, మాన్సు జా జెర్మన్ జా, గొత్తి నుదొ రిత్తో జలన్.

8 దన్నె, మాన్సు జా జెర్మన్ జా జో జోకయ్ దాకు కెరన దేముడు అబ్బొనచి సెలవ్ కోడు జర్గు కెర, మాన్సు నేడ్డి మెయ్యతె నేడ్డన్; సిలువతె మెర గెలో.

జలె, 9 దేముడు అబ్బొనచి సెలవ్ కోడు జర్గు కెర జో మొర్లి రిసా, దేముడు అబ్బొసి జోక ఎత్తిచి కంబ వెల్లి కెర జోక ఎత్తి నవ్వుచి కంబ వెల్లి నావ్ తియ అన్నె.

10 'జో యేసుచి నావ్ నూన ఎత్తి మాన్సు మొగ్గల్ బెక జోపయింక జోకం' మెనయ్. జేవ్ పరలోకుమతె తిలె కి, బూలోకుమతె తిలె కి, పాతలలోకుమతె తిలె కి, కేనె తిలె కి జోక జోకర్లు మెనయ్ దన్నె కెర అన్నె;

11 చి 'యేసుక్రీస్తు ప్రబుయి' మెన ఎత్తి చోడి తెన ఒప్పన్తు మెనయ్, చి జోకయ్ గప్పురుమ్ జప్పన్ దేముడు అబ్బొనకయ్

గప్పురుమ్ జెయెదె, దన్నె కెర అన్నె.

బుద్ది ఇండితినెతె ప్రబుచి నత్తిమ్చి రుజ్జు తుమ్ దెకన

12 జలె, బాపుడ్లు, అగ్గె తెంతో అచ తుమచి తెన్ తిలి పొది అంచి కోడు నూన్లదు. దన్నె అప్పె, అచ నెంజలి పొది ఒగ్గర్ బియె దేముడు దిలి *రచ్చున తెన్ బెదితి బుద్ది తుమ్ ఇండితె తా. 13 కిచ్చొక మెలె, జోచి ఇస్టుమ్ రితి కెర్తినక తుమ్ ఏక ఇస్టుమి జతి రితి నాయ్, గని తుమ్ జర్గు కెరుకయ్ మెన, తుమచి పెట్టి జో కామ్ కెర తుమక దేముడు నెక్కి దెతయ్. 14 తుమ్ మూర్కుమ్ జలె వండ్లి జలె మాన్సుచి నెడెమె పాపుమ్ నెంజలన రితి, మచ్చల్ నెంజలన, అన్నె నింద నే గల్లి రితి దేముడుచి వుత్తర్పుల జతి రితి తంక, ఆగానుమతె జోచి ఉజడి దెకయ్తె సుక్కల్ రితి తుమ్ జన్నె. 15 కిచ్చొ కామ్ తిలె కి, తెడి తెడి నే బాద నేడ, నే అన్నానల్ జా ఎత్తి కమ్ తుమ్ కెర. 16 పడ్డె, జీవు దెతి నుబుమ్ కబుర్ తుమ్ డిట్టుమ్ దెరన, చి క్క్రీస్తు అన్నె ఉత్తె జా ఈంజ లోకుమచక తీర్పు కెర్తి వెల్లి దీసిక, 'అంచె నైమ, అంచె కామ్ ఆరి కామక జెతినె నెంజె' మెన దెక కెర, అచ సర్ద జయింది. 17 తుమక క్క్రీస్తు ప్రబుక నంపక నానిదానుమ్ తెన్ జోచి సేవ కెర్తెనె చి రిసా అచ ఏక వేల నుచ దిలి బలి జతి రితి జంక జలెకి, తుమ్ ఎత్తిజనెచి సర్దతె అచ బెదితసి. 18 తూమ్ కి ఇసి సర్ద తెన్ తా, అంచె సర్దతె బెడ.

తిమోతిక జోపయింకె తెర్తప్పక

19 తుమచి రిసాచి కబుర్ నూన్ల సర్ద జయిందె మెన, ప్రబు జలో యేసు సెలవ్ దిలి తిమోతిక తుమతె బే బేగి తెర్తప్పక మెన అచ అన జతసి. 20 తిమోతిక ముల అన్నె కో దన మాన్సుల్ అంక తోడు నాయ్. తుమక చెంగిల్ జతు మెన జోయ్య పూర్తి నిదానుమ్ తయెదె. 21 జేవ్ తిల మాన్సుల్ జలె, యేసుక్రీస్తుచి కామ్ కెరుక పచ్చెత్తె తా, ఎత్తిజన్ జోపయింక సొంతయ్ లాబుమ్ దెకనతతి. 22 గని తిమోతి చి నిదానుమ్ జాన్సు. అంక జో అబ్బొ మెన దెకిల్ రితి జా, పుత్తు రిత్తో జా, నుబుమ్ కబుర్చి రిసా అంచె తెడి జో ప్రబుచి సేవ కెర్తెనె జాన్సు. 23 జాకయ్, అచ కీసి †జయింది గే తుమ్ నూన్ల, బేగి జోక తుమతె తెర్తయిందె. 24 అన్నె, †ప్రబుచి తెడి అంక కిచ్చొ నముకుమ్ మెలె, జో సెలవ్ దిలె, అచ కి సొంత జెంక వాలో తయెదె మెన అచ ఉచర్చసి.

ఎవప్రాదితుక జోతె తెర్తయ్లెనెచి

25 ఎవప్రాదితుక తుమతె తెర్తయ్లె చెంగిలి మెన అచ తెర్తయ్తసి. అంక జో బావో జా అన్నె, అంచె తెన్ బెడ సుబుమ్ కబుర్ కామ్ కెర అన్నె, అంచె తెన్ కామ్ చి రిసా బాదల్ ఒర్పుప జా అన్నె, తూమ్ జోచి అత్తి అంక తోడు కెర్తి రితి, తుమచి తెంతో కబుర్ జా అంక తోడు కెర అన్నె. 26 కిచ్చొక జోపయింక తుమతె అన్నె తెర్తయ్తసి మెలె, ఒగ్గర్ దీనల్ జలి తుమక దెకె నాయ్ చి ఒగ్గర్ ఉచర్చయ్. పడ్డె, జో జోర్జొ సేడ్డినెచి రిసా తుమ్ నూన్లెచి రిసా చింత గలన తప్పల మెన జో దుకుమ్ నీడ అన్నె. 27 నిజమి, జో మొర్లి రితి జలె, గని దేముడు జోక కన్యారుమ్ రచ్చించువ కెర్తన్. జోకయ్ నాయ్ అంక దుకుమచి ఉప్పెరి దుకుమ నే కలుగు జతి రితి కన్యారుమ్ దెకయ్లె. 28 జాకయ్, జోక అన్నె దెక తుమ్ సర్ద

* 2:12 2:12 'రచ్చున', 'రచ్చించువ జతిసి' మెన ఇన్నెచెంగిలి, పాపుమ్ తెంతో చి రచ్చునక సంగితనుమ్. అచ కెర్త పాపుచి రిసా లయితి నన్నె తెంతో నయ్తానెచి రాజుమ్ తెంతో అచక ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు యేసుచి అత్తి రచ్చించువ కెర్తెనె. † 2:16 2:16 నెంజలి 'నూనయ్తె తా'. ‡ 2:23 2:23 ఏక వేల జో జేలి జలిన్క రకుములు జతిన్క ఉచర్చయ్. § 2:24 2:24 మెలె 'ప్రబుచి తెడి అచ తిలి రిసా' అన్నె 'ప్రబుచి ఒగ్గర్ నెక్కి రిసా'.

జతి రిసా, జోక తుమతె బే బేగి తెర్వవుక అవ్ ఆన జా అస్సి, దస్సి, గెలో మెలె తుమ్చి రిసా అవ్ ఇసి బాద సిడుక నాయ్. 29 జాకయ్, *ప్రబుచి తెడి ఒగ్గర సర్ల తెన్ జోక తుమ్ అన్వె బాదవన. అన్వె దన మాసల్లె ఎత్తిజినక తుమ్ గవురుమ్ దెక. 30 కిచ్చొక మెలె, అంచి రిసా తుమ్ ఉచర కెరుక నెత్తిర్లె తోడు పూర్తి జగ్గు కెరుకయ్ మెన, క్రీస్తుచి కామ్చి రిసా తెదొడి జో మొర గెతో.

3

ప్రబుచి తెడి సర్ల తతిన్

1 అన్వె, ముక్కిమ్క బావుడ్లు, *ప్రబుచి తెడి తుమ్ సర్లసంతోసుమ్ తా. తుమ్క ఈంజ ఎత్తి. అన్వె రెగుడుక అంక బాద నాయ్, చి ఆత్మక తుమ్క చెంగిల్ జగ్గు జయెదె.

2 నూసర్ల రిత ప్రబుక విరోదుమ్ జలనచి, చెంగిల్ కెర్లనుమ్ మెన, గార్ కెర్లతి రిసా తుమ్ జాగర్ల తెన్ తా. మాసచ్చిచి అగి చి జోవయిచి గుర్లుచి †నున్నతిచి రిసా జేవ్ బలవంతుమ్ కెర్లనచి రిసా తుమ్ జాగర్ల తెన్ తా.

3 ముక్కిమ్క ప్రబుకయి కెర్లె నున్నతి కెర్లనన కొన్న మెలె, అము. కీసి మెలె, దేముడుచి నుద్ది తిలి ఆత్మచి సెక్కిక జోచి సేవ కెర్లె తా, ఆగెుక కముచి నంప నే కెర్లె, రచ్చించువ జంక జలె క్రీస్తుయి సాలు మెనయ్ ఎక్కి క్రీస్తు జలె యేనుచి ఉప్పిరి అమ్చి నముకుమ్ తియ, జోచి రిసాయి దయిరిమ్ తెన్ సర్ల తెన్ అన్నుమ్.

4 ఆగెుక నంప కెర్లెన్చి రిసా ఉచరె జలె, దస్సిచిక నంప కెరుక కామ్క జెతి జలె, అచ్చి పవులు ఒగ్గర దయిరిమ్ తంక జతి. 'అగి జగ్గు కెర్లెన్చి రిసా అంక చెంగిలి' మెన కో ఉచరంతతి గే, జోవయిచి కంట అంకయ్ చెంగిల్ మెనుక జతి. 5 మెలె, యూదుల్వ ఆగ్గల్ రెతికయ్, అవ్ జెర్ల అట్టు పొదుల్వ అంక జా గుర్లుచి నున్నతి కెర్లె. అవ్ †ఇస్రాయేలుడు, బెన్యామీను చి సెకుమతె జెర్లియలయ్, †ఎల్లియల్తె జెర్ల ఎల్లియలుడు జా జయ అస్సి, యూదుల్వ ఆగ్గల్ రెతి కెర్లెన్క దెకిలె, *పరిసయ్యుడు జయెదె. అమ్ పరిసయ్యుల్ చి నిదానుమ్ రెతి అవ్ కెర్లె తిలయ్. 6 జా రెతి అంచి ఒగ్గర నిదానుమ్ అవ్ కీసి నెరవెర్చువ కెర్లె తిలయ మెలె, నంపజలనక సిచ్చల్ కెర్లె తిలయ. చి అమ్వ ఆగ్గల్చి పున్మిమ్చి రెతి అవ్ కెర్లె తిలెన్క దెకిలె. పొరపాల్ నెంతె తిలయ్.

7 గని, జా ఎత్తితె అంక కిచ్చొ లాబుమ్ తిలి గే, క్రీస్తుకయ్ పూర్తి నిదానుమ్ జంక మెన, ఎక్కి జోచి ఉప్పిరి అంచి నముకుమ్ పూర్తి తింక మెనయ, జా వేరచి ఎత్తిక 'సంతోసుమ్' మెన దెక, ముల అస్సి. 8 నిజాచి 'అంచె ప్రబు జలె రచ్చించువ కెర్లెసా జలె' క్రీస్తు జలె యేనుక జాన జో తెన్ ఇండితినె ఎత్తిచి కంట చెంగిలి' మెనయ, వేరచి ఎత్తిక నన్నుమ్ మెన దెకితినె, క్రీస్తుచి రిసాచి అంచి ప్రేమచి రిసా వేరచి ఎత్తి పిట్టవన అస్సి, వేరచి ఎత్తిక ఉస్సా మెన దెకితినె. కిచ్చొక మెలె, ముక్కిమ్క క్రీస్తుయి అంక కావలె, జోయ్యి అంక

లాబుమ్, 9 చి జోచి తెడి తా, అంచి సొంత నెక్కిచి పున్మిమ్, మెలె ఆగ్గల్ రెతి కెర్లె పున్మిమ్ తెన్ తయె నాయ్; కక్క దస్సిచి పున్మిమ్ దెయె నాయ్, గని అంక కిచ్చొ పున్మిమ్ తయెదె మెలె, క్రీస్తుక నంపజలి వాల్క దెర్లు జతి పున్మిమ్. మెలె, జోక కో నంపజా గెలె, 'అంచె క్రీస్తుచి పున్మిమ్ జోక' మెన దేముడు జోచి సర్లక అమ్క దెకితయ్. 10 వేరచి ఎత్తి ముల అవ్ అన్వె కిచ్చొ ఆన జతసి మెలె, జోవయింక జానయ్ జో అన్వె జేవ్ జలి సెక్కిచి వరుమ్ నజన, జా సెక్కిక జోవయింతెన్ ఇండుక పూర్తి అలవాల్ జా, జో సేడ్లె నైమల్తె బెద, జో మెర్లి పొది కీసి తిలె గే, అవ్ కి దస్సి బుద్ది జంక, 11 చి దేముడు అబ్బినెచి దయ తిలె, అవ్ మెర్లె, పరలోకుమతె గెచ్చిందె.

ప్రబు దెతి బవుమానుమ్ నజనెతి రెతి నిదానుమ్ నిగుక మెలి టాలె

12 'ప్రబు దెతి బవుమానుమ్ నజనెతి రెతి జేస్సుయ్' మెని నాయ్, 'అవ్ పూర్తి పున్మిమ్ జా అస్సి' మెని నాయ్, గని జోచొ సొంత మాస్సు జంక మెన క్రీస్తుయేను అంక బెదవన అన్వె చి రిసా, జా బవుమానుమ్ నజనుక మెన అవ్ ఒగ్గర నెక్కి తెన్ నిగితసి. 13 బావుడ్లు, అంచి సెక్కియం జీన అస్సి మెని నాయ్, గని ఎక్కి కిచ్చొ కెర్లెన్ మెలె, అగ్గిచి ఎత్తి పచ్చ గెల కెర, పూర్తో తిలి గురితె దెర్లు జతిసి నజనుక మెన ఎక్కి ఆన జా, 14 యేనుక్రీస్తుచి నావ్ తెన్ దేముడు దెతి బవుమానుమ్ నజనుక మెన, గురి దెక నిగితసి. 15 అమ్తె ఆత్మక కో వడ్ల అస్సి జలె, ఇసి బుద్ది తెన్ తమ. 'పూర్తి పున్మిమ్ జలమ్' మెన జవున, 'జా గురితె నిగితి ఆన రెతిసి నాయ్' మెన జవున తుమ్చితె కో ఏక వేల వేర ఉచరె, తుమ్క దేముడు దెకవ సికడెదె. 16 గని ముక్కిమ్క అప్పక కిచ్చొ బుద్ది జో అమ్క సికడ అస్సి గే, జయ్యి నిదానుమ్ ఇండుమ్.

17 బావుడ్లు, అవ్ కీసి ఇండితినె గే దెక తుమ్ కి ఇసి ఇండ, చి అమ్ ఇండితి రెతి కో ఇండితెతి గే దెక. 18 కిచ్చొ జాగర్ల అవ్ సంగితసి మెలె, అవ్ అగ్గి తెంతో తుమ్క సగుమ్జినెచి రిసా ఒగ్గర సంగ అస్సి, చి అప్పె కి ఏడ ఏడయ్ సంగితసి. కిచ్చొక మెలె, 'పరలోకుమచి నుద్ది జా, జా నుద్ది రెతి ఇండుతు' మెనయ, క్రీస్తు సిలువతె మొర జోవయింక రచ్చించువ కెర్లెన్, గని జాచి ఉప్పిరి విరోదుమ్ కెర్లె రెతి జేవ్ ఒగ్గరజినె తచ్చు బుద్ది ఇండితెతి. 19 జేవ్ నానెనుమ్తె గెచ్చుల, జోవయిచి ఏత్తి జోవయింక దేముడు, జోవయిచి పాపుమచి రిసా జోవయింక సర్ల, ఈంజయ్ లోకుమతె తతినె ఎత్తికయ్ జోవయింక ఆన.

20 గని, అమ్ జతి రాజిమ్ పరలోకుమ, చి ఒత్త తెంతో అన్వె జెతో రచ్చించువ కెర్లెసాక, ప్రబు జలె యేనుక్రీస్తుకయ్ అమ్ రకీతనుమ్. 21 కీసి మెలె, ఎత్తి జోచి తెడి తియ లిల్వ కెర్లె జోచి సెక్కికయ్ అమ్చి తాంజ మాముమ్ అగ్గి మార్లువ కెర, పరలోకుమచి ఈండి తెన్ చి జోచి అగ్గి ఈంజ జతి రెతి తెదెడెక మార్లువ కెరెదె.

4

ప్రబుచి తెడి తుమ్ డిట్టమ్ టీచ

* 2:29 2:29 మెలె, 'ప్రబుచి తెడి తుమ్ తిలి రిసా, అన్వె ప్రబు సొంత జోవయింక బెదవన అన్వెచి రిసా పూర్తి...' * 3:1 3:1 మెలె, 'తుమ్ జోవయిచి తెడి అన్నుచి చి జో తెయ సర్లసంతోసుమ్ అన్వెచి రిసా, సర్ల...' † 3:2 3:2 సగుమ్జినె నంపజలన జలె యూదుల్, చి యూదుల్ నెజల నంపజలనతె గెతె తా, జోవయిచి నున్నతిచి రిసా బలవంతుమ్ కెర్లె తిలె; జా నున్నతి కెర్లెకయ్ పాపుమ్ తెంతో రచ్చించువ జంక జయెదె, పరలోకుమతె గెచ్చొక జయెదె; మెన సికడె రెతి. ‡ 3:5 3:5 'ఇస్రాయేలుడు' మెలె, యూదుడు, 'ఎల్లియల్' మెలె 'యూదుల్'. § 3:5 3:5 'ఇస్రాయేలుడు' మెలె, యూదుడు, 'ఎల్లియల్' మెలె 'యూదుల్'. * 3:5 3:5 'పరిసయ్యుడు' మెలె, యూదుల్తె పరిసయ్యుల్తయ ఒగ్గర గ్యానుమ్ తయెదె, యూదుల్తె ఆగ్గల్ జెచ్చొ ఒగ్గర నిదానుమ్ కెరుల, జేవ్ ఆగ్గల్చి రిసా బలవంతుమ్ కెరుల, చి దూతల్, బాతల్, దుంబల్, ఆత్మల్క 'అస్సి' మెన నంప కెరుల, చి 'మెర్లె అన్వె లోకుమతె గెచ్చొమ్దే' మెన నంప కెరుల.

1 అంక, ప్రేమ తిల బావుడ్లు, * ప్రబుది తెడి తుమ్ డిట్టుమ్ బీద. తుమ్క అచ ప్రేమ అస్సి, తుమ్తె గెచ్చుక ఒగ్గర్ ఇస్టుమ్ జా అస్సి. తుమ్ అంచి సర్ద, అంచి బపుమానుమ్.

2 తుమ్ జట్టి జలిసి ముల † ప్రబుది తెడి ఎక్కి కట్టు తా మెన, యువోదియక చి సుంటుకెక అచ బతిమాల్లు జా మెన సంగితసి. 3 పడ్డో తూయి, అంచి తెన్ ప్రబుది కామ్తె బెద అంక సత్తిమ్ కెర్తొ బావో, ఈంజేమ్ తేరబోదలక సెంతుమ్ కెరవు. అగ్గె తెంతో అంచి తెన్ బెద ప్రబుది సుబుమ్ కబుర్చి కామ్ కెరుక మెన సైమల్ నీడ అస్సి. అస్సె కచి తెన్ మెలె, క్లెమెంతు తెన్, చి 'పరలోకుమతె గెచ్చుల' మెన దేముడు కచ కచ నవ్వి రెగిడ్డి జోచి పున్నకుమతె నవ్వి తిల మాస్సుల్ ఎత్తిజన్ తెన్ కి తోడు కెరవు.

కెర్టెడి కి సర్దసంతోసుమ్ తెన్ ప్రార్దన కెర

4 కెర్టెడి తెదోడి † ప్రబుది తెడి తుమ్ సర్దసంతోసుమ్ తా. అస్సె సంగితసి. 'సర్దసంతోసుమ్ తా' మెంతసి. 5 తుమ్ ఇసి మత్తన జతిసి ఎత్తిజన్ దెక చినితి రితి చిమ్ ఇంద. ప్రబు కిపాసి జా అస్సి. 6 కిచ్చోది రిసా కి తుమ్ చింత గలన నాయ్, గని కిచ్చోది రిసా కి ప్రార్దన కెర్తా తుమ్క కోర్చ జలిసి సంగ, జో దిలిసి ఎత్తిచ రిసా తుమ్చి సర్ద సంగ, తుమ్చ అసల్ దేముడుకయ్ తుమ్ సంగ. 7 దస్సి, అమ్ మాస్సుల్ * మినుక నెత్తిర్ దేముడుచి ఎదివాట్ సేంతుమ్, చి క్రీస్తు జలో యేసుచి తెడి తా, జా సేంతుమ్ తుమ్చి పెట్టి తుమ్చి మెస్సెత్ రకితె తయెదె.

8 ఆకర్క, బావుడ్లు, కిచ్చో మెంతసి మెలె, సత్తిమ్ తిలిసి ఎత్తి, మరియార తిల కమె ఎత్తి, నాయ్ తిలిసి ఎత్తి, సుద్ది తిలిసి ఎత్తి, నూటి తిలిసి ఎత్తి, 'చెంగిల్' మెన ఎత్తిజన్ సర్ద జతిసి ఎత్తి, కిచ్చో జలెకి చెంగిల్చి, 'చెంగిల్' మెన దేముడు ఒప్పన్ తిసి ఎత్తి, దనచయ్ ఎత్తిక ఉచర్తె తా, దస్సుయ్ కమె తుమ్ కెర్తా తా. 9 అంచితె తుమ్ సికిలిసి, దెకిలిసి, సూన్సి, 'సత్తిమ్' మెన ఒప్పన్సి, జా ఎత్తి కెర, చి సేంతుమ్ దెతో అమ్చో దేముడు తుమ్చి తెన్ తయెదె.

తిలె కి నెంజలె కి ప్రబు సేంతుమ్ దెతిసి

10 తుమ్ అప్పె అస్సెక్ సుట్టు అంచి రిసా ఉచర్ద్రుమ్ మెన నూన తా ప్రబుది తెడి ఒగ్గర్ సర్ద తెన్ అస్సి. అగ్గె తెంతో కి అంచి రిసా ఉచర్తె తిలదు, గని అంక తోడు దెంక తుమ్క అగ్గె వాటు తయె నాయ్. 11 అంక నెంజలిన్చి రిసా పిడుక మెన సంగి నాయ్. కిచ్చోక మెలె, అచ కీసి జలెకి, అంక కిచ్చో జలెకి, చింత నే గలంతె సేంతుమ్ తెన్ ఓర్పువ జంక మెన సిక అస్సి. 12 ఎక్కెక్ సుట్టు కొత్తుచి రిసా బాదల్ నీడ అస్సి, ఇదిల్ ఒగ్గర్ తిలిన్చి రిసా కి సర్ద జా అస్సి. దోస్సి కి జాని. కిచ్చోచి రిసా కి, కిచ్చో జలెకి, తిలె కంక నెంజలె చువ్వె తంక, సామ్మారుమ్ తిలె కి, కొత్తు తిలె కి, కీసి ఓర్పువ జంక గే అచ సిక అస్సి. 13 మెలె, క్రీస్తు అంక సిక్కి దెతె తత్తయ్చి రిసా కిచ్చో జలెకి కెరుక తెరి.

14 జలెకి, అంచి అప్పెచి బాదతె తుమ్ బెద తోడు దిలిసి చెంగిలి. 15 అచ సుబుమ్ కబుర్ నూనపుక దెర్లి మొదోలక, అచ తుమ్చి మాసిదోనియ ప్రదేసిమ్ ములిలి పొది, ఎక్కి

తుమి గని వేర సంగుమ్లుతె ఎక్కి కి తోడ దెతి నాయ్, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో తోడ దెతిన్తె అమ్చి తెన్ ఎక్కి తుమి బెదిలదు. 16 అచ దెస్సలోనిక పట్టుమ్తె తిలి పొది కి అస్సె అస్సె తోడు తెర్తయలదు. 17 జలె, తోడుకయ్ అంక ఆస నాయ్, గని అంచి ఆస కిచ్చో మెలె, కిచ్చోది రిసా అచ సర్ద జతసి మెలె, తుమ్ తోడు దిలిసి తుమ్కయ్ లాబుమ్ దెతయ్.

18 నాయ్, గెద, అంక పూర్తి తోడు దా అస్సన్. నాయ్, దోర్పు జలి కంట అస్సెయ్ తోడు ఈంజ. తుమ్ తెర్తయలి తోడు ఎత్తి ఎవవ్రాదితు అంక దా అస్సి. జా తోడు దిలిసి కీసి జయెది మెలె, దేముడుక చెంగిల్ దూపుమ్ డయలి రితి, బలి దిలి రితి, జోక సర్ద కెరెదె. 19 జలె, తుమ్క కిచ్చో కొత్తు గే, బాద గే అయలె కి, జోచి పరలోకుమచి సామ్మారుమ్క దేముడు కవలుసువ జలిసి ఎత్తి క్రీస్తు జలో † యేసుచి తెడి తుమ్క దోర్పు కెరెదె. 20 ఉగుమ్చి ఉప్పిరి ఉగుమ్క అమ్చో దేముడు అమ్చో అబ్బొక జెయ్యి! † అమేన్.

21 క్రీస్తు జలో యేసుచి తెడి తిలో జోవయింది సుద్ది జలో ఒత్తవో ఎత్తి మాస్సుక తుమ్ అంచి ప్రేమ సంగ. అంచి తెన్ తిల బావుడ్లు కి తుమ్క జోవయింది ప్రేమ సంగ తెర్తయతతి. 22 జో ప్రబుది సుద్ది జా జోవయ్ జల మాస్సుల్ ఎత్తి తుమ్ పిలిప్పి పట్టుమ్చక జోవయింది ప్రేమ సంగ తెర్తయతతి. ముక్కిమ్క కొన్న మెలె, క్రికైన్ రానోత కామ్ కెర్త నంబజలసక సంగ.

23 ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి దయ తుమ్చి ఆత్మ తెన్ తవున్.

* 4:1 4:1 మెలె, ప్రబుది తెడి తా, జోచి డిట్టుమ్క తుమ్ డిట్టుమ్ బీద. † 4:2 4:2 మెలె, 'జోవయింది తెడి అస్సన్, చి జో కట్టు దెతోనా. జాచి రిసా తుమ్క కి జా కట్టు బుద్ది తంకయ్'. † 4:4 4:4 మెలె, ప్రబుది తెడి అస్సన్. జో సర్దసంతోసుమ్ దెతోనా. జేక, జోవయింది సర్దసంతోసుమ్ నజన జోవయింది సర్దసంతోసుమ్ తెంతో! జోవయింది తెడి తిలె, దస్సి బుద్ది తంక తయెదె. § 4:5 4:5 నెంజలె, 'అస్సె జెతిసి పాసి జా అస్సె'. * 4:7 4:7 నెంజలె 'అర్దుమ్ కెరనుక నెత్తిర్...' † 4:19 4:19 యేసుచి తెడి జేమ్ నంబజలన అస్సిచి రిసా, చి జోవయింక వరల్ ఎత్తి యేసుచి అత్తి దెతయలె రిసా 'యేసుచి తెడి' మెన రర్త అస్సి. † 4:20 4:20 ఈంజేమ్ పున్నకుమ్ తోలితొ రిగిడ్డి గ్రీకు బాన తెన్ 'తెర్తిల్' మెలిన్క 'అమేన్' మెనల. § 4:22 4:22 నెంజలె 'వెర్టొ లానోత'.

కొలోస్సియులకే రెగిడ్లి ఉత్త్రుమ్ బారిక్ జలో పవులు కొలోస్సి పట్టుమ్చ సంగుమ్చక పవులు రెగిడ్లి ఉత్త్రుమ్

మొదొల్ కోడు

1 కొలోస్సి పట్టుమ్తెచ క్రీస్తుక నంపజా జోచి సుద్ది జా జోచయ్ జల జోచి తెడి తా నిదానుమ్ జల బాపుక్షుక, 2 దేముడుచి సెలవచి రిసా *క్రీస్తు జలో యేసుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ కామ్ కెర్తె రిసా జోదెలి అదికారుమ్ తెన్ జోచొ బారికి జలో ఆవ్ పవులు, బావొ జలో తిమోతి తెన్, రెగిడ్లి ఉత్త్రుమ్. అమ్క అబ్బొ జలో దేముడుచి దయ సేంతుమ్ తుమ్చి ఉప్పిరి తవును!

జేవ్ కొలోస్సి పట్టుమ్చచి రిసా పవులు జోవయిచి నర్త నంగ ప్రార్తన కెర్తె తిలించి కోడు

3 తుమ్చి రిసా కెయ ప్రార్తన కెర్తె కి, అమ్చొ ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచొ అబ్బొన జలో దేముడుక తుమ్చి రిసా అమ్చి నర్త నంగితవుమ్. 4 కిచ్చొక మెలె, జో క్రీస్తు యేసుచి ఉప్పిరి తుమ్ నంపతిలించి రిసా, పడ్డా జోవయ్ జల నంపజలన ఎత్తిజిన్క తుమ్ ప్రేమ కెర్తెనచి రిసా, అమ్ నూన అన్నమ్. 5 పరలోకుమ్తె తుమ్చి రిసా తియ్ తిలిన అనతె దెకితె తిలి రిసా, తుమ్క పెట్టి తిలి నముకుమ్చి ప్రేమచి, రిసా తుమ్ ఇసి జా అన్నున్. జా అనతె దెకితె తిలించి రిసా తుమ్ నత్తిమ్చి కబురతె, మెలె సుబుమ్ కబురతె, అగ్గ నూన్దు. 6 సుబుమ్ కబుర్ తుమ్క దొర్పు జా అయ్యెలె తెంతొ, ఎక్కి తుమ్కయ్ దొర్పు జలి మెన నాయ్. ఒండి లోకుమ్తె నూనయ్ జతయ్, చి కేనె నూనయ్ జలెకి, అత్తపలితుమ్ జెతయ్. దస్సి, తుమ్ తొలితొ నూన ప్రబుచి దయచి వరుమ్చి రిసా పూర్తి అర్థమ్ కెర్తె దీని తెంతొ, తుమ్తె కి సుబుమ్ కబుర్ అత్తపలితుమ్ జెతయ్. 7 ప్రేమ జలో అమ్చి తెన్ ప్రబుచొ సేవ కెర్తొసా జలో ఎవప్రా, జలె, ప్రబుచి ఈంజ సుబుమ్ కబుర్ సరిగా, కిచ్చొ వేరచి నే బెదనయ్తె సికడ్డికయ్, పూర్తి అర్థమ్ కెర్తెన్దు. అమ్ ఒత్త గెచ్చుక నెత్తి రిసా జోయ్య అమ్చి నావ్ తెన్ మెలి రెతి, క్రీస్తుక నిదానుమ్ తిలో సేవ కెర్తొసా జా ఒత్త తుమ్క సుబుమ్ కబుర్ నూనవ సికడ అన్ను. 8 పడ్డా, ప్రబుచి అత్త తుమ్చి పెట్టి దెతి తుమ్చి ప్రేమచి రిసా జో ఎవప్రా అమ్క నంగ అన్ను.

9 జాకయ్, తుమ్చి నముకుమ్చి అన్నె నంపజలనక చి ఉప్పిరిచి తుమ్చి ప్రేమచి రిసా, అమ్ నూన్చి దీని తెంతొ, తుమ్చి రిసా ప్రార్తన కెర్తె ములుమ్ నాయ్. అత్తచి బుద్ది, అత్తతె గ్యానుమ్ ఎత్తి దేముడు తుమ్చి పెట్టి బెరవుమ్, చి అమ్ జోచొ మాన్యుల్ జా ఇండుక మెన జోచి ఇస్టుమ్ కిచ్చొ కిచ్చొ జతయ్ గే, తుమ్ పూర్తి జానె తుమ్నయ్ తుమ్చి రిసా ప్రార్తన కెర్తెనుమ్. 10 జోచి ఇస్టుమ్ జాన్చె, జోచి బుద్ది గ్యానుమ్ తెన్ తిలె, ప్రబుచి విలువ దెకయ్తి రెతి తుమ్ ఇండితె.

దస్సి, చెంగిల్ కమె ఎత్తితె ఇండ పలితుమ్ దెర దెర, అగ్గెచి కంట దేముడుక రోజుక ఒగ్గర్ జాన జాన, జోచి ఇస్టుమ్ రెతి ఇండ ఇండ, జోక పూర్తి సర్తనంతునుమ్ కెర్తె. 11 అన్నె కిచ్చొ మెన అమ్ ప్రార్తన కెర్తెనుమ్ మెలె, జోచి పరలోకుమ్చి సెక్తిక తుమ్చి పెట్టి జోచి సెక్తి బెరవ డిట్టుమ్ కెర్తె, చి తుమ్చి పెట్టి జో దెతి సంతోసుమ్క తుమ్ ఎత్తి బాదల్ సేంతుమ్ తెన్ ఓర్పువ జా నిదానుమ్ తా. 12 ఎత్తిక అబ్బొ జలో దేముడుక తుమ్చి నర్త నంగితె. కిచ్చొక మెలె, జోచయ్ సుద్ది జల మాన్యుల్ ఎత్తిజిన్ తెన్ జోచి ఉజెడ రాజుమ్తెచి సామాన్యమ్తె అమ్క వాట సెడ్డి రెతి జోవయిచి దయక అమ్క విలువ దె అన్ను. 13 మెలె, నయ్తాన విలువ కెర్తె అందరాజుమ్ తెంతొ అమ్క విద్దల్ కెర, ప్రేమ తిలో జోచొ సొంత పుత్తునచి రాజుమ్తె అమ్క జో అబ్బొన బెదవ అన్ను. 14 మెలె, జో పుత్తునతెయ్ అమ్చి రచ్చున. *అమ్ కెర్తె సావల్ జోయ్య చెమెంచువ కెర, నెత్తెవ గెల అన్ను.

ఎత్తిక ఆదారుమ్ జలోసా యేసుయ్

15 యేసుతె అమ్, నే డిస్తా దేముడుచి పొలిక డిస్తయ్. కిజెర్చున్ ఎత్తిక జో తొల్చుర్, జో వెల్లో. 16 కిచ్చొక మెలె, ఎత్తి కి యేసు తెన్ జెర్చున్ జలి. కేనె తిలె కి, పరలోకుమ్తె తిలె కి, బూలోకుమ్తె తిలె కి, కేనె లోకుమ్తె తిలె కి, నే డిస్సి జలెకి, డిస్సి జలెకి, కేనె లోకుమ్చ నెజాననల్తె తిలన కి, ఏలువ కెర్తె సెక్తి అదికారుమ్ తిలన కి, అదికారుమ్ తిలినె ఎత్తి, అదికారుల్ ఎత్తి, పరలోకుమ్చ జలెకి, బూలోకుమ్చ జలెకి, ఎత్తి కి జోచి అత్తి జెర్చయ్ జలి. జోచి రిసాయి జెర్చయ్ జలి. 17 *ఎత్తిచి కంట తొలితొ తిలో నుదె జోయ్య, ఎత్తిక ఆదారుమ్ జలోసా జోయ్య, జో నెంజెలి, జేవ్ తత్త నాయ్. 18 పడ్డా, జోచి *అగ్గె జల నంపజలన బెదితినె మొత్తుమ్క జో బోడి, జో మొదొల్. మొర్చుక జిన జతనక జో తొల్చుర్. కిచ్చొక మెలె, కిచ్చొచి రిసా కి జో వెల్లో తంక. 19 క్రీస్తుచి పెట్టి పూర్తి తంక మెన, దేముడుచి ఇస్టుమ్ జలి. 20 పడ్డా యేసుక్రీస్తు సెలవతె అర్చితుమ్ జా జోచి లొయి నుచెలి వాటు పాపుమ్ వుచెతిలించి సెక్తిక *బూలోకుమ్తె తిలినె ఎత్తి, పరలోకుమ్తె తిలినె ఎత్తి, కేనె లోకుమ్తె తిలినె ఎత్తి, క్రీస్తుచి తెడి జేవ్ ఎత్తి, జో తెన్ కిసేంతుమ్ జలి రెతి అన్నె బెదవనకు మెన దేముడుచి నర్త జలి.

యేసుచి అత్తి దేముడు బెదవన్నన

21 తుమ్ కొలోస్సియులకే అగ్గె జోక వేరయ్ మాన్యుల్ జా, తుమ్చి అత్తలతె జోక విరోదుమ్ జా తిలి రిసా వెర్తి వెర్తి కమె కెర్తె తిలదు. 22 గని, జోచి అగ్గె మొర్చినె తెన్ తుమ్చి పాపుమ్ వయ తుమ్క కి జో బెదవన అన్ను. కిచ్చొక మెలె, తుమ్ జోచి సుద్ది జా, జోచయ్ జా, తవున్ నెంతె, కిచ్చొ గర్చికి నెంతె జా, దేముడు అబ్బొనచి మొక్కె తుమ్క బీచొ కెరెద. 23 గని జా జర్చు జంక మెలె, తుమ్ అత్తక డిట్టుమ్ జా జోయ్య పునాది జతినెత బీచ, *పరలోకుమ్తె గెతి వాటు అమ్క దొర్పు జలి' మెంతె దయిరిమ్ దెతి తుమ్ నూన్చి సుబుమ్ కబుర్ నే ముర్తి అన్యానుమ్ నె జతె, వేరతె నే గెతె, ప్రబుచి ఉప్పిరిచి

* 1:2 1:2 'క్రీస్తు' మెలె, 'తెర్తయింబ' మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు మాన్యుమ్ నంగిల్ దొర్పు జలో రచ్చుంచువ కెర్తొసా. † 1:5 1:5 నెంజెలి 'కోడుతె'. ‡ 1:14 1:14 ఈంజ ఉత్త్రుమ్ తొలితొ రెగిడ్లి సంగుమ్ పున్కతెతె కిచ్చొ అన్న మెలె, జోచి లొయి నువ, అమ్క నెత్తెవ గెల అన్ను, మెలె, అమ్చి పాపుమ్ చెమెంచువ కెర అన్ను. § 1:15 1:15 నెంజెలి, 'జెర్చయ్ లెని ఎత్తిక'. గని జెర్చయ్ లెని జయె నాయ్, జో. దేముడి జా ఎత్తిచి కంట అగ్గయ్ తిలో. యోహాను 1:1-2, 14. * 1:17 1:17 'తొలితొ' మెలె, జో తొలితొ తెంతొ అన్ను, చి జోయ్య ముక్కిమ్చొ. † 1:18 1:18 ఎవెన 1:22-23, 4:16. ‡ 1:20 1:20 రోమయల్ 8:20-23. § 1:20 1:20 ఎవెన 1:9-10. * 1:23 1:23 27 చి కోడు, చి 1:5 చి కోడు దెక.

నముకుమ తుమ్ నిదానుమ్ తంక. జెర్నయలిసి ఎత్తిక ఈజ సుబుమ్ కబుర్ ఈజ ఒండి లోకుమతె నూనయ్ జా అస్సె. ఆవ్ వపులు కి ఈజ సుబుమ్ కబుర్ నూనయ్ తి రిసా, ప్రబుబో నీవ కెర్తొసా జా అస్సె.

24 ఆవ్ జలె, 'తుమ్ క లాబుమ్ దొర్కు జవున్' మెన ఆవ్ 'అల్లర్ సేడ్డె కి, అంక సర్ల. కిచ్చొక మెలె, ఆవ్ ఇన అల్లర్ సేడ్డెసి కీసి జతయ్ మెలె, క్రీస్తు సేడ్డె అల్లర్తె ఆవ్ బెద ఒత్త సెంసిలిసి ఆవ్ ఓర్పువ జా కుట్టయలి రెతి జతయ్. కిచ్చొక మెలె, జోచి ఆగ్ జల జోచయ్ సంగుమ్ క 'జోచి కబుర్ నూనతు' మెనయ్, ఆవ్ ఈజిమ్ స్రెమలి సేడ్డెసి.

25 జోచయ్ జల మాస్సుల్ మొత్తమ్ క ఆవ్ ఈజ నీవ కెర్తి రిసా ప్రబు అంక తెద్రవ అస్సె. దస్సి, తుమ్ చి రిసా కి, అంచి కోడు పూర్తి తుమ్ జానుక మెనయ్, జోయ్యి అంక తెద్రవ అస్సె. 26 జా కోడు కిచ్చొ జయెదె మెలె, ఉగల్చి ఉప్పిరి ఉగల్చవ మాస్సుల్ నే నూనతి రెతి జో కీలుంకడ తిలి గుట్టు.

జా ఆగ్గె లుంకడ తిలి కి, అప్పెయ్ జోక నంపజల జోచయ్ జల మాస్సుల్ జో నూనవ అస్సె. 27 తుమ్తె తెద్రయెదె మెన యూదుల్ క దేముడు సంగ తిలో దొర్కు జలో రచ్చించువ కెర్తొసా జలో క్రీస్తు, ఉజిడ్ తిలి గవురుమచి ఆన తుమ్ యూదుల్ నెంజలనచి పెట్టి కి అస్సె. వరలోకుమతె గెతి వరుమచి దయెరిమ్ తుమ్కయ్ కి దొర్కు కెర అస్సె. జయ్యి కోడు జోచి గుట్టు జా తిలి. జా రచ్చన కెత్తిజన్ యూదుల్ నెంజలనక కెర్తె సామ్నూరుమ్ కెర్తయ్! కెర్తె వెల్లె కోడు, ఈజ. జయ్యి గుట్టు జోచయ్ జల మాస్సుల్ కయ్ జో జానవుక ఇస్టుమ్ జలో!

28 జలె, ఆకర్క తీర్పు జంక మెన ఎత్తిజన్ దేముడుచి మొక్కె టీవో కెరుక మెన, క్రీస్తుక నంపజల మాస్సుల్ ఆత్మ తెన్ పూర్తి వడ్డిల మెలె, జోవయింతె ఎత్తి మాస్సు పూర్తి జా జోవయింతె మొక్కె టీవో జలె, అమ్ జోవయింక బవుమానుమ్ దిలి రెతి జయెదె. జాయ్, *ఆత్మ తెన్ పూర్తి వడ్డుతు' మెనయ్, క్రీస్తుచి రిసా జాల వెల్లొ ఎత్తిజన్ క అమ్ నూనయ్తె తా, వేర బుద్ధివచి రిసా జాగర్ల సంగతనుమ్, జోచి రిసాచి గ్యానుమ్ ఎత్తి జోవయింక సికడ్డునుమ్. 29 జోక ఆత్మక పూర్తి వడ్డుతు! మెనయ్, అంచి పెట్టి జో మొక్కె తెన్ దెతి జోచి ఎదివాలే నెక్తి ఎత్తి తెస్సి, పూర్తి మెన్సు దా, జోచి కామ్ ఆవ్ కెర్తె తత్తసి.

2

1 తుమ్ చి రిసా కి, లవోదియ వట్టుమ్ వ నంపజలనచి రిసా కి, అస్సె. అంక నే దెకిల అస్సె నంపజలనక ఎత్తిజన్ చి రిసా కి, 'ఆత్మతె వడ్డుతు' మెన ఆవ్ కెర్తె ఆన తెన్ ఉచర్లసి గే ప్రార్లన కెర్లసి గే తుమ్ జానుక మెన అంచి ఆన. 2 తుమ్ జిమ్ ఎత్తిజన్ చి రిసా ఆవ్ కిచ్చొ మెన ఆన జతనీ మెలె, జిమ్ ఎత్తిజన్ మొత్తమ్ ఎక్కి ప్రేమ ఎక్కి కట్టు జా జోవయించి పెట్టి దయెరిమ్ డిట్టుమ్ జతు, చి జోవయింక పూర్తి అర్దుమ్ జయెదె, చి క్రీస్తుచి తెడి అస్సుమ్ చి చెంగిల్ తమ్చె మెన పూర్తి దయెరిమ్ జవుల, చి దేముడుచి గుట్టు జానుల, మెలె క్రీస్తుకయ్ జానుల మెన తుమ్ చి రిసా ఆవ్ ఆన జతనీ. 3 జో

క్రీస్తుచి పెట్టి బుద్ధి గ్యానుమ్ చి సామ్నూరుమ్ ఎత్తి ఒత్తయ్ లుంకీల్ రెతి అస్సె. 4 తుమ్ క కిచ్చొక ఆవ్ ఇనీ సంగతనీ మెలె, నూటి డీస్త తెలిచి కొడొ తెన్ క తుమ్ క మోసిమ్ నే కెర్తి రెతి తుమ్ జాగర్ల తా. 5 ఆగ్క మెలె, ఆవ్ తుమ్ క దూరి అస్సె, గని ఆత్మక తుమ్ చి పాసి తా, తుమ్ అప్పె సుద్ది ఇండితీసి, క్రీస్తుచి ఉప్పిరిచి తుమ్ చి నముకుమ్ డిట్టుమ్ తిలిచి రిసా ఆవ్ నూన్చి రిసా, సర్ల తెన్ అస్సె.

6 జలె, ప్రబు జలో క్రీస్తు యెసుక తుమ్ నంపజా తిలదు. 7 జలె, జోచితె *చెర్తి గల డిట్టుమ్ టీవో జా తిలి రెతి, చెంగిల్ గేర్ జా తంక మెన కీసి డిట్టుమ్ పునాదితె జా తంక ముక్కిమ్ మెలె, దస్సి, జో క్రీస్తు పునాది జతనీచి ఉప్పిరి తుమ్ టీవో డిట్టుమ్ జా, చి జోచి తెడి ఆత్మతె వడ్డు, క్రీస్తుచి ఉప్పిరిచి నముకుమ్ చి రిసా ఎవస్తా తుమ్ క సికడ్డినీ ఎత్తి దెరన, అస్సె డిట్టుమ్ జతె తా. జో ప్రబు కెర్తి దయె ఎత్తిచి రిసా జోక తుమ్ చి సర్ల దెకయ్ తె తా, జోచి తెడి జయె జో దెతి బుద్ధితె తుమ్ ఇండ.

8 తెలిచి తెన్ కొడొ బెదవ వేర బోదన కెర్తసి తెన్ రెతయ్ కొడొ తెన్ మాస్సుల్ అచ్చె ఉచర్ల అలవాలే కమె, †ఆగ్గల్క, ఆత్మల్క, దూతల్క బూతల్క, బిత అలవాలే కమె మాస్సుల్ సికడ తుమ్ క మోసిమ్ కెరుక జాచరుల. దనీతె తుమ్ దెర్నూ నే సేడ్డి రెతి తుమ్ జాగర్ల తా. జా క్రీస్తు సికడ్డినీ నెంజ ఈజ లోకుమతె బెదితసి. 9 దేముడు కిచ్చొ నే పిట్టి, జోయ్యి పూర్తి ఆగ్గె రూపుమ్ తెన్ క్రీస్తుచి పెట్టి జతయ్. 10 చి †అదికారుమ్ తిలిన్ ఎత్తిచి ఉప్పిరి, †అదికారుల్ ఎత్తిచి ఉప్పిరి తిలో క్రీస్తుచి తెడి తుమ్ ఆత్మక పూర్తి దా అస్సెన్. 11 పూర్ణుమచి అలవాలే తెన్ అమ్ చి యూదుల్ 'దేముడువ మాస్సుల్ ఆము' మెనన, జోచి సుద్ది కారిమ్ చి సున్చుతి కెరసుల. జా, జలె, ఎక్కి ఆగి జర్కు జతసి. తూమ్, మాత్రమ్, అప్పె క్రీస్తుచి తెడి కీసి జా అస్సెన్ మెలె, క్రీస్తుచి తెడి సుద్ది కెర్తి సున్చుతి కెర్లె రెతి జా అస్సెన్. మాస్సు ఆగి కెర్లె సున్చుతి నెంజె, గని ఈజ ఆగ్గెవ ఆనల్ బుద్ధుల్ సింద వెంక గెలిసి. 12 క్రీస్తు మొర్లెన్ తెన్ తుమ్ చి ఈజ ఆగ్గెవ ఆనల్ చి జిమ్ మొర గెలన్, ఈజ ఆత్మజిమ్ తుమ్ కీసి దొర్కు జలి మెలె, క్రీస్తుక మొర్లన తెంతో జయెదె దేముడుక నెక్తి తుమ్ నంపజలదు. చి జో అస్సె జిమ్ జా ఉట్టిన్ తెన్ జోచి ఆత్మక తుమ్ ఆత్మజిమ్ జా ఉట్టదు. ఇన్నెచి గుర్తుక బాప్తిసుమ్ నజన్లదు.

13 వడ్డె, తుమ్ పాపుమ్ కెర్తె తా ఆగ్గె ఆత్మక మొర్లనయ్ జా తిలదు, ఆగ్గె యూదుల్ చి సుద్ది సున్చుతి నెంతె తిలదు, తుమ్ దస్సి మొర్లనయ్ జా తతికయ్, దేముడు అబ్బొసి క్రీస్తుక అస్సె జయెదె, జో తెన్ కి తుమ్ క జయెదె. కీసి మెలె, జోక నంపజల ఎత్తిజన్ చి పాపల్ ఎత్తి, అమ్ క చెయెచువ కెర్లన్. 14 మెలె, పూర్ణుమ్ తెంతోవ ఆగ్గె అమ్ చి ఉప్పిరి దావ రెగిడ్డి రెతి జతయ్. గని, జా ఆగ్గల్చ నందల్ ఎత్తి జో దేముడు అబ్బొసి పుంచ గెలన్. కీసి మెలె, క్రీస్తు మొర్లి సిలువతె జా ఆగ్గల్చ మెకుల్ తెన్ పెట ముల దిలి రెతి పుంచ గెలన్. 15 దస్సి కెర, దన ఆగ్గల్చ నందల్చ కోట్ల వయడ్డ అమ్ క పాపుమ్ సికడ్డ ఆత్మల్, దూతల్, బూతల్, గట్టచి నెక్తి పాడ్ కెర గెల కెర, ఎత్తిచి మొక్కె జోవయింక లాక్ కెరవ, క్రీస్తు

† 1:24 1:24 జో జిల్ జా తిలన్. 4:3, 10 దెక. ‡ 1:25 1:25 ఎవెను 3:1-13. § 1:26 1:26 ఎవెను 1:9, 3:3-4. * 1:28 1:28 ఎవెను 4:12-14. * 2:7 2:7 ఎవెను 3:17 దెక. † 2:8 2:8 నెంజెల, 'బాలబోదల్ అర్దుమ్ కెరంతి ఎదిలి గ్యానుమ్ చి స్సెల'. ‡ 2:10 2:10 ఆత్మల్, దూతల్, బూతల్చి అర్దుమ్ కి ఈజిమ్ కొడొతె ఉచరుక జయెదె. కొలొస్సియల్ క్రీస్తుక నే నంపజతె అగ్గె, ఆత్మల్ దూతల్ బూతల్ ఎత్తిక బిత తిల. § 2:10 2:10 ఆత్మల్, దూతల్, బూతల్చి అర్దుమ్ కి ఈజిమ్ కొడొతె ఉచరుక జయెదె. కొలొస్సియల్ క్రీస్తుక నే నంపజతె అగ్గె, ఆత్మల్ దూతల్ బూతల్ ఎత్తిక బిత తిల.

జోపయించి ఉప్పిరి జీన్లన. అమ్మ క్రీస్తుక నంపజలనచి ఉప్పిరి దనచక కి కిచ్చొ సెక్కి నాయ్.

16 జాకయ్, కతిసిచి రిసా పితిసిచి రిసా 'ఈంజ గార్, జా గార్' మెన జవున, నెంజలి, 'చండుగు దీసి, ఆమన్ దీన్చి రిసా, నెంజలి బక్కి కెర్లె సెలవ్ కడన్ దీసి రిసా, కిచ్చొ కిచ్చొ కెర్లె గార్' మెన తుమ్క కో నగుత అవకాసుమ్ దాన నాయ్, సికడ్డె నూన నాయ్. 17 పడ్డె జర్లు జతిన్క దనచ ఎత్తి ఎత్తి నీడ. జా నీడ గల్లోసా క్రీస్తు. 18 జాకయ్, "చువ్వె తా దూతల్ గల్లక తుమ్ జోకర" మెన కో సికడ్డె, తుమ్ దెర్లు నీడ నాయ్. "దనచ నే జోకర్లె కిచ్చొగి పెట్టెద" మెన బియడ్లనక తుమ్ బియఁ నాయ్. దన కమ్మ సికడ్డెసా కో జలికు కిచ్చొక నంప కెర్లయ్ మెలె, రిత సిప్పల్క, దస్సి జోచి సొంత మెన్లు తిలిన్క 'వెల్లిచి' మెన పుల. 19 క్రీస్తుక, మెలె బోడిక, జో మాన్లు అజ జా ముల అస్సి. జో బోడి తెన్ బెద తిలికయ్ ఆగేక పుస్తి తా, అత్తుల్ సరల్ ఎత్తి, తమ్మన కట్టు తెన్ తా, దేముడు దెతి జీవుకయ్ వడ్డితె తయెదె.

20 క్రీస్తు తెన్ తుమ్ బెద, జో మొర్లిన్ తెన్ బెదిల్ రితి జా, తుమ్చి ఈంజ లోకుమచి పాపుమచి మొర్లి అత్తు మొర, *మాులొకుమచ బూతల్, దూతల్, అత్తుల్, గల్లచి సీవ కెరుక ముల విడ్డల్ జలయ జలి, కిచ్చొక జా పాపుమచి అత్తు తెన్ అప్పక తిలి రితి ఇండితన? 21 మెలె, మాన్లుల్ వాడిక కెర కేడయ్త రిత ఆగ్గుల్చి రిసా, అలవాట్చ కమ్మెచి రిసా 'దెరుక గారు, కంక గారు' నెంజలి, 'చడుక గారు' మెల వెర్రి ఆగ్గుల్క కిచ్చొక బితన? 22 దనచ ఒండి మాన్లుల్ ఆరి ఉచర సికయ్లినీ. 23 మాన్లుల్ అచ్చె కెర్లె దన జాడ్లు రిత వయ్లె, సిప్పల్ కెరల్లె, ఆగేక సిప్పల్ కెరల్లె, గ్యాసుమ్ రితి పున్మ రితి డీనెదె, గని అమ్చి పట్టిచి పాపుమబుద్దిచ ఆనల్క దన ఆగ్గుల్ ముద్దె కెరుక నెతిరి, గెచ్చపుక నెతిర్.

3

పరలోకుమ్ తిలిన్క ఆన జంక

1 క్రీస్తు తెన్ తుమ్ బెద జో తెన్ జీవ్ జా ఉట్ట, జోచి అత్తుత తుమ్ జీవ్ జలయ. జలి, జో జీవ్ జా ఉట్ట, ఉప్పిరి, దేముడు అబ్బొన్చి ఉజితో వక్క పరలోకుమతె వన అస్సి. జాకయ్, జో ఉప్పిర్ వన తిలిన్తెచి ఎత్తిక తుమ్ ఆన జా. 2 ఈంజ లోకుమతె తిలిన్క ఆన జా నాయ్. పరలోకుమచిక ఆన జా. 3 కిచ్చొక మెలె, ఈంజ లోకుమతె తుమ్ మొరయ అస్సి, చి దేముడుచి తెడి క్రీస్తుతెయ్ తుమ్చి జీవు క్రీస్తుతె దేముడుచి తెడి లుంకడ అస్సి. 4 అమ్చి జీవు తిల్లో క్రీస్తు కెయ్క అస్సి ఉత్త జా డీనెదె గే, తుమ్ కి తెదెడక జో తెన్ పరలోకుమచి గప్పురమ్ తెన్ జతిన్తె డీన్చె.

5 జాకయ్, తుమ్చి పెట్టి ఈంజ లోకుమచి బుద్దిచి కిచ్చొ జలికు తయెదె గే, జాక తుమ్ గెచ్చువ గెల; జాక మార. కీన బుద్దివో మెలె, లంజెకమ్మె, లంజెబుద్ది, ఆగేచి ఆన ముద్దె నే కెరంతిసి, గొచ్చిచి ఉప్పిర్చి ఆన, పడ్డె అస్సి మాన్లుల్చి అస్సి దొర్లు కెరంతి ఆన; ఇసిచి జలి, సత్తిమ్ తిల్లో దేముడుక ముల వేర దేముడ్లు మెలోసాక ప్రేమ కెర్లె రితి జతయ్, జాక 'దేముడు' మెలె రితి కెర్లె బొమ్మక జో బెర కెర్లె రితి జతయ్.

6 దన కమ్మెచి రిసా *జోచి కోడు రితి కెరుక నెసిల మాన్లుల్క దేముడుచి కోపుమచి సిప్పలయెదె.

7 అగ్గె తుమ్ జీవచి నెడెమె జతి పొది దనచ ఎత్తి కెర ఇండితె తిలయ. 8 గని అప్పె దనచ ఎత్తి కి తుమ్క దూరి కెర. కీనచ మెలె, కోపుమ్ దెకయ్తిన, కోపుమ్ దెరన్తిన, కున్సిదుమ్, దూననల్, వెట్టూరుమ్చ కొడ్డె. 9 పడ్డె, ఎత్తిలోక ఎత్తిలో అబద్దుమ్ నంగ నాయ్, కెర నాయ్. కిచ్చొక మెలె ఈంజ లోకుమచి పాడ్ జలి ఆగేచి జెర్లున్ ఇండితినీ కడ వెంట గెల కెర, 10 తుమ్ జేవక ముల, నోచి మాన్లుక గలన అస్సి. ఈంజ గ్యాసుమ్ తెన్ జా జెర్లుయ్లో దేముడుచి రూపుమ్ తెన్ నోచి బుద్ది దెరన అస్సి.

11 ఈంజ నోచి అత్తుత జెర్లున్ జల మాన్లుతె కిచ్చొ తెడల్ నాయ్. 'గ్రీసు దేసిమ్చ' మెన దేముడు నంగ నాయ్, 'యూదుల్' మెన నాయ్. 'యూదుల్చి గుర్లుచి సున్లుతిచ' మెన నాయ్, 'జా సున్లుతిచ గుర్లు నెంజలన' మెన నాయ్, 'నేన్ల మాన్లుల్' మెన నాయ్, 'డెంగర్ దేసిమ్చ' మెన నాయ్, 'గొతిమాన్లుల్' మెన నాయ్, 'గొతి నెంజలన' మెన నాయ్. జోచి మొక్క దన తెడల్ నాయ్, గని ఎత్తిజినక క్రీస్తుయ్ ముక్కిమ్, అస్సి కేన్ రగుమ్చ మాన్లుల్ జలికి, జోచి మాన్లుల్ ఎత్తిలో పెట్టి జో అస్సి.

12 జలి, దేముడు నిసాన్ల తుమ్ జోచయ్ సుద్ది జల జో ప్రేమ కెర్లన, తుమ్ ఎత్తిజిన కిచ్చొ కిచ్చొ బుద్దివో గలన మెలె, కన్యారుమ్ దెకితిన, మెత్తన తతిన, గప్పురమ్ నే ఉచరంతె, అస్సి మాన్లుల్క మరియోద దెకితిన, సేంతుమ్ తెన్ బాదల్ ఓర్పువ జా 13 ఎత్తిలోక ఎత్తిలో ఓర్పువ జతిన్. పడ్డె, కిచ్చొ జవున తప్పచి రిసా ఎత్తిలో అస్సికోక నింద కెరుక జతి జలి, చెమింమచ కెర. ప్రబు తుమ్క కీసి చెమింమచ కెర అస్సి గే, తుమ్ కి ఎత్తిలోక ఎత్తిలో చెమింమచ కెరుక అస్సి.

14 ఎత్తిచి కంట ముక్కిమ్క తుమ్ కిచ్చొ బుద్ది గలన మెలె, ప్రేమయ్. కిచ్చొక మెలె, ఎత్తి ఎత్తి కట్టు తెన్ తతి రిసా ప్రేమ ఆదారుమ్ జతయ్, జయ్యి బెదవెదె. 15 పడ్డె, క్రీస్తు దెతి సేంతుమ్ తుమ్చి పెట్టి విలువ కెర్లె రిసా వాట్ దాన. ఎత్తిలో తెన్ ఎత్తిలో సేంతుమ్ తత్తి రిసాయ్ జోచి ఎత్తి ఆగేతె తుమ్ బెదుక మెన జో బుకార్లన్. పడ్డె, జో కెర్లె దయచి రిసా జోక తుమ్చి నర్ల తుమ్ దెకవ.

16 పడ్డె, క్రీస్తుచ కొడ్డె తుమ్చి పెట్టి బన జా కామ్ కెర్లె తతి రితి తుమ్ కీనచ దాన, చి జో దెతి బుద్ది తెన్ నిదాసుమ్ తెన్ ఎత్తిలోక ఎత్తిలో జోచి నత్తిమ్ సికడ్డె తా. తుమ్తె కో పొరపాట్ నే జతి రితి బుద్ది నంగ జాగర్ల నంగెతె తా, చి దేముడు కెర్లె దయ ఎత్తిచి రిసా తుమ్చి నర్ల జోక దెకయ్తి రితి, జోచి గప్పురమ్ నంగత గనుమలు గాయితె తా. జేవ్ గనుమలుతె కిచ్చొ ఏక రగుమ్ తుమ్ గాయ్ మెలె, కీర్లనల్ గల్ల. 17 తుమ్ కిచ్చొ లట్టబుక జలికి, కిచ్చొ కెరుక జలికి, ప్రబు జలో యెసుచి నావ్ తెడి లట్టబు జవున, జర్లు కెర జవున, చి జోచి నావ్ తెన్ దేముడు జలి జోచో అబ్బొన్చి తుమ్చి నర్ల తుమ్ నంగ.

కేన్ గేరుచ జలికి ఎత్తిలోక ఎత్తిలో దెకితిన

18 తేరబోదలు, జలి, తుమ్చ మున్సర్లచి తెడి దాక్ కెరన, జోవయిచి కోడు సూనెతె తా. ప్రబుచి తెడి అస్సిన్చి ఇసి కెర్లె నూటి,† 19 మున్సర్లులు, జలి, తెర్లివోక ప్రేమ కెర, జోవయిచి కున్సిదుమ్ దెక నాయ్. 20 బోదల్ జలి, కేన్ కామ్చి రిసా జలికి, అయ్యన్ అబ్బొన్చి కోడు సూన. 'దస్సి

* 2:20 2:20 నెంజలి, 'బాలబోదల్చి ఎదిలి గ్యాసుమ్చి అలవాట్ ముల....' తొలితె రెండె నగుమ్ పున్కల్తె తయె నాయ్. † 3:18 3:18 మెలె, ప్రబుచి తెడి అస్సి, చి మున్సర్లుల్క గప్పురమ్ దెకిల్, ప్రబుక గప్పురమ్ దెకిల్ రితి జయెదె. కోరిదిల్క రెగిడ్డి ఏక్ నంబర్ ఉత్తమ్ 11:3, ఎవెసు 5:22-24.

* 3:6 3:6 'జోవయిచి' తెంతో 'మాన్లుల్చి' ఎదచి కోడు ఈంజ ఉత్తమ్

కెల్లెకయ్ తుమ్మక చెంగిలి' మెన ప్రబుచి కోడు. 21 తుమ్ అబ్బుదిని అరి తుమ్చ బోదల్క కోపుమ్ కెరవ నాయ్, నెంజలి అన్యానుమ్ జా సిక్కు జవుల.

22 గొతిమాన్సుల్లె జలి, కేన్ కామ్చి రిసా కి, ఈంజ లోకుమ్చ తుమ్చ ఎజోమాన్సుచి కోడు నూన, జేవ్ సంగిల్ రితి కెర. అరి డీసుక, మాన్సుల్క మెన్సు వడంతి రిసా నాయ్, గని ఎక్కి మెన్సు ప్రబుకయ్ గవురుమ్ కెర్లి రితి తుమ్చ ఎజోమాన్సుక నిదానుమ్ సేవ కెర. 23 కేన్ కామ్ కెరుక మెలి కి, ఎక్కి మాన్సుచి సేవ కెర్లి రితి పోన, గని ప్రబుచి సేవ కెర్లి బుద్ది తెన్సి, సర్ల తెన్ కెర. 24 కిచ్చొక మెలి, తుమ్ నిదానుమ్ కెర్లి రిసాచి బావుమానుమ్క ప్రబు సొంత జోచి రాజిమతె వాటల్ తుమ్క దెయిదె మెన జాన్సు, గద. దన్సి నిదానుమ్ కెర్లిసి జలి, ప్రబు జలో క్రీస్తుచి సేవ కెర్లిసి జయిదె. 25 కో పాపుమ్ కెర్లి, జోచి సిచ్చ జోక లయిదె. జో దాక్ జలికి, వెల్లో జలికి, అన్సె, సిచ్చ దెతిన్తె కి దేముడు కక్క మొకమాటుమ్ దెకె నాయ్, ఎజోమాన్సుక చి గొతిమాన్సుల్క జవున్ తేడల్ దెకె నాయ్.

4

'ప్రార్థన కెర్లి తా'

1 ఎజోమాన్సు, తుమ్చ గొతిమాన్సుల్క సరిగా చెంగిల్ దెకితె తా, జోవయింక దెతిసి దాన. తుమ్క కి వరలోకుమ్తె ఎజోమాని అన్సి.

2 నిదానుమ్ తెన్ బద్దుకుమ్ నే జత దేముడుచి దయ ఎత్తిచి రిసా జోవయింక తుమ్చి సర్ల సంగ ప్రార్థన కెర్లి తా. 3 అమ్చి రిసా కి ప్రార్థన కెర. కిచ్చొక మెలి, అమ్ కిసి గే జోవయించి నుబుమ్ కబుర్ కోడు, మెలి క్రీస్తుచి రిసాచి *గుట్టు, అమ్ నూనయ్తె తతి రిసా, జో అమ్క వాట్ దెవును మెన ప్రార్థన కెర. జా నుబుమ్ కబుర్ జా గుట్టు అచే నూనయ్లి రిసా అచే †జేలి తా అన్సి. 4 జా నుబుమ్ కబుర్ జా గుట్టు అన్సి నూనవుక అన్సి, చి అచే కిసి సంగిల్ సొస్టుమ్ జయిదె గే జో అంక సికడ్సు మెన తుమ్ ప్రార్థన కెర.

మరియాద తెన్ ఇండ, లట్టబా

5 తుమ్క దిలి సమయమ్ పాడ్ నే కెరంతి రితి, దేముడుచి క్రీస్తుచి గవురుమ్ దెకయ్త అవకానుమ్ గెనన్లి రితి, వేర మాన్సుల్క తుమ్ మరియాద దెకితె తా. 6 తుమ్ లట్టబ్బిసి నూట్ జవున్. బమ్మ తెన్ లట్టబా నాయ్, గని సరిగా ఉచర, చెంగిల్ బెదవ, కామ్క జెతిసి లట్టబ, చి కక్క కిచ్చొ జబాబ్ దెంక గే, అజ్జ తయిదె.

7 అచే ఇన్సె కిన్ అన్సి గే, తుకికు తుమ్క జానయిదె. ప్రబుచి తెడి అమ్క జో ప్రేమ జలో బావో జయిదె, చి నిదానుమ్ సేవ కెర్లిసా జా, అమ్చి తెన్ ప్రబుచో గొతిమాన్సు రిత్తో జో జయిదె. 8 తుమ్తె అచే జో కిచ్చొక తెద్రవ అన్సి మెలి, ఇన్సె అమ్ కిసి అన్సుమ్ గే తుమ్క జో ఒత్త సంగితి రిసా, చి తుమ్క మెన్సుతె జో దయిరిమ్ కెర్లి రిసా, 9 వడ్డో, నిదానుమ్ తిలో ప్రేమ తిలో బావో జలో తుమ్చో సొంత

మాన్సు బనేసిముక కి తెద్రయ్తసి. ఇన్సె జర్లు జలిసి ఎత్తి, తుమ్క జేవ్ దొగుల సంగుల.

పవులు తెన్ తిలనచి ప్రేమ సంగ తెద్రయ్లిసి 10 ఇన్సెకో తుమ్క జోవయించి ప్రేమ సంగ తెద్రయ్తతి మెలి, అంచ తెన్ †జేలితె తిలో అరిస్సార్కుక, వడ్డో బర్లుబాచో సల్లోసి మార్కు, ఇన్సెచి రిసా అగ్గె తుమ్క కబుర్ తెద్రవ అన్సి. జో తుమ్తె అయ్లె, టాన్ దాన. 11 వడ్డో యూస్టు మెన అన్సెక్ నావ్ తిలో యేసు మెలిసా కి జోచి ప్రేమ తుమ్క సంగ తెద్రయ్తయ్. దేముడుచి రాజిమచి రిసాచి నుబుమ్ కబుర్ కామ్ అచే కెర్లిన్తె, ఎక్కి ఈంజేవ్ తీర్గయ్ యూదుల్ బెద అన్సి. ఈంజేవ్ అంక ఒగ్గర్ తోడు జా అన్సి.

12 వడ్డో, క్రీస్తు జలో కియేనుక సేవ కెర్లిసా జలో తుమ్చో సొంత మాన్సు ఎవప్రా కి తుమ్క జోచి ప్రేమ సంగ తెద్రయ్తయ్. తుమ్క 'అత్తుక పూర్తి వడ్డో డిట్టుమ్ టీచ, పూర్తి దయిరిమ్ తెన్ ప్రబుచి ఇన్సుమ్ రితి ఇండితె తత్తు' మెన, తుమ్చి రిసా కెర్లిన్తె తెదోడి జో ప్రార్థన కెర్లి తత్తుయ్. 13 జోచి రిసా అచే కిచ్చొ సాచి సంగితసి మెలి, తుమ్చి రిసా కి, అవొదికయ్ పట్టుమ్చచి రిసా కి, చి హియోరాపాలి పట్టుమ్చచి రిసా కి, జో ఒగ్గర్ కామ్ కెర్లయ్. 14 వడ్డో, ప్రేమ జలో డాక్టర్ జలి లాకా చి దేమా తుమ్క జోవయించి ప్రేమ సంగ తెద్రయ్తతి.

15 అవొదికయ్ పట్టుమ్తెవ బాపుడ్లు జల నంబలనక చి నుమ్పాక, చి జేవ్చి గెరి సబ కెర్లి సంగుమ్చక అంచి ప్రేమ సంగ. 16 వడ్డో, తుమ్తె ఈంజ ఉత్తుమ్ నదు కెర నూనయ్లదు మెలి, అవొదికయ్ పట్టుమ్తెవ సంగుమ్తె కి నదు కెరవ నూనవ. వడ్డో, జా అవొదికయ్ పట్టుమ్తె సంగుమ్తె అచే తెద్రయ్లి ఉత్తుమ్ తూమ్ కి నదు కెర. 17 వడ్డో, 'ప్రబు తుక దిలి కామ్ తుయి నిదానుమ్ తెన్ పూర్తి కెర కుట్టు' మెన అర్కొచ్చుక కి తుమ్ సంగ.

18 అచే పవులు సొంత అతు తెన్ ఈంజ ముద్దు సంగితి ఆకర్ కోడు రెగ్లితసి. అచే జేలి జలిన్చి రిసా తుమ్ ప్రార్థన కెరుక వచ్చ నాయ్. ప్రబుచి దయ తుమ్చి తెన్ తవును!

* 4:3 4:3 క్రీస్తుచి రిసాచి గుట్టు' మెన సంగిలి, క్రీస్తు రచ్చొనువ కెర్లిసా జలిన్చి రిసా సంగితయ్, కోలోస్సీయులు 2:2. నెంజలి క్రీస్తుచి రచ్చొను యూదుల్ నెంజలనక కి దొర్లు జలిన్చి రిసా సంగితయ్, కోలోస్సీయులు 1:26-27, ఎవెను 3:3-6. నెంజలి ఎత్తి కి క్రీస్తుచి తెడి ఎత్తి అదికానుమ్ తిలో దేముడు బెదవంతిన్చి రిసా, ఎవెను 1:9-10. † 4:3 4:3 రోమ్ పట్టుమ్తె జో జేలి తా తిలి సాచి ఈంజ ఉత్తుమ్ పవులు రెగ్లిడ్, మెన ఒగ్గర్జన్ ఉచర్తతి. బారికుల్ 28:16, 30, 31 దెక. కైనరయ్తె కి జేలి జా తిలో; బారికుల్ 23:25, పిలిప్పైతె కి; బారికుల్ 16:23, చి యెరూసలేమ్తె; బారికుల్ 21:33. ఎవెనుతె కి మెన సగముజన్ ఉచర్తతి, గని రుజ్జా నాయ్. పిలిప్పైతె చి యెరూసలేమ్తె జేలి జలిసి తోక్కి దీనచి. ‡ 4:10 4:10 జో అరిస్సార్కుక నిజమే జేలి తా తిలో గే ఎక్కి జో పవులు తెన్ బెద జా బాబ్ ఒర్లును జలి రిసా చన్సి మెనతయ్ గే నేనుమ్. § 4:12 4:12 నెంజలి 'యేసుక గొత్తి నుచి రిత్తో జలో', నెంజలి 'యేసుక గొత్తి రిత్తో జలో'.

దెస్సలాసియుల్ క రెగిడ్లి మొదొల్చి ఉత్త్రమ్ బారిక్ జలో పవులు దెస్సలాసిక పట్టుమ్చ సంగుమ్చక రెగిడ్లి మొదొల్చి ఉత్త్రమ్

మొదొల్ కోడు

1 దేముడు అబ్బొనక చి ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుక సంపజా జోచి తెడి తిల దెస్సలాసిక పట్టుమ్చి సంగుమ్చక *సిల్వానచి ని తిమోతి, పవులు రెగిడ్లి ఉత్త్రమ్.

†దేముడు అబ్బొనచి యేసుచి దయ సెంతుమ్ తుమ్చి ఉప్పిలి తవున్.

జేవ్ దెస్సలాసికుల్ చి రిసాచి సర్గ

2 అమ్ కెయ ప్లాంస కెర్లె కి, కెయడ తెయడ దెస్సలాసిక పట్టుమ్ ఎత్తిజన్చి రిసా దేముడుక అమ్చి సర్గ అమ్ సంగితనుమ్. 3 జో అమ్క అబ్బొ జలో దేముడుక అమ్చి సర్గ సూయత తత్తనుమ్. ప్రబు జలో అమ్చొ యేసుక్రీస్తుచి ఉప్పిర్చి తుమ్చి నముకుమ్, తుమ్చి కమొత బార్ జతయచి రిసా; సైమల్ సేడుక జలికి, జోపయించి ఉప్పిర్చి తుమ్చి ప్రేమచి రిసా తుమ్ ఒగ్గర్ కామ్ కెర్లెను; పడ్డో, †జోపయించి ఉప్పిర్చి తుమ్చి దయిరిమ్చి రిసా తుమ్ ఎత్తి బాదల్ ఒర్పువ జా నిదానుమ్ తత్తను. ఈజేవ్ రిసా అమ్చి సర్గ జోపయించి సంగితనుమ్.

దెస్సలాసిక దేముడు నిసాన్లినచి రుజ్జు

4 జలి, దేముడు ప్రేమ కెర్లె ఒ బాపుడ్లు, జోపయించి సేప తుమ్. కెర్లె రిసా తుమ్క జో నిసాన అస్సె మెన జానుమ్. 5 అమ్చి అత్తి తుమ్తె అయిలి సుబుమ్ కబుర్ రిత కొడొయే సూనయిలిసి నెంజె. నాయ, గెద, దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తి సక్తి జా సుబుమ్ కబుర్తె కితకయ, 'పలితుమ్ దెరెద' మెన అమ్చి పెట్టి దయిరిమ్ తిలి, అస్సె, ప్రబుచి జా అత్తి తుమ్చి పెట్టి సకడ్డికయ తుమ్చి పెట్టి ఈంజ చి సత్తిమ్ తుమ్ చిన, పూర్తి దయిరిమ్ జా సంపజలదు. తుమ్చి తెన్ అమ్ తిలి పొది, తుమ్క 'ప్రబుచి సత్తిమ్ దెకుత్' మెన కిచ్చొ బుద్ది ఇండెత తిలమ్ గే తుమ్ దెక అమ్చి సత్తిమ్ రుజ్జుల్ దెకిలదు గెద. 6 దస్సి, అమ్క దెక సిక తుమ్ అమ్చి రితి జలదు, ప్రబుచి బుద్ది దెర్లదు. మెలి, సుబుమ్ కబుర్ తుమ్ సర్గ తెన్ సూనతికయ మాన్సుల్ *పిట్టవుక ఉచర అల్లర్ కెర్లె కి, దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తి తుమ్చి పెట్టి సకడ్డికయ, జో దెతి సర్గ తెన్ తుమ్ సంపజలదు. 7 దస్సి, తుమ్ సంపజలి సర్గ నిదానుమ్ దెకయ, తుమ్చి ఒండి †మాసిదొనియ ప్రదేనిమ్తె కి, †అమ్ అస్సె తతి ఒండి అకయ ప్రదేనిమ్తె కి, ప్రబుక సంపజలన సకితతి.

8 ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ మొదొల్క తుమ్తె, పడ్డో తుమ్చి ఒండి మాసిదొనియతె కి ఈంజ ఒండి అకయతె కి

* 1:1 1:1 నెంజెలి, సిల్వానచి 'సీలయ' కి మెనుల. † 1:1 1:1 'ఎత్తి...యేసుచి' ఎదచి కోడు ఒత్త తయె నాయ, గని జా అత్తమ్ తయెదె. ‡ 1:3 1:3 10 నెంబచి కోడుకె దెకిలి, యేసుక్రీస్తు ఈంజ లోకుమ్తె అస్సె ఉత్త్ర జెయెదె మెనయ దయిరిమ్ తెన్ అస్సె, జోపయించి రకితతి. § 1:5 1:5 రోమయల్ 1:16 దెక. * 1:6 1:6 బారికుల్ 17:1-8 దెక. † 1:7 1:7 అజి కాలి ఈంజేవ్ దెస్సె ప్రదేనిమ్మ మొత్తమ్క 'గ్రెకు దేనిమ్' మెనుల. ‡ 1:7 1:7 పాపులీని అకయ ప్రదేనిమ్చి కొరిండ్ పట్టుమ్తె తిలి పొది బెర్లె ఈంజ ఉత్త్రమ్ రెగిడ్లి. * 2: 2:1 నగుమ్జెన విరోధమ్ నుదల్ బెర్లె, 'కిచ్చొగి మాయకాయ బోదన కెర్లె' మెన గేన సకడ తిల. † 2:2 2:2 బారికుల్ 7:1-8 దెక. ‡ 2:8 2:8 మెలి, పాపుమ్ తెంఠో, సయతానీ రొజమ్ తెంఠో. § 2:9 2:9 బారికుల్ 18:3 దెక.

సూనయ జా అస్సె, అస్సె దూరితె కి. గని అస్సెయ కిచ్చొ సర్గ జతనుమ్ మెలి, ప్రబుక తుమ్ సంపజలిసి కేన్ పక్క కి జాన్సువ జా అస్సె, చి తుమ్క సంపజా అస్సె మెన అమ్ కక్కయ సాచి సంగుక నాయ. 9 ఎత్తిజన్ రుజ్జుల్ దెక తా జెచ్చొ అమ్కయ సాచి సంగితతి. కిచ్చొ సాచి మెలి, అమ్ తుమ్తె గెలిసి తుమ్తె పలితుమ్ దెర్లిసి సంగితతి. మెలి, బొమ్మల్క జోకరుక ముల, నిజామ్ తిలో జివ్ తిలో దేముడుచి సేప కెరుమ్దే మెన తుమ్ మార్పువ జలదు. 10 జో దేముడుచొ పుత్తుసి యేసు అమ్ మాన్సుల్చి పాపుమ్ వయన సీలువతె మెర, అమ్చి పాపుమ్చి రిసా అమ్ అకర్ దీని జంక తిలి సిచ్చ అమ్క పిట్టయల్చెన్. జో యేసుక దేముడు అబ్బొసి అస్సె జయడ్లన్. చి జో పరలోకుమ్తె గెలిన్ తెంఠో బూలోకుమ్తె అస్సె ఉత్త్ర జెంక అస్సె. జో అస్సె ఉత్త్ర జెత్తినక తుమ్ దెస్సలాసికుల్ నిదానుమ్ తెన్ రకితినచి రిసా కి జేవ్ ఎత్తిజన్ సాచి సంగితతి.

2

* అమ్ సుబుమ్ కబుర్ సూనయిలిసి కిచ్చొ వేర బుద్దిక కెర్లిసి నెంజె' మెన పవులు జబాబ్ దిలి రితి సంగిలిసి.

1 బాపుడ్లు, అమ్ తుమ్తె గెలిన్క 'అరిచి నెంజె' మెన తుమ్ సొంత కి జాన్సు. 2 అమ్ తుమ్చి దెస్సలాసికతె నే గెతె అగ్గె పిలిప్పి పట్టుమ్తె ప్రబుచి సుబుమ్ కబుర్ నెత్తికయ. అమ్క ఒత్తవ మాన్సుల్ కెర్లె అల్లర్ కెర తిలి, కెర్లె నిస్సార్దుమ్ కెర తిలి, తుమ్ జాన్సు. ఒత్త దన అల్లర్ జలికి, 'దేముడు అమ్క తోడు తయెదె' మెన దయిరిమ్ తా, తుమ్తె గెచ్చొ జో తెర్లయిలి సుబుమ్ కబుర్ సూనయిలమ్, ఒత్త కి †మాన్సుల్ పిట్టవుక ఉచర అల్లర్ కెర్లె కి.

3 అమ్ బోదన కెర్లిసి తప్పుచి నెంజె, కిచ్చొ లంజెబుద్ది ఉచర బోదన కెర్లిసి నెంజె, చి కక్క మోసిమ్ కెరుక ఉచర్లిన్ నెంజె. 4 దేముడు అమ్క సంప కెర, జోచి సుబుమ్ కబుర్ అమ్ జాన్సువ కెర్లె రిసా అమ్క నిసాన బులయతయచి రిసా, 'సకడ' మెన జో అమ్క కిచ్చొ సకడె, జయ్య అమ్ బోదన కెర్లెనుమ్. మాన్సుల్ మెన్సు వడనుక అమ్చి ఆన నాయ. దేముడు సొంత తియ్యార్లొ కామ్ కెరుకయ అమ్చి ఆన. అమ్చి పెట్టిచి బుద్ది జోకయ ఎర్లె.

5 కెయ కిచ్చొ పులయత కొడె లట్టుబమ్ నాయ. పడ్డో డబ్బుల్ ఆనక కి, కిచ్చొయ ఆనక కి, కిచ్చొయ మాయ కెరుమ్ కి నాయ, తుమ్ జాన్సు. దేముడు కి అమ్చి సత్తిమ్క సాచి జతయ. 6 పడ్డో, తుమ్తె కి కత్తె కి మాన్సుల్తె గవురుమ్ ఆననుక ఉచరుమి నాయ. క్రీస్తుచి బారికుల్ జా అస్సెమ్చి రిసాచి అమ్చి అదికారుమ్చి రిసా తుమ్ అమ్క విలవ దెకుక కి బెదెదె, గని అమ్క జా ఆన కి నాయ.

తుమ్క బాద నే సేడయతి రితి మెత్తన తా సొంత కామ్ కెర కెరయ జలమ్

7 తుమ్తె గెచ్చొ తా తుమ్క మెత్తన తిలమ్, బోదల్క అయ్యసి కీసి ముద్దు కెర్లె తా పోనెదె గే, ఆమ తుమ్కయ దస్సి దెకితె తిలమ్. 8 అస్సె, తుమ్క దస్సి ముద్దు తా, 'జేవ్ కి దేముడుచి సుబుమ్ కబుర్ సూన †రచ్చొచువ జతు'

మెన అన జా నుబుమ్ కబుర్ నూనయ్లలమ్. గని, తుమ్ క 'జతు' మెనయ్ అమ్చి జిపు కి దెతమ్; తుమ్ క తెద్ది ప్రేమ జా తిలమ్. ⁹ అమ్ ఒత్త కప్పుమ్ సేడ సేడ కింబుగుడ్డల్ తెయార్ కెర కెరయ్ జతె తిలిసి తుమ్ ఏద కెర్తె. రాతి మెద్దెన జా *కామ్ కెర్తె తిలమ్. కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి నుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర్తి రిసా తుమ్తె తిలి పొది అమ్ క పోస్తి రిసా కక్క సైమ సేడవుక నెన కెర, దస్సి కామ్ కెర కెరయ్ జతె తిలమ్.

పవులీసి అబ్బుదిసి రిత జా బోదన కెర్తి తిలిచి

¹⁰ తుమ్తె అమ్ సుద్ది ఇండిలిసి, సత్తిమ్ ఇండిలిసి, వేర వాల్ నెంతె సరిగా ఇండిలిసి తుమ్ ప్రబుక సంపజలన దెక సాచుల్ జా అస్సున్. దేముడు కి సొంత సాచి అస్సు. ¹¹ బోదల్ క అబ్బిసి కో జలకు దొర్లు జలిసి ఎత్తి కిసి ప్రేమ తెన్ జోవయింక సికడెది, దస్సి తుమ్ క ఎత్తిక్క కి కిసి నిదానుమ్ ఇండుక గే సికడ సికడ దయిరిమ్ సంగితె తిలమ్. ¹² అన్నె, జోవయింకి సొంత రాజుమ్తె తుమ్ దెదితి రితి జోవయింతెన్ తుమ్ గవురుమ్ జతి రితి జోవయింకి దయక దేముడు తుమ్ కి సొనా అస్సు. 'జోవయింక గవురుమ్ కెర్తి రితి తుమ్ ఇండ' మెన బతిమూల్ జా సంగితె తిలమ్, తుమ్ జాన్ము.

నుబుమ్ కబుర్ క దెస్సులోనికల్ సంపజలిచి

¹³ జలె, అన్నె కిచ్చొది రిసా దేముడుక రోజక అమ్చి నర్త సంగితనుమ్ మెలె, జోవయింకి అమ్ నూనయ్లి నుబుమ్ కబుర్ తుమ్ నూన, జాక 'మాన్సు కచి ఉచర్చిసి నెంజె, గని దేముడు సొంతయ్చి కిండు ఈంజ' మెన తుమ్ సత్తిమ్ చిన సంపజలదు. జయ్య నుబుమ్ కబుర్ అప్పు తుమ్ సంపజలన చి పెట్టి కామ్ కెర్తయ్. ¹⁴ క్రీస్తు జలొ యేసుక సంపజల దేముడుచి తెడిమె యూదయ ప్రదేసిమ్చ సంంగుమ్చిక కిసి జలె గే, తూమ్ కి, బాపుడ్లు, దస్సి జలదు. మెలె, తూమ్ తుమ్చి దేసిమ్చచి అత్తి సేడ్డ అల్లర్లు జేవ్ కి జోవయింక సొంత యూదుల్చి అత్తి జేవ్ సేడ్డ. ¹⁵ జేవ్ యూదుల్చి వెల్లెల మాన్సుల్ అన్నె అగ్గె ప్రబు జలొ యేసుక మార్త, చి అన్నె అగ్గె, దేముడు అబ్బొనచ కబుర్లు సంగిల పూర్ణుల్ కి మార్త. అమ్కయ్ కి జేవ్ అల్లర్ కెర 'ఉదడ్డ. ¹⁶ యూదుల్ నెంజలసక 'ప్రబుక సంపజా కర్చించువ జతు' మెన అమ్ బోదన కెర్తుమ్చె మెలె, జేవ్ అడ్డు కెరక ఉచర్చతి. దస్సి కెర, దేముడుక కి ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్ ఎత్తిక్క కి విరోదుమ్ నుదల్ రిత జతె. దస్సి కెర, జోవయింకి పాపుమ్ పూర్తి బెరవంతతి. గని దేముడు దెతి సిచ్చ కచితుమ్ జోవయింక ఎదిలి కి పిట్టె నాయ్. మెదొల్ జా అస్సు.

దెస్సులోనికల్ గెచ్చుక పవులు ఆన జలిసి

¹⁷ ఓ బాపుడ్లు, తుమ్చి తెన్ అమ్ అప్పు నగుమ్ దీసల్ నెంజల్ రిసా, పొరబోదల్ రిత అమ్ జా అస్సుమ్. గని అప్పు దూరి జా తిలె కి, అత్తుక పాసి అస్సుమ్ మెలి కోడు. తుమ్తె అన్నె బే బేగి గెచ్చ తుమ్క సొంత అన్నె దెకుక జలె ఆన తెన్ అస్సుమ్. ¹⁸ గెతమ్, ఆవ్ పవులు నర్త తెన్ 'బార్ జా గెచ్చొంద' మెన ఒగ్గర్ సుట్టు ఉచర్చయ్, గని నయ్తాన్ అమ్క పిట్టయ్లో.

¹⁹ తుమ్ అన్యానుమ్ జా నాయ్. అమ్చి దయిరిమ్, అమ్చి నర్త, అమ్చి గవురుమ్ కిచ్చొ మెలె, ప్రబు జలొ అమ్చొ యేసు ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె ఉత్తె జెతికయ్ దీసిక అమ్ జోవయింకి మెచ్చొ టీవెలె, తుమ్ కి అమ్చి తెన్ ఒత్త టీవెతె. ²⁰ తుమ్ అమ్చి బవుమానుమ్ జలి రితి జా అస్సున్, తుమ్ అమ్చి నర్త.

3

తిమోతిక దెస్సులోనికల్ తెర్తయ్లెన్చి

¹ జలె, తుమ్క అమ్ దూరి తిలిసి అమ్ అన్నె ఒర్చువ జంక నెత్త కెర, 'అమ్ *ఏదెన్నుతె మాలజ్ జా తంక జలె తమ, గని తిమోతిక జవున్ దెస్సులోనికల్చ బావుడ్లుతె తెర్తవుమ్' మెన, ² జోవయింక తుమ్తె తెర్తయ్లలమ్. జో బావొ కి క్రీస్తుచి రిసాచి నుబుమ్ కబుర్ నూనయ్తి రిసా దేముడుచొ సేవ కెర్తొసా జా అస్సు, చి ప్రబుచి ఉప్పిర్చి తుమ్చి నముకుమ్ అన్నె డిట్టుమ్ కెర్చు, చి కిచ్చొయ్ అల్లర్ తుమ్తె కచి నిదానుమ్ పిట్టయ్తు నాయ్ మెన తుమ్చి బుద్ది దయిరిమ్ సంగున్ మెనయ్ తెర్తయ్లలమ్. ³ తుమ్చి నముకుమ్చి రిసా కో కో తుమ్క అల్లర్ కెర్తతి. అమ్ ప్రబుక సంపజలన దన సైమల్ సేడుక అన్నె మెన తూమ్ కి జాన్సు. ⁴ తుమ్చి తెన్ అమ్ తిలి పొది కి "అమ్ ఇన సైమల్ సేడుక అన్నె" మెన సంగితె తిలమ్, దస్సి జప్పు జలి జాన్సు. ⁵ జలె, తుమ్క అమ్ దూరి తిలె, తుమ్చి 'కిసి జా అస్సి గ' నేస్సికచి దుకుమ్ ఒర్చువ జంక నెత్తిర్చయ్చి రిసా 'ఏక వేల నయ్తాన్ కిసిగ జోవయింక అల్లర్ కెర, జోవయింకి నిదానుమ్ పిట్టవ తయెదె. పిట్టవ తిలె, ఆరి ఒత్త సైమ సేడ తమ్చె' మెన, 'సంప తెన్ అస్సి గే నాయ్ గే నూనిం' మెనయ్, తిమోతిక తుమ్తె తెర్తయ్లలయ్.

తిమోతి అన్నె ఉట్ట జా నర్త కోడు సంగిలిసి

⁶ దస్సి అప్పు తుమ్తె తెంతె తిమోతి అమ్తె అన్నె ఉట్ట జా, ప్రబుచి ఉప్పిర్చి చి తుమ్చి నముకుమ్చి రిసా, తుమ్చి ప్రేమచి రిసా, నర్తచి కోడు ఆన అస్సు. పడ్డె, అప్పక అమ్క తుమ్ ప్రేమ తిలిసి, అమ్క నే పచ్చ తిలిసి, అమ్ తుమ్కయ్ దెకుక కెర్తి ఆన తెన్ అస్సుమ్ గే తూమ్ అమ్కయ్ దెకుక తెద్ది ఆన తెన్ అస్సున్ మెనయ్ జో అప్పు అమ్క సంగ అస్సు. ⁷ బాపుడ్లు, ఈంజ మదెన అమ్ ఒగ్గర్ సైమల్ బాదల్ సేడ్డె తిలె కి, తుమ్క నిదానుమ్ అస్సి మెన తుమ్చి నముకుమ్చి రిసాచి కోడు అమ్ నూన్చి రిసా, అన్నె దయిరిమ్ జా అస్సుమ్. ⁸ తుమ్ ప్రబుచి తెడి నిదానుమ్ తిలె, అమ్క సరి జతయ్. జా కోడు నూన అన్నె జలి రితి జా అస్సుమ్. ⁹ తుమ్చి రిసా దేముడు అమ్చి పెట్టి దిలి నర్త సంతోనుమ్చి రిసా, అమ్చి నర్త జోవయింక దెకుయ్చి రిసా జోవయింక కిచ్చొ దిలె జయెంద? ¹⁰ తుమ్తె గెచ్చ తుమ్క సొంత దెకుక కి, అన్నె తుమ్ పూర్తి సికితిన్తె కిచ్చొ బెరకు నముకుమ్తె ఇదల్ పేట తిలె జా చెంగల్ కెరక కి, బల్ ఆన జా అస్సుమ్ చి రాతి మెద్దెన ప్రార్దన కెర్తె తత్తనుమ్.

దెస్సులోనికల్ క పవులు ప్రార్దన కెర్తిసి

* 2:9 2:9 కిచ్చొగి లాబుమ్ దొర్లు కెరంతి రిసా నుబుమ్ కబుర్ కెర్తయ్ మెన విరోదుమ్ నుదల్ గోక సంగ తిల. † 2:15 2:15 బారికల్ 17:1-13. ‡ 2:16 2:16 మెలె పాపుమ్ తెంతె, నయ్తాన్ రిజమ్ తెంతె. * 3:1 3:1 పవులు ఎత్తిల్ 'ఏదెన్నుతె గెలెన్; బారికల్ 17:14-15. గని ఒత్త తెంతె తిమోతి ఉట్ట అయ్లో కిచ్చొగి, చి ఒత్త తెంతె పవులు జోవయింక దెస్సులోనికల్ అన్నె తెర్తయ్లెన్. ఒత్త తెంతె పవులు కోరిం పచ్చుమ్తె గెలెన్; బారికల్ 18:1. జో కోరించె తిలి పొది; బారికల్ 18:5; తిమోతి ఉట్ట అయ్లెన్, చి తెదెన్, జెతె, పవులు ఈంజ ఉత్తమ్ కిర్చెన్; తిమోతి చి లెన్చొన తెన్.

11 అమ్ తుమ్తె జెతికయ్ రితి అమ్క అజ్బొ జలో అమ్చో దేముడు సొంత, అన్నె పుత్తున జలో ప్రబు జలో అమ్చో యేసు అమ్క వాల్ దెకయ్ దె. 12 పడ్డె, అము తుమ్కయ్ కిసి ప్రేమ అన్నుమ్ గే, దస్సి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో, అన్నె ఎత్తిజినక, తుమ్ రోజుక అన్నె ఒగ్గర ప్రేమ కెర్తి రితి తుమ్చి పెట్టి ప్రబు సికడ్చు. 13 అన్నె, తుమ్చి పెట్టి పూర్తి నిదానుమ్ దెవును, చి ప్రబు జలో అమ్చో యేసు పరలోకుమ్ తెంతో జోవయించయ్ జలన ఎత్తిజిన తెన్ ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె ఉత్త జెతికయ్ దిసిక, తుమ్క 'పొరపాల్ నెంతె పూర్తి సుద్ది జా, అంచయ్ జా అస్సి' మెన, అమ్క అబ్బొ జలో అమ్చో దేముడు ఒప్పుసుక జయెదె.

4

తుమ్ దేముడుక న్నర్ కెర్తి రితి ఇండ

1 జలె, తుమ్క అన్నె కిచ్చొ నంగుక మెలె, బాపుడ్లు, దేముడుక న్నర్ కెర్తి రిసా కిచ్చొ బుద్ది రితి ఇండకు గే అమ్తె తుమ్ సికిలయ్. దస్సి నత్తిమ్ ఇండుక దెర అన్నునచి రిసా అమ్క న్నర్, జలె. "నత్తిమ్ ఇండుక అన్నె రోజుక సికితె తా" మెన అమ్క ప్రబు జలో యేసు దిలి అదికారుమ్క అమ్ తుమ్క ముక్కిమ్క బతిముల్లా జా నంగితనుమ్. 2 ప్రబు జలో యేసుచి నావ్ తెన్ తుమ్క కిచ్చొ కిచ్చొ ఆడ్రల్ దిలమ్ గే జాస్సు, గెద.

3 దేముడుచి ఇస్సుమ్ ఏక కిచ్చొ మెలె, తుమ్ అగ్గచ బుద్ధల ముల, జోచి సుద్ది జా పూర్తి జోవయ్ మాన్సుల్ తుమ్ జా గేచ్చుక.

జలె, దస్సి పూర్తి చెంగెల్ సుదల్ జంకయ్ జా కెర, కిచ్చొ మెలె, లంజె కమెతె నే కెర్తె, పూర్తి దన బుద్ధల్ ములుక ఈంజ దేముడచి ఉద్దెనుమ్. 4 లంజె పాపుమ్ నే జతి రితి, తుమ్ ఎత్తిజిన తుమ్చి అగ్గచ ఆసల్ ముద్దొ కెరన, సుద్ది తెన్ తా మరియాద తెన్ తా, చి పెండ్లి జలె, తెర్లిమున్ను జా నత్తిమ్ తా. 5 దేముడుక న్నెన్ మాన్సుల్, జలె, జోవయించి అగ్గచి ఆసల్ జోవయింక ఇండయెదె, తుమ్ దస్సి జా నాయ్. 6 తుమ్చితె కో కి కక్క, కి దస్సి పాపుమ్ కెర నాయ్, దస్సి మోసిమ్ తుమ్చి బాపుడ్లి కి కెర నాయ్. దస్సి పాపుమ్ కెర్తదు మెలె, ప్రబు పచ్చు నాయ్. కచితుమ్ సిచ్చ దెయెదె. అగ్గె తుమ్క గట్టిజ నంగలమ్.

7 దేముడు కిచ్చొచి రిసా అమ్క నిసాన అన్నె మెలె, అమ్క 'లంజె జతు' మెన నాయ్, గని అమ్ జోవయించి పరలోకుమ్చి సుద్ది జా జోవయ్ జతి రిసాయి. 8 దస్సి రిసా, లంజె నే జతినచి ఈంజ అగ్గ తుమ్తె కో పిట్టయ్లె, మాన్సుచి మరియాద కడ్డయ్. గని అన్నె, ముక్కిమ్క, దేముడుచి మరియాద కడ్డి రితి జతయ్. తుమ్క 'సుద్ది జతు' మెనయ్ దేముడు జోచి సుద్ది తిలి అత్తు తుమ్చి పెట్టి దెతయ్.*

ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ దెకితిసి

9 ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ కెర్తినచి రిసా తుమ్ కో కిచ్చొ కబుర్ రెగుడుక నాయ్. ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ కెర్తిన దేముడు సొంతయ్ తుమ్చి పెట్టి సికడ అన్నె. 10 అన్నె, 'ఒండి మాసిదోనియ ప్రదేసిమ్తెచ బాపుడ్లుక ప్రేమ కెర్తతి'

* **4:8** 4:8 కొరిందిల్క రెగిడ్లి ఏక నంబర్ ఉత్తమ్ 6:15-20 దెక. అమ్చి అగ్గ ప్రబుచి దేముడుచి గుడి. జోవయించి దేముడుచి గుడి లంజెజె బెదయ్లె, జోచి మరియాద కడ్డి రితి జతయ్. † **4:13** 4:13 'ప్రబు జె బేగి అన్నె ఉత్త జెయెదె, చి అమ్క జెతె కడ నయెదె' మెలె రితి సూన తిల, కిచ్చొగ్గ, చి మదెన జోవయింతె తిలన నగుమెజన్ మూర తిల కిచ్చొగ్గ, చి 'జేవ్ కిసి జవుల గే?' మెన బియ: తిల. కిచ్చొగ్గ. * **5:2** 5:2 మత్తయ 24:42-44 చి కొడె దెకిలె, యేసు సొంత కి అసి నంగెలె. † **5:3** 5:3 అన్నె ఒగ్గర పూర్ణుమ్ రెగిడ్లిసి ఏక దెక. యిర్షియా 6:14-15, 8:11-12.

మెన, నిజామి తుమ్చి రిసా నంగుక జతయ్. గని, 'రోజుక అన్నెయ్ ప్రేమ కెర్తకు తుమ్ సిక్క, బాపుడ్లు' మెన, తుమ్క బతిముల్లా జా నంగితనుమ్.

11 పడ్డె బమ్మ నెంతె జంక ఆస జా, అన్నె మాన్సుల్క పోటి నే కెర్తె, సొంత కామ్ తుమ్ దెకనెతె తా, అన్నె, అమ్ అగ్గ ఆడ్ర దిలి రితి, బద్దుకుమ్ నే జతె తుమ్ జతి కామ్ నిదానుమ్ కెర కెర కతె జతె తా. 12 దస్సి సొంత కామ్ కెర కెర జతె తిలె, తుమ్ కత్తె కత్తె నజితే తంక నాయ్, చి అన్నె మాన్సుల్చి మెక్కి నిస్కారుమ్ జసు నాయ్, గని తుమ్క 'సత్తిమ్ మాన్సుల్' మెన గవురుమ్ దెకలె.

ప్రబు ఉత్త జెతిసి

13 ప్రబుక నంపజా మొర గెలనచి రిసా, బాపుడ్లు, తుమ్ † అన్మానుమ్ జా నాయ్. కిసి జవుల గే తుమ్ నేన తంక అమ్క ఇస్సుమ్ నాయ్.

యేసుప్రబుక న్నెన్సచ మాన్సుల్ కో జలె మొద్దె, ఒగ్గర్ దుకుమ్ జా ఏడుకుడు జవుల, 'యేసుప్రబుక నంపజలె పరలోకుమ్తె గతి వాటు తయెదె' మెన నేనీతి చి రిసా జోవయించి ఉప్పిరచి నముకుమ్చి దయెరిమ్ జోవయింక నాయ్. జలె, తుమ్ దస్సి దుకుమ్ జంక నాయ్.

14 కిచ్చొక మెలె, యేసు మొర అన్నె జీవ్ జా ఉట్టన్ మెన అమ్ నంపజతనుమ్. దస్సి, యేసుక నంపజా మొర్ల మాన్సుల్ జోవయించి తెడి అస్సిచి రిసా, దేముడు యేసుక ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె తెద్రయ్తె పొదిక, జోవయింతెన్ జోవయింక కి కడ అనెదె.

15 ప్రబు సొంత జాన కెర ఏక కోడు కిచ్చొ మెన తుమ్క అమ్ నంగితనుమ్ మెలె, యేసుప్రబు అన్నె ఉత్త జెతి ఎద ఈంజ లోకుమ్తె కో నంపజలన జతె తమ్చి గే, నంపజా మొర్లనచి కంఠ అగ్గ జము నాయ్, జోవయించి కంఠ తోలితో జోవయింతెన్ బెదుమ్ నాయ్.

16 తెదెడెక కిచ్చొ జర్గు జయెదె మెలె, పరలోకుమ్చి దూతల్తె చొ, వెల్లొ దూత ఎక్కిలో కేక గల సాడువ కెర్తె, పరలోకుమ్చి బజెన చి దేముడు బజెన నప్పిరమూరి అవాడ్ తెన్, చి యేసుప్రబు అదికారుమ్ తెన్ పరలోకుమ్ తెంతో ఉత్త జెయెదె. నంపజా మొర్లన తోలితో జీవ్ జా ఉట్టులె.

17 పడ్డె, అగ్గనుమ్తె ప్రబు తెన్ దస్సుల్ జతి రిసాయి అమ్ ఈంజ లోకుమ్తె జితన కి, జేవ్ మొర జీవ్ జా అన్నె ఉట్టన తెన్ మబ్బుతె ఎక్కితె ఉక్కిల్ జమ్చెదె. ఒత్త తెంతో కెయెడ తెయెడ జో తెన్ తమ్చె. 18 జాకయ్, ప్రబుక నంపజా తుమ్చితె కచగి మాన్సుల్ మొర తిలె, తుమ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ఈంజేవ్ కొడె ఉచరవడ దయెరిమ్ నంగితె తా.

5

ప్రబు కెయెడ అన్నె జెయెదె గే కో మాన్సు న్నెన్సిచి

1 గని, బాపుడ్లు, ప్రబు కెయెడ కిసి కాలుమ్క అన్నె జెయెదె గే, జా, జాచి రిసా తుమ్క అమ్ కో అన్నె కిచ్చొ రెగ్గ సికడుక నాయ్. 2 ప్రబు అన్నె ఉత్త జా ఈంజ లోకుమ్చక పరిచ్చు కెర తీర్పు కెర్తె జా వెల్లె దీసి చోయ అందరె అయ్లె రితి జెయెదె. కో * న్నెనొ పొది జెయెదె.

3 జేవ్ దినాలక, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్ కిసి జతె తవుల మెలె, "ఈంజ లోకుమ్క బాదల్ నాయ్, సింతుమ్

నుక్కుమ్ తెన్ అన్యుమ్” మెన జేవ్ ఉచరన ప్రబుక పచ్చు తిల పొది జా దీసివి జేవ్ నే ఉచర్లి వెల్లి సిచ్చ, నానినుమ్ జతిసి, జోవయింక చమ్మన లయొదె. తేరబోదక కంట్టు పాచ అయేలె పొది జేవ్ నొప్పుల్ కీసి పిట్టవనుక నెంజి గే, దస్సి. జా సిచ్చ అయేలె, పిట్టవనుక నెతిరి.

ప్రబుక నంపజలనక దయిరిమ్ జాగర్ల నంగ రెగిడ్డిసి

4 తూమ్, బావుడ్లు, నంపజలన, అందరబుద్దిచ నయతానిచి రాజిమ్చ మాన్యుల్ నెంజానిచి రిసా, జా దీసి కెయళ జెయెదె గే అమ్ నేన్జె కి, అయేలె, చోరు అయేలె రితి తుమ్క జా బమ్మ కెరుక నాయ్. 5 కిచ్చొక మెలె, తూమ్ అము ప్రబుక నంపజలన ఎత్తిజన్ జోచి ఉజ్జడె తిలి అత్తక నొవర్ జెర్మిలన జా, మెద్దెనిచి తెలిచి తిలి రితి జోవయింక రకుక అన్సె. జోచి ఇస్టుమ్ రితి ఇండుక అన్సె, అందరబుద్దిచ, నయతానిచి రాజిమ్చ నెంజుమ్. 6 జాకయ్, నిదానుమ్ నెంజిల జుమ్ నిజిల్ రిత జల జేవ్ వేర మాన్యుల్చ రిత అమ్ జంక పోని. అము, నే జుమిల రిత తా, నే మచ్చిల రిత తా, బుద్ది తంక. 7 కిచ్చొక మెలె, నిజితిసి, జలె, అందరతె బెదితిసి. మచ్చితిసి అందరతె బెదితిసి.

8 గని జోచి ఉజ్జడెచి అత్త తెన్ అమ్ జెర్మి అన్యుమ్చి రిసా అమ్చి అత్త నే మచ్చిల్ రితి తా అమ్ బుద్ది తంక అన్సె. ప్రబుచి ఉప్పిరి పూర్తి నముకుమ్ తియ, తుమ్ ఎక్కెలోక ఎక్కెలో ప్రేమ కెర్తె తా. యుద్దుమతె గుండెచి పుర్తెతో ఇనుము డాలు దెర తిల కీసి ఈంటి గల్లె లయె నాయ్, దస్సి ప్రబుచి ఉప్పిర్చి నముకుమ్చి ఎక్కెలోక ఎక్కెలో ప్రేమ కెర్తిసి అందరబుద్దిచి ఉప్పిర్చి యుద్దుమతె అమ్క కామ్క జెయెదె. పడ్డో, యేనుప్రబు తుమ్క తుమ్చి పాపుమ్చి సిచ్చ తెంతో రచ్చింఛుప కెర్తయెచి రిసాచి దయిరిమ్ తెన్ తా. అందరబుద్దిచి ఉప్పిర్చి యుద్దుమతె అమ్క బోడి కిచ్చొ నే లయతి రిసా గలంతి ఇనుము టోపిచి రితి జా దయిరిమ్ జయెదె. 9 కిచ్చొక మెలె, ప్రబుక నంపనెంజిల మాన్యుల్ సిచ్చ జతిసి అమ్ సేడుక దేముడు నెలవ్ దెయె నాయ్. గని ప్రబు జలొ అమ్చో యేనుక్కిన్కుక అమ్ నంప కెర్తికయ్, అమ్చి పాపుమ్చి రిసాచి సిచ్చ అమ్క నే లయతి రితి జో యేనుచి అత్తి అమ్ రచ్చింఛుప జంక మెనయ్ జోచి నెలవ్. 10 జో యేను అన్సె ఉత్త జెతికయ్ పొదిక, అమ్ జివ్ తిలె కి మొర తిలె కి, జోవయింతెన్ అమ్ బెద జతి రిసాయి జో యేను మొర అమ్చి పాపుమ్ గెచ్చయలిసి. 11 ఈంజెమ్ కొడెచి రిసా తుమ్ ఎక్కెలోక ఎక్కెలో దయిరిమ్ కెరంతను. అన్సె, తుమ్ ఎత్తిజన్ పూర్తి కిచ్చొయ్ అన్యాయుమ్ నెంతె డిట్టుమ్ జతి రితి, ఈంజ ఎత్తిచి రిసా ఎక్కెలోక ఎక్కెలో దయిరిమ్ కెర్తె తా.

బుద్ది ఇండితనిచి రిసా ఆకర్ కొడె

12 ఆకర్చి, బావుడ్లు, తుమ్క అన్సె కిచ్చొ ముక్కిమ్క బతిమాల్లు జా నంగితనుమ్ మెలె, ప్రబుచి కామ్ తుమ్తె కెర్తె తా జోచి అదికారుమ్చి తెడి తుమ్క దెకిత బుద్ది సికడ్డనక తుమ్ మరియాద దెకిత తా. 13 జోవయింక కామ్చి రిసా జోవయింక ఒగ్గర్ ప్రేమ గప్పురుమ్ దెకిత తా. పడ్డో, ఎక్కెలో తెన్ ఎక్కెలో తుమ్ కట్టు తెన్ తా. 14 పడ్డో అన్సె కిచ్చొ బుద్ది నంగితనుమ్ మెలె, బావుడ్లు, బద్దుకుమ్ జలనక బుద్ది సికడ, దయిరిమ్ నెంజిలనక దయిరిమ్ కెర, అత్తక తొక్కి, సెక్తి తిలనక తోడు తా, చి జోవయింతె కక్క జోవయింక తచ్చుల్క

కోపుమ్ నే దెకయతె, జేవ్ సికితిసి, డిట్టుమ్ జతిసి పాడె నే కెర్తి రితి ఒర్చుప జా. 15 కో తుమ్క అల్లర్ కెర్తె, జోవయింక తుమ్ అల్లర్ కెర నాయ్. తుమ్ దస్సి తచ్చు నే జతి రితి జాగర్ల దెకన. కెడ్డోడి కి ఎక్కెలోక ఎక్కెలో కామ్క జెతికయ్ రితి తోడు కెర్తె తంక ఆన జా. ఎక్కె ప్రబుక నంపజలనకయ్ మెన నాయ్, కక్కయ్ కి.

16 కిచ్చొ జర్మ జలెకి, సర్త తెన్ తా. 17 బద్దుకుమ్ నే జెతె ప్రార్లన కెర్తె తా. 18 కిచ్చొ జర్మ జలెకి ‘ఈంజ జర్మ జంక తుయి నెలవ్ దెలె’ మెన, దేముడుక సర్త తెన్సి ఒప్పున, సర్త తెన్ తా. †క్రిస్తు జలొ యేనుచి తెడి అన్యునిచి రిసా కిచ్చొ జలెకి తుమ్ దస్సి బుద్ది తంక దేముడుచి ఇస్టుమ్.

19 దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్త జర్మ కెర్తిసి పిట్టపుక పోన. 20 మాన్యుచి అత్తి ప్రబుక కబుర్లు నంగితిన్క నిస్సాయుమ్ కెర నాయ్. 21 గని, ‘ప్రబుచి కబుర్ ఈంజ’ మెన కో జవున్ కిచ్చొ జవున్ కోడు నంగెలె, ‘ప్రబు సికడ్డిన్ తెన్ బెదితయ్ గే నాయ్ గె’ మెన అజ్జ కెరంతి రిసా జా కోడు తుమ్ పరిచ్చ కెర. ప్రబు సికడ్డిన్ తెన్ బెదితయ్ మెలె, దెరన. 22 గని బెదె నాయ్ జలె, ‘గర్చి’ మెన దూరి కెర; కిచ్చొ గర్చి కామ్ జలెకి.

23 తుమ్ జోచయ్ జా పూర్తి సుద్ది జతి రితి, మాన్యుల్క నెంతుమ్ అనెతో దేముడు సాంత తుమ్క మార్పుప కెర్తె తవును, చి ప్రబు జలొ అమ్చో యేనుక్కిన్కు ఈంజ లోకుమతె అన్సె ఉత్త జెతికయ్ ఎదె తుమ్ ఎత్తిజన్క తుమ్చి అత్త జివు అగ్గె పూర్తి పాఠాట్ నెంతె తవును. 24 తుమ్క బుకార్లొ కెర్తె అమ్చో దేముడు నముకుమ్ జలొసా. ఈంజ ఎత్తి, జ్యోయ్య జర్మ కెరెదె.

25 బావుడ్లు, అమ్చి రిసా తుమ్ ప్రార్లన కెర్తె తా. 26 ప్రబుచి ప్రేమచి రిసాచి అమ్చి ముద్దు ఒత్త నంపజల బావుడ్లు ఎత్తిజన్క దెకయలి రితి తుమ్ జోవయింక సుద్ది తిలి ముద్దు తెన్ జోకర.

27 ఒత్త నంపజలన ఎత్తిజన్ సూన్తి రితి ఈంజ ఉత్తమ్ తుమ్ నదు కెర మెన ప్రబుచి నావ్ తెన్ తుమ్క అవ్ నంగితని.

28 ప్రబు జలొ అమ్చో యేనుచి దయ తుమ్చి తెన్ తవున్!

దెస్సులోనియుల్క రెగిడ్లి దొన్నుచి

ఉత్త్రుమ్

బారిక్ జలో పవులు దెస్సులోనిక పట్టుమ్చ నంగుమ్చక రెగిడ్లి దొన్నుచి ఉత్త్రుమ్

మొదోల్ కోడు

1 అమ్క అబ్బొ జలో దేముడుక చి ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుక సంపజా జోచి తెడి తిల దెస్సులోనిక పట్టుమ్చ నంగుమ్చక *సిల్వ్యానని చి తిమోతి, పవులు రెగిడ్లి ఉత్త్రుమ్.

2 దేముడు అబ్బొనచి ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి దయ సేంతుమ్ తుమ్చి ఉప్పిరి తప్పని!

3 తుమ్చి నముకుమ్ అన్నె ఒగ్గర్ జా గెతయ్, చి తుమ్ ఎత్తిజన్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో రోజుక అన్నె ఒగ్గర్ ప్రేమ కెర్తనుచి రిసా, దేముడుక అమ్చి సర్ద నే సంగిల నెంజె. తుమ్చి రిసా రోజుక అమ్చి సర్ద జోవయింక సంగితనుమ్. 4 అన్నె ప్రబుక విరోదుమ్ జలన, తుమ్క ఒగ్గర్ అల్లర్ కెర్త తిల కి, తుమ్ కిచ్చొ కిచ్చొ ఒగ్గర్ బాదల్ సేడ్లి తిల కి, తుమ్ నిదానుమ్ తా ఓర్పువ జతను, చి తుమ్చి నముకుమ్ పిట్టె నాయ్. జాకయ్ దేముడుచ కేన్ సంగుమ్లతె గెల జప్పన్, కబుర్ తెర్తయల జప్పన్, తుమ్చి రిసాయి దయమిమ్ తెన్ అమ్చి సర్ద అన్నె నంపజలసక అమ్ సంగితనుమ్.

5 జోచి రాజుమ్తె తుమ్ బెదిల్ రిసా తుమ్ †అల్లర్ సేడుక మెన దేముడు తుమ్క విలువ మెలి రితి దెక అన్నె. 'దస్సి తిర్పు కెర అన్నె' మెన, అన్నె జా తిర్పుక 'సత్తిమచి' మెన కిచ్చొతె రుజ్జు జతయ్ మెల, తుమ్ ఈంజేమ్ బాదల్ ఓర్పువ జా నిదానుమ్ తిలినతెయ్ రుజ్జు జతయ్; *జోచి రాజుమ్తె తుమ్ బెదిల్ రిసా తుమ్ జేవ్ అల్లర్ సేడ్లను.

6 దేముడు సత్తిమ్ తిర్పు కెర్తొసా జలినిచి రుజ్జు కిచ్చొతె డీస్టయ్ మెల, తుమ్క అల్లర్ కెర్తనక జో సిచ్చ కెరెదె. 7 చి జోచి కామ్క బాదల్ సేడ అమ్ ఎత్తిజన్క జో సుక్కుమ్ దెతి పొదిక తుమ్ కి దన బాదల్ సేడ్లనక కి జా సుక్కుమ్ దెయెదె. కెయ్ల మెల, ప్రబు జలో యేసు †జోచి అదికారుమ్ దెకయ్త పరలోకుమ్చ దూతల్ తెన్, సుట్టునంత ఆగి లగితి రితి జా జో ఉత్త్ర జా జోవయింక గప్పురుమ్ రుజ్జు జతి పొదిక ఈంజె ఎత్తి, జర్దు జయెదె. 8 చి దేముడుక నేస్సనక, ప్రబు జలో అమ్చొ యేసుచి నుబుమ్ కబుర్ రితి నే కెర్తనక సిచ్చ కెరెదె. 9 జోవయింక సిచ్చ కిచ్చొ మెల, *నానుమ్తె గెచ్చు నానుమ్తెయ్ కెయ్లక తెయ్లక తా గెచ్చుల, చి ప్రబుతె జేవ్ గెచ్చుల నెత్తిర్, జోవయింక ఒగ్గర్ నెక్కిచి రిసాచి జోచి ఒగ్గర్ ఉజ్జేచి రిసా జేవ్ జోవయింక దెకు నెత్తిర్. 10 జా కెయ్లక జర్దు జయెదె మెల, జో అన్నె ఉత్త్ర జెతికయ్ దీనిక. జో జెతిని కిచ్చొచి రిసా మెల, జోక నంపజా జోచి నుద్ది జా జోచయ్ జలన జో తెన్ బెద గప్పురుమ్ జతిన్తె గప్పురుమ్

* 1:1 1:1 నెంజె 'సీలయ్య' బారికల్ 15:22, 16:19, 17:4, పడ్డె కొరిందల్క రెగిడ్లి 2 నంబర్ ఉత్త్రుమ్ 1:19, చి పేతురు రెగిడ్లి 1 నంబర్ ఉత్త్రుమ్ 5:12 దెక. † 1:5 1:5 బారికల్ 5:41క దెకిలె, జోవయింక నాన్ జోవయింక కామ్చి రిసా, అమ్ అల్లర్ బాదల్ సేడుక జో సీలవ్ దిలె కిచ్చొ రుజ్జు దెకయ్తయ్ మెల, జోవయింక బెదుక జో అమ్క విలువ మెలి రితి దెకిలె. ‡ 1:5 1:5 నెంజె, 'అన్నె తుమ్ పరలోకుమ్తె గెతెచి రిసా మెనెదె ఈంజేమ్ బాదల్ వాల్ తుమ్క అత్తక డిట్టుమ్ పూర్తి కెర తెయర్ కెర్తయ్.' యాకోబు 1:2-4 దెక. § 1:7 1:7 నెంజె 'జోవయింక ఒగ్గర్ నెక్కిచి పరలోకుమ్చ దూతల్ తెన్ ఉత్త్ర జా...' * 1:9 1:9 నెంజె, 'మొర్తుతే'. మెల, ఆత్మమొర్తుతే, ఆకరెచి మొర్తుతే. డీనయ్లిని 2:11, 20:6, 20:14, 21:8. * 2:3 2:3 డీనయ్లినిచి పుస్తకుమ్తె దసా మాన్సుచి రిసాచి కెడెతే 'జంతు' మెన టాలి తెన్ సంగితయ్. డీనయ్లిని 12:9, చి 13 అద్యయిమ్ తెంతే 17 అద్యయిమ్ వద, చి 19, 20 అద్యయల్ దెక.

జతి రిసా, చి జేవ్ జోక దెక ఆచారిమ్ చి సర్ద జతి రిసా. జోచి రిసా అమ్ తుమ్క నంగిల సాచి తుమ్ నంపజలదు, చి తుమ్ కి ఒత్త బెదితె.

దెస్సులోనిక పవులీంసి ప్రార్దన కెర్తిన్

11 జెంక తుమ్చి రిసా రోజుక ప్రార్దన కెర్తనుమ్. కిచ్చొ మెన మెల, తుమ్ జోచయ్ జా, జోచి పరలోకుమ్చి రాజుమ్తె తుమ్ బెదుక మెన దేముడు తుమ్క బుకార అన్నె, చి జో తుమ్క బుకార్ల కెర్తినక తుమ్ విలువ జతి రితి కెర్పు. తుమ్ ఉచ్చర్ కేన్ చెంగిల్ కామ్ కి, తుమ్చి నముకుమ్చి రిసాచి ఎత్తి, కామ్ కి జోవయింక అత్తనెక్కిక జెయ్యుమ్ కెర్పు. 12 తుమ్ ఇందెతిన్తె అమ్చొ ప్రబు జలో యేసుచి నాన్ గప్పురుమ్ జయెదె, జోవయింక తెడి తూమ్ కి గప్పురుమ్ జన్నె. దేముడుచి ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి దయయ్ ఈంజె ఎత్తి, జర్దు జతి రిసా ప్రార్దన కెర్తనుమ్.

2

1 బాబుడ్లు, అమ్చొ ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తు అన్నె ఉత్త్ర జెతినిచి రిసా, జోక నంపజలన ఎత్తిజన్ జోతె గెచ్చు జో తెన్ ఎక్కితె బెదితినచి రిసా, తుమ్క అవ్ కిచ్చొ మెన అప్పె బతిమాల్లు జా సంగితన మెల, 2 జా దీని నే జెతె అగ్గె, అబద్దుమ్క, "దీని పాచ అయ్లి గె. సిచ్చ దెకిలయ్, ప్రబుచి కోడు, ఈంజ" మెన కో జప్పన్ కిచ్చొ జప్పన్ అత్తచి నెక్కిక సంగిల, నెంజెల "దీని పాచ అయ్లి గె" మెన కేన్ జప్పన్ మాన్సుల్ సాంజె నెక్కిక ఉచర్ సంగిల, నెంజెల "దీని పాచ అయ్లి మెన అమ్చి తెన్ ఉత్త్రుమ్తె అయ్లి" మెన కో జప్పన్ సంగిల, తుమ్చి మెన్సు తుమ్ బమ్బు జా నాయ్, నంప కెర నాయ్. 3 కోయ్ దన కొడ్లె సంగిల, తుమ్ మోసిమ్ సేడ నాయ్. కిచ్చొక మెల, ప్రబు అన్నె జెతికయ్ జా దీని నే జెతె అగ్గె, తోతె, ఒండి లోకుమ్చి ఎత్తివాలిజన్ మాన్సుల్ దేముడుక విరోదుమ్ జతి వెల్లి బాద జర్దు జంక అన్నె. దేముడు సంగిలినె ఎత్తిక విరోదుమ్ జలో *పూర్తి వెల్లి మూర్కుమ్ బుద్ది జలోసా ఈంజ లోకుమ్తె బార్ జంక అన్నె, జో పూర్తి నానుమ్ జా గెతోసా.

4 జో వెల్లి మూర్కుడు కీని జయెదె మెల, కేన్ దేముడు మెలోసాక కి కేన్ జోకర్తి పస్తువక కి జో విరోదుమ్ కెర, "అవ్ వెల్లి" మెనన, దేముడుచి గుడితెచి ముక్కిమ్ జతి టాన్తె వెన కెర, "అవ్ దేముడు" మెనన సంగెదె. 5 తుమ్చి తెన్ అవ్ తిలి పొది కి తుమ్క ఈంజె ఎత్తి, సంగిలయ్. ఏద కెర్పు నాయ్ గె?

6 జెల, దేముడు సెలవ్ దిలి కాలామ్కయ్ జో మూర్కుడు బార్ జంక జయెదె. గని అప్పె నే బార్ జంక కిచ్చొ అడ్డు తయెదె గె తుమ్ జాన్సు. 7 మదెనె జో మూర్కుడుచి బుద్ది ఈంజ లోకుమ్తె జేవ్చి పాపుమ్ లుంక, చోరు తిరిమ్ తిరిమ్ కెర్తయ్, జో జోక అడ్డు కెర్తొసా అడ్డు కెరక ములిలెకయ్, జా బాద ఎదార్దుమ్ జా పూర్తి అల్లర్ కెరెదె. 8 తెదోడెకయ్ జో మూర్కుడు బార్ జా జోవయింక కామ్ ఎదార్దుమ్ కెరెదె. గని ప్రబు జలో యేసు అన్నె ఉత్త్ర జా డిస్సిన్కయ్ జొయ్యు జో మూర్కుడుచి నెక్కి గచ్చువయ్ గెలెదె.

చి రితి జోచి చోడి తెంతో జెతికయ్ †వాదుకయ్ జోపయింక మారయ్ గెలిదె.

9 జో మూర్కుడు జలోనా కేనె తెంతో జా తయెది మెలి, నయ్తానిచి నెక్కి తెంతో బార్ జా తయెది. అయ్లె, జో నయ్తానిచి ఒగ్గర నెక్కితెన్ అబద్దుమచ ‡మాయల్ జత వెల్లో వెల్లో కమె గట్టజ కెర కెర, 10 నాననుమతె గెచ్చుక తిలసక మోసిమ్ కెరెదె. కిచ్చొక మెలి, సత్తిమ్ తిలిసి జేవ్ ప్రేమ కెరుక నెసిలచి రిసా రచ్చన జతి నాయ్. 11 సత్తిమ్ జేవ్ నెసిలి రిసా, ‘అబద్దుమ్, జలె, నంప కెర్దు’ మెన, ‘జేవ్ అత్తు గుడ్డి జతి రితి జా మోసిమ్తె దెర్చు నెడ్డ’ మెన దేముడు సార్కు కెర తయెది. 12 దస్సి, కో సత్తిమ్ నంప కెర్తి నాయ్, గని పాపుమక ఆన జవుల గే, సిచ్చతె గెచ్చుల.

ప్రబుక నంపజలన రచ్చనతె గెతిన్చి

13 ప్రబు ప్రేమ కెర్తె ఓ బాపుడ్లు, తుమ్చి రిసా దేముడుక అమ్చి నర్త నే సంగిలె నెంజె. రోజుక తుమ్చి రిసా జోపయింక అమ్చి నర్త సంగితనుమ్. కిచ్చొక మెలి, కితుమ్ *రచ్చించుప జంక మెన మొదల్ తెంతో జో నిసాస్సన్. కీసి రచ్చించుప జంక మెలి, తుమ్ జోపయించయ్ జతి రితి జోపయించి నుద్ది తిలి అత్తు తుమ్క నుద్ది కెర్తి వాబు, చి సత్తిమ్ తుమ్ నంప కెర్తి వాబు. 14 ప్రబు జలో అమ్చి యేనుచి గప్పురుమతె తుమ్ బెదితి రిసా, తుమ్ ఇసి నుద్ది జంక సత్తిమ్ నంప కెరుక మెన దేముడు తుమ్క బుకార్తన్. కేన్ వాబు బుకార్తన్ మెలి, అమ్ నుబుమ్ కబుర్ నూనయ్లి వాబు. 15 జాకయ్, బాపుడ్లు, తుమ్ డిట్టుమ్ బీద, చి అమ్చి అత్తి దిలిసి ఎత్తి, మెలి, అమ్ ఒత్త తిలి పొది సికడ్డిసి కి ఇన్నె తెంతో ఉత్తుమ్ రెగ్గ సికడ్డిసి కి, తుమ్ డిట్టుమ్ దెరన, జయి రితి ఇండ.

దెస్సలొనికచ రిసా పవులొసి ప్రార్తన

16 ప్రబు జలో అమ్చి యేనుక్రీస్తు, అన్నె అమ్క అబ్బొ జలో దేముడు జోపయించి దయక అమ్క ప్రేమ తా, కెయ్త తెయ్త తిలి దయిరిమ్ దయి పరలోకుమతె గెచ్చ జతి దయిరిమ్ కి అమ్ ఎత్తిజిన్క దా అస్సి. 17 జలె, ‘తుమ్చి పెట్టి తుమ్క జోపయించి అత్తుకచి దయిరిమ్ కెర్తె తా తుమ్ కెయ్త తెయ్త సత్తిమ్ ఇండితి రితి సత్తిమ్ లట్టల్లి రితి తుమ్క డిట్టుమ్ నిదానుమ్ కెర్తె తత్తు’ మెన అమ్ ప్రార్తన కెర్తెనుమ్.

3

అమ్చి రిసా కి ప్రార్తన కెర

1 వడ్డె అన్నె కిచ్చొ మెలి, బాపుడ్లు. ప్రబుచి నుబుమ్ కబుర్ తుమ్తె నూనయ్తికయ్ జా కీసి తుమ్తె పలితుమ్ దెర్తి గే, అమ్ ఇన్నె నుబుమ్ కబుర్ నూనయ్తిసి కి అడ్డు నెంత జీన పలితుమ్ దెర్తి తవున మెన అమ్చి రిసా తూమ్ ప్రార్తన కెర. 2 బుద్ది నెంజలె కున్నెదుమ్చ మాస్సుల్ కెర్తె అల్లర్ తెంతో అమ్ రచ్చించుప జతి రితి తుమ్ ప్రార్తన కెర. నగుమ్జన్ ప్రబుక నంప కెర్తి నాయ్, గెద.

3 ప్రబు, నముకుమ్ జలోనా, చి తుమ్ అత్తుక డిట్టుమ్ తతి రితి జో నెక్కి దెయెది, చి నయ్తాన్ కెరయ్త అల్లర్

† 2:8 2:8 నెంజలె ‘కోడక’. డీనయ్లిన్ 19:21తె నయ్తానిచి నెప కెర్తె తిలసచ నయ్నయ్ముల్క ప్రబు జోపయించి చోడితెచ కళ్ళకుమ్ మారెదె. జా కండా జోపయించి కోడకయ్ టాలి జతయ్. ఇన్నె కోడచి అర్దుమ్ కి ఉచరుక జయెదె. ‡ 2:9 2:9 డీనయ్లిన్ 12:9, చి 13 అద్దయిమ్ దెక. 13:13తె మాయచ వెల్లో వెల్లో కమెచి కోడ అస్సి. § 2:13 2:13 నెంజలె, ప్రబుక నంపజతన మొత్తుమ్తె తూమ్ నొవ్ జతి రితి తొలితొ నంపజ మెనయ్ జో నిసాస్స మెన ఈంజ ఎత్తి తొలితొ రెగ్గెడ్డ నగుమ్ పుస్తకతె అస్సి. * 2:13 2:13 మెలి, పాపుమ్తె తెంతో, జేవ్ కెర్తె పాపచిలె సిచ్చ తెంతో, చి నయ్తానిచి రాజిమ్ తెంతో రచ్చించుప జంక.

* 3:8 3:8 పవులు టంబుగుడ్డల్ తున తెయోర్ కెరెదె.

తుమ్క నే లయతి రితి జోయ్యి అడ్డు దెయెదె. 4 తుమ్చి రిసా ‘అమ్ సంగిల్ రితి నిదానుమ్ కెర్తెతి, నిదానుమ్ కెర్తె తవుల’ మెన ప్రబుచి తెడి దయిరిమ్ తెన్ అస్సుమ్. 5 జోపయించి ఇస్సుమ్ రితి తుమ్ కెర్తి రితి, దేముడుచి ప్రేమ క్రీస్తు పుత్తునిచి నిదానుమ్, తుమ్చి పెట్టి ప్రబు దెవును.

కామ్ కెర కెర జతిన్చి రిసా

6 బాపుడ్లు, ప్రబు జలో అమ్చి యేనుక్రీస్తుచి నావ్ తెన్ తుమ్క కిచ్చొ అత్త దెతనుమ్ మెలి, ప్రబుక నంపజలో కేన్ బావో కిచ్చొ కామ్ నే కెర్తె బద్దుకుమ్ జా జతయ్ గే, ‘నిదానుమ్ తెన్ కామ్ కెర కెర జయ్’ మెన అమ్ సంగిలిసి పిట్టపనతయ్. దసాచొక తుమ్ దూరి తా. 7 అమ్ కెర్తి రితి తుమ్ దెక సికిలె చెంగిలి మెన తుమ్ సొంత జాస్సు. తుమ్చి తెన్ అమ్ తిలి పొది బద్దుకుమ్ జమ నాయ్. 8 చి డబ్బల్ నే దెతె కచి అన్నిమ్ కమె నాయ్, గని కక్క బోద నే కెర్తి రిసా, సైమ నేడ నేడ రాతి మెద్దెన్ *సొంత కామ్ కెర కెరయ్ జతె తిలమ్. 9 జతిసి గట్ట తుమ్తె ఆరి నబుక జతి, చి అమ్చి కామ్చి రిసా, గని ‘అమ్క దెక జేవ్ కి బుద్ది సిక్కుతే’ మెన, దస్సి సొంత కామ్ కెర కెరయ్ జలమ్. 10 కిచ్చొక మెలి, ‘కో కామ్ కెర నాయ్ గే, కవున్ కి నాయ్’ మెన అత్త దెలమ్. 11 తుమ్క కిచ్చొక సంగితనుమ్ మెలి, తుమ్తె నగుమ్జన్ బద్దుకుమ్ జా కామ్ నే కెర్తె, ఆరి బుల బుల వేర మాస్సుల్చి కామ్ పిట్టయ్తతి మెన నూన అస్సుమ్. 12 దస మాస్సుల్చి రిసా ప్రబు జలో యేనుక్రీస్తుచి నావ్ తెన్ కిచ్చొ అత్త దెతనుమ్, కిచ్చొ బతివూల్ల జా సంగితనుమ్ మెలి, “బమ్మ నెంత పూచి తెన్ తుమ్ సొంత కామ్ కెరనయ్ జయ్” మెంతనుమ్. 13 బాపుడ్లు, వెంగిల్ కామ్క జతిసి ఎత్తి కెరుక తుమ్ బద్దుకుమ్ జా నాయ్.

14 ఈంజ ఉత్తుమ్తె అమ్ సంగిల్ రితి కో కెరె నాయ్ గే, ‘జోపయింక బుద్ది జెతికయ్ రితి గడియ లాజో జవున్’ మెన, జో కొన్నె గే తుమ్ దెక చి జోపయింక జా మదెన తుమ్తె బెదవన నాయ్. 15 జోపయింక విరోదుమ్ దెక నాయ్, గని జోపయింక ‘క్రీస్తుచి తెడి బావో జయెదె’ మెన, జోపయింక బుద్ది జతె ఎదక జోపయించి పూచి జో కెర్తి రితి జోపయింక సికడ.

ఆకర్చి ప్రార్తన

16 నెంతుమ్ దెతో ప్రబు సొంత తుమ్చి పెట్టి జోపయించి నెంతుమ్ పూర్తి దెతె తవున. తుమ్ ఎత్తిజిన్క ప్రబు తోడు తవున్.

17 అవ్ పవులు సొంత అత్తు తెన్ ఈంజ ఆకర్ కోడు రెగిడ్డసి. అంచి ఎత్తి ఉత్తుమ్క ‘అంచి’ మెన అవ్ ఇసి రెగిడ్డిసి గుర్తు జవున్. అంచి రెగ్గక ఇసి తయెదె.

18 అమ్చి ప్రబు జలో యేనుక్రీస్తుచి దయ తుమ్క ఎత్తిజిన్ తెన్ తవున్!

తిమోతిక రెగిడ్లి మొదోలచి ఉత్త్రుమ్ బారిక్ జలో పవులు తిమోతిక రెగిడ్లి మొదోలచి ఉత్త్రుమ్

మొదోల కోడు
1-2 యేసుక్రీస్తుచి రిసా అంచితె సిక సంపజా నిదానుమ్ జా అంచో వుత్తు జలో రితో ప్రేమ తిలో తిమోతిక జో *క్రీస్తు జలో యేసుచి రిసాచి నుబుమ్ కబుర్ కామ్ కెర్తి రిసా జోచో బారికి జలో అచ్ పవులు రెగిడ్లి ఉత్త్రుమ్.

†నుబుమ్ కబుర్ నూనయతి రిసా అచ్ బులుక మెన అమ్చో రచ్చించువ కెర్తొసా జలో †దేముడు, పరలోకుమతె అమ్ బెదితి దయిరిమ్ దిలో క్రీస్తు జలో యేసు ఆడ్ర దా అస్సి. †అబ్బోస్ జలో దేముడుచి అమ్చో ప్రబు జలో క్రీస్తుచి దయ కన్యారుమ్ సేంతుమ్ తుమ్చి ఉప్పిరి తప్పన్!

సగుమ్జన్ వేర కోడు సికడ్డినచి రిసా

3 అచ్ మాసిదోనియ ప్రదేసిమి గెతె తిలి పొది తుక అచ్ బలవంతుమ్ కెర్లిసి కిచ్చోగి జాన్సి. జా కోడు తుయి నిదానుమ్ కెర్. కిచ్చోమెల, “ఒత్తవ అమ్చవ సంపజలసతెచ జేవ్ సగుమ్జన్ వేర కోడు నే సికయతి రితి తుయి ఎపెను పట్టుమతె తా జోవయింక ఆడ్ర దా కెర్. అచ్ అస్సె దస్సి సంగితసి. 4 మాన్యుల్ కచి ఉచర్త రితయ్ మత్తెలివో, ఉగల్చి ఉప్పిరి ఉగల్చవ, పూర్ణులవ సెక్కుమలుతె బెర్లిలనచి రిసాచ మత్తెలివోవ, కొడెచి ఉప్పిరి కొడెచ తగులు ఉచర్తె తత్తతి. జా కామ్క నెంజె. దసచచి రిసా ఉచర్తె తిల, ఆరి సత్తిమ్ నెంజెలిన్ కి ఒత్త బెద తయెదె, చి ఆరి లట్టబ్బె తవుల, చి ముక్కిమక దేముడు దిలి కామ్క అడ్డు కెరెదె. జోవయించి కామ్ జప్పు కెర్లిన్ కిచ్చో ముక్కిమ్ మెల, యేసుక్రీస్తుచి ఉప్పిరిచి నముకుమ్.

5 ఈంజ ఆడ్ర అమ్ కిచ్చోక దెతనుమ్ మెల, జేవ్ మాన్యుల్ కెర్తి రితి తగుల్ కెరయతి రితి నాయ్, గని తుమ్చి ఉప్పిరిచి ప్రేమయచి రిసా. ఈంజ అమ్చి ప్రేమ కిచ్చో మాయచి నెంజె. అంచి పెట్టిచి సత్తిమ్కయ్, ‘సత్తిమ్ కెర్తనుమ్’ మెన జాన్తి దయిరిమ్ జయి, చి కిచ్చో మాయ నెంజెలి అమ్చి నముకుమ్కయచి ప్రేమయ ఈంజ. 6 సగుమ్జన్ మాన్యుల్, వేర బుద్ధులతె బెదిత కామ్క నెంజెల కొడె లట్టబ్బినతె అలవాల్ జా దసితె గెచ్చు మార్పువ జా అస్సి. 7 ‘దేముడుచ ఆగ్గుల్ సికడ్డన అమ్’ మెనంతతి, గని జేవ్ సొంత సంగితిన్చి అర్దుమ్ నేన్తి, చి ‘ఈంజేవ్ జేవ్ కొడెచ ఆగ్గుల్చ అర్దుల్ ఇసి దస్సి’ మెన జేవ్ సంగిల్ కి, జేవ్ అర్దుల్ జేవ్ కి నేన్తి.

8 దేముడు మోసి తెన్ దిలి ఆగ్గుల్చి అర్దుమ్ సరిగా నాయుమ్ తెన్ సికడ్డె తిల చెంగిలి మెన అమ్ జానుమ్. 9 గని తుమ్ ముక్కిమక కిచ్చో ఉచర్త మెల, సత్తిమ్ ఇండిత మాన్యుల్చి రిసా నాయ్, గని దేముడు పూర్ణుమ్ తెంతో ఆగ్గుల్ దా అస్సె మెల, ఆగ్గుల్ తెన్ బెదితి బుద్ధి నెంజెల చి సొంత ఇస్టుమ్ అయిలి రితి ఇండితనచి రిసా, దేముడుక

విరోదుమ్ జలి రితి ఇండితన చి పాపుమ్ సుదల్చి రిసా, దేముడుచి సుద్ది బుద్ధి నెంజెలన చి జోవయింక ఆన్తనచి రిసా ఆగ్గుల్ దా అస్సె. అస్సె కచి రిసా మెల, అబ్బుదింసిక జప్పన్, అయ్యలబ్బి అత్త్య కెర్తనచి రిసా, కేన్ మాన్యుక జప్పన్ అత్త్య కెర్తనచి రిసా, 10 లంజెబుద్ధి ఇండితనచి రిసా, మున్యుబోదల్ తెన్ మున్యుబోదల్ లంజెకమె కెర్తనచి రిసా, మాన్యుల్క దెర లాబుమ్ కెరంతనచి రిసా కి, అబద్ధుమ్బుద్ధి ఇండితన చి అబద్ధుమ్ సాచి సంగితనచి రిసా కి, మెనయ్ దేముడు ఆగ్గుల్ దా అస్సె. అస్సె, జో దేముడు సికడ్డినతె కిచ్చో బుద్ధి జలకి బెదె నాయ్ గే, జా ఎత్తిచి రిసా జో ఆగ్గుల్ దా అస్సె. 11 దేముడు సికడ్డిసి కేన్ ముక్కిమక డిస్టయ్ మెల, అంక ‘నూనవు’ మెన పరలోకుమ్చి సంతోనుమ్ తిలో దేముడుచి పరలోకుమ్చి ఉజెడి పరలోకుమ్చి గవురుమ్చి రిసాచి నుబుమ్ కబుర్ తెయి డిస్టయ్.

దేముడు పవులుక దయ కెర్తన్

12 ఈంజ నుబుమ్ కబుర్ కామ్తె అంక బుకార్లో అమ్చో ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుక అంచి సర్ద అచ్ సంగితసి. అంక ‘నిదానుమ్ కెరెదె’ మెన అంక సంప కెర్తి రితి, అచ్ జోవయించి సేవ కెరుక అచ్ విలువ తిలి రితి జో దెక, అంక నిసాన ఈంజ సేవక దొర్కు, జలి నక్తి ఎత్తి. జో దా అస్సె. 13 అగ్గి, జలి, జోవయింక ‘దేముడు నెంజె’ మెన అచ్ దూసువ కెర్తి తిలయ్, జోవయింక విరోదుమ్ జా జోవయింక మాన్యుల్క అల్లర్ కెర్తి తిలయ్, జోవయింక నిన్యారుమ్ దెకితె తిలయ్. గని అచ్ నేన్ కెర అన్యారుమ్ జా దస్సి కెర్తయ్, చి జోవయించి దయక జో అంక చెమించువ కెర్తన్, 14 అస్సె, అమ్చో దేముడు ప్రబుచి ఎదివాల్ దయక యేసుక్రీస్తుక సంపజతనకయ్ దొర్కు, జతి నముకుమ్ ప్రేమయ్ అంచి పెట్టి బెర్తయలన్. 15 కేన్ కోడుచి సత్తిమ్ కచి తుమ్ జో దస్సి కెర్లిసి దెకయతయ్ మెల, ‘పాపుమ్ సుదల్కయ్ రచ్చించువ కెర్తి రిసాయి యేసుక్రీస్తు ఈంజ లోకుమ్తె బార్ జలన్’ మెలిసి. అచ్ కి పూర్తి పాపుమ్చో, ఎత్తిజన్చి కంబ అచ్ ఒగ్గర్ పాపుమ్చో. 16 గని జో దేముడు కిచ్చోచి రిసా అంచి ఉప్పిరి జోవయించి దయ తిలన్ మెల, అచ్ పూర్తి పాపుమ్చో కెర్త అల్లర్ జో ఒర్పువ జా చెమించువ కెర్లిన్ తెన్ జోవయించి ప్రేమ పూర్తి రుజ్జు జంకయ్. దస్సి, జో నిసాన్లనతె కో అంక దెకితె, అమ్ కి రచ్చించువ జా పరలోకుమ్తె గచ్చుమ్చి మెన దయిరిమ్ జా సంపజవుల. 17 ఎత్తి, ఉగలు ఏలువ కెర్తొ రానో జలో నే మొర్తె, నే డిస్టా ఎక్కి దేముడుక ఉగల్చి ఉప్పిరి ఉగల్చ పరలోకుమ్చి గవురుమ్, మరియార కలుగు జప్పన్! అమ్చేన్.

తిమోతిక పవులు దిలిసి ఆడ్ర

18 తిమోతి, అంచో పుత్తన్, కిచ్చో ఆడ్ర తుక దెతసి మెల, కిచ్చో కామ్ తుచి అత్తి సార్చ కెర దెతసి మెల, తుక ‘అంచి నుబుమ్ కబుర్ కామ్చి రిసా బుల్లు’ మెన జా దీసి జోవయింక కబుర్ సంగితనచి అత్తి దేముడు సంగిలిన్ తుయి జర్గు కెర్. పాపుమ్చి ఉప్పిరిచి అత్తయ్యుద్దుమ్తె జా దీన్చ జో సంగిల కొడె తుక అత్తయ్యుద్దల్ జుజు; జోవయించి నుబుమ్ కబుర్ వేర బుద్ధుల్ చి ఉప్పిరి జిన్తి రితి 19 చి

* 1:1-2 1:1-2 ‘క్రీస్తు’ మెల, ‘దొర్కు జలో రచ్చించువ కెర్తొసా తెర్తయించి అంచయ్ జల మాన్యుల్క జో విలువ కెరెదె’ మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు పూర్ణుమ్ తెంతో సంగ తిలో. జలి, యూదుల్ తెన్ ‘క్రీస్తు’ మెల, జో రచ్చించువ కెర్తొసాచి అర్దుమ్ తయెదె. † 1:1-2 1:1-2 ‘నుబుమ్ కబుర్’ మెల, యేసుక్రీస్తు ఈంజ లోకుమ్తె జా అమ్చి పాపుమ్ చయ్ అమ్క నయితాన్చి రాజుమ్ తెంతో బిడ్డల్ కెర పరలోకుమ్చి రాజుమ్తె బెదయలిన్చి రిసాచి కబుర్. ‡ 1:1-2 1:1-2 నెంజెలి, ‘దేముడు, పరలోకుమ్తె అమ్ బెదితి వాబు జలో క్రీస్తుయేసు; యోహాను 14:4, 6; ఆడ్ర దా అస్సి. పరలోకుమ్తె అమ్ బెదితి వాబు క్రీస్తుచి రిసా జోచి ఉప్పిరి అమ్చి దయిరిమ్ అస్సె, జోయ్య అమ్క దొర్కు, జలి దయిరిమ్.’ § 1:1-2 1:1-2 నెంజెలి ‘అమ్క అబ్బి జలో...’

సత్తిమక నిదానుమ తా, పాపుమ నే ఇండిత, 'చెంగిల్' మెన తుయ జాన్నిసి పూర్తి మెన్ను నిదానుమ కెరయ దయరిమ్ తెన్ ప్రబువి కామ కెర. సంగుమజన్, జలె, 'చెంగిల్' మెన జేవ్ జాన్నిసి నెన ముల కెర, జేవ్ అగ్గి ఒప్పున తిలి సముకుమ్ జెచ్చి పాడ్ కెరన గెల అస్సి. ²⁰ జోవయింతె కొన్ను మెలె, హుమనైయును చి అలెక్కయ్య. దస్సి కెర, దేముడుచి మురియద కడ అస్సి. 'దస్సి పాపుమ్ ముల సిక్కుతు' మెనయ, జేవ్ సిచ్చ జతి రితి జోవయింక క్రీస్తుచి నావ్ తెన్ నయతానచి అత్తి ఆవే సార్పు కెర దా అస్సి.

2

దాకవెల్లో చి రిసా సంగుమచ ప్రార్దన కెర్చినచి రిసాచి కోడు

¹ తొలితో తుక ఆవ్ కిచ్చ మెంతసి మెలె, తుమ్ ప్రార్దన కెర్చినచి రిసా కిచ్చి ఏక కోడు ఆవ్ బతిమూల్ల జా సంగితసి మెలె, దాకువెల్లో ఎత్తిజినచి రిసా, జోవయింక కామక జెతిసి దొర్లు, రితి తుమ్ ప్రార్దనల్ కెర. జోవయింక ప్రబు తోడు తతి రితి ప్రార్దనల్ కెర, చి ప్రబు కెర్చ దయ కమచి రిసా కి జోవయింక తుమ్చి సర్వ సంగ. ² అన్నె కిచ్చి మెలె, దేసిమక ఏలువ కెర్చ అదికారుల్ ఎత్తిజినచి రిసా అమక చెంగిల్ దెకుత మెనయ తుమ్ ప్రార్దన కెర. అమ్ ఎత్తిజిన అల్లర్ నెంతె నెంతుమ్ తెన్ జంక జయెదె, అడ్డు నెంతె ప్రబుక బక్తి కెరుక జయెదె, చి మురియద తెన్ జమ్చెదె.

ఎత్తిజిన నంపజా రచ్చించువ జతు మెన ప్రబుచి ఉడ్డెసుమ్

³ దస్సి ప్రార్దన కెర్చె చెంగిలి, అన్నె 'చెంగిలి' మెన అమ్చొ రచ్చించువ కెర్చొసా జలో దేముడు ఒప్పునతయ. ⁴ కిచ్చొక మెలె, 'సత్తిమ్ జానతల! రచ్చించువ జతు' మెనయ మాన్యుల్ ఎత్తిజినచి రిసా జోవయింక ఉడ్డెసుమ్. ⁵ కిచ్చొ సత్తిమ్ జానతు మెన ఇన్నమ్ జతయ మెలె, జో ఎక్కిలొయ దేముడు జలిసి, చి జోవయింక చి మాన్యుల్క మదెనె జతోసా ఎక్కిలొయ తిలిసి, మాన్యు జా జెర్చున్ అయలొ రచ్చించువ కెర్చొసా జలో క్రీస్తు జలో యెసుయ. అన్నెయ కిచ్చొ సత్తిమ్ జేవ్ జానుక జోవయింక ఇన్నమ్ మెలె, ⁶ జో కెర్చి ముక్కిమ్ కామ్. మెలె, 'నయతానచి రాజమ్ తెంతొ రచ్చించువ జతి వరుమ్ ఒండి లోకుమ్చ వ మాన్యుల్ సంగితి అవకాసుమ్ తవున్' మెనయ జోవయింక సొంత జిమ్ దా మొర గెచ్చ, అమ్క నయతాన తెంతొ జో నెంతొ గెలిసి. ఈంజయ కోడుచి సత్తిమ్ సరిగా సమయమ్ దేముడు అమ్క రుజ్జు దెకుయలొ.

⁷ దస్సి, "తుయి అంచొ బారికి జా అంచొ అదికారుమ్ తెన్ యూరుల్ నెంజల ఎత్తిజినక, మాన్యుల్క గే, చి జోవయింక నుబుమ్ కబుర్ సూనవ బోదన కెర" మెనయ ప్రబు అదికారుమ్ దా అంక త్రవ్చ అస్సి. జో జవున్ వేర సంగిలె, తుమ్ నంప కెర నాయ. ఆవ్ సత్తిమ్ సంగితసి.

ప్రబుక కిసి మురియద దెంక గే

⁸ ప్రార్దనల్చి రిసా జలె, అంచొ ఇన్నమ్ కిచ్చొ మెలె, తుమ్ కేన్ బెద జెతి పొది మున్నుబోదల్ ప్రార్దన కెర్చ. దేముడుక పూర్తి సత్తిమ్ తా, వెట్టి కిచ్చొ కోవుమ్ నెంతె, కిచ్చొ జట్టి జతిసి నెంతె. నుద్ది తిలి అత్తో ఉక్కుల ప్రార్దన కెర్చ. ⁹ దస్సి, కి, తేరీబోదలు కక్కయ లాజ్ నే కెర్చి రితి, బుద్ది తెన్ బడాయ

నెంతె, చెంగిల్ బందన తంక. నెండి తెన్ బడాయచి పోసి. బజార్ గే వెండి గే ముత్తయల్ గే తియసుక పోసి. బడాయవ పాలల్ కి పోసి. మురియద తెన్ను తంక. ¹⁰ దేముడుక బక్తి కెర్చ కేన్ తేరీబోదక కి నూటి కెర్చి కిచ్చొ ముక్కిమ్ మెలె, మాన్యుల్క కన్నూరుమ్ దెకిత జేవ్చ కమె.

¹¹ తేరీబోదల్, జలె, ప్రార్దనక బెద జెతన, తుక్త తా వెన కిచ్చొ గవురుమ్ నే ఉచరంతె, నూన నూన సికిత తత్తు. ¹² ప్రార్దనక బెద జెతన కేన్ తేరీబోద కి బోదన కెరుక ఆవ్ ఒప్పు నాయ, మున్నుబోదల్చి ఉప్పిరి అదికారుమ్ జేవ్ ఆనసుక ఆవ్ ఒప్పి నాయ, తుక్త తంకయ. ¹³ ఆదాము మెలొ మున్నుబోదక దేముడు తొలితో జెర్చయలన్. పడ్డొకయ తేర్చి జలి హవ్యక జెర్చయలన్. ¹⁴ పడ్డొ, నయతానచి అత్తి తొలితో మోసిమ్ జలొసా ఆదాము నెంజె, హవ్య మెలి జా తేరీబోద నయతానచి కోడు నూన పూర్తి మోసిమ్ జా గచ్చ, దేముడుచి నెలవకోడు పిట్టవ తొలితో పొరపాట్ జలి. ¹⁵ ఒత్త తెంతొ, కన్నల్ నొప్పుల్ తెన్ తేరీబోదల్, బోదల్ పాయిక మెన దేముడు దా అస్సి. గని జేవ్ కన్నల్ జలెకి, కేన్ తేరీబోద ప్రబుక నంపజా నిదానుమ్ తా ప్రేమ తెన్ ఇండ, వేర బుద్దుల్ నెంతె, ప్రబుచి నుద్ది తెన్ సత్తిమ్ తెన్ ఇండెదె, జయ్య రచ్చించువ జయెదె.

3

కిసా మాన్యు సంగుమ్చొ పాస్టర్ జంక

¹ 'ప్రబుచి కోడు' మెన ఏక కిచ్చొ కచితుమ్ తుమ్ దెరసుక మెలె, సంగుమక పాస్టర్ జంక కో ఉచర్తయ, చెంగిల్ కామ్ ఉచర్తయ.

² జలె, పాస్టర్ జతోసా కిసా మాన్యు తంక మెలె, జోవయింక 'సత్తిమ్చొ మాన్యు' మెన ఎత్తిజిన చినితి రితి జో తంక. జోవయింక ఎక్కిలి తేర్చి తంక, *కిచ్చొతె కి నిదానుమ్ బుద్ది ఇండితొసా జో తంక, బుద్ది నుద్దొ జో జంక, 'జో ఇండితినక వేర మాన్యుల్చి మురియద నే కడ్డొసా, వేర తెంతొ జెత మాన్యుల్క మురియద కెర్చొసా జా, జోవయింక అన్నిమ్ గే టాన్ గే దెంక, చి తెలివి తెన్ బోదన కెర్చొసా జో తంక. ³ నూర్ పితొసా, బేగి కోవుమ్ జతోసా పోసి, మెత్తన మాన్యు కావలె. గగ్గొల్ జతోసా పోసి, డబ్బుల్ ఆన జతోసా పోసి.

⁴ జోవయింక సొంత గేరుక జో బుద్ది తెన్ ఏలువ కెరుక, చి జో సంగిలి కోడు జేవ్ నూనతి రితి, జోవయింక అన్నె మాన్యుల్క జేవ్ మురియద దెకిత రితి, జోవయింక బోదల్క జో సికడుక. ⁵ కిచ్చొక మెలె, జోవయింక సొంత గేరక బుద్ది తెన్ ఏలువ కెరుక జో నేన్లె, దేముడుచి సంగుమ్చొ మాన్యుల్క కిసి దెకెదె!

⁶ నొవరక నంపజలొసా పాస్టర్ జంక బెదె నాయ. దస్సి అదికారుమ్ నొవరక నంపజలొసొక దిచె, గవురుమ్క వులెదె. *నయతాన మొదొల్క దస్సి వులిలన్, చి జో సిచ్చ జంక అస్సి. జలె, జో మాన్యు దస్సి వులిలె, జో కి జా సిచ్చ సిడుక జయెదె. ⁷ పాస్టర్ జతోసాక వేర మాన్యుల్ 'సత్తిమ్చొ మాన్యు' మెన చినితి రితి జో ఇండుక. నెంజెలి, ⁸ జోవయింక మురియద గెలె, 'జిన్నయ' మెన నయతాన సర్వ జయెదె.

సంగుమ్చి వెల్లెల మాన్యుల్ కిన్ తంక

* 3:2 3:2 గ్రీకు జాన చి జా కోడుతె నూరు గుత్తి పితిన్ ముద్దొ కెరంతినచి అర్దుమ్ కి, వేర కమె ఎత్తితె ముద్దొ కెరంతినచి అర్దుమ్ కి, తయెదె. † 3:2 3:2 నెంజెలి 'ప్రబుక గవురుమ్ దెకుయి నుద్ది తెన్ తతోసా తంక'. ‡ 3:6 3:6 తొలితో నయతాన్ దూత జా తిలన్. § 3:7 3:7 అన్నెయ సంగుమ్చి మురియద కి గెలిచె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి మురియద కి గెలిచె దీనిచె.

8 సంగమించి సేవ కెర్త అన్నె వెళ్లొ జతన కి దస్సి మరియాద అనన్తి సుద్ది ఇండితన తంక. కిచ్చొ మాయబుద్ది నెంజలన జేవ్ తంక. మాయకొణ్ణె లట్టబ్బన పొని. సూరి నే పితోసా, డబ్బుల ఆన తిలన పొని. 9 జోవయించి పెట్టి కిచ్చొ మాయ నెంతె ప్రబు సెకడ్డిసి, చి ప్రబుక సంప కెర్త ఎత్తిజనక రచ్చన దొర్పు జతయంచి రిసాచి జో బార కెర్త గుట్టు, పూర్తి నిదానుమ్ జేవ్ సంపజా తంక. 10 జా సేవక జోవయింక నే నిసాణ్ణె, జా కామ్ నే దెతె అగ్గె, జేవ్ సంపజా నిదానుమ్ తతిసి జేవ్ ఇండితసి సరిగా పరిచ్చ జా రుజ్జు డీసుక. జోవయింక 'నిజమి సంపజా సత్తిమ్ ఇండితతి' మెన రుజ్జు అయేలె, జా సేవతె బెదవుక జయెదె.

11 దస్సి కి, దస్సి కామ్మె బెదిత తేరిబోదవు కి మరియాద అనన్తి సుద్ది ఇండితన తంక. సాండెలివో పొని. కిచ్చొతె కి నిదానుమ్ కెరన బుద్ది ఇండుతు. కిచ్చొ రగుమ్ కామ్ జేవ్ కెర్తె కి, నముకుమ్ జల మాస్సుల జతు.

12 జలె, జా సేవ కెర్త ముస్సుబోదల్ అన్నె కీన మాస్సుల తంక మెలె, ఎక్కి తెర్తి తెన తంక, పడ్డె జోవయించ బోదల్క జోవయించి గేరక చెంగిల్ ఏలువ కెర్తన జా తత్తు. 13 కిచ్చొక మెలె, కో దస్సు వెల్లెల మాస్సులె రిత జా సంగమించి సేవ నముకుమ్ తెన్ నిదానుమ్ కెరుల గే, మాస్సులె జోవయింక గప్పురుమ్ దెకుల, అన్నె యేసుక్రీస్తుచి సుబుమ్ కబురి కామ్ జేవ్ లాజ్ నెంతె కెరుక ఒగ్గరి దయిరిమ్ జవుల, అన్నె, జా సుబుమ్ కబురిక 'సత్తిమ్' మెన మాస్సులె దయిరిమ్ జవుల.

ప్రార్థనక బెద జెతి పొది కీసి తంక

14-15 తుమ్చితె బే బేగి గెచ్చుక అంక ఇస్టుమ్, గని 'ఏక వేల అవ్ అల్లిమ్ జా గెలె, ప్రబుచి కుటుంబుమ్ జల రిత సంగమించి కీసి ఇండుక గే, సంగమంతె కీసి నిదానుమ్ తెన్ తంక గే మదెన సెక తత్తు' మెనయ్ ఈంజేవ్ కొణ్ణె అవ్ రెగిడ్డిసి. ప్రబుక సంపజలన మొత్తుమ్ జీవ్ తిలో ఎక్కిలో దేముడుకయ్ కుటుంబుమ్ రితి గేర్ రితి జయెదె. జా కుటుంబుమ్క గేరక దెకిలె, దేముడుచి బోదనచి సత్తిమ్క డిట్టుమ్ బీచెడ్డి స్తంబుమ్ రితి జయెదె.

16 దేముడుచి గుట్టు కో అగ్గె నేణ్ణె కి, అప్పె జానయ్ జా గుట్టు కెర్తె ముక్కిమ్చి మెలె, "జో ఈంజ లోకుమ్తె మాస్సు జా జెర్యున్ అయలన్, చి జోవయింక 'అస్సె' మెన మాస్సులక రుజ్జు అయేలె. జోవయించి అత్తొసెక్కిక 'నిజమి దేముడుచొ పుత్తుసి జయెదె' మెనయ్ రుజ్జు అయేలె. పరలోకుమ్చ దూతల్ కి జోవయింక దెకితె తిల.

ఒండి లోకుమ్చ దేసిమ్లెతు జోవయించి రిసా సూనయ్ జతయ్.

ఈంజ లోకుమ్తెచ మాస్సులె ఒగ్గరిజన్ జోవయింక సంపజయి అస్సి.

ఉక్కిలె జా పరలోకుమ్తె వెగ గెచ్చ గప్పురుమ్ జయి అస్సె" మెన ఒప్పున అస్సుమ్ గెద. జా నిజమ్.

4

తిమోతిక దెతి బోదన

1 దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తొ కిచ్చొ ఏక కోడు కచితుమ్ సంగితయ్ మెలె, పడ్డెక సగుమ్జిన్ క్రీస్తుచి ఉప్పిర్చి నముకుమ్ పిట్టవన, మోసిమ్ కెర్తె అత్తొలక చి బూతల్

సికడ్డన్క నూనుల. 2 కీసి దస్సి మోసిమ్ జవుల మెలె, కిచ్చొ చెంగిల్ గే పొప్పుమ్ గే చినితి సెక్కి పిట్టవన మాస్సులె 'సత్తిమ్' మెన జోవయింక అబద్ధమ్ సంగుల. 3 'పెండ్లె జంక గారు' మెనుల, అన్నె, కిచ్చొ కిచ్చొచి రిసా 'జా కంక గారు' మెన దన అబద్ధమ్చ మాస్సులె సెకడుల; 'సర్త తెన్ కతు' మెనయ్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు జెర్వు జోవయింక సంపజా సత్తిమ్ జానతనక జేవ్ వస్తువల్ దా తిలె కి.

4 నాయ్, గెద, దేముడు జెర్వయేలిసి ఎత్తి చెంగిలి, చి "తుయి దిలెదె" మెన సర్త తెన్ జోవయింక ఒప్పుణ్ణె, కిచ్చొయ్ కి కంక జయెదె. 5 కిచ్చొక మెలె, "కంక జయెదె" మెన దేముడు సంగిలి కోడుచి రిసా గే, పడ్డె కతోసా జోవయింక ప్రార్థన కెర్తె రిసా కి జా వస్తువ సుద్ది అస్సి.

6 జలె, ఒత్తువ సంపజలనక తుయి ఈంజ ఎత్తి సెకడ్డె, క్రీస్తు జతె యేసుక చెంగిలో సేవ కెర్తెసా జస్సె. అన్నె, క్రీస్తుచి ఉప్పిర్చిచి నముకుమ్చి బోదన, సరిగచి బోదన, తుయి అప్పెక నిదానుమ్ ఇండిలి సత్తిమి తుచి పెట్టి వలితుమ్ దెరెదె. 7 మాస్సులె అచ్చొ ఉచ్చర్ దేముడుక విరోదుమ్ జతిసి చి మంతిరివోవ వెర్తి వెర్తి కొణ్ణె చి జోవయింక మత్తెలివోక తుక దూరి కెరు.

ప్రబుచి సేవ ఎక్కి నిదానుమ్ కెరుక పూచి తెన్ అలవాట్ కెరన. 8 కిచ్చొక మెలె, కామ్ కెర కెర అగ్గె డిట్టుమ్ కెరంతి అలవాట్ చెంగిలి, గని ప్రబుచి సేవ కెర్తెసా *అత్తొక నిదానుమ్ కెర్తెన, అత్తొకయ్ డిట్టుమ్ జలె, మాస్సుక ఒగ్గరి చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, ఈంజ లోకుమ్తె కి కామ్క జెతయ్, పరలోకుమ్తె గెలె కి కామ్క జయెదె. 9 'ప్రబుచి కోడు, ఈంజ' మెన కచితుమ్ దెరన. 10 కిచ్చొక మెలె, అమ్ అత్తొక ప్రబుక పూర్తి నిదానుమ్ జా అత్తొక డిట్టుమ్ జతి రిసా కిచ్చొక బద్ధుకుమ్ నే జతె సైమల్ కెర్తెన రితి ఒత్తు అస్సుమ్ మెలె, జీవ్ తిలో ఎక్కిలో దేముడుచి ఉప్పిరి అమ్చి దయిరిమ్ తియ అస్సుమ్. జోయ్యె ఎత్తిజనక రచ్చయింక కెర్తెసా, అన్నె ముక్కిమ్క జోవయింక సంపజలనకయ్.

11 ఈంజ బోదన ఎత్తివ కొణ్ణె తుయి అదికారుమ్ తెన్ సెకడ్డె తా. 12 తుయి ఉచెణ్ణె రితో దాక జెలెకి, తుక జేవ్ నిస్సారుమ్ నే దెకితె తుక దెక సెకిత్ రితి తుయి ప్రేమ తా, ప్రబుచి ఉప్పిర్చిచి నముకుమ్క డిట్టుమ్ నిదానుమ్ తా, ప్రబుచి సుద్ది తా, చెంగిల్ లట్టబ్బె తా, సత్తిమ్ ఇండితె తా. తుయి దస్సి జలె, తుక దెక జేవ్ కి సెకుల.

13 అవ్ జెత ఎదక సంగమంతె దేముడుచి కొణ్ణె నదు కెర్తె తా, బుద్ది సెకడ్డె తా, చి బోదన కెర్తె తా. 14 పడ్డె, జా సుట్టు, ప్రబుచి సంగమంచ వెళ్లొ మాస్సులెచి నబతె తిలన తుక 'బోడి చడె ప్రార్థన కెర్తెయ్, జోవయింక కబుర్లు సంగిలి ఎక్కిలోచి అత్తి దేముడు తుచి రిసా కోడు సంగిలన్. జో దేముడు తెదెడి దిలి వరుమ్ తుయి పాడ్ కెరు నాయ్; నిదానుమ్ వాడిక కెర్తె తా.

15 జలె, తుచి పూచి తిలి ఈంజ ఎత్తి తుయి ఎక్కి మెన్సు నిదానుమ్ కెర్తె తా, చి తుక 'అత్తొక పడ్డె అస్సి, డిట్టుమ్ అస్సి, జోవయింక సంప కెరుక జయెదె' మెన ఎత్తిజన్ చినుల. 16 తుయి జాగర్ దెకన. తుయి కిచ్చొ సెకడ్డె గే సరిగా ఉచ్చర్, సెక్కుడు. జా బోదన సరిగా నిదానుమ్ సెకడ్డె తా. కిచ్చొక మెలె, జా సుబుమ్ కబురి తెయ తుచి రచ్చన కి, సూన్తనచి రచ్చన కి.

* 4:8 4:8 కొరిందల్క రెగిడ్డి ఏక సంబర్ ఉత్తమ్ 9:24-27 దెక.

† 4:14 4:14 1:8, చి తిమోతిక రెగిడ్డి 2 సంబర్ ఉత్తమ్ 1:6 దెక.

5

వేర వేర మాన్యుల్ క కిసి దెకుక గే సంగిలిసి

1 కేన్ జవున్ మంత్రో మాన్యుల్ కిచ్చొ జవున్ కెర తిలె సరి కెర గని, జోవయింక గేల కెర నాయ్. గని అబ్బొద్దక కిసి మరియాద తెన్ సంగుక జయెదె, ప్రేమ తెన్ జో మాన్యుల్ క సంగు, ఉబెడల్ క 'అన్నెబావో' మెలి రితి దెక. 2 మంత్రీవో తేరబోదల్ క 'అయ్య' మెలి రితి దెక, ఉబెడివోక 'బేసి' మెలి రితి పూర్తి సుద్ది తిలి మెన్సు తెన్ దెక.

3 మాలజ్ జా నిజామ్ రండెల్ జల తేరబోదల్ క గవురుమ్ దెక తోడె కెర చెంగిల్ దెకితె తా. 4 గని, కేన్ రండెల్ మాన్యుక పుత్తర్లు జవున్, దువిసివో జవున్, నత్తుర్నివో జవున్, నత్తిన్సివో జవున్ అన్సి జల, జెచ్చొ ముక్కిమ్ క జోవయింక సొంత మాన్యుల్ క దెకితి పూచి కెరసుక సిక్కుతు, అయ్యసిసి పాయిలి నైమ నెతోయిలి రితి. 'దస్సి కెరుక చెంగిల్' మెన దేముడు సంగితయ్. 5 గని కో నిజామ్ రండెలి జా, జాక కోయి మాన్సు తోడు నెంజలె, దేముడుక 'జ్యోయ్య రచ్చించువ కెర్చు' మెన, జా మాన్సు రాతి మెద్దెన్ జోవయింక ప్రార్చన కెర్త తయెదె. జో తెన్ తోడె నజీత తయెదె. 6 గని వేర బుద్దుల్ చి జల, జేవేచి ఆనలోకయ్ సుకుమ్ తెన్ జలె కి, దస్సి జలె జతె పొది అత్తుక ముర్చి రితి జా తయెదె. 7 జలె, రండెల్ మాన్యుల్ చి మరియాద నే గెతి రితి జేవే జతి రిసా, ఇసి ఆడ్ర దేసు. 8 కో జలెకు జోవయింక సొంత మాన్యుల్ క, అన్నె ముక్కిమ్ క సొంత కుటుంబుమ్ క చెంగిల్ దెకె నాయ్ గే, పోన నాయ్ గే, జో మాన్సు ప్రబుక నే నంపజలి రితి జా, నంపనెంజలోసాచి కంల పాపుమ్చో జయెదె.

9 కేన్ రండెల్ మాన్సుచి వయసు అరవయ్ వెర్చుల్ క తొక్కి నెంజలె, జా ఎక్కిలోక పెండ్లి జా తిలిసి జలె, సంగుమ్చి సేవ కెర్తనతె జాక టీవడుక జయెదె. 10 గని జాక కిసి మాన్సు మెన ఎత్రిజిన్ జానుక మెలె, కన్యారుమ్ దెకితి మాన్సు జా తంక, జేవేచి బోదల్ క చెంగిల్ పోన తంక, వేర తెంతో అయిల మాన్యుల్ క మరియాద కెర తతె తంక, గోత అయిల నముకుమ్ జల వెల్లెల మాన్యుల్ క చట్టో దోవ తంక, బాదల్ తిలెనక తోడు కెర తంక. కిచ్చొ జలెకి చెంగిల కమె కెర్త మాన్సు జా తంక.

11 గని తొక్కి వయసుచ రండెల్ మాన్యుల్ క సంగుమ్చి సేవతె తుమ్ టీవడ నాయ్. వేర ఆసల్ జా ప్రబుక పచ్చెల్ రితి జలె, అన్నె పెండ్లి జంక ఆన జవుల. 12 జేవే "ప్రబుచి సేవ కెర్త తయెదె, అన్నె పెండ్లి జంక నెసి" మెన తొలితొ సంగ తా, జా సేవతె బెదిల్ వట్టో అన్నె పెండ్లి జా ములిలి, అబద్దుమ్ జలి నింద సేదుల. 13 వట్టో, రండెల్ జల ఉబెడిబె రితసంక ఎత్రి తోడు దిలె, బద్దుకుమ్ జా పేడివో పేడివో బుల బుల, సొండెల్ కొడె సికుల. వేర మాన్యుల్ చి కామచి నెడిమి జా జోవయింక కామ్ పిట్టవుల, నెంజలె కొడె లట్టబుల. 14 జాకయ్, తొక్కి వయసుచ రండెలివో అన్నె పెండ్లి బోదల్ పాయి జోవయింక గేర్ తిలిసి ఎత్రి చెంగిల్ దెకుత్, చి జోవయింక రిసా అమ్ కో నయ్తానచ మాన్యుల్ అమ్ క నింద కెరుక వాట్ తయ నాయ్. 15 రండెల్ జల ఉబెడిబె సంగుమ్జన్ ప్రబుచి సేవ ముల దా నయ్తాన సికడ్డి బుద్దితె గచ్చొ అన్సి.

రండెల్ మాన్యుల్ క కో దెకుక

16 జలె, ప్రబుక నంపజలి కేన్ మాన్సుచ మాన్యుల్ తె రండెల్ మాన్యుల్ అన్సి జలె, జా నంపజలి మాన్సు జోవయింక

దెకితె తవున్. జేవేచయ్ రండెలివోక సంగుమ్ పోసుక పోని. చి ఎద్దరె తోడె నెంజలె రండెలివోక తోడు కెర్త డబ్బుల్ సేసడ జోవయింకయ్ తోడె దెతె. 17 ప్రబుచి సంగుమ్చి సేవ కెర్త వెల్లొ మాన్యుతె కో చెంగిల్ ఏలువ కెర్తెత్తి, ముక్కిమ్ క జోవయింతె కో నిదానుమ్ బోదన కెర్తెత్తి బుద్ది సికడ్డితి, వేర వెల్లొ మాన్యుల్ క చి కంల జోవయింక ప్రజలె ఒగ్గర్ ఏలువ దెక అన్నెయ్ తోడు దెతు. 18 కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి కోడు మోసేచి అత్తి రెగిడ్డినతె కిచ్చొ మెన ఏకటాలి ఉచరుక జయెదె మెలె,

* "కెల్నె గిడ్డల్ దాన్ సుడయ్ తె పొది సుడయ్ తె బయిలల్ క మూంతి బండుక నెంజె. పోన" వట్టో, "కామ్ కెర్తెసా జోవయింక జతమ్ నజనుక నాయమ్" మెన సంగిలి కోడుచి అర్దుమ్ తుమ్ కెరన.

19 సంగుమ్చ వెల్లెల మాన్యుల్ తె కక్క జవున్ కో జలెకు కిచ్చొ జవున్ నింద కెర తిలె, దొగుల తీర్చి సాచుల్ చి సాచి సూన్లకయ్, జా సాచి బెదిలెకయ్, జా నింద సూనతి రితి ఏలువ దెకు. 20 గని కో సంగుమ్చ వెల్లెల మాన్యుల్ పొరపాట్ జస్తి తత్తితి గే, సంగుమ్చ ఎత్రిజిన్చి మొక్క జోవయింక తీర్చు సంగు, చి దెక తా తిల మాన్యుల్ దన తప్పుల్ కెరుక బియుల.

21 దేముడుచి మొక్క, యేసుక్రీస్తుచి మొక్క, వరలోకుమ్చ దూతల్ చి మొక్క, తుక ఆవే ముక్కిమ్ క సంగితసి మెలె, రుజుల్ సరిగా నే సూనతె తీర్చుల్ కెరు నాయ్ అన్నె కక్క మొకమాటుమ్ నే దెకితె తీర్చు కెరు.

22 వట్టో, బమ్మ తెన్ కక్క బోడి చడ ప్రబుచి కామ్ క అదికారుమ్ దేసు నాయ్. చెంగిల్ నెంజలో మాన్సుక దస్సి అదికారుమ్ దిలె, జోవయింక పాపుమ్ తె తుయి బెదిల్ రితి జయెదె. అన్నె మాన్యుల్ చి పాపుమ్ తె తుయి బెదు నాయ్. దసితె దెర్చు నే నెడ్డి, ప్రబుచి సుద్ది తెన్ తా.

23 వట్టో, సుద్ది కావలె మెన తుయి రితి పాని పితసి, కిచ్చొగే. గని అన్నె తెంతో తుచి పెట్టిచి బాద చి తుచి ఆగ్గచ అన్నె బాదల్ చి రిసా ఓస్సు మెన ఇదిల్ ద్రాచ రస్సుమ్ పి.

24 జలె, తీర్చు కెర్తెచి రిసా అన్నె కిచ్చొ మెలె, బమ్మ తెన్ తీర్చు కెరు నాయ్. సంగుమ్జన్ పాపుమ్ కెర్తెసి స్థాపుమ్ డీస్తయ్, చి రుజు కెరుక జతయ్. గని అన్నె సంగుమ్జన్ కెర్తె పాపుమ్ లుంక తా, ఎక్కి వట్టోకయ్ డీసెదె. 25 దస్సి కి, సత్తిమ్ కమె స్థాపుమ్ డీసుల, గని మొదోల్ కయ్ నే డీసెలికి, ఎల్లకాలుమ్ లుంకడుక నెంజె.

6

ఎజొమాన్సుక గెతిమాన్యుల్, గెతిమాన్యుల్ క ఎజొమాన్సు కిసి దెకుక గే సంగిలిసి

1 కో నంపజలె గెతిమాన్యుల్ జా అన్సి గే, జోవయింక ఎజొమాన్సుక గవురుమ్ దెకితె తత్తు, చి జేవే ఇండితి బుద్దిచి రిసా ప్రబుచి నావ్ కవున్ జోవయింక సుబుమ్ కబుర్ జవున్ కో కన్యారుమ్ ఉచరుక నాయ్. 2 జేవే గెతి మాన్యుల్ క కచ ఎజొమాన్సు నంపజలె జవుల గే,

* అమ్చ ఎజొమాన్సు అమ్మ ఎక్కి రితె జలమ్ గే మెన ఉచరుక జలెకి, జేవే గెతిమాన్యుల్ జోవయింక ఎజొమాన్సుక గవురుమ్ దెకుక ముల్లు నాయ్. 'జేవే ఎజొమాన్సు కి ప్రబుక నంపజలన' మెనయ్ జయి ప్రేమకయ్ అగ్గెచి కంల అన్నె

నిదానుమ్ జోపయించి నేన కెరుక. ఇన నిదానుమ్ బుద్ధుల్ తుయి నీకడు.

డబ్బుల్ ఆసక వేర బుద్ధుల్ చి రిసా సంగిలిసి

³ జలె, ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తువ చెంగిల్ కెర్ల బుద్ది కొడొక చి జోవయింతెన బెదితి సుద్దిబోదనక కో నెన కెర వేర నీకడ్డె, ⁴ గవురుమ్క జాని మెనన్లె కి, జో కిచ్చోయి నేనె. ప్రబుచి నర్లబుద్ది జోపయించి పెట్టి నెంజలి రిసా, ఆరివ కొడొచి ఉప్పిరి కొడొ తెలివి తెన బెదవ జుజయితి ఆసయి తెన జో మాన్సు తయెదె. కొడొ తెన దస్సి జుజయితిసి, చి దస్సిచిక జట్టు జతిసి, జలె, కిచ్చో పలితుమ్ దెర్లయె మెలె, గోసల్, టంటల్లు, దూసెనల్, ఎక్కిలొచి ఉప్పిరి అన్నెక్లొ అన్యాలల్ జతిసి, ⁵ నే కుట్టత తగులు, దసయ బాదల్. దసయ బుద్ధుల్ జత మాన్సుల్చ తత్తల్ పాడ్ జా అస్సి, జోవయించి పెట్టి కిచ్చోయ నత్తిమ్ నాయ. 'దేముడుచి కామ్ కెర్లె రితి అమ్ డీసిలె, డబ్బుల్ లాబుమ్ జయెదె' మెన ఉచర నాయ దేముడుచి రిసా దస తెలివి కొడొ మాన్సుల్క నీకడ్డతి.

⁶ నిజిమి దేముడుచి కామ్ కెర్లె లాబుమ్ తయెదె. గని డబ్బుల్చి లాబుమ్ నెంజె, అన్నె 'జో దిలిసి సాలు' మెలి రితి సేంతుమ్ అమ్చి పెట్టి తిలకయె అమ్క జా లాబుమ్, ఆత్మయి రగుమ్ లాబుమ్ తయెదె. ⁷ 'జో దిలిసి సాలు' మెలి బుద్ది తెన అమ్ కిచ్చొక తంక మెలె, అమ్ జెర్లొ ఈంజ లోకుమతె కిచ్చొ ఆనుమ్ నాయ, చి మొర్లె కచితుమ్ ఈంజ లోకుమ్ తెంతె కిచ్చొయె నెయి నాయ. ⁸ గని అమ్క కతిసి గలంతిసి తిలె, సాలు. ⁹ గని ఈంజ లోకుమచి సామాన్యమ్ జంక ఆన జలన సయతానవ కమె కెరయితింతె దెర్లు సేడ్డతి, బోసుతె నీడ్డి రితి. దస్సి ఆన తిల మాన్సుల్ బుద్ది నెంజలె పాడ్ కెర్లె ఆసలతె దెర్లు సేడ్డతి. దస ఆసల్ మాన్సుల్క పూర్తి పాడ్ కెర నానుమ్ కెర్లె. ¹⁰ కిచ్చొక మెలె, పాపల్ ఎత్తిక డబ్బుల్ ఆన చేరు రితి జా ఆదారుమ్ జయెదె. దస్సి ఆన జలి రిసా, సగుమ్జిన్ నంపజల ప్రబుక ముల, ఒగ్గర్ బాదల్ జా జోపయించి పాపుమ్ కతతి.

నిదానుమ్ తా మెన తిమోతిక పవులు రెగిడ్డిసి

¹¹ తుయి, మాత్రుమ్, దేముడుచో మాన్సు. దస్సి పాపుమచి ఎత్తిక తుయి దూరి తా. కిచ్చొచి రిసా తుయి ఆన జంక మెలె, సత్తిమ్ ఇండితిసి, ప్రబుక పూర్తి నిదానుమ్ తతిసి. నముకుమ్ తతిసి, ప్రేమ, బాదల్ ఒర్లుప జతి సెక్కి, గగ్గోల్ నే జతి సేంతుమ్ బుద్ది మెత్తన బుద్ది తతిసి, దసచకయె తుయి ఆన జా. ¹² తుచి నముకుమచి బవుమానుమ్ దొర్లు జతె ఎదక తుయి పూర్తి నిదానుమ్ ప్రబుచి కామ్ కెర్లె తా. ఒగ్గర్జిన్ సాచుల్చి మొక్కె ప్రబుక తుయి నంపజలిసి తుయి ఒప్పన్లె తెంతె, పరలోకుమతె గెచ్చ కెయెక తెయెక తా గెతి చి జోవయింతెన అప్పె ఇండితి వరుమ్ తుక ప్రబు దిలన్, గెద. జా వరుమ్ దెరను. ¹³ యేసుక్రీస్తు † హొంతి పిలాతు అదికారిచి మొక్కె సాచి సంగ ఒప్పన్లె, గెద. జలె, ఎత్తిక జివ్ దెతో జివ్ తిలో దేముడుచి మొక్కె వడ్డె జో క్రీస్తుచి మొక్కె ¹⁴ తుక కిచ్చొ ఆడ్ర ఆచ్ దెతసి మెలె, ప్రబు జలొ అమ్చో యేసుక్రీస్తు ఈంజ లోకుమతె అన్నె ఉత్త జెతి ఎదక, ప్రబుచి సుద్దిచి రుజ్జు తతి రితి, జోవయించి గవురుమ్ నే కడ్డ రిసా, ప్రబు తుక తియార్లొ కామ్ తుక దిల ఆడ్రల్ ఎత్తి తుయి నిదానుమ్ కెర్లె తా. ¹⁵ యేసుప్రబు కెయెక అన్నె ఉత్త జెయెదె మెలె, దేముడు అబ్బొసి కెయెక జర్లు కెరెదె

గే, తెబొడకయె. జో దేముడు అబ్బొసి ఎత్తిచి కంట వెల్లొ తిలో ఎక్కిలొ దేముడు, రాసల్క రానో జలొ, ఎజోమాన్సుక ఎజోమాని జలొనా. ¹⁶ జో దేముడు అబ్బొసి ఎక్కిలొ నే మొర్లె ఎల్లకాలమ్ తతోసా. జో జతి పరలోకుమచి ఉజడి కెర్లె మెలె, కోయ ఇదిల్ పాసి కి గెచ్చక నెతిరి. కో మాన్సు కెయ్యె కి జోపయింక దెకితి నాయ, దెకుక నెతిర్లె. జోపయింక గవురుమ్ అదికారుమ్ కెయెక తెయెక తప్పన్! ఆమెన్.

సామాన్యక సంగిలి కొడొ

¹⁷ జలె, ఈంజ లోకుమచి అన్నె కలుగు జల సామాన్య జల నంపజలెక తుయి కిచ్చొ ఆడ్ర దేసు మెలె, గవురుమ్ ఉచరంతు నాయ, వడ్డె, సామాన్యమ్క నంప కెర్లె నాయ. జా ఎత్తి పాడ్ జతిసి. గని దేముడుచి ఉప్పిరి జోవయించి నముకుమ్ పూర్తి తిత్తు. అమ్ మాన్సుల్ నంతోసమ్ తెన నాడిక కెర్లె రితి అమ్క దొర్లు. జలిసి ఎత్తి దెతోసా జొయ్యె, గెద.

¹⁸ జేవ్ సామాన్య, జలె, కిసి తంక మెలె, అన్నె మాన్సుల్క కన్యారుమ్ దెకిత ఒగ్గర్ కమె కెర్లె. దస్సి తిలె, అత్తక సామాన్యమ్ జవుల. జేవ్ మున్నె నే జతె, నెంజలెక సర్ల తెన దర్లుమ్ తెన దెతు. ¹⁹ దస్సి ఇండితి, జోవయింక కలుగు జతి ఆత్మ సామాన్యమ్ వడ్డెక కి జోవయింక కామ్క జెయెదె, మొర్లె పరలోకుమతె గెచ్చ కెయెక తెయెక చెంగిల్ జతి వరుమ్ ప్రబు దిలిసి జోపయింక జెయిమ్ జయెదె.

ఆకర్ కోడు

²⁰ ఓ తిమోతి, ప్రబు తుచి అత్తి సార్లు కెర దిలి, జోవయించి కామ్ తుయి కెర్లె వరుమ్ దెర నాయ, జోవయించి సత్తిమ్ నీకడ్డె తా. సుద్ది నెంజలె అరిక ఆరివ కొడొ, దేముడుక దస కొడొ విరోదుమ్ జతతి, గెద, దస కొడొక, చి 'గ్యూనుమ్' మెన గ్యూనుమ్ నెంజలిన్క, చి మాన్సుల్ కొడొ జుజయితిన్క తుయి దూరి కెర్లె. ²¹ కిచ్చొక మెలె, 'గ్యూనుమ్' మెన గ్యూనుమ్ నెంజలిన్క 'జయ్యె సత్తిమ్' మెన సగుమ్జిన్ సంగ నీకడ్డ, నంపజల సుబుమ్ కబుర్తె ముక్కిమ్ తిలిసి పిట్టవన, పొరపాల్ జా అన్నె.

ప్రబుచి దయె తుమచి తెన తప్పన్.

తిమోతిక రెగిడ్లి దొన్నిచి ఉత్త్రమ్ బారిక్ జలో పవులు తిమోతిక రెగిడ్లి దొన్నిచి ఉత్త్రమ్

మొదోల్ కోడు

1-2 ప్రేమ తిలో అంక పుత్తు జలో రిత్ తిమోతిక, దేముడుచి నెలవచి రిసా యేసుక్రీస్తుచి రిసా నుబుమ్ కబుర్ కామ్ కెర్తి రిసా జోచొ బారికి జల్ అవ్ పవులు రెగిడ్లి ఉత్త్రమ్.

“అవ్ పుత్తు జలో యేసుక్రీస్తుక కో నంపజవుల గే, జేవ్ పరలోకుమచి రాజుమతె బెద, ముర్తె అంచి తెన జంక అవ్ వరుమ్ దెతసి” మెన ప్రమానుమ్ కెలో దేముడు అంక జోవయించి కామక నిసాన అదికారుమ్ దా అన్న.

జలె, దేముడు అబ్బొనచి అమక ప్రబు జలో క్రీస్తు జలో యేసుచి దయ కన్యారుమ్ సేంతుమ్ తుచి ఉప్పిరి తప్పన్!

తిమోతి చి నముకుమచి రిసా పవులు సర్త జలిసి

3 దేముడుచి సేవ పొరపావ్ నెంతె సత్తిమ్ తెన అవ్ కెర్తసి మెన అంక దయిరిమ్. అంచ పూర్ణుమచి కి జోకయ్ జోకర్తె తిల. అవ్ కెయ్యె ప్రార్జన కెర్తె కి, తుక నే వచ్చితె, తుచి రిసా జో దేముడుక అంచి సర్త అవ్ సంగితసి. 4 తుక అన్నె దెకుక కోరవ జా, రాతి ముద్దెన ఉచర్తె తత్తసి. తుక అన్నె దెకిలె, పూర్తి సర్త జయిందె. తుయి వడ్లిసి అవ్ ఏద కెర్తసి, 5 చి మాయ నెంజలి తుచి నిదానుమచి నముకుమచి రిసా ఉచర్తె, మంతిరఅప్పది జలి లోయ చి అయ్యద్ జలి యుసికే చి అగ్గె తెంతో చి నముకుమ్ తిలిసి అవ్ ఏద కెర్తసి. జోవయించి ఎదిలి నముకుమ్ తుచి పెట్టి కి తయెదె.

6 జాకయ్ తుక అవ్ అప్పె కిచ్చొ ఉచరవడ్లిసి మెలె, జా సుట్టు అవ్ తుక బోడి చడ ప్రార్జన కెర్తెన తెన దేముడు తుచి పెట్టి దిలి వరుమ్ అన్నె ఒగ్గర్ పలితుమ్ దెర్తి రితి తుయి వాడిక కెర్తె తా. 7 కిచ్చొక మెలె, జోవయించి అత్తి అమచి పెట్టి దిలిసి అమక బియ్యారల తత్తు మెన నాయ్, గని “అంచి పరలోకుమచి అత్తెనక్కి, అంచి ప్రేమ, అంచి తిరించి బుద్ది జోవయించి పెట్టి కామ్ కెర్తె తా పలితుమ్ దెర్తు”.

8 జాకయ్, పూర్తి దయిరిమ్ తెన తా, అమచొ యేసుప్రబుచి రిసాచి సాచి సంగుక తుయి లాజ్ జా నాయ్, గని తుచి పెట్టి తిలి దేముడుచి నెక్కి నుబుమ్ కబుర్ నూనయ్తి రిసాచి అల్లర్ తుయి కి ఓర్పుప జా. పడ్డె, జోవయించి రిసా అవ్ జేలెతె తిలిసె లాజ్ జా నాయ్. 9 ఈంజో దేముడు అమక నిసాన సయ్తానచి రాజుమ్ తెంతో రచ్చించుప కెర, జోవయించి సుద్ది అమ్ ఇండితె రితి అమక బుకారా అన్నె. అమక కిచ్చొ పున్నిమ్ అమ్ కెర్తెనచి రిసా నాయ్, గని “క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్తెసా జత్ యేసుచి అత్తి జోవయించి ఉప్పిరి అంచి దయ తియెదె” మెనయ్, కిచ్చొనే జెర్మయేలి అగ్గె తెంతో సొంత * ఇస్టుమ్ జా అమక జా వరుమ్ దిలన్. 10 అమచొ రచ్చించుప కెర్తెసా జలో యేసుక్రీస్తు ఈంజ లోకుమతె బార జలిసి తెన ఈంజ జో దిలి వరుమ్ రుజ్జా అన్నె. యేసుప్రబు మొర్పుచి ఉప్పిరి జీన పాడ్ కెర గెల కెర, పరలోకుమతె గతి జీవ్, “పరలోకుమతె గతి అమకానుమ్ దొర్పు జయెదె”, ‘నాసెనుమతె గెచ్చుక పిట్టుక జయెదె’ మెన

రుజ్జా దెకవ, జారుజ్జా జలిన్చి రిసాచి నుబుమ్ కబుర్ అమక దొర్పు కెర అన్నె.

11 జలె, ఈంజ నుబుమ్ కబుర్ అవ్ నూనవ బోడన కెర్తి రిసా జోవయించి బారికి జా బులుక మెన, ప్రబు అంక నిసాన అదికారుమ్ దిలన్. 12 ఈంజయి కామ్ అవ్ కెర్తి రిసా అవ్ ఇన సైమల్ సేడ్లిసి. గని అంక లాజ్ నాయ్. కిచ్చొక మెలె, అవ్ నంపజలోసాక జాని, చి *జోచి అత్తి అవ్ సార్పు కెర్తిసి కిచ్చొ పాడ్ నే జతి రితి, లోకుమచ మూన్పుల్క తీర్పు కెర ఏలుప కెరుక మెన ప్రబు గప్పరుమ్ తెన అన్నె జతికయ్ జా వెల్లి దీసి ఎదక జో దెకుక జోక నెక్కి అన్నె మెన అంక పూర్తి దయిరిమ్ అన్నె.

13 జలె, అంచితె తుయి నూన్పు బోడన కొడ్డె రితి యేసుక్రీస్తుచి తెడిచి నముకుమచి ప్రేమ తెన తుయి నంపజలెనక సికడుక ములు నాయ్. 14 దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తు అమచి పెట్టి సికడ్డె ప్రబు తుచి అత్తి సార్పు కెర దిలి సత్తిమ్ కిచ్చొ పాడ్ నే జతి రితి తుయి జాగర్తె దెకితె తా.

15 ఆనియా ప్రదేసిమచ ఎత్తిజన్ అంక ములెల మెన జాన్సి. జోవయంతె పుగెల్లా చి హెర్మొగెనె, గెద. 16 గని ఒనేసిపారుక, జలె, జోవయించి గెరచ ఎత్తిజన్క ప్రబు కన్యారుమ్ దెకితె తప్పన్. జో ఒగ్గర్ సుట్టు అంక ప్రేమ దెకవయ్ దయిరిమ్ కెర్తెన్. అవ్ జేలెతె తిలిన్చి రిసా జో లాజ్ జయె నాయ్. 17 జో ఇత్తలె ఈంజ రోమ్ పట్టుమతె జా, సర్త తెన అంక చజ జా తోడు దిలన్. 18 ‘యేసుప్రబు అన్నె ఉత్త జా లోకుమచక తీర్పు కెర్తె జా వెల్లి దీసి ఒనేసిపారుచి ఉప్పిరి జో కన్యారుమ్ తితి రితి దేముడు వరుమ్ దెవున్’ మెనయ్ అంచి ప్రార్జన ఎపెసంతె జో తోడె కెర్తెన్ ఎత్తి. తుయి పూర్తి జాన్సి.

2

తిమోతిక పవులు అన్నె నిదానుమ్ సంగిలిసి

1 అవ్ పుత్తు, క్రీస్తు జలో యేసుచి దయక తుక జో దిలి నెక్కి తుయి డిట్టుసి తా. 2 చి ఒగ్గర్ సాచులచి మొత్తు తుయి అంచితె నూన్సి ఎత్తి జేవ్ కి అన్నె మూన్పుల్క సికడ్లి రితి, నిదానుమ్ తిల అన్నె మూన్పుల్క తుయి సికడు. 3 పడ్డె, చెంగిలో తిలో కేన జమాను కీసి బాదలె ఒర్పుప జా నిదానుమ్ కెరెదె గె, తుయి కి ప్రబుచి కామచి రిసా బాదలె సీడ్లిసి తుయి కి ఓర్పుప జా నిదానుమ్ తా. 4 పడ్డె, జమాన్పుతె బెదితోసా చెంగిలోచొ జలె, కామతె తిలి, వేర మూములుమ్ మూన్పుల్చ కమెతె జో బెదె నాయ్, నెంజలి వేరచితె బెదిలి, సిక్కు జా జోవయంక దిలి కామ్ పిట్టయెదె. జోచొ ఎజోమాని మెన్సితి రితి జో తియార్తి కామ్ చెంగిల్ కుట్టువుక మెన మెన్పు దా ఎక్కి నిదానుమ్ కెరెదె. 5 పడ్డె, నిగితి కెల్క జప్పన్ బెదితోసా జలె, జేవ్ కెర్తయచి బెదితి రితి కెర్తయ్ జో జీన గురి నజనుక జయెదె. 6 పడ్డె, పంబొ లాయిలె పొది, కో తిలో జోవయించి వాట నజనుక విలువ మెలె, నిదానుమ్ కామ్ కెర్తె తిలోసా విలువ, బద్దుకుమచొ నాయ్, గని నిదానుమ్ కెర్తెసా. 7 అవ్ ఇన్నె రెగిడ్లి ఊలొచి రిసా చెంగిల్ * అంచితె తుయి పూర్తి అర్దుమ్ కెరంతి రితి ప్రబు తుక సికడెదె.

చి నెక్కి

8 యేసుక్రీస్తు దావీదు పూర్ణుమచిచి నెకుమతె జెర్మ మొర అన్నె జలిసి ముక్కిమక తుయి ఉచార కెరంతె తా. జోచి రిసా ముక్కిమక అవ్ నుబుమ్ కబుర్ బోడన కెరుక మెన ప్రబు

* 1:9 1:9 రోముయల్ 8:29-30, ఎపెస1:5. † 1:12 1:12 నెంజలి, ‘అంచ అత్తి జో సార్పు కెర్తిసి కిచ్చొ...’

అంచి అత్తి కామ సార్లు కెర దా అస్సె, గెద. ⁹ జయ్యి నుబుమ్ కబుర్ అడే నూనయతె తిలి రిసా ఇన సైమల్ సేడ అస్సి, కిచ్చో జవున్ నేరిమ్ కెర్లొనా మెన దెకిల్ రితి అంక ఈంజేవ్ గొల్లుల్ బంద అస్సి. గని అంక కిచ్చో దురురిమ్ మెలి, దేముడుచి నుబుమ్ కబుర్ కోడు బందుక నెత్తి. ¹⁰ జాకయ్ దేముడు నిసార్లనక 'నూన నంపజా క్రిస్టు జలో' యేనుచి నావ్ తెన్ పాపుమ్ తెంతో రచ్చుంఘువ జా వరలోకుమతె గచ్చు కెయక తెయక చెంగిల్ తత్తు' మెనయ్, కిచ్చో సైమల్ జలెకి అడే ఓర్పువ జతసి.

¹¹ 'దేముడుచి కోడు ఈంజ' మెన ఏక కిచ్చో కచితుమ్ దెరన్ తనుమ్ మెలి,

"జోవయింతెన్ మొర్లమ్ మెలి,

కచితుమ్ జోవయింతెన్ జిమ్దె.

¹² జోవయింది నావ్ చి రిసా బాదల్ ఓర్పువ జలమ్ మెలి,

కచితుమ్ జోవయింతెన్ *ఏలువ కెర్ముదే.

'జోవయింక నేనుమ్' మెలి రితి ఇండిలె, జో కి అమక 'జోవయింకయ్ నేని' మెన జో అమక తియన్ నాయ్.

¹³ అమ్ నిదానుమ్ నెంజలె కి,

జో ఎక్కి నిదానుమ్ తా గెతయ్."

జోవయింది సత్తిమచి రిసా జో అబద్దుమ్ కెరుక నెత్తె, జోవయింది కోడు పిట్టవుక నెత్తె.

కామక నెంజత కొడొ జుజయ్ తిన్ చి రిసా జాగర్ల సంగిలిసి

¹⁴ ఈంజ ఉప్పిరచి కోడుచి రిసా ఒత్తవ నంపజలన్ క తుయి ఏద కెరవు, చి 'కామక నెంజలె రితయ్ కొడొ జుజయ్ తిన్ ముల' మెన ప్రబుచి నావ్ తెన్ జోవయింక జాగర్ల సంగు. ¹⁵ తుచి కామక 'చెంగిల్ కెర్లయ్' మెన దేముడు ఒప్పన్ తి రితి జోవయింక ఎక్కి నిదానుమ్ జంక తుయి ఎక్కి ఆన జా, డొంగె సోగ వాటు గగ్గడ్డి రితి, నూనతన పూర్తి అర్దుమ్ కెరంతి రితి, దేముడుచి నుబుమ్ కబుర్ సరిగా సిక్కడు. దస్సి నిదానుమ్ తిలె, తుక జో దిలి కామక 'నిదానుమ్ కెర్లయ్' మెనయ్ తుయి లాజి జంక నాయ్.

¹⁶ జలె, దేముడుచి మరియార కడ రితి కామక నెంజలె కొడొ లట్టబ్బిసి, కొడొ జుజయ్ తిన్ క దూరి తా. దన కొడొతె బెదిలె, మాన్యుల్ అన్నె ఒగ్గె పాడ్ జతి రితి దేముడుక జోవయింక దూరి కెర్లి రితి జయెదె. ¹⁷ కిచ్చో జలి గావు ఒగ్గెల్ జలె, ఒండ్యియ మాన్యుక కా గెల కిసి పాడ్ కెరదె గే, దస్సి, దన కామక నెంజలె కొడొ లట్టబ్బిసి మాన్యుచి అత్తుక పాడ్ కెరదె. దస్సి జల మాన్యుల్, హుమెనెయను చి పిల్తకును. ¹⁸ జేవ్ కిచ్చో ఏక తప్పి నీకడ్డతి మెలి,

"మొర్ల మాన్యుల్ దేముడు జయెడెదె మెలిసి పడ్డకయ్ జర్లు జయెదె మెలిసి అబద్దుమ్. అగ్గయ తెంతో అత్తు రగమక జర్లు జా అస్సి. అగ్గ రగమక జర్లు జంక నెంజ" మెన జేవ్ సికడ, నగుమ్ జిన్ చి నముకుమ్ పాడ్ కెర్లతి. ¹⁹ గని దేముడుచి రాజిమక 'గేరు' మెన దెకిలె, జా గేరుచి పునాదితె కిచ్చో రెర్ల అస్సి మెలి,

*'కో జోవయింక నిదానుమ్ తా జోవయ్ జా అస్సి గే ప్రబు జానె" పడ్డొ, "ప్రబుచి నావ్ కో దెర్లతి గే, పాపుమతె బెదుత నాయ్, గని ముల దెతు!" మెన రెర్ల అస్సి.

²⁰ జలె, కేన్ జవున్ వెల్లో గెరి ఎత్తి రగల్ గెరిచి కామచ సామస్సు తవుల. నగుమ్ బజరచ, నగుమ్ వెండిచ, గని దారు తెన్ కి మత్తి తెన్ తెయార కెర్లన్ కి తవుల. జేవ్

సామస్సుతె నగుమ్, జలె, మాములుమ్ మరియారద కమొక వాడిక కెర్లన్. నగుమ్, జలె, నిస్కారుమ్ కమొక వాడిక కెర్లన్.

²¹ జలె కేన్ మాన్యు అత్తు నిస్కారుమ్ కెర్లె పాపుమ్ గెచ్చువన గెలె, జలె, మరియార కామ కెర్లె సామచి రితి జయెదె. జో దస్సి సుద్ది జలె, కేన్ చెంగిల్ కామచి రిసా కి జో గేరచొ ఎజిమానిక జో కామక జయెదె. ప్రబుచి కామక తుయి దస్సి సుద్ది తిలి కామక జెతికయ్ వస్తు జా.

²² జాకయ్, బుద్ది నెంజలె ఉబెదల్ జత ఆనల్ క తుయి దూరి తా, సుద్ది అత్తు తెన్ ప్రబుక ఎక్కి నిదానుమ్ తా జోవయింది నావ్ దెర్లన్ ఎత్తిజన్ తెన్, సత్తిమబుద్ది, నిదానుమ్ చి నముకుమ్, ప్రేమ, సేంతుమ్ కయ్, జేవ్ తుయి కోర్వ జతె తా.

²³ బుద్ది నెంజలె కామక నెంజలె కొడొ జుజయ్ తిన్ క దూరి తా. దనచతె బెదిలి మాన్యుల్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో గగ్గెల్ జా జట్టి జతతి. ²⁴ పడ్డొ, ప్రబుచి సేవ కెర్లె కేన్ మాన్యు జలెకి, గగ్గెల్ జతెసా జంక జయె నాయ్. జో కిసా తంక మెలి, మెత్తన తా ఎత్తిజన్ క చెంగిల్ దెకితోసా, తెలివ తెన్ చెంగిల్ బోదన కెర్లెసా, కుస్సిదుమ్ నే జతె బాదల్ ఓర్పువ జతెసా జంక. ²⁵ పడ్డొ, చి బోదనక వేరయ్ సంగిత మాన్యుల్ చి ఉప్పిరి గగ్గెల్ నే జతె జో మాన్యు మరియార తెన్ సరిగా అర్దుమ్ నంగుక సికుక. దస్సి మరియార తెన్, 'జో మాన్యు తప్పి ఒప్పన విసారుమ్ జా సత్తిమ దెరస్సు' మెన ఏక వేల దేముడు నెలవ్ దెయెదె, ²⁶ చి నయతాన్ తె దెర్లు సిడ్డిన్ తెంతో, జోవయింది ఇస్టుమ్ రితి కెర్లె తిలిన్ తె తెంతో జో మాన్యు విడ్డల్ జయెదె, చి బుద్ది జా ప్రబుచి ఇస్టుమ్ రితి కెరుక దెరెదె.

3

ఆకర దినాల్ క మాన్యుల్ బుద్ది

¹ అస్సి, మాత్రుమ్, కిచ్చో మెన తుయి చిను మెలి, ఈంజ ఉగుమ్ చ ఆకర దినాల్ క నెంజలె బాదల్ జెవుల. ² తెదె కేన్ మాన్యుల్ కిసి జవుల్ మెలి, వేర మాన్యుల్ బాదల్ క నే ఉచర్లె, 'అమ్మి చెంగిల్ తమ' మెనయ్ ఎక్కి జోవయింకయ్ జెప్పి ఉచరంతె తవుల, డబ్బుల్ ఆన జయి గెచ్చుల, సాంత గవురుమ్ సంగిత తవుల, బడాయ్ జతె తవుల, మాన్యుల్ క చి దేముడుక దూనువ కెర్లె తవుల, అయ్యునిసిచి కోడు నే నూనతె, జేవ్ పాయ పోసిలి సైమ సేడ్డిన్ సేప్పి రితి జేవ్ అయ్యునిసిక తోడె కెరుక ములుల, దేముడుచి సుద్ది నెంజలెన జవుల, ³ కన్కారుమ్ నేనతె తవుల, మాన్యుల్ కట్టు తెన్ తంక నెనుల, కుస్సిదుమ్ క అస్సి మాన్యుల్ చి ఉప్పిరి ఆరిచ నిందల్ సంగిత తవుల, నే నేస్సన జవుల, మాన్యుల్ క బియడ్డన జవుల, చెంగిల్ తిలిసి ఎత్తిక విరోదుమ్ సుదల్ జవుల, ⁴ ఉప్రమెస్సు తెన్ తవుల, 'వేర మాన్యుల్ క బాద కెర్లనుమ్' మెన నే దెకితె ఇస్టుమ్ అయిలి రితి కెరుల, పుల తా బులుల, దేముడుక పచ్చ ఇస్టుమ్ అయిలి సర్ల కెరంతె తవుల, ⁵ చి 'దేముడుక జోకర్లనుమ్' మెనన మాన్యుల్ చి మొక్కె కిచ్చో కిచ్చో కెమ్మ కెర్లె కి, జేవ్ ఇండితిన్ దెకిలె, జోవయింది అత్తు సెక్కి జతి నాయ్, చి జేవ్ సంగితిన్ తెన్ జేవ్ ఇండితిన్ బెదె నాయ్, జోవయింది నెక్కిచి రుజ్జు దెకయితి నాయ్. దన మాన్యుల్ క తుమ్ బెదవన నాయ్, జోవయింక దూరి తా. ⁶ ఉప్రమెస్సుక "దేముడుచి కామ కెర్లనుమ్" మెన, దన మున్సుబోదల్ తె నగుమ్ జిన్

* 2:12 2:12 కొందిల్ క రెగ్గె 1 నంబర్ ఉత్తమ్ 4:8, డేనయిలిసి 5:10, 20:4, 6 చి 22:5. † 2:19 సంత్యాకాండుము 16:5, 26.

కిచ్చి కెర్రతి మెలె, కవ కవ గెరలె నీసేతుమ్ కెరన, తకు బుద్దిచ తేరబోదల్ తప్పల. జేవ్ కిచ్చి కిచ్చి పావల్ కెర కెర పాపుమ్ వయన తా విడ్డల్ జంక నెత్త కిచ్చి అసల్ తెర్రు నెడ. 7 కేనె వెర్రె కోడు సెకడకి నూన, సత్తిమ్ చినుక ఎద్దరె నెత్తిర.

8 పూర్ణమ్, మోసివి కోడు ఒప్పునుక యన్నేనె చి యంబ్రే నెన కెర కిసి వేరయ్ సెకడ గే, దన్నీ ఈంజీవ్ అప్పెచ మాన్యుల్ సత్తిమ్ నెన కెర, వేరయ్ సెకడతి. ఈంజీవ్ అత్తక పాడె జలన, సత్తిమ్ చి నముకుమ్ నెంజలన. 9 గని జీనుక నెత్తిర. కిచ్చి మెలె, జేవ్ పూర్ణమ్ చి దొగలచి పొరపాట్ బుద్ది కిసి రుజు జలె గే, దన్నీ ఈంజీవ్ అప్పెచ మాన్యుల్ చి బుద్దిక కి 'పాపుమ్ చి' మెన ఎత్తిజిన చినుల.

పవులు తిమోతిక సెకడకి

10 అప్పె, మాత్రమ్, తుక కిచ్చి రెగిడ్డని మెలె, అంచి బోదన, అవ్ ఇండితి బుద్ది, ప్రబుచి కామ్ కెర్రె అస తెన అవ్ జెతిసి, అంచి నముకుమ్, బాదల్ ఓర్పువ జా అవ్ నెంతుమ్ తచిసి, అంచి ప్రేమ, అంచి నిదానుమ్, 11 మాన్యుల్ అంక కెర్రె అల్లరలు, అవ్ సేడ్ల బాదల్, పడ్డ * అంతియికుయ పట్టుమతె ఈకానియ పట్టుమతె, చి లుస్త్ర పట్టుమతె విరోదుమ్ సుదల్ కెర్రె అల్లర ఓర్పువ జలయ్ గే, తుయ దెక అస్సిన. గని జేవ్ కెత్తి అల్లర కెర్రె కి, ఎత్తి తంతో ప్రబు అంక రచ్చించువ కెర్రె. 12 గని అవ్వె మెను నాయ్. కో జలెకి యేసుక్రీస్తుచి తెడి సత్తిమ్ ఇండుక మెన్ను దా అస్తి గే, కచితుమ్ విరోదుమ్ సుదల్ చి అత్తి నైమల్ సేడుల. 13 పాపుమ్ ఇండితన, ఉప్పమెన్నుచి మాన్యుల్, మాత్రమ్, వేర మాన్యుల్ క మోసిమ్ కెర్రె తా, జిచ్చె కి మోసిమ్ తె దెర్పు నేడ అన్నె అన్నెయ్ పాడె జతె తప్పల. 14 తుయ, మాత్రమ్, తుయ సెకలిసి తుయ దయిమ్ జా డిట్టుమ్ నంపజలిసి ఎద్దరె నే ములితె, పూర్తి నిదానుమ్ తా. కత్తె కత్తె తోలితో సెకలది గే పచ్చు నాయ్. 15 పడ్డ, దేముడుచి కొడెతె రెగ్గయల కొడె బాల తెంతో పూర్తి అలవాట్ జా అస్సి. క్రీస్తు జలొ యేసుక నంపజా రచ్చించువ జెతిసి జేవ్ కొడెతెయ జానయ్ జతయ. 16 దేముడుచి కొడె ఎత్తి జేచి అత్త మాన్యుల్ చి అత్తి రెగ్గయల్. ఇసి రెగ్గయల్ కొడె ఎత్తి, జో సెకడకి అమ్ ఒత్తయ్ సెకుక జయెద. పాపుమ్ చి రిసా జాగర్ల సంగితిసి ఒత్తయ్ తయెద, పాపుమ్ ముల కిసి బుద్ది జంక గే సెకడకి ఒత్తయ్ తయెద, చి సత్తిమ్ ఇండుక సెకయేతిసి ఎత్తి ఒత్తయ్ తయెద. 17 దేముడుచి నెవ కెర్రె కేనె మాన్యుకి జేవ్ కొడె వెట్టి నిదానుమ్ తియనె, జా కామ్ నిదానుమ్ కెర్రె రెతి దొర్పు జలె గ్యానుమ్ ఎత్తి, నెక్తి ఎత్తి దేముడుచి కోడు నదు కెర్రెనెతయ దొర్పు జయెద.

4

పవులు తిమోతిక నిదానుమ్ సంగిలిసి

1 మొర్లనక జతనక 'నంపజలె గే నాయ్ గే' మెన బవుమానల్ గే సిచ్చల్ గే దెంక మెన క్రీస్తు ఆకర దీసిక పరిచ్చ కెర తీర్పు కెరుక అస్సి. పడ్డ జో తెదెడక అస్సి ఉత్త జా అయిలె, జోవయించి అదికారుమ్ నజన ఏలువ కెరుక అస్సి. జలె, దేముడుచి మొక్కె, క్రీస్తు జలొ యేసుచి

మొక్కె, జోవయించి నావ్ తెన తుక అవ్ జాగర్ల సంగితని మెలె, 2 క్రీస్తుచి రిసా తుయ సుబుమ్ కబుర నూనయ్తె తా. కెయెడకి, ఇస్టుమ్ తిలె కి నంజెలి కి, కెడ్డెడ తెదెడి నిదానుమ్ తెన జా సుబుమ్ కబుర నూనయ్తె తా. పాపుమ్ చి రిసా తీర్పుల్ సంగు, పాపుమ్ కెర్రెచి రిసా జాగర్లల్ సంగు, బుద్ది సెకడ నంపజలెనక డిట్టుమ్ కెరు, చి అల్లర జెతికి, బద్దుకుమ్ నే జతె, బమ్మ నే జతె, బోదన కెర్రె తా.

3 ఏక కాలమ్ జెతయ. జా కాలమ్ క ఒగ్గర జినె మాన్యుల్ కిసి జవుల మెలె, బుద్ది కొడె నూనుక నెన కెర, జోవయించ కంగల్ క కజ్జర తిలి రెతి కిచ్చి కిచ్చి వేర వేర నొవ కొడె నూనుక అస జా, కో జేవ్ నూనుక ఇస్టుమ్ జలెసి సెకడుల గే, దన మాన్యుల్ కె ఎక్కిలొచి పడ్డె అన్నెకొక అసవ. 4 సత్తిమ్ నూనుక ముల, మాన్యుల్ జెచ్చె ఉచర్ల మత్తెలివో నంప కెరుల. 5 తుయ, మాత్రమ్, మచ్చిల్ రెతి బుద్ది నే జతె, తెలిచి నిదానుమ్ తెన తా, బమ్మ నే జతె బాదల్ ఓర్పువ జా, క్రీస్తుచి రిసాచి దేముడు సుబుమ్ కబుర నూనయ్తె తా, జో దేముడు తియార్ల కామ్ పూర్తి కెరు.

6 అవ్, జలె, * ప్రబుచి అత్తి అంచి ప్రానుమ్ అవ్ నార్పు కెర్రె నమయమ్, అవ్ ఉట్ట గెతి పొది, పాసి జా అస్సి. 7 చెంగిలొ జమాను యుద్దుమతె కిసి నిదానుమ్ కెరెదె గే, కెర్రయ్తె నిగితోనా కిసి ఎక్కి మెన్ను తెన నిగెదె గే, అవ్ దన్నీ నముకుమ్ తె నిదానుమ్ కెర అస్సి. 8 జాకయ, అవ్ సత్తిమ్ కెర్రెచి బవుమానుమ్ అంక రకెతయ. కేనె బవుమానుమ్ మెలె, సత్తిమ్ తీర్పు కెర్రె తీర్పు కెర్రెసా జతె ప్రబుయ ఉత్త జా జో తీర్పు కెర్రె వెల్లి దీసిక దెతిసి. ఎక్కి అంకయ బవుమానుమ్ తయెదె మెను నాయ్, గని జేవ్ ఎత్తిజినకయ కో జో అన్నె ఉత్త జెతిన్ క రక నిదానుమ్ కెర తప్పల గే.

పవులు మాలజ్ జా తిమోతిక బుకార్లిసి

9 తెర్రె, అంచితె బే బేగి జే. 10 కిచ్చి మెలె, దేమా, జలె, ఈంజి లోకుమ్ తె తతినక ప్రేమ తా, అంక మోసిమ్ కెర ముల దా దెన్నెలోనిక పట్టుమతె ఉట్ట గెచ్చు అస్సి. క్రేస్సి, జలె, గలతియ ప్రదేసిమ్తె, తీతు, జలె, దల్పుతియ ప్రదేసిమ్తె ఉట్ట గెచ్చు అస్సి. 11 ఎక్కి లూకా అంచి తెన అస్సి. తుయ జెతి పొది మార్కుక కడ అను. జో అంచి కామ్ కెర్రె అంక జలె తోడె తయెదె, చెంగిల్ సేవ కెరెదె. అగ్గె తెంతో దన్నె అస్సి. 12 తుకికుక ఎవెనుతె తెద్రవ అస్సి. 13 తుయ జెతి పొది, త్రోయ పట్టుమతె కర్చుచి గెరి అవ్ ములిలి గొగ్గెల, పడ్డె అంచ పుస్తకల్, చి ముక్కిమ్ క అవ్ రెగిడ్డ పుస్తకుమ్ అను.

14 సరాబు జలొ అలెక్కర్లు, జలె, అంక ఒగ్గర నైమ సేడయల్. ప్రబుయ తీర్పు కెర జోవయించ కమచి రిసాచి సిచ్చ జోవయించ దెయెదె. 15 తుయ, మాత్రమ్, జోవయించి రిసా జాగర్ల తా. కిచ్చి మెలె, అమ్ సంగిలి చి ఉప్పిరి జో బలె విరోదుమ్ కెర్రె.

16 'అదికారుల్ చి మొక్కె అంక తోలితో పరిచ్చ కెర్రెనెతె కోయ అంక తోడు సంగితి నాయ్. మానుబుద్ది తిలి రెతి జేవ్ ఎత్తిజినె తుక్కె తా అంక ములిల రెతి జలె. జోవయించి జా పాపుమ్ జేవ్ నే వయతి రెతి ప్రబు చెమించువ కెర్రు! 17 గని తెదెడి జా అదికారుల్ చి మొక్కె ప్రబుయ అంక తోడు తా, ఒత్త బెర తిలె యూదుల్ నెంజలన నూనెతి రెతి సుబుమ్ కబుర

* 3:11 3:11 బారెకల్ 13:50-14:20 దెక.

* 4:6 4:6 నెంజెలి, 'అవ్ బలి జతె నమయమ్...'. జో నెజుమ్ బలి జయె నాయ్, గని జో మొక్కె తిలిచి దొలెకయ దన్నె సంగితయ. † 4:16 4:16 ఈంజి ఉత్తమ్ రెగిడ్డ పొది పవులు రోమ్తె జెలి జా తిలో, బెర్రె. బారెకల్ 28:16-31 దొన్నె వెర్చల్ ఒత్త ఒగ్గర అల్లర నెంజె తిలె, చి పడ్డె, బెర్రె, జోవయించి తగు నూన్.

పూర్తి ఆవ్ నూనయ్ రితి అంక సెక్తి దిలన్. చి జోయ్యి తోడు తతికయ్, ప్రమాదుమ్ నే జతి రితి రచ్చించువ జలయ్[‡], వాగుచి చోండి తెంతో రచ్చించువ జలి రితి. 18 కచితుమ్, సయ్తాన్ కెరయ్త ప్రమాదల్ ఎత్తి తెంతో ప్రబు అంక రచ్చించువ కెర, పరలోకుమ్తె అంక తియనెదె. జోవయింక కెయ్క తెయ్క ఉగల్చి ఉప్పిరి ఉగల్క గపురుమ్ కెరై తత్తు! ఆమెన్.

ఆకర్ కోడు

19 ప్రస్సిల్లక చి అకులక వడ్డై ఒనేసిపారుచి గెర్చ ఎత్తిజిన్క అంచి ముద్దు నంగు. 20 ఎరస్తును కొరింది పట్టుమ్తె తా గెలో. త్రోపిముక, జోక జివ్ చెంగిల్ నాయ్ చి రిసా మిలేతు పట్టుమ్తె ముల దిలయ్.

21 తెరై, చల్లి పొది నే జెతె జే. యుబూలన్, వుదెన్స్, లీను, క్లౌదియ చి ఇన్నెచ నంపజల బావుడ్లు జల రిత ఎత్తిజిన్ తుక జోవయించి ప్రేమ సంగ తెద్రయ్తతి.

22 ప్రబు తుచి ఆత్మ తెన్ తవున్! జోవయించి దయ తుమ్ ఎత్తిజిన్చి ఉప్పిరి తవున్!

[‡] 4:17 4:17 జా సుట్టు పపులుచి తగు నూర్లసి విడల్ కెరై, బెరై, గని వడ్డై అన్నాక్ సుట్టు దెర, తగు కెర, బోడి గండల్ కెర మార్ల మెన సగుమ్జిన్ ఉచర్రతి.

తీతుక రెగిడ్లి ఉత్త్రమ్ బారిక్ జలో పవులు తీతుక రెగిడ్లి ఉత్త్రమ్

సుబుమ్ కబుర్ కామ్ కెర్తి రిసా పవులులక ప్రబు నిసాన్లిసి 1 దేముడు నిసాన్లనది నముకుమ్చి రిసా, 2 నే మొర్తె కెయడ తెయడక జతి బత్తుచి రిసా, ఆన తెన్ బక్తిక మూలుమ్ జతి నిజుమ్తి రిసా, “పరలోకుమ్తె మాన్సుల్ బెదితి వాటు ఆవ్ దొర్కు కెరిందె” మెన, అబద్దుమ్ కెయ్యె నే జతో దేముడు కిచ్చో నే జెర్తుయెతె అగ్గె తెంతో ప్రమానుమ్ నంగ దిలో. జొయ్యె జా ప్రమానుమ్ నంగలి రిసా అమ్క పూర్తి దయిర్ము. 3 “పరలోకుమ్తె మాన్సుల్ బెదితి రచ్చనచి వాటు ఆవ్ దొర్కు కెర్తినిచి కోడు వలాన్ నమయముక బార్ కెరిందె” మెన జో అమ్చో రచ్చించువ కెర్తొసా జలో దేముడు అగ్గె తెంతో ఉపరయ్ తిలన్, చి “తుయి నూనప్ప” మెన ఆడ్ర దా అంది అత్తి సార్పు కెర దిలి సుబుమ్ కబుర్ ఆవ్ సూనయ్లిన్ తెన్ అప్పె జా కోడు బార్ కెర అప్పె.

4 సొంత పుత్తు జలో రితో తీతుక, అమ్చి ఎక్కి నముకుమ్చి రిసా అబ్బొసి జలో రితో ఆవ్ పవులు రెగిడ్లి ఉత్త్రమ్. దేముడు అబ్బొసిచి అమ్చో రచ్చించువ కెర్తొసా జలో *క్రీస్తు యేసుచి దయ సేంతుమ్ తుచి తెన్ తవున్.

5 ఒత్త క్రేతు డిబ్బుతె తుక కిచ్చొక ములిలయ్ మెలె, ఒత్తచ నంగుమ్లయె కిచ్చొ కిచ్చొ పిట్ట అన్నె గే, తుయి చెంగిల్ నెరవెర్పువ కెర్తి రిసా. జేవ్ కమెతె కిచ్చొ ఏకచి రిసా నంగిలయ్ మెలె, జాన్సి, గెద. “ఒత్తచ ఎత్తి పట్టుముతెచ నంగుమ్లక జేవ్ దెకిత రిసా †వెల్లెల మాన్సుల్క నిసాన్లొ, చి జోపయింక అదికారుమ్ దేను” మెలయ్. దస్సి కెరు.

6 కీస మాన్సుల్క జా అదికారుమ్ దెంక మెలె, “జేవ్ పొరపాల్ ఇండితన నెంజితి” మెన ఎత్తిజన్ జానుక. ఎక్కి తెర్తితెన్చో మాన్సు, చి జోచ బోదల్, యేసుప్రబుక నంపజా తా, అరి సొంత ఇస్టుమ్ కెర్తి రితి డబ్బుల్ గల్లి పాడ్ నే కెర్తన జా తంక, చి జోపయింక †అయ్యెనఅబ్బొసిచి కోడు సూనతన జేవ్ బోదల్ తంక. 7 కిచ్చొక మెలె, నంగుమ్క పాస్టర్ జతో కేన్ వెల్లొ మాన్సు దేముడుచి గేర్చి కామ్ దెకితోసా జయెదె. జాకయ్ జో సత్తిమ్ ఇండితోసా తంక, పొరపాల్ ఇండితోసా తంక నాయ్. అన్నె మాన్సుల్క నే సూనతె సొంత ఇస్టుమ్ అయ్లి రితి కెర్తొసా జో తంక నాయ్, బేగి కోప్పుమ్ సెడ్డొసా నే జా జంక, మత్తిలోన్ జప్పన్, పెద్దొసా బియడ్డొసా జప్పన్, గార్ వాల్తె డబ్బుల్ ఆన జతోసా జప్పన్ జప్పన్ నాయ్. 8 వేర తెంతో అయిలంక మరియాద దెకితోసా, చెంగిల్ తిలిన్ ఎత్తిక ప్రేమ కెర్తొసా, చెంగిల్ బుద్ది నుదె, నుద్ది తెన్ సత్తిమ్ నాయుమ్ ఇండితోసా, ప్రబుచి సేవ ఎక్కి సత్తిమ్ తెన్ కెర్తొసా, ముద్దొ కెరంతొసా జా తంక. 9 పడ్డొ, దేముడు అమ్క దిలి జోచి నిదానుమ్ తెన్ చి యేసుచి రిసాచి చి బోదన అమ్ జోచ

బారికుల్క సికడ అన్నుమ్. జయ్యె బోదన జో ఎక్కి నిదానుమ్ దెరనుక అన్నె. కత్తి నెంజిలిసి సరి జతి బోద కెరుక జోక సెక్తి తయెదె, చి జా సుబుమ్ కబుర్ నెన వేర సికడనక సరిగా జబాబ్ దెంక జోక సెక్తి తయెదె.

10 సరిగా జబాబ్ దెంక పాస్టర్క సెక్తి తంక ముక్కిమ్. కిచ్చొక మెలె, కోడు నే సూనత బుద్ది నెనెత మాన్సుల్ ఒగ్గెరజన్ అన్సి. ఆరిచ కొడొ జేవ్ లట్టబై తవుల. మోసిమ్చి బోదన కెర్తె తవుల. దస్సి కెర కో కో ఒగ్గెర్ అల్లర్ కెర్తెతి మెలె, ‘యూదుల్చి నుద్ది గుర్తుచి నున్సుతి నే కెర్తెన సత్తిమ్ నాయ్’ మెన సికడన. 11 జోపయింక ముద్దొ కెరుక అన్నె. కిచ్చొక మెలె, జేవ్ సికడుక నాయుమ్ నెంజితి అబద్దుమ్ జేవ్ లాబుమ్ అననుక ఉచర సికడ, పూర్తి నగుమ్ కుటుంబల్క సిక్కు కెర, జోపయింక †నముకుమ్ పాడ్ కెర్తెతి. జెవ్వి చోడి డంకవుక అన్నె. 12 జేవ్ మోసిమ్ కెర్తనతెచో సొంత ఎక్కిలో సొంత కిచ్చొ ఏక మెన అన్నె మెలె, “అమ్చ *క్రీతీయులు అగ్గె తెంతో అబద్దుమ్చి, మూర్కుడ్లు, బద్దుకుమ్చ, జోపయింక వెట్టి బెరవంతి ఆనక జితనయ్” మెన నంగ అన్నె. 13 జా సాచి సత్తిమ్. జాకయ్, జోపయింక తప్పు జేవ్ పూర్తి అర్దుమ్ జతి రితి సొన్దుమ్ గట్టిజ నంగు, చి 14 అమ్చ యూదుల్చ పూర్తుల్ తెంతెచ మాన్సుల్ అచ్చె ఉచర్ల మత్తివో కి, సత్తిమ్ నెనత మాన్సుల్ సికడ †కొడొ కి బింక పిట్టవన, యేసుప్రబుచి ఉప్పిర్చి నముకుమ్ తెన్ బెదితి బోద జేవ్ ఎక్కి నిదానుమ్ నంప కెర, ఆత్మక చెంగిల్ జంక జయెదె.

15 ఆత్మక నుద్ది జలన, జలె, కతిసి పితిసి చడితిసి చెంగిల్ మెనుల. కిచ్చొ వస్తువ కి జోక †నుద్ది తయెదె. గని, జోపయింక పాపుమ్క అత్తు పాడ్ జా ప్రబుచి ఉప్పిరి అన్యాయుమ్ జలన, జలె, జోపయింక కిచ్చొ వస్తువ నుద్ది తయె నాయ్. జోపయింక సొంత మెన్సు కి పూర్తి గార్ జా అన్సి, చి కిచ్చొ కెర్తి చెంగిల్ మెన జాన్సి, కి చెంగిల్ ఇండుక పిట్టవన, జోపయింక బుద్ది గార్ జా జోపయింక అత్తు పాడ్ కెరన అన్సి. 16 “దేముడుక జానుమ్” మెనంతతి, గని జోపయింక కమొక దెకితి, ‘దేముడుక నేనెతి’ మెన పూర్తి రుజ్జు జతయ్. జేవ్* వెట్టారుమ్ జా అన్సి, ప్రబుచి కోడు సూనతి నాయ్, జేవ్చి కిచ్చొ చెంగిల్ కామ్క నెంజితన.

2

తీతు కిచ్చొ కిచ్చొ బుద్దుల్ సికడుక గే పవులు రెగిడ్లిసి 1 తుయి, మాత్త్రమ్, తీతు, ముక్కిమ్క తుయి కిచ్చొ కెరుక మెలె, సరి జతి బోదనతె బెదితిసి ఎత్తి సెకడె తా 2 మంత్రమాన్సుల్క తుయి కిచ్చొ బుద్ది సికడు మెలె, కిచ్చొతె కి *ముద్దొ కెరన బుద్ది ఇండుతు, మరియాద బుద్ది ఇండుతు, బుద్ది నుదల్ తవు, చి ప్రబుచి ఉప్పిర్చి నముకుమ్క ప్రేమక, చి నిదానుమ్క జోపయింక అత్తుతె చెంగిల్ దెరనుక జా తవు.

* 1:4 1:4 'క్రీస్తు' మెలె, దొర్కు జలో రచ్చించువ కెర్తొసా పడ్డొక తెర్తయిందె; మెన పూర్ణమ్ తెంతో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు యూదుల్క ప్రమానుమ్ నంగ తిలో. గ్రీకు బాన తెన్ జో రచ్చించువ కెర్తొసా 'క్రీస్తు' మెనుల, ఎత్తి బాన తెన్ జోపయింక 'మన్సియన్' మెనుల. † 1:5 1:5 జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్క జతనెచ వయసు ముక్కిమ్ నాయ్, గని ప్రబుచి బుద్ది జోపయింక తిలిసి ముక్కిమ్. ‡ 1:6 1:6 జా బుద్ది తిలె, అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్చి కోడు కి సూనుల, గెద. § 1:11 1:11 మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి దయ మూకు, యేసుక్రీస్తుక నంపజతి వాటుయి రచ్చించువ జంక జయెదె చి నముకుమ్. రోమయాల 3:23, 24, 28, 30, చి 4 అద్దయిల్ 2:16. * 1:12 1:12 మెలె, 'క్రేతు డిబ్బుచ మాన్సుల్'. † 1:14 1:14 తిమోతిక రెగిడ్లి ఏక నంబర్ ఉత్త్రమ్ 4:3-4. ‡ 1:15 1:15 తిమోతిక రెగిడ్లి ఏక నంబర్ ఉత్త్రమ్ 1:4-5. § 1:15 1:15 తిమోతిక రెగిడ్లి ఏక నంబర్ ఉత్త్రమ్ 4:2. * 1:16 1:16 ప్రబుచి మొక్కె చి మాన్సుల్చి మొక్కె. * 2:2 2:2 గ్రీకు బాన చి జా కోడుతె సూర్తు గల్లి పితిసి ముద్దొ కెరంతిన్చి అర్దుమ్ కి వేర కమి ఎత్తితె ముద్దొ కెరంతిన్చి అర్దుమ్ కి తయెదె. † 2:3 2:3 నెంజితి, 'జట్టి కెరయతె ఆరిచ నిందల్ కెర్తె నాయ్'.

3 వడ్డో మంతిర్ మాన్సుల్ కిచ్చొ సిక్కడు మెలె, జేవ్ కి దేముడుక గవురుమ్ దెతి రితి జోచి సుద్ది మరియాద ఇండుతు, సొండెల్ జతు నాయ్, చి సూరు గత్తక దెర్పు సేడ్తు నాయ్. జేవ్ కిచ్చొ ముక్కిమక కెరుక మెలె, చెంగిల్ తిలిసి ఎత్తి సికడ. 4 జోవయింఁ ఉబెడివోక బుద్ది ఆనవుక. కీన బుద్దుల్ జోవయింఁ జేవ్ సికడుక మెలె, జోవయింఁ మున్నుర్పుల్ చి బోదల్క జేవ్ ప్రేమ దెకితె తంక, 5 జేవ్ బమ్మబుద్ది ముద్దో కెరన బుద్ది ఇండుక, లంజె కెర్తెనెతె ఉచర్తెనెతె ఎద్దెర నే బెదుక, గెరిచి కామ్ చెంగిల్ నిదానుమ్ కెరుక, మాన్సుల్క చెంగిల్ దెకితె తంక, చి జోవయింఁ మున్నుర్పుల్చి తెడితా దాక కెరన, జోవయింఁచి కోడు సూసుక. సంగుమ్చ తేరిబోదల్ కిచ్చొక ఇన బుద్దుల్ ఇండుక మెలె, ఇసి ఇండిలె, 'నాయ్ గెద, పొరపాట్ జతి నాయ్' మెన దెక, దేముడు దిలి తుమ్ సూనయ్ తిలె యెసుచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్క ఒత్తవ కేనే మాన్సుల్ నిస్కారుమ్ ఉచరుక నెతిర్తి.

6 దస్సి, ఉబెడల్క కిచ్చొ సిక్కడు మెలె, "అనల్ రకన తుమ్ బుద్ది ఇండ" మెన తుయి బలవంతుమ్ కెరు. 7 అన్యె, జేవ్ తువ కమె దెక సీకిత్ రితి చెంగిల కమె కిచ్చొ జలెకి నిదానుమ్ కెర్తె తా. అన్యె, తుయి బోదన కెర్తెనెతె సత్తిమ్ బుద్ది చి మరియాద దెకవు. 8 అన్యె, జా బోదనతె కీన కొడె కావలె మెలె, నిజమితె వడితె కొడెయ్, 'తప్పు' మెన కో సంగుక నెతిర్ కొడెయ్. దస్సి తిలె, కో వేర సంగితోనా జలె, కిచ్చొ తప్పుచి రిసా అమ్క సంగుక నెత్త, లాజ్ జా, జోచి తప్పు చినెదె.

9 వడ్డో గొతిమాన్సుల్క తుయి కిచ్చొ బుద్ది సిక్కడు మెలె, †అమ్ కి సంవజలన జా అన్సుమ్ చి వెల్లో జలమ్' మెన నే ఉచరంతె పోటి నే కెర్తె జోవయింఁ ఎజిమాన్సుచి తెడి తా జోవయింఁచి కోడు సూన, కిచ్చొ కామ్చి రిసా జలెకి, జోవయింఁక సత్తిమ్ కెర్తె తత్తు. జా కామ్ జేవ్ కీసి కెరుక ఎజొమానిచి ఇస్టుమ్ తయెదె గె, దస్సి కెరుక. వడ్డో, జోవయింఁచి ఎజొమాన్సుచి కోడు నెత్తోవుక నాయ్. 10 వడ్డో చోరుక నాయ్. గని పూర్తి సత్తిమ్ నిదానుమ్ తత్తు. కిచ్చొక మెలె, దస్సి సత్తిమ్ ఇండిలె, దేముడు అమ్చో రచ్చింఁచువ కెర్తెనా దిలి చి బోదనచి సత్తిమ్ జేవ్ ఇండితినెతె రుజ్జా డీనెదె, చి జాకయ్ 'సత్తిమ్' మెన అన్యె మాన్సుల్ దెక ఒప్పనుల.

11 దస్సి, 'బూలోకుమ్చ 9 కేనే రగమచ మాన్సుల్క కి రచ్చింఁచువ జతి వాటా దొర్కు కెరిందె' మెన దేముడు కెర్తి దయ అన్యె, డీన అన్యె. 12 జా దయ అమ్క కిచ్చొ సికడ్తయ్ మెలె, దేముడుక విరోదుమ్ జల వెర్తి కమె వెర్తి అనల్ ముల పొరుమ్ జా, బుద్ది జా, సత్తిమ్ ఇండ, జో దేముడుచి గవురుమ్ రుజ్జా జతి రితి ఈంజ లోకుమ్తె జయె. 13 జర్గు జయెదె' మెన అమ్ పూర్తి దయిర్మె సముకుమ్ తిలిజో దెతి సర్దవరుమ్ జెయిమ్ జతిన్క అమ్ నిదానుమ్ రకితె తంక. మెలె, ఎత్తిచి కంట వెల్లో జలో పరలోకుమ్చో దేముడు అమ్చో రచ్చింఁచువ కెర్తెనా జలో యెసుక్కిన్తె ఉత్త జెతిన్క చి జో అన్యె ఉత్త జెతిన్ తెన్ పరలోకుమ్చి గవురుమ్ డీన్సిక అమ్ ప్రేమ తెన్ రకితె తంక. 14 పాపుమ్ ఎత్తి తెంతో అమ్క

* నెత్తివెతి రిసా, చి 'అంవ సొంత మాన్సుల్ జా సత్తిమ్ కమె కెర్తి అన తెన్ ఇండుత్' మెన అమ్క సుద్ది కెర్తి రిసా, అమ్చి రిసా యెసు జోచి జీవ్ దా మొర గెలన్.

15 జలె, తీతు, ఈంజ ఎత్తి తుయి సెకడ్త తా. ఒత్తవ సంవజలన సత్తిమ్ ఇండుక అన్యె నిదానుమ్ సీకిత్ రితి, ప్రబు తుక దిలి అదికారుమ్ తెన్ జోవయింఁ తప్పుల్ జోవయింఁక దెకవు, చి జేవ్ బుద్ది జతి రితి జోవయింఁక సత్తిమ్ దెకవ దయిర్మె నిదానుమ్ సంగు. జా ఎత్తిత్తు తుక కో నిస్కారుమ్ నే దెకిత్ రితి గని తుక మరియాద దెకిత్ రితి తుచి కామ్ కెరు ఇండు.

3

చెంగిల్ కమె కెరుక

1 ఒత్తవ సంవజలోంక తుయి కిచ్చొ ఉచార కెరవు మెలె, దేసిమ్ ఎలువ కెర్తెనచి అదికారుల్చి కోడు సూన, జోవయింఁక మరియాద కెరుక. ప్రబుతుమ్చ ఆడ్రచి రితి జేవ్ ఇండుక.

* కీన్ చెంగిల్ కామ్ అయిలె కి, తోడు కెర్తి బుద్ది తెన్ జా కామ్ కెర్తు. 2 వడ్డో, కక్క దూసువ కెర్తు నాయ్, చి జల్లు జతిసి దూరి కెరంత, మత్తన తత్తు, కేనే మాన్సుల్క కి పూర్తి మరియాద కెర్తె తత్తు.

3 అమ్ కి సొంత అగ్గె బుద్ది నెంతె తిలమ్, కోడు నే సూనతన తిలమ్, మోసిమ్ జా పాపుమ్తె గెతె తిలమ్, వేర వేర అనల్ ఈసిల్క దెర్పు సేడ తిలమ్, కున్నుదుమ్ తెన్ గోనల్ తెన్ జితె తిలమ్, అమ్ ఇండిత్ తిలి బుద్ది దెకిల్ అన్యె మాన్సుల్ అమ్క 'వెట్కారుమ్చ' మెంతె తిల, చి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో విరోదుమ్ కెర్తి తిలమ్. 4 గని దేముడు అమ్చో రచ్చింఁచువ కెర్తెనాచి దయ ప్రేమ రుజ్జా జా అమ్క డీసిల్ తెంతో, 5 జో అమ్క రచ్చింఁచువ కెర్తె అమ్ కిచ్చొ పున్నుమ్ కెర్తి రిసా నాయ్, గని పూర్తి జోచి వెట్టిచి కన్కారుమ్చి రిసా అమ్క నొవర జెర్తయిలె రితి కెర, జోచి సుద్ది తిలి ఆత్తుక అమ్చి వెట్టి దా అమ్క దోవ, సుద్ది కెర, అమ్క మార్పువ కెర్తెన్.

6 దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తు జోవయింఁచి ఎదివాట్ దర్ముమ్ తెన్ అమ్చి ఉప్పెరి సుచ దిలన్. అమ్చో రచ్చింఁచువ కెర్తెనా జలో †యెసుక్కిన్తె అత్తి సుచ దిలన్. 7 కిచ్చొ దొన్చిచి రిసా మెలె, అమ్ అగ్గె తెంతో పూర్తి పాపుమ్ సుదల్ జలెకి అమ్ పున్నుమ్ జలి రితి జో దెకుక జోచి సర్ద. జోచి దయ వాటా అమ్ జోచి పుత్తర్లు జా పరలోకుమ్చి రాజెమ్తె బెదితి వరుమ్ దొర్కు జలి దయిర్మె అమ్క తంక మెనయ్ ఈంజ ఎత్తి జర్గు కెర్తెన్. 8 "ప్రబుచి కోడు ఈంజ" మెన కచితుమ్ దెరయ. అమ్చో దేముడుక సంవజలన బుద్ది జా

సీచెంగిల కమె నిదానుమ్ ఇండుక ఎక్కి అన జంక సిక్కుత్ మెన ఈంజేవ్ కొడె తుయి దయిర్మె తెన్ గట్టజ సంగితె తా మెన అంచి అన. చెంగిల కమె ఇండిలె, ఎత్తిజెన్క కామ్క జెయెదె. 9 గని తెలిచి డీసుక ఉచర సగమజెన్ కిచ్చొ కిచ్చొ కొడె పునెతె తత్తతి. దన బుద్ది నెంజల తగుల్ పోన, పూర్ణుల్చ సెకుమ్లతె జెర్తిలనచి రిసాచ అంచి మత్తలివో పోన, కొడె జాజవ జట్టి జతిసి పోన, అమ్ యూదుల్చ అగ్గుల్చి రిసాచ కొడెచ తగుల్ పోన. దనవతె లాబుమ్

‡ 2:9 2:9 తినాతిక రెగ్గి ఏక్ సంబర ఉత్తమ్ 6:1-2 దెక. § 2:11 2:11 మెలె, మున్నుబోదల్క, తేరబోదల్క బాల వెల్లోక, గొతిమాన్సుల్క, గొతె నెంజల మాన్సుల్, ఎత్తి జాతుల్చక, దేసిమ్ల ఎత్తిక, జానల్ ఎత్తిక. కొరిందల్క రెగ్గి ఏక్ సంబర ఉత్తమ్ 12:13, గలతయిల్ 3:28, కొల్స్యయిల్ 3:11, డీనయిల్ 5:9. * 2:14 2:14 నెంజలె 'అమ్క అన్యె గనన విడ్డల్ కెర్తి రిసా...' * 3:1 3:1 నెంజలె, 'దేసిమ్క తోడు కెర్తి కేన్ కామ్...' † 3:4 3:4 యెసు అయిల్చి తెన్, జో అమ్చి పాపుమ్ గప్పయెతి అర్పితుమ్ జలిన్ తెన్. ‡ 3:6 3:6 జో మొర పరలోకుమ్తె ఉత్త గెలిన్క చి జో ప్రార్థన కెర్తెన్క యెసు అబ్బొచెచి జోవయింఁచి సుద్ది తిలి ఆత్తు జెతిన్క వాటా దొర్కు కెర్తెన్. యోహాను 14:16, 16:17. § 3:8 3:8 నెంజలె 'చెంగిల్ కామ్ దొర్కు కెరనుక దెకనుక సిక్కుత్' మెన...

నాయ్, కామ్క నెంజలి, కిచ్చొ చెంగిల్ దెర్తి నాయ్ చి రిసా దసచ దూరి కెరు.

¹⁰ కేన్ మాన్సు జలెకు కొడొ జుజయ్తిన గట్టక ఒత్తచ నంపజలనక జట్టు జట్టు కెరయ్తి రితి జలె, తొలితొ చి నుట్టు జప్పన్, తివ్వెరి జప్పన్, జోక జాగర్త నంగ తా, చి ఒత్త తెంతొ జో అన్నె అల్లర్ కెర్లె. జో తెన్ బెద నాయ్. ¹¹ దసా మాన్సు మార్పువ జా గార్ జా అన్నె, పాపుమ్ జా అన్నె మెన తుయి జాన్సి. జోచి పాపుమ్ జోచ కమెతె రుజ్జు జతయ్. జోచి పాపుమ్ జో వయ జోచి సొంత సిచ్చ అనన అన్నె.

తీతుక పవలు బుక్కార్సి

¹² అర్తెమాక గే, తుకికుక గే తుచితె అవ్ తెద్రయ్లె, నికొపొలి పట్టుమ్తె అంచితె బే బేగి జెంక చజు. చల్లి పొది ఒత్తయ్ తంక ఉచర అన్నె. ¹³ వడ్డె, ఆగ్గుల్చ తీర్పుల్ రుజ్జుల్ సంగితో జేనాను చి అపొల్లో ప్రయానుమ్క అన్నె బార్ జతి పొదిక ప్రయానుమ్క జోక కిచ్చొ కొత్తు, నే తతి రితి, కామ్క జెతిసి ఎత్తి దొర్కు కెరు. ¹⁴ వడ్డె, అమ్చ నంపజలొనక ఆరి పలితుమ్ నే దెర్తి రితి కామ్క నెంజలి రితి నే జతె, బాద తిల తోడు నెంజల మాన్సుల్క తోడు దెతి రిసా *చెంగిల్ కమెతె బెద కమెతె నిదానుమ్ కెరుక జేవ్ అలవాట్ జతు.

¹⁵ అంచి తెన్ తిలన ఎత్తిజిన్ తుక జోపయించి ప్రేమ నంగ తెద్రయ్తతి. అమ్చి తెన్ ప్రబుచి ఉప్పిర్చి ఎక్కి నముకుమ్ తా ఒత్త తిల అమ్క ప్రేమ కెర్తనక అమ్చి ప్రేమ నంగు.

తుమ్ ఒత్త తిలన ఎత్తిజిన్చి ఉప్పిరి ప్రబుచి దయ తప్పన్!

* 3:14 3:14 నెంజలి 'చెంగిల్ కామ్ దొర్కు కెరనుక దెకనుక సిక్కుత్'.

పిలేమోసుకు రెగిడ్లి ఉత్త్రమ్ బారిక్ జలో పవులు పిలేమోసుకు రెగిడ్లి ఉత్త్రమ్

ముదోల్ కోడు

1-2 ప్రేమ తిలో అమచి తెన్ ప్రబుచి కామతె బెదిలో *పిలేమోసుకు, పణ్ణో అమచి బేని జలి అప్పియక, చి అమచి తెన్ చి కామ్ కెర్తొ అర్కిప్పుక కి, పణ్ణో తుచి గెరి సబ కెర్తి సంగుమచ ఎత్తిక, క్రీస్తు జలో యేసుచి నుబుమ్ కబుర్ ఆవ్ నూనయలి రిసా ఆవ్ జేలి జలో పవులు అమచో బావో జలో తిమోతి తెన్ రెగిడ్లి ఉత్త్రమ్.

3 అమక అబ్బొ జలో దేముడుచి, ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి దయ సేంతుమ్ తుమచి ఉప్పిరి తప్పన్!

పిలేమోసుచి రిసా పవులు సర్త రెగిడ్లిసి

4 ఓ పిలేమోసు, ప్రార్దన కెర్తొ పొది తుక కెయక ఉచ్చర్ల కి, అంచో దేముడుక తుచి రిసా అంచి సర్త ఆవ్ సంగితసి.

5 కిచ్చొక మెలె, ప్రబు జలో యేసుక తుయ నంపజలిసిచి రిసా, చి జోపయింక నంపజా నుద్ది జా జోచయ జల మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్క తుయ ప్రేమ కెర్తొ తతినచి రిసా ఆవ్ నూన్తె ఉత్త్రసి. 6 అన్నె మాన్సుల్ క్రీస్తుక నంపజతి రితి, జోచి ఉప్పిరచి తుచి నముకుమతె తుయ జోచయం బెదవంపసి. తుయ దస్సి జతిసి పలితుమ్ దెర్చు చి క్రీస్తుచి తెడి అమక దెర్చు జతి చెంగిల్ తిలిసి ఎత్తిచి రిసా అర్దుమ్ కెరన జేవ్ అన్నె మాన్సుల్ కి దెరనతు మెన కి ఆవ్ ప్రార్దన కెర్త్రసి.

7 అన్నె కిచ్చొచి రిసా ఆవ్ ప్రార్దన కెర్త్రితె అంచి సర్త సంగితసి మెలె, బావో, తుచి ప్రేమచి రిసా అంక ఒగ్గర్ సర్తనతోనుమ్ జా అన్నె. కిచ్చొక మెలె తుచి ప్రేమచి రిసా ప్రబుచయ జల మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్చి పెట్టిచి దయరిమ్ తుయ అన్నె జయడ్లి రితి కెర అన్నెసి.

ఒనేసిముక పిలేమోసుతె అన్నె తెర్త్రయలిసి

8 జాకయ, ఏక కామచి రిసా తుక సంగుక తుక దయరిమ్. జా కామ్ తుయ జర్తు కెయక ముక్కిమచి రిసా అంక ఆత్త దెంక కి క్రీస్తుచి తెడి అంక దయరిమ్ అన్నె, 9 గని అంచి ప్రేమక తుక ఆత్త దెయి నాయ్, గని ఆవ్, మంత్రో మాన్సు, క్రీస్తు జలో యేసుచి నుబుమ్ కబుర్ నూనయలి రిసా జేలి జలో పవులు, తుక ఆవ్ ప్రార్దన కెర్తి రితి బతిమాల్చా జా 10 కిచ్చొ నజీతసి మెలె, అన్నె పుత్తు రితో జలో ఒనేసిముచి రిసా తుక ఆవ్ బతిమాల్చా జతసి. ఆవ్ జేలి జలి తెంతో జోపయింక కి అబ్బొసి రితో జా అన్నె.

* **1:1-2** 1:1-2 జో సామ్మారి జా తిలో, కిచ్చొగె, జోపయింక గొతిమాన్సు తిలో; 10-16చి కొణె. అన్నె మాన్సుల్ గేత అయెరె, జేవ్ తతా గదివో జోపయింక గెరి తిల, బెర్తొ; 22చి కోడు దెక. † **1:1-2** 1:1-2 కొలోస్సయిల్ 4:17 దెక. కొలోస్సయిచి సంగమతె జో అర్కిప్పుక కి ప్రబుచి కామ్ కెరెదె, కిచ్చొగె. ‡ **1:1-2** 1:1-2 రోమ్ పట్టుమతె జో జేలి జా తిలి పొది ఈంజ ఉత్త్రమ్ రెగిడ్లి, మెన ఒగ్గర్జెన్ ఉచ్చర్తి. బారికుల్ 28:16 దెక. నెజెలె, క్రైస్తవయ పట్టుమతె, బారికుల్ 23:23-24:27, నెజెలె ఏమెను పట్టుమతె, గని ఏమెనుతె జో జేలి జలిన్క రుజ్జా నాయ్. పిలిప్పితె; బారికుల్ 16:23; చి యెరూసలేమ్తె; బారికుల్ 21:33; కి జేలి జా తిలన్, గని ఒగ్గర్ దీనల్ నాయ్. § **1:10** 1:10 పవులు జోపయింక సికడ్డికయ, కిచ్చొగె, జో ఒనేసిము క్రీస్తుక నంపజలో, చి దస్సికయ, చి జోపయింక ప్రేమకయ, దస్సి సంగితయ.

* **1:11** 1:11 కొలోస్సొ పట్టుమచో మాన్సు జయెదె. కొలోస్సయిల్ 4:8-9 దెక. † **1:11** 1:11 'ఒనేసిము' మెలె నావ్ కిచ్చొ అర్దుమ్ తయెదె మెలె, 'కామ్క జెతోసా', ఒగ్గర్జెన్ గొతిమాన్సుతె, బెర్తొ, జా నావ్ తిలి. జో అగ్గె కిచ్చొక కామ్క నెజెలో మెలె, జో ఉత్త్ర నిగ రిసా; 15చి కోడు, చి ఏక వేల చొర తిలో, 18-19చి కోడు. ‡ **1:16** 1:16 నెజెలె 'తుయ కి జో కి కొలోస్సయిల్చి రిసా ఆగేక తుక బావో జయెదె, గని అన్నె....' § **1:16** 1:16 నెజెలె 'ప్రబుచి తెడి తుక ప్రేమ తిలో....' * **1:20** 1:20 నెజెలె 'ప్రబుచి తెడి తుయ కి ఆవ్ కి అన్నెమ, చి....' † **1:23** 1:23 జో ఏవప్తా నిజమె జేలి జా తిలో చి ఎత్తి జో పవులు తెన్ బెదె జా దాద ఒర్చున జలి రిసా దస్సి మెన్తయ గే నేనుమ్. ‡ **1:23** 1:23 జో ఏవప్తా కి కొలోస్సయిండు; కొలోస్సయిల్ 4:12; చి కొలోస్సొచి సంగమ ముదెల్ కెర తిలో; కొలోస్సయిల్ 1:7.

11 అగ్గె, మాత్త్రమ్, జో* ఒనేసిము తుక గొతిమాన్సు జలెకి, తుక కామ్క నెజెలో. గని అప్పె, జలె, తుక కి అంక కి కచితుమ్ కామ్క జయెదె. 12 జలె, అంచి సొంత జేవు తెర్త్రయలి రితి; తుచితె జోపయింక ఆవ్ అన్నె తెర్త్రయతసి. 13 నుబుమ్ కబుర్ ఆవ్ నూనయలి రిసా ఆవ్ జేలి జలిన్తె జో అంక అన్నె తోడు తతి రితి, జోచి అత్తి తుయ అంక తోడు దిలి రితి, జోక ఇన్నె అన్నె నేంపు తియంతయ, 14 గని, తుచి నెలవ్ నెంతె అన్నె తియంతయ జలె, తుక బలవంతుమ్ కెర్తి రితి జయెదె మెన, నెసిలయ్. తుచి ఇస్టుమ్క తుయ సొంత తెర్త్రయలె జలె, బాద తయె నాయ్.

15 తుచితె తెంతో జో ఉత్త్ర నిగ గడియ వేరతె తిలిసి కిచ్చొక గే జర్తు జలి మెన ఆవ్ ఉచ్చర్తి కిచ్చొ మెలె, జో అప్పె తెంతో అగ్గెచి బుద్ది నెంతె తుక నిదానుమ్ తా ఒగ్గర్ దీనల్చి చెంగిల్ సేవ కెర్తి రిసాయ ఇసి జర్తు జంక ప్రబు నెలవ్ దిలన్. 16 అప్పె తెంతో జో తుక రితోయి గొతిమాన్సు నెజె. † అంక తుక జో గొతిమాన్సు జయెదె, గని అన్నె జో క్రీస్తుక నంపజా, బుద్ది మార్చున జా అత్తుక తుక ప్రేమ తిలో బావో కి జా అన్నెచి, పూర్తి నిదానుమ్ తయెదె. ఇన్నె అంక దస్సి నిదానుమ్ తిలో. అన్నె తుకయ కి దస్సి నిదానుమ్ తయెదె.

17 జాకయ, 'ప్రబుచి నుబుమ్ కబుర్ కామతె జో అంచి తెన్ బెదె అన్నె' మెన తుయ అంక ప్రేమ అన్నెసి జలె, తుయ అంకయ కిసి బెదవంతె గే, జో ఒనేసిముక కి దస్సి బెదవంపను. 18 జో తుక కిచ్చొ నస్టుమ్ కెర తయెదె గే, జో తుక కిచ్చొ రునుమ్ జా అన్నె మెలె, ఆచ్చొ పూచి జా తుక దెయెదె.

19 ఆవ్ పవులు, సొంత అమ తెన్ ఇసి మెన రెగిడ్లిసి. ఆవ్ సొంత పూచి జా, ఒనేసిము తుక దెంక తిలిసి ఆచ్చొ దా గెలిచె. తూయ, మాత్త్రమ్, తుచి అత్తు తెన్ జెర్చున్చి రిసా అంకయ రునుమ్ జలి రితి జా అన్నెసి, గని తుక సంగుక నెసి. 20 గని, బావో, *ప్రబుచి తెడి అంక ఇదెల్ జవున్ లాబుమ్ తుచితె దెర్చు జతి రితి, దయ కెర, అంచి పెట్టి ఆవ్ సర్త జతి రితి, ప్రేమచి రిసా జో మాన్సుక తుయ చెమించువ కెర. 21 'సంగిలి కోడు నూనెదె. నాయ్, అన్నెయ్ చెంగిల్ కెరెదె' మెన తుచి రిసా అంక దయరిమ్చి రిసా, ఆవ్ ఇసి మెన తుక కబుర్ రెగిడ్లిసి.

22 ముదెనె, అంచి రిసా ఒత్త ఏక గది తెయార కెర. అంక 'ఏడ్డల్ జా అమతె గోత్ జెవున్' మెన అంచి రిసా ప్రార్దన కెర్త్రను. జలె, తుమచ ప్రార్దనలచి రిసా ప్రబు అంక వాల్ బెప్పన్ మెన అంచి ఆస.

అకర్ కోడు

23 క్రీస్తు జలో యేసుచి తెడి అంచి తెన్ 'జేలి రితో జలో' † ఏవప్తా తుక జోచి ప్రేమ సంగ తెర్త్రయతయ్. 24 అన్నె కొన్నె మెలె, అంచి తెన్ ప్రబుచి కామ్ కెర్త్రన మార్కు, అరిస్టార్చు, దేమా, చి లూకా, జోపయింక ప్రేమ కి సంగ తెర్త్రయతతి.

25 వ్రబు జలో యేనుక్రీస్తుచి దయ తిలిసి ఎత్కి తుమేచి
అత్మతై తప్పన్.

ఎబ్రియల్ క రెగిడ్రి ఉత్తమ్* ఎబ్రియల్ క రెగిడ్రి ఉత్తమ్

యేసుక్రీస్తు ఒగ్గర్ ముక్కిమ్

1 ఒగ్గర్ వేర వేర రగల్ తెన్ జోచ కబుర్లు సంగిలనచి అత్తి దేముడు అమ్చ పూర్తుల్క జా పొది జోచ కొణొ లట్టల్లన్.

2 గని, ఈంజ ఉగుమ్చి ఆకర్చ పొదులె, జోచొ సొంత పుత్తున్చి అత్తి అమ్క జోచి కీకొ లట్టబ అస్సె. 'జోచి ఈంజ ఎత్తి' మెనయ్, ఎత్తి కి జోక అక్కునుదొ మెనయ్, దేముడు జో పుత్తున్క నిసాన అదికారుమ్ దా అస్సె. జో పుత్తున్చి అత్తి ఎత్తి లోకుమ్క జెర్తయలన్. 3 జో పుత్తున్తె దేముడుచి పరలోకుమ్చి ఉజడి గపురుమ్ పూర్తి డీస్యయ్, చి నిజమ్ దేముడు కీసా అస్సె గే, పుత్తుని కిచ్చొ నే పిట్టె

5 దసాంబు అస్సె. జో పుత్తుని జోచి నెక్కి కోడుకయ్ లోకుమ్లె ఎత్తి కి జోయ్య ఎలువ కెర్తయ్. అస్సె, పావల్ పుంచి జతి మాన్సుల్ సుద్ది జతి వాటమ్ జో తెయార కెర తా, పరలోకుమ్తె దేముడుచి ఉజెతో పక్క వెనిలన్. 4 జో ఒత్త నే వెనితె అగ్గె, దూతల్చి కంట జోచి విలువ ఒగ్గర్ తిలిన్చి రుజ్జు అయ్లి. జోచి నావ్ జోవయింబి నావ్చి కంట కెద్ది విలువ జతయ్ గే, తెద్ది వెల్లొ జో జా అస్సె.

5 కిచ్చొక జో ఇదిలి వెల్లొ జా అస్సె మెన జానుమ్ మెలె, దేముడుచి కోడుతె రెగ్గయ్లి రితి, కేన్ దూతక;

*"తుయ అంచొ సొంత పుత్తు, తుక ఆజి అవ్ జెర్తయలయ్ అస్సె."

మెన దేముడు కెయ్య సంగిలన్ గె? నాయ్ గెద, కేన్ దూతక జో దస్సి సంగి నాయ్. నెంజెలి,

†"జోక అబ్బొని జయిందె, చి జో అంక పుత్తు జయెదె"

మెన కేన్ దూతక కెయ్య సంగిలన్ గె? జోవయింక దస్సి సంగి నాయ్. 6 పడ్డె, అస్సె, జో తొల్పార జెత్తి క్రీస్తుక ఈంజ లోకుమ్తె దేముడు జెర్తయ్లి పొది,

*"అవ్ దేముడుచ దూతల్ ఎత్తి, జోకయ్ బక్కి కెర్త!"

మెలన్. 7 పడ్డె దూతల్చి రిసా కిచ్చొ మెన్తయ్ మెలె, 8"జో జోచ దూతల్క వాదుల్ రిత్, జోచ సేవ కెర్తక ఆగివొ లగితి రిత్ జో జర్తు కెర్తయ్."

మెన సంగితయ్. 8 గని జోచొ సొంత పుత్తుని రిసా కిచ్చొ మెన్తయ్ మెలె,

*"ఓ దేముడు, తుచి సిజ్జానుమ్ కెయ్క తెయ్క తతిసి,

* : 1:0 ఈంజ ఉత్తమ్ రెగిడ్రిసా ఈంజ ఉత్తమ్తె కిచ్చొ ముక్కిమ్ దెకయ్తయ్ మెలె, ఈంజయ్ లోకుమ్చి యూరుచి దేముడుచి గుడి, పరలోకుమ్క, మెలె ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తతి టాన్క ఎక్కి టాలి జతయ్, నీడయ్ జతయ్. దస్సి, యూదుల్ కెర్తి రితి నీవ కెర్తి వెల్లెల పూజర్చుచి కామ్ యేసు పరలోకుమ్తె కెర్తి నేవక ఎక్కి టాలి జతయ్, నీడయ్ జతయ్. 'యేసు జోవయింక నంబలనచి పాపుమ్ గెచ్చువ, పరలోకుమ్తె దేముడు అబ్బొన్చి ముక్కి అమ్క తోడు తతి తెంతొ జా అగ్గెచి రితి అత్తి' మెన ఈంజ ఉత్తమ్తె రెగిడ్రిసా రుజ్జు దెకయ్తయ్. † 1:1 1:1 దేముడుచ కబుర్లు సంగిలన్ మెలె, జా కామ్క కక్క, జో నిసాన తయ్చె గే, జోవయింబి అత్తి జోవయింబి చొడి పుత్తువ జోవయింబి కబుర్లు సంగిదె. జోవయింబి సగమ్జెన్చి అత్తి కి జోవయింబి కొణొ రెగ్గయలన్, పూర్తుమ్ పొది. † 1:2 1:2 క్రీస్తు సంగిలిసి, జో బోదన్ కెర్తిసి, జో కెర్తి కమ్మ, జో ఇండిలి బుద్ది, జో మొర అస్సె జలిసి, జా ఎత్తితెయ్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు జోవయింబి అత్తి అమ్క జోవయింబి కోడు సంగల్ రితి జతయ్; జో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి కోడు జో యేసుక్రీస్తుయ, మెలి రితి. యోహాను 1:1-4, 14 దెక. § 1:3 1:3 కొల్పోయ్యల్ 1:15-17, 19, చి 2:19 దెక. * 1:5 1:5 కీర్తనలు 2:7 † 1:5 1:5 నమూయేలె దొన్చి పుస్తకమ్ 7:14. ‡ 1:6 1:6 దిగ్విద్యావేదేశ కాడుము 32:43, కీర్తనలు 97:7. § 1:7 1:7 కీర్తనలు 104:4. * 1:8 1:8 కీర్తనలు 45:6-7. † 1:10 1:10 కీర్తనలు 102:25-27. ‡ 1:13 1:13 కీర్తనలు 110:1, మత్తయ 22:44, ఎబ్రియల్ 10:13. * 2:2 2:2 నిర్ణయకాండుమ్ 20 అధ్యాయమ్, 31:18 చి దిగ్విద్యావేదేశ కాడుము 5:6 దెక.

నీతి మెలో రానిచి డంణొ తెన్ తుయి ఎలువ కెర్తిన్.

9 నీతిచి ఉప్పిరి ప్రేమ తా, గని అబద్దుమ్ ఎద్దరె నెన అస్సిన్. జాకయ్ తుయి అన్నె తుచి తెన్ తిలి ఎత్తి జివుల్చి కంట వెల్లొ జంక మెన

దేముడు, తుచొ దేముడు, తుచి ఉప్పిరి పూర్తి సర్వసంతోసుమ్ జా తుక నిసాన అదికారుమ్ దా, తుచి బోడితె జోచి తేల్ సువ దా అస్సె."

10 దేముడు అన్నె కిచ్చొ మెన్తయ్ మెలె, †"తుయ, ప్రబు, కిచ్చొ నెంజెలి పొది బూలోకుమ్ జెర్తయలది, చి అగాసుమ్ తిలిసి ఎత్తి, తుచి అత్తిచి కమ్మ.

11 బూలోకుమ్ అగాసుమ్ జలె, పాడ్ జయెదె గని తుయి తియ్యొ జా తస్సె. పాలల్చ రిత్ జేవ్ పోర్తు జా పాడ్ జవుల,

12 చి డుప్పటిక కీసి ముడ్డ కెరుక జయెదె గే, దస్సి జాక తుయ ముడ్డ కెర్తి, చి మూర్తువ జయెదె. గని తుయి కీసి అస్సిన్ గే, దస్సి తా జస్సె, కెయ్క తెయ్క తా జస్సె"

మెన దేముడు పుత్తున్క సంగితయ్, గని, 13 ‡"ఒత్త తుచ విరోధుమ్ సుదల్క తుచి సుదితి పొర్తి జేవ్ జతి రితి అవ్ జర్తు కెర్తి ఎదక, అంచి ఉజెల్ పక్క తుయ వెన తా" మెన

కేన్ దూతక కెయ్య జవుకు సంగిలయ్ గె? 14 జేవ్ దూతల్ కిచ్చొ జవుల మెలె, రచ్చున దొర్తు. జత ప్రబుచ మాన్సుల్క 'చెంగల్ తత్తు' మెనయ్ జోవయింక దెకిత దేముడుచి నేవ కెర్తి జివుల్ మెన దేముడు జోవయింక జా సేవ దా అస్సె. జేవ్ జోచి నేవ కెర్తయ్.

2

యేసు మాన్సుల్చి పాపుమ్ గెచ్చయ్లిసి

1 జలె, అమ్ జేవ్చి సత్తిమ్ నే పచ్చితి రితి, నే ముల్లి రితి అమ్ మెట నీ దెర గెతె నూస్సిన్చి చి రిసా చెంగల్ ఉచర, అమ్ ఏదాస్త్ కెరుక. 2 మెలె పూర్తుమ్చి * అగ్గుల్చి ప్రమానుమ్చి రిసా దూతల్ జానవ కెర ఎత్తి కోడు నిజమ్చి జలె, అస్సె, మాన్సుల్ అగ్గుల్చి కోడు పిట్టయ్లి, దేముడుచి కేన్ జవున్ కోడు నీ కెర్తి, కీసి జేవ్ దూతల్చి అత్తి జో సంగిలి ఎదిలి సరిగా సిచ్చు జవుల జలె. 3 అమ్చి ప్రబు దెతి ఈంజ వెల్లి రచ్చున అమ్ విలువ నే దెకిత, విలువ నీ కెర్తి, అమ్చి సిచ్చు కీసి పిట్టెదె? పిట్టె నాయ్. ఈంజ రచ్చున, జలె, యేసుప్రబు తొలితొ సొంతయ్ జానయ్లి రిసా, జోక తొలితొ నూర్చన అమ్కయ్ సాచి సంగిల. 4 పడ్డె, అస్సె, జో యేసుక్రీస్తుచి అత్తి జో దెతి రచ్చునచి రిసా దేముడు సొంత వేర వేరతె రుజ్జుల్ దెకయలన్. కిచ్చొ కిచ్చొతె జా రచ్చునచ రుజ్జుల్ దెకయలన్ మెలె, జోచి

అదికారుమ్ దెకయత వెల్లో కమె కెర్నితె, చి దేముడుచి నుద్ది తిలి జోచి అత్యవరల్ జోచి ఇస్టుమ్ కక్క వంట దిలిసెయియె ఈంజ రచ్చనచి రిసా జోచి సాచి దా అస్సె.

5 అమ్ సంగతి †జెత్తికయ్ లోకుమ్ ఏలువ కెరుక దూతల్చి అత్తి దేముడు సార్పు కెర దెయె నాయ్. 6 కేసె గే రెగిడ్లి ఇసె సాచి అస్సె. ఇసె మెలిసి;

*“మాన్యుక తుయ ఉచరనక జో కిచ్చొ ఏలువసా? నెంజెలి, మాన్యు జా జెర్మన్ అయ్లోసాక కిచ్చొక తుయి ఏలువ దెకితసి?”

7 దూతల్చి కంట జోక ఇదిలి దాక తతి రితి తుయ జర్గు కెర్లది, గని అప్పె జోక గప్పురుమ్ కెర అదికారుమ్ దా, జోక ఏలువ కెరవ అస్సెసి.

8 జోచి చాటు నుదితి రితి ఎత్తి. జోచి అత్తి తుయ సార్పు కెర దా అస్సెసి”

మెన రెర్ల అస్సె. జలె, దేముడు ఎత్తి జోచి అత్తి సార్పు కెర దా అస్సెచి రిసా జో ఏలువ నే కెర్సి కిచ్చొ కి నాయ్. ఎత్తి జోచి అత్తి తతినచి రుజ్జు అప్పెచి మట్టుక అమ్క సరిగా డిసి నాయ్. 9 గని ఇన్నె ‘మాన్యు జా జెర్మన్ అయ్లోసా’ మెన యేసుకయ్ సంగితనుమ్. యేసుకయ్ దెకితనుమ్. జో గడియయ్ దూతల్చి కంట దాకు జలో, గని దేముడు అబ్బొనచి దయచి రిసా ఎత్తి మాన్యుచి నావ్ తనె అమ్చి సిచ్చ వయంతి రిసా జో బాదల్ నేడ మెర్లిన్చి రిసా జో అప్పె ఎత్తి అదికారుమ్ గప్పురుమ్ జా కిరీటుమ్ గలన ఏలువ కెర్లయ్.

10 కిచ్చొక ఇసి జర్గు జలి మెలె, ఒగ్గరిజిన్ మాన్యుల్క జోచి పరలోకుమ్చి ఉజడితె గప్పురుమ్తె బెదవంతి రిసా మాన్యుల్క రచ్చన దొర్పు కెర్లసా కొబాదల్ ఒర్పువ జతి చాటుయి జిన్ సరి జలో రచ్చెంచువ కెర్లసా పూర్తి జంక ఎత్తిక ఆదారుమ్ తిలొ, ఎత్తి. ఏలువ కెర్ల దేముడు జర్గు కెర్లసి చెంగిలి, పూర్తి బెదితయ్. 11 నిజమి, నుద్ది కెర్లొ యేసుక చి జో యేసు నుద్ది కెర్లనక ఎక్కి మెదోల్; దేముడు అబ్బొసి. జాకయ్, జోవయంక ‘అంచ బాపుడ్లు’ మెనుక యేసుక లాజ్ నాయ్.

12 * “అంచ బాపుడ్లుతె తుచి నావ్ తుచి గప్పురుమ్ సూనయిందె,

సంగుమ్చి నెడిమె తుచి గప్పురుమ్ గాయందె” మెలి కోడుతె, అస్సె.

13 † “జోచి ఉప్పిరి అంచి నముకుమ్ తియడె” చి అస్సె.

* “ఇన్నె ఆవ్ అస్సి, చి దేముడు అంక దెల జోచ బోదల్ అంచి తనె అస్సి” మెన యేసు నంగిల్ రితి రెగిడ్లి కోడుతె ఇసి ఒప్పెర్లొ.

14 జలె, ఎక్కి ఆగ్, ఎక్కి లోయి బోదల్ ఎత్తిక తయెదె చి రిసా, సాంత కి ఈంజయ్ అమ్ మాన్యుల్చి ఆగ్, ఈంజయ్ లోయితె జో యేసు మాన్యు జా జెర్మన్ జా బెదిలన్. కిచ్చొక మెలె, మాన్యు నేడ్డి మెర్పు జో నేడ జిన్, మెర్పుచి ఉప్పిరి అదికారుమ్ తిలొ” నయ్తానచి ఉప్పిరి జిన్కు మెనయ్ అమ్చి అగ్గ అమ్చి లోయి జో దెరస్సన్.

15 జోవయించి ఒండి జిచితుమ్క మెర్పుచి ఉప్పిరి బయిమ్క దెర్పు నేడ్లి ఎత్తి జిన్క విడ్లల్ కెరుక మెనయ్ దస్సి

జా జినుక ఒప్పన, దస్సి జా జిస్సన్. 16 కిసి మెలె, ఈంజ ఎత్తి కక్కయ్ రచ్చెంచువ కెరుక మెలె, దూతల్క రచ్చెంచువ కెరుక నాయ్ గని †అబ్రాహామ్చి సెకుమ్తె జెర్మిలనక ‘రచ్చెంచువ జతు’ మెనయ్. 17 జాకయ్, దేముడుచి సేవ కెర్ల కన్యారుమ్ దెకితో నిదానుమ్చొ పూజరి జా, ప్రజెల్చ వాపల్ వుంచ దా జోవయంక దేముడు తనె అస్సె బెదయ్తి రితిచి అర్పితుమ్ జతి రిసాయి, ఎత్తి. రగల్క ఎత్తి. బాదల్తె ప్రజెల్ జల జోవయంచ బాపుడ్లుచి రితి జో జంక తిలి. జో మాన్యుల్చి రితి జా జోవయంక జెత రగల్ బాదల్ జో ఒర్పువ జలికయ్ జో చెంగిలొ పూజరి జా కన్యారుమ్ దెకిదె మెనయ్. 18 దస్సి, జో సాంత బాదల్ నేడ పరిచ్చ జా జిస్సె రిసా, జేవ్ బాదల్ నేడ పరిచ్చ జత అస్సె మాన్యుల్క జో తోడు తంక తెరె.

3

మోసే కంట దేముడుచొ పుత్తుసి వెల్లో
1 జాకయ్, ప్రబుచి నుద్ది జా జోచయ్ జల ఒ బాపుడ్లు, పరలోకుమ్తె బెదక తుమ్ నిసాన జా జో బుక్కాల్చన్, దేముడుచొ బారికి జలో, చి జోచొ ఎత్తిక వెల్లో పూజరి జలో మెన యేసుచి రిసా అమ్ ఒప్పన అస్సెమ్. జలె, జోచి రిసా ఉచరుమ్. 2 దేముడుచి గేరె జల యూదుల్తె తా మోసే కిసి జో దేముడుచి కామ్ నిదానుమ్ కెర్లె తిలొ గే, దస్సి ఈంజ బారికి జతి రితి కామ్ ఎత్తిక వెల్లో పూజరి కెర్లె రితి, కామ్క నిసాన్లొ దేముడుక యేసుయి నిదానుమ్ తిలన్. 3 గని గేరుచి కంట అస్సె గేరె బందిలోసాక కిసి ఒగ్గరి ఏలువ తయెదె గే, దస్సి, దేముడుచి గేరెచతె తిలొ మోసేచి కంట యేసుయి జా గేరె బందితోసా జా తా, అస్సె ఒగ్గరి గప్పురుమ్క ఏలువ జతయ్. 4 ఎత్తి. గేరు, కచి అత్తి గే బందిలిసి, గని ఎత్తి, బందితోసా దేముడుయి. 5 జలె, దేముడు పడ్డొక సంగిత కొడొచి రిసా సాచి గుర్పు సంగితి రిసా, జో దేముడుచి గేరె ఎత్తితె మోసే నిదానుమ్చొ సేవ కెర్లసా జలో. 6 గని క్రిస్టు ఈంజ లోకుమ్తె జా కెర, జో పుత్తుసి జలి రిసా, దేముడుచి గేరు నిదానుమ్ ఏలువ కెర్లె తిలన్. ఆకరె ఎద జోచి ఉప్పిరిచి అమ్చి డిట్టుమ్ రెదెన్లె, జో రచ్చన దా అమ్క పరలోకుమ్తె బెదయ్లిచి అమ్చి దయయిమ్, ఆస అమ్ దెరస్సె, జోచి గేరెచయ్ అము జా అస్సెమ్.

యేసు దెతి విస్తాంతి రచ్చన తుమ్ పిట్టవన నాయ్

7 “జాకయ్, దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తి సంగిలి రితి;

* జేవ్ అగ్గవ ప్రజెల్చి పెట్టి బేడు బందిల్ రితి జా, జోచి కోడు నే సూన్సి రితి జల.

తుమ్, జలె, అజి జోచి అవాడ తుమ్ సూన్లె, దస్సి నే జతి రితి, జాగర్ల దెకన.

8 పూర్గుమ్, † జేచి కోడు సూనుక నెన జా బయిలు దేసిమి బుల్లె తిలి పొది ప్రజెల్ జోక పరిచ్చ కెర్లె రితి, రాడ్ జిప్ప జతె తిల.

9 జో దేముడు సంగిలి రితి; అంచి ఉప్పిరి అస్సెమ్ జా పరిచ్చ కెర్లె రితి జా జేవ్ జా దస్సి విస్సా వెర్పుల్ అంచ కము దెకిలెకి కిసి జల గే, తుమ్ దస్సి జా నాయ్.

† 2:5 2:5 యెనయా 65:17, 66:22, లూకా 21:33, డీనయ్లిసి 5:10, 21:1, తిమోతిక రెగిడ్లి 2 సంబర్ ఉత్తుమ్ 2:12. † 2:6 2:6 కిర్వల 8:4-6. § 2:10 2:10 18వా కోడు దెక. * 2:12 2:12 కిర్వల 22:22. † 2:13 2:13 యెనయా 8:17. † 2:13 2:13 యెనయా 8:18. § 2:16 2:16 గలతియల్ 3:6-9, చి రోమయల్ 4 అద్దయమ్ దెక. ‘అత్తక అబ్రాహామ్చి సెకుమ్తె జెర్మిలన్’ మెలె, అబ్రాహామ్చి రితి సముకుమ్ తిలన్. * 3:7 3:7 కిర్వల 95:7-11. † 3:8 3:8 సిగ్లవసాండుమ్ 13-40 అద్దయల్, లేవీయసాండుమ్, సంక్యాకాండుమ్, ద్వితియోవదేశ కాండుమ్. ముత్తికుమ్ సిగ్లవసాండుమ్ 32 అద్దయమ్, చి సంక్యాకాండుమ్ 14 అద్దయమ్ దెక.

10 జేవ్ దస్సి అన్యాయము జతికయ, జా ఉగుముచచి రిసా అవ్ కోవుము జా, జోవయింది పెట్టి, కెయక తెయక అంచి వాటు ముల పిట గెతతి.

అంచి ఇస్తుము నేన్లి రితి ఇండితతి మెలయ, చి

11 'అంచి *సుక్కుమత జేవ్ కెయక బెదుక అవ్ ఒప్పి నాయ్' మెన

ఒట్టు గలన అంచి కోవుముక ఒప్పున్యయ్"

మెన, సంగితయ.

12 జలె, బాపుడ్లు, జివ్ తిలో జివ్ దెతో దేముడుక తుమ్ దూరి నే జతి రితి, తుమ్తె కిచ్చి పెట్టి గర్వి జోచి ఉప్పిర్ అన్యాయుచి అత్తు నే తతి రితి, తుమ్ జాగర్ల దెకన. 13 గని 'అజి' మెన ఈంజ కాలుముక కెత్తి పొదుల్ నేనతయ్ గే, రోజుక తుమ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో జాగర్ల సంగ, దయిరిమ్ సంగ; పాపుముచి మోసిముక తుమ్తె కో దెర్పు నే సేడ్డి రితి, తుమ్చి పెట్టి బేడు నే బందితి రితి, 14 అమ్ నంపజలి మొదోల్ తెంతో చి జోవయింది రిసాచి దయిరిమ్ అమ్ ఆకర్ ఎద దెర్లెకయ్ కిస్తు తెన్ వాట నజన తమదె.

15 S "అజి, జోచి అవాడ తుమ్ సూన్లె,

జోచి కోడు నెసిల జేవ్ అగ్గవ ప్రజలచి రితి జా నాయ్.

తుమ్చి పెట్టి జోచి రితి బేడు నే బందిత్ రితి జాగర్ల దెకన." మెన రెగిడ్డిసి తుమ్ పచ్చ నాయ్. 16 జలె, జేవ్ సూన నెసిల కొన్స మెలె, మోసి పూర్లుముచచి తెడి ఐగుప్తు దేసిమ్ తెంతో, జేవ్ గొతిమాన్సల్ జలిన్ తెంతో, బార్ జా ముల విడ్డల్ జల అమ్చ దయాదుల్ ఎత్తిజిని. 17 అన్య, జేవ్ దొన్ని విస్సా వెర్పుల్ పూర్తి కచి రిసా దేముడు కోవుము జలొ మెలె, *పాపుము కెర్లచి రిసా జా బయిలు దేసిమి జేవ్ మొర్తి రితి జో దేముడు సిచ్చ దిలన్. 18 పడ్డె, జోచి సుక్కుమత నే బెదుక మెన కచి రిసా జో ఒట్టు గలన్లొ మెలె, జోచి కోడు నే కెర్లచి రిసాయి గెద?. 19 జాకయ్ కిచ్చి అమ్క జానుక జతయ్ మెలె, జోవయింది అన్యాయుచి రిసా జా సుక్కుమత జేవ్ బెదుక వాటు నే దిలో.

4

ప్రబచయ్ జల మాన్సల్క దొర్పు జతి విస్త్రాంతి

1 జలె, జో ప్రమానుమ్ సంగిలి రితి, జోచి *సుక్కుమత బెదితి వాట్ తతె ఎద, తుమ్తె కో జా సుక్కుమత పాచుక నే పిట్టవతి రితి జమ. 2 కిచ్చొక మెలె, పూర్లుముచ మాన్సల్కయ కెయక కి తత్తిసి సుక్కుమచి అవ్కానుమచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ దొర్పు జలి. దస్సి, అమ్క కి సుక్కుమచి అవ్కానుమచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ దొర్పు జా అన్య. గని జేవ్ సూన్లె జా కోడు జోవయింక కామ్క మెంజలి. కిచ్చొక మెలె, నిజముకయ్ సూన్లచి పెట్టిచి రితిచి సుబుమ్ తిల తెన్ బెదిత్ నాయ్. జాకయ్ సూన్లె కొడొ జోవయింక కామ్క నెంజల్ రితి జలి. 3 అమ్ యేసుక్రీస్తు ప్రబుక నంపజలన, మాత్రుమ్, జా సుక్కుమత బెదితనుమ్.

† 3:11 3:11 తెదెదెచి జో దెంక ఉచర తిలి విస్త్రాంతి కిచ్చి మెలె, కనాను దేసిమ్ జోవయింది తా గతి రితి దెతిన్. జా దేసిమ్ అప్పె పరలోకుముకయ, జా విస్త్రాంతి పరలోకుముచి విస్త్రాంతికయ, టాలి జయదె. S 3:15 3:15 కిర్తనలు 95:7-8. * 3:17 3:17 నిర్దమకాండుమ్ 32 అద్యయిమ్, సంక్యాకాండుమ్ 14, ముక్కిమ్క 14:27-30. * 4:1 4:1 పూర్లుముచ యూదుల్క జలె, తెదెదెచి ప్రమానుమ్క చెంగిలి ఈంజయ్ లోకుమచి కనాను దేసిమ్ జేవ్ గెచ్చుక అవ్కానుమ్ తిలి, గని పిట్టవన్. అమ్క, జలి, అప్పెచి అవ్కానుమ్ కిచ్చి మెలె, ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి సెంతుమ్తె బెదితిచి చి పరలోకుమతె గెతిన్. † 4:3 4:3 3:11 దెక † 4:3 4:3 కిర్తనలు 95:11. S 4:4 4:4 అదికాండుమ్ 1 అద్యయిమ్. * 4:4 4:4 అదికాండుమ్ 2:1-3. † 4:4 4:4 అదికాండుమ్ 2:2. † 4:5 4:5 కిర్తనలు 95:11. S 4:7 4:7 3:7-8 దెక. * 4:12 4:12 దీసయేసిలి 1:16.

జేవ్ పూర్లుముచచి పాపుముచి రిసా దేముడు సంగిలి తీర్పు అగ్గ రెగిడ్డయ్.†

* "అంచి సుక్కుమత జేవ్ కెయక బెదుక అవ్ ఒప్పి నాయ్, మెన

ఒట్టు గలన అంచి కోవుముక ఒప్పున్యయ్"

మెన రెగిడ్డి కోడు. జో దేముడు, మాత్రుమ్, లోకుమ్ జెర్లయలి పొది జో సొంత జోచయ్ కమె కేడవన జో తెదెడి నెలవ్ కడన తిలె కి, జోవయింక దస్సి మెన ఒప్పున్లన్.

4 'నెలవ్ కడన్లన్' మెన సంగిలె, కీసాపుప్ప పొదుల్ అగాసుమ్, బూలోకుమ్, లోకుమ్తె తిలిసి ఎత్తి, జెర్లయలి పడ్డె, అన్యెక్ దీసి * 'నెలవ్ కడన్లన్ దీసి' మెనయ్ జోచి జా నెలవ్ కడన్లన్ దీసిచి రిసా కేనె గే కిచ్చి సంగ అన్య మెలె,

† "అంచ కమె సూపు పొదుల్ కెర కేడవ,

అన్యెక్ దీసి నెలవ్ కడన్లయ్"

మెన సంగ అన్య. 5 జేవ్ పూర్లుల్, జలె, అమ్ అగ్గ రెగిడ్డి రితి:

* "అంచి సుక్కుమత జేవ్ కెయక బెదుక అవ్ ఒప్పి నాయ్"

మెన జోవయింది రిసా జో సంగ అన్య.

6 జలె, అన్య సగుమ్జన్ దేముడుచి సుక్కుమత బెదుక జలన బెదుక నేతయ. జా ఏక్, పడ్డె అన్యెక్ కిచ్చి మెలె, జా సుక్కుమత రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ అగ్గ సూన్లన్ జో దేముడుచి కోడు కెరుక నెసిలి రిసా జోచి జా సుక్కుమత బెదితి నాయ్. 7 అన్యెక్ దీసి మెలి కోడు జో సిసాన, జోచి సుక్కుమత బెదుక అమ్క అన్యెక్ అవ్కానుమ్ దా కెర, ఈంజ అవ్కానుమ్క 'అజి' మెన, అమ్ అగ్గ రెగిడ్డినెత సంగిల్ రితి,

S "అజి జోచి అవాడ తుమ్ సూన్లె, తుమ్చి పెట్టి బేడు నే బందిత్ రితి

తుమ్ జాగర్ల దెకన"

మెన్తయ. 8 మెలె, దేముడు సంగిలి కనాను దేసిమి జేవ్ పాచె వెసితి రితి యెహోసువ కడ నెలన్, గని జా తెన్ జా కోడు పూర్తి నెరవెర్చువ జతి జలె, అన్యెక్ దీసిచి రిసా 'తెదెడెకయ్ సుక్కుమ్ దొర్పు కెరందె' మెన దేముడు సంగితో నాయ్, సంగుక జతి నాయ్. 9 జాకయ్, దేముడుచి నెలవ్ కడన్ల బెదితి వాటు మాన్సల్క అప్పక దొర్పు జతయ.

10 మెలె, దేముడు జోచి కామ్ కేడవ కీసి నెలవ్ కడన్లొ గ, దస్సి జో దెతి సుక్కుమత కో బెదెదె గే, జో మాన్సకి జోచి కామ్ కెర కేడవ నెలవ్ కడనెదె. 11 జాకయ్, జా సుక్కుమత అమ్ కి బెదితి రితి నిదానుమ్ కెరుమ; జేవ్ పూర్లుల్చి రితి జోచి కోడు నెన అమ్తె కో దస్సి పాపుముతె నే సేడ్డి రితి. 12 కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి కోడు దొన్ని పక్కలె వాండె తిలి ఎత్తి కత్తిచి కంబ * లగున్ అన్య, చి జా కోడు జిప్పి తా కామ్ కెర కెరయ్ మాన్సచి అత్తు చి జిప్ప అత్తు జతిన్తె, అత్తుల్చి ఆడుచి ములువ బెదితిన్తె బెర, మాన్సల్చి పెట్టివ ఉడ్డెనుములు పరిప్ప కెర, జోవయింక 'చెంగిల్ అస్తి' గే నాయ్ గి మెన తీర్పు కెర్లయ. 13 అన్య, జెర్లయలిన్ ఎత్తి, కి జోచి మొక్కె లుంకుక నెత్తె, గని అమ్క పరిప్ప కెర్లొసాచి మొక్కె ఎత్తి, డుమ్డి తా

ఎదార్దుమ్ డీన్యం; అమ్చ ఉడ్డెనుములు కి ఆకరకయ్ జోచి మొక్కె అమ్ ఎత్రిజన్ సాచి నజనుక తయెదె.

యేసు అమ్చి రిసా ఎత్రిక వెల్లో పూజరి జా అన్పు

14 జలె, యేసు దేముడుచో సొంత పుత్తుని జా తా, పరలోకుమతె తెడిక తెడి దేముడు అబ్బొనెయెం పెన గెచ్చు తా, అమ్చి రిసాచో వెల్లో ఎత్రిక వెల్లో పూజరి జా అన్పుచి రిసా, జోచి రిసా అమ్ ఒప్పనెత్తిసి డీట్టుమ్ పోసనుమ. 15 కిచ్చిక మెలె, అమ్చో ఎత్రిక వెల్లో పూజరి జతో జో యేసు అమ్చి నెక్తి నెంజలిసి నేన్సొసా అమ్చి నెక్తి నెంజలిసిచి ఉప్పిరేచి కన్యారుమ్ నేన్సొసా నెంజె, గని అమ్చ బాదల్ ఎత్రి జొయ్యి కి నేడ, అమ్చి రెతి పరిచ్చు జా అన్పు. గని జో పాపుమ్ నే కెర్తె జిన అన్పు. 16 జలె, కామ్క జెతికయ్ నమయ్యుమ్క జోచి తోడు తతి రెతి జో అమ్క కన్యారుమ్ దెకితె వరుమ్ అమ్ నజనుక, జోచి దయ అమ్ చజనుక మెన, దయిరమ్ తెన్ జోచి దయ దెతి సిజాసనుమ్క పాసి జెమ.

5

1 మాన్పుల్ తెంతో దేముడు నిసాన ఎత్రి ఎత్రిక వెల్లో పూజరిచి కామ్ కిచ్చి మెలె, 'మాన్పుల్చి పాపుమ్ గెన్పు' మెనయ్ దేముడుచి మొక్కెజేవ్ మాన్పుల్చి నావ్ తెన్ బలిచో దెంక అన్పు. 2 జో పూజరి కి మాములుమ్ మాన్పు జా సొంత నెక్తి నెంజలోసాచి రిసా నేన్సక చి తప్పు జలనిక మత్తన దెడె. 3 జోవయింబి సొంత నెక్తి నెంజలిసిచి రిసా, ఎక్కి అన్పు మాన్పుల్చి పాపల్చి రిసా నాయ్, గని సొంత పాపల్చి రిసా కి జో బలిచో దెంక అన్పు. 4 అన్పు, ఎత్రిక వెల్లో పూజరి ఎక్కిలో జతిసి జో మాన్పుచి సొంత ఇస్టుమ్క జర్గు జతిన్ నెంజె. 'అవ్ పూజరి' మెన జో మాన్పు సొంత ఇస్టుమ్క టీవ్క నాయ్. దేముడు సొంత నిసాన జో ఎత్రిక వెల్లో పూజరి జంక జోక అదికారుమ్ తయెదె. దేముడు టీవ్డక్కయ్, యూదుల్చో పూర్దుమ్చో తొలితొచో ఎత్రిక వెల్లో పూజరి జలో అహలోసుక కీసి దేముడు బుకాల్లో గే, దన్సి, జో దేముడు సొంత జో మాన్పుక బుకారుక.

5 దన్సి కిక్రీస్తు ఎత్రిక వెల్లో పూజరి జతిసి సొంత ఇస్టుమ్క గపురుమ్ కెరెన్సి నెంజె, గని జోచి రిసా:

* "తుయి అంచో సొంత పుత్తు, ఆజె తుక పాయ అన్పు" మెన నంగిలో దేముడు సొంత జోక నిసాన అదికారుమ్ దిలన్. 6 దేముడు అన్వెక్తె నంగ రెర్తెయ్ రెతి; † "మెత్రిసెదెక్ కీసా పూజరి తిలో గే, తుయి దసా పూజరి జా కెయెక తెయెక తా జా కామ్ కెర్తె" మెన జోచి రిసా రెర్తె అన్పు.

7 యేసు మాన్పు జా జెర్పున్ జా ఈంజ లోకుమతె బులై తిలి పొది, జలె, గట్టిజ కేకుల్ గల ఏడ ఏడ, జోక మొర్పు తెంతో పిట్టపుక నెక్తి తిల్లి దేముడుక ప్రార్థనల్ కెర్తె తిలన్, చి దేముడు అబ్బొనెక జో చిలోసాచి రిసా, జో దేముడు అబ్బొసి జోచ అనల్ నూనె తెతిలన్. 8 జలె, జోచో పుత్తున్

† 4:14 4:14 మాములుమ్ ఈంజయ్ లోకుమచి దేముడుచి గుడితె జర్గు జతిసి ఉపర్లె, యూదుల్క ఎక్కిలోయ్ యెరూసలేమ్చి జోవయింబి ఎక్కి దేముడు గుడితె తెడిక తెడిచి గదితె గెచ్చు అర్పుతుమ్ దెంక జయెదె. వెర్సికె ఎక్కి సుట్టు జా గదిక అడ్డు కెర్తె తెరక జిన ఒత్త మెన జా కామ్ కెరెదె. జొయ్యి మాన్పుక 'ఎత్రిక వెల్లో పూజరి' మెనలె. ఎత్రియల్ 9:1-7 దెక. ఈంజయ్ లోకుమచి దేముడుచి గుడితె జర్గు జతిసి, జలె, యేసు పరలోకుమతె జర్గు కెర్తెనెక టాలె జతయ్. * 5:5 5:5 కీర్గునల 2:7. † 5:6 5:6 కీర్గునల 110:4, చి ఎత్రియల్ 7:7 దెక. ‡ 5:6 5:6 జో మెత్రిసెదెక్ రానె కి పూజరి కి జా తిలో. అదికారుమ్ 14:18. జో యెరూసలేమ్తె ఏలువ కెర్తె తిలో, ఒగ్గర్ పూర్దుమ్ పొది, యూదుల్క ఒత్త నే బన జత అగ్గె. క్రీస్తు ఈంజ లోకుమతె బులై తిలి పొది, యూదుల్చి దేముడుచి గుడి యెరూసలేమ్తె తిలి. 7:1-3 కి దెక. * 6:2 6:2 నెంజలె 'బాప్తిసుమ్ నజనెత్తిచి రిసాచి....'

జలెకి, దేముడుచి కోడు పూర్తి నిదానుమ్ కెర్తె కీసి తయెదె గే, కిచ్చి స్రెయిల్ దుకుమ్ నోప్పుల్ జంక జయెదె గే, జొయ్యి దన్సి పూర్తి ఓర్పువ జా అజ్జయ్ జలో, చి జో జేవ్ బాదల్ ఓర్పువ జలిన్ తెన్ జో దేముడు అబ్బొనెచి కోడు పూర్తి కెర్తెనెచి రుజ్జు అయ్లి. 9 అన్పు, జేవ్ బాదల్ నేడ ఓర్పువ జలిన్ తె జోచి నెక్తి జోచి నత్తిమ్ పూర్తి రుజ్జు జతికయ్, పరలోకుమతె బెద కెయెక తెయెక తతి రచ్చున జోచి కోడు నూన కెర్తె ఎత్రి మాన్పుకయ్ జొయ్యి దొర్పు కెర్తెన్. 10 కీసి మెలె, 'మెత్రిసెదెక్ రితో జో జంక' మెన దేముడు జోక 'ఎత్రిక వెల్లో పూజరి' మెనయ్ నావ్ తిలి.

అత్తుక నే వడ్డితె నేన్సె బాలబోదల్ రెత తా

11 ఈంజ ఎత్రిచి రిసా అమ్ ఒగ్గర్ సంగుక జతి, గని తుమ్చ కంగ్గల్ బొయెర జల రెత జలి రిసా జా అర్దుమ్ సంగుక అల్లర్ జతనుమ్. 12 కిచ్చిక మెలె, తుమ్ ఎదిలి ఎద అన్పు మాన్పుల్క సెకడ్డన జంక జతి, గని దేముడుచి కోడుతె ముక్కీమ్ తిలిసి ఎత్రి, మొదల్ తెంతో తుమ్క సెకడ్డక అవ్సురుమ్ జలి. తుమ్క అప్పక కి దూదు అవ్సురుమ్, మాములుమ్ అన్పుమ్ కతి రెతి తుమ్ వడ్డక నేతయ్. 13 కో రెతి దూదుక జతయ్ గే, బాలబోదల్ రెతో తా, నత్తిమ్చి రిసాచి బోదన అర్దుమ్ కెరెసుక నెత్తె, నత్తిమ్ ఇండితినచి రిసాచి బోదన నెరవెర్పువ కెరుక నెత్తె. 14 గని మాములుమ్ నెక్తిచి అన్పుమ్ కక్క కవడుక జయెదె మెలె, కిచ్చి కిచ్చిక 'గర్చి' గే 'చెగిరెచి' గే నిసితి రెతి అలవాల్ కెరెన నత్తిమ్ ఇండితి వాల్ సెక కెరె అగ్గ ఇండితనకయ్.

6

ప్రబుక నంప కెరె వడ్డి అన్పు ముత్రిన్చి రిసా

1 జాకయ్, క్రీస్తుచి రిసా మొదోల్క ఇదిదిల్ సెకితినె తె నే టీవు తతె, అత్తుతె వడ్డుమ్. ఎక్కి మొదోల్ తెంతో చి ఇదిలి నముకుమతె తంక నాయ్. కీనచతె మెలె, కామ్క నెంజతె కమొక దుకుమ్ జా ముల దేముడుక నంపజంక దెర్రిసి, 2 సుద్ది కెరెంతి * దావనెత్తిచి రిసాచి బోదన, బోడిలె చడితినచి రిసాచి బోదన, మొర్లన అన్పు జేవ్ జంక తిలిన్చి రిసాచి బోదన, ఆకర్ దీసిక చి వెల్లి పరిచ్చు చి జేవ్చ తీర్పుల్చి రిసాచి బోదన. 3 ఇసి దనచ ఎత్రి కి మొదోల్, చి ప్రబు నెలవ్ దిలె, ఎక్కి దనచక ఉచరుక ముల దా, అత్తుతె వడ్డుమ్దె. 4 కిచ్చిక మెలె, కేన్ జప్పన్ మాన్పు తోలితో నంపజా ప్రబుచి ఉజడెతె జా, పరలోకుమచి రచ్చున వరుమ్ చక దెక, దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తుతె వాట దొర్పు జలి, 5 దేముడుచి కోడుచి రుసి చక తా, జెతికయ్ ఉగనుచి నెక్తి చక తిలె, పట్టి జేవ్ పొరపాల్ జా క్రీస్తుక ములిలె, జోవయింబి పాపుమ్చి రిసా జేవ్ దుకుమ్ జతి రెతి జేవ్క చెంగిల్ వాట్తె అన్పు కడ అనుక నెంజె. కో నెత్తిర్చి. 6 కిచ్చిక మెలె, జేవ్ జోక ములిసి జేవ్ సొంత, దేముడుచి పుత్తుక అన్పు నిలువతె గం లూర్తి రెతి జతయ్, చి అన్పు మాన్పుల్ జోక నిన్యారుమ్ కెరె జోకెర్తి రెతి జోచి నావ్ కడక్తి రెతి జతయ్. 7 కీసి మెలె, జేవ్తె ఒగ్గర్ సుట్టు పల్లి పాని కేన్ బయెం పియ

తా, జా బుయ్యో వంటి పికడ్డనక చెంగిల్ కామ్క జెతికయ్ వంటి దిలె, దేముడు తెంతో జేవ్చి వాటచి వరుమ్ జా బుయ్యె నజనతయ్. 8 గని, జా బుయ్యె రితయ్ కంట రూకుల్ గట్ట దిలె, కామ్క నెంజలిసి, చి జాక సాపెనల్ దెంక జయెదె. ఆకరక జేవ్చి డయ గెలుకయ్ తయెదె.

దయిరిమ్ కొడె సంగిలిసి

9 అమ్ ఇసి జాగర్ల సంగిల్ కి, తుమ్చి రిసా, బాపుడ్లు, కిచ్చి ఉచర్లనుమ్ మెలె, ఈంజ రచ్చనతె బెదిత అన్నె చెంగిలి వరల్ తుమ్క దొర్లు జవున్ మెన అమ్క దయిరిమ్. 10 కిచ్చిక మెలె, దేముడుచి రిసాచి తుమ్చి కామ్, అగ్గె కి అప్పె కి జోపయ్ జల మాన్సుల్క తుమ్ తోడు కెరె, జోచి ఉప్పిర్చి తుమ్చి ప్రేమ దెకయ్లిసి జో పచ్చె నాయ్ మెన, దస్సి పారపాల్ తీర్పువో నెంజె మెన, అమ్క దయిరిమ్. 11 తుమ్చి రిసా అన్నె కిచ్చి ఆన జా అన్సుమ్ మెలె 'జర్లు జయెదె' మెన తుమ్ నంపజలిసి పూర్తి నెరవెర్చువ జతి రితి తుమ్ ఎక్కి నిదానుమ్ ఎక్కి ఆన తంక. 12 తుమ్ దస్సి నిదానుమ్ తా గెలె, బర్లుకుమ్ నే జతె, దేముడు ప్రమానుమ్ సంగిలిసి వాట జోపయింపి నముకుమ్చి జోపయింపి నిదానుమ్చి రిసా కలుగు జత అన్నె మాన్సుల్చి రితి తుమ్ ఇండితె, జయ్యె అమ్చి ఆన.

అబ్రాహామ్ నంపజా నిదానుమ్ తతికయ్ జెయిమ్ జలిన్

13 అబ్రాహామ్ పూర్ణుమ్చోక దేముడు ప్రమానుమ్ సంగిలి పొది, జో దేముడు సాంతచి కంట కెయ్ కో వెల్లో తతి నాయ్ చి రిసా, అన్నె వెల్లో నుదొచి నావ్ దెర ఒట్టు గలుక అవకానుమ్ నాయ్ చి రిసా, జోచి సాంతయ్ నావ్ తెన్ ఒట్టు గలన, 14 కిచ్చి ప్రమానుమ్ సంగిలన్ మెలె,

† "తుక కచితుమ్ దీవెన దా జెయిమ్ కెర తుమ్చి సెకుమ్చ చర్గర్జన్ రితి రితి జర్లు కెరిందె"

15 దస్సికయ్, అబ్రాహామ్ నిదానుమ్ తా ఎత్తి ఒర్చువ జతికయ్, జా ప్రమానుమ్ తిలిసి జోక దొర్లు జలి.

16 మాన్సుల్, జోపయింపి కంట కేన్ జవున్ వెల్లో నుదొచి నావ్ దెర ఒట్టు గల్లతి, చి జోపయింప తగల్చి ఎత్తితె ఒట్టు గలిత, 'నిజామ్' మెంతతి. 17 దస్సి జో సంగిలి ప్రమానుమ్తె వాట నజన్తనక జోచి కోడు పిట్టె నాయ్ మెన, జోచి ప్రమానుమ్చి నత్తిమ్చి రుజ్జు దెకవుక మెన, జో ప్రమానుమ్ కెర్లిక 'నిజామ్ జర్లు జయెదె' మెలి గుర్తుక దేముడు ఒట్టు గలన్లన్. 18 దస్సి, దొన్ని నే పిట్టకముచి రిసా, మెలె ప్రమానుమ్చి రిసా కి జో ఒట్టు గలన్లనిచి రిసా కి, జో దేముడు అబర్దుమ్ జంక నెత్తెచి రిసా, అమ్ పరలోకుమ్తె పాచితి వరుమ్చి ప్రమానుమ్చి ఉప్పిర్చి దయిరిమ్, అమ్ డిట్టుమ్ దెరన్తి రితి, అమ్ జోచి రచ్చనతె నిగ అయలన దయిరిమ్ తంక జయెదె. 19 కేన్ జవున్ దొన్ని, జలి, వేరతె నే గెతి రితి లంగరు కీసి జాక డిట్టుమ్ టీడడెదె గే, దస్సి, పరలోకుమ్తె జో అమ్క పాచడ్డి వరుమ్చి ఈంజ అమ్చి దయిరిమ్ అమ్చి అత్తక అమ్క డిట్టుమ్ టీడడయ్. అమ్క

జో దిలి ఈంజ వరుమ్, జలి, అమ్క అడ్డు తిలి తెర ఒత్తల్తో అమ్ జీన తెడిక తెడిచి గదిత పెసితి రితి, పరలోకుమ్తెయ్ పాచడ జీనయ్తయ్. 20 ఒత్త జా † తెర ఒత్తల్తో మెలి కోడు యేను అమ్చి నావ్ తెన్, అమ్క రచ్చన దొర్లు కెర్లి రిసాయి పుర్తె నిగ గెచ్చు పాచ అన్నె గెద, చి రానో జలో మెల్సినెదెకవో రిత్ ఎత్తిక వెల్లో పూజరి జో జా, కెయ్క తెయ్క అమ్క దేముడు అబ్బొనిచి మెయ్ తోడు తయెదె.

7

మెల్సినెదెకు కెయ్క తెయ్క పూజరి

1 ఈంజో మెల్సినెదెకు, జలి, ఒగ్గర్ల పూర్ణుమ్ పొది సాలోమ్క రానో జలోసా, ఎత్తిచి ఉప్పిరి వెల్లో జలో దేముడుచి సేవ కెర్తె పూజరి జలోసా, జలి. రాసల్క జీన మార్చిన తెంతో* అబ్రాహామ్ పూర్ణుమ్చో బుల జెతె తిలి పొది, జో మెల్సినెదెక జోపయింక దస్సుల్ జా జోక చెంగిల్ వరుమ్ దిలన్. 2 వరుమ్ దెతికయ్, జో మెల్సినెదెక మరియాడ కెర్లి రితి అబ్రాహామ్ జోక కలుగు జలిసి ఎత్తితె దెన్ను వాటల్క ఏక వాట దిలన్. జో మెల్సినెదెక, జలి, ముక్కిమ్క జోచి నావ్చి అర్దుమ్ తిలి రితి పున్సుమ్క రానో జలోసా, పడ్డె సాలోమ్ పట్టుమ్క కి జో రానో. † సాలోమ్క జో రానో జయెదె మెలె, సాంతిన సేతుమ్క జో రానో జయెదె. 3 జోపయింక కేన్ అబ్బొన్ అయ్యెన్ పాయితి నాయ్, జో కేన్ సెకుమ్చో నెంజె, చి జోచి జీవితమ్క 'మెదొల్ జలి' జవున్ 'కేడ గెలి' జవున్ మెనుక నెంజె. దసన జోక నాయ్, చి దేముడుచో పుత్తున్ రిత్ జా, కెయ్క తెయ్క జోచో పూజరి జా తత్తయ్.

4 జో మెల్సినెదెక కెర్తె వెల్లో నుదొ జయెదె గే, అప్పె అవ్ రెగెడ్డ కొడెతె తుమ్ అర్దుమ్ కెరన. అమ్చో పూర్ణుమ్చో జలో అబ్రాహామ్ కి జోక కలుగు జలిసి ఎత్తితె దెన్ను వాటల్క ఏక వాట దా గెలన్. జో దస్సి కెర్లిన్ తెన్ మెల్సినెదెక 'ఒగ్గర్ల వెల్లో' మెన ముక్కిమ్చో అమ్చో పూర్ణుమ్చో అబ్రాహామ్ ఒప్పన్లన్ మెన రుజ్జు జతయ్. 5 అహలోనుచి తెడి ప్రెజల్ ఎత్తిక కి తోచి పూర్ణుమ్చోచి తెగన మున్సుబోదల్ పూజర్లు జా, దేముడుచి కొడెతె రెగెడ్డి రితి, ప్రెజల్ ఎత్తిక కలుగు జలిసిచి దెన్ను వాటల్క ఏక వాట నజనుక దేముడుచి అగ్గు జా అన్నె. కత్తయ్ జేవ్ సంగుక మెలె, జోచ బాపుడ్లు జల అబ్రాహామ్చి సెకుమ్చ అన్నె తెగల్చతె; జేవ్ కి అబ్రాహామ్చి సెకుమ్చ జలికి.

6 పడ్డె, కేన్ సెకుమ్ నెంజిలో ఈంజో మాన్సు జలో మెల్సినెదెక, మాత్రమ్, అబ్రాహామ్చి అత్తి దెన్ను వాటల్క ఏక వాట నజన్లె. పడ్డె, దేముడు ప్రమానల్ దిలో జో అబ్రాహామ్క మెల్సినెదెకు చెంగిల్ వరుమ్ దిలన్. 7 దాకు నుదొక వెల్లో నుదొ దీవెన కెరెదె మెన ఎత్తిజన్ జాన వేర సంగిలి నాయ్.

8 పడ్డె, ఈంజ లోకుమ్తె దెన్ను వాటల్క ఏక వాట నజన్తన ముర్తయ్ మాన్సుల్ జవులె, గని పరలోకుమ్తె నజన్తోసా, జలి, జోపయింక 'జివ్వి అన్నె' మెన దేముడుచి కొడెతె పూర్తి రుజ్జు జా అన్నె.

† 6:14 6:14 అదిరాడుమ్ 22:17. † 6:20 6:20 యూదుల్చి దేముడుచి గుడితె తెడిక తెడిచి గదిత ఎత్తి ఎత్తిక వెల్లో పూజరి గని అన్నె లోయి నే గితి రితి తెర అడ్డు తయెదె. పరలోకుమ్తెవో ఎత్తిక వెల్లో పూజరి, జలి, యేనుయి. జోయ్యె ఒత్త అడ్డు తిలిన్క జీన అన్నె, చి జోపయింక నంపజలిన్కయ్ కి జీనయ్తయ్. యేను మెర్చినె తెన్నె యెరూసలేమ్తెయ్ యూదుల్చి దేముడుచి గుడితెచి తెర ఉప్పిర్ తెంతో వెల్లో ఎద పూర్తి చిర జా గండల్ జలి. దస్సి జర్లు జలిసి టాలి జా అమ్క కిచ్చి రుజ్జు దెకయ్తయ్ మెలె, జో మెర్చినె తెన్నె అమ్క చి ఎత్తి అదిరాడుమ్ తిలో దేముడుక అడ్డు తిలి పాపుమ్ గెచ్చయ్లిసి. మత్తయ్ 27:51, మార్కు 15:38, లూకా 23:45, ఎత్రియల్ 9:1-3, 10:19-20. * 7:1 7:1 అదిరాడుమ్ 14:17-20. † 7:2 7:2 జోపయింపి నావ్చి అర్దుమ్ కిచ్చి మెలె, 'పున్సుమ్ అంవో రానో'. † 7:2 7:2 'సాలోమ్' మెలి నావ్చి అర్దుమ్ కిచ్చి మెలె, 'సేతుమ్' 'సాంతి'. † 5:5 7:5 నిర్ణయరాడుమ్ 32:25-29, 38:21.

9 పడ్డో అన్నె కిచ్చో మెనుక జయెదె మెలె, దెన్ను వాటల్తె ఏక వాట నజీతె తిలో లేవీ పూర్గుమచో, జోచి నెకుమతె జెర్పిలె పడ్డెవ పూజర్లు తెన్ సొంత అబ్రాహామచి అత్తి మెల్కొనెదెక దెతి వాట దిలెన్, దెతతి, మెనుక జయెదె. 10 కీసి మెలె, అబ్రాహామ తెన్ మెల్కొనెదె దన్నులె జలి పొది, జో *లేవీ తెదెడి కి అబ్రాహామచి పెట్టి తిలన్ మెనుక జయెదె. అబ్రాహామచి నెకుమతె పడ్డె జెర్పిలెన్.

మెల్కొనెదెక జలో రితో కీస్తి పూజరి

11 పడ్డె, 'లేవీచి తెగతె జెర్పిలెన్ పూజర్లు జేవ్ కెర్పి కముతె మాన్యులేచి పాపుమ్ జా వాట్ గెలి చి పున్నిమి పూర్తి జా అస్తి' మెనుక జతి జలె; జయ్యి ప్రమానుమచి తెడి ప్రజలేక ఆగ్గల్ దొర్లు జలి, గెద; జలె, ఒత్త నుద్ది జతిన్ పూర్తి జతిన్ దొర్లు జతి జలె, అహోనుచి రితి, మెలె, లేవీయల్చి రితి ములె, 'మెల్కొనెదెకచో రితో పూజరి జంక' మెన్ కిచ్చోక యేసుక దేముడు టీవో కెలాన్? 12 వేర రగుమ్ పూజరి జతి రితి మార్పుప కెర్పె, వేర రగుమ్ ఆగ్గల్ కి మార్పుప జెతయ్. 13 ఈజిప్ట్ కొడె కచి రిసా గే, జో అగ్గెవ పూజర్లు జెర్పిలె తెగచో నెంజె. ఇన్నెచి తెగతెవ కోయ అగ్గె పూజర్లు జతి నాయ్. 14 మెలె, లేవీచి తెగతె నాయ్, గని యూదాచి తెగతెయ్ అచెవో యేసుప్రబు జెర్పిలెన్ మెన్ ఎత్కిజన్ జానలె, చి ఈంజ తెగచి రిసా పూజర్లు జతి కేకోడు కి అమక ఆగ్గల్ దిలె పాసి పూర్గుమచో నంగి నాయ్.

15 అగ్గెచి ప్రమానుమచి, అప్పెచి ప్రమానుమచి తెడ కీసి అన్నె సాస్టుమ్ డీస్యయ్ మెలె, మెల్కొనెదెకచో రితోచో ఈంజో అన్నెకో పూజరి అయలెన్ తెన్నె డీస్యయ్. 16 మెలె, ఈంజో పూజరి జలిన్ కీసిచి మెలె, ఆగ్గల్చి మొక్కె నాయమ్ తిలి రితి కేన్ జప్పన్ తెగతె జెర్పిలి రిసా ఎత్కిలో పూజరి జతిన్చి రితి నెంజె, గని కెయడ తెయడ నే మొర్తె చెంగిల్ తతి జిప్పి జో యేసు తిలెన్చి నెక్కికయ్ జో పూజరి జా అన్నె. 17 మెలె జోచి రిసా దేముడుచి కోడు సాచి నంగిలి రితి;

* 'మెల్కొనెదెక కిసా పూజరి జా తిలో గే, తుయ దసా పూజరి జా కెయడ తెయడ తా జా కామ్ కెర్పె' మెన్ రెగిడ్డిన్.

18 జలె, అగ్గెవ ఆగ్గల్క దెకిలె, జేవ్చి నెక్కి నెంజలిన్చి రిసా జా కామ్క నెంజలి రిసా "జా పోన్" మెన్ దేముడు నంగితయ్. 19 కిచ్చోయ్ పూర్తి జతి రితి జా అగ్గె రితి కో జర్లువ కెరుక నెత్తి. గని నోచి కోడు బార్ జలి తెంతో, అన్నె వెల్లి వరుమచి రిసాచి దయిరిమ్ అమక దొర్లు జా అన్నె. మెలె, ఈంజ వరుమచి రిసా, ఈంజయ్ వరుమచి ఉప్పిరచి దయిరిమ్చి రిసా. అమ్ దేముడుక పాసి జా జెతసుమ్.

20 అన్నె, యేసు పూజరి జతి ఈంజ నోచి వరుమ్ ఒట్టు నెంజలిన్ నెంజె. ఒట్టు తెన్ చి జతయ్, చి అన్నె చిలవ అన్నె. 21 అగ్గెచి ప్రమానుమక పూజర్లు జలన్, జలె, ఒట్టు నెంత పూజర్లు జలె, గని ఈంజ నోచి వరుమ్ జలె, ఒట్టు గలిలిన్. కిచ్చో ఒట్టు గలిలిన్ మెలె, \$ "తుయ కెయడ తెయడ తతో పూజరి, మెన్ ఆవ్ దేముడు ఒట్టు గలన్ అన్నె, చి అంచి మెన్ను ఆవ్ మార్పువ కెరని నాయ్" మెన్ దేముడు యేసుచి రిసా ఒట్టు గలన్ అన్నె. 22 దన్నె, అగ్గెచి ప్రమానుమ్ కోడుచి కంట యేసు మదెనె జతి

* 7:10 7:10 లేవీచి నెకుమతె పూజర్లు పడ్డె జెర్పిలె. జయ్యి నెకుమతె జెర్పిలె. రోమయల్ 3:20-22, 8:3-4. § 7:21 7:21 కిర్తనలు 110:4. * 7:23 7:23 ఎత్కి దడి మొత్తుమ్ చిన్నక చెత్తెజన్ మామలమ్ పూజర్లు తప్పలె, పడ్డె ఎత్కి వెల్లి పూజరి కి తయెదె. * 8:5 8:5 నిట్టకాడుమ్ 25:40.

ప్రమానుమ్ కోడు కచితుమ్ జయిమ్ జతిసి మెన్య ఈంజ కోడుతె రుజ్జు జతయ్.

23 అగ్గెవ పూజర్లు ఒగ్గర్జన్ జలె. కిచ్చోక మెలె, జేవ్ మొర్తనయ్ జప్పలచి రిసా కెయడ తెయడ పూజర్లు జా తంక నెత్తి. ఎత్కిలో మొర్తె, * అన్నెకో పూజరి జంక, మెలి రితి జతతి. 24 గని ఈంజో యేసు కెయడ తెయడ తా గెతోసా జా అన్నెచి రిసా ఈంజోయ్ పూజరి జలిన్ కెయడ తెయడ తా గెతిసి. 25 జాకయ్, ఇన్నెచి తెడి కో ఎద్దికి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక పాసి మెలి రితి జెతతి గే, జేవ్ కెయడ తెయడ రప్పనతెయ్ తతి రితి పూర్తి రప్పన దెంక ఈంజోయ్ తెరె; దేముడుక చి అమక ఈంజోయ్ మదెనె జా అమ్ నంపజలె మాన్యులేచి రిసా దేముడుచి మొక్కె టీచ ప్రార్లనల్ కెర్పె రితి కెయడ తెయడ జిప్పి అన్నె.

26 పరలోకుమచి నుద్ది తిలో కిచ్చో పారపాట్ నెంజిలో, కిచ్చో గర్పి నెంజిలో, ఎద్గెరె పాపుమ్ నెంజిలో, అగానుమచి ఉప్పిరి వెగ వెల్లి పూజరి అమక దొర్లు జంక దొర్లు జలో.

27 జేవ్ అన్నె ఎత్కి వెల్లెలె పూజర్లుచి రితి జో రోజుక అర్పితల్ దెంక నాయ్. జిచ్చో పూజర్లు, జలె, తోలితో జోవయింప సొంత పాపల్చి రిసా, పడ్డె ప్రజలేవ పాపల్చి రిసా, అర్పితల్ దెతతి. జో, జలె, పాపుమ్ నుదో నెంజె, చి సొంతచి రిసా అర్పితమ్ దెంక, నాయ్, చి ప్రజలేచి రిసా ఎత్కి నుట్టు జోచి సొంత జేవ్ దా, కెయడ తెయడ కామ్క జెతిన్ జలి అర్పితమ్ జలన్. 28 దన్నె, కిచ్చో దెకితనుమ్ మెలె, నెక్కి నెంజలె మాన్యులే పూజర్లు అగ్గెచి ప్రమానుమతె తయెదె, గని అన్నెచి కంట పడ్డె అయిలి జో టంబు గలన్ కిచ్చోకయ్ దేముడు కిచ్చో సెలవ్ దిలో మెలె, పూర్తి జలో జోచో పుత్తున్కయ్ 'కెయడ తెయడ తతో పూజరి జప్పన్' మెన్య జో దేముడు జోక టీచడ అన్నె.

8

యేసు పరలోకుమతె అబ్బోన్చి ఉజెతో పక్క వెన్ అన్నె

1 జలె, అమ్ నంగితిన్చి అర్థమ్ కిచ్చో మెలె, దసా కెయడ తెయడ తతో పూజరి అమక అన్నె. జో పరలోకుమచో వెల్లి రాన్ జలో దేముడు అబ్బోన్చి ఉజెతో పక్క వెన్ తా, 2 మాన్యుచి అత్తి నాయ్ గని దేముడు ప్రబుచి అత్తి తెయర జలి పరలోకుమచి నిజమ్ జలి టంబు గుడితె, పరలోకుమచి ఒగ్గర్ నుద్దిచి, తెడిక తెడిచి గదితె, జోచి సేవ కెర్పయ్.

3 జలె, బలివో అర్పితల్ దెంక మెన్ ఎత్కి పూజరి నిసాన్ అన్నె. జాకయ్, ఈంజో పూజరి కి కిచ్చోగె బలి దెంక జోచి అత్తి కిచ్చో జకు తంక అన్నె. 4 జలె, బూలోకుమతె అప్పె తతో జలె, ఈంజో పూజరి జా తతో నాయ్. కిచ్చోక మెలె, ఆగ్గల్ రితి తెన్ బలివో దెత పూజర్లు లేవీచి నెకుమచి అన్నె. ఈంజో, మాత్తుమ్, జా నెకుమచో నెంజె. 5 అమ్ యూయల్చి ఈంజోయ్ లోకుమచి జేవ్ పూజర్లు, జలె, జోవయింప కామ్ కీసిచి మెలె, పరలోకుమచి దేముడుచి గుడితె జర్లు జతిన్క టాలి రితి నీడ రితి జా, ఒత్తచి టంబుగుడ్డ ఒత్తచి దేముడుచి గుడితె జర్లు జతిన్క ఇదెల్ అర్థమ్ జప్పన్ దెకయ్తయ్. కీసి మెలె, జా టంబుగుడ్డ పూర్గుమ్ మోసి బందప్పక దేముడు నంగిలి పొది, జో దేముడు ప్రబు కిచ్చో మెన్ జోక ఆడ దిలన్

† 7:17 7:17 కిర్తనలు 110:4 చి ఎత్రియల్ 5:6 డెక. ‡ 7:19 7:19

మెలె, *జా డొంగరుతె తుక ఆవ్ దెకయలి రూపుమకయ్ ఎత్తి తెయారె కెరుక దెకను. జయ్యి రూపుమచి బందవు” మెలన్.

నొవి ప్రమానుమచి రిసాచి కోడు
6 ఈంజో యెసు అప్పె అన్నె ఒగ్గర్ ప్రమానల్ క కి నినాన జా, అన్నె ఒగ్గర్ అగ్గుల్ క నెడిమెచొ జా తంక మెన, అన్నె ఎత్తిక వెల్లో కామ్ కెర్నసా జలె. కిచ్చొక మెలె, అన్నె ఈంజ చెంగిల్ ప్రమానల్ జగ్గు జతిసి. 7 తొలితొ చి ప్రమానుమ్ కిచ్చొ పిట్టెన్ నెంజలిసి జతి, జలె, అన్నెక ప్రమానుమ్ దొర్పు జతి నాయ్. 8 జా ప్రమానుమ్ దొర్పు జలనక ‘జా ప్రమానుమ్ తె పిట్టె, పిట్టెవన్న’ మెన ఎత్తి అదిరాయ్ తిలొ దేముడు ఒప్పన్ తిసి కిచ్చొ కోడుతె రుజ్జు జతయ్ మెలె,

† “ఇస్రాయేలుచి గేరవక చి కియూదాచి గేరవక ఆవ్ నొవి ప్రమానుమ్ దెత దీనల్ జెవుల” మెన ప్రబు సంగితయ్.

9 “జా నొవి ప్రమానుమ్, జలె, జోవయిం చ పూర్తుల్ ఆవ్ దిలి ప్రమానుమ్ చి రితిచి నెంజె. జోవయిం చి అత దెర జోవయిం చి ఐగుప్తు దేనిమ్ తెంతొ విడ్డల్ కెర

కడ దెర నిలి దీసి జా ప్రమానుమ్ దిలయ్. గని, అంచి జా ప్రమానుమ్ క సత్తిమ్ కెర్తి నాయ్, సత్తిమ్ ఇండితి నాయ్ చి రిసా ఆవ్ పనుల జోవయిం చ ములిల్ రితి జా దెకి నాయ్, మెన ప్రబు సంగితయ్.”

మెన జో దేముడు రెగ్గయ్ లి కోడు అన్నె. గని ఒత్త తెంతొ కిచ్చొ దయిం చి దెతి కోడు సంగితయ్ మెలె,

* 10 “గని, అమ్ చ ఇస్రాయేలుల్ మెలి గేరవక పడ్డె చ దీనల్ క నొవి ప్రమానుమ్ దయిం దె మెన ప్రబు కిచ్చొ సంగితయ్ మెలె, జోవయిం చి అత్తుల్ తె అం చ అగ్గుల్ ఆవ్ తియిం దె, జోవయిం చి వెట్టి అం చ అగ్గుల్ రెగిడిం దె, చి అవ్ జోవయిం చొ దేముడు జయిం దె, చి జేవ్ అం చయ్ ప్రెజల్ జా తవుల.

11 అన్నె, జేవ్ దీనల్ క జేవ్ ఎక్కిలొక ఎక్కిలొ బొద్ది సికడుక తయె నాయ్.

జోవయిం చి బావుడ్డివొక ప్రబు తెన్ తుమ్ బెద, మెన ఎత్తి మాన్సు సికడుక తయె నాయ్.

కిచ్చొక మెలె, జేవ్ దీనల్ క జేవ్ బాల వెల్లో కి ఎత్తిజన్ అంక జానుల.

12 కిచ్చొక మెలె, జోవయిం చి పాపల్ ఆవ్ చెమిం చువ కెరిం దె, జోవయిం చి తప్పల్ ఆవ్ పచ్చు గెలిం దె” మెన దేముడు ప్రబు సంగితయ్. 13 దస్సి నొవి ప్రమానుమ్ చి రిసా సంగ, అగ్గెచి ‘కామ్ క నెంజె’ మెన ఒప్పన్ తయ్. అన్నె, కామ్ క నెంజలి రితి జతిసి పొర్తి జా పూర్తి కేడయ్ గెచ్చెదె.

9

దేముడు చి గుడితె కిచ్చొ కిచ్చొ తిలిసి

1 జలె, అగ్గెచి ప్రమానుమ్ తె కీసి బక్తి కెరుక గే అగ్గుల్ తిలి, చి ఈంజ లొకుమచి రగమచి ప్రబుక బక్తి కెర్తి టాన్ తిలి.

2 మెలె, టంబుగుడ్డ తెయారె కెర్త, చి యూదుల్ చ ప్రెజల్

ఎత్తిజన్ పెసితి పురెతొచి టంబుగుడ్డ గదితె దీవుకంబుమచి పొడియె బలి దెతి బల్ల తిల. జా గదిక దేముడుక సుద్ది తతి టాన్ మెనుల. 3 పడ్డె, జా వెల్లి గదిచి గుమ్ముమె తెర ఒడొవ తిల, అన్నె తెడిక, జా గది జేన్, అన్నె టంబుగుడ్డ గది తిలి.

జాక ‘దేముడుక ఒగ్గర్ సుద్ది తతి టాన్’ మెనుల. జాక అన్నెక తెర గూడు తిలి. 4 జా తెడిక తెడిచి గదితె దూపుమ్ డయితి బజర్ చి పిటుమ్ తిలి, చి దేముడుచి తెదొడిచి ప్రమానుమ్ క గుర్తు జతి వెట్టి తిలి. జా వెట్టితె ఎత్తి పక్కలె ఉప్పిరి బజార్ పుజడ తిల. జా వెట్టిచి తెడి * మన్నా మెన పరలొకుమ్ తెంతొ

దేముడు పూర్తుమ్ సువ తిలి అన్నిమ్ ఇదిల్ దెర్తి బజర్ చి మర్తముం తె తిలి. పడ్డె అన్నె అగ్గె ఐగుప్తు దేనిమ్ జేవ్ అమ్ చ యూదుల్ తిలి పొది గజల్ జా తిలి అచొరొనుచి

† టెక్నొ డండొ, పడ్డె జా పొర్తి ప్రమానుమ్ చ అగ్గుల్ రెగిడ్డ * పత్తల్ తిల. 5 జా వెట్టిచి ఉప్పిరి, మెలె, దేముడు పాపల్ చెమిం చువ కెర్తి గుర్తుచి జా వెట్టిచి ఉప్పిరి దొన్నె బజర్ చ దూతల్ చ బొమ్మల్ టీచ, జా వెట్టిక దెకిల్ రితి వంపా జా తిల.

ఈంజ ఎత్తిచి రిసా అన్నె ఒగ్గర్ సంగుక నెత్తుమ్. 6 జా ఎత్తి తెయారె జలి తెంతొ, జా టంబుగుడ్డచి పురెతొచి గదితె పూజర్లు గెచ్చుక జెంక జతె తా జోవయిం చి సేవ చ నీతికమె కెర్తి తత్తతి. 7 గని తెడిక తెడిచి గదితె ఎక్కి, ఎత్తిక వెల్లో పూజరి, వెర్నెక ఎక్కి, సుట్టు గతయ్. గెలె, లొయె నెంజతె బెరుక నాయ్. నే జాన్ తి రితి కెర్త జోవ పాపల్ చి రిసాచి, ప్రెజల్ చ పాపల్ చి రిసా బలి దెతి లొయె తెన్ బెరుక అన్నె. 8 ఈంజ టాలి దెకం దేముడుచి సుద్ది

తిలి అత్తు కిచ్చొ అర్దుమ్ దెకయ్ తయె మెలె, జా పురెతొచి గదిచి తెడిచి తెర అడ్డు టీవెతి ఎదిలి సేంపు, దేముడుక ఒగ్గర్ సుద్ది తిలి తెడిక తెడిచి గదితె పెనుక మాన్సుల్ క నాటు నాయ్. 9 జా పురెతొచి గదితె ఒడొయె జలి జేవ్ చి జా తెర కిచ్చొచి రిసా టాలి జయెదె మెలె, ఈంజయె ఉగుమ్ కయె టాలి జతయె. దేముడుక ఈంజ ఉగుమ్ తె కో నంపజా గెచ్చుల గే, ఉగుమ్ కేడ్డె జోవ గెచ్చుక అడ్డు తయె నాయ్. జా రితితె, జలె, బక్తి కెర్తి గనిచి అత్తుక సుద్ది కెరుక నెత్తెర బలివొ అర్పుతల్ దెతతి. 10 దనచ రితి అన్నిమ్, పితిసి, ఆగ్గె దొవన్ తిసి, ఎక్కి ఆగ్గెకయె కామ్ క జెత అగ్గుల్ జతతి. నొవి అగ్గుల్, నొవి వరుమ్ జర్లు నే జతె అగ్గె రకితె తిలిసి, జా.

క్రీస్తు పూజరి జా అర్పితుమ్ జలిసి

11 గని చెంగిల్ ప్రమానుమ్ అయిలినక క్రీస్తు ఎత్తిక వెల్లో పూజరి జా అయిలిన తెన్, మాన్సు తెయారె నే కెర్తి, ఈంజయె రగమ్ జెర్నన్ నే జలి, అన్నె వెల్లి అన్నె పూర్తి జలి రగమచి టంబుగుడ్డతె, మెలె పరలొకుమ్ తె దేముడు అబ్బిన్ తిలిన్ తెయె మెన, 12 దేముడుక ఒగ్గర్ సుద్ది తతి టాన్ తె కెయెక తెయెక కామ్ క జెతెకయె, ఎక్కి, సుట్టుయె యెను పెసిలన్. పెన, గొర్తెచి, వస్సా పిల్లచి లొయె నాయ్, గని జోచి సొంత లొయె దా కెర, అమ్ అన్నె కెయెక విడ్డల్ నే జతి రితి అమ్ చ అన్నె నెత్తవన అమ్ క జత బెదయెలన్. 13 మెలె, గార్ జల మాన్సుల్ చి ఉప్పిరి గొర్తెచి జవన్, వస్సా పిల్లచి జవన్ లొయె చిం చి తిసి, నెంజలె వస్సా పిల్లక డయిలినచి సారె చిం చి తిసి, ఎక్కి జోవయిం చి ఆగ్గుచి కీడు గెచ్చయె రితి జతయె. 14 గని అమ్ చి పాపుమ్ గెచ్చయె అర్పితుమ్ జతె మెనయె క్రీస్తు జోచి

† 8:8 8:8 యిర్షయా 31:31-32. ‡ 8:8 8:8 యూదుల్ చ ఇస్రాయేలుచి గెరవ’ మెనలె కి. § 8:8 8:8 ‘యూదా’ మెలె, ఇస్రాయేల్ మెలొ యాకోబువొ పుత్తన్ జలొ యూదా. * 8:9 8:9 యిర్షయా 31:33-34. * 9:4 9:4 నిర్ణమకాండుమ్ 16:1-35. † 9:4 9:4 నిర్ణమకాండుమ్ 7:8-13. ‡ 9:4 9:4 నిర్ణమకాండుమ్ 32:15-16.

పరలోకుమచి తాఁ గెతి అత్తనైక్తిక జోచి జీవ దా మొర్దన. జా అగ్గెచి ప్రమానుమచ అర్పితుములు మాన్సుచి ఆఁగుక సుద్ది కెర్దుం జలె, జోవయింది అత్తక యేసు దిలి సొంత లోయి అన్నె కెర్ది కామ కెరెదె! జాకయ, జీవ్ తిలి జీవ్ దెతి దేముడుచి సేవ ఆమ్ కెర్తి రెతి, కామక నెంజల మొర్తి రిత అమచ కమె జో పుంచ గెల కెర, అమ్ లాజ్ జంక నెంజెతి రెతి, అమచి అత్త జో సుద్ది కెరెదె, ¹⁵ దస్సి, ఈంజ నొచి ప్రమానుమక ఈంజోయి దేముడు అబ్బొనక చి అమక మదెనె జతోసా జా అన్నె. దస్సి, ఈంజో మొర దొర్కు జలి అర్పితుమ్ జలిన్ తెన్ అగ్గెచి ప్రమానుమచ కొడో అమ్ పిట్టవన పాపుమ్ జలిన్చి సిచ్చ తెంతో అమక విడ్డల్ కెర నెతోవ గెల అన్నె. కిచ్చొక ఇని జర్గు కెర అన్నె మెలె, కక్క జో బుకాా తయెదె గే, ప్రమానుమ జలి కెయక తెయక చెంగిల్ తతి వాట్ జోవయింక దొర్కు కెరుక మెనయ.

¹⁶ అన్నె కిచ్చొ ఉచరుక జయెదె మెలె, 'ఆవ్ మొర్లె అంచి అస్సి ఇని దస్సి వంట దెత' మెన మాన్సు ఏక్ కార్గుమ్ రెర్ద తిలె, జేవ్ పాటల్ వంట దెంక జలె, తొలితో జో మాన్సు మొర్దినచి రిసా రుజ్జు జంక. ¹⁷ కిచ్చొక మెలె, మాన్సు మొర్దినయ జో రెగిడ్డి దస్సి కార్గుమ్ కామక జయెదె, గని జా రెర్దయలోసా జీవ తిలి పొది కామక జయె నాయ. దస్సికయ జోచి అస్సిచి వాట జోవ మాన్సుల్క దొర్కు జవున్ మెనయ యేసు మొర గెలన్.

¹⁸ ఇని, తొలితో చి ప్రమానుమ కి లోయి నూయి జలిన్చి జలి. ¹⁹ మెలె, ప్రజల్ ఎత్తిక దేముడుచ అగ్గల్చి ఎత్తి అగ్గె మోసి పూర్దుమచో నూనవ కేడయిలి వడ్డో వస్సా పిల్లల్క చి, గొర్రెల్క కండ జోవయింది లోయి దెరన, పాని, ఎరన ఊలు, హిసాన్సు మొక్కచ రొడ్డల్ తెన్ జేవ్ అగ్గల్ రెగిడ్డిన్చి ఉప్పిరి కి, ప్రజల్ ఎత్తిచి ఉప్పిరి కి చించ దా, ²⁰ "ఇని కెర మెన దేముడు తుమక ఆడ్డ దిలి ప్రమానుమచి గుర్చుచి లోయి ఈంజ" మెన నంగెలన్. ²¹ దస్సి కి, జా టంబుగడ్డతెచి బక్తి కెర్దుతె వాడిక కెర్తి సామన్ ఎత్తితె జా లోయి చించ దెలన్. ²² నిజమి, అగ్గల్ రెతి తెన్, కేన్ గె ఏక్ కముల, ఎత్తి వస్తువక లోయియక సుద్ది కెరుల, చి లోయి నే నూయి జలె, పాపల్ చెమించువ జయె నాయ.

యేసు అమచి పాపుమ్ పుంచ దా

²³ దస్సి పరలోకుమతె జతిన్క టాలి జతిసి ఎత్తి లోయి నూయి జతిన్ తెన్ దన కమొకయ సుద్ది జంక అగ్గెయ దొర్కు జా తిలి, గని పరలోకుమతె బెదితిసి ఎత్తి అన్నె చెంగిలి బలి జతిన్కయ సుద్ది జంక దొర్కు జలి. మెలె, క్రీస్తు బలి జలిన్కయ. ²⁴ మెలె, దేముడుక సుద్ది తతి టాన్తె క్రీస్తు వెన అన్నె. జా టాన్ మాన్సు తెయార్ కెర్దెన్ నెంజె, గని పరలోకుమి, చి దేముడుచి సొంతచి మొక్కెక్రీస్తు టీచ అమచి పచ్చెన జతయ.

²⁵ వడ్డో అన్నె, జోచి సొంత నెంజలి లోయి దెరన, మాములుమ్ ఎత్తిక వెల్లో పూజరి కో జలెక వెర్సెక్ ఏక్ సుట్టు ఈంజయి లోకుమతె తిలి దేముడుచి గుడితెచి, ఒగ్గర్ సుద్ది తిలి టాన్తె పెనుక జతయ. గని ఒగ్గర్ సుట్టు క్రీస్తు అర్పితుమ్ జంక నాయ, కెయక తెయక అర్పితుమ్ జతె తంక నాయ. ²⁶ దస్సి జతి జలె, లోకుమ్ జెర్దయ జలి మొదెల్ తెంతో ఒగ్గర్ సుట్టు జో జా నైమ నీడుక తతి. గని, ఉగుమచి ఆకర్ పొది జోచి సొంత జీవ దా, మాన్సుల్చి పాపుమ్ గెచ్చయతి అర్పితుమ్ జా, పాపుమ్ గెచ్చపుక మెన

ఎక్కి సుట్టు జో టీచెలిన్ సరి జా అన్నె. ²⁷ అన్నె, మాన్సుల్ కీసి ఎక్కి సుట్టు మొరుక అన్నె గే, చి వడ్డో దేముడుచి పరిచ్చ జవుల గే, ²⁸ దస్సి, క్రీస్తు, ఒగ్గర్ జినచ పాపల్ వయన గెచ్చు గెలుక మెన సరిపుచువ జతి జా, ఎక్కి సుట్టు మొర గెలన్. చి అన్నెక్ సుట్టు డీసెదె; పాపుమ్ గెచ్చయతి రిసా నాయ గని సర్ద తెన్ జోవయింక రకితన చర్చన జతిసి పూర్తి నెరవెర్చువ జతి రెతి జర్గు కెరుకయ మెన జో అన్నె డీసెదె.

10

యేసు ఎక్కి సుట్టు మొర్దినకయ అమ్ సుద్ది జలిన్

¹ జలె, వెర్సెక్ వెర్సెక్ దేముడుక బలివో దెతతి అన్నె 'ఇని కెర్ది దేముడుక పాని జెమద' మెన ఉచర్తతి, గని వెర్సెక్ వెర్సెక్, జేవ్ బలివో దెతికి జోవయింది పాపుమ్ గెచ్చె నాయ. జేవ్ బలివో దెతి అగ్గల్ రెతి సొంతయ చర్చన దొర్కు కెర్తి నెంజె, గని జా చర్చన జర్గు జతిన్క ఎక్కి టాలి ఎక్కి నీడయ జతయ. ² జేవ్ బలివో పాపుమ్ గెచ్చపుక తెరితి జలె, 'జెయిమ్ జలి' మెన అమచ యూదుల్ దనచ ములిత. నాయ గ? మెలె, బక్తి కెర్దన ఎక్కి సుట్టుకయ సుద్ది జత జలె, బలి దిలి పడ్డో 'పాపుమ్ తెన్ అన్నెమ్' మెన అన్నె ఉచర్ద నాయ. ³ గని ఈంజేవ్ బలివో దెతిన్ తెన్ వెర్సెక్ వెర్సెక్ మాన్సుల్ జోవయింది పాపుమ్చి రిసా ఉచరుక జతయ. అమక ఏదాన్సు కెరయతయ. ⁴ కిచ్చొక మెలె. వస్సా పిల్లల్చి గొర్రెల్చి లోయి అమచి పాపుమ్బుద్ది గెచ్చపుక ఎర్దరె నెత్తె.

⁵ జాకయ, క్రీస్తు ఈంజ లోకుమతె అయిలి పొది దేముడు అబ్బొన్ తెన్ జో లట్టట్లి రెతి కిచ్చొ అన్నె మెలె, * "బలివో అర్పితల్ తుయ నెసిలది, గని 'దొర్కు జలి బలి' మెన అంక తుయ ఆగ్ తెయార్ కెర అస్సిసి.

⁶ డయత అర్పితల్చి రిసా, పాపల్ గెచ్చయతి గుర్చుచ అప్పకవ అర్పితల్చి రిసా తుక కిచ్చొ ఇస్టుమ్ నాయ.

⁷ తెదోడి, దేముడుచి కొడోతె అంచి రిసా తుయ రెర్దయలి రెతి, ఆవ్ కిచ్చొ మెలయ మెలె, ఈందె, దేముడు ఓ జా, తుచి ఇస్టుమ్ జెయిమ్ కెరుక మెన ఆవ్ జా అస్సి" మెలయ.

⁸ జలె, జా కోడు దెకిలె, "బలివో, అర్పితల్, డయల బలివో, అప్పకవ పాపుమ్ గెచ్చయతి గుర్చుచ బలివోచి రిసా తుక కిచ్చొ ఇస్టుమ్ నాయ, దనచ నెసిలది" మెన జో నంగ కెర; అగ్గల్ రెతి దనచ దెతతి, జలె, జో దస్సి నంగ కెర ⁹ అన్నె కిచ్చొ కోడు ఒత్త బెదయలో మెలె, "ఈందె తుచి ఇస్టుమ్ జెయిమ్ కెరుక మెనయ ఆవ్ జా అస్సి" మెలన్. జో దస్సి నంగెలిన్ తెన్ పొర్తి ప్రమానుమక 'జా పోన్. కామక నెంజె' మెన్తయ. 'నొచి ప్రమానుమ్ అవ్సురుమ్. ఈంజయ దొర్కు జలిన్' మెన నొచిచి టీచడ్డి రిసా పొర్చిచి ముల దెల. ¹⁰ జోచి ఈంజయి నెలవ్క, యేసుక్రీస్తుచి ఆగ్ జా ఎక్కి సుట్టు మొర్దినకయ, కెయక తెయక చెంగిల్ తతి రెతి జోచి సుద్ది అమ్ జా జోచయ జా అన్నెమ్.

¹¹ పడ్డో యూదుల్చో ఎత్తి పూజరి రోజా జో నేవ కెర్దెన్తె టీచ ఏక్చి ఉప్పిరి అన్నెక్, జాచి ఉప్పిరి అన్నెక్ ఒగ్గర్ బలివో దెతె తత్తయ; పాపుమ్ గెచ్చపుక నెత్తి బలివో దెతె తత్తయ.

* 10:5 10:5 కీర్తనలు 40:6-8.

12 గని ఈంజో క్రిస్టు, కెయిడక తెయెడక కామ్క జెతి రితి ఎక్కి, సుట్టు పాపుమ్ గెచ్చయతి దొర్కు జలి అర్పితుమ్ దా కెర, దేముడుచి ఉజెతో పక్క వెసెలన్. 13 ఒత్త వెస తా జోక విరోదుమ్ సుదల్ జలన జోచ చట్టో సుదితి పొత్త జతె ఎడక రకితయ్.

14 దస్సి ఎక్కి, సుట్టు జో సొంత అర్పితుమ్ జా, సుద్ది జా, జోచయ్ జల మాన్సుల్క పూర్తి కెర్సి కెయెడక తెయెడక కామ్క జెతి రితి జో జర్గు కెర అన్యె. 15 అమ్క జో పూర్తి కెర్సిచి రిసా దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తు ఇసి మెన సాచి నంగ అన్యె.

16 †“ప్రబు సంగితిసి కిచ్చొ మెలె, జేవ్ దీనల్కచి వడ్డొక జోవయింక కిచ్చొ ప్రమాసుమ్ దెయిందె మెలె, జోవయింది వెట్టి అంచ ఆగ్గుల్ తియిదె, జోవయించ అత్తుతె అంచ ఆగ్గుల్ రెగిడిందె” మెన నంగ అన్యె కిచ్చొ మెనతయ్ మెలె, 17 †“తెదొడ్ తెంతె జోవయించ పావల్, జోవయించ తప్పుల్ అవ్ ఏదాన్జ నే కెర్తె పచ్చయ్ గెలిందె” మెన దేముడు నంగితయ్. 18 జలె, పావల్ చెమించువ జా అన్సి మెలె, పాపుమ్ గెచ్చయత అన్యె అర్పితల్ నాయ్.

దేముడుక పాసి గెచ్చ సత్తిమ్ ఇండుము

19 జాకయ్, బావుట్ట, అమ్చి పాపుమ్ గెచ్చయతి రిసా యేనుక్రిస్టు జోచి లొయి సువ దిలి రిసా, దేముడుచి పరలోకుమ్చి జోచి గుడితె, జోచి సుద్ది టాంతె అమ్ పెనుక అమ్క దయిరిమ్చి రిసా, 20 మెలె, జోవయించి దేముడుచి గుడి అగ్గ డంక తిలి తెరచి తెడి పెసితి నొచి, జీవ్ తిలి జీవ్ దెతి వాట, మెలె, †జోచి అగ్గ వాట్ గెచ్చుక మెలి కోడుచి దయిరిమ్ దా అన్యె. 21 అన్యె, దేముడుచి గెరి అమ్క వెల్లొ పూజరి జో జా కెర తోడు అన్యె. 22 అమ్చి వెట్టి నిదాసుమ్ తా జోవయించి ఉప్పిర్చి నముకుమ్చి రిసా పూర్తి దయిరిమ్ తా, అమ్చి అత్తుతె ‘అమ్క పాపుమ్ నాయ్, జో అమ్క సుద్ది కెర అన్యె’ మెలి దయిరిమ్ అమ్ జెతి రితి, అమ్చి అత్తుక సుద్ది కెర్తె పానిక జో అమ్క చించ దిలి రితి కెర అన్యె, అమ్చి అగ్గ †దేవిలి రితి కెర అన్యె మెన, జోక పాసి జెము. 23 అమ్చి దయిరిమ్ ఒప్పన్తిసి అన్యెనుమ్ నే జెతె దెరసుమ్. కిచ్చొక మెలె, ‘అవ్ దెతి రచ్చన పరుమ్ కో నజనుల గే, కచితుమ్ రచ్చించువ జవుల’ మెన అమ్క ప్రమాసుమ్ సంగిలోసా నిదాసుమ్చొ. 24 అన్యె, ప్రేమ కెరయతి రితి, చెంగిల కమె కెరయతి రితి, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో కీసి చెంగిల్ కెరుక గే, ప్రేమ దెకవుక గే ఉచర్తె తమ. 25 నంగుమ్చ నబతె బెదుక నే పిట్టి, నగుమ్జని జెంక ములితతి గెద, జలె, నబతె బెదుక నే పిట్టి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో డిట్టుమ్ దయిరిమ్ కెర్తె తమ. ముక్కిమ్క కిచ్చొక ఇసి జమ మెలె, ప్రబుచి వెల్లె దీసి పాసి జా జెతయ్.

సత్తిమ్ జాన జానయ్ ముల్తినచి రిసా జాగర్త

26 జలె, సత్తిమ్ చిన నంచ కెర్తయ్ మెలె, జాచి వడ్డొ జాన జానయ్ పాపుమ్ ఇండితె తిలె, పావల్ గెచ్చయతి రిసా జో అర్పితుమ్ జలిసి అమ్క అన్యె బలివొ నాయ్. 27 దస్సి జలె అమ్క కిచ్చొ రకితయ్ మెలె, ప్రబు పచ్చిచ్చ కెర సిచ్చ కెర్సి, చి జోక విరోదుమ్ సుదల్ జలన ఎత్తిక గల్లి వెల్లె అగి గొయతె గలి జెతిసి.

† 10:16 10:16 యిర్షియా 31:33.

‡ 10:17 10:17 యిర్షియా 31:34.

§ 10:20 10:20 మెలె, జోవయించి అగ్గ మొర అర్పితుమ్ జలి రిసా

పరలోకుమ్తె బెదితి వాట అయెలి.

* 10:22 10:22 బాప్తిసుమ్చి రిసా సంగితయ్ మెన నగుమ్జన్ సంగితతి.

† 10:30 10:30 ద్విత్తియోపచేత

కాండుము 32:35.

‡ 10:30 10:30 ద్విత్తియోపచేత కాండుము 32:36, కీర్తనలు 135:14.

§ 10:37 10:37 హెజ్కూక్కు 2:3-4.

* 11:3 11:3

అదికాండుమ్ 1:1-2.

28 మోసి పూర్ణుమ్చొచి అత్తి దేముడు దిల ఆగ్గుల్ కో పిట్టవ తప్పు కెర్తెతి గే, జోవయింక పరిచ్చ కెర్సితె ‘జో నిజమ్ తప్పు కెర్తె’ మెన దొగ్గు తీగ్చి సాచి రుజ్జు దెకయెలి, కన్యారుమ్ నంతె జోక మొర్తి సిచ్చ దెవుల. 29 జలె, దేముడుచొ పుత్తున్క నంచ కెరుక నిదాసుమ్ కెరుక నెన, సుద్ది కెర్తె జా నొచి ప్రమాసుమ్చి రిసా సువ దిలి యేసుచి లొయి దూసువ కెర, ప్రబుచి దయ కెర్తె జోచి రచ్చన దెతి జోచి పరలోకుమ్చి అత్తుక కో కోపుమ్ కెరవ తవుల గే, జోక అన్యెయ్ కెర్తి సిచ్చ లయెదె. 30 కిచ్చొక మెలె, †“సిచ్చ కెర్తి కామ్ అంచి.

దెంక తిలి సిచ్చ అవ్ కచితుమ్ దెయిందె” మెన సంగిలో దేముడుక జాసుమ్. వడ్డొ, జో అన్యె సంగిలిసి కిచ్చొ జాసుమ్ మెలె, †“జోచ ప్రజల్క ప్రబు తీర్పు కెర సిచ్చల్ గే, బవుమానల్ గే దెయెదె”

మెలిసి. 31 సిచ్చ జంక మెన జీవ్ తిలొ జీవ్ దెతె దేముడుచి అత్తి మాన్సు దెర్పు నేట్లె బింకయ్ జయెదె!

ప్రబు అన్యె ఉత్త జెతిన్క రకితె తా

32 గని, అగ్గచ దీనల్ తుమ్ ఏదాన్జ కెర. తెదొడ్ క్రిస్టుచి రిసాచి సత్తిమ్ తుమ్ తొలితొ నూన చినిలి పొది ఒగ్గర్ సైమల్ బాదల్ నేట్లె కి ఒర్పువ జలదు. 33 నగుమ్ సుట్టు కి ఏదాన్జుమ్ ఎత్తిజన్చి మెక్కె దూసువ జలదు. కన్నె నేట్లదు, చి అన్యె దన బాదల్ నేట్లదు జాడు బెద వయిలి రితి జలదు. 34 కీసి మెలె, జేలి జలనక కన్యారుమ్ జలొ, చి విరోదుమ్ సుదల్ తుమ్చి అన్యె దెర గెతికయ్, పరలోకుమ్తె అన్యె చెంగిల్చి, అన్యె తా అన్యె గెతిసి దొర్కు జా అన్యె మెన జాన కెర, సర్తతెన్ తిలదు. 35 జాకయ్, తుమ్చి డిట్టుమ్ తుమ్చి దయిరిమ్ తుమ్ వెంబ గె నాయ్. జేవ్తె వెల్లె బవుమానుమ్ దొర్కు జతయ్. 36 జాకయ్, దేముడుచి ఇప్పుమ్చి రితి ఇండ. జో ప్రమాసుమ్ సంగిలిసి తుమ్ నజన్తి రిసా తుమ్క ఒగ్గర్ నిదాసుమ్ తంక. 37 కిచ్చొక మెలె, జో సంగిలిసి కిచ్చొ మెలె, †“అన్యె గడియయ్ గెలె జెతె తిలోసా జెయెదె, అల్లిమ్ నే కెర్తె జయెదె.

38 గని, అవ్ దిలి రచ్చన అంచి పున్సిమ్ కో జా తవుల గే, జోవయించి నముకుమ్చి నిదాసుమ్క జవుల, గని జోవయంతె కో వడ్డొ గుంచెలి, జోవయించి రిసా అంక అత్తుతె కిచ్చొ సర్త తయ్ నాయ్” మెన దేముడు సంగితయ్. 39 గని జలె అమ్ వడ్డొ గుంచ నానుమ్తె గతన నెంజమ్. నిదాసుమ్ నముకుమ్ తా అమ్చి అత్తు చెంగిల్ తతి రితి దెకనతన అము.

11

పూర్ణుమ్చ నముకుమ్ తెన్ డిట్టుమ్ తిలిసి

1 జలె, నముకుమ్ కిచ్చొ మెలె, అమ్ ఆన జలి కిచ్చొ జవున్ కామ్క ‘కచితుమ్ జర్గు జయెదె’ మెలి ఆన, నే డీసిలిన్క ‘అన్యె’ మెన అమ్చి వెట్లె కచితుమ్ జాన్తిసి.

2 జా నముకుమ్ కామ్క జెతయ్ మెన కీసి జానుమ్ మెలె, జోవయించి నముకుమ్చి రిసాయ్ అమ్చువ కో కో పూర్ణుల్చి రిసా దేముడు సర్త జా ‘జేవ్ అంచయ్ మాన్సుల్’ మెన

బచ్చున్. 3 అన్నె, దేముడుచి *కోడుకయ లోకుమ్ జెర్పిలి మెన నముకుమ్కయ అమ్ చినితనుమ్. దస్సి, ఈజ డిస్సి లోకుమ్, డిస్సిన్ తెన నే తెయార జలి మెన అమ్ నముకుమ్ తెన్ జాన అన్నుమ్.

4 హేబిలు †జోచి నముకుమ్చి రిసా అన్నెన్ జలో కయూనుచి కంట చెంగిల్ అర్పితుమ్ దిలిసి దేముడు మెన్పిలన్. జోచి జా నముకుమ్చి రిసాయి 'జోక పున్మిమ్' మెలి రితి దేముడు హేబిలుక దెకిల్. కిసి జానుమ్ మెలి, జో హేబిలు దిలిసి రిసా దేముడు సర్ద తెన్ సంగిలో మెన అమ్ జానుమ్. జో హేబిలు, జలె, మొర్లన్, గని జోచి నముకుమ్ అప్పొక అమ్క లట్టబితయ్.

5 జోచి నముకుమ్చి రిసా †బానోకు నే మొర్ద పరలోకుమ్తె ఉక్కిల్ జలన్. అన్నె, దేముడు సొంతయ్ జోక కడ నిలి రిసా ఒత్త తెంతో కో జోక చజాక నెతిర్. జో నే గతె అగ్గె కి 'అవ్ మెన్పితోసా' మెన దేముడు రుజ్జుల్ దెకవ తిలో. 6 నముకుమ్ నెంజిరి, దేముడుక సర్ద కెరుక నెత్తుమ్. మెలి, కో దేముడుక పాసి జెంక ఇన్నుమ్ జలె, దేముడు 'అన్నె' మెన, చి 'జోక ఇన్నుమ్ జా చజతనక దెకితయ్' మెన జో మాన్సుక నముకుమ్ తంకయ్.

7 తెదోడి అన్నె, నే జర్గు జలిన్క 'జర్గు జయెద' మెన దేముడు †నోవహుక సంగితికయ్, జోచి నముకుమ్చి రిసాయి 'నిజమ్ జర్గు జయెద' మెన దేముడుక బియఁ నోవహు దయిరిమ్ జా దేముడు సంగిలి రితి కెర, జోచి కుటుంబుమ్చక ఉగుమ్ గెడ్డువ కెర్పిన్ తెంతో రచ్చించువ కెర్పి రిసా, జా వెల్లి ఓడ రితిసి బందిలో. దస్సి కెర, లోకుమ్చ ఎత్రి, నంపనెంజిలనక జోవయిచి పాపుమ్చి సిచ్చుచి రుజ్జు దెకయ్లో, చి నముకుమ్ వాట్ జెతికయ్ పున్మిమ్తె జోయ్యి వాట నజ్జో.

8 'జోక పడ్డో అవ్ దొర్పు, కెరుక తిలి కానాను దేనిమ్తె గెస్సు' మెన, "బారో జా" మెన దేముడు *అబ్రాహామ్క బుకార్తికయ్, జో కేన గెచ్చెద గే వాట్ నేన్జే కి, జోచి నముకుమ్చి రిసా అబ్రాహామ్ నూన కెర బారో జలన్; 9 దస్సి, జోచి నముకుమ్చి రిసా, జా జోచి సొంత దేనిమ్ నెంజిలి కి, "తుక కి తుచి నెకుమ్చక దయెంద" మెన దేముడు ప్రమానుమ్ కెర తిలి కానాను దేనిమ్ బుల్లి తిలో, అన్నెజో, జా ప్రమానుమ్తె జో తెన్ వాట నజిత జోచి పెట్టివో ఇన్నాకు కి, ఇన్నాకుచి పెట్టివో యాకోబు కి టంబుగుడ్డల్తె జేయ బుల్లి తిల. 10 కిచ్చొక మెలి, చెంగిల్ పునాది తిలి †పట్టుమ్క 'జెయెద' మెన అబ్రాహామ్ నంప తెన్ తిలన్. కేన్ పట్టుమ్ మెలి, దేముడు సొంత బందిరిసి, జెర్మయిల్ పట్టుమ్.

11 దస్సి, జాచి నముకుమ్చి రిసా అబ్రాహామ్చి తెర్పి †సారా, జా మంతిరి జా గెచ్చ, బోదల్ పాయితి పయసు జిన తిలి కి, జా ప్రమానుమ్ సంగిలో దేముడుక 'జో సంగిల్ రితి జర్గు కెరెద' మెన నంపజలి రిసా, అంగి జతి నెక్కి జాక దొర్పు జలి. 12 జలె, ఎక్కిలో మాన్సు అబ్రాహామ్చి పెట్టి జో మొర్లి రితి మంత్రో జా తిలి కి, అగానుమ్చ సుక్కల్చ రిత, నముర్దుమ్చి ఒడ్డుచి ఇన్నుచ గెడ్డల్ రిత, కిసి కో లెక్క కెరుక నెతిర్పి, దస్సి ఎతివాట్జెన్ మాన్సుల్ జోచి నెకుమ్తె జెర్మన్ జలె.

ఈజ బూలోకుమ్తె టాన్ నెంజిలన అము

13 అమ్ ఉప్పిరి సంగిల మాన్సుల్ ఎత్రిజిని, జోవయింక ప్రమానుమ్ సంగిలిసి జర్గు నే జతె అగ్గె, జాకయ 'కచితుమ్ జర్గు జయెద' మెన నముకుమ్ తెన్ని మొర గెల. దూరి తెంతో దెకిల్ రితి జా, జా ప్రమానుమ్ సంగిలిసి నజ్జి రితి జాయి మొర్ల. 'ఈజ బూలోకుమ్తె టాన్ నెంజిలన అము, అమ్క ముక్కిమ్ జలి లోకుమ్ వేరచి' మెన చిన కెర మొర్ల. 14 జలె, ఇని లట్టబ్బె, జేవ్ సొంత దేనిమ్ చజతత మెన రుజ్జు దెకయిలి రితి జతయ్. 15 జేవ్ ముల దా బారో జలి దేనిమ్క అన్నె గెచ్చుక మెన అన తిలి పొది, జేవ్ ఒత్త అన్నె గెచ్చుక వాటు తత్తి. 16 అన్నె చెంగిలి దేనిమ్క అన జా అస్సి; కేన్ మెలి, పరలోకుమ్చి. జో జేవ్చో దేముడు జా తంక దేముడు లాజ్ జయింక నాయ్. జోవయింక ఏకే పట్టుమ్ జో తెయార కెర్పిన్ తెన్ రుజ్జు జతయ్.

17 అబ్రాహామ్ దేముడుచి అత్తి పరిచ్చ జలి పొది, 'తుక నంతానుమ్ దెయింద' మెన ప్రమానుమ్ సంగ తిలో దేముడుక జోవో ఎక్కిలో పుత్తున్ ఇన్నాకుక నముకుమ్ తెన్ †అర్పితుమ్ దెంక కి తెయార జలన్. 18 మెలి, జో పుత్తున్చి రిసా * "ఇన్నాకుచి తెడి తుచి నెకుమ్తె ఒగ్గరజెన్ జెర్మల" మెన దేముడు సంగ తిలి కి. 19 దస్సి 'మొర గెలనక దేముడు జయెడుక తెర' మెన కి అబ్రాహామ్ నముకుమ్ తెన్ తిలో. జాకయ, జో మొరుక తిలి ఇన్నాకుక అన్నె జయెడ, దేముడు జోక అబ్రాహామ్ అబ్బొనక అన్నె దొర్పు కెర్పన్.

20 దేముడుక 'చెంగిల్ వరల్ దెతొసా జో' మెనయ్, జోచి నముకుమ్చి రిసా, †ఇన్నాకు జోచి పుత్తర్లు జల యాకోబుక చి ఏసాపుక దయిరిమ్ తెన్ చెంగిల్ పరుమలు సంగిలన్. 21 దస్సి కి, జోవయించి నముకుమ్చి రిసా †యాకోబు, జోచి మొర్లు పురి జా అయిలి పొది, జోచి టెక్కి డంబెలి ఉప్పిరి బోడి వంపా కెర దేముడుక ఉచచ, జోవో పుత్తుని యోసపుచ దొగుల పుత్తర్లు ఎక్కిళ్లక చెంగిల్ వరల్ సంగిలన్.

22 జోచి నముకుమ్చి రిసా †యోసాపు, జో మొర్లి నమయమ్ జా అయిలి పొది, జోచి ఇసాయేలుల్ పడ్డోక బగుప్పు దేనిమ్ తెంతో బారో జంక తిలిన్చి రిసా, చోడి పుట్టవ సంగ కెర, జోచి పేనుమ్ బగుప్పు తెంతో దెర గెచ్చ జేవ్ కేన నా రోవుక గే సంగిలన్.

23 *మోసి జెర్పిలి పొది, జోక 'సూటిచ' మెన దెక కెర, జోచి నముకుమ్చి రిసా 'జోక మార్చనతె జో దెర్పు సేడ్డు నాయ్' మెనయ్, అయ్యని అబ్బిసి తిన్ని జోన్నో పూర్తి జోక లుంకడ తిల; జో రానో "ఇదుర్ల నాడ్డు ఎత్రి, మొరుక" మెన ఆర్త దిలిన్క నే బితె. 24 పడ్డో, జో మోసి వెల్లి మాన్సు జలి పొది, జోచి నముకుమ్చి రిసా †మోసి జో రానోచి దునిన్చి పుత్తున్ నే బుకారవనక, 25 జా రాజెమ్చితె నే బెదితె, దనచి సర్దల్ నెన పిట్టవన, దేముడుచ జోచయ్ మాన్సుల్చ కళ్లల్తె బెదుక సర్ద జలో. 26 జలె, 'దేముడు అబ్బొన్చి ఇన్నుమ్ తిలిన్ జర్గు కెరుకయ్ ముక్కిమ్' మెన యేసుక్కిప్పుచి రిసా కిసి సెమ్మల్ సేడ్డె, 'బగుప్పు దేనిమ్చి సామ్మారుమ్ కలుగు కెరంతి కంట దేముడుచి కామ్ జర్గు కెరుకయ్ ముక్కిమ్' మెనయ్ ఒప్పొన్. కిచ్చొక మెలి, 'దేముడు దెతి బచ్చుమానుమ్

† 11:4 11:4 ఆదికాండుమ్ 4:1-7. † 11:5 11:5 ఆదికాండుమ్ 5:24. 11:31-12:9. † 11:10 11:10 పరలోకుమ్క, పరలోకుమ్చి 'నవి యెయాలెమ్' మెలిన్క జాలి జయెద. డిసయిలిసి 21:2 దెక. † 11:11 11:11 ఆదికాండుమ్ 18:1-15. § 11:17 11:17 ఆదికాండుమ్ 22:1-18. * 11:18 11:18 ఆదికాండుమ్ 21:12. † 11:20 11:20 ఆదికాండుమ్ 27:1-41. † 11:21 11:21 ఆదికాండుమ్ 48:8-20. § 11:22 11:22 ఆదికాండుమ్ 50:24-25. * 11:23 11:23 నిర్వహకాండుమ్ 1:22:2. † 11:24 11:24 నిర్వహకాండుమ్ 2:11-16.

ముక్తిమ' మెన దెకితె తిలన్. 27 జోచి నముకుమక, జో పరో రానొచి కోపుమక నే బితె బగుపు దేసిము ముల దిలో. కీసి మెల, నే డిస్తా దేముడుక దెకితె తిలి రితి జా, నిదానుమ్ తెన్ ఎత్తి. ఓర్పున జలన్. 28 జోచి నముకుమచి రిసా, బగుపు దేసిమచ తొల్పర్ బోదల్త మార్ దేముడుచి దూత జోపయించ ఇస్రాయేలుల్త బోదల్త నే చడితి రితి, 'పస్సా పండుగు' మెన దేముడు సంగిలి రితి మొదోల్ కెర్లన్, చి జేవ్ ఇస్రాయేలుల్త గెరల్ ఎత్తి, చ దారబంద్రల్తె మెండపిల్లచి లోయ చింప దిల.

29 "తుమ్క బగుపు దేసిమ్ తెంతో రచ్చింపుచు కెరిందె" మెన దేముడు సంగిలిన్చి ఉప్పిర్చి జోచి నముకుమచి రిసా, మాములు వాల్ ఇండిలి రితి జా, 'ఎరన' మెలి నముర్దుమ్ ఇస్రాయేలుల్త ప్రజల్ ఇండ జిన్. గని బగుపు దేసిమచ "అమ్ కి దస్సి జినుమదె" మెన ఉచర కెర్ల పొది బుడ్ల గెల.

30 "దేముడు అమ్క తోడు తయెదె" మెన జోపయించి నముకుమచి రిసా జేవ్ పూర్దుమచ ఇస్రాయేలులు సత్తు పొదుల్ రోజాక *యెరికో పట్టుమచి వెల్లి కోటచి నుట్టునంత ఇండ బుల్లికయ, జా కోట నీడయ గెలి.

31 లుజి జయ తిలి రోహబు, అమ్ యూదుల్క వేరయ మాన్పు జలికి, దేముడుక 'జోయ్యి వెల్లి, జోయ్యి పరలోకుమచో దేముడు' మెలి జాచి నముకుమచి రిసా, దేముడుక నంపనెంజల జా పట్టుమచ అన్న మాన్పుల్ తెన్ తెదోడి మెర ర నాయ. కిచ్చిక మెల, దేముడుచి నావ్ తెన్ లుకచోరె పట్టుమ దెకుక అయల ఇస్రాయేలుల్క మరియాద కెర తిలి.

నముకుమచి రిసా దేముడు జర్గు కెర్లసి

32 అన్నె కిచ్చి మెనుమ? గిద్యోను, బారాకు, సమ్నోను, యోబా, దావిదు, సముయేలు, దేముడుచ కబుర్లు సంగిల మాన్పుల్ ఎత్తిచి రిసా సగుక సమయము నాయ.

33 జోపయించి నముకుమచి రిసా రాజములక జిన్, సత్తిమచ తిర్పుల్త రుజుల్ దెకవ, తప్పల్ కెర్లక సిచ్చ దా, ప్రజల్క బుద్ది సికడ్ల, దేముడు జోక ప్రమానల్ దా జెయిమ్ కెర్లయ సర్ల జల. సింపుమలు జేవ్క కంక మెన మొక్క అయేలి పొది జేయేచి చోడివో డంకిల. 34 వెల్లి అగివో విజయల, యుద్దుమతె కత్తివో తెన కండితిన పిట్టవన్, అన్నె తిలి పొది సెక్తి జల, యుద్దుమతె జోపయించ విరోదుమ్ నుదల్చి ఉప్పిరి జిన్ ఉదడ్ల. 35 జేవ్తె మొర్లక దేముడు అన్నె జయడ్లకయ, జోపయించ తెర బోదల్త అన్నె దొర్లు జల. దేముడుక నిదానుమ్ తిల అన్నె సగుమజిన్, 'అన్నె చెంగిలి లోకుమతె పడ్డక అన్నె జివ్ జా ఉట్టుమదె' మెనయ, సిచ్చల్ తెంతో విడ్లల్ నే కెరంతె, జేవ్ సిచ్చల్తె మొర్ల.

36 అన్నె విరోదుమ్ నుదల్ దూనువ కెర్లసి, కొర్లల్త దెబ్బల్ అదికారుల్ పెట్టిసి, గొల్పుల్ తెన్ బందెతిసి, జేల్తె గల్లిసి అన్నె సగుమజిన్ ఓర్పున జల. 37 సగుమజిన్ మాన్పుల్క పత్తల్ తెన్ పెట మార్ల, సగుమజిన్ మాన్పుల్క రంపుమ్ తెన్ సింద దొన్నె గండల్ కెర గెల. సగుమజిన్ కత్తివ దెబ్బల్క మొర్ల, సగుమజిన్ మెండల్చ గెర్లల్చ వము గలన బులిల, మాలజ్ జా, సైమల్ సేడ, మాన్పుల్చి అత్తి నిస్సారుమ్ జల. 38 బయిల్, డెగెర్లె, పత్రాలె పారతె, బుయి గొయతె నిర్ల తా బుల్లె తిల. జేవ్ చెంగిల మాన్పుల్ కంక లోకుమతె తంక కంక పాపుమచి లోకుమక జేవ్ విలువ కెర్ల నాయ.

39 అన్నె, జేవ్ ఎత్తిజిన్ జోవయించి నముకుమ్ డిట్టుమ్ తిలిన్చి రిసా దేముడు జోపయించి రిసా చెంగిల్ సాచి దెకయలెకి రుజుల్ దెకయలెకి, జో దేముడు ప్రమానుమ్ సంగిలిసి జోపయించయ పొదుల్ జర్గు జంక నాయ. 40 కిచ్చిక మెల, అమ్కయ కి జోపయంతెన్ బెదవనుక మెనయ జో దేముడు అన్నె చెంగిల్చి జర్గు కెరక ఉచర తిల. మెల, అమ్ నెంతె జేవ్ కి పూర్ల నే జతి రితి జా జో సంగిలి ప్రమానుమ్ జర్గు కెర్లసి వాయద కెర్లన్; అమ్ పడ్డె జెర్లెలన కి జోపయంతెన్ జా ప్రమానుమతె బెదుకయ మెన వాయద కెర్లన్.

12

క్రీస్తుచి రితి అమ్ కి బాదల్ ఓర్పున జంక

1 జాకయ పూర్దుమ్ తెంతో దేముడుచి ఉప్పిర్చి నముకుమతె ఇండిలన కంజేవ్ ఎత్తివాలెజిన్ సాచి జతన మబ్బుల్ రితి అమ్చి నుట్టునంత తా, అమ్క వాల్ దెకయలి రితి జా అస్చి రిసా, అమ్క అడ్డు కెర్లె ఎత్తి. జాడు, అమ్క లంబితె ఎత్తి. పాపుమ్ ముల దా, ప్రబు అమ్క నిగయతి పందెమతె నిగుమ. 2 కిచ్చి సెక్తి అమ్ నిగుక మెల, అమ్చి నముకుమ్ మొదోల్ కెర్లె చి పూర్ల కెర్లె యేనుక దెక, దెకయ నిగుమ. జో, జల, జోక తియ తిలి సర్ల సంతోనుమ్క ఉచర, సిలువతె గల్లి సిచ్చ ఓర్పున కెర్లన్. దస్సి నిస్సారుమ్ జతిసి నే బితె, చి అప్ప దేముడు అబ్బోన్చి నిజానుమ్చి ఉజెత్తె పక్కయ జో వెన అన్నె. 3 తుమ్ అల్పువ నే జతి రిసా అన్యాయుమ్ నే జతి రిసా, జల, పాపుమ్ కెర్లచి అత్తి, జోచి ఉప్పిర్చి విరోదుమ్చి రిసాచి సిచ్చల్ ఓర్పున జల, జో కెర్లె బాద సెడ్లె కి నిదానుమ్ తిల యేనుచి రిసా తుమ్ ఉచర. 4 తుమ్, జల, పాపుమ్చి ఉప్పిర్చి కంక యుద్దుమ్ కెర్లెనె, తుమ్ జోచి నావ్చి రిసా అల్లల్ సేడ అస్సని, గని అప్పక తుమ్చి లోయి నూయి జతి రితి, మెల, మొర్ల రితి ఎదిలి స్రెమ తుమ్ సేడుక నేతయ. తుమ్ అన్యాయుమ్ నే జతె ఎత్తి. ఓర్పున జా.

కక్కయ దేముడు ప్రెమ తయెది గే, జోకయ సిచ్చల్ దా నెకదెది

5 అన్నె, తుమ్ జోచి పుత్తర్లు జలిన్చి రుజు దెకయతి తిర్పు దేముడుచి కొడతె రెగ్గయలిసి తుమ్ వచ్చ గెలదు గె? కిచ్చి తిర్పు సంగిలిసి మెల,

*"ఓ అచో పూత్తు, దేముడు తుక బుద్ది సికడ్ల సిచ్చల్క 'కిచ్చి నెంజతి' మెలి రితి తుయి ఉచరు నాయ. అన్నె, జో తుక దస్సి సిచ్చ కెర్లె, తుయి దయిరమ్ పిట్టవన అన్యాయుమ్ జా నాయ.

6 కిచ్చిక మెల, కక్క జో ప్రెమ తయెది గే, 'సిక్కుత్' మెనయ జోకయ సిచ్చ కెరి, చి జో బెదవన్లె ఎత్తి, పుత్తునక 'బుద్ది జుప్సన్' మెనయ సిచ్చల్ దెయెది" మెన సంగ రెగ్లవ అన్నె.

7 జల, ఇన బాదల్ తుమ్ ఓర్పున జంక తిలిసి కిచ్చిక మెల, తుమ్ దేముడు అబ్బోన్చె సక డిట్టుమ్ జతి రిసాయి జో దేముడు తుమ్క "అంచ పుత్తర్లు" మెన దెకితయ. మెల, కేన్ పుత్తునక అబ్బోన్చి కిచ్చి సిచ్చ దా నెకదె నాయ గె?

† 11:28 11:28 నిర్లమకాండుమ్ 12:1-36. § 11:29 11:29 నిర్లమకాండుమ్ 14:1-31. * 11:30 11:30 యెహోసువ 2:1-24. † 11:31 11:31 యెహోసువ 6:1-25. * 12:5 12:5 సామెతల్ 3:11-12.

మాన్యుచొ అబ్బొనీ జలె, సిచ్చ దా నీకడెదె. ⁸ అబ్బుదింసీచి అత్తి ఎత్తిజెనీ జత బుద్ది నీకడ్డ కిచ్చొ సిచ్చల్ తుమ్ నీ జలె, లంజెవెట్టి జెర్రిల రిత జా, జో ప్రబువ సొంత పుత్తర్లు నెంజెల రిత జతరు. ⁹ అన్నె, ఈంజ లోకుమ్చ అమ్ ఎత్తిజెనీచ అబ్బునీసి అమ్క సిచ్చల్ దా బుద్ది నీకడ అస్సి, చి జాకయ్ జేవ్క మరయద దెక అన్నుమ్. దనె జలె, అమ్చ అత్తల్క అబ్బొ జతో దేముడుచి తెడి తా, జోచి కోడు నూన అమ్ బుద్ది జలె, అత్తక జేమెదె, అన్నె చెంగిల్ జేమెదె.

¹⁰ అమ్చ ఈంజ లోకుమ్చ అబ్బునీసి గడియ జోవయించి ఇస్టుమ్ అయిలి రితి సిచ్చల్ దిల, గని అమ్క 'చెంగిల్ జత. అంచి సుద్దిత బెదుతు' మెనయ్ అమ్క బుద్ది నీకడ్డ సిచ్చల్ దేముడు అమ్చొ అబ్బొయ దెతయ్. ¹¹ జా సిచ్చ జతి గడియయ్ ఎత్తి, సిచ్చ నర్లు నే దెయ్, గని నొప్ప దెతయ్. జలె పడ్డ జేవ్చి రిసాచి ముడ్డ జలనక జా సిచ్చ పొయతి రిసా కిచ్చొ లాబుమ్, మెలె, జో దెతి పున్నుమ్ అన్నె సేంతుమ్ దొర్కు జయెదె.

దేముడు దిలి వరుమ్ కెద్ది గె ఏదాన్పు కెరన డిట్టుమ్ జా ¹² జాకయ్, కొర్పు జల తుమ్చ అత్తో, నెక్కి నెంజల తుమ్చ మొగ్రల్ తుమ్ నే ముచ్చిల్తె దెకన. ¹³ ఇదెల్ సొట్టి జలిసి అన్నె సొట్టి నీ జతె పూర్తి చెంగిల్ జతి రిసా తుమ్చ చట్టొ చెంగిల్ ఇదెత్ రితి, సొగ వాటు తుమ్ తెయార కెర. ¹⁴ అన్నె, ఎత్తిజెనీ మాన్యుల్ తెన సేంతుమ్ కట్టు తెన తతి రితి తుమ్ దెకన. అన్నె, ప్రబు దెతి సుద్ది జంక తుమ్ అన జా. జయ్య సుద్ది నెంజలె, కో కి దేముడుక దెకుక నెత్తిర్. ¹⁵ తుమ్చితె కక్క కి ప్రబుచి రచ్చన నే పిట్టి రితి తుమ్ దెకన. కోడె దెతి కేన చెరో తుమ్చితె నే ఉట్టి రితి తుమ్ దెకన. దన్నె కోడెచి చేర కేన జలెతి ఉట్టి, జాచి రిసా గలిబిలి జా కెర ఒగ్గరజెనీ అత్తక పాడి జంక జయెదె, జా పొన. ¹⁶ పడ్డక, తుమ్చితె కో అంజె నే జతి రితి దెకన. పడ్డ 'ఏనావు పూర్ముచొ జలి రితి తుమ్ జా నాయ్. జో ఎక్కి పూచి అన్నిమ్ దొర్కు కెరంతె అనకయ్ అబ్బొనీ దెంక తిలి జో తొల్పుర్ జెర్రిలిన్చి రిసాచి దొర్కు జతి అక్క బాచొనెవిక గెలో. ¹⁷ పడ్డ జా వాట దొర్కు జతి అక్క నజనుక ఉచర్దొ, గని అబ్బొనీ నే దిలో, చి జో కెద్ది ఏడ్లెకి, జో జర్లు కెరన్లసి మార్పువ జంక వాటు తిలి నాయ్.

¹⁸ తుమ్ పాచ అయిలి టాన్, సీయూను డొగ్గు నెంజె. జా డొగ్గు ఈంజయ్ లోకుమ్చి. చడితిసి, జా. పూర్ముచ అమ్చ ఇస్రాయేలులు జా డొగ్గుతె జా కెర కిచ్చొ దెకిల నూన్ల మెలె, *వెల్లి ఆగి, అందర, చిమ్మన జలిసి, తుమాన జతిసి. ¹⁹ నెడ్డి పూర్మురి బజెతిన్చి అవాడ్, బింక జతి వెల్లి కీ అవాడ్. తెదెడి పూర్ము జా వెల్లి అవాడ్క బియ్ కెర, *అన్నె తెంతో జా వెల్లి అవాడ్ జలోసా అమ్క కోడె లట్టబ కబుర్లు నంగుక నాయ్" మెన ప్రెజల్ బతిమాల్లు జా నంగ తిల. ²⁰ కిచ్చొక మెలె,

*"కేన జంతు కి ఈంజ డొంగుర్ చడిలె, జాక పత్తల్ గల మారుక అన్నె" మెన దేముడుచి జా అవాడ్ అడ్డ దిలన్. జా అడ్డ నంగిలిసి బిర్లువ జంక అమ్చ ఇస్రాయేలుల్ నెత్తిర్. ²¹ అన్నె, తెదెడి జర్లు జలిసి దెకుక కి కెద్ది బయమ్చి మెలె, జేవ్ ప్రెజల్క ఏలువ కెర్లె తిలో వాళ్ దెకయ్ తె తిలో" మోసి కి "బియ అడ్డర్ జా గెలో" మెన నంగిలన్.

²² జేవ్ పూర్ముచ తెదెడి పావెలి సీయూను డొగ్గు, జలె, †బయమ్చి, గని తుమ్ కేన పాచ అన్నున మెలె, పరలోకుమ్చి †సీయూను డొగ్గుతె, జేవ తిలో, జేవ దెతో దేముడుచి పట్టుమతె, కీపరలోకుమ్చి యెరూసలేమ్ పట్టుమతె, పడ్డ కో లెక్క కెరక నెత్తిర్ ఎత్తివాట్జెనీ దూతల్ పండుగు కెర్లె రితి నర్లు తిల జెర్రిన్తె, జా అన్నున్. ²³ అన్నె కిచ్చొతె జా అన్నున్ బెద అన్నున్ మెలె, *తోల్పుర్ జెర్రిల రిత పరలోకుమ్తె బెదిలనచి †పదుతె తిలనతె, అన్నె, ఎత్తిచి ఉప్పిరి దేముడు జలో మాన్యుల్ ఎత్తిక పరిచ్చ కెర తిర్పు కెర్లెసొ* తిలిన్తె, అన్నె, దేముడుక నత్తిమ్ ఇండెల ప్రబుచి సుద్ది జా పూర్తి జల మాన్యుల్చ అత్తల్ తిలిన్తె జా అన్నున్, ²⁴ అన్నె ముక్కిమ్క కత్తె మెలె, దేముడు దిలి నొచి ప్రమానుమ్క, జోక చి మాన్యుల్క నెడ్మె జతో యేనుతె, చి పూర్ముచొ కీసాబెలు చి లోయిచి కంట చెంగిల్ లట్టల్లి, చించ గలి యేనుచి లోయతె పాచ జా అన్నున్.

²⁵ తుమ్చి తెన లట్టల్లి దేముడుక తుమ్ నే నూన్తి రితి, నంప నే జతి రితి తంక నాయ్ మెన తుమ్ జాగర్ల దెకన. కిచ్చొక మెలె, ఈంజ బూలోకుమ్తె తిలో మోసి పూర్ముచొ జోక జాగర్ల నంగిలిసి జేవ్ నే నూన్తి రిసా జేవ్ పూర్ముచ సిచ్చ పిట్టవనుక నెత్తిర్. జలె, పరలోకుమ్ తెంతో అమ్క జాగర్ల నంగిలో దేముడుక అమ్ నే నూన్, అన్నె కీనీ సిచ్చ పిట్టవనుక జయెదె! ఇయ నాయ్! ²⁶ *జా దీసి జోచి అవాడ్ ఒండె బూలోకుమ్క కదుల్ కెర్లె. గని అప్పె 'కచిబోమ్ జర్లు కెరిందె' మెన కిచ్చొ ప్రమానుమ్ జో నంగ అన్నె మెలె,

†"అన్నెక్ సుట్టుక ఎక్కి బూలోకుమ్కయ్ నాయ్, గని అన్నె, ఆగానుమ్క కి కదుల్ కెరిందె" మెన్తయ్. ²⁷ "అన్నె అన్నెక్ సుట్టుక" మెన నంగిలిసి అమ్క కిచ్చొ అర్దుమ్ దెకయ్తయ్ మెలె, జెర్రియ్ జలిన్ కదుల్ కెర్లెన్క జాక గెచ్చువ గెల్లి నమయ్యుమ్. జయ గెచ్చువుక కిచ్చొక మెలె, కదుల్ కెర్లె కి పాడి జంక నెత్తిర్లెన్క *తా గెన్ను" మెనయ్.

²⁸ జాకయ్, కో కదుల్ కెర పాడి కెరక నెత్తిర్ పరలోకుమ్చి రాజిమ్ అమ్క దొర్కు జా అన్నెచి రిసా, దేముడు దిలి జా వరుమ్చి ఉప్పిరి నర్లు జా, నరి జతి ఒక్కి కెర జోక మరయద కెర, బియం ఇండుమ. ²⁹ కిచ్చొక మెలె, అమ్చొ దేముడు డయితో ఆగెచొ రితో అన్నె.

† 12:16 12:16 ఆదికాండుమ్ 25:27-34. ‡ 12:18 12:18 నిర్దుమకాండుమ్ 19:16-19, 20:18-21. § 12:19 12:19 నిర్దుమకాండుమ్ 19:8-9.

* 12:20 12:20 నిర్దుమకాండుమ్ 19:12, 13. † 12:22 12:22 'బయమ్చి' మెలె, ఒత్త 'సీనాయ్' డొగ్గుతె ఎత్తి ఆదికారుమ్ తిలో దేముడు మోసిక ఆగ్రల్ దిలన్. జేవ్ ఆగ్రల్ తెన సిచ్చల్ కి దిలన్, పడ్డ తెదెడి ప్రెజల్ జో ఎత్తి ఆదికారుమ్ తిలో దేముడుక పాసి గెచ్చుక ప్రమాదుమ్. గని ఈంజ 22 నంబర్చి కోడుతె నంగితి 'సీయూను' డొగ్గుతె, మెలె పరలోకుమ్తె, దన్నె బయమ్ తంక నాయ్. యేనుక నంపజల మాన్యుల్చి పాపుమ్ గెలి రిసా అడ్డ నెంతె బయమ్ నెంతె జోతె గెచ్చుక జయెదె. జా తెడ ఇన్నె దెకయ్తయ్. ‡ 12:22 12:22 డీనుయేలి 14:1 దెక. § 12:22 12:22 డీనుయేలి 21:2. * 12:23 12:23 రోమయల్ 8:29, కొల్స్సయల్ 1:15, 18, డీనుయేలి 1:5, చి ఎత్రియుల్ 2:11-14 దెక. † 12:23 12:23 లూకా 10:20, పీల్లియుల్ 4:3, డీనుయేలి 13:18, 17:8, 20:15, 21:27 దెక. ‡ 12:23 12:23 ఆదికాండుమ్ 18:5, ఎత్రియుల్ 4:13, 10:30. § 12:24 12:24 ఆదికాండుమ్ 4:2-16, ముక్కిమ్క 4:10. హెబెలు చి లోయ 'సిచ్చ దేన్, సిచ్చ దేను!' మెలి రితి కేక్ గర్లుయ్. యేనుచి లోయ 'చెమించువ కెర, చెమించువ కెర!' మెన కేక్ గర్లుయ్. * 12:26 12:26 నిర్దుమకాండుమ్ 19:18. † 12:26 12:26 పూర్ము 2:6.

13

ప్రేమ, సత్రిమ, సేంతుమ్ తెన్ ఇండుక

1 'అమ్మవ బావుడ్డు' మెన దెకిల్ రితి తుమ్ నంపజలసక ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ కెర్త తా. 2 వేర తొతొ జెత మాన్పుల్క మరెయద దెకుక తుమ్ పచ్చ నాయ్. కిచ్చొక మెల, 'దూతల్' మెన నేన్ కి, గోత అయల దూతల్క కి నగుమజన్ మరెయద కెర అన్సి. 3 జేలితె గలిలసక కన్యారుమ్ ఉచర దెక, జోవయింతెన్ తుమ్ జేలితె తిలి రితి ఉచరన, జోవయించి జాడు వయన. పడ్డై, తుమ్ జోవయింతెన్ ఎక్కి అగేతె బెదిలన మెన, అన్సి మాన్పుల్చి అత్తి వేర వేర అల్లరలు సిడ్ల నంపజలసక దన్సి తోడు తా.

4 పెండ్లి మెలిన్క చెంగిలి మెన అత్తి విలువ దెక గప్పురుమ్ కెరుక అన్సి. పెండ్లితె తెర్పిమాన్పు ని నెడమె సత్రిమ తంక మెన తుమ్తె కో లంజె జా నాయ్. లంజె ఉచర్చనక చి లంజె జతనక దేముడు తీర్పు కెర సిచ్చ దెయెది.

5 తుమ్చి జీవితమతె డబ్బల్ ఆన దూరి కెరన, తుమ్క తిలిన్క 'జయెదె' మెన సేంతుమ్ తెన్ జయ. * "తుమ్క కెయెక కి ములి నాయ్, పవేన్ నాయ్." మెన దేముడు ప్రమానుమ్ కెర సంగ అన్సి. 6 జాకయ్, † "ప్రబు అమ్క తోడు అన్సి, ఆవే బియె: నాయ్. అంక పాడె కెర్తి రితి మాన్పుల్ అంక కిచ్చొ కెరుక నెత్తిర్తి" మెన అమ్ దయిరిమ్ తెన్ సంగుక జతయ్.

తుమ్క దెకయల వెల్లి సుదల్క నే పచ్చితె, చెంగిల్ ఇండ

7 దేముడుచి సుబుమ్ కబుర్ తుమ్క సూనయల, తుమ్క వాట్ దెకయలసక తుమ్ పచ్చ నాయ్. జేవే జోవయించి జీవితమక ఇండిలిన్క కిచ్చొ పలితుమ్ దర్ల గే తుమ్ ఉచర. జోవయించి నముకుమ్చి ఎదిలి నముకుమ్ తూమ్ జోవయించి పట్టి ఇండ. 8 యేసుక్రీస్తు కాలి కిసా తిలో గే, ఆజి కి దస్సాయి తా, కెయెక తెయెక కి దస్సాయి తయెదె. 9 వేర వేర నముకుమ్చి బోదన సూన తుమ్ మోసిమ్ జా సత్రిమ తిలిన్క తుమ్ ముల నాయ్. మెల, జేవేచ కమంచ పండుగి అన్సిమ్ జవున్, కిచ్చొ కిచ్చొ కతిన్ నే కతిన్ జవున్, జోవయంక నంప కర్ల మాన్పుల్క చెంగిల్ కెర నాయ్. ముక్కిమ్క ప్రబుచి దయ జో అమ్క దెతిన్కయ అమ్చి పెట్టిచి అత్తో డిట్టుమ్ జంక అన్సి.

10 అమ్ నంపజలసక వేర బలి దెతి టాన్ మెలి కోడు దొర్పు జా అన్సి. యేసు మెర్సిన్. ఈంజయ బలి దెతి టాన్తె దిలి బలి అగెచి రితిచి టంబుగుడ్డచి నేవ కెర్ల, ఆగ్నల్క నంప కెర్తి రితిచి ఉప్పిరి నముకుమ్ తిత్తన కంక నాయ్ నాయ్.

11 జయ్యి రితి ఎత్తిక వెల్లెల పూజర్లు గొర్తిల్క దేముడుచి గుడితె ఆన 'ప్రజల్చి పావుమ్ గెన్పు' మెన గొర్తిల్చి లోయి తెడిచి ఒగ్గర్ సుద్ది తిలి గదితె ఆన, సువ తా, జేవే గొర్తిల్చ పీసుమ్లక బయిలె కడన కెర, జా బయిలె డయ గెల్లితి.

12 కిచ్చొక మెల, దన్సి, దేముడు అబ్బొన్తె అన్సి బెదవుక మెన, జోచి సొంత లోయి తెన్ ప్రజల్క సుద్ది కెరుక మెన, యేసు కి † పట్టుమ్చి కోట ఒత్తల్తొచి బయిలె మెర్లన్.

యేసు సైమల్ సేడ్డిన్తె అమ్ కి బెదుమ 13 జాకయ్, అమ్ కి, గావే ఒత్తల్తొచి బయిలె జోతె గెన్పు, జో సేడ్ల సైమల్ అమ్ కి నెడుమ. 14 కిచ్చొక మెల,

కెయెక తెయెక తా: గెతి పట్టుమ్ ఇన్సి అమ్క నాయ్, గని దన్సిచి తిలి కి చెంగిల్ పట్టుమ్చి రిసా రకితనుమ్. 15 రోజుక దేముడుక బలి దిలి రితి, జో అమ్క దిలి అత్తుసెక్కిక జోక గప్పురుమ్ కెరుక నాయ్. కిన్ బలి మెల, జోచి నావేచి విలువ ఒచ్చున్ గప్పురుమ్ సంగితిన్. 16 అన్సి, మాన్పుల్క చెంగిల్ దెకుక, చి తుమ్క కలుగు జలిన్క అన్సి మాన్పుల్క తోడు దెంక ముల నాయ్. కిచ్చొక మెల, దనచక 'బలివో' మెనయ్ దేముడుక సర్ల.*

తుమ్క సికడ్లనక మరెయద కెర 17 తుమ్క సికడ్లనచి కోడు తుమ్ సూన, దాక్ కెరన, తుమ్చి సొంత ఇన్సుమ్ కెరుక ముల దా, జోవయించి కోడుక మరెయద కెర. కిచ్చొక మెల, తుమ్చి అత్తుల్క 'చెంగిల్ తత్తు' మెనయ్ సికడ్లతె, అన్సి, క్రీస్తు ఈంజ లోకుమతె అన్సి ఉత్త జా ఎత్తిజిన్క పరిచ్చొ కెర్తి దీని జెయెది. అయెల, "దేముడు అమ్క దిలి కామ్క 'చెంగిల్ కెర్లమ్' గే 'గార్ కెర్లమ్' గే జో దేముడుచి మెక్కి అమ్ సాచి నజనుక తయెదె" మెన జానయ్ తుమ్క జేవే సికడ్లతె, దెకితతి. జేవే తుమ్క సికడ్లన దుకుమ్ నెంతె సర్ల తెన్ ఏలువ కెర్తి రితి తుమ్ జోవయించి తెడి తా. జోవయంక అల్లర్ కెర్ల, దుకుమ్ జవుల చి తుమ్క లాబుమ్ తయె నాయ్.

అమ్చి రిసా ప్రార్చన కెర 18 అమ్చి రిసా తుమ్ ప్రార్చన కెర్త తా. 'అమ్ పొరపాట్ జమన నాయ్ గని ఎత్తిక సత్రిమ కెరుక ఆన తెన్ అన్పుమ్' మెన అమ్చి పెట్టి అమ్ జానుమ్. 19 అన్సి కిచ్చొక 'ప్రార్చన కెర్త తా' మెన తుమ్క అవే అనువల్పూ జా సంగితన్ మెల, అవే అన్సి బే బేగి తుమ్తె అన్సి జెంక దేముడు వాటు దెవున్ మెనయ్ తుమ్ ప్రార్చన కెర.

20 జెల, జోచి మెండల్ జల అమ్ నంపజలసక ముక్కిమ్ జలో గొవుడు జలో అమ్చొ ప్రబు జలో యేసుక అన్సి జయ్ డ్లో సేంతుమ్ దెతో దేముడు, కెయెక తెయెక కామ్క జెతికయ్ జోచి ప్రమానుమ్చి రిసాచి నూయి జలి లోయిచి సిక్కి తుమ్క తోడు తవున్. 21 జోచి ఇన్సుమ్ రితి తుమ్ ఇండితి రితి తుమ్క దొర్పు జలిన్ ఎత్తి దెవున్, చి జో మెన్పితి బుద్ది తుమ్చి పెట్టి తతి రితి తుమ్చి పెట్టి కామ్ కెర్తి తవున్. యేసుక్రీస్తుచి అత్తి ఈంజ ఎత్తి. జర్లు కెరెది. జోక కెయెక తెయెక పరలోకుమ్చి గప్పురుమ్ తవున్! ఆమేన్.

అకర్ కోడు 22 జెల, బావుడ్డు, ఇదిల్ కొప్పు తెన్ అవే రెగిడ్డి ఈంజ జాగ్గు సంగితి దయిరిమ్ సంగితి ఉత్తమ్ తుమ్ ఓర్పువ జా.

23 అమ్చావ బావో జలో తిమోతిక 'విడ్డల్ కెర అన్సి మెన తుమ్ జాన్క మెన అవే ఆన జతన్. జో బే బేగి ఉట్టు అయెల, అంచె తెన్ జో జెయెది, చి బెద తుమ్తె జా తుమ్క దెకుమెది.

24 తుమ్క బోదన కెర్ల ఎత్తిజిన్క చి ప్రబుచయ్ జల అన్సి ఎత్తిజిన్క అమ్చి ప్రేమ తుమ్ సంగ. ఇటలి దేసిమ్ తెంతొచి నంపజలన్ ఎత్తిజిన్ తుమ్క జోవయించి ప్రేమ సంగ తెర్చయ్తతి. 25 తుమ్ ఎత్తిజిన్ తెన్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి దయ తవున్! ఆమేన్*.

* 13:5 13:5 ద్వితియాపదేశ కాండుము 31:6. † 13:6 13:6 కిర్వలు 118:6 ‡ 13:12 13:12 యెరూసలేమ్ ఒత్తల్తో. లూకా 23:32-33, యోహాను 19:17-18, మార్కు 15:20-22, మత్తయి 27:31-33. § 13:14 13:14 మెల, పరలోకుమ్. డీనయెలిన్ 21:2 దెక. * 13:16 13:16 కొరింథియక రెగిడ్డి ఏక్ నంబర్ ఉత్తమ్ 10:31 దెక. † 13:23 13:23 జెయిల్తె తెంతొ, కిచ్చొగి. ‡ 13:25 13:25 తెర్చి

యాకోబు రెగిడ్లి ఉత్త్రుమ్ బారిక జలో యాకోబు రెగిడ్లి ఉత్త్రుమ్

1 దేముడుచి, ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి సేవ కెర్తొ జోవో *గొత్తి నుదొ జలో †యాకోబు, వేర వేర దేనిములుతె చెతుర్చు జల ‡బార తెగల్చడ యూదుల్క, జోబర సంగ కెర రెగిడ్లి ఉత్త్రుమ్.

అల్లర్ సేడ్డినచి రిసా దరుయిమ్ కోడు

2 బాపుడ్లు, తుమ్ వేర వేర అల్లర్ సేడ్లి పరిచ్చు రితి జలె, 'చెంగిల్' మెన పూర్తి నర్త తెన తా 3 కిచ్చొక మెలె, తుమ్చి నముకుమ్ అల్లర్లు వాట్ల పరిచ్చు జలె, జేన్లు, తుమ్చి పెట్టి పూర్తి నిదానుమ్ జన్తె. 4 ప్రబుచి అత్తుత తుమ్ పూర్తి జతి రితి, తప్పన్ నే జతి రితి, తుమ్చి అత్తుతె కిచ్చొ చెంగిల్చి నే పేట్టి రితి, జేవ్చి కామ్ పూర్తి జర్తు కెర్తి రితి తుమ్ నిదానుమ్ కెరన.

5 ఇన అల్లర్ పరిచ్చల్తె కీసి ఇండుక గే తుమ్తె కో జలెకు నేన్లెగిన, దేముడుక పున. కో పునిలె, నే గేల కెర్తొ, దర్తుమ్ తెన జో బుద్ది తయెదె. 6 గని ముక్కిమ్క ఎక్కి నముకుమ్ తెన, కిచ్చొ అన్యానుమ్ నెంతె, పున. కిచ్చొక మెలె, కక్క అన్యానుమ్ తయెదె గే, గట్టిజ వాదు వీర్తి నముద్దుమ్చి కెర్తల్ కీసి ఇత్తల్ ఒత్తల్ లయెదె గే, జో మాన్సు దన్సి జయెదె. 7 నిజమి, దసా మాన్సుక దొన్సి మెన్సల్ తయెదె. కిచ్చొ కామ్తె కి జోక ఎక్కి నిదానుమ్ తయె నాయ్. 8 దసా మాన్సు, జలె, కీసి ప్రబుతె నజన్తె కి కిచ్చొ కి దొర్కు జయెదె మెన ఉచరకు జయె నాయ్!

అల్లర్ సేడ్డిసి ఓర్పుప జతిన్చి కొడొ

9 కీసేన జవున బావో దాక జలె, బీద నుదొ జలె, దేముడు జోక గపురుమ్ రితి కెర అన్సె, జోక అత్తు సామ్మారుమ్ కెర అన్సెచి రిసా నర్త జవున. 10 దన్సి, సామ్మారి జలో బావో కో జలెకు ప్రబుచి తెడి దాక జంక జలెకి, ఏక వేల బీద జంక జలెకి, జో కి జోచి పెట్టి నర్త తియన్సు. కిచ్చొక మెలె, బయలుచి చివ్వరచ పుల్లొ కీసి పోర్చు జా నుకులగె, జో మాన్సుకి ఆకరిక మెరెదె. 11 బయలుచి చివ్వర జలె, పొద్దు బారి జా గట్టిజ వాదు ఒప్పుడి కెర్తొ, జేవ్చి పుల్లొ నుకెల్ రితి పాడ్ కెర్తయె. దన్సి నుకా గచ్చ గెచ్చ గెత్తి. జోవయిచి నూటి గతయె. దన్సి, జోవ కమె కెర్తొ కెర్తొ సామ్మారి కి మెరెదె.

12 ప్రబుచి రిసా కో నిదానుమ్ తెన కిచ్చొ కిచ్చొ అల్లర్ ఓర్పుప జవుల గే, జోక చెంగిల్. కిచ్చొక మెలె, పాపుమ్తె దెర్చు నే సేడ్లి జేవ్ అల్లర్ సేడ్లి పరిచ్చుతె జేన్లు, దేముడు దతి పరలోకుమ్తె జేవ్ గెతి కిరిటుమ్ జోక దొర్కు జయెదె. దేముడు ప్రమానుమ్ కెర్తొ జోవ 'కో అంక ప్రేమ కెర్తి రితి ఇండుల గే, జోవయింకయె బెదవనిదె'.

13 గని అల్లర్ సేడ్లి పరిచ్చల్తె జతె పొది, కో పాపుమ్ కెరుక ఉచరె జవున, పాపుమ్ కెరుక దెర్తి జవున, "దేముడు అంక పాపుమ్ కెరయతయె" మెనున నాయ్. కిచ్చొక మెలె, దేముడు పాపుమ్తె బెదితోసా నెంజె, పాపుమ్తె ఎద్దరె బెది నాయ్, కో కి, కిచ్చొ కి జోక పాపుమ్ కెరవుక నెత్తిర్తి,

చి 'పాపుమ్ కెర్చు' మెన కిచ్చొ రిసా ఉచరె నాయ్, కేన పాపుమ్ కెరె నాయ్. 14 మాన్సుక పాపుమ్ సికయెత్తిసి కిచ్చొ మెలె, జోచి సొంత *వెట్టిచ గారి అనలి జోక సికయెతయె, వెలయతయె. 15 మాన్సుచి పెట్టి అన మెదొల్ జా జెర్చొ గజ్జల్ జా వడ్లి, పాపుమ్ వీరయతయె. ఒత్తె తెంతో, జా పాపుమ్ వడ్లి వడ్లి పూర్తి జా, మెర్చు వీరయతయె.

చెంగిల్ తిలిసి ఎత్తి, దేముడు తెంతో జెత్తిసి

16 నాయ్, బాపుడ్లు, తుమ్ మోసిమ్ సేడ్లి నాయ్. 17 చెంగిల్ తిలిసి ఎత్తి, నత్తిమ్ తిలిసి ఎత్తి పరలోకుమ్ తెంతో జెత్తయె. ఉజ్జె ఎత్తిక అబ్బొసి జలో దేముడు తెంతో జెత్తయె. జో మార్చుప జతోసా నెంజె, జోచి ఉజ్జె కెయ్యె సేడ్లి జయె నాయ్. 18 జోచి సొంత ఇస్టుమ్క, జోచి నత్తిమ్ కోడుచి సెక్కియె అమ్క జో జెర్చయెలన. కిచ్చొక మెలె, జో జెర్చయెలన కెర్తన ఎత్తితె అమ్ జోక దిలి †నొవొ జతి రితి అమ్క నొవర జెర్చయెలన.

19 ప్రేమ తిల బాపుడ్లు, ముక్కిమ్క తుమ్ కిచ్చొ దెరన మెలె, తుమ్తె ఎత్తి మాన్సు బుద్ది కొడొ సరిగా సూనతన జా, బమ్మ తెన లట్టబున నే జతె, బే బేగి కోపుమ్ జా నాయ్. 20 కిచ్చొక మెలె, మాన్సుచి కోపుమ్ దేముడుచి పున్సిమ్క వాట్ల దెయె నాయ్, జోవ పున్సిమ్ కమె జర్చు కెరె నాయ్. 21 జాకయె, మర్చుటుమ్ బుద్ది ఎత్తి, తుమ్చి పెట్టి గుడియయె జలి కున్సిదుమ్ ఎత్తి తుమ్చి పెట్టి తెంతో వెంబ గెల కెర, దాక కెరన, కోపుమ్ నే జతె, దేముడు తుమ్చి పెట్టి రోచిలి జోచి కోడు సేంతుమ్ తెన తుమ్ సూన సూన జాక పోసన. జా కోడు తుమ్చి అత్తుల్క రచ్చించువ కెరుక తెరె.

22 గని దేముడుచి కోడు ఎక్కి సూనతనయె తుమ్ జా నాయ్. ఎక్కి సూనతనయె గని జోచి కోడు నే కెర్తన జలె, తుమ్ మోసిమ్ కెరన తన్సె. జోచి కోడె రితి ఇండ్లి చి తుమ్చి అత్తుతె పలితుమ్ దెరెదె. 23 జోచి కిచ్చొ ఎక్కి సూనయె కో దన్సి ఇండ్లి నాయ్ గే, కీసి జతయె మెలె, అద్దుమ్తె మాములుమ్ మొకోమ్ దెకనతోసాచి రితి జతయె. 24 జో మాన్సు అద్దుమ్తె దెకన పన్ల ఉట్ట గచ్చొ, కీసి డీసిలో గే బేగి పచ్చ గెల్తయె. 25 గని, ఎత్తిక ‡బారారుమ్ తిలి ఆగ్నొ కో చెంగిల్ అద్దుమ్ కెరన పోసన జా ఆగ్నొ చి ఉప్పరి నిదానుమ్ జయెదె గే, జోచి రితి సూన పవనీతోసా నే జతె, జా ఆగ్నొ కెర్తొసాయి జయెదె, చి జా ఆగ్నొ రితి జో ఇండితిసి పావల్, తప్పల్, ఇండితిసి తెంతో జో మాన్సుక విడ్లిల్ కెరెదె, చి జా ఆగ్నొ రితి ఇండితిసి జోక చెంగిల్ జయెదె, అత్తుపలితుమ్ దెరెదె.

దేముడుచి నిజమచి బక్తి

26 "దేముడుచి బక్తి అవ్ కెర్తసి" మెన కో ఉచరంతయె గే, జోచి చోడి తెన ఇస్టుమ్ అయెలి రితి లట్టబతయె గే, జోవయిచి పెట్టి జోక జొయ్యె మోసిమ్ కెరంతయె. జోవయిచి బక్తి ఆరి జతయె. 27 అమ్క అబ్బొ జలో దేముడుచి మొక్క మాన్సు కెర్తి కిచ్చొ బక్తి నత్తిమ్చి నిజమచి జయెదె మెలె, అమ్ జోచి సేవ కెర్తినక 'నత్తిమ్చి నిజమచి' మెన కీన కమె రుజ్జె దెకవుల మెలె, పోర బోదల్చ, రండల్

* 1:1 1:1 నెంజెలి 'గెతిమాన్సు' నెంజెలి 'సేవ కెర్తొన'. † 1:1 1:1 ఈజో యాకోబు యేసువో బావోని జా తిలొ, దెర్తి. మరియ చి యోసిపుచి పెట్టివొ. యెరూసలేముచి నంబజలెచి నజక వెల్లొ తిలొ. బారికల్ 15:6-29, 21:18, గలతి 1:19, 2:9, 12. ‡ 1:1 1:1 'బార తెగల్' మెలె, ఒగ్గర పూర్ణమ్ తెంతో, యాకోబుచి బార పుత్తర్తి తెంతో యూదుల్క బార తెగల్ అన్సి. ఎత్తి పుత్తన తెంతో ఏక తెగ. § 1:9 1:9 1 కొరింధి 7:22 దెక. * 1:14 1:14 3:15 దెక. † 1:18 1:18 సన్యా 15:19-21, ద్రితి 18:3-4, రోమి 11:16. ‡ 1:25 1:25 2:18 దెక.

మాన్యులచ బాదల్ దెక అమ్ తోడ కెర్తెసి, వడ్డో ఈంజి లోకుమచ పాపుమ కమెతె అమ్ నే బెదితె అత్తు సుద్ది తతిసి.

2

సామ్మార్లుక బీద సుదల్ తేడల్ నే దెకుత్

1 బాపుడ్లు, పరలోకుమచి ఉజడి తిలో అమ్చో ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుక తుమ్ సంబజలి రిసా, తిలసక నెంజిలసక తేడల్ దెక నాయ్. 2 మెలె, దొగుల సబతె అయిలె, ఎక్కిలో జలి, బజరచ ముద్దివో ఉంగారల్ తియన చెంగిల్ పాలల్ గలన అయిలె, గని అన్నెళ్లొ బీద తా పోర్న పాలల్ గలన తా జో కి అయిలె, 3 చెంగిల పాలల్ తిలోసాక తుమ్ చెంగిల్ దెక, "ఈందె, ఇన్నె చెంగిల్తె వెను" మెన పుర్ల బూకార్ల, గని బీద సుదొక "ఒత్త బీయ" జవున్, "అచి చక్కె వెను" మెన జవున్ సంగిలె, 4 తుమ్ దొన్నె మెన్సుల్ జా తప్పుచ తీర్పుల్ కెర్తన జా త్తన్నె.

5 తుమ్ సూన, ప్రేమ తిల బాపుడ్లు. ఈంజి లోకుమచి దనుమక దెకిలె, ఒగ్గరజన్ బీద సుదల్ అన్సి. జలి, *జోవయితె ఒగ్గరజన్ దేముడు నిసాన, జోచి నముకుమ్ జతు మెనయ్, జోక ప్రేమ కెర్తనక జో దెతి వాటత బెదుత్ మెనయ్, మెలె, పరలోకుమత బెదుత్ మెనయ్. 6 తూమ్, బీద సుదల్క నిస్కారుమ్ దెక అన్సున. తుమ్క కో న్నల్చ మోసిమ్లు కెర్తతి గే తుమ్ ఉచర. బీద సుదల్ నాయ్, గని సామ్మార్లుయ దన్నె కెర్తతి. జెచ్చె తుమ్క తీర్పు కెర్లె గెరితె వెలన తగ్గల్ కెర్తతి. 7 వడ్డో, తుమ్ క్రీస్తుక సంప కెర్లయ్, జోచి నావ్ తెన్ బాప్తిసుమ్ నజన్లదు, గెద. జలి, జోచి నావ్, గపురుమ్చి నావ్, కో దూనుప కెర్తతి మెలె, బీద సుదల్ నాయ్, గని సామ్మార్లుయ.

8 దేముడుచి కొడొతె రెగిడ్లి రెతి, † "తుమ్క తూమ్ కెర్లె ప్రేమ కెరంతసు గే, తుచి పాసివో మాన్సుక కి తెద్ది ప్రేమ కెర్లె తా" మెన పరలోకుమచో రాో జలో దేముడు దిలి ముక్కిమ్చి అగ్గు తుమ్ ఇండితిన్తె నెరవెర్లుప కెర్లె, తుమ్క చెంగిలి. 9 గని, జా అగ్గు నెరవెర్లుప నే కెర్లె రెతి తుమ్ తేడల్ దెకిలె, పాపుమ్ ఇండితసు, చి అగ్గుల్చి మెక్కి పాపుమ్ సుదల్చి సిచ్చక విలువ జా అన్సున్. 10 కిచ్చొక మెలె, అగ్గుల్ ఎత్తి నిదానుమ్ కో కెర్లె, గని మొత్తుమ్తె ఎక్కి జవున్ పిట్టయిలె, మొత్తుమ్ పిట్టయిలోసా జతయ్, చి మొత్తుమ్చి సిచ్చక జో మాన్సు విలువ జా అన్సు. 11 కిచ్చొక మెలె, * "లంజెకము కెర నాయ్" మెన సంగిలోసా,

‡ "నరు అత్త్య కెర నాయ్" మెన సంగిలోసా ఎక్కిలోయి. జలి, తుమ్ లంజెకము నే కెర్లె కి నరు అత్త్య కెర్లెగిన, జో దేముడు దిల అగ్గుల్ మొత్తుమ్చి మెక్కి పాపుమ్ కెర్లన జా అన్సున్.

12 జలి, అమ్చ పాపుమ్చ ఆసల్, తప్పుల్ తెంతో అమ్క విడ్డల్ కెర్లె *మాన్యుల్ ప్రేమ కెర్లె కన్కారుమ్ దెకితి అగ్గుక దెకయ్ దేముడు తుమ్క తీర్పు కెరెదె. అమ్క 'జయ్య అగ్గు రెతి ఇండిల గే నాయ్ గే' మెన జో తీర్పు కెరెదె. జయ్ కోడు నే వచ్చెత్త తుమ్ లట్టబా, ఇండ. 13 కిచ్చొక మెలె, కో అన్సు

* 2:5 2:5 కోరింతక రెగిడ్లి 2 సంబర ఉత్సవము 1:27-29. † 2:8 2:8 లేవీయకాండము 19:18 మత్తయి 22:39, చి యోహాను 13:34 దెక. ‡ 2:11 2:11 నిర్దువకాండము 20:14, ద్వితియోపదేశ కాండము 5:18. § 2:11 2:11 నిర్దువకాండము 20:13, ద్వితియోపదేశ కాండము 5:17. * 2:12 2:12 1:25, చి 2:8 అన్సి దెక. † 2:19 2:19 గలతియల్ 3:20, రోమీయల్ 3:30, మార్కు 12:29. ‡ 2:21 2:21 ఆదికాండము 22:1-18. § 2:23 2:23 ఆదికాండము 15:6, రోమీయల్ 4:3, 5, 9. * 2:23 2:23 2 దిన: 20:7. † 2:25 2:25 యోహాను 21:24, 6:1-25.

మాన్యుల్క కన్కారుమ్ దెకె నాయ్ గే, దేముడు జోకయ్ తీర్పు కెర్లెన్తె జోకయ్ కన్కారుమ్ దెకుక బెదె నాయ్. గని, కో అన్సి మాన్యుల్క కన్కారుమ్ దెకితయ్ గే, జోక తీర్పు కెర్లె పాదిక జో ప్రబు జోకయ్ కన్కారుమ్ దెకెదె.

14 బాపుడ్లు, "ప్రబుక సంప కెర్లెన్" మెన ఎక్కిలో సంగిల్ కి, జో బుల్లి బుద్ది దన్నె నముకుమ్ తెన్ నే బెదిలె, కిచ్చెయ్ లాబుమ్! 'నముకుమ్' మెన జో మాన్సు రెతి సంగితిసి జోక రచ్చెంచువ కెరుక తెరె గే? తుమ్ ఉచర. 15 సంబజలోన్తె కేన్ జవున్ బావొక గే, బేనిక గే, సరిపుచువ జత పాలల్ నెంజిలె జవున్, సరిపుచువ జతి రోజుకచి అన్సిమ్ దొర్లు కెరంతె సెక్తి జవున్ నెంజిలె, 16 కో జలికు జోక "చెంగిల్ తా. తుమ్క పాలల్ చి అన్సిమ్ దొర్లు జవున్" మెన సంగిలె, గని సరి జతి తోడు నే దిలె, కిచ్చె లాబుమ్! కామ్క నెంజె. 17 దన్నె, రెతి నముకుమ్ సంగెన్, గని కామ్క జెతికయ్ కామ్ నే కెర్లె, జా నముకుమ్ ఆరిచి.

18 "తుకయ్ నముకుమ్, గని అంకయ్ కమె" మెన కో జలికు అన్సిక్లొక సంగిలె, జో అన్సిక్లొక ఆవ్ కిచ్చె జబాబ్ దెయిందె మెలె, "తుచ కమె నెంతె తుచి నముకుమ్ అంక రుజ్జు జయ్ నాయ్. కేన్ జవున్ కామ్ కెర్లెకయ్ నముకుమ్ చినుక జయిందె. ఆవ్, జలి, అంప కమెకయ్ అంపి నముకుమ్ దెకయిందె" మెనయ్ జబాబ్ దెయిందె. 19 † "ఎక్కిలో దేముడు ఎక్కిలోయ్ అన్సు" మెన తుమ్ సంప కెర్లెను. జా సరిగా, గని దన్నె మెన బూతల్ కి ఒప్పునతతి. గని ఒప్పున జేవ్ జంక బియ్యం అద్దుర జా గతతి.

20 చెంగిలి నే ఉచ్చర్లొ మాన్సు, తుయి కో జలికు, కమెతె నే రుజ్జు జతి నముకుమ్క 'ఆరిచి' మెన, ఆవ్ తుక రుజ్జు దెకపుక తుక కావలె గే? 21 జలి, ‡ " 'బలి' మెన పుత్తుదక కండ దె" మెన దేముడు సంగిలి రెతి పుత్తున్ జలి ఇస్కాకుక అబ్రాహామ్ బలి దెతి టాన్తె బంప తెయోర కెర్లెన్ తెన్, జో కెర్లె జా కామ్చి రిసాయి, "నిజమి అన్సి పూర్తి సంప కెర్లయ్, నత్తిమ్ తెన్ అన్సి" మెన, దేముడు 'జోక పున్సిమ్' మెలి రెతి అబ్రాహామ్క తీర్పు దెకె నాయ్ గే? 22 మెలె, జో అబ్రాహామ్చ కమెతె జోచి నముకుమ్ బెద కామ్ కెర్లె తిలి, చి జోవయింప కమెతె జోచి నముకుమ్ బార జా నెరవెర్లుప జలి. 23 దన్నె, జా కామ్తె జోచి నముకుమ్ రుజ్జు జలి రిసా,

§ "అబ్రాహామ్ దేముడు సంగిలి కోడు సంప కెర్లె రిసాయి 'జోక పున్సిమ్' మెలి రెతి ప్రబు దెకిలన్"

మెన రెగిడ్లిన్ 'నిజమ్' జతయ్. * 'దేముడుచో మింతున్' మెన కి అబ్రాహామ్చి రిసా దేముడుచి కొడొతె రెగ్లె అన్సి. 24 దన్నె, ఎక్కి సంగెన్ నముకుమ్చి రిసా నాయ్, గని జా నముకుమ్ జోచి కమెతె బార జా రుజ్జు జలి రిసాయి, దసా మాన్సుక 'నత్తిమ్చో. పున్సిమ్చో' మెలి రెతి దేముడు దెకితయ్.

25 అగ్గె లంజె జియ తిలి రాహాబు తెన్ కి దన్నె. జేవ్చి † ఏక కామ్చి రిసా, మెలె, జా సుట్టు కమెర అయిలె పూర్గుల్క జా మరియోద కెర, జోచి విరోదుమ్ సుదల్తె జేవ్ దెర్లు నే నేడ్డి రెతి లుంకడ, వేర వాల్ తెద్రవ దిలి రిసా, 'జాక పున్సిమ్' మెలి రెతి దేముడు దెకిలన్. 26 జలి, జీవ్ నెంజిలె అగ్గె కిసి

మొర తయారే గే, దస్సి, మాన్సు ఇండిత కమొతే నే బార్ జలె, జో సంగితి నముకుమ్ కామ్క నెంజె, మొర అస్సె.

3

కోడో లట్టబ్బినెత జాగర్ల దెకనుక

1 బాపుడ్లు, తుమ్తె ఒగ్గరజీన్ బోదన కెర్తన జతు నాయ్. కిచ్చొక మెలె, అమ్ బోదన కెర్తనచి పూచి ఒగ్గరి, చి అకరీ దీసల్క ప్రబు అమ్క పరిప్ప కెర తీర్పు కెర్లె పొదిక, అమ్క జో తియ్యారి జా కామ్చి రిసా ముక్కిమ్క అమ్కయ్ తీర్పు కెరెదె. 2 అమ్తె కో కి తప్పుల్ సంగుక జయెదె, చి కోడో లట్టబ్బినెత కో కిచ్చొ తప్పుల్ నే సంగుక తెర్లె, జో మాన్సుక 'జోచి ఆగుచి ఉప్పరి జో పూర్తి ఏలువ కెర్తయ్, జో మాన్సుతె కిచ్చొయ్ పొరపాల్ నాయ్' మెనుక జతయ్.

3 జేవ్ కేన్ దిక్కు ఇండుక అమ్చి ఇస్టుమ్ తయెదె గే, ఒత్తయ్ ఇండుత్ మెన, గోడల్ చోండిలె కలెమ్ వచ్చయ్లె జోచి ఒండి ఆగుక బులప్పక జయెదె. 4 ఒడల్ తెన్ కి దస్సి, ఒడ వెల్లి జలెకి, దిక్కు దెకయ్తి జాచి చట్టు జాచి కంట ఇదిలిసి జయెదె. జలె, జా ఒడక గట్టిజ వారు వెలెలెకి, ఒడచి కంటో దిక్కు దెకయ్తి జా చట్టు ఇదిలిసి జలెకి, ఇండయ్తోసా జా చట్టు బుడ్డవ కేన్ పక్క దెకయెదె గే, జయ్యి పక్క ఒడ గెచ్చాదె. 5 దస్సి, ఒండి ఆగుక జీబు ఇదిలిసి జలెకి, లట్టబ్బె జాక కెర్లె నెక్కి! అన్సె, కెర్లె డొంగరచ రూకుల్క ఏవ్ ఇదిలిసి ఆగి డయ్ గెలెదె! 6 దస్సి, జీబు ఆగిచి రెతి జయెదె, అమ్చి ఒండి ఆగుతె జీబు కెర్లె పాచ్చమ్ కెరయెదె! అమ్చి ఒండి ఆగుక గార్ కెరెదె. అమ్ జెర్లె తెంతో మొర్లె ఎదక ఈంజ లోకుమ్తెచి అమ్చి బత్తుతె జగ్గు జతిసి ఎత్తిక జీబు ఏలువ కెర్తయ్. మాన్సు జాగర్ల నెంజెలె, అమ్చి చోండితె వెల్లి ఆగి నెక్కి రెతి జయెదె.

7 మెలె, ఎత్తి రగుమ్ జంతువుల్క, పిట్టల్క, అయివో గట్టక, మొస్సు గట్టక మాన్సు ముడ్లొ కెరుక జయెదె. జేవ్క మాన్సుల్ ముడ్లొ కెర అస్సె, గని 8 జీబుక కేన్ మాన్సు ముడ్లొ కెరుక నెత్తిర్. జీబు తుక్క తంక నెత్త, ఒగ్గర ప్రమాదుమ్ దెకయ్తయ్, జాచితె మొర్లె చిన్నమ్ బెర్తు దయెదె. 9 జీబు తెన్ అబ్బి జలె దేముడు ప్రబుక గవురుమ్ సంగితనుమ్, గని మాన్సుల్క దూసువ కెర్తనుమ్, జోచి పొలిక జేవ్ జెర్బున్ జలెకి. దస్సి, కెర్లె తప్పు కెర్తనుమ్! 10 ఎక్కి చోండి తెంతో గవురుమ్ సంగితిసి, దూసువ కెర్లెసి బార్ జతయ్. బాపుడ్లు, ఈంజ తప్పు. ఇసిచి పొన. 11 ఎక్కి గొయ తెంతో ఊంట పుట్లె, చెంగిలో పానిచి కారు జలి గర్లి పాని దయెదె గే? నాయ్ గెద. 12 వడ్లె, బాపుడ్లు, అంజూరుమ్ రూకెత ఒలీవ పండ్లు దెరుల గె? నెంజెలె, ద్రాచ చెట్లె బొడ్డ పండ్లు దెరుల గె? నాయ్, గెద. దస్సి, కారు జలి పానిచి ఊంట చెంగిలో పాని దయె నాయ్.

పరలోకుమ్ తెంతో చి గ్యానుమ్ కిసి తయెదె

13 తుమ్తె కక్కయ్ బుద్ది గ్యానుమ్? 'అంకయ్ గ్యానుమ్' మెన కో ఉచరన్లె, జా గ్యానుమ్తె బెదితి బుద్ది తెన్, గవురుమ్ నే ఉచరన్తె, జా గ్యానుమ్తె బెదిత కమొ ఇండ రుజ్జు దెకవును. 14 గని తుమ్చి వెట్టి గోనచి చిన్నమ్ తిలె, సొంత గవురుమ్ ఆనన్తి అస తిలె, 'అమ్ సత్తిమ్చ' మెన తుమ్ ఉచరన నాయ్, అబద్దుమ్ జస్సె. 15 తుమ్చి

వెట్టి దస్సి బుద్దుల్ తిలె, తుమ్చి గ్యానుమ్ కేనె తెంతో జెతయ్ మెలె, పరలోకుమ్ తెంతో నాయ్, గని ఈంజయ్ లోకుమ్చి తెంతోయ్, మాములుమ్ ఆగ్గ రగుమ్, బూతల్ తెంతో చి రగుమ్ జతయ్. 16 గోనలు, సొంత గవురుమ్ ఆనన్త ఆనల్ కేనె తవుల గే, ఒత్తయ్ కిచ్చొ ముడ్లొ తయె నాయ్, గొడ్లల్ తయెదె, చి మాన్సుల్ ఎత్తి పాచ్చమ్ ఇండుక అలపాల్ జవులె.

17 గని పరలోకుమ్ తెంతో అయ్లి గ్యానుమ్, ప్రబుచి నుద్ది తెన్, సేంతుమ్ బుద్ది తెన్, మెత్తన బుద్ది తెన్, సొంత ఇస్టుమ్ జగ్గు కెరుక ఒగ్గర నే తతె, వేర మాన్సుల్చి కోడు మరియాద తెన్ సూనితి బుద్ది తెన్ తా, కిచ్చొయ్ ఉప్రమెన్సు నెంతె తయెదె. 18 అన్సె, పున్సిమ్ కేనె పలితుమ్ దెరెదె మెలె, సేంతుమ్ కెరయ్త మాన్సుల్చి అత్తి సేంతుమ్చి బీ గలిలీనెతయ్ పలితుమ్ దెరెదె.

4

దేముడు సంగిలి రెతి ఇండుక

1 తుమ్చితె తగుల్ జతిసి, జట్టి జతిసి కేనె తెంతో జెతయ్ గే తుమ్ ఉచర. కేనె తెంతో మెలె, తుమ్చి ఆగుతె జట్టి జత ఆనల్ తెంతోయ్. 2 కిచ్చొ జలెకి అస జతను, చి జా దొర్పు నే జలె, అన్సెక్లొక మూర్తు. దన గోసల్ తెన్ తత్తను, గని తుమ్ ఆస జలెసి దొర్పు నెంజె, చి గొడ్లల్ తగుల్ జతె తత్తను. కిచ్చొక తుమ్క దొర్పు జలెసి దొర్పు నెంజె మెలె, దేముడుక పుసున నాయ్. 3 నెంజెలె, పుసిలెకి, దొర్పు నెంజె. కిచ్చొక మెలె, గర్లి బుద్ది తెన్ పుసితును. మెలె, తుమ్చి పెట్టివ ఆనల్ జగ్గు కెరన్కయ్ ఉచర పుసితును. 4 కేన్ జవున్ తేరబోద మున్సున్క ముల దా లంజె జలి రెతి, తుమ్ దేముడుక ముల, ఈంజయ్ లోకుమ్చి బుద్దితె గెచ్చు అస్సెన్! ఈంజయ్ లోకుమ్చి దనుమ్క ఆస జతిసి దేముడుక చిరోదుమ్ జతయ్ మెన నేన్సు గే? జతయ్, ఈంజయ్ లోకుమ్చి పచ్చెన కో గెతయ్ గే, దేముడుక చిరోదుమ్ నుదొ జతయ్.

5 "అమ్ మాన్సుల్చి పెట్టి జో దిలి ఆత్మ జోకయ్ నిదానుమ్ తవున్ మెన జోచి అస" మెన అగ్గె తెంతో దేముడుచి కోడెతె రెర్లె అస్సె. జా కోడు ఆరి ఒత్త అస్సె మెన ఉచర్తను గే?

6 అన్సె, అమ్ వేర ఆనల్ నే జతి రెతి ప్రబు అమ్క దయ కెర దొర్పు జలి తోడు తయెదె. జాకయ్, దేముడుచి కోడెతె అన్సె కిచ్చొ రెర్లె అస్సె మెలె,

"గవురుమ్ ఉచరన్తనక దేముడు దూరి కెర్తయ్,

గని కో దాక కెరనుల గే, జోవయింకయ్ జోచి దయచి తోడు దయెదె" మెన రెర్లె అస్సె. 7 జాకయ్, దేముడుచి తెడి జా, దాక కెరన జోవయింక ఇస్టుమ్ రెతి ఇండుక తుమ్ కోరచ జా. దస్సి జలయ మెలె, సయ్తాన్ పాసి అయ్లి రెతి జా జోచి బుద్ది నెకడుక జవున్ కిచ్చొ వేర అల్లర్ కెరుక జవున్ ఉచర్లె, జోక "ఉట్ట గో!" మెలె, జో ఉట్ట నిగెదె.

8 దేముడుక పాసి జా, చి జో తుమ్కయ్ పాసి జయెదె. తుమ్ పాచ్చమ్ కెర్లెన తుమ్చి అత్తచ అత్తి నుద్ది కెరన. తుమ్ దొన్సి మెన్సుల్ తిలన, తుమ్చి వెట్టి ఎక్కి ప్రబుచయ్ జా జోచి నుద్ది జా, జోక ఎక్కి నిదానుమ్ జా. 9 తుమ్చి కమొచి పాచ్చమ్ ఉచరన పెట్టి బాద నేడ, లాజ్ జా దుకుమ్ జా ఏడ,

* 3:12 3:12 అంజూరుమ్ రూకు బొడ్డు రూకు రెతి తయెదె. † 3:15 3:15 1:14 దెక. * 4:5 4:5 నిర్ణయం 20:5-6. † 4:6 4:6 సామెత 3:34.

దన కమె ముల. పాపుమ్ కమెచి అనుక ముల్లి బుద్ది జా తుమ్ ఏడ. పాపుమ్ కమెచి నర్త ముల్లి బుద్ది జా తుమ్ దుకుమ్ జా. ¹⁰ దేముడుచి మొక్క దాక కెరన, చి జో తుమ్క టీచడెదె. †

మాన్యులక తీర్పు నే కెరుక

¹¹ బాపుడ్లు, ఎక్కిలోచి రిసా అన్వెక్టో దూసుప కెర్త తీర్పు కొణ్డో లట్టబా నాయ్. అన్వెక్టోచి రిసా దూసుప కెర్త తీర్పు కొణ్డో కో లట్టబుల గే, దేముడు దిలి కి ఆగ్గుక కి దూసుప కెర తీర్పు కెర్తయ్. దేముడుచి ఆగ్గుచి ఉప్పిరి తుమ్ తీర్పు కెర్తసు జలె, జోచి ఆగ్గు రితి ఇండున్ నాయ్. గని జోచి ఆగ్గుచి కంట వెల్లో కెరనుక ఉచ్చరి రితి జతను. ¹² *మోసే పూర్లుమ్చొచి అత్తి ఆగ్గుల్ దెతోసా తీర్పు కెర్తొసా ఎక్కిలోయ్. అన్వెక్టోయ్ నాయ్. రచ్చించుప కెరుక నానుమ్ కెరుక అదికారుమ్ తిలోసా. ఎక్కిలోక అన్వెక్టో తీర్పు కెరుక తూమ్ కొన్వె!

అమ్చి బత్తు దేముడుచి అత్తి అన్వె

¹³ అల్లె, “అజ గే కలిక గే పలన్ పట్టుమ్తె గెచ్చు వెర్కెకక రోజొక బియ్యోర్ కెర కెర లాబుమ్ కెరనుమ్చె” మెన జవున్ తుమ్ దయిరిమ్ ఉచ్చరన్ జాగర్త ఉచ్చర. ¹⁴ కలిక కిచ్చొ జర్లు జయెదె గే నేన్పు. తుమ్చి బత్తు, కిసిచి? తుమ్ కిసి జన్పు మెలె, గాండుచి రితి జా, కెయ గే డీస, గడియయ్ తా, అన్వె డీసన్ నాయ్. ¹⁵ నాయ్, సొంత సెక్తిక దన్సి దయిరిమ్ నే జతె, తుమ్ కిచ్చొ ఉచ్చరన్ చెంగిల్ మెలె, “ప్రబు సెలమ్ దిలె జమెదె, చి ఈంజ జా కామ్ కెరనుమ్చె” మెన. ¹⁶ అన్వె తుమ్ కిసి జతను మెలె, తుమ్చి సొంత సెక్తిక నంపజా, దయిరిమ్ గవురుమ్ ఉచ్చరంతను. దన్సి సొంత సెక్తిక దయిరిమ్ గవురుమ్ ఉచ్చరంతిసి తప్ప. ¹⁷ జలె, కిచ్చొ కెర్తె కిసి ఇండిలె చెంగిల్ గే కో జాన జానయ్ దన్సి నే కెర్తె నే ఇండిలె, జో మాన్యుక జా తప్ప పాపుమ్ జతయ్.

5

మాన్యులక మోసిమ్ కెర్తెచి రిసా తీర్పు

¹ అల్లె, తుమ్ సొమ్మార్లొ కో జలెకు, పాసి జెత తుమ్క లాయిల కన్సల్చి రిసా తుమ్ ఏడుక దెర. ² తుమ్చి సొమ్మారుమ్ కుచ గెచ్చు అన్వె, తుమ్చి పాలల్క సున్సి కా గెల అన్వె, ³ తుమ్చి బజారి సామన్, వెండి సామన్క చెడ్డ కా గెల అన్వె. తూమ్ కి పాడె జతిన్క ఈంజ సామన్ ఎత్తి, కుచిలిసి చెడ్డ కా గెలిసి రుణ్ణు జయెదె. కిచ్చొ రుణ్ణు మెలె, ఈంజ నానుమ్ అగి డడ్డిల్ రితి తుమ్చి అగ్గక కి కా గెలెదె. దన్సి, ఆకర్ దిన్చి రిసా ఈంజ సిచ్చు నంపాదన కెరన అన్వెన్. ఆకర్క దన్సి సిచ్చు జన్వె.

⁴ అదె, తుమ్చి బుయిచి పంట్ లాయిల కూలి మాన్యులచి కూలి డబ్బుల్ తుమ్ మోసిమ్ కెర తియన్చు. జా కూలి డబ్బుల్ కేక గల తుమ్క నింద నంగితయ్. జా పంట్ లాయిలచి ఏడుక ఎత్తిక లిలుప కెర్తె పరలోకుమ్చొ ప్రబు సూన అన్వె. ⁵ ఈంజయ్ లోకుమ్తె సుక్కుమ్ తెన్ తుమ్చి పెట్టి ఇన్కుమ్ అయెలి రితి జయె అన్వెన్. ‘కండుక మెన తుమ్ బెయిలల్ గెర్తె గత్తక కిసి బలుమ్ కెర్తను గే, దన్సి,

మొర్రి సిచ్చు కతి రిసా తుమ్క తుమి బలుమ్ కెరన అన్వెన్!
⁶ పాపుమ్, నత్తిమ్చ మాన్యులక నిందల్ కెర మార అన్వెన్. తుమ్క జేమ్ జబాబే నే దెతె తుక్కె అన్వె.

యేసు అన్వె జెతె ఎదక నిదానుమ్ తెన్ రకుక

⁷ జలె, బాపుడ్లు, ప్రబు అన్వె జెతె ఎదక తుమ్ నిదానుమ్ తా రక. ఈందె, రయెతు బి గల తిలె, తిలి పాసి ఆకర్ పాసి పెట పంట్ పికిత్ ఎదక, ఈంజ లోకుమ్చి జా విలువచి పంట్ లాయితి నమయమ్ జెతె ఎదక బమ్మ నెంతె, జో రయెతు రకెదె. ⁸ తూమ్ కి దన్సి నిదానుమ్ తెన్ రక. నిజామి, తుమ్చి అత్తెతె డిట్టుమ్ జా. కిచ్చొక మెలె, ప్రబు అన్వె జెతికయ్ నమయమ్ పాసి జా అన్వె.

⁹ ఎక్కిలోచి రిసా అన్వెక్టో నిందల్ ఉచ్చర నాయ్, చి ప్రబు తుమ్కయ్ నిందల్ కెరుక తయ్ నాయ్. ఓదె, ఈంజ లోకుమ్చి గుమ్ముమ్ ఒత్తెతో మెలి రితి తీర్పు కెర్తొసా జతో జో ప్రబు టీచ, మాన్యులక పరిచ్చ కెర తీర్పు కెరుక మెనయ్ రకితయ్.

¹⁰ బాపుడ్లు, బాదల్ ఓర్పుప జతిన్చి నిదానుమ్చి రిసా తుమ్క రుణ్ణు తంక మెలె, దేముడు ప్రబుచి నాన్ తెన్ జోచ కబుర్లు సూనయల పూర్లుచి రిసా తుమ్ ఉచ్చర. జోపయిచి నిదానుమ్ దెక, తూమ్ కి దన్సి నిదానుమ్ జా. ¹¹ ఈందె, జోపయింతె కో నిదానుమ్ తా గెల గే, ‘జోపయింకయ్ చెంగిల్’ మెన నంగితనుమ్. *యోబు పూర్లుమ్చొ ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ అల్లర్ సేడ్డె కి, జో నిదానుమ్ తా గెలిన్చి రిసా సూన అన్వెన్. జో యోబు నిదానుమ్ తతికయ్, దేముడు జర్లు కెర్తెన్, కన్యారుమ్ దెకిలిన్, రచ్చించుప కెర్తెచి రిసా సూన అన్వెన్, గెద. దన్సి, తూమ్ కి దేముడుచి దయ దెక అన్వెన్.

ఒట్టు నే గలనుక

¹² ముక్కిమ్క, బావో, పరలోకుమ్చి సాచి జవున్, బుయిచి సాచి జవున్, కిచ్చొచి సాచి జలెకి ఒట్టు గలన నాయ్. ‘నాయ్’ మెనుక జలె, ‘నాయ్’ మెన. ‘ఎ ఎ’ మెనుక జలె, ‘ఎ ఎ’ మెన. దన్సి, ఒట్టు నే గలంతె రితి నత్తిమి నంగ.

¹³ తుమ్తె కో కిచ్చొ జవున్ అల్లర్ సేడ అన్వె జలె, ప్రార్లన కెర్తె. తుమ్చిలె కక్క నర్త అన్వె గే, ప్రబుచి గవురుమ్ గాయును. ¹⁴ తుమ్చిలె కక్క జోణ్ గె జబ్బు గే అన్వె జలె, ప్రబుక నంపజలచి నంగుమ్చ వెల్లె మాన్యులక బుకార్లు, చి జేమ్, ప్రబుచి నాన్ తెన్, జా బాద తిలోసాచి తేలె నుప, జోచి రిసా ప్రార్లన కెర్తె. ¹⁵ ప్రబుచి ఉప్పిరచి నముకుమ్ తిలి ప్రార్లన, జా బాద తిలోసాక రచ్చించుప కెరెదె, చి ప్రబు జోక చెంగిల్ కెరెదె. అన్వె, జో బాద సేడ్డిసి కిచ్చొ జవున్ జో కెర్తె పాపుమ్చి రిసాచి జలె, జా పాపుమ్ కి జోక చెమించుప జయెదె. ¹⁶ జాకయ్, తుమ్ కెర్తె పాపల్ ఎక్కిలోచి మొక్క అన్వెక్టో బవున్, ఎక్కిలోచి రిసా అన్వెక్టో ప్రార్లన కెర, తుమ్చి బాదల్ ప్రబు చెంగిల్ కెర్తె రితి, తుమ్క జో చెంగిల్ దెతి రితి. ప్రబుక నత్తిమ్ నిదానుమ్ తిలో మాన్యు ప్రార్లన కెర్తె, జా ప్రార్లన జలె కామ్ కెర్తయ్. ¹⁷ † ఏలియా పూర్లుమ్చొ జలె, అమ్చొ రితో మాములుమ్ మాన్యు, చి ‘పాని పెటున్ నాయ్’ మెన జా నుట్టు ఎక్కి మెన్చు తెన్ ప్రార్లన కెర్తెకయ్, తిన్సి వెర్చుల్

‡ 4:10 4:10 పేతురు రిగిడ్లి ఏకే నంబర్ ఉత్తము 5:5-10. § 4:11 ముక్కిమ్ జలి ఆగ్గు జలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి అన్వె మాన్యులక ప్రేమయి కెర్తెసి. మత్తయి 22:37-40, మార్కు 12:30, 31, 33 చి లూకా 10:27. యాకోబు 2:8 కి దెక. * 4:12 4:12 తెలుగు బైబిల్ తె పర్వతాన్వె మెలె, మోసాచి అత్తి దేముడు ర్తయెలి ఆగ్గుల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొణ్డో ఎత్తి, బైబిల్ తె అగెచి పాన్ పున్కుమ్తె రెర్తయ్ జా అన్వె. ఈంజ దెకపుక మెన కుచియ్ జానె నయ్ ప్రమానుమ్తె మోసే పూర్లుమ్చొచి అత్తి రిగిడ్లి దేముడుచి ఆగ్గుల్ మెన రర్లన అన్వె. † 5:11 5:11 యోబు పున్కుమ్ దెక. † 5:17 5:17 లాల్ మొదెల్ పున్కుమ్ 17:1, 18:41-45.

సావ్యు జొన్నొ వూర్తి జా దేసిమి పాని పెటె నాయ్. 18 తెదొడి అన్నె ప్రార్థన కెర్లన్, చి ఆగాసుమ్ తెంతో పాని పెట్టి, చి ఈంజ బూలోకుమ్తె పలితుమ్ అన్నె దెర్తి.

19 బావుణ్ణు, సత్తిమ్ ముల కో జలెకు పాపుమ్త ఉట్ట గెచ్చ తయెదె జలె, జోక కో సత్తిమ్ వాట్ అన్నె దెకవ ఆనుల గే, 20 జో కిచ్చొ జానున్ మెలె, జో పాపుమ్ కెర్లొసా పాపుమ్ వాటు అన్నె నే గెతి రితి జోక కో సత్తిమ్తె అన్నె కడ ఆనుల గే, మొర్ముతె జో మాన్సునే గెతి రితి జోక రచ్చుంచువ కెర తమదె, చి జోచ బగ్గర్ పాపల్ చెమించువ జతి రితి అవ్కాసుమ్ దొర్కు కెర తయెదె.

వేతురు రెగిడ్లి మొదోల్చి ఉత్త్రమ్ బారికి జలో వేతురు రెగిడ్లి మొదోల్చి ఉత్త్రమ్

1 యేసుక్రీస్తు బారికి జలో వేతురు, పొంతు, గలతీయ, కప్పదోకియ, ఆసియా చి బితునియ ప్రదేసిమ్లతె సొంత టాన్ నెంజల వేర వేరతెవ తిల నంబలనక, రెగిడ్లి ఉత్త్రమ్. 2 యేసుక్రీస్తుచి ఇస్టుమ్ రితి తుమ్ ఇండుక మెన, జోచి నుచి జలి లోయిక తుమ్చి పావుమ్ వుంచి జంక మెన, అబ్బొన్ జలో దేముడు * అగ్గె తెంతో ఉచర తుమ్క నిసాన అన్నె, చి దన్నీ జతి నెక్కి తుమ్క తంక మెన, తుమ్ జోచయ మాన్యుల్ జంక మెన, తుమ్క దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్త సుద్ది కెర అన్నె. జలి, ప్రబుచి దయ, జోచి సేంతుమ్ తుమ్క కెత్తు. నెంజతె తప్పన్.

దేముడు దిలి రచ్చనచి రిసాచి దయిరిమ్

3 అమ్చొ ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచొ దేముడు అబ్బొన్క జోబర! జోచి ఎదివాలే దయక, అమ్క నొరం జెర్వవ అన్నె. యేసుక్రీస్తు మొర్పు తెంతో అన్నె జీవ జా ఉట్టన్చి రిసా ఆమ్ కి అన్నె జీవ జా ఉట్ట పరలోకుమ్తె గెప్పుమ్ దే మెన 4 జీవుమ్ తెన్ బెద తిలి ఆనతె అమ్క నొచి జెర్వున్చి రిసా, నే గార్ జతి, కలి నెంజలిన్ పరలోకుమ్తె తుమ్క దేముడు దిలి వాట తుమ్క రకితయ. 5 ఆకర దీనల్క పూర్తి డీసుక తెయార తిలి రచ్చన తుమ్క నే పిట్టుక మెన, దేముడు ప్రబు జోచి నెక్కిక తుమ్చి నముకుమ్ వాల్ తుమ్క తోడ అన్నె.

6 ఆకర దీనల్చి రచ్చనచి రిసా తుమ్ నర్త తెన్ జతను. గని రకుమ్ రకుమ్చ క్షుమ్ తెన్ అప్పె ఇదిల్ కాలుమ్క తుమ్క దుకుమ్ జయెదె. 7 జేవ్ అర్త సేడ్డిన్తె కిచ్చొ లాబుమ్ మెలి, తుమ్చి నముకుమ్క నత్తిమ్చి గే నెంజె గే తుమ్ జేవ్ అర్త సేడ్డిన్తె డీనచి. బజరక 'నత్తిమ్చి గే నెంజె గే' మెన రుజ్జు తంక మెలి, జేవ్క ఆగితె పరిచ్చ కెరల. బజార జలి, విలువ బలికి పాడ జతి వస్తువ. జలి, తుమ్చి నముకుమ్ బజరచి కంబ ఒగ్గర విలువ, చి జా పరిచ్చ జలి, జీన్సె, యేసుక్రీస్తుచి పరలోకుమ్చి ఉజడి గవురుమ్ పూర్తి డీన్సి ఆకర దీన్క జా తుమ్చి నముకుమ్క 'నత్తిమ్చి' మెన, జోచి పరలోకుమ్చి ఉజడితె గవురుమ్తె తుమ్క జో వాట దెయెదె. 8 జోక తుమ్ సొంత అంకివో తెన్ నే దెకిలెకి, జోక ప్రేమయ అన్నున్. జోక అప్పె దెకుక నెంజలి కి, జోక నంబజా అన్నున్, చి మాన్యు అర్దుమ్ కెరుక నెత్తిర్తి పరలోకుమ్చి ఎదివాలే నర్తనోమ్ తుమ్చిచి పెట్టి బెరయ అన్నె. 9 తుమ్చి జా నముకుమ్చి రిసా, తుమ్చి ప్రొముమ్క రచ్చన తుమ్క దొర్పు జా అన్నె.

10 తుమ్క దొర్పు జతి ఈంజ రచ్చనచి రిసాచి దేముడుచ కబుర్లు పూర్పుమ్ సంగిలన, ఈంజయి రచ్చనచి రిసా ఒగ్గర పున్తె తిల. 11 కిచ్చొ పున్ల మెలి, "అమ్చి పెట్టి క్రీస్తుచి

అత్త సంగిల జో సేడుక తిల బాదల్ జో పడ్డొక గవురుమ్ జంక తిలిన్ కేన్ సమయుమ్క జర్పు జంక, కీన్ సమయుమ్క జర్పు జంక అన్నె?" మెన పున్ల. 12 దేముడు జోవయంక దెకయెలన్. కిచ్చొ దెకయెలన్ మెలి, జేవ్ జా కబుర్ సంగితి సేవ కెర్తిక జోవయించి రిసా నాయ, గని తుమ్చి రిసాయి మెన దేముడు జోక దెకయెలన్. జా నుబుమ్ కబుర్ తుమ్ రచ్చించువ జతిన్చి రిసా, పరలోకుమ్ తెంతో తెర్తయెలి దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తచి తెడి, తుమ్క నుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర్త మాన్యుచి అత్తి జానయెతయ. జా నుబుమ్ కబుర్తె తిలిన్ పి అత్తి పూర్తి అర్దుమ్ కెరుక పరలోకుమ్చ దూతల్ కి ఒగ్గర ఆన తెన్ అన్నె.

దేముడుచి సుద్దిచి రితి ఇండు

13 జలి, ప్రబు జలో యేసుతెచి రచ్చన తుమ్కయ దొర్పు జలి రిసా, తుమ్చి మెన్పు తుమ్ డిట్టుమ్ కెరన, నే మచ్చిల్ రితి, ముద్దొ కెరన, తెలిచి తా, జో అన్నె ఉత్త్ర జా జోచి పరలోకుమ్చి ఉజడి గవురుమ్ పూర్తి డీన్సి ఆకర దీన్చి రిసా ఆన తా, తుమ్క దెతి దయచి రిసా ఉచర, జా రచ్చన కచితుమ్ దొర్పు జతి రితి పూర్తి దయిరిమ్ జా, జయ్యి నముకుమ్ పూర్తి డిట్టుమ్ దెరన. 14 జో ప్రబుచి ఇస్టుమ్ నిదానుమ్ కెర్తి జోచల్ జా, తుమ్ అగ్గె నేన్సి పొదివ తిల ఆగ్చి గార్ ఆనల్ రితి తుమ్ ఇండు నాయ. 15 తుమ్క నిసాన బుకాల్సా కీన్ పూర్తి సుద్ది అన్నె గే, తుమ్ కి కిచ్చొ కామ్తె కి కెయక తెయక దన్నీ సుద్ది తెన్ ఇండు. 16 దేముడుచి కొడెతె,

* అవ్ కీన్ సుద్ది అన్నె గే, తుమ్ కి ఇన్ సుద్ది తంకయ' మెన రెగిడ్లన్.

17 కక్కయ మొకమాటుమ్ నే దెకిల్, ఎత్తి మాన్యుక జేవ్ కెర్త కమ్మ కొల్లి తిర్పు కెర 'చెంగిల్' గే 'గార్' గే సంగితోసాక 'అబ్బొ' మెన ఉంకయతను జలి, ఈంజ తుమ్చి సొంత టాన్ నెంజలిన్తె తుమ్ గడియ జితె పొచి జోవయించి మరియార దెకయెలి రితి జాగర్త తెన్ నిదానుమ్ ఇండు.

18 తుమ్చి పూర్తల్ దిలి అగ్గెచి కామ్క నెంజలి ఇండుక తెంతో, తుమ్ విడ్డల్ జంక మెనయ దేముడు ప్రబు తుమ్క నెత్తివ్లొ మెన జాన్పు. కీన్ నెత్తివ్లొ మెలి, వెండి గే బజార గే దన పాడ జత వస్తువల్ దా గెనె నాయ, 19 గని కిచ్చొ గార్ నెంజలి కిచ్చొ మచ్చల్ నర్తల్ నెంజలి గొర్త బలి దిలి రితి జోచొ పుత్తన్ జలో క్రీస్తుచి లోయ * సుచ దిలన్. 20 ఈంజ లోకుమ్ జెర్విన్ నే జతె అగ్గె తెంతో దేముడు అబ్బొన్సి "క్రీస్తు రచ్చించువ కెర్తెసాక తెర్తయిందె" మెన నిసాన్స తిలన్, గని కెయ క్రీస్తు బార జలన్ మెలి, తుమ్చి రిసాయి 'రచ్చించువ జతు' మెనయ ఈంజ ఆకర సమయుమ్తెయ బార జలన్. 21 క్రీస్తుచి రచ్చన నజన తా జోచి తెడి దేముడుచి ఉప్పిరి తుమ్చి నముకుమ్ తియ అన్నున్. "జో రచ్చించువ కెరెదె" మెన, జోచి ఉప్పిరి దయిరిమ్ జా అన్నున్. మెలి, క్రీస్తుక

* 1:2 1:2 లోమయల్ 8:29-30, ఎవెసల్ 1:5, 11-12 చి తిత్త 1:1 దెక. † 1:12 1:12 మెలి, జేవ్ పూర్తల్చి కాలుమ్ నాయ, గని పడ్డొ అయెలన్చి కాలుమ్ యేసు బార జంక తిలి, చి ఎక్కి యూదుల్ నాయ, గని యూదుల్ నెంజలన్ కి యేసుచి తెడిచి రచ్చన నజనుక ఈంజయ కాలుమ్ అవ్ కాలుమ్ దొర్పు జలి. లోమయల్ 11:11, 25, గలతీయల్ 3:8, 9, 14, ఎవెసల్ 3:6, చి వేతురు రెగిడ్లి వేక్ నంబర ఉత్త్రమ్ 1:20 దెక. ‡ 1:16 1:16 లోమయకాండుమ్ 11:44-45, 19:2, 20:7. § 1:17 1:17 జేవ్ నంబజలన వేర వేరతె నంబజలన నెంజలనతె జతె తిల, పడ్డొ 'సొంత టాన్ నెంజలిన్' మెలన్క అన్నె కిచ్చొ అర్దుమ్ తయెదె మెలి, పరలోకుమ్ నంబజలనచి సొంత టాన్ జయెదె, చి రిసా బూలోకుమ్క 'అమ్చి సొంత టాన్ నెంజి' మెనక జయెదె. కొందెల్క పంపుబు రెగిడ్లి దొన్నె నంబర ఉత్త్రమ్ 5:1-2, వీలిప్పియల్ 3:20, ఎత్తియల్ 11:9, 10, 13. * 1:19 1:19 యోహాను 19:17-37, ముక్కిమ్క 34, 37. లూకా 22:44, మత్తయి 26:28, లూకా 22:30, యోహాను 6:53-56.

జో మొర్రు తెంతో జయడ గవురుమ్ కెర్లొచి రిసా, తుమ్చి నముకుమ్ తుమ్చి దయిరిమ్ దేముడుచి ఉప్పిరి అస్సె.

22 జలె, దేముడుచి సత్తిమ్ కోడు దెరన జా కోడె రితి ఇండుక బుప్పున తుమ్చి అత్తుక సుద్ది కెరన అస్సెన్, చి దస్సె జా తిలె, కిచ్చో మాయ నెంత తుమ్ ఏక బావోక అస్సె ప్రేమ కెరుక జయెదె. జాకయ్, తుమ్చి పెట్టి పూర్తి నిదాసుమ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమయ్ కెర. 23 తుమ్ నోవర జెర్లొ అస్సెన్. జా నోవర జెర్లొన్ జలిసి నాసెనుమ్ జతి బి గలిలిసి నెంజె, గని జివ్ తిలి, కెయ్చిక తా గెతి దేముడుచి కోడు తెన్ ఈంజె జెర్లొన్ తుమ్ జెర్లొన్ జలదు. 24 దేముడుచి కోడుత జో రెర్లవ తిలి రితి,

† “ఈంజ లోకుమచ మన్సుల్ ఎత్తి, చివ్వరచి రితి జతతి, జోవయిచి గవురుమ్ చివ్వరచ పుల్లొచి రితి జతయ్.

జా చివ్వర వాడువ జతయ్, జివ్చ పుల్లొ నుకా గెచ్చ గెప్త గెతతి.

25 దేముడుచి కోడు, మాత్రమ్, కెయ్చిక తెయ్చిక తా గెచ్చెదె”

జలె, జివ్ దెతి తా గెతి జోవయిచి కోడు కిచ్చొ మెలె, తుమ్చి బోదన కెర్లొ నుబుమ్ కబుర్.

2

1 జాకయ్, దేముడు చెంగిల్ నుద్ది మెన తుమ్ చక దెక తిలె, కున్నుదుమ్ ఎత్తి, మోసిమ్బుద్ది ఎత్తి, మాయబుద్ది ఎత్తి, గోన జతిసి ఎత్తి, దూసువ కెర్లొన్, గోన లట్టబ్బిసి ఎత్తి. తుమ్తె తెంతో వెంట గెల. 2 తుమ్చి రచ్చనతె వడ్డితి రిసా, నోవర జెర్లొ బోదల్ రిత జా, కిచ్చొ వేరచి నే బెదిలి సత్తిమ్ తిలి దేముడుచి కోడు జలి అత్తుయ దూదుక తుమ్ అన జా తంక. 3 జాకయ్, జా దయచి రచ్చనతె తుమ్ ఉడ్డుమ్ జా తా.

4 మాన్సుల్ నెసిలో గని దేముడుచి మొక్కె గవురుమ్ తిలొ విలువ జలొ జివ్ తిలొ, జివ్ దెతో పత్తె తుమ్ జా. 5 జోతె అయ్లె, తుమ్ కి జివ్ తిలె వత్తల్ రిత జా, ప్రబుచి అత్తుతె గేర్ బెద బందితి రితి సుద్ది తిలె పూజర్లు జా, దేముడుచి సేవతె బెద, జో యేసుక్రీస్తుచి తెడిచ దేముడు మెన్చితె అత్తు బలుల్ దెతన జస్సె. 6 దేముడుచి కోడెతె

† “ఈంజె, సీయోసు డెంగ్రుతె, ఏక పత్తుర్ల టీవడ్డిసి. అంచి గేరుక బోడిపత్తుర్ జో జా, ఎత్తిక అదారుమ్ జయెదె. జో అవ్ నిసాన్లొ గవురుమ్ కెర్లొ, అంక ఒగ్గర విలువ జలొసా జయెదె.

జోవయింక కో నంపజవుల గే, కచితుమ్ జివ్ అంచి మొక్కె లాజ్ జంక నాయ్” మెన రెగ్లె అస్సె. 7 జాకయ్, తుమ్ నంపజలంక జో విలువ జతయ్. గని నంపనెంజలంక జో కీసి జతయ్ మెలె, దేముడుచి అన్సెక్ కోడుతె అస్సె. కేన్ కోడు మెలె,

‡ “కామిక నెంజె” మెన సీబందిలం జో ఏక పత్తురు పిట్టపుక మెన ఉవర్లె కి, జొయ్యొ వత్తురు బోడిపత్తుర్ జయె అస్సె”

† 1:24 1:24 యెనయా 40:6-8. * 2:4 2:4 యేసుక్రీస్తుచి రిసా సంగితయ్. లూకా 20:17-18, మత్తయ 21:42-44, మార్కు 12:10, రోమయ్యల్ 9:32-33. † 2:6 2:6 యెనయా 28:16. ‡ 2:7 2:7 కీర్తనలు 118:22. § 2:7 2:7 ‘దేముడుచి గుడి బందిలం’ మెలె, జోవయింక నంప నే కెర్లొ యారులచ వెల్లెల మాన్సుల్. ఎత్తి అదారుమ్ తిలొ దేముడుక జక్తి కెర్లొ యారులచ సెకడ్డన, జివ్, గని యేసుక ‘జొయ్యొ ఎత్తి, అదారుమ్ తిలొ దేముడు తెర్లయలొ క్రీస్తు రచ్చొంచువ కెర్లొన్’ మెన బుప్పునక నెసిల, మార్కు మత్తయ 21:42-46 దెక. * 2:8 2:8 యెనయా 8:14. † 2:9 2:9 డీనయెలిసి 1:6 దెక. ‡ 2:11 2:11 జివ్ నంపజలం వేర వేరతె నంపజలం నెంజలంజె జతె తిలె, పట్టొ ‘సొంత టాన్ నెంజలిన్’ మెలిన్క అస్సె కిచ్చొ అర్దుమ్ తయెదె మెలె, పరలోకుమ్ నంపజలం సొంత టాన్ జయెదె, చి రిసా బూలోకుమక ‘అవ్చి సొంత టాన్ నెంజె’ మెనుక జయెదె. కొరిందీతల పవుల రెగ్లె 2: నంబర ఉత్తము 5:1-2, వెలిప్పియల్ 3:20, ఎత్తియల్ 11:9, 10, 13. § 2:16 2:16 గలతీయల్ 5:1. * 2:18 2:18 ఎవెసు 6:5-10, కొలొస్సీయల్ 3:22-4:1.

మెన రెగిడ్డిసి. 8 అన్సెక్ కి,

* “నంప నెంజలం పిసిర్లొ పత్తురు జో జయెదె, జోవయింక నేడయెతో సాన్సె జో జయెదె”

మెన రెగిడ్డిసి. ఈంజ కోడు కీసి నెరవెర్లువ జతయ్ మెలె, ‘జర్లు జయెదె’ మెన అగ్లె తెంతో దేముడు సంగిలి రితి, జోవయిచి కోడు నే నూన్లొ రిసా జివ్ నే కెర్లొ రిసా వాట్ పిట్టవనతతి. జయె జోవయిచి తీర్పు.

9 గని తుమ్చి, దేముడు కీసి దెకితయ్ మెలె, ‘అవ్ నిసాన్లొ సెకుమ్చ’ మెన, ‘అంచి రాజిమ్చ పూజర్లు’ మెన, ‘అంచి సుద్ది తిలె జాతె’ మెన, ‘అంచ సొంత ప్రజలొ’ మెనయ్ జో దెకితయ్. అందర్ తెంతో తుమ్చి బుకా కెర, జోచి పరలోకుమ్చి ఉజెడతె గవురుమ్తె బెదయలొ యేసు ప్రబుచ ఒగ్గర వెల్లొ కమెచి రిసా తుమ్ చాచి నూనపుక మెనయ్ తుమ్చి దస్సె నిసాన అస్సె. 10 అగ్లె తుమ్ ‘దేముడుచ మన్సుల్ అము’ మెననుక నెతిర్లదు, గని అప్పె దేముడుచ ప్రజలె జా అస్సెన్. అగ్లెయ తుమ్చి కన్నూరుమ్ దొర్లు. జయె నాయ్, గని అప్పె దేముడు తుమ్చి కన్నూరుమ్ దెక రచ్చొంచువ కెర అస్సె.

11 ప్రేమ తిలె బాపుడ్లు, తుమ్చి అవ్ కిచ్చొ బతిమాల్లు జా సంగితసి మెలె, తుమ్ గడియ తుమ్చి సొంత టాన్ నెంజలిన్తె అస్సెన్. జలె, ఈంజ తుమ్చి సొంత టాన్ నెంజలిన్తె తుమ్ జతె తా, తుమ్చి అత్తుచి ఉప్పిరి యుద్దుమ్ కెర్లొ ఈంజ లోకుమ్చి అగరువ అనల్ జర్లు నే కెర్లొ రితి, తుమ్ ముద్దొ కెరన. 12 దేముడుక నేన్ల యూరుల్ నెంజల ఒత్తువ మన్సుల్తె తా తుమ్ చెంగిల్ బుద్ది తెన్ ఇండ, చి జోవయితె ఏక వేల కో గే తుమ్చి ‘తప్పల్ కెర్లొన్’ మెన దూసువ కెర్లొ, తుమ్ సత్తిమ్ ఇండితిన్చి రుజ్జు జివ్ దెకిలె, ప్రబు తీర్పు కెరుక జతి దీసిక తుమ్చి రిసా దేముడుక గవురుమ్ కెరుల.

అదికారులక మరియార దెకుతె

13 ప్రబుచి మరియార టీవడ్డి రిసా, ఈంజ లోకుమ్చొ ఎత్తి అదికారిక తుమ్ మరియార దెక. దేసిమ్క వెల్లొ జా ఏలువ కెర్లొసాక, 14 ‘నేరిమ్ కెర్లొన్ సచ్చ కెర్లొ’ మెన జప్పన్ ‘చెంగిల్ కెర్లొ మాన్సుల్క బుప్పమానుమ్ దెతు’ మెన జప్పన్ దేసిమ్క ఏలువ కెర్లొనొ తెర్లయలె అదికారులక కి తుమ్ మరియార దెక. 15 కిచ్చొక మెలె, తుమ్ సత్తిమ్ ఇండితిన్ తెన్, నేన్ల మాన్సుల్చి వెర్లిక, తప్ప మెన తుమ్ రుజ్జు దెకవ ముద్దొ కెరుక దేముడుచి ఇస్టుమ్. 16 సీఆగ్గుల్క గొతిమాన్సుల్ జలె రిత తుమ్ జయె నాయ్. దనచ నెంజన్. గని ‘అగ్గుల్చ గొతిమాన్సుల్ నెంజమ్, చి ఇస్టుమ్ అయిలి రితి జంక జయెదె’ మెన తుమ్ ఉవర నాయ్, దస్సె పాపుమ్తె గెచ్చు నాయ్. గని, దేముడుచి కామ్ కెర్లొన్, జోచయ్ గొతిమాన్సుల్ రిత జా, జోచి ఇస్టుమ్ రితి తుమ్ ఇండ.

17 ఎత్తిజన్ మాన్సుల్క తుమ్ మరియార దెక. బాపుడ్లు జలె నంపజలన్క ప్రేమ దెక. దేముడుక తుమ్ బియె. దేసిమ్క వెల్లొ రానొక గవురుమ్ కెర.

18 గొత్తిమాన్యుల్ కి జలికి, తుమ్చ ఎజొమాన్సుక మరియాద దెక. *మత్తన తా కన్యారుమ్ నేన్వన జేవ్ దెకిత ఎజొమాన్సు జేవ్ జలికి, కన్యారుమ్ నేన్వన జేవ్ జలికి జేవ్ నంగిలి కేక మెలె. 19 కిచ్చొక మెలె, తప్పన్ నే కెర్లె కి, కచి గే అత్తి తుమ్చిత్తె కో అర్ల సేడ మెలె, తప్పన్ గప్పరుమ్ టీవడ్డి రితి ఓర్పువ జలి, జో దేముడు జో మాన్సుక 'చెంగిలోసా చా' మెనెదె. 20 తుమ్ తప్పన్ కెర్లె రిసా దెబ్బల్ కయేలె పొది సెంతుమ్ తెన్ ఓర్పువ జలి, కిచ్చొ పున్మిమ్ నాయ్! గని, తుమ్ సత్తిమ్ కెర్లె కి సిచ్చ సేడ్డె సెంతుమ్ తెన్ ఓర్పువ జలి, దేముడు తుమ్క 'చెంగిలచ' మెన్తయ్. 21 దన్సి సెంతుమ్ తెన్ తుమ్ తంక మెన్యయ్ దేముడు తుమ్క బుకారయ్ అస్సె. కిచ్చొక మెలె, తుమ్చి పాపుమ్ గెస్సు మెన్యయ్ క్రీస్తు బాదల్ ఓర్పువ జా, తుమ్ కి జోవ అజ్జులేతె ఇండుక మెలి కోడు తుమ్క జో వాల్ దెకవ అస్సె. 22 జో, జలి, కెయ్యో కిచ్చొయ్ పాపుమ్ కెరె నాయ్. కిచ్చొయ్ మోసిమ్ కోడు లట్టబె నాయ్. 23 మాన్యుల్ జోక దూసువ కెర్లె, జోవయింక జో దూసువ నే కెర్లె తప్పన్ తిలె. జోక జేవ్ అర్ల కెర్లె కి, జోవయింక జో బియడె నాయ్, గని సత్తిమ్ తీర్పు కెర్లె దేముడు అబ్బినెచి అత్తి జోచి జీవ జో సార్పు కెరె దిలెన్. 24 జో యేసు సొంత ఆమ్ కెర్లె పావల్ జోచి ఆగి వయన, నిలువతె మొర్లెన్. పాపుమ్ ముల అమ్చి సొంత ఆత్మక మొర్లె రిత జా సత్తిమ్ ఇండితి రితి అమ్ జంక మెన్యయ్. జో యేసు కయేలె దెబ్బలు తుమ్క చెంగిల్ కెరె అస్సె. 25 తుమ్ అగ్గెయ వాల్ పిట్టవన చెదుర్చ జల మెండల్చ రిత జా తిలెద, గని అప్పె తుమ్చ అత్తల్ రకితే చెంగిలో గొప్పడుతె అన్నె బుల జా అస్సెన్.

3

తేరబోదల్ బుద్ది ఇండుక

1 తుమ్ తేరబోదల్ కి, దాక కెరన తుమ్చ మున్సరలుచి అదికారుమ్క మరియాద దెక. తుమ్ దన్సి ఇండిలె, జోవయింతె సగుమ్జెన్ అప్పెచి ఎదక ప్రబుచి కొడె రితి నే ఇండిలెకి, జోవయింక తుమ్ తేర్పొవ్ ప్రబుచి కోడు నే నీకడ్డెకి, 2 తుమ్చి సత్తిమ్చి ఇండుక, మరియాదచి ఇండుక, జేవ్ దెక దెక, ప్రబుక నంపజా, మార్పువ జప్పలె. 3 తుమ్ తేరబోదలు *“సూటి కెరనుమెదె” మెలె, మాములుమ్ డిస్సినక ముక్కిమ్ నే ఉచరె, నెండి సూటి కెరంతిన జప్పన్, బజార్ గట్ట తియంతిన జప్పన్, చెంగిల చెంగిల పాలల్ బందంతిన గలంతిన జప్పన్ తుమ్ చిలువ దెక నాయ్. 4 గని, తుమ్క కిచ్చొ సూటి కెర్పు మెలె, దేముడుచి మొక్కె ఒగ్గెరె చిలువ జిత్తి, కెయడ నానసుమ్ నే జతి పేట్చి తెడిచొ మాన్సు ప్రబుచి మత్తన బుద్ది, సెంతుమ్ బుద్ది జా తుమ్చి పెట్టి తప్పన్. 5 అగ్గెవ పొరులె దేముడుచి ఉప్పెరి నముకుమ్ తిల తేరబోదల్ జోవయింక సుద్ది తిలి అత్తచి సూటిక తెయార్ జా మున్సర్యల్చి అదికారుమ్క మరియాద దెకితె తిలె. 6 పూర్వూచి సారా దన్సి మున్సరన్ జలొ అబ్బాహామ్క 'ఎజొమాని' మెన, జోచి అదికారుమ్క మరియాద దెకితె తిలి. జోచి కోడు సూన్తె తిలి. తుమ్ కి సత్తిమ్ ఇండిలె, తుమ్ కిచ్చొక కి బమ్మ జంక నాయ్, చి జా సారాచ బోదల్ రిత జప్పె.

మున్సరబోదల్ తేర్పొవ్ కిసి దెకక

7 దన్సి, తుమ్ మున్సరబోదల్, తుమ్చ తేర్పొవ్ బమ్మ నే కెర్లె బుద్ది తెన్ పోన. జోవయింతెన్ జేయె తేరబోదక తొక్కె సిక్కి తయెదె మెన చిన, తుమ్చతె ఎత్తి మున్సరబోద తేర్పొక మరియాద దెక. జోవయింక జాకయ్ కిచ్చొక దొగతెర ఇని ప్రేమ దెకక మెలె, తుమ్ ఎత్తి దొగతెరకయ్ దేముడు జోవయింక దయక జోవయింక రప్పన్ వరుమ్చి వాట దా అస్సె. తుమ్ మున్సరబోదల్ తుమ్చ తెర్పొవ్ ఇని ప్రేమ దెకిలె, అడ్డు నెంతె దేముడు తుమ్చ ప్రార్థనల్ నూనెదె. తుమ్చ ప్రార్థనల్క అడ్డు నే జతి రితి జోవయింక ఇని ప్రేమ దెకతె.

ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ తెన్ తంక

8 జలి, తుమ్ ఎత్తిజన్ ఎక్కి ప్రేమయ్ తా, ఎక్కిలోక ఎక్కిలోకన్యారుమ్ దెక, నంపజలన ఎత్తిజన్క బాబేన్ దెకితి ప్రేమ దెక, ముద్దు కెర, సొంత గప్పరుమ్ నే ఉచరంతె, ఎక్కి మెన్సు తెన్ తా. 9 ఎక్కిలోక అన్నెక్లొ అర్ల కెర తిలె, జో అర్ల సేడ్డెసా అర్ల కెర్లెసాక అన్నె అర్ల కెర్లెక పొని. ఎక్కిలోక అన్నెక్లొ దూసువ కెరె తిలె, దూసువ జలొసా, దూసువ కెర్లెసాక అన్నె దూసువ కెర్లెక పొని. జో ఎక్కిలోక జో అన్నెక్లొ 'చెంగిల్ తప్పన్' మెన దెకన్. తుమ్క దేముడుచి దయ దొర్పు జప్పన్ మెన్యయ్ తుమ్ ఇని ప్రేమయ్ ఇండుక మెన్యయ్, తుమ్క జో నిసాన అస్సె. 10 పూర్వూమ్ దేముడుచి కొడెతె రెగ్గెయెలె రితి,

“సర్ల తెన్ జంక చి చెంగిలి నమయమ్ దెకక మెన కో జలిక ఇన్ముమ్ జయెదె గే, జోవయింక చోడి కిచ్చొ గర్పు నే లట్టబ్బి రితి, జోవయింక ఒట్టొ కిచ్చొ మోసిమ్ నే లట్టబ్బి రితి దెకన్సు. 11 దసా మాన్సు పాపుమ్ దూరి కెరన సత్తిమ్ ఇండును, సెంతుమ్ చజ సెంతుమ్ ఇండును. 12 కిచ్చొక మెలె, పున్మిమ్ ఇండితనక ప్రబు దెకెదె, జోవయింక ప్రార్థనల్ జో నూనెదె, గని పాపుమ్ ఇండితనక జో దెకె నాయ్, నూనె నాయ్.”

13 చెంగిల్ కమె కెర ఇండితి ఆన రితి తుమ్ ఇండిలె తుమ్క కో అర్ల కెర్లెల్ కొయ నాయ్! 14 గని, సత్తిమ్ తుమ్ ఇండిలె రిసా ఏక వేల కో జలిక అర్ల కెర్లె, దేముడు తుమ్క 'చెంగిల్' మెనెదె. దన అర్ల కెర్లె తుమ్ బియచె నాయ్. జోవయింక రిసా బమ్మ నే జతె, 15 “పరలోకుమ్చొ ప్రబుయి జో” మెన, తుమ్చి పెట్టి దిసానుమ్ క్రీస్తుక దెతి గప్పరుమ్ దాన. జో ప్రబుచి రిసాచి తుమ్చి పెట్టిచి దయరిమ్చి రిసా కో “జేవ్చి సత్తిమ్క తుమ్ రుజ్జు దెకవ” మెన కెయె జప్పన్ తుమ్క పునిలె, సరి జతి జబాబ్ దెంక తెయార్ జా తా. గని, *జబాబ్ దెంక జలి, బడాయ్ నెంతె మరియాద తెన్ లట్టబా. 16 అస్సె, 'సత్తిమ్' మెన తుమ్చి పెట్టి జాన్తినె జర్పు కెర్లె రితి తుమ్ ఇండ, చి క్రీస్తుచి తెడి తుమ్ సత్తిమ్ ఇండితినెచి రిసా తుమ్క బియచెన దూసువ కెర్లె, జేవ్ కెర్లె నెందల్క 'ఆరిచ' మెన జేవ్ చినన, లాజ జప్పలె.

17 తప్పన్ కెర్లె రిసా సిచ్చ జతి కంఠ, సత్తిమ్ కెర్లె రిసా సిచ్చ జంక చెంగిలి. తుమ్ సత్తిమ్ కెర్లె రిసా సిచ్చ జంక ఏక వేల దేముడుచి సెలవ్ తయెదె. 18 మెలె, క్రీస్తుక దెకిలె, క్రీస్తు కి దన్సి, జో పూర్తి సత్తిమ్ తిలె కి, పాపుమ్ జలొసక 'జోవయింక పాపుమ్ గెన్సు' మెన జో మొర్లినె తెన్ అమ్చి పాపుమ్ పూర్తి గెప్పవయ్ గెలెన్. జా ⁵ఎక్కి సుట్టు జో బలి జలిసి సరిప్పచ్చువ జయెదె. అమ్క దేముడు అబ్బినెతె అన్నె కడ ఆనెతి రిసా ముర అమ్చి పాపుమ్ గెప్పయలెన్.

* 3:3 3:3 ఎవెను 6:5-10, కొల్స్సయ్యల్ 3:22-4:1. † 3:10 3:10 క్రిస్తల 34:12-16. ‡ 3:15 3:15 మత్తయ 10:19, మార్కు 13:11, లూకా 12:12. § 3:18 3:18 కొల్స్సయ్యల్ 6:10, ఎత్తియ్యల్ 7:27, 9:12, 28 చి 10:10 దెక.

ఈంజు లోకుమచి అగ్గి రగుమక జోక మార్ల, గని జోచి అత్తుక దేముడు అబ్బొసి జోక అన్న* జయధ్లన.

19 జో మొద్ది పొది యేను కేన గెలన మెలె, బూలోకుమక ఎట్టో లోకుమతె జేలి జల, ఆకర దీనిచి పరిచ్చక సిచ్చక రకిత అత్తుల తిలివెతె జోవయింది అత్తుక జో ఉత్త గెచ్చ, దేముడు అబ్బొనచి కోడు సాడుప కెర్లన. 20 అగ్గెయ, పూర్ణుమ పొది, †నోవహుచి కాలుమతె “అంక నంపజా రచ్చించుప జతు” మెన దేముడు సిచ్చ వాయద కెర రకిలెకి, జో నోవహు, జా ఓడ బందితె తిలి పొది జోచి కోడు నూసుక నెసిలనచ అత్తులక నుబుమ్ కబుర్ కోడు సాడుప కెర్లన. జలె, జా ఓడతె తోక్కిజని, మెలె, ఎక్కి అట్టు జన మాన్సుల పానితె రచ్చించుప జల.

21 జా నమయుమతె జేవ్ దస్సి పానితె రచ్చించుప జలిసి, జలె, బాప్తిసుమక టాలి జతయ్. మెలె, పానితె బాప్తిసుమ జతిసి తుమక రచ్చించుప కెర్ల గుర్తు జతయ్. కీసి మెలె, తుమచి అగ్గుచి ముర్కి, దోవనతినచి రిసా నాయ్, గని యేనుక్రీస్తు అన్నె జీవ్ జా ఉట్టి రిసా దేముడుచి మొక్కె తుమచి పాపుమ గెలి గుర్తుయ బాప్తిసుమ దెకయతయ్. ప్రబుక నంపజలన జోవయింది బుద్ది మార్పుప జా ప్రబుకయ్ గపురుమ్ కెర్లె రితి ఇండుక ఇస్టుమ్ జలిసి గుర్తు బాప్తిసుమతెయ దెకయతతి. 22 జలె, జో క్రీస్తు జీవ్ జా ఉట్టు కెర పరలోకుమతె వెగ గెచ్చ, దేముడు అబ్బొనచి ఉజెతో పక్క వెన తా, †దూతలచి ఉప్పిరి, అదికారలచి ఉప్పిరి, నక్తుల ఎత్తిచి ఉప్పిరి ఏలుప కెర్లయ.

4

అగ్గక బాదల్ సేడ్లె బుద్ది చెంగిలి జతినచి కోడు

1-2 క్రీస్తు, జలె, మాన్సుచి జోచి అగ్గుత బాదల్ సేడ్లెన. జాకయ్, *అమ్ కి జోచి రితి బాదల్ సేడ ఓర్పుప జమ* మెన తుమ్ డిట్టుమ్ కెరన. కిచ్చొక మెలె, జో తేన్ మెలి రితి అగ్గుక కో బాదల్ సేడ తయెది గే, ఒత్త తెంతె ఈంజు అగ్గి జతె ఎదిలి నోపుక మాన్సుచ అసల్ రితి నాయ్, గని దేముడుచి ఇస్టుమ్ కీసి అన్న గే, దస్సి ఇండుక మెన, జో మాన్సు పాపుమ్ ముల అన్నె.

3 దేముడుక నేన్లనచి రితిచి తుమచి అగ్గెచి ఇండుక అగ్గెయచి మెన, తుమ్ దసితె అన్నె గెచ్చ నాయ్. దేముడుక నేన్లన జోవయింది అగ్గెచి ఆన ముద్దొ నే కెరంతి రితి, అసల్ రితి, మచ్చిలి రితి, ‘సర్ల కెర్లసుమ్’ మెన వెట్టారుమ్ జతి రితి, ‘సర్ల కెర్లసుమ్’ మెన నూర్పు పితి రితి, వెట్టారుమ్ జా బొమ్మలక జొక్క రితి జతతి. 4 తుమ్ అప్పె జోవయింతెన్ దన బుద్ది నెంజల అలబాట్లతె బెదుని నాయ్ చి రిసా జేవ్ అచారిమ్ జా తుమ్క దూసుప కెర్లెత్తి. 5 గని ఆకరక, మొర్లనక జీవ్ తిలనక తీర్పు కెర్లక తెయార్ జలో ప్రబుచి మొక్కె జేవ్ జోవయింది పాపుమ్ ఒప్పున సిచ్చ జంక అన్నె. 6 దస్సికయ్, †మొర్లనక కి నుబుమ్ కబుర్ నూనయ్లో కిచ్చొక మెలె, మాన్సుచి జోవయింది అగ్గక మాన్సుల సేడ్లె జోవయింది

పాపుమచి సిచ్చ జేవ్ జలెకి, దేముడు జోవయింది అత్తుక కీసి జతయ్ గే, జేవ్ కి దస్సి జంక అవకాసుమ్ తంక.

7 ఈంజు ఎత్తుక ఆకర దీని పాసి జా జతయ్. జాకయ్, ప్రార్లనల్ కెర్లె తతి రిసా తుమ్ మచ్చిలి రితి నే జతె తెలిచి తా ముద్దొ కెరన, బుద్ది ఇండుక జాగర్ల తా. 8 ముక్కిమక, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో పూర్తి ప్రేమయ్ ఇండ దెకితె తా. దస్సి ప్రేమ దెరన. కిచ్చొక మెలె, †బగ్గర్ల తప్పల్క ప్రేమయ్ ఓర్పుప జా చెమించుప కెర్లయ్. 9 అన్నె, తుమచి తె ఎక్కిలోతె అన్నెకో అయ్లె, కోపుమ్ నెంతె గడ్డు నెంతె, సర్ల తెన జోవయింక మరియద కెర. 10 దేముడు తుమ్క కిచ్చొ నక్కి దా తిలె, జోచి దయచ, జో దెత వేర వేర కిన్కివరల్ తరిపావో నెంతె జోచి బుద్ది రితి, అన్నె మాన్సుల చెంగిల్ తతి తుమ్ వాడిక కెర దానా. 11 దస్సి, బోదన కెర్లసా జలె, దేముడుచి తెడి తా జోయ్యి దిల కొడో లట్టుబ్బు. దస్సి కి, కో అన్నె మాన్సులక తోడ్ కెర్లసా జలె, దేముడు దెతి నక్కియ జో జా తోడ్ కామ్ కెర్లు. తుమ్ దస్సి ఇండిలెగిన, యేనుక్రీస్తుచి రిసా దేముడుచి గపురుమ్ ఎత్తితె రుజ్జు డీసెదె. కెయక తెయక జోవయింక గపురుమ్ అదికారమ్ తప్పను!

జెత బాదల్ చి రిసా దయిమ్ సంగితిసి, జాగర్ల సంగితిసి

12 అన్నె, ప్రేమ తిల బాపుట్టు, తుమ్క అప్పె జెతికయ్ అగ్గి మెలి రితిచి పరిచ్చచి రిసా తుమ్ అచారిమ్ జా నాయ్. ‘అమ్క దస్సిచి కిచ్చొక లయక?’ మెన తుమ్ ఉచర్లె, జా జర్లు జతిన కిచ్చొ అచారిమ్చి నెంజె. కిచ్చొక తుమ్క జర్లు జతయ్ మెలె, తుమచి నిదాసుమ్ పరిచ్చ జా రుజ్జు జంక. 13 ‘క్రీస్తు నేడ్లె బాదల్తె అమ్ కి బెదితసుమ్’ మెన తుమ్ సర్లనంతోసుమ్ జా, చి జోచి గపురుమ్ పూర్తి డీసి దీసిక ఒత్తయ్ కి జో తెన్ సర్లనంతోసుమ్ జన్లె. 14 ‘అమ్ నంపజలన’ మెన తుమ్ ఒప్పన్లె రిసా మాన్సుల తుమ్క దూసుప కెర్లె, తుమ్క చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి ఉజెడిచి అత్తు తుమచి తెన్ తా గెచ్చ తుమ్క తోడు తా సెక్కి దెత తత్తయ్.

15 గని, మార్లొన్ జలెకి, ‘చోర్లొన్’ జలెకి, ‘నేరిమ్ కెర్లసా’ జలెకి, ‘వేర మాన్సులచి కామచి నెడిమి జా పోటి కెర్లసా’ జలెకి, మెన తుమచి తె కక్క కో నింద కెర్లె రితి వాల్ దాన నాయ్. దన కమె కెర బాద సేడ్లె తుమ్క చెంగిల్ నాయ్. 16 గని, ‘నంపజలన’ మెన తుమ్ ఒప్పన్లె రిసాయ తుమచి తె కో కచి అత్తి బాదల్ సేడ్లె, లాజ్ జంక నాయ్. ‘నంపజలన’ మెన జా నావ్ దెరన్లెసి చెంగిల్ మెన, జో నంపజలన దేముడుక గపురుమ్ దెప్పను! 17 కిచ్చొక మెలె, దేముడు మాన్సులక పరిచ్చ కెర్లె సిచ్చ కెర్లె నమయుమ్ పాసి జా అన్నె. జలె, జో పరిచ్చ కెర్లెసి తీర్పు కెర్లెసి అమ్ నంపజలనతెయ్ మొదోల్ జతయ్ జలె, దేముడుచి నుబుమ్ కబుర్ రితి ఇండుక నెనిత మాన్సుల ఆకరక కెర్లె సిచ్చ జప్పల! 18 జో దేముడు పూర్ణుమ్ రెగ్గయ్లె రితి;

*“నత్రిమ్ జలో మాన్సు” కన్లన రచ్చించుప జతయ్ జలె,

* 3:18 3:18 లూకా 24:39 దెక. అత్తు రగుమచి అగ్గి తెన్ యేను అన్నె జలెన. కొందిలక పప్పలు రెగిడ్లి వేక నంబర్ ఉత్తము 15:44, వెలిప్పియల్ 3:21. చి ఎత్రియల్ 10:5 దెక. † 3:20 3:20 అదికారుడుమ్ 6-9 అర్థయల్. ‡ 3:22 3:22 ఎపెసు: 1:21, 6:12, కొలోస్సియల్ 1:16, 2:10, 15, చి తీతు 3:1 దెక. * 4:1-2 4:1-2 రోమియల్ 8:17, వెలిప్పియల్ 1:29-30, తిమోతిక పప్పలు రెగిడ్లి 2 నంబర్ ఉత్తము 2:12. † 4:6 4:6 3:19 దెక. ‡ 4:8 4:8 ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు అమచ బగ్గర్ల తప్పల్ల జోవయింది ప్రేమయచి రిసా ఒర్పుప జా చెమించుప కెర్లయ. దస్సి ప్రేమ అమచి వెత్తి తా, అమ్ కి దస్సి అన్నె మాన్సుల తప్పల్ల ఒర్పుప జా చెమించుప కెరక. పట్టి, అమ్ దస్సి ప్రేమ కెర్లె, జయి కి జో దెక అమ్క కనూరుమ్ దెకెదె. మత్తయ 6:12, 14, 15 దెక. § 4:10 4:10 రోమియల్ 12:6-8 దెక. * 4:18 4:18 సామెతల్ 11:31. † 4:18 4:18 కన్లన మెలె, రచ్చించుప నే జలి రితి జా కీసి గే రచ్చించుప జతయ్.

దేముడుక నే బితన, సాపుమ్ కెర్లన,
కీసి రచ్చించువ జవుల! రచ్చించువ జంక నెత్తిర్లి!”

¹⁹ జాకయ్, దేముడుక నిదానుమ్ తా జోవయింది సెలవ్ క కో ఈంజ లోకుమ్ తె సిచ్చల్ అర్ల సేడ్త గే, ఎత్తిక జిర్లున్ కెర్ల నిదానుమ్ తిలో జో దేముడుచి అత్తి జోవయించ అత్తల్ సార్చ కెర దా, చెంగిల్ కమె కెర్ల తత్తు!

5

సంగుమ్చ వెల్లెల మాన్సుల్ కీసి ఇండుక

¹ తుమ్చి తెచ సంగుమ్చ వెల్లెల మాన్సుల్ క, జలె, ఆవ్ ఏక్ కోడు సంగిది. తుమ్చి తెన్ కి సంజలసక ఆవ్ వెల్లో జలోసా తా, క్రీస్తు సేడ్ల బాదల్ సొంత దెకిలోసా జా, పడ్డో తెదోడెక రుణ్ణు జా డీసుక తిలి వరలోకుమ్చి ఉజెడెతె గవురుమ్తె బెదెతోసా జా, ఆవ్ తుమ్తెచ వెల్లో మాన్సుక కిచ్చో బతిమాల్వా జా సంగితసి మెలె, ² తూమ్ దెకితి వాట దేముడుచ మెండల్ జల సంజలసక తుమ్ నిదానుమ్ దెకితె తా, తుమ్క కో బలవంతుమ్ కెర్లె రితి నాయ్, గని దేముడుచి ఇస్టుమ్ రితి పూర్తి మెన్సు దా జోవయింక సర్ల తెన్ దెకితె తా. డబ్బుల్ అసక నాయ్, గని సర్లబుద్ది తెన్ కెర్లె తా. ³ పడ్డో, జా మందతెచ మాన్సుల్ క బియడ్డి రగుమ్ ఏలువ కెర నాయ్, గని జేవ్ కీసి సత్తిమ్ ఇండుక గే దెకితె రితి తూమ్ దస్సి సత్తిమ్ ఇండ దెకవ. ⁴ తూమ్ దస్సి ఇండ వాట్ దెకయలదు మెలె, ఎత్తిచి కంట వెల్లో గొవుడు జతో క్రీస్తు అకర్ దీసిక ఎత్తిజిన్ క డీస్సి పొదిక ప్రబుచి గవురుమ్ నే గేతి బవుమానుమ్ తుమ్ ఎత్తిజిన్ క దొర్లు జయెది.

⁵ పడ్డో, సంగుమ్క దెకితె వెల్లెల మాన్సుల్ చి తెడి తుమ్ అన్సె సంజలస దాక్ కెరన, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ చి కోడుక మరియాద కెర. తుమ్ ఎత్తిజిన్ సొంత గవురుమ్ నే ఉచరంతె, ఎక్కిలోచి మొక్కె ఎక్కిలో దాక్ కెరన, ఎక్కిలోచి సేవ ఎక్కిలో కెర. పూర్లుమ్ దేముడుచి కొడెతె రెడ్డయిల్ రితి,

*“సొంత గవురుమ్ ఉచరంతనక దేముడు దూరి కెర్లయ్, గని కో దాక్ కెరనుల గే,
జోవయింకయ్ జోచి దయచి తోడు జో దెయెది”
మెన రెగిడ్డి కోడు.

⁶ జాకయ్, ఎత్తిచి కంట సెక్తి తిలో దేముడుచి అత్తి తుమ్చి బత్తు సార్చ కెర దా జోచి తెడి దాక్ కెరన, చి జో ఒప్పున్సి సమయిమ్క గవురుమ్ తెన్ తుమ్క టీచడెది.

⁷ బాదల్ సేడ్డి తుమ్చి బయిమ్ ఎత్తి, జో వయితి రితి తుమ్ సార్చ కెర దాన. కిచ్చోక మెలె, తుమ్క ‘చెంగిల్ తత్తు’ మెన, తుమ్చ బాదల్ పయింక జో ఇస్టుమ్ జతయ్. ⁸ మచ్చిల్ రితి బుద్ది నే జతె తుమ్ ముడ్డో కెరన, తెలివి తా జాగర్ల తా. కిచ్చోక మెలె, తుమ్క నేరిమ్ పయిండుక ఇస్టుమ్ జలో నయ్తాన్ కక్క జలెకు గీడుక కోర్వ జా, బర్లితో సింపుమ్చి రితి బులితె తత్తయ్. ⁹ ఒండి లోకుమ్చ బాపుడ్లు జల సంజలసక కి ఇన బాదల్ సేడుక అన్సె మెన జాన, తుమ్చి నముకుమ్ డిట్టుమ్ తా జో నయ్తాన్ చి ఉప్పిరి జినుక తుమ్ టీచ. ¹⁰ అన్సె, గడియ బాదల్ సేడ ఒర్లువ జలదు మెలె, క్రీస్తుచి నావ్ తెన్ తుమ్ జోచి కెయెడ తెయెడ తతి వరలోకుమ్చి ఉజెడెతె గవురుమ్తె బెదెక మెన తుమ్క నిసాన బుకార్లొ ఎత్తి, దయ కెర్లొ దేముడు సొంత తుమ్క పూర్తి కెర, డిట్టుమ్ కెర, జిన్ రితి

సెక్తి దెయెది. ¹¹ జో కెయెడ తెయెడ ఏలువ కెర్లు! ఏలువ కెరెది. జోక జోబర! ఆమేన్.

అకర్ కోడు

¹² ఈంజ సుబుమ్ కబార్ నిజామి దేముడు దిలిసి’ మెన సాచి సంగ తుమ్క డిట్టుమ్ కెరుక మెన, జోక ‘నిదానుమ్ తిలో బావో’ మెన సిల్వానన్ క సంజా జోచి అత్తి తుమ్క ఈంజ ఉత్తుమ్ రెడ్డు అన్సె. ప్రబు దిలి ఈంజ నిజామ్ జలి దయతె తుమ్ డిట్టుమ్ టీచ.

¹³ దేముడు అమ్క తుమ్క కీసి నిసాన అన్సె గే, దస్సి ‘అంచయ్ మాన్సుల్ జతు’ మెనయ్ ఈంజ బబులోసు పట్టుమ్తె కి మాన్సుల్ క నిసాన అన్సె. జో నిసాన్సి ఈంజ సంగుమ్చ కి తుమ్క జోవయింది జోబర సంగితతి. అంక పుత్తు జలో రితో మార్కు జోచి జోబర సంగితయ్. ¹⁴ ప్రబుచి ప్రేమక తుమ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో జోకర.

క్రీస్తుచి తెడిచ తుమ్ ఎత్తిజిన్ క జోచి సింతుమ్ తవున్!

* 5:5 సామెతల్ 3:34, యాకోబు 4:6. † 5:13 5:13 ‘బబులోసు’ మెలె, ఏక్ వేల లోమ్ పట్టుమ్క టాలి జతయ్. దీనయిల్ 17 అద్యయిమ్చి జా అద్యయిమ్తెచ కొడెచ వట్టవ కొడెచ దెక.

పేతురు రెగిడ్లి దొన్నిచి ఉత్త్రమ్ బారిక జలో పేతురు రెగిడ్లి దొన్నిచి ఉత్త్రమ్

మొదోల్ కోడు

1 అమోవో దేముడు అమ్మక రచ్చించుప కెర్తొనా జలో యేసుక్రీస్తుచి పున్నిమచి రిసా, జోచి దయక అమ్మ నంపజలన తెన్ ఎక్కి విలువచి నముకుమ్ తిల నంపజలనక, యేసుక్రీస్తుక *నివ కెర్తొనా జా జోచి బారికి జలో *సిమోసు పేత్తు రెగిడ్లి ఉత్త్రమ్.

2 దేముడుచి ప్రబు జలో అమోవో యేసుక్రీస్తుచి ఉప్పిర్చి గ్యానుమ్ తుమ్చి పెట్టి జాన్లుప జా, జోక తుమ్ రోజుక అన్నెయ్ జాన్తినచి రిసా తుమ్క జోచి దయ జోచి సింతుమ్ అన్నె బగ్గర్ జవున్!

3 దేముడు జోచి పరలోకుమ్చి నెక్కి అదికారుమ్కయ్ తెన్, జోచి సొంత పరలోకుమ్చి గప్పురుమ్చి ఉజ్జడతె, జోచి చెంగిల్చి రిసా అమ్మక నిసాన బుకర్లొక అమ్మ జాన్తి వాబు పరలోకుమ్తె బెదితి జేవ్, పరలోకుమ్చి నత్తిమ్ సుద్ది ఇండితి నెక్కి అమ్మక దొర్పు జతి రితి, ఎత్తి అమ్మక దా అన్నె.

4 దస్సి, ఎత్తిచి కంట విలువ తిల జోచ ప్రమానల్ అమ్మక దా అన్నె. కిచ్చొక మెలె, జేవ్ ప్రమానల్చి నెక్కిక ఈంజ ఆగ్చివ గార్ ఆనల్చి రిసాచి ఈంజ లోకుమ్చి పాపుమ్ తెంతో తుమ్ పిటవన్క, చి అన్నె, జోచి అత్త తుమ్చి పెట్టి జా, దేముడుచి రితి తుమ్ మూర్పుప జా జోచి తెన్ పాపుక మెన తుమ్క దా అన్నె.

5 జాకయ్, తుమ్ నిదానుమ్ చజ దెరన తుమ్చి నముకుమ్తె చెంగిల్ గునుమ్ బెదపుక అన్నె. జా చెంగిల్ గునుమ్తె గ్యానుమ్, 6 జా గ్యానుమ్తె ఆన ముడ్లి కెరంతిసి బెదవ, ఆన ముడ్లి కెరంతితె నిదానుమ్ బెదవ, జా నిదానుమ్తె దేముడుక బితిసి బెదవ, 7 జా దేముడుక బితిసి తెన్ నంపజలనక ముద్దు కెర్తి ప్రేమయ్ బెదవ, చి ప్రేమయ్ తెన్ కన్నూరుమ్ బెదవ తంక. 8 ఇన బుద్దుల్ తుమ్ ఇండుక దెర అన్నె అలవాట్ జలె, అమోవో ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుక జాన్తినతె తుమ్ కామ్క నే అయ్లసి నే జన్న, జోచి రిసా పలితుమ్ దెర్తె. 9 ఇన బుద్దుల్ కక్క తయ్ నాయ్ గే, జో మాన్సు గుడ్డి జలి రితి జా, జోచ అత్త అంకివో సరిగా డిస్సి నాయ్, జోక దూరి తిలిసి నే డిసిల్ రితి జతయ్, చి జో అగ్గె పాపుమ్ ఇండిలిన్తె జో అన్నె నే ఇండిల్ రితి దేముడు జోక విడ్డల్ కెర్తెసి, చెమించుప కెర్తెసి, జో పచ్చ అన్నె.

10 జాకయ్, బావుడ్లు, తుమ్క దేముడు నిసాన బుకర్లొ వాల్ ఇండుక ఆన జా అన్నె నిదానుమ్ జతి రితి తుమ్ దెకన. తుమ్ ఇసి నిదానుమ్ జలె, వెర్తి బుద్దితె అన్నె నెడ్డు నాయ్.

11 దస్సి కి అమోవో ప్రబు అమ్మచ రచ్చించుప కెర్తొనా జలో యేసుక్రీస్తుచి పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె తుమ్ బెదుక మెన జో పూర్తి సర్త తెన్ తుమ్క వాల్ దెయెదె.

12 తుమ్క దిలి నత్తిమ్తె తుమ్ డిట్టుమ్ జలికి, ఈంజ ఎత్తి తుమ్ జాన్లె కి, కెయెక కి తుమ్క అచే ఉచార

కెరయ్తె తయెదె. 13 అచే ఈంజ *కుడియ జలి రితి మొర్తి ఆగ్తె తతి ఎద తుమ్క ఉచార కెరపుక అచి పూచి మెన జాన్. 14 అమోవో ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తు అంక కెదెకయ్లి రితి, అచే ఈంజ కుడియ జలి రితి మొర్తి ఆగ్ ముల్లి సమయమ్ పాసి జెతయ్ మెన జాన్. 15 జాకయ్, అన్నె, అచే ఉట్ట గెలి వడ్డి కి ఈంజ ఎత్తి తుమ్ ఉచార కెర్తి రితి *దెకిన్దె.

16 అమోవో ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి నెక్కి తిలిన్చి రిసాచి జో అన్నె ఉత్త్ర జెతినచి రిసా తుమ్క అమ్మ జాన్వ కెర, కో తెలిచి మాన్సు అచ్చె ఉచర్తిసి నెంజె. జోచి *పరలోకుమ్చి గప్పురుమ్ తిలి ఉజ్జడె జో జతిసి అమ్మ సొంత దెక అన్నెమ్.

17 కెయ్ మెలె, కిసి మెలె, దేముడు అబ్బొసి జోక గప్పురుమ్ ఉజ్జడి కెర్తెన్తె, చి

*“ఈందె, ఈంజొయి అంవో ప్రేమ తిలో పూత్తు.

ఇన్నెచి రిసా అంక బగ్గర్ సర్తనంతోనుమ్” మెన పరలోకుమ్చి దేముడు అబ్బొసి జోచి అవాడ్ నూనయ్లి పొది, 18 పరలోకుమ్ తెంతో చి జా అవాడ్ అమ్మ సొంత నూన్లుమ్. కిసి మెలె, అమ్మ కి సొంత జో తెన్ జా సుద్ది తిలి డొంగె తిలమ్.

19 పూర్లుమ్ దేముడు జోచ కబుర్లు సంగిలనచి అత్తి సంగిలిసి ఎత్తి కచితుమ్ జర్లు జయెదె, మెన అమ్మ తెదొడి దెకిలిన్చి రిసా అమ్మక రుజ్జు అయ్లి. జాకయ్, దేముడు సంగిలి ఈంజ కబుర్ తుమ్ డిట్టుమ్ దెరన, రాత్ పాయితి పెందాలె దిస్సి సుక్కో తుమ్చి పెట్టి ఉజ్జడె జతి రితి ప్రబు అన్నె జెతికయ్ జా వెల్లి దిసి జెతె ఎదక అందర్తె ఉజ్జడె దిస్సి దిప్ప రగమ్మ జా అన్నె. జాకయ్ తుమ్ జాగర్త తెన్ దెకన్లె తుమ్క చెంగిల్ తయెదె. 20 ముక్కిమ్క తుమ్ కిచ్చొ అర్లుమ్ కెరన మెలె, దేముడుచి కోడుతె రెగ్గయ్లిన్తె జోచి కేన్ కోడు కి కిసి అర్లుమ్ కెరనుక జలె, మాన్సు సొంత జొయ్యి అర్లుమ్ ఉచరన్తి రితి జయె నాయ్. జో దేముడు సొంత దిలి అర్లుమ్ అమ్మ కెరనుక అన్నె. 21 కిచ్చొక మెలె, దన కబుర్లుతె కేన్ కి కెయెక కి మాన్సుచి సొంత పెట్టిచి ఉచరన్తతి తెంతో చి నెంజె. గని దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్త కేన్ కేన్ మాన్సుల్క దెర్తి గే, దేముడుచి సొంత కొడె జేవ్ మాన్సుల్ లట్టణ, రెగిడ్లె. జేవ్ జోచయ్ కొడె.

2

అబద్దుమ్క సంగితన సికడ్డి రిసా

1 “దేముడుచ కబుర్లు సంగితనుమ్” మెన అగ్గెచ పొదులె, పూర్లుమ్, అబద్దుమ్క కి అమ్మచ ప్రజెల్తె, అమ్మచ ఇస్రాయేలుల్తె, సగుమ్జెన్ బార్ జలె. దస్సి, తుమ్తె కి అబద్దుమ్చి బోదన కెర్తన తవుల. జేవ్ మాన్సుల్ కిచ్చొ కెరుల మెలె, నానినుమ్ కెర్త ఇస్టుమ్ అయ్లె జోవయింప అబద్దుమ్ తిరీమ్ తిరీమ్ సికడ, *పాపుమ్ తెంతో రచ్చించుప జతు” మెన జోచి జేవ్ దా జోవయింక గెనన్లో *ప్రబుక ‘దేముడు నెంజె’ మెన సంగిల్ రితి జా, జోచి మరియాద కడ్డి రితి ఇండుల. జేవ్ దస్సి కెర, జోవయింక జెచ్చె చట్టున పూర్తి నానినుమ్ అనసుల.

* 1:1 1:1 నెంజె, 'గతిమాన్సు', నెంజె 'గత్తి సుదె'. † 1:1 1:1 నెంజె 'సిమోసు'. జోవయింప అన్నెక నావ్ 'పేతురు'. బారికల్ 15:7, 14 దెక. ‡ 1:13 1:13 కొరింథిల్ పవులు రెగిడ్లి 2 నంబర్ ఉత్త్రమ్ 5:1, 4 దెక. § 1:14 1:14 దొహవను 21:18-19 దెక. * 1:15 1:15 పేతురు బోదన కెర కెర సంగిలిన్ ఎత్తి మాన్సు రెగ్ల చి రిసాచి జోవయింప సాచి రెగిడ్లె, మెన మాన్సుల్ సంగితతి. జేక, ఇన్నె జా మాన్సుచి రిసా ఏక వేల సంగితయ్ మెన సగుమ్జెన్ ఉచర్తి. † 1:16 1:16 మత్తయి 17:1-5, మార్కు 9:2-7, లూకా 9:28-35 దెక. ‡ 1:17 1:17 మత్తయి 17:5. * 2:1 2:1 యూదా, చెత్తర్ నెంబర్చి కోడు దెక.

2 జేవ్ లాజ్ నెంత కెర్ల పావల్ దెక దెక, అన్న ఒగ్గరజన్ జోవయింది పట్టి గెచ్చుల, చి “ఒహ్, సత్తిమ తిలో దేముడుక జోకర్తతి, గని దగుల కము కెర్తతి” మెన, అన్న మాన్సుల్ నిస్కారుమ్ నంగుల, చి జోవయింది ఇండుకతె ప్రబుచి సత్తిమ్ వాటు నిస్కారుమ్ డీనెదె. 3 జోవయింది పెట్టిచి అసల్క తెలివి కొడో బెదవ బెదవ, తుమ్ కి అబధుమ్ నంపజతి రితి తుమ్క మోసిమ్ కెర లాబుమ్ కెరసుల. జలి, అగ్గె తెంతో జోవయింది సిచ్చ దేముడు నంగ అన్న, జోవయింది సిచ్చ రకితె అన్న, చి జోవయింది నానిసుమ్ కచితుమ్ జోవయింక లయెదె.

4 అగ్గెయి పరలోకుమ్చ దూతల్ గగుమ్జన్ పావుమ్ కెర పావుమతె సెడ్డి రిసా, దేముడు జోవయింక సిచ్చ కెరుక నే పిట్టయతె, వెల్లి అగెచి గొయచితె ఎత్తిచ్చి కంట ఎట్టో తిలిన్తె జోవయింక గల దా, ఎత్తిక తీర్పు కెర్ల ఆకర దీసిచి వెల్లి సిచ్చ జతె ఎదక జేవ్ రకితె రిసా, జోవయింక ఎత్తిచ్చి కంట †అందర తిల బోస్తుతె గలయె అన్న.

5 పడ్డో, పూర్ముచ మాన్సుల్చి రిసా ఉచర్లె, జోవయింది పావుమచి సిచ్చ జోవయింక నే పిట్టయతె, జేవ్ పాదులె సత్తిమ్ పాడువ కెర్ల తిలో ఎక్కి సినోపహుక చి జో తెన్ అన్న సత్తుజన్ జోచి కుటుంబుమ్చ మాన్సుల్క రచ్చింఱువ కెర, ఒండె లోకుమ్చ పావుమ్చ మాన్సుల్చి ఎత్తిజన్ మొర్లి రితి, దేముడు వెల్లి పాని పెటవ బూరుమతె దుజడ గెలన్.

6 పడ్డో, పూర్ము పాచిద †సాదొమ్ చి, గొమొరా మెల పట్టల్ సార జతి రితి దేముడు సిచ్చ దా, కిచ్చో జేవ్ నే తతి రితి పూర్లి నానిసుమ్ కెర వుంచ దా, పడ్డొక పావుమ్ ఇండిత మాన్సుల్క †పావుమతె గెలె, సిచ్చ జంక అన్న మెన రుజ్జు తతి రితి దేముడు జోవయింక సిచ్చ కెర్ల. 7 గని, ఒత్తవ పావుమ్ నుదల్ ముడ్డో నే కెరంతిసి, జోవయింక అసల్త కము దెక దెక బాద సెడ్డో సత్తిమ్ ఇండిలో †లోతుక రచ్చింఱువ కెర్ల. 8 జో సత్తిమ్చో మాన్సు జేవ్ పావుమ్చ మాన్సుల్తె జతి తా దెకిలిన్ సూన్చిచి రిసా, జేవ్ కెర్ల తిల జోవయింక అసల్ ముడ్డో నే కెరంత పావల్చి రిసా, రోజుక జోచి పెట్టి దుకుమ్ సెడ్డె తిలో.

9 జలి, ఈంజ ఎత్తి బెదయెలి కిచ్చో దెకితనుమ్ మెలె, జోవయింక నిదానుమ్ తిలనక బాదల్ తెంతో రచ్చింఱువ కెరుక కి, పడ్డొ వెల్లి తీర్పు కెర్ల ఆకర దీసిచి సిచ్చ జతె ఎదక సత్తిమ్ నెంజలనక సిచ్చతె రకుక కి దేముడు జానె. 10 †ముక్కిమ్క కక్క సిచ్చ దెంక మెలె, మరియాద గెత అసల్ రితి ఇండితనక చి అదికారుమ్క నే బితనక. జోవయింక వెట్కారుమ్చ అసల్క ఇండిత, అదికారుమ్క నే బిత మాన్సుల్, జలి, సొంత నంపజా తా దయెలమ్ తెన్ ఇస్సుమ్ అయెలి రితి ఇండితనక జా, దేముడు కబుర్ తెర్లయె పరలోకుమచి ఉజడెచి గవుమ్ తిల దూతల్

గట్టక సీదూసువ కెరుక కి బితి నాయ్. 11 *పరలోకుమ్చ దూతల్, మాత్తుమ్, జేవ్ మాన్సుల్చి కంట జోవయింక ఒగ్గర నెక్కి అదికారుమ్ తిలె కి, ప్రబుచి మొక్కె జేవ్ తిలె కి, జేవ్ మాన్సుల్క దూసువ కెర్ల తీర్పు నే సంగెతె తుక్కె తత్తతి. 12 †జేవ్ మాన్సుల్, మాత్తుమ్, కీన జతతి మెలె, జంతువుల్చ రిత, జంతువుల్ రిత గునుమ్ తా, జోవయింది పెట్టి అయెలిసి అర్దుమ్ నెంతె దన్నె జర్గు కెర్తె, చి బోనుతె దెర్పు నెడ మొర్లి రిసాయి జెర్తుతవుల. జలి, జేవ్ మాన్సుల్, దన్నె, జేవ్ నేన్చిచి రిసా దూసువ కెర్ల తీర్పుల్ నంగ నంగ, జంతువుల్చి రితి జోవయింది నానిసుమ్ జెచ్చె జవుల.

13 జోవయింది పావుమ్ జెచ్చె కవుల. కీన కముతె జేవ్ మాన్సుల్ నర్ల జతతి మెలె, లాజ్ నెంతె మొద్దెచి ఉజడెతె కి ఇస్సుమ్ అయెల కము కెర్తతి. †ముర్కివ మర్కల్ రిత జా, ప్రబుచి ప్రేమ దెకయత తుమ్చ అన్సిమ్తె బెద కతె తా, జా నుద్దిచి వెట్కారుమ్ కెర్ల రితి, జోవయింక ఇస్సుమ్ అయెల జోవయింది పెట్టిచి అసల్ లాజ్ నెంతె జర్గు కెరంతతి.

14 జోవయింక అకిమ్ బెర్పు లంజె దెకు. జేవ్ జా పావుమ్ కెరుక కెయెక ములి నాయ్. డిట్టుమ్ నెంజల నంపజలనక సికడ పావుమ్ కెరయతతి. ఆసచి అలవాల్ కెరనయి అస్సి, రితి పావుమ్చ బోదల్, జేవ్. 15 సత్తిమ్చి వాటు ముల దా, ఇస్సుమ్ అయెలి వేర వాల్ బుల, బెయోరుచో వుత్తున్ కిబిలామ్చి పట్టి గెచ్చు, జో గెలి వాల్ గెచ్చు అస్సి. పావుమ్తె లాబుమ్ కెరనుక జోవయింది అలవాల్, జోచి నర్ల! 16 జో *బిలామచి సొంత పావుమచి రిసా, దేముడు జోక తీర్పు కెర్లన్. మెలె, నే లట్టబ్లి గాడ్డె మాన్సుచి అవాడక లట్టబ, బిలామక కోడు నంగ, జో ఉచర్లె వెర్లి కామ్ అడ్డు కెర్లె.

17 జలి, పావుమ్చ జేవ్ మాన్సుల్ కీన జతతి మెలె, పాని నెంజల ఉజటల్చి రిత, †వాదు పెట్టనిలి పాని నెంజల్ మబ్బుల్చ రిత జా అసున్. ఆకర దీసిచి రిసా కిచ్చో వాట జోవయింక రకితయె మెలె, అందరిచి ఉప్పిరి అందరి. 18 కిచ్చొక మెలె, వెర్లి కముచి రిసా గవురుమ్ లట్టబన, పావుమ్ తెంతో నెవర్ విడ్డల్ జల నొవ నంపజలనక సికడ అంజల, అంజల జర్గు కెరంతిన్తె జోవయింక అలవాల్ కెర్తతి. 19 †“అగ్గెల్చ గొతిమాన్సుల్ నెంజన్, అగ్గెల్ తెంతో విడ్డల్ జా అన్నన్. తుమ్ కిచ్చో కెర్ల కి బాద నాయ్” మెన సికడ, వేర అర్దుమ్ బెదవ పావుమ్ సికయతతి. గని జేవ్ దన్నె సికడ్చన్ కిచ్చొచి గొతిమాన్సుల్ జా అస్సి మెలె, మెర్పు దెత అసల్చ గొతిమాన్సుల్ జా అస్సి. కిచ్చొక మెలె, కేన్ అలవాల్ మాన్సుక వలవ కెర్లయె గే, జా అలవాల్తె జో మాన్సు గొతిమాన్సు జా అస్సి. 20 దన్నె అమ్చో ప్రబు అమ్చో రచ్చింఱువ కెర్లయె జలి” యేసుక్రీస్తుక జాన్సు నెక్కిత ఈంజయి లోకుమచి పావుమ్ ఇండుక తెంతో విడ్డల్ జా తా, జేవ్

† 2:4 2:4 అదికారుమ్ 6:1-7. † 2:4 2:4 నెంజలి, ‘గెల్గుల్ తెన్ బంద అన్న, గెద’. యూతాతె 6 నంబర్ కోడు కి దెక. § 2:5 2:5 అదికారుమ్ 6, 7 అద్దయల్. * 2:6 2:6 అదికారుమ్ 18:20-29. యూతాతె 7 నంబర్ కోడు కి దెక. † 2:7 2:7 అదికారుమ్ 19:12. † 2:10 2:10 యూతా 8 నంబర్ కోడు దెక. § 2:10 2:10 పూర్ము, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు దెతి సిచ్చ జర్గు కెరుక మెన మాన్సు యావుమ్ జె దెగల దూతల్ ఏక్ సుట్టు సాదొమ్ పబ్బుమతె గెతికయ, జా పబ్బుమ్చ మున్సుబోదల్ జేవ్ దూతల్క లంజె కెర జోవయింది మరియాద కడక ఉచర్లె. ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు జోవయింక అడ్డు కెర గుడ్డి కెర్లన్. అదికారుమ్ 18:20, 22, చి 19:1-11. పేతురు ఈంజ ఉత్తమ్ రెగిడ్ల పాదులె కి ప్రబుచి కబుర్లు నంగెల మాన్సుల్క పావుమ్చ మాన్సుల్ దూసువ కెర్లె తిల. చి అగ్గెచి ఇన్నెక టాలె జతయ. * 2:11 2:11 యూతా 9 నంబర్ కోడు దెక. † 2:12 2:12 యూతా 10 నంబర్ కోడు దెక. † 2:13 2:13 యూతా 12 నంబర్ కోడు దెక. § 2:15 2:15 యూతా 11 నంబర్ కోడు దెక. * 2:16 2:16 యూతా 11 నంబర్ కోడు కి దెక. బిలామ్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి కబుర్లు నంగెల జలిక, చెత్తర్ తప్పుల్ కెర్ల. ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి కోడు మార్చువ కెరుక ఉచర్లె ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి విరోముమ్ తిల మాన్సుల్ “డబ్బుల్ దేముదె” మెంతియ, జా డబ్బుల్ అనకయె ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి కోడు పిట్టచి ఉచర్లె, నకారారుమ్ 22:2-35, 31:16. ఎత్తి బోమ్బుల్క బలి దిలెన్ ప్రజెల్ కంక సికడ్ల, చి ప్రజెల్ లంజె జతి రితి సికడ్ల, దీనయెలి 2:14. † 2:17 2:17 యూతా 12, 13 నంబర్ కోడు దెక. † 2:19 2:19 యూతా 4 నంబర్ కోడు దెక.

జా పాపుమ్ వాల్ అన్నె గెచ్చు సిక్కు, జా దెర్ను నేడ్లె, జేవ్ అగ్గెయి తిలి పాపుమచి కంట అన్నెయ్ నాననుమ్ జా గెచ్చు అస్సి. ²¹ దేముడు దిలి పరలోకుమచి సుద్ది సెలవ జేవ్ జాన జానయ్ ములిలి కంట, జా సత్తిమ్ వాల్ జేవ్ కెయ్యు నే జాన్లె చెంగిల్ తత్తి. ²² సత్తిమ్ తిలి బాలితె సంగిల్ రితి, జోవయంక జర్లు జా అస్సి. మెలె, సొంత ఒక్కస్సి అన్నె కతయ్ నూనె, చి అంత్రి దేయి జా తిలె, బుల్లత్ ఎంగ్ల జా అన్నె ముర్కి కలాయ్ జతయ్.

3

క్రీస్తు ప్రబు అన్నె ఉత్త జెతి దీసి

¹ ఈది తుమ్క అవ్ రెగ్లి దొన్నిచి ఉత్తమ్. ప్రేమ తిల బాపుడ్లు, చి దొన్నితె కి అంచ ఉద్దెనుమ్ కిచ్చొ మెలె, సత్తిమ్చి నిదానుమ్చి తుమ్చి మెన్ముత తుమ్క ఏక కోడు ఉచర్లసి రిసా, తుమ్క అత్త డిట్టుమ్ కెర్తె రిసా. ² కిచ్చొ కోడు మెలె, *జర్లు జయెద* మెన దేముడుచ కబుర్లు సంగిలన సంగిలిసి ఎత్తి, వడ్డొ ప్రబు జలో రచ్చించువ కెర్తెసా జోవయించ బారికుల్చి అత్తి తుమ్క సంగిల సెలవ్ కోడొ ఎత్తి, తుమ్ కెర మెనయ్ ఈంజ ఉత్తమ్ రెగ్లిన్.

³ తొలితో ముక్కిమ్క కిచ్చొ అర్దుమ్ తుమ్ కెరసుక మెలె, ఆకర్ దీసల్త †అన్యాలచ మాన్యుల్ సత్తిమ్చి ఉప్పిరి అన్యన జా కెర, జోవయించి పెట్టిచి పాపుమ్చ అనల్ రితి ఇండ. ⁴ కీస కోడొ లట్టుబుల మెలె. *“అన్నె జెయిందె, మెన జో క్రీస్తు సంగిలిసి కేతె జర్లు జలో? అమ్చ పూర్లుమచ జెయ మెర్లి తెంతో కి, అన్నె అగ్లె తెంతో, లోకుమ్ జెర్యున్ జలి తెంతో కి, ఎత్తి మూములుమ్ అగ్గెచి రితి జర్లు జతయ్.” మెన సంగుల. ⁵ దస్సి సంగితన జాన జానయ్ కిచ్చొ కోడు ఉచరక నెసితి మెలె, ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ అగ్గెయ్ తెంతో ‘జర్లు కెరిందె’ మెన దేముడు ఒప్పనీతికయ్, అగాసుమ్ అన్నె, చి కీపాని తెంతో, పానితె జర్లు జలిసిచి రిసా, బూలోకుమ్ జెర్యున్ జలి. ⁶ అన్నె, బూలోకుమ్ తెదొడి తిలిసి వెల్లొ పానిచి *బారుమ్క సిచ్చు జా నాననుమ్ జలి. ⁷ జలె, దేముడుచి దస్సి సెలవ్ కి, జోచి కోడుకయ్, అప్పెచి ఈంజయ్ బూలోకుమ్ ఈంజయ్ అగాసుమ్ కి డడ్ల గెతి సమయమ్క రకీతె అస్సి. జో వెల్లి తిర్లు కెర్తె, జోక నెన పాపుమ్ ఇండిల మాన్యుల్క నాననుమ్ కెర్తె దీసి ఎదక దేముడు రకీతె అస్సి.

⁸ గని, ప్రేమ తిల బాపుడ్లు, ఏక కోడు తుమ్ పచ్చు నాయ్. కిచ్చొ మెలె, ప్రబుచి మొక్కె ఎక్కి దీసి వెయ వెర్లుల్చి రితి జతయ్, చి వెయ వెర్లులు ఎక్కి దీసిచి రితి జతయ్. ⁹ ప్రబు సంగిలి ప్రమానుమ్ జో నెరవెర్లువ కెరుక అల్నిమ్ కెర్తయ్ మెన సగుమ్జన్ ఉచర్లె కి, జో ఆరి అల్నిమ్ కెరె నాయ్. కిచ్చొక మెలె, “జోవయింతెన్ కోయి నాననుమ్తె గెతు నాయ్, గని జేవ్ ఎత్తిజిన్ జోవయించి పాపుమ్ చినన ముల్తూ” మెన, తుమ్చి రిసాయి జో అల్నిమ్ కెర్తయ్. ¹⁰ గని, జా వెల్లి దీసి జెతిసి కీసి తయెదె మెలె, కో నేన్లె పాచి చోరు అయ్లి రితి జెయెదె. తెదొడక వెల్లి అవాడ్ ఏర్లి రితి కెర,

అగాసుమ్తె తిలిసి డడ్ల గెచ్చు అగాసుమ్ కేడయ్ గెచ్చెదె, చి ఈంజ బూలోకుమ్ జేవ్చ కమొ తెన్ని †డడ్లయ్ గెచ్చెదె.

¹¹ అప్పె తిలిసి ఎత్తి దస్సి జా గెచ్చుక అస్సి. జలె, కీస మాన్యుల్ జా తుమ్ ఇండుక మెలె, మాన్యుల్చి మొక్కె సుద్ది తెన్ ఇండ, దేముడు తెన్ బెద నిదానుమ్ ఇండ, ¹² జోచి వెల్లి దీసి జెతె ఎదక ఎక్కి అన నిదానుమ్ †రకీతె తా, జో కీబే బేగి జెతిన్కయ్ రితి ప్రార్లన కెర, సత్తిమ్ ఇండ. జా దీసిచి కామ్క అగాసుమ్ డడ్ల గెచ్చు కేడెదె, చి జా అగిక ఒత్త తిలిసి ఎత్తి జూర గెచ్చెదె. ¹³ జలెకి, జో ప్రమానుమ్ సంగిలిన్క రకీతనుమ్. కిచ్చొక మెలె, *నొవ అగాసుమ్క, చి సత్తిమ్ బెర్లి నొవ బూలోకుమ్క రకీతనుమ్.

¹⁴ జాకయ్, ప్రేమ తిల బాపుడ్లు, ఇన్నక తుమ్ రకీతను చి రిసా, ప్రబు జా కెర తుమ్క చజలె, కిచ్చొ ముర్కి, నెంతె కిచ్చొ పొరపాట్ నెంతె, జోచి సేంతుమ్ తుమ్చి పెట్టి కామ్ కెర్తె తా, సుద్ది తంక తుమ్ దెకన. ¹⁵ అన్నె, అమ్చొ ప్రబు అల్నిమ్ కెర్తినక ఉచర్లె, తుమ్ కిచ్చొ చిన మెలె, జో వాయద కెర్తినతె అన్నె మాన్యుల్ రచ్చించువ జంక జో అవ్కాసుమ్ దెతయ్. ప్రబు జోక దిలి గ్యానుమ్చి రిసా వచ్చులు కి ఇన్నెచి రిసా ఇసి సంగ రెగ్లిన్ † ¹⁶ జోచ ఉత్తలె ఎత్తితె రెగ్లిన్ రితి. జోచ ఉత్తలె తిలిసి సగుమ్ అర్దుమ్ కెరసుక ఇదెల్ అల్లర్ జంక జతయ్. జేవ్ కోడొ సగుమ్జన్ నేన్ల మాన్యుల్, దొన్ని మెన్యుల్ తిల మాన్యుల్, జోవయించి సొంతయ్ ఇన్సుమ్ అయ్లి రితి మార్లువ కెర, వేరయ్ అర్దుమ్ సికడ్లతి. దేముడుచి కోడొతెవ అన్నె కోడొ కి దస్సి మార్లువ కెర్తెతి. జలె, జోవయింక జెయ్యె నాననుమ్ కెరంతతి.

¹⁷ జలె, ప్రేమ తిల బాపుడ్లు, ఈంజ ఎత్తి. జర్లు నే జతె అగ్లె నూన జాన్సుచి రిసా, దేముడుచి కోడు నే నూనత మాన్యుల్చి పట్టి తుమ్ నే గెతి రితి, తుమ్చి సొంత నిదానుమ్ తుమ్ నే పిట్టవనతి రితి, తుమ్ జాగర్ల తెన్ తా. ¹⁸ అమ్చొ ప్రబు, అమ్చొ రచ్చించువ కెర్తెసా జలో యేనుక్రీస్తుచి దయతె ఇండ, జోచి గ్యానుమ్ పోసన, అత్తక తుమ్ వడ్ల. అప్పె, కి, జా ఆకర్ దీసి ఎద కి కెయిడ తెయెడ కి జోక జోబర! అమేన్.

* 3:2 3:2 యూదా 17 నంబర్చి కోడు దెక. † 3:3 3:3 యూదా 18 నంబర్చి కోడు దెక. ‡ 3:4 3:4 యూదా 14:3, 28 దెక. § 3:5 3:5 ఆదికాండుమ్ 1:2, 6, 7. * 3:6 3:6 ఆదికాండుమ్ 6-8 అధ్యాయ్. † 3:10 3:10 దీసయ్లిసి 8:7, 21:1, మత్తయ్ 5:18, 24:35, మార్కు 13:31, లూకా 21:33, యూదా సు రెగ్లిన్ ఏక నంబర్ ఉత్తమ్ 2:17. ‡ 3:12 3:12 దెన్యొనీకుతక రెగ్లిన్ 1 నంబర్ ఉత్తమ్ 1:10, రోమయల్ 8:19-25, కొరిందీత రెగ్లిన్ 1 నంబర్ ఉత్తమ్ 1:7, గలతియల్ 5:5, వెలిప్పియల్ 3:20, ఎబ్రియల్ 9:28. § 3:12 3:12 “జెప్పన్” మెన ప్రార్లన కెరుక జయెదె, మత్తయ్ 6:10, చి ‘ఒండి లోకుమ్తె నబుమ్ కబుర సూనయ్ జలె జా దీసి జెయెదె’ మెన కేని దీస్యయ్ మెలె, మత్తయ్ 24:14తె. * 3:13 3:13 దీసయ్లిసి 21:1. † 3:15 3:15 నంబర్ కోడుచి ఎట్టెచి కోడు దెక. రోమయల్ 2:4, చి దీసయ్లిసి 2:21 కి దెక.

2

యోహాను రెగిడ్లి మొదొల్చి ఉత్త్రమ్ బారిక్ జలో యోహాను రెగిడ్లి మొదొల్చి ఉత్త్రమ్

1 మొదొల్ తెంతొ తిలిసి, అమ్ సూన్లిసి, అమ్చ ద సొంత అంకివొ దెకిలిసి, దెక సొంత అత్తో చడ్లిసి చి రిసా తుమ్క సూనయతనుమ్, రెగ్గితనుమ్.* మెలె, †ఎత్తిక దొర్కు జలి జీవ్ జలిసి, దొర్కు జలి జీవ్ జోతె దొర్కు జతిన్చి రిసాచి దేముడుచి కోడు జలి జీవ్ దెతి దేముడుచి కోడుతె తిలిన్చి రిసా రెగ్గితనుమ్. 2 క్రీస్తు జా అయెలిన్ జలిన్ జీవుక †కాంజ లోకుమతె జో జెర్కున్ జా అయెలిన్ జలిన్ తెన్ అమ్క రుజ్జు జా అన్సు, అమ్ దెకిలెమ్, సాచి జా సంగితనుమ్, చి జో †ఎత్తిచి కంబ అగ్గె తెంతొ దేముడు తెన్ తిలి కెయెక తెయెక తా గెతి జీవు, చి జో కాంజ లోకుమతె జెర్కున్ జా అమ్క డీన అన్సు మెన బచ్చన, తుమ్క సూనయతనుమ్. 3 అమ్ దెకిలిసి, అమ్ సూన్లిసి కిచ్చిక తుమ్కయె సూనయతనుమ్ రెగ్గితనుమ్ మెలె, తుమ్క ప్రబు దెతి రచ్చన, జో దెతి సర్చచి పాటతె అమ్చి తెన్ బెదుత్. అమ్చి తెన్ తుమ్చి తెన్ బెదితిన్చి కట్టు దేముడు అబ్బొన్ తెన్ చి జోవొ పుత్తన్ జలో యేసుక్రీస్తు తెన్ అమ్క బెదవ అన్సు. 4 అమ్చి సర్చసంతోనుమ్ పూర్తి జవున్ మెనయె కాంజ ఉత్త్రమ్ రెగిడ్లినుమ్.

దేముడుచి ఉజ్జెడతె ఇండ

5 ప్రబుతె సూన తుమ్కయె అమ్ సూనయతి కబుర్ కిచ్చొ మెలె, దేముడు †ఉజ్జెడి జా అన్సు, చి జోతె కిచ్చొ అందర్ నాయ్. 6 జో తెన్ బెద జో తెన్ ఇండితనుమ్ మెనంతనుమ్, గని †అందర్బుద్ది తెన్ ఇండితనుమ్ జలె, అబద్దుమ్చి జా సత్తిమ్ ఇండుమ్ నాయ్. 7 గని, జో కీసి ఉజ్జెడి అన్సు గే, అమ్ కి దన్సి †ఉజ్జెడి బుద్ది తెన్ ఇండితనుమ్ జలె, ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో బెద ఎక్కి. కట్టు తెన్ ఇండితనుమ్, చి జోవొ పుత్తన్సి యేసు †నిలువతె జో మొర అర్పొతుమ్ జలిన్చి జోచి సూయె జలి లోయె అమ్చి పాపుమ్ ఎత్తి పుంచ అమ్క సుద్ది కెర్తె అన్సు.

పాపుమ్ ఒప్పన్ తిన్చి రిసా

8 †అమ్క పాపుమ్ నాయ్ మెన అమ్ ఏక్ వేల సంగన్లె, అమ్క ఆమి మోసిమ్ కెరంతనుమ్, సత్తిమ్ అమ్చి పెట్టె నాయ్. 9 గని అమ్ కెర్తె పాపల్ దేముడుచి మొత్తి అమ్ ఒప్పన్లె, జో నిరానుమ్ సత్తిమ్ కెర్తొసా, చి అమ్చి పాపుమ్ చెమెంచువ కెరె అమ్ పాపుమ్ తెన్ నే తతి రితి జో అమ్క సల్లుమ్ కెరెద. 10 అమ్ కెర్తె పాపుమ్క †పాపుమ్ కెరమ్ నాయ్ మెన అమ్ సంగిలె, జోకయె †అబద్దుమ్చొ మెన సంగిల్ రితి జతనుమ్, చి జోచి కోడు అమ్చి పెట్టి నాయ్, †పాపుమ్ సుదల్ మెన జో అమ్క సంగిలి †కోడు ఒప్పనుమ్ నాయ్.

పాపుమ్ కెరుక పొన

1 అంచ ప్రేమ తిల పుత్తర్లు, తుమ్క †పాపుమ్ కెర్తు నాయ్ మెనయె తుమ్క అవ్ కాంజ రెగిడ్లిసి. గని ఏక్ వేల అమ్ కో పాపుమ్ కెర్తె, ఎత్తిక అబ్బొ జలో దేముడు లోకుమ్ ఎత్తిక మాన్సుల్క తీర్పు కెర్తెతె, అమ్క ఎక్కిలో తోడ్ సంగితొసా అన్సు. పూర్తి పున్సిమ్ తిలొ యేసుక్రీస్తు. 2 అమ్ కెర్తె పాపల్ గెచ్చయెతి †బలి జో జా అన్సు. ఎక్కి అమ్చి కెర్తె పాపల్ మెన నాయ్, గని ఒండి లోకుమ్చి మాన్సుల్ కెర్తె పాపల్ గెచ్చయెతోసా జో జా అన్సు. 3 †జోక అమ్ జానుమ్ మెన అమ్ కీసి జాన దయెరిమ్ తంక జయెదె మెలె, జోచి ఆగ్గల్ రితి ఇండితనుమ్ జలెకయె. 4 †జోక జాని మెన †జో బెరకు సంగితయె గని జోచి ఆగ్గల్ నే సూన్లి రితి జా కెర్తయె నాయ్ జలె, జో మాన్సు అబద్దుమ్చొ, చి జోచి పెట్టి సత్తిమ్ నాయ్. 5 గని, ప్రబుచి కోడుమ్ గే, జోచి పెట్టి దేముడుచి ఉప్పిర్చి ప్రేమ పూర్తి జా అన్సు. జలె, †దేముడుచి రచ్చనచి తెడి అన్సుమ్ మెన అమ్ కీసి పూర్తి దయెరిమ్ జంక జయెదె మెలె, †జోచి తెడి అన్సుమ్. జో తెన్ బెద అన్సుమ్. జోచి జీవ్క జతనుమ్ మెన సంగన్లె, యేసుక్రీస్తుయె ఇండిలి రితి అమ్ కి ఇండుకయె.

ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ కెర

7 ప్రేమ తిల గోతుసుదల్, తుమ్క అవ్ రెగిడ్లిసి నొచి ఆగ్గు నెంజె, గని మొదొల్ తెంతొ తుమ్క దొర్కు జలి ఆగ్గు. అగ్గె తెంతొ చి జా ఆగ్గు తుమ్ సూన్లి కోడు. 8 జలెకి, యేసుక్రీస్తు దిలి †నొచి ఆగ్గు తుమ్క అవ్ రెగిడ్లిసి. తుమ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ కెరుకయె. కాంజ ఆగ్గు జో యేసుక్రీస్తుచి తెడి నెరవెర్చువ జతయె, తుమ్చి తెడి కి నెరవెర్చువ జతయె. కీసి మెలె, అందర్ కేడ గెతె అన్సు, చి నిజమ్చి ఉజ్జెడి అమ్చి కి లగుక దెర అన్సు. 9 †ఉజ్జెడిచి తెడి అన్సు మెన కో సంగన్లె కి జోచొ కేన్ బావొక జో విరోదుమ్ అన్సు జలె, జో అమ్చిక అందర్చి తెడి అన్సు. 10 జోవయెంచ బావుడ్లు జలె రితె అన్సు మాన్సుల్క కో ప్రేమ కెర్తయె గే, జొయ్యి ఉజ్జెడిచి తెడి జతయె, చి కాంజ ఉజ్జెడితె కక్కు తప్పు కెరయెతిన్ కిచ్చొ కి తయె నాయ్. 11 గని, బావొ జలో అన్సు కేన్ మాన్సుల్క కో విరోదుమ్ కెర్తయె గే, అందర్చి తెడి అన్సు. అందర్చి తెడి ఇండితయె, చి జో కేనె గెతయె గే జో నేనె. కిచ్చొక మెలె, అందర్ జోక గుడ్డి కెర అన్సు.

12 ప్రేమ తిల బొదల్, తుమ్క కిచ్చిక రెగిడ్లిసి మెలె, జో యేసుక్రీస్తుచి నావ్చి రిసా జోచి నావ్చి తెడి తుమ్ కెర్తె పాపల్ చెమెంచువ జా అన్సి. 13 తుమ్ అబ్బొదిన్ మొదొల్ తెంతొ జోక తుమ్ జాన్సుచి రిసా తుమ్క రెగ్గితనుమ్. తుమ్ ఉబెడల్, పాపుమ్ కెరయెతో నయెతాన్చి ఉప్పిరి తుమ్ జీన అన్సుచి రిసా తుమ్క రెగ్గితనుమ్. తుమ్ బాలబొదల్, ఎత్తిక అబ్బొ జలో దేముడుక తుమ్ జాన్సుచి రిసా తుమ్క రెగ్గితనుమ్. 14 అబ్బొదిన్క, తుమ్ మొదొల్ తెంతొచొక తుమ్ జోక జాన్సుచి రిసా తుమ్క రెగ్గితనుమ్. ఉబెడల్, తుమ్ ఆత్మతె

* 1:1 1:1 నెంజె, †మెలె, దొర్కు జలో జీవ్ తిలి దొర్కు జలి జీవ్ దెతి కోడు జలో యేసుక్రీస్తుచి రిసా రెగిడ్లినుమ్. యోహాను 1:1-4, 14 దెక. † 1:1 1:1 యోహాను 1:4, బారికల్ 5:20 దెక. † 1:2 1:2 యోహాను 1:14. § 1:5 1:5 యోహాను 1:4, 5, 9, 14, 8:12, 9:5, 12:46, యోహాను 1:17 దెక. * 1:6 1:6 యోహాను 3:19, 20, 11:9-10, 12:35, కొరింథిల్క రెగిడ్లి 2 నంబర్ ఉత్త్రమ్ 6:14. † 1:7 1:7 మత్తయె 5:14, 16, యోహాను 3:21, 12:36, బారికల్ 13:47, రోమయెల్ 13:12, ఎఫెసు 5:8, దెన్యలోసికల్క రెగిడ్లి 1 నంబర్ ఉత్త్రమ్ 5:5 దెక. † 1:7 1:7 కొలోస్సియెల్ 1:20, 2:14, పేతురుక రెగిడ్లి 1 నంబర్ ఉత్త్రమ్ 2:24, మత్తయె 27:32-54, మార్కు 15:21-39, లూకా 23:26-48, యోహాను 19:17-37 దెక. § 1:10 1:10 రోమయెల్ 3:10, 23, 5:12. * 2:2 2:2 1:7 చి ఎత్తిచి చి కోడు దెక. † 2:6 2:6 యోహాను 15:3-10 దెక. † 2:8 2:8 యోహాను 13:34 చి మత్తయె 22:37-40.

డిట్టుమ్ జా అన్నున, చి దేముడుచి కోడు తుమ్చి పెట్టి అన్ను, తుమ్చి పెట్టి కామ్ కెర్తయ్, చి నయతానుక తుమ్ జిన అన్నుచి రిసా తుమ్క రెగ్గ అన్ను.

15 ఈంజ లోకుమ్క చి ఈంజ లోకుమ్చి కిప్పొ కి తుమ్ ప్రేమ జా నాయ్. ఈంజ లోకుమ్చి కో ప్రేమ అన్నీ గే, ఎత్తిక అబ్బొ జలో దేముడుచి ఉప్పిరచి ప్రేమ జోచి పెట్టి నాయ్. 16 కిచ్చొక మెలె, ఈంజ లోకుమ్తె తిలినె ఎత్తి, ఆగ్ ఆస జతిసి, అంకివో ఆస జతిసి, అన్నచి గప్పరుమ్ కి, ఎత్తిక అబ్బొ జలో దేముడుచి తెంతో చి బుద్ది నెంజె, గని ఈంజయ్ లోకుమ్చి బుద్దిచి, జా. 17 అన్నె, ఈంజ లోకుమ్, ఈంజ లోకుమ్చి అన్నెచి ఉప్పిరి ఆస జతిసి ఎత్తి కేడయ్ గతిసి, గని దేముడుచి ఇస్టుమ్ రితి కి ఇండుల గే, జెయ్యె కెయ్క తెయ్క తా గచ్చుల.

క్రీస్తుక విరోదుమ్ తిలోసా

18 ప్రేమ తిల పుత్తర్లు, ఆకరచి గడియ, ఈంజ. క్రీస్తుచి ఉప్పిరి విరోదుమ్ తిలోసా బార్ జయెదె మెన నూన అన్నున, గెద. దన్నె, అప్పె క్రీస్తుచి ఉప్పిరి విరోదుమ్ జలన ఒగ్గరజన్ బార్ జా అన్నె. జాకయ్, ఇన్నెక ఆకరచి గడియ ఈంజ మెన జానుమ్. 19 జోచి ఉప్పిరి జేవ్ విరోదుమ్ జలన అమ్చితె తెంతో బార్ జా గెల మెనుక జయెదె, గని జోవయింక అమ్చి తెన్ ఎక్కి జా తిల మెనుక నెంజె. కిచ్చొక మెలె, అమ్చి తెన్ ఎక్కి జజ తిల, అమ్చి తెన్ తా గెత. గని నాయ్, బార్ జా ముల దిల, చి అమ్చి తెన్ ఎక్కి నెంజతి మెన రుజ్జు డీన్యయ్. జేవ్ ముల్లినె తెన్ జా రుజ్జు డీనుక మెన నెలవ్ తిల.

20 తుమ్, మాత్తుమ్, పరలోకుమ్చి సుద్ది తిలోసా జోచి అత్తుక తుమ్క బోడి ఉప్పిరి సువిల్ రితి జా, అంచయ్ మెలి రితి తుమ్క జోచి గుర్తు కెర అన్నె. జాకయ్, తుమ్ జోచయ్ జలన ఎత్తిజన్ సత్తిమ్ జాన్య. 21 జలె, తుమ్క సత్తిమ్ నేన్తి మెన రెగ్గ నాయ్, గని సత్తిమ్ జాన్యచి రిసాయి రెగిడ్డసి. కేన్ అబద్దుమ్ తిలె, సత్తిమ్ తెంతో జెయె నాయ్ మెన కి జాన్య.

22 జలె, కొన్న జో అబద్దుమ్ జతోసా జయెదె మెలె, యేనుక జోచి రాజుమ్తె మాన్యుల్క బెదయ్తో రచ్చంచువ కెర్తొసా జతి దేముడు తెద్రయ్లో క్రీస్తు జో నెంజె మెన నంగితొసా నీకడ్డొసా. క్రీస్తుచో దేముడు అబ్బొనక అబ్బొన్ నెంజె, క్రీస్తు పుత్తునక దేముడుచో పుత్తున నెంజె మెన కో నంగితయ్ నీకడ్డయ్ గే, జోయ్యె క్రీస్తుచి విరోదుమ్ జలోసా.

23 క్రీస్తు పుత్తునక దేముడుచో పుత్తున నెంజె మెన కో నంగితయ్ నీకడ్డయ్, జోక ఎత్తిక అబ్బొ జలో జో దేముడుచో మాన్యు నెంజె, జో మాన్యుచి పెట్టి నాయ్. క్రీస్తు పుత్తునక కో దేముడుచో పుత్తున నిజామి జోయ్యె జయెదె మెన కో * ఒప్పనతయ్ గే, దేముడు అబ్బొనచో మాన్యుకి జో జా అన్నె, జోవయించి పెట్టి ఎత్తిక అబ్బొ జలో దేముడు అన్నె. 24 క్రీస్తుచి రిసా తుమ్ మొదోల్ తెంతో నూన్సిని తుమ్చి పెట్టి తా గెన్ను. తుమ్ మొదోల్ తెంతో నూన్సిని తుమ్చి పెట్టి తా గెలె, కామ్ కెర్తె తిలె జలె, దేముడు పుత్తునచి తెడి కి దేముడు అబ్బొనచి తెడి కి తా గెతె, జోచి తెన్ ఇండితె

తన్ను.† 25 జోచి రాజుమ్తె అప్పె కి బెదితి, పరలోకుమ్తె కెయ్క తెయ్క జతి చెంగిల్ తతి వాట అమ్క తుమ్క జో ప్రమానుమ్ నంగిలినె కోడు.

26 తుమ్క మోసిమ్ కెరుక ఉచర్తయ్ రిసా తుమ్క ఈంజ రెగ్గెతసి. 27 గని ప్రబు జోచి అత్తు తేల్ తుమ్క బోడి ఉప్పిర్ సువిల్ రితి జలి గుర్తు తుమ్చి పెట్టి తత్తయ్ కామ్ కెర్తయ్. మెలె, జోచి అత్తు తుమ్చి పెట్టి తత్తయ్ తుమ్క నీకడ్డయ్, చి తుమ్క కో మాన్యు నీకడుక నాయ్. జలె, జోచి అత్తు తుమ్క కీసి ఎత్తిచి రిసా నీకడ్డయ్ గే, చి జోచి అత్తిమ్ తా కిచ్చొ అబద్దుమ్ అమ్ నాయ్ గే, జా అత్తు తుమ్క నీకడ్డి రిసా, యేసుప్రబుచి తెడి తుమ్ తా జోచి జీవ్ జోచి అత్తు నీకడ్డి జో తెన్ ఇండితె.

28 అన్నె, అప్పె, ప్రేమ తిల పుత్తర్లు, యేసుప్రబుచి తెడి తుమ్ తా. జోచి జీవ్కయ్ జోచి అత్తు నీకడ్డి జయె జో తెన్ ఇండ మెన అన్నె నంగితసి. ఇని తా గెలమ్ మెలె, జో అన్నె జతి పొదిక, అన్నె డీసి పొదిక అమ్ లాజ్ నే బెట్టె, నే గుంచితె, దయ్రిమ్ తెన్ తమ్దె. 29 జో పున్సిమ్చో మెన జాన్య జలె, అన్నె కో సత్తిమ్ ఇండితతి గే, జేవ్ కి జోచి అత్తు తెన్ జెర్యున్ జా అన్నె మెన తుమ్ జాన.

3

1 ఎత్తిక అబ్బొ జలో దేముడు అమ్క * అంచయ్ బోదల్, తుమ్ మెన అమ్క నాన్ తియ అమ్క కెర్తి ప్రేమ కెర అన్నె గే తుమ్ ఉచర! జో దన్నె కెర్తయ్, నిజామ్ జోచ బోదల్ జలమ్! దన్నె మెన ఈంజయ్ లోకుమ్చి బుద్దిచ మాన్యుల్ కిచ్చొక తుమ్క చినితి నాయ్ మెలె, † జోకయ్ నేన్తి. 2 ప్రేమ జల గోతుసుదల్, అమ్ అప్పె కి దేముడుచ బోదల్ జా అన్నుమ్. అమ్ తెదోడక కిసి జమ్దె గే అప్పె డీసి నాయ్, గని కిచ్చొ జానుమ్ మెలె, యేసుప్రబు అన్నె డీసిల్, † జోచి రితి పూర్తి జమ్దె. జో కీసి అన్నె గే, తెదోడకయ్ కిచ్చొ అడ్డు నెంతె జోక సాస్టుమ్ దెకుమ్దె. 3 అన్నె, మదెనె, జోచి ఉప్పిరి కో ఇని దయ్రిమ్ తత్తయ్ జోక రకతతి గే, జో కీసి సుద్ది అన్నె గే, జేవ్ కి జోచి రితి సుద్ది కెరంతి రితి దెకన్తె తవుల.

4 పాపుమ్ కెర్తొ ఎత్తి మాన్యు ఆగ్గల్ పిట్టయ్తయ్. ఆగ్గల్ పిట్టయ్తసి ఎక్కి పాపుమ్. 5 పాపుల్ గచ్చుపుక మెన యేసుప్రబు బార్ జలో మెనయ్, పడ్డో జోతె కిచ్చొయ్ పాపుమ్ కి నాయ్ మెనయ్, తుమ్ జాన్య. 6 కి జోచి తెడి తతో కేన్ మాన్యు పాపుమ్ ఇండె నాయ్. కో పాపుమ్ ఇండితయ్ గే, ప్రబుక * దెకిలోసా నెంజె, జోక జాన్లొసా నెంజె.

7 ప్రేమ తిల పుత్తర్లు, తుమ్క కో మోసిమ్తె నేడవుక తుమ్ వాల్ దాన నాయ్. మెలె, కో సత్తిమ్ ఇండితయ్ గే, జో యేసుచి రితి జోచి తెన్ పున్సిమ్చో జతయ్. 8 కో పాపుమ్తె ఇండితయ్ గే, సయతానెచో జయెదె. మొదోల్ తెంతో సయతానె పాపుమ్ కెర్తొసా. సయతానెచ కెమ్మె గెచ్చవ గెలుకయ్ దేముడుచో పుత్తున ఈంజ లోకుమ్తె బార్ జలో. 9 దేముడుచి సుద్ది తిలె అత్తుతె జెర్యున్ జలో కేన్ మాన్యు పాపుమ్ ఇండె నాయ్. దేముడుచి సుద్ది తిలె అత్తు జోచి పెట్టి అన్నె, చి జో జా అత్తుక జెర్మిలె రిసా జో మాన్యు పాపుమ్ ఇండుక నెత్తె. 10 ఇనికయ్ కో దేముడుచ బోదల్ జవుల గే,

§ 2:23 2:23 3:23, 4:15, 5:1, 5, 13, 20 దక. * 2:23 2:23 మత్తయి 10:32-33 చి రోమయల్ 10:9-10 దక. † 2:24 2:24 2:6 దక. ‡ 2:24 2:24 యోహాను 15:4-10. * 3:1 3:1 యోహాను 1:12-13. † 3:1 3:1 యోహాను 1:10-11, 8:54-55, 14:7, 17, 16:2-3, 17:25. ‡ 3:2 3:2 రోమయల్ 8:19, 29, కొరింథిల్ రెగిడ్డి 2 నంబర్ ఉత్తమ్ 3:18, పిలిప్పియల్ 3:21, కొరింథిల్ రెగిడ్డి 1 నంబర్ ఉత్తమ్ 15:49-50. § 3:6 3:6 2:6, 24, 27, 28 దక, చి 3:24, 4:13, 16 దక. * 3:6 3:6 యోహాను రెగిడ్డి 3 నంబర్ ఉత్తమ్ 11 నంబర్ కోడు దక. † 3:10 3:10 2:9, 10 దక.

కో సయతానచ బోదల్ జవుల గే, చినుక జయెదె. కో సత్తిమ్ ఇండి నాయ్ గే, వడ్డో †జోచ బావుడ్డు జల అన్నె మాన్సుల్క ప్రేమ దెకె నాయ్ గే, జో దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తు జెర్యున్చో మాన్సు నెంజె.

ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ కెరుక

11 తుమ్ మొదోల్ తెంతో సూన్ది కబుర్ ఈంజ, అమ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో †ప్రేమయ్ తంక. 12 బావోన్క మార్లో, ఎత్తిక ఎక్కిలో సేకడ్డో సయతాన్ తెన్ బెదిలో కయూచి రితి తంక నాయ్. అన్నె, జో కిచ్చొక బావోన్క మార్లో మెలె, జోచ సొంత కమె పాపుమచ, బావోన్క కమె పున్మిమచచి రిసా దెకుక నెత్త గోసక మార్లో. 13 బావుడ్డు, ఈంజ లోకుమచ మాన్సుల్ తుమ్చి విరోదుమ్ జలిన్క తుమ్ ఆచారిమ్ జా నాయ్. 14 మొర్కుక ముల జేవ్ జతిన్తె పాచ జా అన్నుమ్ మెన జానుమ్. నంపజల బావుడ్డుక ప్రేమ కెర్దునుమచి రిసా జానుమ్. కో ప్రేమ తెన్ తయె నాయ్ గే, మొర్కుతెయె అన్నె మెన జానుమ్. 15 జోచో కేన్ బావోచి ఉప్పిరి కో విరోదుమ్ తత్తయ్ గే, అత్త్య కెర్టో సొ జతయ్, చి అన్నె కిచ్చొ జానుమ్ మెలె, అత్త్య కెర్టో కేన్ మాన్సుచి పెట్టి పరలోకుమతె బెదితి కెయెక తెయెక చెంగెల్ తతి జీవ్ నాయ్.

16 కిచ్చొతె సత్తిమ్చి ప్రేమ చినుక సికిలెమ్ మెలె, 'పాపుమ్ తెంతో రచ్చించువ జతు' మెనయ్ యేనుప్రబ అమచి రిసా జోచి జీవ్ దా మొర్కన్. అన్నె, అమచ బావుడ్డుక 'చెంగెల్ జతు' మెనయ్ అమ్ కి ఆమచి జీవ్ దిలె, చెంగెలి. 17 గని కక్క ఈంజయ్ లోకుమచి అన్నె తత్తయ్ గే, చి జోచో కేన్ బావుడ్డుక కోత్తు అన్నె మెన దెకిలె, గని జోక కన్యారుమ్ దెకె నాయ్ గే, దేముడుచి ప్రేమ జో మాన్సుచి పెట్టి అన్నె మెన కీసి సంగుక జయెదె! బెదె నాయ్. 18 ప్రేమ తిల పుత్తర్లు, రిత కొణొకయ్ అమ్ ప్రేమ కెరుక పోన, గని సత్తిమ్చి ప్రేమ అమ్చి పెట్టి తా, అమ్చ కమెతెయె అమ్చి ప్రేమ దెకపుమ, అమ్చ కమెతెయె నెరవెర్పువ జవున్!

19 ఇసి, అమ్చి ప్రేమ అన్నె మాన్సుల్క తోడ్ కెర్ల కమెతెయె బార్ కెర్లకయ్ 'సత్తిమ్ జలమ్' మెన చినుమచి, చి కెయెక జవున్ †సత్తిమ్చి నెంజుమ్ సిచ్చుక విలవ జలన అము' మెన లాజ్ జా అమ్చి పెట్టి బాద సేడ్డె, 'జో దిలి ప్రేమ అమ్చ కమెతె నెరవెర్పువ కెర్దుమ్' మెన ఉచార కెరన. 20 ప్రబుచి మొక్కె అన్నె దయిరిమ్ జమచి, 'లాజ్ నెంతె జోచి మొక్కె టీవేక జయెదె' మెన అమ్చి పెట్టి అన్నె దయిరిమ్ జమచి. కిచ్చొక మెలె, * అమ్చి పెట్టి తిలిచి కంట జో వెల్లో, చి జో ఎత్తి జానె. 21 జెల్లె, ప్రేమ తిల గోతునుదల్, అమ్చ కమెచి రిసా అమ్చి పెట్టి అమ్ లాజ్ జంక నాయ్ జలె, దేముడుచి మొక్కె అమ్చ దయిరిమ్ తయెదె. 22 అన్నె, జోచయిచి మొక్కె అమ్ లాజ్ జంక నాయ్ జలె, జోచి ఇస్టుమ్ రితి ఇండితనుమచి రిసా జో మెన్మితిసి కెర్దునుమచి రిసా, జోతె అమ్ కిచ్చొ సంగెలె, జో అమ్క దొర్కు కెర్తయ్.

23 ఈంజయ్ జోచి అన్నె జోచో పుత్తన జలొ యేసుక్రీస్తుచి నావ్చి ఉప్పిరి అమ్క నమకుమ్ తంక, యేసుక †నిజమి దేముడుచో పుత్తనె, నిజమి జోచో పుత్తన జా జోచి

అదికారుమ్ తిలో తెర్తయిందె మెన జో సంగ తిలో క్రీస్తు రచ్చించువ కెర్టోసా జొయ్య మెనయ్ జోచి ఉప్పిరి అమ్ అమ్చి నమకుమ్ తంక, చి జో క్రీస్తు ప్రబ అమ్క ఆత్త దిలి రితి, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో అమ్ ప్రేమయ్ కెరుక. 24 జోచ ఆగ్గల్ రితి ఇండితన ఎత్తిజన్ †జోచి తెడి తత్తతి, జోచి జీవ్క జోచి అత్తునిక్కిక జతతి, చి జోచయిచి పెట్టి జొయ్య తత్తయ్, జోచయింక జొయ్య తోడు తత్తయ్, అన్నె, అమ్చి పెట్టి జో తతిసి జో అమ్క తోడ్ తతిసి అమ్ కీసి జానుమ్ మెలె, అమ్చి పెట్టి జో దిలి జోచి అత్తు తతికయ్ జానుమ్.

4

అత్తుల్క కీసి చినుక జయెదె

1 ప్రేమ తిల గోతునుదల్, ఎత్తి అత్తు సంగితిన్క 'దేముడుచి కోడు ఈంజ' మెన నే పరిచ్చ కెర్ల తుమ్ నంప కెర నాయ్. గని నిజమి దేముడుచ జతతి గే నాయ్ గే, తుమ్క కిచ్చొ కిచ్చొ సేకడ్డన అత్తుల్ తుమ్ పరిచ్చ కెర. కిచ్చొక మెలె, 'దేముడుచ కబుర్లు అమ్మి సంగితనుమ్' మెన అబద్దుమ్క ఒగ్గరిజన్ ఈంజ లోకుమతె బార జా అన్నె. 2 దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తు తెంతో తిలిసి కీసి చినుక జయెదె మెలె, యేసుక 'జో నిజమి క్రీస్తు జలొ దొర్కు జలొ రచ్చించువ కెర్టోసా, నిజమి దేముడుచో పుత్తన జా, జో మాన్సు జా జెర్యున్క జా బార మెన' మెన కేన్ అత్తు ఒప్పులచి, జో అత్తు దేముడు తెంతోచ మెనయ్ చినుక జయెదె, 3 అన్నె, యేసుక 'జొయ్య' మెన కేన్ అత్తు ఒప్పున్తి నాయ్ గే, జీవ్ దేముడు తెంతోచ అత్తుల్ నెంజతి. 'బార జయెదె' మెన తుమ్ సూన్ది అత్తు, మెలె, క్రీస్తుచి ఉప్పిరి విరోదుమ్ జలొసాచి అత్తు, అప్పయి కి ఈంజ లోకుమతె బార జయె అన్నె.

4 ప్రేమ తిల పుత్తర్లు, తుమ్ దేముడుచ మాన్సుల్ జా అన్నున్, జోచి అత్తుతె జెర్యున్ జా అన్నున్, చి జీవ్ అబద్దుమ్చి ఉప్పిరి తుమ్ జిన అన్నున్. కీసి మెలె, ఈంజ లోకుమతె తతోసాచి కంట తుమ్చి పెట్టి తతోసా వెల్లో. 5 జీవ్ అబద్దుమ్చ అత్తుల్చ మాన్సుల్ ఈంజయ్ లోకుమచ జవులచి రిసా, జీవ్ సంగితిసి ఈంజయ్ లోకుమచి బుద్దిచి, చి జోచి కోడు ఈంజయ్ లోకుమచ మాన్సుల్ సూన్తతి. 6 అమ్, మాత్తుమ్, దేముడుచ మాన్సుల్ జా అన్నుమ్, జోచి అత్తు తెన్ జెర్యున్ జా అన్నుమ్, చి జో దేముడుక కో జాన్తి గే, అమ్చి కోడు సూన్తతి, చి కో దేముడుచ మాన్సుల్ జతి నాయ్ గే, అమ్చి కోడు జీవ్ సూన్తి నాయ్. ఇసి, జలె కేన్ అత్తు సత్తిమ్చి కేన్ అత్తు తప్పుచి గే చినుక జయెదె.

దేముడు ప్రేమయ్

7 ప్రేమ తిల గోతునుదల్, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ కెరుమ! ప్రేమ దేముడు తెంతో చి, చి కో ప్రేమ ఇండితయ్ గే, జో దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తు తెన్ జెర్యున్ జా అన్నె, చి దేముడుక జో జానె. 8 గని కో ప్రేమ ఇండితి నాయ్ గే, దేముడుక నేన్తి. కిచ్చొక మెలె, దేముడు ప్రేమయి జా అన్నె. 9 కిచ్చొతె దేముడుచి ప్రేమ డీన అమ్క రుజ్జు జలి మెలె, జో దేముడు జోచో సొంత పుత్తనక ఈంజ లోకుమతె

† 3:11 3:11 2:7-11 దక. † 3:19 3:19 డీసయ్లిసి 12:9-11 దకిలె, సయతాన్ అమ్క 'ఇసి దన్ను కెర్ల' మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి మొక్కె అమ్క నెరేమల వ చుడుక ఉచర్తయ్, గని క్రీస్తు అమ్చి పాపుమ్ వయ గిచ్చయలి రిసా ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు అమ్క జా నెరేమ వయడె నాయ్, చి సయతాన్ ఓడువ జతయ్. * 3:20 3:20 కిచ్చొ జవున్ అమ్ కెర్ల కామ్క 'తప్పు కెర్దుమ్' నెంజతి, 'ఏకే తప్పు కెర్దుమ్. లాజ్' మెన అమ్చి పెట్టి బాద సేడ్డె, జా కామ్క 'తప్పు గే నెంజి గ' జొయ్య జానె, చి కిచ్చొక దన్ను కెర్దుమ్ గే జొయ్య జానె, చి తప్పు కెర్ల కి జో దేమింకువ కెరుక జోచయింక నేక్కి అన్నె, చి అమ్చి ఉప్పిరిచి అమ్చి అన్యాయ్ జో గిచ్చొక తెర. † 3:23 3:23 2:23, 4:15, 5:1, 5, 13 చి 5:20 దక. † 3:24 3:24 2:6, 24, 27, 28, 4:13, 16, చి యోహాను 15:3-10 దక.

తెద్రయలన్. జో బలి జలిన్క అమ్చి పాపుమ్ గెచ్చవ పరలోకుడు తెదితి జీవ్ అమ్క దెతి రిసా. ¹⁰ ప్రేమ ముక్కిమ్క కిచ్చితె డీస్రయ మెలె, అమ్ దేముడుక కిచ్చి ప్రేమ కెర్తెనె నాయ్, మాన్సులచి అమ్చి ప్రేమ కిచ్చి నెంజె, గని జోయ్య అమ్క ప్రేమ కెరె, అమ్ కెర్ల పాపల్ పుంచితె అర్పితుమ్ జో జతి రిసా, జోచో పుత్తున్క ఈంజ లోకుమతె తెద్రయలో. ¹¹ జలె, ప్రేమ తిల గోతునుదలో, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు అమ్క తెద్ది ప్రేమ కెర్తె జలె, అమ్ కి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో తెద్ది ప్రేమ కెరక. ¹² కేన్ మాన్సు కెయ దేముడుక దెక నాయ్. గని అమ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో ప్రేమ కెర్తసుమ్ మెలె, దేముడు అమ్చి పెట్టి తత్తయ్, చి అమ్చితె జోచి ప్రేమ పూర్తి జా నెరవెర్చువ జతయ్, రుజ్జు జతయ్. జోచి ప్రేమక జయ్య రుజ్జు మాన్సుల దెకక జతయ్.

¹³ ప్రబుచి తెడి తత్తసుమ్, జోచి జీవ్క జతసుమ్, చి జో అమ్చి పెట్టి తత్తయ్ మెన కీసి జానుమ్ మెలె, జోచి సొంత ఆత్మ అమ్చి పెట్టి జో దిలిన్చి రిసా. ¹⁴ ఈంజ లోకుమచ మాన్సులక దొర్కు జలో రచ్చించువ కెర్తెసా జో జంక మెన, జోచో పుత్తున్క ఎత్తిక అబ్బొ జలో దేముడు తెద్రవ అస్సె మెన అమ్ దెక కెరె సాచి నంగితసుమ్. ¹⁵ యేసుక దేముడుచో పుత్తుని మెన కో బప్పసుల గే, జోచయించి పెట్టి దేముడు తత్తయ్, చి జేవ్ దేముడుచి తెడి అస్సి, జోచి జీవ్క జతతి. ¹⁶ దస్సి, దేముడు అమ్చి ఉప్పిరి ప్రేమ తిలిసి, అమ్చి ఉప్పిరిచి జోచి ప్రేమ, జానుమ్ నంపజా అస్సుమ్. దేముడు ప్రేమయి, చి కో ప్రేమయచి తెడి తత్తయ్ ప్రేమ ఇండితయ్ గే, దేముడుచి తెడి తత్తయ్, జోచి జీవ్కయ్ జతయ్, చి దేముడు జో మాన్సుచి పెట్టి తత్తయ్.

¹⁷ కిచ్చొక దేముడుచి ప్రేమ అమ్చి తెన్ కిచ్చార్తి జా నెరవెర్చువ జంక జోచి నెలవ్ మెలె, అమ్క ఎత్తి జిన్క పరిచ్చ కెర్తి వెల్లి దీసికయ్ 'సత్తిమ్ కెర్తెమ్' మెన దయిరిమ్ తత్తు మెనయ్ జో జా నెలవ్ దెతయ్. జా దయిరిమ్ అమ్ కిచ్చొక జంక జయదె మెలె, జో కీన్ జా అస్సె గే, అమ్ ఈంజయ్ లోకుమతె దనయ్ అసుమ్. జోయ్య కిసి ప్రేమ అస్సె గే, అమ్ కి జోచి ప్రేమక మాన్సులక ప్రేమయ్ కెర్తెసుమ్. ¹⁸ ప్రేమచి తెడి అమ్ తిలె, ప్రేమ అమ్ ఇండిలె, అమ్చి పెట్టి కిచ్చొ బయిమ్ తయ నాయ్. గని ప్రేమ పూర్తి తిలె, జా ప్రేమ బయిమ్ గెచ్చవ గెల్తయ్. బయిమ్ సిచ్చ జతిన్ తెన్ బెదితిసి, 'సిచ్చ జుమ్ద' మెన అమ్ ఉచర్లె బిందె, చి కో బితయ్ గే, జోచి పెట్టి ప్రేమ పూర్తి జంక నెరవెర్చువ జంక నేతయ్ మెన రుజ్జు జతయ్. ¹⁹ దేముడు జోలె అమ్కయ్ ప్రేమ కెర్తెచి రిసాయ్ అమ్ జోక ప్రేమ కెర్తెసుమ్.

²⁰ జలె, దేముడుక అవ్ ప్రేమ కెర్తెన్ మెన కో నంగితయ్ గే, జో జోచి బాపుడ్డిక ప్రేమ కెరె నాయ్ గే, జో అబద్దుమ్చో. కిచ్చొక మెలె, కేన్ జుప్పన్ దెకిలో బాచొక కో ప్రేమ కెర్తయ నాయ్ గే, జో నే దెకిలో దేముడుక కీసి ప్రేమ కెరదె! నెత్త! ²¹ అస్సె, జో కిచ్చొ అమ్క దా అస్సె మెలె, కో దేముడుక ప్రేమ అస్సి గే, జోచ బాపుడ్డిచొక ప్రేమ కెరకయ్.

5

క్రీస్తుచి ఉప్పిరిచి నముకుమచి ప్రేమ

¹ యేసుక * తెద్రయందె మెన దేముడు పూర్ణమ్ సంగిలో దొర్కు జలో రచ్చించువ కెర్తెసా జలో క్రీస్తు జోయ్య మెన నంప కెర్తె ఎత్తి మాన్సు దేముడుచో బోద జయదె, అస్సె, కో అబ్బొన్క ప్రేమ కెర్తయ గే, జో అబ్బొన్చ అన్న బోదలక కి ప్రేమయ కెర్తయ. ² దేముడుచ బోదలక అమ్ ప్రేమ కెర్తిసి కిచ్చొ రుజ్జుతె డీస్రయ మెలె, దేముడుకయ్ అమ్ ప్రేమ తా, అమ్ జోచి అగ్గులె రితి † ఇండితినె, ³ దేముడుచి ప్రేమ అమ్చి పెట్టి తిలె, జోచ అగ్గులె రితి ఇండుమదె. అస్సె, జోచ అగ్గులె జాడు వయడ్తన నంజతి. ⁴ కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి నుద్ది తిలె ఆత్మతె జెర్తయ్ కో జా తవుల గే, ఈంజ లోకుమచ † బుద్దివోచి ఉప్పిరి జీన్తతి. ఈంజయ్ లోకుమచ బుద్దివోచి ఉప్పిరి జీన్తినె కిచ్చొ మెలె, యేసుచి ఉప్పిరిచి అమ్చి నముకుమ్. ⁵ మెలె, కో ఈంజ లోకుమచ బుద్దివోచి ఉప్పిరి జీన్తతి మెలె, యేసుకయ్ 'జోయ్య దేముడుచో పుత్తుని' మెన కో నంపజా అస్సి గే, జెవిస్సె.

⁶ పాని వాల్ లోయి వాల్ గెచ్చ అస్సె బారె జా జో దేముడుచో పుత్తుని జలిన్ రుజ్జు జలోసా, జో రచ్చించువ కెర్తెసా జలో, యేసుక్రీస్తు. జో ఎక్కి పాని వాల్ గెచ్చ బారె జయె నాయ్ గని పాని తెన్ లోయి తెన్ బారె జా అస్సె. అస్సె ఈంజ చి రిసా దేముడుచి నుద్ది తిలె ఆత్మ సాచి నంగితయ్, కిచ్చొక మెలె దేముడుచి నుద్ది తిలె ఆత్మ సత్తిమ్ జా అస్సె. ⁷ అస్సె, యేసుక 'దేముడుచో పుత్తుని జోయ్య', 'దేముడు తెద్రయలో రచ్చించువ కెర్తెసా జలో క్రీస్తు జోయ్య' మెన పానితెచి సాచిచి జోచయించి నూయి జలి లోయిచి సాచి తెన్ బెదితి సాచి నంగితోసా కోన్సె మెలె, దేముడుచి నుద్ది తిలె ఆత్మయి. జోచయించి ఆత్మచి సాచి ముక్కిమ్. కిచ్చొక మెలె, జోచయించి ఆత్మ సత్తిమ్చి. ⁸ జోక, కిచ్చొ జలె తిన్ని సాచులె అస్సి, చి జోచయించి సాచి బెదితయ్, కిచ్చొ కిచ్చొ సాచులె మెలె, జా పాని, జా లోయి, చి దేముడుచి నుద్ది తిలె ఆత్మ. ⁹ అమ్ మాన్సులచి సాచి నంప కెర్తెసుమ్ జలె, దేముడుచి సాచి అస్సెయ్ నంపజతిసి. అస్సె, దేముడుచి సాచి కిచ్చొ మెలె, యేసుక 'ఈంజోయి అంచో పుత్తు' మెన జోయ్య సాచి నంగ అస్సె. ¹⁰ వడ్డె, దేముడుచో పుత్తునికయ 'నిజుచి జోచో పుత్తుని' మెన కో నంపజవుల గే, జోచయించి పెట్టి దేముడుచి సాచి అస్సె. 'ఈంజో అంచో పుత్తు' మెన దేముడు సాచి నంగిలెన్చ ఉప్పిరి కో నముకుమ్ తితి నాయ్ గే, జోచి కోడు నంపజతి నాయ్ చి రిసా, జోక 'అబద్దుమ్చో' మెన సంగిలె రితి జతయ్.

¹¹ జలె, సత్తిమ్చి సాచి కిచ్చొ మెలె, పరలోకుమచి రాజుమతె జతి వాట, జాక దొర్కు జలి జీపు, దేముడు అమ్క దా అస్సె, చి ఈంజ జీవ్ కచి తెడి అస్సె. కత్తయె దొర్కు జతయ్ మెలె, జోచో పుత్తునిచి తెడి అస్సె, జో తెయి దొర్కు జతయ్. ¹² కచి పెట్టి దేముడుచో పుత్తుని అస్సె గే, జోకయ్ జా జీపు. దేముడుచో పుత్తుని కచి పెట్టి తయ నాయ్ గే, పరలోకుమతె గెతి వాట, జాక దొర్కు జలి జీపు, జోకయ్ దొర్కు జయె నాయ్. ¹³ దేముడుచో పుత్తునిచి నావ్క 'జయ్య. జోయ్య క్రీస్తు రచ్చించువ కెర్తెసా' మెన తుమ్ జోక

* 4:13 4:13 2:6, 24, 27, 28 చి 3:6, 24 చి 4:16 దెక, చి యోహాను 15:3-10 దెక. † 4:15 4:15 2:23, 3:23, 5:1, 5, 13 చి 5:20 దెక. ‡ 4:15 4:15 మత్తయి 10:32-33 చి రోముయిలె 10:9-10 దెక. § 4:17 4:17 12 నంబర్ కోడు దెక. * 5:1 5:1 2:23, 3:23, 4:15, 5:5, 13, 20 దెక. † 5:2 5:2 మెలె, అమ్ కీన్ కీన్ మాన్సులక ప్రేమ దెకపుక గే జోచయించ అగ్గులె, యేసుక్రీస్తుచ కొడెత, మెన్ తెన్ దేముడు దిలె అగ్గులె ఎత్తితె జో దెకవ అస్సె. ‡ 5:4 5:4 కీన్ బుద్దివోచి మెలె, గోనల్, ఆనల్, బోర్లెట్టె, కోపుమ్బుద్ది, దనచ ఎత్తి. § 5:8 5:8 యూరులచ అగ్గులె తెన్ 'దొగుల తీర్ల సాచులె నంగిలెన్ బెదితి సత్తిమ్' మెంతతి.

నంపజలనక 'పరలోకుమతె గెతి కెయఱ తెయఱక తాఁ గెతి వాటచి జాక దొర్కు జలి జిప్ప దొర్కు జలిన్చి రిసా తుమ్క దయిరిమ్ తప్పన్' మెనయ్ ఈంజ అవ్ రెగిడ్డసి.

14 అన్నె, జోచి తెడి అమ్క అన్నెయ్ కిచ్చొ దయిరిమ్ మెలె, జోచి ఇప్పుమ్ తెన్ బెదితిసి కిచ్చొ జప్పన్ జోతె అమ్ నజిలె, జో సూన్తయ్. 15 అన్నె, 'అమ్ కిచ్చొ నజిలె జో సూన్తయ్' మెన జానుమ్ జలె, జోతె అమ్ సంగిలిన్క 'దొర్కు జలి' మెన ఒప్పున్ రితి, 'కచితుమ్ దొర్కు జయెదె' మెన జానుమ్.

16 నంపజలొ కేన్ జప్పన్ బావొ మొర్పొ ఆన్తి పాపుమ్ కెర్లెగిన, అన్నెక్టొ బావొన్ దెకిలె, జా పాపుమ్ జోక మొర్పొ సిచ్చ నే ఆన్తి రిత, "జోక చెమించుప కెర మెన" జో అన్నెక్టొ దేముడుక ప్రార్థన కెర్లె, చి కచి పాపుమ్ మొర్పొ సిచ్చ ఆన్తిన్ నెంజె జలె, జో అన్నెక్టొ ప్రార్థన కెర్లె రిసా, జో పాపుమ్ కెర్లెసాక దేముడు జివ్ దెయెదె. గని మొర్పొ సిచ్చ ఆన్తి పాపుమ్ కి తయెదె. కో దన్ని పాపుమ్ కెర్లె, జోచి రిసా ప్రార్థన కెర మెని నాయ్. 17 గారచి కిచ్చొ జలెకి పాపుమ్, గని నగుమ్ రగల్ పాపుమ్ మొర్పొ సిచ్చ ఆన్తన నెంజితి.

18 'కో దేముడుచి తెన్ జెర్పన్ జా అస్తి గే, పాపుమ్తె ఇండితి నాయ్' మెన జానుమ్. దేముడుచి పెట్టిచొ క్రిస్తు దన మాన్యుల్క రకితయెచి రిసా, పాపుమ్ సికడ్డొ నయ్తాన్ జెవ్వి మాన్యుల్క చడె నాయ్. 19 అమ్మి జలె, 'దేముడుచ బోదల్ జా అస్సుమ్' మెన జానుమ్, అన్నె, అప్పక ఒండి లోకుమ్ జో పాపుమ్ కెరయ్తో నయ్తాన్చి అత్తి అన్నె మెన కి జానుమ్. 20 అన్నెయ్ కిచ్చొ జానుమ్ మెలె, నిజమ్చొ దేముడుక అమ్ జాన్తి రితి జో దేముడుచొ సాంత పుత్తుసి బార్ జా కెర, జోక చినితి జోక జాన్తి సెక్తి అమ్క దా అన్నె మెన జానుమ్. అన్నె, నత్తిమ్ తిలొ దేముడుచి తెడి, జోచొ పుత్తున్ యేసుక్రిస్తుచి తెడి అన్నుమ్. ఈంజొయి నిజమ్ తిలొ ఎక్కిలొ దేముడు. పరలోకుమతె బెదితి కెయఱక తెయఱక చెంగిల్ తతి వాట యేసుక్రిస్తుతెయ్ దొర్కు జతయ్, జోక దొర్కు జలి జివ్ జొయ్యి.

21 ప్రేమ తిల పుత్తర్లు, బొమ్మల్క జొకర్చిన్క తుమ్ దూరి తా.

యోహాను రెగిడ్లి దొన్నిచి ఉత్త్రమ్ జారిక్ జలో యోహాను రెగిడ్లి దొన్నిచి ఉత్త్రమ్

12 తుమ్మక అన్నె ఒగ్గర్ రెగుడుక జత్తి, గని కాగ్గుమ్క సిర్రక రెగుడుక నెసి. తుమ్మక అమ్క పూర్తి నర్తనంతోనుమ్ కెర్తె రితి తుమ్తె సొంత జా దెకయి లట్టుబుక ఇస్తుమ్ జతసి.

13 దేముడు నిసాన్ని తుచి ఇన్నెచి †బయ్యదిచ †బోదల్ రిత జలన తుమ్క జోచి జోబర సంగితతి.

1 దేముడు నిసాన్ని * అమ్మక చి ఆవ్ చి సత్తిమ్ జాన్తన ఎత్తిజన్ నిజామి ప్రేమ కెర్త తుచ బోదల్క ఆవ్ వెల్లో జలోసా రెగిడ్లి ఉత్త్రమ్. 2 కిచ్చొక ఇసి ప్రేమ తెన్ అస్సుమ్ మెలె, దొర్పు జలి †సత్తిమ్ అమ్చి పెట్టి అస్సె, చి కెయక తెయక అమ్చి తెన్ తా గెచ్చాదె.

3 ఎత్తిక అబ్బొ జలో దేముడు తెంతో చి జో అబ్బొన్చొ పుత్తన్ జలో యేసుక్రీస్తు తెంతో జోచి దయ జోచి కన్యాయమ్ జోచి సేంతుమ్ అమ్చి తుమ్చి తెన్ తయెదె, చి జోచి సత్తిమ్ జోచి ప్రేమ తెన్ తమ్దె.

4 ఎత్తిక అబ్బొ జలో దేముడు దిలి ఆగ్గు రితి తుచ బోదల్ జల సంపజలనతె సగుమ్జన్ నుబుమ్ కబురతె తిలిన్చి సత్తిమ్ ఎత్తి నిదాసుమ్ సంప తా, జా నుబుమ్ కబురతె తిలిన్ తెన్ బెదితి సత్తిమ్ ఇండితతి మెన నూన ఒగ్గర్ నర్త జలయ్. 5 అన్నె, అమ్మ, అమ్మ, తుమ్క ఏక్ కోడు బతిమాల్పా జా రెగిడ్లిసి. తుమ్క నొవి ఆగ్గు రెగిడ్లిసి నెంజె, గని మొదొల్ తెంతో చి ఆగ్గు ఈంజ. కిచ్చొ మెలె, అమ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో †ప్రేమయ్ కెరక. 6 అన్నె, ప్రేమ కిచ్చొ జతయ్ మెలె, ఎత్తిక అబ్బొ జలో దేముడుచ ఆగ్గుల్ రితి అమ్ ఇండుక. మొదొల్ తెంతో తుమ్ సూన్ని ఆగ్గు కిచ్చొ మెలె, తుమ్ ప్రేమయ్ ఇండుక.

మోసిమ్ బోదచి రిసా జాగర్

7 అన్నె, ఒగ్గర్జన్ మోసిమ్ సంగితన ఈంజ లోకుమ్తె బార్ జా బుల్తతి, యేసుక కి దేముడుచొ పుత్తసి జో, జో దొర్పు జలో రచ్చొంచుప కెర్తొసా జలో క్రీస్తు జా, మాస్సు జా జెర్పున్ జా అస్సె † మెన ఒప్పుసుక నెనితన. దన మాస్సుల్ మోసిమ్చ, క్రీస్తుచి ఉప్పిరి విరోదుమ్ జలన. 8 జలె, తుమ్ నైమ నీడ దొర్పు కెర్తన్ బవుమాసుమ్ నే పిట్టచన్తి రితి, గని తుమ్చి బవుమాసుమ్ పూర్తి దొర్పు కెరంతి రితి జీన్తి రితి, తుమ్ దెకన. 9 కో పుర్తి గెతి రితి వెల్లో మెనన క్రీస్తుచి బోదనక నిదాసుమ్ తయ నాయ్ గే, జో మాస్సు *దేముడుచొ నెంజె. దేముడు అబ్బొన్ కి జోచి పెట్టి నాయ్. గని, క్రీస్తుచి బోదనకయ్ కో నిదాసుమ్ అస్సి గే, అబ్బొన్ జలో దేముడుచ కి పుత్తన్ జలో యేసుచ కి జా అస్సి. అబ్బొన్ కి పుత్తన్ కి జోచి పెట్టి అస్సె. 10 ఈంజయ్ బోదన నే ఆన్తె కో తుమ్తె అయెలె, గెరి టాన్ దాన నాయ్, జోక జోకర నాయ్. 11 కిచ్చొక మెలె, కో జోక జోకరయ్ బెదవంతయ్ గే, జో మాస్సుచి తప్పు కామ్తె బెదిల్ రితి జతయ్.

* 1:1 1:1 'అమ్మ' ఇన్నె సంగితి, కేన్ జప్పన్ సంగుమ్క టాలి జతయ్ మెన, చి 'తుచ బోదల్' మెన సంగితి, జా సంగుమ్తెచ మాస్సుల్కయ్ టాలి జతయ్ మెన సగుమ్జన్ ఉచర్తి. † 1:2 1:2 యోహాను 14:6, 16-17 దెకితె, యేసుయి దొర్పు జలి సత్తిమి, చి జోవయిచి వరలోకుచిచి సుద్ది సత్తిమ్ తిలి అత్త అమ్చి పెట్టి జో దా అస్సె. యోహాను 8:32, 36 కి దెక. వడ్డ, యేసు సంగిలిసి, దేముడు అబ్బొన్ సంగిలిసి, జోవయిచి సుబుమ్ కబుర సత్తిమి; యోహాను 8:45-47, చి యోహాను రెగిడ్లి ఈంజ 2 నంబర్ ఉత్త్రమ్ 9-10, గలతియల్ 2:5. కొలొస్సియల్ 1:5 కి దెక. † 1:5 1:5 యోహాను రెగిడ్లి 1 నంబర్ ఉత్త్రమ్ 2:8 దెక, చి యోహాను 13:34, చి మత్తయి 22:37-40. § 1:7 1:7 యోహాను రెగిడ్లి 1 నంబర్ ఉత్త్రమ్ 2:23, 3:23, 4:15, 5:1, 5, 13, 20 దెక. * 1:9 1:9 యోహాను రెగిడ్లి 1 నంబర్ ఉత్త్రమ్ 2:23, 5:12 దెక. † 1:13 1:13 1 నంబర్ కోడుతె తిలి రితి, 'బేన్ది' మెలిసి ఏక్ వేల అన్నెక్ సంగుమ్క టాలి జతయ్. చి 'బేన్దిచ బోదల్' మెన సంగితి, జా అన్నెక్ సంగుమ్తెచ మాస్సుల్కయ్ టాలి సంగితయ్. † 1:13 1:13 1 నంబర్ కోడుతె తిలి రితి, 'బేన్ది' మెలిసి ఏక్ వేల అన్నెక్ సంగుమ్క టాలి జతయ్. చి 'బేన్దిచ బోదల్' మెన సంగితి, జా అన్నెక్ సంగుమ్తెచ మాస్సుల్కయ్ టాలి సంగితయ్.

యోహాను రెగిడ్లి తిన్నిచి ఉత్త్రమ్ బారిక్ జలో యోహాను రెగిడ్లి తిన్నిచి ఉత్త్రమ్

¹ సత్తిమ్క ఆవ్ ప్రేమ తిలో గాయుక ఆవ్ వెల్లో జలోసా రెగిడ్లి ఉత్త్రమ్.

² ప్రేమ తిలో మింత, తుక చెంగిల్ తప్పన్, మెన ఆవ్ ప్రార్థన కెర్తసి. తుచి అత్తత చెంగిల్ అస్సీన్ మెన జాని.

³ కీసి మెలె, బావుడ్లు జల సగుమ్జన్ అయ్లి పొది, తుయి సత్తిమ్ ఇండితినచి రిసా సాచి సంగిల, చి ఒగ్గర్ సర్దనంతోసుమ్ జలయ్. ⁴ ఎత్తిచి కంట అంక కిచ్చొ కోడు ఒగ్గర్ సర్ద కెర్తయ్ మెలె, అంచ బోదల్ సత్తిమ్ ఇండితిన ఆవ్ నూనై, జయ్యి అంక ఒగ్గర్ సర్దనంతోసుమ్ కెర్తయ్. జాచి కంట అంక జీన్సి సర్ద నాయ్.

⁵ ప్రేమ తిలో మింత, బావుడ్లుక తుయి కిచ్చొ తోడు కెర్లె, నిదాసుమచి కామ్, జా, ముక్కిమ్క వేర తెంతో అయ్లసక, జలె, ⁶ ఇన్నెచి సంగుమచి మొక్కె తుచి ప్రేమచి రిసా, ఇన్నె అయ్ల బావుడ్లు సంగ అస్సి. దేముడుచి సేవక బెదితి ప్రేమ తెన్ దస మాన్సుల్క మరియాద దెక జేవ్ గెతి వాట్క సరి జతి తోడ దాయి అన్నె తెర్తయ్లె, చెంగిలి. దస్సి కెర్లె తా.

⁷ కిచ్చొక మెలె, 'ప్రబుచి సేవకయ్' మెన జేవ్ బార్ జా అస్సి, చి ఎత్తి అదికారుమ్ దేముడుక నంప నే జలనతె కిచ్చొయ్ తోడు నజీతి నాయ్. ⁸ జాకయ్, అమ్ నంపజలసక కి దస మాన్సుల్క తోడు దెంక చెంగిలి. దస్సి కెర్లె, సత్తిమ్చి రిసాచి జోవయించి సేవతె అమ్ కి జోవయింతెన్ బెద తమ్దె.

⁹ తుమ్తెచి సంగుమ్క కిచ్చొగె రెగ్లి అస్సి గని దియొత్తెపె సొంత గవురుమ్ ఉచరన వెల్లో మెనన, అంచి అదికారుమ్క 'అస్సి' మెన ఒప్పనె నాయ్. ¹⁰ జాకయ్, ఆవ్ తుమ్తె అయ్లె, జో అంచి రిసా గర్బ కొడె, ఆరిచ నిందల్చ కొడె సంగితె తతినచి రిసాచి తీర్పు సంగుమ్దె. జా తప్పుచి కంట అన్నె కిచ్చొ తప్పు జో కెర్తయ్ మెలె, సత్తిమ్చి వేర తెంతెచ బావుడ్లుక మరియాద దెకె నాయ్, చి 'మరియాద దెకుమ్దె' మెన ఇన్సుమ్ జత అన్నె మాన్సుల్క పిట్టవ, సంగుమ్ తెంతో ములయ్తయ్.

¹¹ ప్రేమ తిలో మింత, గర్బిక దెక తుయి సిక్కు నాయ్, గని చెంగిల్చిక దెక దస్సి ఇండు. కో సత్తిమ్ ఇండితయ్ గే, దేముడుచొ మాన్సు జతయ్. కో గర్బి బుద్ది ఇండితయ్ గే, దేముడుక *నే దెకిలోసా మెలి రితి జతయ్. ¹² దేమేత్తి చి రిసా ఎత్తిజన్ 'చెంగిలోసా' మెన సాచి సంగితతి, జోచి సత్తిమ్ కి జోచి రిసా సాచి జతయ్. ఆవ్ కి జోచి రిసా 'చెంగిలోచొ' మెన సాచి సంగితసి, అన్నె, అంచి సాచిక 'సత్తిమ్చి' మెన తుయి జాన్సి.

¹³ తుక అన్నె ఒగ్గర్ రెగుడుక జతి, గని వుస్తకుమచి సిర్ద తెన్ రెగుడుక నెసి. ¹⁴ బే బేగి తుమ్తె జెంక ఉచర్తసి, చి అయ్లె, ఆవ్ తూయి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో దెక సొంత లట్టబుమ్దె.

¹⁵ తుక సేంతుమ్ తప్పన్. తుచ అమ్చ గోతుసుదల్ తుక జోవయించి జోబర సంగితతి. ఒత్తచ గోతుసుదల్ ఎత్తిజన్క అంచి జోబర సంగు.

* 1:11 1:11 యోహాను రెగిడ్లి 1 నంబర్ ఉత్త్రమ్ 3:6 దెక.

యాదా రెగిడ్లి ఉత్రుమ్ బారిక్ జలో యాదా రెగిడ్లి ఉత్రుమ్

1 దేముడు అబ్బోనీచి తెడి ప్రేమ తిల, *యేసుక్రీస్తుచి రచ్చనచి తెడి తిల, జేవ్ నిసాన బుకార్లసక యేసుక్రీస్తుక సేవ కెర్తెసా జలో, యాకోబుచో బావోన జలో, యాదా రెగిడ్లి ఉత్రుమ్.

2 ప్రబుచి కన్యారుమ్, సేంతుమచి ప్రేమ అన్నె తుమ్క బగ్గరి కలుగు జవున!

దేముడుక విరోదుమ్ జలిసిచి రిసా జాగర్ల తత్తి కోడు

3 ప్రేమ తిల బావుడ్లు, అంచి తుమ్చి రచ్చనచి రిసా తుమ్క ఉత్రుమ్ రెగుడుక ఒగ్గరి ఇస్టుమ్ జలయ్. గని, కిచ్చోచి రిసా ముక్కిమ్క అప్పయి రెగుడుక మెన అంక జానయ్ జలి మెలె, అము తుమ్ ప్రబుచి నుద్ది జా జోవయ్ జల మాన్యుల్ క ముక్కిమ్క దిలి సుబుమ్ కబరి మొత్తుమ్చి నముకుమ్ పాడ్ నే జతి రితి తుమ్ దెక, వేర మాన్యుల్ వేర సికడ్లె ప్రబు అమ్క దిలి జా బోదచి రిసా చెంగిల జబాబుల్ తుమ్ దాన. 4 కిచ్చోక మెలె, "ఈంజ బోదచి జేవ్ నిదానుమ్ నెంజిలి రిసా సిచ్చ జతు" మెన దేముడు ఒగ్గరి అగ్గె తెంతో రెగిడ్లన నగుమ్జిన తుమ్చి నంగుమ్తె ఉప్రమెన్సుక లుంకచోరు †బెద అస్తి. దేముడుక నేన్ల జోవయిచి ఉప్పిరి విరోదుమ్ జల జేవ్ మాన్యుల్ కిచ్చో కెర్తెతి మెలె, కిదేముడు అమ్క అగ్గెల్ రితి తెంతో విడ్లల్ కెర అస్సి, చి అమ్ కిసి ఇండిలెకి బాద నాయ్. అమ్ కిచ్చో కెర్తె కి, జోచి దయక అమ్క రచ్చించువ కెరెదె మెన నంగ, దేముడుచి కోడు మార్పువ కెర్తెతి, చి జోవయిచి అగేచ అసల్ ముద్దో నే కెరంతె "దస్సి ముద్దో కెరనుక నాయ్" మెన అన్నె మాన్యుల్ క సికడ్లెతి, చి అమ్చో ఎత్తి, ఎజోమాని, ఎక్కి ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుక *దేముడు నెంజి మెన నంగిల్ రితి జా, జోచి మరియాద కడ్లి రితి ఇండితతి.

5 జలి, తుమ్క "కెయక పచ్చుత్ నాయ్" మెన తుమ్క అమ్ అగ్గె పూర్తి నూనయలమ్. తెడిడి నూనతదు జలె, జతి. గని తుమ్క అన్నె ఉచార కెరయిందె. బగుప్పు దేసిమ్ తెంతో అమ్చ ప్రజల్ జల ఇనాయ్లెలల్ క రచ్చించువ కెర్లొ దేముడు పడ్లె జేవ్ ప్రజల్తెవ జోవయింక నంపనెంజలంక †మొర్సి నిచ్చి దిలన్.

* 1:1 1:1 నెంజిలి, యేసుక్రీస్తుచి సేవ కెర్తె మెన తుమ్ నానానుమ్ నే జతి రితి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు దెక తిల.... † 1:1 1:1 నెంజిలి గొత్తమాన్యు నెంజిలి గత్తి నుదో. † 1:4 1:4 పేతురు రెగిడ్లి 2 నంబర ఉత్రుమ్ 2:1 చి కోడుతె "దస్సి జర్లు జయిదె" మెన నుగిలన్. ఇన్నె యాదా రెగిడ్లితె "జర్లు జలో" మెన దెకతనుమ్. § 1:4 1:4 పేతురు రెగిడ్లి 2 నంబర ఉత్రుమ్ 2:19 దెక. * 1:4 1:4 పేతురు రెగిడ్లి 2 నంబర ఉత్రుమ్ 2:1 దెక. † 1:5 1:5 నిర్లమకాండుమ్ 32:1-28, 35, నంక్యాకాండుము 11:1, 14:29, 30, 35. † 1:6 1:6 అదికారుడుమ్ 6:1-7, పేతురు రెగిడ్లి 2 నంబర ఉత్రుమ్ 2:4. జేవ్ దూతల్ మాన్యుల్ క తేరబోదల్ తెన్ లంజి జల. § 1:7 1:7 అదికారుడుమ్ 18:20-29 చి పేతురు రెగిడ్లి 2 నంబర ఉత్రుమ్ 2:6 దెక. * 1:8 1:8 పేతురు రెగిడ్లి 2 నంబర ఉత్రుమ్ 2:10 దెక. † 1:8 1:8 పూర్లుమ్ "దేముడు దెతి సిచ్చ జర్లు కెరుక" మెన మాన్యు రూపుమ్ జల దొగుల దూతల్ ఏక్ సుత్తు సాదోమ్ పట్టుమ్తె గెతికయ్, జా పట్టుమ్చి మున్నబోదల్ జేవ్ దూతల్ క లంజి కెర జోవయిచి మరియాద కడుక ఉపడ్లె. ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు జోవయింక అడ్లొ కెర గుడ్లి కెర్లెన్. అదికారుడుమ్ 18:20, 21; 19:1-11. యోహామ్ ఉత్రుమ్ రెగిడ్లి పారుల్ కి ప్రబుచి నంగిల మాన్యుల్ క పాపుమ్చి మాన్యుల్ దాగుమ్ కెర్తె తిల, చి అగ్గెచి ఇన్నెక టాలి జతయ్. † 1:9 1:9 పేతురు రెగిడ్లి 2 నంబర ఉత్రుమ్ 2:11 దెక. § 1:9 1:9 ద్వితీయాపదేశ కాండుము 34:1-8.

* 1:10 1:10 పేతురు రెగిడ్లి 2 నంబర ఉత్రుమ్ 2:12. † 1:11 1:11 అదికారుడుమ్ 4:1-16. † 1:11 1:11 పేతురు రెగిడ్లి 2 నంబర ఉత్రుమ్ 2:15 దెక. బిలూమ్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి కబుర్లు నంగితోసా జలికి, చెత్తర్ తప్పల్ కెర్లొ. ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి కోడు మార్పువ కెరుక ఉపడ్లొ, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి విరోదుమ్ తిల మాన్యుల్ "డబ్బుల్ దెమదె" మెంతియ్, జా డబ్బుల్ ఆనకయ్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి కోడు పిట్టపుక ఉపడ్లొ, నంక్యాకాండుము 22:2-35, 31:16. పడ్లొ, బోవల్ క బలి దిలిసి ప్రజల్ కంక సికడ్లొ, చి ప్రజల్ లంజి జతి రితి సికడ్లొ, డీనయ్లెలి 2:14. § 1:11 1:11 నంక్యాకాండుము 16:1-35. * 1:11 1:11 కేరూపాచి చి జోవయింక నగుమ్జిన మాన్యుల్ క బుయి గిడ గెలన్, చి జోవయింక అన్నె నగుమ్జిన మాన్యుల్ ఆగిక డడ్లయ్ గెల. † 1:12 1:12 పేతురు రెగిడ్లి 2 నంబర ఉత్రుమ్ 2:13.

6 అన్నె, జోవయింక దిలి కామ్, జోవయింక దిలి టాన్ ములిల *దేముడుచి దూతల్ క దేముడు కిచ్చో సిచ్చ దా అన్నె మెలె, ఎత్తిక తీర్పు కెర్తె ఆకరి దీసిక, ముక్కిమ్ జలి దీసిక జేవ్ సిచ్చ జతి ఎదక, ఎట్టొచి కంబ ఎట్టొ తిలెన్చి అందరతె జేవ్ రకితి రితి, కో కెయక యిప్పుక నెతిర గొల్పుల్ తెన్ జో బంద దా అన్నె.

7 దస్సియ కి, అమ్క అన్నెక్ కామ్ జాగర్ల దెకయ్తయ్. కేన్ మెలె, సీసాదోమ్ చి గొమెరా పట్టల్ చి జోవయిచి సుట్టునంతవ పట్టల్ చి మాన్యుల్ కి దేముడు నెలమ్ నే దిలి రితి వేరయ్ అసల్ జా, మున్నబోదల్ తెన్ మున్నబోదల్ సాచి జత తిల. అమ్క జాగర్ల దెకయ్తె రిసా జోవయిచి సిచ్చ కిచ్చో మెలె, ఆగితె సిచ్చ జల, చి కెయక నే విజతి ఆగితె జేవ్ సిచ్చ జవుల.

8 దస్సి, *తుమ్చి నంగుమ్తె బెదిల ఉప్రమెన్సుచి ఈంజేవ్ మాన్యుల్ కి, వెర్రి సిప్పల్ దెకెల్ రిత జా, లంజెకమె కెర జోవయిచి అగ్గె గాగి కెరంతతి, దేముడుచి అదికారుమ్క బితి నాయ్, చి జో దేముడు కబరి తేర్తయ్ల పరలోకుమ్చి గప్పురుమ్చి ఉజిడవ దేముడుచి దూతల్ క "దూసువ కెర్తెతి. 9 *గని మోసా పూర్లుమ్చో కిచ్చోసికె జోచి అగేచి రిసా వెల్లో దూత జలో మికాయెలుచి ఉప్పిరి నయ్తాన్ వాదన కెర్తె పొది, మికాయెలు నయ్తానుక దూసువ కెర్తె తీర్పు నంగుక అదికారుమ్ ఉచరన్ నాయ్, గని ఎక్కి ఈంజ, "ప్రబుయి తుక తుచి తప్పచి తీర్పు నంగున్" మెలన్.

10 *అమ్ అప్పె నంగిత ఉప్రమెన్సుచి మాన్యుల్, మాత్రుమ్, జేవ్ అర్దుమ్ నే కెర్తెసి కిచ్చో జలికి జేవ్ దూసువ కెర్తెతి, అన్నె, జంతువుల్ రిత అర్దుమ్ నెంతె జోవయిచి అగేచ అసల్ కిసి దస్సి జర్లు కెరంతతి గే మెన జేవ్ కి దస్సి, బుద్ది నెంతె, జోవయిచి అగేచ అసల్ కెర కెర పాడ్ కెరంతతి. జా ఆన జర్లు కెరంతిసి జోవయింక సొంత పాడ్ కెర్తయ్. 11 అయ్యో! జోవయిచి సిచ్చ కెర్తె సిచ్చ! కిచ్చోక మెలె, †బావోనక మార్లొ కయాను పూర్లుమ్చో గెలి వాల్ ఇండితతి, చి కిచ్చో కిచ్చో డబ్బుల్ లాబుమ్క ఆన జా, †బిలూమ్ పూర్లుమ్చో కెర్తె తప్పతె జేవ్ కి జోవయిచి బుద్ది వికంతతి, చి కికోరహు పూర్లుమ్చో కిసి మోసాచి దేముడు దిలి అదికారుమ్ పాడ్ కెరుక ఉపడ్లొ గే, జేవ్ కి దస్సి, దేముడుచి కామ్ జోచి అదికారుమ్ పిట్టపుక ఉపడ్లొ, చి కికోరహు చి జోచి వచ్చన గెల మాన్యుల్ చి రితి నానానుమ్చి సిచ్చ జా *మొరుల.

12 పడ్డో, ప్రబుచి తెడిచి తుమ్చి ప్రేమ దెకయేతి గుర్చుచి అన్నిమ్ కెర్చినతే జేవ్ ఉప్రమెన్చుచ మాన్సుల్ బెద, అన్నె మాన్సుల్క నాయ్, గని జోవయింక జెవ్వొ దెకన, ఇస్టుమ్ అయేలి రితి గమ్మత్ తెన్ కతిన్క, జేవ్ మరియోద నెంజిలిన్క ముర్కి మర్కల్ రిత జా, జా ప్రేమ దెకయేతి గుర్చుచి అన్నిమ్చి విలువ కడ్డతి. అన్నె జేవ్, *వారు కెర్లె మబ్బు తిల కి పాని నే జెత్త కీసి ఉడ్డ గెతయ్, గే, జేవ్ కి దస్సి. జేవ్ కి జా మబ్బుచి రితి కామ్క నెంజితి. అన్నె, అంజూరమ్ రూకు చెంగిల్ తిల, చల్లె పొది పాసి అయేలి పొది రూకతే పండ్లు దెరుల, గని పంబో లాయతి పొది పాసి అయేలి కి, జేవ్ మాన్సుల్ కామ్క నెంజితే రూకు రిత జా, చి నోదొవ్వెల్ మెర్ల రిత జతతి. 13 అన్నె జేవ్, నముద్దుమ్తెచ వెర్రి కెర్లెచ రిత జా, జోవయించి సొంత పాపుమ్చి పొగ్గర్ ఉడ్డిత్ రితి కెర్లెత్తి. అన్నె కీన జతతి మెలె, ఎక్కితె సొంత టాన్తె వాట్ పిట బులై తిల సుక్కల్చ రిత తవుల, చి దేముడు దిలి జోవయించి సిచ్చ కిచ్చొ మెలె, *ఎత్తిచి కంట అందర్ తిలిన్తె గెచ్చుల.

14 తోలితోచొ మాన్సు ఆదాము ఎక్కిలో తెంతో హనోకు ఎద వర్చ తెన్ సత్తు కుటుంబల్ జలి. హనోకు దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్త తెన్ ఇనాయంచి రిసా ఇనెయి మెన సంగిలన్.

“ఆదె, జోవయించ పరలోకుమ్చ ఎతివాట్జన్ దూతల్ ఎత్తి తెన్

15 ‘ఎత్తిక తీర్చు కెరుక, చి దేముడుక నేన్లన నెసిలన ఎత్తిక, జోచి మరియోద కడ్డ జేవ్ కెర్ల పాపుమ్ కమెచి రిసా జోవయించి నేరిమ్ వయడుక, చి జోవయించి రిసా జేవ్ పాపుములు సంగిల ఎత్తి కోపుమ్ కోడుచి నేరిమ్ వయడుక’ మెన ప్రబు ఉత్త అయేలన్.”

16 ఉప్రమెన్చుచి అమ్ సంగిల మాన్సుల్ నిజుమి తిరిమ్ తిరిమ్ గోనల్ లట్టబ్బన, దేముడుచి ఉప్పిరి సేంతుమ్ నెంజి వేర వేరచి ఒగ్గర్క ఆన జతన, జోవయించ ఆసల్ రితి ఇస్టుమ్ అయేలి రితి ఇండితన, బడాయ్ లట్టబ్బన, లాబుమ్క అన్నె మాన్సుల్క పులయేతన జవుల.

సత్తిమ్చ నంవజలసక అన్నె జాగర్ల సంగిలిసి
 17 తూమ్, ప్రేమ తిల బావుడ్లు, తుమ్ కిచ్చొ ఉచార కెర మెలె, †అమ్చొ ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచ బారికుల్ జోచి సెక్తిక సంగిలిసి. 18 జేవ్ జోవయించ బారికుల్ తుమ్క, ‡“ఆకర్ దినాలక సత్తిమ్చి ఉప్పిరి ఆస్సన బార్ జవుల. దేముడుక విరోదుమ్ జల జోవయించి పాపుమ్చ ఆసల్ రితి ఇండుల” మెన తుమ్క సంగిల. 19 జేవ్ సంగిల్ రితి ఈంజెవ్వొ మాన్సుల్ నంవజలసతె జట్టు కెరయేతతి, దేముడుచి సుద్ది జోవయించి పెట్టి తయె నాయ్, చి జోవయించి సొంత ఆగరుచ ఆసల్ రితి ఇండితతి.

20 గని తూమ్, ప్రేమ తిల బావుడ్లు, ప్రబుచి సత్తిమ్చి చి తుమ్చి నముకుమ్తె డిట్టుమ్ కెరన. దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మసెక్తిక ప్రార్లన కెర. 21 దేముడుచి ప్రేమ ఇండుక దెకన. పరలోకుమ్తె బెద కెయెక తెయెక జతి వరుమ్ అమ్చొ

ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తు జర్లు కెర్లె ఎదక, జాక నిదానుమ్ రక. 22 పడ్డో, నగుమ్జన్ అన్యానుమ్ జా అస్సి. జోవయించి ఉప్పిరి కన్యారుమ్ జా, సత్తిమ్ దెకవ. 23 నగుమ్జన్క ఆగి తెంతో ఉర్లెల్ రితి సయేతాన్చి తెంతో రచ్చించుప కెర, పడ్డో, నగుమ్జన్క, జోవయించి పాపుమ్తె నే బెదితి రితి జాగర్ల తా, బియె జోవయింక కన్యారుమ్ దెక.

ఆకర్ కోడు
 24 జలె, తుమ్ పాపుమ్తె అన్నె నే నీడ్డి రితి తుమ్క రకుక తెర్లె, జోవయించి పరలోకుమ్చి ఉజడతే తుమ్ పొరపాట్ నెంతె సర్ల తెన్ జోచి మొక్క టేవేతి రితి దొర్చు జలిసి జెయిమ్ కెరుక తెర్లె 25 ఎక్కిలో దేముడు జలో, అమ్చొ ప్రబు జలో యేసుక్రీస్తుచి అత్తి అమ్క రచ్చించుప కెర్లెసా జలో దేముడుక పరలోకుమ్చి ఉజడి, గప్పురుమ్, అదికారుమ్, సెక్తి కిచ్చొ నెంజిలి అగ్గ తెంతో తా, అప్పె కి, కెయెక తెయెక కి నే పిట్ట తవున్! ఆమెన్!

‡ 1:12 1:12 పేతురు రెగిడ్లి 2 నంబర్ ఉత్తమ్ 2:17 దెక. § 1:12 1:12 మాములుమ్ మొర్చు కి తయెదె, ఆకర్చి మొర్చు కి తయెదె. ఆకర్చి మొర్చు మెలె, ప్రబుక విరోదుమ్ జలన వెల్లి ఆగి గయేతె సిచ్చ జతిసి, ఈంజ. డీసయేలిసి 2:11, 20:6, 14 చి 21:8 దెక. మెలె, మొర్లొ రూకు రిత జా, పలితమ్ దెర్రి నాయ్, చి జేవ్ పలితమ్ దెర్రిచి రుక్మ డీసిలి పడ్డొక ఉట్టి జా పూర్తి మొరుల. * 1:13 1:13 పేతురు రెగిడ్లి 2 నంబర్ ఉత్తమ్ 2:17. † 1:17 1:17 పేతురు రెగిడ్లి 2 నంబర్ ఉత్తమ్ 3:2 దెక. ‡ 1:18 1:18 పేతురు రెగిడ్లి 2 నంబర్ ఉత్తమ్ 3:3 దెక.

ప్రకటన పుస్తకము జర్గు జంక తిలసి దేముడు బారిక్ జలో యోహానుక డీసయీలిసి

మొదోల్ కోడు

1 యేసుక్రీస్తు, జోచ సేవ కెర్తనక దెకవుక మెన బే బేగి జర్గు జంక తిలసి దేముడు అబ్బోసి జోక దిలన్. బే బేగి జర్గు జంక తిలసి జా ఎత్తి, జోచో సేవ కెర్తనా యోహానుక జోచో దూతచి అత్తి డీసన దిలయ్. 2 జలె, దేముడుచి ఈంజ కబురచి రిసా, యేసుక్రీస్తు దెకయోలి ఈంజ సాచిచి రిసా, జా ఎత్తి దెకిలీన్చి రిసా యోహాను ఇన్నె సాచి రెగిడ్డసి. 3 జర్గు జంక తిలీన్చి ఈంజ కబుర అన్నె కో నదు కెరుల గే, ఇన్నెకో నూన ఇన్నె సంగిల్ రితి కెరుల గే, జోక చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, ఈంజ జర్గు జంక దెర్రి సమయము పాసి జా జెతయ్.

4 ఆనియా ప్రదేసీమచ *సత్తు సంగుమల్చక అవ్ యోహాను కిచ్చొ కబుర రెగిడ్డసి మెలె, కెయెచ తెయెచ తిలొసా, తతోసా, జెంక తిలొసా తెంతో, పడ్డో జోచి సింగానముచి పురైత తతా *సత్తు అత్తల్ తెంతో, 5 పడ్డో సంపజతి సాచి నిదాసుమత ఇండ, ముర అన్నె జీవ జతనక తొల్పుర జతో, ఒండి లోకుమచి రాసల్చ దిలవ కెర్తన యేసుక్రీస్తు తెంతో దయ, సేంతుమ్, తుమచి ఉప్పిరి తవున్. యేసుక్రీస్తు అమక ప్రేమ కెర, జోచి మొర్చిచి అర్పితుమ్ జలి సొంత లోయ సువడ కెర, అమచ పావలచి సిచ్చ తెంతో అమక విడ్డల్ కెర్తన్. 6 జో అమక జోచో దేముడు జలో జోచో అబ్బోసిచి రాజెమ్, పూజర్గు జతి రితి, సేవ కెరుక మెన జో జర్గు కెర అన్నె. జా ఎత్తిచి రిసా జో యేసుక్రీస్తుక కెయెచ తెయెచ గవ్వరుమ్ అదికారుమ్ తవున్! 7 ఈందె, మబ్బుల్ తెన్ జో పరలోకుమ్ తెంతో అన్నె ఉత్త జెయెద, చి ఎత్తి, అంకివో జోక దెకుల. జోక మార్గన ఎత్తిజన్ కి. అన్నె జోక అగ్గ మార తిలన్ జలె 'బలె తప్పు కెర్తమ్' మెన ఒండి లోకుమచి నెకుమలుచ మాన్పుల్ ఎడుకుడు జవుల. దస్సి జర్గు జవున్! *అమేన్!

8 కెయెచ తెయెచ తిలొసా, తతోసా, జెంక తిలొసా, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ ప్రబు జలో దేముడు, జోయ్య మొదోల్ జోయ్య ఆకర మెన అర్దుమ్ జలి, "అవ్ అల్నా, అవ్ ఓమెగ" మెన సంగితయ్.

పత్యాన్ డిబ్బుతె యోహాను తిలి పొది యేసుప్రబు డీసీలిసి

9 అవ్ తుమ్చో బావో జలో యోహాను, జలె, యేసుచి తెడి తుమ్చి తెన్ ఈంజ కాలముచ బాదల్ సేడ తుమ్చి తెన్ ఓర్చుచ జతనుమ్. తుమ్చి తెన్ యేసుచి తెడి జోచి

రాజెమతె, బెద ఏలువ కెర్తనుమ్. జలె, అవ్ యోహాను, దేముడు దిలి సుబుమ్ కబుర, యేసుచి రిసాచి సాచి, నూనయతె తిలి రిసా జేలి జా పత్యాన్ డిబ్బుతె తిలయ్. 10 ఒత్త తిలె, ప్రబుచి బక్తి కెర్రి నెలవ్ కడన్చి దీసి, దేముడుచి జో యేసుప్రబుచి అత్తుతె అంచి అత్తు తెన్ అవ్ బెరవ తిలి పొది, అంచి పడ్డో, నప్పిరమారిచి అవాడ్ కీసి గట్టిజ జయెద గే, దస్సి ఏక్ ఒగ్గర అవాడ్ నూన్యయ్. 11 "తుయి అప్పె కిచ్చొ దెకితె గే, ఏక్ పుస్తకముతె రెగ్గ, నంపజలనచ అవ్ సంగిత సత్తు సంగుమలుతె తెర్వు. ఎవెసి, న్బుర్చు, పెర్లము, తుయత్తెర, సార్దీన్, పిలదెల్చియ, అన్నె లవోదెయ పట్టుమతెచి సత్తు సంగుమలుతె తెర్వు" మెన జా అవాడ్ అంక సంగిలన్.

డీసన్ సేడ్డిసి

12 తెదోడి అంక జా కోడు సంగిలి అవాడ్ తిలొసాక దెకుక మెన, అవ్ పనీలల్, సత్తు దిచ్చొ తిత బజరక తెయార కెర్త తంబల్ దెకిలయ్. 13 జేవ్ తంబల్చి నేడ్మె వక్కిలో టోవోజ తిలొ. జో కీసా తిలొ మెలె, *మాన్సు జా జెర్చిలో రితో డీస, చట్ట పాచితి దిగిల్ లాల్చి గలన తా, గుండె బజరచి పట్టు, కిబందన తిలొ. 14 జోచి *బోడిచి సెండి, పూర్తి చొక్కలి ఊలుచి ఎదిలి, మంచుచి ఎదిలి చొకు తయెద. జోచ అంకివో, ఆగివో లగిలి రితి తిల. 15 జోచ చట్ట, ఆగితె డడ్డ దగదగాల్చ మెర్చువ జతి కంచుచి రితి తిల. జోచి అవాడ్, వెల్లి బూరుమచి పాసి నూయ జతి అవాడ్చి రితి బడబడాల్చ జయెద. 16 జోచో ఉజల్ అత్తి సత్తు సుక్కుల దెర తిలన్, చి జోచి చోడి తెంతో దొన్నె పక్కులె వాండి తిలి కండా బార్ జతె తిలి, చి జోచి మొకోమ్, పొద్దు పూర్తి సత్తు తెన్ ఉజడి లగితె పొది కీసి తయెద గే, దస్సి జలె.

17 జోక దెకిల్ బేగి, మొర్చో రితో జా జోచి చట్ట సేడ గెలయ్. గని జోచో ఉజల్ అతు తెన్ అంక చడ, అంక కిచ్చొ మెలన్ మెలె, "తుయ్ బి నాయ్. అవ్ తోలితోవో కి ఆకరవో కి. 18 అవ్ జీవ తిలొసా జీవ దెతోసా. అవ్ మొర్చయ్, గని అన్నె జీవ జా కెయెచ తెయెచ జిచ్చి తయెద, అన్నె మొర్చయ్ చి మొర్చనక రకితి టానచిచి తాలము అంచి అత్తి అర్చు. 19 జాకయ్ తుయి కిచ్చొ అప్పె దెకితన్ గే, రెగ్గుడు. అప్పెచి కి పడ్డొక జర్గు జంక తిలీసి కి. 20 పడ్డో అంచో ఉజల్ అత్తి తిల సత్తు సుక్కుల్, చి బజరక తెయార కెర్త సత్తు దీవుకంబల్చి అర్దుమ్, సత్తు సుక్కుల్ సత్తు సంగుమలుచ దూతల్ జవుల, చి సత్తు దీవుకంబల్, జేవ్ సత్తు సంగుమలుచ జవుల" మెలన్.

2

ఎవెసి పట్టుమతెచ సంగుమచక చి ఉత్తమ్

* 1:4 1:4 యూదుల్ తెన్, 'సత్తు' మెలి నంబరక కిచ్చొ అర్దుమ్ మెలె, పూర్తి తిలసి ఇన్నె దొన్నెచి తిన్నె నంబర్ అర్దుయలతె ఏక్ సత్తు సంగుమలుచ నన్నె దెర జోచయెచ ఎత్తిక కమ్మర్ సంగదె, గని ఏక్ వేల ఈంజ 'సత్తు' నంబర ఒండి లోకుమచి నంపజలనచ సంగుమలు మొత్తమ్క కి ఏక్ టాలె జయెద. † 1:4 1:4 'సంగుమ్' మెలె, ఏకతన నంపజలన మొత్తమ్క 'సంగుమ్' మెనక జతయ్. ‡ 1:4 1:4 సత్తు అత్తల్ మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి న్బుర్చి తిలి అత్తక సంగితయ్. ఇన్నె సత్తు మెలె, పూర్తి తిలీన్చి అర్దుమ్ కి, పూర్తి సత్తిమ తిలీన్చి అర్దుమ్ కి తయెద. పూర్తి సత్తి తిలీన్చి అర్దుమ్ కి ఉచరుక జయెద. పడ్డో ఒండి లోకుమతె తిలీన్చి ప్రబుచి అత్తి దెకితన్చి అర్దుమ్ కి ఉచరుక జయెద; జెకర్నా 4:10. § 1:6 1:6 ఎల్లి బాన తెన్ ఇన్నె 'అమేన్' మెనల. జా కోడుచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, 'తెద్దెలి!'. 'జర్గు జవున్!' * 1:7 1:7 ఎల్లి బాన తెన్ 'అమేన్' మెనల. కుచియ బాన తెన్ తెదిచి మెన సపుల † 1:11 1:11 నెంజలి 'వెల్లి పుస్తకమ్'. జేవ్ పొరుల ఏక్ వెల్లి పుస్తకముతె రెర్గ, నెరు కెర తియె తతి పొది, సుట్టువ కెర తియె తవుల. ‡ 1:13 1:13 డానియేలు 7:13, 14. § 1:13 1:13 యూదుల్చి అలవాల్ తెన్ దాన దిగిల్ పాలాచి చి బజార రగిమ్ పట్టు, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుక ఎత్తిక వెల్లి పూజలి జలో కేన్ జవున్ మాన్సు గలన బందన తయెద. ఇన్నె యేసుక 'జో ముక్కిమ్ జలో పూజలి' మెన ఈంజ టాలె రుణ్ణా దెకయెతయ్. * 1:14 1:14 డానియేలు 7:9. † 1:18 1:18 మెలె, మాన్సు ఒత్త తంక, నెంజలి విడ్డల్ జా పరలోకుమతె నెంజలి ఆగి గొయతె గెచ్చుక నెలవ్ దెతి సెక్కిచి మెలె, యేసుచి. * 2:1 2:1 1:20 దెక.

1 “ఎవని పట్టుమీచ నంగుమచొ దూతక ఇసి మెన రెగుడు. *నత్తు నుక్కల్ జోచి ఉజల్ అత్తి దెరితో, దివ్వి తిత నత్తు బజరచ తంబలచి నడిమి బులితోసా తుమక నంగిలిన్ కిచ్చొ మెల, 2 *తుచి కమొ కిచచ గ, తుయ అంచి కామ్ కెర కెర ఓర్చువ జా నిదానుమ్ తతీసి అచ్ జాని. మెల, పాపుమతె ఇండిత మాన్సుల్క తుయ నంగుమతె నే బెదవంతె, ‘క్రీస్తుచ బారికల్ అమ్’ మెన అబద్దుమక నంగిత గార్ మాన్సుల్క పరిచ్చ కెర, ‘క్రీస్తుచ నెంజితి’ మెన తుమ్ రుణ్ణ కెర్చిసి కి అచ్ జాని. 3 అంచి నాచి రిసా తుమ్ ఒగ్గర్ నిదానుమ్ తెన్ ఓర్చువ జా అన్యానుమ్ నే జలిసి అచ్ జాని.

4 “గని తుచి ఏక తప్పచి రిసా అంక కిచ్చొ బాద అన్నె మెల, కిచ్చొ తీర్పు నంగుక అన్నె మెల, అంచి రిసాచి తుచితె తిలి తోలితోచి ప్రేమ పచ్చ ముల దెలదు. 5 జాకయ, అగ్గె కిసి అంక ఒగ్గర్ ప్రేమ కెర్ తిలదు, అప్పె కిసి అన్నున్ గే ఉచర. అప్పెచి తప్ప బప్పున పెట్టి దుకుమ జా, తుమ్ తోలితో నంపజలి పొది ఇండిలి ప్రేమ కమొ అప్పె తెంతో అన్నె ఇండ. నెంజితి, జా తప్ప బప్పున చెంగిల్ జతి రితి తుమ్ మార్పువ నే జలి, తుమ్తె అచ్ జా కెర, తుమ్చి దీవుకంబుమ్ ఉర్ల దెవొ గలింద. 6 జలి తుమ్తె చెంగిల్ కామ్ ఏక అప్పెక అన్నె. కిచ్చొ మెల, జేవ్ *‘సిక్లాయతులు’ మెలనన కమొ దూర్ కెర్చు. అచ్ కి ఎద్దర నెసిక కమొ తుమ్ కి నెసితను.

7 “జలి, నంగుమల్క కిదేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తు ఇన్నెతెన్ కిచ్చొ నంగితయ గే, కంగ్గొ తిలిసా నూనతు. కో అంచి పరిచ్చతె జినుల గే, దేముడుచి పరలోకుమచి తోటతె తిలి జేవ్ దెతి రూకచ వండ్ల కంక దెయింద.

స్వర్గు పట్టుమీచ నంగుమచక చి ఉత్తమ

8 “పడ్డొ స్వర్గు పట్టుమీచ నంగుమచొ దూతక ఇసి మెన రెగుడు.

“తోలితో తిలి, ఆకరక తిలి” మొర అన్నె జేవ్ జలిసా తుమక నంగిలిన్ కిచ్చొ మెల, 9 తుమ్ నేడ్డ అల్లర్, తుమ్ బీద తిలిసి అచ్ జాని. బీద జలి కి, అత్తుక సాన్సూరుమ్ జా అన్నున్. పడ్డొ ‘యూదుల్ అమ్’ మెనన సత్తిమచ యూదుల్ నెంజిలన; నయతానిచి నంగుమతె బెదితన జేవ్; జలి, తుమ్క దూసువ కెర్చిసి అచ్ జాని. 10 తుమ్ అప్పె నేడుక తిల అల్లర్చి రిసా తుమ్ బియ: నాయ్. ఈందె, తుమ్తె నంగుమజిన్ పరిచ్చ జతి రితి, నయతాని జోక జేల్తె గలెదె, చి దెన్ను పొదుల్క అల్లర్ తెన్ తన్న. మొరుక జలికి తుమ్ నిదానుమ్ తా, చి తుమ్ జిన్ పరలోకుమతె తుమ్ కెయ:క తెయ:క జింక మెన బప్పుమానుమ్ దెయింద.

11 “నంగుమల్క అమచి దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తు ఇన్నెతెన్ కిచ్చొ నంగితయ గే, కంగ్గొ తిలిసా నూనతు. ఈంజ లోకుమతెచ అల్లర్తె కో అంచి అత్తునెక్కిక జినుల గే, జా అన్నెక్ మొర్చు, నయతానిచి నెచ్చ జతి మొర్చు, జోవయింక తయ నాయ్.

పెర్లము పట్టుమీచ నంగుమచక చి ఉత్తమ

12 “పడ్డొ పెర్లము పట్టుమీచెచ నంగుమచొ దూతక ఇసి మెన రెగుడు. “దొన్ని వక్కల్ వాండి కెర్లె కండా దెర్లొసా తుమక నంగిలిన్ కిచ్చొ మెల, 13 తుమ్ జతిసి కేనె గే జాని. కేనె మెల, నయతానిచి సింగాసుమ్ తిలిన్తెయ. అంచి నాచి డిట్టుమ్ దెరనతను, పడ్డొ అంక నిదానుమ్ నముకుమ్ తిల్” అంచి సాచి నంగితె తిల్” అంతిపయను బుల్లి తిలి పొది కి, తుమ్చి నెడిమి నయతాని జతిన్తె జో అంతిపయను జేవ్ మార్లె కి, అంచి రిసాచి తుమ్చి నముకుమ్ ఒప్పుసుక ములున్ నాయ్. 14 గని, తుమ్ కెర్లె నంగుమ్ తప్పల్చి రిసా అంక బాద, తీర్పు నంగుక అన్నె. కిచ్చొ మెల, తుమ్చి తెన్ బెదిలన నంగుమజిన్ బిలామ్ సికడ్డిసి సిక ‘చెంగిలి’ మెంతతి. అమచ ఇస్తాయెలులు దేముడుక సత్తిమ్ ఇండితిన్ పిట్టుయతి రితి, బొమ్మల్క దిలిసి కంక చి లంజె కమొతె బెదక బాలాకుక * బిలామ్ సికడ్డెన్. 15 దన్నె, ‘సిక్లాయతులు’ మెలన సికడ్డిసి నంప కెర్లెన నంగుమజిన్ తుమ్తె అన్నె. 16 జాకయ, తుమ్ తప్ప బులిసి ఒప్పున, పెట్టి దుకుమ్ జా, జా తప్పల్ ముల. నెంజితి, బే బేగి తుమ్తె జా కెర, అంచి చోడి తెంతో బార్ జలి ‘కండా తెన్ జేవ్ మాన్సుల్చి ఉప్పిరి యుద్దుమ్ కెరింద.

17 “నంగుమల్క దేముడుచి నుద్ది తిలి అత్తు ఇన్నెతెన్ కిచ్చొ నంగితయ గే, కంగ్గొ తిలిసా నూనతు. ఈంజ లోకుమ్ సికడ్డిచి ఉప్పిరి కో జినుల గే, లంకిల్ రితి తిలి పరలోకుమ్ తెంతో అచ్ నుచితి ‘మన్నా’ మెలి అన్నెమ్ జోక దెయిందె, చి అన్నె కిచ్చొ దెయిందె మెల, జోక ఎక్కిక చొక్కె పత్రల్ దెయిందె. జోతె ఎత్తి, మాన్సుక జోచి వత్తె, జోక నొచి నాచి రెర్ల దెయిందె. కేనె నాచి కక్క దెయిందె గే, ఎక్కి జోకయ సొంత ఎర్లె జయెదె, గని అన్నె కక్కయ నాయ్.

తుయత్తెర పట్టుమీచెచ నంగుమచక చి ఉత్తమ
18 “పడ్డొ తుయత్తెర పట్టుమీచ నంగుమచొ దూతక ఇసి మెన రెగుడు.

“ఆగి లగిత రిత అంకివో తిల్”, దగదగాల్ల మెర్చువ జతి కంచు డిన్పు రిత వడ్డొ తిల్”, దేముడుచి పుత్తుసి తుమక నంగ తెర్లయత కొడొ ఈంజేవ్.

19 “తుమ్ కెర్లె కమొ, తుమ్చి ప్రేమ, తుమ్చి నిదానుమచి నముకుమ్, తుమ్చి నేవ, బాదల్ ఓర్చువ జతి తుమ్చి నిదానుమ్, పడ్డొ తుమ్ తోలితో నంపజలి కంట, తుమ్చి అప్పె అన్నె ఒగ్గర్ చెంగిల కమొతె ఇండితిసి అచ్ జాని. 20 గని తుమ్చి రిసా అంక కిచ్చొ బాద, కిచ్చొ తీర్పు నంగుక అన్నె మెల, ‘దేముడుచ కబుర్ల నంగితిసి అచ్’ మెన ఆరి నంగుమతె తెర్బెదె యెజెబెలు అంచ నేవ కెర్లెనక పాపుమ్ సికడ్డికి, తుమ్ తీర్పు నే నంగితె తున్నె తత్తును. అమచ నేవ కెర్లెన లంజెతె గెతి రితి, బొమ్మల్క దిలిసి కతి రితి, జా సికడ్డయ్. 21 జాక ‘తప్ప బప్పున పెట్టి దుకుమ్ జా, జా పాపుమ్ ముల్చు’ మెన అగ్గయ్ తెంతో జాక అచ్ నానుమ్ దా అన్నె, గని జాచి లంజెచి రిసా విసారుమ్ కి జయె నాయ్. 22 ఈందె, జాక జబ్బు తెర్లయెదె, చి జాచి తెన్ లంజె జతన

† 2:2 2:2 దొన్నిచి తిన్ని నంబర్ల అర్ధయల్తె ‘నత్తు నంగుమలుచ దూతల్క’ మెన ఎక్కిక కబుర్ల జోవయింక రెర్లె అన్నె. ఎత్తి నంగుమచొ దూతక ఏక కబర్. గ్రీకు జాన తెన్ ఈంజ ‘డినయలిన్’ మెలి పున్నకుమతె ఈంజేవ్ నత్తు కబుర్ల రెగ్గెన్తె ఎత్తి కబర్తె ‘తుయ’, ‘తుచి’, ‘తుక’ మెల కొడొ రెర్లె అన్నె. గని ఎత్తి నంగుమచొ దూత జోవయిందె నంగుమచ మాన్సుల్ మొత్తుమ్ టాలి రితి జయెదె మెన, తుక తుమ్, తుచి తుమ్చి, తుకక ‘తుమ్క’ మెన రెర్లె అన్నెమ్. దన్నె 2:2 కోటతె తుచ కమొక ‘తుమ్చి కమొ’ మెన, 2:3 నంబర్ కోటతె తుయ ఒగ్గర్ తెన్ నిదానుమ్ ఓర్చువ జా అన్యానుమ్ నే జలిన్ తుమ్ ఒగ్గర్ తెన్ నిదానుమ్ ఓర్చువ జా అన్యానుమ్ నే జలిసి మెన రెర్లె అన్నెమ్. దొన్నిచి తిన్ని నంబర్ల అర్ధయల్తె మొత్తుమతె ఈంజ సాన్సుమ్ కెర అన్నెమ్. † 2:6 2:6 ఏక వేల బిలామ్ సికడ్డిన్; మెల, బొమ్మల్క దిలిసి కతిచి లంజె కమొతె బెదితిన్; జేవ్ సిక్లాయతులు సికడ్డ. 2:14, 15 దెక. § 2:7 2:7 మెల, దేముడు అబ్బొచి దేయచి అత్తు. * 2:14 2:14 నంబర్లంబు 22:1-35, 25:1-2, 31:16. † 2:16 2:16 ‘యెనుచి చోడి దెర్లె కడ్డెమ్’ మెలి, జో తీర్పు కెర్లె కోట. ఎత్తియల్ 4:12.

ఎత్తిజనక గొప్ప అల్లర్ నీడయింది. జాచ కమొ, జా కెర్లిన్చి రిసా, జాచి దుకుమ్ జా నే ములిరిగిన, ²³ వడ్డొ, జాచ బోదల్ జల జాచ కోడు సూస్సనక మొర్పులయడింది. దన్నీ సిచ్చ కెర్లి, ఎత్తి, సంగుమ్చ కిచ్చొ చినుల మెలె, ఎత్తి, మాన్సుచి బుద్ది, ఎత్తి, మాన్సుచి పెట్టి తిలిసి అవ్ దెకితిసి సికుల, చి తుమ్తె ఎత్తి, మాన్సుచి కమొ ఎద తుమ్క తీర్పు బర్దు కెరింది మెన చినుల.

²⁴ “గని, తుమ్ తుయత్తెరచి సంవజలనతె కో జా వెర్రి సికితినతె బెదున్ నాయ్, అన్నె ‘సయతాన్చి గుట్టు’ మెన జేవ్ సంగుమ్జన్ సికయ్తిన కో సికున్ నాయ్. తుమ్కయ్ కిచ్చొ మెంతస్ మెలె, తుమ్క కిచ్చొ వేర జాడువయ్డుక నెసి. ²⁵ గని అవ్ అన్నె జెతె ఎదక తుమ్క తిలి ప్రేమ నిదానుమ్, అవ్ తుమ్క దిలి కిచ్చొ అస్సి జెతి డిట్టుమ్ దెగన. ²⁶ కో జీన ఆకర్ ఎద అంచ కమొ నిదానుమ్ ఇండుల గే, అంక నేన్స మాన్సులచి ఉప్పిరి జోవయ్ంక అదికారుమ్ దెయింది. ²⁷ జో నిదానుమ్ తిలన గొప్పుడుచి ఇనుముడండో దెర్సి రితి గేడివో పుట్టయ్లి రితి కెర, అంక నేన్సచి నెక్కి పాడొ కెర్లి రితి కెర, జోవయ్ంక ఏలువ కెరుల. దేముడు అబ్బొ కీసి అంకయ్ అదికారుమ్ దా అస్సి గే, దన్నీ జో నిదానుమ్ తిలనకయ్ అవ్ అదికారుమ్ దెయింది, ²⁸ చి ముక్కిమ్ జలి మెందలెచి బగ్గర్ ఉజడి దిలి †నుక్కి, జోక దెయింది.

²⁹ “సంగుమ్లక అమ్చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ కిచ్చొ సంగితయ్ గే, కంట్టో తిలోసా నూన్తు.

3

సార్దీన్ పట్టుమ్చ సంగుమ్చచ చి ఉత్తమ్

¹ “సార్దీన్ పట్టుమ్చ సంగుమ్చో దూతక ఇసి మెన రెగుడు.

“దేముడుచ *సత్తు ఆత్మల తిలో †సత్తు సుక్కల్ దెర్లిసా తుమ్క సంగిలన్ కిచ్చొ మెలె, తుమ్చ కమొ అవ్ జాని. తుమ్క ‘జెప్పొ అస్సి’ మెన మాన్సులె ఉచర్తతి, గని తుమ్ మొరయ్ అస్సున్. ² తుమ్ చెర్లియ్ జా, చి మొర్లి రితి నే మొర ఇదిదిలె సేసిలితె డిట్టుమ్ కెరన. కిచ్చొక మెలె, తుమ్చ కమొ ‘అంక దేముడుచి మొక్కె పూర్తి చెంగిల్చ నెంజిలి’ మెన దెక అస్సి.

³ “జాకయ్, తుమ్క అగ్గె దిలిసి, తుమ్ సూన సంవజలిసి, గుర్తు కెరన, పోసన, తుమ్చి తప్పొ బప్పన పెట్టి దుకుమ్ జా తప్పొ ముల. తుమ్ ఇసి చెర్లియ్ నే తిలి, జలి, అవ్ చోర్ రితి జా జెయింది, చి కేన్ గడియక తుమ్తె జెయింది గే, తుమ్ నేన్సు.

⁴ “జలి, బత్త సార్దీన్తె తుమ్తె, జోవయ్ంచ పాలల్ ముర్కి నే కెరన్సన సంగుమ్జన్ అప్పొక కి అస్సి. జేవ్, జలి, అంచి పరలోకుమ్చి ఉజడితె బెదుక జేవ్ ఏలువ మెలి రితి అవ్ దెకితసి, చి చొక్కెల పాలల్ గలన అంచి తెన్ ఇండుల. ⁵ కో దన్నీ జీనుల గే, దన్నీ జోక చొక్కెల పాలల్ దెయింది, చి గలనుల, చి పరలోకుమ్తె బెదితనచ నవ్వి అవ్ రెగిడ్డి పుస్తకుమ్తె జోచి నావ్ అవ్ పుంచి నాయ్. అంచో అబ్బొ జలి దేముడుచి మొక్కె కి జోచ దూతలచి మొక్కె కి ‘జోచి నావ్ అస్సి’ మెన బప్పన్చి.

⁶ “సంగుమ్లక దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ ఇన్నెతెన్ కిచ్చొ సంగితయ్ గే, కంట్టో తిలోసా నూన్తు.

పిలదెల్లియ పట్టుమ్చ సంగుమ్చచ చి ఉత్తమ్

⁷ “పిలదెల్లియ పట్టుమ్చ సంగుమ్చో దూతక ఇసి మెన రెగుడు. పరలోకుమ్చి సుద్ది తిలో, సత్తిమ్ తిలో, దాచిదు రాసొచి తాలల్ దెరితో, జో ఉగిడ్డొ కో డంకుక నెత్తి, జో డంకిలె కో ఉగుడుక నెత్తి, జో తుమ్క సంగిలన్ కిచ్చొ మెలె, ⁸ తుమ్చ కమొ అవ్ జాని. ఈందె, తుమ్క ‘పెనుత’ మెన ఉర్లి జలి కెర్లి తుమ్చి మొక్కె ఉర్ల దా అస్సి. కో జాక డంకుక నెత్తి. తుమ్క నెక్కి బగ్గర్ నాయ్ మెన అవ్ జాని. జెతిక, అంచి కోడు నిదానుమ్తె ఇందె అస్సున్, చి అంచి నాచిచి మెరియాద్ కడ్లి రితి కెర్పు నాయ్. ⁹ ఈందె, ‘యూదుల్ అమ్’ మెన అబద్దుమ్క సంగిత, నిజమ్చ యూదుల్ నెంజల, సయతాన్చి సంగుమ్తె బెదితనక కిచ్చొ కెరింది మెలె, తుమ్చి చట్టి జేవ్ సెర్పు సీడ్లి రితి బర్దు కెరింది, చి తుమ్క అవ్ ప్రేమ అస్సి మెన జేవ్ జాన్సి రితి కెరింది.

¹⁰ “అవ్ సంగిలి రితి తుమ్ నిదానుమ్క ఎత్తి, ఓర్పువ జా అస్సున్చి రిసా, బూలోకుమ్తె జత మాన్సులె ఎత్తి, జనక పరిచ్చ కెర్లి కాలమ్చి బాద తుమ్క పిట్టియింది. ¹¹ అవ్ బే బేగి అన్నె జెయింది. తుమ్క తిలిన్ నిదానుమ్ తెన్, డిట్టుమ్ దెరన; తుమ్చి బప్పమానుమ్ తో కి నే ఉర్లి రితి తా. ¹² కో జీనుల గే, అంచో దేముడుచి పరలోకుమ్చి గుడితెచ టేవో కెల స్తంబుమ్ జేవ్ జతి రితి కెరింది. జోచి జా దేముడుచి గుడిక జేవ్ కెయ్: ములితి నాయ్. అంచో దేముడుచి నావ్, వడ్డొ జో అంచో దేముడుచి పట్టుమ్చి నావ్; మెలె, అంచో దేముడు తెంతో పరలోకుమ్ తెంతో ఉత్త జెతికయ్ నొచి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చి నావ్; వడ్డొ అంచి సొంత నొచి నావ్, జేవ్ జనతనచి ఉప్పిర్ రెగిడింది.

¹³ “సంగుమ్లక అమ్చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ కిచ్చొ సంగితయ్ గే, కంట్టో తిలోసా నూన్తు.

లవోదికయ పట్టుమ్చ సంగుమ్చచ చి ఉత్తమ్

¹⁴ “లవోదికయ పట్టుమ్చో సంగుమ్చో దూతక ఇసి మెన రెగుడు.

‡: “అమేన్’ మెలో, నిదానుమ్ తిలో, సత్తిమ్ సాచి జలిసా, దేముడు జెర్పుయ్లిసి ఎత్తిక అదారుమ్ తిలోసా తుమ్క సంగిలన్ కిచ్చొ మెలె, ¹⁵ “తుమ్చ కమొ అవ్ జాని. తుమ్ ఉనుమ్ రితి నాయ్, సీడొ రితి నాయ్! తుమ్ ఉనుమ్ తంక అంచి ఆస. నాయ్ మెలె, సీడొ జలి, సీడొ మెనుక జతి. ¹⁶ జలి, తుమ్క ఉనుమ్ మెనుక నెంజె, సీడొ మెనుక నెంజె, గని దొన్చిచి నెడిమి తా, ‘చెంగిల్ అస్సుమ్’ మెన దన్నీ తత్తునుచి రిసా తుమ్క అంచి చొడి తెంతో అంక గెలింది. ¹⁷ కిచ్చొక మెలె, ‘సామ్మారుమ్ జా అస్సుమ్, చెంగిల్ జా అస్సుమ్, చి అమ్క కిచ్చొ కొత్తు నాయ్’ మెన తుమ్ ఉచర్లెక్కి, ఆత్మక దెకితె, తుమ్ బాద తెన్, సిన్మారుమ్ జా, బీద జా, గుడ్డి జా, డుమ్డయ్ జా అస్సున్ మెన నేన్సు.

¹⁸ “జాకయ్, తుమ్క అవ్ కిచ్చొ బుద్ది సంగితసి మెలె, తుమ్ సామ్మారుమ్ జతి రితి, అంచి ఆగితె డయ్ పూర్తి చెంగిల్ కెర్లి బజరి గెనన. తుమ్ డుమ్డయ్ తతిసి నే డిన్సి రితి గలనుక మెన అవ్ దెత చొక్కెల పాలల్ గెనన, చి తుమ్చ అంకివో చెంగిల్ జా డిన్సి రితి, కాటిక అంచితె గెనన. ¹⁹ అవ్ కక్క ప్రేమ అస్సి గే, జోచి తప్పొలచి రుజ్జు దెకవ, ‘సమయమ్ తెన్చి బుద్ది జతు’ మెనయ్ సిచ్చొ దెతసి. జాకయ్, చెంగిల్ జంక ఆస జా, తుమ్చ తప్పొల బప్పన, పెట్టి దుకుమ్ జా, జా తప్పొల ముల. ²⁰ ఈందె, తుమ్చి

‡ 2:28 2:28 డిసయ్లిసి 22:16 దెక. * 3:1 3:1 1:4 చి ఎట్టెచి కోడు దెక. † 3:1 3:1 1:20 చి ఎట్టెచి కోడు దెక. ‡ 3:14 3:14 మెలె, సత్తిమ్ కెర్లి, నిజమ్ తిలో, ఎత్తి, బర్దు కెర్లిసా.

కెప్పి ఇత్తలతో అడవ టీవోజు పెట్టసి. తుమ్తె కో అంది అవాడ్ నూన కెప్పి ఉగుడుల గే, జోచి తెడి జా పెన జెయింది, చి జో తెన్ అన్నిమ్ కయింది, చి జో అంది తెన్ అన్నిమ్ కయింది. 21 జో జీనుల గే, అడవ కిసి జీన కెర అంవో అబ్బో జలొ దేముడుచి సింగాసనుమతె జో తెన్ బెద వెన అస్సి గే, దస్సి, జేవ్ అంది తెన్ అంది సింగాసనుమతె వెసుక మెన, వరుమ్ దెయింది. 22 “సంగుమ్లత్ అమ్చి దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తు కిచ్చొ సంగితయ్ గే, కంగ్గొ తిలొనా నూనతు.”

4

పరలోకుమతె సిజాసనుమ్ 1 ఇన్నెచి పడ్డొ అడవ దెకిలయ్, పరలోకుమతె వెసితి కెప్పి ఉగ్గి జా అన్నె! అన్నె, అగ్గె తొలితో అడవ నూన్లె *అవాడ్ నప్పిరిమూరిచి అవాడ్చి రితి ఎక్కిలొచి అవాడ్, అంక, “ఇత్తల్ వెగ జే, చి ఇన్నెచి పడ్డొ కిచ్చొ జర్గు జంక అస్సి గే, తుక దెకయింది” మెన సంగిలన్. 2 సంగిలి బేగి, దేముడుచి యెనుచి అత్తునిక్కిక బత్త పరలోకుమతె తిలయ్, బత్త ఏక్ సిజాసనుమ్ అస్సి, చి సింగాసనుమతె ఎక్కిలొ వెన అస్సి! 3 జో బత్త వెసిలొనా కిసి డీసిలన్ మెలె, పజ్జుమచి రితి చొకు, చి రితి ఎరన ఉజిడి లగిలన్, చి సిజాసనుమచి సుట్టునంత వచ్చున రంగుచి దూన్చి ఉజిడి లగితె తిలి.

4 జా సింగాసనుమచి సుట్టునంత అన్నె విన్నెక్ చెత్తర్ సిజాసనల్ తిల, చి జేవ్ సిజాసనల్ ఎక్కికతె విన్నెక్ చెత్తర్జన్ చొక్కెల పాలల్ గలన్ల, బోడి బజరచ కిరిటల్ గలన్ల, విన్నెక్ చెత్తర్జన్ వెల్లెల మాన్సుల్ వెన అస్సి. 5 జా సిజాసనుమ్ తెంతో బిజిలి మొల్తయ్, చి అవాడ్చుచి ఉర్చుల్చి అవాడ్ జెతయ్. సింగాసనుమచి పురైతో వత్తివొచ నత్తు దిచ్చొ లగితతి. జేవ్ దిచ్చొ దేముడుచి † నత్తు అత్తల్.

6 పడ్డొ సిజాసనుమచి పురైతో గాజుచి రితి టోటచి నముర్దుమ్ తిలి. పడ్డొ సింగాసనుమచి సుట్టునంత, జేవ్చ చెత్తర్ పక్కలె, చెత్తర్ జీవుల్ తిల. ఏక్ పక్క ఏక్ జీవు. జోవయింతె బెర్తు అంకివో, ముకోమ్ పక్క పడ్డొ పక్క కి తిల. 7 తొలితోవ జీవు కిసాచో మెలె, సింపుమ్చో రెయ్. అన్నెక్ జీవు వసాన్లె పిల్లవో రితో, అన్నెక్ జీవుక మాన్సుచి మొకోమ్ చి, అన్నెక్ జీవు ఉడ్డితో గిడ్డుచో రితో డిసిలన్. 8 జేవ్ చెత్తర్ జీవుల్ ఎత్తిక, ఏక్ ఏక్ జీవుక సాపు రెప్పల్ తిల, అన్నె, ఉప్పిరి కి, జోవయింది రెప్పల్ తెడి కి బెర్తు అంకివో తిల, చి రాతి మెద్దెన కిచ్చొ గనుమ్ గాయుక ముల్లె నాయ్ మెలె, “ఎత్తిచి ఉప్పిరి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు, అగ్గె తిలొనా, అప్పె తతోనా, కెయింక తెయింక తంక తిలొనా, ఎత్తి సుద్ది తిలొనా, ఎత్తి సుద్ది తిలొనా, ఎత్తి సుద్ది తిలొనా!”

మెన గాయుక తత్తతి. 9 పడ్డొ, సింగాసనుమతె వెసిలొ కెయింక తెయింక జితొసాక జేవ్ చెత్తర్ జీవుల్ కెయింక గప్పరుమ్, మరియాద దెతతి, కెయింక జో కెర్ల దయక జోచి నర్ల సంగితె తతి పొది, 10 విన్నెక్ చెత్తర్జన్ జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ సింగాసనుమతె వెసిలొనాచి చట్టె నెర్చు నేడ, జేవ్ కెయింక తెయింక జితొసాక జొకర్తతి. సిజాసనుమచి పురైతో జోవయింక కిరిటల్ తియ దా గనుమ్ గాయుకతి. 11 “తుయ అమ్చో ప్రబు, అమ్చో దేముడు విలువతిలొనా గప్పరుమ్, మరియాద, అదికారుమ్ తుక కలుగు జంక.

కిచ్చొక మెలె, ఎత్తిక కి తూయ జెర్చుయలది, చి ఇసి జర్గు జంక తుచి ఇన్సుమ్ జా, జేవ్క జెర్చుయలది.” మెన గాయుక తత్తతి.

5

సుట్టువ కెర్లె పుస్తకుమ్ మెండపిల్లె నర్దు కెర్లెసి

1 పడ్డొ కిచ్చొ దెకిలయ్ మెలె, సిజాసనుమతె వెన తిలొనాచొ ఉజల్ అత్తి సుట్టువ కెర్లె పుస్తకుమ్ దెకిలయ్. జా పుస్తకుమ్చి తెడి, ఉప్పిరి కి రెగిడ్డెన్ తిలి. చి కో ఇన్సుమ్ అయిల్ రితి జా సుట్టువ కెర్లె పుస్తకుమ్ నే ఉగుడుక మెన, నత్తు ముద్దల్ తెన్ ముద్ద గెల తిల. 2 తెదెడి కిచ్చొ దెకిలయ్ మెలె, డిట్టుమచొ దూత ఎక్కిలొ గట్టజ అవాడ్ కెరన కిచ్చొ మెన సాడువ కెర్లెన్ మెలె, “ఈంజ సుట్టువ కెర్లె పుస్తకుమ్చ వ ముద్ద కడ ఉగుడుక తగువ జలొనా కో?” మెన కేక గల్లొ. 3 గని సుట్టువ కెర్లె జా పుస్తకుమ్ ఉగుడుక జలెకు, బత్త తిలిసి దెకుక జలెకు, బూలొకుమతె కి పరలోకుమతె కి, బూలొకుమక ఎట్టొ లొకుమతె కి తగువ జలొనా కో కి డీన నాయ్ చి రిసా, 4 అడవ ఏడ గెలయ్; జా సుట్టువ కెర్లె పుస్తకుమ్ ఉగుడుక కి బత్త తిలిసి దెకుక కి కో తగువ జలొనా డీన నాయ్ చి రిసా. 5 తెదెడి, బత్తవ వెల్లెల మాన్సుల్తె ఎక్కిలొ అంక, “ఏడు నాయ్. ఈంకె, యూదా పూర్వమచొచి నెకుమతె జెర్చిలొ వెల్లొ సింపుమ్ జలొ రితొనా, దాచిదుచి నెకుమతెచి చేరుతె బార జలొనా, జీన అస్సి, చి సుట్టువ కెర్లె జా పుస్తకుమ్ ఉగుడుక, చి జేవ్ నత్తు ముద్దల్ కడుక జో తగువ జా తిలొనా” మెన సంగిలన్.

6 తెదెడి, జా సింగాసనుమక చి జేవ్ *చెత్తర్ జీవుల్చ చి జేవ్ విన్నెక్ చెత్తర్జన్ వెల్లెల మాన్సుల్చి నెడెమ్ ఏక్ † మెండపిల్లె టీవోజు తిలిన్ దెకిలయ్. కిసా తిలొ మెలె, అర్చితుమక కండయ్ జలి రితి జా తిలన్, చి జోక నత్తు కొమ్ముల్ చి నత్తు అంకివో తిల. ఈంజేవ్ కిచ్చొ జవుల మెలె, దేముడు ఒండ్ బూలొకుమతె తెర్చయ్ల జోచ ‡ నత్తు అత్తల్. 7 జా మెండపిల్లె, జలి, పురై జా, జా సింగాసనుమతె వెన తిలొనాచి ఉజల్ అత్తి తెంతో సుట్టువ జలి జా పుస్తకుమ్ నజిలన్. 8 సుట్టువ జలి జా పుస్తకుమ్ నజితికయ్, జేవ్ చెత్తర్ జీవుల్, జేవ్ విన్నెక్ చెత్తర్జన్ వెల్లెల మాన్సుల్, జా మెండపిల్లెచి మొక్కె నెర్చు నేడ్ల. జేవ్ ఎత్తిజన్తె ఎత్తి సుద్దల్ కిచ్చొ దెర తిలొ మెలె, ఎక్కిక వీనెల్, చి బజర్చ గిన్నుల. జేవ్ గిన్నుల్తె కిచ్చొ తిలి మెలె, బెర్తు దూపుమ్ తిలి. జా దూపుమ్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, ప్రబువ సొంత జల మాన్సుల్చ ప్రాగనల్. 9 తెదెడి జేవ్ ఏక్ నాచి గనుమ్ గాయు. “ఈంజ సుట్టువ జలి జా పుస్తకుమ్ నజ, జేవ్చి ముద్ద కడుక తూయ తగువ జలొనా!”

కిచ్చొక మెలె, తూయ అర్చితుమ్ జా మొర, దేముడువ జా గెతు మెన తుచి నూయ జలి లొయ తెన్ మాన్సుల్క అన్నె గెనన్చది. జేవ్ మాన్సుల్క ఎత్తి, నెకుమ్ తెంతో, ఎత్తి బాసల్ తెంతో, ఎత్తి పైజల్ తెంతో, ఎత్తి రాజిమ్ తెంతో గెనన్, జోవయింక 10 “అమ్చో దేముడుచి రాజిమ్తెవ రాసల్ జేవ్ జా జోవయింక పూజర్లు జతు” మెన, జర్గు కెర అస్సిన్, చి బూలొకుమచి ఉప్పిరి జేవ్ ఏలువ కెరల్.” మెన గనుమ్ గాయు.

* 4:1 4:1 1:10 దక † 4:5 4:5 ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తుక ఈంజ టాలి జతయ్. 1:4చి ఎట్టచి చి కొడె దక. * 5:6 5:6 4:6-8 దక. † 5:6 5:6 దూపన 1:29, 36. ‡ 5:6 5:6 1:4చి ఎట్టచి చి కొడె దక.

11 పడ్డ అన్నె దెకిలయ్, చి సింగాననుమచి, జేవ్ జీవులతె, వెల్లొ మాన్సులచి నుట్టునుత కిచ్చొ నూన్లయ్ మెలె, ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ దూతలత, మెయిలచి ఉప్పిరి వెయిలు, కోట్టుచి ఉప్పిరి కోట్టుచ దూతలత అవాడ్లు నూన్లయ్. 12 గట్టిజ అవాడ కెరన కిచ్చొ మెన కేక గెల్లె తిల మెలె, “అర్పితుమ్ జలో ఈజో మెండపిల్ల జతోసా జలె, అదికారుమ్, సామ్మారుమ్, గ్యానుమ్, సెక్కి, మరియాద, గవురుమ్, చి మాన్సుల జోచి గవురుమ్ గాయుతిసి

జోకయ్ కలుగు జంక జోయ్యి తగువ జలోసా!” మెన కేకుల్ గల్లె తిల. 13 పడ్డ పరలోకుమతెవ, బూలోకుమతెవ, చి బూలోకుమక ఎట్టి లోకుమతెవ, చి నముద్దుమతెవ, జేవ్ చెత్తర్ తెవ ఎత్తి జీవు ఎత్తి వస్తువ కేక గలిసి కిచ్చొ మెన నూన్లయ్ మెలె,

“సింగాననుమతె వెసిలోసాచి, చి మెండపిల్లచి గవురుమ్ ఎత్తి

కెయక తెయక గాయుతు!

మరియాద గవురుమ్, అదికారుమ్ ఎత్తి జోక కలుగు జవున్,

జోక కెయక తెయక తవున్!”

మెన కేక గల్లె తిలిసి నూన్లయ్. 14 తెదొడి, “సీఅమేన్!” మెన జేవ్ చెత్తర్ జీవుల సంగిల, చి వెల్లెల మాన్సులె సెర్పు సేడ సింగాననుమతె వెసిలోసాచి చి మెండపిల్లక జోకర్ల.

6

నుట్టువ కెర్లె పున్సుకుమచ నత్తు ముద్రల్

1 తెదొడి కిచ్చొ దెకిలయ్ మెలె, మెండపిల్ల జేవ్ నత్తు ముద్రల్ తె తొలితో చి కడ్డన్, చి జేవ్ *చెత్తర్ జీవులతె ఎక్కిలో, ఉర్మలచి రితి అవాడ కెరన “ఇన్నె జే!” మెలన్. 2 అవ్ దెకిల, అదె! చొక్కో గోడొ డీసిమి, చి జా గోడొ తె వెగిలోసాక దూన్ తిలి, చి జోక ఏక కిరీతుమ్ †దిల, చి బార్ జా, యుద్దుమ్ కెర జీన, ఒండి జీకుమ మెన గెలో.

3 జలె, మెండపిల్ల దొన్చి ముద్ర కడ్డికయ్, కిచ్చొ నూన్లయ్ మెలె, జేవ్ చెత్తర్ జీవులతె అన్నెక జీవు “ఇన్నె జే!” మెన కేక గలన్, చి 4 అన్నెక గోడొ; ఒగ్గర్ ఎరనచొ; బార్ జలన్. జా గోడొ తె వెగిలోసాచి కిచ్చొ సెలవ్ తిలి మెలె, ఒండి బూలోకుమతెచి సేతుమ్ పిట్టపుక; మాన్సులె ఎక్కిలోక ఎక్కిలో మార్పి రితి; చి వెల్లె కండా జోక ‡దిల.

5 జలె మెండపిల్ల తిన్చి ముద్ర కడ్డికయ్, తిన్చివ జీవు “ఇన్నె జే!” మెన కేక గలిసి నూన్లయ్. అవ్ దెకిల, అదె! నీడొ గోడొ, చి జా తె వెగిలోసాచి అత్తి తక్కిడి అన్నె. 6 అన్నె, జేవ్ చెత్తర్ జీవులచి నెడమ్ తెంతో ఏక అవాడొ కిచ్చొ సంగిలిసి నూన్లయ్ మెలె, “ఏక దీసిచి కూలిచి ఎదిలి డబ్బులక ఎక్కి పాత్తెక్ గోడుమ్, చి ఏక దీసిచి కూలిచి ఎదిలి డబ్బులక తిని పొర్చి సీబార్చి దాన్ దొర్చు జయెదె. గని తేలుక చి ద్రాచ రన్నుమ్క గార్ కెరుక నాయ్!” మెన జా అవాడొ కేక గలన్.

7 మెండపిల్ల చెత్తర్చి ముద్ర కడ్డికయ్, “ఇన్నె జే!” మెన చెత్తర్చొ జీవు కేక గలిసి నూన్లయ్. 8 అన్నె దెకిలయ్, చి అదె! కిచ్చొ రంగుగ సంగుక నే బెదిలిసి రితో ఏక గోడొ. జా తె వెసిలోసాచి నావ్, ‘మొర్చు’, చి మొర్చులక రకితి లోకుమ జోచి పట్టి గతయ్. అన్నె, ‘మొర్చు’ మెలోసాక చి మొర్చున రకితి లోకుమక కిచ్చొ సెలవ్ తిలి మెలె, యుద్దుమ్ వాల్, కకుర్చి వాల్, జబ్బుల్ వాల్ చి డొంగైవ జంతువుల గెతి వాల్ మాన్సులక మార్పి సెలవ్ తిలి. ఒండి లోకుమక చెత్తర్ వాటల్ తిలె, జేవ్ చెత్తర్ వాటల్ తె ఏక వాట తె మాన్సులక దన్నె మారుక సెలవ్ జా తిలి.

9 మెండపిల్ల చెత్తర్చి ముద్ర కడ్డికయ్, పరలోకుమతెచి బలి దెతి టాన్చి తెడి కిచ్చొ దెకిలయ్ మెలె, విరోదుమ్ మాన్సులె మార్చునచ జీవులక దెకిలయ్. దేముడుచి నుబుమ్ కబుర్ జేవ్ నూనయలి రిసా, చి యేసుచి రిసా జేవ్ సాచి సంగిలి రిసా, జేవ్ విరోదుమ్ మాన్సులె జోవయంక మార తిల. 10 జేవ్ దన్నె మొర్చునచ జీవుల గట్టిజ అవాడొ కెరన కిచ్చొ మెన కేక గల మెలె, “ఎత్తిచి ఉప్పిరి అదికారుమ్ తిలో ప్రబువ, తుయ ఎత్తి, సుద్ది తిలోసా, నిజమ్ తిలోసా, బూలోకుమతె జితన అమక మార అమచి లోయి సుచెలి రిసా కెయక జోవయంక సిచ్చ కెర్లె గే?” మెన కేక గలిల. 11 తెదొడి జోవయం తె ఎత్తి మాన్సులక చొక్కోలో పాలె* దా, కిచ్చొ మెల మెలె, “అన్నె ఇదిల్ రక. మాన్సులె తుమ్కయ్ కిసి మార్చ గే, దన్నె, తుమ్చ బావుడ్లు జత ప్రబువ అన్నె సేవ కెర్లెనక మారుల. జేవ్ దన్నె మొర్చున ఎత్తిజీవ్చి లెక్క బెర్ల ఎదక రక, చి తుమ్క, జోవయంక మార్చునక సిచ్చ దయెదె” మెన జబాబ్ దిలన్.

12 మెండపిల్ల సాప్పుచి ముద్ర కడ్డికయ్, అదె! వెల్లె బూకంపుమ్ జలి. పడ్డొ పొడ్డు నీడిచి కంట నీడి జా గెలి, చి ఒండి జోమ్ లోయి రంగు జా గెలి. 13 అగానుమ్చ నుక్కలు బూలోకుమతె సేడ్ల. వెల్లె వాదు కెర్లె †అంజూరుమ్ రూక్చ చల్లి పొదిచ కాయలె కిసి జేడొ పున్సు గే, దన్నె జేవ్ నుక్కల్ జేడొ గెల. 14 పడ్డొ, కేన్ జవున్ పున్సుమ్ ముద్దొ కెర్లె కిసి జయెదె గే, దన్నె, అగానుమ్ ముద్దొ జా డీసి నాయ్, చి జోవయంక జోవయంక టాన్సు తెంతో ఎత్తి డొంగైల్, ఎత్తి డిబ్బు ఒత్త తెంతో గెలి.

15 తెదొడి బూలోకుమచ రానలు, ముక్కిమ్చ వెల్లెల మాన్సులె, జమాన్లుచ అదికారుల్, సామ్మారు, బలుమ్ సెక్కిచ మాన్సులె, ఎత్తి మాన్సు, గొతిమాన్సు జలెక, గెతి నెంజలెన జలెక, డొంగైవ పరోతె, రంగ్గి బొరెతె లుంక తవుల. 16 జేవ్ డొంగైల్, జేవ్ రంగ్గి పత్తెల కిచ్చొ మెన కేకుల్ గలిల మెలె, “సింగాననుమతె వెసిలోసా అమక నే దెకిల్ రితి, అమచి ఉప్పిరి సేడ. మెండపిల్లచి కోపుమ్చి సిచ్చ అమక నే లయతి రితి అమక లుంకడ. 17 జీచి కోపుమ్చి సిచ్చచి వెల్లె దీసి జా అన్నె, చి జా సిచ్చచి సెక్కిక అమ్ బీవక నెత్తుమ్” మెన కేక గల సంగిల.

16 జేవ్ డొంగైల్, జేవ్ రంగ్గి పత్తెల కిచ్చొ మెన కేకుల్ గలిల మెలె, “సింగాననుమతె వెసిలోసా అమక నే దెకిల్ రితి, అమచి ఉప్పిరి సేడ. మెండపిల్లచి కోపుమ్చి సిచ్చ అమక నే లయతి రితి అమక లుంకడ. 17 జీచి కోపుమ్చి సిచ్చచి వెల్లె దీసి జా అన్నె, చి జా సిచ్చచి సెక్కిక అమ్ బీవక నెత్తుమ్” మెన కేక గల సంగిల.

17 జీచి కోపుమ్చి సిచ్చచి వెల్లె దీసి జా అన్నె, చి జా సిచ్చచి సెక్కిక అమ్ బీవక నెత్తుమ్” మెన కేక గల సంగిల.

7

§ 5:14 5:14 ఎల్లి జాన తెన్ ‘అమేన్’ మెనల. * 6:1 6:1 4:6-8 డెక. † 6:2 6:2 జా కిరీతుమ్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సొంత జో గోడొ తె వెగిలోసాక దిలన్ గే మెండపిల్ల జలో యేను దిలన్ గే, కచిగ అత్తి జోవయంక దావడ్ల గే, గని జా జుగు జంక ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు కచితుమ్ సెలవ్ దా తిలన్, నెంజలి జుగు జతి నాయ్. ఈంజివ్ కము ఎత్తి జొయ్యి జుగు కెర్లయ్, గెద. ‡ 6:4 6:4 కో దిల గే నేనుమ్. § 6:6 6:6 ఈంజి దేసిమి కిసి ముక్కిమ్క చింబొ కవుల గే, జా దేసిమచ ముక్కిమ్క గేయుమ్క కెర్లె పొడియె గే పొడియె గే రుద దనచ అన్నెమ్ తిలె. గని కారు తిలె, ఎత్తి కిరీది జా గెతి, అంజి దేసిమి కిసి తదుడచి కంట డెరో తొక్కి కిరీది జయెదె, చి వెంబొ నెంజలి కులర్ కవుల గే, దన్నె జా దేసిమి గారు తిలె, బార్చి దాన్క అన్నెమ్ రంబుల; గెనుక నుక్క ఒత్తచి రిసా. * 6:11 6:11 పాలల్ కో దిల గే, కో ‘రక’ మెల గే నేనుమ్, గని ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు జుగు కెరవ తయెదె మెన జానుమ్. † 6:13 6:13 అంజూరుమ్ పండ్లు బొడ్ల పండ్లుచ రిత కాయల్ జవుల.

దేముడుచు నేవ కెర్తన తోడు తతి ముద్ర

1 ఇన్నెచి పడ్డొ కిచ్చొ దెకిలయ్ మెలె, బూలోకుమచ చెత్తర్ పక్కలె చెత్తర్ దూతల్ టీవోజె తా, చెత్తర్ దిక్కుల్చి వాడు దెర, కేన్ వాడు బుయ్యె కి నముద్రుమతె కి, కేన్ రూకతె కి నే వీర్తి రితి అడ్డు కెర్తతి. 2 తెదొడి, పొద్దు బార్ జతి పక్క తెంతో అన్నెక్ దూత, ఉప్పిర్ జెంక, జీవ్ తతో జీవ్ దెతో దేముడుచి ముద్ర గల్లి బిల దెర తా వెగ గెతిసి దెకిలయ్. గట్టిజ అవాడ్ కెరన, బూలోకుమక నముద్రుమక అల్లర్ కెరుక మెన సెలవ్ తిల జేవ్ చెత్తర్ దిక్కుల్చి వాడు దెర్ చెత్తర్ దూతల్చ, 3 "అమ్చో దేముడుచు నేవ కెర్తన ఎత్తిజిన్చ నెర్తెల జోచి ముద్ర గల్లి వేడక, బుయ్యెక, నముద్రుమక, రుకాలె కిచ్చొ అల్లర్ కెర నాయ్!" మెన కేక్ గల్లొ.

4 పడ్డొ, జీవ్ తిలొ జీవ్ దెతో దేముడుచి ముద్ర జోపయించ నెర్తెల గలంతన కెత్తిజిన్ జవుల గే, స్వాస్యయ్. కెత్తిజిన్ మెలె, పుంజెక్ డొన్ని ఏసా చెత్తర్ వెయిల్ జిన్ జోచి ముద్ర గలంతన జవుల. కేనె కేనెవ మెలె, అమ్చ *ఇస్రాయేలులుచ ఎత్తి సెకుమతె బెదిలన. 5 యూదాచి సెకుమతె బార వెయిల్ జిన్క, రూబేనుచి సెకుమతె బార వెయిల్ జిన్క, గాదుచి సెకుమతె బార వెయిల్ జిన్క, 6 ఆసేరు సెకుమతె బార వెయిల్ జిన్క, నప్తాలిచి సెకుమతె బార వెయిల్ జిన్క, మనస్సెచి సెకుమతె బార వెయిల్ జిన్క, 7 సిమ్యాసుచి సెకుమతె బార వెయిల్ జిన్క, లేవీచి సెకుమతె బార వెయిల్ జిన్క, ఇస్సాకారు సెకుమతె బార వెయిల్ జిన్క, 8 జెబులుసుచి సెకుమతె బార వెయిల్ జిన్క, యోసేపుచి సెకుమతె బార వెయిల్ జిన్క, చి బెస్సామీసు చి సెకుమతె బార వెయిల్ జిన్క జో జోచి ముద్ర గల తయెద.

ప్రబుచయ్ జల మాన్యుల్ జోచి గవురుమ్ నంగిలిసి

9 ఇన్నెచి పడ్డొ అన్నె దెకితె తిలె, అదె! కేన్ మాన్యు లెక్క కెరుక నెతిరి జనాబ్ ఒత్త తిల. ఎత్తి రాజిమ్ తెంతో, ఎత్తి సెకుమ్ తెంతో, ఎత్తి ప్రజెల్ తెంతో, ఎత్తి బానల్ తెంతోచ జా తా, సింగననుమచి పుర్రెతో, చి మెండపిల్లెచి పుర్రెతో టీవోజె తా, చొక్కెల పాలల్ గలన అన్నె, చి జోపయించ అత్తిలె కజారుమ్ రూకచ మట్టల్ దెరన తా, 10 గట్టిజ అవాడ్ కెరన, "మాన్యుచి రచ్చున దేముడుతెయి చి మెండ పిల్లెతెయి అన్నె!" మెన కేక్ గల్లె.

11 అన్నె, సింగననుమచి సుట్టునంత, విస్సెక్ చెత్తర్ జిన్ వెల్లెల మాన్యుల్చి సుట్టునంత, †చెత్తర్ జివుల్చి సుట్టునంత దూతల్ ఎత్తి టీవోజె తా, జోచి మొక్కె నిర్దు సేడ కిచ్చొ మెన నంగ దేముడుక జోకర్ల మెలె,

12 "అమ్మేన్!# మాన్యుల్ జోచి గవురుమ్ గాయతిసి, గవురుమ్, గ్యాసుమ్, జోచి దయచి రిసా, మాన్యుల్ జోచి నర్ల నంగితిసి, మరియాద దెకితిసి, సెక్తి అన్నె అదికారుమ్ ఎత్తి అమ్చో దేముడుక కలుగు జవున్ కెయ్యక తెయ్యక నే వీర్తి జోక తవున్! అమ్మేన్!" మెన కేక్ గల్లె.

ఒగ్గర్ బాదల్తె ప్రబుచయ్ జల మాన్యుల్ జిన్సిసి

* 7:4 7:4 బయ్చితె 'ఇస్రాయేలులు' మెలె, మాములుమ్ యూదుల్చి రిసా 'ఇస్రాయేలులు' మెనన, పడ్డొ యూదుల్ నెంజలనతె కో యెనుక నంపజతతి గే, జోపయింక కి 'అమ్చ ఇస్రాయేలులు' మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు దెకితయ్. జేక ఇన్నె 'ఇస్రాయేలులు' మెలె, ప్రబుక నంపజలన మొత్తుమక టాల జతయ్. 'పుంజెక్ దొన్ని ఏసా చెత్తర్ వెయిల్ జిన్' మెలె నంబరిచి అట్టమ కిచ్చొ మెలె, 'పూర్తి జిలిసి', 'మొత్తుమ్ నంపజలనచి లెక్క పూర్తి జిలిసి'; టాల జతయ్. † 7:11 7:11 4:6-8. ‡ 7:12 7:12 ఎత్తి బాన తెన్ 'అమ్మేన్' మెనన. * 8:2 8:2 ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు దెలన్ గే, మెండపిల్లె జిలో యెను దెలన్ గే, కచిగి అత్తి జోపయింక దొవ్డ గే, గుని జేవ్ నెప్పడ్డు జోపయింక తంక కచితుమ్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి సెలవ్ జా తయెద. † 8:3 8:3 కో దెల గే నేనుమ్.

13 తెదొడి వెల్లెల మాన్యుల్తె ఎక్కెలో అంక పునిలన్. "ఈంజేవ్ చొక్కెల పాలల్ గలన తిలన కొన్న? కేనె తెంతో జా అన్నె?" 14 జాకయ్ కిచ్చొ మెలయ్ మెలె, "బాబు, తుయి జాన్యు" మెలయ్, చి జేవ్, "ఒగ్గర్ అల్లర్ జంక తిలి జా వెల్లి బాదతె తెంతో జిన్ అయిలన. ఈంజేవ్, మెండపిల్లెచి లోయిత్ జోపయించ పాలల్ కేడక చొకు కెరన అన్నె. 15 జాకయ్, జేవ్ దేముడుచి సింగననుమచి మొక్కె అన్నె, చి రాతి మెద్దెన్ జోచి దేవులుమతె జోచి నేవ కెర్తె తత్తతి. అన్నె, సింగననుమతె వెసిలోసా జోపయింక జోతె రకరక, జేవ్ కిచ్చొ అల్లర్ నే జతి రితి జోచి నీడతె డంకెదె, 16 జోపయింక అన్నె తెంతో కెయ్యక కి చూ కెరె నాయ్. తాన్ కెరె నాయ్.

ఒప్పడక సుకా గెతి నాయ్, కేనెచి ఒగ్గర్ తాతె లయె నాయ్. 17 కిచ్చొక మెలె, సింగననుమచి నెడిమి తెంతో మెండపిల్లె జోపయింక గొప్పడు జా రకెదె, చి జీవ్ దెత పానివో దెకవ పియెడెదె. అన్నె, జోపయింక అంకివోతె ఆనుసో పూర్తి పుంచ గెలెదె." మెన జో వెల్లొ మాన్యు నంగిలన.

8

సుట్టుచ కెర్లె పుస్తకుమచి అకర్చి ముద్ర మెండపిల్లె కడ్డిసి

1 మెండపిల్లె సత్తుచి ముద్ర కడ్డికయ్, రవారమి అర గంబ ఎద పరలోకుమతె కిచ్చొ అవాడ్ నాయ్. 2 పడ్డొ, దేముడుచి మొక్కె టీవోజె తిల సత్తు దూతల్చె దెకిలయ్. జోపయింక ఎక్కెక్ నప్పిర్ మూరివో *దెల.

3 తెదొడి అన్నె దూత జా కెర, బజెచి గిన్న దెరన బలి దెతి టాన్చి పుర్రె టీవో జలన్. చి 'ప్రబుచయ్ జల మాన్యుల్చి పుర్రెనల్ తెన్ బెదున్' మెన, సింగననుమచి పుర్రెతోచి బలి దెతి టాన్చి జేవ్చి దుమ్మొ ఉడ్డితి రిసా జో దూత డయ్యక మెన, జోక ఒగ్గర్ దూపుమ్ †దెల.

4 చి దేముడుచి మొక్కె పాచెతి రితి, జోపయించయ్ జల మాన్యుల్చి పూర్లనల్ తెన్ జా దూపుమచి దుమ్మొ బెద, జో దూతచి అత్తి తెంతో ఉడ్డ దేముడుచి మొక్కె గెలి.

5 తెదొడి జో దూత జా దూపుమ్ డయ్యతి గిన్న దెరన, బలి దెతి టాన్చి ఉప్పిర్చి ఆగి ఇంగుట్టు నగుమ్ ఒత్త బెరవ కెర, బూలోకుమచి ఉప్పిరి గల దెలన్, చి ఉర్యుల్ కెర్లె, అవాడ్డుచి అవాడ్ అయిల్, బిజిలి మెల్లిల్, చి బూకంపుమ్ జలి.

సత్తు నప్పిర్ మూరివోతె ఏక్ చెత్తర్ వర్ష తెన్ పుజిలిసి

6 తెదొడి సత్తు నప్పిర్ మూరివో దెర్ల సత్తుజిన్ దూతల్ జేవ్ నప్పిర్ మూరివో పుబుక తెయార్ జల. 7 తోలితోవ్ దూత జోచి నప్పిర్ మూరి పుజిలన్, చి కిచ్చొ తెదొడి బార్ జలి మెలె, లోయి తెన్ కలోయ్ జలి కరవత్తల్ చి ఆగి సేడ, బుయ్యె సూయి జలి, చి ఒండె బూలోకుమతెచి తిన్నె వాటల్తె ఏక్ వాట పూర్తి డడ్డ గెలి, చి రూకచ తిన్నె వాటల్తె ఏక్ వాట పూర్తి డడ్డ గెల, చి చివర్ల ఎత్తి డడ్డ గెలి.

8 తెదొడి దొన్నిచొ దూత జోచి నప్పిరమూరి పుజిలన్, చి వెల్లి డొంగ్ర జతి రితిసి, ఆగక డడ్డ కెర, నముద్రుమతె గలి జలి. 9 అన్నె ఒండి నముద్రుమచి తిన్ని వాటల్తె ఏక్ వాట లోయ జా గెలి. నముద్రుమతెచి జిప్పల్చ తిన్ని వాటల్తె ఏక్ వాట మొర గెలి, చి ఒండల్ మొత్తుమచ తిన్ని వాటల్తె ఏక్ వాట నానుసుమ జా గెలి.

10 తెదొడి తిన్నిచొ దూత జోచి నప్పిరమూరి పుజిలన్, చి పరలోకుమ తెంతొ వెల్లొ సుక్కొ సేడ, వత్తిచి దీవు లగలి రితి జా, ఒండి బూలోకుమచ గడ్డెచ తిన్ని వాటల్తె ఏక్ వాట గడ్డెతె చి ఊటల్తె సేడ్డన్. 11 జో సుక్కొచి నావ్ 'కోడు వాసన', చి ఒండి బూలోకుమచ పానివొక తిన్ని వాటల్తె ఏక్ వాట కోడె జా గెలి. జా కోడు తిలో పాని పిలి రిసా, ఒగ్గరజన్ మాన్పుల్ మొర గెలి.

12 తెదొడి చెత్తరచొ దూత జోచి నప్పిరమూరి పుజిలన్, చి పొద్దుక తిన్ని వాటల్తె ఏక్ వాటక, జోసుచ తిన్ని వాటల్తె ఏక్ వాటక, చి సుక్కల్చ తిన్ని వాటల్తె ఏక్ వాటక దెబ్బ లయిలి. జోవయించి ఊజడి అందర జా గెలి. ఒండి మెద్దెన్చ తిన్ని వాటల్తె ఏక్ వాటక పొద్దుచి ఊజడి లగ నాయ్, చి ఒండి రాతిచ తిన్ని వాటల్తె ఏక్ వాటక జోనుచి సుక్కల్చచి ఊజడి లగ నాయ్.

13 తెదొడి అవ్ అన్నె దెకిలయ్, చి కిచ్చొ సూన్యయ్ మెలి, పొద్దు ఆగాసుమచి మదెన ఏక్ ఏక్ గిడ్డు ఊడ్డతె తా గట్టిజ ఒర్చ దా కిచ్చొ మెన ఒర్చితె తిలి మెలి, "అయ్యో! అయ్యో! అయ్యో! అయ్యో! అన్నెక తిన్ని దూతల్ వర్చ తన్ జోవయించ నప్పిరమూరివొ అప్పె పుజుక తిలిన్క బూలోకుమతె జతన ఎత్తిజిన్క కెడ్డి కన్దుమ్ కెడ్డి నస్తుమ్!" మెన సంగ గిడ్డు ఊడ్డతె తిలన్.

9

పాచెవొ దూత జోచి నప్పిరమూరి పుజిలిసి

1 తెదొడి పాచెవొ దూత జోచి నప్పిరమూరి పుజిలన్, చి కిచ్చొ దెకిలయ్ మెలి, పరలోకుమ తెంతొ బూలోకుమ ఎద ఏక్ సుక్కొ సేడ్డన్, చి జో సుక్కొ జతొసొక ఏక్ తాలుమ్ * దిల. మట్టు నెంజలి దిగలి గొయతె సేడ్డి వాల్ ఊగిడ్డి తాలుమ్. 2 మట్టు నెంజలి జా గొయతె సేడ్డి వాల్ ఊగిడ్డిన్, తెదొడి వెల్లి జా గొయ తెంతొ వెల్లొ ఆగి గొయచి రితిచి ఆగిచి దుమ్మొ బార్ జలన్, చి జా గొయ తెంతొ బార్ జతి దుమ్మొక పొద్దు కి ఆగాసుమ్ కి గాండు డంకిలి రితి జా అందర జల. 3 చడ్డొ, జా దుమ్మొ తెంతొ చిట్టల్ బూలోకుమతె బార్ జా బెర్ల, చి విన్నుమ కుర్చుచి ఎదిలి సెక్కి జోవయింక * దిల. 4 జోవయింక కిచ్చొ ఆద్ర దిలి మెలి, బు:య్యెచి చిచ్చన్ గే కిచ్చొ ముక్కల్ గే, కేన్ రూకక గే పాడె కెరుక జయ నాయ్. గని, కేన్ మాన్పుల్చ దేముడుచి ముద్ర జోచి నిర్చి తయ నాయ్ గే, జోకయ్ సిచ్చ కెరుక. 5 పాచెవొ అప్పె ఎద జోవయింక సిచ్చుచ నొప్పల్ కెరుక మెన జేవ్ చిట్టల్చ నెలవ్ తిలి. గని కక్క మారుక నెలవ్ నాయ్. జేవ్ నొప్పి దెతిసి కిసిచి మెలి, మాన్పుక విన్నుమ్ కుర్చు చప్పిల్ రికి నొప్పి కెరెదె గే, తెడ్డి నొప్పి జల. 6 జా పొదులి కిసి తయెదె మెలి, 'మొర్చు జెప్పన్' మెన మాన్పుల్

కోరవ జవుల, గని మొరుక నెతిరి. మొరుక అనయ జవుల, గని మొర్చు జోవయింక కొకడ ఉట్ట గిగెదె.

7 డీసుక జలి, జేవ్ చిట్టల్ కిస తిల మెలి, యుద్దుమక తెయార జల గోడల్చ రిత తిల. జోవయించ బోడిలి బజర్చ కిరిటల్ రిత తిల. జోవయించ మొకోమెలు మాన్పుల్చ మొకోమెలు రిత తిల. 8 జోవయించ రోమల్ తెరబోడల్చి నెండిచి రితి, జోవయించ దంతొ సింపుమెలుచి దంతొ రిత తిల. 9 ఇనుము డొప్పు రిత డీస్ పొరల్ జోవయించి చామతె తవుల, చి ఊడ్డెలి జోవయించ రెప్పల్ కదుల్ జతి అవాడ కిసి మెలి, గోడలు జమాన్చుచి రదుమ్ కడన యుద్దుమతె నిగ గెలి రితి అవాడ జతె తవుల. 10 జోవయించ తోకల్ కిస మెలి, విన్నుమ్ కుర్చుచి తోకల్చ రితి బూసుల. జోవయించ తోకల్తె పాచెవొ జొన్నొ ఎద మాన్పుల్చ నొప్పి దెతి సెక్కి తయెదె. 11 జోవయించి ఉప్పిరచొ రాసొ కొన్నొ జయెదె మెలి, మట్టు నెంజలి గొయ రకితొ దూత. ఎల్లి బాన తెన్ జో దూతచి నావ్ 'అబద్దాసు', చి జా నావక అద్దుమ్ 'నానుసుమ్ కెర్చొనా'. గ్రీకు బాన తెన్ జా నావ్ 'అపొల్లయోసా' మెనుల. 12 జా సిచ్చుచి గండ్డిమ్ తొలితొ చి. ఒత్త తెంతొ దన సిచ్చల్ అన్నె దొన్ని జర్చు జంక జయెదె.

సొప్ప్యుచొ దూత జోవయించి నప్పిరమూరి పుజిలిసి

13 తెదొడి సొప్ప్యుచొ దూత జోచి నప్పిరమూరి పుజిలన్, చి దేముడుచి మొక్కచి బలి దెతి బజర్చ టాన్చ చెత్తర కొమ్మల్ తెంతొ ఏక్ అవాడ అయిలిసి సూన్యయ్. 14 జా అవాడ సొప్ప్యుచి నప్పిరమూరి దెరితొ ఈంజొ దూతక, "యూప్రీసి మెలి వెల్లి గడ్డె బంద తిల చెత్తర దూతల్చ విడ్డల్ కెరు" మెన జా అవాడ నంగెలన్. 15 జాకయ్ జేవ్ చెత్తర దూతల్చ బందిలిసి ఈంజొ దూత డీసెలన్. జేవ్ జయ్యి గడియ, జయ్యి దీసి, జయ్యి జొన్ని, జయ్యి వెర్చి విడ్డల్ జా ఒండి లోకుమచ ప్రజెల్తె తిన్ని వాటల్తె ఏక్ వాట జిన్క మార్చి రిసా రకితి రితి తెయార జా తిల. 16 జేవ్ దూతల్చి తెడి జా సిచ్చ జర్చు కెర్చి గోడల్తె వెగెల నయ్నుమ్ములు కెత్తిజన్ జవుల మెలి, విన్నెక కోట్టు జిన్, జా రిక్క అవ్ సూన్యయ్.

17 జలి, జా డీసెల్ సిప్ప్యుతె జేవ్ నయ్నుమ్ముమ్ వెగెల గోడలు అంక కిస డీసెల మెలి, జోవయంతె వెగెలనక గుండె ఆగి రంగు, నీలిమ్ రంగు చి ఎడ్డి రంగు బెదిల. ఎక్కె డాలు జత రిత ఇనుము సొక్కల్ గలన తిల, చి జేవ్ గోడల్చ బోడివొ కిస తిల మెలి, సింపుమెలుచ బోడివొ రిత డీసెల, చి జోవయించి చోడి తెంతొ ఆగి, దుమ్మొ, చి ఎడ్డి రితి దుమ్మొ బార్ జతె తిల. 18 జోవయించి చోడి తెంతొ బార్ జతి ఆగి, దుమ్మొ, ఎడ్డి దుమ్మొ బార్ జతె తిలిన్క ఒండి బూలోకుమచ మాన్పుల్చ తిన్ని వాటల్తె ఏక్ వాటజిన్ మొర్చ. 19 కిచ్చొక మెలి, జేవ్ గోడలు అల్లర కెర్చి సెక్కి కిచ్చొతె మెలి, జోవయించి చోడితె చి జోవయించ తోకల్తె తిల. జోవయించ తోకల్ కిస మెలి, అయివొచ రిత జా బోడివొ తెన్ తవుల, చి జోవయించ తోకల్చయ్ మాన్పుల్చ గాయమ్ కెరుల.

20 జలి, జా డీసెల్చి తె అన్నె కిచ్చొ జలి మెలి, ఈంజేవ్ సిచ్చల్ నే మార్చ సేసెల మాన్పుల్ కిసి జల మెలి, జేవ్ కెర్చ కమ్మక విసారమ్ జతి నాయ్, ములితి నాయ్, చి బూతల్చ, చి బజర్చ, వెండిక, కంచుక, చత్తరక, దారుక తెయార కెర్చ బొమ్మల్చ జోకరుక ములితి నాయ్. దన్న బొమ్మల్ దెకుక గే

* 8:11 8:11 జా సుక్కొక మాచిపతి మెన నావ్. జాచి అద్దుమ్ విన్నుమ్ అన్నె కోడు కి అన్నె. మాన్పుల్ కో కయ్లె మొర గెవ్వల. * 9:1 9:1 జా తాలల్ దేముడు సొంత జో సుక్కొ జతొసొక దిలన్ గే మెండ్పెల్ల జలో యెను దిలన్ గే కచిగి అత్తి జోవయింక దాచడ్డ గే, గని జా జర్చు జంక ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు కచితుమ్ నెలవ్ దా తిలన్, నెంజలి జర్చు జతి నాయ్. † 9:3 9:3 జా తాలల్ దేముడు సొంత జో సుక్కొ జతొసొక దిలన్ గే మెండ్పెల్ల జలో యెను దిలన్ గే కచిగి అత్తి జోవయింక దాచడ్డ గే, గని జా జర్చు జంక ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు కచితుమ్ నెలవ్ దా తిలన్, నెంజలి జర్చు జతి నాయ్.

సూనుక గే ఇండుక గే నెతిర్లై కి. ²¹ అన్నె, జేవ్ మాన్సుల్ కెర్ల హత్తులు, మెంగుర్ కమ్మె, లంజెకమ్మె, చోర్ కమ్మెక, విసారుమ్ జతి నాయ్, ములితి నాయ్.

11

దొగుల సాచుల్

¹ తెదొడి కట్టుడ్డి ఏక్ డండో అంక *దిల, చి అంక కిచ్చొ అత్త అయ్యలి మెలి, "ఉట్ట, దేముడుచి గుడిచి బలి దెతి టాన్చి బిత్త బుక్ కెర్లనక కట్టడ దెకు. ² గని దేముడుచి గుడి ఒత్తల్తోచి బయ్యలచి డడ్డుక నే కట్టడతె ములు. కిచ్చొక మెలి, దేముడుక నేన్ మాన్సుల్చి అత్తి జా టాన్ అచ్చెచి మట్టుక తంక నిలవ్ అన్నె. ³ దొన్నె, విసాన్ దొన్నె జొన్నె పూర్తి ఈంజ సుద్ది జలి పట్టుమ్ జేవ్ సుడ గెల అల్లర్ కెరుల. ⁴ అన్నె, బార పుజొ తిన్నె విసాన్ పొదులు అంక దొగుల సాచులు ⁵ బిన్బబట్టల్ గలన అంక కబుర్లు సాడువ కెరుక మెన నెక్తి దెయ్యంది." మెన అంక అత్త అయ్యలి.

⁴ ఈంజేవ్ దొగుల సాచుల్ కొన్నె జవుల మెలి, బూలోకుమ్ ఏలువ కెర్ల ప్రబుచి మొక్క టీవోజ తిల, దొన్నె ఒలివ రూచ్చు చి దొన్నె దీవుకంబల్, మెన *టాలి జయెది. ⁵ అన్నె, కో ఇన్నెయింక కిచ్చొ అల్లర్ కెరుల గే, ఇన్నెయింక చొడి తెంతో అగి బార్ జా, ఇన్నెయింక విరోదుమ్ జలనక లయ గెలిదె. కో ఈంజేవ్ దొగులక అల్లర్ కెరుల గే, జేవ్ ఇని మెరుకయ్. ⁶ ఈంజేవ్ దొగుల సాచుల్ అన్నె కిచ్చొ నెక్తి మెలి, దేముడుచ కబుర్లు ఈంజేవ్ సంగితె ఎద పాని ⁷ నే పెట్టె రితి అట్ట కెరుక. పడ్డ అన్నె, *లోయి జతి రితి పానివోక మార్చువ కెరుక, చి కెత్తి సుట్టు ఇన్నెయింక ఇన్నెమ్ అయ్యె, ఎత్తి, రగమ్, అల్లర్క బూలోకుమ్చక సిచ్చల్ కెరుక నెక్తి అన్నె.

⁷ పడ్డె, ఇన్నెయింక సాచి సంగ కేడయ్యలి పడ్డె, మట్టు నెంజిలి జా వెల్లి గొయి తెంతో వెగ జెత్త జంతు ఇన్నెయింక ఉప్పిరి యుద్దుమ్ కెర జీన కెర, ఇన్నెయింక మారెది. ⁸ ప్రబుక నిలువతె టీవో కెర మార్గి వెల్లి పట్టుమ్తె ఇన్నెయింక పినుమ్లు సేడ తవుల. జా పట్టుమ్క టాలిక్ సి 'సాదొమ్' చి 'బగుచ్చు' మెన సంగుక జయెది. ⁹ తిన్నె నర పొదుల్ పూర్తి ఎత్తి ప్రజెల్ తెంతో, ఎత్తి, నెకుమ్ తెంతో, ఎత్తి, బాన తెంతో, ఎత్తి, రాజిమ్ తెంతోచ మాన్సుల్ ఇన్నెయింక పినుమ్లుక దెక దెక, ఇన్నెయింక మెన్నె రోచ్చుక నిలవ్ నే దెతి. ¹⁰ ఈంజేవ్ దొగుల సాచుల్ సంగ తిల కబుర్లు, ఈంజేవ్ కెర్ల కమ్మె బూలోకుమ్తె జేవ్ జతనక అల్లర్ కెర్ల రినా; లాజ్ కెరయ్యలి రినా, బూలోకుమ్తె జతనక ఇన్నెయింక మెన్నె రినా వెర్లి సర్ల జా, సర్ల కెరన, జోపయింక వెర్లి సర్లచి గుర్తుక ఎక్కిలోక ఎక్కిలో బుచ్చమాన్ దెతె తవుల.

¹¹ జలి, జేవ్ తిన్నె నర పొదుల్ గెలి, దేముడు పుజీలి అత్తు ఈంజేవ్ సాచుల్చి వెట్టి పెన జయెడ్లన్, చి ఉట్ట సాగ టీవో జల, చి ఇన్నెయింక దెకిలన పూర్తి బియ్యం గెల. ¹² తెదొడి, ఈంజేవ్ జీవ్ జల సాచుల్ పరలోకుమ్ తెంతో చి ఏక్ అవాడె సూన్. కిచ్చొ మెన జా అవాడె మంగిలన్ జలెలి, "ఇత్తల్ వెగ జా!" మెలన్, చి ఇన్నెయింక విరోదుమ్ మెనచి మొక్క మబ్బు తెన్ పరలోకుమ్తె వెగ గెల. ¹³ జయ్యె

10

ఒగ్గర్ సత్తుచొ అన్నెక్ దూత

¹ పడ్డె, ఒగ్గర్ సత్తుచొ అన్నెక్ దూత పరలోకుమ్ తెంతో ఉత్త జెంక దెకిలయ్. జో మబ్బు గలన్సి రితి జా, మబ్బుచి తెడి తా, జోచి బోడిచి ఉప్పిరి పచ్చన పయ్డూరుమ్ రంగుచి దూని లగిల్ రితి జా, జోచి మొకోమ్ పొచ్చుచి రితి ఉజడి తా, జోచి చట్టో అగి రిత తంబల్ రిత తా. ² ఏక్ ఇదిలిన్ పుస్తకుమ్ జోచి అత్తి మెలి. అగ్గ సట్టువ జా తిలి, గని అచ్చె ఉగ్గి జా అన్నె, జలి, జోచొ ఉజల్ చామ ముద్దుమ్తె తియ, డెలి చాటు బుయ్యె తియ సుడ, ³ సింవుమ్చి అవాడ్ రితి గట్టిజ అవాడ్ కెరన, ఒర్చిలన్. ఒర్చితికయ్, సత్తు ఉర్చుల్ కెర జబాబ్ దిల. ⁴ సత్తు ఉర్చుల్ కెర్తికయ్, ఆవ్ జేవ్ సంగిలిసి రెగిడ్డయ్, గని పరలోకుమ్ తెంతో అయ్యలి ఏక్ అవాడ్ సూన్యయ్. అంక కిచ్చొ సంగిలన్ మెలి, "జేవ్ సత్తు ఉర్చుల్ సంగితిసి గుట్టు తతి రితి కెరు, రెగెడె నాయ్" మెన అత్త దిలన్.

⁵ తెదొడి సముద్దుమ్తె బుయ్యె టీవోజ, ఆవ్ దెకిలో దూత జోచొ ఉజల్ అతు పరలోకుమ్ పక్క ఉక్కుల. ⁶ "కెయ్క తెయ్క నే పిట్టి జెత్త, పరలోకుమ్ చి ఒత్త తిలిసి ఎత్తి, బూలోకుమ్చి ఒత్త తిలిసి ఎత్తి, అన్నె సముద్దుమ్చి ఒత్త తిలిసి ఎత్తి, జెర్చున్ కెర్ల సాచి" మెన ఒట్టు గలన, కిచ్చొ సాడువ కెర్లన్ మెలి, "సమయ్యమ్ జా అయ్యలి. అన్నె వాయిద కెరుక నెంజె. ⁷ గని, సత్తు దూతల్తె ఆకర్చొ దూత జోచి సప్పిరిమూరి పుజుక తిల దినాల్క, దేముడు జోచి సేవ కెర్లన జల, జోచి కబుర్లు సంగిల పూర్తుల్క సంగిలి రితి, జోచి గుట్టు తిలిసి నెరవెర్చువ జంక అన్నె" మెన జో దూత ఒట్టు గలన సాడువ కెర్లన్.

⁸ ఆవ్ అగ్గ సూన్ పరలోకుమ్ తెంతో చి అవాడ్ అంక అన్నె సంగిలిసి కిచ్చొ సూన్యయ్ మెలి, "అల్లె, తుయి గో! చి సముద్దుమ్తె బుయ్యె టీవోజ దూతచి అత్తి తిలి పుస్తకుమ్ నజు" మెలన్. ⁹ జో దూతతె ఆవ్ గెచ్చు, "అంక జా ఇదిలిన్ పుస్తకుమ్ దె" మెన సంగిలయ్, చి జో అంక, "నజన *కా, ఈంజ తుచి పెట్టి తుక కోడు జయెది, గని తుచి చొండితె ఒండల్ తేల్చి రితి తియనయ్ తయెది." మెలన్. ¹⁰ జాకయ్ జా ఇదిలిన్ పుస్తకుమ్ జో దూతచి అత్తి తెంతో నజన కయ్యలయ్. అంచి చొండితె ఒండల్ తేల్చి రితి తియన తిలి, గని, జా కతికయ్, అంచి పెట్టి కోడు జలి. ¹¹ తెదొడి అంక అత్త దిలిసి కిచ్చొ మెలి, "ఒగ్గర్ ప్రజెల్చి రినా, ఒగ్గర్ రాజిమ్లుచి రినా, ఒగ్గర్ బానల్చి రినా, ఒగ్గర్ రానల్చి రినా ఆవ్ తుక అన్నె దెకయ్యిసి రెర్ల మాన్సుల్క జానప్పక" మెన అంక అత్త అయ్యలి.

* 10:9 10:9 యెహెజ్కేలు 3:1-3. * 11:1 11:1 ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు దిలన్ గే మెండప్పె జల్లె యేను దిలన్ గే అన్నె కచిగి అత్తి జోనయింక దాపడ్డ గే, గని ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి నిలవ్ నెంజెలి, జోనయింక దొర్లు జతి నాయ్. 3 నంబర్ కోడుక దెకిలి, ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు, నెంజెలి మెండప్పె జల్ యేను లట్టల్తయ్ మెన ఉవరుక జయెది. గని గ్రీకు బాన తెన్ ఈంజ 'డినయ్యెలిసి' తొలిత రెగిడ్డ సగమ్ పుస్తకల్తె అత్త దిలోక 'దూత' మెన. నంబర్ కోడుక అన్నె, నగమ్తె దన్నె సంగి నాయ్. † 11:2 11:2 దొన్నె కి రమారమి తిన్నె నర వర్చుల్ జయెది. ‡ 11:3 11:3 దొన్నె కి రమారమి తిన్నె నర వర్చుల్ జయెది. § 11:3 11:3 కిచ్చొ గుర్తు దెకవుక మెన యూదుల్ తెన్ బిన్బబట్టల్ గలవ బులల మెలి, జోనయింక పెట్టిచి దుకుమ్ దెకవుక. * 11:4 11:4 జెకర్తొ 4 అద్దయ్యమ్తె ఇని టాలి అన్నె. † 11:6 11:6 ఏలియా పూర్తుమ్చొ దన్నె కెర తిలన్. రాన్ల మొదెల్ పుస్తకుమ్ 17:1. ‡ 11:6 11:6 మోసే పూర్తుమ్చొ దన్నె కెర తిలన్. నిర్దువకాంధుమ్ 7:14-18. § 11:8 11:8 సాదొమ్ పట్టుమ్చొ మాన్సుల్చి బగుచ్చు దేసిమచ మాన్సుల్చి ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి జోనయింక మాన్సుల్చొ పూర్తుమ్ విరోదుమ్ కెర తిల. దన్నె, యెహెజ్కేలు పట్టుమ్చొ మాన్సుల్చొ యేసుక విరోదుమ్ కెర మార్గ, చి ఈంజేవ్ సాచుల్చ పినుమ్లు ఒత్తయ్ నెక్తి.

అప్పు ఒగ్గర్ సమయము సేసెన నాయ్ మెన జో జాన అన్నె!" మెన పరలోకుమచి జా అవాడ సంగిలి.

13 "అంక ఒగ్గర్ సమయము నాయ్" మెన జో వెల్లో అయి దెక కెర, జో మున్నుబోడక లడెన జలి జా తేరబోడక చజ అల్లర్ కెరుక మెన గెలన్. 14 గని జా తేరబోడక దేముడు వెల్లి గిడ్డురానొచ దొన్ని రెప్పల్ దిలన్. జా అయితె జా దెర్ను నే సెడ్డె బయిలు దేసిమి జా ఉడ్డ గెచ్చుక మెన, జా దొన్ని రెప్పల్ దిలన్. జా కేనె ఉడ్డ గెచ్చుక మెల, *తిన్ని వెర్పుల్ నర కతె జతె చెంగిల్ తంక తిలి టానెతె జా ఉడ్డ గెచ్చుక.

15 జలె, "బూరుమ్ జాక గుడ్డ దెర గెన్న" మెన, జా తేరబోడచి పట్టి జో అయి జోచి చోడి తెంతో గాడు రితి పాని సుప దిలన్. 16 గని జా తేరబోడక బుయి తోడు తా జాచి చోడి పాడ, జోచి చోడి తెంతో వెల్లో జో అయి సుప దిలి గాడుక బుయి గీడ గెలి.

17 తెదొడి జో వెల్లో అయి జా తేరబోడచి ఉప్పిరి ఒగ్గర్ కోపుమ్ జా, జాప అన్నె బోడలచి ఉప్పిరి యుద్దుమ్ కెరుక మెన ఉట్ట గెలన్. దేముడుచ కొడె నిదానుమ్ ఇండ యేసుచి రిసా సాచి జతనయచి ఉప్పిరి యుద్దుమ్ కెరుక మెన గెలన్.

సముద్రుమ్ తెంతో నయతానచి సేప కెర్తొ వెర్లి జంతు బార్ జలిసి

18 తెదొడి సముద్రుమచి ఒడ్డుచి ఇన్నతె జో వెల్లో అయి టోవో జలన్.

13

1 తెదొడి కిచ్చొ దెకిలయ్ మెలె, సముద్రుమ్ తెంతో ఏక వెర్లి జంతు బార్ జతె తిలసినె దెకిలయ్. జోక దెన్ను కొమ్ముల్ చి సత్తు బోడిమ్. జోచ ఎప్పొక్ కొమ్ముల్తె ఎప్పొక్ కిరిటల్, చి జోచి ఎప్పొ బోడివోతె దేముడుక దూసుప కెర్లి ఏక నావోల్ తిల.

2 అవ్ దెకిలె జో జంతు కిసా డీనిలో మెలె, డుర్నొ వాగు రగుకుమ్, చి జోచ చట్టో వెలుగుచ చట్టో రిత, జోచి మూతి సింపుమచి మూతిచి రితి తిల. జో జంతుకయ్ జో వెల్లో అయి జోచి సెక్తి, జోచి నిజానసుమ్, ఒగ్గర్ అదికారుమ్ దిలన్.

3 జో జంతుచి సత్తు బోడివోతె ఏక బోడి మొర్లి రితి గాయిమ్ జా తిలి రితి తిల. గని మొర్లి జా గాయిమ్ అన్నె చెంగిల్ జా తిలి, చి అచారిమ్ జా ఒండె బూలోకుమచి మాన్సుల్ జో జంతుచి పట్టి గెతె తిల. 4 జో వెల్లో అయి జోచి అదికారుమ్ జో జంతుక దిలి రిసా, మాన్సుల్ జో అయి గప్పరుమ్ కెర జోకర్తి తిల. "జో జంతుచో రితో కోయి నాయ్. జో జంతుతె యుద్దుమ్ కెర జోచి ఉప్పిరి కో జినుక నెత్తి" మెన జంతుక గప్పరుమ్ కెర జోకర్తి తిల.

5 జో జంతుక కీసి చోడి తిలి మెలె, గప్పరుమ్ సంగనత కొడె, దేముడుక దూసుప కెర్లి కొడె సంగిలి చోడి తిలి. *దొన్ని విసా దెన్ను జో ఏలుప కెర్లి రితి జోక నెలమ్ తిలన్. 6 దేముడుక, చి జోచి నావక, చి జోచి టానక దూసుప కెర కెర చోడి పుట్టయతె తిలన్. దేముడుచి టాన మెలె, జోచి పరలోకుమతె జతన. 7 పడ్డె అన్నె, జోక కిచ్చొ నెలమ్ తిలి మెలె, యేసు ప్రబుచయ్ జల మాన్సుల్చి ఉప్పిరి యుద్దుమ్

కెర జినుక మెన నెలమ్ తిలి. జా పొది ఎప్పొ నెకుమచి ఉప్పిరి, ఎప్పొ ప్రెజలచి ఉప్పిరి, ఎప్పొ బానలచి ఉప్పిరి, ఎప్పొ రాజిమచి ఉప్పిరి, జా జంతుక అదికారుమ్ తంక నెలమ్ తిలి.

8 జా పొది ఒండె బూలోకుమతె జతన ఎప్పొజిన్ జోక బక్తి కెరుల. లోకుమ్ నే జెర్మయతె అగ్గె తెంతో తిలో విరోదుమ్ సుదల్ మార్ల మెండపిల్చి పున్నకుమతె, కచ నవ్వొ తతి నాయ్ గే, జెవిన్ జో జంతుక బక్తి కెరుల.

9 కంట్ట తిలోసా సూనతు. కిచ్చొ మెలె, 10 "కక్క దెర గెచ్చుక మెన తిలె, జేవేక దెర గెచ్చుక జయెదె.

కో జలె కండాతె మొరపుక మెన తిలె, జేవే కండా తెన్ మొరపుక జయెదె."

మెన రెగిడ్డి కొడు. ఈజ కొడుతె కిచ్చొ జాగర్ల బెదితయ్ మెలె, ప్రబుచయ్ జల మాన్సుల్ నిదానుమ్ తా బాదల్ ఓర్పుప జా నముకుమ్ తెన్ తంకయ్.

బుయి తెంతో వెర్లి జంతు బార్ జలిసి 11 తెదొడి అన్నెకె వెర్లి జంతు బుయి తెంతో బార్ జలిసి దెకిలయ్. మెండపిల్చి రితి జోక దొన్ని కొమ్ముల్ తిల, గని వెల్లి అయిచి రితి జో లట్టట్టె. 12 జో తోలితోచో జంతుచి నాన్ తెన్ జోచి కామ్ ఈజోయ్ జర్లు కెర్తయ్, చి మొర్లి గాయిమ్ చెంగిల్ జా తిలో జో తోలితోచో జంతుక ఒండె లోకుమ్, ఒండె లోకుమ్చి మాన్సుల్ జోకర్తి రితి, ఈజోయ్ జంతు జేవేక సికడ్తయ్. 13 అచారిమ్చి వెల్లిలె వెల్లిలె కమె ఈజో జర్లు కెర్తయ్. కిచ్చొ మెలె, "మాన్సుల్ దెకుత్" మెన జోచి మొప్పె అగానుమ్ పక్క తెంతో బుయిచి ఉప్పిరి అగి సూయ్ జా తి రితి కెర్తయ్. 14 అన్నె, జో తోలితోచో జంతుచి మొప్పె ఈజో జర్లు కెరుక నెలమ్ తిల అచారిమ్చి వెల్లిలె కమెచి సెక్తిక బూలోకుమతె జతనక ఈజో మోసిమ్ కెర్తయ్. దన్ను, కిచ్చొ ఏక మోసిమ్ కెర్తయ్ మెలె, కళ్లుమక మొర్లి సెక్తిచి గాయిమ్ జలెకి జేమ్ తిలో జో అన్నెకె జంతుచి రిసా ఏక బొమ్మ జేవే తెయారొ కెర జోకరుక మెన, ఈజో జంతు బూలోకుమతె జతనక సికడ్తయ్. 15 జో తోలితోచో జంతుచి బొమ్మ లట్టట్టి రితి జేమ్ దెక కి ఈజో జంతుక నెలమ్ తిలి, చి జో జంతుచి బొమ్మక నే జోకర్తనక మొరపుక కి ఈజో, జంతుక నెలమ్ తిలి.

16 పడ్డె అన్నె కిచ్చొ ఏక అల్లర్ ఈజో అన్నెకె జంతు, బుయి తెంతో బార్ జలో జంతు, కెర్తయ్ మెలె, ఎప్పొజిని, బాల, వెల్లో, సామ్సారి, బీద సుదొ, గొతి నెంజిలో మాన్సు, గొతి జలో మాన్సు, ఉజిల్ అత్తి నెంజిలి నిర్లి ఏక గుర్తు కెరవంతె రితి ఈజో పెలయతయ్. 17 అన్నె, జా గుర్తు నే కెరవంతె కో కిచ్చొ గెనుక గే ఏకుక గే నెలమ్ తయ్ నాయ్. జా గుర్తుతె కిచ్చొ తయెదె మెలె, జంతుచి నాన్, నెంజిలి జో నాచి గుర్తుచి అంకె. 18 ఇన్నెచి అర్దుమ్ కెరనుక జలె, ముక్కిమచి గ్గానుమ్ అవనరుమ్. కక్క దన్ను గ్గానుమ్ అన్నె మెలె, జో జంతుచి అంకె లెక్క కెర్తొ. *జేవేచి అంకె ఏక మాన్సుచి నాన్ తెన్ బెదితి అంకె. జా అంకె కిచ్చొ మెలె, సామ్సూ పుంజో తిన్ని విసా సామ్సూ (666).

* 12:14 12:14 "ఏకకాలుమ్, దొన్నికాలుమ్లు చి ఏక అరకాలుమ్" మెన రెగ్ల అన్నె, తిన్ని నర వెర్పుల్చి అర్దుమ్ జా కోడక తయెదె. 11:2 దెక. * 13:5 13:5 మెలె, తిన్ని నర వెర్పుల్. 11:2, 3. 12:6, 14 దెక. † 13:12 13:12 సముద్రుమ్ తెంతో బార్ జలోసా. ‡ 13:18 13:18 గ్రీకు బాన చి ఎప్పొ బాన రెగిడ్డి రితితె ఎప్పొ అప్రమక ఏక ఏలుప తయెదె. జేక, ఏక మాన్సుచి నావచ అలవాట్లు చి లెక్క బెదపక జయెదె. "సిరో క్షెనల్" మెలె లోమ్ దేసిమ్చె అగ్గె వెల్లి రానె జలోసా ఎప్పొలోచి నావక సామ్సూ పుంజో అవక సామ్సూ నెలబరిచి లెక్క బెదపక జయెదె, చి యెహోసూ ఈజ పున్నకుమ్ రెగిడ్డి దినాలక ఇదిల్ అగ్గె. జో సిరో క్షెనల్ నంపజలనక అల్లర్ కెర్తి తిల. గని పడ్డె అయేల నంపజలనక అల్లర్ కెర్లి, మాన్సుల్చి నవ్విక కి జయె దెక్క తయెదె. జేక, కచి రిసా సంగతయ్ గే నేనుమ్. * 14:1 14:1 "సీయూ డొగ్ర" చి "యెరుసలేమ్ చట్టుమ్" మెలె, ఎప్పొ అదికారుమ్ తిలో దేముడు జతి టానక, మెలె పరలోకుమక, టాలచి నవ్వొ జపుల. † 14:1 14:1 మెలె యేసుప్రబు.

14

మెండపిల్ల తెన జోచయ జల మాన్పుల్ టీచెలిసి

1 తెదొడి అన్న దెకిలయ, ఈందె! *సీయాను డొగ్రె జో మెండపిల్ల టీచ తా, జో తెన అన్న కొన్న టీచొజ తిల మెల, పుంజెక దొన్న వీసా చెత్తర్ వెయిల్జెన్ జోవయించి నావ, దేముడుచి నావ జోవయించ నిర్దెల రెద్దవన్న మాన్పుల్ తిల.

2 అన్న, ఒగ్గర్ పానివొ సూయ జతి అవాడ్ రితిచి, ఉర్కుల్ కెర్లె వెల్లి అవాడ్ రితిచి, పరలోకుమ తెంతో చి, ఏక్ అవాడ్ సూన్యం. ఆవ్ సూన్చి అవాడ్ అన్న కీసి తిలి మెల, వీనెల్తె బజయితే అవాడ్చి రితి తిలి. 3 జలె, జేవ్ ఎతివాట్జెన్ మాన్పుల్ సింగానసుమచి మొక్కె, సిజానసుమచి సుట్టునంత టీచొజ తా కొచెత్తర్ జీవుల్చి మొక్కె, చి *విన్నెక చెత్తర్జెన్ వెల్లెల మాన్పుల్చి మొక్కె, నొచి గనుమ్ గాయతె తిల. ఈంజ బూలోకుమచి రాజిమ తెంతో గెనన్, ఈంజేవ్ పుంజెక దొన్న వీసా చెత్తర్ వెయిల్జెన్ మాన్పుల్చి పిట్టవ, జా గనుమ్ అన్నె కో సికుక నెతిర్లి. 4 ఈంజేవ్ మాన్పుల్ కీన మాన్పుల్ మెల, సుద్ది తా, తేర్బోదల్ తెన్ నే బెదిల సుదల్, లంజె నే జలన. ఈంజేవ్ దేముడుక, మెండపిల్లక ముల్లి నాయ, వేర 'దేముడు' మెలనచి పట్టి గతి నాయ. ఈంజేవ్, జలె, మెండపిల్ల కేనె గెలె కి, జోచి పట్టి గతతి. ఒండి లోకుమచ మాన్పుల్ తెంతో దేముడుచి మెండపిల్లక దిలి తోలి పండ్లు జతి రితి ఇన్నెయింక మెండపిల్ల అన్న గెననయ అన్న. 5 జోచి పున్చిమ్ ఇన్నెయింకయ జొయ్యి దా అన్నెచి రిసా, ఇన్నెచి చొడితె కిచ్చొ అబద్ధుమ తయ నాయ.

సుబుమ్ కబుర్ సూనయతో దూత ఉడ్డతె తిలిసి

6 తెదొడి, అన్నెక దూతక దెకిలయ. పొడ్లు అగానుమచి ముదెనె జో ఉడ్డతె తిలి. కిచ్చొక మెలె, బూలోకుమతె జతనక, ఎత్తి రాజిమచక, ఎత్తి నెకుమచక, ఎత్తి బానచక, కెయింక తెయింక తతి వాడ్ నే జతి సుబుమ్ కబుర్ ఎత్తి ప్రజల్క సూనపుక మెన, జా సుబుమ్ కబుర్ దెరన గతె తిలి. 7 అన్నె, జో గట్టిజ అవాడ్ కెరన కిచ్చొ మెన కేక గల్గొ మెలె, "దేముడుక బియ్యం కెర జోక గపురుమ్ కెర! కిచ్చొక మెలె, జో ఎత్తి మాన్పుల్క పరిచ్చ కెర సిచ్చ కెరక, బుప్పమానుమ్ దెతి గడియ పావ జా అన్నె. అన్నె పరలోకుమ్, బూలోకుమ్, నముర్దుమ్, పానిచ ఉంటుల జెర్కుయో" జోకయ నంపజా బక్తి కెర!" మెన సాడుప కెర్లన్.

8 అన్నెక దూత, జలె, ఇన్నెతెన్ దొన్నెచొ, జో అగ్గెచొ చి పట్టి ఉడ్డ గెచ్చొ, కిచ్చొ మెలన మెలె, "వెల్లి బబులోను పట్టుమ్ నేడ అన్నె. ఎత్తి ప్రజల్క జాచి లంజె ఆన, రగుమచి ద్రాచ రన్నుమ్ పియిడ్చిసి జా." మెన సాడుప కెర్లన్.

9 పడ్డె అన్నెక దూత, ఇన్నెతెన్ తిన్నెచొ; జేవ్ దొన్నె దూతల్చి పట్టి ఉడ్డతె తా కిచ్చొ మెన సంగిలన్ మెలె, "కో జో జంతుక చి జోచి బొమ్మక బక్తి కెరుల గే, జోచి గుర్తు కచి నిర్ది గే అత్తి గే, గలపనల గే, 10 జోవయించి తప్పక దేముడుచి కోపుమచి సిచ్చచి ద్రాచ రన్నుమ్ కచితుమ్ కిచ్చొ

పాని గట్ట నే బెదయతె, జోచి ఒగ్గర్ కోపుమచి గిన్నతె పివులచి పరలోకుమచి సుద్దిచ జోచ దూతల్చి మొక్కె, చి మెండపిల్లచి మొక్కె, ఎరన జతి ఎడ్డి జతి ఆగి లగతి వెల్లి ఆగి గొయెతచ బాదల్ సేడుల. 11 జేవ్చి జా సిచ్చచి దుమ్ము కెయింక తెయింక బార్ జతె తా వెగ గతయ. జో జంతుక చి జోచి బొమ్మక జోకర్తనక చి జోచి గుర్తు గలపన్లనక, రాతి మెడ్డెన కిచ్చొ నే పుండితె తప్పల." మెన దూత సాడుప కెర్లన్. 12 ఈంజ కోడుతె కిచ్చొ జాగర్ బెదితయ మెలె, యేసు ప్రబుచయ జల మాన్పుల్, మెల దేముడుచి కోడు రితి ఇండితన, యేసుచి ఉప్పిరచి నముకుమతె ఇండితన, జేవ్ బాదల్ ఒర్పువ జా నిదానుమతె తంకయ.

ప్రబుచి తెడిచి విస్త్రాంతిచి రిసా పరలోకుమ్ తెంతో అవాడ్

13 తెదొడి పరలోకుమ్ తెంతో చి ఏక్ అవాడ్ సంగిలిసి కిచ్చొ సూన్యం మెలె, "ఏక్ కోడు రెగుడు. అప్పె తెంతో యేసుప్రబుచి తెడి తా కో మురుల గే, జోవయింకయ చెంగిలి. మెలె, దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తి కిచ్చొ మెనతయ మెలె, కిచ్చొక జోవయింక చెంగిలి మెలె, జేవ్ ఇందిలి బుద్ది జోవయింకెన్ బెదయ జతయ, చి జోవయింక కమె కెర కేడయలిన్క అప్పె నెలవ్ తెన్ తప్పల." మెన సంగితయ మెన పరలోకుమ్ తెంతో చి జా అవాడ్ సంగిలన్.

బూలోకుమచి పంట్

14 అన్నె అవ్ దెకితికయ, ఆదె! కిచ్చొ మెలె, చొక్కెలి మబ్బు, చి జా మబ్బుతె కో వెన అన్నె మెలె, మాన్పు జా జెర్కున్ అయిలి రగుమచొ ఎక్కిలొ వెన అన్నె. జోచి బోడితె బజరిచి కిరిటుమ్, జోచి అత్తి వాండి కెర్లె కొడ్చెలి అన్నె.

15 తెదొడి అన్నెక దూత దేముడుచి గుడి తెంతో బార్ జా, గట్టిజ అవాడ్ కెరన, జా మబ్బుతె వెసిలోసాక కిచ్చొ మెన కేక గలగ్గె మెలె, "బూలోకుమచి పంట్ పూర్తి పిక అన్నెచి రిసా, లాయితి నమయమ్ జా అయిలి. జాచయ, తుచి కొడ్చెలి దెరన లాయి!" మెన కేక గలో. 16 తెదొడి మబ్బుతె వెసిలోసా బూలోకుమచి పంట్ పూర్తి జోచి కొడ్చెలి తెన్ కిన్ను కెర కేడయలన్.

బూలోకుమచి పంట్ దూత లాయిలిసి

17 తెదొడి అన్నెక దూత పరలోకుమచి దేముడుచి గుడి తెంతో బార్ జలన్. జో వాండి కెర్లె కొడ్చెలి దెరన అన్నె. 18 తెదొడి, అన్నె, ఒత్తచి బలి దెతి టాన్ తెంతో అన్నెకొ దూత బార్ జలన్. ఈంజొ దూతక ఆగిచి ఉప్పిరి అదికారుమ్ తిలి. వాండిచి కొడ్చెలి దెర్లె దూతక కేక గల కిచ్చొ మెన గట్టిజ అవాడ్ కెరన ఆగిచి ఉప్పిరి అదికారుమ్ తిలి దూత సంగిలన్ మెలె, "తుచి కొడ్చెలి దెరన, ద్రాచ గెలల్చ, గొచ్చల్చ పండ్లుచి పంట్ లాయి! జా పండ్లు పిక అన్నె!" మెన సంగిలన్. 19 జాచయ, జో దూత బూలోకుమతె జోచి కొడ్చెలి తెన్ బూలోకుమ్ ఎత్తిచి ద్రాచ పంట్ లాయిలన్, చి దేముడుచి కోపుమచి సిచ్చ జతి జోచి గన్నెల గల దిలన్. 20 పట్టుమచి కోట ఒత్తల్తెచి జా రన్నుమ్ కచ్చయతి గన్నతె

† 14:1 14:1 ఈంజ నంబెచి అత్తిమ్ కిచ్చొ మెలె, 'పూర్తి జలిసి', 'ఒగ్గర్ జలిసి', చి ఇన్నె, 'యేసుక నంబజలన మొత్తుమచి లెక్కె పూర్తి జలిసి'. ఈంజ నంబర్ జయి టాలకచి నంబర్. ఎత్తి జయి నంబెచి ఎత్తియ జప్పల మెనుమ్ నాయ, గని 'జోవయింక నంబజలన ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జెన్ జప్పల' మెలె అత్తిమ్ ఇన్నెతెన్ కెరనుమ్చి. పూర్ణుమ్ తెంతో యూదల్తె బార్ నెకుమతె తిల, చి యేసుక బార్జెన్ సిన్పుల్ తిల. పడ్డె జోవయింక బార్జెన్ సిన్పుల్ జోవయింక బార్జెన్ బారికుల్ జల. 144,000 మెలె, బార్ బార్ వెయిలు. మెలె 12వెయిలు x 12వెయిలు x 1000 = 144,000. § 14:3 14:3 4:6-8. * 14:3 14:3 4:4. † 14:4 14:4 నెజెత 'నెతెవ అన్నె'. 3 నంబెచి కిచ్చొ అన్నె గెనన్క గెనన్క నెతెలిలన మెనుక జయెద. ‡ 14:8 14:8 టాలక రోమ్ పట్టుమ్క 'బబులోను' మెంతెతి, ఈంజ 'డినయెలిన్' చి పున్లకుమతె. § 14:16 14:16 మత్తయ 13:24-30 దెక. చెంగిల్చి తియ తయెదె, వెర్లిచి డయె గెలిచె. మత్తయ 13:36-43 దెక. జోవయించి పున్చుమ్ జలనక పరలోకుమతె తియ తయెదె, పాపుమ్ తెన్ తా గెలనక వెల్లి ఆగి గొయెత గెలిచె.

వంఢు నుండెల, చి జా నుండినచి గన్ను తెంతో లోయి నూయి జా గెలి. కెడ్డివి మెలె, ఏక్ గోడొక చప్పయతి కలెమచి ఎదిలి డొంకుతె జా లోయి బెర కెడ్డి దూరిక పావెలి మెలె, డొన పుంజో మయలుచి ఎదిలి దూరి పావెలి.

15

ఆకర్క దెత సత్తు సిచ్చల్

1 పడ్డె, పరలోకుమెతె అన్యెక్ వెల్లి గుర్తు దెకిలయ్. జా వెల్లిచి, ఆచారిమచి గుర్తు కిచ్చో మెలె, దేముడుచ సత్తు సిచ్చల్ అత్తి దెర తిల సత్తు దూతల్క దెకిలయ్. ఈంజ ఆకర్కచ సిచ్చల్ జవుల. కిచ్చొక మెలె, ఇన్నయింతెన్ దేముడుచి కోపుమచ సిచ్చల్ కుటుల.

2 తెదెడి కిచ్చో దెకిలయ్ మెలె, సీన రితి కేటచి గాడు తెన్ ఆగి బెదిల్ రితి తిలిసి. అన్యె, జా సీన రితి బేట తిలి గాడు సాడి, దేముడు దిల వీనలు దెరస, జో జంతుక జీన, జోచి బొమ్మచి ఉప్పిరి చి జోచి నావచి ఉప్పిరి జీన్ల మాన్సుల్ బేసొజ తిలిన్ దెకిలయ్. 3 జేవ్ దేముడుచి సేవ కెర్తొనా జలో మోసచి గనుమ్ చి మెండప్పెల్చి గనుమ్ గాయితె తిల,

“ఎత్తి సెక్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు ప్రబు, తుచ కము వెల్లెల, అన్యె ఆచారిమచ!
ఎత్తి ఉగఉగల్క విలుప కెర్తొ వెల్లొ రాసో,
తుచ కము సరి జతిక, సత్తిమచ!

4 ఓ ప్రబువ, తుచి నావో కి బియ: కెర, గవురుమ్ కెరుక!
తుయి ఎక్కిలోయి పరలోకుమచి సుద్ది తిలోనా,
ఎత్తి రాజీమలుచ జా కెర, తుక బక్తి కెరుక జా అన్యె;
తుచ తీర్పుల్క, తుచ సిచ్చల్క “సత్తిమచ” నాయిమచ మెన రుణ్ణ అయెలి రిసా”

మెన, గనుమ్ గాయిల.
5 ఇన్నెచి పడ్డె అన్యె ఆవ్ దెకితికయ్, పరలోకుమెతె దేముడుచి గుడి జలి *బంబుగుడ్డతెచి ఆగ్గల్ తిలి తెడిక తెడిచి గది ఉగ్గి జలి. 6 జా దేవులుమచి తెడిక తెడిచి గది తెంతో †సత్తు సిచ్చల్ దెర్ల సత్తు దూతల్ బార్ జల. కిచ్చో గలన బార్ జల మెలె, ‡ఉజెడచ పూర్తి సుబ్రుమచ బట్టల్చ పాలల్, చి జోవయిచ గుండెత్తె ఎక్కెక బజార్ గరుమ్ పట్టల్ బందస తిల.

7 తెదెడి, †చెత్తర్ జివుల్తె ఏక్ జేవ్, జేవ్ సత్తు దూతల్క ఎక్కెక్ సత్తు బజర్చ గిన్నల్ దిలన్. జేవ్ గిన్నల్తె కిచ్చో బెర తిలి మెలె, కెయ:క తెయ:క జితో దేముడుచి కోపుమచి సిచ్చ. 8 జా దేముడుచి గుడిచి తెడిక తెడిచి గదితె దేముడుచి ఉజడి తెంతో చి జోచి సెక్తి తెంతో చి దుమ్మొ బెర తిలి, చి జేవ్ సత్తు దూతల్ దెర్ల సత్తు సిచ్చల్ కుట్టితె ఎదక, కోయ జా దేముడుచి గుడిచి తెడిక తెడిచి గదితె పెనుక సెత్తిర్.

16

సత్తు సిచ్చల్ సత్తు దూతల్ బూలోకుమెతె సుచ దిలిసి

1 అన్యె కిచ్చో నూన్లయ్ మెలె, ఏక్ వెల్లి అవాడ్ పరలోకుమెతెచి జా దేముడుచి గుడి తెంతో సత్తు దూతల్క,

“తుమ్ గెచ్చ, దేముడుచ సత్తు గిన్నల్చి కోపుమచి సిచ్చ బూలోకుమెతె సుచ గెలె.” మెన సంగెలన్.

2 జాకయ్, తిలోజొవ్ దూత గెచ్చ, బుయిచి ఉప్పిరి జోచి గిన్నచి సిచ్చ సుచ దిలన్. జో జంతుచి గుర్తు కెరపన జోచి బొమ్మక జొకర్ల ఎత్తి మాన్సుచి అగి ఒగ్గల్ అల్పర్చ గవ్వో జల.

3 దొన్నువో దూత జోచి గిన్నచి సిచ్చ సముద్రుమెతె సుచ దిలన్, చి మొర్లొ మాన్సుచి లోయిచి రితి జలి, చి సముద్రుమెతెచి ఎత్తి జివుల్ ముర్.

4 తిన్నువో దూత జోచి గిన్నచి సిచ్చ గడ్డెచి ఉప్పిరి, ఊటల్చి ఉప్పిరి సుచ దిలన్, చి లోయ జా గెలె. 5 ఏతి పాని లోయ జతి సిచ్చవో జో దూత కిచ్చో సంగెలిసి నూన్లయ్ మెలె, “తుయి అగ్గె తిలోనా, అన్యె తతోనా, పరలోకుమచి సుద్ది తిలోనా,
తుచ తీర్పులు సిచ్చలు ఎత్తి సరిగా అన్యె.

6 కిచ్చొక మెలె, తుచయ్ జల మాన్సుల్చి లోయి, చి తుచ కబుర్లు సంగెల మాన్సుల్చి లోయి
విరోదుమ్ జల మాన్సుల్ సుచెతికయ్,
జేవ్ తుచ మాన్సుల్చి లోయి సుచెలనయ్ పింక మెన జోవయింకయ్ లోయి దా అన్యెసి.

జోవయింక జెతి బట్వాడ్, జా!
జోవయింక పొపుమ్ జెవ్వొ కతతి!”
మెన జో దూత సంగెలన్. 7 తెదెడి బలి దెతి టాన్ కిచ్చో మెన కేక్ గల్గీన్ నూన్లయ్ మెలె,

“నిజుచి, ఎత్తి సెక్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు ప్రబు, తుచ తీర్పులు సిచ్చలు సరిగచ, సత్తిమచ!”
మెన సంగెతి నూన్లయ్.

8 తెదెడి, చెత్తర్చొ దూత పొద్దుచి ఉప్పిరి జోచి గిన్నచి సిచ్చ సుచ దిలన్, చి జాచి ఆగిక మాన్సుల్క డయక మెన, పొద్దుక సెలవ్ అయెలి. 9 జేవ్చి ఒగ్గల్ వేడిక మాన్సుల్ డడ్డెల, చి దేముడుచి నావ్ దూసుప కెర్ల. కిచ్చొక మెలె, ఈంజేవ్ సిచ్చల్చి ఉప్పిరి జోక అదికారుమ్ అన్యె, చి ఈంజేవ్ సిచ్చల్ జో దిలన్చి రిసా. అన్యె జేవ్ కెర్ల పాపల్క విసారుమ్ జతి నాయ్, ముల్లి నాయ్, చి జోక గవురుమ్ దెతి నాయ్.

10 పావ్చొ దూత జోచి గిన్నచి సిచ్చ, జో వెర్రి జంతుచి సిజాసనుమచి ఉప్పిరి సుచెలన్, చి జంతుచి రాజీమ అందర్ జా గెలి. మాన్సుల్, జలి, జేవ్క అయెలి స్రెమల్చి రిసా, జోవయింక జీబుల్ చప్పన్తె తిల. 11 జోవయింక నొప్పి జోవయింక గావ్వోచి రిసా పరలోకుమ్ తిలో దేముడుక సాపెనల్ సంగెల, గని జేవ్ కెర్ల కమొక విసారుమ్ జతి నాయ్, ములిత్ నాయ్.

సాపువో దూత సుచ దిలి సిచ్చ

12 సాపువో దూత జోచి గిన్నచి సిచ్చ *యూప్రీసు మెలి వెల్లి గాడుచి ఉప్పిరి సుచ దిలన్, చి తూర్పు పక్క తెంతో జెత రాసల్ జెతికయ్ వాటు తెయార్ జతి రిసా జాచి పాని అట్ట గెలి. 13 పడ్డె †వెల్లొ జో అయిచి చోడి తెంతో,

‡వెర్రి జో జంతుచి చోడి తెంతో అన్యె దేముడుచ కబుర్లు సంగెలిసా ఆవ్ మెన అబద్దుమక సంగెతోసాచి చోడి తెంతో

* 15:5 15:5 పూర్వమ్, యూదుల్ బయలు దేసిమ దొన్నొ విసా వెర్గుల్ బుల్లి తిలి పాది, ‘ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి గుడి’ మెన జోవయింక జో తెయార్ కెరయెలి టంబుగుడ్డ తిలి. జేవ్చి తెడిక తెడిచి గదితె జో ఆగ్గల్ రిగడ్డ పత్తర్ తిలి ఏక తిలి. పడ్డె చెంగల్ గేర్ బంద ‘దేముడుచి గుడి’ మెన ఒత్తిచి తెడిక తెడిచి గదితె జా ఆగ్గల్ తిలి వెతి తిల. † 15:6 15:6 15:1. ‡ 15:6 15:6 ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి గుడితె పూజు భుచ దన పాలల్ గలన దన పట్టల్ బందన తప్పల. § 15:7 15:7 4:6-8. * 16:12 16:12 యూదుల్చి దేసిమక జా గాడు తూర్పు పక్కయ్ తయెది. ఇదిల్ దూరి తయెది. † 16:13 16:13 నయ్తాన్ జయెది. 12:3, 9. ‡ 16:13 16:13 13:1 దెక. § 16:13 16:13 బయి తెంతోవో జంతు; 13:14, 19:20.

ముండుకులవ రిత తిన్ని బూతల్ జలిసి దెకిలయ్. 14 జేవ్, నయతానవి సేవ కెర బాల్ జవుల, ల వెల్లెల వెల్లెల కమె కెర కెర, ఒండె లోకుమవ రానల్తె గెతతి కిచ్చొక మెలె, ఎత్తి నెక్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు జోచి నెక్తి అదికారుమ్ దెకయ్తి వెల్లి సిచ్చ కెరె దీనిచి యుద్దుమక తెయార జతి రిసా, జేవ్ రానల్తె ఎక్కితె కుడవుక. 15 జలె, ఎల్లి బాస తెన్ *హారెమెగిడ్డోను* మెలి టానతె జేవ్ రానల్తె జేవ్ బూతల్ కుడయ్.

16 యేసుప్రబు సంగిలిసి ఏక కిచ్చొ మెలె, “ఈందె, మాన్సుల్ నే ఉచర్లె పొది కిసి చోరు జెయిదె గే, దన్నీ ఆవ్ జెయిందె. అయ్లె, కో తెలివి తా, డుమ్డెయ్ నే జతె లాజ్ నే బెట్టిత రితి జోవయింద పాలల్ సుద్ది తతి రితి దెకసుల గే, జోవయింకయ్ చెంగిలి” మెన ప్రబు సంగితయ్.

17 సత్తుచో దూత జోచి గిన్నచి సిచ్చ అగానుమచి వాదుచి ఉప్పిరి సువ దిలన్, చి పరలోకుమచి దేముడుచి గుడి తెంతో, సిపాసనుమ్ తెంతో, గట్టిజ అవాడ్ తెన్ కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, “జర్లు జలి” మెలన్, 18 చి బిజిలి మొల్లిలి, అవాడ్ అయ్లి, ఉర్లులె కెర్లె, చి ఒగ్గర్ వెల్లి బూకంపుమ్ అయ్లి. కెర్లె వెల్లిచి మెలె, మాన్సుల్ బూలోకుమతె తొలితో తిలిసి తెంతో కెయ్య నే జర్లు జలి ఎదిలి బూకంపుమ్ అయ్లి. 19 జా బూకంపుమ్ జతికయ్, వెల్లి పట్టుమ్ తిన్ని వాటల్ జా గెలి, చి దేముడుక నేన్ మాన్సుల్ రాజెమలెవ పట్టల్ పాడ్ జలె. చి జోచి ఎదివాట్ కోవుమచి సిచ్చచి గిన్నయ్ తిలిసి జా †వెల్లి బబులోను పట్టుమచి మాన్సుల్ పూర్లె పియ గెల్లి రితి, దేముడు నే పచ్చితె జర్లు కెర్లన్. 20 పట్టె ఎత్తి డెబ్బ ఉట్ట సిగిల్ రితి జా డిస్సి నాయ్, చి కేన్ డెంగురు డిస్సి నాయ్. 21 అన్నె, వెల్లొ వెల్లెల కరపత్తల్ అగానుమ్ తెంతో మాన్సుల్చి ఉప్పిరి సేడ్. ఏక ఏక కరపత్తర్ దొన్నీ చిసా దెసు కేజిల్ చి ఎదిలి జాడు తవుల, చి జా సిచ్చ కెర్లె అల్లర్ కెర్లె మెలె, ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ అల్లర్చి రిసా, జా సిచ్చచ దెబ్బల్తె మాన్సుల్ దేముడుక సాపెనల్ కెర్లె.

17

వెల్లి లంజెచి తేరబోద మెన వెల్లి బబులోను

1 తెదొడి, సత్తు గిన్నల్ దెర తిల సత్తు దూతల్తె ఏక దూత అంచితె జా కెర కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, “తుయ ఇన్నె వెగ జే! ఒగ్గర్ పానివోచి ఉప్పిరి వెన తిలి వెల్లి లంజె జలి తేరబోద సిచ్చ జతిసి దెకయిందె. 2 జాచి తెన్ బూలోకుమచి రానల్ లంజె జా అన్నె, చి జాచి లంజెచి ల్రాచ రన్నుమ్ పియ పియ, బూలోకుమతె జతన మచ్చయి అన్నె” మెన సంగిలన్.

3 తెదొడి జో దూత అంక ఏక బయలె కడ నిలన్, చి దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తనెక్తిక కిచ్చొ దెకిలయ్ మెలె, ఒగ్గర్ ఎరన తిలి అంతుతె ఏక తేరబోద వెన తిలి. జా జంతు కిసా తిలో మెలె, జాచి అగ్గె ఎత్తిచి ఉప్పిరి దేముడుక దూసుప కెర్లె నవ్వొ, కోదయ్ని గలన తిలన్. జాక సత్తు బోడివో, దెన్ను

కోమ్ముల్ తిల. 4 జా తేరబోద * ఊద రంగు చి ఎరన రంగుచ పాలల్ గలన తా, బజరి, రతాల్లు, ముత్యల్, తియన్ తిలి. జాచి అత్తి కిచ్చొ తిలి మెలె, జాచి అంజెచ వెట్టారులు కీడ్లు బెర తిలి బజరచి గిన్న దెర తిల. 5 పడ్డొ జాచి నిర్లె గుట్టుచి ఏక నావ్ రెర్ల తిలి. †వెల్లి బబులోను పట్టుమ్, లంజె జలె తేరబోదల్తె అయ్యసి, బూలోకుమచి వెట్టారుల్తె అయ్యసి మెలి నావ్ రెర్ల తిలి. 6 అన్నె, జా తేరబోద కిసి తిలిసి దెకిలయ్ మెలె, దేముడుచ జల మాన్సుల్చి లోయక, చి యేసుచి నావచి రిసా చిరోదుమ్ సుదల్ మార్ల మాన్సుల్చి లోయక, జా తేరబోద మచ్చ తిలి. జా తేరబోదక దెక, బల్ అచారిమ్ జలయ్. 7 గని దూత అంక, “కిచ్చొ అచారిమ్ జతన్? జా తేరబోదచి రిసా, చి సత్తు బోడివో దెన్ను కోమ్ముల్ తిలి, జా వెసిలో జంతుచి రిసాచి గుట్టుచి అర్దుమ్ తుక సంగిందె. 8 జలె, తుయ దెకిలో †జంతు అగ్గె తిలన్, గని అప్పె నాయ్, చి కిమ్ము నెంజిలి జా వెల్లి గొయ తెంతో జో వెగ జా, నానసుమ్ జా గెచ్చుక అన్నె, జలె, ‘పరలోకుమతె జా జతు’ మెన లోకుమ్ నే జెర్లయిలి అగ్గె తెంతో మెండపిల్ల జలో యేసు ఏక *పుస్తకుమతె జోక నంపజతనచ నావ్వొ రెర్ల అన్నె. జలె, బూలోకుమతె జతనతె కచ నవ్వొ జా పుస్తకుమతె తయె నాయ్ గే, జో జంతుక దెకుకయ్ అచారిమ్ జవుల. జో తిలో, అప్పె నాయ్, గని పడ్డొక అన్నె బాల్ జయిందె.

9 “ఈంజ ఎత్తి అర్దుమ్ కెరయ్ జలె, బుద్ది గ్యానుమ్ అవ్సురుమ్. జంతుచ సత్తు బోడివో కిచ్చొ జవుల మెలె, జా తేరబోద వెన తిల †సత్తు మెట్టల్. 10 అన్నె, సత్తు రానల్ జేవ్ జవుల. జేవ్ రానల్తె పాచెజన్ కేడ అన్నె, ఎక్కిలో అప్పె అన్నె, చి అన్నెకో జెంక నేతయ్, అన్నె, జో అయ్లి, ఎక్కి గడియకయ్ తయెదె. 11 అగ్గె తిలో అప్పె నెంజిలో జో జంతు, జలె, జో అట్టుచో రాన్ జయిందె, గని జేవ్ అన్నె సత్తుజనతె బెదితొసా జయిందె, చి జో నానసుమ్ జా గెచ్చుక అన్నె.

12 “పడ్డొ తుయ దెకిల దెన్ను కోమ్ముల్ కిచ్చొ జవుల మెలె, ఏలుప కెర్లె అదికారుమ్ నేతయ్ గని అదికారుమ్ దొర్లు జా దెన్నుజన్ రానల్ జవుల. జేవ్చి సమయుమ్ జా అయ్లి, జో జంతు తెన్ ఎక్కి గడియకయ్ రానల్ జా ఏలుప కెర్లె నెక్తి జేవ్క దొర్లు జయెదె. 13 ఈంజేవ్ ఎక్కి ఉద్దెనుమ్ తా, జో జంతుచి అత్తి జోవయింది నెక్తి జోవయింది అదికారుమ్ సార్ల కెర దా, జోవయింది కామ్ జర్లు కెర దెవుల. 14 ఈంజేవ్ జో మెండపిల్లచి ఉప్పిరి యుద్దుమ్ కెరుల, చి †మెండపిల్ల జోవయింది ఉప్పిరి జేనెదె. కిచ్చొక మెలె, ప్రబుల్తె ప్రబు, రానల్తె రాన్ జో, చి జో తెన్ తిలనక కిచ్చొ మెనక జయెదె మెలె, జో నినాన్ బుకార్లన్, జోక నిదానుమ్ తిలన మెన జో దూత అంక అర్దుమ్ సంగిలన్.

15 “తెదొడి అన్నె, జా తేరబోద వెన తిలి టాన్ తుయ దెకిల పానివో కిచ్చొ జవుల మెలె, ప్రజెల్, జనాల్, రాజేమలు అన్నె బానల్ కోడ్ జతనక. 16 పడ్డొ, తుయ దెకిల దెన్ను

* 16:15 16:15 ‘హారెమెగిడ్డోను’ ఏక వేల యూదులచి దేనిమక ఉత్తర పక్కచి ‘హారెమెగిడ్డోను’ మెలి టాన్ జయెదె. జేవ్ రానల సుకా గెలి యూత్తుటిను గాడ్ వాట్ జెలె, గెద. జా యూత్తుటిను వెల్లి గాడు యూదులచి దేనిమక తూర్పు పక్క జయెదె. † 16:19 16:19 ఈంజ ‘దీయెలిన్’ చి పుస్తకుమతె కేన్ సుట్టు ‘బబులోను పట్టుమ్’ మెలె, లోమ్ పట్టుమక టాలె జతయ్, జెర్లె. గని పడ్డొ తిల అన్నె దన అల్లర్చన పట్టల్ రాజేమలుచి రిసా కి ఉచరుక జయెదె. * 17:4 17:4 ఊద రంగు మెలె, ఎరన చి నిలిమ్ రంగు బెరయ్తె ఊద రంగు జయెదె. † 17:5 17:5 ‘వెల్లి బబులోను’ మెలె, లోమ్ పట్టుమక టాలె జతయ్. జా పట్టుమ్ జా రాజేమచి రానల్ నంపజలెక జేవ్ పారుట్ ఒగ్గర్ అల్లర్ కెర్లె తిల. బత్తె తెంతో ఒగ్గర్ రాజేమలుచి కి దన అల్లర్ కెర అన్నె. † 17:8 17:8 ఏక వేల లోమ్ దేనిమచ నిరో క్షెనల్ రానక; మెలె వడ్డొ రానక; ‘జంతు’ మెన సంగితయ్ మెన సగుమ్జన్ ఉచర్లె. జో నిరో నంపజలెన ఒగ్గర్ అల్లర్ కెర తా అత్తు కెరన్, గని జోవయింది బుద్ది తిలో దెమెతియన్ మెలోసా సగుమ్ వెర్లల్ గెలి పడ్డొ క్షెనల్ రాన్ జలన్, చి జో కి నిరోచి రితి నంపజలెన ఒగ్గర్ అల్లర్ కెర్లన్. జో కి ‘అవ్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు’ మెన సంగితె తిలన్. అన్నె దన అల్లర్ కెర్లె పడ్డొ తిల. § 17:8 17:8 11:7 దెక. * 17:8 17:8 3:5, 13:8 దెక. † 17:9 17:9 లోమ్ పట్టుమ్ సత్తు మెట్టల్చి ఉప్పిరి తిలి. ‡ 17:14 17:14 యేసుప్రబు, గెద.

కొమ్ముల్ జల రానల్, జలె, జంతు తెన్ బెద, లంజె జా తిలి తేరబోడక జేవ్ ఒగ్గర్ విరోదుమ్ జవుల. జేవ్ జాక ఏపాడ కెర, డుమిడి కెర, జాచి అగచి సిద్ర కా కెర, జాక అగితె డయ గెలుల. ¹⁷ కిచ్చొక మెలె, దేముడు సంగిల కొడోచి కామ్ పూర్తి నెరవెర్చువ జతె ఎదక, జేవ్ ఎక్కి మెన్ను తా జోపయించి ఇప్పుమ్ జర్గు కెరుక మెన, జో జంతుచి అత్తి జోపయించి రాసల్చి నెక్కి అదికారుమ్ జేవ్ సార్పు కెర దా, జోచి కామ్ జర్గు కెరుక మెన, దేముడుయ జర్గు కెర అన్నె. ¹⁸ అన్నె, తుయి దెకిలి తేరబోడ కొన్ని మెలె, బూలోకుమ్చ రాసల్చి ఉప్పిరి అదికారుమ్ తిలి *వెల్లి పట్టుమ్ జయెదె," మెన దూత అంక సంగిలన.

18

బబులోసు చి తీర్పు

¹ ఇన్నెచి వడ్డొ కిచ్చొ దెకిలయ మెలె, అన్నెక్ దూత పరలోకుమ్ తెంతో ఉత్త అయేలిసి దెకిలయ. జోక ఒగ్గర్ అదికారుమ్ తిలి. జోచి ఒగ్గర్ ఉజడిక ఒండి బూలోకుమ్ ఉజడి జా గెలి. ² వడ్డొ గట్టిజ అవాడ కెరన కిచ్చొ మెన ఒర్పు దిలో మెలె, "వెల్లి బబులోసు సేడ గెచ్చు అన్నె, సేడ గెచ్చు అన్నె. జా బూతల్ జతి టాన్ జా అన్నె; ఎత్తి వెట్కారుమ్చి బూతుమ్ రకితి టాన్, ఎత్తి గర్చి పిట్ట రకితి టాన్ జా అన్నె. ³ కిచ్చొక మెలె, జేవ్చి లంజె ఆనచి రన్నుమ్ పియ రాజిమెలు ఎత్తివ మూస్సుల్ మచ్చు గెచ్చు అన్నె, చి జేవ్ తెన్ ఈంజ లోకుమ్చ రాసలు లంజె జా అన్నె, చి జేవ్చి పాపుమ్చ ఆసల్చి సామ్మారుమ్క ఈంజ లోకుమ్చ సాపుకర్లు సామ్మారుమ్ జా అన్నె." మెన జో దూత సంగిలన.

⁴ తెదొడి, పరలోకుమ్ తెంతో చి అన్నెక్ అవాడ కిచ్చొ సంగిలిసి నూర్లయ మెలె,

"జాచ పాపల్తె తూమ్ నే బెదిలి రిసా, జాచ సెచ్చల్చ దెబ్బల్ తుమ్క నే జెతి రిసా అంచ పైజల్, జాచి తెంతో తుమ్ బార జా.

⁵ జా కెర్ల పాపల్ కెత్తి మెలె, అగాసుమ్ ఎద పాచెత్ రితి కొట్టు జతతి, చి జా కెర్ల జాచ పాపల్ దేముడు నే పచ్చితె ఏదన్న కెర్లయ.

⁶ జా దిలి ఎదిలి జాక దా, జా కెర్ల కమెచి కంట అన్నె జాక దొన్నె వాటల్ కెర, జా కయేలి గిన్నచి విన్నుమ్చి జా పితి రితి అన్నె దొన్నె వాటల్ కల్చ దాన.

⁷ జాక జయ్య కిసి గప్పురుమ్ ఉచరన పోకిరి కెర్లొ కొల్లి జయ్య నొప్పు జా ఏడ్డి రితి, సిచ్చ దాన.

'అవ్ రాని జా వెన అన్నె, రండల్ మాన్సు నెంజి, అవ్ కెయెక ఏడుకుడు జంక నాయ్' మెన జాచి పెట్టి ఉచరంతయ.

⁸ జాక, ఎక్కి దీసి, జాక సెచ్చల్చ దెబ్బల్ లయలు. కిచ్చొ సెచ్చల్ మెలె, మెర్చు, దుకుమ్, చి కరు జతిసి, చి అగితె డడ్డ గచ్చెదె.

కిచ్చొక మెలె, జాక తీర్పు కెర సిచ్చ దెతో ప్రబు జలో దేముడు సత్తువొ" మెన జా అవాడ సంగిలన.

వెల్లి బబులోసుక సంబజల మూస్సుల్ ⁹ దన్నె, వెల్లి బబులోసు తెన్ లంజె జా పోకిరి జల బూలోకుమ్చ రానల్ జా డడ్డితి సిచ్చచి దుమ్మొ దెక, జాచి రిసా ఏడుకుడు జవుల. ¹⁰ జా సిచ్చ జత బాదల్క బియె కెర, దూరి బేవోజ తా కిచ్చొ మెన ఏడుల మెలె, "అయ్యె! అయ్యె! తుయి వెల్లి పట్టుమ్, తుయి వెల్లి బబులోసు పట్టుమ్! ఎక్కి గడియయ తుచి సిచ్చ జర్గు జలి!" మెన ఏడుల.

¹¹ అన్నె, బూలోకుమ్చ సాపుకర్లు జాచి రిసా ఏడుకుడు జవుల. జా గెలె, జాచి సామున్ అన్నె కోయి గెంతి నాయ్ చి రిసా ఏడుకుడు జవుల. ¹² క్రిస సామున్లు మెలె, బజార సామున్, వెండి సామున్, రత్నాలు, ముత్త్యల్, చెంగిలి బట్ట, బట్టె దెరయతి ఉడ రంగు, సిల్క, బట్ట, ఎరన బట్ట, ఎత్తి, రగల్ వాసెనచి దారు, ఏనుగు కోరల్క తెయార కెర్ల వస్త్రుల్, ఒగ్గర్ విలువచి దారుక తెయార కెర్ల వస్త్రుల్, కంచు సామున్, ఇనుము సామున్, నూటి రగల్ పత్తల్క కెర్ల సామున్, ¹³ *దాల్చిమ్ చెక్కల్, బోడి గాంపతి చెంగిల్ వాసెన తేలు, దూపుమ్, †అత్తర్ తేలు, గందుమ్, ద్రాచ రన్నుమ్, ‡మాములుమ్ తేలు, మెత్తన పిట్ట, గోదుము, సామ్ముల్, మెండల్, గోడలు, రదుమ్లు, గొతిమాన్సుల్; మెలె మూస్సుల్చ జివుల్. ¹⁴ ఇన్నెతెన్ కిచ్చొ ఏక కొడు బెదితయ మెలె, "తుయి పెట్టి ఆన జలి పంటో తుక ముల దా అన్నె, అన్నె తుక కెయెక అన్నె నే దొర్చు జతి రితి, తుచి నుక్కుమ్ తుచి బడాయ జలిన్ పూర్తి గెలి."

¹⁵ జా లంజెచి పట్టుమ్తె జోపయించి సామున్ దొర్చు కెరన ఇన పున్కల్ ఏకిలి సాపుకర్లు కి దూరి టేవోజ, జాచి సిచ్చచ బాదల్క బియె కెర, ఇసి మెన ఎదార్లమ్ ఏడుకుడు జవుల.

¹⁶ "అయ్యె! అయ్యె! చెంగిల చెంగిల బట్టల్, ఉడ రంగుచ, ఎరన రంగుచ పాలల్ గలన, బజరి, రత్నాలు, ముత్త్యల్ తియన్ని వెల్లి పట్టుమ్ కెర్లె నన్నుమ్ జా అన్నె!

¹⁷ ఎక్కి గడియయ జాచి సామ్మారుమ్ పూర్తి పాడ్ జా అన్నె!" మెన ఏడుకుడు జవుల.

వడ్డొ, ఓడల్ ఇండయత ఎజొమాన్సు, నముద్రుమ్తె గతన, ఓడల్తె కాలి కామ్ కెర్లన, చి నముద్రుమ్ జిన బియ్యారి కెర్ల ఎత్తిజెన్ దూరి టేవోజ, ¹⁸ జా లంజెచి పట్టుమ్ డడ్డితినచి దుమ్మొ దెక, కిచ్చొ మెన ఒర్చుల మెలె, "ఈంజ పట్టుమ్చి ఎదిలి కేన్ పట్టుమ్ అన్నె?" మెన దుకుమ్క కేక గల. ¹⁹ జోపయించ బోడిలి దూడి వించన ఏడుకుడు జా కిచ్చొ మెన అన్నె కేక గల మెలె, "అయ్యె! అయ్యె! నముద్రుమ్తె గత ఓడల్ తిలన ఎత్తిజెన్ జేవ్చి

సామ్మారుమ్క సామ్మారుమ్ జలి వెల్లి పట్టుమ్ కెర్లె నన్నుమ్ జా అన్నె! ఎక్కి గడియయ పూర్తి నాసెనుమ్ జా గెచ్చు అన్నె!

§ 17:16 17:16 వడ్డొ లోమ్ పట్టుమ్చి రాజిమ్ దన అల్లర్ జలి. * 17:18 17:18 జేవ్ పాదులె లోమ్ పట్టుమ్క దన్నె నెక్కి తిలి. వడ్డొ అన్నెనగుమ్ దేసిమ్లు దన అల్లర్ కెర అన్నె. * 18:13 18:13 తియన వస్తువల్తె లోసల్తె గలక జయెదె. † 18:13 18:13 ఏక రంగుమ్ చెంగిల్ వాసెన తేలు. ‡ 18:13 18:13 జా దన్నె ఒలివ పంఠుచి తేలు వాడిక కెరుల.

20 ఓ పరలోకుడు, దేముడుచే ఏ మాన్యుల్, జోచ బారికుల్ జలన, జోచ కబుర్లు సంగిలన, జాచి రిసా సర్ల జా!
 కిచ్చొక మెలె, జా తుమ్క అల్లర్ కెర్లె రిసా, దేముడు జాక తీర్పు కెర, సిచ్చ కెర అన్నె.”
 మెన కేక గల్ల.

21 తెదొడి, సత్తుచొ ఏక దూత ఎక్కిలో తిర్వేలిచి ఎదిలి జాడుచి ఏక పత్తురు ఉక్కుల, నముద్దుమతె గల కిచ్చొ మెన సంగిలన్ మెలె,
 “ఓ బబులోసు వెల్లి పట్టుమ్, తుయ ఇసి డీన గలి జా అన్నె కెయ్యక కి డీన నాయ్.

22 అన్నె వీన బజాయ్ తి అవాడ్, ఎత్తి, బజెన బజాయ్ తిసి, మూరి పుజితిసి, సప్పర్ మూరి పుజితిసి, అప్పె తెంతొ కెయక కి తుచితె కో సూన్ తి నాయ్. అన్నె, కిచ్చొ రగుమ్ కామ్ కెర్తన కి తుచితె కెయక అన్నె తతి నాయ్.

అన్నె, తిర్వేలి బులితి అవాడ్ తుచితె కెయక అన్నె కోయ సూన్ తి నాయ్.

23 అన్నె, తుచితె కేన్ దీవుచి ఉజడి అన్నె కెయక లగి నాయ్.

అన్నె, వెండ్లి ఉబెడొ వెండ్లి ఉబేడొచి అవాడ్లు తుచితె అన్నె కెయక కో సూన్ తి నాయ్.

కిచ్చొక మెలె, తుచ సాచ్చుకర్లు ఒండి లోకుమ్క వెల్లొ జా తిల, చి తుచి మెంగుర్ కామ్క ఎత్తి, రాజిమలుచ మాన్యుల్ మోసిమ్ జా గెల.

24 అన్నె, జేవేతెయి దేముడుచే కబుర్లు సంగితనచి, జోపయించయి జల మాన్యుల్ ఎత్తిజిన్చి, అన్నె బూలోకుమతె మాన్యు మార్లన ఎత్తిజిన్చి లోయి జా పట్టుమతె డీసిలిచి సిచ్చ జలి”
 మెన సత్తుచొ జో దూత సంగ నముద్దుమతె వెల్లొ పత్తురు గలిలన్.

19

జా లంజెచి పట్టుమ్క ప్రబు సిచ్చ కెర్లెసి

1 ఇన్నెచి పడ్లె, పరలోకుమతెచే ఒగ్గర్ జిన్ జనాబ్ జట్టు తెన్ కేక గలిచిన అవాడ్లు సూళ్లయ్. కిచ్చొ మెన కేక గల మెలె,
 “దేముడుక జెయ్యి!

రచ్చన, గప్పురుమ్, సక్తి, అమ్చొ దేముడుతెయి అన్నె!
 2 “జోచ తీర్పులు సిచ్చలు సత్తిమచ, సరిగచ.

జేవేచ లంజె కమొక ఒండి లోకుమ్క నాసినుమ్ కెర్లె జా వెల్లి లంజెక

జో తీర్పు కెర సిచ్చతె గల అన్నె, చి జోచ సేవ కెర్తనచి లోయి జా సువ దిలి రిసాచి సిచ్చ జో నెరవెర్చున కెర అన్నె.”

మెన కేక గల, 3 అన్నెక్ సుట్టు ఇసి మెన కేక గల,
 “దేముడుక జెయ్యి!

జా లంజె జలి వెల్లి పట్టుమ్ డడ్ల గలి దుమ్మె

* 19:1 19:1 జోచయిచి బాన తెన్ ‘హల్లెలూయా’ మెన కేక గలల, ‘ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడుక జెయ్యి!’ మెలె అర్దుమ్ తెన్ † 19:4 19:4 4:4 దక. ‡ 19:4 19:4 4:6-8 దక. § 19:7 19:7 ‘మెండపిల్లక గతి బాలి’ మెలె కిచ్చొ అర్దుమ్ తయెది మెలె, యేసుక్రీస్తుక నంబజలన మొత్తుమ్, నంబజలన మొత్తుమ్చి నంగుమ్, ఎవెను కచి ఉత్తుమ్ 5:31-32, యిర్మీయా 2:1-3, యెనయా 49:18, 69:10. పడ్లె జేవే నంబజలన గెచ్చ జంక తిలి నెవి యెరూసలేమ్, మెలె పరలోకుమచి పట్టుమ్క కి ‘మెండపిల్లచి బాలి’ మెనుల. 21:9, 10. * 19:8 19:8 నెంజెలి ‘ప్రబుచయి జల మాన్యుల్’ మెనుక జయెది. † 19:13 19:13 యాచును 1:1. ‡ 19:15 19:15 నెంజెలి ‘నెలె మాన్యుల్’ మెనుక జయెది.

నే కుట్టితె కెయక తెయక వెగ గెతయ్!”
 మెన కేక గలిల.

4 తెదొడి ‘విన్నిక్ చెత్తర్ జిన్ వెల్లెల మాన్యుల్, చి సింగాననుమ్చి సుట్టునంత బీవోజ తా చెత్తర్ జిప్పల్ సర్పు నీడ, సింగాననుమ్తె వెన తిలో దేముడుక,
 “అమెన్! దేముడుక జోబర!”
 మెన సంగ బక్తి కెర్లె. 5 అన్నె, కిచ్చొ మెన సంగ సిజాననుమ్ తెంతొ ఏక అవాడ్ అయిలి మెలె,
 “తుమ్ జోచ సేవ కెర్తన, తుమ్ జోక బితన, బాల వెల్లొ ఎత్తిజిన్చి,
 అమ్చొ దేముడుచి గప్పురుమ్ గాయ్!”
 మెన అవాడ్ అయిలి.

మెండపిల్లచి వెండ్లి 6 తెదొడి ఒగ్గర్ పానిచొ సూయి జతి అవాడ్ అయిలి రితి, ఒగ్గర్ ఉర్లుల్ కెర్లెచి అవాడ్ అయిలి రితి, ఒగ్గర్ జిన్ జనాబ్చ అవాడ్లు రితి సూళ్లయ్. కిచ్చొ మెన కేక గల్ల మెలె,
 “ఎత్తి, సెక్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక జోబర!
 ప్రబు జలో అమ్చొ దేముడు ఏలవ కెర్తయ్!
 7 మెండపిల్లచి వెండ్లి జతి సమయముమ్ జా అయిలి, చి కిచ్చొ ఉబేడొ తెయార్ కెరన అన్నెచి రిసా అమ్ సర్లనంతొ సుమ్ జా, జోక గప్పురుమ్ కెరమ!
 8 వెండ్లి ఉబేడొ చొక్కిల్చి పూర్తి సుద్దిచి చెంగిలి బట్ట గలనుక మెన జాక దిల!”
 మెన కేక గల్ల. జా చెంగిల్ బట్టక కిచ్చొ అర్దుమ్ మెలె, * ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడుచే జల మాన్యుల్చే పున్నిమచ కమొ జప్పల.

9 అన్నె జో దూత అంక కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, “ఇసి రెగుడు, ‘మెండపిల్లచి వెండ్లి విందుతె బుకార్లనక చెంగిలి’ మెన రెగుడు” మెలన్, చి అంక అన్నె, “ఈంజ కొడొ దేముడుచి సత్తిమచ కొడొయ్” మెలన్. 10 తెదొడి, బక్తి కెర్లె మెన, జో దూతచి చట్టె సర్పు సిళ్లయ్, గని అంక జో, “దన్నె కెర్లె నాయ్. తుచి రితి, యేసుక నంవ కెర్లె తుచ బాపడ్లుచి రితి జయింది. మెలె, దేముడుక సేవ కెర్లెనా జయింది. అంక పోని, గని దేముడుకయ్ జోకయ్.” మెలన్. కిచ్చొక మెలె, యేసు సంగిలి జో దెకయిలి సాచి, దేముడు సంగిలో కబుర్లు ఎక్కి అత్తు తెంతొచ.

చొక్కిలో గోడత వెగ జెతోసా 11 తెదొడి కిచ్చొ దెకిలయ్ మెలె, పరలోకుమ్ ఉగ్గి జా తిలిన్ దెకిలయ్, చి అది! చొక్కిలో గోడొ! జోతె వెసిలోసాచి నావ్ కిచ్చొ మెలె, ‘నిదానుమ్చొ, సత్తిమచొ’. చి సత్తిమచ తీర్పుల్ కెర, ‘దేముడుచి సత్తిమ జినున్’ మెన, యుద్దుమ్ కెర్తయ్. 12 జోచ అంకివో కీన మెలె, ఆగి లగిల్ రితి, చి జోచ బోడితె ఒగ్గర్ కిరిటల్ అన్నె. జోచ అగి రెగిడ్లి నావ్ ఏక అన్నె. గని కిచ్చొ నావ్ గే ఎక్కి జోకయ్ ఎర్లె, గని అన్నె కర్కయ్ నాయ్. 13 లోయతె బుడ్ల తిలో పాలుమ్ జో గలన అన్నె, చి జోక తిలి నావ్ కిచ్చొ మెలె, ‘దేముడుచి ‘కీడు’ మెలి నావ్ తిలన్. 14 అన్నె, పరలోకుమ్చే నయ్యయ్యములు కి, సుద్ది తిలి చొక్కిలి చెంగిలి బట్టచ పాలల్ గలన, చొక్కిల

గోడలతే జేవ్ కి వెగ, జోచి పట్టి గతతి. ¹⁵ ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడుక న్నేన్ మాన్సులక మార్తి వాండి తిలి కండా జోచి చోడి తెంతో బార జతయ. గొప్పుడుచి ఇనుముడండో తెన్ జోవయింక ఏలువ కెరెద. ఎత్తి, నక్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి సిచ్చుచి కోప్పుమచి గిన్నత జో నుద, జేవ్ మాన్సులక కెర్తి సిచ్చ జో జర్గు కెరెద. ¹⁶ జోచి పాలుమతె చి జోచి జంగయ చి ఉప్పిరి ఏక నావ్ అన్సి. 'రానలక రాన్, ప్రబులక ప్రబు' మెలి నావ్.

ఆకరచి యుద్దుమ్

¹⁷ తెదొడి కిచ్చొ దెకిలయ్ మెలె, పొద్దుచి ఉజిడతె బీచొజ తా ఏక దూత గట్టజ అవాడ్ కెరన, పొద్దు అగాసుమచి మదనె బీచొజ, పక్కయ్ ఉడ్డతె ఎత్తి, పిట్టలక కిచ్చొ మెన కేక గలో మెలె, "తుమ్ జా! చి దేముడు దొర్కు కెర్తి వెల్లి విందుక తెయార జా తా. ¹⁸ రానలచి సిద్ద, వెయ జమాన్సుక వెల్లొచి సిద్ద, ఒగ్గర సెక్తిబలుమ్ మాన్సులచి సిద్ద, గోడలచి సిద్ద, జోవయింతె వెగతనచి సిద్ద, ఎత్తి, రగల్ మాన్సులచి సిద్ద; జేవ్ గొతి నెంజలన జలెకి, గొతిమాన్సుల జలెకి; బాల వెల్లొచి సిద్ద కన్సి" మెన, దూత పిట్టలక నంగిలన.

¹⁹ తెదొడి కిచ్చొ దెకిలయ్ మెలె, జో పాపుమచొ జంతు, చి ఒండి లోకుమచ రానలు, జోచ నయన్యుముల్ తెన్ ఎక్కితె బెర్త. కిచ్చొక మెలె, జో గోడతె వెసిలోసాచి ఉప్పిరిచి జోచ నయన్యుముల్చి ఉప్పిరి యుద్దుమ్ కెరుక మెన బెర్త.

²⁰ తెదొడి కిజంతు దెర్పు సిడ్డె, చి జో తెన్, జోచి నావ్ తెన్ వెల్లొ మాయకమె కెర్లొ అన్సిక్ * జంతు కి దెర్పు సిడ్డె. జో అబద్దుమ్క దేముడుచ కబుర్లు నంగితోసా అవ్ మెన అగ్గె నంగ తిలన్. అన్సి, జో జంతుచ గుర్తు కెరవన, జోచి బొమ్మక బక్తి కెర తిలనక మోసిమ్ కెర తిచి. జో కి దెర్పు సిడ్డె. జలె, జేవ్ దొగులక జేవ్ తత్తె, ఎడ్డె రంగు లగితి వెల్లొ అగి గొయచి గడ్డె గల దిల. ²¹ తెదొడి, గోడతె వెసిలోసా జోచి కండా తెన్ రానలచి జేవ్ నయన్యుములు ఎత్తిక మారయ్ గెలన్. జోచి చొడి తెంతో బార జతి కండా తెన్ అన్సి, ఎత్తి, పిట్టల్ జేవ్ మొర్లన ఎత్తిజనచి సిద్ద కా గెల కెర, పెట్ బెర్త కయల.

20

నయతాన్ మట్టు నెంజలి గొయితె వెయి వెర్చుల్ తతి సిచ్చ జతిసి

¹ అన్సి కిచ్చొ దెకిలయ్ మెలె, పరలోకుమ్ తెంతో దూత ఎక్కిలో ఉత్త జతె తిలిసి దెకిలయ్. జోచి అత్తి మట్టు నెంజలి జా * వెల్లి గొయచి తాలుమ్ కడి, చి జాడు తిలి ఏక ఇనుము గొల్పు తిల. ² తెదొడి వెల్లొచొ జో అయిక, జలె పూర్ణమ్ తెంతోచి అయిక, మెలె, నయతాన్ జలొ నయతానుక దూత దెర కెర, వెయ వెర్చుల్ జో దన్సి తతి రితి జోక బండ గెల కెర, ³ మట్టు నెంజలి జా గొయితె గల దా, వెయ వెర్చుల్ గెతె ఎదక దేముడుక న్నేన్ మాన్సులక జో అయి అన్సి నే మోసిమ్ కెర్తి రిసా, జోచి ఉప్పిరి డంక దిలన్. జా వెయి వెర్చుల్ గెలె, జోక గడియ విడ్డతె కెరుక.

క్రీస్తు తెన్ వెయి వెర్చులు ఏలువ కెరుక

⁴ తెదొడి కిచ్చొ దెకిలయ్ మెలె, సిజాననల్, చి జోవయించి ఉప్పిరి కో వెన తిల మెలె, బూలోకుమచ దేసిమ్లు ఎత్తిక ఏలువ కెర్తి రిసా దేముడు నెలవ్ దిలన. కొన్సి మెలె, యేసుచి రిసా జేవ్ సాచి నంగ తిలి రిసా, చి దేముడుచి కోడు జేవ్ దెరన్సి రిసా, బోడి గండల్ జలన, చి అన్సి కొన్సి మెలె, జో పాపుమచొ జంతుక చి జోచి బొమ్మక బక్తి నే కెర్లన, జోచ నెర్తెలె అత్తిలె జోచి గుర్తు నే కెరవన్లన. జేవ్ జలె, జేవ్ జా ఉట్టెల, చి వెయి వెర్చులు క్రీస్తు తెన్ ఏలువ కెర్త. ⁵ ఈంజయ్ జేవ్ జా ఉట్టెనక 'తోలితో చి' మెనుక జయెదె. తోలితోచి ఈంజ జేవ్ జా ఉట్టెనతె బెదెతనక చెంగిలె. ఎత్తి, అదికారుమ్ దేముడుచ జేవ్ జవుల! కిచ్చొక మెలె, జోవయించి ఉప్పిరి * పడ్డాకచి మొర్చుక కిచ్చొ అదికారుమ్ తయ నాయ్. ⁶ తోలితో చి జేవ్ జా ఉట్టెసి జతన దేముడుక చి క్రీస్తుక పూజర్లు రిత జవుల, చి వెయి వెర్చుల్ పూర్తి జో తెన్ ఏలువ కెరుల.

నయతాన్ అన్సి విడ్డతె జా యుద్దుమ్ కెర్తిసి

⁷ జేవ్ వెయి వెర్చుల్ కెడ్డె, జో జేలి జలిసి తెంతో నయతాన్ విడ్డతె జా, ⁸ 'గోగు' 'మాగోగు' మెన బూలోకుమచ చెత్తర్ పక్కలచ దేముడుక న్నేన్ మాన్సులె యుద్దుమ్క తెయార జతి రితి, జో నయతాన్ జోవయింక మోసిమ్ కెరెదె. జేవ్ మాన్సులచి లెక్క కెర్తి మెలె, నమదుమ్తెచి ఇన్సిగ్గల్ కెత్తి జా లెక్క కెరుక నెంజి గే, తెదివాట్ జిన్ జవుల. ⁹ తెదొడి జేవ్ బూలోకుమచి రుందిలె టాన్తె వెగ జా, దేముడుచ జల మాన్సులచి నుట్టునంత, చి జో *స్త్రీమ్ తిలి పట్టుమచి నుట్టునంత బెర అయలె. గచి పరలోకుమ్ తెంతో దేముడు తెంతో అగి నూయి జా జోవయింక డయ గెలె. ¹⁰ జోవయింక మోసిమ్ కెర్లొ నయతాన్ సిచ్చ జతె తంక ఎడ్డె అగి లగితి వెల్లి అగి గొయతె కిగలి జలొ. జో పాపుమచొ జంతు, అన్సి అబద్దుమ్క 'దేముడుచ కబుర్లు నంగితోసా అవ్' మెనన్లొసా కి ఒత్తయ గెలి జా అన్సి. జేవ్ రాతి మెర్చెన కెయక తెయక నే పిట్టి, ఒత్త సిచ్చల్ బాదల్ జతె వవుల.

మొర్లనక ఆకరచి తీర్చు జతిసి

¹¹ అన్సి కిచ్చొ దెకిలయ్ మెలె, వెల్లి చొక్కెలి సిజాననుమ్, చి జాచి ఉప్పిర్ వెసిలోసాక దెకిలయ్. జోతె తెంతో బూలోకుమ్ అగాసుమ్ నిగ గెల, చి జేవ్క అన్సి కేన్ టాన్ నాయ్. ¹² తెదొడి కిచ్చొ దెకిలయ్ మెలె, బాల వెల్లొ మొర్లన ఎత్తిజన్ సింగాననుమచి పుర్తె బీచ తతికయ్, పుస్తకల్ * ఉగిడ్డ. పడ్డె అన్సిక్ పుస్తకుమ్ ఉగిడ్డ; పరలోకుమ్తె జంక నెలవ్ తిలనచ నవ్వొ రెగిడ్డి పుస్తకుమ్. జలె, మొర్లన జేవ్ కెర్త కమచి రిసా జేవ్ పుస్తకలతె రెర్తె తిలి రితి తీర్చు జలె.

¹³ తెదొడి, జేవ్తె మొర్లనక నమదుమ్ సార్చు కెర దిలి, అన్సి మొర్చు చి మొర్లన రకితి టాన్ ఒత్త తెంతో తిలనక సార్చు కెర దిల, చి నమదుమ్తె మొర్లన, చి మొర మొర్లన, రకితి టాన్తె తిలన ఎత్తిజన్ జేవ్ జా, సింగాననుమచి పుర్తె బీచ, జేచొజ, జేవ్క కమచి రిసా తీర్చు జవుల. ¹⁴ తెదొడి మొర్చు చి మొర్లన రకితి టాన్ వెల్లొ అగి గొయచి గడ్డె * గెలి జలె. వెల్లి అగి గొయతె గల్లిసి దొన్చిచి మొర్చు జయెదె. ¹⁵ అన్సి,

§ 19:20 19:20 నమదుమ్ తెంతో బార జలొసా 13:1. * 19:20 19:20 మయి తెంతో బార జలొసా 13:11. * 20:1 20:19:1 డెక. † 20:5 20:5 మెలె, వెల్లొ అగి గొయచి సిచ్చతె గతిసి. 20:14. ‡ 20:9 20:9 దొన్సి అర్తల్ ఉచరుక జయెదె. ఏక మెలె, మానులుమ్ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్. అన్సిక్ మెలె, కేన్ ప్రబువయ్ మాన్సుల తవుల గే, ఒత్తయ్ మెన ఉచరుక జయెదె. § 20:10 20:10 ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు ఒత్త గలయలో, గెద. * 20:12 20:12 కో ఉగిడ్డ గే నంగె నాయ్. † 20:14 20:14 ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు ఒత్త గలయలో, గెద. ‡ 20:15 20:15 ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడు ఒత్త గలయలో, గెద.

పరలోకుమతే జంక సెలవ్ తిలనవ నవ్వో రెగిడ్లి పున్నకుమతే కవి నావ్ తయ నాయ్ గే, జెద్వియె వెల్లి ఆగి గొయ్తే †గిల జల.

21

నోవి ఆగాసుమ్, నోవి బుయి

1 తెదొడి ఆవ్ కిచ్చో దెకిలయ్ మెలె, నోవి ఆగాసుమ్, నోవి బుయి. అగ్గెది ఆగాసుమ్ అగ్గెది బుయి కేడ తిలి, చి సముద్రుమ్ కి నాయ్. 2 వడ్డో, పరలోకుమచి నుద్దిచి పట్టుమ్, నోవి యెరూసలేమ్ పరలోకుమ్ తెంతో దేముడు తెంతో, మున్నుక జెతికయ్ పెండ్లి ఉబేడే రితి తెయారో జా తా, ఉత్త జెతిసి దెకిలయ్. 3 అన్నె, సింగాసనుమ్ తెంతో చి గట్టిజ అవాడే చి అవాడే కిచ్చో సంగిలిసి స్సాగ్గయ్ మెలె, “ఈందె, దేముడు జతి టాన్ మాస్సల్తెయి అన్నె. జోవయింతెన్ జో జయిదె. జేవ్ జోవయ్ ప్రెజల్ జా తవుల, చి జో సాంతయ్ జేవ్ తెన్ తయెదె, జేవ్ దేముడు జా తయెదె. 4 జోవయింప అంకివొత ఆసునొ కెయింక అన్నె నో జెతి రితి, జోవయింప ఆసునొ జియ్య పుంప గెలిదె, చి అప్పె తెంతో కిచ్చో ముర్రు తయె నాయ్. ఏడుకుడు జెతిసి, ఏడ్తిసి, నోప్పి కి తయె నాయ్. కిచ్చోక మెలె, పొర్చిచి ఏత్తి ఉట్ట గెల.” మెన జా అవాడే సంగిలన్.

5 తెదొడి, సింగాసనుమతే వెసిలోసా, “ఈందె, ఎత్తి నోవి తెయారో కెర్తసి” మెన, అన్నె, “ఈంజ ఎత్తి, రెగుడు. ఈంజేవ్ కొడో సత్తిమచ, నంపజతన్” మెన జో సంగిలన్. 6 తెదొడి అంక, “పూర్తి జర్గు జలి, అల్పా, ఓమిగో మెన ఆవ్ మొదోవో, ఆకరవో. కక్క తాన్ కెర్తె, డబ్బుల్ నే దెతె, జీవ్ దెతో పాని అంచె ఊంట తెంతో ఆరి దెయిందె. 7 కో జీసుల గే, అంచె రాజమచి ఈంజ వాట జోక దెయిందె, చి ఆవ్ జోవో దేముడు జయిందె, జో అంక పూత్తు జా తయెదె. 8 గని అంచె సాచి జంక బితన, నముకుమ్ నెంజెలన, నిదాసుమ్ నెంజెలన, హత్త్య కెర్తన, లంజె జతన, మెంగ్ మాస్సల్, బోమ్మల్తే జోకర్తన, అబద్దుమ్ జతన, అబద్దుమ్ కెర్తన, నయ్తానచి వెట్టారుమ్ జలన, జేవ్క సిచ్చు, గందకము తెన్ ఆగి లగితి వెల్లి ఆగి గొయ్తే గలుల. ఈంజ దొన్నెచి ముర్రు.”

మెండపిల్లక తేర్చి జతిసి నోవి యెరూసలేమ్

9 తెదొడి సత్తు ఆకరవ సిచ్చల్ బెర్ల సత్తు గిన్నల్ అగ్గె దెర సువ తిల సత్తు *దూతల్తే ఎక్కిలో అంచితే జా కెర కిచ్చో మెన అంక సంగిలన్ మెలె, “జో మెండపిల్లక తేర్చి జతి పెండ్లి ఉబేడే తుక దెకయిందె” మెలన్. 10 తెదొడి దేముడుచి యేసుచి అత్తనెక్కిక జో దూత అంక ఒగ్గర్ డోంక తిలి డొంగ్రుత కడ నిలన్, చి జో అంక దెకయ్తికయ్, ప్రబుచి జా అత్తనెక్కిక కిచ్చో దెకిలయ్ మెలె, జోచి “సొద్ది తిలి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ దెకిలయ్. 11 జా పట్టుమ్చి ఉజిడి కిసి తిలి మెలె, దేముడుచి ఉజిడి తెన్ తా, ఒగ్గర్ ఏలువచి రత్తుమ్చి రితి ఉజిడి లగిలి, వజ్రమ్చి రితి సిసచి రితి బేంటచి ఉజిడి లగిలి. 12 జా పట్టుమ్క వెల్లి కోట ఒగ్గర్ డోంక తిలి. జా కోటతే బార గుమ్మల్ తిల. జేవ్ బార గుమ్మల్తే ఎక ఏక దేముడుచో దూత తిలి. జేవ్ బార గుమ్మల్తే †ఇసాయేలుచ బారజెన్ పుత్తర్పుల్తే నెకుమలుచ

ఎక్కికే నవ్వో, ఎక్కికే గుమ్మల్ రెగ్గ తిల. 13 తూర్పు పక్క తిన్ని గుమ్ముమలు, ఉత్తర పక్క తిన్ని గుమ్ముమలు, దచ్చైన పక్క తిన్ని గుమ్ముమలు, చి వడమర పక్క తిన్ని గుమ్ముమలు తిల. 14 పడ్డో పట్టుమ్చి కోటక బార పునాద్దు, చి జేవ్ పునాద్దుతే మెండపిల్లచి చి రిసాచ బారజెన్ బారెకుల్చ నవ్వో ఎక్కికే రెగ్గ తిల.

15 అంచె తెన్ లట్టణ్ణో జో దూతక, జా పట్టుమ్చి జేవ్చ గుమ్ముమల్కచి కోటక కీకటార్తి రిసా, బజెర్క తెయారో కెర్తి కటార్తి డండో తిలి. 16 పట్టుమ్క చెత్తర్ కోనల్, చి జేవ్చ పక్కల్చ కల్తల్ నమాసుమ్ అన్నె, జేవ్చ కోనల్చ కల్తల్ నమాసుమ్ అన్నె. తెదొడి జేచి డండో తెన్ పట్టుమ్క కటార్తన్. *దొన్నె వెయిల్ దొన్నె పుంజో కిలోమీటర్లు దూరి జేవ్చ కల్త. చెత్తర్ పక్కల్ కి నమాసుమ్; కెర్తి దీగు జయిదె గే, తెద్ది రూందు, తెద్ది డోకు కి జయెదె.

17 జేవ్చి కోట కి కటార్తన్. †అరవయ్ చెత్తర్ మీటర్లు డోంకు, మాస్సు కటార్తి రితి, మెలె జో దూత కటార్తన్. 18 జా కోట వజ్రమ్చి వస్త్రుత తెయారో కెర్తిసి, చి పట్టుమ్ రితి బజరి తిలి, చి జేవ్చి ఉజిడి కిసి మెలె, అడ్డుమ్ రితి బేంట లగిలి. 19 జా పట్టుమ్చి కోటచ పునాద్దుతే ఎత్తి రగల్ రత్తాలు లగిల. తోలితో చి వజ్రమ్, చొక్కల్ లగిలి. అన్నెక రత్తుమ్ నీలిమ్ రగుమ్ లగిలి, అన్నెక రత్తుమ్ ‘యమునా’ మెంతిసి ఎరన లగిలి, అన్నెక రత్తుమ్ పచ్చన లగిలి. 20 అన్నెక రత్తుమ్ నారింజ రంగు లగిలి, అన్నెక రత్తుమ్ అన్నెక ఎరన రంగుమ్ లగిలి, అన్నెక రత్తుమ్ తామర పూచి ఎడ్డి రంగు లగిలి, అన్నెక రత్తుమ్ సముద్రుమచి పచ్చన రంగు లగిలి, అన్నెక రత్తుమ్ అన్నెక రంగుమ్ ఎడ్డి రంగు లగిలి, అన్నెక రత్తుమ్ చింప అక్కల్ నోవర్ పలోయిల్ రంగు లగిలి, అన్నెక రత్తుమ్ గులాబ్ రంగు లగిలి, అన్నెక రత్తుమ్ ఉడ రంగు లగిలి. 21 పడ్డో బార గుమ్మల్చేట టట్టల్ కిచ్చో వస్త్రుత తెయారో జా తిల మెలె, బార ముత్తల్క. ఎత్తి టట్టల్ ఏక ముత్తల్క తెయారో జలిసి, అన్నె, పట్టుమ్చి వీది రితి బజరి తా, అడ్డుమ్చి ఎదిలి బేంట లగిలి.

22 అన్నె, జా పట్టుమ్తే కిచ్చో దేముడుచి గుడి డీని నాయ్. కిచ్చోక మెలె, ప్రబు జలో ఎత్తి, నెక్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు అన్నె మెండపిల్ల సొంత జా పట్టుమ్క దేముడుచి గుడి జవుల. 23 అన్నె, జా పట్టుమ్క ఉజిడి దెంక పొద్దు గే జోను గే నాయ్. కిచ్చోక మెలె, దేముడుచి ఉజిడి జాక దొర్చు జలి ఉజిడి, చి మెండపిల్ల జాక దీవు. 24 జాచి ఉజిడిక ప్రెజల్ ఇండుల, చి ఒత్త కిచ్చోయ్ ఇందర్ తయె నాయ్. 25 అన్నె, రాతి మెద్దిన్ కెయింక కి జా పట్టుమ్చి గుమ్మల్ డంకితి నాయ్, అన్నె, ఈంజ నోవి బాలోకుమ్చి రానల ఒత్త జోవయింప గప్పరుమ్, జోవయింక గప్పరుమ్ దెతిసి ఎత్తి, ఒత్త ఆసుల. 26 ఎత్తి ప్రెజల్క దొర్చు జలి గప్పరుమ్, ఎత్తి ప్రెజల్క దొర్చు జలి సొమ్మారుమ్ ఒత్త ఆసుల. 27 గని కిచ్చో పాపుమ్చి ఒత్త పెన నాయ్, చి వర్షుటుమ్ గే, అబద్దుమ్ గే ఇంజితన ఒత్త పెనెతి నాయ్. కో ఒత్త పెసుల మెలె, ‘పరలోకుమతే బెదుతు’ మెన మెండపిల్లచి పున్నకుమతే కచ నవ్వో తవుల గే జెద్వియె వెసుల.

* 21:9 21:9 15, 16 అడ్డుయల్. † 21:10 21:10 19:8 దెక. ‡ 21:12 21:12 జోవయింక అన్నెక నాన్ యాకోమ్. ‘ఇసాయేలు’ మెలె, జో యాకోబుక అన్నెక నాన్ జయెదె, చి టాలిక్ ‘యూదుల్’, నెంజెలి ‘నంబజలన మొత్తుమ్’ చి అడ్డుమ్ కెరనుక జయెదె. § 21:15 21:15 మింతి * 21:16 21:16 రచారపమ 1,400 మైలు † 21:17 21:17 అరవయ్ చెత్తర్ మీటర్లు మెలె, డబ్బయి దొన్నె గజాలు జయెదె, మెలె పుంజెక దొన్నె ఏసా చెత్తర్. పుంజెక దొన్నె ఏసా చెత్తర్ మెలె, బార బారలు, మెలె 144 = 12 x 12. బార నెకుమలుచ యూదుల్ తిల, యేసుక బార బారెకుల్ కి తిల. జేక ఈంజ నంబర్ ఏక టాలి జయెదె.

22

జీవ్ దెతో పానిచి గాడు జీవ్ దెతి పలుమచో రూకు

1 అన్నె జో దూత అంక కిచ్చో దెకయలని మెలె, పరలోకుమచి జీవ్ దెతో పానిచి గాడు. కిని తిలి మెలె, అద్దుమచి ఎదిలి టేంటు తా, దేముడుచి అన్నె మెండపిల్లచి సింగాసనుమ తెంతో బారో జా, 2 పట్టుమచి వీదిచి నెడిమి ఉట్ట గెతయ్. పడ్డో అన్నె కిచ్చో మెలె, పరలోకుమచి జీవ్ దెతో రగుమ్ *రూకుల్ జా గాడుచ దొన్ని పక్కలె అస్తి. జీవ్ రుకాలె బార రగల్ పండ్లు, చి ఎత్తి, జొన్నొ పండ్లు పిక తత్తతి. జో రూక్చ అక్కల్ కిచ్చొక కామక జెతతి మెలె, ఒండి ప్రెజల్చక చెంగిలి కెర్తయ్. 3 ఒత్త తెంతో, కిచ్చొచి రిసా గార్చి సాపెనల్ తిలిసి తయ నాయ్. దస్సిచి కిచ్చొ కి తయ నాయ్, గని జా పట్టుమతె దేముడుచి జో మెండపిల్లచి సింగాసనుమ తయెదె, చి జోచ సేవ కెర్తన జోక బక్తి కెర్త తవుల. 4 జోచి మొకొమ్ జేవ్ దెకుల, చి జోవయిచి నిర్తి జోచి నావ తయెదె. 5 పడ్డో, ఒత్త తెంతో అందరో తయ నాయ్, చి ఒత్త తిలనక దీవుచి జవున పొద్దుచి జవున ఉజడి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ప్రబు జలో దేముడుచి ఉజడి తయెదె, చి జీవ్ కెయెక తయెక ఎలువ కెరుల.

6 అన్నె, “ఈజేవ్ కొడో సత్తిమచ, నంపజతన. అన్నె, ప్రబు జలో, జోచ కబుర్లు సంగితనచి ఆత్మతె సికడ్డో దేముడు జోచో దూతక తెర్తవ అస్సి; ఇర్లు జంక తిలిసి జోచ సేవ కెర్తనక దెకవుక మెన,” అంక జో దూత సంగిలన్.

యేసుప్రబు బే బేగి అన్నె జెయిందె

7 “ఈందె, ఆవ్ బే బేగి అన్నె జెయిందె” మెన యేసు సంగితయ్. ఈంజ పుస్తకుమతె తిలి కబుర్చ కొడో కో దెరసుల గే, జోవయింక చెంగిలి.

8 ఆవ్ యోహాను ఈంజ ఎత్తి నూన్లొసా దెకిలోసా. అన్నె, ఈంజ ఎత్తి నూన దెకిల్ బేగి, అంక ఈంజ ఎత్తి దెకయలో దూతచి చట్టె నర్లు సేడ జోక బక్తి కెర్తయ్, 9 గని జో అంక, “తుయి దస్సి కెరుక నాయ్! ఆవ్ తుచో రిటో, దేముడుచ కబుర్లు సంగిత తుచ బాచొదివో తెన్ కి, తుచి రిటో సేవ కెర్తొసా జయిందె. దేముడుకయ్ జొకరు!” మెలన్.

10 తెదొడి జో అంక, “ఈంజ పుస్తకుమచి కబుర్చ కొడో ముర్త కెరు నాయ్, లుంకడు నాయ్; కిచ్చొక మెలె సమయిమ్ పాసి జా అస్సి. 11 పాపుమతె ఇండితన అప్పొ కి పాపుమతె ఇండితె తత్తు, మర్కటుమచ అన్నె మర్కటుమ ఇండుతు, పున్నిమ జలన అన్నె పున్నిమతె ఇండితె తత్తు, సుద్దిచ అన్నె సుద్ది ఇండితె తత్తు.” మెన దూత సంగిలన్.

12 యేసుప్రబు సంగిలిసి అన్నె కిచ్చో మెలె, “ఈందె, ఆవ్ బే బేగి జెయిందె. అయ్లె, ఎత్తి మాన్సు కెర్ల కమొ కొల్లి జోవయిచి కూలి దెయిందె. 13 ‘అల్పా’ ‘ఓమెగ’ మెన, తోతోతోచ, కర్కుడచ, మొదోలచో ఆకరోచో అచ్చొ” మెన యేసు సంగిలన్.

14 పరలోకుమచి జీవ్ దెతో చెట్టెవ పండ్లు కంక సెలవ్ దొర్లు కెరంతి రిసా, చి పరలోకుమచి గుమ్ముమ్ వాటే పసుక సెలవ్ దొర్లు కెరంతి రిసా, కో జోవయింక పాలల్ కేడన తవుల గే, జోవయింకయ్ చెంగిలి. 15 గని గుమ్ముమ్ ఒత్తల్తోచి బయిలె కో అస్సి మెలె, నూనర్లు రిత మాన్సుల్, మెంర్ మాన్సుల్, లంజి జతన, అత్య కెర్తన, బొమ్మల్క జొకర్తన, చి అబద్దుమక ప్రేమ తా, అబద్దుమ్ కెర్తన ఒండి అస్సి.

16 యేసు, “ ‘అంక నంపజలనచ సంగుమలు నూనతు’ మెన, ఈంజ సాచి తుక దెకయ్లి రిసా యేసు మెలో ఆవ్ అంచో దూతక తెర్తవ అస్సి. దాచిదు పూర్లుమచో జలో రానచి సెకుమక ఆవ్ చేరు జలోసా, జోచ సెకుమతె జెర్లిలోసా, దేముడుచి రాజిమచి నొచి దీసిక దొర్లు జలి ఉజడి దెతో సుక్కో ఆవ్” మెన సంగిలన్.

నంపజా మెన మాన్సుల్క బుకార్లసి

17 “తుమ్ జా” మెన దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ అన్నె యేసుచి కీతేర్లి జతిసి సంగితతి. అన్నె, ఈంజ కోడు కో నూనుల గే, జేవ్ కి జా మెన అన్నె మాన్సుల్క బుకార్లు. అన్నె, కక్కు తాన్ తిలె, జో జెవున్, చి కో ఇస్టుమ్ జవుల గే, డబ్బుల్ నే దెతె ఆరి పరలోకుమచి జీవ్ దెతో పాని నజ పితు.

18 ఈంజ పుస్తకుమచి కబుర్చ కొడో నూనత ఎత్తిజిన్క ఆవ్ కిచ్చొ జాగర్ల సంగితసి మెలె, ఈంజేవ్ కొడోతె అన్నె కిచ్చొ వేరచి బెదయలె, ఈంజ పుస్తకుమతె సంగ దెకయలె సిచ్చల్ జో మాన్సు సేడ్డి రితి దేముడు సిచ్చ కెరెదె. 19 అన్నె, ఈంజ జోచ కబుర్చి పుస్తకుమచ కొడోతె కో కిచ్చొ కడ గెలె, ఈంజ పుస్తకుమతె రెర్ల దెకయ్లి జో జీవ్ దెతి రూక్చి, చి జోచి పరలోకుమచి సుద్దిచి పట్టుమతెచి జోచి వాట, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు కడ గెలెదె.

20 “కచితుమ్, ఆవ్ బే బేగి జెయిందె” మెన ఈంజ ఎత్తిక సాచి జతొసా సంగితయ్. * ఆమెన్, జే, ప్రబు యేసు!

21 జోచయ్ జల మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్చి ఉప్పొల్ ప్రబు జలో యేసుచి దయ తవున్. ఆమెన్.

* 22:2 22:2 యోహాన్లు 47:12. † 22:13 22:13 నెంజెరి “తోతోతో మొదోలె తెంతో ఆకరో ఎడచో అచ్చొ” మెన యేసు సంగిలన్. ‡ 22:14 22:14 నెంజెరి “ప్రబుచ కొడో రితి ఇండితతి గే”. § 22:17 22:17 19:7-8, 21:2. యేసుచి తేర్లి మెలె, నంపజలన మొత్తమ్ గెతి జోవయిచి సుద్ది పట్టుమ్, చి జా పట్టుమతె బెదితన, నంపజలనయ్ మొత్తమ్. యెనయా 49:18, 61:10, యిర్మయా 2:1-3, ఎవెసు కచి ఉత్తమ్ 5:31-32. * 22:20 22:20 తెద్దిలి